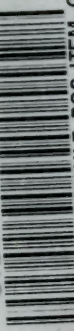

UTL AT DOWNSVIEW

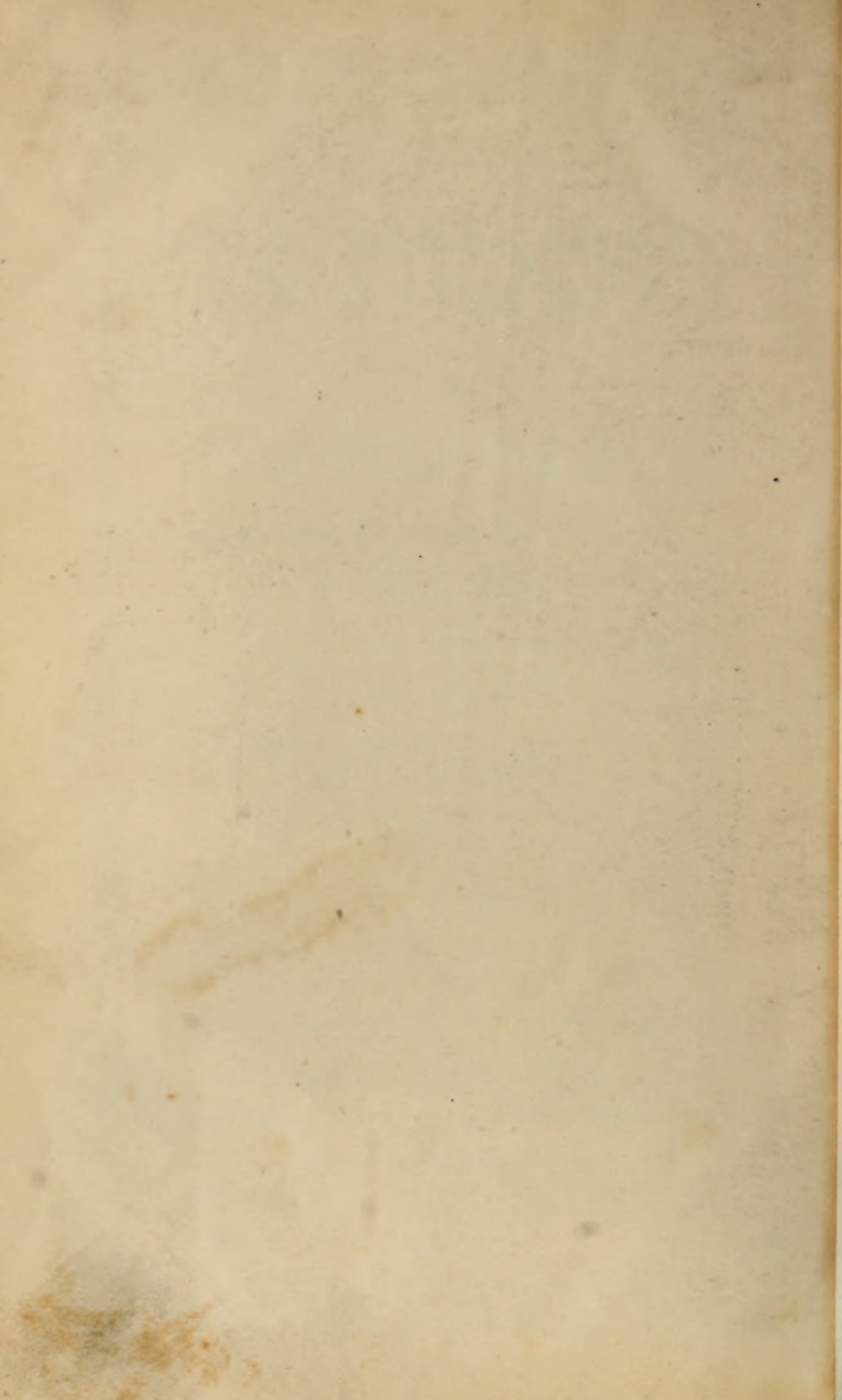
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 14 21 02 11 002 5

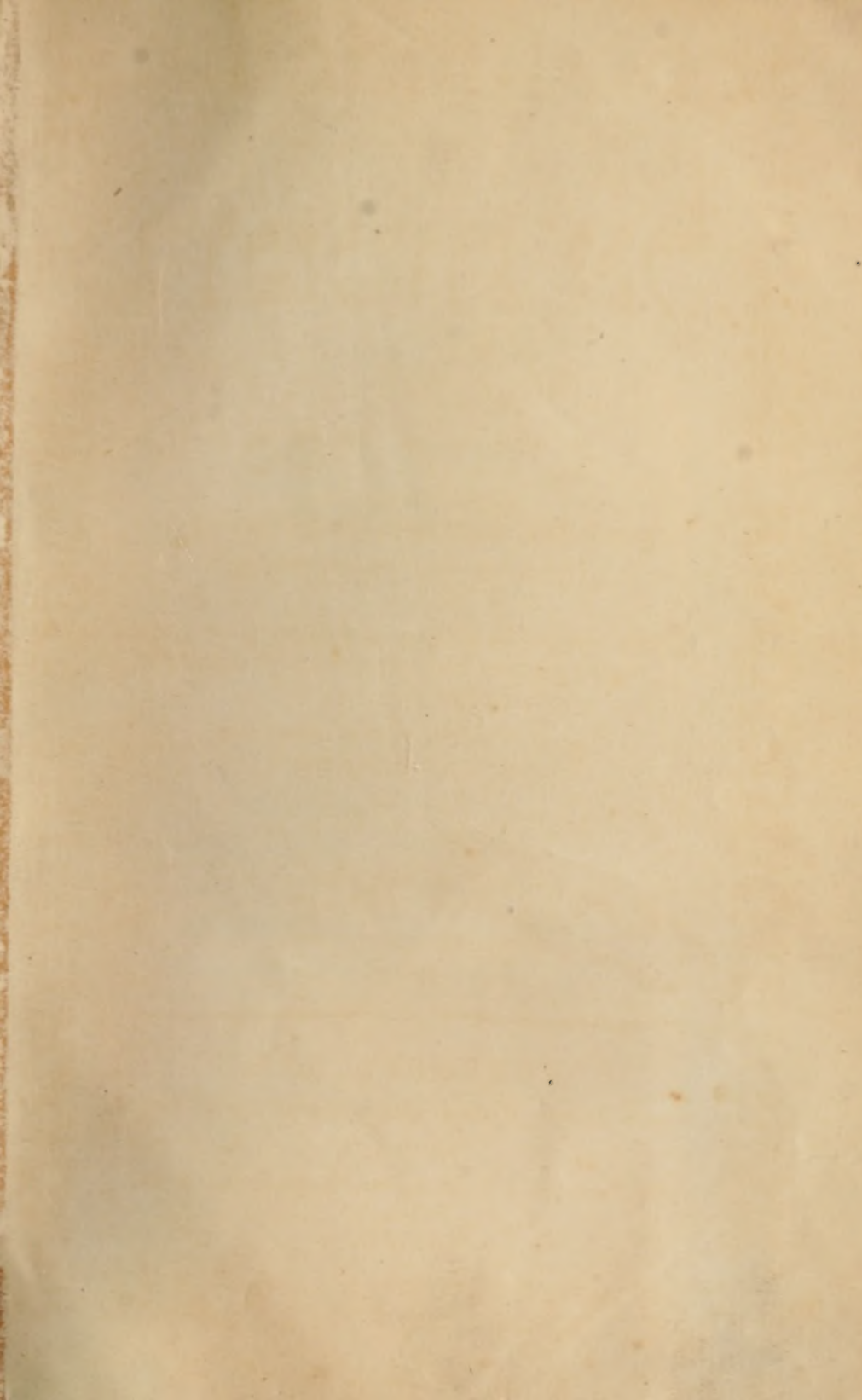
BS Bible. O.T. Psalms.
1429 Hebrew. 1875
A39 Romemot 'E1
1875

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

HARVARD

ספר

רזממות אל

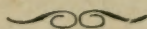
באור

ספר תהלים

שחבר האשל הגדול מרנא ורבנא הגאון המוסמך
כמוהר"ר משה אלשיך זצוק"ל.

ואלה מוסוף על הראשונים שבפירושו הרב ז"ל נתן ריוח והפסקות
משמשות בין ענין לענין השייך לכל פסוק שבכל מזמור,
גם הוגה היטב בעיון רב.

הוצאת השותפים ר' יצחק גאלדמאן נ"י בווארשא,
ור' ברוך קאפעלאוויטץ בדינאבורג.

ווארשא

בדפוס ר' יצחק גאלדמאן נ"י
שנת תרל"ה לפ"ק

РОМЕМОТЪ ЭЛЪ.

Комментарій на Псалмы Давида Раввина Моисея Алшиха.

ВАРШАВА

Въ Типографіи И. Гольдмана, Мурановская № 24.

—
1875.

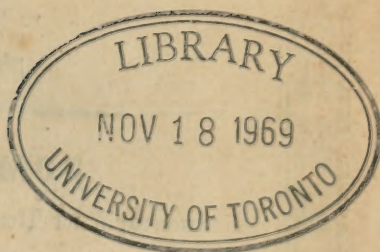
Дозволено Цензурою
Варшава 28 Апрелья (10 Мая) 1875 г.

BS

1429

A39

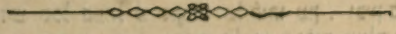
1875

יעלוו ה'נבואה' וישמחו ה'שלמים במלכות ה' אשר הזמין הקב"ה לי לשמחה כיום הזה חגיל ואשמחה בלבבי
 כי על אשר זכתי ה' אלהי ישראל להחחיל ולהשלים כיום תמים ביצור לספר ההילול נעים וצדוק ישראל
 שירי שירות והשבתות זמר לפני אל. המרומו המשוחר והמשוכה מודיע רוממותו ית' על כל אלהים וכל עשיליו
 שיר ושבה כי על כן קראתי שמו בישראל רוממות אל. ולכן גם ה' צמדה שרוד רומם אלו ית'. כן הוא ית'
 רומם ארום בתיים וגם אחרי מותו היה ארום כמאמר רז"ל. ואמר רב יודא אמר רב בשעה ששקם שלמה
 להכניס ארון למקדש דבקו שערים זה לזה אמר שלמה כ"ד רגוזת אל וענה פתח ואמר שאו שערים רשקים וגו'
 ולא נענה כיון שאמר ה' אלהים אל תשב פני משיחך זכרה להסדי דוד עבדך מיד נענה בחוזה שעה נהפכו
 פני שוגאי דוד כשולי קדרה וידעו הכל שמחל לו הקב"ה על אורו עון. וכיון שבא לידו אשרטו סיד ה' השובה
 עלי אענדמו בציבור נכון יען אומר דרשוני וחיו: יראה שלמען הראות מעלת דוד דבקו עד יואמר זכרה להסדי
 דוד. וקשה שלא יעשו להכנס הארון שבו השכינה להראות כבוד כשר ודם ויהיה אפשר להראות בדבר ולא
 לנגוע בכבודו ית' ולא עוד אלא שארז"ל שעל שחלקו שערים כבוד לארון שכעו בחלק ולא שלט בהם יד חויב ואדרכה
 דבקו מפניו ולא התיחוו להכנס אלא בעבור דוד הרי כי לדוד חלקו הכבוד. ועוד מה ענין מספר כ"ד רגוזת
 ועוד כי אין הארון שהוא התפלה שהפלה שמה מתייחסה לפתיחת שערים כלא. ועוד כי האל דבקו שערים
 זה לזה ואיך רגוזת שאו שערים ראשכים ויהיה לו לומר התפרדו דריכם כי לא דבקה לארץ ראשון. ועוד היתכן
 שיאמר יפתחו למען יבא מלך הכבוד כי ה' נבואות הוא מלך הכבוד ולא יפתחו למענו. ועוד כי ענין זה נלמד
 ממה שדברתי הימים בסוף התפלה שהם הכ"ד רגוזת נאמרו מסמי ואומר אל תשב פני משיחך זכרה להסדי דוד עבדך
 וסמך ליה ויהי ככלות שלמה והוא יודה מהשמים כו' שהיה ע"י כניסת ארון ה'. והנה שאו שערים לא חזר עם א"כ
 מי אמר לו ששאו שערים נאמר בין התפלה לפסוק ההוא ולא אמר כמאמר רז"ל (שמות רבה פ"ח) שאמר פסוק זה והיה
 הארון נכנס אמר שאו שערים. וגם ראוי לשום לב אל כפל לשון הכתוב שאו שערים וגו' והנאשו פתחי שערי השוא
 כפל ענין בלשון שמוט שהם ב' קופיות אחת. וגם מה ענין הראשית וכי יש ראש לשערים. וגם אמרו פתחי שערי
 מה ענין לעולם בזה. ועוד כי הלא אמרו כי הארון הוא שלמה כדברי המדרש ומה ענין שבה בזה והי"ל זכרה
 להסדי דוד עבדך בלבד. ועוד היתך ידעו הכל שמחל לו הקב"ה על אורו עון אולי לא מחל אלא שרבו זכותיו והסדי
 עד גדר שעון ההוא בטל בחוכם: אמנם לבא למען זכירה מארז"ל בשומר טוב שאמר דוד רבון העולמים בזה הדע
 שמחלת לי על אורו עון א"כ שבו על ב"כ שבע יתולך אחרי כי אז יכירו שאם צבת שבע היה לי עון אשר חמא לא
 תמליך ממנה וזהו אולי אמרה והייתי אני ובני שלמה תפאים כלומר שאם שלמה לא יתולך יהיה בחוקת תפאים
 ומפני כבוד דוד לא כללנו אתם את שחפאים הוא כדברי ברובי. שהוא גופי העמות אמרה אני יחסדוני שהייתי
 אשה איש ולשלמה שבעשה בחלום את והיה גופי של העון ואחיה חופא. ובבא אל הענין הגה ראה הוא ית'
 כי עדיין לרדק לפרסם בעצם שאין השכינה שורה רק ע"י סוד משה סתם פיה והשראת שכינה בתקדש ויודא האש היה
 ע"י הארון שבו השכינה והוא בשום שכל והבין כי לא אל השערים הוא מדבר שלמה ולא מחליטין דבקו אך השכינה
 שבארון דבקה והם חלקו כבוד לארון ודבקו משני כבודו עד שרצה שיפתחו וע"כ לא שלט בהן יד חויב והענין כי
 הארון הביאו דוד לתינו בשמחה ובשירים ובכבוד גדול והיה שם צבית שהכין דוד עד שלקחו שלמה וע"כ צבוא
 שלמה להכניסו מהארון ולא הדבר כי השכינה צו ידבקו שערים כלומר טוב שבה צבית שהיהני צו דוד מצבית
 הזה וזה כבוד גדול לדוד. אז אמר שלמה הגה אפשר שלאחד מג' סבות אין כבודו ית' לשבת צבית הזה. או
 להעד זכות מישראל להשראת שכינה במעשה ידיהם. או שאין שערי הצית הזה ראויים להכנס גם שכינה כי
 אולי לא נענה היות בקדושה הראויה להמשך השערים העליון. או למעני שאני משולל זכות להשראת שכינה צבית
 אשר צביתי. ע"כ על האחת התפלה אוחה התפלה שעיניה שכל פסיוות המתפללים יפטו אל היות האוה כל' והא'
 כעם הם הבליתי זוכים הלא יזכו עתה בחאדות נאמן לפנות הכל ביהוד שמה. וגם כוון במספר כ"ד רגוזת לזכור
 זכות כתיים לויס וישראלים שיש כ"ד משמרות כהונה וכ"ד משמרות לויס וכ"ד מעמדות ישראל ויעשה למענם
 שיפרטו שלש המינים האלה בעבודה שיעבדו במקדש. ואם הוא על העדר קדושה מצבית היה ע"כ אמר שאו
 שערים כו' והוא בשום שכל והבין כפסוק אשר העירו צו: אמנם היה אין ספק כי ציהמ"ק של משה בכל
 פרטיו כנגד של מעלה ופעריו כנגד שערי חפלה אשר למעלה ועל כן כל פסיוות התפלות הם כנגד ציהמ"ק
 ופערי חפלה של מעלה אין דברי משיי בחמה רק כחות עליונים המקבלים השפלות ועולים ומתמאשים למעלה
 להעלות התפלה וזה מקבלים שפע ועל ידם משתגלל למטה כדראה מספר הזוהר. ע"כ אמר שלמה כמדבר אל
 שערי חפלה שכנגד שערי ציהמ"ק שאו שערים ראשכים בהעלות כ"ד רגוזת שפתי אשר התפללתי וע"כ על
 ידיכם יורק שפע אל שערי צית המקדש אשר כנגדכם כי בהתנשאותכם ינשאו לעומתכם. וזהו והנאשו פתחי
 עולם הם פתחים שנעולם הזה וזהו פתחי עולם. או פתחים הבוללים לבא גם תפלות כל העולם כמפורש בתפלה.
 ועל ידי כן יסיר ראויים שערים אלו שיבא גם מלך הכבוד וזהו והנאשו כו' ויבא כו' ועל כן לא היתך להזכיר
 התפלות פסוקים אלו למה שגם הם ע"י התפלה המזכר הוא שישאו ראשון כמדובר. ואם הוא על העדר זכותי
 ועל כן טוב שבתך בזהל הוסיףך דוד אבי ראה ה' כי יומר כבוד הוא לו שאל תשב פני משיחך כי הוא משחתי
 בהיוו למען הראות שמחלת לו על אורו עון כמאמר שומר טוב שהזכרנו ואם אין אתה עושה צביתי אתה מנע
 בכבודו

הקדמה

בכבודו שיסוד האולם שעל הימני בן נשח המהדות איך חסן בי כי עון עלמנו לא נמחק מיד נענה . בלאזה
 משה החשעלו בהדרגה פני שונאי דוד כשולי קדרה והמון העם ידעו שמחל :
 הגה נא לי הוכחה גלויה לפני עליה על קדוה . עם ספר זה רוממות אל מלכד העעם שפירשו חמיו ז"ל
 שמחיו מחפרסם מתי חדוממה קרעם לזיקו של עלום אל לשפעת ותופע יודיה וישראל חסועת
 עלמים כי על כן כשנח המהרנס לתנמו חדועשו שמים ולכן לכל ימפרסם הקן וחכן . יתי כבוד ה' לעולם
 כשמי ערן . ישמח ה' במעשיו עלי ערן . ולמה את לבי יכתון מלי בעע כרול ושפרת . למען ילמד בו אשר
 ה' יתן חמו בעיוני .

יהי רצון קודם תהלים

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הבוחר בדרך עברו וזוועו אחריו והבוחר בשירות
 ותשבחות שתפן ברחמים אל קריאת מזמורי תהלים שאקרא כאלו אמרם דוד המלך עליו
 השלום בעצמו זכותו יגן עלינו ויעמד לנו זכות פסוקי תהלים זכות הבותיהם ואותיותיהם ונקודותיהם
 ומעמיהם והשמות היוצאים מהם מראשי תבות ומסופי תבות לכפר פשעינו ועונותינו וחמאתינו
 ולזמר עריצים ולהכרית כל החוחים והקוצים הסובבים את השושנה העליונה ולהכיר אשת נעורים
 עם דודה באהבה ואחה ורעות . ומשם ימשך לנו שפע לנפש רוח ונשמה לטהרנו מעונותינו
 ולסלוח חמאתינו ולכפר פשעינו . כמו שסלחת לדוד שאמר מזמורים אלו לפניך כמו שנאמר גם יי
 העביר המאריך לא תמות . ואל תקחנו מהעולם הזה קודם זמננו עד מלאה שנותינו בהם שבעים
 שנה באופן שנוכל לתקן את אשר שחנתנו . חכות דוד המלך עליו השלום יגן עלינו ובעדנו
 שתאריך אפך עד שובנו אליך בתשובה שלמה לפניך ומאוצר מתנת חנם חננו כדכתיב וחנותי
 את אשר אחק ורחמתי את אשר ארחם . וכשם שאנו אומרים לפניך שירה בעולם הזה כך נזכה
 לומר לפניך יי אלהינו שיר ושבתה לעולם הבא . ועל ידי אמירת תהלים תתעורר חבצלת השרון
 לשיר בקול נעים גילת ורגן כבוד הלבנון נתן לה הוד והדר בבית אלהינו במהרה בימינו
 אמן סלה :

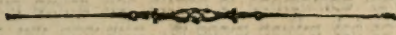
הריני מוכן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קדשך בריך הוא ושכינתיה
 על ידי ההוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל :

קודם שיתחיל הסיום ואמר גי ספוקים אלו :

לבו נרגנה ליי נריעה לצור ישענו : נקדמה פניו בתודה בזמרות נריע לו : כי אל גדול יי
 ומלך גדול על כל אלהים :

ולאחר שסיים הסיום ואמר זה :

כי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יי שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל : ותשועת צדיקים
 מיי מעוים בעת צרה : ויעזרם יי ויפלטם ויפלטם מרשעים ויושיעם כי חסו בו :

א אֲשֶׁר

הַאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הִלֵּךְ בְּעֵצַת רַשָׁעִים וּבְדַרְךְ הַפְּאִוִּים לֹא עָמַד וּבְמַיִשֵׁב לַצִּים לֹא יֵשֵׁב : ב כִּי אִם בְּתוֹרַת יְיָ חִפְּצוּ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלֵה : ג וְהָיָה כְּעֵינַי שְׂתוּלָה עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעֵלְהוּ לֹא יִבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ : ד לֹא

רוסמות אל

א (א) אֲשֶׁר האיש אשר כו' ראיתי אחרי רואי הערות אשר יכול לב אדם עליהם לבל אשא את שמויהם הלא בספרתי כי לא דבר רק הוא ממוצאי דעה ואומר כי הגה שמים הגה סוגי האושר יש יאושר בצור מרע ולמעלה הימונ אשר יאושר בעשה טוב אמנם לא כל הסר מרע יקרא מאושר אם לא בהשגחה בו תרומה הפרשה מכל ג' סוגי עבירות הלא המה במחשבה משוללת מעשה המתייחסת אל הנפש וממעשה משולל מחשבה המתייחסת אל החומר וגם לא בדבור שהיא אמעית בין שתיקה הגה כי זה משולל שומאה מכל הלקוי ועל זה אמר אשרי האיש כלומר הגה מאושר יאמר לאיש אשר לא יתקול לא בהרהור בלי מעשה הנקרא עלת רשעים שמייהסו לחטא כי גם שאין נגול מהרהור מה זה לא הלק ומשך בו לפשול הרהורו רק כבואו להרהר שב אחר ממונו וגם לא עמד בדרך חטאים שהוא שוגג מעשה בלי הרהור כאוכל הלב במחשבת שומן לא עמד כי גם שלא יבצר מהאדם לחטא שוגג לא עמד ונתייב בדרך ההוא כ"א מהר ושומר מלשנות בו וצמה שאינו לא מחשבה ולא מעשה כ"א דבור גם שעמד בין המטפלים לדבר שיתה בטלה הנק' לים לא ישב שטרס יקבע להחמיד שם שב וזהו לא ישב הגה המהר מלחטוא בהרהור ובמעשה ובדבור אשרי האיש יאמר לו כי מאושר יהיה : (ב) ואמר כי אם בתורת ה' כו' לומר הגה עד פה תבא מדרגת הסר מרע כי מאושר יאמר לו בלבד כי יש לו אושר מה כ"א נוסף על זה גם יהיה לו עשה טוב בנחומות אלו שבתורת ה' חפצו בהרהור ובתורתו יהנה שהוא דבור וגם הוא מעשה היותו יעב זה יומם ולילה אושרו גדול הימונ כי ויהיה כען שתול כו' וההנהגה הכתוב כי הגה בתורה יש בנחומה המתייחסת אליו יתבדק והוא בחו' סודה ויש מתייחסת אל האדם והוא פשטה והנה השגי האדם הסוד לא כל אדם זוכה חך יתוייב כי גם שלא ישג אותה יהיה חפצו בה ולא יבצר ממנו דבר מה ועל זה אמר בתורת ה' חפצו והלא הפשט אמר ובתורתו יהנה שהוא בתורתו של האיש הזכר המתייחסת אליו יהנה יומם ולילה . (ג) ולא ויהי כען כו' והוא כי למה הדיוק דומה לאילן שהוא נטוע במקום ספרה ונטו נטוע למקום שומאה כו' והוא כי נפש הדיוק נטועה למעלה בקדושה וידוע כי בקדושה עליונה יש בנחומה סוד התורה ויש בנחומה סוד פשטה ושניהם כשני פלגי מים והנה נפש האיש הזה שתולה על פלגי מים אחוזה ונטועה בנחומה הנק' תורת ה' היא סודה ובפלג בנחומה הנקראת תורתו היא פשטה וימשך מזה אשר פריו יתן בעתו והוא כי כל תלמוד חכם ע"י נטיעת נפשו בשרשי התורה בהם שהוא עוסק בה יומם ולילה הוא כחשקה את נפשו להזיח פירות כחשקה אילן ככתוב חללו על נצר מפעיו כו' והפירות הן מה שמחדש הדושים בתורה כל נפש ונפש לפי המתייחסת אליה בהשר הארכנו בדבור ספר משלי ועל כן אל דעות ה' חילק בכל דור הנשמות הראויות לחדש בכל דור לפי עורך הדור והנה אם הראוי לחדש דבר מה יתבטל מהתורה שהוא כמנוע הנקאה מהאילן ולא יזכה לחדש עד ישוב ויתגלגל ויבא שנית לעולם לדעת רשב"י אז יהיה כמותן פריו שלא בעתו וע"כ אמר כי אם בתורת ה' חפצו נוסף על הקודם מסור מרע יזכה כי פריו יתן בעתו בפעם ראשונה והנה נוסף על החדושים אשר יחדש התלמיד חכם עוד ועשה מסבחה גדרים וסיגים משמרת למשמרת התורה והנה לא כל מ"ה זוכה שיהיו מזרמיו קיימים להלכה אמר כי האיש אשר אלה לו גם עלהו הוא גדרים וסיגים שהם משמרת כעלה אל הסרי לא יבול כי אם יסיו דברים בלתי נופלים כי יהיה הלכה כמותו חמיד וח"ה אם בתורה חגנה יומם ולילה מתו אעשה ללחם ביתי לח"ה וכל אשר יעשה יצליח כי במעט עסק יצליח וכמאמרם ז"ל ראשונים עשו תורתם קבע ומלאכתם עראי זהו חנה נקיימו ביום : (ד) והא החמר הלא רק בעיניו נביט שחדרבה דרך רשעים ללחם אל תחמה על השתן כי הגה לא כן הרשעים לומר לא כן הללחם הרשעים כהלחת הדיוקים כי אם כמותן המוגלח ועולה על השבולת שקל סלחתו

תהלים א ב

בן הרשעים כי אם במין אשר תדפנו רוח: ה על בן לא יקמו רשעים במשפט
 וחסאים בעדת צדיקים: ו כי יודע יי דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד:
 ב * למה רגשו גוים ולאמים יהנו ריק: * יתעצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד
 על יי ועל משיחו: * ננתקה את מוסרותינו ונשליכה ממנו עבתינו:
 ד יושב בשימים ישחק אדני ילעג למו: ה אז ידבר אלינו באפו ובהרונו יבהלמו:
 ו נאני נסכתי מלכי על ציון הר קדשי: ו אספרה אל חק יי אמר אלי בני אתה

רוממות אל

הלהתו היא עד הקריה כי אז חדמו רוח בן הרשעים שער קריהם מן השלם הוא הלהתם ולא חדמו רוח
 הסומאם אשר בראו בהענותם בתוך קף הקלע. (ה) ושמה תאמר הלא טוב היה יושב בעולם הזה לצדיקים בלבד
 ולא לרשעים פן הרשעים יקומו ליום משפט כמעשה אמרם כי הלהתם התעה אותם וגם כמה צדיקים שבעדת
 צדיקים ישנו ויהיו רשעים על ראותם הלהתם רשעים אל החם כי על כן שהרשעים מולאחם לא יקומו ויהיו הרשעים
 בדון ולא ימלאו גם כן חסאים בעדת צדיקים שלא ישנו צדיקים שבעדת צדיקים ויחלו מכלל שחר עדתם ליעשות
 רשעים. (ו) ומה שאמרתי על כן כו'. הוא על כי יודע ומשיחו ומשפיע ה' דרך צדיקים על דרך יודע אליהם והוא
 כי הבא לשרת משיעין אותו וכן רשע בישאל שאל יבא להפחד בראי און ואז משיעין אותו בחופן לא יעצמו
 עשורו והלהתו מלשוב וגם הצדיקים לא יתפשו דרך רשעים בראותם הלהתם הרשעים כי הלא ודרך רשעים
 תאבד מהם כי הוא יתבדק מרחיק מן החטא בחופן שתאבד מהם דרך הרשעים לבלתי יתאוו. (ז) אז יאמר
 הנה אמרתי שלא יבטחו שילחו בעה"ל כל הצדיקים רק אשר הפלגו בתורה כאמרו כי אם בתורה ה' כו'
 הוא אשר כל אשר יעשה וילח קח לא כל יחד הצדיקים והלא תראה רשעים שנגיע אליהם כמעשה הצדיקים והשך
 הוא הראוי כי רשעים יאבדו וייתבו ה' לטובים גישה על טוב הרשעים אל החם כי לא בן הרשעים בטובתם
 כטובת אשר בתורת ה' חפצו שאמרתי וכל אשר יעשה וילח כי אם כמות כמפורש בקודם. (ח) ועל יסורי הצדיקים
 ג"כ אל תחמה כי על כן שמתושרים פה לא יקומו הצדיקים לעמוד רשעים בדיים. וזה רשעים כמעשה וגם
 חסאים בעדת צדיקים שלא ימלאו חסאים שהם בעלי החטאות בעדת שרבים זכות הקדושים צדיקים כי אז יהיו כולם
 זכיות בלבד כי התמקדו כל החטאים (ו) ולא תירא פן ימלאו חסאים בעדת צדיקים כי תחטאים שנות רשעים
 אל תחוש כי יודע ה' דרך צדיקים יודע ומשפיע לקרבם לדי זכות ודרך רשעים תאבד מהם שמרחיקים מן החטא:
ב (א) למה רגשו גוים כו'. אחרי אומרנו בתזמור הקודם מהשגחתו ית' על עושי רצונו ושלח בן הרשעים
 כי גם שמהלוחים בעה"ל הוא ית' עשה לכות זכיותם למען יהיו כמות שהוא כמעשה בראש
 השבולת ואחר כך תדענו רוח בעת המירוח הזה מזה היה מקום לומר כי הנה רשעי ישראל אשר עמו יתבדק המה
 וסובל לנו ההרשע ה' דף למה רגשו גוים ויבנו ריק על ה' ועל משיחו והוא ית' סובל אותם שכלל את ה'
 ודברם נד כבודו וזה אומרם כמתניהם על רוב כבלותו ית' מואמרתי בעלי הגוים שהיו מתקבלים בבתי אבותיהם
 להשתעשע גוים ולאוומים ויהנו ריק (ב) ומה הוא הריק הוא שאומרים הנה יתעצבו מלכי ארץ לעמוד הוא ביום ברא
 גוב וגם רוחים מעשה נוסדו יחד על ה' ועל דוד משיחו (ג) וגומרים מאמרם בהגות הריק ואומרים מה בלע
 בטורה ההוא להתקוות על ה' ועל משיחו יחד הלא טוב הוא נפדתי צדיקים שנתקה את מוסרותינו הם הקפדים
 שבין ה' ומשיחו ועמו הם תורה ומצות ישראל כי נשבעים ונבטלים ממצות ה' וזוה אל ושיעם ה' ונשליכה ממנו
 עבותינו אשר בראותם החבליים הם מושכים עצמם לעלות על ה' ולהתקשר בו והעבות הם זכות החבות הדברים
 צו ית' ונבטל את ישראל תמורה ומצות לא ועשילו לנו זכות חבות מלאו משלימים ממנו ית' זכות החבות כענין
 עשהם בחורבן שהשליך דיוקן יעקב ומה לא יכעסם ה' בהשתעשעם במעמדם צדברים הלה. (ד) לזה משיבה
 רוח הקדש ואומרם יושב בשימים ישחק כו'. לומר כעת ישמע וישחק קח אז לעמוד ידבר אלינו בחפז כו'. והוא
 כמה שידענו כי בהרבץ השם הגדול השורה עם שכינתו בצה"ל נשתלק לשמים קח שכינה שהיא שם אדנות לא וזה
 מכותל מערבו ועל שתי שמות אמר כי השם הגדול הושב בשימים ישחק ואדני הוא שכינה שלא נשתלקה לשמים
 שם אדנות זה ילעג לנו שהוא יותר מגדל שחוק בחמרו ההוא מותרתי לנעה אם לא שחק גם זאת בהיותם בחרץ
 לחיביהם אל מחסותם וזהו שנכתב פה שם אדנות. (ה) ולא שאז יאמרו שמתיו ית' להלחם גם כי אם ישלח גם
 משלחת מלכתי רשעי כי אז ידבר אלינו בחפז הוא ה' מהמשפחותיהם הקדש חף ובהנחתו שהוא השני יבגלנו.
 (ו) ושמה תאמר ומה ילח להם ולא יכלה אותם המלך דוד מפניהם לך"ל שאומרם רוח הקדש בלא הוא ית' ב'
 המדבר ואני נסכתי מלכי כו'. והוא בהזכיר מאמרם ז"ל על פסוק וירד השיע על הגברים כו'. שחק דוד
 הנמשל לעט כבלות את כל האומות ולא הניחו אברהם וזהו יושב אותם אברהם והוא כי אברהם שמכרנו למלכות
 באומר עלינו הוא ית' יבחר לבנו גיהנם אז מלכותם היה סבה שמע הוא ית' מדוד כליון האומות וכן ארז"ל כי
 אברהם קראו לירושלים הר ויחנק קראו שדה ככתוב אללנו כי ידעו שהחבן ואברהם קרא לביית הרשעון שהוא
 שזכותו הר כי הר שמש יהיה בהרבץ ויחנק קראו שדה על כי היות השני שזכותו שדה ירשע. עוד מזכיר
 מאמרם ז"ל במדבר רבה ככתוב אללנו פרשת נח כי כמו שזה"ל הוא זכית דיון כך באומרנו ואני הוא זכית דיון כי
 לפי הוא הב"ד והוא ית' הו"ו. ונבוא אל הענין בשום לב אל אומרנו נסכתי והיה ראוי יאמר המלכתי מלכי
 והוא

אני היום ילדתיך : ה שאל ממני ואתנה גוים נהלתך ואחזקתך אפסי ארץ : ה הרעים
 בשבט ברזל ככלי יוצר הנפצים : ועתה מלכים השבילו דגסרו שפטי ארץ :
 יי עבדו את יי ביראה וגילו ברעדה : יי נשקו בר פן יאנף ותאכדו דרך פי יקער
 במעט אפו אשרי כל חוסי בו :

רוממות אל

והוא שאמר הוא ית' אל תחמה אם לא המלכתי מעשה את דוד על כל העולם ויכלה את הכל כי הגה וחי
 שהוא עם בית דונו נמינו לעשות נסוך את מלכי כי עם היותו מלך שלי שמהייתם מעווי עלי היה רחמי יהיה
 מולך בכפיסה מלכות שלמה ולא עשיתיו כי אם נסוך שמהייתם אל שר וכל זה עשיתי על זיון עשיתי להיות הר
 קדשי ולא בית כי דוד ילחרכ כמו שכתבנו שעל כן אברהם קראו הר כלומר ש"ה' החרבן עתידים למשול
 על ישראל ודך ימלך הר בכפיסה ויכלה את כל האומות אם מתיאור הוא שימשלו האומות על ישראל : (ז) אספרה
 כו' הגה אומר חק הוא גזרה כלחמים ז"ל חוקק הקרוי גזרה גזרתי . וגבל אל הענין והוא כי אחר אומר כי
 הוא ית' לא רצה להמליכו על כל העולם פן יכלה אותם ולא ישחר מלכות למשול על ישראל הגה יש מקום
 לומר ימליך את דוד על כל העולם ולא יכלה את האומות כאשר עשה שלמה אך יראה כי לא היה רצונו שלם
 עם דוד להמשילו על הכל לז"ל דוד היה אספרה אל חק וגזרה זו אשר גזר ה' בזה והוא כי לא מלכתי היותי
 חשוב בעיניו ית' לא המליכתי על כל הגוים כי הלא ה' אמר אלי בני אתה כלומר לא כאשר בני חכם ששלמה
 שומעין בחדם אביו ואמו והב"ה כי אם כללו בני בלבד אתה כי הלא נפל היית והחייך כאלו היום ילדתיך והיו
 אתי היום ילדתיך ואם נדקדק אומרנו ה"ה שהוא מיותר יאמר בזה שכתבנו מרז"ל בנבמד' רבה כי בואמר והיו
 הוא השם הגדול ובית דונו שבו"ה הוא השם וולת אתי הוא בית דונו השכינה יאמר בזה כי השם הוא השם
 הגדול אמר אלי בני אתה כבא ובכינה אומרת אתי שהיא שכינה היום ילדתיך כאלו שתי הכהונות הן הם אבי
 ואמו . (ח) ובכן על הקורבה הזאת שביני לביןך הלא אומר לך שאל ממני שאלה אחת והוא דבר שלא ישחר אשר
 עשה אברהם שהוא שלא אכלה את האומות כי אם ואתנה גוים כולם שיהיו נחלתך כו' (ט) כדי שהמשול בהם
 שחרעם בעול ובצב ברזל ולא שמהייתם ותכלם . הלא שלא עשיתי כן פן ככלי יוצר הנפצים שאין לו תקנה הנפצים
 ותשברם עד לא יהיה להם תקומה למשול הם אח"כ על ישראל כי לא תעזר בה להתחשק לבנותי כלותם וחי אשר
 מנלו שעבדו מלכות : (י) ועתה הגה ארז"ל על פסוק את העירו ואם תעוררו וכו' . שהשביע הוא ית' את
 המלכות שלא יסבדו על של ישראל בגלות ובה אחר פה כמדבר אליהם ועתה שלא אצחה את דוד שיכלה את
 האומות למען תעבדו את ישראל מלכים השכינה כל תלאו מהשורה הושרו שופטי ארץ מלגור עליהם גזרות
 רעות הושרו גזרת ישראל פן תלקו בהם : (יא) עבדו כו' . כראות המלך דוד שלא נעשה עמנו לבנות מעשה
 את האומות למען ישעבדו את ישראל בגלות ראה והנה יום לבב העם פן ישחקו וישבדו בגלות על כן בזה
 וידבר על לב בני ישראל הושרו ועשה טובה קח משמע למו למען יושעו והוא עבדו את ה' כו' . והוא כי
 למעלה על כל כשרון הוא נדקדק יעקב אביו ששם היותו עובד את ה' והשמר מלהטות היה תמיד ירח שמש
 יגרום החטא אולי חטא שוגג והוא לא ידע שאינו כירח מעשיות שבידו וזה יאמר עבדו את ה' ועם עבד
 אותו ית' יהי לכם יראה כי גלו האומות בעלמכם וזה אמר ביראה והם יושר מגדד יראה יהיה לכם שהוא
 רעה הוא יושר טוב וזהו גילו ורעה לומר גילו ושמחו הם יהיה לכם גדר גדול מיראה שהוא רעה
 שמש יגרום החטא שהוא הסידות גדול מציא לידי דבקות עולם אותו ית' והוא כי שמים רעות הן האפשריות
 לאבד אתכם בגלות נמשכות מלאת השעבוד אחת הרפות ידיכם מעבוד את ה' בראותכם כי גם בעבוד אותו ית'
 עדיין השעבוד במקומו עומד שנים אריכות הגלות פן חתייאלו מהגלותו ולא תשובו אל ה' ותאבדו ומה גם כי
 זכות האמנה היא העומדת לגלגל כאשר היה במצרים על כן על ה' אמר עבדו את ה' כו' כמדובר . (יב) ועל
 השנית אמר נשקו בר כו' . לומר זאת עשו ויהיה לכם נשק וכלי זיון כנגד המלכות להגלל מידם והוא סודר לב
 לבנותי הרבה על אריכות הגלות או על דוחקו כי זכות האומות והשכינות עומדת לעד כי הקן ציבורין מכתיש
 את קונו המוסרנו כאשר את בני ירלה וזהו נשקו בר שהנשק והוא כי בר לבב כי ילחם השם המוסר תילה
 ויהיה סבה שחאבדו דרך לשבב בחשופה וסוף כי טוב וישר ה' על כן יורה חמאים בדרך הוא דרך חשופה
 שהוא ית' מורה ומדריך אותנו בה ואם ח"ו ילחם האבדו הדרך ולה תמאליה כי לא יספיק צידכם לשבב בחשופה
 ושמש תאמרנו ומי יעצר כח לבנותי הרבה והיות סודר לב בראות לפעמים שתאומות רעה גדולה אל תחשו כי
 הגה ארצה כי יבער כמעט אפו אז אשרי כל חוסי בו בעיני כי ירא כבוד אל אז רוח ה' טוססה בו לערדו
 למען הבעתו יעמוד לכם להושיעכם כי אז אשרי כל חוסי בו ית' כי הוא מושיע חוסי וע"י כן אל על הקראו
 בחשופה שלמה גם כוון לומר כי יבער כמעט שחאום אינו חלף אפו הוא החף היה מהשמהייתם אך אשרי כל
 חוסי בו כו' הגז' כי הוא ית' ירא ויושיעכם : (יא) או שיבור הענין אם תהיה לכם יראת מלכות המושלת
 עליכם אל ירפו ידיכם אלא ארצה עבדו את ה' בראות יראה כי הוא תהיה לכם עבודה את ה' שתקבלוה
 לכפרת עון וגילו את תהיה לכם מהם רעה כי תגדל הכפדה יושר : (יב) וזולת הכפדה גם תהיה לכם נשק להלחם בהם
 והוא הטובה לב כי זכות האמנה תהיה לכם לנשק ברזל נגדם :

תהלים ג

ג " מְזִמֹּר לְדוֹד בְּכִרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבִישָׁלוֹם בְּנֹו : ב " מָה רַבּוּ צָרֵי רַבִּים קָמִים עָלַי :
 ג רַבִּים אֲמָרִים לְנַפְשִׁי אֵין יִשְׁעֶתָה לֹו בְּאַלְהִים סֶלָה : ד וְאַתָּה יי מִן
 בְּעַרְי כְּבוֹדִי וּמְרִים רֵאשִׁי : ה קוּלִי אֵל יי אֲקָרָא וַיִּעֲנֵנִי מִהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה : ו אָנֹכִי
 שָׁכַבְתִּי וַאֲיִשְׁנָה הִקְצִינֹותַי כִּי יי וַיִּסְמְכֵנִי : ז לֹא אִירָא מִרְבָּבוֹת עִם אִישׁר סָבִיב יִשְׁתּוּ
 עָלַי : ח קוּמָה יי הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי כִּי הִבִּיתָ אֶת כָּל אֵיבֵי לַחֵי יִשְׂרָאֵל שְׁבַרְתָּ :
 ט לֵי הִישׁוּעָה עַל עַמְּךָ בְּרַכְתָּךְ סֶלָה :

רוסמות אל

ג (א) אַמְרוּ רז"ל קוּמָה מִיבֵשׁ לִיב אֵלֵךְ מִלִּי שְׁמִיִם חוּבוֹ שְׁהוּא שִׁמַּח אֲמַר דוֹד הַקָּב"ה אֲמַר לִי הִנֵּנִי
 מִקֹּם רַעַה מְצִיחֵךְ כו' . וְהִיא אֲשֶׁר עֲבַד אֲחֵר שְׁלֹוֹ מִרַחֵם עָלַי עֲשִׂיתָ שְׁהוּא בְּנֵי מִרַחֵם עָלַי
 לְסוּכָה הִיא מוֹמָר ע"כ . וְקָמָה הַכְּסוּוּ בְּפִרְעָה חוּבוֹ וְיֵלֵךְ בְּעַמֵּם שִׁירָחֵם עָלָיו . וְעוֹד שְׁעֵדִין לֹא פִרַע חוּבוֹ כִּי
 לֹא הוּ' מִתְחַלְתָּ הַרְעָה צוּרָה מִהַלְכֵד בְּמִלּוּד מוֹת אֶךְ תְּחַלֵּה נִקָן פִּעַם לְשִׁמְחָתוֹ כִּי מִה שְׁהִיא מוֹמָר מִיַּד בְּזַרְחוֹ
 הִיא עַל פִּרְעָה חוּבוֹ בְּצַעַר בְּרִיחָתוֹ וְהַרְגוּת מִי אֲמַר לוֹ שֶׁכֶּבֶד פִּרַע חוּבוֹ בְּצִירְחָתוֹ וְחִלּוֹ יִשְׁתַּחֲוֶה אֲחֵרֵי כֵן לֹ"א
 עֲשׂוֹ שְׁהוּא בְּנֵי מִרַחֵם עָלַי מִלְּהַמְחִיתוֹ וְהִיא בְּצַעַר פִּרְעָה חוּבוֹ . וְשִׁפְטָה הַכְּתוּבִים יִשְׁמַר מוֹמָר לְדוֹד כְּלֹמֶר
 מוֹמָר הִיטִי מֵאֵד בְּרַחֵי מִפְּנֵי אֲבִישָׁלוֹם בְּנֵי כְּלֹמֶר אֵילוֹ הִיא לְבָדוֹ לֹא בְּמַתִּי מַעַם שְׁהִיטִי פִּרַע חוּבוֹ שֶׁנִּגְזַר עָלַי
 הִנֵּנִי מִקֹּם רַעַה מְצִיחֵךְ רַחֵוֹ הִיא לְדוֹד לְמַר דְּמָחֵן כו' : (ב) קוּלִי אֵל ה' כו' . בְּשׁוֹם לֵב שְׁהִל"ל יִקְרָא
 וַיַּחֲזוֹר אֵל הַקָּל הַזֶּה . וְעוֹד שֶׁהַקְּרִיאָה הִיא לוֹ הַקְּרִיאָה וְהַח"ב יִשְׁמַר קוּלִי אֵל ה' . אֶךְ יִשְׁמַר כִּי בְּכָל לְרֹאשִׁי
 קוּלִי אֵל ה' אֲקָרָא כו' . כִּי עַרֵם אֲקָרָא וְה' יַעֲנֵה וְהוּא כִּי עַרֵם יִקְרָא הַמִּסְתַּלֵּל לְשִׁאֵל לְרַבּוֹ מִשְׁמִיעַ קוּלוֹ לְפָנָיו
 יִתְב' בְּשֵׁלֶם רַחֲשׁוֹת וְהַח"ב קוֹרֵא אֵילוֹ יִתְב' וַיֵּלֵךְ אֲחֵרֵי מִלְּרַחוֹ אִוִּי יִתָּן לוֹ לְרַבּוֹ וְאֲשֶׁר חֲבִיב הוּא לְפָנָיו יִת' עַרֵם
 יִקְרָא וַיִּשְׁאֵל וַיַּעֲנֵהוּ בְּשֵׁלֶם רַחֲשׁוֹת כָּל חִיָּל וְצוּוֹ שְׁלֹמֹו מִשִּׁיב הַרּוֹחַ וְשֶׁבַד יִזְקָא מוֹרִיד הַגֶּשֶׁם וְהַח"ב מִיַּעֲרָא וְהוּ
 אֵלָיו אֲמַרְוֹ וְהִיא עַרֵם יִקְרָא וְהִיא חֲשֵׁנָה כו' . שְׁהוּא עַרֵם יִקְרָא שְׁחָתָן לְהַם לְרִבִּיחֵם וְהִיא חֲשֵׁנָה וְהִיא יִהְיֶה זֶה
 הַלֵּךְ הוּא כִּי עוֹד הֵם מְדַבְּרִים שְׁעֵדִין אֵינֶם שׁוֹאֲלִים וְדוֹרְשִׁים מִמֵּי דִבְרַי כִּי אֵם עֵדִין מְדַבְּרִים בְּלִבָּד מוֹצִיחִין כְּחִי
 וּמְדוּחֵי כְּעֵינִן מִשִּׁיב הַרּוֹחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם וְהִיא חֲשֵׁנָה וְהִיא עֵינֵן ר' חִיָּל וְצוּוֹ שְׁלֹמֹו מִשִּׁיב הַרּוֹחַ וְשֶׁבַד יִזְקָא
 מוֹרִיד הַגֶּשֶׁם וְהַח"ב מִיַּעֲרָא מוֹעֲרָה שְׁהִיא עַרֵם יִקְרָא בְּשֵׁלֶם כִּי אֵם עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וּמוֹצִיחֵם בְּלִבָּד זֶה הִיא מִתְחַלְתָּ
 דוֹד הַע"ה קוּלִי אֵל ה' עַרֵם אֲקָרָא וְכֶבֶד יוֹעֲנֵי וְז"ל אֲקָרָא לְבָנוֹ עֲמִיד אֲחֵר אֲמַרְוֹ קוּלִי אֵל ה' אֶךְ הוּא קוּלִי
 אֵל ה' בְּעוֹד שְׁהִיטִי מְדַבְּרֵם בְּשֵׁלֶם רַחֲשׁוֹת עַרֵם אֲקָרָא יוֹעֲנֵי מֵאֵז הִיא קוּלִי אֵל ה' וְעוֹד שְׁלִישִׁית כִּי מִה שׁוֹיַעֲנֵי
 כְּשִׁקְלוֹ אֵילוֹ שְׁמַרֵם אֲקָרָא עֵנֵי הִיא ע"י מִדַּת הַדִּין שְׁהִיא מִסְכִּים בְּדַבְּרֵם שְׁהוּא מוֹהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה כִּי שֵׁם הַשְּׁפִיטָה
 הִיא מִדַּת אֱלֹהִים כִּי מוֹסֵם בְּרַחֵם הַעוֹלָם הִיא שְׁפִיטָה בְּמִקְוֵם הַמּוֹצֵחַ וְחָלוֹ עַל כָּל הַלֵּלָה הוּוֹ מִתְחַנֵּם זְכִירוֹת לֹא
 הִיא הַלֵּלָה שְׁחֵמְרוֹ שְׁחֵן יִשׁוּעָה לִי בְּחֵלְהִים סֶלָה עוֹנֵה אֲחֵרֵי עַרֵם אֲקָרָא סֶלָה : (ו) אָנֹכִי שְׁכַבְתִּי וְגו' . אֲמַר
 הִנֵּנִי לִי עוֹד הוֹרָחַת בְּעַמּוֹן כִּי ה' יִהְיֶה עִמִּי כִּי הַלֵּךְ מִי שְׁהוּא בְּתַמְהוֹן לֵבֵב כְּמוֹנֵי בְּזַרְחֵי מִפְּנֵי אֲבִישָׁלוֹם לֹא יוֹכֵל
 לְשׁוֹן אֶךְ אֵי שְׁכַבְתִּי בְּחֵרֹו לִילָה וְהִיא לִילָה וְהִיא עֵנֵי וְעוֹד כִּי הִיא הַקְּרִיאָה לְדוֹד בְּלִילָה מוֹמָר זֶה שְׁחֵי אֲמַר
 אֲשֶׁר הִיא הַקְּרִיאָה כִּי ה' יִסְמְכֵנִי הוּא כְּמִתְחַמְרֵי חֲכָמֵי הַחֵמָה כִּי בְּחֵמָה מוֹמָר לְדוֹד הוּא כִּי הַשְּׁפִיטָה מִקְדַּמַּת
 לְעַרְכּוֹ וְהַכְּסוּוֹ לְמַר וּמוֹמָר זֶה כִּךְ הוּא שְׁלֹמֶר מוֹמָר לְדוֹד וְלֹא לְדוֹד מוֹמָר בְּזֶה יִשְׁמַר בְּמֵה שֶׁהַקְּרִיאָה שְׁהִיא
 ע"י כִּי ה' יִסְמְכֵנִי שֶׁהַקְּרִיאָה יִשְׁעוֹרְכֵי לְהַשְׁפִּיעַ בִּי שִׁפְטָה וְכַח וְחִזּוֹק . אִוִּי הַחֵמָה הַחִיבוֹת בְּמֵה שֶׁהַקְּרִיאָה שְׁהִיא ע"י
 הַשְּׁפִיטָה עֵלְיוֹן יִרְחֵה כִּי ה' יִסְמְכֵנִי : אִוִּי יִשְׁמְכֵנִי לִי עוֹד עֵנֵה אֵל בְּעַמּוֹן לִילָה כִּי הַלֵּךְ אֵי שְׁכַבְתִּי וְכו'
 לְמַר מֵאֵד הַגֶּשֶׁם לֹא חִירָא כִּי הַלֵּךְ אֵי שְׁכַבְתִּי בְּמֵה חֵדֵם הַרְשָׁאוֹן כִּי נִשַּׁח אֲחַת הַמֵּה וְהִיא עַד בְּחֵלְתִי לְעוֹלָם
 שְׁהוּא יוֹתֵר מֵאֲלִפִּים שְׁהֵה וְעַתָּה הַקְּרִיאָה בְּדוּחֵי שֵׁלָה עַל הַמֵּה הַבִּיטִי ה' אֵם לֹא כִי ה' יִסְמְכֵנִי לְהַשְׁמֵלֵם וְאִין
 רִיקָה נִשְׁפִי מוֹחִית בְּלֹאן שִׁנְפִּי לֹא תְחַדָּה וְח"כ גַּם אֵם יִיחַמוּ עִי פִּחַד מִן הַגֶּשֶׁם כִּי שֵׁלֹם לֵה וְלֹא יוֹכֵלוֹ לְהַר
 רַק לְגוֹף : (ז) וְעַל כֵּן לֹא חִירָא מְרַבּוֹת עִם אֲשֶׁר לְאֲבִישָׁלוֹם כִּי הַלֵּךְ סָבִיב שְׁהוּא לְחוּמֵר שְׁכַבְתִּי לְגַשֵּׁם הוּא מִה
 שְׁכַתוֹ עָלַי כִּי אִין חִירָא מֵאֵר רַק לְגוֹף : (ח) הִנֵּה אֲמַרְוֹ לְנַפְשִׁי כִּי אִין יִשׁוּעָה לִי בְּחֵלְהִים רַק בְּמַדַּת רַחֲמוּם עַל
 כֵּן אֵי אֲמַר קוּמָה ה' מִדַּת רַחֲמוּם וְהַשְׁתַּלֵּק מִיִּשְׁעוֹתַי עֵתָה וְהוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי מִדַּת הַדִּין לְמַעַן הַכְּזִיבֵם בְּחֵמָרֵם
 שְׁחֵן יִשׁוּעָה לִי בְּחֵלְהִים אֶךְ מִה אֲשֶׁר שֵׁחֵם ע"י מִדַּת רַחֲמוּם חֲכָה אֵם שְׁכַנְדִּי כְּמִתְחַנֵּן אֶךְ אִינוֹ דוּמֵה כִּי
 מִה שְׁעַד כֵּה הִבִּיתָ אֵם כָּל חִירָבֵי לַחֵי וְלֹא הִיטִי חוּשֵׁם בְּאֲדוּם הוּא כִּי עַד כֵּה שְׁנֵי רַעֲשִׁים שְׁכַתֵּה כִּי הוּוֹ גּוֹיִם .
 (ט) אֶךְ עֵתָה שְׁחֵי הַכְּסוּוֹת יִשְׂרָאֵלִים מְעַרְכָה מוֹל מְעַרְכָה לְרִיךְ שְׁלָה מִדַּת רַחֲמוּם שְׁהִיא הִישׁוּעָה הַחֵמָה וְלֹא
 לֶךְ אֱלֹהֵי מִדַּת הַדִּין לְמַעַן תִּתֵּן עַל עַמְּךָ בְּרַכְתָּךְ סֶלָה מִשְׁח"כ אֵם לֹא תְחַיֵּה עַל יַדְךָ שֵׁלָה תְחַיֵּה בְּרַכְתָּךְ עֲלֵיהֶם
 מִתְחַמְדָה כְּאֲשֶׁר עַד כֵּה : אִוִּי יִשְׁמְכֵנִי כִּי ה' יִשְׁוּעָה בְּמַלְחָמָה זֶה שְׁהוּא עֲשִׂיב שְׁהוּא לְחוּמֵר שְׁכַבְתִּי לְגַשֵּׁם הוּא מִה
 לְרִיךְ שְׁחָתָן בְּלִבֵם לְעַשׂוֹת שֵׁלֹם אֲבִישָׁלוֹם וְחִלוֹ עֵמְמוֹ וְהַשְׁלֹם הוּא עֵמְמוֹ עַל הַשֵּׁם עֵמְמוֹ עַל עֵמּוֹ כַּד"ו וַיִּשַׁם לֶךְ שֵׁלֹם
 וְאֲמַרְוֹ ה' יִבְרַךְ אֵם עֵמּוֹ בְּשֵׁלֹם זֶה יִשְׁמְכֵנִי כְּדִי שְׁחֵיחֵם לֵה' הִישׁוּעָה לְרִיךְ שְׁעַל עַמְּךָ תְּחַיֵּה בְּרַכְתָּךְ אֲשֶׁר אֲהֵה
 מְבַרְכֵם סֶלָה שְׁהוּא הַשְׁלֹם :

בקראי

ד * לַמְנַצֵּחַ בְּנִינֹת מְזוּמֹר לְדָוִד : ב בְּקִרְאֵי עֲנִי אֵלֵיךָ צְדִיק בְּצַד הַרְחֵבְתָּ לִּי
 חֲנִי וְיִשְׁמַע הַפְּלִי : ג בְּנֵי אִישׁ עַד מָה כְּבוֹדֵי לְקַדְמָה תִּתְּחַבֵּן רִיק
 תִּבְקָשׁוּ כִּבּוֹד סֶלָה : ד וְדַעוּ כִּי הַפְּלָה יְיָ חָסִיד לֹא יִי יִשְׁמַע בְּקִרְאֵי אֲרָיו : ה רְגִזוּ
 וְאַל תִּחְטְאוּ אֲמָרוּ בְּלִבְבְּכֶם עַל מִשְׁבַּבְכֶּם וְדַפוּ סֶלָה : ו זָבְחוּ וּזְבַחֵי צֶדֶק וּבְטָחוּ

רוטמות אל

ד (ב) בקראי ענני וכו' הנה צבא שני אהובי מלך אחד או איש בעקבותי ויודע הדבר למלך ויאמר
 לאחד אל הדבר כי ידעתי מכלובך ואחין את שאלתך ולאחר עם יודעי שאלתי ועשית
 בעקבו מניחו להלריך בשאלתי עד תומו הנה למי יחפון המלך לעשות יקר ויהר היו אומר לבי שערתי לו
 דבריו כאשר שמועתי אומרים על פסוק תאוה לבו נחתה לו והרשע שפתיו כל מעט סלה. עוד ידענו כי הנה
 שכלתה הפלה יש ג' סוגים יש שטרס יקראו וה' ישנה ויש ציוני שנקראו וישנה ויש אחר הרבות הפלה
 ושהמונים ישוים ויש ונבעלי הסוג הראשון יש ששם שכבר נענה שמה הוא ויבקר לשמוע דברי שפתיו ויש
 ישמעשע שמוע קולו כענין והרשע שפתיו כו' ויש סלה יחפון לשמוע אחר שכבר נענה אחר דוד בעמוהו
 די לי צמדה ציונית שנקראי ענני ואם תחשפני מהסוג הראשון שבעה זה הגדה טרס קראי כבר הרשעה לי
 ועינתי חני ושמע הפלתי שחשעשע שמוע דברי. או יאמר כי הנה דרכו ית' לייסר את אהביו להנחם
 ולבל יאמרו הרואים כי לא טובים המה בעיני ה' להסיר מלבם עונה אותם בכל קראם אליו למען יכירו כי
 אלהים קרובים אליו וכמאמרנו על פסוק אני אהבתי אהב וכו' שאומרת התורה אם תחלו אהבתי יסורין אל
 תאמרו שאני אהבתי אהבתי כי הנה אני אהבתי אהב והרשע שאלו אהבם הוא כי ויבשרי יגלוהו ואם לא
 אהבתיס לא הייתי עונה אותם בכל קראם וכן צמדה רבה ורשע השואל תהייתו רשען ויבשרי הוא מר מללי
 ואחתי מיערה ומר מללי ואחתי מיערה בני מר שחפן הילולי וכו' מר שחפן הכלי וכו' היה סלה היכירו שם
 בעל היסורין צדיק אלה שם הוא נענה מללי ואחתי מיערה. זה יאמר דוד בצרתו ויסוריו מה שחבק מן
 אינו שחבי היסורין ממני כי אם שנקראי ענני כענין מר מללי ואחתי מיערה עם היותו בעל היסורין ואמר
 שאלתי זה ולא שחבי הרעות ממני הוא כי צר הרשעה לי שצר שחזר לי מלמטה הרשעה לי מלמטה שחזרתי
 מהשמותי על כן למען לא יחולל שם שמים ח"ו בצמדה עלי זו תורה וזו שברה או סלה יחשבו לרשע על כן
 חנני ושמע שפתיו. (ג) ולפני הדבר הפך פניו נגד המללים וְאֹמְרִים שׁוֹא עֲבֹד וכו' בצמדה רבה עליו או
 שיהשכרו לרשע ואמר בני איש עד מה אשר הוא כבודי שהוא כבוד הצרות תחשבוהו לכלמה ואחין זה רק
 שחשבוהו ריק שהוא טובות העולם הזה ותאוותיו על כן תבקשו כזו סלה למלא תאוותי להחיות ודעם שחזרו
 הלא הצדיק כובל יסורין למאן נפקותא של כזו לומר כל עושי רע טוב בעיני ה'. (ד) אך הפיו ודעו כי
 ע"ה הגדה הפלה ה' חסיד לו וידבקוהו בו בעשם צמה שחזרו כי ה' ישמע בקראי אליו כי זה רחמי שקבוב
 אני אליו ואם כן מה שהגדה עלי הוא לטובתי להפליתי אליו צדקות עולם : (ה) רגזו אולי' צמדה דל' ויבי
 צן ויער שיהי יולא ליהרר וקרובו שיהי מין היה רכוש על כוססו ככבוד גדול ואמר לר' ויבי חיו כוססו
 דלרכבך מן רחמי כוססו דלרכבן מארי אחר לו אם לעושי רעונו כך לטובתי רעונו על אחת כמה וכמה
 והקשה לו מגדלתו אחר לו אם לעובדי רעונו כך לעושי רעונו על אחת כמה וכמה. הנה כי הרשע המונח יש לו
 ללמד מהצדיק ככל יסורין מן אחר וחוורו שילקה הלא שיהיה אחרי מותו והצדיק ילמוד מהרשע המונח ק"ו
 שילקה בעש"ב. ועל הרשעים השחמים בהללחה הדברים רע ליסורי הצדיקים אחר הרשע רגזו מצד הצדיק
 כי מק"ו רעה הבא עליכם ואל תהטאו בענקותא שחם מונחיות שחזר שוא עבוד אלהים או להרעה אחר
 הצדיק וכן כל זה ישל לכס מה שהמויה רחוקה מכס בעיניכם אך אם היה עולה בלבבכם כי קרובה המיתה
 לכס לא הייתם אומרים קן לכן אמרו בלבבכם שכבר אהם סמוכים וקרובים אל המיתה הלא תמישו וחשבו
 ממחשבותיכם וגם ודומו והמיתו המות סלה ויש ויש. או יאמר אמרו בלבבכם שהוא כמות הלך מה שכל
 שבעכם שהוא הקריאת שמע ובה ודומו סלה מלדבר סרה והוא כי הלא שם יאמרו והלכת את ה' וכו' וכל
 נשך שהוא הפלו וטל את נשך וכל נשך בכל ממוך הנה שמועה על הצדיק שיום נפשו כבשו וממו
 מנגד אהבת ה' ואין יסורין גדולים ואלו ואם כל הסובל יסורין רע בעיני ה' אך מזה ית' זה אהבתי וכלו
 אבוד נפש וממון אך ודאי כי ארבעה זה הוא הצדקות והחשבות כי את אשר יאבד ה' יוספה והכבוד קריאת
 שמע שעל המשכב לפי שאז היא עם ה' במיתה : (ו) זבחו וזבחי צדק כו' הנה מאמרנו על מאמר התנ"ך
 באמרו אם אין קמה אין תורה אם אין קמה אין תורה וי' יתן יעבתי ה' בנה לי עושר ונכסים ויהיה את אשר
 לעסוק בתורה יומם ולילה לא תשבות כי הלא זאת ישיב לו ה' מי הוא יותר נאמן אני או הלא הלא לא
 בצר ממך לומר כי נאמן אני ומך וח"כ למה תרעה שחזקתי לך ממון ואחמין לך שחזקתי לך שחזקתי לך
 בה וטוב בתורה מתוך דוחק ואחמין כי שחזן לך משיבות התורה כי אשר חזקתי לך את אין קמה אין
 תורה אם מתוך ואומר כי ארבעה את אין תורה תהלה אין קמה ועל דרך זה יאמר זבחו וזבחי צדק וכו'
 יאמר הלא אמרת לנו בני איש כו' אמרו בלבבכם כו' שחזרו שחשבוהו ושמה תאמרנו מי יגיד לנו שאם נעשה

תשמע קולי בקר אענה לך ואצפה : ה פי לא אל חפין רשע אתה לא יקרך רעי :
 ו לא יתעבו הדללים לנגד גיגך שגאת כל פעלי און : ז האבד דברי כוב איש
 דמים ומרמה יתעב יי : ח ואני ברב חסדך אבוא ביתך אשתתחו אל היכל קדשך
 ביראתך : ט יי נחני בצדקתך למען שורגי הישר יישר ב' לקני דרךך : י כי אין כפיהו

רוממות אל

לפי אל הכהה אמרתי כן כי הלא כ"כ אני חושש כי עם היות שאין לך רק תפלה שמומן לזמן
 עכ"ל מיום ליום את מסדר כי ה' נקר השמע קולי בהתפלה ובקר שהארני אשרוך ואסדר לך תפלה שרם
 (ה) והטעם שהארני שלא תדקדק בכונת הלב ויתר הוא כי לא אל חפן רשע אתה והוא כמאמר ז"ל כב"ל
 על פסוק אהבת דרך ותשגא רשע שהוא שאמר הקב"ה לאברהם הנה אהבת דרך להצדיק את בניהו והשגא
 רשע שנאח מלחייב את העולם כד"ל והרשיעו את הרשע לזמן חובה וענין הכתוב כמאמר ז"ל על פסוק כי
 לא לגמל ארבי שהוא יסבך חינו מקבץ לגמל רק להיות כביכול מנוח. וזה יאמר פה מה שאמרתי שלא תדקדק בכונה
 הוא למה כי לא אל חפן לחייב אתה רק להצדיק והרואה כי הלא לא יעורך רע. ולכא אל הענין מצד המאמר
 ספר הוזהר על פסוק גס ה' העביר הטחףך כו' כי המשמח שנכרש ע"י העון היה נכב לפניו יסבך מקטרג
 עליו ובאומרו אמרתי מיד העבירו יסבך מלפניו. והו גס ה' העביר הטחףך הוא קטגור שהיה מקטרג עליו.
 וכנא אל הענין אמר הנה שלא אל חפן רשע אתה להיפני כי הלא לא יעורך רע כי מאלו הודשתי העון ע"י
 הנפיל העברת העביר המבטוח שנטשה בהטחתי מלפניך וכמאמר הנביא גס ה' העביר הטחףך כמאמר כי לא
 הנהחו לפניך ולא נר חתך בהאמר לפניך הטחתי בלא הריכות תפלה וכוונה. או יאמר כי מלך מבני אדם חפן
 ממלמדי קטגוריות על הנשים ומכבדם ומקדשם אליו למען יעידו וירבה הונו בהענישו את החטאים אך לא
 כאלה המלך הקדוש כי אם לא אל חפן רע. וחובה אתה והרואה כי הלא לא יעורך רע כי הבא לגמל קטגוריות
 חוציאתו ממחלתך ולא יעור חתך וכמאמר ז"ל כי כבה רוח נבות לקבצו על החשב הוציאתו ממחלתו של הקב"ה
 ואמרו כי לא ושה כן וכל שכן שהחוטאים ממלמדי חובה אינם קדושים אל ה' כמלחכים קדושים וזהו לא
 יעורך רע. (י) וכן יתעבו כו' אלה הם דברי תפלה שהיה וזהו הוללים יקראו דוברי הוללות בגויה
 כמחלתה יאמר על דברי דואג והחיותופל האומרים לדוד שצדקם צמח הקוקים הבא אל חשב איש מיתהו
 צמה שזה הוללות רעה והוא היה משיב מיתהו בהקו ויש לו חלק לשה"כ אבל המלצין כו' אין לו חלק לשה"כ.
 וזה יאמר לא יתעבו הוללים הדבורות הוללות כאלה לנגד עיניך הוא עולם הבא שהוא נגד עיניך אשר עין
 לא ראה אלהים ויחך כי אין להם חלק זו עם היות שגנאה כל פועלי און כבה על חשב איש ופיוא עם
 כל זה הוללים בלבד לא יתעבו ופועלי און יתעבו כי הבא אל חשב איש כו' ויש לו חלק לשה"כ והמלצין כו'
 אין לו. (יז) והנה ידעתי כי חשב דוברי כוז שכולל שיהיה משולם הבא אך אחד מהם שהוא איש דמים
 ומרמה יתעב ה' שמהו והוא שחבד לז אל החלתה פסוק זה בלבון רבים ומסיים בלבון יחיד ופסוק שאמר
 שלם אלה ממחול בלבון יחיד כי אין צפיה נכונה כו' ומסיים בלבון רבים ומסיים צין חוצאי הרשעים ולמי
 כרוב כו' ופסוק ה' נחמי. אך הנה הרז"ל כי איש דמים כו' יאמר על עגה החיותופל שיען להשכלוס ודוק
 אחרי דוד והשני עודם שייסם וימיהם במרמח עתה ונמלנו למדים כי גם מוזמר זה היה בברחו מפני חשכלוס.
 וכנא אל הענין אמר אל ההרנס על המוגע אלי כל יענשו על ידי כי אם מה שחבד שיהיה מע"ה למה שהם
 דוברי כוז שהם וכן האחד על כי איש דמים ומרמה יתעב ה' כי היה מבקש להמית כמה מושגל למה שהוא
 איש דמים ומרמה שבקם לשפוך במרמח עתהו לא שיענש למעני באופן כי על צחית היותו איש דמים ראו
 ליהוד. (יח) וכזה שלא יענשו שצילי לא יאמר עלי כל מי שחברו נענש על ידו אין מכוונן אותו במחלת
 הדוקים כי אם וכו' אלא במחלת דוקים כי אם גם צניח העליון כי ואני כרוב הסדך אבוא ביתך הוא
 העליון והענין כי הנה יש מדת הסד לאברהם ומדת נצורה היא פחד ויחך ומדת יעקב המחיתהה אך עם
 הרחמים אמר בזה שאין אלו נענשים על ידי לא יגדתי אברהם שעליו הרז"ל שגאמר וקבצו רשע שהיה שגא
 מלחייב את הרשעים כי אם אדרבה כרוב מדתו שהוא כרוב הסדך אבוא ביתך אך כהיכל קדשך שהוא יאמר
 פימה גם שלא אומר לבא זו לא יצד השתחווה והו אשתחווה כו' וזה שהוא השתחווה בלבד יהיה חפילו
 צירחתיך הוא מדת פחד ויחך ארכה כי גם היא תעורני. (יט) אך ירא אני שמה קודם שאלה ביתך עתה
 אככל צעון אשר הטחתי ויברוס לי שלא אבא ביתך ומה גם צחיותו לוחם עם ישראל שמה יכעוס ויברוג בזה
 ויהיה שחוכם נקי וצדיק על לא יצד השתחווה והו אשתחווה כו' וזה שהוא השתחווה בלבד יהיה חפילו
 וירא וירא לו וירא שלא יאמר וירא לו שלא יברג נהי צדקתך שלא אהמא וזהו ויברוג בזה לא יאמר לשבתי
 שורכי אשר אתי האומרים לי הבא להרנך השכם להרנו וזה יהיה לי בנחון צדקך אשר היה להצדיק לשבתי
 ראוץ וקמים נגדך וזהו הישר לפני דרכך שחרהה לי צדקך דרך ישרה. (י) ומזר אל הענין אשר אמרתי איש
 דמים ומרמה יתעב ה' הטעם הוא כי אין צפיה נכונה תמיד ואשר אמרתי חבד דוברי כוז הוא כי הלא
 השנה ששפיהם הוא כי קרבם הווה הוא מה שאמר שמואל לרב יהודה על דואג והחיותופל שיענא שיעה היתה

נְכוֹנָה קִרְבָּם הַיּוֹת קָבֵר פָּתוּחַ גִּרְנָם לְשׁוֹנִים יַחְלִיקוּן : י' אֵי הַאֲשִׁימָם אֱלֹהִים יִפְלוּ
 כַּמְעַצְמוֹתֵיהֶם בְּרַב פְּשָׁעֵיהֶם הִדְיָחְמוּ כִּי קָרוּ בָּךְ : י" וַיִּשְׁמָחוּ כָּל חוֹסֵי בָּךְ לְעוֹלָם
 יִרְנְנוּ וְתִשְׁתַּחֲוֶיֶם עֲלֵימָו וַיִּגְלְצוּ בָּךְ אֱהָבֵי יִשְׁמְךָ : י" בִּי אֲתָה תִּבְרַךְ צְדִיק י" בְּצִנְהָ
 רָצוֹן תִּעֲטָרְנֵנִי :

ו * רַמְנַצְתָּ בְּנִינּוֹת עַל הַיְשָׁמִינִית מְזוֹמֵר לְדָרוֹר : ב' י" אַל בְּאַפְךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל
 בַּחֲמָתְךָ תִּסְרָנִי : ג' הֲגִנִי י" בִּי אֲמַלֵּל אֲנִי רַפְּאֵנִי י" בִּי נִבְהַלְוּ עֲצָמָי :

רוסמות אל

בלבם בלמוניה ית' והיה קבר פתוח גרום כי כאשר נפתח קבר שהיה בחוכה לא יצד מלחח ריה ממה
 שנהך הקבר פנימה כן חלו לא יצד להוסיף גרום מה שבלבם חלף שלבוש יחליקון שלא יפוש הדבר בעש
 והוא מחמרם שספרי מיניס היו טפלים מהוקס שהוא לפעמים שהיו שלא במחיון יולח מפיסה כדבר טפל מה
 שנחוקס ששם הלז אך תמיד היו מהליקוס לבושם שלא יוכן כי אם במקרה כמדובר : (יא) האשימם כו'
 אמר האשימם אלהים בנחום ונפילות ואשר יפלו יהיה ממועזותיהם שדבר אשר יחליקו מועזות משם יפלו
 קעני שקרא לחיחופל שמועזות שיען משם נפל וזה למען ידעו הכל כי כל מועזותיהם למרע ברחותם כי
 זה פרוה אך לא הדיחם והכריחם בעבורי כי גם ענוש ללדיק כו' כי אם שבו פשעיהם זולת הנוגע לי הדיחמו
 על כי מרו זך ולא על כי מרו בי : או יאמר האשימם אלהים ומפני שהם חמסים וכוזים שיעי העם על
 כן למען חוכר רעשם לכן יפלו בנפלים ממועזותיהם שכל אחד יכול ממועזותיו ומכנה מועזותיו וזה ע"י אשר
 יען להשלים כחשר היה וזה ע"י שנתו לשחול כי מיד חויבד תלמודו ונפסד וכרוב פשעיהם ערס יכנו מהם
 עד שהפשעים יהיו המיעוט למרקס צניהם הדיחמו כי אין לרואי כי אם שיהיו נדחים תמיד ו"ל ברוב
 פשעיהם הדיחמו ואזי עשה על שמרדו כי רק על כי מרו כך כי המורד בנלכות בוס דוד כמורד ששניה
 נמלא כי כך היה מרדס וזה שוכר כי רשעים המה כמה שפלו ממועזותיהם ימשך כי (יב) וישמרו כל
 הוסייך בך נמלחם אשר מרו כך והוא כי דרך לדיקוס לשמוח בלמוד רשעים חלף שחם רשעהם היא היותם
 חוסיי לדיקוס אשר שבמחמת אפרס ימשך יתקיים בהם מקרא שכתוב בנפול חוייך אל שמה כו' מה שאין
 כן בזהו רשעהם כינס למקוס שבוז בלמוד חוייבי ה' וזה יאמר כמה שחשפושם על כי מרו זך ולא
 על שהם חוייבי ומשך כי כאשר ישמחו כל חוסיי כך לא תההפך הרעה עליהם על שנפול חוייביהם ישמחו כי
 אם שלעולם יננו ולא תפסק שמהחם על שמהם בנפול חוייביהם כי לא ישמחו רק על כי מרו זו ית' ותשך
 עליומו מכל זרה כן יאמרו הרואים כי בשון מה ששמחו במלחם דוהג ולחיחופל השיב עליהם אפס ית' וזה
 ויעלזו כך חוהיבי שמך המכר הוא ששם אלהים שהוכרתי בחגרי האשימם אלהים יהיו חוהיבי הדיון שמהם
 ביסורין כי בזה יהיו עליהם ומקבלים בראון ברחות כי על כבוד שם אלהים שהוא שבינה שמו זה אשר הם
 חוהיביה נדחו מן העולם ו"ל חומר כך. או יאמר כי הנה ידענו מר"ל כי כניכול הקב"ה לא שמה שגלמו
 כי אם ששמה לעמוד ב"ב וחו ויעלזו כך שהוא שזמן שמתקד חוהיבי שצד אלהים כובלי ויסורין ודי להם זה
 וזה יתחמו ביסורין בחמרם דיו לעבד להיות כרבו. (יג) ורואו כי ידוע הוא כי הנה תבדך לדיק כשהיה
 ה' כלומר שלם בהרבע וחוחותיך שהוא לעמוד כשהתקוס מעמלק כד"ל בידי על כס ית' ויעל כן הם חוהיבי
 שמך ולא יחשו מהיסורין ומה שבמקבים כשה אינו חלף שבינה המגינה לבעליה ראו מחתך פעעעו שחערה
 עליהם ממרוס ראו טוב לקבל יסוריהם בראון שלא יקולו ויחטאו כי שפע ראו מחתך עשרה תהשב להם וזה
 ראו חעפערנו כי יהיה להם כננה להנין מן החטא :

ו (ב) הנה מוזמר זה זימר בהיותו על ערש דוי. ולבא אל עינינו קודים כי הנה חף גדול מחמה
 כמפורש הללו צדכ פנימס כי על כן בשון העגל סולק הוא יתבדך מעל ישראל את החף
 ומרע"ה את החמה כמז"ל וגם החף הוא לשון זכר וחמה נקבשה שמה הכוה וגם היסורין קשים מחוחכה
 ככתוב הללו על פסוק מוסר ה' בני אל תמאם ואל תקון בתוכחתו כי על היסורין הכבדים אמר מליסה
 שאדם מואם בהם אך על החוכחה הקל מיסורין אמר אל תקון שהוא היות האדם קן ומתחמן לבו בצד מה
 אך לא מואם אותם למרי והוא כי הנה יש יסורין על שון והם קשים שיש בהם ציכול תורה והפלה ונקראים
 מוסר ויש קלים שאין בהם ביפול תורה והפלה והם יסורין של אהבה וקראם תוכחה והוא מה שפירש ואמר
 כי את אשר יאהב ה' יוכיח ולא אמר ייסר כי חוזר אל התוכחה המכר שהוא של אהבה כחמרו כי את
 אשר יאהב ה' יוכיח ולא אמר ייסר. ונכח אל הענין והוא כי בחליו היה דדון בקרבו כי לא ידע אם לרואי
 יתבדך היה לייסרו במחלוב על שבעו אך למות לא ימתו. או חליו אשר ימות בו ובכל חלוקה יש
 בחיותם אם ה' הפך דכאו ביסורין אפשר הם קשים למרק עון הנקרא מוסר של אהבה הנקרא תוכחת
 כמדובר ואם הראון הוא שימות בו כאשר מת חייב או מת זכאי ע"י מה שמתמקד עד כה על כן אמר אם
 הכוה הוא יסורין בלבד אם הם של אהבה הנקראים תוכחת ה' אל באפך שהוא בחינת רוגז קשה יהיה ואם
 הם של שון הכבדים הנקראים מוסר אפילו בחיותם המה אל יהיו לומר אזי מואם אותם כי אם שלם באף
 יהיה מה שתיחתי ואל בחמה מה שתיסרני. (ג) אך אוי לי כי רואה אני שאין הענין יסורין בלבד רק מות

וּנְפִשִׁי נִבְהַלָה מֵאֵד וְאַתָּה יְיָ כִּי יְיָ עַד מָתַי : ה' שׁוּבָה יְיָ תִלְוָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי
 לְמַעַן חֲסֶדְךָ : ו' כִּי אֵין בְּפִתּוֹת וְכַרְךָ בְּשִׂאוֹל מִי יִדְהָ לָךְ : י יַעֲזֵבִי בְּאִנְיַתִּי אִישִׁיחָה
 בְּכָל יְלִיָּה מִמָּתַי בְּדַמְעוֹתַי עֲרִשִׁי אִמְסָה : ח עֲשִׂישָׁה טַבְעִם עֵינַי עֲתָקָה בְּכָל צוֹדְרֵי :

רוטמות אל

ועל כן הנני ה' כי חמלל אני כמות נכרת מחמת עון חמלל נפש גוף על כן על הגשם את אומר הנני ה' כי
 נראה שאין לה שום זכות ליעל והוא כי על פ' והנחתי את אשר חסון ארז' שיש לו להקב"ה חזק גדול
 למי שאין לו וזה יאמר הנני ה' בהוראת חן כי חמלל אני כי אין לי זכות ועל כן לרדף רפואי ה' שחיה מחולי
 זה וחסון ושמח חומר במה אני רואה כי חמלל אני גם הנפש אולי חינו כי אם היה הגוף חך הגשם ככר
 נשקיה ושלמה הוא הלא הוא כי רואה אני כי גדול ההפעלות הנפש מההפעלות הגוף כי אין ההפעלות הגוף
 כי אם נכחו עממי מלאות בהלה בלבד דמוליהו חזו ומשערים על שלא נשלמו במהות כמ"ס ז"ל על כל
 עמומי חמוריה חך לא נכחו מאל. (ד) חמס ונפשי נכחה מאל מרחה שמרנשה לרה מופלגה יורה כי היה
 מר לה שנקרת והולכת בלי חסון וגם כוון בלמרו מאל על כי זה הלוי קיום השלם כלו שנאמר בו וירח
 אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאל כי הוא נפש אדם הראשון ונא ליתקן על ידי ורדף חלף חן
 השלם כפרס גמר החסון ככוף השבעים שנה שיהנו לי והוא כי הנה תקונו של אדם הראשון הוא חסון
 השלם כי על ידו צעטו נחקלק השלם ואינו נחקן אלא על ידו כמ"ס ז"ל כל חולדות שבמקרא חסדים חן
 משקיה אלה חולדות השמים אלה חולדות פדן כי ששה דברים שחקלק השלם מהם נחקים ע"י בן פדן
 הוא אדם הוא דוד הוא משיח כבודע ואם ח"ק עושה בניו עשה עין כבוד שמך הגדול ששחיד להיות על ידי
 והוא כי שמך הגדול שקדך אדם הראשון אשר אני אתי הוא כמ"ס ז"ל אתי ה' אתי שמי הוא שמי שקדתי
 אדם הראשון ואז יהיה שלם ולא יהיו שתי אופיותיו בלתי מתחברות לפני הנרותיהן כד"ה כי יד על כס ית
 והנה השלם דוד לחקן עם אדם הראשון הוא ממחר חסון המלא השם בלרעב אופיותיו יחד והוא על
 ידו כי על כן הוא אומר כום ישועת אשך ובשם ה' אקרא ועל כן נראות דוד בקרב ימיו שהיה על ערש
 דוד וירח פן ימות פרס יגמור החסון אמר הנה עמומי משערים על המותו שלא תעשה את חמותה הפעם
 וגם נפשי נכחה על הנוגע אלה ואתה ה' על כבוד שמך אשר אין לה שיפור עד מתי למה לא תרש
 למחר רפואתי וחסון עם האדם וישוב שמך ללוהנו וזהו ואתה ה' כלומר ואתה עם בן הרעב שפגדתי חסם
 אופיותיך מהשנים האחרות כי יד על כס ית שחחדות ארבעתן הוא אחדות נמרץ החלב המיוחד ה' מלא
 עד מתי האחר. (ה) ועל כן שובה ה' בכל ד' אופיותיך אלה ועל פי דרך חלום נפשי כי חלקי ה' חמרה
 נפשי ונישועתך הושע גם הוא חת הפעם למען שמך כי בחוקי חלוי כבוד שמך כמדובר וכל זה הוא לעמן
 הנפש ולענין הגוף הושעני למען חסדך כי איני כדאי כי אם על זר החסד והוא כדריך כל מלך שבשמת
 גדולתו גומל חסדים טובים גם לבלתי כדאי. או יאמר למען חסדך שיבא חסדך שהייתי מלהיות נפל לודי
 גמר. (ו) כי אדם היה עוד פשינה אחרת לבל אמות מחולי וזהו אדם צדקו וכל זה אין אור גיהנם שולס
 כמ"ס ק"ו משלמדנרדו ואפילו דלפניה אחרת חמרו מידן לא דמיינה דלישעבך בצורה וכי"ה דוד ע"ה שהוא
 עדינו העלמי יגע ומתעזן על דברי תורה יומם ולילה והוא היה ראש הקבלה וראש הכסודין. ונכח אל
 הענין אמר אין במיתתי שבה לה' את חמותה פרס אשכר מכל הפסח כי הלא אין צמות וזכך כי לא יזכרך
 לזכך את מי שכלקי מן השלם כי איני מאוזה הגדר הלילה וגם שהמחיס בלתי כפרים ומתמקוס ציהסם
 ומשם עולה שבה לה' כחאמר רז"ל [גדול השבח השולה מגיהסם מהשולה מנ"ע שאומרים יפה דנת יפס
 חיבתו וכו'] וזכה יאמר אחר כי אין צמות וזכך שאינו מגדר לרסם שמוכרים חוסך בהלל לה' על מותן ח"כ
 גם כשאלו הוא גיהסם מי יודה לך כלומר השם אתי לא יתכן כי אהיה מהדגומים עם שאודה לה' שיפה דן.
 (ז) כי הלא עסקתי בצורה כי הנה יעשמי בלחתי האיעה הדועה ומיוחדת כי היא יעשה האורה חן ז"ל
 כשלא היה לי זכר כי אם יעשמי אפילו בלחתי הוא זימי זערי ובכן אין גיהסם שולס כי ושמח חסון אדם
 כן אפוא צמה החמרק השמתך את חמלל אתה מהמת עון הלא הוא כי מעתה אשכה בו: (ו) או יאמר
 הנה אתה ה' שהוכרתי מדת רחמים לא יזכר צמותי שיכרכך שרתמת על השלם כסלוקי ולו יונח שהייתי
 יורד שאלו להתמרק ותעלה לך שנה משם הנה בשאלו מי יודה לך עם הרחמים הזכר כי לא יודו שם רק
 את מדת הדיון שיפה דן חך מי יודה לך שם הרחמים שאני דובר כך והנה טוב לך פחיי ומרשמי ואודם
 על רחמיך שהוא שבה גדול על המאודה על מדת דיק. (ו) ומה האמר צמה חסודך השמתך הלא הוא כי
 עד כך יעשמי בצורה השמתך כתי בלחתי הצורה הני גופו של אדם כודע מרז"ל להכמע האזכרים אשר
 החלו לך ומעשה עוד חוסף להכמע גם כרכוליו דעצירה הם עין ולב כי אשכה בכל לילה מחתי הוא כללות
 המטה שאני צה דמעתי ערשי שהוא חלק מהמטה שאני שוכב צה אשכה דמעט העין הווא' מהלב כי
 אשר לבו שמה לא חרדנה עיניו דמענה וזה יען כי שיהיה היו כרכורים על מה שאזכרי גמרו עון במסתי על
 כן ישמו אותה ויותר במקום השכיבה שימכו אותה. (ה) ושמח חמלל למה עד כה לא הפלגת דמעמות עיךך
 כאשר תעשה לעתיד הלא הוא כי הנה עשמה מעשם עיני כי מהמימות כעשו יבשה וחרקב ועמקה ומחויין
 שהוא

תהלים ו ז

ס סודו כפני כל פגלי און כי שמע י קול בכי : י שמע י תחנתי י תפילתי יקה : י יבשו י ויבהלו מאד כל איבי י ישבו יבשו רגע :

ז א שגיון לדוד אשר שר לוי על דברי כוש בן ימיני : ב יי אלהי בך חסיתי הושיעני מכל רדפי ותעילני : ג פן ימרף בארתי נפשי פרק ואין מציל : ד יי אלהי אם עשיתי זאת אם יש עול בכפי : ה אם נמלתי שלמי רע ואחלצה

רוסמות אל

שהוא ג"כ כלי הלחוח ואין לומר שאל"כ אך עין נרקבת וישנה חסיה לה לחוח להוריד דמעות לחיות בכל לילה משני כו' הלא הוא כי זה היה בכל זורני שהיו מזירים לחוחי אך עשה בשלו זורני . (ט) כי על כן אתי לומר שירו ממני כל פועלי און מלהלך לי והטעם כי הנה שמע ה' קול בכי הוא קול שאמרתי שאבנה לפניו שאשמה בכל לילה . (י) והאם יאמר איש האם עדיין לא בכת אתך מעשה יעשה פועל הנה לחוח מן החימה כי הלא כחוקרה החסלה גם כזה יקרני כי מרס החסלה שמע ה' תחנתי וקבלה וחל"כ תפילתי וקה וישמענה ולא היה הפלתי עליו למשא אחר שכבר קבלה והוא מאמרנו לאחד מדרכינו על פסוק והיא טרס יקראו ואלו חננה טרס שאננה ואסכים להטעות הדבר על כל זה לא אמר לו אל הדבר כי ענייך כי אם החר שואלי חננה עוד הם מדברים ולא אמנעם כעמך חחות לבו כו' כי אם ואלו אשמע כי ענדוס עלי דבריהם וח"ל שמע ה' תחנתי ועכ"ל ה' ברחמי תפילתי יקה : (ט) או יאמר כמה שידענו מרז"ל כי לא היה דוד ראוי לחיות מעשה אלה שאם יתפא יחיד לא יתיאש כי יאמרו לו כלך האל זוד וזנה יאמר סודו כלומר סודו ממעשיכם הרעים ממני ממה שהרחו כי ולימדו ממני והוא כי שמע ה' קול בכי שקבל תשובתו כלומר וכה יעשה לכם ולא התעב שלא חזיו לרצון לפניו כנחלה כי אדרבה יתקף לכם חיבה והראיה כי הנה מתהלה שסם תפילתי ושמע קול בכי בלבד בהחילי לשוב . (י) ועוד מעט הוסיף כי שמע תחנתי וחל"כ ששמע וקבל הוסיף ויקח תפילתי אשר שחם חלה ולא מעשה כמדובר בקודם : או יאמר הנה נשמה הנדנות עליתי בתשובתי זו למעלה מן חתלה לא היה שומע רק דמעתי ולא חתנה ותפלה ואחר שבכתי ושבתי מעמי עוד מעט לא הוצרכתי לככות לשקבל ממני כי אם שמע ה' תחנתי שהיא גדולה מסתם תפלה וכל זה ביחוד אך דמיון תפילתי כלומר בהיותו יחיד עדיין לא היה שומע ועשה גם תפילתי יקה כי לא בלבד יקבלנה כי אם גם לא היה מקבלה ע"י מלהך בניגור כי אם הוא עצמו תפילתי יקה : (ט) או יאמר סודו כו' כי הנה אמרו בנמלה שמהיר יתפך אל כחות חזיונים מהחילי אדם שלא יתפילו אף רשומי הדור דמכריו ברקיע הזהיר ב' עקיבה ויבחרו הזהירו בכתי מאיר כו' וכדאמר להו השמן אלמלא דמכרני עלך כו' . והנה באמת לכחות ההם המחתיאים פועלי האון יבטו להם כי רשעי משחית המה יעליהם יאמר סודו ממני כל פועלי און כל תחתיאומי כי שמע ה' קול בכי ורשום וקדום אי לפני יתבדל . (י) ונוסח אולי כי במה שפועל ה' תחנתי שאמרתי חנני ה' כו' ותרפאני ידעתי כי גם תפילתי שיבטרו ממני כל פועלי און יקה : (יא) יבשו י ויבהלו כו' כמה שהחלימני ותחייני ככל הכתוב ויבשו ויבהלו מאד כל איובי שיחכרכמו פניהם ומה שאמרתי שעל מה שיבטו עוד יבהלו מאד הוא אם מהמת הנושה לא יבטו מיד בתשובה אך אם יבטו לא תשיאם רק אוהבם נדבה ולא תחפץ שיבטו מאד הילנה רק הנגע הרשון שעל ידו הם שבים וזהו יבטו ויבטו רגע בלבד :

ז (א) שגיון

זה בני דוד חו שר ושינה ואמר שלא היה מחזיק תשובה לשלול כי אם לה' שסם בפניו דברים טובים . וזה אשר שר לה' על דברי כוש בן ימיני שעל דבריו שדבר כוש לו השר והשבה לה' יאחז כי הלא כוש הוא כמ"ז"ל מה כושי זה אינו משתנה מעשור כך שחול אינו משתנה משנחתו עם יהוהו בן ימיני שהוא משרש קדום (ב) וגם שדבר כוש לא אבננה בו אחרי כן שיקום את דברו הטוב כי אם ה' אלהי בך חסיתי ולא בו ולא מלדו אתי ירא בענש כי הנה לדיק הוא כי אם מרצים אשר אחו רודפים לחוח ויפסים ודומיהם המקומותם אחו עלי . וזה הושיעני מכל רדפי ושמה האמר מה יסבון לנו ומונעום חליו שיהרגך הלא בעת הפועל הוא שב ומדבר לך דברים טובים כבז אף בן ירצה לז"ל והיילני גם ממנו . (ג) פן ימרורף וכו' לומר כן אמת שמהפנים הוא אחר התימתן או שיראה אות כזה שהראיתו לו כנף בגדו אך ירא אתי מעט פחאומיית וטכסה כן יטרורף וכו' כי לא ימלא מי שיאמר לו מה תעשה כי אם פורק ואין מילל : (ב) או יאמר הנה הוא נכוח בשתי אבות ה' מומיהת הגוף כן יירגם שמת מומיהת הגוף כן יירגו לו שחלו ואחשו כענין העוב ויירא מאד כן יירגו לו פן יירגו ועל סכנת הגוף אמר הושיעני מכל רודפי את גופי שמא אהרג והיילני . (ג) פן ימרורף בארדיה נפשתי ומי הוא הטורף לחוחו שהוא פורק ואין מילל הוא היחל"כ כי און מילל מידו כי בזה לנפשה טההין לו ואין מיללן מידו פן ייער אפי פחאום והשלח יי בשיחיה ה' או שאל ישראל וסערף נפשי . (ד) והאם האמר נה ה' כי הלא גם עשה כבר שלחה יד ותכרות כנף המעיל וגם על זה נענש כמ"ט ז"ל וחל"כ אזה יתיה לך עיכוב לשחלך מליהרג הנה ה' אלהי אם עשיתי זאת שבידי שכרתי כנף המעיל וזהו כי על עול גרם כפתי שכרתי אך לא בלבד ונפשתי . (ה) ועוד כי חלפי אם גמלתי גמולו הלא שולמי רע הוא שבלם לי הוא רעה החת טובה וכדין היה לגמולו ועוד כי חלו הייתי חולץ זורני ריקם שלא הייתי אפילו כורס כנף

י ישוב עמלו כראשו ועל קדקדו חמסו ירד : יי אודה יי בצדקו ואומרה שם יי עליון :
 ח * למנוחה על הנתיב קמוטר לרוד : * יי אדונינו כזה אדיר שמך בכל הארץ
 אשר תנה הדרך על הישקום : * כפי עוללים וינקים יפרת עז למנון

רוסמות אל

אין שכלה הופים לאחד לנו נא הכינו עוד ודעו ודעו את מקצתו כו' ומיד ודעה עמל כי וילך שאלו והאמו
 לבקש כו' הדעי סמלנות השנה אלו לא יתפך הנה וכפחון כדבריו כ"א וילך שפך שדלתי הסולרה מהיה
 שפך כי יתקד בהבטחתו ולא יקיימנו . (טו) ומה שאמרתי שכבר הוכנו לעלות הוא כי נור כרה בקבלת
 לשון הרע על נוס עוד הסתרים וחסרתי וישל כפחה ישל . (ז) כי ישנן עמלו בראשו שיהרג על
 לחו עין ועל קדקדו הוא זרעו שזוללים מן הקדקד כעודע כי משם פחה הזרע ויזאה ג"כ חמסו ירד וכן
 היה כי מהו עמו שלש בניו : (י) אודה יתמר כי מי יוכל להודות לה' על כל עניינו ולא יאמרו לו
 שיחמתינו לטובו שבחי דמך אך אודה ה' כדוק ששעה עמי בלבד וגם אומרה שם ה' שאיש פשם מלך
 פטר ודס שאין בשמו חמס רק בעלמו אך הוא יתברך שמו גם כן עליון כעודע : או יאמר היה אחי בננה
 דרוף ומלעטר ומגד אחר עשה הוא יתברך עמי לזקק שמוילתי מן המות לא אחוש על לעבי ואודה ה' כדוק
 על הלאו וכפטר זאת לפכה בנ' שאזכה לעלות במעלה חף לעבי זה שאני כובל וזהו ואומרה שם ה'
 עליון כי בלעט שאומרה שם ה' כפחתי עליון וגב מלך :

ה (ב) יי אדונינו פו' . הנה הסכימו חז"ל כי פסוק זה מלאכי הפרת אמרוהו שמנון להם התורה . והנה
 ראוי לבים לב אך בקשו תורה אם כדוק שפסיוטה אין להם מנח לבח אליה ואם דקך סודה אשר
 כל התורה שמוחו של הקב"ה למה לא יתנה להם שהם רוחניים גדולי הערך . ולבני אדם בעלי החומר קלי
 האיסוס יתן דרך שפוסה . ובכן נחא אל ענין המעשר בשום לב אל מלח אשר שהיה מיותרת בלחמו אשר תנה .
 ועוד אומרו מפי שללים כו' אך יתקבר אל הקודש ואף יוכד עז משיהם ופה להם ולא ידברו וגם אומרו
 נורתיך שכלל הגנה . ועוד מי הכנים בזה חויב ומתקקס ומה ענין שתי הארים אלו . ועוד כי אומרו מה הנוט
 כי חוכרתו היה רלוו לומר אחר אומרו חנה הודך על השמים כי הם סוף דברי מלאכי הפרת . ועוד כי
 פסוק כי אראה שמך אינו מתקשר לא למעלה ולא למטה וגם כפל אומרו סוף כי חוכרתו וכן חז"ל כו' ומהו
 והסתרה מעט כו' וידוע מה שאמרו ז"ל כי על משה ידבר ומי הכמסו פה . ועוד אומרו חמסיליה כו' שחורה
 שהלטישו על הכל ויזא בננה ואלפים וגם אומרו כלם האם כמו הוא היות כלם . ועוד שלא פרע רק לנה
 ואלפים ויהי כל יתר העולם ודקך חוספת אחר וגם בהמות שרי . ועוד אומרו לצור שמים כו' מה נורך אומרו
 שוכר אחרות ימים ואומרו עובר לשון יחיד ולמה חזר לומר ה' אדונינו כו' . אבנבם הנה בנדר מדגנת האדם
 נחלפו הדעות ה' כי נפשו אל"ה הוא אשר נתנה חלק לזוה ממעל וגם כי הליכטו יח' כחננו עוד ובשר לא
 יעצרו הגשם מלהיות גבוה מעל מלאכי אל"ה אך דיוקים ומעט בני ישראל . ב' כי גם כי נפשו מלמעלה אך
 הוא שפל האיות מן המלאכים כי הוא מלוגב בחומר והמלאכים שגלים נבדלים רוחניים בעלם . ג' מקטיוס
 ערכו מן המלאכים אך לא מן הגלגלים ויש מקטיוס ערכם גם מן הגלגלים . ד' האומרים כי מותר האדם מן
 הבהמה אין כי כמות זה כן מוח זה כי נפשם לא שכל נבדל הוא כי אם מתהווה עמו כרוח הבהמה וספסד
 עמו במוחו רחמנא לילן מהיה דעתא . והנה הדעת הראשונה היא דעת חכמי האמת והאדק שמעלת הדיוקים
 גדולה ממעלת מלאכי הפרת ולא בלבד בספר וזכר כי אם גם במדרש חז"ל מי גדול השומר או הגשמי כי
 מלאכיו כו' לשמך מי גדול הנושא או הנושא על כפיס ישאוך מי גדול הנותן רשות או הנוטל רשות
 ואמר שלתי כי עלה השחר וכן כתיב וכוה די רביעאה דמה לבד אלהין קדמאה לא נאמר אלא רביעאה ורבים
 אין מספר למלאכי רבוהו ז"ל המכריוס כי גדול הדיוק לפנוי יח' ממלאכי הפרת כי על כן הו' ס' כרוח מלוים
 את יעקב ובלה שלוחים אל עמו אחיו ועל כן קדמו שרים הם ישראל לומר שירה אחר ונגינם הם מלאכי הפרת
 אך מלאכי אל"ה עולים ויורדים בלכות האדם שדעתה הסביר השפת . והנה בא דוד ברוח קדשו להחזיר סברא
 הראשונה ולבטל השניה והשלשית ובעיניה החל והוא דעת מלאכי הפרת שאמרו ה' אדונינו כלאמר למה שאחה
 ה' . אדונינו תקרא כי זה כעודך ליקרא אדון לנו ולא לבעלי חומר . ואם כותך לפרסם שמך בלחך הנה אין
 לךך כי הנה מה אדיר שמך כבר בכל הארץ על ידי יציאת מזרים אך החורה הנה לנו ולא לחומריים כי גם
 שיש פשם ביה הנה החלק אשר תנה אינו הפשם כי אם הודך הוא דרך הסוד על השמים שהוא לרוחניים שרפי
 קדי כלומר כי אך הפשם יתן לפני אדם כי להם הדיוק הנה כי היא דעתם כי אין מדרגתו שיה למדרגתם
 כי נתנו החומר והמה רוחניים . (ג) ואומר דוד ברוח הקדש הנה מפי עוללים ויונקים ידעם לנו לנו לנחם
 והוא כי עוללים יקראו אחר השלם ימו היטיקה כד"א עוללים שאלו להם ויונקים הם תוך כ"ד חדש של יטיקה .
 והנה חז"ל כי בגלות מזרים היו מעוברות ויזאות ויולדות בשדות והיה הקב"ה מבליטן בלחך והיה מוזמן
 הקב"ה לכל אחד בגלות הארץ כפי דרין והיו ויונקים מאחד דבש ומחלה חלב ולא בלבד כ"ד חדש של יטיקה
 כי אם עד שהיו נבזלים והיו ויזאים אחר זמן שהיה הקב"ה פותח הקרקע ויוזאים עדרים עדרים וכל אחד
 מכיר את אחיו ואלה היו אשר על הים היו מזרים בלעזע ואומרים זה אלי וטונוו כי ראוהו לא ואדום כאלה

תהלים ט

א אִשְׁמְתָהּ וְאֶגְלָגְהָ בְּךָ אֲזַמְרָהּ יִשְׁמְךָ גִּלְיוֹן : ד בְּשׁוּב אֹיבֵי אֶחָד יִבְשִׁלוּ
 וַיֵּאבְדוּ מִפְּנֵיהָ : ה כִּי עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי יִשְׁכַּתְּ לִכְפֹּא שׁוֹפֵט צָדִק : ו יַעֲרַת
 גוֹיִם אֶבְדָּתָּ רִשְׁעֵי יָשָׁם מִחַיִּת לְעוֹלָם וְעַד : ז הָאֹיִב תִּמְצוּ תְרֵבִים נִתְשַׁת
 אָבֶר וְרָם הַתָּה : ח וַיִּי לְעוֹלָם יִשָּׁב בּוֹנֵן לְמִשְׁפַּט בְּסֵאוֹ : ט וְדוֹא יִשְׁפַת תִּבְל
 בַּצַּדֵּק יִדְרֵן לְאִמִּים בְּמִישָׁרִים : י וַיְהִי יי מִשְׁנֵב לְהַךְ מִשְׁנֵב לְעֵתוֹת בַּצָּרָה :

רוטמות אל

הטובה בפניה כי אלי אודה ה' בכל לבי על מות הבן ומה נשמתו אלי מולתי למחיה מה שלא ישם זולתי
 גם שמתו לו עון פחות לו בן כלל הוא כי ב' דלגותו הוא לו ה' מוח הגוף ב' איוטו העושה' על חילול השם
 אך עשה למה עש' לו נחל שני ודעת שלא חיות בעו' כי חיות ואספר מעשי יה' וזו אספרה כל
 נשלותו בלודק ימי בכל טירי ויחיותו (ג) וגם חיותו בן העולם הבא כי לא חילתו בן על ידי מה שנחלל
 עם פנים על ידי לא חזרה לשי' כי הלא עשה מלקוטי ידעתי ששמתה ופולגתו בן לודק בע"ה גם חזרה
 שחזרה שדך עליון והוא כי חזרו רז"ל כי יותר שנה עולם מניהם יותר מג"ע שחלל הרשע בניהם לחלתי
 המשפט והוא יפה חיותו כו' חזר גם שאל חיותו בניהם חיותו משבתך טוב טוב עשה שחזרה שדך ביהוה
 עליון משהו בניהם שהוא ביהוה החתון . אז יחזר לא כיוודי בור שחללים עם הדיון שיפה חיותו אך אלי
 חזר גם ה' העליון שרם עלי : (ד) בשוב כו' הנה חיותו בן מוח ואחר כך באמרי טחיתו כו' חזר לי
 הכזיב גם ה' העביר וטחיתך לא תמות חכם כי הבן הילוד לך מוח ימות הנה כי תחלה חיותו חייב משה ועשה
 הבן הזה מה החתו והכפרתי לכן כשוב חיותו חזר אל מה שהיו אומרים בתחלה שהוא חזר חיותו חייב
 וחזרו לי הלא על אשת אית שמתו ביה און ראוי להאריך להם כ"ח שמידי שבתו בלשונם יחזרו והוא יחזרו
 ויחזרו מפניך שלא יהיה להם חלק לעו' לעמוד לפיך כי לא בן ידברו . (ה) כי הנה עשית משפטי משפטי
 חזי באמרי כי ה' כי בן מוח האיש הטובה זאת וחיותו משה ואחר כך עשית דיוי שדנתי להחליפי בני זה
 ולא נשאר חזיב מוח עלי כחמדך לא תמות חכם כו' הבן הילוד לך מוח ימות ואין לומר כי חיה ה' מדת
 ההנאים שחזי דובר כך ויחיה והוא ענין מאמרים ז"ל על פסוק ה' נתן ו' לקח כי הקב"ה כענין הטובה ה'
 נתן והוא נמלך בזית דיוי אך על הכרעה נמלך וזו ו' לקח שהוא הוא וזית דיוי כדי לקח שהוא על הכרעה
 וזית יחזר הנה חזן לחיובי פתחון פה לומר שהטובה עשיתי על במחלת חסתי שלא חמות היה ויחזר של מדת
 רחמים ושעוד לי מדת הדיון נטויה היום או לומר לקרוב עלי כי הלא בזה חיה ה' בעל הרחמים ישתה עם
 בית דיק וחיותו מוח ענין ו' לקח חלל שח"כ באמרי טחיתו חזר הדיון עם בית דיק ונתת טחיתו חת
 הילד הזה וזו ישתה לכסא לומר ישתה שהוא ישתה דיעות לכסא הוא בית דיק כוודע והוא שופט לך
 שחזת הדיון שהוא שורת הדיון עשה אל לך רק כמדובר נמלך שלא נשאר לחיובי מקום לומר שעודני חייב .
 (ו) ואין לומר כי עדיין יש מקום לבעל דין לתקון ולומר חס היה הוא וזית דיוי לא היה מיקל כ"כ בטמות
 הבן כיוון שבעשה בעצמה יכנה מיתקן חלל ודאי שהיה על פי מדת רחמים ושאר עדיין מקום למדת הדיון
 לקבדן לז"ל גערת כו' לומר חזן רחיה מנה שמיקל בדיון שלא היה הוא וזית דיוי כי הלא נמלך פעם מאבד
 ופעם מיקל לפי הענין והכל על ידי הוא וזית דיוי כי הנה גערת גוים בדור הפלגה שהקלת ולא היה רק
 גערת עם שהפסיד ה' בלגד ולא המוסר ולא איבד חללם עם היותם לוחמים על ה' ובדור המבול שלא היה
 כל כך עון איבד העם ולא הערים כי אבדת רשע שלא נשאר חסיו רשע אחד כי חס נה חס לדיק היה אך
 כל השאר שחם מחית לעולם ועד . (ז) כי חס החיובי תמו חרבות לנח חרבות שלהם נשאלו לנח ובמקום אחר
 זה וזה כי וערים נחשת הם הדוס והכרמותיה שהרעות נחש ואיבד גם זכרם של העם וז"ל המה שחזר אל
 העם ולא חזר הנה כי איבד ערים ועם הרי כי מקום החמור ומקומות היקל . (ח) ועב"ו ו' הוא וזית
 דיוי לעולם ישב וזן כי הכל היה על ידי הוא וזית דיוי הלא הוא כי כוון למשפט כסאו כי בדור הפלגה נאמר
 יחד ה' לראות שהוא לדין כוודע ובהבול נאמר ואני הנני מביא כו' כי ואני הוא חזי וזית דיוי כשופרם חללנו
 נבואור הטובה כמפורס בהם צדקות ובפסוקים נאמר ו' המטיב שהוא הוא וזית דיוי כי זה דרכו כי
 שאין עשה משפט וזן חלל בהמלכת בית דיוי כח"ש ז"ל על ה' נתן ו' לקח כשמשבי איוו נמלך בנ"ל חלל
 ה' נתן חלל לקח שהוא שורעות ו' לקח הוא וזית דיוי וזו כוון למשפט כסאו שכוון ומסדר למשפט חמיד
 כסאו שהוא בית דיוי כוודע . (ט) ושמה חזמר ח"כ מה שביע על הקושיא למה בדור הפלגה שנחמנו עם
 ה' ולא מחו רק שפוסד ודור המבול שלא חמלו כ"כ ספו תמו והנה זה הקשו רז"ל והשיבו כי דור הפלגה
 היה לכל העולם יחד אחדות משח"כ בדור המבול זה יאמר פה וכווא שהוא ו' הוא וזית דיוי המכר כשישוע
 הכל שהיה כל הכל יחד שהוא בדור הפלגה ישועו בניהם לך שהוא משפט על דלקר שמיקל עליהם אך כשהם
 נפרדים הנקראים לחמים לשון רבים אז הוא בניהם מיישעו שהוא נקודת היותו בלי ויחזר כלל ויחל מעלה
 דבריו כי גם בדיוי אל דעות ה' ראה בניהם הקל בדיוי כענין מאמרים ז"ל לא היה דוד ראוי לחזון מעשה
 כו' וכיוצא בזה . (י) ויהי ה' משב כו' לבא אל הענין מזכרה מאמרים ז"ל על פ' והווינו את אשר חתון שהראה
 הקב"ה למשה חזר גדול ואמר לו חזר זה למו ח"ל למו שאין לו כו' שיהיה שאין לו עון רק העדר זכיות וע"ד זה

יִי וַיִּבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֹךְ כִּי לֹא עֲזַבְתָּ דְרִשְׁיָךְ יי : יב זָמְרוּ לִי יֵשֶׁב צִיּוֹן הַגִּידוּ
 בַּעֲמֻסִים עַל־לוֹתֵי : יג כִּי דִרְשׁ דְּמִים אוֹתָם זָכַר לֹא יִשְׁכַּח צַעֲקַת עַנְוִים עֵינַי כ' :
 יד חֲנַנִּי יי רֵאֵה אֶנְי מִשְׁנֵאֵי מְרוֹמָיו מִשְׁעָרֵי מוֹת : טו לִמְעַן אֲסַפְּרָה כָּל תְּהִלָּתֶיךָ
 בְּשִׁעְרֵי בֵּת צִיּוֹן אֲגִידָה בִּישׁוּעָתֶךָ : טז מִבְּעוּ גוֹיִם בְּשִׁחַת עֵשׂוּ בְּרִשְׁת׃ זו מִמִּנְגּוֹ
 לְגַדְּרָה רְגֵלָם : יז נֹדַע יי מִשְׁפָּט עֲשֵׂה בַּפֶּלַע בְּפִי נֹקֵשׁ רִשָּׁע הַגִּיּוֹן סִלָּה : יח יִשׁוּבוּ
 רִשָּׁעִים לְשִׂאוֹלָה כָּל גוֹיִם יִשְׁכְּחֵי אֱלֹהִים : יט כִּי לֹא לְגַדְּח יִשְׁכַּח אֲבִיּוֹן תַּקּוֹת

רוֹמְמוֹת אֵל

אמר דוד הלא כי מלחם בהצטרף עם בית דין וזכות להצילי והספוט דקח חמסם מה שאבדק ממך הוא כי ויהי ה' משגב לך מזכות להצילי מזית דין המחייבו על דלות וזכותו ולא בלבד כאשר יקדים הפלה לזרה כי אם גם משגב לעמות בשרה והוא ליחיד. (יא) אך לרבים גם שלא ידרשו ויחפלו ויבטחו בך יודעי שמך כמה שהם יודעי שמך בלי הפלה שלא דרשוך כי כאשר דרשוך איני לריך לבקש עליו כי הלא מאלך לא עזבת דורשך ה' בעל הרחמים ביד הדין. (י) או יאמר בשום לב שאומר משגב שני פעמים ואומר לעמות ולא אמר בעמות. אך הה ידענו כי אין בטחון לישראל בגלות גדול משם הגדול כענין כי יד על כל ים וגם ד' אוחיות כנגד ד' גולות. ונבוא אל הענין והוא כי אחר אומרנו כי כל זרה הוא ע"י שם ה' עם בית דיע אמר אם כן הדך שלוחו ע"י ה' ובית דינו אהלה פניך ה' מהי לו משגב ממדת הדין ולא להסיר דלותו והעשירו כי הלא הכחמת עם בית דין לרופשו כי אם שמהיה לו משגב לעמות בשרה לו לא חוסר זרע דלותו כ"א בלעמות דוחקו אשר לו ביותר בהמשך הצרה מהיה משגב לו ממדת הדין להריומו. (יא) וע"י כן ויבטחו בך יודעי שמך שנגלות שיודעים כי בד' אוחיות שמך יהיה לנו ד' גולות כמה שיראו כי לא עזבת דורשך ה' ביד מדה הדין כך לא תעזבו אותם בגלות וילדך זה במז' פה אחד כי פסוק זה על גלות ישראל ידבר : (יב) זמרו כו' על זה חשיב רוח הקדש לבני הגלות כעוד יתברך ואומרת הנה לכם בטחון גדול לכל חשיבשו בגלות כי הנה זמרו לה' על היותו יושב ציון חמיד גם אחר ההרבץ כענין עיר האלהים סלה כי לא זזה שכונה מכותל מערבי שהוא כמייהל אהבם לשפגהלו שחשבו ותעלו אליו שמה ועוד בטחון שני והוא הודיעו ביהושעם בעמים בגלות עללותיו. (יג) והוא כי דורש דמים כו' הענין כי חשאו ק"ו ומה אם הוא יתברך שהוא דורש דמים שפסוקו העמים מישראל עם היותו דורש דמים עם כל זה אותם זכר על העמים האזכרים זכרה לעונה בשלם הזה ומושלם בישראל עם היות שדמים רבים שפסו מישראל כל שכן שלא שכה צעקת עניים הגולים אחם מק"ו אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אהת כמה וכמה. (יד) חננני ה' כו' רוח הקדש חשיב חמיה כאלו ישראל סובלי הגלות מדברים ואומרים חננני ה' חנינה כפולה שהוא בישועת השכינה ובישועת ישראל ומה שאני עשה עוקר אינו על עמי שאושע מעיני כי הלא גלותי היא לעונתי להגל מניהם כי על כן אברהם בורר לנו את המלכות אך העיקר הוא על ישועתך וז"ל ראה ה' כי עמי אשר לי משוגתי המשעבדים אותי אותו העוני הוא מרוממי משערי מות כי במקום גיהנם לכל אכנס בשערי גיהנם היו לי הגליות כמ"ש ז"ל שאמר לאברהם הוא יתברך יבחר לבניו בין גיהנם לגליות ובהם בגליות. (טו) אך מה שאני שם ושמח הוא בישועתך היא משועת השכינה לא על הגונע אלי כי אם על אהת כבודך שהוא להלך כו' אשר תגלה וישראל אז הוא כי הגילה בישועתך ולא על הגונע אלי וזאתה איני בוטה ע"ד כל המחפלה על חבירו והוא לריך לחוטו דבר הוא נענה תחלה כך בעשותי עיקר מתשועת השכינה אושע איני גם כן : (טז) מבצעו גוים כו' בא לומר עוד עשה אחרת לשהוא יתברך ישיגה בקרב צרע הגלות לפקוד על הגוים ועל הממלכות שהיו משעבדים ומזכרים אותו בידו הנסויה עליהם בהכביר עולם עליו כל ישכחו כי יש אלהים בישראל ויאמרו עזב ה' את הארץ כאשר עשה בגלות מזרים שהרהר את ידו החזקה מדה כנגד מדה כחאמר יתרו באומרנו כי דברך אשר זדו עליהם והו אומרנו שבעו גוים כו' לומר הנה כאשר בעעו גוים שפחה עשו הם מזרים שבעעו גוים כו' שפחה עשו באורם כבה תאחזמה הואחמרים ז"ל ותחממה למושעין של ישראל משבע שלא להביא מבול ביהוד בניו עמים שלא יפרע מהם טח עשה את יתברך אמר איני לא הביא מבול עליהם אבל הם יבאו ברגליהם אל מי ים סוף ויטבעו זה אמר ברשת זו טמנו שהיתה רשת עבועה במים שטמנו אותה כאלו היא בלתי גלויה מאלהי ישראל לשלם גמולם על שפועת המבול זה לכהד רגלם שברגליהם באו אל המבול וילכדו. (יז) ואז תקדש שם שמים בנ' דברים א' כי נודע ה' אשר לא ידעוהו ואומרנו מי ה'. ב' ידעו כי משפט עשה ולא עזב את הארץ. ג' כי לא בלבד מדת הדין עושה משפט כי אם גם מדת רחמים והו ה' משפט עשה ומז' בפועל כפיו נוקש רשע היה ההגיון סלה כי מה שהיו הוגים ומרגלה כפומייהו סלה היה אומר נפקותו זו כי בפועל כפיו נוקש רשע לומר כי זו מדתו יתברך. הנה כי תקדש שמך ע"י מה שפקדת עון מזרים כמדתם כלומר כן גם עשה עשה סלה ויכרה סוערעות המזרים לנו בגלות לקדש שמך גלוי לכל עמים. (יח) כי כמה שישונו רשעים לשאולה כי גם לעתיד לבא יקומו ביום הדין וישונו פיית לשאולה כל זה אימנו שיה לקדש שמך כי הלא כל גוים שכהו אלהים בראות שלעיהםם בחיים חייחם אין נעשה פתגם מעשה הרעה עליהם שזכרים אלהים העושה משפט : (יט) ועל

תהלים מ

עניים עשוי כי תאבד לעד: * קומה יי אל יעז אגיש יאשפטו ניום על פניך: * אשיתת
 יי מודה להם ידעו ניום אגיש המה סלה:
 י * למטה יי תעמוד ברחוק מעלים לעשות בצורה: * בנאות רשע ידבק יגי ותפישו

רוסמות אל

קיום שך או חששים כי על עמנו או כמותם שחשבו כי לא למה יסבה לבין ולא הקית עיים תאבד
 לעד בלופן סלה על העדר כסחון או מתחשבים כי אם על דבר כבוד שך בני ובני: (ב) ולכן קומה
 ה' משה עליהם וסחף תאמר כי לא הגיע הקן וזין או כדלים להקדים הגזילה לחרות הו יישו אשע כי
 תדכאם בלרות משן זה שמדכאים אותנו בלופן ישפטו ניום עיי עמאם שיפספו את עמאם ויכירו כי על דכאם
 את ישראל רעה בלה עליהם והיו ישפטו ניום את עמאם שיכירו כי על הארץ את ישראל היא הדבר ויזדקקו
 את הדון וגם סלה יאמרו בפרסום לעניי הכל יהיה על פניך הוא כלב הגלוי גלוי כי יאם למיך ויחקקם שך
 בלכם בלד מה: (א) ולא תקפה לשלול את החיותו עליהם כלכר בהיותו לדיקום סהיה חקקיים גם בלמות
 ומדכאם וסחפם יהיה כו' כי פחה שאין או לדיקום וסכולים גלוח גם סלה יתקיים מורה וחתה לחרות סיהה ה'
 מורה להם וחק גם זחל לא בשלל סחריה מוראנו עליהם כ"ח מורה סחם וסחף תאמר סחם סיהה מורה להם
 ידעו ידעם מעלינו ולא ישעברו אותנו ולא תתקיים עמא חברהם שמכרנו לאלכיות חתה זכח ויכנס לה או יאמר
 סלה בשלל כ"ח מורה רק עד גדר טגס שהטענו יאמר במקומו עד גבולו יהיה גדר שדעו ניום כי גם כשאנו
 החתיהם לא עלו במעלה להחיות קרולים אדם כמונו או יותר ממנו כ"ח אגוש המה סלה גם בזמן שאלו החתיהם
 שוכני ה' בלבד קריוים אדם חמוד ולא עשכני אלילים קריוים אדם ויהיה מורה סלה במקום ה"ף שהם
 חרבעה יחיות על האלף לראו כי יזהר הם ה' הדת' גלוח:

י (א) למטה ה' כו'. הנה המצוד הזה ראשו וסופו מורים באצבע כי על הגלות ידבר ראשו במה שאנו
 מהחיל כדרך כל יתר מוצורים בבוט חולד זוי זארה כענין שיר או ממנו או למנה וכו' וסלה
 מחר פתיחה בלופן סיהה כי שדעו עומד בענין סוף מוצור הקודם סהוא על המלכות סהיו משעבדים את
 ישראל בגלות אלא שחלק מוצור כפי סמנו להיות כי לא נאמר לו ברוח קדשו עם הקודם בפעם חתה וכן
 סוף המוצור ועל הגלות ידבר באמרה ה' מלך עולם ועד ארצו ניום כו' אך פסוקים שכתובים יורו ח"ל באשר
 פירשו על וכו' כד' כו' כי על עם בני ישראל ידבר וגם כי לא יעזר דרך הלוט גם האמצעים ועל הגיוס ועל
 הממלכות אך אשר סבבו למשפט כי על זה וזה ידבר ויתכן כי הגדיל מדורת ארה אך אשים למשעבדים את
 ישראל על כן הביא גם ארה מה שרשע מישראל מכחור את הדקיק אש אש עני הוא לדכאו חתה גלוי כי
 מדיות הרשע שבישראל כי לא ידע ולא יסחיה הוא יתברך את מריומו על גדול על לחיי ישראל ומריוס אשים
 בלרות רבים ורעות ומאריך להם הוא יתברך ממנו יא חושב על ה' רעה לגועו בהשגחה וילמד לעשות גם
 הוא את אחיו מישראל רעה. ולכן אל הענין נסיה לב אל אמרו ברחוק סביב"ת יסיה. אך יאמר כי כן חתה
 סחלה כל הארץ כבודו יתברך אך הארץ על עבדות חמרויה רחוק בליבות ממנו חקרה ובפרס ח"ל סחפ'
 איהרה אז היה סחא והלא כמו זך וחשב השראה סבינה שם. אך הוא יתברך מרוב חבנו אלמו כפיוול גלה
 שם ממנו כמו סח"ל גלו לבבל סבינה עמאם גלו למדי כו' למיך היתה חרפת על עיני כל יסו כן בליות
 וכד"ח ואני בתוך הגולה והוא אסור בחזקו והוא עומד בין הסדום אשר במצולה ועל כן אנו חומרים לפני
 יתברך למה ה' יארה מחזיתך ותעמוד במקום הנקרה רחוק הוא ח"ל סלה כעבודך אהר שחלים וסחפ'
 פניך לעשות בלרה כי מה בלע בעמך סלה כעבודך כיון שאין לע חושלת כדבר ואמר עמות בלרה הוא כי
 בעמך ארה הגלות יש עמות שמכבדים עליהם ביותר והם עמות בלרה עליהם בגלות עמנו: או יאמר כי הנה
 רחוק יקרה הממלכה המורה את ישראל כי חס השד סלה חילוי ורחוק הוא בליבות ממנו יתברך וכפיוול קשה
 הוא לפני יתברך להספיע שפע כונו עליו תהם אשר היה שפשי ישראל עמו בהיותו עשוי רמון כי אז היה
 השפע מקדם לקדם ומחמת ישראל היו כל החילויים והנים ועשותיו הנו שפע עמנו ומחמתו חלבל בגלות
 וכיאמר הכתוב על כל התכללו בשלום העיר הזאת כי בשלמה יהיה לכם שלום נמלא כי מדה רחמו יתברך
 עומדת ונצבת להשפיע רחמים ופזרה בני שהוא רחוק הוא החילוי. ועל זאת יתפלל ויתלון ויאמר למה ה'
 חטוד בני שהוא רחוק להשפיע בו ולא תשפה מעליו ועשור או לפחות תעלים מדה ה' מהרחוק המוכר
 לטות בלרה שמכבד על ישראל כי עמות בלרה סחפ' הוא ישראל בקרב ייו הגלות תעלים שם הרמאים
 מהרחוק המוכר ההוא וחמנו כוב שפע רחמי שך הקדוש הוא ממנו וידע כי אלהי ישראל חתה ולא מאסחם
 ולא נעלמה בגלותם ויקלו מעל עיי עמך את ידס החוקר: או יאמר למה ה' כו' והוא כי הנה ידענו כי נשע
 ה' סלה יהיה סמו יתברך שם כד' חסותיו סחכות יחד עד יקם מעמלק. ונחל אל הענין והוא בשום לב
 אל אית למ"ח סמולת לעמות ולא אמר בעמות ועד אומרו בלרה כי הבי"ח יסיה ומחלוי יאמר ארה ואם בא
 להסיף אית יחד חזק אית ה"ח למח הארה וגם חכירה מחמסם ז"ל כספר הוזהר כי עם הקן לא חתה
 בלבד הוא כי אית קן ואית קן וגם במדרס חר"ל וכו חומרה לא וכו בעתה כי הנה נראה כי יש סח'
 עמות אל הקן ולא הנקם מעמלק. ונחול אל הענין כי יאמר המלך דוד הנה על כל ארות ישראל בגלות לי

בְּמִזְמוֹתָיו חִשְׁבוּ : ג כִּי הִלֵּל רָשָׁע עַל הַתְּאוֹת נַפְשׁוֹ וּבִצְעַ בְּרַךְ נַאֲמִין יי : ד רָשָׁע
 כָּנְבָה אִפּוֹ בַל יִדְרֹשׁ אֵין אֱלֹהִים כֹּל מִזְמוֹתָיו : ה יִחַלוּ דַרְכָיו דְּרוֹ כְּחַיִּי בְּכָל עֵת
 כְּרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מִנְגִּדוֹ כֹּל צוֹרְרָיו יִפִּיחַ בָּתָם : ו אָמַר בְּלִבּוֹ בַל אֲמוֹט לְדֹר
 רוֹמְמוֹת אֵל

זר על דבר כבוד שמך וכו' הני מחזיל ואומר למה ה' העמוד הוא עם כן הרעב הגדול העמוד ברחוק למד
 ידענו ה' כי אין ההפסד רק לבני אדם כי אלה ה' לעולם העמוד אך למה יהיה זה שהעמוד ברחוק קרוב שמך
 מקצתו וזהו אמרו כמדבר עם השם עמו וואמר לו למה ה' העמוד ברחוק כי אלוהים יה רחוקות מחזקות ו"ה
 והם הוא שאין רחוק הלילה הלא העלם שפע חסודם מעליו למה העולם לעשות צורה כי בשביל העשות
 העמידות שהם השני עתים שבהמו כי אז זמן השלם השם למה העולם עתה צורה שגלות מהפך מקצתו
 לעתים דרך שיהקיים. (ב) ועוד כי גם מהעלם צורת ישראל בגלותה המפך גם ישראל איש בזהו וזה
 גדולה עדי מהד כי יהיה רשע מחזיר את הדיק בראות רשע כי כפי מלאה ידו ולא זה יביע אל עם ומה
 כוח וחדד על דבר ה' והיך למעשמותיו של הרשע הוא כי במקרה אישי ישראל העמים והאכזריות אשר היו
 חתה מקר וברים בגלות גם לעני אשר מלאה איש עשיר רשע ורע ואל גם הוא יקרט כי כאשר רוח המושל
 על ישראל יתנשא לאמר כי ידו רמה כי שרו או מלוו גרם לו למשול על עם כל ככה יעשה הרשע רע והוא עשיר
 הון את העני כי גדול כבודו על האמון שהוא חושב כי אותו חשב ה' ועשירנו ואת היל עמל וירושמו ועוד
 מעט גם על ה' מעל נפשו כי יתן לו כחו לרכבו ופלא ה' פעל לו זאת עד יאמר בלבו הן אלוהים הלילה
 וכן אז יחול מלהשיב לל ואדרכה לא יתקו עדי גאה ככחל יודמו וידכאנו חתה רגליו ויחלה גם חיל חכמים
 כי הן שחד אלוהים לנגד עיניו כי בהסגנתו יתבך ימים תהלה ויהיה זה לו כי יחלה כי חילת כי ישראל
 חתה שזיכה ופורק הן מידם ממנו יקה רחיה לסקק בהשגחה וילמד לעשות גם הוא שיהודי חתהו איש
 רש וקלה כמדובר על כן אחרי אומר למה ה' העמוד ברחוק כו' על ארץ ישראל בגלותה סוף ואמר בגלות רשע
 ידלק כו' ואמר מי יתן והיה שלא יתעמד להתפקד נגד הבגנתו יתבך כ"ל הרשע המחזיר את הדיק כי אם
 גם העני חמר נפשו מראות ברע הרשע אשר יבואו במוטו ובהמוק על דלותו ועיוותו גם הוא יהיה אחר מדותיו
 יתבך ויפיה צדקים מרים ומאדירים למרות עני כבודו הלילה כי יתבך כי והיה בדיק כרשע יתפשו ויאבדו
 על דבר כבוד שמו יתבך. על כן אחרי אומר לו דברי הורה הוא בהמשך המאמר חזר אל עני דבשון בסוף
 המאמר אומר לפני יתבך ויחר יחשה לתקן ארץ הגלות כי יהיה יתהם את כל הארץ המהרגמות כמדובר.
 ועוד אל התכת הכתובים אשר בגלות רשע ידלק עני כו' והוא צבוס לב אל אומריו יתפשו בלשון רבים עם
 שהרשע האומר אחר הוא אך יאמר היה זו רעה חולה אשר המפך כאשר עשיר ורש יבגשו והעשיר איש רשע
 והרש הן כל איש נקי ודיק לך לזון מלאה העשיר הוא כי יתעמדו להרהר ויאבדו גם שיהם. והנה חתה
 חולי הוא כי יעזוב העני נרתו אשר הוא מעמק ורע לו בהרפת רעבון ביתו ודלג על גלות רשע אשר יתנאה
 על ה' ידלק ויתבך עני בלבו ויתמרמרו משיו וימפך מזה כי יבאו עד כי יתפשו העשיר והרש בלמד מוצת
 ויהפכו על הרשע בהרשעו הן יחשוב כי ידו רמה ולא ה' עשה לו את כל החיל הוא והעני בעבדתו באת
 קאלתו על הלילה ונאות הרשע לרבה חתה רגליו איש עני ולבין ונכחה לבד יתרה גם הוא יהיה עדי אובד
 והיה בדיק כרשע יתפשו במזמות זו חשבו כי מוצת הרשע כי הוא רשע וטוב לו והעני בדיק רע לו מוצת
 העני כי הוא לדיק ורע לו והעשיר רשע וטוב לו במזמות זו חשבו שיהם כחמה יתפשו ויאבדו מן העולם.
 (ג) ופירש הך ומפך הענין קו לקו ואמר מה שאמרתי כי בגלות רשע ידלק עני הוא כי הנה ידלה צעינו כי
 הלא רשע כי ידלה הרש כי יתהלל רשע על האות נפשו בלמרו הן לי חלק בתאות הנוף לאלול למעשים או
 לאבד כעפר בנע שלא בחספם כ"ל האות הנפש לעבוד את ה' ולתת זרקה לעניים ולאכזריות ולבך ברבות
 הנהיה על כל המוכה אשר נתן לו ה' והוא שקר כזב כי הלא אדרכה הוא בוצע בך כי השרפה שמתך על
 הדת הוא על הגזל כי הוא בוצע בך וחתה היותה נפשו לעבוד את ה' לברכו אדרכה גם כרשעו חוטמה
 כי זה נאף ה' ומכשבו ועל כן צדקני בלשותו זאת ידלק עני בלב ומה גם כי גם הוא מהרזיבים חליו ויתמרמרו
 שבמשו. (ד) והנה עתה חל עליו חובת כבוד רשע כבודה אפו כו' לומר הרע הך רשע יתפשו במזמותו ויאבדו בראות כי
 הוא משל וחומן בוצע בך משל וחומן וטוב לו והעני איש לדיק ורע לו הלא הוא כי בגובה אפו צעשו כל
 ידום מחמדים ויודעים ששם אל ההשגחה כ"ל חתה מחשבות לבו הוא הוהך ואינו משל הלקות של חמוטה
 והפכו כ"ל שאין אלוהים הן כל מוצמותו והרהריו. (ה) והפעם הוא בראותו שיחלו דרכיו בכל עת כי דרכיו
 ארום במעלה וגם רואה כי ומשפך הם שפטים רעים הנאים על בני אדם הם נגדו משובים מהיות נגדו כי
 הם אדרכה הם יתמים בכל צוררו עד גרם שכל צוררו אשר הוא רוצה לעד אותם ששם מוקפו אשר היל הם
 לו יבולת לנדם יפיה בהם כי משפך הראויים לבא עליו הם צוררו הנאים להרע לו על רשע ויפיה שישב
 ויפריה מעליו אותם בהם במשפטים ההם בלמרו להם כי הם הרשעים והוא הדיק כי המשפטים שואתו לו הם
 בהם. (ו) ומה שיתחשב מן השרענות ולא יתן אל לבו חלי פחמים יבא חריו כי לא לעולם חוסן הלא הוא כי

תהלים י

יְהוָה אֱשֶׁר יְהוָה בְּרַעַע : י אֵלֶּה פִּדְיוֹ קָלָא וּמְרֻמֹּת יְהוָה תַּחַת לְשׁוֹנוֹ עֲשֶׂה וְאָמַר :
 ה יֵשֶׁב בְּמִזְבֵּחַ הַצְּדִיקִים בְּמִסְתָּרִים יִהְיֶה נְקִי עֵינָיו לֹחֲדָה יִצְפְּנוּ : י יֵאָרֵב בְּמִסְתָּר
 כְּאֵרֶז בְּסִבְתָּה יֵאָרֵב לְחֻמָּה עֵינֵי יְהִטֵּף עֵינֵי בְּקִישׁוֹ בְּרִישֵׁתוֹ : י דָּבָר וְיִדְבַּח יֵשֶׁת
 וְנִפְלַ בְּגִזְמוֹתָיו חֲלָקָאִים הִלְכָא יֵל : י אֱמַר בְּלִבּוֹ יִשְׁכַּח אֵל הַסְתִּיר פָּנָיו כִּל רְאֵה
 בְּנִצָּח : י קִוְיָה יֵל אֵל גִּישָׁא יְהוָה אֵל תִּשְׁפַח עֵינָיו עֵינָיו : י עַל סָה נֶאֱמַר רִשְׁעַ

רוֹמְמוֹת אֵל

אמר בלבו כל האדם כמה שפלה לך ודר אשר לא ברע הוא . (ו) אשר אלה פיו מלא כל והוא כי אין לך
 אדם שאינו רואה ביום שני דורות אחד בכחות גדוהו של אלו והשני הוא דורו של עלמו כמו שכתבו
 בספר היום היה בדורותיו והו יאמר כי הרעע הלו אשר בלבו כל האדם כמה שכפי דעותיו שהא לא ודר
 אשר עליו ויהיה ברע הכא לעולם עם היות כי אלה פיו מלא ומרומות ודך אשר מרדתי היה כי שני לא ילדון
 כחבלי שני וכלון כד"ל ובה אל בית הנבנז ואל בית הנשבע בשמי לשקר ופלונו כו' זאת אבנו ועבד' ואלה כי
 אשר לא ברע הם אלה שני אלה לו כי אלה פיו מלא ומרומות ודך ומה כן המרומות שכלתו מלא הוא כי
 כשישם נבקר לבל יאמרו לו אך נשבעת לשקר הוא אומר כי תחת לשוני עמל ואין למר נשבע שיהיה
 אומר נשבע הני שאני אומר אמת אומר כי יהיה הונה תחת לשוני ולחש עמל ואין כלומר שאינו נשבע שמשנו
 אמת כ"ל נשבע שהוא עמל ואין : (ח) ישב במזרח כו' הוצר אל הרעע שדבר ט עד כה ואמר כי אשר
 שהספק מהספק על אחות נפשו שהוא גול ועריות והיה בולך וכפר בהשגחת השם שהוא ענין עבודת
 אלוים אשר עוד מעט ומתפק נס על שפיות דמים בדרך ההפולה לקחת ממנו גם זה קן לקן כי ראשונה
 ישב במזרח הרים הם הרים מיוחדים למזרח שודדים נדרים מה עשה במהרשים הוא חזר לפניו המזר
 יאמר נקי כי שם לא ירעם זה ויבא ענין ואין ומחזיק מוצו וחלו המעט בלי יאדוראו שודדים והוא כי לא
 שהוא פעמי וזה לאות ואם יבא ענין ואין ומחזיק מוצו וחלו המעט בלי יאדוראו שודדים והוא כי לא
 יחמוד דבר מועט ויבא ענין ואין ומחזיק מוצו וחלו המעט בלי יאדוראו שודדים והוא כי לא
 ומסור לשבתי דרך ואלו ירכו ללכת אלו גם עשיתי עם ויהרגם כדרכו . (ט) ואחרי זאת עוד יתפקר כי לא
 יבנז במהרשים של הרים זה לפניו מה הדר בחדר כי אם יארוג במסר שהוא בלתי כפול כלריה נשבע שלא
 ייבא להתחבא במהרשים רעים . ועוד שמה יעשה כי גם יתפקר יותר למלא גם חת העני כי יתן עיני גם
 שבע אשר לפניו והו יארוג להסוף עני ואלו יתקוף עני במשכו ברחשו שישכנו אל המסר אשר הוא שם הוא
 רשעו באמר אלו כי שם יאפירו מן שודדים והוא אשר ההלך אשר בא ראונה בשמיים שהיה הוא זוכן וסומר
 השופרים ושם יתפעו והנה נמשכו ברחשו (י) או ידעה יבוח העני לפניו בתהומים שידבר רש שניחה והיה
 נכסו למלא ומה עשה מניחו בממוט והלך מאלו סומך על הכריו העצומים ממנו שלל אם הדרך חשני עלמו
 יפסותו כיום הולדו ועשה כן למשן השאר באמונתו ויפסו בו עוד אחרים ויפלו רבים והו ושל בעצמו חלבים
 הם עצומים שכתבת הרעע המלכסס שהוא והס יקרו חת נכסו העני והו ושל בעצמו חלבים או יחזר
 ידעה ישח אל הרמתי שדכא לפני העני ישח לפניו באומר לו אוי לי כי אר לי עיך כי בלכתך בעמדי ונשעו
 כך עצומים ויקחו ממוך בלזוף שיפלו בעצמו חלבים והס הכריו חשני עלמו . (יא) אבר בלבו כו' הנה
 שפתי ארך יאבד הרעע במזמורו והלא אמרתי כי גם העני יאבד נפשו במזמורו בלחמי על שיהס יתפשו
 במזמורו זו השבו הלא הוא כי אז בראות העני חת כל הרעע הזאת הבאה עליו טוף על מה שהיה דלק בנאות
 רעע הביאו ב"ל עד שערני מות ולקח חת כל אשר לו והיה לו נפשו ללל אז אשר בלבו במר שחו שכה אל
 כו' אומר אין זה כ"ל חלילה ותם שכה אל מלהשני בעולם או הסתיר פני השנחתו מלהשני בעולם אחר החרבן
 או הוא כי כל ראה לנח כי מתחלה שכן שמו בלחן והיה רואה מה נשכח העולם הנשמי אך מאל לא
 כון שיהיה השנחתו בעולם לנח כ"ל בעוד נכון בית ה' בלחן בקרב אנשים דיוקים מוסדי שלל חך לא לנח
 כי אהיו כן סלק שכינתו ועל השמים כבודו והטע העולם אל הנזלות ומה לא נשאר לרוממותו ראה והשגחה
 ולמד היה כי ע"י נאות רעע שולק ויתקף עני היה נמשך אשר אמרתי יתפשו במזמורו זו השבו כי גם העני
 יאבד גם הוא כי שכה רעה נמשכו בלזוף שיתפשו שיהס במזמורו זו השבו היה נמשך כי כן הוא כי הרעע
 מתפקר בכשרות ההשגחה עד אמרו אין אלהים וגם העני יאבד כי בראותו גודל הרעע שהרעע עשה לו מהרבה
 אחרי ה' ואומר שכה אל כו' בלזוף שזה והו יאבדו ונשאר הקושיא למה ה' תעמוד ברחוק כו' . (יב) קושר
 ה' כו' הוכיח מה שהרעע מילר חת העני אשר קושר ה' ובלק רחמך מהרעע שדבר בו ושם אל שהוא מדת
 החשב שא ידך לנשות חסד והחמד הוא אל תשכח עניים והוא בלא הוון והתפרנס אותם ע"י עשירים ברעע
 כשהשאר בידו רעע של זה ידבר כ"ל נסא ידך לפרנסם בידך . (יג) והטעם הוא כי על מה נאך רעע אלהים
 כמה היה חסד חסדו הלא הוא כי אשר בלבו לא חדרות לחת לעני די מהכובו והוא מתגלה לאמר כי העני
 הקשר לך אליו כאשר נחמו על פוק בנאות רעע ודלק עני לכן דרש נח אל העני : או שיער הכתוב אל נח

אֱלֹהִים אָמַר בְּלִבּוֹ לֹא תִדְרֹשׁ : י רְאֵתָהּ בִּי אֲתָהּ עָמַל וְכַעַס תִּבְּיט לְתֵת בְּיָדְךָ
 עֲלֶיךָ יַעֲזֹב חֲלֻכָה יָתוּם אֲתָהּ הָיִיתָ עֶזְרוֹ : יו שִׁבְרֵי זְרוּעֵי רִשְׁעֵי וְרַע תִּדְרֹשׁ רִשְׁעֵי
 בַּל תִּכְזָב : יא יִי מִלֶּךְ עוֹלָם וְעַד אֲכַדְוֵ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ : יב תִּמְנוּת עֲנִיִּים שְׂמַעְתָּ יי
 תִּכְוֵן לְבָם תִּקְשִׁיב אֹזְנְךָ : יג לְשִׁפְטֵי יָתוּם וְדָךְ בַּל יוֹסִיף עוֹד לְעָרֹץ אֲנִישׁ בֶּן תַּאֲרִיץ :
 יד * לְמַנְצֵיחַ לְדוֹד בֵּין חֲסִיתִי אֵיךְ תֵּאמְרוּ לְנַפְשִׁי גוֹדֵי גוֹדֵי כְּחֵיב תִּרְכַּם צְפוֹר :

רוסמות אל

יד מהעשיר מעשיר יד ימין חסד עם הרשע להעשירו ואל תשכח עמיס לפתנסם בידך . (יד) והנה זה שאמר
 בלבו רחיתה אהה ה' הרוחה ללבב כלומר שעל כן רחוי לזון את העמי על ידך ולה ע"י הרשע העשיר ויחזק
 האמר חן הרשע ועמל העמי רחוי אליו או מענמו או מגלגלו לכן חמי אומר שהעשיר אותו כ"ח שאותו האמע
 היתכן לו ביד הרשע הואו התנהו בידך וזהו כי אהה עמל הרחוי לעמי וכעס שכועס ע"י מה שהעשיר עשה
 לו חביט כדי שימשך מזה לחס בידך לעמי ולה ביד העשיר וימשך בעמון וכשרון ללל כי ענין יעזוב חלכה את
 יתבו כי אהה תכלכלנו ולא יבטח בחדס ולא יאבד נפשו ברחות כי הרשע טוב לו והכל הדיק מחסרם על
 ידו והו שיש טעם מפסיק במלת רחיתה ואין כל חדש שהפניה אהה בעמלך ולה ע"י שגר ודס כי אלה יתום
 אהה היית עוזר שחאה בעמלך היית עוזר כי חבי יתומים אהה והאה חריב ריבס ולכן עשה קן גס אל העמי כי
 גס הוא לך בן כיהוס . (טו) שבר כו' היה דרכו והבדך להעשיר על הנוגע אל עמלו ולא על הנוגע אל חברות
 כעובדא דירבעס בשלות ידו אל הנפיה וחיבש ידו וכענין אליהו עם החלבי בית חיאל בית האלי . ונבוא אל
 הענין והוא כי הנה רשע יקרא רשע רע לשמים ורע יקרא לבריות אמר דוד כי אהה ה' בענותתך שבור
 זרוע הרע לבריות כעובדא דירבעס עם הנביא . ולא העשה קן לרע לשמים כי ירבעס היה מזהה אז לע"ז
 ולא יבטח ידו וגס אזו ללמוד מתך ואלאמר שבור זרוע רשע לשמים ולא את האוילר לנו ואס רע לבריות חריב
 רשעו כל חמלא כי מיד יבטח מרשעו ולא יר עוד לבריות כי ישא ק"ו חס רע לשמים אשר דרכו ית' להאריך
 לו פקדו ה' מיד מה יעשה לי הרע לבריות שאין דרכו והבדך להאריך בנוגע אל הבריות כלל : (טז) ה' מלך
 עולם כו' הנה כתבנו כי על שני סוגים ידבר ה' על הנה האזכר אל ישראל בגלות . ז' על הרשע שישתאל כחומר
 כי השני נמשך מהל' ועל כן כהחמו לרבר עד כה על השני חזר על הראשון שהוא הגלות שאחיס את ישראל
 ויחר מדי ואמר בשם ישראל הגולים הלא התלה דברינו הוא על הנוגע אל כבודך למה ה' תעמוד ברחוק כחומר
 למעלה וכן אזו מסיימם ואומרים ה' מלך כו' והוא כי באמרנו ה' מלך ה' מלך כו' אזו מכוונים כי עד לא
 עשה ארץ והחיות ה' מלך ואחר היות יצורים בעולם ה' מלך וכאשר הארץ כנגד הגלה כו' ה' ימלך לעולם ועד
 כלל הענין שעם שגלכותיה מלכות עלם אין מחייסם היות עולם ועד רק באחרונה ונבא אל הענין אומרים
 ישראל הגולים מה לנו לבקם על גלותנו נבקם על העיקר שיהיה ה' מלך עולם שהוא אהר זאת שבינה מהגלות
 ובכלל מהחיס מנה כי אהר של מלך עולם ועד אזו כבד אבדו גויס מהארז הוא כל הארץ שכלה ארזו ובכלל
 הוא שניהם גלולים שאל גויס אין גולים . (יז) והנה תהות עמיס שמשא ה' ומה שלא עיתה הוא מפני
 שיעדין רחוק לבס מקך והוא הנוגע מרז"ל כי שמישה הוא מרחוק האזרה או הקשנה מקרוב שעל כן
 אמר ישעיה שמשו שמים והאזינו ארץ לכן חסין לבס והח"כ הקשיב מקרוב ארץ . (יח) ומה שארץ שחסין לבס
 שער כה לא הוכן בעולם . הוא לפסוע יתום ודך שיפסעו הם יתום ודך ובזכות מה שיהחמוס כלל לבס תרחמם
 ובזכות זה כל יוסף עוד לערוך מי שהוא אנוס מן הארץ הוא הנה הזכיר שהוא אנוס לא אהרם וגס הוא מן
 הארץ ולא נפש מן השמים כישראל כי ימיעשה יתל מלערוך את ישראל כי אין בהמשע חפדה והלה פני אל יתבו
 לעשות משפט יתום ודך כדי שפסכר זמא ירחמו עלי יתלנו בנו עמלקס חויבנו עוד כ"ח ישראל כי הם חוט

י א (א) למנצח ולא ישראל ואדם קרויין כמאמרו ז"ל אתה קרויין אדם ואין העמלקים קרויין אדם :

גזרות אשר עמדו עלינו להאיר כבודנו חלילה כמפורסם בספרי האף והאמה אשר ניתסה
 עלינו בגליותינו ומה גס על גלות יון שנתנו עיניהם להבמיד על ההורה ועל העבודה כחומר רז"ל שהיו אומרים
 כתבו על קרן השור שאין לבס חלק באלהי ישראל וכן בענין מהו ובשעה שיהו וכמה רכבות נהרגו למשחות
 על דבר כבוד שמו ית' ועל זה אומרת רוח הקדש באלו ישראל העומדים נגד האחים להעשירם על דם חללו
 הם המדברים ואומרים כלם כאחד צה' וכו' והוא כי הנה הטעה שבה היו באים עלינו הייתה באמרום אל
 נפשו נודי כי תשע מעל אליהם כי האלוים אשר היה חוק כהר לעזרנו כבר כלפור וודדת מקה פדה ונחלק
 מעלנו כהתל וקדם יגדמו מאל לעומתם לבטל עמיתם היו שיתחיס פיהם אל ה' ואומרים אליו כך ה' חסיתי
 להחיים נגדם ומתחילים שגמו ואומרים חן תאמרו לנפשי נודי משרדך שהוא צהמר כבודה בשעת חומר כי
 הרבס ה' נכור הוא לומר ידמה לנפור הודדת מקה כן עקר דירתו והשגחתו מהארץ הלוו השממה כהתל
 וענין התמיהה כי חלו אל הנוף שעליו ימשלו היו אומרים היך מקום לדבר כי זה מאמר האויב חומר כבודך
 שהוא ליבוד הנפש או תהרג שהוא ליבוד הנוף כי הלא כל הדעה אשר ביד האויב לשנות לנו כי אם לנוף
 כי יאמר ישראל הרני נח הרנז את גופי ואל ארחה ברעת נפשי להאיר טוב ברעה כי לא תאבול רק בנופי

י צדקות אהב ישר יחוו פנימו :

יב * למנצח על השמינית מזמור לדוד : ה הושיעה יי כי גמר חסיד כי פשו
אמונים מבני אדם : שוא ידברו איש את רעהו שפת חלקות בלב
ולב ידברו : י יכרת יי כל שפתי חלקות לשון מדברת גדלות : ה אשר אמרו

רוסמות אל

אח כל אשר הרע לו ויחמר הנה זה עשה לי כך וכך ומיד רואה נקמתו מהם ובה יאמר אל התמה למה
בפניו של ישרי לב אשר כעלו גזרות רעות לא יראה נקמתו לעיניו כי הלא יאמר מן השמים על הרשעים כו'
כשמלא מנת כוסם שהוא לעתיד לבא . (ו) ולמה הצדיק ה' צדקות אהב על כן עשה כל זה בפני הישר כשכל
גזרותם כי כל ישר יחוו פנימו של הרשעים המזכר כשהיה כל המזכר עליהם שורה פנימו ויכירם ויתקם מהם
ואפשר שלהיות כל זה להם בגוף ונפש כאמור ייחד הרצע שפטים כנגד הרצע יסודותם שילקו כלם על יסוד
האם אמר להם וכנגד יסוד העשר אמר גפית שהוא עהשפר יסודו וכנגד יסוד הרוח אמר רוחו זלעפות וכנגד
יסוד הים אמר מנת כוסם . וע"ד רז"ל האומרים ישר יחוו פנימו שרואים כח ישרים אח הפנים בעמדם
לפניו יתבצר בעולם הבא חפצר יאמר כי האר אומרו ימטר כו' על מהו דמליק מינה שהוא על אומרו ורשע
כו' חזר למאי דפתח ביה שהוא ה' דזיק יבחן כו' ואמר הנה מאשר הביא הוא ית' את האדוק בגזירות רעות
עו"ה הצר האורו בזהויות ובנסיונות המזכר הלא יראה כי את האדוק לא יראה ה' עם כל צדקות ה' אשר
עשה עד יופא בנסיון ויכבול ביוצר לבב לז"א לא כן הוא כי הנה דזיק ה' צדקות טעשה האדוק אהב חלל
שישר יחוו פנימו שהיא מעלה גדולה על כן מביא את האדוק אל גדר זה להנחילו חושר ביחוס פנימו והוא אשר
לו יושר לבב ועמד בנסיון ככל לבו . או יאמר כמה שכתבנו בגזירות המורה פרכת וירא על מאמר רז"ל
שאומרים על פסוק ה' דזיק יבחן שני משלים אחד משל לקדר שהקדרה שהיא שלמה מכה בה חך ברעושה חיו
מכה ומשל שני והוא משל לפשמי כשפשתו יפה מכה בו שהוא משבחו חך אשר כתבנו שכונתם היא בלאתת
משחי שבות מנסה ית' את האדוקים אחד להודיע צדקות להמון קבצר בלהודיע לקיים שהקדרה שלמה מכה בה
להשמיץ קול שריו כי שלמה הוא כחצר ארז"ל בלצרהה כרלה להודיע צדקות בעולם שהיו תמחה על היותו
ית' כ"כ מנן לו והשני הוא כשפתי שלבשמן הטוב יכה למען השבחו כך הקב"ה את האדוק מביא בנסיון למען
השבחו כי ע"י הלחמו אז עם יצרו מזדקד ונטהר לבו עשר ידות על הקודם עד קדוש יאמר גם לגופו . ונבא
אל הענין והוא כי שתי בחינות יש הא' משל הקדר והוא אשר כתבנו בחמרו ה' דזיק יבחן כו' ועל אומרו
ורשע והוא כו' הוצרך לשים ולומר ימטר על רשעים כו' שלא יאמר איש אש שגאה חושה נפשו למה לא יאבדם
לז"א ימטר ה' כו' חך מנת כוסם שהוא עד המלא סאהם ורוחה עתה בל ואמר הבהוה השנית והוא חושה
כפולה והוא כי הנה הוא ית' נקרא דזיק על עשותו האדק ונקרא ישר על עשותו לפניו השורה חמך כד"ל
ועשה הישר והטוב כו' ורז"ל זו לפנים משורת הדין . ונבא אל הענין האחר כי דזיק ה' כו' ואמר הנה יש עד
עשם שני אל נסיון האדוק בענין נסיון ויחן ויוסף והוא כי הנה למה שהיה על כן צדקות אהב על כן דזיק
יבשה למען ירפה מאז בצדקות ולמה שהוא יתבצר נקרא ישר הוא עושה לפניו מן השורה לחך ולהשביח את
האדוק ע"י נסיונות עד יחוו האדוקים פנימו של עממן שבעיני צבר להם יעצרו כח לחזות את פנימו הוא אלם
אלהים שבעיני וקיוון פנים שבעיניהם שהוא חכלית גדר ויכרך החומר : או יאמר למה שהוא יתבצר דזיק צדקות
שאלם עושה אהב חך לא יעשה שהצדקות יהיו נעשות מלאכים אבל למה שהוא ישר עושה לפניו מן השורה עושה
שכל יושבי עולם העליון אשר שם הזכיות יחוו פנימו של האדקות המזכר שיעשה חושה צדויה בעלי פנים שהוא
היותם מלאכים :

יב (ב) אמר הושיעה ה' כי גמר חסיד הגנין על הדור לכן צריך תוביענו חמה בשם זה של רחמים
והוא הושיעה ה' למען שמך והוא כי כאשר ברא ה' אדם על הארץ ארז"ל שבעשו מלאכי
השרת כתיב וחבורות חסד אומר יצרל שכולו מלא חסדים חמת אומר אל יצרל שכולו מלא שקרים ולחן הדבר
הבליך חמת חרזה לקיים העולם כמפורש חללו הענין במקומו בחופן כי חסד וחמת יוצאו צבני האדם והנה
האיש החסיד הוא מצויות חסד והאיש האמוני מצויות חמת ע"י שיהם מהקיים העולם וכן זאת כונת המאמר
ואמר כי שתי מדות שבהם לקיים עולם שהם חסד וחמת הנה גמר חסיד הוא עיבה חסד וגם כף מדת חמת
כי פסח האמוני מפני חסד . (ג) עד גדר כי שוא ידברו איש את רעהו לרמוזו שלומר כ"כ פסח האמוני שוא
ובחמת ידברו איש את רעהו שפת חלקות לרמות לו את זה כי לא יעשו כי הלא בלב ולב ידברו ויבטו זה את
זה ולא יודעו בהרמו . (ד) ומה ידברו לו את זה לחמת שפת חלקותם מהאנה ששכנגדו לה יאמן בו אומר
לרעהו יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות עלינו . (ה) והם אשר אמרו כי אנו ללבונו נבצר למר
זה את זה שאובב איש את רעהו ויפילאו לעשות טובה לו שאין תוכנו פכרנו כי אם שלבונו נבצר בלבד והוא
שקר כי אם בחמת רעים החובים אנו ובל גדות טעו זה את זה בלב בלב הוא כי הלא בשפתי אהנו
בבחרתנו מי חזון לנו ומכריחתו להחניף זה את זה ולדבר גשה נחפות פניו אם לא שהוא בלב בלב וע"כ לא
יכולו

תהלים יב יג

לְשִׁנְנוּ נִגְבִיר שִׁפְתֵינו אֲתָנוּ כִּי אֲדָרָן לָנוּ : י מִשֵּׁר עֵינַיִם בְּאַנְקַת אֲבִיוֹנִים עֲתִירָה
 אֲקוּם יֹאמֵר יי אִישִׁית בְּיַשֵּׁעַ יָפִים לוֹ : י אֲמִרוֹת יי אֲמִרוֹת מְהֵרוֹת בְּסֶפֶר צְדָקָה
 בְּעֵלֶיךָ לְאֲרִץ מִזְקָק שִׁבְעָתַיִם : י אֵתָה יי הַיַּשְׁמֵרִם הַצְּרֵנוּ כִּן הַדּוֹר זֶה לְעוֹלָם :
 = סְבִיב רִשְׁעִים יִתְהַלְּכִין בְּרַם זֹלוֹת לִבֵּנִי אָדָם :

יג « לַמְנַצֵּחַ מְזִמּוֹר לְדוֹד : = עַד אָנֹכִי יי הַשְׁכַּחְתִּי נֹצֵחַ עַד אָנֹכִי תִסְתַּיֵר אֵת
 פְּנֵיךָ מִפָּנָי : = עַד אָנֹכִי אִישִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשִׁי יַעֲזֵן בְּלִבִּי וַיִּמָּס עַד אָנֹכִי

רוטמות אל

יכול להעמיד זה את זה כי לא יבאר מכל הדור כי פעמו מימי הם : (ו) מִשֵּׁר עֵינַיִם כו' מבינה רוח הקדש והאומרת השמירה ה' את פפת התקופה הכלתו מלמדים את הולאה בפועל כי אם מחד עניים הכלתו מבינים שפת חלוקתם ישמרום ה' מלפני הארץ אביונים סמרי לו לגמרי ואין להם מרחם עתה חלוקת יחוד ה' ולא להפסיד ולהצדיק רק לתקן כי אמת בכלל הישוע את אשר ישיע לו בזהרו לעניים והוא שלא חמך אמת ישיע להם עם הכיכרו אותם כלפניו רבים כחמרו משד עניים וכו' רק לו והוא מה שכתבנו בביאור קטני כי הסתלקו לנרמם את רשעו חושב שפוטם רשע על זולתו ופוטם על עצמו וכו' נבר מהליק על רשעו רשע פוטם על עצמו שהוא על עצמו של עצמו זה יחמד ה' אמת בכלל הישוע אין ל' העניים והאביונים כי אם גם חמך ישיע לו לעצמו בשדרו העניים והאביונים אמת בכלל הישוע . (ז) אבירות ה' כו' אחרי חמור רוח הקדש וחמור ה' מחד כו' עשה חלוקת יחמד ה' אמת כו' שחמך גם את המפיה לו חומרת רוח הקדש על דברי ה' ה' הולאה הנה כי כן יאלו בלחמת חמרות ה' מתחיסכות הליו צמה שהם חמרות פארות ורמזיות שיקום לקול ענקת העשוקים ומושיע גם השעק חן חלוק יתקן ויפת ציפוע המפיה לו והאומר סקבל' וסגן הוא יחמור משיו חך הוא כסף חמור שיפוע ה' כף להוף בלרות סיפוא עליו בהכלו משיח וכל כן יודרך עד גדר סיפוא גם בעליל לחך חון ומושל לחך חמך הלידוף למרק עמו צמה שיהיה מוזקק שבעתים כשבע שני שבע שגן דוד ב' סקללים חבלי משיח ואספר רמז שבעתו את עצמו והסקיה בלפון בעליל ולא חמך בעל לחך אל מליאות הירוף והזיקוק שיהיה ע"י עלילות המשתכרוס לו בלחך בחבלי משיח . (ח) ופמת חמור הלא יסתכנו בחממע השודרים גם הם וגם השודד עצמו בכל חוקף חמרות לו"ה חמה ה' השמרים את השודרים העניים והאביונים הנזכר וגם את השודד מלרנו מן הדור זו הנזכר והשמירה והגמירה יהיה לעולם וכו' חמור כו' לעולם . (ט) והרשעים המורפים ומזקקים את ישראל בלרות צלרות מה ישעה מהם לו"ה סביב רשעים כו' כי כחמיות לחף יהאלכו סביב ישראל עשה או שלא יכלו ועשו גם ואחרי כן כרוס זאת כלומר כפי ערך הרוס שרונתו בהחלה בחומרו על ה' ועל משיחו כרוס שהוא יהיה זאת וציון לפני אדם מן הקפה אל הקפה דלאון לכל בשר או כשישר הרוס שבעת שנים יהיה זאת כנראה בענין ב' גוג כו' . (י) או יחמד חמה ה' כו' הנה חמרותו הושיעה ה' והשפת לי מחד עניים כו' עשה חלוקת יחמד כו' וסחקן גם השודד כמודבר . והנה יש קפובים על זה והוא כי הנה חמך שחמה ה' שחמורם חמך חלוקת חמור כל יסדדוס עוד ובכלל השמירה היא גם את השודד והלא טוב טוב הוא חמורו מעשה את השודד מלחמה בהם שיהיה נזר מן הדור זו לעולם ולא יעטרך שיהיה להרפח למד מחד כו' עשה חלוקת כו' רק חמיה השמירה השחירה מן הדור זו לעולם וכפאון שודד חין שדוד ועמלו ישראל מעשה או שלא יפסרכו חפילו להשחעמד . (יא) משיח הוא יתבדך וחמור סביב כו' לומר הנה סביב למחילות רשעים יתהלכין כשה כי לא חורקן מכלי אל כלי בגלגולים יתקן כי חין כן דוד ב' עד שיכלו כל נשמות שנגוף שהוא להחלגל וליתקן וזהו סביב רשעים יתהלכין כשה וכרוס זאת כי בערך רוס הנשמות כן יהיו זאת לבני אדם אם לא יתוקנו ולא יהיו מהטוב הכה הגדול ויהיו לבזו לכל בני אדם שחמקנו עד הנה :

יג (א) לַמְנַצֵּחַ כו' חמ"ל שדדער רבה שתי נווחות נווחתי מפוטם עד חמה יגאלוני כו' ועד חמה לא יחמיו כי כו' ד' נווחות סופכם לווה בשעמד מלכות עד חמה ה' השכחתי נח כו' . וראוי לבים לב האם מרובה מחד פורענות חלילה שעל שתי נווחות יכפע חרבעה חך הוא כי היה נגזר כמיה לדוות שני פעמים כשני הרבנות כנגד שני פעמים מלוח הוא יתבדך בסכנתו ודחה כי לא נעמד כח לסבול חילק חב' לרות ל' ד' גלות חן בכל ומדי יון וחלום השנים בזמן החלשון פרס השני והשנים צבית שני ועל פי הדברים חלילה יתקן כי חן הם הדברים הנחמרים בלחמה צמזמור זה . (ב) עד חמה ה' השכחתי נח על גלות בכל כי חמה ה' נזר לנח כהולנת החקוקן למה לנח השכחתי כו' ופמחמרים ז"ל שחמך חב"ה שלא יסוב חלויכם עד שח קן לנח כמיות רחל ש'ו נדדו לה מן השמים ושבו מחרן חויב ועל מדי נחמד עד חנה שחמור כו' כמחירת חלנו על מנין לחמור מן החודס והלוי הסתר החמור כו' . (ג) ועל יון שהיה מבקש לחבד הנפשות יחמד מהגופים בלחמם כח"ה ש"ב שהיו חומרים לישראל כשהו על חקן השור שחין לבס חלק בלחתי ישראל יהיו חורמים בהם להעטרם על דם כחמורם כרו"ל וכשנדה דחמו וכשנעה בניה שיהיה חין חמך עד חמה אמת עצום בנפשי אם חממור גופי עליה או חממור וחלחונה וגם יגון בלפני יומם בעת הנכסון שח' צוים בעת השעפורה והמוח מוחמם לפני היה יגון בלפני הם שני חלמים הוא בחמור חוי לי מוצרי חוי לי מוצרי חוי על כי הוחסם צוים פורעים פלרות

יְרוּם אֵיבֵי עָלַי : י הַבִּיטָה עֲנֵנִי יי אֱלֹהֵי הָאֲרֶזָה עֵינַי פֶּן אֵישָׁן הַמָּוֶת : י פֶּן יֵאמֵר
אֵיבֵי יִכְלְתֵי צָרִי יִגְיֵלוּ כִּי אָמוּט : י וְאֲנִי בַחֲסֶדְךָ בְּטַחְתִּי יִגַּל לְבִי בַיִּשְׁעֶיךָ
אֲשִׁירָה לַיְי כִּי גָמַל עָלַי :

י ד * לַמְנַצֵּחַ לְדוֹד אָמַר נָבֵל בְּלִבּוֹ אֵין אֱלֹהִים הִשְׁחִיתוּ הַתְּעִיבוּ עֲלֵיכֶם אֵין עֵשֶׂה
טוֹב : ב יי מִשְׁכֹּמִים הִשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם לְרֹאוֹת הַיֵּשׁ מִשְׁכִּיל דִּרְשׁ אֶת

רוֹמְמוֹת אֵל

סְרָוֹת בַּבַּיִת הַזֶּה נִחְמַד יָגוֹן בְּלִבִּי וַיִּמַּס וְעַל עֵשׂוֹ סְרָוֹה יַעֲקֹב עֲלִיתָו וְלֹא רָאָה יִרְדּוֹת כְּאֲזִל עֹלִים וַיִּוֹרֵד סְרָוֹה
סָר בְּבֵל עֹלָה כִּךְ וְכַךְ עֹקֵץ וַיִּוֹרֵד כּו' וְסָר מִדֵּי כּו' וְסָר יוֹן כּו' וְסָר עֵשׂוֹ רָאָה עֹלָה וְלֹא יוֹרֵד וְהַתְחִיל
מִתִּירָה כּו' וְהוֹא עַל כִּי יוֹס נָקַס בְּלִבּוֹ ית' וְעֵלְיוֹ יֵאמֵר עַד אֵלֶּה ה' יְרוּם אֵיבֵי עָלַי סְרָוֹה עֹלָה וְלֹא יוֹרֵד .
(ד) וְעַל פִּי דָרַךְ זֶה אֲשֶׁר לַהַמְשִׁיךְ הַמְמוּר שֶׁעַל אֲזוּמֹו עַד אֵלֶּה ה' הַשְׁכַּחְתִּי נַח עַל גְּלוּת בְּבֵל אֲחֵר הַבִּיטָה
עֲנֵי הַבִּיטָה אֵל הַיּוֹדֵךְ ה' אֵלֶּהוּ כְּלוֹמַר שֶׁלֹּא הִסְתַּרְךָ כִּי גַם זֹלָת חַנּוּיָה מִשְׁחָל וְעוֹרִי לֹא עֵשׂוֹ אֵלֶּה לַפְּנִים
וְהַבִּיטָה דָּבָר זֶה לִזְכְּרֵי בְּגִלוּת הַרְוֹחַ וְעֲנֵי וְהוֹא מֵאֲמַר רַשְׁ"י ע"ה שֶׁאֲמַר כִּי בַזְרֵה שֶׁדָּוִד מִדְּבִי הִיא עַל שׁוֹן
שֶׁהַשְׁחַחְתּוֹ לְלֹס נְבוֹכַדְנֶאֱצַר אֵלֶּה שָׁמָּה הֵס לֹא עֵשׂוֹ אֵלֶּה לַפְּנִים כִּךְ הַקְּבָ"ה לֹא עֵשָׂה עִמָּהֶם אֵלֶּה לַפְּנִים וְחַת
הַבִּיטָה עֲנֵי כּו' כִּי ע"י הַהֲבִטָה תַּעֲנֵי וְאֲשֶׁר תַּעֲבִי אֶתֶּה ה' הַרְוֹחֶה לְלִבִּי כִּי גַם בְּהַשְׁחִיתוֹי הִיא ה' אֵלֶּהוּ וְלֹא
הַלַּס וְגִלוּת מִדֵּי שֶׁהִיא לַהַשְׁמִיד לַהַרְוֹג וְלִאֲבַד אֲחֵר עֲלֵיו הָאִירָה עֵינַי כּו' כִּי מַעֲתָה וְתַעֲוֹרֵר דוֹד וְחֵמֶר עַל הַגְּלוּת
הַרְוֹחַ כְּאֵלֶּה הֵס הַמְדַבְּרִים וְאֲזוּמִים עַל גְּלוּת מִדֵּי הָאִירָה עֵינַי כּו' . וְהוֹא כִּי הֵנָּה אֲרִז"ל כִּי אֲבָרוֹת הַמֶּן הֵינּוּ
סְחוּמִים כִּי לֹא יִתֵּן דַּת רַק הַיּוֹת עֲשׂוּדִים לְיוֹס הַזֶּה וְלֹא יִדְעוּ לִמָּה הִיא הַדָּבָר כַּמְבֹאֵר אֲלַלּוֹ יִפֶּה בְּצִיּוֹר
הַנְּבִלָה וְהֵלֶּו לֹא הִיא ית' מֵאִיר עֵינַיִם מִדֵּי הֵינּוּ בְּלִתי מַצְקִים חִיקוֹן וְהֵינּוּ צִוּם מוֹעֵד הַגְּזִירָה כְּהוֹא מְכַמֵּר
לַהַשְׁמִיד כּו' וְעַל זֶה אֲמַר דוֹד בְּרוּךְ הַקֹּדֶם אֲשֶׁר לֹא נִעְלַם מִמֶּנּוּ דָּבָר הָאִירָה עֵינַי פֶּן חִיָּבן הַתְּשׁוּבָה וְהַשְׁבִּיעַ
עֲלֵמָה הִיא הַמּוֹת כִּי מְבַלִּי מֵשִׁים לֹב לְשׁוֹב כִּי הֵינּוּ יִשְׁמִים וְבִלְתי מִתְעוֹרְרִים הִימָּה הַמּוֹת הַזֶּה עַל שׁוֹנֵי יִשְׂרָאֵל
בְּעַתָּה הַמֶּן וְכִן הִיא שְׁע"י מִרְדֵּי אֲזוּרו עֵינַיִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאֲשֶׁר מִרְדֵּי כִּי מִרְדֵּי כִּי מִרְדֵּי יִדְעוּ אֵת כֹּל אֲשֶׁר נִעְשָׂה כּו'
וְחַת גַּם לְרִז"ל שִׁדְעָה אֲשֶׁר עֵשָׂה בְּשִׁמִּים ע"י אֵלֶּהוּ : אוֹ יֵאמֵר פֶּן מְגוֹל הַזֶּה לַהַשְׁמִיד כּו' לְשִׁינָה חִיָּים
הַמּוֹת הַטְּעִינִי בְּעַךְ הַהַשְׁמֵד וְהַהֲרִיגָה וְאֲבָחָר מוֹת טְעִי וְיַעֲרַב לִי בְּעַךְ הַרְעָה הַרְוֹחַ כְּרִיעוּת הַשְׁבִּיעַ כִּי
תִּהְיֶה לִי הַמּוֹת כְּאֵחָד מִשְׁשִׁים בְּמִיטָה שׁוֹחֲסוֹ לַהַרְנֵי בַּה . (ה) וְעַל יוֹן אֲמַר פֶּן יֵאמֵר אֵיבֵי יִכְלְתוּ כּו' כִּי אֵס
אִוְדָה לֵהֶם לְעֹבֵר עַל דָּרַךְ וְלֹא יִהְרָגוּ פֶּן יֵאמֵר אֵיבֵי הוֹא הַמְּכַךְ הַמוֹשֵׁל וְגוֹרַר עָלַי יִכְלְתוּ אֵת בְּעַל הַיּוֹכֵלֵת
זָר יִשְׂרָאֵל כִּי הַעֲבַרְתִּי אֵת עִמּוֹ תוֹרָתוֹ וְאֵס לֹא אִוְדָה וְיִהְרָגוּ אִזּוֹ גַם בְּמִיטָתוֹ אֵלֶּה בַּמַּעֲלוֹת לְפִי קוּי הַזֶּה
לֹא יִבָּרַר כִּי צָרִי הֵס מִמִּיתִי וְכֵל אֲשֶׁר אֲחַס יִגְלוּ כִּי אֲמוּט לְכֵן רָאָה ה' יִרַע בְּצִיּוֹן אֵלֶּה עַם בְּצִיָךְ לִמְשָׁן
יִתְלָזוּן יִרְדִּיק . (ו) וְעַל גְּלוּת אֲדוּם שֶׁעַלָּה שָׁר וְלֹא נִרְאִית יִרְדּוֹת כִּי לֵבָא לְפּוֹמָא לֹא גָבַי אֲחֵי מִרְדֵּי בַחֲסֶדְךָ עַל
זֶד הַחֶסֶד כִּי שְׁלֵוֹי כְּדָלִי בְּמִיטָתוֹ כִּי הַשְׁחִי ה' כִּי לֹא תַמּוּ גַם בְּצִיּוֹת הַרְוֹחַ כְּבַר תַּמָּה זְכוֹת אֲבוֹת . וְעַד
בְּעִמּוֹן שֵׁי וְהוֹא כִּי מִשְׁכּוֹן גְּדוֹל לֵנו כִּי הֵנָּה יִגַּל לְבִי בַיִּשְׁעֶיךָ וְהוֹא כִּי יִשְׁעֵתוֹ שֶׁל הַקְּבָ"ה הוֹא יִשְׁעֵתוֹ שֶׁל
יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא יַעֲזוֹב שְׁכִינְתּוֹ בְּגִלוּת אֲמַנֵּס אֵינִי לֹא אֲשֶׁשָׁה עִיקַר מַמָּה שְׁע"י יִשְׁעֵת ה' נוֹשֵׁעַ גַּם אֲחַנּוּ כִּי אֵס
יִגַּל לְבִי בַיִּשְׁעֶיךָ דוֹקָה וְלֹא עַל מָה שֶׁמִּשְׁכָּךְ לִי מַמָּה כִּי לֹא אֲבִיט רַק עַל כְּבוֹדֵךְ לִמָּה שֶׁהִיא בַיִּשְׁעֶיךָ בְּלַבָּד
וְע"י כֵּן יִדְעֵתִי כִּי לִמָּה שֶׁהַתְּחַלֵּל עַל צְבִירוֹ וְהוֹא צְרִיךְ לְאוֹתוֹ דָּבָר הוֹא נִעְנָה תְּחִלָּה ע"ד זֶה גַם ה' כִּי יִרְאֶה
כִּי מָה שִׁיגַל לְבִי הוֹא בַיִּשְׁעֵתוֹ יִתְבַּרַךְ וְלֹא בַיִּשְׁעֵתוֹ עַם הַיּוֹת צְרִיךְ לְאוֹתוֹ דָּבָר יִגְמוֹל לִי גְמוֹל כּוֹב לְהוֹשִׁיעַ
תְּחִלָּה בְּאוֹפֵן כִּי בְּעַת בַּח אֵל הַשּׁוֹעֵל בַּיִּשְׁעֶיךָ אֲשִׁירָה לֵה' כִּי כְּבַר הַקֹּדִים וְגַמַּל עָלַי עַל הַנוֹעַב חֵלִי כִּי יִשְׁלַם לִי גְמוֹל עַל
אֲשֶׁר לֹא הִיא גִיל לְבָבִי רַק עַל יִשְׁעֵתוֹ יִתְבַּרַךְ מִזֶּה עֲלִמּוֹ כְּמִדּוּבָר :

י ד (א) לַמְנַצֵּחַ אֲרִז"ל שֶׁעַל יִשְׁמַחֵל הַמְיוֹר אֲחַנּוּ בְּגִלוּת הַחַל הַזֶּה יִדְבַר וְלִפִּי זֶה יֵאמֵר אֵל תַּחֲמִדוּ אֵס
הַמְכַר יִחַלל עַם שְׁמִים חִלְוִיה בְּאֲמוּר אֵלֶּהוּ אֵיִה אֲלֵהֶךָ וְכִינּוּחַ בְּדַבְּרִים מְרִים כְּאֵלֶּה
שֶׁמְרַגְלָה בְּפּוֹמִייהוֹ וְהַש"י כּוֹבֵל וְאִזּוֹ פּוֹקְדוֹ כִּי אֵין אֲהַשְׁמַת דָּבָר עֲלָיו רַק עַל הַמַּשְׁבָּס כִּי אֵס אֲמַר וְכֵל
בְּלָב וְלֹא מֶן הַשֶּׁפֶה וְלַחֹן אֵין אֲלֵהִים הוֹא עַל שֶׁהַשְׁחִיתוֹ הַתְּעִיבו עֲלֵיָה אֵין עוֹשֶׂה מוֹב כִּי עוֹשֶׂה יִשְׂרָאֵל הֵס
הַמּוֹתִים לְנֵבֵל הַרְוֹחַ קוּס . (ב) כִּי אֵלֶּה ה' מִשְׁמִים הַשְׁקִיף הַשְׁקִיפָה לְרַעַה בְּצִיּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל זָרָה ע"י אֲבָל
הַמְכַר לְרֹחוֹת הַשֶּׁם מִשְׁכִּיל וְשֵׁם עַל לֵב דוֹרֵשׁ אֵת אֲלֵהִים אֲשֶׁר כִּיחַם אֲבָל הַרְוֹחַ . (ג) וְהַנָּה בְּמִקְוֵם שְׁע"י הַשְׁקִיפָה
לְרַעַה הִיא לְחַקן אֲדַרְבָּה כִּי פִרַס הֲזִירָה הִיא לֵהֶם אֵיִה שֶׁרָוֵן בָּדָד מָה עָשָׂה ע"י הַגְּלוּת אֵלֶּה הַכֵּל הַס וְעַל
יְדֵי כֵּן יִתְדוּ וְגַלְתוּ כִּי מַחֲמָלָה נִחְמַד אֵין עוֹשֶׂה טוֹב וְעַתָּה אֲשֶׁר בָּהּ הַזֶּה אֵין עוֹשֶׂה טוֹב אֵין כֵּן אֲחַד .
(א) אוֹ יֵאמֵר בְּהוֹכִיר מֵאֲמַר רִז"ל בְּשִׁמִּים הַמֶּן עַם הַיּוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשִׁמִּים הַשְׁבִּיעַ הוֹא ית' ע"י אֵלֶּהוּ שֶׁדָּבַר עַם
מִשָּׁה וְאֲמַר לוֹ לְדָרוֹס אֵס יֵשׁ לְדִיק בְּאֲרָךְ יִבְקַם רַחֲמִים מִכָּאן וּמִשָּׁה מִשָּׁס וְאֲמַר כִּי יֵשׁ מִרְדֵּי וְהוֹא אֲזוּמֹו יִדְעוּ
אֵת כֹּל אֲשֶׁר נִעְשָׂה וְעַתָּה הַשְׁבִּיעַ הַיּוֹא וְנִעְשָׂה הַתְּשׁוּבָה הַגְּדוּלָה הִיא בַיִּשְׂרָאֵל . וְכַתָּה אֵל הַעֲרִין וְהוֹא כִּי בַח
דוֹד בְּמַר נִשְׁבַּו בְּרֹחוֹתוֹ זָרָה הַגְּלוּת הוֹא הַאֲחֵרוֹן כִּי אֲרִיךְ מִלֵּד וְרַע וּמִר מִכֵּל שֶׁאֵר גְּלוּת הִיא מִתְעַשֵּׂר וְאֲזוּמַר
אֵיִה כֹּל נִפְלְאוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ אֲשֶׁר עֵשָׂה צִיּוּמֵי הַמֶּן אֲשֶׁר גַּם הוֹא מֵאֲדוּס כִּי הַשְׁבִּיעַ הוֹא ית' לְבָקַם רַחֲוֵי לְהוֹשִׁיעַ
אֵת יִשְׂרָאֵל עַל יְדוֹ וְהוֹא עֲנִיָה שֶׁכַּתּוּב בְּצִיּוֹר מִשְׁלֵי עַל וְכֵל כִּי יִשְׁבַע לֵהֶם שֶׁהוֹא הַמֶּן זֶה מֵאֲמַר כַּמְחִיָּטוֹן עַל

אלהים : הכל סר יחדו נאלחו אין עשה טוב אין גם אחר : ה' הוא ידנו כל פגלי
 און אכל עמי אכלו לחם יי לא קראו : ה' שם פחדו פחד כי אלהים כבוד צדיק :
 יצת עני תבישו כי יי פחשו : י' מי יתן מציון וישלח ישרא' בשוב יי שבות
 עמו יגל יעקב וישמח ישרא' :

רוסמות אל

זה שביי המן לה המידה הנרה רק מלה ימים י"ג לישן עד י"ו לישן גלות הלו כמעט אין לו רק יהנה היה
 פוקס לומר כי על דעת המן כשיהם הלאומי ית' כמ"ס ז"ל מחבר אליהם של הלו שעה למרעה כ"ו כבר הוא
 זקן כ"ו ופולן כן חיסר הוא ית' וישתן מלמד מה שאין ענין זה בגלות החורן הוא הלא לשמה זה גם ישראל
 היו עבדות בידם או חזרו לחיות כחמלן על גלותו הנה הם חזר מכל גלותו שחזר הוא ככל לט לחמורם
 אין הלוים אליהם של הלו כ"ו ועל כן היה מה שפול וטעמו הלא לשמה זה גם ישראל החמישי החיטבו
 עוליה החמישי כללם שפול ע"ה כד"ה כן מחיטבו כ"ו וגם החיטבו עליה כהנאה הסעודה כמ"ס ז"ל שבעולה
 כל המן להחמיש כשעודה היא ואם הוא על שאין עשה טוב כחן היה . (ב) כהה או החמיש הספק ה' כל בני
 לחם ע"י אליהו להחיות הים כשגם היה משכיל דורש זה הלוים כמחזר מדרש חיה שחזר מרע"ה לחיות להחיות
 הים משכיל דורש זה הלוים כמחזר (ג) ועתה הוא הכל סר מחזרו ולא עזר לדיק מחזרו כלשר היה בגלות
 כדלמדיס הוא יתרו נאלחו כל ישראל ח"ו והם הוא כי אין עשה טוב לדיק בלדן יתהבן שאין גם לחזר ח"ה
 כמחזרי און גם לחזר מלמד הלו עד כי לא ימחון מלשים ככל דור כמיון יהיה שחזר לחבריהם כה יהיה
 ודקן וח"כ למה לא ישבר הוא ית' חת הדיק בלדן כלשר עשה בימים ההם וטעם . (ד) מה החזר שאין הדור
 היה המן שכלם החזרו ויחזלו ופנו עד ה' הלא בורא ונחזק עובד לחסור שומרה חת המן לחזל לחם עם
 המן ועתה לקיים מה שחזר חם רעב שחזר הכלימו לחם כ"ו כמ"ס ז"ל ועל כן פחדו ישרא' ולא פחדו
 כחמרים לחיות לו כחיה הנזק כי השט כמחיה גם היה כעשה עמו ולא קראו חת ה' והם לא כן לה היו ששים
 חזרו הלא ידשו כ"ו ויהיה הלו כמו הלו ידעת הלו הוגד מרמז הלו ה' ו מחזרו לו שפול כמו חם לא חזרו
 היה חם לא ידשו כל פועלי און כשפיראל הריכיס לעשות תביעה חכולה עמי הם המן והחזק כמ"ס ז"ל ושל
 לבנה הלו ובעל החרון כ"ו אכלו לחם ית' שפול כשעודה חסר הנה חת ה' לא קראו מלא היו קוראים חזרו
 יתבקר . (ה) וחזלו מה ששם פחדו פחד ע"י הסעודה ופנו און להחזק לחם טובה רק לה' כי הלוים כדור
 לדיק הוא מרדכי כי הוא הסב הדבר בלחזו לועק בשוקים וברחובות לומר ולמה לא יעשה כן גם עשה כי
 לא יכל לדיק כדור : או יחזר גם פחדו פחד חכולי עמי המוכר כי נפל פחד היהודים עליהם ולמה היה זה
 חם לא על כי הלוים כדור כל לדיק הוא מרדכי בלחזן שהקושה במקומה עומדה כי לא יפזר לדיק כדור כמו
 שחמור . (ו) תביעה רוח הקדש והמזבח : היה עמ עמי שהיה מייקן מרדכי בנישו עשה ולא תעשה ומה היה
 הענה היתה הוא כי ה' מחסרה ולא כעשה בלדן כלשר היו קוראים לו בלחמות כעבתי המזק לומר ומה על
 יקראוהו יהיה עדיו ח"ו ולמה לא העשן כן חת עשה . (ז) או שפביעה רוח הקדש מחזלת בשוק הקודש
 לומר מה ששם חכולי עמי פחדו פחד כי נהקך ונפל פחד היהודים עליהם הוא כי הלוים מלא כדור שהוא
 לדיק כי כשהדור לדיק ה' חסם וייראו ממנו כי לו שבו הדור כלו והיה הדור לדיק אך עשה עמ עמי בנישו
 מלשוב כמדובר . (ו) כי יתן חזר שאין זכות הדורות גלות החרון חזר מי יתן מציון כ"ו והוא כמה שכתבנו
 בישיבה על פסוק ליון כמספט הפדה כ"ו כי ליון כמספט דין הוא כהפדה כי הוא לא חסאה ולקחה בעשותו
 כד"ה כל ה' חת חמור כ"ו ויחל חם בליון כ"ו אך ושביה לריך כבורה דקרה והנה ידענו כי זכו לחיבתה ויהיה
 בלי חבלי משיח רק כעבדה וחת ואם לא זכו כעבדה וזו הוא כעשנו וזכנו ע"י חבלי משיח להחזיר כעבדה
 על כן חזר מי יתן ומציון לומר כמחזרי און חזיה ישועת ישראל מיסוי וזכאן בדין ויובשו כמספט כעבד ה' חת
 שנה עמו וראו כי הוא ית' חומר כי כהה לישבר משייעין חזרו וחזיה שנתחיל לשוב ואזו מקבשים יתחיל הוא
 כחפורם הללו כמסוק הטיבו ה' כ"ו וכמסוק חמשי כ"ו וזרו כמה יהיה שוכה ליגאל כמספט כעבד ה' חת שבות
 עמו כשהטיבה המחויבתה אל עמו שהיה ההתחלה ישיבה הוא וזכו יגל כ"ו מלא נגאל כעשנו כגלות חבלי
 משיח כי חם נגאל כשהמה ופכריו כי יגל ועקב ישמח ישראל והכפל והשנוי הוא כי חז"ל בחיטה רבתי על
 ויטעו ביעקב כ"ו כשכל לרעותו עד לו מחד ליעקב חזינו מכל החבזו ועל כן חזר שגל יעקב חזינו חללה
 שמה עשתי עקב וגם ישמח ישראל זכש : או יחזר מי יתן לנו שמה טענות אחד כלשר עשה כשתי שקדמה
 שכיב לנשי וחסם כל להקבל מי ישראל שעה ענין ספר הויזר על פסוק שפלה לא חוסף קום כתיבה וישראל
 לא חוסף קום מלאה כ"ה הוא ית' יתן ידו ויקומנה וישיבנה לליו מה שאין כן כענין בית שני שהלכו מאלהים
 ועל החזר חזר מי יתן מציון ישועת ישראל שיהיה שריו כבר שפיענו בליון ומסם יחל כחזק לקרחה כלה לקבלנו
 וגם השבת שהיה כעבד ה' שבות עמו שהוא החזבו וענין די וחוסף אז על ה' יגל יעקב שהיה ח"י יבנה
 כזכורו כעוד ויגל הוא כהחם והקדים כעבד מחדס החזינו ועל השנית ישמח ישראל שהוא יתבקר ויחן לחם יד
 שהוא כעוד והתחדת הטוב :

טו * מזמור לדוד יי מי יגור באהלך כי ישכן בבת קדשך : = הולך תמים ופגיל
 צדק ודבר אמת ברכבו : = לא רגל על לשנו לא עיניה להגדו רעה
 וחרפה לא נשא על קרבו : = נבזה בעיניו נמאם ואת יראי יי יכבד נשבע להרע

רוסמות אל

טו (א) מזמור לדוד הנה מפורסם ברז"ל שהקב"ה עשה לו וחפזו לזדיקוס בגן עדן וקראו אהל כי
 החופה מאהלת עליו כהאל והאר דוד כמדלי הזכות שנרדף להסגו והאר מי יגור באהלך
 כלומר מי ומי יהיה הזוכה לכך שיהיה בו שם עד בא התחיה ולא יפסק להגלגל וישקן חס"כ בירושלים בדר
 קדשך בטף ופסל (ב) הולך תמים כו' משפיע רוח הקדש ואומרת אל הוה מפליג הדבר כי האל בלילות
 וכמעט בשב ואל תעשה יושג כמבואר הללו בספר רב פנינים בס"ד כי יומר מורה לרדף להסגו גיהס מלהשיג
 ג"ע כי להסגו גיהסם הם דרך משל חמד יופי חסה בלבבו לא יום ולא יסן ולא יטה ויקום צעד לילה סוכב
 סוכב הולך בשוקים וברחובות והם ירגשו בו השומרים יתהבא לברוח ויחדשו מנוחה ידריטו והם ימלאוהו
 יסוהו ויפועו מכות הכורים ובקר יחמר מי יקן ערב כי לא ימות לבבו לחלוטו כנשק בערב יום מחר מספר
 לילה במחשכים ומהמורות כל יראה וכל ימלא עולה במעלות דרך גזוז ומפיל עמו ממעלה למטה הם מעטה
 יראוהו וילך בצור יטמן בעפר מפני פחד הרואים את קלגו ובחגיגו עד שעריו מיה בית האשה אשר חמד אז
 יחמד מאשר ישות עליו בעל האשה מרדכים ובפגשו בו הוה ימאנו כי קנאה חמוה נגד ולא יחמלו והם ירגיש
 צרות מעטות ויפול בלחת הפחמים ומהמורות כל יקום והם ימאנו בלחד הצרות וימלא בטחו בצור או לה להיחיה
 צושה ועל הדרך הזה בהמדת ממון הם יראה נגד וידון עמו להחור כחשך בחוס כי לבו יחד ממקומו פן
 במחשבתו ימלא ויהלו אוחו על עץ והם לא יתפשוהו להיותו קל כרגליו ירון וייעץ ילך ויפיש עד ימאם חיו
 והם פעמים שלם ימלט נפשו סופו ליפול וגם אשר אומנותו רכילות ולבון הרע בהמלא דבחי יקטוהו לאוס ויהיה
 לבזו וללו ואלו יכירו רעהו יבקרו נפשו והיקום בגזול וחומם במלאו ומתנו כי יהיה איש ריב ואיש מדון
 לכל הארץ ומפניו לא יתשכו רוק הן אלה דרכי יורשי גיהס כי לא יסוהו כי הם צמאל וכעם רב מחד אך
 החפץ לירש חיי העולם הזה בצוה ומה יירשנו כמעט בשב ואל תעשה כי ישות לבו לבחולו הקפיד בטוס דבר
 וימה מעטות רוב ועי כח מלוא הירו וישנה במחמיות לב ויכיר כי בה מעשה ברונה ופחול עשיר להיות רמה
 וחולעה כי בזה לא יבא לידי עבירה הנה זה יורש עולם הזה והן הנה דברי רוח הקדש אל חיקר צמיג לגור
 בחאליו ית' ולבכון בחר קדשו כי כמעט הוא בשב ואל תעשה וכוה כי הרענה המה חלקי כל שלימות האדם
 הח' מלות עשה בית מלות לא תעשה ותחלק לשלשה ח' גלוה ב' תלות גופניות כומה ויתורי מחלכות . ג'
 חמדת ממון וכוון קלים לאסחכל בהם על מלות עשה אמר הולך תמים בלתי מהרהר בין אם יתהנה הוא יתכרך
 עמו במדת הרמים בין צדון בין אם יראה לדיק רע לו רעע וטוב לו וגם לבחלי דון את חבירו לכף חובה ויפיל
 בלח' והוא דבר נקל לקבל תמימות בלב בשב ואל תעשה וכוה לב זה יהיה לו בין במחשבה לבדה כחומר חוה
 בלח' תמים בין במעשה בין בעשוק פעולה מה לא תכוין שום פניה כי אז קטרה פועל דק והוא הגודע
 מחכמי האמת כי העושה מלוא עשוק מלאך המלא שהוא פועל ויטה אוחו כי כאשר המוה זכה ומני' רעה
 או מהיותה בזה בעבירה מלאה פועל דק והוה פועל דק וכן בדבור יהיה כמבואר לב והוה דובר אמת
 בלבבו ומלא כי בעתד עמל עיונים להתנהג רק בתמימות הוא משתלם במחשבה ודיבור וכמעשה בלי
 לאות ולא חמר בלבו כי הם בלבבו שכולל השני יורים לומר שג"כ הושרע לדבר אמת שדבר אמת אין יארו
 עוקבו אלא חרבה גם הוא חפץ בדבר והוה אומרו בלבבו ולא חמר בלבו שהוא על שני יורים יח"ל ויח"ל
 שניהם מסכימים בדבר כאמרת על אחרים שנאמר בו ומלאת את לבבו נאמן לפניך שהוא גם את יארו
 והקדים מעשה לדבור יען כמעשה האומר כולל גם דבור של עסק החורה . (ג) לא רגל חמר הלה אמרתי
 לך שלשה דברים הולך תמים כו' על השלישית דבליק מיה דובר אמת בלבבו חמר לא רגל כו' והוה שיקרה
 שכל כך הושרע איש לדבר אמת עד שלפעמים לא ישות לב אם בלחת שידבר שלא במחכוון הולך רכיל ומלשין
 איש אל זולתו כמספר לחומו מה שעשה לו רעהו על דבר אמת והוה לא רגל על לשונו כלומר על לשונו חפיו
 דרך הרגל לשונו שלא מלבו כי תמוד עיי לבו ומשיייו בלחת שידבר זכירות כל יהיה בדבר רכילות או לבון
 הרע ועל מה שאמר ופועל דק חמר אך בולח שלא תהיה מלוא הבנה בעבירה שלא עשה כבר לרעהו רעה
 חפיו מותן דקרה ממה שגול במלאה בלתי פועל דק שהיה ממה שעשה לרעהו רעה . או יאמר לא עשה לרעהו
 רעה שלא חקר דקרה בחופים שעשה לרעהו רעה והוא שלא היה רואה שיחן ולא יתו אחרים וטמן בכונה שלא
 ישאיר מקום לרעהו לזכות גם הוא כי זה עשה לרעהו רעה שבו רעה בלתי חכמו לכל יתעשר שהוא גם
 הוא כעמון עשר בשביל שחשער או חופש לבעל חוב כמבואר לב לעשות שחי מלות עם החייב שיערע לבעל
 חובו ועם המלוה שיקבל מעותיו ולפעמים הוא כמקום שהב לאחרים ועושה להם רעה או הבא בהרשאה שמיסב
 לשללו ויקרה אשר לא טוב עשה בחוק עמו ועל אומרו הולך תמים אמר אך בולח שלא לחוס לבו לא יראה
 נגעי קרובו ולא יראה לו חובה בחוס לבו כי אם וימה בידו ולא יבא חרפה עליו פהרואים וחסדוהו למחפה
 עליהם . (ד) נבזה בעיניו חמר אומרו אך כמבואר לב דבר קל בלי עמל ישתלם במלות עשה אמר עשה כי
 גם במלות לא תעשה ישתלם בנקלה בהבט אל מהוהו בלבד והוא מאמר התנא הסתכל כו' ואין אהה בל ילדי

ולא יאמר: ה' בספר לא נתן בנשקו ישתדל על נקי לא לקח עישה אלה לא ימוט לעולם:
מז * מכתם לדור שגדנו אל פי חסיתי קד: = אמרת לי אדני אתה מונבתי כל
עליך: * לקדושים אשר בארץ הבה ואדירי כל חפציכם: * ירבו

רוטמות אל

עברה דע חזן בלח כו' והוא מאמריו בבואר המטה כי לבטל הגלות הוא הסתכל אל סופו כי הוא עבר
רמה ותולעה ובה יתגלה ועל זה יאמר מה נבזה בעיני ועל ענין זמה ויהר תולת הגוף כי לא יאיו מוכים
משפך בחינת הגוף מהלך נהרה הגוף ממנה ועל זה אמר נחמם שיהיה נגד עיניו ברוח מדבר תחום ובל
יפסק חסותו נבזה בעיניו שגם הביו יהיה גם הוא נבזה בעיניו כי גם הוא הולך לחוקים עבר רמה ותולעה
כחמור לה אמר ואל ידלו ה' יכבד שיהיו בעיניו מוכבדים בענין שכל ה' יתשוב שמה הוא מלחמה שהם
שלמים כד"ה נב' שמעון וסר' אחי' בר יאשיה ודומיהם ולמה שאלם יהיה בעיניו נחמם כי כל משפט הנה
ימשך שאלם יקרה במקרה בענין או במקרה יוסף בלחוננו שאלה יקבד לעשות הדבר בהמרו כי לא יתעורר ה'
לו ענין כי כמה יתבט עשה סרוחה שיקבד הוא ית' עליו ויהי כל הוא בלחוד השקיים והשמים שחן בפעולתם
השגון לה אמר שלא ישעה כן כ"ה חלדנא ישעה כעונו שמשבע לילדו זהו נשבע להרע להסיר תולתו חמונו
שהוא הרע והכניע גופו ולא ימיר ואין זה רק שאלם בנחמיה אחת נבזה בעיניו בנחמיה אחרת מלד השפס השבז
ויועד כי איש כומר בריות שמקפה סרוחה כי הוא עתיד לתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה ואינו
כדעלי חיים שלא יתבוסס ה' לך והוא הדבר השלישי שאמר התנא ודע לפני מי אתה עומד כו': או יאמר
נשבע להרע כו' כי כ"כ נבזה בעיניו נחמם שאלם נשבע לזרע להענות על השמחה דבר ולא ימיר ללתי העניו
ליום אחר לחוס על גופו . כי למה שהוא נבזה בעיניו נחמם לא ימיר יום ליום על לחוס על תולתו . (ה) ועל
ההנהגה החמון אמר כספו לא נתן כנגד כו' והנה זה העדר עבירה רפה וחמורה היא ומה שמה הוא אך הכל
מ"ה מזהר להח יוחד להכבירו שחמורו שהרי ידעו חומר הרבית ומחנה הוא גוף ע"ה כספו לא נתן כנגד שלא
נתן שפי' בכונת מתנה ולמ"ד שלא הותר לת"ה רק בדברי מות ומאכל אפשר זה דקדק כספו לא נתן שפי'
בדרך מתנה אך לא עניי מאכל ושותד על נקי שפי' בשכר יא נקי מלפניו בדין לא יקח עליו שמה מחובר עשה
אלה לא ימוט כי לא וכל לו ילדו ויבטח יגור שההלי ה' וישכון בהר קדשו ית' :

מז (א) מכתם

הנה בחמרו אמרת כמדבר עש וקבה ולא אמר אמרתי לא ראותי מי שיהיה
על ככה וההשנה שהיה דוד משיח עם נפשו ואומר אמרת וכו' והוא שהקדים מלחמה
בספר הזכיר כי נשפ דוד הוא כל אדם הראשון . עוד אמרו כי דוד היה ראוי להיה נפל אלה שהזכירם
יעקב ויוסף נתנו לו שכנים מה משהלם כי של אדם הראשון היו עפומים ולא היה זכה אל כל העובד בהם
חס לא ע"י הדיקים הגו'. עוד לדמו מספר הזכיר כי האבות הן הם חלקי נפש ורוח ושמות אדם וכל אדם
בה לתקן חלק מאשר קבל אדם וגם יוסף וכל עם יעקב כדודע לודעש . ונבא אל הענין והוא כי ארז"ל
הענין חמורו מכתם הוא מך הם שמשפיל עמו ויהיה הענין שאמר מכתם ושפלות לוד מלד עמו דלית ליה
מדרמה כלום שהיה עמיד להיות נפל שמרני אל עו נד ההנהג של החות כי החיות כך והוא על כי שפטים
שנות חייו לא היה לו משלו כלום כי אם מולתו כי נחומים נחומים המה לו וקל ליאבד חמונו ע"י עון אשר
הקח . (ב) ומדבר עם נפשו ואומר לה אמרת לה' אדני חתה לומר חתע למה אני צריך חסד אל לשימירי
ה' הוא על כי שפטים שמה משלך מלדס הראשון אין כח בהם רק למולות חיים אך לא להיות בהם טובה
ועל כן יקל מלד לאבדם כי עפומים הם כי אפילו עשה צריך חסד כמדובר והוא כי הנה הגעת נפשי אל
מעלה רמה יוסר ממלחכי השרת עד שהגעת לקרא שם להקב"ה כמ"ש ז"ל שאמר שקרא שם לכל הבנואים
אמר לו הקב"ה ואני מה שמי אמר לו חתה אדון לכל ראוי תקרא אדני' זהו יאמר הנה אמרת לה' אדני
חתה שהוא אדון לכל וקראת לו חת בהיותך בלדס שם זה אדני' עם גודל ההנהג וז טובתו שהענת לו
שהייתי עתיד להיות נפל ויתן לי מנח שהוא מלדס טובתו זו כל עליך להחזיק לך טובה על שבעים שנה שלך
שנתה כי היתה עפומתה . (ג) כי אם לקדושים אשר בארץ המה החיות הטובה הלא אמרת יעקב ויוסף
שנתו מלדס והנבעים שמה בלי פנס והם אדירי כו' שלא משדו קרובים בלדס וכל הפני הוא של לישנך
עליהם . (ד) ירבו עצבותם כו' הלא אמרתי שיש לי להחזיק טובה לאבות הנזכר שנתו לי משהלם והנה
גם יש לי או לזולתי חלק ג"ע של דואג ואחיותשל שעל שקלגו ומה גם שהנזו לי כי חלק ג"ע שלהם יותן
לי כענין מאמנם ז"ל וזה נוטל חלקו וחלק בניו ג"ע לא זכה נוטל כו' ודואג אני מה בין חלק זכות
האבות קדושים אשר בארץ המה שנתו לי לחלק אשר נתן לי או לאמר מדואג ואחיותשל ודומיהם שיתן לחברים
טובם כי האבות ישימו כמה שנתו לי כי נתתם לי נחומים לעמם כי נשפיתם מלדס כחוני חמור מספר
חומר והוא שני אר רבו עצבותם מאשר אמר מהרו כי חיי להם שנתו לורים כי נתנו חלק ג"ע שלהם לי
כי ברעוהם הם כחומים חומי זכותם ומה שלא הזכרתיים בשמותם הלא אמרתי כחם ידעו עצבותם
כו' ולא אמרתי מי הם אלו שהלקם אני נוטל ובמותם חיי מוסיף הלא הוא כי די להם עצבותם אך שמים
לא העשה להם ה' שלא חנקם יספק דמם שהשר שפשו דמי בהלניס פני בלאמר הבא על השת חים מיתתו

עֲצֹבוֹתָם אֶחָד מֵהָרָוּי בְּלֹא אִסְיָה נִסְבְּיָהֶם מִדָּם וּבֹל אִישָׁא אֶת שְׂמֹותָם עַל שְׂפָתַי: ה' יי
 מִנֵּת חֲלָקַי וּבוֹסֵי אֶתְּהָ הַנוֹמֵךְ גִּדְּרָלִי: י חֲבָלִים נִפְלוּ לִי בְּנַעֲמִים אַף נִחַלְתִּי שִׁפְדָּה
 עָלַי: ז אֶבְרָךְ אֶת יי אִשֶׁר יַעֲצֵנִי אַף לֵילֹת יִשְׂרָוֵנִי כְּלוֹתַי: ח שְׂוִיתִי יי לְנַגְדֵי תַמְרוֹד

רוממות אל

במה שנסכו דמי בגופי כד"ל שופך דם האדם בלשון הרקה כענין ניסוך היין וזהו על אסך נסכיהם מדם. עוד שנית לטיוב להם שכל אשח את שמוהם על שפתי בגוהם: (ה) ה' מנת חלקי כו' הנה ארז"ל כי לעמיד לבח הקב"ה עושה סעודה ללדיקים ואחר כך לומר לאברהם לבכך ברכת המזון ואומר חני מצרך שיא ממני ישמעאל כו' עד דוד שנופל הכוס ואומר אני אבכך ולי נאה לבכך הכוס שגאמר כוס ישועות אשא ובסוף כו' ומפורש אצלנו במקומו כי הנה ד' כוסות של פסה הם כבוד ד' גאולות וד' חיות של פס והנה בגאולה אחרונה נשלים כוס של אור אחרונה של פס ואז נשלים השם בארבע אחריות שנסכע הוא יח' על כס ית' שלא יהיה השם שלם עד יקם מעמלק והנה חין ספק כי חין הסעודה היא נשמת מצד אלה ומזון כ"ל רוחניות וזו כוון בלחמו הקב"ה עושה סעודה ללדיקים לעמיד לבח לומר שהיא מעשה הקב"ה כענין והלחות מעשה אלהים המה שהיו רוחים בהעשומם כי על כן על כבוד הדברות שבהם ארז"ל פעל זה ואמר קול ה' חוצב להבות אש כי קראו להבות אש וכן בלחמו ללדיקים לעמיד לבח רמוז שהוא דבר רוחני נאות ללדיקים לעמיד לבח ואם כן מכל שכן שאין הכוס שהוא בשמי לא הוא ולא מה שכתובו אך חין ספק כי הכוס שהוא הכלי הוא בחינת שכונה שהוא כלי לקבל שפע מכל הפחות העליונים כבוד כי על כן כוס עולה כמספר אלהים שהוא מואר אל השכינה ומה שכתובו הן הישועות הן בחיות ד' חיות של פס כי בכל כוס של ג' גאולות רבנות לא היה בחובו רק ישועה ח' הוא של ח' של ה' כחומר. עוד ידענו מרז"ל מאמר ר' שמואל צב רחמיני כי משיח נקרא בשמו של הקב"ה שנאמר אז שמו אשר יקראו ה' ידקרו ויבטחי הקדמות אלו כולם אל ישועת אחר ה' מנת חלקי עמיתן לי ליקרה כי כלבד קראו אדם להקב"ה אשח אני חני הוא וגם ה' הוא כוסי והוא כי כוס יקרא לפעמים הכלי שהיין בחובו ולפעמים על מה שכתובו כענין התקדשי לי ככוס זה שלפעמים הוא על מה שכתובו ולא בו ולפעמים בו ולא במה שכתובו כמאמר הגמרא כחן במיח כחן כחמרא כחן בזהרה וכן במקרא יש מזה ומזה וכחן על מה שכתובו כענין כוס ישועות שהוא כוס של ישועות אחר ובוסי שהוא ה' מנת חלקי וגם כוסי שאותו הכוס שהוא שלי הוא ה' כי מה שכתובו מקרא כוס הוא ה' שהוא ד' ישועות פה ד' בחי' של ד' חיות של שמך הגדול כי כאשר בגאולה היא נשלים השם נקרא כוס של ישועות רבות של ד' חיות וכאלו היא חלול את כלם כאלו אז יחד היו כל הישועות וכן הוא כפועל כי כולם נופלים יחד כחמו בדנין דקו כחא פרולא נחשא כספא דוהבא פה המלכות והוא לדעתו כי גם שבזמן ההוא בטלו השלשה ראשונים ומי נתן אז נחשא כספא דוהבא. קרי' אהנה כי יושן במאמר ספר הזוהר כי אז יצא הוא יתברך את כל אשר הרו ישראל בגלות כלם ולא לקו ויראו ישראל נקמתם מהם אשר יבאו על ירושלים לא נאמר אלא אשר לבאו נמאח כי אז יודקו כחא כו' ולפי זה החשבה שהוא חלול כל השבועות ולכן הכוס הרביעי יקרא כוס ישועות וטובה שיהיה ויהי היות אז השם נשלים למדי כי אז הוא יוס יקם של עמלק ועמו כולו וזהו אומר אני אבכך ולי נאה לבכך כי הלא אני כוס ישועות הכולל כל הישועות אשא שהוא ה' וגם השנית והיא ובסה ה' כלומר שלם אקרא וי"ח ובוסי כמדובר. וגם שיש לי להחזיק טובה ללבוש שעל ידי הים האמיתי עם כל זה אלה פנין שבהיותו יחד כמטייל גורל בני וביניהם מי יעול כוס של ברכה ויתברך אתה תומך גורלי שחחזק בידי בגורל הכוס הנזכר שהם כמטייל גורל מי יבכך שיהיה לי. או יאמר יותר בקיצור ה' מנת חלקי כמדובר שהוא שמו ראויו הוא לפי זה שגם כוסי שאני אכול הכוס והבכך ולא שמעתי יתן לי אלא שאתה תומך גורלי. (ו) ובבטחון זה אני סומך כאלו כבוד הוא וזה מצ' טענות ח' כי חבלים נפלו לי בנעימים הם אשר יתן להם הכוס לבכך הם אבות ומשה ויהושע שבכללם היה עבדו שלא היה צי כמפורש במאמר ששם היותם נעימים נפלו לי מהם ושם תאמר האם הגמול הזה אני משלים ללבוש כי הם הנחילוני משנותיהם ואחר כך לא החליקו להם כבוד הגה זה אנו מעבד כי הלא זה היה אם השנים שהנחילוני לא היו מטיפים וקוים שלמות כי אך אף נחלה שפכה בהיותה עלי כי קתה שפר וסידור כי שגם הם ישמחו בדבר כבוד מענין אורך דוד לעולם. (ז) עוד טעם צ' והוא כי אבכך את ה' לומר כי אחר שכתוב הוא אבכך את ה' אש כן אחר שה' מנת חלקי כי הוא שמי גם אני ראויו הוא שיהיה הכוס יתן לי כי מי שיתן לו ה' ימות הוא יבכך את ה' וי"ח לי נאה לבכך כוס ישועות אשא ובסה ה' אקרא. או שישר הכבוד כי מה שאמר אתה תומך גורלי פירושו ואמר מה הגורל הלא הוא אבכך את ה' כו' ושם תאמר הלא לעומתך עון פה שבע ואיך לך נאה לבכך הנה זאת תשובתי כי הלא אשר יעצני ה' שלא אשאל מאתו יתברך שישני שלא אשמוד בנסיוני כ"כ שבתו ונהרפתיו כי אין לך לומר ביום שאנו זמן שינה כי אם חף לילות חדד שנתו כמה שיסרנו כליות הישועות כי היו הכליות הישועות מצבות ברעיוני הרעה היא ומאדיבות נפשו על שלא שמעתי לאשר ה' יעצני כי זו תשובה פנימות וגדולה מאד והולכות הלילות אתר הימים. (ח) וכ"כ נכותי מהשן ההוא כי מאז

ב מלפניך משפטיו יצא גינך החינה מ' ישרים : ב חנת לבי פקדתי לילה רוממות אל

ועליו חמר הקביצה רחמי וקראת רנה שרוא משין שופה וזעקה בחשבו סבור רחמי בדין להחלל ולהקבל
 והתלווקר השלישית הוא להחלל לה' על העדפת חושב על נפשו חמר סילוקו יותר על קנה נדיקים גמורים
 כחמר יבא שם"ד והוא מסוכן קומה ה' והלך ועל זה חמר הפלתי כי הוא דרך הפלה למה טוב חוסד
 ורחם על פסוק ה' שמש ה' סלה כו' כחבנו כי למה שהחושב רחוק ממנו יתברך כי שמוחו מדינים
 וכמ"ש ז"ל על שלום שלום לרחוק ולקרוב וכן מקרא שכתוב רחוק מרשעים ה' חמר הנה על השעות חנה
 רחוק על כן ה' שמש שהוא שמימה מרחוק וע"י שמימה ה' סלה וזהו הסליחה כבד תתקדמו ולכן ה'
 הקביצה הקבצה מקרוב וע"ד זה יאמר הנה רחוק אני על ידי העון על כן שמימה ה' לך שהוא שמימה
 מרחוק וע"י כן התקרב בלד מה כי מקבל ה' נדקתי וזהו הקביצה מקרוב רחמי וע"י כן התקרב ותדבק בי
 יותר וזהו החינה הפלתי שהיא החינה האחרת על הדבקות. והנה היה אפשר לומר כי חמר שמי חומר
 חתלה שעות להדיק עמנו חולי מה שאפשר רנה והפלה אחרי כן על מחילת העון וקבלה טובה עליו ועכבנה
 העון הוא כי בשמי חמי. ועוד שר"ך תפלה ומחילה אך בלתי הוא שלא החלתי ונגלה כי רחוק הוליה על כי חמר
 גם שמי חומר שמימה ה' נדק כי יש לי טעות להנדיק עמנו לה החיזק עמנו כל כך נכחי להיות בלתי
 בהתפללי אחרי כן שלא החלתי חלה שחנה ה' מחשיבו לחטה וגמלא מרמה בפי כי הם שלי שמי מרמה
 כי לא חתה כי לחמן עלי הדיון : (ב) מלפניך משפטיו. חמר הן חמה שבחנות היתה חמי כי רשום
 חמי ורחמי לדקדק עמי וגם לחם כחומי יש חילול חלילה חומס לו היה נפש וזהו החת נפשי לה היה נחשם
 וזהו מלפניך בחינת היות משפטיו יאל ועיניך החינה מ' ישרים שהם שמיים של ישר כפולים כלומר ויך הכפל
 בעד מה שר"ך לדקדק עמי ולהשב לחולי. או יאמר כי הנה אפשר לדון עמני בחינות פעולה הנעונו או
 בחינות הלך הפלתי נגלה כי הם לפיך בלד כי הגלה נראה קשה אך הם מצנחתי מה שהוא לפניך ולא
 לפני הולת שהוא בחינת מה שבלתי משפטיו יאל ידעתי כי עיניך הרחוקות ללבב החינה מ' ישרים שבלתי.
 (ג) והוא כי הלך בחנה לבי כי מוחו חמרתי הנני ה' בחנת לבי וידעתי כי לה היה בלתי ליעמוד בנסיון
 כי הם שלם בעלם כלומר כי אחרי כן כינה חחרת היתה ולא מוננו חמר ישרם בדבריו ושמה חמר ח"פ
 כן הלא הם הלך היה עוב הלא הגלה היה בו חילול השם והוא עון גדול והיה לך לחוש לגלותי החסרות
 הנה מה חשבה וחתה עם היות שבתה. לבי ורחמי כי שלם היה חו ליעמוד בנסיון שהיה לך בחסרו זה
 לעמוד שלא יודע ולא יתהלל עם שמוס חרבה עשית מה שעל ידו נחפרסם שהוא כי פקדת לינה הוא מלך
 הממונה על הכוון שגילה שמו וחת לה הדין ש"ך. ה' הכרסום שהם לה לא היה חילול ה' כי לא היה מדי
 היות חמי וכתה חמר הם היה לבי עוב אך לא קיימתי הלא הוא כי גרפתו כו' וזהו כי יש בחינה ויש
 ירוף כמפורש חללו על מאמנם ז"ל על פסוק זהב וכסף וזהב זהב זה חרבה שנתן כהב וכסף זה
 יתקן שר"ך כסף. והוא כי יש בחינה שהוא להניח הדבר אל מהות החדש להרשות העושים חל לבי כמי
 שבוון הזהב בחון להרשות כי הוא זהב עוב אך ירוף הוא להחך בחם בכל עוז עד הדינים הסיוס
 כלם ללד חמר כלל הדברים כי בוון הוא קל מירוף חמר לפי הגרסה לו הוא כי בחנה לבי ורחמי שלם
 והם חיו. כן הלא שרפתי ירוף עזום וירדת לעונק לבי יותר מהשר שגתי חמי בעמנו ורחמי שחל חמלא
 כי עמד בנסיון על כל זה חנה ה' שרגלי חסדיך חמור היה לך לערתי מוח לעשות חמורו לחמר בחיני
 ה' כו' שגל יעבר פי. ולבה אל הענין מיר מ' חמרם ז"ל לה היו ישראל רחמי לעשות מעשה ולא היה דוד
 רחמי לחותו מעשה הלא שהם חמל יחיד חומרים לו כך חלל דוד והם חמלו רבים חומרים להם לפי חלל
 ישראל והענין הוא לכל יתיחסו מן החבובה. והלא כמו זר נחשב מחמרם זה כי הם יתיחסו הוא יתברך
 חת רחוב לנעמן יחוקן שבעון ומה גם חת הרבים. ועוד שהלא הפל ליעשה שוחחן לו אך לה מחשיבים
 חתו. ועד שהם כן לא ישראל בעל ולא דוד בחשורו מי עזב על חמר עבו וחורבה הוא יתברך הסניד
 ציבראל ויטונו ע"י בני וע"י ההשקאה וע"י המגפה והשאר לכל פקודה ופקודה שכלל דוד וגם דוד ללא
 וידויו ע"י נקן כחיות הים מת בחתו וגם מה הילד והחרכה כמה תשובה. ולזה אל הענין מקדק לכן
 חומר לא היה רחמי. אך הלא למדונו ר"ל. כי חשלו שחמקן של נדיקים חין חק"ה מציא חתלה על שם
 נדיקים עמנם לה כל שכן כי הם רגלי חסדיו ימור שרמזוק. י' מן החמה וז"ל יקנה מה זה היה שלא
 עשה כן הוא יתברך להיל חת ישראל וחת דוד מן החמה ולא תלה חקלא מתחת ידו על כן היה מקום
 לומר חלוי קדמה לישראל עברה קודם למעשה העגל שחמה עברה היתה גוררת עברה זו ולא היתה
 מקום להחיות מן החמה הוא י' רק להיחה מכורים חל חילוחיות הצחורה ככל חרם שוחחן לו וכן
 בדוד היה מקום. לומר חולי קדמה לו עברה על ידי כן היה רחמי לגרוד לו עברה זו בחון ש"ך. כן לא
 הרחוקו י' מן החמה כי היה רחמי לחותו חמה על כן חמר כי לא כן הוא כי חנה לא היו ישראל רחמי
 לחותו מעשה מתחת חיו עברה עברה חקדומו עליה היו רחמי לעשות המעשה שהוא ולא רחוקים ממנו ושארם
 הוא יתברך לכל חמה חקלה מתחת ידו וכן לא היה דוד רחמי לחותו מעשה שחיותו רחמי עמנו על ידו
 מתחת קדימת עון לא חמכו בידו שלא חמל חמל זה על ידו חלה חם יתחל יחיד חומרים לו חל חתישם מן

צרפתי כל המצא ופתי כל יגבר פי : י לפעלות אדם בדבר יפתח אני
 שמתי ארחות פריץ : ה תמך אשרי במעלותיך כל נמוטו פקטי : י אני קראתיך
 כי תענוני אל הם אונך לי יבני אמתתי : י הפלה חסדך מושיע חוסים ממתקוממים
 בימיך : ה שקרני באישך בת עין בצל בנפיה הסתירני : = הפני רשעים זו שרתי
 אני בנפשי יקפו גלי : י תלכמו סגרו פיו דברו בגאות : י אשרנו עתה

רוסמות אל

המנוחה כי הלא כלך הלא דוד כי הלא שהם הלא אל החמה על עמך פי לא יעל כך הוא יתברך לל
 הדברים כי בשכל יחד אם יחל היה הוא יתברך זה דוד רוסמות בחירו ולא עירו לל זה חלק
 זו החמה ידו : (ד) ובה אל העני והוא כי הן זחה חלונת דוד בחמרו לפעלות אדם כי למה זה כי
 דברים יחברו רעמי שפלותם אל יכולת עמוד נוסיון אחד בשכל שם יחשו יחד יחברו כלך הלא דוד שית
 בשכל יחברו יתברך לה יכול עמוד שזה עשה כח"ס ו"ל מה כוון לחמרו למען חזק בדברך ולחשוב
 כי שיוון חזק כחמה ה' בחמרו לפעלות אדם לומר בשכל פעולות אדם שם יחשו יחד וכו' והשני
 בשכל דבר שפחך ועל ה' ה' ה' עוק וזמר כמתלוק השם ה' שחמרו ארחות פריץ שם יחשו יחברו
 לו כלך הלא דוד מה לי ולו שחמט בשבילי. (ה) ולא שיעלה עלי על לבי בשכל הפריץ הסתירני כי
 חלילה לך להחישו אך חלונתי הוא כי חלו עשיתי לי כמעשך עם הצדיקים שרגליהם החמוך וחמור כל הלא
 סקנה מתחת ידס לא היה חמס זה כל על ידי כי הלא הם פתחו סומך חמורו כמעלותיך דרךך לשאר
 דגלי הסידך ולקרבס לידי זכות כמענלי יוסר לא היו חמס פעמו לנטות מעבודתך וזה סומך חמורו וכו'
 על נמוטו פעמי לחטא והוא מחמרו כי יוסר רז"ל בחמס שמה שפשה אדם יתברך בשכל יחברו יחשו
 יחד הוא שלא שבר דגלי דוד וסך חוסס כל חמס חקלה מתחת ידו : (ו) אני חמר חס חמור כל ה'
 חקירה דינה פירסה מי הכניסך לומר שחמרו חלתי דוד חן זו עשה כי לא חשבתי שחמני לה חמור
 נוסיון כדי שדגורו הואו יעשה רובס למען חזק בדברך כ"א ה' קראתיך שחמני שחך עלי כחכות לה שחמני
 שלא חמור נוסיון כי אם קראתיך כדי שחמני חמה חקירה אל בעל הסוד וחמרו לי הס חזק לי שמי חמורו
 בכל חמר חמורו חן לעמוד נוסיון פלמו ומה שחמורו דברס שחמך שחמרה לי לא חמור נוסיון חל חמור ח'
 כי על שחמרה חמרה חמי מתלוק כי הלא חלונתי הוא זחה שחמרי בחמני ה' וכו' היה לך לעזרי בחמור ויחיה
 עור לי לעמוד נוסיון אך לא חשבתי לומר חלי לא חמור נוסיון כי ע"כ נכלתי לשחמך בדברך לחמור : (ז) חפלה
 חסדך היה ידוע כי מדת הסד מחיטתם אל ימין ה' ואשר בלתי רחום לעונה וחס בשופט מורה הוא כי ימין ה'
 שרדסו וס רחיים לפובה ובלוה וסס רדופים ובוטחים וסס נקראים חוסים. ובה אל העני חמר חמה שחמתי
 והיא חפלה והסרר והסרר שפע חסדך חמה המושיע חוסים כלומר לא שחמך חסדך לרדופים וחוסים כך כי
 הלא לא יפעמו על העדר חסדים כי ע"י יסורים חמה מושיעם אך חסרס והסר חסדך היא שופס שכל
 זר חסר מזהם שסס מתקוממים כסכס ימין כי ע"י שפע חסד ימין כעשים ומתקוממים. (ח) וחמור
 לא חמל חסדים למעני כי חס שחמני כליון כה עין כו' לומר היה בחור כה העין יחלו חור כל החסדים
 ללכה ארחות יוסר ולהסמר מכל פוקה ומכסול ועל כן הוא חמור כמורה כפוסס חוך כשר העפעפים וסס
 שערות העפעפים המתפעפים והכנידים להחזיק הסחמה כפרס לעח חמיה כדעת חכמי העני כה שערות
 העפעפים מושיעם לבעיה. ובה אל העני חס יקל זכותי אל חממה בניני כי חס כעד כל ישראל והשם
 שריריים לי כי זולת נחמורו מלכותו חקיים עולם כודע וזהו שחמני כליון כה עין שפלת שחמרה ככסר
 ושערות כקיון ובעיה חמר מה כפלת שחמרו הלא הוא על כי כל החסדים לריכין לו כן חמני שחל
 שחמני כמורה ככחיה זו כי עם שחיון הוא מחיר לכל הנוף כי הוא כל האדם כי רחום העין מללה ח'
 כל הנוף מכל פוקה ומכסול כן חמי לישחל כה העין לחסירים כי כאשר חמס העין שומרת ארחות החסדים
 כל יכסלו כן חמי זכותי חמר לישחל ועל כן חמני כי כאשר יש לבח העין שחמיה כפולה ח' חמיה כסחרה
 חוך כשר העפעפים שמושיע גם כקיון והספספות שערות כפניה כן כלל כנסך רדומים להספספות השערות
 חמר חיון חמור כלכסר חס עובדים לחיון כפניה חסחמני שלא יכסול כי מלך חמור : (ט) בפני רשעים
 חמר היה שחמני כליון כה עין כחיים חמתי ככל כנסך חסחמני כשעת מיתה על ח' חמי חוקן סעס
 שהוא חמני רשעים כו' לומר חמה והכעיה כי לא חמתי רחמי לזה חממה כמדובר למעלה כי חמני רשעים
 הסחמנים להחישו היה זו שדתי למען יפגור כחמרה ויחיה חמי פחה חקיה ללסס והרשעים סחיה ללסס להחייק
 לי כובה חדררה חס מהסרים הכורה כי חנה חמתי כנספ כלומר בשכל נפס הוא מה סוקופו עלי היקף קיבוץ
 לסר כנחתי שחמרים חמי בשכל נפשי שלא מחמרה הוא מעבירות קודמים גרמו עבירה זו כי חמתי חמני
 לחור חממה כענין גס בלא דעת נפ' חס מה שחמס חס בלא דעת ולא ידחיקו
 ה' מלחמה הוא על כי נפס לא עוב. (י) ומה יעשו זולת מה שחמרו כפרו שחמנו שחממה עד גרר שחמנו
 כפרו כעד כליוס עד שלא יחלו כחך חלכס זולת זה כי חמור דברו כגאות. (יא) וחמרו חמורו כו' והוא
 כחמרה חמנה כי עבירה גוררת עבירה כו' וכחממרו על חמנה כן עוהי כי מה שחמרה גוררת עבירה הוא

סָבְבוּנוּ סָבְבוּנוּ כִּי יַעֲנִיחֵם יִשְׁתוּ לְנַטוֹת בְּאָרְץ : יִי דַמְיוֹ בְּאֶרְיָה יִכְסֹף לְטָרְף וּכְכַפּוּר
 יֵשֵׁב בְּמַסְתְּרִים : יִי קוֹמָה יִי קָדְמָה פָּנָיו הַרְוֵינֵהוּ בְּיָמָה נִפְשֵׁי מְרֻשְׁעֵי תַרְבֵּף :
 יִי מִמְתִּים יִדְךָ יִי מִמְתִּים מִתְּלַד הִלְקֵם בְּחַיִּים וּצְפוּנָה וְשִׁינֵי כִי הַמְלֵא בְמַנָּם יִשְׁבְּעוּ

רזמרות אלה

כי כח הטען משחית הנכרה בעצירה הוא בעצירה עושה אשר כח זה לגרום עבירה טורד כוונת זה .
 ונכח אל הטען האור כי היה מאמר אויעו האורנו וכו' לומר הנה גדולים וטובים לנו ממנו כי הלא אשרנו
 ודרכנו אשר דרכנו כס עד כה הם מעשיו אשר לא טובים לנו עתה סבבנו להחטאנו כענין עבירה נגדית
 עבירה כחומר לא היו מעשיו הרעים שקדמו משיקום לבח על העושה כדוד רק עושים ישירו אשרנו
 המכר לנסות לנו בחיך שנתלה עינינו נוטות אלה ואלה לרחות נצות החיך וכוונת חך לא לשעול העבירה מש"כ
 דוד . (יב) ולא עוד כי אם כי הלא לא חשב היום דבר כזה כי הלא דמיונו כחריה הלא ידעה כחריה
 הגדול ופלאו ועד שכל ישעו וכל חפץ תאוותו הוא שיכסוף לערוך טרף יותר מחמתו משגל כי היה נראה היתה
 מדת דוד ותאוותו לרדוף במלחמות כענין הרדוף אויבו ואשעם חך לא חן וכוני' ספרו כי אם וככסוי הנהיה
 ונעד והתאבז משגל כי הוא במהלכים נחמו גם סברו לא היה נראה כי בחוץ בלחסי מלכס ונעו צריך
 שתשענני בלשון חפץ הסדק מהמחוקמים עלי למען יתנו אל לבם כי כשר לאי לשדך ולא ישורו חליך :
 (יג) קומה ה' הנה בקשתי מורך ה' שמרתי כלישון בת עין ונתן טעם בדבר מפני רעשיו זו כו' ועל אשר
 חמדתו של כנפוך הבהרתי כהוא על טעה מיתה שלא ובלוט כי מלאך המות שלא אמות בסכין פנים שפגמו
 הוא : הןמאס' והמר דוד אל יקני כאשר קרה למרע'ס שאמר רז"ל שגח מלאך המות לפגוע בו וניטער עד
 שדמיו מפניו הוא קומה ה' קדמה פניו והוא כי צעה הטלוק כס שכונה חמר דוד אל מחוץ מלכס עד
 צומו חלי כי אם קדמה פניו שכול' ב' דברים אחד שינחך חתלה ופחאר כך צבואה הקדים פניו כהולך
 להכשמו שאו יכנע וזרוא הכרישו ילפטה נפשי ויפס והמר מן הוא כי שחקים פניו והלעט ממנו פניו הלא
 הוא מרשע הוא מלאך המות שהוא חרבו וכנה היולת מזה הוא שגל ידו מלאך קדוש מודה חין חשי חפץ
 שאמי שואל רק מסבין פגום כל יהיה רשע הרבך שיראה כי אם שיחה חרבו הנלתי רשע כמדובר . (יד) חך
 הן חמת כי יותר מזה הוא רעמי והוא כי גם ע"י מלאך קדוש לא צברתי כי אם שחריה ממתיס ידך ה'
 כו' שהוא בנשיקה וזה העשה צנה שחנה ה' בעל הרחמים והוא ממתיס ידך שחריה מחותם מחיס על ידך
 הקדושה וזר ע"ד רז"ל שפירשו ממתיס לשון מיתה צחארם כי על הרוגי מלכות ידבר ולא חשו אל היות
 המ"ס צמ"ח ולא צמ"ח ורחשבו כי לא נעלם זה מהם ודאי כי אם יהיה זה שנגד צבואה לרמוז כי במתיסם
 קרובים חיים וזה יחמר לפי דרכנו הריה ממתיס ידך הבלתי ממתיסם למתיס רק מואהם מחיס שמהלך היות
 שמהע"י עולם של חלקם צחיים ונפס חתמה צמ"ה נפוך חתמה צמ"ה צמ"ה פנים שמה שפון להם מבל נכות פה
 כי אם בהשאר לפון רב טוב הפפון להם שם משם חתלה צמ"ס פה כי ממנו יפירונו פירות שמהם חתלה
 צמ"ס פה בעולם הזה שגם שלא יהיה להם עושר ונכסם לא יחסד להם די שפוקם : למלה צמ"ס צמ"ס וגם
 שיבצעו צמ"ס והיחרון שמשאר להם מהפירות אשר רצו . הצמ"ס לא יחלו אומר פה ששורר ונכסם כי אם
 יותחרו לעוללהם של צמ"ס ע"ד חז"ל אם היו החבות אובלים פני מעשיהם צמ"ח זה היה כהאר לבניהם וזר
 והיחרו יחרם לעוללהם מחותם חלי חפץ להיות כל ישמחו כי אויבו ושיטתו כי קוד ועל דרך המפדשם
 שחומרים כי מחותם הוא כמו מלכסם יחמר לפי דרכנו חשצני ה' מחותם שמה ידך ה' של כוונך שחנה
 משפיע בעולם הוא על ידם כאשר הפעול יד האדם מה שלבו חפץ שגמלא שמה יד סלך כו' הינה בן דוסם
 שחיהם כח קול ורחשה כי שחן בעולם כלה העולם ניוון צביל הינה בני והוא ניוון צבך הרובין כו' והוא מה שדכחנו
 צבילור ספר משני כי איה פירות חורת רבי הינה שלא האכילתו חפילו פה להם שעורים חך הוא כי מדוב
 חינחו לפנו ית' עשה לו קרן קיימת לעולם הבא כמו שכתבו כי זה מאמר הכתוב להנחיל אוהבי'ם שחומרת
 החורה מה שחרלו אוהבי חופשי החורה עייס לא מבלי היות לי להנחילם רב טוב לעולם הבא חלי שומר
 להם פירות מעשיהם כי הלא להנחיל אוהבי'ם י' כי יד ה' לא תקבל חלף שט"י הנה פירותים לעולם הבא
 אורחותיהם חמלה צמה שחויף הפירות על הקרן . עוד נמלה צמ"ל טעם חמר והוא למען השחיר מפירותיהם
 לבניהם וזה חמרם ז"ל יחלו החביל הקב"ה לחיות פרי מעשיהם בעולם הזה חך היה משה חומר אומר אור
 לחברה כו' ורחשה כי שחי בחמות אלו נכרו פה שחמר דוד ממתיס בהם ידך ה' שחם כו' חך לפון ולפניהם
 אח העולם כלו בזכותם ובחמעותם ונקרואם מחיס לרמוז שמתקיים צמ"ס מה יעשה חרם ויהיה יעשה כי הם
 צחוסר כל כחמים פה ופירש הדבר למה יקראו כה וחמר ממתיס מהלך וכו' שחם חותם שמהלך שהוא מהטולם
 הזה הנקרה חלד חלקם שחם להם זו שהוא פרי מעשיהם הוא צחיים כי נעשה קרן קיימת להם בעולם
 החיים וממה שחם לך לפון וזה קרן ופירות שלהם כי אם מלאך חמלה צמ"ס יפגעו צמ"ס מה שחיס שששים
 מעושר ונכסם וגם צמ"ס הטעם השני כי גם צרבות הטובה ומלא אורחותיהם הנשאר יחיו לעוללהם שהוא
 להחיל מפירותיהם לבניהם כחחמרם ז"ל על החבות שאלו חכלו פירותיהם מה היה נשאר לבניהם וזה יחמר
 חמלה צמ"ס פרי צטן והיחרו יחרם חמר חמלה אורחותיהם של פירות העולם הזה לעוללהם :

סִלְעֵי וּמְצוֹדֹתָי וּמִפְלִטֵי אֵלֵי צוּרֵי אַרְצָה בּוֹ מָגְנִי וְקַרְנֵי יִשְׁעֵי מִשְׁנֹבֵי : י מִדְּרָגֵי אֲקָרָא
יֵי וּמִן אֵיבֵי אוֹשַׁע : ה אֲפַבְנֵי חֲבֵלֵי מוֹת וְנַחֲלֵי בְרִיעַל יִבְעַתְנִי : ו חֲבֵלֵי שְׂאוֹל
סִבְבֹּנֵי קַדְמוֹנֵי מוֹקֵשֵׁי בָּצֵת : ז בְּצַר לִי אֲקָרָא יֵי וְאֵל אֱלֹהֵי אֲשֻׁנָּה יִשְׁמַע מִהִיבֵלֵל

רוממות אל

על ההקדק עולה של תפונה חמר חלבו יכחל לי דבר גור וכו' מהו קחמר ח"ר חבבו ה"ק חלבו יכחל לי דבר
זר ישראל חני משל בדרם מי מושל בי לדיק שאני גורר גזרה ומבטלה ע"כ. חלמל כו' פרש"י חנה שאל
שגולדס במולו והוא דוד שגולד במזל ע"כ. והפטר שחין הדבר חלוי במול חלף שאמר חלו היית חנה שאל
מבטמין שלא מגזע מלכות בית פדן והוא דוד מגזע המלכות של יודיה היינו מחבד כמה דוד מבטו כי רב
הסידורו ומה שגעה לא שום לו הסידורו הוא כחאמר ספר השובר שגוה לו לשאל למות ולא שיראה מלכותו
ביד אחר ולא חנה חנה היית שאל וכו' היינו מעביר כמה דוד מזה הכעס עלמו כי מבית יודיה הוא לבדו
המחסיים. ובטיקר האשלה החכמים וכלל דלכח רחשונים פרש"י והלא לא מנינו שאמר דוד דברי חלף במקרה
זה וקשה דמה לי דברי מה לי וידבר ואך מר זוטרה בר פופים לא ידע להשיב ואמר מאן דלא ידע הו
לאו גברא רבה הוא. אך החשוב שאומרים החכמים הוא כחומר חלף הם החכמים שלא כרחשונים כי חזרתו
מאן ואלה הם החכמים ואמר שהוא וידבר דוד כו' שאמר מאן ואמר שגיון לדוד שגטתו על חמדי שירה על
משלת לדיק ואלה דברי דוד החכמים שלא לזלל ככבוד לדיק כ"ה לומר שדיק גדול ערכו שפסול משל
בקומו שגור גזרה והלדוק מבטלה. וזוהו הרישב קבשה אחת ח"ך ואמר על עמנו שהקים על החפזה. ועוד
מה שגין זה חלף מה שזר ישראל דבר. אך יאמר הגני מקים על החפזה וכן כלל חשבותי גם מהדברים
רחשונים ומקיים החכמים לשבח חם הלדיק. או יאמר הנה דברי רחשונים היו מלבי כד"ה וידבר דוד חם
השירה לה' ושעתי לבורר על משלת לדיק ע"כ משעה דברי החכמים ומשקתו הוא ששם היינו דוד כן יבי
וגבר הוקם על משה חלבי יקבץ לא החשך על עמנו לדבר רק מה שזוהו ח' דבר כי ומלתו על לבו וזוהו
אמר זור ישראל דבר וכו' ולא מעמי רחשונים כן חגרה. ומה שהביא כל החכמות חלף הכרזת רחשונה
היה מה שפר על שאל ח"ך שב לזלל חזר ולקרותו כוש שיראה על שהיה משונה לרעה על כן חמר מה כושי
וכו' והרצות שפרי כלפוקה שיראה שחכמו ומה ששם למה שראה שפי הכרזה שהוא להוכיח כושיה וע"כ
חמרו כי חשה כושיה לקר ולמה לא נעל בה חמר יקמה חם הוא משונה לדבר בלתי ח"ב והשיב דע כי ביוזא
בדבר הזה חנה חומר גם כפסוק ההוא וע"ד זה הוא כעבד מלך הכושי כי פשט המקראות יורו שלא היה לדיקה
לדיק חמר גם שם חנה חומר כן כי מפשלתו זאת יורה כי לדיק היה ולא היה הקב"ה מוכתו שם דופי על
משעה טוב. וחזור אל ענינו בפירוט הפסוקים. הנה כל זה לא היה רק פסוק היק אך בחלוקה שחמרתו
ומיד שאל הוא שני דברים אחד מגני שהיית מגן לי לסלק מיחתי גם הכחה חועלת והוא וקדן ישיב שהוא
המלכות הקב"ה קדן הגומף מישיבי כי קישווי ביטע ההוא כי חלו היית חורגו לא היה לי המלכות כחאמר
חביביל על דבר נבל ולא חתיה זאת קר לפוקה לחזק המלוכה וכ"ש על דם חלף לא לא חיהם לומר כלש ומעלה
כו' שהוא פסוק היק רק מגני כי שבגמתי זולת ההלה. (ד) ועוד עשרה שנים וזוהו כי בכל חייבי היה
הדבר נקל כי חלף בלי פורה רק שמהולל הקרה ח' היה די שחייבי חושב שבקבלי עלי לזללו שחקרדחו מהולל
בהושיעי היינו נושע ואין מכלים. (ה) אך חמנה כחחמנה שאל לא כן כי הנה היה לי מלחמת כ"ו ומלחמת
היח"ר שהיה מבקש להודיעו לגיהנם כי חלף בענין שאל שאני מדבר בו כעם היינו כוונה צד חמות ח' כי
חפשו חבלי מות שהוא שלא יחרגו וגם שלא חכרו בו נחלי ביעל הוא היח"ר יעשהו חומר חלי כחחרגו.
(ו) וגם שחבלי שאל שבוני לולל שהיית ח' חזקי כמדובר הנה מה שקדמוני לבא לפניו חוקי החי
שומר היה מקדים לו ועם לפני חרה מיחתי מורה חמתי חם שאל שחמו נרגם כ"כ מפת חושב עקבי עין
כחחית חם עמי ובשרי כי חדרגה חיה"ח ע"כ לפני חמר כי הנה רוצה להרגך שבכס וחברגו חלי חלתי עם
כל זה. (ז) ולכן הראוי הוא לחזוק לו יתברך עושה כי חלף בראותו חם עמי ששני הסעיפים חם חחרגו
או חחרגו כד לי בשביל חר לי שהוא לגופי חקרה ח' שגין בעדי שלא מיחתי ולא חיותו חלתי להילתי מן
החמט הגורם שלא יקרה חלתי חושב כי ח"ס לדיק יורה מן קריחה לעומת חיה"ח המקדים חקבי מות ועל
הקריחה שלא יחרגו יאמע מהיכלו קולי כחומר שלא החשוב עמי לומר שהוא יח' לדיק כי רק הוא שפסולו
ומשם ישמעני חמנה ששועתי שהוא לכל חחרגו וחחמט כ"כ ערב לפניו יתברך שחושב שלא חחמט שחחרגו
חלי בחופן ששועתי לא חיהחמה שישמע מהיכלו חיק לפניו כי חלתי הוא יתברך ולא חנה חפתי רק בחמתי
יח' לבדו ולא כירה חלמות ששם חיותו יח' חושב יח' גם מלאכים מיחתי חותה ח"ך ו מלחית לבדה חנה
שחיותו : או יאמר ובעמי לפניו ח' חיה שחכמה כחומר בקרתי עמי כו' כי חחד מיחדות ח' חם חורבני
ששם שערס ידבר הוא חושב עכ"ל לא יקדן כשמוע חפלה על הדבר שחומר ככר נחתי שחלקך כי חם יערמו
לו דכתיב יתברך וישמע והוא חחמר חחחוב חחות לבו כו' וחחמט כו' וכן חחחוב כפסוק ויהי ערס יקראו
וחי חמנה עם כל זה ששועתי עושה מדברים וחלי חחחט חה יאמר ישמע מהיכלו כו' ועכ"ל ושועתי לפני
חנה

יב יֵשֶׁת חֵשֶׁךְ סָתְרוּ סְבִיבוֹתָיו סָתְרוּ חֵשֶׁכֶת מִסֵּם עֲבֵי שְׁחָקִים : יג מְלִנְה נָגְדוּ עֲבֵיו
 עָבְרוּ בְּרֵד וְגַחְלֵי אֵשׁ : יד וַיִּרְעַם בְּשָׁמַיִם יי וַעֲלִיזוּן יִתֵּן קִלְוֹ בְּרֵד וְגַחְלֵי אֵשׁ :
 טו וַיִּשְׁלַח חֲצִיזוּ וַיִּפְיֵצֵם וּבְרָקִים רַב יוֹרְהֵם : טז וַיִּרְאוּ אֲפִיקֵי מַיִם וַיִּגְמוּ מוֹסְדוֹת תִּבְלֵ

רוסמות אל

קראתי ועל ידי שמעתי שם הרחמים מיד ושועתי שפוטתי אל הלוהי היא שכינה מיד למה שהיא למנו כי
 השכינה מלאה כל הארץ מיד מכה באזניו כי לה הוצרכו מלאכים ועלו שועתי השמימה כי אם ממני אל חזינו
 של אלהי הנזכר הוא שכינה. (ח) והראיה אל היות השכינה בכל מקום כי הלא מיד בקראו עשה רופס
 כי מיד ותגעש ותדעש הארץ שנגשעה חרדה צמחה הארזים ומוסדי הרים הם יסודות של המלטים הם
 שריסם של מעלה ורגזו ויתגעשו כי רגזו מפחד ויתגעשו שיהנו ויועזו מהקולס וכל זה מיד מרס יעל פעולה
 הרגזו רק כי הרה לו בלבד. (ט) ועוד מעט ועלה מן הארץ אכר שם כבודו עפן חרזו בלשו הנה המשיחה
 הנקרא אל אכר כזן להשחית בארזי שפליהם שועתי ולאש מפיו של החף החלל בארזים עד נגד שהחליה הם
 צמי חולו של החף גרדיני ומחיס גם הם צערו וממה היה האש מפיו והמחליה שבעודו חלה שכל ממנו
 שהוא מלאחי המזכר היה שכינה המצמחה ושורה על הארץ ואין מקום פניו ממנה כמדובר וזה עלה בו' צערו
 ממנו. (י) ולא יאמר איש איך שכינה שורה על הארץ והלא במתן תורה הנה והרכין שמים וירד והוא
 אמרם ז"ל שהרכין השמים על הר סיני ולמה הוצרך להשפיל השמים על ההר אם לא שלא ישב אלהים
 על הארץ והוצרך להרכין השמים על הארץ לפרות עליהם ולא עוד חלה ששם כל זה היה ערפל למסך
 חמה רגליו בינו ובין הארץ ואין אמרנו כי כל הארץ מלא כבודו יתברך. (יא) אמנם התשובה היא כי כאשר
 יורכב על כבוד צביו המקדש אינו ששורה ממש על גוף הכרוב הממשי וגשמי כי הם שייכים שהוא מעופף
 עליו מרחפת באויר שעל הכרוב קן בכל העולם הוא כי יודע על כנפי רוח כל כנפי רוח מלאכי מרכבות
 על המפשפות כנפי מלאכיו ירוחות ועל מלא כל הארץ ועל כנפי הרוח והוא מרחפת התפשטת שביניה וזהו
 יודע על כנפי רוח איך לא שחשרה על הארץ הלזו העמורה ממש : (יב) ישתי וחשך סתרו
 סביבותיו סבתו בו'. הלא אמרתי כי הן אמת כי ישב אלהים על הארץ אך אינו עליה ממש
 כי אם התפשטות שכינה שורה על התפשטות כנפי רוח מלאכי מרכבותו אמר הלא על זה יש פתרון פה
 להקבות ולומר כי הלא ראוי ישא השך סתרו צביו יתברך ובין עמו שחמך חשך סתרו להסתר מצני אדם
 קן יתרכו לראות ולאם הוא שכל הארץ כבודו מה הוא המסך ההוא איך יורה כי מהמסך ההוא לא היתה
 שם שכינה. אין ממש ראה שאין שכינה על הארץ כי הלא שביבותיו הארץ הנזכר שהוא ממסך החשך
 לחוזה היתה שם וכוחו יתברך הוא כבוד עניו כבוד אשר שם האלהים כי וי' הולך לפניהם צעוד עפן
 בו' אם הויו אומר כי אין זה כי אם ששיקר שכינה היה ממסך החשך ולפניהם והתפשטותה מהחשך ולחון
 והוא האמור במסוך. ועוד ראה כי שכינה על הארץ כי הלא תראה השכחה מים הם העבי שחקים צבא המסך
 אשר ודאי היתה השכחה מים בכל עת שממטיר על הארץ. (יג) ומנוגה נגדו אשר הוא חור נוגה שנתפשט
 מגדו יתברך אשר מלא כל הארץ כבודו כאשר עביו הנז' עברו ממקומם למטה ועשו ברד וגחלי אש באויר
 ולא כיבו המים אה האש ולא הפסירה האש את הברד הויו אומר כי אם שלחיות שכינה למטה שאין מקום
 פניו בלא שכינה כמ"ש ז"ל על מרחא הסנה על כי אין יסוד הנניס ולא יסוד אחר מושל על יסוד זולתו
 דרך בעצ בלשך אין רגזו יתברך להניח הדבר אל העצב כי הלא בכל מקום אשר ימלא בו כל דבר מאיזה
 מהיסודות שם הוא יתברך ולא יתברך בו יסוד זולתו בעצב למשול בו. (יד) ושמה חמרו כי אין ממש ראה
 ששכינה למטה כי אפשר כי היא על השמים ומשם שלה האש בתוך הברד הכל אם היה מים לבדם תחלה לא
 היה מתהווה אהדות אש ומים כאחד באויר העולם הזה לז"ל וירעם בו' והוא כי הנה בתחלה נאמר נסה
 ידך על השמים ויהי ברד ולא נאמר אש ואחר כך נאמר ויהי קולות אלהים וברד ולאש מתלקחת בו' ולמה לא
 מנכה בתחלה חלה להורות כי בתחלה היה ברד ואחר הקולות נהווה האש תוך הברד אחר שפשיש הקולות
 למטה שהוא בהגיעה לאויר שיכול אדם לשמוע וז"ל וירעם בשמים ה' ועדיין לא היה אש צברד כי אם
 שאחר כך כאשר עליו נתן קולי לישמע למטה באויר אז היו ברד וגחלי אש הויו אומר כי אין זה כי אם
 ששפיהם גם היא למטה והתפשטות נוגה נגדו היה הברד כי לא בשל יסוד זולתו נגד רגזו יתברך :
 (טז) וישלח חציוזו ויפיצם וברקים רב יורהם : טז ויראו אפיקי מים ויגמו מוסדות תבל
 ועודנו מחזיק להצילו תמיד ועל הכל בעד הגשם והוא כמאמרם ז"ל צב"ר כי מאז האלו צננה לופ היה למתן
 דוד העמוד לנחת מה' ומב' רחבעם כמאמרם ז"ל וזהו שתי צננותך הנמלחות הה"ל מלאחתי דוד עבדי
 היכן מלאחתי צדוקים וזה יאמר כאשר וישלח חציו ויפיצם הם אש וגפרית וברקים רב ויירוחם כל יאמר התחום
 העיר. (טז) אז ויראו אפיקי מים של מטה כמ"ש צב"ר ש"ל גערת ה' יאלו מים רבים כבדום ויגעשה ים
 ויגלו מוסדות תבל והוא מ"ש ז"ל על הפך משורש הרים שעקר הוא יתברך ההרים משרשם והפך היסוד
 למטה ושרשי ההרים למעלה וזה יאמר ויגלו מוסדות תבל שנגלו שרשיהם למעלה בהרואות אפיקי מים על ידי

אמרת יי צרופה מן הוא לכל החוסים בו : יי כי מו אלהי מבליעני יי ומי צור
זיקתי אלהינו : יי האל המאזני חיל ויתן תמים דרכי : יי משיה רגלי באילות
ועל במותי עמידני : יי לא מלימד ידי למלחמה ונתתה קשת נחושה זרועתי : יי ויתן

רוממות אל

מתחן הקור ובכחתי וזהו ובחלתי חלג שור נמלא שפן בהתגברי לרוח גדוד בין דלג לבסות כבוד בעד
החלון כזה וזה יש לי להחזיק לו יתברך טובה כי בגלות הארץ נבי וסלבי נפשי לרוח גדוד ובחלתי שרוא
במית דין חלג שור כי לא הארץ נבי להסלוב נגד שאל כי חרבה ברתה וחדלג שור וסוף ביאר אל
אומר ה' אלהי יגיה השבי כי שלקת ההשך והארס צויה שמה לבי לבסות ובחלוקת השך הארס ולא הארס
כרי לקס כבוד ישעך להמיתו (ל'א) ואל יאמר חים למה נחבתי לבסות וחרבה חים משה שמה חרב
לא היה כחד כי חרבה סוף כי לבסות בחמת ה' האומר שילבי חרת שאל באומר חלו ומהו לרשך
לסוב מתך ונפשותי כבר חרת שאל וזהו לי לבסות בזה וזה נפולתי שמה אהוב פפור ומוכר הישי
כי הבח להרגך כו' לזה חיי אומר הענה הכונה היטה לבסות ושאל לסמוך על בסות המלכה אשר לא
מפיו יתברך כי הלא האל תמים דרכו והוא יתברך בזה דרך הוימות לבסות מתך על הסם והבטחה כי
חיי כמעט רגע כי גם שמה הוא שאמרת אלהי חרוב שמהו כי יתן לי הילכות שאמרו זאת היטה
לרופה ולחיות לא השב ויקס עם כל זה מן הוא יתברך לכל החוסים בו בשמו מלחוסים בהבטחה לומר
ואולי גם שבהשתי אחרי כן גרס החטא כאשר קרה לעקב שעל כל הבטחותיו היה ירא מהו שמה יגוס
החטא (ל'ב) וזה יאמר חים כי הלא דבר סוף כי מקס לבסות כי הלא שנגד מדה דין מחסה עליו
כי מהשו יתברך ויגור עליו מיסה משה"ס חס שמהו בחקפי כי אורח הקס חתמו היה חתמ הוא שכל
זה חיינו שיה כי הלא כי מו אלהי הוא מדה דין מבלעדי ה' ייטה משולל מודת רחמים כי שתי המדות
כן לאחדים ולא יתפדו חלילה בחופן כי גם שמהו דין מחסה על שאל מו יודע חס בחינת רחמים
היה שמהו יתן נמלא בו חסות דבר טוב וכוון אשר לוטו החזיק ה' ויקומו חתמו לא חשבה בחקפי כי מו
אז שמהו בחקפו שלא יעט וזלתי אלהינו והוא מהשעם האומר כי הבשר ודם משהו לחטא ולגרס החטא
לסוף טובו שאלון טובו לבצר להתנסב בחימותם ולהתחבא כמעט רגע על כל הבטחותו כחידור :
(ל'ג) האל המאזני כו' הנה עד הנה דרכתי כמה שהלמתי שאל חרבג ביד שאל ואמרו כי היית מסלך
הארס מנשי מה שכן כן האומות כי היית מחזקי עד הפיל חרבה חרב עשה חמו כמו חיים בעיני חסד
מה שהיית מאזני חיל למלחמה כן חשיבי להסד מה שהיית עוין תמים דרכי לבסול חרת שאל ולהתחבא
מלכרוה ולחזק ידי מלחמה כי הייתי נול מדה ישראל ומיטה ה' והמטה ממנו טובה מהלחון עם האומות
מ"ה ח"ה האל המאזני כו' לומר האל שהוא מדה חסדו שמאזני חיל למלחמה הוא עלמו במדה הייה
וימן תמים דרכי להסלוב בחימות כל השמוך על מאמר הבח להרגך השפס לרגני הילגד מהחירה ממש
במחמת כו' או יאמר מעין זה הענין חזבו גבור הכובש חת יארו כי חין גבורה גדולה מוז בענין גיה
מקדסת שילבו חן כן גבורותיו כו' ח"ה האל המאזני חיל למלחמה שיהו גבורה גדולה חנה לחוספה גבורה
א הוא מה שותק תמים דרכי להמנהג בחס ולסבול ולברות מלחול לבלתי נועש בעשרה ופקחת החינה וזהו
היו"ו שמהלח ויתן שהוא כחוספת על הגבורה הזכר או יאמר כי היה המנהג בחימותם והוא חין לאל
ידו ולא רב חילו להלחם חין להחזק לו טובה שיהך בחוס חך אשר פח ואל לו כי רב חילו ועל דודק שלום
והולך בחוס רחוי להחזק לו טובה ובמחמתו על פסוק ה' עוז לעמו יתן כו' שאומר דוד ה' עוז לעמו יתן
זבל ירום לבס להקומם על קולת כי יעשנו בעוים על כן זאת שמהו אוחלה לפיך והוא כי ה' יברך
זאת עמו לחת להם שלום אהוב ולרדוף שלום כל יגורו מלחמות מפחת עוים : והנה על הדרך הזה יאמר
עלי לבסח לאל יתברך כי האל המאזני חיל למלחמה ועל"י לא גבה לבי להלחם עם שאל ומה גם בחינה
יעוים בעת לקחת החנית שהיו יתולים לבח עוים בטה או לפסוח על שאל חרודק ולכביי חת כל חיל
א שאל חלו"י מו' חס שותק תמים דרכי ולא נפחה לבי לעזו בהעבר חילי להעבר ולהרג ולחמד :
(ל"ד) ולא בלבד יתן לבתי להסנהג בחימותם לב כי חס גם ימנה עשני לבלתי חתיה שהוא כי הנה על
אויבי משהו רגלי בחילות לרדסם וכשהוא על במתן שהמלחמה בגבולי שהיה עם ישראל עמושי ועשני ולא
ימנה לרדוף כמכביד רגלי לבלתי חתיה ואזר חת ישראל (ל"ה) וכמעשהו רגלי כן שדי כי ממה ודי
למלחמה עם גויי הארץ ובצמותי המכרים שהוא על ישראל מכביד קשת נחושה צדי כלנו מנעט ומשברת
בה זרועות מלחמתך בקשה כי חן זה כי חס שהוא יתברך להרחיקי מן החטא בעת שחיי נגד ישראל חניש
פדונו כלו חתיה קשת נחושה זרועותי למען הסר מלבי להלחם ישראל (ל"ו) ויתן לי כען ישעך כו'
הנה על פסוק וירד העיט על הפגרים חר"ה כי בקש דוד לבסות את כל האומות כאחד וזהו וירד העיט
שהוא דוד על הפגרים הם האומות שהרסה הקב"ה להכריסם בפגרי הפגרים שהם מלל אל האומות
ועש חתיה חרסם שלא הניחו חרסם : ויטה הענין כי כמה שאמרוס מכרו למלכות חתה גיהס נועש מלעשות
דוד דוד לבסות האומות למען ישעבדו חת ישראל : ורחוי לבית לב הסיק מלוי שמשך דוד לבסות את האומות
ולחשפה

על פני רוח קטיט חגיגות אריקם : מי תפלטני מריבי עם תשימני לראש גוים עם
לא ידעתי וצבדוני : מי ליטעני אין יטעני לי בני נבר יבחושו לי : מי בני נבר
יבלו ויחרגו ממסגרותיהם : מי חי יי וברוך צורי ירום אלוהי ישיגי : מי האל העותן

רוסמות אל

רוח סערה ה' ויטה לנו כפליק כ"א יסיו מוסלס בחושות פגרים מחוס ויסו דלחן לכל נבר וגם זה לא
יום אחד ולא יומים ולא עשרה ימים ולא עשרים יום כ"א כמה שנים עד כלות כל העולקס בחלופים לטויהם
וזה טוב לישראל ולא שיהיו חלופים מלחום נבלת על כן נח דוד וחזר אל ה' תמוע ה' הלחום יסיו המענה
ז כי הלא ידעתי כי לעתיד יהיו כנורו יבש שלא אהפך רק לעפר וחזרה לרוח סערה חלה ה' שיחם כמד"ה
והמה ללמלא כו' וגשא המון רוחא וזו אהפקס כו' למר ידעתי כי אהפקס לעתיד כעבר על פי שוח שהחפיר
נעור עבר על פי רוח הכוח ישלנו וינערו מחקומו כן אהפקס על מי רוח ה' שיחם ולא ידלו עוד דעין
וגשא המון רוחא חך זה האער שלא יחבערו מן העולם אשכול כי הנה הלחום שיש להם (ללא ישלם רוח ה'
יהיה שהיו כטיט שיש עם העפר מים המעכבים את הרוח מלישא אווה חך כחבר נשכול המים בחושות
בהמשכי על החלמה ויהיו המים על פי החלץ עם חבק ועפר שכל פי חלופת נעשה שיש כך נשכול את עברי
האשמים מוסלס בחושות עם שטוב עוב היה שיהבערו מן העולם לגמרי וזו כטיט חלופת אריקם כל' בהחתי
חוחם עד כלותם אריקם הרקס על פי חלופת ונשכול המעטות הוחת חתה רגליו אשכול מים בחלופת כי שוב
לנו מיתחן מחייתו. וישוער הכחוש הנה ידעתי כי אהפקס לעתיד כעבר על פי רוח ה' כטיט חלופת אריקם
כי נשכול פגריהם בחלופת מריבי על המ' תפלטני כו' בעשוק הדבר הגדול הנה החומר כי חתמה
אבריה את כל העולקס יומך על פי דרך כי תפלטני מריבי עם הו' ישראל כי הלא שיקר כל ריבוחם הו'
שקפה עליהם לעבדי והמה גדולים בעיניהם כי מיד תשימני לראש גוים שלא אחזק בשררה כ"א גוים כי בזה
התן על עבודתי כי עם אחד מרגיים הזכר אשר לא ידעתי יעבדוני. או ישוער הכחוש את חזקתו על ה'
כי טוב להיותו בשררה הגדולה האחת לעתיד כי ישראל צומן הוהו יהיו אשר לא ידעה ולא ידעין חשוקך ולא
יבעטו כך מה שאין כך עשה כי התעצרות דעהם עמך הכנה ומה גם אשר ידעך רועה לחן מניה בזמן החלום
הלא גם זה הו' גדולים וטויהם ולמה נשאלו לעבדים כחבר הוה כי כל ימיו היה לו עם עמו ל"ה הנה גם את
יהיה זה לי עמה תפלטני מריבי עם גוים תשימני לראש גוים דרך כלל הגוים ויחזק וזו לא תשחש
כי ישראל אשר ידעתיס מן רוב ההתעוררות ונרום בזמן כ"א אז עם מיתר גוים אשר לא ידעתי ולא היה לו
התעוררות דעה עמו יעבדוני. (מה) והם יאמר אתם אתם כלל הגוים חך חיה לראש גוים וחך עם
אשר לא ידעתי יעבדוני ומתחן יבא לו ל"ה למעט חן כו' והוה כי ארז"ל כי ליונות מתיחה כל הכשדים שאלו
לישראל יאבדו ולא ישאלו חלה בני קטורה אשר שלחם הכרסה מעל יתחן בנו שהם יעבדו את ישראל ומה עשה
אברהם אמרו בזה' שופרים שהרחוק למקום פלוגי וננה להם חומות והשביעם שלא יבאו עד ימות המשיח לעמוד
את ישראל על יאבדו הם כלל יתר הכשדים המשעבדים גם והנה חמור על ומלכת שבה שומעת את שמוע
שלמה כי לשמע את שמוע שהיה חך המשיח וילאו חלה חקרי מלכה שבה חלה מלכות שבה ובכחו חלה
היה מלך המשיח חזרו וכוה יאמר דוד מה שחמרתו לראש גוים הוה לו עם לא ידעתי יעבדוני כי חן בזה
קנאה וחן מטיעה לזה מה ממה שהם לא נלטנו לפה עד ימות המשיח חן זה שיכוב כי הלא למעט חן ישמעו
לי והוה מעין אשר קרה לשלמה שבה למעט את שמוע שלמה ושחא חמור כי הלא בני נבר מחבר הברו את
ישראל יבאו ויחמרו כי חן הם בני קטורה הכחוקים אשר לא חזרו את ישראל ויחזרו כי ומה חדע כי לא כן
ידברו ולפעמה הגשויים עם יהושע עם חני וקרני היה לא חיה מזה כי חן חמה ידעתי כי בני נבר ויבחו לו
ברחות עליהם מלחמה. (בו) חך חוהם בני נבר יבלו ויאבדו חלה כי לא יבאו אשר שינע אברהם עד יבאו כל
בני נבר לגמרי ולא ישאר גם אחד וזה בני נבר יבלו וזו חוהם עם לא ידעתי ידעתי וילאו ממסגרותיהם אשר
הסגורם אברהם כמדובר מרז' בחוהם שלא יהיה מקום לפגות כי יחלו ידעוין העולם וזח"כ ילא המסגרים.
(בו) ומה שאני מבקש למחר את הקן מעשה חוהו להיותו מחתק שיחיה כן לעמוד חלילה לו שחשחק את
ישוב מחבר דבר לי למחוק לעשות החבושה על ידי שחא נרום הסעה כי הלא על הח' חני חוהם חו' חלומר
כי כחבר הוה קוים כי מחמרו יתגרך קוים כי חן זו יתגרך שינוי וחבר דבר לי למחוק שיחיה על ידי גם מה
לא חירא כי הנה ג"כ וברוך צורי שחוקיני לכל חוהם עתקים חלה מה שאני מחבר הוה כדי שיחיה חללי קשי
והוה כי לעתיד החוהם חוה שיטעו כל חוהם כי השכחה כ"י בנלות וע"י לחתה על פי דברו שוטע מחמרים ז"ל
במה מקומות חוהו כי ישועתו של הקב"ה יטעוין של ישראל כו' ויחזרו בזמן חלופת הדבר שהיה שחמה בנלות
עיתים ויותר טוב הוה שיחיהם מרם חוהם שחמה בנלות כלל שחוקיני ונרום הוה יתגרך שיטעו שחמה גדולים
יורום הוה שיטעו ולא שחוקיני שיטעו: (מה) האל כו' האם חמור גח חלוי בחוהם זכות חבק למחר את
הקן והלא כמה חוהים יש לך ישראל ויהי שחמה חוהם גם קוים עולך להרנך שחול וברי וגם תרחה חוהם
ודעי בעור כדולח ודומה לו כי עולך ושחמו רעה לחוהם ויחבר וזוה חמור את הקן חוה חן זה
שיכוב כי חן זה רק על בתי חוהם גדולתו חך ברחות שחמה חל העוקן נקמת השחיות לי וידבר עמיס

ואין דבתיים כלי נשקע קילסו | בגל הארץ יצא קום ובקצה תבל סליתם רשעים
שם אהל בהם : | והוא כחתן יצא מתגלו ישיש בגבור לרוץ ארח : | בקצה

דוממות אל

כפי למען הספק זו ע"י קבלו הכתובים חסד יצא להם כחיה כחיה וכן המעי אל הסלים וכן
השכל והין ספק כי מהות היום קרה חילוף וזיה ע"י השמחתו החיים זו השמחה המעמד עמו. ומה מתקן
דבר כלי כחם מילוף וזיה אל היום כחיה כי זה שפת היום עמו כרה ללויים שחברו על חיות
כל יום הקצה במחצית הדיים זו וזה לא יפלו לאדם שהיה מדבר ה' אל היום המעי כי מילוף קדומת
כה הסתרה כירוד זו לא יעדר גם ערס כח מילוף היום להננות בלתי : ודגה ממשלם ז"ל הלו קרה
לכא לא יפלו הסתור והוא שחבר דוד ברוח קדשו אל יעלה על לב אשר דעה חסד כי אין ללויים בכל אשר
נעשה על הארץ כי הם שלם כמקורו וכנע על פי עפע קדמון חילוף זה על פי מה שפול כל יום ביומו ערס
כי הם שאין דבר יעשה רק על פי מדותיו ית' והוא כבוס לב אל חמורו יביע חומד כי היה רחמי לקרן ולומר
יום ליום יחמר. אך הזה כבשנו כי החומר שהיה בכל יום ויום מבעת ימי בראשית ביום אחד עשה חיות
ביום שהיה משתם זו להקטן על חיות חסד כל יום ביומו אשר היה משתם ביום הראשון שודט מילוף
חיותו מפישי אשר יעשה זו בהשגחה וכן המעי אשר היה משתם זו והימים כשאר זה החומר דוד דעי לא
אך הכל בהשגחה מחזיו ית' כי היה חסד העשות חסד גורם חמורו ית' להעשות ביום אחד יום ליום שחברו
יביע העשה זו להספק ולומר שהסך הראשון ית' ביום שחברו ולכל יתחנן לכב חוש לומר כי אין ביום משת
להפע ליום האחר לז"ל יביע חומר לומר כי החומר שהוא החומר האחד ליום האחר החומר הוא יביע ליום
שחברו שבו גם הוא כה החומר הוא המעמד שהיה זו והוא כי הם יביע חמורו ית' יתבדק לעשות כה בשלם
אשר יתקן משה חיימו ימים היום הראשון שהיו העשה זו ביום החומר שבו ליום הזה למען יהיה היום
ההקבל משה חומר הראשון שלמה היום למען יחמו העין וכן בשל שלמה המתיחסת ליעשה ביום והמתיחסת
להיה בלילה החומר המכר הסולל היום וללו עמו יתור דעה וזוא כי אין בחנות היום והלילה שזין עם
שפתיים יום ה' כי המתיחס אל היום שחורו רב יש זו כה להצוע החומר בחנות הלילה אל הלילה אל יום
שפתיים חיש גדר הביע החומר רק מילוף חות דעה שחברו כי הכל מחזיו ית' כי הוא ומחברו שהיה
נעלה השלם אחד הנה כמדע בלתי שכל נעשה על הארץ חמורו ית' בהשגחתו החמה והשפלה. זה יחמר כי
אין יעקב רנה כל חורה אלף בלילה וזו יפיעו הוא יתבדק ע"י השתלשלות חומר אשר לילה לחיות לכה הלילה
חברו מה שמתחיים להפיעו חמורו מה שהפיעו בלילה הראשון והו לילה לילה יתור דעה כי יתור דעה
שהפיעו חמורו החורה והאשר החומר שחברו בלילה שחברו יפיעו כי כל מחמר מקבל להפיעו מחמד למעלה
הימנו חזו יום ליום יביע חומר וליה לילה ופי' (ד) והם יקרה לחוש כי הנה אין חומר ואין דברים ואין
חמורו כי יום ליום יביע חומר כו' אל יתחשו הדבר על זה כי אין זה רק בני נשמה קולם שהיה העדר
שמינת קול מהכריות קר לא העדר העין ממשלות. (ה) וזויה אל ההשגחה היה כי הלא בכל הארץ ית' קום
כי עם היות כסוכים השמש בשם"ה ימים וזיה בשם"ה ימים וכך שעות ואין היום והלילה המכרים בכל הארץ
ית' קרן שלהם שהיה מדה יום ומדה לילה בחוקן שכל יום ממשלה השמש ובלילה היתה שהיה ממשלה הלילה
קרן אין זה כי הם בהשגחה מחזיו ית' שמוצא חותם במוניהם כמחמר הכתוב גם על הכוכבים שמוצא בכל
לילה כמספר זכרם ללם בשם וכן בשם ויכה שחור"ל על פסוק שמש ירה עמד זכולה כי בכל יום עוליה לזכול
ומשחתיים עם לה' ויוצאים לאור לחיו של הכ"ה והוא נענתה הרמז"ם ז"ל כי אין הדרת השמש הם בעלי נפש
והשכלה אלה שדעתיים מעומה מדעת המלאכים וגדולה מדעת בני האדם וכן חמם כי בקלה שכל הם מקומות
הכוכקים מעור דוד שהיה מקומות העמים אשר לה אורו עוניהם שחור חורה ה' הנה מליכה של בני קרה
שכל הוא כי לשמה למען ית' האור על הארץ עם הוא ית' חלה מוודה בהם והוא כי מתה כחלה לגלג על
כל הגלגלים הוא לגלג יומי אשר בנה תועתו כשכבו כד"כ שעות כל השלם מן החורה למערב הוא שנה
הננות השמש יום יום וחננו גם מדה לילה אלה הם מליכה של חמיו העמים שברקה שכל כי השמש שלא
מדעתו מלא פרום ע"י הארץ ע"י הגלגל יומי. (ו) אך לא כל יום הוא כהתן יואל מחמסו בנחיותו
והוא מה כשהכניו בנחור הארץ על פסוק וזה השמש כו' ענין החמסו ז"ל כי אין הדרת השמש למעלה כאשר
היה למעלה כי עם הוא חור גדול ועמו מחד עד שלא יוכלו הנכריות להכניו אלה שיש לו נרחק שחלכתם זו
נחורו וכן חור"ל כד"כ שהוא יתבדק ערס ית' השמש משקעו בברכה מים להיום אורו וחמורו שישלוחו השלם
ככחוב חללו עם מה ענין הנדבחה היתה. כלל דבריהם כי עם למעלה משום דרכו וגודל הארצו מלאה כי
בכחוב פה הוא כהתן יואל חמורו מיה כבוד חמורו ויוצא החולה כי יר לו כן השמש כמיהת הארצו הנדולה
ויחם כמו וחורו מח"כ הם היתה הארצו על הארץ ע"י הגלגל יומי המעוש שלא מדעתו כי הם כן בהארצו
למעלה היתה למטה כי הוא כמקומו עומד ולא יתום רק שהגלגל יומי משך את הגלגל שהיה שקיעו בו ומחלה
מחזיו כאשר הוא כמקומו ושם חמורו ח"כ שאין לגלגל יומי מכריותו יומי משך בנחיותו ומחר כל קר פשם חמה בכל
כ"ד שעות עם היות עפע לגלגל כדכ בלא ימלאם סוכובו עד שם"ה ימים הלא הפעם הוא כי הנה יביע כגבור
כו' והוא כאשר הכתן היותה מחוספו החולה יחמר מרוחפו לשבוע מחר אל חופפו כך השמש יביע כגבור לרוץ
אורה

עֲבֹדָה אֵל יִמְשְׁלוּ בִי אִם אֵיתָם וְנִקְיִתִי כִּפְשֵׁעַ רָב : * יְהִי לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיין
לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְנִגְאֵלִי :

כ * לְמַנְצֵה מִזְמוֹר לְדָוִד : * יַעֲבֹד יי בְּיָוִם צָרָה יִשְׁבַּחְךָ יְיָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : * יִשְׁלַח

רוסמות אל

טבע הלשון הוא כגון טעם אל האמור ולאו. וגם אך שכל מזה מזה אך אחד האמו מזה נורדת מזה ועבירה נורדת עבירה אמר אל החמה מי נתן כה בפשלת מזה או בעבירה לגרוד כי אין עם רוח חיים לז"ל דע כי שכל מזה הוא המזה עממה אשר אין זה רק המזהים נעשים מלך והוא מאיר לו ומעטרו ומעטרו כענין לדיקוס יוסבים ועפרותיהם בראשיתם שלא אמר ועפרות למר עפרותיהם כלומר שלהם שהם מלאכים טעמו במזותיהם והסיקם בעבירה שנעשית שכן והוא הדן אותו בניניהם וגם כה כחמרו והמוגו כיד עמיט וזהו שכל מזה מזה וספר עבירה עבירה כי רוח חיים להם ובכן אל החמה האמרי מזה נורדת מזה ועבירה נורדת עבירה כי חיים וקיימים הן אשר כה כהן לגרוד זהו כוון המפורד באמרו גם מזדים ולא אמר מזהות לומר כי נעשים כהניגודים חיים הן אך לפך תפלה שלא ימשלו בו כמדובר. (ט) יהיו לרצון כו' הם עד כה דברתי על המעשה כי מלפשל שנג מנסחיות נקיי וגם מזדים והגוי כל לבקש עתה על הדבור ועל המהשבה ולאמרה על הדבור יהיו לרצון אמרי פי והוא כי למה שכל הדם תפלתו שגורה בשיו והיא דברים טובים ולפעמים יולאים משיו ולא מלבו כי לב חובב דברים היוונים ושיקר התפלה היא הכונה אמר יהיו לרצון לפיך אמרי פי גם שלא יהיו מלבי אל דברי הפה הפוע לקבל ברצון וגם הגיון לבי יהיה לפיך כי תהיה עם לבי כל יהארה בדברים היוונים כי אם יהיה נאות לפיך ורחה נח כי שתי מדות לך אחד זורי להילגי מן החפה פדה אחת וגו'להי לנחלי ממנו והי נקשתי שלא היתמי לחטוא וזה מוב כי הלא חתה זורי וגם גו'להי וז"ל למה אלהי להפלא שרפה אחריו כי טוב הלא היה לי לגור מעתה : או יאמר ע"ד תאות לכו כו' והרשת כו' כי דרכו יסבך את אשר יאהב כי טוב שטרס יקרא יענה עכ"ל ועברו לו דברי תפלתו ולא יאמר אל התפלל כי ענייך וזהו תהיה לכו כו' ועל כל זה והרשת ששחיו כל מנעת סלה וזה יאמר פה יהיו לרצון אמרי פי עם היות כי מאז הגיון לבי היה לפיך שהגיוני בסדרי התפלה וכבר ה' היה זורי וגו'להי כי עניתי לטיות זורי אם הענין הוא שלא יוכלו לי או גו'להי אם הוא לנחלי מזהה שלי בה ככר עכ"ל הקביו ברצון אמרי פי : או יאמר מאמר ר' הניח בן דוסא אם שגורה תפלתו שפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מסורף וזה יאמר כאשר יהיו לרצון אמרי פי שהיא שגורה תפלתו שפי והגיון לבי הוא נכון לפיך דע מאז פי אם זורי וגו'להי זורי להילגי מזהה שלא חתה אם התבשה על כך. וגו'להי אם היא על מה שכבר עלי אם על זה האבק : או יאמר הנה אמרתי כי השמים מספרים כבוד אל הם מלאכי השפת בשלם המלאכים וגם מעשה ידיו מגיד הרקיע הוא עולם הגלגלים כמפורש למעלה והנה שפתי כמה דברים תקנת להכשיר האדם שורת ה' תמימה כו' פקודי ה' ישרים כו' אמר גם שהדס לרץ כל זה לתקן יהיו לרצון אמרי פי ששפתי ותפלותי ממה שמשפדים המלאכים כבוד אל כו' והטעם כי אני יש לי יצר הרע ולפנין יהיה הגיון לבי לפיך לכוון לרץ יהיה ה' זורי לנחלי מיניי כל יפסיד כונתי וגו'להי אם כבר נמסרתי בידו להילגי ולהשפתי אל הכונה כי ועברו לו ית' דברי הלרץ לכבוד את יצרו גם שהוא יעריך לעזרו מדברי אשר יאמר אין לו :

כ (א) למנצה

ב (א) למנצה כו' (ב) יענך כו' הנה כחכמו מתהלת הספר כי אין ראונו כספר הזה להשיר ההערות שפמקראות להצבת הקיבור כי האשכיל יבין להשירו כל ההערות המחייבות באשר נאמר זהם בס"ד ועל כן גם שבמזמור הזה יש דברים שיראה הרואה אותם קשים בעיניו לה כתבתי לנלוסה כי במאמרנו יראה יושבן. והנה לפי המראה מרז"ל שזה המזמור על לרת חבלי משיחמו ידבר כי או יבואו בנים עד משבר וייערכו כה לידה. ועל המפך ימי הנה היה אמר יענך ה' ביום צרה כו' והענין כי אשר שררתה לו יקרא אל ה' ויענהו הלא יתחלקו לכמה סוגים ה' שיקרא וה' יענהו ב' שטרס יקרא כי אם שהרהר בלבו ודתי יענהו ה' וכן בחופן העבת קבלת התפלה יש קורא מתהנת אויבו וה' יעלנו מידו שנית שלא בלבד יעל כי אם גם ינח את האויב ה' שלא בלבד ינח כי אם גם יעלנו גם עלה בעמלות שררה וגדולה וכן שפחות המחייבה יש סוגים ה' שיענהו אל על פי מדת הסד אך לא ע"י מדת רחמים שרץ גם יהיה לו זכות מה כמ"ס ז"ל על ונתן לך רחמים ורחמך כי על ידי תת לך מדת רחמים לרחם על זולתך חובה שירחמך ה'. ב' כי יטיבו לו עם הרחמים. ג' שגם מדת הדיון הסכים בדבר כי מדת הסד הכרימה כדעת המזמור על פסוק ואל זועם בגל ויס כי מדת אל שהוא עם הסד זועם את מדת הדיון ומכרימה להסבס. ד' והוא כי מאליה מדת הדיון הענה ורחמם וכן בכל העובדה מאל ה' לפעמים חסיה ע"י שלום ואם ימלא זכות יהיה על ידי עמו. ונחל אל הענין אמר הנה תחלתה התעוררותך בנרה שתקרא מזהה לך אל ה' באחדות אחד כחמרו לשון יחיד לא יקבד הוא ית' אל מה שלא תקדמת הפלה לגרה גם אם גם היות ביום צרה ממש יענך אך לא יהיה רק אחרי קוראך אליו כי זהו שמשעות אמרו יענך שורה אחד הקריאה וגם לא תהיה רק הלה מדעה וזהו חומרו יסבך שהוא היותך נענב ונחל מהאויב כמד"ל משנב לך משנבי ומפסתי לי. וגם לא תהיה שהלה ע"י מדה"ד וגם לא ע"י מדה"ר כ"ל ע"י עם החמד כי הלא אשר יענך ה' מדה"ר תהיה עניימו

ישע ימינו : ה אלה ברכב ואלה במוסים ואנחנו בישם יי אלהינו נזכיר : * המה
 קרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד : י יי הושיעה המלך יענינו כיום קראנו :
 כא * למנוצח מזמור לדוד : ב יי בעזרה ישמח מלך וכישועתך מה יגל יגל יי מאד :
 * האות לבו נתתה לו וארשת שפתיו כל מנעת פלה : ד כי תקדמו
 ברכות טוב השית לראשו עטרת פז : ה חיים ישאל מלך נתתה לו ארץ ימים עולם

רוסמות אל

ימלא ה' וכו' לשון יחיד ידעתי כי הושיע ה' משיחו כי בחמרו יעדן ה' לשון יחיד היה אפשר כי על אחרות
 ישראל כוון אך עתה שישאל הטיבו לשון רבים נרמה וכו' ועל זה הטיב לשון יחיד עתה ידעתי כי עלי ידבר
 כי הושיע ה' משיחו הוא גם הרחמים אך מה ששאל ממנו יח' לעזר הוא יחד מזה והוא כי יעשה גם ה'
 עם היותו משיח קדשו נסתלק לשמים בזמן ההרצן שיעלו גם ה' בכל מה גבורות יפע שמושיע ימנו הוא
 גם אל בעל ההסד אשר אל" שחיו מונה את מדה הדין לקמרג כי אם שגם זועם את מדת הדין ומכרישו
 להטיב והוא מה שכחנו למעלה ממחר האומרים מהכמי האמת כי לומר ולא יזכור בכל יום ויום הוא כי מדת
 חסד ורחמים את מדה הדין בכל יום כל הרגיו העולם בדיניה וכוה יחמר פה כי יעשה הבר"ה בכל
 עוז הגבורות שמושיע ימנו כי ימין ה' שהוא גם אל הוא ההסד יופיעו מן כחה הרגיו ויעשה שסימיו גם
 כן בדבר . (ח) משיבים ישראל ככה זכותא דרבים ואומרים גם כזה לה נחפיים שמדת הדין לא הושיענו
 מעמיה רק שחוכרה ע"ה ה' תכריהנו כי אם גם שבקראנו את מדה רחמים הענה מדה הדין מעמיה ושושיענו
 ברצון טוב וזהו כוונתם במאמרם והגלו ואמרו אלה ברכב כו' המה כרעו כו' ה' הושיעה כו' לומר הנה בזמן
 שגאתו בהיותו דקיום ראוה את יפועת ה' בעל הרחמים כי ברו עליו אויביו אלה ברכב ואלה ברכים
 והאנו גם ה' אלהינו מזכיר והוא בשום לב אל אומרו בשם ולא אמר גם ה' שהוא ענין מלאך רש"י כי
 ג' וקראו בשמו של הבר"ה דקיום במלאך כל הקרא בשמו כו' וזה יחמר בהיותו בשם ה' שחיו דקיום
 וקראים בשמו יח' לה היינו נרבים רק שאלהינו מזכיר . (ט) ומיד המה כרעו ונפלו פלה בלבד ונלגו מידם
 כי אם גם שנפלו הם והאנו קמנו בלחון וגם ונתעודד ברוממות ומעלה . (י) אך מה ששאל עתה מהדש הוא
 כי גם מדת הדין תעמוד לנו ולא בלבד שמדת ההסד תכריח את מדה הדין כי אם גם שמדת הדין מעמיה
 תעמו ותעמוד לנו בקראנו את מדה הרחמים וזהו ה' הושיעה כו' והוא באשר ידענו כי חואר מלך הוא
 שומר אל מדת הדין שעל כן צויים הנוראים נתארחו יתבדך בחואר מלך לומר המלך הקדוש המלך המשפט
 וענין הכתוב מה שאלהה פני אל הוא כי בחמרו אל מדה רחמים ה' הושיעה אז המלך שהוא מדה הדין יענה
 מיד ביום קראנו : (ח) או יחמר בשם לב אל אומרו בשם ולא אמר את שם שהוא במאמרנו ביום השליחה שהוא
 אומר כן גדול אלה בשם כפר וכו' שהוא שהיה הנה את השם המפורס וע"ד זה יחמר הנה אלה ברכב כו' והאנו
 יכולים לנאם בקלות ע"ה הזכיר עליהם את השם וזהו בשם ה' אלהינו מזכיר . (ט) כי אם כך היינו עובים המה כרעו
 ונפלו והאנו קמנו ונתעודד אך חין אנו הפנים ע"ה השתמש בשם המפורס כי אם במלאך ה' הושיעה דרך בקשה
 והמלך יענו ע"ד האמור בקודם:

כא (א) למנוצח מזמור כו'. יש פירוש זה המזמור על מלך המשיח ויש על דוד עצמו והאשוח וכלל שניהם
 והוא להורות מעלה מלך המשיח הוא דוד לעמיד על ההנה במלכות עתה והוא כי הנה
 נודע שבימי דוד הייתה הכינה עשו ידה הקיפה על האומות על ידי דוד מלך ישראל ובגולה להושיע את ישראל
 מהגלות האחרון היה כשיבול כולאה מהגלות ומושיעה את עממה והנה המלך לרבו שיותר יבמתו שריו בהיות
 המלך בחקשו כי יושפעו בשופע כל טוב על ידו מאשר בהושיע עצמו מביט הסביה כי יהיה רב לו להושיע עצמו
 לחיות ולא יספיק להשפיע רב טוב לשריו ועמו בעת ההיא כאשר בהיותו עצמו . (ב) אמר דוד המלך ע"ה
 ה' בערך בימים שאלהה בערך הנה ישמח מלך אומם שיפועתך כשחופיע כשיבול שבעתך מהגלות אז מה יגל מאד
 הפך מלכים מצוי אדם שבעוהו ישמחו שריהם יותר מבעת אלתו מהגלות . (ג) כי הלה המלך אשר הוא בעת
 הן אמת ששחים הנה טובותיו אחד שחאות לבו נתתה לו ערס יתפלל בשמו מה שבלבו שיהיה שוארשת שפתיו כל
 מנעת סלה שהוא הוראת חבה יתורה כי בהסכמיו לתת לו החות לבו ערס יתפלל הנה אפשר יחמר אלוה אל
 מדבר דברין כי עשיתך כפר ולא עשית כן כ"ה הקשתת כל דבריו כי שמתה בשמיעת דברי פיו וזהו וארשת
 שפתיו כל מנעת סלה בחוקן שריהם טובה כפולה קבלת החפלה עוהו כלב ערס יקרא וגם השתעשע בשמוע
 ארשת שפתיו אחרי כן . (ד) ועוד טובה כפולה אחרת והיא כי תקדמו בעולם הזה ברכות של טוב הן ברכות
 נמשכות מהטוב של הע"ה הן פירות המנוה שהיא טוב כד"ה ועוב כך שהוא לע"ה ומלאך הברכות של הטוב
 גם הטוב הזכיר תחת אותו לראשו עטרת פז והוא מאמרנו על המלאך ז"ל דקיום יושבים ועבודתהם בראשיהם
 שהוא המנוה שעשו שהן הן אומר שרס נעשות עשרות אור בראשיהם כי כל א' נעשות מלאך ועטרה לראשו ו"ה
 כי הקדמו בעוה"ו ברכות של הטוב ואח"כ הטוב ההוא תחת אותו לראשו עטרת פז כי הטוב עצמו נעשה לו עטרה
 מאירה עליו . (ה) ועוד טובה כפולה ג' והיא כי הלה חיים שאל מלך בשמו"ה ואלהה לא בעלה חיי נעשה"ה תחת
 לו כ"ה גם תחת לו חוקן יומם עולם ועד כי דוד מלך ישראל חו וקום הנה כספתי מה שה' בערך ישמח מלך .

יִדְדֶךָ לְכֹל אֲיֹבֶיךָ יְמִינֶךָ תִּמְצָא שְׂנֵאָיֶךָ : י תִּשְׁתַּחֲוּוּ כְּתוֹר אִישׁ לְעַת פְּנֵיךָ יי בְּאִפּוֹ
 יב לְעַם וְחֹאבֵיהֶם אִישׁ : יא פְּרִימוֹ מֵאֲרֵץ הַצֶּבֶד וְרֵגְלָם מִבְּנֵי אֲדָם : יג כִּי נָטוּ עֲלֶיךָ
 רֵגְלֵהּ חִשְׁבוּ מוֹמָה בַּל יוֹכְלוּ : יד כִּי תִשְׁתַּחֲוּוּ שָׁבָם בְּמִיתְרֵיךָ תִּכְוֶנֶן עַל פְּנֵיהֶם :
 יו רֹמְמָה יי בַּעֲזֶךָ נְשִׁירָה וְגִזְמָרָה גְבוּרָתֶךָ :

כב * לְמִנְצִיחַ עַל אֵילַת הַשֶּׁחַר מוֹמֹר לְדוֹד : = אֵלֵי אֵלֵי לָמָּה עֲזַבְתָּנִי רְחוּק

רוממות אל

לא עשו רעה בפועל אמר ימיך חטוא שונאך . (י) ועל האויבים שהיא התקנה הרחוקה אמר תשימו וכו' והוא כל נאמר למה יאמר דוד שיכבדס ה' לדוגם בעצמו והלא טוב טוב היה יפלה עם חרון אפו הוא ה' מן המשפחים וישתחם וכיוצא בו . ל"א הנה להיות בידך תשימו כתורם של יתמו בלש מיד ותעבור זרעם כ"א כתורם שכולל יקוד אש יום יום והוא קיים כן יתן זהם הוא יתבדך כה לשכול שרפת אש והם גשרים וקיימים וכולים וזה לעת פניך הוא צעה שאמרנו למעלה תהדרו בשמחה את פניך שהדיקים ישמחו בהיותם לפני פני מלך אור היים והשונאים אז ישרפו בלש כענין וזרחה לבס ירחו שמי כו' שהוא צעה שהרשעים קם ולהם אותם היום הבא ה' הקיום הוא לשכול הרעה הוא מפאת ידך כענין יומיך ה' תרעך איש של יכלו מיד רק תרען בלש לענין יהיה לו כה לשכול בפנים רבים חל אש ה' בלשו הוא ע"י ה' ה' שפרוהו כ' מן המשפחים היה עושה משפטם הלא יבלעם ותחבלם אש מיד ואינם חך ע"י ידך שתמלא אותם יהיו נחבלים ושפרים תמיד ולא כלים רק סובלים הנרוה וכמאמרנו על פסוקי יומיך ה' וכו' וברוב גאוןך וכו' שהוא ע"י העשות משפט על ידך תרען בלש ולא תכלה מיד עד יקבלו מהמים מכות כי ברוב גאוןך לא תכלה מיד כפי כהך רק תהרום בלש קמך חך חלו ע"י משחת היית עושה היה ברנע מכלה כי השלה חרוךך הלא החכלמו קבש מיד כי אין כה זה רק לה' . (יא) ועל ציהם שקמו אהריהם ולא פעלו הרעה שהם הנקראים שונאך אמר פרימו מארץ תחבד שלל תמרו בפרעות כ' אש שמיד מארץ תחבד הם הגדולים ועל הקטנים אמר ורעם מני יום . (י) או יאמר תשימו כתורם אש מעין עינים עינים שרבונו ע"י זה שפרוהו ויורקו אפרו בשבע ימים כל ימלאו אלהי ישראל וכה גור הוא יתבדך שיעשו לו בכל יום כי ישרפוהו ויורקו אפרו וישבו יתבדך יעשהו צדיה הדשה ויחזרו לשורפו יום יום וע"ד זה יאמר תשימו כתורם אש שפרך וחזר ומתקרב וחזרים ונחמים בו אש יום בכל יום אחרו ככה יעשו את האויבים הנז' לעת פניך כי לכל עת היום הנקרא פנים כד"א ופניה לא היו לה עוד יקד יקוד זהם כלשר יתן אש מחדש בתנור ולא ממש כתנור ששאר קיים בניהם כ"א שה' בלשו יבלעם והא"כ שיבלעם ואינם תחזרו ותחבלם אש והוא כענין עינים כי אחר שבעל מן העולם ונעשה אפר היה חוזר ונחלל בלש וזהו ה' בלשו יבלעם ותחבלם אש . (יא) אמר פרימו הנקראים שונאך לא יזהר להם כ"כ כ"א כ"א שיויך תמלא אותם צמה שמארץ תחבד מיד כל יכלו כ"כ צער וכן זרעם של ציהם אדם . (יב) והעטם מה שהכדתי כ"כ באויבים הם פועלי הרעה לה על אשר הנרו לישראל רק על דבר כבוד ה' כי הלא נטו עליך רעה כי הרעה אשר עשו נטו אותה עליך כאלו תלילה עליך שלפו במאמרם ז"ל על פסוק שאנו צורריך כו' וכ"כ היתה הרעה שנטו עליך רעה כי הם עצמם חשבו מהחלה שאין צריך לומר לעשותה בפועל כ"א לפילו מומה לתשוב אותה בל יוכלו והא"כ עשו אותה בפועל . (יג) ועוד טענה אחרת בלתי בלתי אדם מהרה והוא כי כאשר יראו ברעם כך יראו בגדולת משיחך עודם היים כאשר מגיהנם מראה הוא יתבדך לרשעים טוב הדיקים בג"ע כמאמר רבותיו ז"ל שחבירי ר"ל הלשמים מגיהנם היו וראים במעלת רש"ל בג"ע וזהו אומר כי תשימו כו' לומר כי הנה כאשר המורה היום כונן אותם על יתר כך החיים המעטים בגוים ההם יכונן על מיתרי זכות בני ישראל שלהיותם זדיקים הם כמיתרים להחיות חזיו יתבדך יכו בגוים אשר הנרו להם . וזוה אמר דוד הנה המשיח עצמו יש לו חלק במיתריך הם הדיקים ותכונן והגדל אותו ואחוליה לפניך כי אשר תשימו שכם במיתריך הוא מלך המשיח תכונן והגדל אותו על פניהם של הגוים ההם כי טרם יכלו עודם מתמרקים יראו בנוניות וגדולת אשר השיג שכם במיתריך וזהו כי תשימו שכם וכו' תכונן על פניהם : (יד) רובה ה' בעורך וכו' . אמר הנה בשפתי סכרתי כי יש שחי זמני מלכות בית דוד ח' במלכו בזמן הזה וקרא לזמן הזה ערך והשני במלך המשיח וקרא חל ממשה הזמן הוא יטועתך כי אז היא יטועת השכינה מן הגלות וספרתי מה גדול כבוד המלך דוד אז שמה ועכ"ז אזי אומר ומבקש רומה ה' בערך כי מי יתן ומעשה רומה ה' הרוממות העתיד בערך כלומר בזמן הזה שפרחתי ערך ולא שמהים בניהם שפיהם גלות ותפטרך להושע באחרונה כי אזי לפי כבודה כי יראו בגוים היותם מרקדים ויכולו יתבדך והאמר אזי בצרותיו ולא שמגיע אליך פגם תלילה כמלך הגולה וחזר למלכותו כי אדרבה מה שגוים מרקדים בהובלך הן הן בגרותו כ"א שהגזרות ההם אין אדם משורר ומקן עליהם לפיך חך אש משחה רום בערך נשירה ומזמרה בצורתך על כל הגוים :

כב (א) לְמִנְצִיחַ עַל אֵילַת הַשֶּׁחַר כו' . רז"ל הכרימו שכל האהר המלכה ידבר . וראוי לשים לב מי הכנים את דוד בזה לומר מומור לדוד וגם על פי דרכנו נחית לב אל אמרו למנצח ומזמור . חך יתכן במאמרם ז"ל על פסוק אש יהודי היה כו' קרי ליה יהודי וקרי ליה ימימי אלה בשביל דוד

חֲרַפְתָּ אֲדָם וּבָזוּי עָם: ה' כָּל רֹאֵי יִלְעִינוּ לִי יַפְסִירוּ בַשִּׁפְהָ יַנְיִיעוּ רֹאשׁ: ט גַּל אֶל יְיָ
 יִפְלֹטְהוּ יַצִּילֵהוּ בִּי חַפְזֵן בּוּ: י' כִּי אֶתָּה גָּחִי מִבְּמִיחֵי עַל שְׂדֵי אֲמִי: י"א עֲלִידָה
 הַשְּׁלַכְתִּי מִרְחֹם מִבְּמִן אֲמִי אֵלֵי אֶתָּה: י"ב אֵל תִּרְחַק מִבְּמִי כִּי צָרָה קָרוּבָה כִּי אֵין
 עֹזֵר: י"ג סִבְבוּנִי פְרִים רַבִּים אֲבִירֵי בָשָׁן כִּתְרוּנִי: י"ד פָּצוּ עָלַי פִּיֵּהם אַרְיֵה טֹרֵף
 וְשֹׁאֵן: ט"ו בְּמַיִם נִשְׁפַּכְתִּי וְהִתְפָּרְדוּ כָּל עֲצָמוֹתַי הָיָה לִבִּי בַדְּוָגָה נִכְמַס בַּתְּרוּךְ מַעֵי:
 ט"ז יֵבֶשׂ בַּחֲרֵשׁ בָּחִי וְלִשׁוֹנִי מִדְּבַק מִלְקוֹחַי וְלַעֲפָר מוֹת אִשְׁפַּתְנִי: י"ח כִּי סִבְבוּנִי כָּל־בָּיִם

רוטמות אל

היה לנגע וקלם כי כל רואי ילעינו לי ולא כדרך המלענים על מי שהיה חשוב שבתחלה יעשו ראש בלבד
 ואחרי כן קול ידברו זו לנגע ושהיה כי כל כך היה לנגע כי יפסירו תחלה לדבר פה והוא יפסירו בשפה
 מלבן התהלה כד"ה פטר מים ויסימו בהנעת ראש או גם שיפסירו בשפה שיקדמו לי שלום מנס הדברה הני
 שורה כי נחשבו להם הלל לא מלבס רק בשפה שהוא מן השפה והחן כי היה יעשו ראש כי ילעינו עלי:
 (מ) גל אל ה' יפלטרו וכו' גם שאני כדאי הלל דרכך הוא שהמגולל אל ה' פעם אחר פעם שאנו זו
 מלבקס מלפניו כמוני שאקרא יומם וכו' זה דרכו יתברך שעם שאין לאיש שהוא שלמות רק שהוא מסרב
 בתפלה וגול אל ה' לא בלבד יקבלו כ"ה יפלטרו וגם יילכו הפך מלך מנ"ה שאפילו פעם אחת לא יזיל למתגולל
 לפניו אם אינו מהרזויים לפניו ולא עוד כ"ה גם שיקרא לפעמים מלך מנ"ה ישפה נקשתו יהיה להסרו מלפניו כי
 שמתרו עליו דברי בלתי רצוי אלא אך אהה ה' לא כן כ"ה מה שהתילו ותפלטרו על היותו גול חליך עם היותו
 בלתי רצוי לפיך הוא כי תקשר בו והבה והפך על שגא ומפסיר לחסות תחת כנפוך וזהו כי הפך בו כי כל
 תחתו ית' היותו שבו עדין הרחוקים ממנו והפך גם: (י) כי אתה גחוי כו' ראוי לשים לב כי הלל זה כל
 האדם שהוא יתברך יגחם מבטן ומבטיחה על שדי אדם וגם מה היה ההשכלה האמת שאמר השלכתי מרחם
 וגם אמרו מבטן אמי אלי אתה כי חליך התפאר במה שהוא בלתי נמלא בכל אדם שמבטן אמו יקרא יתברך
 אלהיו. אך אמרה אסתר הנה עוד לי טעם אחר לקבלת תפלותי וזהו כי אלי אתה ממרס אחתי לשלום ולמה
 תגעל בי כעת והוא מהמרים ז"ל על פסוק ובמות אביה וחמה לקחה מרדכי כי כשהולידה אביה מה אביה
 וכשולדתה אמה מתה אמה ולא היה לה מינקת עד שהוצרך יתברך לחם חלב בדדי מרדכי אמרה בשר אתה
 היית גחוי מבטן האם מבטיחי לפדנטי ולהיותי על שדי אמי בלשון תמיחה בלומר לאן כי היה כי הלל
 מתה מיד ומאלה בשהו עיך. (יא) ולא זו בלבד כ"ה גם מעת הולדתי אבי לא היה בטחון חיותי בו שיצק
 לי מהיה כי הלל עיך השלכתי מרחם מהיותי ברחם בעת ההולדה כי מאז מת אבי והוא עיך השלכתי מרחם
 נמלא שמבטן אמי אלי אתה ולמה תגשני עתה. (יב) אל תרחק מבני כו' הל"ל וכי אין עוזר כי טעם נוסף
 על הקודם הוא. אך יאמר מה שאמרתי שהיא קרובה עם שיש עדיין י"ה חדש עד י"ג בחדר הוא על כי
 הפרש הרחוקה מהקרובה הוא שבהמשך זמן יתעורר איזה עזר אך עתה אין עוזר לא בחרך ולא בשמים כי
 כשנתהמה הגזירה לא היה מלאך מליץ ואם כן הני היא כקרובה ושיעור הכתוב מה שקרחתיה קרובה הוא
 על כי אין עוזר. (יג) סבבוני פרים וכו' מה שאמרתי אל תרחק ממני לא מפני היותו נשואה לעובד אלילים
 תרחק ממני כי אלוסה הייתי כי הלא סבבוני פרים רבים הסובבים בעיר לבקש נעוה בתולות והוא מאמרים ז"ל על
 ותלקח אסתר שנתקמה בעל כרחיה ואז נוסף על המון הסובבים היו גדולים רבים שהפקיד המלך פקידים הם
 אבירי בשן אשר כתרוני כתר מלכות באמנם זו ראוייה למלוך. (יד) ואוחס שכתרוני בראוהם היותי עלוצת רוח
 וזוכה פזו עלי פיהם לאמר לי אריה טורף ושואג לומר שדמיתי לאריה שעם היותו טורף מרף שהוא שמהו הוא
 שואג כאלו מנירים לו כן את עורפת טורף כתר מלכות ומרוחת ושואגת וזוכה. (טז) ולא כן ידברו כי הלל
 מרוב דאגה כמוי שפכתי ובמקום ששמועה טובה העשן עמם אחרתו התפרדו כל עצמותי או כל עצמותי
 שהיה להם חבור ע"י מותם ששפתי בהם כד"ה כל עצמותי תאמרנה בפרסום רז"ל עתה נתפרדו אל אבדי את
 הכל לשגשג לעו"ה והיה לבי דווג ומאשר משי רוחו היה לבי בתוך המשע נמס כדווג בתוך האש. (טז) וזה
 נה' ה' אך מאתך יאל הדבר שאגש אלילים הלז שהרי ע"ד גם נתתי בי קיום והמדה לשאגש לו ואין
 דרכך לעשות לי גם בלי הועלת ומה גם לינשא לעובד אלילים אך אין זה כ"ה שאני מוכנת לעשות גם על ידי כי
 הלל כשלקחוני להלוכתי למלך כמדובר יבש כחי שלא תשאר בי לחות שורשי וגשתלק דבורי כי לשוני כבר היה
 מודבק מלקוחי כחת עולם ואיך היה לי חיות אם לא שהערכתני והעמדתני כמות חיות למת ולמה זה היה
 האם ולעפר מות השפכתי ותעריכתי כמתתיה כי הן לו היה למען אגש לישאל הנקרא עפר היים בעוודו בעולם
 כד"ה כי עפר אתה יטחא אבל להיות בסים לאחשורוש הנקרא עפר מות מעוודו הי למען היה כלי אליו
 תעריכתי ותתן בי חיות לא יתכן. (יז) ואיך היה החיות הלל הוא כי סבבוני כלבים עזו נפש הם הפדים
 הני' ועדת מרעיש שהיה לאל ידם להרע לי אם אמרן וכל זה ערדתי יבש כהשם כחי ולשוני מודבק מלקוחי
 וראה חליך הערכתני כי הלל דרך הקרובים למות שחתלה מסתלק הלחות שרשי מהידיים ורגליים שהם קצוות
 ואחרי כן משאר הגוף ואני יבש כהשם כחי הכולל כל הגוף וגשתלק דבורי ומדבק מלקוחי שהוא כמות להבנר

תהלים כב

עדת מרגלים הקיימיני בארץ ירי ורגלי : יי אספר כל עצימותי הקמה וביטוי יראו כי :
 יי יתקף בגדי קדם ועל לבושי יפילו טרף : יי ואמרה יי אל תרחק אילותי לעזרתי
 הויקה : יי הציקה מרחב נפשי מיד קלב יחזרתי : יי הוישועני כפי אריה ומקרתני
 רמים עניתי : יי אספרה שמך לאתי בתוך קהל אבלקה : יי יראו יי תללתי כל

רוסמות אל

הבמה שכלים הידים והרגלים היה רחוי לפי הענין והוא ענין הולדתו היו כלתי ידי ורגלי ככה נהגו והיון
 זה רק מלגל לחזקו להחזקו עדים לבנותי וכו' וכן כפי וכלל הדבר יחיד אינו כונה וישני מדבק מקומו
 ולמשן חלק החיות כה נהגו והיוה מדבקם כהוליסם לחוה עמה הוא לחמו בניו על כן החזיקו ידו וח' אשחק
 היתה וכן זה רק לעשות גם על ידי לכן אל הרשע . (כז) וי יאמר ולעבר שנת כו' ענין מחלוקת ו' כי
 חך נעשה ונעמד חלילים אלה שחשבו קרקע עולם היתה וזה החשב הדבר שהתפרדו כל עממות והיה לכו כו'
 וכפי כהדום כתי התקיימת ע"ד גם אל החשינו חך לא לשקחי לפי המלך כי הלא הוה לפני מנדקם מקומו
 מלשוק המרתי חן זה כי אם כן הממוש הוא זה וח' הוא ודלו שלעבר מות להיות קרקע עולם השמתי
 ומעמימי לוח כי הערבה להחזק עם שהתפרדו כל עממותי . (יח) גם ראה איך מחלק היה הדבר כי הלא
 בניו שהו כלתי למשן עעלו כי הלא הייתי מספר ומונה עממותי כי החד לחזה שהיו בלעים כי מחולסה
 לדלותם שמיני היתה למך והמה ויפיו זה והעפ"כ ידלו כי יאחשלו בפני בלתי כשעטי מרחימי פני כי חן
 זה רק מחלק שהייתי עממתי . (יט) עד שחלקו בניו להם כחאמים המלך ליבטה שחן לה מלכות וללה הכנדים
 אשר לה היום חלקם לחמו כי גם בגדי היו לכן בעיניהם ועל לבושו של מלכות שהייתי מרם להלפני יפיו
 גורל על יד חוה יתן ויחן זה כשעט . (כ) ולכן וחסה ה' אל תרחק כי אילותי אשר נתת כי כה חזתי הייתי
 כמותי עולם לא היה רק לעזרתי לעת כוחה ולכן ידעתי חסיה עזרתי חך מה שחלם פתך הוא שחומר וזהו
 חוסה . (כא) הציולה מרחב נפשי כו' חוסה לא יפול או יעטם על צוהי לפניו או ישיעם לה שרעט וזכרו
 וידלתי ולא ילח חת ישראל ועל שיהם מר לו מר חך השנית גדולה מהחלשונה כי גם אם יעטם המלך על
 מלך יקראתי וזכרו ויפגועי מררם כי החת דמו להמים אשר לא יקרה ויחיה יש לי לרה נפש בלבד הקרובה
 אל העוף ועליו חלבו וחס לא ירעני יש לי לרה גם לרות שהיה תרעה ויחיה שחן לה נפשנות עם העוף
 שחבר נפש והוא כי לא חסיה חוסה רק נעמלה לע"ה כהנן בלי תועמלה זכות ההללה וגמלה מתדבק צוהי
 פה עוממלה החמיהם לנכב כי חסיה עוממלה כי כרוכה וקטורה כי ככלב ועל כן על החמד חמד היללה מררם
 נפשי . ועל השנית חמד מיד כלב יחודתי גם היה עם הנפש והורה שפלים מרגיע לרה העדר הלאה ישראל
 ע"י עם שלא יתענה המלך משחם יתענה מיד מרם יקרב חליו חך עפ"י חך כשמתו שחם לא יעטם ולא
 ידבר סרה נגדי שח"ס שחיה לכן על ישראל וזהו הושיעני כו' כאשר יבא ביחודו כס"ד : (כב) הושיעני
 כפי אריה כו' והוא כי היה חרז"ל על תועפות רחם לו תועפות אלו מלאתי הכרת רחם אלו השדים והנה
 כחות המן וכל עמלק וכל מנחתה השדים ועוממלה כי שחאל הוא שרם על כן אל כמות מלחמתי נגד ישראל
 לנשם ולהרד למן יקרה קרני מומם וחומר אם ידבר סרה כפיו על צוהי שלא כרשות גם שלא יכנעני חסיה כספך
 אם יקבל להושיעני מהמן ועמלק חך אם ידבר דברים טועים כפיו בזה חרע עינתי מהמן וכועתי שהיה שחלתי
 על ישראל וזהו הושיעני משו חסיה כל יבוע רעות וזכה הוא כאלו ומקרתו רמים עינתי והכוננה לומר כי זכות
 ישראל חסיה האללה חסיה כי על צוהה בדרך מזהו חסיה מוקפת מהמלך והם כן הללה עממה הוא לה לסימן
 כסבר נעמלה מלרה המן וכועתי ששאלה על לרה ישראל . או יאמר כמה שחז"ל בנמרצה כי לוח חורה חרעף
 לשחל שני דברים יחד שעל כן כשהיה דבר ורעב חמרו לשחל ח' שבכללה שמה ושחל ר' פלוגי על הרעב בלבד
 שבכללה הוא ציטול הדבר כי חן הקב"ה עוקל להם למחיה ועל דרך חן חמרה חסרה חנה שחלתי על עממי
 וחמרתו היללה מררם נפשי ולא על לרה ישראל הלא הוא על כי לוח חורה חרעף למצוה חרתי על כן חמרתו
 לשחל חמה שממנה חסיה נעמלה על השנית וזהו הושיעני חת עממי משו חסיה כל יבוע רעות על צוהי חסר לא
 כדה וזכה יהיה כאלו ומקרתו רמים שהוא על לרה ישראל כי נקראת לרה קרני רמים כמדובר כבר עינתי כי
 זו כללה החמרה כחמור כקודם . (כג) אספרה כו' כמ"ש ו' למח חן חומרים הלא כפודים משום דקריאתה
 שהוא כסור הים הוא היללה וחמר כמה שאספרה שמך לחמו הוא כסור הים יחשב כאלו בתוך קהל חללקך
 וחמרה חספרה כאלו חספרה כעממה היא החספרה כי העמילה נקראת על שמה כמ"ש ו' שחמרה חספרה להממים
 כפגיו חזרות . או יאמר כמה שכתבנו על כסוק רוח והלאה יעמוד ליסודים חך יתכן תחבד הוא בניתי המלך
 מכל היסודים הנמכרים ועוד אם עונה זה על החרשלה לבח אל המלך מה פשע בית חסיה שיחבדו . חך הוא
 כי חמד הלא הוא יתבקר לה יעוצב חת כפיו להשמידם ויחמסם חך חת זכות חסיה דע ענין מרגם חסיהם חרן
 שחל המלך ע"כ רעה המן כהחמירו חת חג ח' להח ח' שהקיל כשפחה וזממה דע שילה ממונ המן על כן
 חחבדו כי השמן עודטו על זרעו . נמלה כי כהנלה כלות ישראל מוגרת המן יש ביד בית חסיה שחי נכיס
 ח' היללה חממה ב' שפרקו עון בית חסיהם מעליהם כמה שהסכנתה חסרה שהיה מורעם לחקו חך ביד שחל
 קהל ישראל חן להם רק החמד על כן חמרה לחמו ונית חסיה יש סכור כי לא עם חמד בלבד היה וחמו חספרה

זרע יעקב כפרדוהו וגורו כמפני כל זרע ישראל : כה כי לא בנה ולא שפן ענות עני
 ולא הסתיר פניו כמפני וכישעיו אליו יבאע : כי מאתך תהלתו בקהל רב נדרי אשכם
 נגד יראיו : כי יאכלו עניים וישבעו יהללו וי דישו יהו לבבכם לעד : כה יוצרו
 וישבו אל י כל אפסי ארץ וישתחוו לפניך כל משפחות גוים : כה כי לוי תפלוכה
 ומושל בגוים : ל אכלו וישתחוו כל דשגי ארץ לפניו יברעו כל יורדי עפר ונפשו לא
 חיה : לא זרע יעברנו יספר לאדני לדור : לב יבאו ויגידו דקדקתו לעם נולד כי עשה :
 כג * מזמור לדוד יי רעי לא אחר : ב בנאות דשא רכבוני על מי מנוחת יבדלתי :

הַיְמִינִים אֶל

שמך לאחי שמך שהוא הנסוס כד"ל ולמען ספר שמי אך ישראל חן להם ספור כי הכל גם והנלה אחוה ולכן
 בחוק קהל האלוק. או שאחר בקשה על ישראל אמרה על פי דרכה אחר הנה ישראל הספרה שמך הוא שם
 יש שבוש ואלה ישראלים כשהחך קהל שאבנה בקהל נשואה לישראל האלוק. (כד) יראי ה' הלהירוהו כי במקרה
 מגילה שהוא הילול כמדובר כל זרע עקב כדבריו בשמחה ומשחה וממלא מוח אים להערה לכל יבצר חים
 ממשחה וגורו ממנו כל זרע ישראל לקיים מאוה זו כל זרע ישראל שם הדל וכל לקיימו שהוא ברחמכם עניו
 יתבך שהוא לתת מחמת לחיובים שהיה להם צמה לפניה. (כה) כי הלא הן הם אשר היללו חכם כי לא
 צוה ולא שכן ענות עני שהענו שלש ויזכ על היות שההסתר פנים לא היה ממנו כי לא חפה לו העני
 שלא זימן החסרות עני ליהנות מסעודתו וגם לא החשיבם נכבדנאלר להסירם להשתחוות לללל ועל כן בשועו
 אליו מיד שמע לכן יחוייב לתת להם מחמת. (כו) מאתך תהלתו כי משיע עם בני ישראל ואומר מאתך
 יתבך תהלתו היה מקרא מגילה שהיה הילול בקהל רב כי צרות הקדש מאתך נאמרה לכן גם כן מדוי אלה
 לחיובים חלם נגד יראיו בחוק קהל ולא נחוש אם יבוע העני כי ביום הואו איוו צרפה וכל הפושט ידו ונחשים
 לו הילול הבלתו רחמי לקבל. (כז) וגם שאלו עניים וישבעו שאלעם להם משחה וזאת המחנות ולא יבועו עם
 היותם עניים ויהיה המשחה שיללו ה' דורשו בו שיתעסקו במשחה צדוהם אלהים צדוהם צפרוסם הגם אשר
 עשה ה' בצוקן כי שמו היתים יתו כי גם הסבילה תהיה לפניה וישענו החומר והגפס וזהו יחי לצדכס לעד
 שמי הלכנות שם שמי היתים הקך הע"ל שאוכלים ופוחים ופוחים. (כח) ועוד אפרו כי ישראל הכירו
 מאתך צדוהם ושמו הילך אך האומות עם ראוהם הנסוס והפורקן אשר עשית לנו לא שבו הילך כי מה שיזכרו
 וישבו כי לא יהיה כ"ה ליונות המשיח. (כט) כאשר תהיה לה' המלוכה ולא להם גם ע"י הכונעת שיהיה
 מושל בגוים. (ל) מש"כ בהיות להם הרעה כי הנה אכלו ואחר כך וישתחוו לע"ל כל דשמי חזן הם האומות
 מ"ה כי אלו הצדה תקוהם כי לא הכירו את ה' לשבו עד מוחם ובכן כאשר אז ליונות המשיח לפניה יברעו
 כל יורדי עפר וזו חין לריך לומר את כלם כ"ה את נפשו של אחד מהם לא היה כי חין מקבלים גרים ליונות
 המשיח. (לא) זרע יעברנו כי הנה כעטו למעלה כי אמר דוד המלך ע"ה למנחה על הילול השמר מזמור
 לדוד כאשר למנחה על דבר אשה והממור בשם ימות לדוד שילול לא האריך לבשמי בן גרה על יוליד את
 מולדי השמר ומרדכי לא ילאו לעולם להעשות הגם על ידם והבוא כל עיני אשה עד תומו ובהיותו אמר דוד
 עשה אחרי הודיעי את כל זאת על כן לא אשכח בהשחיר את שמעי הו הכלתי עווד את ה' כי הנה זרע יעברנו
 יסופר מעשה כי ותשכ לה' משחה עם שלא נולד עדיין כאלו בה כבר לדוד הזה להגין על שמעי. (לב) היותו
 זרע איו מגיד צרות הקדש שם עתידים שיבאו לעולם ויגידו דקדקתו לעם נולד דקדקתו יתבך הם מרדכי והאשר
 שגידו לכל הצאים אחריהם ע"י מה שיסדכו ויתקנו המגלה כי זה יגידו דקדקתו יתבך ולמי יגידו לעם שאחרי
 היותו נולד עשה ה' מחדש כי לולא רחמי יתבך כבר היו מחים כי נגזרה כלים עליהם והש"י בהילול אחרים
 כאלו עשה אחרים מחדש עם היותם נולדים כבר. (ל) או יאמר נמשך אחר פסוק הקודם אכלו בו' והוא צמה
 שכתבו למעלה כי ב' גופי עבירות היו בידם אז סעודת החסרות ואשר שחחמו לללל נכבדנאלר והנה אשר
 השתחוו היה שמים אחר ההרצון שבעת הגזרה היו ע"ה שנה שכל המשפחהו אז כבר מהו ואשר נהאו בשעודה
 קלת מהו בחוק עבר שנים שמהסעודה לגורוהו ועל כן אמר אכלו בשעודה וישתחוו לללל כל דשמי חזן הם נוחי
 נשם מדושני חזן כלוור כי כבר מוח-כלומר ומה יתקנו והם התחילום אך הוא כי לפני יתבך בחיותו עולם
 יברעו כל יורדי עפר שמחו כי יכעו וישתחוו לו יתבך. על מחלת השינות אלו וכן יברעו אשר נפשו לא חיה
 הוא שמעי בן גרה-צמה שהקדים פני דוד בשוכו לא חיה דוד. (לז) הילול כדי שרע יעברנו את ה' יסופר מאז

כג (א) מזמור לדוד כי יבאו ויגידו דקדקתו לעם נולד כדי שרע יעברנו את ה' יסופר מאז
 ואין לכם חסרון כבוד שהקדוהו אלא כי הלא הקדוהו אלא מרעיתו שהי נקדח דושה
 שלכם והוא שמי זן ונשנים חכם ולא על ידי בר כחריים אך בערך חיובכם האמתי הנה אדם חכם
 מה שאלן כן האומות מ"ה וזה יאמר צמה שם' רועי גם מואכך מוח היותו אלא עם כ"ל לא אחרש מעשכי
 כי האלן של הקב"ה אדם הוא מה שאלן עובדי היללים מ"ה קרוים אדם. או תהיה כונת הממור בהקדים

תהלים כג

י נפשי ישייב יתני כסעונו צדק למנון נפשי : י גם כי אהך כניא צלמת

רוסמות אל

כי הנה ים מרח רחמים שמונה בה הוא יתברך עם האדם ויש מי שיסמונה עמו מדה דוד וישראל ויבנה
 מה שהיה מופע לה האדם צדקם כלה הוא כי שוב ונגד מדה ישראל אהיה לי שפע טובה לנפוש הנה אף
 אף זה רק מלאכה מודר כן יסמן ויבנה כחומר מלמה כחומר כן השפע וכחפזו כו' קף המנוח לי ישייב
 יהיה חם לרק כמות מלא יתנו רב טובו להטותו ההדרך המיכה או טוב לי להיות ויכה בכתי מלחמה
 ויחלל זה מוחו מעשו והקף הקיפה יחלל כעולם אהיה על כן להעמיד על החיות בה דוד ויחיה כי
 לא יי הדקף יפה שיניד לו הרוקן כי אם גם מהיה כמות מלא יחבר חלק ג'ע שלו פי' רב טוב עכו'
 טוב ממי מדה יסודי . וזה חומר לדוד כו' למה אהיה ים שמונה הוא על ידי היותו ככלל העם שבהשפיע
 ה' טוב על העם יעור לו גם הוא כמאמר גדולה' בדרך עמי חכמי ויבנה ויחבר הוא בגדר זה
 אהיה לה יספיע בספיע כלל כאשר נהויתו יתברך המשיע כסיד על חים אחד כדועה מלון לו רק כבש אחד
 וזה ה' קושי כבוד שלי מוחם שמונה הוא להוסיף חכלל העם כי אם הוא רופי ועכו' לה אהיה
 בשפע הנה לי שפע רב טוב מה שלו יוק לי לע"ה בדרך אהיה על ידי טובו יסמן ויבנה . (ב) כי אם
 שנס כנחות דשא ידעלני עכו' על מי מנוחה העולם הנה יעלני והוא כי הנה תלנית מנוחה טוב החדם
 בעה"ה הוא הים כחוליו המן מן הסוג אהיה הוא המן סחה אהלו ובלל עמל ובלל יעשה יקיים ויחלל
 ויחבר מזה הוא אהיה יפה לו הטוב בקרב ביתו מנוח והוא בריח אולם רובך בקרב ביתו כריכילי ולא יעברך
 ללכת הנה הנה לקבץ לקבץ ויבנה ויחבר והוא פליאה כי הלא לכל חכם וקבץ כלומר ללון שם יהיה בשדה
 אהיה עם מולא דמן עם ידעה ויחלל ויסמן קף לא יעור וידען עם כבוסה ונחה כי יאמער בחמה ממי
 החמה ובנשמים ממי הנשמים והם בה חל הבית עם וידען והו יעור לו קף לא ימלא עם דשא מחרן קף
 חלו יעיד יסון לי שתימן כחמה שהיה לשבת בית אהיה עם שהיה לו מולא דשא אהיה עם ידען ויחיה לו מנו
 מפרס רופי ויבנה ויבנה מפרס ומקרה כליה ומחרי טורף ודוב טורף וגם שפע מודשא מחרן או הנה לו מוכה
 כפולה ומכוננת בה נשה החלל והנה כנחות דשא ידעלני שהוא כי כמות שחלל כמות מולל לרות סכנות
 הנושלות לשרב ויבנה וגם מכל נעשי בני אדם וגם עם כבתי וכחומותי יזה ה' את הכרעה כללו עם מולא
 דשא כעין מלחמה כבדה שבחלל מלא היתה עימה מהכרעה כן בעלי עלולו יפרה טובי וגם אהיה רובן
 שלי כנחותו כחולן יהי לי יחד שופע רב טוב ושלוה ומנוחה ועכו' אכנח מלא אהיה חלק ג'ע שלי כי
 אם שנס על מי מנוחה כני' יעלני והוא כי הנה אמרו רז"ל פרק גן עדן ובמקומות אחרים כי חמה ען
 החיים על מימי רוחותו שחחיו עם ישתעשו נשמות חופשי התורה ומחברי ספרים כהנה חובר דוד וחולתו
 וכל אחד ואחד ימלא עם מנוחה ומתיחה אל היותו כמות שברו מנוחה כל אחד מחבירו ועל זה אמר דוד עם
 היותי מוללל בעה"ה ע"י היות ה' בעל הרחמים רופי לא אהיה כופי כי גם כנחות דשא ידעלני אכנח
 שכל"ה על מי מנוחה יעלני כני' שם מנוחה רבות של מנוחה רבות עם יעלני כי בחלק אהיה עם מופסי התורה
 שבהם עם יהיה לו חלק ובמקום מנוחה בעלי מנוחה וכן במקום מנוחה בעלי נגדה וכן במקום מנוחה
 הדרישם כי היה עשה משפט ודקרה וכן בכל בעלי ובחיה משלמות דוד לא יחבר חלק בכל כמותו המנוחה
 וזה על מי מנוחה שם מנוחה רבות יעלני כי אהיה מתהלל וממולל בכל המנוחות כי כפולן יש לי חלק
 כי ה"לל כהסחופף עם כי אם שחטייל גם כן עם כענין ונטייל חיי וזהה וכן ישי כני' וזה על מי מנוחה
 שהיה חמה ען החיים יעלני ואספר זה כעין מה דבי אליהו שחלף השבועי הקב"ה עושה להם נפשים
 כיונים והם שטיין על פני האים שהוא על האים הם שמה שזכין מעתה סילוקן לגפש יזכו הדריקים גם כגוף
 שאהר החמה שיהיה זך מחד : (א) או שער הכתוב שאמר חיי שמה כיוסרן מעתה גיהנם עם אשמן
 ואכנע כי חון ג"ל זה כי אם הפילו רוח הקדש מהיות מזה לא יחבר ממוני עם היות לי רב טוב
 בעה"ה וזה חומר מומר כו' לומר מהיות מומר לדוד שהוא גדר רוח הקדש לומר לה' עם היות ה' בעל
 הרחמים רופי בשפע רחמו לה אהיה האהוב אה . (ב) וגם לא יבנה לי מנוחה והוכן לי לע"ה כי אם
 על מי מנוחה יעלני כמדובר בקודם . (ג) ולא עוד אלא שאין מלא אהיה כני' אהיה בע"ה כי אם
 כפמירתי שם לדיקים שחטיערים ע"י מלחך המוח בלחה נפסס ויש שגם אהיה לאהיה פונמת כמחומים
 שפעל כשעורו שחחחום בדרך אהיה על האהד נפשי ישובג מלא יעסרתי כיד מלחך המוח כי אם שהוא ית'
 נפשי ישובג מעשו סודיפקה זו ויסיפה למקורה ובעלותה לא יסרדוה כי הוא יתברך יעה אותה כמעגלי
 דקף הנה דקף שפחה המושך שפע ואור עד הנפש כי אהיה הדקף נעשה מעגל לעלות זו למעלה וזהו
 כמעגלי דקף הם מעגלים שנושעים ע"י דקף ג'ל יהיה מוחו חיונים כחומר המסרדוים כדועה כי חון
 דבר פני כחיו . (ד) וגם כי חון כסלוקו כני' למה כחבר ועבדו כמעבר עינים שיעלה הנה רשע
 חכמי כדועה מהאמר כי בעלות דקף כמותו יעבדוה דרך גיהנם לחמן יעלה עמו אהיה מהגדוים עם אהיה
 כי אז לא הורה שחיה רע ששחיה יקרב עלי וידחוי זו כח"ם ז"ל שאמר מרע"ה נפשו שמה כקבו לדמות
 לוקף כניהם שמה את נפשי מדחי והשפע לכל זה שייכב לי כענה"ה לא הורה שאהיה לע"ה הוא כי אהיה
 עמי והשחרי מלחמה . קף עכו' יחבר חיי חפן כיוסרן כי כשכך ומשענהך כשכך של מוכר שהוא גם הוא

משנתך

לא אירא רע כי אתה עמדי שבטך ומשענתך המה ינחמוני : ה תגורך לפני שליחך גדר צררי דשנתך בשמן ראשי פוסי רוייה : ו אך טוב וחסד ירדפוני כל

רוטמות אל

משענתך ליסמך עליו המה ינחמוני . או שבטך שאתה מייסרני ולא תיהני לנפול רק תמיד אתה משען לי
 כך ינחמוני זה כזה באופן שבני הדברים ינחמוני ומהי זאת נחמוני : (ה) כ כזה ידעתי שהעורך לפני שליחך
 שלא אוכל דבר משולחן זכויותי בעה"ז שגם שלא חסר לע"ה להתענג עכ"ל חסר יחסר מעריכת שולחני דבר
 כאשר קרה לרבי פלוני כרגל שולחני שהלם שיהיה חסר על פניהם מהאשר יתן לו מן השמים מה שאין כן
 אם היה לי רב טוב בעה"ז וגם אהפוך בעצרכה שולחני בשלמותו בע"ה להקרות בני זוררי שרשע חסמו ולכן
 העורך שולחני נגד זוררי הרשעים שהלרו לי בעה"ז כענין הנודע מרז"ל כמאמרם צר"ה שהבירי ר"ל הם
 צנינים וזכה ריש לקיש שבג"ע ורואים בכבודו ושיהיה קרות וזה העורך לפני שולחני נגד זוררי שורלו שגם
 שדשנת בשמן ראשי בשמן המשחה שמשחתי לה נתייבש כלל שתמיד היתה מלכותי מולא עם כל זה לא חסר
 מכוס זכויותי כי אם כוסי רוייה שלא נכו זכויותי במלכותי שלא נתמעט מזה כוסי רק עודות רוייה : (ו) כי
 אין זה רק ע"י שהך טוב והבד שבוני לא היה רב כי מועט היה בגד מה וזהו הך כי אין ורקין
 מיעוטין הן וגם שירדפוני זוררי המ' כל ימי חיי כי תמיד היה נרדף מאויביו באופן שהגרות ויכורין כבת
 פריכת שולחני בשלימות ולא הספיק התמדת כתר מלכותי להחסידי כוסי מהיות רוייה ולא על היות נרדף
 בעה"ז כי הוא ערפי ואינו עושה עיקר רק מהעיקר הוא אשר התחיה שהוא לאורך ימים וזהו שבהי צבית ה'
 השליש הכרומי שהוא בית ה' רומי לאורך ימים כי ממנו אהפוש עיקר ולא מזה שהוא ערפי : (א) או ואמר
 ע"ד הקודם בשום לב אל דברו מקאת המזמור שלו לנוכה בצמרו ה' רועי ירציני ינהלי למען שמו ואחר
 כך מהחיל לנוכה ואומר כי אתה עמדי לנוכה עד סוף המזמור . אמנם אמר ראו כמה מעלות טובות לבעל
 יסורים גם על הזוכה לשני שלמות וגם שלא יחסר ממנו הג' דברים שהם על ידי יסורין וזהו מזמור כו'
 וסוף בהקדים כי כאשר הדיק הוא בצורה ונחה בלי יסורין הוא שגם הרמזים רועה אלוהו מן השמים הך
 כבובלו יסורין אין ל"ל שהוא הסובל אותו שהוא הרועה אותו כי אם הוא יתבדך עמו ממש כד"ה ה' יסעדנו
 על ערש דוי ששיניה צמרלשותיו וכן עמו אכני בלרה כי יעמוד לימין אבינו אמר הנה כשה' רועי שגם
 רמזים רועה אותו צרמתו לא תחבר לה מה שהוא לך לחסר כשהין ללדס יסורין . (ב) ויפירט ואמר מה
 שלא חסר הוא גם בהיות לי ח"י ותורה והולם הבא עם שדרכן בזה ע"י יסורין וזהו צנאות דשא שהוא
 ח"י כי אין ה' רועה צנ"ל כי אם ע"י שר ואמר צנאות דשא שהוא ארך זנת חלב ודבש מרוב שגנה שם
 ירציני כלומר בלי יסורין כי אם שהרצלה ותענוג וגם על מי מנוחות היא התורה שהיא מים של שתי מנוחות
 שבכתב ושבע"פ ינהלי כלומר בלי יסורין רק שיהלגי כחז אה צנו . (ג) וגם אנהל עולם הבא כי נפשי
 ישוב לבשחון העולם הבא לצובה ונחה ושמה חאמר הלא אירא כן אשמן ואצבע ויהיה הרב טוב סיבת
 ההרחק מכות והתקרב לדי עבירה לז"ל גם מזה לא אירא בהיות ה' רועי כי הלא ינחני במעגלי דק
 שיקרבי לדי וזהו ולא יתן ללכת בצדק חוזמני לי עבירה גדולה או קסנה ח"י רק במעגלי דק הך
 לא תחבר בדרך הזה כי הלא כל זה לא יעשה ה' יתבדך לי בצנאות רק למען שמו המזכר וז"ה למען שמו .
 (ד) ועוד כי ע"י העדר יסורין לא אבטת מיארי אם לא ע"י שיהני במעגלי דק הך אם הלק בניא ללמות
 הם מקומות שגמלא שם בדיק עבירה אפשר יעני יצרי אמנם אם לא בלבד יהיה ה' רועי כי אם גם עמדי
 ממש שהוא בהיות לי יסורין אז בהיות גם במקום השך עבירות לא אירא מיארי וז"ה גם כי הלק בניא
 ללמות במקום עמק השך עומאות העבירות הוא דרך גיהנם שהלם נשקע בו כהולך בניא של השך וללמות
 מה שהיה בטוח שלא אירא רע שהוא מן היתה"ר הנקרה רע יומתי לא אירא גם כי הלק בניא ללמות
 כשאתה עמדי שהוא בהיותי סובל יסורין כי אז הצ"ל שהוא יע' רועי מן השמים כי אם גם עמדי עמדי
 כלומר למעלה כי הוא יתבדך עם סובל יסוריו ושמה חאמר הלא זו רעה חולה כי תרחם ממך ציורין
 ואת הרשעים מושפעים ברב טוב ואולי תטער על שבך ותהרהר ולא תרעה נחמה ותאבד לז"ה לא כן
 הוא כי אם שבטך שאתה מייסרני ומשענתך שאתה משען לבלתי כשרים המה ינחמוני מלערי יסורי כי הלא
 אומר אם לעוברי רצונו כך לעשני רצונו עכ"ל ומלרתי אומר אם לעשני רצונו כו' . (ה) ועוד ארויה ע"י
 יסורי בעולם הזה אשר שבטך עלי הך זוררי אשר טוב להם בעה"ז כי מאשר היה לי לחבול פירות זכויותי
 בעה"ז מאלוהו הטוב העורך לפני שולחני כי תעשה לי מהפירות קרן ככתוב הללו על פסוק להחיל אהבי
 יש כו' וזה הוא נגד זוררי כי להם מהקדן של עה"ב שר זכויותיהם תעשה להם מהם טובות העה"ז ולי
 מנובות העולם הזה תעשה לי טובות העה"ב ואין לומר כי גם לי טובה בעה"ז כי מלק זהו באופן שגם
 אני אכלתי מנת כוסי של העה"ב לא כן הוא כי גם שדשנת בשמן ראשי שמשחתי למלך עם כל זה לא אכלתי
 מנת כוס זכויותי כי הדרכה כוסי רוייה מלא שבע מאשר לא נהייתי פה והטעם כי גם שכלכתי לא היה לי
 חפוקי מלכים ודשן כי היה דשן שמן משחתי רק צרלשי בלבד שדשנת בשמן ראשי . (ו) הך לא התענג
 גופי כי הך טוב והעד כי מעט היה כי אין ורקין מעוטין הם וחק גם מעט הטוב וההעד הלו לא הייתי
 יודף אחריהם כי אם אהרבה הם ירדפוני כי אני הייתי כנורה מטוב העולם הזה והם היו מן השמים

ועל נהרות יבוננה : י מי יעלה בהר יי וכי יקום במקום קדשו : י נקי

רוטמות אל

ויסו כדמות קדושת בית המקדש על מעלה או של משה ויזבן לשכון בו שבעה וכחמדת על פסוק יושלים
הבטיח בו' והוא אומר שמה שחזרו בנה בניו בית זבול כך שהוא שנה שני בניו כי גם זה הוא ז"ל
של מעלה שהוא בית זבול ועל כן היו עומדים לנשים ומתחמדים דווחים כי היותו בית המקדש של מעלה
שהוא שורה למטה היה מכלי חושם כמדובר חללו במקומו : ונבא אל השני והוא כי בה דוד להעמיד
שורת השרת שבעה בחרן הליו העבורה כל יחמד איש כי רס ה' ושלל גדר החרן לשכן יה אליהם כי חומר
עבור הוא ומהלך שבילי הדעת הפסדת האות ישנה אל קפה הימנה כי ומנה יא פני כחם חודש השולם
באחרם כי איזה הדרך הלך דוד ה' לפעול פעולה גשמיית במעשה הדרוה על כן החלת דברי פי האלך דוד
מס ידבר בהשרת שכינה על החרן ייחד פנה יקרת סבת הדווש השולם על חלה ומנה אל עיני השרת
שכינה בחרן כי היא מעשה אל הדווש הלה : (א) והאל ויחמד לה' החרן ומלחה היא חרן ישראל
הנקרחת במקרה חרן כהה כי היא החרן הידועה ואמר כי זה הול שהיה שיקר שהיא מלכות קדושה
ואין ז"ל היא יושביה כי אם גם מלחה החרן כל כחות שפאורה המשוכלו גוף גם הם מה' הנה כי אינם
כחות טמאים לגמלי יוהם חותם לו יתבדך חך שחר השולם הנקרה חבל חמי חומר ומלחה כי כחות
חיוניים המה כי אם חבל ויושבי בה הם בני האדם כי גם שלום חלתי ישראל בלבד יבונה עם כל זה גם
כל הגוים ברוחיו ית' המה . (ב) והרמיה כי גם שהחרן וכל חבל ברה חלית כי הלה הוא על יוהם
יסדה שרקע החרן על המים ולמקוה המים קרה ימים כי יש מיני מיונות והרמות ואין זה כי אם כה
אלהי ולא דבר טבעי כמנהגו נוח כי חך חסל עמוד החרן על המים בדרך טבע אם לא שחובע חלית
הוא וכן על הברות הם ד' נהרות יבוננה של ד' נהרות של ג' הדומיים מקוודס ומחברתם בלחה
יבונה כי השלחה מקושו קת מלכות וכל יתר מיונות שבעלם חר"ל שחומר פרה הם מחברתן הנה כי
מנהרות גן עדן ויבון הוא יתבדך חת החרן כי מנהרות גן עדן היו חלית בראשית דומיות מחכוני השולם
הנה כי על ידי דבר רוחני מחכוני השולם הרי בזה ייחד יסוד חודש השולם כמדובר . וגם כוון בחזרו
לה' החרן ומלחה כי הוא יתבדך מלא על החרן כבודו ולהיה לה' מתקיים כי יתבדך כי הוא מקומו של
שולם ובכן להיות לה' יש החרן ומלחה בו' . (ג) ואחר הנהת הדווש השולם בה וידבר על השרת שכינה
ואמר מי יעלה בהר ה' בו' לומר אל יא שחק מפי איש לדבר ולומר אם לא עלרו יתבדך הנפש אשר
לשולם השפל מלכרה אותו למה לא ישב חלית על החרן כי אם על השמים כבודו וגם אם ישרה שכינה
בחרן לא יתמיד עשין השרתות כי הנה דעו אופה כי הכל חליו צכות חלתי להשרת שכינה בחזרו צמותו
כי הלא יש שני בני אדם שבכותם שורה על החרן בעולם חלה שחראשון בלתי מחמוד לשולם חך השני
מחמוד והם חברהם שבכותו בית ראשון ויעקב שבכותו השלישי כי השני לא יזכירו כי לא בה בו מלך
הכבוד בעולם כי לא היה בו חרון ושחר הד' דברים ובראשון החל ואמר מי יעלה בהר ה' הוא בחמ"ק
הראשון הנקרה הר ה' מי יעלה בו חיות נפשו עולה ובורה בו עם השכינה להחיות צכותו השרתה וזו
קתרה עליה בעלמא כי חינו מחמוד הם לשולם ועל השלישי הוא יעקב חמר ומי יקום שהיא קומה עצמיית
ומחמדת במקווש שלא יקרה הר כי אם במקווש קדשו כי אז גדול יהיה כבוד היותו הוה החחרון כי יהיה
רוחני וקדוש אחד ועל כן יקרה חוקס קדשו כלומר כי יש חברים מיוחדים לכל השרתה שכינה בחרן
משני הזמנים בחופן שמה ששעדר ביתר המזמנים חינו כי אם על הדר זכות לח על היות כמו זר השולם חרן
מלהיות בו שייכות ומבוא לבא בו שבעה . (ד) ופירש ואמר אשר חמרתו מי יעלה בהר ה' הלא חקר יעלה
הוא נקי כפיס בו' שהוא חברהם שהיה שלם במחשבה ובמעשה במעשה נקי כפיס בחזרו הדימויו ידי
בו' ואם חקת מכל אשר לך בו' ואם במחשבה כי היה בר לבב הם בני הלבבות וכחמרתם ז"ל בפסוק
ומלחה חת לבבו נחמן לפיך כי חת שני הירדים של חברהם שהם שני הלבבות מלא ית' נחמתי לפמו וחזו
וכר לבב וחמר חמרתו ומי יקום שכינה קדשו הוא יעקב אשר לא נשא לשוא נפשו בו' וחזו שלא חמר
ולא נשא כי אם אשר לא נשא כי עתה נשחק לדבר שני שלא היה מדבר בו עז כה שהוא על יעקב וחזו
כי לא בלבד היה נקי כפיס ממזמן וזלחו כ"א גם גועל שגיפות השולם הזה כי בבלו כי לא נשא למה
שהוא שוא נפשו שהוא טוב העה"ז והוא מגזרת פסוק ואליו הוא נושא חת נפשו שהוא כי אל דמי שכירותו
הוא נושא חת נפשו בגופו כי בסמך הדינר ההוא יכלול חובה וישלחה כך יחמר לה נשא לשוא נפשו במה
שהוא שוא כי לא בטח ולא סמך למה שהוא שוא הם וכפי השולם הזה כחבר כחמו במחזרו לחמו חן עשו
חתי איש שעיר בו' שהוא כי למה יכניסו לקבל צרכות עשו כי חוק רק שגיפות השולם הזה ואין לו חפץ
בהם כי חינו ראויות רק לעשו איש שעיר ולא לו שהיה איש חלק וכמ"ס ז"ל איש חלק כד"ל כי חלק ה'
עמו וכן חר"ל ביהו נחן לעשו בעד חלק המערה כי לא לו חשב בשוא שגיפות העה"ז וגם חין ז"ל שהיה
בר לבב עם יצר כי אם גם על עקב הוא לבן שהיה גוי עז פנים חרובו ואמר לו שישמע לו ואם
ישמע לו בפחד חביו יחוק ולא היה השבועה במרמה כדון שפסעין להרמן ולהרצן שמכוון בלבו על עיני

הַכְּבוֹד יִי עֲזוּ וַיְגַבֹּד יִי גִבּוֹר מִלְחָמָה : * יִשְׂאוּ שְׁעָרִים רְאִי שִׁיכֶם וַיִּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם
 וַיִּבְאֵהוּ מִלֶּךְ הַכְּבוֹד : * כִּי הוּא יְהוָה מִלֶּךְ הַכְּבוֹד יִי זָכָרְתָהּ הוּא מִלֶּךְ הַכְּבוֹד סֶלָה :
 כה * לְדוֹד אֵלֶיךָ יִי נִפְשִׁי אֲשָׂא : * אֲלֹהֵי בְךָ בְמַחְתֵּי אֵל אֲבוֹשָׁה אֵל יַעֲלֶצּוּ
 אוֹיְבֵי לִי : * גַּם כָּל קִינֶיךָ לֹא יִבְשׁוּ יִבְשׁוּ הַבּוֹגְדִים רִיקָם :
 ד דְּרַכִּיךָ יִי הוֹדִיעֵנִי אֲרֻחֹתֶיךָ לְמַדְנִי : * ה הִדְרִיבֵנִי בְּאַמְתָּךְ וּלְמַדְנִי כִי אֲתָה אֱלֹהֵי

רוֹמְמוֹת אֵל

העשה זאת כמד"א פורה דרכתי לבדי וכו'. (ט) ולא נגלה כבוד ה' ותהיה השמחה שכינה גדולה ומתחדת עולם ועד והוא צביון האחרון שבוטח ועקב ועליו הוא לומר שאלו שערים ראשונים ושאלו פתחי עולם כי אז אין לל' והנשאו פתחו עולם כי אין להזיקים אשר יהיו באחרית הימים כאשר היו צבונות הבית הראשון כי אז הייתי יכול לחזר להם והנשאו שיקנו התנשאות כשרון להיות ראויים לכך אך אז לעמוד כל הנשאר צביון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו ואין לומר להם רק ושאלו לומר שאלו שערים וקצלו את ראשונים הם קדושות שערי צה"ק של מעלה ושאלו אתם פתחי עולם הם הזדקוקים אשר יהיו בימים ההם והם פתחים לבא דרך השמלתות נפשוטיכם כי כל שפע טובה וקדושה לעולם אתם תשאלו עליכם גם כן את הרשעים הנז' כי בזכותכם יבאו ויתפשטו על הבית ההוא. או יכלולו באמרו ושאלו פתחי עולם כי הם ישאו על שכם זכותם את השערים עם הראשונים שהשערים נופחים שעי' זכות פתחי עולם יבא מלך הכבוד : (י) והנה אז לא יהיה עוד הלילה חרפן ולא יאמרו מי זה מלך הכבוד על סובלו שמרדתי בהיכלו כי הם הדרגה נגלה כבוד זה וראו אותו כל ישראל לזיקים כמאמרם ז"ל שמעיד הקב"ה להיות ראש חולה לזדקוקים והכל מראים באצבע ואומרים הנה אלהינו זה וזה יאמר מי הוא זה מלך הכבוד כו' ולא אמר מי זה כאשר אמר למעשה כי אם מי הוא זה והוא כי יאמרו מי הוא הגדול הנסתר האם הוא זה מלך הכבוד אשר לא ראוינו עד עתה כי יהיו מראים באצבע כראויים וצלמי מחמונים רב עוצ גדול כזה וממיהם ואינו כמלך ב"י כי ברוב עם הוא כבודו אך אז הוא יתבדק ויבא את כל לצאות האזורים כי יחבד כל הרשעים מארצו וגם מישׂרָאֵל לא יהיו רבים כי אם אחד מועיר ושיטם מונשפחה כי אינו כמלך מצני אדם שאין לו כבוד רק צבונות חיליותיו ונבואו אך הוא יתבדק עם היותם בעל הצבונות צלמת אין כריך לצבונות כי הוא לבדו מלך הכבוד וזה אמר הוא מלך הכבוד לזיקים הוא מוותרת שהבנה שהוא לבדו מלך הכבוד וגם יכירו כי הוא סלה ולא כבית הראשון שלא היה סלה כי גדול ומתמיד יהיה כבוד הבית האחרון מן הראשון צמורה צמינו :

כה (א) לְדוֹד אֵרִיךְ ה' וכו'. הנה דרך העולם כי אם ישאל איש דורון לגדול הימנו שיטעה חוכות הדורון לפי המשלה ולפי המקבל על כן אמר דוד צמח הקדס פניך לתת לך משפחה ודורון כי הלא לפניך אינו משריך עממי למלך כי אם לדוד משובל ומחורף ומלכות ואתה ה' אין ערוך לך וכו"ל חז"ל חז"ל דורון יהיה ראוי לך ממני אין לי כבוד מעשתי כי כוהנית ותלך אחר מושל הוא וז"ל לדוד בלומר להיטוי דוד משובל וחורף אחר מלכות כי הנה הדם והדורון הוא אלהי ה' משובל. ערך נפשי אשה כי אין וזאתה ראוי להיות משפחה חלוק. (ב) ולא הייתי חושש בצאתה ממני לתתה לך פן תבטיח למעלה על מעשי כי הנה אלהיך כך צמחתי שאל הצופה אך חוששני מתת אותה ואמרתה הפעם אל יעלצו אויבי לי הם מתו והנשאו לך כלומר לכן קבל הרצון טוב. (א) או יאמר הנה נא ידעתי כי צעוני היה חילול ה' ולא יבוסר עד אמות והן אמת כי גם שצאח נפשי חלוק צעוני לא חרד שאלה על העון כי אם הדרגה תהיה לה התנשאות לפניך לאחר צמר מציאות האמת וזהו לומר להם שאני דוד קבן לפניך צלמת נפשי ממני חלוק ה' לא תחשב אלה הדרגה אלה אותה פתחי אותה לך מבהיותה כי כי התנשאות יהיה לה אז מעתה. (ב) והוא כי למה פתחה אלהיך כך צמחתי אל הצופה צלמות העולם כי הדרגה הן הוא מושב דרכי בצופה שלא לז' כי אם אמות מצימה טובה על מעשי שמה אך מה שקשה עלי אם אמותה הפעם הוא אל יעלצו אויבי לי ויחטעו לה'. (א) או יאמר כענין הנראה מספר הזוהר שאומרו נפשי אשה הוא כמוסר עמנו למיתה ויאמר לדוד כלומר משפחה דוד מלך עמנו הנני מוכר נפשי וזהו נפשי אשה והרניו ע"י מוסרי עממי כמה. (ב) ואחר שאני מחשיב עממי כמה מעתה הנה תתייחס ליקרה אלהי כי להנשב כמה אתה מתייחס אלהיך עליו כאשר צלחתך על היותו טוב כמה בחייו וז"ל אלהי אמונם כך צמחתי אל הצופה שאל יעלצו אויבי לי אם אמותה הפעם. (ג) גם כל קינך כו' הלא אמרתיו כך צמחתי אל הצופה שמורה כי למה פתחה אלהי ואתי עדיך צמחתי שאל הצופה והנה ממונה דבר ידעה כי אך לזולתי לא כן כי אם צבונות המה ויראה חומר הוא אך הנה לא חבלול את ידך שאל קינך כי גם קינך לא יבוסר אך מה שצלחתי צמחתי אלהי כך צמחתי אל הצופה הוא כי יבוסו הצונדים ריקם הם הצונדים צה' יצו סבה כך ממוע צמחה מה שאין כן אני כי אשר עשיתי היה לי נד סיבה כי היה נסוון שצלחתי ונאני על שלא היו אומרים אלהי דוד ועוד אומרו אלהי הוא ית' לא חוכל לעמוד כמאמרם ז"ל שזה כוון באמרו למען תהזק בדברך שיהיה כמוכרה למען יזקק הוא ויתבדק באמרו שלא יוכל לעמוד נוסף על זה היותה צח וצנו ומגורשת צלחתי לא נבדדתי רוקם. [ד] דרכיך ה' כו' אמר הלא אמרתי כי לא אכחד כי פן מזה הנכי אלה שפך צמחתי אל הצופה והלא האמר נא

יִי חֶסֶד וְאֱמֶת לְנִצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֲדֹתָיו : יֵא לְמַעַן שְׂמֵךְ יִי וּסְלַחְתָּ לְעֹזְנֵי כִי רַב הוּא :
 יב מִי זֶה הָאִישׁ יֵרָא יִי יוֹרְנֵנוּ בְּדַרְךְ יִבְחָר : יג גִּפְשׁוֹ בְּטוֹב תִּלְוֵן וְיִרְעֵנוּ יִירֵשׁ אֶרֶץ :
 יד סוֹד יִי לִירְאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם : טו עֵינֵי תָמִיד אֵל יִי כִי הוּא יוֹצִיא מִרְשֵׁת רַגְלֵי :

רוסמות אל

דרך ה' לעשות נדקה ומשפט ויעשו משפט נדק: או יפרש ויאמר אך יורה העמים בדרך תשובה כי הלא נראה כמה רשעים שארבעה עיניהם האומים ברחמים שייטיב להם בעולם הזה לו"ח מה שורה הוא שאמר הם עמיים שלה יבעטו ידרכים מעשות בהם משפט ויורוין עד ישבו ולכל יבעטו וילמד עמיים דרכו בחורו כמ"ס ז"ל על ומחורקך תלמדנו משן ועין שדרכו ית' להודיאים לחירות על יסורי הפלח שן ועין קל וחומר ליסורי כל הגוף שהיו בני חורוין לעולם הבא. (י) ושאל תאמר הלא כמה לדיקים גמורים יקבלו יסורין בלי עון לז"ה כל אחרות ה' אפי' היסורין הם הפד ואמת לנוצרי בריתו ועדותו שהם לדיקים שלהם הם של אהבה להפליא חסדו למו עשה"כ. (ה) ולתאמר ברוביה ומי כתיב חוטאים המלום כתיב יאמר עיני כי אחרי שובי נחמתי וכו' שהוא כי אין החוטא מכיר עגמו עד אחרי החילו בשתובה כי ח' מדרכי היתה"ל הוא לשכחו השמטותיו ולהורות לו כי הוא עוב מרבים אך אחרי שובי הוא ית' פתח עיני שכלו ומורה ומוכיר לו כל אשר היה על הגפס וזה יאמר טוב וישר ה' כי על כן יורה העמים אחר שהחוטא כבר הוא בדרך כי החל לשבו והשתר כדלעיל. (יא) למען שפך דמיו מהמקולים עולם בעיניהם שהוא סבת העדר הפליחה אך הני מודה כי רב הוא ועל זה הסלה למען שפך. או יאמר למען שפך ה' וסלחת לעוני כי הלא רב הוא שפך המכר וכדאי למענו חסלה עוני כי אם עוני גדול עשה למען שפך הגדול. (יב) מי זה האיש כו' יש קונה שולמו בעסק חורה ויש בג"ח ויש נדקה וההיקס ביתר מלות אמר כי ביות האיש ירא ה' ולבו לשמים כל דרך איש ישר בעיני ה' ועוזרו למשך דרכו אשר נהר לעמוד בו את ה' וזה מי זה האיש שיהיה ירא ה' יורנו ה' ויריכנו בדרך יבחר האיש המכר: או יאמר מי זה האיש ירא ה' יורנו בדרך יבחר ה'. (יג) ומה הוא דרך ה' הלא הוא שפסו בטוב תלוי כו' שלא ישות לבו היראה ה' הוא אל עובות העולם הזה הפילו את פירות מעשיו רק כל ישע וכל הפן אינו רק שפסו בטוב תלוי בג"ע ושהטוב שהיה לו לקבל סבת שהוא הפירות יהיה לרשו אחר שפסו בטוב תלוי זרעו וירש ארץ והוא מאמר רז"ל במקום אחר באמרת אם היו אוכלים האבות פירות מעשיהם עשה"ל מה היו אוכלים בניהם. (יב) או יקושר עם הקודם ועם המאמר ויאמר הלא שאלתי מאת ה' למען שפך ה' וסלחת לעוני כי אין זה רק כולוק היזק ולמה לא שאלת הבאת תועלת להורות לפניך דרך יסכון אור העש"כ לפשך ולרדך וגלות לך כבודוין וכיוצא אל תהמהו כי הלא שאלתי יהיה להכיר המעשכ מהשגת העובות כלם כי אחר שיהיה משולל עון מהליהם יהיו לו כל העובות כי מי זה האיש ירא ה' מהלוי יורנו ה' בדרך יבחר כי עין ה' אל יראי. (יג) כי יהיה מה שיבחר שפסו בטוב תלוי חן זרעו וירש ארץ כי יו"ל של ישעו יהיה או כד"ה מכה אביו ואמו. (יד) מלבד מה שהיה לו מהלוי כי סוד ה' אל יראו כבודו כי ישפיע בו שפע השנה סודותיו ויתברך כי יגלה סודו להם כי סוד ה' ליראו והוא דבר גדול משען כי אם גלה סודו אל עבדיו הנבואים ואין זה דבר שח"ח שומע"ל חן להודיע לו סודו ואפשר שלא יגלה כי אם לאחד בדרה או לתרי בדרה ולא כל יראה ה' יזכה לכך כי לא כן הוא רק ובריתו להודיעם כי ברית כרותה היא לו ית' להודיעם סודו והוא מאמר שלמה אז הבין יראתה ה' ודעת קדושים תמנה כלל הדברים כי אמר דוד מה שלא שאלתי רק שללה עון שהוא כולוק היזק הוא כי מי זה האיש ירא ה' מלחטא שאין הטא בידו ה' יתן לו כל התועלות הקניניות האלה אך הוא יען כי אין לו רשת צרנליו ואינו צריך לבקש מאת ה' בידוק היזק. (טז) אך לא כן אנכי שהאל שליחת עון כי אני עיני תמיד אל ה' כי הוא יוציא מרשת רגלי כשליחת עוני כי העון הוא כרשת בגדלים כי עבירה גוררת עבירה והוא כחוף מכמר על כן לא בקשתי היא לזאת מהרשת כי אחרי כן כל המוכר יבא לי מהלוי ביראתה ה' נמצא כי בקשתי באמרי וסלחת לעוני דבר רב הוא כי בשלוקו לא יבצר ממני היות ירא ה' וכל העובות קניניות מהלו ויצאו לי. (יד) סוד ה' כו' מלבד אשר כתבנו יאמר ראו נח מה גדול השק ה' להיטיב ליראו כי הלא מגלה להם סודו לשהיו רשעים לפניו והוא עיני משה בשאל הודיענו נח את דרכך למען תמלא חן בעיניך צמת היותנו חון מרצון וישע כן בגלה סוד ה' בצביל יראו שומע"ל חן לפניו שהוא ה"ג מדות ולא בלבד הודיעו הסוד כי אם גם ובריתו זה להודיעם באמרו הנה אנכי כורת ברית כמ"ס ז"ל ברית כרותה ל"ג מדות שאינם חוזרות ריקם. (טז) אך אנכי עיני תמיד אל ה' בלי י"ג מדות כי הוא יוציא וכו' לעומת מה שעניי אלך. (טז) כך פנה אלי ולא באבק רק להיות מאשר כהנת בתורה ותמותי את אשר לחון כו' שאר"ל אומר גדול יש לו להב"ה ואמר מה זה למי ואמר לו הב"ה למי שאין לו מגבל ותמותי כו' אש"פ שאינו הגון כו' וכוה יאמר הנני שיהיה מאוזה שאמרת ותמותי כו' ומה שאינו כומך ב"ג מדות וגם לא בזכותי הוא כי יהוד ועני אני כי למסוך על ה"ג מדות הנז' ה"ה כי הלא יהוד אני ואין י"ג מדות שפחות מי' וגם למסוך על זמותי ח"ה כי הלא עני אני והני ככלל מה שאמרת ותמותי הע"פ שאינו הגון מאוזה הגדול שהוא למי שהוא עני ואין לו זכות משלו. (טז) עיני תמיד אל ה' כו' זולת הכחוב יאמר כי היה המציע תמיד השמיעה והוא מהלך על הארץ וילכו רגלו במשכלות הדרך כי לא יביט אל הדרך אשר ילך בו והיה נראה שכה יקרה

כו * לְדוֹד שְׁפַמְנִי יי כִּי אֲנִי בְּתַפְי הַלְכְּתִי וּבְיַי בְּמַטְחִיתִי לֹא אֶמְעָד : = בְּחַגְגֵי יי
וַיִּפְגְּנִי צָרְפָּה כְּלִיֹּתִי וּלְבַי : ג כִּי חִסְדְּךָ לִגְגֹד עֵינַי וְדַתְּהַלְכְּתִי בְּאַמְתְּךָ :
לֹא יִשְׁבַּתִּי עִם מְתֵי שׂוֹא וְעִם גַּעְלָמִים לֹא אָבוֹא : ה שְׁנֵאתִי קָהַל מְרַעִים וְעִם

רוממות אל צרופה כתיב

כו (א) לְדוֹד שְׁפַמְנִי ה' כו' הַיָּם אֲרוֹל שְׂדוּד הַמַּלְךְ ע"ה עַקֵּשׁ מַהֲבִיחַ שִׁיאֲמְרוּ חֲלָתִי דוֹד אֲמַר לוֹ
הַקִּבֵּה הַחַצְוֹת וְכִיֹּסִים וְחִסֵּה לֹא נִשְׁמַחְךָ אֲמַר לוֹ בְּחַגְגֵי ה' וְנָסִי . וְהִנֵּה לְפִי הַנִּרְחָה מִהַמְּסַרְסִים
כִּי מוֹמֹד זֶה הוּא אֲחֵר מַעֲשֵׂהוּ עִם בַּת שֶׁבַע שֶׁנֶּסְחָה וְלֹא עוֹמֵד בְּנִסְחוֹן וּלְפִי זֶה יֵאמַר לְדוֹד כו' בְּעֵינָי מִמְּאָרֵם
ז"ל שְׂאֲמְרוּ לֹא הוּוּ יִשְׂרָאֵל רְאוּיִים לְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה וְלֹא הוּוּ דוֹד רְאוּיִ לְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה אֵלֶּה שֶׁאֵם יִתְפַּח יִתוֹד לוֹמְרִים
לוֹ כִּלְךָ חָלַל דוֹד כו' וְיִבְאֲרֵנוּ בְּמִקְוֵנוּ לֹא הוּוּ רְאוּיִ לְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה הוּוּ בְּלֹא חֲסֵה חֲתָמָה חֲתָמָה שֶׁעַל
יְדוּ הוּוּ רְאוּיִ לְבַת חֲסֵה זֶה עַל יְדוּ כְּעֵינָי עֲבִירָה גוֹרֵמָה עֲבִירָה כִּי אֵם בְּלֹא קִדֵּם לוֹ עוֹן אֲשֶׁר חֲסֵה בְּיָדָהּ
רְאוּיִ לְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה וְהוּוּ לֹא הוּוּ דוֹד רְאוּיִ כו' וְזֹכֵר יֵאמַר לְדוֹד כְּלוֹמֵר לְסוּיֹת עֵינָי זֶה לְדוֹד בְּלֹא הוּוּ רְאוּיִ לְאוֹתוֹ
מַעֲשֵׂה לְכֵן שִׁפְטֵנִי ה' מִדַּת רַחֲמִים וְלֹא מִדַּת הַדִּין וְיִפְרֹשׁ וְיֵאמַר מִה שְׂאֲמְרֵתִי לְדוֹד הוּוּ כִּי אֲנִי בְּתוֹמֵי הַלְכְּתִי
לְשִׂאל הַנֶּהֱמָה הַלְהוֹךְ עָלַי וְלֹא הִשְׁלַחְתִּי חַיִּו עֲבִירָה לְגִרְוֹד לוֹ הַחֲרֵם וְכֵה' בְּנִחְסוֹ לֹא חֲמַעַד . (ב) בְּרַחֲנֵי
כו' כִּי אֲעֻמֹּד בְּנִסְחוֹתֵי . אֲבַנְבֵם לְפִי שְׂפוֹתַי שֶׁל מִקְרָא בְּחֲמֵרוֹ בְּחַגְגֵי ה' כו' יִירָה כִּי יִדְבְּרוּ הַכְּחוּשִׁים עַל
עַן בַּת דְּבָרָה לְפָנָיו ית' לְחַמֵּר לוֹ שִׁיאֲמַר לוֹ חֲלָתִי דוֹד כְּאֲשֶׁר יֵאמְרוּ חֲלָתִי חֲנִרְחֵה חֲלָתִי יִתְקַן וְחֲלָתִי יִשְׁקָב
וְיֵאמַר עַל שְׂפָתָיו ית' בְּחַגְגֵי ה' כְּלוֹמֵר גַּם אֲנִי כֵהֵם . (א) וּלְפִי זֶה יֵאמַר בְּשִׁפְטֵי ה' כו' ע"ה מִה שֶׁמַּעֲמִיתִי
לוֹמְרִים עַל פְּסוֹק וְהוּוּ ה' לוֹ לְחֵלְסִים שְׂאֲמַר אִו חֲסִיִּה כ"כ מִתְּהַגֵּב בְּחַסְדוֹת שֶׁגַּם שִׁפְטֵלוֹ מִדַּת הַרַחֲמִים יִתְקַן
לוֹ לְחֵלְסִים שֶׁהוּוּ דִין לֹא חִירָה וְהוּוּ יֵאמַר פֶּה שִׁפְטֵנִי ה' שֶׁגַּם ה' יִתְהַקֵּךְ לוֹ לְדִין וְלֹא חִירָה לְבַלְתִּי הוּוּ זִכְרִי
בְּדַעֲתִי זֶה וְהוּוּ כִּי לֹא גִרְעֵתִי מִהַחֲבוּת לְכַוֵּת שֶׁס הַלְהוֹךְ עָלַי כִּי הֵלֵךְ אֲנִי בְּתוֹמֵי הַלְכְּתִי כו' וְהוּוּ כִּי הֵלֵךְ
יִתְרֹן הַחֲבוּת הוּוּ בְּלֹא הוּוּ לְרִיבִים שֶׁעַד לְתוֹמֵם כֹּהֵם שְׂאֲמַר כִּו אֵת הַחֲלָלִים הַיִּהְיֶה נֶה כִּי הוּוּ לְדִין כִּשֶׁן
לְתוֹמֵי חֲלָה שֶׁמַּעֲמֵם מִהַלְכִים לְתוֹמֵם כד"ה הַיִּתְהַקֵּךְ לְפִי אֲשֶׁר הִתְחַלְּבוּ אֲבוֹתַי לְפָנָיו וְגַם אֲנִי כֵהֵם כִּי אֲנִי
בְּתוֹמֵי הַלְכְּתִי בְּלֹא הֲזַרְכְּתִי שֶׁעַד לְתוֹמֵי כִּי אֵם בְּתוֹמֵי שֶׁל עֲמָתִי הַלְכְּתִי וְגַם לֹא הוּוּ פִּחַד אֵם תְּנִינָה הַלְהוֹךְ
עָלַי גַּם בְּחַיִּי חוֹלִי חֲסֵה אֲשֶׁרִי מִה שֶׁהַדָּק הַעוֹבֵה שֶׁע"כ אֵין הַקִּבֵּה"ם מִיִּיחָד שְׂמוֹ עַל הַמְדוּקִים כו' ע"ה מִה שֶׁמַּעֲמִיתִי
לֹא יִתְאָמֵן עָלַי וְכֵה' בְּנִחְסוֹ לֹא חֲמַעַד בְּחֻסֵּן שְׂמוֹל לְכַוֵּת עָלַי לְאוֹת חֲלָתִי דוֹד כִּי לֹא חֲמַעַד . (ב) וְהוּוּ
בְּחַגְגֵי הוּוּת בְּחַגְגֵי ה' גַּם אֲנִי וְהוּוּ מִה שֶׁכְּתוּב בַּ"י וְיִרְאֵה עַל מִאֲרוֹל"ל עַל פְּסוֹק ה' לְדוֹק יִבְתֵּן שֶׁבִּיבֹא ב'
מִשְׁלֵם ה' לְקַדֵּר שֶׁעַל הַקְּדֵרָה שִׁיֹּדֵעַ שֶׁהוּוּ בְּרִיחָה מִכֵּה בַּה וּמִשָּׁל הַשְּׁפַמְנִי שֶׁכִּשְׂפָתָיו יִפֶּה מִכֵּה כִּו שֶׁמַּשְׁחֵבָה
כו' כִּי לְאֵחָד מִב' סְבוֹת וְכֵה' יוֹדַע תְּלוּמוֹת אֵת הַלְדוּקִים אוֹ לְהַרְחוֹת אֵת הַשְּׁלוֹם לְקַדְוֹ קַדְדוֹ כִּי מִכֵּה בְּקַדְרָה
הַשְּׁלֵמָה שִׁירָוֹ הַרְחוּם וּיקְוֹ חוֹטֵה . ב' לְמַעַן אֶרְךָ חוֹתוֹ לְהַשְׁבִּיחוֹ כִּי מֵאִו יִשְׂאֵר יִירוֹ וְכַעַס לְפָנָיו וְשִׁד לֹא יִיָּם
רֵאשׁ לְעוֹד כֵּה לְהַשְׁבִּיחוֹ עוֹד וְיֵאמַר דוֹד בְּחַגְגֵי הוּוּת הַמְּיוֹסוֹת הַרְחִיבֵן שֶׁהוּוּ לְכַוֵּן בְּזוֹתֵן שִׁיבְחָנוּ בַּה הַרְבֵּה
וְהַכֶּסֶף לְהַרְחוֹת אֵת הַשֶּׁם אֵת יוֹשֵׁב הַחַיִּים וְהַכֶּסֶף וְיִפְרֹשׁוּ ז"ל וְכֵה אֵת חֲבֵרָה לְכַוֵּן יִשְׁמְרוּ שֶׁהַמֶּלֶךְ חֲתָמְךָ
בַּ"י"ל עַקֵּשׁ הַקִּבֵּה"ם לְשׂוֹם בְּחֵלֶם לְשׂוֹם שִׁיֹּדֵעַ בְּחֻסֵּן וְהוּוּ יֵאמַר בְּחַגְגֵי ה' אֵת בְּזוֹתֵן בְּזוֹתֵן כד"ה וְכֵה אֵת חֲבֵרָה
שֶׁהוּוּ לְשׂוֹמוֹ ע"ה מִה שִׁיבְתֵן בְּזֵה וְהוּוּ וְכֵה' שִׁירָוֹ הַבּוֹתֵן לְשִׂמְחֵי כְּאֲשֶׁר הוּוּ חֲבֵרָה כְּלִ"ם ז"ל שֶׁשֶׁה לְמַעַן
הוֹדִיעַ לְקַדְוֹ אֵת הַשְּׁלוֹם וְאֵם עֲדִינָן לְרִיךְ לְרַפְטֵי הוּוּ מֵן הַבְּחִינָה הַשְּׂמִיחַ וְגַם לְרַפְטֵי כו' לְאוֹר אֵם כִּכֵּר לְדוֹק
אֲנִי בְּחַגְגֵי ה' וְאֵם עֲדִינָן לְרִיךְ לְרֹף לְרַפְטֵי שֵׁי דְבָרִים ה' כְּלוֹתֵי שִׂמְחָה לְחֵבְרָה שֶׁאֲרוֹל"ל שֶׁהוּוּ שְׂמוֹ כְּלוֹתֵי
וּנְשִׁעוֹת חֲכָמָה וְגַם לְפִי לְבַלְתִּי הַרְבֵּר בְּבוֹם דְּבַר שֶׁהוּוּ לֹד בּוֹה כִּל שֶׁלֶשֶׁת הַחַצְוֹת . (ג) כִּי חִסְדְּךָ לִגְגֹד עֵינַי
כו' הֵלֵךְ אֲמַרְתִּי כִּי אֲנִי בְּתוֹמֵי הַלְכְּתִי בְּלֹא הוֹזַרְכְּתִי שֶׁעַד לְתוֹמֵי רַחֵם נֶה כִּי כֵן הוּוּ כִּי הֵלֵךְ חֲסֵדִי בְּזוֹת
הַשְּׁלוֹם כִּי עוֹלָם חֲסֵדִי לְבַלְתִּי דְקַדֵּק הַרְבֵּה בְּמַעֲשֵׂה זֵנִי הַפִּסֵּד גַּם אֵם לֹא חֲבַסְרוּ מַעֲשִׂיָהִם לְגַמְרֵי כְּעֵינָי
הוּוּ לֶהֱם לְחַיִּו שְׂמוֹ הַנֶּה זֶה הוּוּ לְגַד עֵינֵי בְּזוֹתֵן הוּוּ אֵת הַפִּסֵּד לֹא לְהַסוֹת בְּזֵה מִה מְקוּדוֹת הַמֶּלֶךְ בְּחַיִּו שְׂמוֹ
בְּסִיךְ הַסִּדְךָ קֵךְ לֵן כֵן שְׂמִיתִי רַק וְהַהֲלַכְתִּי בְּחֻמְךָ מִה שֶׁהוּוּ חֲמָה לְפָנֶיךָ עֵשֶׂם . אָי יֵאמַר כִּי הַסִּדְךָ כו'
בְּמִתְאַרֵם ז"ל עַל פְּסוֹק אֲנִי אֲמַרְתִּי בְּחַפְזֵי כִל הַאֲדָם כּוֹזֵב כִּי בְרָאוֹת דוֹד אֵת עֲלַמּוֹ בְּזַעֲרֵי מוֹת אֲמַר יִתְמֵן כִּי
מַשְׁחֵי ה' לְמַלְךְ וְאֲנִי נִרְדַּף לְרַחֲמֵי וְאֵין לוֹ מְנוּחָה וְהִיבֵן הוּוּ מַלְכוּתוֹ עַל כֵן הוּוּ אוֹמֵר כִּי אֵין זֶה כִּי אֵם שֶׁל
הַאֲדָם חֲפִילוֹ שְׂמוֹל הַנְּשִׂא כּוֹזֵב וְלֹא בְּלַחוֹ ה' לְמַשְׁחֵי וְהִנֵּה מְנוּחָה הַשֶּׁר הוּוּ אֲשֶׁר לְהַרְבֵּה ה"ו לְכַוֵּי מַעֲשֵׂה
שֶׁגַּם מִתְאַרֵם שֶׁלֵּה לְמוֹשָׁבוֹ וְכוּיָאֵל וְהַרְבֵּה לֹא הַרְבֵּה רַק בְּשְׂמוֹלֵל וְהוּוּ אוֹמֵר רַחֵם נֶה ה' חִיךְ אֲנִי מִתְּהַגֵּב בְּבוֹם
כִּי הֵלֵךְ הַסִּדְךָ שֶׁמַּשְׁחֵתִי לְמַלְךְ הוּוּ לְגַד עֵינֵי שֶׁהִיָּה מַשְׁחֵה בְּמִקְרָא הַנֶּהֱמָה הַחֲפִילוֹן שֶׁהוּוּ נִקְרָא בֵּין הַשְּׂמִיחַ
וְכִ"ו לֹא הַרְבֵּרְתִּי בְּתוֹמֵי וְנִסְחָל וְנִרְדַּף בְּחֻמְךָ כִּי לֹא הַרְבֵּרְתִּי רַק בְּחֻמְךָ שְׂמוֹלֵל אֲדָם וְכִ"ו לֹא אֵל חִיךְ
לֹא כֵךְ אֵל כִּי לֹא חֵיֵב אֵו וְהַהֲלַכְתִּי שְׂמִיתִי מִתְהַקֵּךְ וּמִגִּלְגַּל וּמִגִּלְגַּל וּמִגִּלְגַּל . (ד) לֹא יִשְׁבַרְתִּי עִם
מְתֵי כו' גַּם אֲשֶׁר אֲמַרְתִּי שְׂמִיתִי בְּזוֹתֵן בַּ"י שֶׁלֵּה חֲמַעַד מִכֵּלָן וְיִתְלַךְ בְּעֵינָי אֲשֶׁר הַשְׂמִיתִי הַנֶּה כִּי כֵן הוּוּ כִּי
הֵלֵךְ אֵין חֲדָם חוֹטֵה כִּי אֵם לְאֵחָד מִב' סְבוֹת אוֹ מִפִּחַת יִירוֹ כִּי רַע וּמֵר הוּוּ וּמִתְגַּבֵּר עָלָיו אוֹ מִתְחַבֵּר לְהַשְׁחִים
קִדְוֹס אוֹ רַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה עַל לֹד הַיָּה"ל"ם כִּכֵּר אֲמַרְתִּי כִּי מְבוֹשֵׁעַ הוּוּ חֲלָי כִּי הַהֲלַכְתִּי בְּחֻמְךָ כִּי בְּתוֹמֵי הַלְכְּתִי
וְגַם לְעֵינָי הַתְּחַבֵּר עִם אֲשִׁים אֲשֶׁר לֹא יִשְׂבִּים גַּם זֶה אֵין לוֹ כִּי הֵלֵךְ כֵּל יִמֵּי לֹא יִשְׁבַרְתִּי עִם מְתֵי שׂוֹא
הַמְתַּקְּבִים

כז " לְדוֹד יְיָ אֲרוּרִי וַיִּשְׁעֵי מִמֶּנִּי אִירָא יְיָ מַעֲזוֹ חַיִּי מִמֶּנִּי אֶפְהַד: ב פָּקֹרֵב עָלַי מְרַעִים
 לְאֵבֶל אֶת בִּישְׁרֵי צָרִי וְאֶבְרִי לִי הַמָּה כִּשְׁלוֹ וּנְפִלּוֹ: ג אִם תִּהְיֶה עָלַי מִחְנָה
 לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקּוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזוֹאת אֲנִי בּוֹמֵחַ: ד אַחַת יִשְׁאַלְתִּי מֵאֵת יְיָ

רוטמות אל

לעשות כן גם אני זה אנוי נרדף כי הלא רגלי עמדה במישור כי רגלי הסידוי שמר ה' ועל כן במקום ב' מקהלים כאשר ועשה ית' פעודה לנדיקים שיהיו אז ב' מקהלים פעולה של מעלה פעמו ית' והנדיקים חזכה שחנך ה' שינון לי כום של צרכה ואני אהנך :

כז (א) לְדוֹד ה' אֲרוּרִי וכו' ידוע כי האדם הוא הנפש ולא הגבר אך הגבר יקרה בעד אדם כי הוא גבר ולא רוח ולכן בדברו על הנפש אמר חזרי וישעי כו' חזן בדברו על גופו אמר להכל

אח בשרי ונבאל ה' ענין והוא כי הנה עודנו עומד בצרתי ענין צה שבע שמשך לו הגרסה הקדושים אלו האומרים לפני הבנה על אשה את מוחו צמה ומכשיות אהו צבית מדרשו כמאמר רז"ל ויהנה ידוע כי קודם ענין צה שבע שאל משה ה' כיצנה צה המקדש צימו לו הודה לו הוא ית' והנה זמן היה ענין צה שבע ושיער ענין כוונתו במזמור הזה הוא כי הנה שני מיני חובבים יש לאדם ה' חייב הנפש כי נר הרע וכל כחות עומחה שנעשו בעצירות אשר עשה שכל אחת מהנה כחש מלחמה עומדת לגרור לו עבירה אחרת ויש יום לאחד זה נפשו ויש סוג שני והוא חובבי הגוף עורכי מלחמה מבקשים להרגו כדרך המלכים ועודו להלחם איש בראש ממלכה בממלכה והנה לדוד היה סוג שלישי והוא חובבי סביבותיו כדוגמ' והחשובל והומיהס המלבימים פניו ומכשיות אהו ואמר דוד כי הנה על הסוגים הראשונים לא היה מלשער כי באשר ה' היה בעצרו לא יירא לא מלרת הנפש ולא מלרת הגוף אך על השלישית היה אומר כי מי יתן והיה הוא ית' ונתן את שאלתו הקדומה אשר שאל ה' כיצנה צה המקדש צימוו היה פורש מצני אדם ויושב צב"ה כל היום בערב הוא צל אל ביתו ובכל בקר שב אל משמרתו צבית ה' יום יום כל ימי חייו ואז יראו חובביו ויבשו כי זיכהו ה' לבנות את ביתו להיות בן בית לה' ואז יעז לו מתגרתה ולא על דלגתו היה נר לו כי אם פן רגע אחד בשמעו רוע דכיהס ירהר אפו וחמת מלך תבער צו לעשות צהס מבשש ואולי לא ישר צעויו ה' ומלאהו עון. ונבאל אל התכת הכתובים בצורה הנה' והוא כי אמר הנה מבשני סוגי החובבים אחד אשר הם לנפש להחטיאה שני הם לגוף להמיתו חין לי פחד כי הלא לדוד ה' כו' כלומר כיון שלדוד ה' שח' אהו הוא חזרי להחיר לפני ללכת במזותיו וישעי לנילא מתגרת הינה"ר ומכל כחות עומחה עבירות אשר עשיתו המקטרגים עלי עומדים להחטיאני וע"כ ממי אירא מי יוכל להחטיאני וזה הוא על הנוגע אל הנפש אשר בדברו עליה אינו אומר אור נפשי כי אם אורי כי החדש הוא הנפש וגם על חובבי גופו ומבקשים לקבא חיי מן העולם הזה גם מזה לא אירא כי הלא כאשר ה' מעזו חיי ממי אפחד. (ב) ושמה תאמר הלא אפשר על ידי פרושים ומרישים בעלי בחירה פן בחרב יאלו לקראתך שכל הפשיות הבחירה לא ימנעו ה' חין זה כלום כי הלא בקרוב עלי מרשים חין הגדה כל כך גדולה כי אינה נרה לנפש כי לא יוכלו רק להכל את בשרי כי חין שליטת חובבי כי אם לגוף אך לא יוכלו על הנפש ולא עוד כי אם גם שחס בעלי בחירה ממנה חושב והמרשים יכרעו ויפולו והוא כי אחר שלרי וחובבי הם צרי וחובבי הנפש הם המשחיתים שנבראו בשמותיהם הם לי כלומר שלי כמה דמת אמר לי הכסף ולי הזהב וכן כל לי שבמקרה שהוא כלומר שלי והענין כי גם מי שיש לו עומת צדק צם משחיתים וצם משהיה מביק בגמרה כי נהפכו לו העומת לזכות והקטגורים לסניגורים כמאמר רשב"ל גדולה תשובה שזדונות נעשים כזכות כי הנפכים המקטרגים לסניגורים ולאזהבים הנה אז המרשים לא יוכלו להכל את בשרו ולא עוד כי בהיות שלרי וחובבי של הנפש הם לי שלי עשויים שלי חחת הויתם חובבי אז המרשים הנזכרים בשלו ונפלו שלא ישלעו ה' את הבעלי בחירה באדם אלא בהמאל צו שמן עון אך לא בהפכו זדונות לזכות ויקרם כנצודנאלר וחבריו עם הנהיה וחבריו שלה הוכרה בחינת נצודנאלר כי עשה ובלה רעתו וישלכס אל גו חתון נורה יקידחת ואח"כ הנילס הוא ית' צרחתו בחופן שלה נשאר לצודנאלר רק השון והעונם פן אלה בשלו צעון ונפלו בעונשו ואני אהלל וצוה מלת המה אינה מיותרת כי תורר אל המרשים השוכר חתלה. (ג) והנה בומן שלי צידו והוא כי אם חתנה עלי מהנה והוא הצדיק המאמרם ז"ל על הוזה תלמיד דהנה מיררת אמר לו רבו חטאים את דכתיב פחדו בליון חטאים כו' וכן כתבנו על פסוק וירא יעקב מאד וייר לו כי בראות יעקב שביה לו מורא בלבו מעשו הלא לו על המורא באמרו חס לא שיש עלי חיזה חבת או שחני חייב לחתי על מה שלקחתי ממנו הברכה לא היחה יראה נופלת עלי וזהו וירא יעקב מאד וזה וייר לו על היראה שגולה עליו באמרו כי הוזה הוראת חטא. ועל דרך זה הוזה כוונת דוד באמרו הנה כאשר חתנה עלי מהנה שחונה נגדי מרחוק אני רוחה שלא יירא לבי כי חין מורא נופלת בלבי אז אני מתחוק באמרי כי חין עלי חטא להפחיד לבי וע"כ כשהקוס עלי מלחמה מהמהמה ההוא צבחת אני בועה בצורכה זו ברהוים שמרהוים המחנה חונה עלי חין יראה בלבי אני בועה שלחנה ההלחמה בחופן משני המכוסים של החובבים איני מרד כלל. (ד) ועכ"ז אחת שאלתי משה ה' זה יבוס שהוא לבנות צית המקדש ולא הודה לי ה' ועשה אותה חבקש והוא לפרוש מצני אדם שהוא שבתו צבית ה' כל ימי חיי ולא אמר שבת כי אם שבתו

יִשְׁעֵי : כי אָבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי וְיֵי יֹאסְפֵנִי : יא הוֹרֵנִי יי דַּרְבְּךָ וְנַחֲנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר
 לְמַעַן שַׁרְרִי : יב אֵל תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרִי כִּי קָמוּ בִי עֲדֵי שֹׁקֵר וַיִּפַח חָמֶס : יג לֹלֵא
 הַאֲמַנְתִּי לְרֹאוֹת בָּטוֹב יי בְּאֶרְץ חַיִּים : יד קוֹה אֵל יי חֹק וַיֹּאמֶן לִפְנֵי קוֹה אֵל יי :

רוממות אל

ועמוד לי להושיעני הלא אין לי אלא אלהי כי אלהי אלהי ישעי לכן טוב טוב הוא הולכי נשמה שהוא חמדי
 פיך אחי לבלתי אהמא משאמא ומשךך אחר אבדי לרפא ארתי וזהו כי אלהי אלהי ישעי (י) ולא בלבד מעשה
 כי אם מראשיתו כי הלא ג' חוספין יש בנאדם אביו ואמו והקב"ה והוא חלק אביו ואמו שהוא הגוף בראותו
 עתיד להיות וכל מה יכלו לעשות בחלקם הלא עזבוני כי מאז נקח כל אחד חלקו עזבוני כי אין לאל ידו וה'
 יאספני כי זולת שנות אדם הראשון הולך ית' לקחה מעט מבנות אברהם ומעט מיעקב ומעט מיוסף הנה כי
 הוא ית' אלהי ישעי בנאדם שחקק חיי ממקומות רבים וזהו כי אביו כו' וה' יאספני (יא) הורני ה' דרכך
 וכו' הנה עד כה חלה פניו ית' והיו פניו אחרו בלאמו את פיך ה' חבקם והל"כ בקם שאלה שנית והוא כי
 אחר שיהיו פניו ית' אחרו אל יסחר פניו ממנו אפי' העייה מה בלאמו אל חב' בנף וכו' פן מזה יבא לנשימה
 ולעשייה לגמרי כמדובר פן בעת שיטעמו על אריותו סביבותיו התקשרים אריותו בלאמו הבא על אשת איש
 מיסתו במה וכיחא בזה עתה אחרי אמרו כי אביו ואמו עזבוני וה' יאספני אמר עוד שאלה שליטתו חיי מבקם
 והוא הורני ה' דרכך זו הנוצר שהוא להיטיב גם את אשר לא הקדים לעשות טובה כי אם הדרכה חסד לך
 כי הלא בעצם הראשונה שאלה לעולם שאלתי לך כי אדם הוא דוד ועשה גמלתו טובה גדולה כי אביו ואמו
 עזבוני וחסה ה' אספני מעט שנות מלך אחד מהאבות והחיותי שבעים שנה על כל חיי שאל ממך הורני
 ה' דרכך זו שאלתה פן גם אני להרבות להיטיב את אשר הרע לי וזו היא דרך רחבה המתיחסת לדרך ועוד
 חוספין לי כי ונהוי בלתי מישור שנס בדרכיס ארס הנקראים אורה בערך הנקראה דרך יהיה אלה מישור
 והוא כי מישור הוא לעשות לפנים משרה הדין כמ"ס ועשות הישר והפזב זו לפנים משרה הדין והעושים פן
 נקראים ישרים הרואים את הפנים מכל שאר כחות האדוקים ועל מדה זו אמר ונחתי בלתי מישור הוא
 אורה ישרים והענין כי חין ז"ל במה שמתיחס לדרכך רחבה שהוא כי במה שאטיב להם לא יזר לי כי אם
 כהולך ברחבה כי אם גם בלאוה אלר שיהיה לי במה שאטיב להם גם בזה נחתי ה' למען שורדי המשתכלים בי
 כי לא יכירו ה' אספני מעט שנות מלך אחד מהאבות והחיותי שבעים שנה על כל חיי ויאמרו לי בהחיתך
 בלבבי חך בראות כי גם במה שזר לי ודוחק בדבר ועכ"ל חיי מתנהג בהסודות אז יודו האמת והדרכה למדו
 לעשות פן גם הם (יב) אל תתנני וכו' אמר הנה נא הולחתי לעשות לפנים מן השורה שהוא כי גם לאשר
 מרבים לי ארבה להטיב כי הורני ה' דרכך כמדובר והלא היה אפשר ילא מזה הטעם אהת והוא שאם הם
 בעולם אשר הם עומאים והעומאים בנפשותם יהיו גורמים ארה שלא תבא אשר דרך ה' הוא ליטול רב שבהם
 לכפר בעד נפשם אל העשה לי פן בלל חסדותי להיטיב למאלי כי כי אם אל תהנוי בנפש זרי בלאוה מן
 לקרן כברה בעד נפשם כי הלא יתאוו עוד כי לא יאמרו כי לדיק חיי ונפשם בעולם כי אפ' ידעווי לחובה
 כי הלא קמו בי עדי שקר כי ידעו הכל כי מפורסם היה כי כל הויאל למחמת בית דוד גם כריותה מושב
 לאשתו ובי לבדי קמו עדי שקר לומר כי באתי על אשת איש כלאמו חיי והתעסק על נעוים והאלות הבא
 על אשת איש מיסתו במה כי החשוב בלהורות כי לא ללשון הרע שהוא אחד מהדברים שהנעוים באים עליו
 תחשב וגם לא לחושב בכערים דקיימא לן דלוקה בגופו כי אם בלמת יתנה חכם וזהו כי קמו בי עדי שקר
 והתפחה והדבור שהייתי מפיח ואומר להם הוא חכם כי כדבריהם פן הוא כי חכם המסתי אשת זולתי .
 (יג) ואין תקינתי לולא שהאמתי לראות בטוב ה' בדרך חיים הוא לעולם הבא והוא ממאמר ז"ל שהיה משיב
 להם הבא על אשת איש בחוק ויש לו חלק לעולם הבא וזהו אמרו חכם הוא בדי אשת רעי לולא שעת"ל
 האמתי כו' כי יש לו חלק לעולם הבא כלומר ולא חתפם בעון נפשם כל פכן שיתפקרו ויחוקקו בנפשם
 לומר כי מיסתו ראה כי בלתי בעון אשת איש כדבריהם ויובשו על השאלתם פפע (יב) או שער הכתוב
 בדרך הזה שאמר כי קמו בי עדי שקר לומר שבלתי על אשת איש ויפה חכם שהיתה מתפשטת חמורת חכם
 זו בכל שהמסתי אשת זולתי לולא היתה עשתי אמרי הבא על אשת איש מיסתו בחוק ויש לו חלק לעולם הבא
 וז"ל ויפה חכם לבן הוזה לומר כי היה יפה וכדבר חכם עושות זה לולא האמתי לראות בטוב ה' בעל פן
 זה היתה מנבל חמורתם זו כמדובר (יד) קוה אל ה' כו' הנה כתבנו כי ג' דברים שאל זו אחר זו
 בהדרגה בדרך השני המחור ראשונה אל פיך ה' חבקם שיהיו פני ה' אחר . שנית שאלה היות פניו אחרו אל
 יסחר פניו ממנו לבוס סבה וז"ל אל תסחר פיך ממני אל חב' עבדך שאלה ישה ממנו בזמן פניו ויחך פן
 ילא בנף מן השורה . שליטתו שיהיה עמו להורות לו ולהושיעו בדרך חסדות לפנים מן השורה ועל זה אמר
 הורני ה' דרכך ונחתי בלתי מישור על שלש אלה רוח הקדש הטיב חמריה לו והאמר על הראשונה קוה אל ה'
 כי יהיה עמך שהוא יסחר פניו ולא ישה בנף עבדו שהוא בעת כעשר ויחך לזה חיי ואמר לך לא תמיה הכל
 אל ה' כי אם רק חוק בלתי יהיה לך חף וכעס ועל ידי פן ויחמן לךך הוא ית' ויאמרו לבלתי כעוים כי
 הבח

לא יבינו אל פעלת יי ואל מעשה ידיו יהרסם ולא יבנם: ו ברוך יי כי שמע קול
 תחנוני: יי עזי ומגני בו במח לבי ונעזרתי ויעלו לבי ומישרי אהרנו: ה יי עז
 למו ומעזו ישועות משיחו הוא: ה השיעה את עמך וברך את נחלתך ורעים
 ונשיאם עד העולם:

רוטמות אל

(ה) מפני המון העם כי לא יבינו אל פעולת ה' בו' כי אדרבה כמה שמטיב להם יהרסם צעוה"ז שמאכלים
 זכרות ולא יבנם לעולם הנח שהוא להשמדם עדי עד. (ד) או יאמר תן להם כפעלם בו' לומר הלא ידעתי
 ה' כי חיך מוותר מן מעשיהם הרעים כחוט הסערה ומה שמאריך להם הוא לרעתם כי חסלה לנאמך אל
 פניו להאזינו אך הדבר הקשה הוא שכלל האריות הוא השאר הדבר מדור לדור כי עושי הרעה יולדו
 בהייה וימוטו בעלה כי אין חלוצות למוסר ומאריך לסקוד על שלשים ועל רבעים עד חמלה הסאה מעין
 מאחר הכתוב על הגוים ודור רביעי ישונו הנה כי לא שלם עון האמורי עד הנה כי על שלא נחמלה הסאה
 עד הנה מאריך עד דור רביעי אך הנה תמשך מזה דעה גדולה כי יהרסו גם הם כל המון ישראל על
 מדותיו יתבצר על כל הלוחי פתך ה' כל חלחה עד מלאת הסאה ושמה חסרה אך הפקוד עליהם ערם מלאת
 הסאה לזה אני אומר כי המתלהם לא הסאה הוא כדי לתת להם כל שיעור פעלם אך עשה זאת ואל תתן להם רק
 כפעלם שהוא כי תוותר להם קצת על העדר הטובה האריות ותן להם לרשעים לשמים הוא הסוג הראשון
 כפעלם שהוא ככ"ף הדמיון כפעלם ולא כל פעלם וכן אל הפועלי און לבריות שהם הסוג השני תן להם כרוע
 מעליהם ולא כל רוע מעליהם ועל השלישית גם שחותר להם ההופה שזורים שלום עם רעיהם ורעה בלבדם
 ולא תפקוד להם רק כמעשה ידיהם שהוא מקלת מהרעה שיש בלבדם הבאה אל הפועל בלבד ונחמה בזה כמה
 שחשבה לנו הסד שלא תאריך להם עד דור אחר כ"ח השב גמולם להם כי תפקוד עונם להם כעצמם ולא
 תשאיר לבניהם אחריהם ויעשו אחריהם כל הרואים הלאהם כל וימוס. (ה) ועוד עטם שני על חוטלה עולם
 כי הלא בעלחמם אחר מותם לא יבינו הם עמם אל פעולת ה' שמטיב להם לרעתם ואל מעשה ידיו מנאח כי
 בזה יהרסם ה' שימוחו ולא כחשבה ולא יבנם כאשר בזה להם כפעלם וכרוע מעליהם צימיהם שהיו חורים
 ונכיים ע"י חשבה ועל כן הראוי היה כי אחה ה' תעשה באופן יתוקנו וישונו ליבנות ולא שיהרסו כי זה דרך
 השם לחשוב מחשבות לבתי ידח ממנו נדח: (ו) ברוך ה' בו' הנה כחצו כי בחצו שמע קול תחנוני בו'
 חלה פני אל יחנו ששם שטרם יקרא יענהו עכ"ל אחר הסכימו לעשות שאלתו לא ימים מהשתעשע ושמוע
 תפלתו אחרי כי כענין מאמרנו על פסוק ערם יקראו ואני אענה ועכ"ל עד הם מדברים ואני אשמע בזה עתה
 ואמר כי כן עשה לו אלהים ועל כן עזב להודות לה' ולברכו לו כי עשה לו זהו צדק ה' כי שמע קול תחנוני:
 (ז) על היות שה' עוזו ומגני מאז בו בנות לבי ונעזרתי מן השמים מיד שבעני ערם אקרא אלא שלא בא עדיין
 אל הפועל ומו הגיד לו כי נעזרתי מאז הלא הוא כי ויעלו לבי מאז בעת לבי ואון זה כ"ח שכן השמים עני
 ונעזרתי ומשורש נפשי העלוונה הושפע מיד שמהה בלבי מאליו באופן שלא בלבד אודנו על עשונם שאלתי וגם אל
 שמשו אל תחנוני אחרי כן כ"ח גם מאשר הפך התהוון בעצבון לשיר כמה שעלו לבי ערם אקרא שהייתי שר מיד
 לה' על הדבר גם מזה החזיק לו עובה וזכו ומישרי אהרנו: (ח) ה' עז למו בו' אחרי התפללו יתן להם
 כפעלם בו' אמר הנה בזה שתי תועלויות אחד עוז למו כי בראותם שותן להם כפעלם יתנו אל לבם וישונו אל
 ה' ויחיו הם וזרעם וגם מעוז ישועות משיחו הוא כי בשלומם ומעוזם יהיה שלום למשיח ה' הוא מלכס הרועה
 אותם כמנוי היום שהוא מלך ומשבל על עם רב וגוי לדיק שמתחוק בעבודת ה' ע"י כן. (ט) אך על כל
 זה לא על הנהגת אלהי עושה שחבר עיו מפני הכבוד שאהיה רועה ישראל כי מי יתן תושיעם ותהיה אחה
 הרועה ולא אני וזהו הושיעה את עמך הם ההמון וצדק את נהלתך הם הצנחרים חבא להם העוז גם שלא
 אהיה אני הרועה אותם כ"ח ורעם ומשחם אחה עד העולם כי על היותם עמך ונהלתך אני עושה לא על היות
 לי רוב עם הדרת מלך שאני המלך ורובה אותם כי מי יתן תושיע את עמך מיאדם הם ההמון הצלתי לדיקים
 וצדק את נהלתך גם שחיה תרעה אותם ולא אני כ"ח ורעם כי נהלתך ועמך המה וידיחו שעל ידי כן תבאשם
 עד העולם. (ב) וצמה שסדר התפלה הוא התפלל ואח"כ מתחנן מעט כמ"ש הרמב"ם ז"ל יאמר אל תאחר
 מלבצוע התנהה אחר התפלה כ"ח מעט קול שאחר השועה מאז שאני משוע לך ולא מסוף השועה כ"ח נשאו
 ידי שהוא צהלת השועה. (ג) והשועה היא שבהיותו בורה ונמשך אלא פנים חדשות תמיד אל תמשכתי עם וכו'
 ודברי שלום ורעה בלבדם פן אבטעם בם והלכד כענין בעלי קעילה שהיטיב להם ואמר ה' שישגורוהו. (ד) ואל
 תאמר כי דרכך להאריך עד שלשים ורבעים זה היה אלו שאלתי לפלם כל רעתם אך חמרה אני בזה
 להם כפעלם ותניו מהשבתם וגם כפעלם ככ"ף הדמיון ולא ככל מעליהם רק כרוע היותם אל הפועל מעעליהם
 בלבד וגם אשר לא עשו ע"י אחריים רק כמעשה ידיהם בלבד אך בזה שאל תאריך עד דור אחר רק השב
 גמולם להם בעצמם. (ה) וגם להועלתם כי הם עמם לא יבינו פעולת ה' בו' שמה שמטיב להם הם חושבים
 שצוה אותם ואינו כן רק שיהרסם להשמדם עדי עד ולא יבנם כאשר חשבו הם. (ו) וברוך ה' כי שמע קול
 תחנוני מאז עושי אליו והשאר מעין הקודם:

על מים רבים: ד קול יי בְּבַח קול יי בְּהִדָּר: ה קול יי יִשְׁבַּר אַרְוִים וַיִּשְׁבַּר יי אֶת
 אַרְוֵי הַלְבָנוֹן: ו וַיִּרְקִידֵם כְּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וַיִּשְׁרִיֹן כְּמוֹ בֶן רֵאמִים: ז קול יי חֲצֹב
 לְהַבּוֹת אֵישׁ: ח קול יי יַחֲלֵךְ מְדַבֵּר יַחֲלֵךְ יי מְדַבֵּר קִדְשׁ: ט קול יי יַחֲלֵל אֵילוֹת

רוממות אל

הדעת נוטה כי הוא רחמים בלבד לז"ל דעו כי גם בו מדת עוז כי הלא קול ה' היה על המים לקרוע ים סוף לעשות נקמה במצרים ופמח תאמר מי יוכיח שלא היה ע"י שם אלהים והראיה כי היו רוחים חותו כמראה גבור עופה מלחמה לז"ל אל הכבוד הרעים כו' והוא מעין מאמרו ז"ל בפסוק אחי ה' אלהיך שאמר הקב"ה הנה ראוני על הים כמראה גבור אים מלחמה ועשה כשליה לצור מעופף בכבוד אל תהרהרו בשתי רשויות הלילה כי אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך עם ישראליו כהארץ גבור ועשה כבוד וע"ד זה יתכן הורה זה הוא יתבדך כמה עבדים לא הרעים כ"ל בהשקט עשה בהם שפמים ובסווי שהיה ענין של כבוד הרעים בקלות ובקלות עד שמוצטעו כל האומות והלכו בלעם לשאלו אם היה מציא מצול לעולם כו' כמ"ס ז"ל ולמה עשה ככה להראות בסווי הוראת גבורה אף היה למשן יפילו כי אשר הוא עשה בנצלה כבוד הוא אשר עשה גבורות על הים כי הלא גם עשה מראה גבורה להודיע כי הוא עמו אשר היה על הים פועל גבורות וזה יאמר כמה יודע כי קול ה' על המים היה כמה שאל הכבוד הרעים שהוא כי בזמן בחינת היותו אל הכבוד שהוא בהיותו בסווי מעופף כשליה לצור שם הרעים שהוא הוראת גבורה אף היה להודיע כי ה' היה על המים רבים בקריעת ים סוף כי הלא המהרהר כהוארץ כבוד הוא מרעים יורה כי גם הוא אים מלחמה. (ד) הלא שאין הפרש הלא היות קול ה' בחינת הכח שבו שהוא כלול מכל בחינות שהוא על הים או היות קול ה' בחינת הדר שהוא בסווי אף זה הנה היה בשם המיוחד הזה: (א) עוד יתכן רמז על דרך זה ענין מאמרו ז"ל הנה גדולתו של הקב"ה כי מלך צבא ודם כשיואל המלחמה מרבה חיילותיו ושבחא להספלא בא לבדו לכל הקב"ה כשבא על הים בא לבדו ה' אים מלחמה וכשבא לתת תורה בא ברצונות קדש. והאשוב כוונת ענין מאמרו כי בענין דין תורה כי בשם הרחמים היה פועל ובעת רחמים הורה תכסים מלחמה להורות כי הוא בעל שני הכחות באחדות אחד וזה יתכן על פי דרכו ירמוז פה וירקב בו אמרו ה' על מים רבים ולא אמר קול ה' לרמוז כי בשמו בלבד היה עושה המלחמה ופמח תאמרו כי יש לכם עיכובים לומר את הקן מעשה לשיבנה היות הגדול והקדוש הוא השלישי הרוחני המקיף העיכוב הא' הלא הוא כי עשה כל מלכי האומות שמשלתם ואף כול להם ומה גם אם יתקבצו יחד עלינו ואיככה וכול עליהם ועל שריהם העליונים בשמים. שנית כתיב ה' ארץ שמהם פן תרבה עלינו חיות הצדה ומה גם לצאת בדרך הנה הקרובה אל המדבר אשר הוא מרכז לחיות ארץ ונחש ועקרב. ג' כי לא יעדרו רעות מחבלי משיח כי לא יעדרו קצת עבירות למדק כי הם כחבלי יולדה שאי אפשר בלעדם ועוב טוב הוא לעכל הנרות בגלות וישאר מעט לחבלי משיח. ד' על כבודו יתבדך כי אם מעשה נוכח להרבות תשובה ותביא הקן מעשה ותאבד כל המלכיות כאחת ותשאר בישראל בלבד והם מתי מספר וכמה נוכח מלכותך אף במשך הדורות יפרו וירבו ישראל לדורות עולם ותשוב תהיים ויחי כחול הים. ה' והוא כי ברוב עוז ותעצמות טובה מרובה אולי נשמון ונצבע ואם את רעהו חיים יבלעו כי רוב טובה יקנה באדם חוצר גאון משח"כ אחר עבור עלינו ארבע גליות כי נשארנו נכשלים ולא יבנה לבנו ברב טוב לביא ישראל על כן על חמשת הדברים האלה בא ואמר. (ה) על הא' שהיה כל היות כל מלכי הארץ צומצמתם ואף כול להם לשבדם קודם וזוהי הידוע מהלכו ונבוכדנאצר ומה גם כי אז לעמוד הם יפלו מעצמם על הארץ את ישראל בגלות על זה אמר הנה אין מעשור לה' לשבדם עודם בחקפם בהכל פיו כי הלא קול ה' שובר ארזים ואין כל חדש כי הלא וישבר ה' את ארזי הלבנון הם כל מלכי ארץ ישראל שהם ארזי לבנון כי יושלים הקרף בה כמאמרו ז"ל בפסוק והלבנון באדיר יפול וז"ל יהיה לבדם צמוח כי כאשר עשה צימים ההם ועשה כן גם עתה. (ו) והלא יך לבבכם אם תראו להם התקוממות עליכם כצבי וכאל לומר כי אולי שריהם בשמים הם בעוזרם ומה גם שעדיין לא שלם עונם אל תראו ולא תחפזו כי הלא צימים ההמה שפיצה ה' את ארזי הלבנון בכל השבוע היה כי ויקידים כמו עגל על ישראל כי נאן לבדם להתקבץ חמשת המלכים יחד מלך ירושלים מלך לביב כו' כי לא המתינו עוד שריהם עליהם כ"ל רקדו הם להללם ומה' יאל כלוהם הם ולא אחד אחד ואשר הקידם כמו עגל היו כללות המלכים של ח"י הנקראים בשם לבנון ומה גם שריון שהוא סיוחן הנקרא הרמון הוא שריון כמפורש על והרמונים מהר מזער כי השריון ההוא הוא סיוחן לא בלבד רקד על ישראל כאשר ויאל סיוחן כו' כמו עגל כי אם כמו בן רחמים. (ז) והוא מה עשה הוא יתבדך קול ה' היה חוצב להבות אש אשר הם שרי המלכים ההם בשמים מומשל כי ברקוד על ישראל גויהם למשה היה יתבדך כורת שריהם למעלה. (ח) ועל השנית פן תהיה הארץ שמהה ותרבה עליכם חיות השדה אל תפחדו ולא תרבו כי הלא קול ה' יחיל מדבר כאשר עשה ביות ישראל שמהרם והיו נחשים קקורת בית הדד והיו מתבצרים מן הארץ או האניחה צמח כאשר יחול ה' מדבר קדש שבהרף עין ולא היה מים לעדה. (ט) ועל השלישית והיא חבלי משיח אמר הן אמר כי קול ה' ומאמרו הוא שכדי להיות חולל אילות הוא חושף יערות להמציא ביות הנחש שיכנה כדי שתלך כאשר הפליגו רז"ל שאפי' תהיה האילה בישוב מומין לה הקב"ה נחש ממקומו כהרף עין לישוך כרחמה הנד ויולדת

י"א י"י עז לעמו יתן יי יברך את עמו בימים :

ל * מזמור שיר חננת הבית לדוד : = ארומקד יי פי דליתני ולא שמרת איבי

רוטמות א

ועוד לפיכך להקו השני ולגלוו אך אין השיכוז מלכו יתבדק כי מה הכל מדף הוא לפניו יתבדק . (ט) אך הוא כי הלא במקרה החלוח נס לנו בני ישראל יקדו כי כאשר החלוח בעת לזמנה יבין לפניה ללדת את הנחשים כי להיות כל ה' מהנה רחמה לך לריך כל רחם לפניה יבטנו נחם וזו יללו מוחם וילוו כך הוא יתבדק בעת גולתו ופריון נשנו יבין הוא יתבדק את הנחשים הנרפים הם הלופי עמלק לזכותו כי לבנו לך מלפניה לבנו עד ה' עד יבטנו נחם וזו ייטיב לנו והנה המבל הזה נבחה רוח הקדש עלנו בית ישראל והואר אל החמיה על הארצו יתבדק מלפניו את עמלק כי הלא קול ה' יתולל אילות וזו להלפין מוחם ולתת להם בנים ילדו על כן ויהשוף יעדות אשר עם הנחשים למען על ידי כן נמשך נבטו ויתבדק כעו חומר כבוד כי ילכו לישדלל נחשו משה וע"כ שיהיוק ישראל בלחיהם אז נבטו יתבדק לה יגללו מימימים ושמחילים כ"ה כלו כל כלות היכלו יהו יהיה חומר כבוד מישראל ולא יגללו עוד מנגדים ולכן לריך להחריך נעמלק עד קן הימין כי הם לריך לישדלל שלם לך מלפניו כוחם לחילה ברחמה לך ועל ידו נביכה הנחם תושע כן ישראל כמדובר אך לא שיתבדק הוא יתבדק לישראל יתנו לו עז כי הם מלוחעלה חפן הוא יתבדק יבטו חלו למען יבטו גם הוא חלילה ומבקש יתנו כח להמשיך שפע טוב מלמעלה להיטיב להם כמדובר . (י) אך מלכו יתבדק חין לריך עז מהולה כי הלא ה' למבול יבט וימה את כל היקום הוא לבדו ואפילו את עם מדה דריו לא הוצרך כד"ה ויחמר ה' חמיה את החדם הזה כי לעו לא הוצרך לגולה וגם לא על נחיהם כבוד אשר בזו עם הדתה מלך חמו לריך לעם כי אז עם שלם נשאל אך נה וזיתו לא חסר ממנו חדר מלכות כי הם יבט ה' מלך לעולם כי חין כבוד מלכותו חלוי בעם . (יא) וחמר ולא עוד חלל שאין לריך לומר שאינו לריך לעמו יתנו לו עז כ"ה חדשה ה' עז לעמו יתן כדי שיעלרו כח לקבל ברכתו כי רכה היה מחד עד יבולו שפתיים מלומר די וחו ה' עז לעמו יתן על מה שה' יברך את עמו בשלום כדי שיהיה להם עז לקבל הברכה כי עומה היה מחד כענין ופחדו אל ה' ולא כוצו וכאשר היה בשמי שלם עלרו כח לשבול ויחלה נשמתו וחמר כי עם היות להם שלום שהוא בני מחויק ברכה עכ"ל לריך עז לעמו יתן לקבל חוה . (י) או יחמר ה' למבול כו' לומר חין הקב"ה כמדק מצוי חרם בלחפיל חוה לומה לריך להתקיים מדה אך הוא יתבדק להקום מכל העולם שהוא לבטוי מכול לא הוצרך להתקיים כ"ה יבט ועל ידי יביעה מהה את כל העולם והוא כי יבט לו וכשב והל העשה שהיה השלם אל שבעו השקיע העולם כי הארץ על המים הם ע"י נה וזו נמשע הם ומללו עלה הפהום ההחפון וגם העליון מללו ירד כי חרופות השמים נפתחו כי הוא גם הוא נעע כי הם יגללו העבים גם על הארץ ויקו ובישיעה היתה אשר היתה בשב והל העשה נשאר מלך בעולם כי נפלה חיות מלכותו ויתבדק בעולם כד"ה ז"ל שכל הילודים אחרי כן גדרו עמם מן הערוה שכל כן היה ודה חברה להמר חשתי פן יתרגוהו לבטול הכשל בשלום שכל וכאשר נשק יעקב לרהל הרוד כל העיר וכן על דרך זה חויה נפלה בעולם . ושער הכתוב בעולם חין הקב"ה לריך עז ומעומה לא חרד עולם ולא לקימו להבדו כי הנה ה' למבול יבט וגם לא לקימו כי הנה מזה יבט ה' בשב והל העשה נשאר מורחה בעולם להיות מלך לעולם באופן כי יבטו חין לריך לשפעל שמו . (יא) אך ה' עז לעמו יתן לעתיד על כל העולם ולה שיתמדכו למלך ולמבול בעולם על ידי משו זרועם כי הם חדשה ה' יברך את עמו בשלום . או שער הכתוב כאשר הוא יתבדק עזו כ"כ גדול בשבש והל העשה ישעול וישודד וימלך כן ה' עז לעמו יתן וגם הם ע"י ש' יברך את עמו בשלום בשלה הרב ובלה חיות ירדו מים עד ים ומנהר עד חפסי ארץ ולפניו ירדו ייב כו' . ובמה שהר"ל כי ה' עז לעמו יתן וחמר על החורה שנקרחה עז וחמר ענין מחמם ז"ל כי כשה חקב"ה לברא את החדם נעשו מלחמי חסרת חפון כפון חבורה חבורה מהם אומרים יברא ומהם אומרים אל יברא חמר אומר יברא וכו' והמת אומר אל יברא וכו' דק אומר יברא מהם אומר אל יברא שכלו מלח קטנות מה עם הקב"ה נגל חמת השליטה להלך כו' שהוא כמבואר חללו שחן את החורה הנקרחה חמת בהרץ שבעסוק בה יתוקן העדר החמת מלפניו אך שלם עדיין נשאר במקומו ועל שני המנגדים החלה גלו שתי פעמים אחד בגלות שכל שהוא על העדר החורה שנחמר על מה חברה הארץ ויחמר ה' על עובם את חורפו שהוא על ציטול חורה כי ויחר הקב"ה על ע"ה וכו' ולא ויחר על ציטול חורה וחו והשלך חמת חרה ועשה והליתה כי ע"י ששאלך ישראל חמת חרה ע"י כן ועשה שכל והליתה ובגלות חרבן שני גלו על נבחה חרם שהוא העדר השלום על כן אומר עשה הוא יתבדק כי יתקן את שחיהם כי על חל"ה עז לעמו יתן ויחיה הנקרחה חמת ועל השנית חמר ה' לריך את עמו בשלום באופן יתוקמו השני מנגדים ולא יגלו עוד חוה מחמרנו על פסוק והמת והשלם חמו :

ל (א) מזמור שיר חננת כו' הנה חומרנו מומר ויזר יראה ככל ענין . עוד שלם חמו דוד . ויחפן יחמר במחמם ז"ל בשמות רבה שלם נכנס חרון אל הקדש עד כל חרון דוד וחמר שלמה בעבור דוד עבדך אל השב פני משיבך נמלה שיקך חנוך הבית היה ע"י דוד וזיה יחמר ברות ה' דבר בו הנה מומר ויזר יחורו ה' על מלחמה חוכמה חיות נחיה להיות לדוד להיות בעבור דוד ועל ידו על כן

בְּעֶרְבַּי לֵינִי וּלְבַקֵּךְ רָנָה י ואני אמרתי בשלוי כל אפסו לעולם: ה יי ברצונך
 העמדתה להררי עז המרת פניך הייתי נבהל: ם אריך יי אקרא ואל אדני אתחנן:
 י מה בצע בדמי ברדתי אל שחת היודך עפר היגיד אמתך: יא שמע יי והנני יי
 היה עזר לי: יי הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שפחה: יג לפני
 יומרך כבוד ולא ידם יי אלהי לעולם אודך:

רוסמות אל

(ז) כי הלא ממני תרוא כי הנה ואני אמרתי בשלוי בפרס עליו חולי וזרה ויורין כל חמוט לעולם כי השנתי
 עמתי לשלם וזדיק לפניו יתנדך (ח) ואלו ה' ברצונך לרעה היה מעמדי להררי ומלבי עז ולא דליתני הנה
 ברחוונה היית מסחיר פניך על עוונתי והיית נבהל ולא ארע עם לעשות לתקן: (ט) משח"כ עמה כי
 דליתני שאלך ה' אקרא כו' והכסת מספדי לחמול כי למכותי חליתני. (ח) או ששיר הכתוב הנה ה' ברצונך
 העמדתה להררי עז ועל כן לא ידעתי הסרתי לתקן אך צמה שהסרת פניך הייתי נבהל ושנתי: (ט) אריך
 ה' אקרא כו' ביאר סגנון חגגתו בחליו לפניו יתנדך שהוא כי היה לומר אריך ה' אקרא וכו' והנה רוב
 המוטים י"ג מדות מחוללים מהשם השני כי השם הראשון לומר שיהא קריאה לזד והשני הוא ההחלת
 חמת הי"ג מדות שעליהן אמר הוא יתנדך שעל ידן ותמתי את אשר לחון כו' וייתכן כי היה מוכיבין בחליו
 ונקדים ולומר אריך ה' הוא הראשון אקרא כי לכך נאמר ואל"כ אל השם השני אתחנן כי בו מחולל
 החיטון שנאמר בו ותמתי את אשר לחון. (י) חמט ה' הביסה כי מה בצע בדמי כו' ולכן זאת שאלתי
 מחתך והוא כי לא תחמין לחון אל השם אפי. (יא) ל"א שמע ה' ותמתי שהוא שמשומעך מפי שם
 השם שהוא הראשון מיד והנני ובאמרי השם לא בלבד הניח חסיה לי כי אם שהיה שור לי והו
 שמע ה' והנני ה' שהוא באמרי היה עזר לי. (ט) או יאמר אריך ה' אקרא כו' לומר הנה הסדר לפניך
 קריאה שהוא בשלם ראשונות ואחר כך הסדר חמטני ובקשתי בחלשות ועל השלם ראשונות אמר אריך ה'
 אקרא ועל הבקשה שאלתי כן אמר ואל ה' אתחנן. (י) אך ברצונך ה' כי מה בצע בדמי כו' אני מוסיף
 לבקש מחתך אל תיחל מלרפאני עד אהמול בשאלה כי אם מעת אמרי בברכה שנית מחיה מתים ורופא
 חולים שהיא הזכרה מיד העונתי והוא כענין רבי חי"א ובניו שנדמו לנכות בהיותם יחד שחמרו מטיב הרוח
 וכש יקרא מוריד הגשם והוא מוסיף להזכרה פרס השאלה: (יא) וזה יהיה מאמר דוד שמע ה' כי
 תשמע שם ה' שאזכיר בברכה רשונה והנני ואל"כ ה' שאזכיר שנית בברכה שניה מיד תהיה עזר לי באמרי
 רופא חולים ולא תחמין עד האמציית ששאל בהם רפואה. (ט) או יאמר אריך ה' כו' בשום לב אל
 הכסת חיצוה פבוק מה בצע בדמי כו' ולומר מה בצע בדמי כו' האם היה עולם על לב יהיה בצע בדבר.
 ועוד שאם הם בני דברים כלהו אחד הכריעה שנית רחם שחת ה"ל וברדתי אל שחת שלא יתכן שהוא דבר
 אחר כי הלא כל אחד מהם דבר רע מבלי התלות בשנית. ועוד לומר סודך עפר היגיד אתחך כי יראה שזולת
 הדוהא או היגיד חמטני יש כה בצער. אך יאמר בהתפללו בחליו לא ימנע או טוב וזדיק אתי או לאו את
 זדיק אתי שבקריאת בעלמא השמעי אריך ה' אקרא בקורה אל קרוב חליו לנודה כדקן השלם את קרוב
 חליו וכו' ולומר אריך ה' שחתני לעונה אתי אקרא ואם בלתי אתי ואל ה' אתחנן. (י) ולומר שם זדיק
 אתי מה בצע בדמי גם שאלך לעולם הבא ועוד טוב אשכךך בעולם הזה ואם בלתי שלם אתי מה בצע בדמי
 אל שחת ועוד הוא לחיות לתקן מה שהעויתי וכן אם זדיק אתי ונעשה עשר ולא רמה היודך עפר בדמי
 גם שהנפש לבדה מודך שם טוב טוב הוא כי יודך גם העפר פה הוא החומר שאורך בנוף ונפש ואם אתי
 בלתי כבר ואחר שחת וגם שחתינהם עולה שבה לה' ויחר מנב"ע כדוד מנ"ל שפזיקוס עליהם את הדין
 וחוויין שבדין וחמת חייבים שהוא חמת ותורתו חמת עם כל זה היגיד העפר הנו' הוא החומר אתחך לומר
 שחתה ותורחך וזדיק חמת לא ימנע אתי רק הנישם לבדה ועמה בנוף ונפש יודע גם החומר: (יא) שמע ה'
 והנני וכו' ואלו מה שכתבנו ויהיה מה שהיה מסים בהתפללו בחליו כי אחרי חמטנו מה בצע בדמי וכו'
 אמר שמה חמטן הלא בנחיות מדה רחמים מלאה חן אך לא לפני מדת הדין ל"א שמע ה' והנני בנחיות שם
 הרחמים ועל מדת הדין ה' בעל הרחמים היה עזר לי כל הנגדתי מדת הדין. (יב) וכל זה בדברים של פעם
 והם כי הלא אם הפכת מספדי האם הוא לחמול לי כלומר אל הנוגע לי להנאה עמתי וכן אם פתחת שקי
 שהוא משל אל הסרת עליוני האם הוא כי תאזרני את עמתי שמהה להיות שמה ועליו בשולם להנאתי:
 (יג) לא כן הוא כי אם למען יומרך כבוד וכו' בזמירות כל לילה והוא כי עויתי בחיים כחשך אתי מתמיד
 לומר לפניך השכינה שעימי המעוררת אותי היא המזמרת לך כי עילי הוא חמטנו המודד בגלגולו בית דוד כמורד
 בשכינה כי השכינה דבקה בדוד מנ"ל כי בהיותו מנ"ל כבוד הוא השכינה הנקראת כבוד דוד כ"ל וכבוד
 ה' מלא את המשכן ולא ידוע כחשך בנחיות שמהה דוממת מלומר ועל כן יאוס ששמע ה' בעל הרחמים
 והנני למען יומרך כבוד ולא ידוע ועל מה שאמרתי תהיה עזר לי לפני מדת הדין השעם הוא כי ה' אלהי
 ששם שמי המדות ביתוד שחתינהם בנעשים מוסיב שחתינהם לעולם אודך ברחוונה אחד ואם כן גם אלהי שהוא
 מדת הדין הבסיס פתך כשהיה עזר לי:

לא * למנצח מוזמר לדוד : = בך יי חסיתי אה אבישיה לעולם בצדקתך פלמי :
 * הפה אלי אונך טורה הצילני הנה לי לצור שעוז רבית מצודות
 להשיגני : * כי סלגי ומצודתי אהה ולמען שמך מנתני ותגדלני : * הוציאני

רוסמות אל

לא (ב) בך ה' חסיתי כ' הנה לפי המלה יצור החומר הוא מרסי ויולך שדעו טורה עדין חסני
 שאל ואמר כי היה נכחו בשתי אמות אחד שמה יסרוג את שגמו ויחסי ויהי גם כשחיל
 כי מי של ידו נחמה ה' וקרה שמה שמה יסרוג והלאשונה גדולה מן השמים כי בראשונה יש מוחת הנפש
 ובשניה מוחת הגוף . ונחל אל העיני אחר הנה מכלי חספלי כי אם נמה מן ה' חסיתי בזה בלבד ידעתי
 שאל אבות לעולם לא בשולם הוא מצרות הגוף ולא בשולם הנה מצרות הנפש ולא אומרך לבקש מן רך
 שצדקתך שלמי שיהיה צורה לך ולא מנכה לי מוכיחי ובה זה הוא אחר העשה קבוצת החסון כך גלי
 חסלה . (ג) אך מה שלי מסיף לבקש מחך ע"י חסלה הוא הפה חלי אונך אל חסלתי ויהי שלא חלריך
 זמן אל ההלל כי אם חסרה הילני ואל החחר ולא יהיה החסירות שחמית חודשי כי אם היה לי לגור
 משו שלי חפן בחימת לויני כי הנה עמך כמה ויהי חפן שחפלי לוחם ויהיה חלי הגורם כי אם היה
 לי לגור משו להלל מידם ולא להלך להם בצאפן שחפלי פגוע כסם וקס ימיוני בנדיסיהם חוסי יולך החפן
 וכן יקרה חסון ועל כן לךך מהרה הילני כי היה חלי נכוח בשתי אמות ולךך חסיה לי לבית מצודות הם
 שתי מצודות ח' לשמור גוסי מליהרג שניה לשמור נפשי מדה נפשות לדיקוס ויהי כי אם חשוד בה לכנס
 ילמי ים או ימוים לא חוכל להתמוד זמן המרה כי יחס לבני ואחרים בצאפן מלך שתי מצודות להשיגני
 ועל כן חסרתי מהרה הילני כי לא חוכל ימים רכים לכנס את ילמי והארוג . (ד) ופרש ואמר כי שלמי
 ומודתי אהה ט' ויהי כי יש שני מיני חורק להלל מן החויב ח' לחסות בלד שלמי נפשו ותלול שהוא חפן
 לו מחוריו וחין החויב בא כי אם מלפניו והוא נלחם בו פנים נפנים נפתק בלול ויש סוג הגנה שיהי גדולה
 מזו ויהי אחר הוא חך מגול ומורה מוקף מכל דפיו . ונחל אל העיני אחר דוד הנה לשמור את נפשי
 אהה שלמי כי חלי וחסם בימי האומר לי שחארוג פנים נפנים וחסה המשיגני ומנן לי מן יבא ויכנסני
 ויחסיילי בזה שלא ארע פתע פתע שחאוס כחשל אשר הוא נשמר מאחוריו כען שלמי והוא נלחם מלפניו
 והוא עיני ח' ליסתר משישון לחו ובחניהו אחרת אהה מצודתי אהה מצודתי אהה מצודתי כי אהה מוצר חוסי
 כמצודה מכל דה משח"כ לשמור הנפש מלהרג חלי את החסיה כי חין מלחמת היה"ל מצודה לה' לבדו כי
 אדרבה הכל בידי שמים וכו' רק סיוע כמלע כמדובר ועל כן מה שחבקש מןך הוא כי למען שמך מחתי
 ובעתך כל חסיתי ביד ימי להטיח הנחמתי על עמלי לבדו כי יוכל ילמי לי ויחבדתי כי יחס לבני להרוג את
 קמי ועל דבר הגוף מן ימיומי חלי אומר ותגדלני . (ה) בצאפן חוסיילי מרשה זו סמנו לי להיחמתי :
 (ב) או יאמר ע"ד זה והוא כי ראה והנה צרה האפש מן יסרוג את החסיה וצרה הגוף מן יסרוגוהו מן
 שמים רשע גדולות מליהקן . צרה האפש חמני שהכל בידי שמים חון מירחם שמים ולךך שהאדם העיקר
 וגם השנים גדולה מאד שמה יסרוג והוא לחיות הכחיה הברנו בעלי בחירה וחין הוא יצדק מעשה ביד
 האדם לעשות כל אשר יום לעשות כי בחירה השפיה שחם לא מן בעלה מדה שבר ועושה והוא מחמר
 נטכדנאלר אל הגיה וחבריו בחמרו ומאן הוא אלה די יבחיבניק מן ידי כמשרש אללו במקומו על כן אחר
 כך ה' חסיתי אל חטובה לעולם לא בשולם הוא על צרה הגוף ולא בשולם הנה על צרה הנפש אך על צרה
 החומר יחא חלי שלא אהה להיותם בעלי בחירה לכן צדקתך צורה לךך פלמי . (ג) ועל הנפש מן החויב
 גם הוא קרה כי הכל בידי שמים הוא כו' אך לזה העה חלי אונך מהרה הילני מן לא חשוד בה לעכב
 עממי מלשונה יד ברודפי חלי אונך חפן חך בעיות ההללה מהרה חבמה כי שחוכל לכנס את ילמי חפן
 קרר ולא חמרו נח ה' כי זה חלי אחר להיותם בעלי בחירה ולא חמנו צחירתם חל חלי אומר חמנו
 חסם כל אשר זמנו לעשות כי אם שחיתה לעשות כל הכונה לפרות רשעה כי אם שחיה לי לגור חמנו
 שלא יוכלו לי וחלו לא היה רק בשולם הגוף בלבד לא שחתי עממי בזה חך הוא כי ע"י מן חסיה לי לבית
 שתי מצודות להמן בעד הנפש ובעד הגוף וח"כ אחר שחלה הנפש בכלל אערב אל בני לשאל זה וחיו
 לבית מצודות להשיגני . (ד) ומה שחאונך לכל הבקשה הזאה ענה עם הווקך גם עד כה מילני גם מן
 חלמי וגם מהדוב ונחלות ומפלהסיה חל חוה עד כה שלמי ומודתי אהה כי לא היה לךך בדר לגר חמנו
 כ"א בדר סלם הרפה מוצר חמנו וגם לא הייתי לךך שתי מצודות רק מצודתי שהיא מצודה אחת חך שמה
 שחלה הם מישראל ובחריים לךך למען שמך הוא שם ה' החאמן לשלם שבר פסרש"י פרשה אורח ששם זה
 מורה נחמן לשלם שבר בין אלל קיום מות בין אלל עושה ועל כן אם חמנו צחירתם בטל שבר ועושה ומה
 חמשה לשמן הגדול האורה שבר ועושה לכן למען שמך לךך חמשה חנה משיחיה או חמנו ומחלני בצאפן
 שלא חלמד ברשה זו סמנו לי כי חמשה לעשות כל הכנות נודהם לבלתי בעל בחירהם אהה עד רךך רשעה
 על דרך החטוב אללו על סכוק ושמר רגלך מלכד כו' : (ה) חוסיילי חמרי מן מרשה זו סמנו לי כי בזה אהה
 חמנו בלבד ולא חמפסל מחממותם ועושהם אהם כי כל יכלתם עמן אלה שלי ומלפתי מרשהם וזהו כי חמתי

יְרַשֶׁת זֶה מִמֶּנּוּ לִי כִּי אֲתָה מַעֲזוּי : וּ בִידֶךָ אֶפְקֹד רוּחִי פְדִיתָה אוֹתִי יי אֵל אֵמֶת :
 ז שְׁנֵאתִי הַשְּׁמֵרִים הַבְּלִי שׁוֹא וְאֲנִי אֵל יי בְּמַחְתִּי : ה אֲנִיָּה וְאֶשְׁמַחָה בַּחֲסֶדֶךָ אֲשֶׁר
 רִאִיתָ אֶת עֵינָי יְרַעַת בְּצַרוֹת נַפְשִׁי : ט וְלֹא הִסְגַּרְתָּנִי בְּיַד אוֹיֵב הַעֲמַדְתָּ בַּמְּדַבָּר
 רְגְלִי : י חַנּוּנִי יי כִּי צַר לִי עֲשִׂישָׁה בְּכַעַס עֵינַי נַפְשִׁי וּבְמַנִּי : יא כִּי כָלוּ בִצְוֹן חַיִּי
 וּשְׁנוֹתַי בְּאֵנְחָה בְּשֵׁל בַּעֲזוֹנֵי כַחִי וְעַצְמוֹתַי עֲשִׂשׂוּ : יב מִכָּל צוֹרְרֵי הָיִיתִי חֶרְפָּה וְלִשְׁבָנֵי
 מָאֹד וּפְחַד לְמִדְעָי רָאִי בַחֲוִץ נִדְרוֹ מִמֶּנִּי : יג נִשְׁכַּחְתִּי כַּמֶּת מִלֵּב הָיִיתִי בְּכָלִי אֲבָד :
 יד כִּי שָׁמַעְתִּי דְבַת רַבִּים מְגוֹר מִסְּבִיב בַּהוֹסְדִם יַחַד עָלַי לְקַחַת נַפְשִׁי וּמָמוּ : טו וְאֲנִי

רוטמות אל

מעוזי : (ו) בידך אפקוד רוחי כו' הנה כתבנו כי לא להיות נדף מאהו משראל היה ירא מלכת
הגשם פן יכרוג ומלכת הגוף פן יכרב והנה ידוע כי ג' שומפין בחדס' הכיזו כו' אמר מה שאני עושה
עיקר ומפקיד בידך הוא רוחי משמרנה מלכתה הוא מן החטא ואם אחת פדית אותי הוא החומר כל אהרב
הנה יראה היתך אל אחת כי להיותי הש על חלקך השם על חלק אבי ואמי. והוא הסד של אחת שאינו
כשבר ודס האומר להכרו שמור לי ואשמור לך כי כל אחד לריך לחבירו וגומלים זה את זה אך אחת חיקך
צריך אלי ותשמור חלקי וזהו אל אחת : (ז) שנאתי השומרים הבלי שוא כו' הלא אמרתי לך כי מה
שאני עושה עיקר הוא מהלאת הגשם שלא אחטא אם אהרוב את הזולת מבני ישראל רודפי ואתה בחסדך
ואמחק פודה ומגיל גם את גופי והנה היה מקוס לבד' לחלוק ולומר חולי חין עיקר תשוקתי רק לחיות לבד
אל המלוכה ולא שפלה בעולם הזה כלאשר הבטיחתי שמואל הכניא לזה אלי אומר כי הנה חין זו מדתי
כי הלא שאתי השומרים ומקיים הם עובות העה"ז ויהיה שומרים כד"א ואביו שמו את הדבר ואני לא
כן כי אם אל ה' ולא אמר על ה' כי אם אל ה' לומר ואני מה שאני שומר ומקוה הוא אל ה' ולא אל
הבלי שוא בזה בטחתי : (ח) שאנילה ואשמחה שהיא גילה ואשמחה אחד על הגשם ואחד על הגוף שלא אהרוב
ושלא אהרב וזה בחסדך ויש עשם לעשותך כך כי הנה אשר ראית כו' והוא כי גוף וגשם הם ב' חברים
והיה אפשר שכל אחד יטער על עצמו הגוף שלא יהרב והגשם שלא אהרוב אך פה לא היה כן כי אשר ראית
את עניי בקרב לבי הוא מה שידעת בצרות נפשי כי מה שהיה מלך זה היתה מלכה זו שגם הגשם היתה
מלכה ב' צרות שלה ושליו והוא ממש אשר ראית את עניי של גופי בקרב לבי וזה בטחון שתחום על שתיים :
(ט) וכן עשית שלא הסגרתי ציד חויב הידוע הוא היתה"ל להרבו והעמדת במרחב רגלי לגוס שלא אהרב :
(י) חנני ה' כו' אחרי אומרו כי כלאשר שאל מאת ה' להגיל את גופו מיד חויביו שאל יהרב ואת נפשו שאל
יהרוב כן עשה ה' לו בלא לשאל מאת ה' אשר רמז למעלה שלא יכבה ה' לו זכיותו כי אם יהיה מתחת חסם
ואמר חנני ה' כמה ד"א ותחנק אל ה' ששאל מתחת חסם כענין והחיו את אשר אחון ואמר כי הנה ראוי
הוא תעשה לי את הדבר הזה כי הלא ראה כי בכל צרות גופי לא הייתי מטער בעצם רק על צרת הגשם עד
שהייתי מכלה גופי מלכתה וז"ל כי צר לי כלומר כי מה שצר לי שאני מלך עליו עד גדר טעשה מעשם
עניי נפשי ובטני אינו על מילאוחו כליון הגוף כי אם על שלא כליתו בעצרת ה' (יא) כי אם כלו ביצון
חיי ושתי בלחה בטרת חויביו ולא כליתם בעבוד את ה' כי אם שחבר כלות חתי בקיום מצות כשל
בעוני כחי בציוה עון שגרם היגון ואנחה עד גדר שלא בלבד נפשי ובטני כי אם ועלמי עששו : (יב) ובמה
היה בעיני כאלו כלו ביצון חיי כו' הלא הוא כי כל כך שחמו פני מאשר עשה מעשם כו' ואשר עלמי עששו
עד גדר שמכל צוררי הייתי חרפה שנבזיתי כ"כ בעיניהם עד היותי חרפה להם להחשיבני להיות צוררי אתי
ולא ששנאחם גרמה היותי חרפה להם ולא איכותי כי הלא ולשכני הקרובים ואחויבים אשר הכירו הודי חלה
היתה החרפה מאד בעיניהם ופחד למיודעי ופחד קראם מראות שמשחה מאיש מראיתי עד שראוי בחון נדדו
מומי . (יג) ולא הייתי מלך על אצדן גופי כי מלדו נשכחתי כמה מלב ששכח כאלו לא היה ובלתי נרשפת צרת
מוחו וכן יתן והיה בלבי כחי שמת ויש לו טובה אחרי כן בצרותו עולם כי לא נאחד רק לדורו ולא לעלמי כי
אם ככלי אויב שהוא ככלי מכלי שמיש האדם שבלה ואובד לגמרי ולא כגוף האדם שעם שהוא כלי לגשם
אינו לגמרי כי אם הוא כישן אך הייתי ככלי אויב שהוא בעלמו אויב לגמרי עד חפס חקוה אך מה שהייתי
מלטער על צרת הגשם בלבד פן תאחד חקוה לולא ה' עזרתי והלאת נפשי וגופי לכן אחר שכל"כ הייתי מטער
על צרת נפשי ראוי הוא חנני לבלתי נכות לי זכיותו על הלךך אותי : (יד) כי שמעתי דבת כו' אמר
ראה נא ה' כמה הייתי מטער על צרת הגשם פן אחטא לך כי הלא כלאשר שמעתי דבת ושיחת רבים
שבחה אלי שמועת ושיחת היות רבים באים עלי להרגני שעדיין היו רחוקים ממני כדוע מוארר שמועה שהיא
מרחוק לא היה גופי עלי בשמעי מורא מורא מהרבים והם שחיו רחוקים עדיין ממני כי אם מגור מפני
שהוא מהקסיגורים שפעלתי בענותי אשר המה סביב לי ומתחברים עם יצרי להחסיאני כענין עבירה גוררת
עבירה מהם יגורתי פן בהוסדם יחד עלי כחות טומאות עונותי לקחת נפשי זממו ולא להטיל גופי שהוא
להחסיאני פן תעורר להרוב את אישי ישראל או להרבה אחר מדותיו יתבדך או על אמונתו כי משחתי למלך
ואני

תהלים לא

יְדִיק בְּסִתְּחִי יי אֶמְרֵנִי אֱלֹהֵי אֲתָה : יי בְּיָדְךָ עֲתִיתִי הַצִּילֵנִי מִיַּד אֹיְבָיִי וּמִיַּד יָדֵי :
 יי הַאֲדִירָה כְּיָדְךָ עַל עֲבָרְךָ הִיִּשְׁעֵנִי בַּחֲסֶדְךָ : יי וְיֵי אֵל אֲבוֹשָׁה כִּי קָרָאתִי יִבְשִׁי
 רַשָּׁעִים יָדְמוּ לְשֹׂאֵל : יי תִּתְלַכְּמֵנָה שִׁמְתִי יְשָׁרָה הַלְכֵרֹתַי עַל צְדִיק עֲתָק בְּנֶאֱמָרָה וּבֹא :
 יי קַח רַב מִיֶּבֶךְ אִשָּׁר צָעֲנָה לִירְצֹנְךָ פְּגַעְךָ לְחוֹסִים בְּךָ נֶגַד כְּנֵי אָדָם : יי מִסְתַּחֲרֵם

רוסמות אל

וְהֵי נִסְחָר לִמְכַח . (א) מִחֲלֵצֵי חַיִּים הַמְּרַקֵּם עֲדֵיךָ שִׁחָה לְנֶפֶשׁ לִבְרָךְ כִּי הֵי עַל זֶה יֵי לִי
 בְּסַחֲוֹן מִלֵּא יִשְׁמַח חַח גּוֹשֵׁי כִי הֵיכָה וְהֵי עֲלִיךָ בְּסַחֲוֹ ה' וְכִלִּי בְּסַחֲוֵי בְךָ עַד חֲמוֹד חֲלוֹתֵי הַהֵה כִּי לֵא
 חֲמִיתִי כִּי יֵי כְּלוֹסֵן מִלֵּא הֵייתִי מִכְּנֵה סַחֲךָ עַלִּי וְלֵא יִלְחִי מִן הַקֶּחֶף עַלִּי שְׂחִיתִי מִכְּנֵה לְחִסְרְךָ עַלִּי כְּחִי
 לִמְכַח חֲלוֹתֵי הַהֵה . (ב) וְהַחֲלִיף שִׂחָה חֲלוֹתֵי כִי לֵא בְּחֶרֶךְ סַכֵּעַ בְּחִי לְשִׁלֵּם וְלֵא הֵייתִי לִי קִבְצֵה חִים
 כִּסֵּל חֵדֶם כִּי נִלֵּל הֵייתִי רַחֵם לִבֹּת וְיֵלֵא הֵיכָה בִּיךָ עֲתִיתִי מִן הַחֵדֶם וְעַח לִחֻחַ וְלֵא חֵדֶם סַכֵּעַ וְחֵס כִּי
 חֲשׂוֹת אִם יִשְׁמַחֵנִי יִמְלֹא מִלֵּא בִּיךָ הֵה כִּי אִם בִּיד חֲלוֹתֵי יֵי אִם יִלְחֵם חֲרָה שְׂחִיתִי נִלֵּל וְחֵדֶם חֲמִיתִי מִחֵדֶם
 מִכָּל מַחֲוֵי שִׁמְתִי חֵי בִּיךָ הֵה וְחֵס יִרְדּוּנֵי יֵי יִשְׁמַע כְּשִׁלֵּם עַלִּי מַחֲוֵי כִי חֵס מִיֶּכֶה יֵי וְעַל כֵּן לֵא חֲשִׁי
 לִחֻחַ לִי עִיבָךְ הַמְּטוֹר רַק הַמְּנַסֵּם כִּי מִחִיתָ הַקֶּחֶף חֲמִיתִי מַעֲנֵה וְ בִּיךָ עֲתִיתִי הֵייתִי מִיַּד חֲלוֹתֵי מִיַּד חֲלוֹתֵי
 הֵה סַחֲוֹ וְחֵדֶם וְכִילֹחַ . (ג) עוֹד חֲקַקְךָ מִחֶרֶךְ ה' אֵל חֲחִים מַעֲוֵתִי מִיַּד חֲרוֹשֵׁי עִיִּי מִחִיתָם שִׁחֲרָף
 עֵלִיָּהֶם וְחֵסִילָם וְחֵמִלָם רַק לֵי כִי אִם הַחֲרִיף סַחֲךָ עַל עֲבָרְךָ בְּלִבְךָ מִבְּהַרְחֵת סַחֲךָ עַלִּי לֵא וְכִילֹחַ לִי כִי
 חֲסֵל חֲמִיתִי עֵלִיָּהֶם . מִיַּד שִׁחָה מִלֵּא חֲכֵה וְכִילֹחַ רַק הַמְּנַסֵּם בַּחֲסֶדְךָ עַל לֵד הַחֲסֵד . (ד) וְעַל יָדֵי כִי לֵא
 חֲשִׁתָּה כִּי קִרְבָּתְךָ הֵה שִׁחָן כֵּן אִם הֵי חֲחִים יִשְׁחַלְלֵה עַל יָדֵי שְׂחִיתִי בֹּשֶׁ וְחֵחֲרַעַת וְחֵמֶר סוֹכֵ לִי מִחֵי מַחֲוֵי
 כִּי יִשְׁמַח עַל יָדֵי כִי גַם עוֹשֵׁ לְצִדִּיק לֵא סוֹכֵ וְחֵה גַם לְחֵס סַחֲוֹ לְצִדִּיק נִחֻם וְחֵמֵי ה' וְלֵא חֲחֵרֵךְ כִּי לֵא
 מַחֲוֵי כִי אִם הַשְּׂמִיעַם בְּכֵהֶם כִּי הֵה סוֹכֵ הֵי סוֹכֵ הַמְּנַסֵּם הַרְשָׁעִים וְיִשְׁמַע בְּחֵמֵהֶם בְּחֵמֵהֶם עַלִּי לֵא חֲחֵרֵךְ כִּי לֵא
 רַשָּׁע כִּי אִם כְּבוֹנוֹ כו' וְחֵי יִבְשֻׁוּ רַשָּׁעִים בְּרֹחַתֵם הַמְּנַחַח חֲלוֹתֵי כִי לֵא וְכִילֹחַ לִי וְיִחִים מִלֵּא בְּעֵינֵיהֶם כִּי יִשְׁמַח
 מִדְּרִישָׁתָם חֲלוֹתֵי וְשִׁחָתָם רַע וְיִדְמוּ בְּשִׁבְלֵי עוֹשֵׁ סַחֲוֹ וְחֵדְוֵן וְיִשְׁמַח וְחֵי וְיִדְמוּ לִשְׁלֹל . (ה) וְגַם חֲחֵמֵהֶם
 שִׁחֵי סַחֲךָ כו' מִלְּדַעַר סַחֲךָ וְיִשְׁמַח אֵל ה' וְחֵס נִחֻם עִיִּי רַחֵם כִּי לְצִדִּיק הַחֲמוֹד כֵּחֵן הֵה לְצִדִּיק עַל שִׁלֵּם
 יִחֲרֵךְ כִּי הֵה בְּחֵיִת נִדְרָךְ דוֹד הֵה לֵד חֵיִלֵּל ה' בְּחֵמֶר רַשָּׁעִים מֵה סוֹכֵ לוֹ עֲבוֹד חֵחֵ ה' וְהֵיִתֵּךְ כְּבוֹד
 לִמְכַח יִכְלֵחַ עַחֵ עִיִּי הַחֲלוֹתֵי כֵּחֵלֵה הֵה חֲחֵמֵהֶם כו' וְיִשְׁמַח עַד ה' וְיִקְרָאֵם שֵׁם שְׁחִים לְשֵׁנֵי הַכֵּל הַהֵה חֲחֵרֵךְ
 חֲלוֹתֵי מִשְׁחָלִיץ בְּחֵמֵם : (ב) בְּהֵ רַב מִיֶּבֶךְ כו' הֵה כְּכֵהֶם כִּי הַחֵלֵל חֵס מִכָּל לֵרֵם מִכָּל לֵרֵם מִכָּל מִהֲגַלֵּל מַמְנֵי
 חֵדֶם לֵמַח עַםֵּי כֵּחֵלֵה בְּחֵיִת כְּבוֹדֵ וְחֵמֵי כו' הֵה וְיִתְבַרֵךְ מִחֵלֹחַת לְהַחֵל הַחֲדִיקִים הַחֲמוֹסִים כִּי גַם
 מַמְנֵי חֵדֶם בְּחֵיִים כְּלוֹסֵן לֵא חֲסֵלֵךְ בְּחֵרְחֵם וְחֵס כֵּן הַחֲדִיקִים הַחֲמוֹסֵי כִי וְיִתְבַרֵךְ גַם כְּנֵגַד כְּנֵי חֵדֶם הַחֲרוֹסֵי אִוֵּת
 הֵה נִרְחַם בְּסַחֲוֹן כִּסֵּל כִּי לֵא יִכְסֵל הֵה וְיִתְבַרֵךְ הַבְּחֵרֵה וְחֵדְרֵהָ לִסְכֻּלֹתֵי יִשְׁמַעֵנִי חֲחֵרֵךְ דוֹד חֵדְרֵהָ חֵי
 חֵמֶר שִׁחֲדֵרֵהָ חֵן קִהֵ לֵמִי שְׂמִיחָה בְּה' נֶגַד עֵלֵי בְּחֵרֵה שְׂמֵס עַל זֶה חֲמוֹסֵי כִי יִתְבַרֵךְ כִּי חֵן מַעֲזֵר לֵה'
 לְהוֹשִׁיעַ מִיַּד . וְלֵחֵ אֵל הַעֵיִן חֵיִר מִחֵרֵם חֵלֵל עִיִּי כו' כִּי גוֹדֵל סַחֲךָ הַחֲדִיקִים מִבְּרִיחַת הַשְּׂמִיעַת כִּי
 בְּחֵרְחֵחַת הַשְּׂמִיעַת לֵא נִחֻם לֵשׁן פְּשִׁלֵה אֵלֵךְ בְּרִיחָה חֵי עֵשִׂיה וְכַסְפֵּךְ הַחֲדִיקִים נִחֻם פְּשִׁלֵה לְחוֹסִים כִּי הֵה
 כִּי חֵמֶר פְּשִׁלֵה יוֹרֵה עַל דַּבַּר עֲתִיתִי וְעִיבָרֵי מַחֲוֵי וְכֵה יִחֲרֵךְ הֵה מֵה רַב מִיֶּבֶךְ חֲחֵרֵךְ לִמְנַח לְקַרְחִים יִחֲרֵךְ
 חֵךְ עֲדִיִן לֵא חֲקַרְךָ פְּשִׁלֵה חֲמֵס חֲחֵרֵךְ הֵה סַחֲךָ לְחוֹסִים כִּי אִם סַחֲךָ כִּי חֵמֶר כִּי חֵדֶם בְּחֵרֵה הֵה חֲקַרְךָ
 פְּשִׁלֵה לְשִׁמֵס הַמְּכַר וְחֵי פְּשִׁלֵה לְחוֹסִים כִּי נֶגַד כְּנֵי חֵדֶם שְׂמִיחָם כִּי שְׂמִיחָם גַם בְּחֵיִת נֶגַד כְּנֵי חֵדֶם
 חֲחֵרֵךְ הֵה בְּחֵיִת בְּחֵרֵה שְׂמִיעַת פֵּל גוֹדֵל הַכְּסַחֲוֹן וְחֵי כִי חֵן מַעֲזֵר לֵה' לְהוֹשִׁיעַ גַם מִיַּדֵם וְכַחֲחֵרֵךְ חֲמֵה
 וְחֵבְרוֹ בְּחֵמֵם וְכֵן לֵא יִדִיעַ לְהוֹאֵל לְךָ מִלְכָּה כו' וְכֵן חֲחֵיִת חֲחֵמֵהֶם דִּי חֲחֵמֵהֶם לִמְחֵן כו' וְכֵן יִדְךָ מִלְכָּה יִשְׁכַּח
 לְכַחֲבוֹ חֲלוֹתֵי שֵׁם כִּי בְּכֵדֵהֲחֵלֵךְ חֲחֵרֵךְ וְחֵמֵן הֵה חֲחֵמֵהֶם דִּי יִשְׁכַּחְבוּן מִן יָדֵי כְּלֵמֶר גַם אִם יִשְׁלַחֵם מִחֵמֶר
 לֵא יִשְׁלַחֵם מִיַּד כִּי בְּחֵרֵיִי חֲלוֹתֵי וְהֵיִבֵנוּ וְכֵן יִדְךָ מִלְכָּה יִשְׁכַּח כִּי גַם עַל זֶה בְּסַחֲוֹ כִי חֵה יִחֲרֵךְ הֵה מֵה
 רַב מִיֶּבֶךְ חֲחֵרֵךְ לִמְנַח לְיִרְאָךְ חֲמֵס לְפִשְׁלֵה חֲחֵיִתָּם מֵה שְׂמִיחָתֵם לְחוֹסִים כִּי שְׂמִיחָתֵם כִּי שְׂמִיחָתֵם עַלִּי גַם חֵדֶם
 כְּחֵדְוֵר : (ג) וְעוֹד פְּשִׁלֵה לְשִׁמֵס עֲמֵהֶם כִּי לֵא בְּלִבְךָ בַּעַת רַחֵן חֵיִלֵם מַעֲוֵלֵי בְּחֵרֵה כִּי אִם גַּם בַּעַת
 הַסַּחֲוֹן כִּיךָ מֵחַס הַסַּחֲוֵרִים מִחֲלוֹסִים כִּי חֵה בְּחֵרֵה וְחֵי לֵמַח מִחֵרֵךְ קַרְחֵה לוֹ עַםֵּי חֵיִת לוֹ הַסַּחֲוֹן מִיַּד
 לְחֵיִת סַכֵּעַ שְׂחִיה הֵה נִדְרָךְ כְּחֵה זִמֵן וְחֵן זֶה רַק הַסַּחֲוֹן מִיַּד עַם כֵּל זֶה לְהוֹיֵתוֹ חֲכֵה כִי וְיִתְבַרֵךְ חֲחֵיִלֵךְ נֶגַד
 עֵלֵי בְּחֵרֵה הַסַּחֲוֵרֵי ה' מִשְׁחֵלֵל וְיִשְׁמַח וְחֵי חֲחֵרֵךְ הַסַּחֲוֵרִים גַם בְּזִמֵן הַסַּחֲוֹן מִיַּד
 מִיַּחֲסֵי חֵס וְנִחֻמֵי לְרֹדְמוֹ לְכָל יָדוֹכֵ דוֹד מִלְכָּה כִּי אִם הֵה חֲרוֹשֵׁי וְלֵא עוֹד לֵא חֲחֵרֵךְ שְׂמִיחָתֵם בְּכֵהֶם מִיַּד
 לְשִׁמֵס כִּי לְהַסַּחֲוֵרֵי מִיַּד לְשִׁמֵס עַחֵ לוֹ סוֹכֵ כְּמוֹ רַעַע לְהַסַּחֲוֵרֵי כֵה וְכֵה כִּי בְּחֵה חֲמוֹסֵי וְיִחֲמֵרוּ לְשִׁחֵל
 חֵלֵךְ דוֹד מִסַּחֲוֵרֵי עֲמֵן וְחֵמֵרוּ לוֹ מִקֶּס חֲחֵיִתוֹ וְכַסֵּם בְּחֵמֵהֶם בְּחֵמֵהֶם חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ
 חֲכֵם שְׂחֵלֵךְ חֵס נִחֵחֵךְ חֵס וְחֵמֵרוּ כִי מִיַּד חֲכַמֵם דוֹד וְחֵמֵרוּ עַשְׂתֵה צִפֵי הַמַּעֲרָה מִחֵלֵלֵה חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ
 וְיִחֲרֵךְ בְּלִבֵי חֵלֵי וְכַסֵּם כֵּה חֵדֶם הֵה כְּחֵרֵךְ קִרְוֵי עַכְשִׁים וְכֵה חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ
 בְּכֵהֶם קִהֵ שִׁחָן לְךָ סוֹכֵה קִהֵ חֲחֵרֵךְ עַכְשִׁים כִּי לְעוֹלָה מִיַּד לְשִׁמֵס חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ חֲחֵרֵךְ
 לְחֵלֵל מַעֲוֵלֵי בְּחֵרֵה חֵלֵךְ הֵה שֵׁחֵם מֵה שְׂחֵרֵמוֹ מַחֲסֵה יִתְגַחֵה וְיִקִּים עֵלֵיהֶם וְיִכֵס חֲחֵה הַסַּחֲוֹן בְּסַחֲוֹן כִּי

בַּסֶּתֶר פָּנֶיךָ מִרְכְּסֵי אִישׁ תִּצְפְּנֶנּוּ בַסֶּכֶה מְרִיב לְשֹׁנוֹת: כִּי בָרוּךְ יי כִּי הַפְּלִיא חֲסִדוֹ
 לִי בְעִיר מְצוּר: כִּי וְאֲנִי אֲמַרְתִּי בְחַפְזִי בְנִירוֹתֵי מִגְדַּר עֵינַיְךָ אֲבֹן שְׂמֵיטָה קוֹל תַּחְנוּנֵי
 בְּשׁוֹעֵי אֶלְיָה: כִּי אֶהְבֵּוּ אֶת יי כָּל חֲסִידָיו אֲמוּנִים נֶצֶד יי וְיִשְׁלֹם עַל יָתֵר עֲשֵׂה
 גִּאֲוָה: כִּי חֲזָקוֹ וְיִאֲמִין לְבַבְכֶם כָּל הַמִּיחֲדִים לִי:

לב * לְדָוִד מִשְׁבִּיל אֲשֵׁרֵי נְשׁוּי פִּשְׁעַ עָסוּי הַמָּטָה: כִּי אֲשֵׁרֵי אָדָם לֹא יִחְשָׁב

רוסמות אל

חסדו פשו מהאיש הנח להצר למו ויסתלק מעליהם כאשר קרה לשאל שהיה רודף לדוד ובה שמועה
 שבאו חייבים עליו במקום אחר ויעל מעליו ואם הגדה הוא מריב שום לשון יפסם בשפע משך סוכת שלום
 זיגלו מהריב ולמה מכוס הוא יתברך בכל זה בעבור הצידי ולא יעזבו ביד רדופו לבתו שנת הבחירה
 אך אין זה רק כי זכות הנסחון בו יתברך רב מאוד על דבר כזה שהוא גם כנגד בעלי בחירה עם היותו
 דבר נמנע ואם כן אין ספק פעלת לחוסים כך נגד בני אדם כמאמר: (כב) ברוך ה' כו' אמר הנה
 הארתי כי לחוסים בו יתברך פלטה כמה שהוא נגד בעלי בחירה שמחוסים בלשון שמיניו הגבלי בחירה לא
 ימלאום אמר עשה ועלי לשבח להדון הכל כי לא בלבד הסודותי מלפני שאל כל ידעתי עד נהרתי לו
 כי אם גם אחר היותי כחוא מכמר בקרב חובים בעלי בחירה אשר היה בלכס להסגירני ביד שאל וחטווי הם
 בעלי בחירה והם בעלי קעלה ומשם הוילתי ה' עם היותו צעיר מאוד דלתיס וברית שהייתו כאשר בזיקים כי זה
 יותר מאשר הסודותי בצרתי מליפול בידו וזה ברוך ה' כי הפלח חסדו לי צעיר מאוד דלתיס וברית הוא
 קעלה שממר שאל כנגד אורו אלהים בידו כי היתה כונת בעלי קעלה להסדו ביד שאל נמלאן היה כבר
 כחוא מכמר. (כג) ואז צעיר מאוד משלל בית מנוס אני אמרתי בהפזי להלמס הנה נגדתי ואלן הקומה
 מפלח מה שהוא נגד עיניך הוא בבחירה כי לא העכב לידם כי סילקת הגנחהך מבהמורה כי הגל בדי
 שמים חון מיראת שמים ולא יצר מהם כל אשר יזמו לעשות אכן שמעת קול תהווי בשוטי אלק ולא מנעת
 הגלה ממני. או יאמר והני אמרתי בהפזי כו' בהזכיר מאמרם ז"ל בגמרה רבה ורב הסדא תריווהו רבנן
 חסידו הוו מר מזלי ואתי מוסרתי ומר מזלי ואתי מוסרתי בני מר סמידא כלבני ובני מר גושקרא לחנני לא
 שכח בני מר שחין הלולא ובני מר שחין תכלי מר הו השעין שחין ומר ארבעין כו' היה על מה שהאחד
 היו לו נרות רבות לא היתה רחיה אל היות גם הוא צדיק אם לא על שמר מזלי ואתי מיערתי ומר מזלי
 ואתי מיערתי וכן הוא מאמרנו על פסוק אני אוהבני אהב כו' שאומרת התורה גם שהארתי אוהבני התורה
 ענייני אל האמרתי שאת אוהבני אני אוהבתי כי אם אני אוהבני אהב והרחמיה כי הלא ומשחרי ימלאוני כי פגרי
 קאמע תפלתי ואלענה וע"ד זה יאמר דוד הנה כ"ב נאמרתי בהפזי ללחם מקעלה אשר הם נרעלי כי פגרי
 אורו אלהים צעיר דלתיס וברית כי אמרתי אין זה כי אם שמלם בי ה' וסילק הגנחהו ממני והאיתי אל הפצע
 והמקרה והוה ערצתי מנגד עיניך אכן רחמיה כי שמעת קול תהווי בשוטי אלק כי מיד עניתי באורים ותוומים
 והמרה לי יסגירו כדי שאלף חסם והמלע נפשי בזה ידעתי כי צדיק הייתי צעירך ומפלח כי ובזה רוחי אלי:
 (כד) אהבו את ה' כו' אמר הנה ספרתי גודל חסידותי ויתברך שמעיל את החובוס בו גם מבעלי בחירה
 על כן חלוקם חייבים אוהבני ה' אקרא ואומר אל תלמדו מזה להאוב את ה' למען ועשה לכם גם כי אם
 אהבו את ה' כמה שהוא ה' כל חסידיו וכן דעו אפוא כי חטוים הם בעלי אמהה שמלמינים בה' שלא
 על מנת לקבל פרס שזילום נוצר ה' מן אויביו אך דעו כי ומשלם על יתר שהוא שמלמינים ויתברך שמעיל
 את מי שעל יתר שהוא עושה יתר משורת הדין עושה גאווה שמתגאה ואומר הלא חסיד אני ובדחתי שיעשה
 לי גם הוא יתברך משלם לו עון זה ומיחו ביד מבקשי נפשו. (כה) ושמת חלמרו חיכה נעשה וילך סמוך
 יציה לבנו להכרר ולומר כי אחר שהסידים אהמו למה לא יתעשת הלהים לנו להצילנו ויכריחו לעשות
 הטוב על מנת להגל מחויבי נפשו להם אמר חזקן ויאמץ לבבכם כו' והוא באשר ידעו כי אומרו לבבכם
 בשני ביות"ן הוא על שני הוצרים והענין כי הורה מהזולת ובלתי בושח בה' יחה כענין אל תוראו ואל תערצו
 כמה שלא תיראו אל תערצו וכן הוא אומר אל תירא מפניהם פן אחתק לפניהם והספק שמחזק וקונה לב
 בצמות בה' כי הוא חזק ומעט הוא יתברך יחזקנו הרבה וזהו חזק שהוא מעטך ומהו ויאמץ לבבכם
 מלח' כל המיחלים לה'. (כז) או יאמר אהבו את ה' מלד פלמו חסידיו והוא יתברך יעשה את שלו
 כי חטוים נוצר ה' ואם אראו כי ומשלם לאשר על יתר סובותיו עושה ב"כ גאווה להתקומם על הצידי ומשלם
 לו על פשו טובה. (כח) אל ירפו ידיכם מלצמות ולייחל לה' כי אם אדרבה חזקו בזה ויאמץ לבבכם
 חזקו את לעוברי רעונו כך לעושי רעונו על אחת כמה וכמה שמחזקה ידיכם כל המיחלים לה':

לב (א) לְדָוִד מִשְׁבִּיל כו' רחוי לשם לב מה זה שהזכיר פשע והפאה והשמיט העון מביניהם. ועוד
 אומר נשוי בשפע החמור וכסוי בלבד בהמלח הקל כי שונג הוא. ועוד אומרנו בפסוק
 הצי אשרי אדם וברחשון לא אמר אשרי אדם כסוי פשע. ועוד אומרנו ואין ברואו רמיה אדם הוא שחזו עושה
 הטובה של רמאות לפנים פשיטת כי אין ז"ל שלא יקרא מאושר הלא שהצופו תועבה ויחשוב ה' לו עון ואם
 הוא

וְעֹנֵי לֹא כִפְיִי אֲמֹרְתִי אֹדְדָה עָלַי פִּשְׁעֵי לִי וְאַתָּה נְשֹׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סָהָה: ו עַל
זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסֵד אֱלֹהִים לְעַת מִצְדָּה רַק לְשִׁמְךָ מִיַּם רַבִּים אֲלֹהֵי לֹא יִגְעִי: ז אַתָּה
סָתַר לִי מִצַּר הַיָּצְרָנִי רַנְי פִּלְמֵס תְּסֹבְבֵנִי סָהָה: ח אֲשִׁבִילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדַרְךָ הוֹדֵנו תִּלְךָ

רוסמות אל

וגם הל"ל עוני ותנחתי. וגם אם כבר ה' נשא אונס מה נורא להתודות עליהם ואם הוא ענין אחד אך
מתאחדו והם הפכיים. אך לבוא אל ביאורו פה לב אל פרטי השמות בענין בה שבע כי הוא השמות לבדה
ולומר כי לשלשה יתחלקו אחד מציאות הציבה זה יקרא חטא כי קרה לו כאוכל הלב וחושב שהוא שומן כן השב
שלא היה איסור בלחמו כי מגורשת היתה ומה גם בסתר והיה איסור משני חילול השם. שנים התמידה
שעבר על לא התמודד אמת רעך והוא מה שהוכיחו הנביא במשל הכנשה והלרץ לו בענין זה אך איסור
הציבה הוא הטעם לא הזכיר לו כי היתר היה וגם החילול לא היה עצמו כי בסתר עשה אך החימוד הזכיר
זה יקרא עון כי הוא לאו של לא התמודד והוא מאמר הנביא ואת אשמו לקחת על לנשה שלא אמר שמא
בזמה כי מגורשת היתה רק שממד ולקח לנשה דרך לקויה היתר מה שהיה לזולתו עוד היה לו שנים כחמד
והם יקראו פשעים והוא הריגת אוריה בהרב בני עמון שיקראו פשעים ולא עון שאין של האלה והאובח את
עושה כחמידת האלה יתחלקו לשנים אחד מציאות הריגה שנים היותה בהרב בני עמון ומה גם לאומר שע"א
היתה תקופה בהרבס וכן הנביא חילקם לשנים בלחמו את אוריה החתי הכית בהרב ואת אשמו לקחת לך
לנשה ואתו הרבת בהרב בני עמון הנה שחילק ענין אוריה לשנים ולא עוד אלא שהפסיק בין שני הדברים
בלקויה האשה ועל כל אלה יאמר על הטעם אשר לא הזכירו לו וכן הנביא וגם דוד לא הזכירו ולא הודיעו
אמר הנה מה שלא הודעתי לנביא עשה אודיעך ועונו של לא התמודד הנה מאלו לא כסיתי לחטאי ולומר ראויה
היתה לו ומשלי חמדי רק אמרתי חטאתי לה' וכו' שהוא על החמידה שהזכיר לו הנביא ומה שאלו לא הודיעו
ופירשתי לפני הנביא פשע של ענין אוריה הוא כי אמרתי לא טוב להודות פשעים שבני אדם למקום בפני
בני אדם כבוד מר"ל כענין חרב בני עמון וזה נפש שהוא פשיכות דמים וקרוב לע"א בהרב בני עמון
שהיתה תקופה בה כי על מה שבין אדם למקום נאמר ככוי הטאה שטוב לכסות משני אדם זהו אמרתי
אודה עלי פשעי לה' כלומר אמרתי בלבי שאודה עלי פשעי לה' לבדו ולא לפני בן אדם ועל כן לא הודיעתי
לנביא רק לך ה' כעת ועל כן אמר רבינו שהוא עון חטאתי לא אצטרך להתודות כי הלא ואתה נשאת
אתו כי כה מנהגך תמיד עמי והוא כי כמה פעמים אדם רשום חוטא שונג ורואהו אחד הריקוס וחשבו
למיד ועושה כן בזמן הוא בלחמו לא טוב אנוי מפלוני נמלא עון מיוזד נמשך מחטאת שונג של איש
רשום ועל כיו"א צדוק אמר ואתה נשאת ברוב חסדך עון הנמשך מחטאתי בלה כי תמיד אתה מוחל לי ודבר
זה ולא שמשך מיד לחטאים משונג הריק הוא קל כי הלא ראויו יזכר ולהפגל לה' בל תנא תקלה כזאת
מתחת ידו. (ו) אך אין זה רק לחסידים בעצמם כי על זאת הרביעית למחול עון הנמשך מחטאת של לדיק הוא
אשר ראויו להתפלל כל חסיד חליך לעת מנא שהוא ציני חטובה כד"ה דרשו ה' בהמאלו על עשרת ימי חטובה
כי לומר שהחסיד יצטרך להתפלל על עון ופשע לא יזייר כי אם רק לפסוק מים רבים של זדונות השופטים
הנה אליו לא יגיעו כלומר אך איני מגדרם ואיך מדקדק עמי כ"כ והוא כי בענותותו מקטין עניו וז"א
נשאת עון חטאתי שהוא חטא שלי כי איני מגדר החסידים ההם. (ז) אתה סתר לי כו' יש בני אדם שלא
ישבחו את ה' רק בראותם מלחמה וזרעו ומגלה דרך משל אם יתלך איש לתוך רחוקה ויבואו עליו
לפסים לחויו חרב והיות וינלא מהרבס וידה לה' חסדו וימלא פיו חתלותו אם חסד הדרך ההוא ילך איש ולא
יפגעו שכן ולא פגע רע לא יעלה חודות בלחמו כי הדרך סלולה וצטוחה מאנשי דמים ונהפוך הוא כי הלא
זה היטיב לו ה' יחסר מהראשון כי זה גם היללו ה' מראות ברע ונער מה שאין כן לראשון כי לחומו רעד
ויגיע עד שיעי מות ועל הסוג השני נאמר לעושה נפלאות גדולות לבדו כפירוש רז"ל שאין בעל הגם מכיר
בנסו אלא ה' לבדו והנלו לא ידע מאומה אמר דוד אתה כתר לי כלומר נסתר ממני שאינו רואה את האר
החלה פניך תזרני שהוא הסוג השני כי לא אראנו ושמא תאמר לא הזכיר בנבו ולא אודה את ה' לא כן הוא
כי אם אז השלם חודות ורני של פלטה חסובבני בלה כאלו אתה הצינך אותי מסבבני מהרני שלם שחטית לך.
ולפי דרכו בהמשך המזמור יהיה הנה הנה"ל שלפעמים יבא איש צידו חטא וינלא ולפעמים הקב"ה מרחיקו
מן החטא שאפילו לא יודמן לפעו יאמר אתה בהסתר לי שאיני מכיר בנבו אתה מנר תזרני הוא הנה"ל של
יבוא חטא לידי ולא תאמר שלא ארניש בנבו כדי להודות לך רק בבח הנה ואתמלטה ממנו כי אדרכב רני שלם
חסובבני בלה כי תמיד אתשוב שאתה מוליכי אלא שאיני יודע בנבו מה שאין כן אם היה הנה הוא הנה"ל
שונג כי ותפילי מחרבו שלא הייתי מודה בלה רק בעת ההוא. (ח) אשכילך ואורך וכו' הלא בקש דוד
ממנו ית' שלא יבואו לידי חטא גם שבצדו לידי כך ינלא ממנו כי אם שבהסתר והעלם ממנו יעלנו מן הנה"ל
בל יבואו לידי חטא מיראחו פן יפתה וגם יוכל על כן משיב הוא ית' צרות הקדש ואומר לו השכילך וואורך
כו' לומר הקשית לנאלו חטא את הנה"ל כל יתראה פנים חליך בהציאו חטא לפניך ולא לו הדרך רק הוא
יעשה את שלו כי הלא מה אמן לך ומה אוסוף לך הכנות להלמס צו כי חרמא מלהתשפות ממנו גם כי יביאך

זמרו לו : ג שירו לו שיר חדש הַיְמִינִי בְּגַן בְּתוֹרְעָה : ד כִּי יִשָּׁר דְּבַר יי וְכָל מַעֲשָׂיו בְּאֱמוּנָה : ה אֲהַב יְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יי מְלֵאָה הָאָרֶץ : ו בְּדַבְרֵי יי שְׂמִימִים

רוממות אל

על היות להם יסורין בעולם הזה משא"כ הישרים אשר הם ישרי לב שלא ירהרו כלום ואמר שמחו צה' ויגלו דיקום כי גם שלא שמחו עתה די לכם שמחה צה' לעתיד כי הוא יתנבך לא שמח בעולמו כ"י עד לעתיד שישמח ה' במשפיו אך אחם הישרים בלבבכם עשו את הדיקום שלא בלבד ישמחו ויגלו כי אם גם ירגו וזהו והרגינו כל ישרי לב אמר עתה מה לכם לדיקום ירגינו אחכם הישרים רנוו אחם מעמכם לדיקום צה' לעתיד ואם חאמרו אם כי מה יעדיפו עליט הישרים הלא הוא כי לישרים נאזה חלה כי לא ימרכו לנגן ולרין לקום הכנה להלא כי להם נאזה חלה בלי הכנות . או שעור הענין כי אחר שעל ידי הישרים מרגנו הדיקום כאמרו והרגינו כל ישרי לב שירגינו את הדיקום לכן אומרת רוח הקדש רנוו לדיקום צה' וממה שמרגנו לדיקום לישרים נאזה חלה שם יזכו אחכם ולהם יאזח להלא ולא לכם כי לא עשיתם מעמכם .

(ב) הודו לה' כו' הנה סתם כומר הוא בעל שש יתרים והנגל של דוד היה של עשר והנה הסוב המעוחד לימות המשיח הוא משני פונים א' מחייתם לשם וא' מחייתם לעשר של שש הוא מאמרם צב"ר כי ע"כ כל תולדות שבמקרא חסרים חוץ מאלה תולדות השמים והלא תולדות פרוץ והוא כי אחר תולדות השמים חסרו מהעולם ששה דברים זיו של אדם חיוו קומתו מאורות פירות הארץ פירות האילן וחורוין ליתקן צבא בן פרוץ הוא המשיח . עוד אר"ל צבכר הוזהר כי עשר קלות נתקלה העולם פירות אדם ולעומתם קבל יעקב עשי ברכות וכן לעתיד ויתן קץ האלמים כו' וכן עשר מיתרי נבל של דוד כסופרש אלגו על מאמרם ז"ל שעשר גידי אילו של יתקן הן עשר מיתרים של נבל דוד ויאמר שידו לה' הדיקום בכנור לרמוז שמחה הששה דברים הנמשלים לכנור המשמח בשש מיתרים ועל זה הספיק הודאה כי הוא להחזיר מה שנאבד למקומו אך צבבל עשור זמרו לו על עשרה דברים המחייבים וממשלים לנבל עשור על כן כנגד זה זמרו צהם שהוא כי הן עשר ברכות של יתקן שהוא אומר נוסף על מה שהיה בחלה על כן נרין זמר שהוא יותר מהודאה . (ג) ומפני שהרנה ושירה ומה גם הרינו והנינון יחד ורוב שמחה יהולל את האדם ואף אמרת הודו לה' בכנור וצבל עשור שהוא הנינון לו"א שירו לה' שיר חדש לומר לא על מני פירות ותשבחות סתם אפי אומר רק שירו לה' שיר חדש שהוא לעתיד על גדולתו יתברך שחגלה לעתיד ועל כן נרין ננון להכניס ולקבל שפע רוח הקדש כד"א והיה כנגן המנגן וכו' מפני שהוא שיר חדש שלא ידעוהו ולרין הכנה להשפיע צהם רוח הקדש לדעת מה שיאמרו כענין שירת הים כי ברוח הקדש נאמרה כנודע ושפא חאמר הלא לעומת זה נפיק מן הנינון חורכה כי מרבה שמחה וגורמת קלות ראש כי שמחה מה זו עושה לזה אמר אין לחוש כי גם שהנינון עלמא הוא רע הטיבו נון כלומר עשו שיהיה טוב במה שיהיה בתרועה והכנעה . (ד) ואל חממו לדיקום על אשר שבחתי כל כך מדת ישרים באמרי לישרים נאזה חלה כי הלא ישר דבר ה' תמיד בתורתו ועשית ישר כי השפה הישר ועשית הטוב והישר יורה כי צהה הוא חפצו צעלס והפעם הוא על כי וכל מעשהו הוא שבר הע"ה הנקרא מעשה ופעולה כמד"א פעלת לחמוס בך הוא באמונה בהקפה ולא לאלהי כי היום לעשותם ומחר לקבל שכרם הפך היום"ר שפורע לאלתר ג"כ על כן נרין שירים שיושר לבם לא ירהרו אחר מדותיו יתנבך גם שיהיה באשריו . (ה) ושפא חאמר הלא לעומת זה מנינו אהב דקה ומשפט כד"א כי ידעתי וכו' וזמרו דרך ה' לעשות דקה ומשפט ואינם דברים לפנים מן השורה לו"א אהב דקה ומשפט כו' לומר גם כי הוא יתנבך אהב דקה ומשפט שיעשו בני אדם כי באלה הפך כד"א כי ידעתי למען כו' לון במשפט כו' ויהי דוד עושה משפט כו' וממה יעשו בני אדם הדיקה ומשפט עם כל זה צא ולמד ממה שהוא עושה שאינו עושה בעולמו דק ומשפט כי אם חסד ה' מלאה הארץ כי בתורת חסד הוא מלא כל הארץ וכל טוב העולם הזה אשר ברא ומלאו מאז הכל היה חסד כי עולם חסד יצנה כי ראה כי במשפט ודק ממומס צלי עשות לפנים משורת הדין בתורת חסד לא היה מתקיים מודע הנה כי בחסד צהר ונשה ממנו פנה ממנו יחד לקיום העולם ואם כן אפוא גם הלדיקום מקיימי העולם גם מהטוב והישר להתנהג בחסידות ראוי יעשו עיקר ולא משורת הדין . (ו) ברבר ה' שמים כו' הנה לבא אל הענין מזכירה מאמרם ז"ל צפרקי רבי אליעזר כתבנוהו צביאור התורה ז"ל בלא עמל ויגיעה ברא הקב"ה את העולם שנאמר דבר ה' כו' אכל בצבאם יגיעה כחוב צהו שנאמר וברוח פיו כל נבאם ע"כ . והנה הם דברים מתמיהין היעלה על לב לייחם יגיעה כלפי מעלה . אך הנה צביאור התורה הארכנו צביאורו והכונה נקויר מלין כי למה שמה שנברא ציוס הראשון היה בדיקום נמרץ ברכות אלגו שמה כי על כן גם שנבראשית נמי מאמר הוא לא נאמר ויאמר אלהים יהו שמים ואלו יעו כי עשרה מאמרות הם עשר כחות עליונים והראשון שצבולס שיתלמם למחשבה לדיקונו על כן לא נאמר בו אמירה וזהו בלא עמל כו' ברא הקב"ה את השמים שנאמר דבר ה' כו' והוא כמ"ש צב"ר צדבר ה' וכבר שמים נעשו לומר כי טרם לאת הדבור אל הפועל כבר במחשבה שמים נעשו . ולבא אל ענין אומרו בלא עמל כו' וכן אל אומרו אכל בצבאם יגיעה כחוב צהו שנאמר וברוח פיו כל נבאם נאמר כי הלא כמו זו נחשב היות לו יתנבך שייכות עם עולם גשמי לברא בו והוא רס על כל רוממות . אך הנה צביאור

התורה

תהלים לנ

נַעֲשֶׂה וּבְרִיחַ פִּי כָל צָדִיק : י בְּנֶם כְּנֶד כִּי הָיָם נֶחֱן בְּאֲזָרוֹת תְּהוֹמוֹת : ה יִירָאוּ מִי
כָּל הָאָרֶץ מִטַּעַן יַעֲרֹו כָּל יִשְׂרָאֵל תְּכַל : ז כִּי הוּא אָמַר יַהֲדֵי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד : י י

רוסמות אל

המורה בלתי כי דרך כרח יתברך השולט על מחלוקת הוא כי הכל מי הולא מלפניו מתחילת ותחשבה ומאיה מלפניו חלף כאשר יורה האמר הנביא האמרו כי כאשר ירד העשן מן כי יהיה דבתי אשר ילח מה לא ישיב אלי ריקס כי אם עשה את אשר נחמתי בו' הנה כי יטורו יתברך הוא הששה ומאיה מחזיקו חף לא בכל הדברים נבנה כי אם בכל דבר ודבר לפי דקויות יש דבר לדרך התחלפות והתעבות ויש מהם ומהם גם שאין לפניו יתברך יעשה חיליה ע"כ' בערך עולם נבנה רוחניותו מה שחלש על ידי החששות והחלבויות והספגות יקרה לפי גדולתו יעשה להם שהוא מתחילת ותחשבה הפך חיותו . ומה נכח אל הענין אשר כי פנים ה' אל עמו נבנהו לכל השמים והיה הכל דקויות נחרץ יש חלף המוחלט הטוב כל מה שנתחל בכל ה' היותם כשהיה הכל ככה כמה שנתחל בו יש חלף והיה הכל דקויות רב עד למה מן הנה אל השולט דבר יום ביומו נבחר הימים פועל לכן כאשר ברה השולט כרחשין לא יתברך החששות והחלבויות הכל שיו רק בדבר ה' וכבר פנים נשבר וזר כל עמל ויעשה בו' חף נבחר חזיון וזכרון שו כל נבחר כי יעשה כי יעשה מה שיהיה נבחר כמה שנתחל כרחשין והיה לדרך הולא ולשולט והשעות אשר היה דקויות אל העשות כשהיה חיותו שיו הוא הכל הולא משו היה יולא ומתחילת ומתעבה אשר זה לגבי דקויות יתברך ליעשה חיותו וזה יורה בעלם נוסח אשר האמלא בילוקס ח' אל נבחר השמים יעו מה עשה הקב"ה נפה כמות נשמת שו ע"כ והוא ענין מחמתו למחן . ובהו נכח אל ענין הסחוב והוא כי אחרי אומרו ששם אלו מלפני עשה בנלות אל עשית לב לאשר הקרה חיליה או לומר חיליה כי השולט קדמון לא חודשו השם יתברך או ששם בראו היותו לחיותם שרי מעלה כאשר כחצו שחשש נבוכדנאצר במעשה האלם והיה מלפניו מחשבת חשתי דור הפלגה או הוא מהוכרי השמים וכסותיהם כי אם שגורה לה' וקטן ען כל הנושע אשר עשה יתברך לחת לנו אל עליו מוחב סילוק היות הסכרות והקויות והכרות אשר יבא בן יור שמוך כאשר יראה עשרת חמת ופולנות השפטים והנה האחת היא סכרת הקדמות חיליה וזה מאשר וימרוהו לחמה למד או זה הדרך חלף דוח ה' לפעול בעולם השמימי והעבור הלו על כן בא ויחמר חין זו עשנה כי האל הכל לפי מיליות הדבר הנבחר ועקר עבדותו או דקויות כי האל השמים שגברו לחשונה דקויות לא הולך רק בדבר ה' וכבר פנים נשבר עשו ערס הנמד הדבור כי לא הולך התחלפות והחששות הדבור חף נבחר העבים יחד הולך דוח שיו שיהיה הכל שיו יתברך הולך ומחשבת ומתעבה ומאיה דבר יום ביומו הנה כי הכל לפי מוחב וחיותו הדבר הנבחר וההיקף כזה בעל הדברים שחלשם ולמטה שלפי עניות כל דבר הולך החששות והחלבויות הכל שיו יתברך ועל כן לא דבר רק בשמים ונבחר לממד מק'ו חם לדברים קרובי החיות היה הפרש בהתחוותה היה גם עשה בדברים עני החיות אל השמים שיהיה הפרש על הדרך הנבחר בזמן של ידיו כן לא יפלה היות לו יתברך מנוח לחפש עולם גשמי כי הכל דקויות מהשנה והח"כ ממעשה ויש לחשון דקויות עולם קרוב אל הדוחיות שיהיה כל מה שגורחה אחרי כן בכל אשר הימים נבחר במעשה ויש לחשון היה יולא מתחילת ומתעבה יום יום דבר יום ביומו על ידי דוח שיו של כל מאמר ומאמר שיהיה משך ומאיה כל ענין שגמאמר :

(ז) בנם כנדר כו' הלא אמרתי כי לא יפלה שיהיה יתברך הששה"ו כי הלא בדבר ה' שמים נשבר והנה עדיין נבחר מקום לבשל דין לחלוק על הארץ הלו העטרה על כן אמר הנה לך היא מוחשת כי גם השולט השפל הוא יתברך חדשו והוא כי האל כונס כדו מי היה בקריעתו כי סוף שגמאר ללבו כמו נד וכן מימי היה הם נבחרים מהארץ ובח"כ ז"ל שהאלהים עשה שירלו מלפניו כי חין לך"ו האיתם אל נבחרו שישפכו ויפיו השולט כאשר בדור אלוט שגמאר הקורח למי היה וישפכס וכו' זה יאמר נוסף באזכרות תחומות שנטבע בין ההום תחתון בין ההום עליון היו יולאים ומלפני השולט חלף שהקב"ה סוכר מעשות תהום ויסק בדתחים יש וישם חול נבול לים כנתינים כל תהום סוף חולר של יוכלו ללשח . (ח) ולמה עשה כן הוא יתברך חם לא כי מה שנסם כדו מי היה למען הטיל מורה ב' עממין בעל"כ כאמאר רבב כי שמענו את אשר הונוס ה' חם מי ים סוף כו' וימם לבנו ולח קמה עוד דוח בלשם כו' וזהו יירלו מה' כל הארץ כי הארץ כחה היא ח"י ומה נשקן בלחורות התומוה הוא כדי שמתמו יעורו כל יושבי הכל והוא מאמאר ז"ל על פסוק וקו המים ועל פסוק והאלהים עשה שירלו מלפניו כי עשה יתברך חול נבול לים וישם את הים בקופסה ובה לפיך מימיה על הארץ למען יראוהו חשבים כי יאמרו ללבנם הנה לא נבטע הוא עמוד המים ופלא ישפכו על הארץ כל חין זה כ"כ שהאלהים עשה כמתרה בני האדם יעשו ראוטו ששם לא יעשו כן יעשה כאשר עשה בדור חוט שגקרה למי היה וישפכס על פני הארץ והאיף שליטו של עולם . (ט) וח"כ אמור מעתה מי יוכל להעמיד היה כמו דה או ההחום בכל אחד מהימים חם לא אשר בראו ממלא כי העמדה ראה על הכריחה וח"כ כי הוא אשר ויהי כו' כי מי שגמאר לים ויהי בכריחה הוא אשר לזה ויעמוד כמו נד של כן ממנו יעורו כמדובר כי בודאי אשר אמר ויהי הוא אשר לזה ויעמוד שלח היה יכול להעמיד היה כמו נד ולא כל ים לפני החול חם לא אשר אמר ויהי היה מה הליה מוחשת אל בוראו יתברך חם השולט השפל היה דחמו סכרת הקדמות חיליה ותיבטו חדות השולט . (י) חף עדיין לשפך לחשוב מחשבות נויים אשר השבו כי השולט מתהב מהחיותים חם שרי מעלה כאשר

הפיר עצת נגיים הנניא מח'שבות עמים: יי עצת יי לעולם תעמוד מח'שבות לבו לד' וד': יי א'שרי הגוי אשר יי אלהיו תעם בחר לנחלה לו: יי משמים הביט יי ראה את כל בני האדם: יי ממכון שבתו השגיח אל כל ישרי הארץ: יי היצר יחד לבם חמבין אל כל מעשיהם: יי אין המלה נישע ברב חיל גבור לא יציל ברב פה: יי שיקר הסוס לתשיעה וברב חילו לא ימלט: יי הגה עין יי אל יראוי למיחלים

רוסמות אל

כאשר כתבו שהשנכבודנאמר בלמא די הקיס ככתוב אללו והיא היתה עלת דור הפלגה לעשות ממדובר אללו במקומו והיה מקום לעשות זה בגלות שיד הנגיים הקופה על כן על דוד ברוח קדשו ויחמר הנה כבר כפרת זו נדמות והוא כי הלא כאשר ה' הפיר עלת נגיים הוא דבור הפלגה שנחייעשו להגביר כח העומאה בעולם שימנה על פיהם ולא על השגחה ויהנך כל תנח הקדושה וענין ישראל אל הפועל וה' בהפך עתה ונחלנו אז הניח וביטל מהשבות עמים החושבים שהנהגת העולם תלויה בשירי מעלה ולא בה'. (יא) ושמא תאמר אם כן שאין שליטה לחלוטים למה אנו מניח כל העוב לישאל עמו להאחר שהיא עתה ולא יאחר לז"ל הנה עלת ה' לעולם תעמוד ולא תחבטל גם שימחמה אלא שמהשבות לבו שהיא שחושב מהשבות לבתי ידה ממנו נח הוא לדור ודור שמתגלגל בגלולי נפשות כמות מדור אל דור עד יוכל כל השמעות להקן. (יב) באופן שאשרי הגוי אשר ה' אלהיו ולא כל גוי יוכל לפים עתה ונחח אלהוקך אלא עם אשר בחר לנחלה לו מאז בבלנה כמאמרם ז"ל בברקי רבי אליעזר שהוריד שבעים מלאכים והנחילם שבעים אומות ושלנו ישראל לנחלה לו מפני הם נפסוח. (יג) משמים הביט ה' כו' היה כתבו כי מיטע ויגעל שמי דעות נפסדות אחד קדמות העולם שיה היות נמכר העולם לשירי מעלה נשארתי השלישית והיא לומר כי הכל תלוי במלך כי הוצרי השמים וכסיליהם יפסחו הם על כל הנהגת העולם ומה גם צבוי חיי ומוזי שהעלו במרמל שהלויים במלך כאשר הכריחו מרבה וכן הסדל והן אחת כי יש הרנו הדבר על מל העליון אך גם לפי פשוטו הנה שבעים המזוויים אללו העליון כי לגודל הכמתו יתברך והיות כל העמיד גלוי לפניו משפה איש ופקודתו וכל הראוי לבא עליו לפי מעשיו ונגלוי אשר יתגלגל ואשר יתקן בהם עד תום תקומו וכל אשר חשב עליו לביתו ידה ממנו נדה על כן לא יפלה כי מאז ברה הוצרי השמים וכסיליהם ראה והתקין כדר שפסחו על בניו אל כל אשר ראויו לבא על כל איש ואיש לפי מעשיו ויביאהו אל העולם צעה לא יבצר מהיות עליו כל הראוי לפי משפט נדקו והוא עלמו אשר יגדור עליו כוכבי נשפו באופן כי גם האדיק אשר גזרה הכמתו יתברך לעשותו צעה"ז כי הוא תיקומו לפי נגלולו יבא במלך עוני ויכורים והתיקם שפסחו כי גם אח זה הרשע אשר יפסוח האלהים להאכילו צעה"ז שבר חויו מלוא אשר עשה יבא במלך שובע שמוחת לפי אשר ראויו לו להכול משכר איזה טוב אשר פעל ונשה כמפורס שבעים בחר היטב בשוב או הפכו אשר יבא לחדם גם כי לענין המדות אם יהיה אשר דמא או נדקן וכיוצא ביד כל הדם להקות על פי בחירתו כי אין השוואת משפטו ודיו עם כוכבי השמים רק בטובה כענין צבוי חיי ומוזי או הפכו וזה יתכן שיהיה דוד לבגול על עזב ה' והנהגת העולם אל הוצרי השמים ועו"ה שפסחו בניו וכו' כי בשמים הניסו ה' ראה את כל בני האדם העמידים לבא בעולם. (יד) ומומכן שבתו השניח וסודר כוכבי השמים הראוי אל כל יושבי הארץ כי גזרות השמים הם הראוי על פי מעשה כל איש ואיש כי הוא יתברך הביא כל איש ואיש במלך נאות לו לפי מעשיו. (טו) כי לא יפלה ממנו יתברך אשר יעשו מאז כי היוצר יחד לבם הוא המבין אל כל מעשיהם שעתידים לעשות כלומר כי הנה בכל לב וזכ אשר לכל איש ואיש יש יצר הטוב ויצר הרע והוא יתברך היוצר אחדות לבם שהם שתי בחיות הלב יחד הוא מבין את כל מעשיהם אשר יעשו ששתי בעשות לבם וגם כוון באמרו המבין כו' לומר לא שחכמה ידועות רק שצבין אשר יבחרו ועל פי העתיד מאז לעשות כל אחד ואחד בדרך חכמות השמים ותועפות לחייב על איש הראוי לו והצוי צעה הראוי לו כמשפט אללו יפה בדרות זה בחר הטוב ש"ד: (טז) אין הרבך כו' אמר ראו כי הכל בהשגחה ולא בהשכלות כי הלא לפעמים אין המלך נושע והוא בטובה רוב שגל חילו יבטח כי רב הוא ויפול משכ"ח אם לא היה רב חילו ויבטח בה' או כמעשה דגדשון וכן גבור לא ימלט בכבת היות לו רוב כח שיבטח בגבורתו לבא במקום אשר אנשי חיל עם ויפול נמלאת העדר האלות בכבת בגבורתו הרי שהכל בהשגחה כי מה שהיה הדעת מרבה שיועיל היות כי אין הענין הולך אחר הגבורה. (יז) וגם לא יועיל השכלות והכנה כי הלא עיקר ההכנה הוא היות סוס מוכן ליום מלחמה והנה שקר הוא היות הסוס להשועה כי לפעמים איש רגלי ידקור מלחמה את הסוס ויפול ומת ורוכבו ויהא צופה להכות גם אחור ואם היה רגלי היה אכפר לו לשמור עלמו כי צבחת נפילה כוון הוכה ומת והשפק זה הוא כסום צבוי אך אם רב חילו של הסוס אל ודאי הוא שלא יפלה את רוכבו כי הסוס החזק מאד ברב כח אין צעליו יכול לעשות ממנו מה שרואה כי לפעמים רואה לעכו במרוצתו כל יכנס הרבה מוך מהנה אויביו או רואה להפך אותו אחר לטם ואינו יכול לו וגם לפעמים נלחה רוכבו או שהחילו להכות בו והיה יכול להכריח אם ישוב לאש אל ביתו אך כסום שרצ חילו הוא כן ומרקד בחוק ונזעף באופן יבלבל מוח רוכבו החלל ויפול ממנו בקרב רעה וימות והיה למרמס תחח רגלי כוכים ומרכבות באופן כי כאשר

ד גדלו ליי אתי ונרוממה שמו יחדו : ה דרשתי את יי וענני ומכל מגורתי הצילני :
 ו הביטו אליו ונדרו ופניהם אל יחפרו : ז זה עני קרא ויי שמע ומכל צרותיו
 הושיעו : ח חנה מלאך יי סביב ליראיו ויחלצים : ט מעט וראו כי טוב יי אשרי
 הגבר יחסה בו : י ראו את יי קדשו כי אין מחסור ליראיו : יא כפירים רשו

רוסמות אל

בתוך קהל וישמחו. (ד) ואומר אליהם גדלו חסד לה' אחי כי אשר הוסיב לי גם עמכם עשה כבוד כי חיי
 דוד חועלת כל ישראל ולא כמהשבת גופי ולא כשלה על רוח נפשי שכל אחד אומר כי בנינו עשה ה' אך האמת
 הוא כי עשה למען שמו לכן אחי גופי ונפשי אחס נרוממה שמו יהודי היא ברכת הגומל כד"א וירוממוהו בקרב
 עם כו' ובכלל הדבר כוון כי מלבד היות מיד מלך ושרים מלך ושרים כעלי צהורה שקשה הרבה לניגול מידם כנדע
 כי אין הקב"ה משנה בחירת האדם דעתו היא כי לא שלח מלאך להציל כ"א שהוא יתבדך בעצמו היה עמו
 וזהו אומר דגלו לה' לומר כי הוא יתבדך עשה. או יאמר ונרוממה שמו יהודי כ"כ גדול האם לפני כי אחי
 אומר כי אחי כדאי לבדי לרוממו בקרב עם על זה כ"א שחתברו עמי ונרוממה שמו יהודי. (ה) ושמו האמרו
 אך האמר שם' בעצמו היה עמך להצילך אדרבה השעות שהיית מהולל הילך לא כן הוא כי עיני השעות
 היה כי דרשתי את ה' כו' והוא מאמרם ז"ל במדרש שורר טוב שאמר דוד לפני הקב"ה הכל פשית יפה בעלמך
 הוץ מן השעות כו' אמר לו הקב"ה חייך שתשרך לו וכו'. ונראה אל הענין אמר דוד הלא הבגדלי נפי לפיכס
 הגה אפסי ולא עתק מפיכס כי השעות הצילי כי לא כן הוא כי אם שדרשתי את ה' ועמי על פי דרכי אך
 לא שהיה השעות הציל והראיה כי הלא אין כבוד זה חדש עמדי כי הלא בלעדי זה מכל מגורתי הצילי הוא
 בעצמו מכלס מה שלא היה מספיק הוראת שעות וגם לא מלאך. (ו) ומשיבה רוח הקדש ואומרת ראו עשה
 כי מן ה' היה כי הלא הביטו אליו ונדרו כו' והוא לומר כי הלא זולת המלך בעצמו שראה את מי שהבג אחריו
 ויגרשו כבעם על אשר הביאורו באמרו כי תהלו איש משתגע למה תביאורו אורו אלי והלא כל אשר הביטו אליו
 שהביטו אל דוד והכירוהו ונדרו וידעו אל המלך לאמר אל ייחסו כי הרג את גלית אחריו והיחכן שפטיהם אל
 יחסו ויבטו בעיניו עליהם התלך לאמר כי אראו איש משתגע למה תביאורו אורו אלי באופן שמחמת הרפהס היה להם
 ולקבו ולהירו ימם במשטר עד יתברר אם הוא איש משוגע או שר וגדול או לפחות מחמת כעס הרפס אשר
 הרע אותם בשביל יקומו ויהרגו. (ז) אך אין זה כ"א שזה עני דוד קרא אז וזה' שמע על פה היה
 באותה עשה וה' השומד לימין אביון שמע ועשה כד"א ואל תדכא עמי בשער כו' כי ה' יריב ריבם וגם ראה
 כי הלא מכל נרותיו הושיע בעצמו ולא ע"י מלאך. (ח) ואל תאמרו אולי שלח מלאכו כאשר עשה ליוסף ששלח לו
 ג' מלאכים ולעקב מחנה אלהים כי הן אחת שהויה מלאך ה' כפיכ ליראיו לסבבו דרך כבוד אך לא להלם
 המלאך כ"א ויחלם ה' הו' וכן הוא כי את יוסף לא הצילו כלל וגם על מעלתו אמר שמי אלהים כו' וכן
 את יעקב לא היו עמו רק לכבוד ולא הצילו לא משרו כשנאבק עמו ולא מעט כ"א והוא עבר לפניהם כמ"ש
 ז"ל שהיה הוא שפינה וכן אליו יתבדך אמר הצילי נא וכו' וכן הוא אמרתי ויתבדך הגה אחי שולח מלאך וכו' אך
 לא יחסה הוא הציל כ"א ויחסינו כ"א ויחסינו דרשתי וכו' וזה מוכרח בלשון שאל"כ מה ענין האמה והוא כפיכ
 והראוי יאמר מלאך ה' יהלך יראיו וכן אומר ויחלם יורה על עבר שכאשר תונה מלאך כבוד ויחלם כלומר
 אל שמתגלה אחרי כן ומאמר הכתוב וישלח מלאך ויחסינו וכו' כבר ארז"ל של משה ידבר. (ט) ואמר דוד
 צדוק הקדש עמנו בחיך הפסע כי טוב ה' כלומר ולא מלאך כי גדר טוב הוא שמפיכ כי הלא אשרי הצבר
 יחסה טו כלומר משאל"כ אשר יחסה במלאך בלעדי ה' כי לא בלבד לא יקרא מאושר כ"א גם יקולל כי המחין
 בלעדי ה' יש כח במלאך להסיב לחוסה בו וצופה טו חוסה לה' ואל"כ בפענה זו תשעס בחיך שכלך כי אין
 טוב כלומר שיוכל להסיב כ"א שהי"ס לבדו ואין המלאך שהויה וכו' רק לכבוד בעלמך הוא אשר לדוד מכל
 נרותיו הושיע (ז) וגם יתכן כוון עוד כי מלבד הציל את העני ע"י עצמו גם עוד יוסף כי יתקיים שם עוד עני
 והיה ערס יקראו ואז אענה עוד הם מדברים ואני אשמע שהוא פרס יקראו וענה ויסיפס לעשות בקשור ועכ"ל
 לא ינמע מלהקשיב בקיל תפלתו מראש ועד כוף למה שהוא משתעשע לשמוע אמרי פיו והוא ענין פסוק האות
 לבו נתחה לו וחדשתי וכו' וזה יאמר זה עני למה שהוא עמי ה' שמע דברי תפלתו כאשר קרא עם היות שכבר
 מפרס יקרא מכל נרותיו הושיע והוא עני כי קרוב ה' לבצרי לב הוא העני כי אל זה יביע אל עני וגם רוח
 והכוונה לומר כי גם דוד אשר מכל נרותיו ומגורותיו הצילו ה' בעצמו עמי היה באותה עשה והוא כי היה
 ענין שנות את עמו לפני אבימלך בתחלת ברתו משאל עני ודל נודד לבת אשר הלך אל אחימלך ויקח מלחס
 הפסם אשר עמשן כי גם לחס לא היה לו ומשם הלך אל אישית מלך גת ויחפשוהו לפני. (י) עמנו וכו'
 זולת האמר יאמר ושמו האמרו הלא אלו הם דברים הפכיים כ"א כל כך אושר אחר הוא יתבדך את עמך וכו'
 למה אינו מעשירם ומניחם בשברון רוח בעונו לז"א עמנו וראו כו' לומר שימו לב לפעום טוב פעם הדבר וראו
 כי אדרבא טוב ה' ומפיכ לעני בהניחו בעינו והוא אומר אשרי הצבר יחסה בו ולא יחסה בעשורו ועל כן מיתו
 עני למען יהיה כל ימיו חובה בו יתבדך ואל יאשר בתחת משאל"כ אם יעשירו באופן כי טוב ה' לעמי הו'
 שזה כמדובר כי על מה שהובה בו לבדו העני קרוב אליו יתבדך. (י) ועוד פעם שני והוא יראו את ה' וכו'

למר

תהלים לד

וְרַעְיוֹ וְדוֹשִׁי יי לא יחַסְרוּ כָל טוֹב : יי לְבוֹ בָּנִים שְׂמֵעוּ לִי יְרֵאתִי יי אֲלֹמְרָכֶם :
יִי כִי הָאִישׁ הִקְפִּץ חַיִּים אֶהֱבֶה לְרֵאתִי טוֹב : יי נָצַר לְשׁוֹקֵךְ בְּרַעַע וּשְׁפָתְךָ

רוֹמְסוֹת אֵל

לומר לך לטוב לעניים כל מחסורם שני מאלים ח' יראו את ה' ולא את השמש לפיכך אהבם כיום מחמת גדולתו יחברך להם שרוא ה' פניה בלא יסיה בהיות לבם שון אשר חפץ כל"ח בהיותם קדושי שיהיה יראת יעקב שמש בלא יסיה לו שון וחברתה יסיה לו הכשתות היא ירא שמה יערום החפץ שחף חפץ שונג ולא נודע אליו כי זה ודאי חין מחסור ליראיו חללה כי בהיות בלא חפצו כל"ח בשביל פלאו הוא יעשה את שלום ויחלף מחסורם. (יא) כי זה דברו יחברך כי הדורש חיובו לפיכך לו מדקדק עמו אך העשה בשביל הדבק בו יחברך הוא יסיונו כי הנה כפירים הששים בשביל לחם שפואים למרף לבקש מאל חבלם יקבל שרשו ורעטו עם שפון כהם הפח אך ודושי ה' בלא ידעו לבקש מאלם כל"ח לבקש את ה' ולירדק בו ה' לא יחסרו כל מוצ לבן עמו כן גם חלם ויראו את ה' עם היותם קדושי ולא למען יקבל לבם מוחן או לכל יסוריהו מכס וחלם עמו את שלום והוא יעשה את שלו כי הרואו בחוס כי חין מחסור ליראיו כי כפירים אשר חין כהם חפץ וירדק להפנים בלא נצטר כחומר רז"ל משולם לא לחיות ארי סבל בו' עב"ו כפירים אשר ידעת שפואים למרף לבקש מאל חבלם להם שפואים מאל חבלם עם היותם משוללי הפח רבו ורעטו לפיכך את דושי ה' לא יחסרו כל מוצ לא שירדשו בעד חובל לפיכך רק דושי ה' לירדק בו כד"ח דרו ה' ה' החלואו לא יחסרו כל טוב. (י) אז יאמר דשו מה בין יהוד לרבים ומה בין לויק הטובה למחללי כי זה היותו החלואו עני וגם טובו בחסיהו שפואים מוטוה"ו בלא בלבד מורה ח' כל"ח מכל רצוניהו הילוי וגם על ידי עמו ב' שפואים גם שפיר הילוי. (ח) אך הם היראים רפים גם בלא יקראו חונה מלאך ה' סביב מפני הכבוד אך ויחללם כבר השם הנזכר. (ט) ועל פי הדרכים שמונו וראו כי טוב ה' בנצטר דברתי כי ה' הוא המליל ולא המלאך החונה עמו ולא חפץ בנלות המלאך חונה אהבם שרוא המליל ויחברו בו כי עמו מדברי ופי חפצו כי אשרי הנזכר חילוי יהוד יחסה בו מפח"ב במלאך כי לא בלבד לא יאופר כל"ח גם עמו יעט. (י) ומה שהזכרתי יראים ולא חלפים דשו כי גם החלפים שהם קדושי יראו את ה' כי גם החלפים לך יראה כי החלפים בלבד יעשה בחבנה ולא יחוש למלואם כל מוצו החברים לשלוחו אך היראים לא יחסרו ויחו כי חין מחסור ליראיו. (יא) ועב"ו לא גם הרבים טוב להחללי כי גם ע"ו הפענון יחלם מןהנה צרה על ידי דרישה לא יחסרו כל מוצ ויחו כפירים בו: (יב) לכו בנים שמינו לוי בו' הלה אהרתי לכס יראו את ה' קדושו שחדרו את ה' גם בהיות קדושי לירדק בו צמה שרוא ה' חיראו שמה חטאיהם שונג ולא על בקשת לרככם והלא חלמרו מו זה היום ויכל לבח אל מדרגה זו וחברתה דרך היום לחזר על פנימה ומוצות העוה"ו וגם לעבוד את ה' כפי כחו אך להשליך כל עניני העוה"ו אחרי גוו חינו דרך הנשים על כן אתי אומר לכס לכו בנים וכו' והוא כפום לב אל חלמרו פה בנים ולא אהר חלפים ואהר כך אומר מי האיש בו' אך הנה כן משמעו קפון מבעד אים והנה דרך הקטן להאוב מוצות העוה"ו אהר לכו מחברת ומדת בנים שרוא מלאהוב מוצ העולם ומצדו לי ולבשר אהרתי יראו את ה' כפירותם קדושו אלמדכם ויחו יראת ה' אלמדכם. (יג) והוא כי יקח אים אל לבו מה הם החיים והוא כי הנה חין אים בעולם בלא יסיה חפץ חיים כי גם אשר יעמלו על מוטות העוה"ו הם יחמרו לו מגידי חמת כי מחר ימות הלה ימאם בעמלו אשר הוא עמל על מזונו אך התלהבוהו בשיטופו של מוחן הוא כי חינו יודע מה הם החיים שעולה על רוחו שהיי העולם הזה נקראים חיים והוא מועה ולו השביל כי ממה הכל כי אם חיי העוה"ב ובלא ניותו חיי העוה"ו רק לזכות בהם לחיי העולם הבא הנה הנה מרע מהתלהבות עסקיו העוה"ו ומשליך אותם אחרי גוו והיה מקיים מחלם חכמים מה יעשה האדם ויחיה ימות כי יחיה חומרו יספנו וירפנו בעבודת ה' ויוציא כל ימיו של העוה"ו בעבודת ה' בלופן שני ימי הכלי העולם הוא יקנה בהם קיום וחותם להחברך בעת סילוקו כמאמר ספר הזוהר על פסוק ויקרבו ימי ישראל ויקרבו ימי דוד ויחיה לנמות בהם כבלוקו עשדו פה השוב המחוקק לו לעולם הבא כמאמרים ז"ל פסוק ותשקה ליום אחרון וזה חלמו מי האיש החפץ חיים כלומר כי זה כל האדם יקח זה הכלל בידו שהוא מי שפואה ימים בעולם הוא לא שיתלבו ויחברו כל"ח שישארו חיים וקיימים לראות בהם מוצ העולם הבא בעת סילוקו שהוא ענין ויקרבו ימי ישראל בו' והעשה זה יקרא בלמה חפץ חיים אך אשר יוציא ימיו בעבודת העולם הזה ששכילוקו אינם ימיו כי הלוו בהכל ידמה למקום מות והנה האיש אשר דעת יסיו לו יראה כי חלו דברתי חמת ויקל בעיניו לראו את ה' ולהמית עמו בעוה"ו כדי שיהיה לעוה"ב כלל הדברים שישליך חיי העוה"ו אחרי גוו כאלו אינם נקראים חיים וזלתי חיי העולם הבא והנה זה הוא צמה שבין אדם למקום. (יד) וגם מה שבין אדם לחייונו והוא לצור לשוק מרע בו' אשר שקבל עולו החפון חיי העוה"ב בלבד מפאון והולאה כל השאר מדבר לזכות רוח הקדש כאלו הוא לפניו ואומר לו נצור וכו' כי חין לך לומר מלדבר פרה על רעך או רפילת או לשון הרע כל"ח חילוי לדבר דבר רע כענין שקרים או ספר דבר רע ממה שהוא גלוי לכל ואינו לשון הרע לכל חרגיל עקב ובפחד מדבר מרמה חילוי מן השפה ולחון גם בלא חשעול אותה כי אם ספר דבר שהוא מרמה. (טו) והם בשעל עשית לו רעה סור מרע שהוא סור עלמך מעשות לו רע ועשה טוב שעל ידי קן חסיה

מנקה

מִדְבַר מִרְמָה: יי סוד מִרְע וְעֵשֶׂה מִיֵּשׁוּב בְּקִישׁ שְׁלוֹם וְרִדְפָהוּ: יי עֵינַי יי אֵל צְדִיקִים

רוטמות אל

מבקש שלום והוא מאמרו ז"ל באמרו שם שהיון פת לחינוך נריך להודיע לאמו ואמרו שם בגמרא שזה גורם שלום כי היתה מריבה בין שנים ועל ידי מה שנתן האחד לבן השני והנך ובישר לאביו עשו שלום ביניהם וזה יאמר סוד מעשה להבדוק רע ועשה לו טוב ולא בלעגה כ"ל בקש שלום על ידי הסוב שחששה לו שיהיה גלוי שיראה ויפלים עמך ואם אחר בקשך שלום ימאן כנגדך בלשון שהשלום בורח ממך רודפהו אהה כי לא תשקוט עד יהי שלום ביניכם וזה ענין לשון רדיפה כי לא תלדק רק בתי שבורה ורודפים אחריו כמדובר. (ג) ואם נאמר שבכלל אומרו שיתפון בחיי העו"ב הוא בעסקו בחורה כי עליה נאמר כי היא חייבת יתכן כלל בזה מאמרו ז"ל כי כשנא הקב"ה לברא אדם נעשו מ"ה כהון כהון וכו' הסד אומר יברא ששעה חסדים. אחת אומר אל יברא שכלו שקרים. לך אומר יברא ששעה נדקות. שלום אומר אל יברא ששעה קטנות והקב"ה חתן קמרוג אחת בזה שנתן חורת אחת ארצה אך שלום רחק ממנו שלא יתן על כן על ארבעתן יבין ועל ההורה שמתנה ארצה אמר אהב ימים וכו' שיעקר מה שבין אדם למקום הוא עסק החורה. (יד) ועל השאר ובכללם השקרים כי גם שניתנה חורת אחת להקן על כל זה לא יבצר שרדך שבני ישראל לא ידברו כזב ועל כן על השקרים אומר נגור לשונך מרע ובשמך מדבר מרמה. (טו) ועל ההסדים ונדקות והגדר קטנות אומר סוד מעשות רע להבדך ועשה לו טוב שהוא הסד ואחת והחת הקטנות בקש שלום ולהיות שלא יתן דבר לתקן השלום כאשר יתנה הורה לתקן קמרוג האחת על כן החמיר בשלום ואמר ורדפהו כי קל לאבדו כי לא יתן עוד כנגדו: (יב) או שיעור הכחשים לבו בניו וכו' לומר יותי לכס על ירחת ה' אל יעלה על רוחא כי ירחה' ה' תקרה שתיאלו מהעושה מפני עבירות שידרכם כ"ל לבו מסברתכם ואחר היוחסם בגדר חקרוג בניו על פסגותם אחרי כן ירחה ה' אלמדיכם שהיו אחר השגתכם תכלית הכשרון. (יג) שהוא באומר לכס מי האיש ההפך חיים הוא אשר אהב ימים בעולם הזה לראות על ידם טוב העולם הבא ששהיה זה לו במהשנה. (יד) וגם בדבור נגור לשונך כו' כמדובר ובמעשה סוד מרע כו' והוא כי אחד נמשון החסידות הוא אחר שהיזר הרע החל למשכך ולהביאך אל מעשה הרע שכולל לבור ממנו מעמך והוא גדר יופך הדרך שאחר היותו עמה לעשות מלאכתו פירש וכעובדא דמסכת נמוחם בזהו דהוה זהיר במצות ולידת ושמע שהיה זונה בכרכי הים שהיתה כסרתה בארבע מצות אהבים ושלה פכרה וילך לה ביום אשר ייעד וימלא כמה מצות זבג וסולמות זבג ומרגליות וכו' והיותו עמה כמשה ראה ארבע לימות כארבעה פדים ויעלמו אלכך ותאמר לו מה פנת רחית כי יואמר לה אין כמורך בעולם כ"ל שמהו אחת יש לנו ולימות שמה כו' הרי שפירש ובר מן הרע מעלמו עם היותו כבר ברע והוא חסידות נמרץ אשר רב עמרו חסידא לא הספיק לעשות כן עד שיעק נורא כי עמרו כו' וכו' אהבים. (טז) ועל זה יאמר סוד מרע כי מסור מהרע שלפניך מעמך אחר היותך ברע ולא על ידי בני אדם ככחוב אללנו כי זאת היתה כוונת ריב"ז בדברו את תלמידיו ויהי רצון שיהיה מורא שמים עליכם כמורה בשר ודם אשר עובר עבירה בסתר כו' שהוא כל יקרה אחכם כרוב עמרו חסידא שהיה בסתר עולה בשולח ועם היות מורא שמים עליו לא הספיק לשוב עד בוא אהבים בשר ודם ועל ידם סר מהרע ולא מעלמו ועל זה יאמר סוד מרע כי מסור מהרע שלפניך כאומר ועוד חסידות שני והוא ועשה טוב מהרע מאמר רש"ל בגמרא גדולה תשובה שזדוונות נעשים כזכות והעלו בגמרא כי אין זה רק שבב מאהבה ובזה יאמר ועשה טוב לומר סוד מהרע ועשה את הרע שהוא טוב כי תהפכו לזכות והוא כי תשוב מאהבה ולא מיראת העונש ועדיין כל זה הוא בזה שבין אדם למקום וגם בזה שבין אדם לחבירו שהוא כלל במצות ואהבה לרעך כמורך ותכלית דבר זה בעלם הוא בהיות כל איש מבקש שלום ורודפו על הדרך שביארנו שהוא מאהבה רבה את רעהו גם חסידך ישנאך ולא יאבה להשלים עמך אהה מאהבה ותרדוף שלומו כי אין רדיפה אלא אחר הבורח כלל הדברים כי על כל אלה שיהיה לך תהיה היראה שאמרתו יבוא את ה' קדושו והוא ירחת יעקב שעל כל נדקותיו נאמר וירא יעקב מאד וירד לו שהוא שמה יגרום החטא שוגג והוא לא ידע ועדיין נעלם ממנו שהיה עשבת שלמות היראה. והרגה במדרש אמרו מעשה צדקה אהה שהיה הולך ומכריז מאן צדי חיי מאן צדי חיי והיו הכל באים אליו שמעיה ר' ינאי אמר ליה חס סק להבא צדין לי אמר ליה לית אתח נריך ליה ולא דכוותך אטרח עליה סלק לנביא והו"א ספר תהלים מכורך והיה פותח הספר ומראה להם הפסוק נצר לשונך מרע כו' א"ל ינאי כל ימי הייתי מנעטר על פסוק זה עד שבא רובל אחד כו' זהו תורף דברי המאמר והלא כמו זר נחשב מה חידש לו הרובל שרבי ינאי לא ידע האם נעלם ממנו הפסוק או על מה היה מנעטר עד יום ההוא. ועוד כי הרובל לא פירש לו דבר בפסוק כ"ל שהראה אותו לו וארבעה אמר לו שהוא אל היה נריך ליה. אך אין ספק כי מה שהיה מנעטר הוא כי ראה פסוק מי האיש החפץ חיים שלא לנכות ופסוק נגור לשונך מרע על כן בראות המעשה הזה שהיה מכריז מאן צדי חיי ומדבר אל הבא לשאל ואומר לו נצר לשונך כו' הנין כי כן עשה דוד שהיה משמיע ואומר מי האיש החפץ חיים אהב ימים לראות טוב שלא לנכות ובבוא האיש לפניו והיה אומר לו שהוא חפץ חיים היה מדבר בו לנכות ואומר לו נצר לשונך כו'. והנה לפי דרכנו ג"כ נריך לתת טעם אל הפרש הפסוקים שמהחיל שלא לנכות ומסיים לנכות אך יהיה כי בהחילו ללמוד ויראת ה' עשה כמדבר עם מי שאין בו עדיין שום בחינת כשרון ועל כן אין ראוי לדבר לנכות אמו

ואניו אל שועתם: יי פני יי בעשי רע להכרית מארץ זכרים: יי צאקו יי יאמנו ומכל

רוממות אל

אזו אך אחד אשר המל והאזר שחלח הכשרון הוא שיהיה אוהב ימים ללחות טוב כמדובר לכל אחד מהדרכים
 אז על ידי היותו כי הכחשה היתה כבר הוא ראוי לדבר בו לעובד לומר לו ביוסף עוד לשבור לשמונו כי:
 (א) או ישיר הכחשים חפני הקודם זה עני קראו כי ששבתה את העני שפחית הזה יתרוטתו אחד שקרא
 וה' שמו ואינו מיליו על ידי מלך כלל ומכל לרצונו הוביש הוא ולא מלך שיה' שמו ששחשטע לשמוע
 חלמו עם היות שחשבר הוא קודם כבר המל לרצונו הוביש ענין שרם יקראו ואינו אשה. (ב) אך כלומר
 אנו עני גם כי רבים יהיו אנו מילם על ידי עמו כי אם חנה מלך ה' סביו לרצונו ויחלם החלך המכר
 ולא הוא יתבך עמו. (ג) ובה חן לרבים חלטה כלמי מעלה כי אדרבה עמו ורואו כי לומר שמו סבם
 הדבר ורצונו כי אדרבה חבירו כי טוב ה' כי הפעם הוא על כי אשרי אנכי יחסה בו יתבך בלי שום חסות
 בפיתוף לשום דבר והנה זה ימלא בשם בעני כי לא יחסה כהן ושפר רק בו יתבך מח"כ הגלוי עני.
 (ד) אך גם אדם ידלי ה' הגלוי עניס אל יקרא לבכס בדבר כי ירצו את ה' קדושו כי גם חן מחסור לרצונו
 גם מה שיש לפני בשרו יתרוטתו אך לרבים אדם שני האדם ה' כל הנב חת ה' לומר כי הקראו אותו לאחר
 לו שיעור החכם ויחן החכם ע"י עמו רק אדם שמו את שלם והוא יעשה את שלו. (ו) כל יקרא החכם
 ככסרים שואלים לפרך ולבקש מאל האדם שואלים לומר מחו יתבך ולפעמים כסירים רבו ורעשו עם סתם
 מגלוי חסד ודרכם להפטרם שלא בדרך אך דורשו ה' שלא יאמרו חן לו דבר פלוני או דבר פלוני משוכחיו
 כי אם דורשים את ה' לידבק בו מלד עמו ולא הוא יתבך עושה את שלו ולא יחסרו כל טוב מחו יתב'.
 (ז) והחלף השני הוא כי חונם יודעים ורצו ה' מה הוא כי השולה על כוונתם הוא ירוא את ה' המבירות
 שבידכם אך לא זו הדרך כי אם לבו ניים מחברתכם ויראה ה' אלמכס כי האל זאת היא. (ח) כי מי האדם
 חכם החפן חיים לא יהיה להשענן בעוה"ז שח"כ ימיו שיהיה בעוה"ז יחלפו וילכו כי הכל אמה ואין בהם חיים
 אך הוא כי יהיה אוהב ימים של העוה"ז ללחות בהם מוכ כענין הודוע מספר האחר כי הימים שהלדוק עושה
 בהם מלח בעוה"ז קמים הויה וקיום של קדושה ומתקרבים סמוך לשלוקו מהשולם ללחות בהם מוכ השולם
 הגא כלל יקראו ימי ישראל ויקראו ימי דוד למות דבר זה ישים כל איש בלבו חמיר כי על ידי כך יעל בכל
 סופות והנאות העוה"ז הרי כשרון מחשבה. (י) וגם פהרם הדבור כי לומר לשוק מרע בו. (יא) וגם במעשה
 סוד מרע ושנה טוב כי כמורש כמון כל הכחוב ורו על די היות ככס ולא השלמות הגלוי שכללם הוא
 כי כרסם מרע ועושים את הרע מוכ שהוא כמורש כמון ששנתם מאהבה ונעשו הודעות זכיות הנה אז לא
 הויה הילכה על העונם מעבירות שבידכם רק יראה פארם מגדלותו יתבך כל יקוף על שואכם מתקדשים
 יוחר ובה אז על ידי כן אשר היה מקרא לבכס על העני שקראו וה' בעלמו שמו ומליל וגם שומע פתלתו שמו
 ששחשטע בשמוע שמו עם היות שרם יקרא ענהו והלילו ענה יהיה להם יוחר מהו והוא כי הוא מדת
 רחמים הוא השפע לו כל זה ולכס גם מדת הדין וזהו שני ה' אל לדיקים בו כלומר יבא בילאונו כש"כ:
 (יב) עינו ה' וכו' האנו בחזירי אשר כהבנו למעלה על האמרם ז"ל במדרש חוה כי כשחן ישראל ששים
 רצונו של מקום פני ה' אל ירצו שואו ע"י אדם אל כשעשין רצונו של מקום אז שני ה' אל לדיקים וכשכנו
 שואו כי כשחן ששים רצונו של מקום הכנס והשגחת מדת רחמים בלד אל ירצו אך לא מדת הדין ונקטו
 מהוא מדבריהם כי באמרו עני ה' הוא על שני המדות והאשוב סמך לזה כי על אלה אומר עקב וה' שמו
 שהוא הוא ובה דעו כי אשריהם הדיקים שמהפכים מדת הדין למדת רחמים הפך הרשעים שאדרבה מהפכים
 מדת רחמים למדת הדין וגיטב על פי דרכנו אשר הכניס בין ענין הדיקים פסוק פני ה' בששני רפ אך
 הקדים החלה ענין הפרט שכן לדיקים לרשעים שאלו מהפכין הדין לרחמים ואלו הרחמים לדן וזהו עני ה'
 אל לדיקים שהם שני המדות שחוקין שוין להם לטובה שפארם מכל צד והלטיבו להם שחן אל ענין הדיקים
 וישיר הכחשים שומר הנה ע"י חסדים עשה הקב"ה עם הדיקים ה' ששני עני ה' שחן שני מדות מדת
 רחמים ומדת הדין בעצם כי גם מהפכים מדת הדין לרחמים שמת עמו עמו על הדיקים להטיבו להם
 מחלוו בלי חלה עכ"ל לא ימים משמוע חלחם להשחשטע בשמוע מיהם חלחם עם שכבר ענה אותם שרם
 יקראו וזהו ואניו אל שועתם. (יג) ועל הראשונה פירש ואמר פני ה' בששני רע בו לומר מה שאמרתי כי
 מגיל הוא יתבך חסדו עם הדיקים שמשפית עליהם להטיבו להם גם במדת הדין הוא הפך הרשעים
 שמהפכים מדת הרחמים לדן כי האל פני ה' הם עני מדת רחמים בעושי רע כי גם מדת רחמים נוספת על
 מדת הדין שהוא כי מביט להם פה כדי להכרית מארץ זכרים. (יד) ואשר אמרתי ואניו אל שועתם הלא הקשה
 אם עני ה' אל לדיקים שחלפו לשמוע עליהם להטיבו להם אך לדיקו לומר ואניו אל שועתם חמם הוא
 ששקו וה' שמו בהוה ששחשטע לשמוע חלחם עם היות שחל צדקה כבד ארצו סרם יקראו שואו עני
 מחו לבו נחה לו וארשה שפתי בו לומר ששם הויה שרם יקראו עמו ותאות לבו נחה לו כבר עכ"ל בנצחו
 להסכל לא חלח לו החרים ממני כי עניך כבר וקצתי לך טובה כי אם וארשה שפתי כל מונע מלשמוע
 בלה וזהו עקב וה' שמו וממה אנו לשמוע חלחם עם היות שכבר הלילו והוא פירוש אל אומרתי ואניו אל
 ששחם שבידות עני ה' אל לדיקים שמשפית ומביט להם שרם יקראו ענה אותם על כל זה ואניו אל שועתם

צְרוּתָם הַצִּילָם : י' קְרוֹב יי לְנַפְשִׁי לֵב וְאֵת דַּבְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ : ב רַבּוֹת רַעוּת
 צְדִיק וּמַבְלֵם יִצְלֵנוּ יי : כא שִׁמְר כָּל עַצְמוֹתַי אַחַת מִהֵנָּה לֹא נִשְׁכַּרְהָ : כב תְּמוֹתַת
 רַשָּׁע רָעָה וְשֹׁנְאֵי צְדִיק יֹאשְׁמוּ : כג פּוֹדֶה יי נַפְשִׁי עַבְדְּךָ וְלֹא יֹאשְׁמוּ כָּל הַחַסִּים בּוֹ :
 דה * לְדוֹד רִיבָה יי אֵת יְרִיבֵי לִהֵם אֵת לְחַמֵּי : ד הַחֹק מִגֵּן וַיִּצֵּה וְקוֹמָה בַּעֲזָרְתִּי :
 א וְהִרְקַת הַגֵּיתָ וּסְגָר לְקִרְאֵת רַדְפֵי אִמּוֹר לְנַפְשִׁי יִשְׁעֶתְךָ אֲנִי : ד יִבְשׁוּ

רוממות אל

לשמוע בקול תפלתם. עוד יתכן להשיב על מה שבמסכת בבבא מציעא ע"פ ה' ה' כו' צמה שכחצו מרובותיו ז"ל כחוב
 ה' אומר עין ה' אל ירחיק וכחוב ה' אומר עיני ה' אל לדיקים אלה כשחין עושים רעונו של מקום עין ה' כו'
 כשעושים רעונו של מקום עיני ה' כו'. וזוהו יתכן שהעשם כהכוב שאלה אומרו עין ה' אל ירחיק אומר מדע
 למה עין אחד בלבד על און הדור רחוק ויש בו פורענות כדבר או רעב ודי לו טוב מעט להזיל מטות שדור
 נפסם ולחיותם ברעב שדור ובעין אחד שיהיה לו נפשו לשלל די לו אך פה שאלה עיני ה' אל לדיקים כל
 הכחוב ואומר אל תתמה ח"ך הני אומר עיני שהוא הפך אומרו עין ה' וכו' כי פה ידבר כאשר פה ה' בעושי
 רע להכרית מארץ הלזו זכרם וכל השלמים עושים רעונו של מקום. (יש) קרוב כו' הנה אמר למעלה זה עני
 קרא כו' סיורה ששם היותו יהוד הוא יתבקר בעלמו מושיעו והוא פלא על כן כהחיותו האבך הענין חזר עליו
 ואמר אל תתמה כי הנה יש נשברי לב ויש למעלה מהם דכתי רוח והנה קרוב ה' לנשברי לב שיקרא וה'
 ישנה כי על זה יאמר יתבקר בחיותו קרוב אך עדיין לא תהיה ההגלה על ידי עלמו אבל אל הוא מדכתי
 רוח וישוע בעלמו. (ב) וני הוא הדבר רוח הלא הוא אשר בלו עליו רבות רעות עם היות שחין מוכחות
 על עון כי אם יסורי אהבה ועל כן יתמה לו שמכלם יצילו ה' על ידי עלמו. או שישיר הכחוב אשר בלו עליו
 רעות רבות ועמד בצדקו כי הוא לדיק ומדכתי רוח שראוי שמכלם יצילו ה' בעלמו ולא על ידי מלקך :
 (כא) שומר כל עצמותיו כו' אמר ח"ן לדיק לומר שאלה העני שהוא מדוכתי רוח אשר עם היות לו רבות
 רעות הוא לדיק ויצילו ה' בכבוד ובעלמו כי אם גם ה' המזכר הוא שומר עצמותיו כלם של הדיק המזכר שהוא
 אחרי מותו אשר ישאר שלם בקבר ולא ישעה כן כדי להקנימו שלם בגופו בהחיות המתים כי לזה ח"ן לדיק כי הלא
 אחת מהנה הוא עשם קנין שנשאר שלם לשיניה עליו כל גופו בעת החיות לא נשברה אך נוסף על זה הוא
 שעושה לו הוא יתבקר כי גם שומר כל עצמותיו מעתה על ידי קדושת רוח אלהיו ולא יתבקר עצמותיו כו'
 אלתבר בר' שמעון ור' אחאי בר' אישיה. (ד) או יאמר פה ה' כו' ראה כי מהדיקים ומשך טוב להשיש
 כי הנה פה ה' בעושי רע להכרית מארץ זכרם. (יה) אלה שזעקו הדיקים המזכרים על ארץ העיר ולא ומכל
 צרותם היללם גם את הרשעים הנז'. (יש) ובמא' האומר ולמה ישעה כן והלא למה שקרוב ה' לנשברי לב הראוי
 הוא כי ואל דכתי רוח וישוע לבדם ולא את הרשעים אהם. (ב) עוד שאלנו מאת ה' והוא כי גם אם
 אראה לדיק ורע לו כי רבות רעות לדיק ההרשתי בראותו כי מכלם יצילו ה'. (כא) וגם אחרים האתפס האומר כי
 זוה ה' הנז' שומר כל עצמותיו כו' כלומר שכל צרותיו הוא שלם בגופו. (כב) אך שאלתי ה' למה יהיה
 רשע ופזב לו כי הראוי הוא תמותת רשע רעה אחת אשר ישעה הוא חיותו ולא יעל צבות הדיק ויתקדש
 גם שמים כי ויגדלו לדיק יאשמו בראותם לדיק מלרות רבות מחלן ורשע יסול בלחת. (כג) אך הנה פודה
 ה' נפש עבדיו ישראל מלרות על ידי מה שאלה דכתי רוח לא וישוע וימיה ציבורי עוני ועל הבטת למה לא
 תמותת רשע רעה הוא כדי שלא יאשמו כל החוסים בו ועל כן הפך לנכות אשמותם כלם צמה שיהיו חוסים בו ולא
 יהיו מקפידים על ראותם רשעים נלולים בכלל לדיקים וכיוצא :

לה (א) לְדוֹד רִיבָה ה' אֵת יְרִיבֵי כו' הנה דוד הוא לו שני מני חושים מהם דוברים רע בדברי
 קושי ומהם לוחמים בו ודוברים אותו והנה היה נכוח בשתי אשפות אומר בלבד ח"ו לי אם
 אומר שיתעורר צמדת הדין עליהם ויפולם כי ימלאו נעשים על ידי וגם עושי לדיק לא טוב והתפס נשפי
 ואללי לי אם אומר שיהיה לעמות תפסם כן וימיתו כי לא יבצר מאחד משהי אלה כי לומר שיימנעם מלעשות
 רע ח"ן הב"ה שנוע בחירת האדם על כן אמר לדוד ריבה ה' את יריביו כו' לומר בשביל הגועל אל דוד כל
 יאשם אם יענשו על ידו וגם לשלא יפול בידם על כן בקשתי הוא כי ה' שהוא צמדת שם זה של רחמים ריבה
 את יריביו שהם המריצים בדברי קושי כמשמעות ריב וזהו ריבה ה' וגם בשם זה להם את לוחמי שהוא אל
 ההרגם כי אם להם ראותם. (ב) ואין יהיה זה זה הלא הוא כי החוק מגן כו' שלמוע בחירותה או אפשר
 שאם כן בשביל מדה שכר ועושי רק החוק מגן שמתאיל לי הגנה שאמר עשום כל פעולות מזדוותם עלי הנן
 עדי שלא יהרגוני וגם החוק לנה שהיה הוראת נשק לקראתם כלאו פורענות עומדת נגדם וייראו ולא התפעלו
 להם פועל המתים לנה שהיה הרגם כי הם וקומה צורתי בלבד. (ג) ואם לא יספיק ליראם הוראת
 פורענות בלתי גדול הגומל לנה הרק היות שהוא גדול מנה ולא להמיתם כי אם לשם לבסוד לקראת רודפי
 שחבובי כפניהם דרך רדיפתם שיפזבו מלרדוף עוד ולכל תקן נשפי באורך אשר אהם אמור לה כרוח קדשך
 הדוכתה כי תי תמיד ישועתך ח"ו ע"י כן כל יענשו על ידך או אמור לנשפי לכל תקן בחריכותה ותעוררתי
 להתחזק

החלים לה

והקלמי כקבשי נפשי יסנו אחר ויחפרו חישבי דעתיה : ה יהיו כמין לפני רוח ומלאך
 יי דתתה : י יהי דרדם חשך ויחלקות ומלאך יי דרדם : י כי תנס סכנו לי ישחת
 רשתת תנס תפרו לנפשי : ה תבואתו שיאה לא ידע ורישתו אשר סמוך תלכדו
 בשויאה יסל בה : ה ונפשי תגיל ביי תשייש בישועתו : י כל עצמותי תאמנה יי

רוממות אל

לחזור עוד ולחזו כס יאמנך אז ולא תושע יך יך . (ה) כי אין אלוי אלהים כי אם בישוע ואלמו
 חרקי נפשי כחיהם סימס כי ה' עזר לי הם חרפתי כחיל וכן היה עשה במוצו חיוו ואלו גם יסעו
 אחר ויחפרו חישבי נפשו הם יריבו יעלי דע אל שאל במחשבות של דע : (ה) יהיו כמין כו' לבל אל
 כעין ספר מחיל על פסוק חרס רוח ספסל וכפ' והו כעור מן חרדי קוש כי יקרה לפרול עם האומות
 בשלם אחר כפסולט שבה חסד ומוך וקפ והחטם סמנה בלתי נדלחה וקפ אחרת כפשוטו מדעה חסדה וכן
 סמוך אחרת סמנה יבל כגרון וירדע כפסול מ' וירדס כעט העוון הרות חסור הוין ויסק בשלם לכהם
 וחטה נחנה כחור כן ישראל כפסומים והפסומים בשלם הזה כחטה חרך השבולת והאומות מחישי ה' כמון
 נביסיה וחסס סקפ שמד כקחה וכל אחר ואחר חומר כפשוטו כנרס העולם עד בה ויס ה' והאומות מ'יה
 יסו כעור מן חרדי קוט ה'ה' חרס כו' כן חויבי דוד היו מחללים עליו ומחשולים לחזר כי הם עינים
 חמו וססה ימלכו ולא הוא אחר הם כרואסס היוחך שורז לי יכובו ויסו כמון לפני רוח שכינר כי אזי הוא
 סהיב למך ולפי האולחך סתלסס יספרו מעלי אז ומלאך ה' אל יגוף גם רי יסיה דוהס חומס דחיה
 סה . (ו) חמוס סה יסי דרכס סחך ולא חור ועס כל זה סירלו העדר הללחנס כדרכס סרע ועל' ומלאך קת
 לסחוק עדין סכחסס סלל יכוסו אז ומלאך ה' וירדס חמס יסיה ולא דוהס בלבד קודס סר דרוסה
 כנרות סייחמו וגס לא סכחל עליו מכה ויסודין על עמו סר דרוסה כעין קול סרדיס וכיוולא גם כוון
 כחמרו ומלאך ה' כלמד למה סרחה מלאך ה' ירדסס כי יחוס על כפרו יסכרך חסר לא סכו רודפי חסו
 כסכיסס סיומו יסכרך עזר לי . (ז) כי חנס טמנו לי כו' יחמר הלא חמרתי סכרך חסר ילכו כדרכס
 לוסי יסי מלאך ה' רודסס וחס יחמר חוס למה כחרכי סכדרכס של סחך סרודיסס חויו סס יסי מלאך ה'
 רודסס ולא חויו שוהס אז לרה סכחל עליו קודס סייסוב לרדוף לחמן ימן אל לבו כי כפלו חלדס סיוה עליו
 על כן סקדיס וחמר חנה כי כמה טעמו לי ללכדני לא חס גופי ולא חס נפשי כי חס גופי חנס סמוך לי סחה
 רססה כי לא נדו גופי כרססה וגס חוס ספרו לעשו כי כחשר ספרו לקה סהיית ולא סלה כו חס ידו . (ח) ועל
 חרנהס סחך כרות חס כחל כרס כקפ מעילו וכפעס סהיית לקה סהיית ולא סלה כו חס ידו . (ה) ועל
 כן חס כחחיהו שוהס לא ידע שאלו סכעון חרדפו חוסי כחה לו כי נקל עמו כעומו כחמרו כי חנס סמוך
 לו סחה רססה כו' ולא יכיר כשוהס ח' סכחחיהו כי לוקה הוא כעומו עד כח עליו לרות כרות חך כחשר
 כסחו חסר כמון לי חלדו סכדרכ סכו רודף חוסי חלכדו אז ח' לרות כרות ליכוס ולשוכ כ"ל כשוהס ח'
 יבל כה סייכוס וירע ויסל ויסוב מחסלו סהול כי כדרכ עלמו יסיה מלאך ה' חרדפי כי אז ימן אל לבו כי
 עמו ילכדנו ויסוב סמוך . (ט) ונפשי רגיל כו' לבל אל העין חזירה סני מחמרי רז"ל חסר חמרו על פסוק
 ואלה הרוב חלפני ה' ויחמר אזי סכחמו וכו' ויחמר ה' לא ועסה כן כי חמרו רז"ל כי חוה נכות סיהס מקטכנת
 וחמרה סכפחה חס חחכך ויסל כרמות גלעד על ססכל על ידו ויחמר לו ה' אל מחמחך ועסה כן כי חסר
 סיוור ועס על ידו חין מכניסין חומו כחחיות הק"ה . עוד מחמר סני והוא משנת ר' מחר כשחדס מחסער
 סכניה סה חומרט קלני מרסחי וכו' חסל לפני חוסי חומוסי וכו' חנה כי חסילו כשחדס מחסער אז מה כעומו
 סכניה מחסערת כחילו ככיוול כנוע חלויס חרבר . וכזה נכח אל העין כי חנה סניס כקבחו מחחך חמד סלמי
 לא חוסי חס חויבי סיה סכס חחה אל חחורג חסס כמדה חדון ואל סהרגס כי חס סכחל חלויסס שוהס
 סעין סהייהס כרסח חמס סכמוו כחופן יכיוור כי חסלו ויסובו חלך ויחיו כי לא חספון כחיהס חמר חסר
 חנה כזה סלל סלכו ויחמו ע"ל על ידי כן ונפשי רגיל כה' סלל ויחלוה מחחיותו של הקב"ה והוא חסר
 חסל חמוין נכות ועל סני סכס חחה ה' לא חהרגס רח כחורה לכה כי דעה חס עיניס כחופן יכוסו אל
 ה' על כן חסין נפשו כיוסעו על הקב"ה סלל יכסער כחיהס עושה חרעה לחמר קלני מרסחי כו' כעין סני
 חוסי חחויסיס גם כדרכ חזה יסיה לו יסכרך ליסועה . (י) וגס חגוף יסמח כי חנה כל עלמוסי חסר כל חסר
 מקיסי חוה ומחקדס עחה כמה סחילמי חכח כדס נפשות חויבי כל עלמוסי יחד יכפחו כי חס סיהס ידי
 חוכנת כסה לא סיהס ידי לכדה נכמות כי חס כל עלמוסי מחחיקויסי ויחמוו כי עלויס לטבח לחדון הכל כי
 חן חס עיורי חיר סרע כודע לעשות לחונו וכרעות חיר סרע לעמוד על נפשי כל עלמוסי חוסי עלמו ויחמו
 לספך דס כי חיר סכוב סמככ כחל יחיד ועני כי החכריס עס חיה"ל על כן כל עלמוסי וידו לה' חסרו
 כי חלויס חכח כדחיס ויחמו ה' מו כמון חיל עני הוא חוסי סכוב חחוק הוא חוסי סרע עס חוסי חחוק
 סהול חמוין כן חסי כי כחוכו הוא סרוי וחין חויב ככחיו סלל לומג סמוך ויחמו עני הוא כי כל החכריס
 כעיורי ויחמר חיר סכוב עני הוא ילד חסכן ומליו יסכרך מהחויב חחוק וכחיו כי כקכרו הוא סרוי זה
 חומוו חמו כי חיר סכוב מחוכר אל חנס סמחלה חס כל חגוף ויחיר סרע כקכרו כונוב כמחחיו חלב
 וסל

כד שִׁמְעָנִי כְצַדִּיקָהּ יי אֱלֹהֵי וְאֵל יִשְׁמָחוּ לִי : כה אֵל יֹאמְרוּ בְלִבָּם הָאֵחָד נִפְשָׁנוּ אֵל
 יֹאמְרוּ בְלִבָּעֲנוּתָהּ : כו יִבְשׁוּ וַיִּחְפְּרוּ יַחְדוֹ שִׁמְחֵי רַעְתִּי לִבְשׂוֹ בִישֵׁת וְכִלְמָה הַפְּגִיעִילִים
 עָלַי : כז יִרְנוּ וַיִּשְׁמָחוּ חֲפָצֵי צַדִּיק וַיֹּאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יי הַחֲפִץ שְׁלוֹם עַבְדּוֹ :
 כח וְלִשְׁוֵנֵי תְהַגֶּה צַדִּיקָהּ כָּל הַיּוֹם תְּהַתְהַדֶּה :

לו * לְמַנְצָח לְעַבְדֵי יי לְדוֹד : * נָאם פִּשְׁעֵי לְרַשָּׁע בְּקָרֵב לִבִּי אִין פִּתְחֵי אֱלֹהִים לְנַגַּד
 גִּיעִינוּ : ג כִּי הִחְלִיק אֱלֹהֵי בְעֵינָיו לְמוֹצָא עֵוֹנוֹ לְשֵׁנָא : ד דְּבַרְיֵי פִּי אִין

רוסמות אל

והוא לרשע. וכונת הכתוב לומר כי הלא אמרתי לפני אל תרחק ממני שלא תסתלק ממני מהיות עמי והלא
 יאמר לומר חייך עם זה יודיך אם תהיה לו ככן בית שלא תסתלק ממך לה אמר אל עם הדעות שהזכיר גם
 שאמרתי אל תרחק ממני לא תהיה עוזר לי בדון או שתדום לבל הנשעמי כ"א אדרבה העורה והקלה
 למשפטי וזה הוא על דבר משפטי ודויו על עונו כי על עיני ריבוי עם יריבו בזה ידעתי כי כל כך רע הדבר
 בעיניך לא בלבד עם הדעות שהוא מדה הדיון הרפה כי אם אלהי והוא שהם מדה"ד הרפה ופס הדעות הוא
 מדה"ד הרפה תהיה לדון איהם על ריבוי ואמר אלהי ולא אמר אלהים כלומר כי יקרה על ריבם עמדי
 מחיהם להלוט שלי אך ידעתי כי אם לרבי גם הוא יהיו שני בחינות הדיון והוא יחייבו את רשע הנבי ריבוי.
 (בר) אך לא תחפון במיתתם כי אם שפטי צריכי הו' כצדק אשר צדקך הוא לנפק רחמים בדיון שיהיו ה'
 ואלהי שהם מדה רחמים ומדה הדיון לבל יפסעו מוח כי הגה כל ישיע וכל חפן חמו כי אם שאל
 ישמחו לי כי ידלו ביופתי וטובתי שדעתי כי אהם עמדי ואל ישמחו לי במיתתי ורעתי. (כה) והוא כי על
 עמאם ירא אני אל יאמרו בלבם הלא נפשו כל יאמרו שיש ובמתי נפשו כי את היא הצדקה ולא נפש דוד
 והוא כי גם שלא עליהם ארה בעלם הצדק הנא עליהם העדר שמהם שיכירו כי בלתי טהורה נפשו לפניך
 ועל הנוגע אלי תלתי אל יאמרו בלעוניהם אם אמות הפעם או תיטעני רעתי לפנייהם וזה לא יאמרו בלבם
 בלבד כאשר על עמאם בחמים כי הם העובים שאמר אל יאמרו בלבם הלא נפשו כ"א צני' צהים יאמרו
 בלעוניהם כי זכותנו כבדה על השמנו ובלעוניהם. לו יהיה כי הו' שתי כמות בחייבו אחת אשר לא יאמרו רק
 הלא נפשו כי את היא הצדקה ולא נפש דוד כי לא תשאלו אך חייב הפני רעתי ויש כח אחרת הפני רעתי
 ועל ה' אמר אל יאמרו בלבם הלא נפשו ועל הבטית אמר אל יאמרו בלעוניהם כי הלא צה יתעו לי'.
 (כו) ואני חפן לא בעוניהם ולא במיתתם כי אם בתשובתם כי ע"י רחמים כי חייב לי ולא להם יעונו
 ויחפרו יחדו הפני רעתי הם הכת השניה דלוק מונה וילבשו בושח וכלמה המגדולים גדרם עלי ואומרים
 הלא נפשו שפסם גדולה וטובה מנפשי שהיא הכת הראשונה דפחה צה באופן שינושו וישבו אל ה'.
 (כז) והנה ידעתי כי לעומת אלו יש נדוקים הפני נדקי והם יורו וישמחו אחים שהיו הפני נדקי שאלדיק
 בדויו ויאמרו תמיד יגדל ה' החפן שלום עבדו. (בר) אך אני לא חייחם הדבר אל נדקי כשמה בהיותם
 הפני נדקי לבוני תהנה צדק לומר כי הצדק שלך הוא ועל אשר יאמרו תמיד שלום עבדו אני אודה שאני
 ראוי ליקרה עבדו כי לא יצטר תפתיחו כמאמר נתן הנביא כי אדרבה כל היום תהלוק על שמתל לי.
 או יאמר בדרך אזה אשר תפתיח שלא תפח רעה על חייבו רק שפעה דרך שינושו ויחפרו וישבו מדרסת הרעה
 בזה חוכה יותר מפתחתי כי עד כה לבוני מאליה תהנה נדק שהוה בחזות לילה שהיתה רוח לפוית מנשבת
 וטורה מלתו יתבדך על לבוני אך מעתה חוכה יותר כי לא בלבד בחזות לילה כי אם כל היום חוכה לבוני להלך
 והוה כל היום תהלוק :

לו (א) לְמַנְצָח כו' נָאם פִּשְׁעֵי כו' רַחוּ לומר שיר ולמנצח למה שהוא עבד ה' ולא פתחו יצרו ולא
 לבלתי חכם כי אם גם לדוד כי דבר גדול הוא היות עבד ה' גם לגדולים כי כל הגדול
 מהחבו יצרו גדול היומו. (ב) ויחם נאם אל הפסע כי הלא ידעתי כי עפירה גוררת עפירה ובלאו העפירה
 הראשונה שהוא הכה העומתה שנבלת צה כפחאמרנו על עפירה גוררת עפירה מדברת עם האדם לעשות אז
 יותר והוא כי נאם הפסע שאומר לרשע כדי שיעשה פשעים אחרים לפי הנראה לי בקרב לבי הוא שאומר לו
 כל יחום כי אין פחד אלהים שהוא מניחם נראה לנגד עיניו ולמה תמנע מפחד מה שאינו נגד עיניך ומי
 ידע מה שיהיה אחריו. (ג) וכאשר החליק אליו לרשע עשיתי של רשע שהוא להביס אל מה שבעיני ולא
 אל מה שאמר וזהו כי החליק כו' כי מלת כי הוא כמו כאשר כרוב כי שבמקרא כמו כי תנא כי תנא כי אין
 הפתוי ותלקט לבון בדברי הראוי שמתה אחרו לאהוב אחרו לקשור אהבה בו כיצד הטוב בעשאו את האדם
 לעשות מזהו כי אם אדרבה למאץ עונו אשר יעשה בפתויו עונו שהוא לכה השומתה תראה לו כמניחה שאלם
 חושק אחרת בחומר כי לא כל שעה ימאלתה ולא לאהבו כי אם לשנא כי הלא זה דבר הויה"ר וכל כמתיו
 לירד ולהשקט ולעלות לקשרו וזהו למאץ עונו לשנא שהוא למאץ עונו של פסע הגורר אחרו לעשות עון ולא
 שהפסע או העון קושרים אהבה עם עפיהם אלא אדרבה הוא לשנא כי אין לאדם שונא גדול מעונו אשר
 העשיתו כי הוא קשינותו ומשחיתו והוא המיסרו והמכה אותו כד"א ותמונתו ביד עוניתו. (ד) באופן שכל דברי

תהלים לו

וּמְרִמָּה תִדְרֹךְ לְהַשְׁבִּיל לְיוֹשֵׁיב : ה אֲנִי יָחִשְׁבַּע עַל מַשְׁכְּבוֹ יִתְצַעַע עַל דְּרָךְ לֹא מוֹכֵחַ
 רַע לֹא יִמָּאֵס : י יְהוָה שִׁמְשָׁם חֲסֵדְךָ אֲמִינְתְּךָ עַד יִשְׁתָּקִים : י אֲדַקְדָּקָה בְּחֵרְבֵי אֵל
 מִשְׁפָּטֶיךָ תִּדְרוֹם רַבָּה אֲדָם וּבְהִמָּה תוֹשִׁיעַ יי : ה מִה יִקַּח חֲסֵדְךָ אֲדָרוֹם וּבְגֵי אֲדָם
 בְּצַל כְּנָפֶיךָ יִחְסִיו : י יִדְרוֹן סִדְרָן בִּיתְךָ וְנִחַל עֲדֻנְיָה תִשְׁתָּקֵם : י כִּי עֲקָה מִקּוֹר הַיָּם
 בְּאוֹרְךָ נִרְאָה אוֹר : יי מִשְׁךָ חֲסֵדְךָ לְדַעֲיָה וְדַקְדָּקָה לְיִשְׁרֵי לֵב : יג אֵל תְּבוֹאֲנֵי רַגְלִי

רוממות אל

פיו של המלך אל הרמט שפדחה שלחמו מייען חזרו לחטא לעגנו חזר רק חזן ומרמה וכל כך עשה לו
 הפסע עד שחלל הרמט להכיל כי במרמה ידבר לו כדי להיטיב ולבעל עתה כי בחוק שפחו ידחמו לבלתי
 יספיל כי במרמה דבר לו ולהיטיב כי יתעסס לבו . (ה) ועוד דבר אחד יסיר לב הרמט מהכסיל להיטיב
 והוא כי יחלה כי כל עשה רע והוא מרשעו מיד גונב מנה וזמן ומחשבו כי וכן בכל עניניה הנהה חזק
 המלך בששמה מזה כי הנה סמאל שורע לאלהר אך הוא ית' היום לעשותם ומחר לקבל שכרם לכן מייענו יקח
 ויחזרו כמה שהוא לאלהר ולא כמה שהוא בהקפה וזהו חזן יתשוב על משכבו כי חזן יתשוב הרמט על משכבו
 כשיחזר דבן ובזמן על משכבו והחזן שיתשוב חזר לומר כי יסיר על דרך לא טוב שהוא כי יקנה החיובות
 והעמדה על דרך לא טוב כי יגזול מנה או חלק ידוע או חלק ידוע וזהו וזהו לא טוב שהוא ישימועו על כולו
 וזהו יחיל על דרך לא טוב אך בדרך טוב לפעמים יחזר לחמו על כן לא יחלם רע הרמט שהוא כי כי
 שכן חלקו מיד . (ו) אך חזר הכוב לא יקבל מיד רק בהקפה כי הלא ה' בהשמים כה"ל הידיעה ויחזרה
 הם העלויים מקום עלים הנשמות הם הוא חסדך הוא שכן המנוח הנקרא חסד כי מו הקדומו וישלם ויהיה
 אחר מוח לפש העולם בהשמים ועל הגוף שלקברות יובל אחר ואמנתך שניך האמנה בלי ראות מתן שכן
 הוא עד שתקום הוא עד החמה שהוא ממל יולו שתקום השוקקים מן לעמוד לבד והם המורידים כל שעתיד
 הקב"ה לחיותו כי חזר החיים כה"ל ושחקים יעשו על שהוא כמו שכתבו בניאור משלי ובזמנו השמים
 משפטים שהוא קדוש רחמן לקדושים רוחניים שלחן כנגלים שברקים שני במשילם הם עד הזמן שהוא הכל
 בחימה . (ז) על כן אני חומר לקדך כסרני אל ובו והוא כי הם ידוע בחימו האמנה כי כל מדה ממדותיו
 יתבדך כוללה מבחינות עלתה ולמדת ה' הוא מדה רחמים יש בה בחינת חסד ובחינת דקה ובחינת משפט
 וכן מדה אלהים גם בה אפילו מדה חסד הלא שלמו דומה חסד ששם ה' כי רב הוא עם חסד שמתים
 אלהים שהוא משובח עם דין . וכנא אל הענין אחר הנה נא ערכתי דברי ה"ה"ל והשפט לרשע שהעיקר הוא
 שהשכן שורע לאלהר ולא חמונה בהשמים חסדו ועד החמה והנה לומר שבחינת חסדך חמונה מעשה חזי
 חומר כשבר לומר לפנים אך לפחות בחינת דקדקך הקטנה מהחמדך חזר לעשות האורך כסרני אל שהוא הרהים
 קמים כל אל הוא עם החסד כד' ששם יערמו עונות שיהיו משפחך היום רבה שיש העולם כגמי אדם שראוי
 עשות שפטים חושיל דקדקך לרף אדם ובהמה שנת החוטא עם שנת הכלתי חוטא וחוטא ה' או כמה יודענו
 כי חומר אדם נאמר על הדיוק חלף הדיוק הנקרא אדם העושה מנוח עם בהמה הכלתי עושה עונות
 וחושע ה' . (ח) והם יאמר חזי למה לא השתי אל עונות ה"ה"ל ולא שאלתי יותן מעשה בחינת חסד שכן
 טוב לדיוקים ובהיחתי בחינות דקה לעשות כלה הלא כי חזן כמות אלהים ודין כי לדרכה חסד גדול הוא
 מדה אלהים לנו כי מה שבושה עמי הוא לטובתי ואחר שכלל חסד של בחינת שם ה' מלהחנה העולם כי
 ראה והנה יאמר חזי האם חמונה חסד מהעולם לזה חומר מה יקר וכסדך חסדך של שם אלהים בשולם שהוא
 לגנות שמה ולהיל מניהנס ולהגדיל שכן הכלתי מהרהרים ושמתים ציבורין עד חזן קן כי הנה ובני אדם
 שגם כהסד לא יחפזו כי הם ציבוריו שכלל כשניך של מדה אלהים יחסוין ולא כלל חסדך שמתים ציבורין
 וחוסים בהם . (ט) כי האנשים ההם ידויון מדשן ביקך בע"ה ומחלה עדניך כג"ע שלחן ונ"ע של משה שתקם
 שהוא לפשם ולרוחם ומי בעד לא יסיר עונות העה"ל ומחליו ומשקו כלה אשר לאחזני יסורין . (י) כי
 שכן שהוא לאשר הוא עמך אלהים מדה הדין שהוא כובל יסורין הוא מקור חיים כי עה"ל הוא ע"י יסורין
 כד"ה ודרך חיים חוכמות חומר וגם חורה שבה וקנה כל האומר חומר וקנה ע"י יסורין וזהו באורך אלהים
 מדה הדין נראה חזר הוא חורה חזר שבכות יסורין יתגלה להם חזר עומקה ובדומיה אשר בה ידויון מדשן
 עה"ל . (יא) אך עכ"ל חמה אלהים מדה הדין אל חמונה לגמרי בחינת טובה כי אל לפחות בחינת חסד
 שמתך שכן ליודעך וזהו משך חסדך ליודעך קן יהדרו אם לא יהיה להם דבר ולאשר לא שכי לב שלחן
 שכן שילחו להחיה גם בחינת חסד שכן לא חמשך להם לפחות בחינת דקה שכן חזר ודקדקך שהוא משיפה
 מבחינת חסד לשיני לב כי לא יקפידו על העדר בחינת חסדך . (יב) ומה שלא חמשך כהסד ה' כי רב הוא בעה"ל
 כי אם כהסד אלהים או לקדמו הוא כי טוב לי חסד מועט כי כזה אל חזונוי רגל גאוה שאתגאה והבצע כי
 רגל כח חזונוי המהיפה הרים כמתה גאוה לא חנא כי לבצוע כרב טוב ומה שלא נעלמי גם כהסד ודקה
 גם פשם אלהים הוא כי וכל אני אם משולל כל טוב לגמרי קן יד רשעים הוא עשרם וכחם חרב אל מדתי

בְּאֹהֶי יוֹד רִשְׁעִים אֶל תִּגְדְּנִי : י שֵׁם נִפְלֹא פִעְלֵי אֲוֹן דְּחוּ וְלֹא יִכְלֹו קוֹם :
 לו * לְדוֹד אֶל תִּתְחַר בְּמִרְעִים אֶל תִּקְנֵא בְּעֵשִׂי עֲזֹלָה : ב כִּי כִתְצִיר מִהָרָה יִפְלֹו
 וּבִירְק דִּישָׂא יִבְלֹוּן : ג בְּמַח בְּיַי וְעֵשִׂה טוֹב שְׁכֵן אֶרֶץ וְרַעִה אֲמוֹנָה :
 ד וְהִתְעַנַּנ עַל יַי וַיִּתֵּן לָךְ מִשְׁאֵלֹת לִבְךָ : ה גוֹל עַל יַי דִּרְבַּךְ וּבְמַח עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂיהָ :

רוטמות אל

מזדקתי על ידי ההרור אחר מדומיך . (יג) ומה שמאסתי רגל גלוה הוא כי הוא צור ששם נפלו פועלי און ומה ששאלתי טוב מעט פן אקנא ברשעים שידס תידיני הוא שעי"י קנאה זו דוהו ז"ל ולא יכלו קוס ברואתך יד רשעים כהם ועולם ידס לכן אל תתנהג בעולם בחסד ה' כ"ח בחסד אלהים כמדובר . או יאמר דקתך כו' והוא כנודע מרז"ל שאמרו למה נבראו הרים ובמקומות ידועים ראה הקב"ה כל מקום שהטהום היה רבה ואפשר להיות בוקע ועולה ברא עליו הר כל להגן משההום ובה נבא אל העיני אמר כמו ששרי אל אלל תהום רבה שההרים מניינם כל יציף הטהום את העולם כך הוא דקתך להגין ממשפטיך כל יאכדו העולם ועל כן אדם ובהמה יושעי כי מנרף את הבהמה שראויה לעשות לה דקתה כי אינה חוטאת עם האדם החוטא וראוי לעשות בו משפטים להגין לאדם כהרים לטהום וגם בדקך זה ימשך המשך הקודם כמדובר :

לו (א) לְדוֹד אֶל תִּתְחַר כו' . הה דרך הדקיקים לקנא ברשעים המולחמים בעושי"ז משכ"ח הדקיקים ועל כן הענה עובה הוא להתרחק מן הרשעים שמא לא יעצור כח לסבול ויהרהר והיה מקום לומר כי אין זה רק לקטני הערך אך לא לגדולי השלמות לז"ל לדוד כו' לומר כי גם לדוד יאות להזהיר ולומר אל תתחר כו' והוא שלא יבצר מלהיות דוד מלך אל הלהת מרעים ולכות הדקיק כאשר דבר בפירוש בזמור הקודם ובמקומות זולתו על יד דשא כל עוד שיש בו לחות מים אינו נובל כך אלו כל עוד שיש בהם איזה לחות חיוניים מאיזה זכות אשר עשו אינו נובל ומת והוא כי בכל יום ע"י התמדת הלהתו בעה"ל הולך ומתייבש לחות איזה זכות שעשה כי הוא מתעכל ומתייבש בהלהתו וזו יובל כלומר וע"כ אל תתמה אם יחריך בהלהתו כי אל דעות ה' יודע עד היכן יבשת לחות זכותיו מגיע והנה זה הוא על הלהת הרשעים . (ג) ועל יסודי הדקיק אל תחוש כי בטוח בה' בטוב העולם הבא ואל תעשה עירק מהעולם הזה כ"ל ופשה טוב הוא עבור את ה' שהוא מעשה טוב ובכלל הטוב עשה שני דברים ותהיה בטוח שתהיה בן העולם הבא והוא כי אמרו רז"ל הדר בח"י והמגדל בניו לתלמוד תורה ומדבר בלשון הקודש מובטח שהוא בן העה"צ והנה לדוד לא הולך ברוח הקודש לומר לו שיעבר בלשון הקדש כי הוא לשגו על כן לא יאמר לו רק שתיחם ונתמרות שנת לדוד בדרך ישראל והוא אומר ששן ארץ ועל השנית אמר ורעה אמונה שיהיה רועה ומגדיל תורה הנקראת אמונה לרעות ולגדל בניו בתורה והוא כי כל אב הוא אלל בניו כרועה עדרו . (ד) ושמה תאמר ומה אעשה ואני המיד בצער בעולם הזה נדרף ביסורין והלאים אל תחוש כי אם והתעננ על ה' ודי לך זה והוא לומר כי מה לך עוד טובה בעולם הזה כי אם שתיחם כחויי המעגל שיהי מתחטא לפניו יתברך כבן שיש לו געושיין על אביו וזהו והתעננ על ה' ויתן לך משאלות לבך משאלות רבות ככל הוא לבך עם שלא הוויא בשפתך יותר מאשר היה לו איני זו מכאן כו' המטיר מעט מעט אמר איני רועה אלל של צרות כו' :

(ג) או יאמר עיני מאמרים ז"ל כי שלשה דברים הם על ידי יסורין תורה וארץ ישראל ועולם הבא ובהם יהנה אדם ממשד שלשתו מזהו הקמה חיי העולם הבא ודר בצרף ישראל ועובק בתורה כי בצמחו משוגש ואם כל אחת נריכה יסורין ומה גם אשר שלש אלה לו ובהי יאמר כי אומרת רוח הקדש אל תקוץ בצער יסורין ושמע בקולי איענך ובחר בשלשה דברים שהם על ידי יסורין הא' שחצפה בה' ועשה טוב שחצחר בטוב העולם הבא ועשה טוב לקנותו . שניו שכן ארץ . שלישית ורעה אמונה שתיחם רועה ישראל הנקראת המיד הנקראת אמונה כאשר היה הוא ראש הקבלה ורועה בה את ישראל . (ד) ושמה תאמר ומה יודע כי ה' עמי ויסורין תמיד עלי הלל הוא כי והתעננ על ה' כבן יקיר שיש לו געושיין על אביו ומתחטא לפניו כחויי המעגל ויתן כל כל משאלותיך בכל דבר שתשאל ממנו והוא כענין ר' חנינא בן דוסא שיהי בעל יסורין מועד בן בקב חרובין וכל הפלותיו היו נשמעות מיד וכענין רבה שהיה בעל יסורין ומללי ואחיו מיטרא כי צוה מוצק כי לדיק היה כחאמר מר מללי ואחיו מיטרא ומר מללי ואחיו מיטרא שחומר חרובייו רבנן חסדי האו והראיה דהא מר מללי כו' : (ה) ומה שאמרתי שיתן לך משאלות לבך אך בזאת שלא נשאל בכנות הגאחך או להראות לעם כי ה' עמך כי אם גול על ה' דרפק שאפילו הדברים שהם דרפק מוגשים אל הנלוותך

תהלים לו

והוציא באור צדקה ומישפטם כצדקתם: דום לוי והתחיל לו אל תהדר במצולות
הרבו באיש עשה מוסות: ה הרף מאף ועזב תפה אל תהדר אף הרע: ה כי
כרמים יקרתיו וקני יי תפה ירשו ארץ: י ועוד קצת ואורצו והתבוננת על

רוסמות אל

מאחזק מנגלם אל ה' כי תרננם בטוהבך אל הנפש אל ה' ענין מלה נפשים לא להטיל לפניהם רק
ליון לעבוד חוה ה' ולשמש עמי ישראל וכל השלם והרקים בשאר דברים ונס הנפש עליו ולא יהיה נדוד
ספק בידך ובלבבך כי יוסף זכות האמונה לו והוא הדע שהוא יעשה: (ו) והוציא באור צדקה וכו' הנה
מכרתי יאמר ויזיל ולא וכו'. אך יאמר אל הקון בתוכה כי הנה הם נחמה היסורין תהיה כי
הוא חסד דרך יחזיק לא סרו יסודך כי אם שגדלו וסודך כוהרים דום (ז) כי ויזיל כי הנה
אל הטיל אל חוה היום והוא מאמרם בכל יום חמוד בעבור שפוחו בחיוב המהיר להקן ולדרים עליה
בדברים והוא כי אלו היה משלות הסדר מלמד כשה לרבים מי יוכל לטפל כי היה משיח חוה העמים אך
יתחיל קו לקו כי אחר עמוד הסדר הטל מעט בוקע אור מעט והוא ויחזיר מעט מעט עד נסון היום
בהדרגה ועל כן לא יקשה להתקבל בשמי בשר וזהו המהיר להקן ולדרים עליה בדברים. ונכח אל ענין
אחר הנה בתחלה יסודך הוה כי האלה כאור דרךך כי הוה דרךך וכשרוך הטל מלמד משה בעמוד הסדר
שהוא הטל בדר מה ועל ידי יסודין מעט מעט ביהר אורו מכל סוג וחללה כאור היום שחשט מעט ויזיל
ויחזיר מחלטה עמוד הסדר עד נסון היום ויזיל כי כל ישראל שמש קדוש ומה שמשוה הוא בדר חוה
מדרבן כי אך פנימיותו טוב וכשנו הוא שוה לתן דקו הפניו ואחר הם האלה כו' ואחר כך תראה כי
והסבך הם יסודך הם כוהרים שהמשח וכה על הדרגה ולא חובל לטפל כענין אחר וכבוד שמי וכוה
כאשר שמש כוהרים: (ו) והנה דרך השמש הוא ללכת להסדוף ולהתחבר בלל חמי השמש וההולחה
להתקן וההחולל לפניהם בדמעות שלים יעמדו וישעשו כלי כסף ולא ישירו לב הם השמש דיוק או רשע
ולשמים יתנו לו' גם שמש הטל והטל הטל כי יסוד שפוחו מקומו וישתנו כבוד דום והשמש
הוא גם הוא יוסף על השפוחו פגע כי מלך יתחן לתת לו ויהיה כשוד ע"ה כיוקרה שכתוב ויהיה עיקר
באחזק האמין ואחרו ז"ל שהוא כשוד ע"ה נאמר כהן מן יהיה דבר עם לבבך בליעל וכו' והוא להקן
יזיל השמש בני בליעל כו' מה להקן ע"ה חף כהן ע"ה מלחן שהמלים שניו מן האדקו כשוד ע"ה הרי
כי מלחמה כל המלים שניו כו' שהוא כי עם שפוחו עשה מעשה כי אם מהשנה בדר מלחמה שניו
יחבו ה' לו שון כע"ה שהשנה רעה הקב"ה מלמד להעשה כד"ה למען תפוש חוה בית ישראל בלבם וזה
יאמר הם משפטך ויסודך גדלו והכו אותך כשמש כוהרים כענין שרונן משה להם הקשה מכל היסורין שמש
בקולו חישך ודום לה' והתחולל לו ותחה אחר הככה והתחולל לפני השמש התחולל וכה לו יתבקר בלחמה
השכנה שחה בל לפני השמש ובמלחמה ז"ל ויטל מנו שהסוף והואו שלו ואל תהדר ותחבר בני שמלות
דרכו שהוא עשיר להתחולל לפניו יתקן מכספו וזהו כי מלחמה סר מלכותו כה' ובוסה בלחם עשה מוסות
שהוא ששעה מעשה ופועל מהמחשבות כי יעלים שניו מלך ותהיה רעה שניו בחלו ויזמה ע"ה שהמחשבה
כמעשה נחמה שהמחשבו כל כך גדול עד גדר בשעה עשה מה שהוא מוסות שניו מלך שהמחשבה
הנה מעשה כי אם ששעה מה שהוא מוסות וזהו עשה מוסות שחשב כמוסות לשעה שהמחשבה הוה רעה
שניו חסיה כמעשה: (ח) הרף מאף כו' הנה כחוב חללו כמה פעמים כי חף קשה מחמה כי על כן
החף הוא בלשון זכר וממה בלשון נקבה וכי על כן על מעשה העלל הוא יתבקר הולך לבלק החף ומשה
חח מחמה. ונכח אל הענין אומר הוא יתבקר הלא הוההקן לבל תהחבר לרשעים והלא תהאיר הלא טוב לי
תהחבר לו חלי חובל להביבו אל חבוו ששמיש לזה אחר עשה זהה אפוא בני והרף מחף שבלבך על שיבו
חם הניעה הקנה עד גדר חף ועוזב חמה לגמרי חם לא הניעה רק עד גדר חמה וזה מה שהומר לך
אל תהדר אנו כי אם חף לרע לא להביבו מה שחן כי אם לא תרף מחף ותעוזב חמה כי חף גם לזה
אל תהדר כי לא חובל לטוב מלקוח ומצער כך מחקר: (ט) ומה תחמה ותקף מחף כמה שעה כי
מרשום יכרתו ומה תעוזב חמה שכל ידי סבלך יסודין ותקוה לה' היום ארץ כי וקוי ה' המה ירשו
ארץ: (ח) ואם אומרם להרע הוא מענין הרעה אפשר יאמר מלח ועל כו' חם לוח רשע שהשעה
מסקת לו אל תהנה בו כו' וזה יאמר כאשר וייתך אל תהחבר לרשע כן אל תהדר להתנרות ולהרע לו כי
חם הרף מחף חם הניעה קנאך לגדר חף ועוזב חמה חם הניעה לחמה אל תהדר כשהוא חף להרע
לו. (ט) כי מעלמו יח' יזמו ויום כוכב האדקו כי מרשום יכרתו וקוי ה' המה ירשו ארץ: (י) ועוד
פעט ואין רשע כו' הנה אמרו רז"ל על פסוק החיב חמו כו' כי הרשעים מעשים מבלים חמות כי
הם כלים וחרבות קיימים כי סלובי חמו וחרבות נשאו לנח מה שחן כן הקב"ה כי חם ועלים נחמה
אחד זכרם חמה וה' לעולם ישב. ועל דרך זה יתכן ויאמר שיש בין רשעים לנדיקים והוא כי אין דרך לומר
שהרשעים כלים וחרבות קיימות כי חם גם שחן מיתה הרשע כמותה הנדיק שחבר חמוו נשאל שייכות נשמו
מרחפת על הארץ כח"ס ז"ל כי על כן שבעת ימי חלבו של מחוללה הגין זכותו על השלם והעכב החטל

מקומו ואיננו : יא ועננים יירשו ארץ והתענגו על רב שלום : יב זמם רשע לצדיק
 חזק עליו שניו : יג אדני ישחק לו כי ראה כי יבא יומו : יד תרב פתחו רשעים
 ודרבו קשתם להפיר עני ואביון לטבוח ישרי דרך : טו הרבם תבוא בלבם
 וקשתותם תשברנה : טז טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים : יז כי זרעות
 רשעים תשברנה וסומך צדיקים יי : יח יודע יי ימי תמימם ונחלתם לעולם תהיה :

רוסמות אל

עד סוף שבעת הימים והוא מה שכתבנו בציבור מגלת אסתר כי על כן לא ייעד המן גזרתו ביום ששי
 לאדר שבו נסתלק מרע"ה עד יום י"ג למען השלים שבעת ימי אצלו שהוא יום י"ג שמוקף היום כנולו
 ואומרת רוח הקדש כי לא כן הרשע כי אם עוד מעט אחר שואין רשע שבו סמוך למיתו חס התבוננת ויש
 לך השגה להבין עד מקומו חסר כי ואינו כי נבלע מן העולם לגמרי כי זה הוא יותר מריעות משיבים
 מבלים אוחס . (יא) אף ועמים יירשו ארץ כי הם מבלים את נחלתם כי הם יירשו ארץ כי הארץ כנגד
 תבלה והם קיימים ובהתחדשה עד עולם יירשוה ועל כן גם מעתה בערס תבל הזמן העמיד יש לכם
 יסורין בעולם הזה שעתו אלי והתענו מעתה על רוב גלם המעוהד לכם ולא תחשו אל יסורין אשר
 עליכם כעת וזה הפי' הוא מורכב בכוף פסוק זה על אומרו והתענו ולא נחמו צבאל נחמו צבאל : יז
 (יב) זמם רשע בו' שמה האמר הלא מכל זה ההרשתי אך נוהס יסתר כי זמם רשע לצדיק וחסר עליו
 שבו ולא יפקד ולא די הקגאה שמרעים ילילו וצדיקים ינשעו כי אם גם שיר רשע לצדיק ויהיה הוא
 יתברך כמהרים . (יג) אל תחוש כי אין אתה מקפיד כי אם על שאיך יודע יום מפתו כי לו ידעת
 מעתה כי יבא יומו היית מעתה מתחש ומשחק עליו ואם כן אל תחוש אם הוא יתברך מהתחש ומשחק כי
 הלא אדני ישחק לו ויתנחם בזה שמעתה ראה כי יבא יומו מה שאין אתה רואה ומעתה הוא לפניו כהבוד
 וגזרו ומת ולא יעשה מעתה על כי לכל הפז יש עת כפי גזרת חכמתו יתברך . (יד) והגני מביא לך רחיה
 מהצרכים עד ממרוד והוא כי חרב פתחו רשעים וכו' והוא כי הגה חרב צבאל נחמו צבאל רבה פתחו רשעים .
 ויהי ציני אמרפל וכו' שהתחילו בחרב תהלה להפיל עני ואביון זה לוע לטבוח ישרי דרך זה אצרכים .
 וראוי לשיט לב מה עמן אמרפל בזמור זה אך הוא להציא רחיה אל האמר כחבר נבחר בס"ד . והוא
 ככתוב גם אללו בציבור המאמר כי זה הוא כמ"ש ז"ל צ"ר בסמוך שכוננו להתחיל בלוג כדי שיאל הצרכים
 להצילו ויהרגוהו כי לא היה כבודם ללכת הרבעה מליכס אחרי איש אחד על כן החלו בחדום שהיתה עיר
 גדולה לקחה את לוע מתוכם בעבור הצרכים שיאל אליהם ויהרגוהו והסוף היה למו כי חרבם תבל בלבם
 וקשתותם תשברנה ואחשוב יתקשר הענין פה על פי דרכנו כרחיה אל האמר והוא צבוס לב על מה זה
 דרך ממרוד את הצרכים ולא עוד אלא שהצ"ל צבאל כי צנת שולר הצרכים והיה ממרוד מלך על צני
 המגדל בקש להרגו ועממן בחרן כך שנים וחל"כ חבשו וזהויון כן מ"ח שנה עבר וראה אומם צבוס ואמר
 להם למה חבשו נגד ה' ולא תליתו אמר להם ממרוד אל תחשו כי הוא פרדה עקרה בו' אז קללם בשם
 ה' ונחפלו והלא כמו זר נחשב למה הנית הוא יתברך את ממרוד הרשע ולא הרגו זהויתו זומם לאצרכים
 ובקש המיתו וחסר עליו שניו והוארך לעממן בחרן כך שנים אלא שהוא יתברך מאז שחק כי ראה כי יבא יומו
 שאחרי כן עמיד יבא אמרפל הוא ממרוד יפח בחרב לבקש את הצרכים ואז יעול ביד הצרכים על כן מעתה שחק
 הוא ית' על מה שכבר היה כמה ממרוד מעתה כי גזרו דינו לעמיד ולא עשה מיד על דבר היות להם אהדות
 כעודע . וזה עשור הכתובים זומם רשע לצדיק בו' אל תחמה על החפץ חס יבול הוא ית' כי הלא ראה
 כי יבא יומו ומעתה סבל כחבר לאצרכים עם ממרוד כי הגה חרב פתחו רשעים בו' . (טו) ולא חרבם תבל
 בלבם כי הלא לאצרכים זמם ממרוד וחסר עליו שניו ואם לא הרגו הוא יתברך את ממרוד מיד הלא לה נעדר
 עונבו מהביא רעה עליו וגלגלה לאפו עד עת גזרת חכמתו ית' ואומרו ודרבו קשתם תשברנה
 שיראה שאינו עיקר הענין שצרכים הקשת יהיה כי הוא הכה והסר המושל על מלכות ממרוד צבוסים או כחות
 עומתו שזממו נמשך כח ממרוד כחן היואל מן הקשת ובו חשב להפיל את הצרכים והוא יתברך שבר קשתותיו
 צבניו ומה יביא רחיה אל כל האמר בל יקון הצדיק בהנחתו הרשע כי הלא הוא לרעת הרשע כי הוא ית'
 ראה כי יבא יומו . (טז) ואחר הביאו רחיה מאצרכים על מאי דהליק מניה שהוא זומם וכו' הביא גם כן
 ממוע על מאי דפתח ביה על קאלת דיק כי דל הוא ועושה עולה עשיר ואמר טוב היה מעט לצדיק הוא
 אצרכים שמהם אם מהפס ועד שרוך ועל ואם חסר בו' וינעל בהמון רשעים רבים של סדום . (יז) כי
 ראה כי זרעות רשעים של סדום הם נכסיו תשברנה וסומך צדיקים אצרכים וציתו צלי עובר מלך הדום
 הוא ה' כי הוא סמכם והעשירים הגה הביא מעמין אצרכים אל שתי ההלוקות כמדובר : (יח) יודע ה'
 ימי תמימם בו' אחרי אומרו וסומך צדיקים ה' הוקשה לו כי אחר שהם מקבלי יסורין כל ימיהם היכן
 הוא הסמיכות לזה אמר הגה יודע ה' ימי תמימים שיעוד ומשפיע ביושם קדושה שהם מתקדשים וקאים
 היתה וקוים באיכות רוחו שעל ידי כן הם חיים וקיימים כחאמר ספר הזוהר על פסוק ויקרבו ימי ישראל

תהלים לו

י' לא יבשו קצת רגלי וקיומי רגליו יצדקו : = כי רשעים יאבדו ואיבי יי ביקר
קרים קלו בקצין קרו : = לא לקח רשע ולא ישלם וצדיק חונן ורחמן : = כי מבוכיו
ירשו ארץ ומקדליו יפרתו : = בני סצצתי נכר טוננו ודרבו יתפין : = כי יפל לא

רוטמות אל

למה כי הימים עומם היים וקיימים ומתקדמים ומה יודע ה' ימי תחייתם ואלהו יודע הוא בדי"ה יודע
למים ואלוהו רק לחכם ידעתי כו' שהא נשפח קדושה ולחמים ללוח ידעתי כי יודע ה' ימי תחייתם
אך תלמי הוא כי יזה לא חשול נחום חלל לעזוב וברתי הוא כי ונחום כל ימי תחייתם הוא
קדושים שבתו לעולם יהיה שחן נרד למר בשלם הוא שחוקרטים עם נרתיחתם כי הם גם חשול
לדיקים נחום קדושה. (יט) נחה שלא יבשו כעת רעה הכלה לעולם כי להיות חיתה העת יכול יהייה
שנחם שכן קדושה אין כח לנצחית עת הרעה לעולם תחייתם לרע להם יין כי גם אותו העת גם היא
קדושה קדושה לחלו ולכן לא יבשו כה וגם עתו רענן ישמע יין כי הימים הם יחלו כהם קדושה ונחום
ולא תהיה חלית הרענן שמיים הם מנעלה נרחה קדושה נחלה שחולו כדומה לטובתם כי נחום לעולם
תהיה וזה היא תלמי. (ב) כי על טובה הרשעים אינו חושש כי רשעים ידעתי כי יאבדו על ידי טובם
ששלים הוא וכן לוי ה' וחתמיים אותו ומתעניים בעולם הוא הוא לרעה כי יאמי ביקר כרים שהוא
הכנס שבחן הרעה כי הרוב שמיים הם יתן על האם ללחן יתך ריבוי עוון על החלים ומלה עם ולא
יזה זה הלכה הם לעלות כי השמן יורד כשופע ומעלה עשן וכל כך הוא שומנו שמו כדקד לוי הם
שחור שעה לו שמים ועל השמן מליד כשופע וזה האם כוערת וזלה שחר הכשר כי הם שלל הכנס
לזה כשר ששען של השמן עולה וכן לוי ה' אלו הם כלים כגיבס כרים ימשל גם האם כי עשן שומם
למר שמו עשן ויתחול כשמן השילה בעולם הזה מסקין לנחום עד בלתי השחור מהם דבר ושחח חומר
הם יבלו אך ישלמו הם נשים הוא כי מחזיר אותם פעמים אחרות כענין כייסוס שחול' שכל יום נפרק
וגזק אחרו כשפחה ימים חו"ה כלו פעם שנית כי אחר פעמים חוזרים לבלתי. (ג) או ישיר השמן
שחורו טוב הוא מעט לדיק מהאון של רשעים רעים. (ד) וכעטם הוא כי רוצים רשעים הם זכיות
כשפחה ע"י עשם וסוף לדיקים ע"י דלותם ה' ולא עוד חלה ע"י המהגם כחיותם על ידי דלותם יכו
גם ימיהם היים וקיימים כי יודע ה' כו' דלעל. (ה) ושחח חומר הם כן למה אחרתו טוב מעט והלא
טוב טוב יהיה גם מעט לא יהיה לו שכ"ש שזכה לזה חמר מה שאמרתי כך הוא כדי שלא יבשו כעת
רעה וימי רענן ישמעו ע"י המעט שיש להם מה שחן כן הם יבכרו כל שיכרו ויעזרו להרבה שהוא
יה' נעל כהם חילה. (ב) ושחח חומר והלא גם טוב מעט היה דמיו לרשעים כי הלא מתעניים ומתחממים
ומתעניים כל ימיהם. וכמו רגע יאבדו גיבסם ושארים חייבים כדור כשפחה לזה חמר הם כי רשעים
יאבדו כמו רגע כגיבסם ומה גם אחר הם חו"ה ה' שמים להכנס חלה מה עשה הקב"ה חלה הוא כי
הם ביקר כרים דלעל : (א) לזה רשע ולא ישלם כו' הלא אמרתי שלא חושש על עמי הדיקים
ושמר הרשעים והלא חומר לפחות וזלה השנחתו יתנכר בזה כי לזה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ומלה
לל ולחר כך עוון לזה כמתה מה שהלה לו לכל יבשו הם נתן לו כמתה מעת הקבלה מידו. (בב) ועל
כן היה ראו כי מבוכיו יסבך הם עומי זקק המתברכים בשם וי"ה ברבות יירשו ארץ כחומר ישעיה
הכזיה כי הם נחמד וכו' ממך חרבות עולם אך ומקוללו הם הכלתי משלמים ועשקים כרשעים החכרים
יבטו. (בג) לזה משיבה רוח הקדש מה' מלעדי וכו' לומר הנה מלעדי נכר נדיב או כלי וכדומה כדמות
מה' כונו אך דברו הם יך בדרך ה' או הפכה יתפן הבנר הו' כי תלוי כבחירתו ואם כל נכר יאמה
שהלה רשע יבנה והצדיק יירש ארץ לא יעזוב כבחירה רק מהכרת ראות עיניו. (כא) או קרוב אל חומר
יאמר ראו מה בין זדיק לרשע כי הרשע לזה מן הצדיק ולהרע לו לא ישלם וכדאות המלה הצדיק שגמל חסד
עמו כי לא ישלם ויתחיל על ידו חונן ורחמן לו כמתה מה שהלה. או יאמר שאומר דוד לפני הקב"ה למה
הוצאת שאל הקצף כרשעים המושפטים טוב בעולם הזה לא כל הצדיקים כי הלא לזה רשע ולא ישלם על
ידי מידו הקופה ואלו נחה המאון זיד לדיק היה חרבה חונן כהלוכה ומוכן כמתה וכו' יבשו עיני עמך.
(כב) כחאון כי מבוכיו הם הצדיקים יהיו הם עומי זקק ויירשו ארץ ע"י תם זקק ומקוללו הם
הרשעים שם כחור חמר הם יקום וגם עתה לוי ולא משלמין יבטו מה שחן כן עתה שחן הצדיקים
איים לח חמר כי אך דלים הם ויעדרו ירשם הארץ ומכל שכן מקוללו. (כג) משיבה רוח הקדש והחומר
מה' מלעדי נכר כו' לומר הם הרעה זדיק חונן ומוכן שהוא מוחסר להם ושכנעו עשיר אל התמה
על הרפן כי הנה דע לך כי מה' כו' והוא כי ידמה הוא יתנכר לרופא שרפא ירפא שני חולים ולאחד
יזה להשניו מכל מהכל חמר יאכל ולשני יזה להרעינו בלתי חם דבר קל ומועט מאד האם נחמד כי
לאחד ירפא ולשני ירפא לא כן הוא כ"ל נכר וחומר אין זה כי הם שהוא רופא חונן ובין כדסק ומרגיש
כי לפי חיותו כרו וחלו כרופאו הוא חבל וכבשו ולפי חיותו השני כרופאו הוא הרעינו אותו כן הדבר הזה
כי הנה אין ספק כי חים חן כהרן חמר לא יהיה חולה נפש והוא יתנכר יוצר כל יודע מותר נפש כל

יִוָּמַל כִּי יִי סוּמְךָ יְדוֹ : כִּה גַעַר הָיִיתִי בָּם וְקָנִיתִי וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק גֵּעֹז וְזָרְעוֹ מִבְּקִישׁ
 לָחֶם : כִּי כָל הַיּוֹם הוֹגֵן וּמְלִילָה וְזָרְעוֹ לְבִרְכָּה : כִּי סוּר מִרַע וְעִשָּׂה טוֹב וַיִּשְׁבֵּן לְעוֹלָם :
 כִּה כִּי יִי אֱהָב מִשְׁפָּט וְלֹא יַעֲזוֹב אֶת הַסִּדְרוֹ לְעוֹלָם גִּשְׁמָרוֹ וְזָרַע רִשְׁעִים נִכְרַת :
 כִּס צַדִּיקִים יִירָשׁוּ אָרֶץ וַיִּשְׁבְּנוּ לְעַד עֲלֵיתָ : ל פִּי צַדִּיק יִהְיֶה חֲכָמָה וְיִלְשֹׁנוֹ תַדְבֵּר

רוטמות אל

אחד מהם כי הוא רופא חונן ונאמן ויודע אלהים כי רפואת רחוקן תלויה לשד וחה לאציונים על כן יעשירו עושר גדול וזוהא כי תקון שמעון הוא הכנעה לענות מפניו יתבדק ומה גם אם בגלגולו הראשון כדעת רשב"י היה גאה ורס ויהפא ואשכס בגאווה וגאון ודרכ רע כי זה תקונו הסרון לחס כי אז יכנע לבנו וישבו אל ה' וירחמנו נמלא שעשיר ורס פגשמו מפני תקון פניהם זה בחת ללל וזה בהכנע לקבל ממנו וזה מאמר רוח הקדש פה מה' מעדי גבר כוונו חס דל ואם עשיר כי אל דעות ה' ראה והנה מעדי רחוקן הראויות אליו הוא עשות נדקה וחסד כונן מעדיו בחת לו עושר וכן ראה והנה מעדי זולמו המיוחדות לו לתקונו הם הכנעה ועווה וקוץ מעדיו בצור עליו עוני. כלל הדברים כי מה' מעדי גבר כווננו כדי שדרכו יתפן לפניו יתבדק מה שלא היה כן עד כה כי היה לו יתבדק הפן בדרבו ועתה יתפן בלשך יתקן כמדובר ולכן אל תחוש על דלות האדוק. (ברד) ושמא תאמר הלא חלו לא היה רעת ההסרון כיום התרשתי אך הלא שלשה הן לדגותיו ה' כי יראה לעיני הרואים כי בעלת זו והשלחו כמאמר עורוסכרופוס הרשע שאמר חס ה' אוהב עניים למה חינו מפרנסן משל למלך שכעס על עבדו וגזר שלא יאכלוהו ושלא יסקוהו המחלילו חינו עובר מצות המלך שנית חולי העשיר לא יתן לו מאומה וימות ברעב. או יהיה לוקח לו קלון לחזור על הפתחים. שלישיית על זרעו שאין לו להנחיל את זרעו והיוו דלים כמוהו וחולי לא יוכלו להסבול על כן על שלש אלה בא ויאמר על ה' כי יפול לא יוטל כלומר לא יוטל מאתו יתבדק כמו שכועס על עבדו ומשליכו הארץ בכעס כדעת עורוסכרופוס שהזכירו כי אם לדרכה כמה שהעני יתבדק לחמו הוא סוּך ידו והוא כשחובת רבי עקיבא אליו שאין המשל חלל כאב שכעס על בנו ומנוע ממנו לחמו שיהיה יחזיק טובה אל מחלילו כי לא עשה כן חזיו רק לעובדו שיקבל מוכר על אשר העל לו וישבו להרבות ולהטיב לו וזהו כי ה' כומך ידו על ידי הדלות כענין ואני יסרתי חוקתי זרועותי. (ברד) ועל השנית והיא כי לא נשק מיניה חורבה אם העשיר יקפון ידו וימות ברעב מי שמוותו בידו לזה אמר נער הייתי שאומר שרו של עולם אל תחשוב שלגמרי עוב יתבדק האדוק בצחירת העשירים כי אם מכין לו הוא יתבדק מי שפירסוהו בכבוד אם לא יהיה על יד רחוקן יהיה על יד שמעון באופן שלא יהיה נעזב מלאשי חסד. ועל השלישית אמר כי גם לא יתמיד דלות האדוק גם לזרעו כי גם לא רחמי זרעו יבקש לחס כי זרעו לא יבקש לחס כי לא ימשיך הוא יתבדק דלות האדוק מדור לדור. (בב) כי אשר שהוא היה כל היום חונן ומלוה לכן יעשה יתבדק כי שיהיה זרעו לברכה ולא מבקש לחס. או יאמר כל היום חונן וכו' לומר הלא תאמר לפחות יחוש הוא ית' לחת לדיוק נכסים לבל תחבר ממנו מצות נדקה לזה אמר אל תחוש על זה כי הלא כל היום חונן ומלוה והוא ענין מאמר הכתוב מלוה ה' חונן דל שהוא כי החונן דל שנותן לו נדקה ב' מצות בידו הלוואה לה' ומתנה לדל זה מלוה ה' חונן דל ואומר כי זה גם כי טוב מעט לו הוא חונן דלים ומלוה לה' ושמא תאמר הלואי שיזון ביתו חיך ונותן נדקה לזה אמר דע כי זרעו יהיה לברכה שהיה לו ברכת רבוי בניו ועל כן צפרנסו אותם בטוב מעט שיש לו הוא חונן להם ומלוה ה' שהוא עושה נדקה בכל עת וזהו כל היום חונן ומלוה דהיינו רוח על ידי היות לו זרע רב: (בב) סור מרע ועשה טוב כו' אחר שהפליג ברעת הרשע ראה רוח הקדש כי הלא רשע יראה ויחייאש מן התשובה ויאבד בצמור כי מאם זו ה' ולא כן הוא כי אדרבה במקום שבעני תשובה עומדים אין נדיקים גמורים יכולים לעמוד על כן הפכה פניה רוח הקדש כמדבר אל הרשע שישבו בתשובה וירבה להטיב לו וזה אמר סור מרע כו' והוא הצוהיר מאמרו ז"ל בממלא במסקנא כי השב מאהבה זדויות נעשים כזכיות וזה תאמר לו רוח הקדש לרשע הלא תאמר עיך שלא השכון בעולם כי אם שהכרת ממנו ואני אומר לך סור מרע הוא מדרךך הרעה או עון שהורגלת בו ועשה אותו טוב שהשוב מאהבה ותהפכנו לזכות ובה אין נדיק לומר שלא תכרת כי אם תשבון לעולם ולא תמוס. (ברד) כי גם כי ה' אוהב משפט והמשפט יחייב שלא יעזוב את חסדיו למה שלעולם נשמרו מלאכות שהם נדיקים וממלאות שלא השלחו מתהללים וכן יחייב המשפט כי זרע רשעים נכרת והוא משפט כל מלכי הארץ כי אין תשובה מועלת לעוברי רעו וממורים בו והלא תהמה חיך אקבלך אחרי היותך רשע למוט ולא עוד חלל שתזכה לחיי הע"ה והלא כמו זר נהשב. (במ) או לפחות תאמר כי גם שלא יהיו חסידים כי אם נדיקים בלבד כיון שלא תפאו כי אם שלעולם נשמרו רחוי הוא יירבו ארץ כו' אך לא כן הרשע גם בשבוי כדרך המלך ב"ו שאין תשובה מנלה למורד בו להגיל נפשו. (ל) משיב הוא יתבדק ואומר פי נדיק כו' לומר דע בני כי יחר יש להחזיק טובה לרשע השב מלאדיק כי הלא פי נדיה יהנה חכמה היא חכמה החסרה ולשנו

לח * מזמור לדוד להזכיר: = יי אל בקצפך תוכיחני ובחמתך תיפני: * כי
 חציק נחתו בני והנחת עלי ידך: * י אין מתם בבישרי מפני ועמך אין
 שלום בעצמי מפני חפאתי: * ה כי עונתי עברו ראשי פנישא כבד יכפרו מפני:
 ו הבאישו נמקו חבורתי מפני ארתי: * ז נעויתי שחתי עד מאד כל היום קדר
 הלכתי: * ח כי כסלי מלאו נקלה ואין מתם בבישרי: * ט נפוגתי ונדביתי עד מאד
 שאנתי מנחמת לפי: * י ארני נגדה כל תאותי ואנחתי מפק לא נסתרה: * יא לפי

רוממות אל

ישוע. אז יאמר ויעזר כו' הוא ענין מאמרם ז"ל שבהללנו בהו של ר' עקיבא כליל חופתה מן הגשש יאל
 ודרש וזדקה תליל ממות ולא ממיחה משונה אלא אפילו ממיחה עלמה שהוא שהיה נראה שהיה די שמהיה
 זכות הדקה מספקת להליל מהיות ממיחה משונה ע"י נהש כי אם שהשתנה לעובד שתמות מיחה עלמה.
 כמות כל האדם אך כמה ששאררה בחיים נראה כי גם ממיחאות מיחה תליל הדקה ועל דרך זה יאמר פה
 אחרי חומרו שהיה מעושה בעת זרה שהוא עת שגזרת זרה על פי המול כענין בה ר' עקיבא שלא כלבד
 מליאות עוד לזכות ממיחה משונה למיחה עלמה כי אם גם פלטה לגמרי וזהו ויעזר ה' שהוא מליאות עוד
 שהוא ממיחה משונה למיחה עלמה וגם ויפלטם פלטה במורה ממיחאות מות לחיים ומה תויתאו אל גדולה מזו
 שהוא כי גם יפלטם מרשעים עם היותם צעלי בחירה וגם יושעם אל כבר ברשת זו עמוו לנדה הגלם כי
 הסו בו כלבד בלי שום פנייה עוד הלה מלד אחר וזכו כי הסו בו :

לח (א) מזמור לדוד לו' למה שבזמור הלז הוא מזכיר עונותיו ויכווין והלאים קשים ממקוץ באופן
 כי לפי הורה קינה מצעי' ליה למימר ולא מזמור. אך אמר דוד למה שאני הפך בשבועה
 ולא להזכיר קינה וזהו מזמור לדוד להזכיר: (ב) ה' אל בקצפך כו' היה ידוע כי יש מלאכי רוגז
 למרק עון על ידן כאף וקפץ והמה וזעם ודומיהם והם הנקראים הליו יחבדך והם צלתי מרחמים דיון לכן
 אשר יאהב ה' יוכיח ע"י עלמו וזו בקשת דוד ואמר ה' אל בקצפך שהוא גדול מהמה תוכיחני אפילו
 שוכחה שהיא קלה מייסורין וגם אל בחמתך שהיא קלה מקפץ כי על כן זכרת בשלון נקבה חייכרתי כי לא
 אוכל לסבול. (ג) כי הנה הוצך הם מלאכי הרוגז כקף וקף והמה וזעם ודומיהם נחתו כי והורדו כי מן
 השמים למרק אשמותיו ועם היות שלא התחילו למרק כי אם שהורדו כלבד וגם לא היו לזדס כי אם
 ותנחה עלי ידך על שמך הנו' של רחמים לרהם ולחבוש מחץ מכותם. (ד) ועם כל זה כ"כ התפעלתי כי אין
 מתום בבשרי מפני זעמך והוא כי עם היות שלא החל למרק מהמשמתיים כי אם הזעם שהוא קל מקפץ
 וחמה וגם לא החל למרק העון המויד כי אם ההטף ועכ"ז אין מתום בצשרי מפני זעמך אין שלום בעצמי
 מפני חפאתי כלומר ומה יעשו הקפץ והמהה הקשים מזעם ומה אעשה בצמירוק עון אם על ההשאת אין
 שלום בעצמי. (ה) ושמה חומר כמה ידעת שהיה על ההטאות ולא על העונות הלא הוא כי אלו עונות
 היו עובדים ראשי למרק כחשא כבד היו כבדים ממני מכה וכלתי בסבול. (ו) אך הגני רואה כי בבחישו
 נמקו חבורתי שמדי שהבאישו נמקו ולא נתקיימו הרבה על כן אני גוזר ואומר כי לא היה רק מפני אולתי
 שהוא על אשר חפאתי באולת שהוא שוגג ולא על המויד כי אם כן היו מתמידים הרבה ולא נמקו מיד.
 (ז) ואם חומר נא אלהי אל"כ אפוא מה תעשה על העונות שלא התמרקו מיד הלא הוא כי מעת נשיותי
 ונפחתי בעונתי מיד על עוני שחתי עד מאד עד גדר שגם כל היום מרקב עלמותי הפנימים מהדהנה
 עשה רושם גם בחיטויות וקודר הלכתי. (ח) כי מאשר כסלי מלאו מצפנים נקלה נמשך שאין מתום בצשרי
 ומראה פני הוכיח כי קודר הלכתי ומזו אחריו נקלה על כח שומחת העון שזוכר בשלון זכר שדבק בכסליים
 ודעתו על דבר זה שצט ואמר כי הכלים שעיקר כח התפעלם מהם מלאו נקלה. (ט) ואל תאמר נא
 אלהי כי כל צרתי ודאגתי אינה רק על גופי כיסורין ולא על צרתי רחוק מה' כי לא כן הוא כי הנה
 אחר שאין מתום בצשרי נפוגתי כי רפו יסורי ממני כד"ל מאין השונות ואלו דאגתי לא הייתה רק על זרה
 גופי היה לי לנות ולשמוח אך אז אדרבה בהבדל היסורין ממני נדכייתי עד מאד כי השלכתי אחרי גויי דאגת
 צרת הנוף ובאגתי מהמת לבי: (י) ותהי קול שאגתי אומי ה' נגדך כל חאותי כל תהלק ממני וז"ל גם
 אדנות היא שכינה ואין זה מן השפה ולהן כי הנה אין ז"ל שאגה שקול כי אם גם האנה שבלב שממך
 שהיא עליך יש תרחק ממני ואם נדקדק אומרנו נגדך ולא אמר עליך אדני יאמר כמה שידעו כי ע"י זכות
 הדקיק למטה כי יחוד למעלה לשם הויה הגדול עם שם אדנות משאל"כ ע"י שון שיש פירוד בין שניהם
 הילנה וזהו יאמר בדבר דוד עם שם ה' בחמרו ה' אל בקצפך כו' אמר עתה לשם ההויה אשר עמו מדבר
 הנה היות אדני הוא שם אדנות נגדך לפימך שהיה ביחוד פנים בפנים עמך היא כל חאותי ע"י סליחת
 עוני משאל"כ אם לא ימהלו עונותי שיגרמו פירוד כי על הנוגע אלי איני חושש עם היות כי נשבר גופי כי
 הנה ולאחתי השוכחת הני גופו של אדם ממך לא נסתרה. (יא) וגם לבי שהרהר מהבצ צרעויותו על אשר

לט * למנצח לידותון מזמור לדוד : * אמרתיו אשמרה דרבי מחמוא בלשוננו
 אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי : * גאלמתי דומיה החשיתי
 מטוב וכאבי נעפר : * חס לבי בקרבי בתיגי תבער אש דברתי בלשוננו : * הודיעני
 יי קצי ומדת ימי מה היא אדעה מה חלל אני : * הנה טפחות נתתה ימי וחלדי
 כאון נגדך אך כל הבל כל אדם נצב סלה : * אך בצלם יתהלך איש אך הבל יהמיון
 יצבר ולא ידע מי אספם : * ועתה מה קויתי ארני תוחלתי לך היא : * מבל פישעי

רוממות אל ליריהו כתיב

לעורתי ולא תאחר וראה כי איני מנצח טובות העולם הזה כי אם אדתי תשועתי כי ההשועה שאני מנצח
 אינה אלא שאדתי הוא שכניה מהיה עמי וזה חסוקר כעודע מר"ל כי משת שברח הקב"ה את העולם ותאווה
 שמהיה לו דירה בתחתונים וכמו שכתבנו בציבור התורה בס"ד כי לא אמרו למטה כי אם בתחתונים שהוא
 צבני האדם כי היכל ה' המה . (בב) או יאמר כי שלש בחיות בדיינים עליונים מדת רחמים ומדת הדין
 הקשה ומדת הדין הרפה הוא שכניה כי מעמד שלשון הם ב"ד של שלשה על כן אמר מה שאנצך לבקש
 הוא לומר למדת רחמים אל תעזבני ה' שהוא אל העוזני ביד מדה הדין לצדה כי אם שחשקך מדקך עמה
 ואל מדת הדין הקשה אני אומר אלהי אל תרחק ממני שלא הדיינו כ"כ בקושי שתרחק קדושתך ממני כמאס
 צי . (כג) כי אם חושב לעורפי כי משש אדמות הוא שכניה איני לריך להלות כי ידעתי כי אדתי תשועתי :
לט (א) למנצח וכו' . (ב) אמרתיו וכו' לומר בראוטי דבר שלבו בל להכריח אמרתי בלבי השמחה דרכי
 מהשש בלשוני כן אשיח דברים חלילה בראות רשע וכוב לו ודי לו שמור דרכי בעוד שאין
 רשע לנגדי אך בעודו לפני איני די זה כי אם כאלו כצר החסא בלשוני ובל לדבר וצריך לשום מהסוס צפי אל
 יאלו הדברים מפי כי בראוטי אותו לפני איני מעשור לרוחי לעכב מלדבר תלונותי וזהו השמחה לפי מהסוס וכו' .
 (ג) אך בראות עשמי ציטורין עד גדר שאלמתי דומיה שהוא כי יש בהם ציטור תורה ב"ל"ה החלק דום שהוא
 דממה תורה אז אמרתי הנה החשיתי מטוב הוא מלקח טוב ציטורין וכאבי שהיה לי על טוב הרשע נעבר בקרבי
 שעתה הוכפלה הרעה טוב הרשע ויטורין עלי עד גדר ציטור הורה . (ד) אז חס לבי בקרבי בהרהורי בדייני
 הכבד את שלל יכולתי לשמור דרכי מהטוב בלשוני ואז דברתי בלשוני ומה דברתי הלא הוא אמר הודיעני ה'
 קצי שהוא כי כל אדם יש לו קץ וחלתי אשר להשתלב בו הביאו יתברך אל העולם ומוי ומוי יספיקו לו מדת ימיו
 למלאות ההכלית הנריך לו כי הלו ידע איש מה שצריך להשתלב לא היה מטפל בדברים אחרים וזה יאמר הנה
 לא אוכל לבלתי דבר על זולתי כענין רשע וטוב לו אך הודיעני ה' קצי הוא הכליתי שבחתי להשלים ומדת ימי מה
 הוא כי ע"כ כן אדעה מה חלל אני שהלתי עד כה מלהשלים ובה לא אשית לבי להכריח ולדבר על זולתי כי
 אהיה עסוק על הנוגע לי : (ו) הנה טפחות וכו' הנה מונעתי מלדבר בלשוני על טוב הרשע אך הדרכה
 על המיון הבלתי רשעים איך הולכים מהעולם בלתי שלמים כי לא יחשובו על הוצאת ימיהם בעבוד את ה' והשלים
 עצמם כי איני הנה טפחות נחתה ימי כלומר גם שהם קנאים קומץ שבהם קומץ מושקב קומץ מיוסף כעודע
 ומפני הוזהר כי מהם נקן לו יתברך שבעים שנה הנה גם שהיו טפוחים כבר נחת ימיהם שנתה לו ויש יע'
 שנה בטוהים ועכ"ז וחלדי שהוא חיי בעולם לפי נורך חיקוטי הוא כאין נגדך ומה יעשו כל המיון העולם שאין
 להם בטחון שום קצבה שנים כי הנה אך כל הבל כלומר כמעט כל בני אדם הבל כמה שכל אדם חושב כי הוא
 נצב סלה ולא ימות כי לא ישים לבו להשלים עצמו טרם מותו . (ז) וכו"ל הם שמופים שבהלי העולם כי אך
 בללס כו' והוא כי בספר הוזהר אמרו פרשת ויחי כי משלשים יום קודם סילוק האיש אפילו הליקין שנקרא
 איש ללס שלו מהמעט והולך וכן אמרו שמה ב' גללים איין לו אז רק ה' והראוי היה כי אשר לו מוח בקדקדו
 אז יתבצל מכל עסקי העולם ויתבודד בחורה ה' וישוב ויתקן כל מעשיו אמר ראו נה עד היכן הגיע סבלות
 בני האדם הבורחים מיתחם ותיקונים כי איין ל"ב צמיטב ימיו כ"א גם כאשר אך בללס שלו שבעה יתהלך מן
 העולם שהוא חוך שלשים יום המות עם שוך הבל ימיון שהומים ואומרים כי אך הבל העולם הוא ה'
 רואיו צמיטב ללס עכ"ל לא ימים מלצבור ממון כ"א יצבור ואין ל"ב אשר לו בנים ויצבור שביבלס כ"א גם אך
 אשר לא ידע מי אובסם : (ח) ועתה מה קויתי כו' אמר הלא אמרתי כי בואו עלי יטורין עד שאלמתי
 דומיה שמתבטלי מד"ת והנה עתה שבער בואו עלי יטורין מה קויתי אדתי כלומר איני מלוצרים הון כי אם מה
 קויתי הלא הוא אדתי שהוא השכינה היא שם אדמות שיהיה דבק צי והנה תוחלתי זאת לך היא שגם אחת ה'
 שאני דובר כך באתרו הודיעני ה' קצי גם תוחלתי זו לך היא כי גם אחת ה' מיהל תמיד ותחב יביה שם אדמות
 מחייהד ודבק כך ולא יעלה פיבוד חלילה בראון שאין קווי חביו לפעך כזה ותרנני . אז יהיו דבריו ענין פסוק
 חלקי ה' אמרה נפשי יעל כן אוהלו לו והוא כי הנה טבע החלק להיות חושב לידבק אל הבל שמתנו מאל
 בראון כי יותר ראווי הוא תהיה נפש האדם באדם חושקת את קוניה לידבק בו יתברך מאשר הוא יתברך ויספיק
 לידבק בה ועל כן יאמר המקוון את מאשר איני שאני החלק בלתי חושקת להקב"ה הייתי שופט שמכ"ש שהוא
 יתברך אשר הוא הכל לא יחשוק לידבק צי ואם כך הייתי גוזר אומר הייתי אובד חקוה ולא אוהלו לו יתברך

הַיָּמִינִי דָרַפְתָּ נָבֵל אֶל הַשִּׁמְעִי : נֶאֱלַמְתִּי לֹא אֶפְתַּח פִּי כִּי אַתָּה יִשְׁמָעַת : י' הַסֵּר
 מִלִּי נִגְעָה מִתְּגַרְתִּי יָדְךָ אֲנִי כְלִיטִי : י' בְּתוֹכָהֶן עַל עֵינַי יִסְרֶה אִישׁ וְתִמַּס
 בְּעֵשׂ הַמִּדּוּדוֹ אֵךְ הַבֵּל כָּל אֲדָם סָלָה : י' שִׁמְעָה תִפְלְתִי י' וְשִׁמְעֵה הַאֲזִינָה אֶל
 דְּמִעְתִּי אֶל תְּהַרְשׁ כִּי גַר אֲנִי עִמָּךְ תּוֹשֵׁב בְּכָל אֲבוֹתַי : י' הִשַׁע מִמֶּנִּי וְאֶבְלִיגָה
 בְּמָרָם אֵלֶיךָ וְאֲזַנְנִי :

בַּ « לִמְנַצָּה לְדוֹד סוֹמֵר » קוּה קוּיִרִי י' וְשִׁמְעֵה שִׁמְעֵה : י' וְעֲלֵנִי מִדּוּד

רוֹטְמוֹת אֶל

דָּךְ הַלֹּקֵי ה' הַחֲרֵה נַפְשִׁי לִמַּד הַנִּי וְחַיֵּה כִלְוֵי הוּא יִסְבֵּךְ מִחַנְתָּ עִמִּי כִלְוֵי הוּא הַתְּלֹק וְהִי הַכֵּל כִּי הוּא
 חוֹשֵׁךְ כִּי יִסַּד מִמֶּה שְׁלֵחַ הַשִּׁפְתָּה כִּי וְעַל כֵּן לִחְלוֹל שִׁמַּס לֹא כֵן הִיטִי מִחֲדָד תּוֹהֲלוֹת כִּךְ וְהִנֵּה הַלֹּקֵי ה' הַחֲרֵה
 נַפְשִׁי לֵן לִחְלוֹל וְהוּא מִחַנְתָּ עַל פְּסוּק הִי לְדוּדִי וְהִי תִשְׁקוּהוּ שְׁאֲחֵרֶה מִכֶּה יִשְׁדַּל הִי לְדוּדִי לְמִדָּה הִי
 שֶׁן הַלֵּךְ מִמֶּה וְהִיא רִמְיִי הַחֵסֵד עִלְיוֹ תִשְׁקוּהוּ וְהַסֵּךְ הוּא כִּי הַחֲרֵה עַל תִּשְׁקוּהוּ שֶׁהוּא יִסְבֵּךְ הַמִּשְׁחָרְקֵךְ הִלְי
 וְהִי יִסַּד פֶּה שְׁאֲחֵרֶה לְמַדוּ יִסְבֵּךְ הַחֵסֵד כְּחֵסֵר בְּלֹאם יִתְחַךְ וְהוּא כִּי קָרְנֵה סִקְרָתוֹ וְכֵל יִעֲשֶׂה לֹא יִמְצֵא לוֹ
 רַק מִה שֶׁכֵּר וְלֹא יִדַּע מִי לְחַסֵּס מִשְׁלִים דְּבָרוֹ וְלֹאֵר וְשֶׁהִי מִה קוּיִרִי הִנֵּה הוּא הַשְׂכִּינָה הִנֵּה מִקֶּדֶשׁ שְׂדֵדֵךְ
 כִּי כִי הִנֵּה יִדְעֵהוּ כִּי זֶה הַשִּׁפְךָ כִּי תוֹחַלְתִּי הַחֲלוּתִי לִי לִידְבַק כִּךְ עַל כִּיּוֹתִי הַתְּלֹק וְהִנֵּה הַכֵּל לֵךְ הוּא מִה
 שְׂדֵדִי לְהוֹחֵ לִי כִי אַתָּה הוּא הַסּוֹסֵף לִידְבַק כִּי יִסַּד מִמֶּה שְׁלֵחַ חוֹשֵׁךְ לְמִדָּה וְלֵן כִּיָּה כְּמִתְחַוֵּי : (א) סָבֵל
 פִּשְׁעֵי הַיָּמִינִי כו' הוּרֵךְ אֶל עֵינַי הַיִּסְרִיךִי שְׂחָדֵךְ שֶׁהוּא עִלְיוֹ כְּלִמְרוֹ נִלְמַחְתִּי דוּמִיָּה כו' אֲזַנְנִי אִם עִמִּי שֶׁעַל
 כֵּן יִסְרִיךִי עִלְיוֹ הוּא עַל שֶׁהַחֲמִלְתִּי עִמִּי מִן הַדָּבָר וְהִיא כִּי יִרְחַם נֵבֵל הוּא שְׁקָל כַּ"ח כְּמִלְחָמָה ז' לְמִדָּה
 כֵּלָן כִּי יִסַּד דְּבַר עַם לְכַךְ לְעִיל וְלֹאֵר לְהֵלֵן לְהֵלֵן וְלֹאֵר הַחֵסֵד כִּי בְּעִיל כו' מִה לְהֵלֵן עַ"ה כו' הִנֵּה עַל כֵּן הִנֵּה
 לְמִדָּה כִּי מִכֵּל שֶׁשֶׁי הַחֲלוּתִי כֵּל יִקְרְנוּ עִלְיוֹ כִּי תִחַחֵל לְחַסֵּד וְחֲרַפְתָּ הַחֲלוּתִי נֵבֵל יִדְעֵהוּ שֶׁל תִּשְׁמִיעֵה לְמִדָּה כִּי לֹא
 תִּסְלַחְתִּי כִּיָּה כִּי הַחֲרֵה הִיטִי תְּמִיד עֲשֵׂה לְדָקָה . (י) וְהִנֵּה הוּא עַל בִּיטוֹל תּוֹרָה כִּי נִלְמַחְתִּי דוּמִיָּה שֶׁהוּא מִן
 הַחֲרֵה כְּמִדּוּבֵר לְמַעַל וְקוּיִרִי לֵן פִּשְׁעֵה וְלֹא מִלֵּךְ יִסַּד בְּבִיטוֹל תּוֹרָה הִנֵּה לֵן עִלְיוֹ שֶׁשֶׁ כִּי אִם נִלְמַחְתִּי לֹא אֶפְתַּח
 פִּי כְּמִדָּה הוּא כִּי אַתָּה עֲשֵׂה בִיטוֹרִין שֶׁשֶׁ כֵּהֵם בִּיטוֹל תּוֹרָה שִׁנְחָה כִּי . (יא) וְהִנֵּה זֹאת בְּקִשְׁתִּי וְהִיא הַסֵּר
 עִלְיוֹ נִגְעָךְ כו' וְהוּא כִּי כְּמִדּוּבֵר הַקּוֹדֵם הִנֵּה פִי אֶל אֶל יוֹסִיחֵנוּ ע"י מִלְחָמֵי הַרְגוֹן כְּקִיף וְחַמֵּה וְחָף וְחַמֵּה וְכִיּוֹחֵ
 כִּי אִם כִּיָּהוּ יִסְבֵּךְ וְכֵן עֲשֵׂה יִסְבֵּךְ וְלֵן סִפֵּךְ כִּי כִּיָּה רִגוֹן מִשְׁנֵי שֶׁוֹר וְהוּא מִלֵּפֶה עִלְיוֹ יִשְׁלִיכֵנוּ כִּי הוּא יִת'
 וְיִדְעֵה כִּי הַחֲלוּתִי הַחֲלוּתִי יִקְרָאֵם נַעֲשֵׂה כַּ"ח וְנִגְעָה כִּי אִם זֶה יִרְחַם הַסֵּר מִעִלְיוֹ נִגְעָךְ הוּא כִּי חֲלוּתִי שְׂחִיחָה
 לְעִמִּי אֶסֶר חֶפֶץ לְמוֹנְנִי כִּי הִלֵּךְ מִתְּגַרְתִּי יָדְךָ הַקְדוּשָׁה בִּיטְרַחְתִּי כִּיָּה חֲלוּתִי מִה יִעֲשֶׂה ע"י כִּי חֲלוּתִי חֲלוּתִי
 שֶׁלֹּא חוֹלֵל לְטוֹבֵל . (יב) וְהִנֵּה מִה שְׂחִיטְרִי הוּא לְמַעַן יִרְחֹו כִּי אִם יִקְחוּ מוֹסֵר מִחֲשֵׁר עִלְיוֹ מִה בִּלְעַד חֲרֵר
 שְׂחִיטֵי מוֹשִׁיל וְלֵן לְקָרְחִים מוֹסֵר כִּי הִנֵּה כִּכֵּר בְּתוֹכָהֶן עַל עוֹן יִכַח אִישׁ וְתִמַּס כַּעֵשׁ הַמִּדּוּדוֹ וְעִשְׂרוֹ וְלֹא לְקָרוֹ
 מוֹסֵר כִּי עַ"כ' אֵךְ הַכֵּל כֵּל אִם סָלָה כִּי לֹא מִדָּה מִלִּמְשָׁךְ אֵךְ הַכֵּל שֶׁלֵּשׁ סָלָה : (יג) שִׁמְעָה תִפְלְתִי ה'
 כו' הִנֵּה לְמִדָּה רַ"ל כִּי שְׂמִיעָה מִרְחוֹק וְהַחֲלוּתִי מִקְרִיב וְשֶׁעַל כֵּן מִמֶּה שֶׁהִיא קְרִיב לְשִׁמִּים מִלְחָרָךְ חֲרֵר בְּשִׁמִּים
 הַחֲלוּתִי וְחֲרָךְ שְׂמִיעָה מִשְׁכַּ"כ יִשְׁעִיה שְׂחָדֵךְ שֶׁשֶׁ שְׂמִים כו' וְנִבֵּה אֶל הַעֲנַן חֲרֵר דוּד הִנֵּה י' תִּפְלְתִי יִשׁ גֵּרֵר
 שְׂמִיעָה וְשׁ דְּמִיעָה אִם גֵּר כִּי אֶתְפַּלֵּל עוֹדָךְ רְחוּק מִמִּי שְׂמִיעָה שְׂמִיעָה שְׂמִיעָה וְהוּא וְשִׁמְעֵה הַחֲלוּתִי אֵךְ אִם אֲכַבֵּה לֹא הַשִּׁפְךָ
 לְמִדָּה וְנִגְעָה הַסֵּפֶךְ גֵּר כִּי הִלֵּךְ יִדְעֵהוּ כִּי הִלֵּךְ יִדְעֵהוּ אֶל דְּמִעְתִּי אֶל תְּהַרְשׁ כִּי דִבַּךְ אַתָּה כִּי כִּי הִלֵּךְ מִשְׁחָה הַנַּפֵּשׁ גֵּר
 חֲלוּתִי בְּשׂוֹ" עִמָּךְ כִּי לְהוֹתִי עִמָּךְ כִּי נַפְשִׁי מִרְכַבֵּה הַלֵּךְ הִנֵּה גֵר בְּחָרָךְ וְהִנֵּה מִלֵּךְ הַנּוֹף הִנֵּה חוֹשֵׁךְ הִנֵּה כְּדָר
 הַלֵּךְ הַרְדֵּה עִמִּים וְעוֹשֶׂה עִיבָר מִהַעוֹבֵ"כ כ"ח כְּכֵל אֲבוֹתֵי אֶסֶר לֹא מִלְכִּים הִנֵּה וְהִנֵּה יִמּוֹדֵר אֶל הַחֲבוּתִי יִסַּד
 חוֹשֵׁךְ וְלֹא כִּיָּה שְׂחִיטֵי בְּחִי מוֹשִׁלְמֵל בְּחָרָךְ כִּי אִם כְּכֵל אֲבוֹתֵי כְּבִרְשָׁה שֶׁלֵּךְ שִׁקָּה וְלֹא נִחַ מִעַבֵּר הַיִּסְדֵךְ לְמִדָּה
 וְחַסֵּד לְהֵךְ וְתִמַּס לְמִתְרִים וְחֲרִי כֵן נַעֲשֶׂה אֶהְלֹךְ בְּכִרְשָׁה דְּרִכִּים וְגַם יִתְחַךְ הִיא מִפְּלִגְלֵה וְהִיא מִגְרָשִׁים אֲוִתִּי
 מִתְּחִיל לְמִקְדָּשׁ וְגַם הוּא יִסְבֵּךְ הַחֲלוּתִי חֲלוּתִי הַחֲלוּתִי וְנִגְעָה בְּחָרָךְ מִגּוֹרֵי אֲבוֹתֵי וְגַם יִעֲקֵב דְּבִי וְיִעֲלֵה
 בְּלִשְׁוֹנוֹ וְחֲרֵר דוּד כִּי גַם אֲזַנְנִי מִה שֶׁהִיא חוֹשֵׁךְ לֹא כְּדָר מִלֵּךְ וְלֹא כְּדָר חֲרֵר הַעֵם שְׂחִיטְרִים רַק כְּכֵל
 אֲבוֹתֵי . (יד) וְכִיָּה שְׂחִלְתִּי וְכִבְּקָתִי וְחֲרֵר הַעֵם מִמִּי וְחֲלוּתִי הוּא לְמִדָּה לְמִדָּה חֲלוּתִי שׂוֹלֵךְ שְׂחִיטְרִי הַיִּסְרִיךִי מִמִּי
 לְמִדָּה כִּי שִׁמַּח בִּיטוֹרִין הִנֵּה אֵךְ הַעֵם מִמִּי שִׁעִיבֵר שְׂחִלְתִּי שְׂחִיטְרִי לִי הַנַּפְשָׁה לְהַחֲחֹק כִּיָּה עֲשֶׂה לְעַד בְּכִרְשָׁה
 הַלֵּךְ וְחֲלוּתִי שְׂחִיטֵי שְׂחִיטֵי כִּיָּהן כְּכִדּוֹתֵי וְהַחֲרֵר וְהִיא חוֹהֵה וְיִמְצֵר עִלְיוֹם וְשִׁמְעֵה לְדָקָתִי נִמְלֵךְ שְׂחִיטֵי הַמִּשְׁעוֹלִם
 וְחֲלוּתִי אֶסֶר הִנֵּה הוּא עֲשֵׂה כִּי אִם חֲרֵר שְׂמִיעָה הִנֵּה לְדִיק וְחֲקָה שׂוֹרֵךְ חֲרֵר . אִם יִסַּד עַל דְּרָךְ זֶה בְּכִרְשָׁה
 הַלֵּךְ כו' כְּמִה שִׁדְעֵהוּ מִרַ"ל כִּי הַרְשַׁע כְּחִיּוֹן קָרוֹ מִה נִמְלֵךְ מִלְחָךְ בְּחִיּוֹן וְהוּא כְּלִוֵּה מִה זֶה יִסַּד בְּכִרְשָׁה הַלֵּךְ
 וְחֲלוּתִי שְׂחִיטֵי בְּכִרְשָׁה וְהִיא הַלֵּךְ שְׂחִיטְרִים כִּיָּהן הַחֲלוּתִי הַחֲלוּתִי כַּ"ח כִּי הַלֵּךְ הַחֲלוּתִי אֶל כִּיָּה שְׂחִיטֵי וְכִלְוֵי
 חֲלוּתִי כִּי אַתָּה כִּיָּה מִתְּחִיל כַּ"ח בְּהַשִּׁיךְ מִמִּי וְאֶעֱמֵךְ בְּכִדָּה תְּמִיד :

בַּ « לִמְנַצָּה וכו' » (א) קוּה קוּיִרִי י' הִנֵּה עַל פְּסוּק הַחֲלוּתִי אִם חוֹשֵׁךְ לִי לְמִדָּה כו' כִּי מוֹשִׁיל
 מִלֵּךְ וְכִיָּה כְּכִיָּה עִמִּי מִחֲדָד סִפֵּר הַחֲלוּתִי עַל פְּסוּק מִדּוּבֵר בְּחִי וְלֵן חֲלוּתִי כו' שִׁדְכָרוּ
 עַל

שָׁאוֹן מְאִיִּם הַיּוֹן וַיִּקָּם עַל סֵלַע רִגְלֵי פוֹגֵן אֲשֶׁר־י : ד וַיִּתֵּן בְּפִי שִׁיר הַדָּשִׁשׁ

רוטמות אל

על העומדים בבית ה' בבתי כנסות וצתי מדרשות כי הם בית מועדו ויחברך להמלא עם בניו וגשאו מבל למלך המייעד אנשי עולמו להמלא אתו במקום פלוגי שהם צבא עם המלך ימלא שקדמו וצבו עמה עומה וכשאו מוצא אף גם אחד כועס והם מוצא אחד מהנהם זו על השחר ומשעשע עמו עד צוח האחרים וקובר עמו אהבה רבה וזה רכבנו על פסוק לשקוד על דלותיו יום יום כמפורש פס ב"מ" וזה יתכן אמר דוד פה הנה יום יום קוה קיותי ה' שהייתי חני לבדי מקוה כי הייתי רחבון לכל זולתי וגם קיותי ה' שגם לא היה ה' מקוה אותי כי אם חני אל ה' שהייתי משכים ומקדים הרבה ועל כן ויש חלי שהיה נטוה חלי להשעשע צי ולהתמחה על כל זולתי ועל ידי כן מאשר קשר אהבה עמי לא על ידי כרכור צחה שועתי לפניו כי אם הוא יתברך ע"י עזמו וזהו וישמע שועתי. או יאמר כי ידעו כי הם הדמות הוא פתח קבלת התפלות ומעלה אותם אל השם הגדול אמר קוה קיותי ה' בהשק וקווי כפול ועל ידי כן לא נתן בניו לבינו עם הדמות כמנהג כי אם ויש חלי ה' הגדול עדי וישמע בעזמו שועתי. או יאמר ראה מה בין המקוה לחם אם מלך או שר יהיה מקוה את ה' כי הנה אם יקוה חנם לחם פעם אחת ויתעלם ממנו לא יקוה שיהי כי ידע כי מלך כל עמו אך לה' קוה פעם אחת ואם עדיין לא יעניי לח חמיש מלקותו כי ע"י הצפחון הרוח צוה לי כי עם היותי רחוק ויש חלי בפעם הראשונה וישמע שועתי בשנית וישני כו'. (א) או יאמר בשום לב אל אומרנו לדוד בין למנחה למזמור ולא אמר למנחה מזמור לדוד כדרכו במקומות אחרים. אך הנה בכפר הזהיר שאלו למה בקצת מזמורים אומר מזמור לדוד ובקצתם אומר לדוד מזמור ואמר כי כאשר היה הוא עשה הכנה והתבודדות שהבא חליו רוח הקדש אומר לדוד מזמור וכשרוח הקדש היחה מקדמתה מחליה וצבה חליו הוא אומר לדוד מזמור לדוד והנה ע"פ הדברים הלאה יתכן כי בקרה לו ענין מאמרים ז"ל על וישתה ראה ח' וישתה לו ה' משל לכן יהיה חומר צבולת לראות את אצו ושבנו הלז וחיו היה חומר מהעבר האחר למנחם עם בנו כך היה יתק חומר צבולת לבקש את ה' והקב"ה חומר להמיר להמלא עזמו לו כך יתכן יאמר כי בכלי ענון הנקרה למנחם היה יתברך מאשב ע"י רוח לפימה צמיתריו לעורר את דוד ודוד היה מנין עזמו שהבא חליו שיחול עליו רוח הקדש למזמור וזהו למנחה לדוד מזמור. (ב) ופירש ואמר מה שאמרנו למנחה לדוד מזמור שלא כסדר הנהוג הוא כי קוה קיותי ה' שהוא כי הוא יתברך משתוקק ומקוה לי ואני מקוה לו וזה אמר קוה ה' חלי ואני קיותי ה' ומשאלה כל השק הזה נמשך כי ויש חלי ומהיטה לבד ערס אקרה שמש שועתי כדרכו יתב' להורביו שנה' ערס יקראו ואני הענה עוד שנית כי לפעמים התפלה מעלים אותה שרפי קדש או השכינת לפניו יתברך ועתה נוסף לי הסד גדול והוא כי וישמע שועתי השם הגדול הוא. (ג) ועוד שלישית והוא מעין יליחה מלרים שבערת אתה ה' צענמך שנהאר ועשרתי וכו' וכמו שאמרנו ז"ל חני ולא מלאך חני ולא שליח אמר כי כן עשה לי השם הנו' כי ויעלני מזמור שאון הוא גלית הדבק צע"ה והוא צור שאון שהיה משמוע קול שאון חורפים כלפי מעלה חלילה הנה משם העלני הוא יתברך בעזמו ולא ע"י שליח וגם ממקום עומאה אחר הוא מתוך עיני הוון הוא מחכים אחרו של גלית וזהו משיע הוון שאכיש היה עיני של הוון של צור הנו' הוא גלית כי אחרו היה וגם משם העלני בעזמו ועוד רבועית והוא ויקם על סלע רגלי כו' והוא על סלע המחלקות והענין כי ברודף שאלו אחרי דוד ואשפיו והיה דוד על הסלע שבמדבר משון כי הם נחמר וילך שאלו וחשבו לבקש ויגידו לדוד וירד הסלע וישמע שאלו כו' וילך שאלו מנד הבר כו' ומלאך צה אל שאלו לאמר מהרה ולכה כי פשעו פלשמים על הארץ וישב שאלו מרדוף כו' על כן קראו למקום ההוא סלע המחלקות והנה אין ספק כי צממוע דוד כי שאלו היה כמון לו והוא עודנו עומד על הסלע כי ודאי מת לבו בקרבו ולא היו רגליו מתמשחים מעל הארץ מרפיון הלב פן יהרבו ויהרג ואם היה נשחר במקומו ולא היה יורד מהסלע היה מגיע חליו שאלו והיה נופל צידו ערס הגיע המלאך אל שאלו לאמר מהרה ולכה כי פשעו פלשמים כו' אך מה' ילא ענין כח והתעוררות את דוד לישא את רגליו לרדת מהסלע אשר על כן צה לו שאלו אל עבר הבר לבצב את דוד ואשפיו ובהתחבר הדבר בין כך ובין כך מלאך צה אל שאלו וישב מרדוף אחרי דוד וינאל ועל כן אמר דוד לולא השם הגדול שהיה לי אשר נתן חיות צבגלים השונות כמות להתעורר ולרדת מהסלע הייתי מת וזהו ויקם על סלע כו' כי לא היה כח צבגלי לישא ללכת לולא ה' שהקום בהתעורר צבגלי ועזרו כח ללכת צהוון שנתחבר הפעמה אל המלאך צה אל שאלו והחזירו מאחרי דוד ומי הקום רגלי צבסע מי שהוא כוון אשוריו מאז נתן כח והתכוונות צבגלי לפסע צבולותו כלומר כי כך היה פלא זה כאשר מאז כוון אשוריו כי גם פה לא הייתי עוזר כח להלך על רגלי לולא ה' היה לי ויקם על סלע רגלי כמדובר : (ד) ויתן בפיו שיר חדש כו' הנה עד כה אמר כי הוא יתברך צמנו הגדול של הויה עשה לו את כל הגדולות האלה והנה מי יגיד שך הוא לזה אמר הנה העד כי הלא ויתן בפיו שיר חדש הוא וידבר דוד לה' וכו' והוא מזמור י"ח אשר הוא שיר אשר נתן ה' צפי להללו יתברך על כל הנוצות הנו' כי לא המלאך והכרתי דברי השיר וזה"ל שרתי אותו צפי כ"ל שבהיותו צפי היה חדש שלא היה מנוחותו מקודם מלצי כח אלה השם הגדול יתברך ויתן בפיו כל השירה והוא חות צלות וצוה מלאכו לחנו עוב פסם אל אומרנו אשר דבר לה' את גדולי השירה כי אשר כח היה לומר וכן נצבית כחוב וידבר דוד ולא אמר וישב דוד אך הוא להודיע כי כל דברי השירה צרוה הקדש נאמרה ולא היה דוד רק מדבר צפיו דברי שירת ה'

אֵלֵינוּ אֵין עֲרֵךְ אֱלֹהֵי אַנְיָה וְאֲדַבְרָה עֲצָמוּ סַפְסַר : י זָבַח וּמִנְחָה לֹא חִפְצָתָ אֲזַנִּים פְּרִיֹת לִי עוֹלָה וְחִמְיָה לֹא שְׁאֵלָתָ : ה אֲזַ אֲמַרְתִּי הִנֵּה בְּאֵתִי בְּמִגְלַת סַפְר כְּתוּב עָלַי : ט לְעִשׂוֹת רְצוֹנָה אֱלֹהֵי חִפְצָתִי וְתוֹרַתְךָ בְּתוֹךְ מִעֵי : י בְּשִׁרְתִּי צַדִּיק

רוסמות אל

שִׁמְרָתִי רַבּוֹת עִשִׂית לִי וְחַיִּי מִסַּפְסַר הוּא כִּי חִירָא מִלְּסַפֵּר וּנְפַלְאוֹתֶיךָ שַׁעֲשִׂית לִי בַל יִחַמְרוּ לִי סִימִיחִיתִיאוּ כִּי כִּי אִם מִה שְׁחִיגִידָה וְחִדְבָּה הוּא לֵאמֹר עֲלָמוּ מִסַּפֵּר . אִו יִחַמְר רַבּוֹת עִשִׂית לִי לְבַדִּי עִם הַיּוֹם יוֹדֵד לְמַה שְׁחַחָה ה' אֱלֹהֵי עַד גִּדְר שְׁחָלוּ נְפַלְאוֹתֶיךָ וּמַחֲשׁוֹבוֹתֶיךָ שַׁעֲשִׂית לִי הִיוּ אֱלֹהֵי בְּשִׁבַל רִבִּים כֹּל כִּךְ גִּדְלוּ שְׂחִין עֲרֹךְ אֱלֹהֵי וְחַחָה עִשִׂיתָם בְּשִׁבְלִי עַד גִּדְר שִׁחָא אֲמַרְתִּי לְכַפֵּר שְׁחִיגִידָה וְחִדְבָּה לֹא חֹסֵל כִּי הִלֵּא עֲלָמוּ מִסַּפֵּר : (ז) זָבַח וּבִנְחָה כֹּו' הִנֵּה שְׁמוּאֵל הוֹכִיחַ אֵת שְׂחָלוּ בְּחַמְרוּ כִּי חִמַּל הָעַם עַל מִישַׁב הַשָּׂחָן לְצוּחַ לֵה' וְחַמְר לֹו הַחֶפֶץ לֵה' צְעוּלוֹת כֹּו' הִנֵּה שְׁמוֹעַ מוֹצֵחַ עוֹב כֹּו' כִּי עִיָּקַר חֶפְזוֹ יִבְחָרְךָ הוּא יִפְתַּח הַדָּרִם אֵת חִיָּו לְשִׁמּוֹעַ בְּקוֹל ה' לְבַלְתִּי יִחְסֵא וְלֹא שְׁחִיחָא יוֹקִידֵי קִרְבָּן וְזֶה מֵאֲמַר דוּד פִּה לִי לִימַר הִלֵּא סַפְרָתִי כִּי רַבּוֹת סַפְסוֹת וּנְפַלְאוֹת עִשִׂית לִי וְהִנֵּה מִיִּחַר אֵת שִׁחָא סְחִידִים עוֹבִים כִּי אִיָּךְ כְּאֹךְ מִכְּנֵי אֲדָם שְׁחִיבִים לְעַם וְהִנֵּה מִכְּרִים עוֹבִיהוּ וַיִּכְיִיבוּ לוֹ כִּי הִלֵּא חִפְזוֹ זָחַ וּמִנְחָה לֹא חִפְצָתָ אֲמַרְתִּי הִנֵּה בְּאֵתִי לִי יִכְרַח אֵת צוּר לְשִׁמּוֹעַ בְּקוֹלְךָ כִּי הִנֵּה שְׁמוֹעַ מוֹצֵחַ עוֹב וְזֶהוּ זָחַ וּמִנְחָה וְכו' אֲזַיִּים כְּרִית כֹּו' וְחָא יִחַמְר אֵישׁ כִּי שְׁחָלָה קִרְבָּנוֹת כְּעִיָּן קִרְבָּן פִּסְחָה וְחִמְדִּין וּמוֹכַפִּין הִלֵּא הוּא קִרְבָּנוֹת הַבְּלָתִי בְּחָיִים עַל יְדֵי הַעֵא כְּהִלָּה הַמְּכָרִים אִו תוֹדָה אִו שְׁלִמִים אִךְ עוֹלָה וְחִמְיָה הַבְּחָיִים עַל הַעֵא עוֹלָה עַל הַרְהוּר הַלֵּב אִו לְמַי"ד עַל מָוֹת עִשָׂה וְהַשְׁחָה עַל לֹא תַעֲשֶׂה אֱלֹהֵי לֹא שְׁחָלָת : (ח) אִו אֲמַרְתִּי הִנֵּה בְּאֵתִי כֹו' הִנֵּה כְּחַבּוֹ כִּי עַל גִּלְתִּי אֲמַר וַיַּעֲלֵנִי מִצוּר שְׂחִין שְׁהַעֲלֵנוּ יִבְחָרְךָ מִצוּר שְׂחִינֵנו עֵתָה כִּיחִימוּ לְדַבֵּר דַּרְךְ כֹּלֵל חוֹר אֵל פְּרַעֲזֵי אֲמַרְתִּי וְחַמְר אִז אֲמַרְתִּי כֹו' וְהוּא כִּי הִלֵּא יִחַמְר אֵישׁ מַה זֶה הִיָּה לְךָ כִּי שְׁחָל לְמִן עוֹרֵךְ נַעַר לְסִמּוּךְ עַל הָעַם וְאִשְׁכַּחְתִּי בִיד אֵישׁ מִלְחָמָה מְנַעֲרִיו וַיִּלְלָה ה' הַפְּלִיאָה חִסְדוֹ לְךָ הֵייתָ מַעֲרָה לְמוֹת נַפְשִׁךָ וְמוֹי יוֹדַע אִם נָכוּ לְךָ מִזְכִּיּוֹךְ לֹא הִנֵּה אֲמַר הִנֵּה אִז אֲמַרְתִּי כֹו' לִימַר אִז בְּזַמַּן שְׁחִמְרָתִי וַיַּעֲלֵנִי מִצוּר שְׂחִין אֲמַרְתִּי הִנֵּה בְּחָתִי מִלְחָמָה וְשִׁמְתִי נַפְשִׁי בְּכַפִּי לֹא סַמְכִיתָ עַל הָעַם כֹּו' אֲחִי בְּשִׁבַל מְגַלַּת סַפֵּר כְּתוּב עָלַי בְּחִוּרָה גוֹר אֲרִיָּה יְהוּדָה כֹּו' כִּי עַל דוּד נִאֲמַר שִׁיחָה עַל הַחִוּמוֹת כְּגוֹר אֲרִיָּה וְשִׁירֵיו בְּעוֹרֵךְ אֲרִיָּבוּ לְלוֹמֵר וְזֶהוּ סַמְכִיתָ כְּאִשֵּׁר בְּחָתִי בְּמַגְלַת סַפֵּר כְּתוּב עָלַי כִּי עָלִי נִכְחַח . (ט) וְלֹא שַׁעֲשִׂיתִי בְּשִׁבַל כִּךְ כִּדִּי שִׁחְתִּיקִימוּ בִּי דַבְּרֵי מַעֲלָתִי הַכְּחוּבִים עָלַי בְּחִוּרָה כִּי אִם שְׁלַעֲשׂוֹת רְצוֹךְ אֱלֹהֵי חִפְצָתִי שְׂחָלוּ לִינַקֵּס מוֹחַרְךָ אֱלֹהִים חִיִּים וְזֶה הִיָּתָה כּוֹנְנִי חִפְצָתִי בְּשִׁירֵי נַפְשִׁי בְּכַפִּי לִינַקֵּס וְלַהֲלַחֵם עִמּוֹ הִיָּה בְּלִבִּי חֶפֶץ וְכוֹנְנֵה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֵךְ וְמַה שְׁחִמְרָתִי בְּשִׁחְתִּי מַגְלַת סַפֵּר הוּא כִּי חוֹרְכָךְ שַׁחָה יִדְךָ בְּעוֹרֵךְ אֲרִיָּבוּ כְּתוּב עָלַי בְּחִוּרָה הִיָּתָה עֲרֹךְ מִיָּךְ לְבַל יִרוּחַחוּ מִיִּרְחָה אִךְ בְּלֹא הִיָּה רַק לַעֲשׂוֹת רְצוֹךְ לֹא לְמַשֵּׁן קוֹחַ מַעֲלָה שְׂבַמְגַלַּת סַפֵּר כְּתוּב עָלַי : (ג) וְאִם נִכְרַח אֲמַרְתִּי לְמַעֲלָה וַיַּעֲלֵנִי וְכו' עִיָּן מֵאֲמַרְס ז"ל שְׁחָה נְחָחוּן גִּלְתִּי שְׂחָל שְׂחָלוּ בְּן מִי זֶה הַנַּעֲר שְׂחָל אִם מִפְרָץ וַיִּלְלָה לְמַלּוּכָה אִו מוֹרַח וְלֹא יִמְלֹךְ וְשִׁחְמַר דוּאָב עַד שְׁחָחָה שׂחָל אִם רָחִיו לְמַלּוּכָה שְׂחָל אִם רָחִיו לְבֹא בְּקִלָּה שְׂחָא מִרוֹת הַמוֹאֲרָבִי וַיִּלְרַבוּ הַדְּבָרִים עַד קוֹס יִחְרָא הִישַׁמְעֵאֵלִי וְחַמְר כִּךְ מְקוֹבְלֵנִי מִבֵּית דִּינֵי שַׁל שְׂמוּאֵל עִמּוֹנִי וְלֹא עִמּוֹנִים מוֹאֲבִי כֹו' וְזֶהוּ אֲסַפֵּר כִּי בְּחַמְרוֹ לְמַעֲלָה וַיַּעֲלֵנִי מִצוּר שְׂחִין עַל הַלְחָלָה מְגַלַּת אֲמַר שַׁעַל מַה שְׁנַמְנַם מִהַדְּבַר הַחוּץ שְׂחָלוּ מִלִּפְסַל מִבְּחָ בְּקִלָּה אֲמַר מִשִּׁיעַ הַיּוֹן שְׂגַם מִהִיָּתוֹ שַׁעֲקַע בְּסִיעַת הַיּוֹן שַׁל עִמּוֹנִי מוֹאֲבִי הַעֲלָהוּ ה' . (ח) לְפִי זֶה יִתְכַן שְׂחָמְר עֵתָה עַל זֶה כְּאִשֵּׁר כְּחַבּוֹ שַׁעֲחָה חוֹרֵר אֵל מַה שְׂחָמְר לְמַעֲלָה וַיַּעֲלֵנִי כֹו' אֲמַר הִנֵּה אִז אֲמַרְתִּי עִיָּן מַה שְׂחָוֹת סַפֵּר כְּתוּב עָלַי עַל יְדֵי שְׂמוּאֵל כּוֹדַע שַׁעֲחָה בְּחָתִי כְּלוֹמַר בְּחָתִי בְּקִלָּה בְּמַגְלַת סַפֵּר הוּא מְגַלַּת רוּחַ שְׂחָוֹת סַפֵּר כְּתוּב עָלַי עַל וְחָלָה תוֹלְדוֹת פְּרָץ כֹּו' שְׂחָה כְּכוֹבֵר בְּכַבְרָה עַד מִנְחָ הַמְּרַגְלִית וּנְטוּלוּ וְזוֹרַק הַחוּל כִּךְ וְחָלָה תוֹלְדוֹת כֹּו' עַד מִנְחָ אֵת דוּד וְחַמְר וַיִּשִׁי הוֹלִיד אֵת דוּד וְזֶה יִחַמְר דוּד הִנֵּה אִז אֲמַרְתִּי הִנֵּה בְּעוֹת הִיָּתִי כִּי הִנֵּה בְּחָתִי בְּקִלָּה בְּמַגְלַת סַפֵּר וְכו' שְׂחָה לִי לְעַד וְהִמָּה בְּקַשׁוּ לְפַסְכֵּל עַל קִנְחָת נְחָחוּי אֵת גִּלְתִּי . (ט) וְחָלִי הַשְּׂעוֹ כִּי לְמַשֵּׁן יִקְרְבוּנִי לְקַחַל עַל יְדֵי שְׂהַרְגָּתִי אֵת גִּלְתִּי שְׂחִירְךָ מַעֲרֹבוֹת אֱלֹהִים חִיִּים הֵייתִי מִבְּקָשׁ יִקְרְבוּנִי וְעַל כֵּן שְׁמַתִּי נַפְשִׁי בְּכַפִּי מַשִּׁין עִיָּן פִּנְחָה שְׂחָחְכָן עַל שְׂהַרְגוּ לְזַמְרִי לֹא כִּן הוּא כִּי אֵת לַעֲשׂוֹת רְצוֹךְ אֱלֹהֵי חִפְצָתִי וְלֹא לְכוֹנְנֵה זֶו כִּי הִלֵּא וְתוֹרַתְךָ כְּתוּב בָּהּ לֹא יִבֵּא עִמּוֹנִי כֹו' אֲמִיתָה הִיָּתָה בְּחוֹךְ מַעֵי שְׂחָוֹתֵי מִשְׂחָוֵאל עִמּוֹנִי וְלֹא עִמּוֹנִים בְּחָוֵן שְׂחָא הֵייתִי רְרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַכְּחוֹת לְכַךְ כִּי הַדְּבַר הִיָּה פְּשׁוּט בְּלִבִּי . אִו יִחַמְר לֹא לְכוֹנְנֵה מַה שְׂכָחוֹת בְּחִוּרָה שְׂחָוֹת עוֹמְדָה לִי עִשִׂיתִי כִּי הִיָּה לִי לִירַח שְׂחָא יִגְרוֹם הַחֶטֶא כִּי אִם לַעֲשׂוֹת רְצוֹךְ בְּלִבִּד כֹּו' וְלֹא לְבַלְתִּי מֵאֲמִין מַה שְׂכָחוֹת בְּחִוּרָה כִּי הֵאֲמַח הוּא כִּי וְתוֹרַתְךָ בְּחוֹךְ מַעֵי כֹּו' שְׂחָא גִרַם הַחֶטֶא : (י) בְּשִׁרְתִּי צַדִּיק כֹּו' הִלֵּא אֲמַרְתִּי כִּי לַעֲשׂוֹת רְצוֹךְ אֱלֹהֵי חִפְצָתִי וְלֹא לְסִמּוּךְ עַל זְכוּתִי וְחָא יִחַמְר אֵישׁ אִם לֹא סַמְכִיתָ עַל זְכוּתִי אִךְ בְּשִׁרְתִּי צַדִּיק בְּקִלָּה רַב שְׂחִמְרָתִי ה' אֲמַר הַיַּעֲלֵנִי כֹו' הוּא יַעֲלֵנִי מִיַּד הַפְּלַשְׁתִּי הִיָּה לֹא לְהַחֲיִירָה כּוֹנְנִי שִׁיעֵשָׂה בְּעִיָּי כַּמֵּאָה כֹּו' אֵלֵא מַלְאִי אֵלֵא שְׂחָלוּ שְׂחָתִי לְאֲמַרו וְלֹא עִשִׂיתִי אֵלֵא רַק שְׂחָא מִנְעִיתִי וְזֶהוּ הִנֵּה שְׂחָתִי לֹא אֲחַלָּא מִלְּאֲמָרוּ שְׂחָא מַנְעִיתִים וְהִלָּה ה' אֲחָה יַדַּעַת הַחֲתָמָה שְׂחָה כְּדַבְּרֵי שְׂחָא לְכַחְמָה אֲמַרְתִּי שְׂחָה : שַׁעֲשָׂה בְּחָוִיתִי בְּחָרִי וְהַדּוּב יַעֲשֶׂה גַם עֵתָה וְשִׁמְתָא אֲחַמְר לְמַה לֹא מַנְעִיתִי שְׂחָתִי מִלְּמוֹר מַה שְׂחָכָה אֵת הַחָרִי וְחָא הַדּוּב וְשִׁיחָה הַעֲרַל זֶהוּ כְּחַחֵר מוֹסֵס שִׁיּוּרָה כִּי בְּחָשֵׁר אִז זְכוּתוֹ עֲמַדָה לֹו כֵּן יַעֲשֶׂה

וַיִּפְלְמוּ חַפְצֵי רַעְתִּי : מִי יִשְׁמוּ עַל עַקְבֵּי בִשְׁתֶּם הָאֲמָרִים לִי הָאֵחָ הָאֵחָ : יִי יִשְׁעֵי וַיִּשְׁמְרוּ בְּךָ כִּד מִבְּקִשְׁיָךְ יֵאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יִי אֲהַבִּי תִשְׁוֹעֲתֶךָ : יִי וְאֲנִי עֲנִי וְאֲבִיּוֹן אֲדַנִּי יִחְשֹׁב לִי עֲזָרְתִּי וּמִפְּלִמֵי אֶתֶּה אֱלֹהֵי אֵרֶ תֵּאָחֵד :

מא * לְמִנְצֵחַ מְזֻמָּר לְדָוִד : = אֲשֶׁרֵי מִשְׁכִּיב אֵל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלִיכֵהוּ יִי : ג יִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיְחַיֵּהוּ וְאֲשֶׁר יֵאָשֶׁר כ' בְּאָרְצָן וְאֵל תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אֲבִיּוֹ : ד יִי

רוטמות אל

בזהם שכלמו. (מז) חך אשר אמרו לי החם החם שהיתה שמתחם כפולה של זה אמרו החם זה שפומם על רעתי ועל שוכו לראותה בשמיים כד"ה החם החם ראתה עינא על כן חנקם ממך שחן בלשם תשובה וזה גמורה שבלבד בושתם על אשר זמרו לעשות ישומו ויהמו על מה שחזרו עד כה מלהבישם על זמרו וזו ישומו על עקב בשתם שישומו על אחר בשתם ויהי עקב כמ"ס התהרם על תשובתו עקב כד"ה עקבות משיח וזכום כלה שכול לבון סוף ואחרו וכ"ו לריך להשלים תשובת האומרים החם החם : (ז) ישישו וישפתי בך כו' הנה מלח התל המזמור אמר קוה קויתי ה' והוא כי שפי הדגות ים שם הדמות ולמעלה ממנו שם ה' אמר הנה קוה קויתי ה' לומר מוקויו הראשון היה בקויתי ה' ולא התחלתי בחרות ובוה לי ויע אלי מלמעלה השם הגדול וישמע שועתי שלח על ידי שם הדמות כי חם השם ההוא נטה אלי וישמע וכן בסוף המזמור אמר רעה ה' להצילי כו' שהוא על ידי שם ה' אמר עתה ישמו וישמחו שמתחם כפולה כל המקשר כי מבקש ה' הזכר חין לריך לומר שילוחו כי חם גם שהכל שמתחם שבו ממש ישמחו ולא בזה שלמעלה הימנו בלבד. וישמור הכחוש ידעתי כי ישמו וישמחו דך השם הגדול כל המקשר ה' שלח יבקשו את שם הדמות כי לא יאמרו יגדל אלתי כי חם מרגלם בשמייהו תמיד יגדל ה' שמה שהשם בלתי שלם כ"ה י"ה ופטר מו"ה יגדל בהתחברות אהבי השועתך שהיה הולח שם הדמות מנלות כ"י ששם שהעיקר הוא של שניה הוא הדמות הם חין מוכיחים רק שם ה'. (רח) חך לא כן אהבי כי ואני עני וחצוני מו יקו ואלתי הוא שם הדמות יחשב לי שישפתי כי לא חך גדולות ושאלתי היא כי הושרך אליה מכה זה השם על אל תאחר :

מא (א) לְמִנְצֵחַ מְזֻמָּר לְדָוִד כו' . (ב) יֵאמֵר עֵינַי בְּךָ ר' עֲקִיבָה שְׂהִי נִגְדַ עֲלִים מִימֵה מִשְׁנֵה בְּלֵה חֹפְתֵה וְע"ו' . תרה לךה לעני חתו כלם מפלים שבתו עסקיו חופתה והמשתה והוא

היתה הכל ובה לבת אל עני והיתה הכל ותרן ותמן לו לחבל ותגל נפש ויהי לה גם כפול כי גם שלח הקדושה לךה לרה רק ביום הרעה עמנו נולח על ידה ויהא ר' עקובה ורהם ולךה חיל ממות וכול מנייתם משנה חל גם ממות עממה והוא כי היה מספיק חיל הלךה מרוב הגזירה של היתה משנה המיתה חך המות או מיתה עממה חרה שלח היה לה עוד חיות כי חם גם מיתה לה חיים וזה יאמר פה חשרי מו שמשכל אל כל שמתעני שפונה מעסקיו ומשכל ובה לבו לכה על הדל כי זה חין ל"ל חם יקדוש זכות זה ליום הרעה הנגזרת עליו כי חם גם חם שהוא משכל אל כל הוא ממש ככר ביום רעה עכ"ו וילמדה ה' כחשר קרה לבת ר' עקובה כמדובר וגם כוון בחמרו ביום רעה כפשוטו שהוא יום של רעה שהיום הוא של גזרה רעה לפי מלל היום ככה רבי עקובה כמדובר ועכ"ו וילמדה ה' השודד המולות. (ג) ולא בלבד מיתה משנה כי חם גם מיתה עממה שמוכחו לו חיים וזה ה' ושמרה מהרעה וחלת זה ויחיהו חשילו מיתה עממה ועוד תשתלם הטובה כי יאמר בחרן שולת הזכות המורה לו גם יאמר בחרן מפרי הלךה ולא היתה מתנת חיוו משלולי עובה בעולם הזה הנה עד כה ספרתי שלח למוכה האופר חשר למשכל אל כל ועוד חני מתלה פניך ה' שולח תגהו בנפש אויביו שלח תאמר חשר שהיום יום רעה של גזרת מיתה משנה די לו שלח ימות כי חם מיתה עממו חך חשמה לו הכר שוכר על דורו לז"ח ולא התגהו בנפש אויביו שגם חם לכפר בעד חשרי עיניו ילפך לתרו כפרה בעד נפש דורו או בני עיני חם הם אויביו אל התגהו בעד נפש לכפרתם גם שהוא היה עמיד למות כמדובר שהוא ביום רעה ה' ויחיהו ע"ד ששין כך וכן על היה משולל ממות אל התגהו בנפש אויביו : (ד) ה' יסעדני על ערש כו' אמר הנה עד כה דברתי על מו שהיתה עליו גזרת מול והוא היה צריח חולש חך חם הגזרה הוא ממת ה' מן המכוס ויהי משכל אל כל אל תאמר הנה זה די לו ששועל הלךה לו שילך לכפרת הדור גם שיהיו אויביו לז"ח ה' יסעדנו על ערש דוי והוא מתאמרו על פסוק בהלוחו ויהי מהלוי שברות ה' דרכי חם מביא עליו חולי כחשר עשה לחוקים וע"ו' שדוק החלוי ויבוב מהעמו יגזר עליו חיים ויבכו לו החלוי במקום מיתה וזהו ויהי מהלוי כי מהו לו חיים מתמת חלוי כי הפכה גזרת מיתהו לטורי החלוי וזה יאמר פה ה' יסעדנו על ערש דוי כי ה' יסעדנו ויחוקקו במה שמתקרק על ערש דוי כי התרפח נפשו בחלוי גופו כהלו כל משכבו שהיה עמיד לככר עם אחריו הפכת המשכב לחיים בחלוי. או שומר הכחוש שאמר חם הלךה היה חלה בשמו כי אז קרה לחיות כי אז הוא כחשר לכרדיוו לרון ויריך לומר רב לפטר עכ"ו לא תחלפתי והתגהו בעד כפרת נפש אויביו שבעיני חם יש לו חייבים שחוסם כי חם ששם הדחמים יסעדנו ויקמנו וזהו ה' יסעדנו ויחוקקו על ערש דוי שיוקם ויחזוק כי על השדר המיתה חין לריך לבקש כי ככר כל משכבו הפכת לחיים בחלוי ע"ד חנו' ולכן אל תתגהו

וְאֶשְׁלַמְהָ לָהֶם : י בּוֹזֵאת יְדַעְתִּי בִּי הַפְצֵת בִּי כִּי לֹא יָרִיעַ אִיבֵי עָלַי : יג וְאֲנִי
בַּחֲמִי תִמְכַּתָּ בִּי וְתִצְיַבֵנִי לְפָנַי לְעוֹלָם : יד בְּרַגְלִי יִי אֲלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהַעוֹלָם וְעַד
הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

ספר שני

מב * לִמְנַצֵּה מִשְׁבִּיל לִבְנֵי קַרְחָה : = פְּאִיל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקַי מִיָּם בֶּן גַּפְשִׁי תַעֲרֹג

רוממות אל

ותקומתי והשלמה להם גמול חיי וקומתי כאלו הם הקומוני כי בסובתם נתגלגלה קומתי . (יב) כי הלא בזה
ידעתי כי הפצת בי כי לא יריע לויבי עלי שלא ישמה צמותי נמלא שבהראותם ששמחם לאודי הם סיבה
שחהה ה' תקומתי להורות כי הפצת בי נמלאו הם מסבבים קומתי וגם לא אחסון תזר למו על דבריהם כי
הלא כל טובי הלוי צמומי כי ולתי צמומי תמכת בי שלא חעשה דבר יפסק מלכותו מלהיות תמיד נצב מלך
ותצונו לפניך לעולם שכתת ברייך חתי שככת כבוד דוד יהיה נכון לעולם . (יג) ושמה תאמר הלא מה שהצבתי
לפניך הוא למלך על ישראל ומי יודע אם יזכו ישראל להיות תמיד לפניך שמה יגרום החטא ובעלי בחירה המה
לז"ח ברוך ה' אלהי ישראל כלומר הלא ברוך ומשובח הוא ה' להיותו אלהי ישראל מהעולם כלומר מאז נברא
העולם ערס הבראש כמ"ג ז"ל כב"ר שערס יברא העולם היה שבה לה' בישראל וה' כתוב בחורג דבר אל
בני ישראל זו את בני ישראל כמ"ג ז"ל משל למך שראה בהשטרולוגיה שהמלכה תלד בן והיה קונה קלמרינ
והפסיס לבנו וח"כ אמור מעתה חי מאי דלא הוה מהי דהוה לא כ"ג והאחר שהוה ית' ברוך להיותו אלהי
ישראל וזה מהעולם מאז נברא ערס היות ישראל ח"כ ועד העולם ודאי שהוא חמן וחמן אמנה חומן כי מאי
דלא הוה הוה מאי דהוה לא כ"ג שיתקיימו ולא ימוטו מלפניך לעולם . (י) או שיעור הכתובים ע"ד הקודם
מאשר ראויה איש שלומי חן לתמוה על אלו כי רע עליהם המעשה ובראורם הלוי או מוסי יתחזק בהשח .
(יא) לכן ותמה צמה שחתה ה' מרחם וחפן בהשובת החוטאים חנני והקומי שע"י כן ישובו מהחטא נגדי כי
יכחו כי חתה עמדי נמלאת קומתי למען ישובו וע"כ והשלמה להם גמול חיי . (יב) כי להפך השיטה
ולחשישם על מה שחטאו נגדי לא אחסון כי אדרבה בזה ידעתי כי הפצת בי צמה שלא יריע מחרתו לויבי
עלי בשבילי שלא יענש על ידי כי עונש לנדיק לא טוב . (יג) ועוד כי גם חתה חפן במדת החמימות לעבור
על פשע כי הנה ולתי צמומי המכת בי לומר שלא חכשל בעון שיבטל יעוד העמדותי לפניך לעולם כי ע"כ
דברת לבית עבדך למרחוק להיות נכון עד עולם וזהו צמומי המכת בי ותצונו לפניך לעולם מה שלא עשית
לשאל על שביה עתיד ליכשל הנה כי בחום חתה חפן ולכן חנני והקומי שישובו ולא להענישם על מה שחטאו .
(יד) ועוד כי הלא מה שברוך הש"י הברכה היא ברוך ה' אלהי ישראל וזה אפי' מקודם היו ישראל בעולם
שהוא מן העולם כאמור בקודם וכן עד העולם ואין זה מתקיים בעולם לכוונת שמוך עליהם עד העולם אם לא
צמה שחשויים ויחין להם דרך תשובה וזאת היא אמונה ועתה תחזק האמונה צמה שתכין לחיובי דרך תשובה
ותחמול להם צמה שחנני ותקומי כחומר וזהו חמן כי כאשר תעשה עתה תחפרס מדרך זו וישתאל ותחזק
אמונת היותך אלהי ישראל גם עד עולם כי ע"י ששוקך כך לא יבצר הטוב העתיד שהגלה כבוד מלכותך
עלינו להיות אלהי ישראל בעולם לעיני הכל והוא מאז"ל שכבר הבטיחנו הוא ית' שיחזיקנו בשופר הגלות למלך
עלינו וימלא כבודו על כל הארץ במהרה בימינו אמן סלה :

תם ונשלם ספר ראשון של תהלים :

מב (א) לִמְנַצֵּה מִשְׁבִּיל וכו' באיל וכו' . הנה בתחלת הספר הקדמו כי משכנו ידיו מלהעלות הערות

על הכר פן כמשא כבד יכבדו עלינו ובמדת הקיבור חחתי ולא חרפתי והמשכיל יצין
לאשורו כי דברנו יהי' כל עקוב למיטור בעזר משדי : הגה המזמור הלה ייסדו בני קרח על בני הגלות
החיל הזה לעורר לבבות עם בני ישראל הבלתי מרגישים אהדתם ורעתם כי מר כי חוי להם שגלו מעל שחן
אזיהם ולו חמו ישיכלו חין ערך האושר הגדול אשר היה להם בצואם לראות פני אלהים כי מי גוי גדול
אשר לו אלהים קרובים וכו לחיות באושר ה' ולבקר בהיכלו שלם פעמים צמה כמונו ומי עם כבד עון ההפך
חיים ואחרי זאת ולא יבחר מהמק נפשו מדאגה מדבר זה ולא יסקוט עד ישוב עד ה' וירחמנו ולא אלהינו וירבה
לסלות וחרמנו על משפטו וישיב והנה הן חמה כי נפש עם בני ישראל אשר חלק ה' היא יודעת מאד חין ערך הטובה
הגדולה ושחיבת הקדושה אשר יהיה לנו בעלותנו שלם פעמים צמה לראות פני אלהים חך הגוף בער לא ידע בין ימינו
לשמאלו ועל כן כל איש ישראל אשר גלנו מארצנו ועלנו הגשם מהכיר גדולות ומועם האושר אשר לנו ולהביט
ולראות את הפתחו על אהדתנו על כן רוח ה' דבר בבני קרח נשא המשל במזמור הלו כאלו כל נפשות עם בני
ישראל החשובות כחמה נצח לעומת חלק הגופים ומאטערת על גויותינו על אהדתנו ומשחוקקת מהי זוכה עם רוחנו
גויותנו לעלות לראות פני אלהים כי כן דרך נפש הקדושה כי גם לה גם לגוף המלבישה הדרוש שלום וחמת
לקרעם אל ה' אלהי ישראל והוא לומר כי על עצמה לא תרבה הדאגה כי הלא לא יבצר ממונה כי עלה
העלה

אודנו ישועות פניו : ז אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אפקד מארץ יבן וחרמונים
 מהר מצער : ח יהום אל יהום קורא לקול צנוריה כל משפריה וגליה עלי עברו :
 ט יומם יצוה יי חסדו ובליילה שירה עמי תפלה לאל חיי : י אומרה לאל סלעי למה
 שבתתי למה קדר אלה בלחץ אויב : יא ברצח בעצמותי הרבוני צוררי באמרם
 אלי כל היום איה אלהיך : יב מה תשתוחחי נפשי ומה תהמו עלי הוחילי לאלהים
 פי עוד אודנו ישועת פני ואלהי :

מג * שפמני אלהים וריבה ריבי מגוי לא חסד מאיש מרמה ועולה תפלמני :

רוממות אל

פניו שופיע ויחר פניו ואלצו גם הני חושב . (ז) ואחרי כן שב כללות ישראל כלפי ה' ואומרים אלהי עלי
 כו' לומר היסבן שבחיות אלהי אלהי אלהי כחב לי יסו לי דורשי שלומי ודואבים על זרמי זולתך ומו קבוב לבן יותר
 מאצבו וזהו אלהי ביהוקר אלהי היסבן עלי חתיה נפשי תשתוחח שעל בטיך ועל פועל ידך יהיו אכזרופוסים
 זולתך על כן אפסק כו' לומר אם מה שהרהקת ממני הוא על העדר זכויו הלא אכזרך מאדן ידן בערבות
 מואב על ירדן ירחו סמוך לעון שטים הכנסתי לחי' ולמקדקך וגם תרמונים הם סיחון ועוגו שבהר הרמוון הוא
 סריון שנתחם בידו כנסעו מהר ההר הוא הר מלעד שהוא הר קצון ומלעד שעל הר גדול כי הם שפענו
 ומרנו ועבדו מלרימה שמונה מכותו כעודש לולח הרב נוקמה של שבט לוי שהפילה כמה מישראל ולמגרי כמה
 משבחות משמעון ובנימין וגם כעצו מהר מלעד לא מנעת ממנו מלכות אה הרמונים סיחון ועוגו כלומר וגם
 אלה אל תפן אל רשענו ומהר לגאלנו ונראה פני אלהים . (ח) ולמה נגרע מעטות נשמך כי יהום אל יהום
 קודר כו' והוא כי חרז' צד' שכשורדים מימי יהום העליון בהבנה ההיא הם קוראים אל מומי יהום
 התחון ועלה לקרחתה לקבלם ואומרים לגיון של הקב"ה הנו קבלנו כו' וזה יאמר הנה יהום אל יהום קודר
 לקל צנורך סיקבלום להיותם לגיון של מלך ומי לגיון של הקב"ה יותר ממנו בני ישראל ולמה לא הקבלנו ואם
 השאלו הלא כל משבדך וגלך עלי עברו בגלות . (ט) ואם תאמר שיהל עוד זמן ועדן כי אם ישמחה של
 הקן לא יכזב הן חמת כי ידעתי כי יומם יצוה ה' חסדו הוא צבא הגאולה הגדולה ליום ע"י מה שבללה של
 גלות שורה עמי הוא חסדו ית' כח"ש ז"ל על ויכחזב משה את כל דברי הנשיה כו' אך חיי מי יהיה לראות
 הפקר יהוא כי הלא צריך תפלה לאל חיי יאריך חיי עד הזמן שהוא כי כל ישיע וכל הפן הוא שיהיה בימי :
 (י) אומרה לאל סלעי כו' רחוי לשים לב מה זה השינוי כי למעלה אמר ישועות פניו ופה אמר פני ואלהי
 חונם אחר הפלוג חלק הגופים לפניו יתבדך על דאגת הנפש עליו בדברי שאלתו הפך פניו נגד הנפש ויאמר
 לה הנה נא לי נחמה אחרת להשקוט דאגתך על הנוגע אלי והוא גדולה מאד מהראשונה אשר אמרתי לך מה
 תשתוחחי כו' הוחילי כו' ישועות פניו כו' והוא בהזכור מאמרם ז"ל כל המהפלה על הצירו והוא צריך לחיזקו
 וזה הוא נענה תחלה כו' והוא כי הנה שכניה בגלות ובכחול מחוללה בנייה באמרם כל היום איה אלהיך
 דבר אהי בגלות ואחי עושה עיך להצער על גלותי כי אם על גלות שכניה כי הנה על גלות עצמי אומרה למה
 זנחתי למה קודר אלה בלחץ אויב . (יא) וכ"י על גלות שכניה ובגדה המחולל כו' אהי אומר לפניו יתבדך
 ברחם בעצמותי כו' באמרם אלי כל היום איה אלהיך הנה על הנוגע אל לחץ גלותי יקל צערי שלא אומר אלא
 למה קודר אלהי שחוכי לא יתפעל רק מרחמי הוליון שקודר אלהי מחמת לחץ חויי בגלות אך מה שהוא ברחם
 בעצמותי שישיבי עד דכח מרחמי אוחי עד ההלל אפי' לעצמות הוא על הנוגע אל דבר כבוד שמך באמרם
 אלי כל היום איה אלהיך בעם שמרגלה בשומייהו כל היום לא אמתע בהתפעלות שיעשה לי אמרתם כעצב
 דכיון דש דש רק ששם כל זה הוא ראה בעצמותי . (יב) וע"י כן הגוי חוזר ואומר לחלק הנפשות מה
 תשתוחחי נפשי ומה תהמו עלי בשבילי הוחילי לאלהים כי אל"ל שעל ישועות פניו חטמה כמאמרי למעלה שעל
 פי דרכו ישיבי גם הני כ"ח שקודר איה יעשה בנייה ממה שיעשה בנינו ית' כי הלא ברחותו ית' שחומר הליו
 באמת שיותר אהי מרגיש מה שנוגע אל כבודו מהלחץ שילחו אוחי על כן גם הוא יתבדך ישיב לי גמול שיותר
 בעצם וראשונה שיעשה על הנוגע אלי מהנוגע אל ישועות פניו וזהו כי עוד אודנו ישועות פני תחלה שופיע
 פני שהני הולך קודר שקדונוי בפני יענה מלחץ חויי ואחרי כן על בחינת היותו אלהי שיאמרו אלי איה אלהיך
 והוא ענין כל המהפלה על הצירו והוא צריך לחיזקו דבר הוא נענה תחלה כך על הרגישי יותר גלות שכניה כ"י
 מגלותי יעשה תחלה על ישועות פני ואח"כ על ישועות אלהי :

מג (א) שפמני אלהים וריבה ריבי כו' הנה ראהוה אמר טענה בעתון אל נפשו שאלה ונראה פני
 אלהים כי הנה ישועות של הקב"ה ישועות של ישראל כי לא יצדק נכחה שופיעו כ"י
 ומחולל כבודה בעולם וזהו כי עוד עברו ישועות פניו ועוד הוסף אחר כך כי לא יצדק נכחה שופיעו כי
 אם גם נקדים ישועותו לישועותו מנעם שכחה יותר על כבוד אלהים מעל להצו ועל זה אמר הוחילי כו'
 ישועות פני ואלהי והנה חין הזכות שלם לגמרי כי חיזו רק מחמת טענה היותו חסום על כבוד השם מעל
 נער

פַּעַל פְּעַלְתָּ בְיַמֵּיהֶם בְּיַמֵּי קָדְמָם : ג אֵתָּה יְיָ גוֹיִם הוֹרֵשְׁתָּ וְתַמְעַם תִּרְעֵ
 לְאֻמִּים וְהִשְׁלַחְתָּם : ד כִּי לֹא בְחַרְבָּם יִרְשׁוּ אֶרֶץ וְזוֹרְעִים לֹא הוֹשִׁיעֶיהָ לָמוֹ כִּי
 יַמִּינָהּ וְזוֹרְעֶיהָ וְאוֹר פְּגִיזָה כִּי רִצְיָתָם : ה אֵתָּה הוּא מְלִכֵי אֱלֹהִים צִוְּהָ יִשְׁוִיעוֹת יַעֲקֹב :

רוטמות אל

צביונו הנורא בשערים כי בעשר מכות שהצבא הקב"ה על המצרים במצרים הזכירה בריאת העולם בעשרה
 מאמרות ומה גם למה שכתבנו שם כי מעשה כל מכה ומכה היה דוגמת מעשה כל אחד ואחד מעשרה
 מאמרות ועל כן לא הולך הוא יתברך להודיע בפתח תורה כי אם אלהי ה' אשר הולאחך כו' כי הן המה
 ראו את מעשה ה' בחרץ מצרים כמושהו בצריחת העולם והנה ה' בחרץ מצרים כו' כי הן המה היו
 אלהיך אשר הולאחך כו' גם אהמו בני הגלות כי שם ישבנו כל רוח ונפש משוללי גוף אך עדיין בריחת
 עולם היחה האמנה כי אשר לא ראו את מעשה ה' בחרץ מצרים לא השבילו נפלאותיו כי הן המה היו
 מעשה ה' בצריחת עולם אך הנה הצביונו אשר ראו את ה' במצרים סיפרו לנו כי אשר פעל ועשה ה'
 במצרים הוא מעין מעשה בראשית כי על כן צוה ה' ויחמור והמען הסבר בלתי צדק כו'. ונבא אל הענין
 טרם יתחמו על צרת הגלות המר הלו שיעלנו יתברך להרצנו ראה הנה נגד פנינו מאמר הגוים לומר לטמים
 אתם שפשתם ארצות גוים ועודכם שבים לדרוש אלהים לעשות כן גם עתה כמאמר ר' יצחק שעל כן לא
 התחלה תורה מהחדש הזה כו' אך עדיין אין ההתחלה ההיא מהפכה כי עדיין יחמור מי יחמר ששכלם
 נברא העולם ולא ששכל זולתם כי כלם בני אדם ותורה המה על כן אמר המפורד הנה נה לנו ב' ראויות
 כי בישראל צהר ה' ח' כי מי גוי שמע קול אלהים כמוני וזהו אלהים עלמו בלתי שמועו משל"כ זולתו
 רק הקולות וצרכים כמ"ש ז"ל פעל החדדה חשבו שהיה זה מובל והלכו אל בלעם ואמר להם אינו אלה
 שהקב"ה ונתן תורה לישראל. ועוד שנית הלא היה כי יו"ד מכות שששה הקב"ה ששכלו במצרים הם
 לעומת עשרה מאמרות שבהם נברא העולם הרי הורה יתברך שששכל עבדיו נברא העולם והם כן כשמן
 ההרצות לזולתו פקדון היו צידם ועל הא' אמר אלהים בלתי שמועו ועל ה' אמר הצביונו סיפרו וכו'
 והוא כי הנה בלתי אלהי ה' אשר הולאחך כו' שתי אלהיך צמה שהולאחמו ממזרים ולא אמרת אשר
 בראתי העולם שהוא שמוין דבר גדול מציאת מצרים אך הצביונו סיפרו לנו כי פועל פעלת ביימיהם
 במצרים הוא עלמו אשר היה בימי קדם הם ימי הנביאה. (א) ובה ידעו כי מאשר שמועו בלתי אלהי
 ה' כו' אשר הולאחך כו' הוא חדוש העולם ובמפתיו הנה נחמת כי אתה ידך כלומר אתה שבת בעמך
 כיכול חוך מצרים אתה עלמך ידך שיכדה ארץ או בהפך אתה שברחת את העולם ידך שעשית נפלאות
 במצרים שראו הוד הגדלה אשר עשה ה' במצרים ומלא כי ששכל מי שעשית הנפלאות במצרים שהם עבדיך
 בראת העולם והם על ב' הדברים האלו כרה מעלנו חלונות הגוים האומרים לטמים אתם שפשתם כו' כי אינו
 אלא שאתה בראת העולם כלו ששכל עובדיך אלא ששכרתי גוים הורשת שירשו ארץ ותטעם בה ואחר כך
 תרע לאלהים הם שלשים וזהו מעשים ואלה מצרים ותפלתן ממנה. או שיעור הכתוב אתה ידך לומר אתה הוא ידך
 שסודה ארץ ועל שאתה עשית את הארץ על כן גוים הורשת מההרץ ותפלתן את הצביונו הנזכרים אתהם
 וגם הגרגשי שפנה והלך וסיעתם ממוסרך היה כי תרע לאלהים ותשלחם מהארץ. (ד) ועוד כי לא צהרשם
 ירשו ארץ וכו' כדי שיצדק לומר לנו לטמים אתם כי ימנך להיעיב להם וזרועך להפיל השונאים ואור פניך
 ההולך לפניהם כד"ה פני ילכו והנהווי לך שהיה יתברך בעלמו הולך לפניהם באור פניו שצברון ההולך
 לפניהם כל זה היה כי רציתם לעשות על ידי עמך. או יחמר כי עשית על זכות הצבואם וזהו כי
 ימנך שהו הצבואם המהיהם אל היוני והוא שלו יתברך וזהו כי ימנך וגם זרועך של שמהל
 הוא יצחק ואור פניך הוא יעקב שדיוקנו תמיד מאיר לפניך להאיר לנו בזכותו ועשית ששכל שלשתם כי
 רציתם. (ה) אך אתה בגלותו שמהם זכות הצבוא ארץ לנו אלא אתה מלכי אלהים ואמר לנו לומר שהוא
 עליו בצחינת דין כמלך כי תואר מלך הוא על הוראת דין שעל כן ביימים הנזכרים אנו אומרים המלך הקדוש
 וזהו אתה הוא מלכי בצחינת אלהים שהוא דין ואין זה רק על היותו בלתי כשרים שלא נתייחס לתואר
 ישראל כי אם לתואר יעקב אך עשה זאת כי אם הצביונו ראויים היית עושה על ידי עמך כאומרו גוים
 הורשת כו' עתה שמו בשם יעקב בלתי ראויים צוה ישועות יעקב ע"י זולתך כי הרבה שלוחים יש לך
 להושיענו. (ג) או יחמר אתה ידך כו' לומר אין אתה כמלך בשר ודם שהוא דבר אחד וידו שפועל זה דבר
 אחר ואינו פועל בעצמותו אם אינו שולח את ידו אך אתה ידך כי אתה עמך בלי שלוחות יד תפעל ועל כן
 כאשר במציאותך כלול דין ורחמים כי יד אתם הוא שמהל כך שפעלותו ועל כן מלאים יחד שני הפכים
 גוים הורשת שהוא דין ותטעם את הצביונו הנזכרים שהוא רחמים וכן תרע לאלהים כי העלת צהם
 מורא ותשלחם את הגרגשי בלא נפלו ביד ישראל שהוא רחמים. (ד) והוא כי לא היה כשבר ודם שפועל
 שפועל ע"י פעולה ולא ע"י רצון שעל כן לא יעייב וירע צבת אחת כי אתה ימנך להיעיב להגלים וזרועך
 לפעול רוצו בגוים ואור פניך להשפיע בישראל שפע טוב קיומי זולת ההגלה אינו ע"י פעולות שונות כ"א
 ע"י רציתם ומרעוץ טוב בנו ממך הכל כי הרצון המשיך הכל : (ה) אתה הוא מלכי כו' מוסף על
 החומר

וְלֹא שִׁקְרָנוּ בְּבְרִיתְךָ : יט לֹא נִסּוּג אַחֲרֵי לִבֵּנוּ וְהִמָּ אֲשִׁירְנוּ מִנִּי אֲרַחֲךָ : כ בִּי דְבִיתָנוּ
 בְּמִקּוּם תִּנְיִים וְהִכְסֵם עֲלֵינוּ בְּצַלְמוֹת : כא אִם שִׁכְחָנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וְנִפְרַשׁ כַּפֵּינוּ לֵאלֹהֵי זָר :
 כב הֲלֹא אֱלֹהִים יַחְקֵר זֹאת בִּי הוּא יִדַע תַּעֲלָמוֹת לֵב : כג בִּי עֲלִיךָ הֲרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם
 נַחֲשִׁבְנוּ בְּצֹאן מִבְּהֵמָה : כד עוֹרֵה לְמַחֵ תִישָׁן אֲדֹנָי הַקִּיְצָה אֵל תִּזְנַח לְנֶצַח : כה לְמַחֵ

רוטטות אל

מזה מהקול בלבד ששמעתי יותר מראות צעתי פני חויב ומתקם ממני בפועל ביסורין רעים נגד פני יותר
 צוה פני כהתי מקול המתקף ומגדף יותר מראות פני חויב ומתקם ממני בפועל כי מ"ס מפני הוא מיותר
 כמו טוב אהה מבלק בן גפור הטובה מומה ורבים כאלה : (א) כל זאת באתנו כו' נשתי כחובים
 הקודמים דבר בלשון יחיד יתכן כי לא על כללות ישראל דבר יחה) כל זאת באתנו כו' נשתי כחובים
 כבוד ה' מיוחדים צבעט עליהם דבר בלשון יחיד ואמר כי יותר היו נכויים על הנוגע אל כבוד ה' המנוגע
 אל כבוד עומם כמדובר ועשה שז' אל כללות המון ואמר גם שלא העניו אל גדר יהודים אהה לפחות לא
 יצד ממנו כי כל זאת בהתנו גליות ולא שכתוך גלות הראשון עם היותנו משוקעים שם שבעים שנה
 וגם לא שקרנו צביתך צבדי בגזרת להשמיד להרוג ולחבד והוא מהאמרנו על פסוק ורבים מעמי הארץ מתהידיים
 כי צחקון הגזרה היו מתהידיים הגויים אך צעת הגזירה לא המירו ישראל לניגל מומה וזהו ולא שקרנו
 צביתך. או יאמר כי הלא אמרת צבורה לא מחשבים לבלותם להפך צביתו אהם והנה צביתו ישראל גדול
 הגזירה הדיא היה מקום חלילה להפקר ולומר היה דבר ה' אשר אמר שלא יפך צביתו והיה אפשר להטיה
 צביתם וליהם שקר צדבר חלילה אמר לא כן עשויים כי אה לא שקרנו צביתך. (יג) ועל גלות יון שהיה
 כמ"ס ז"ל צב"ר שהיו אומרים לישראל כתבו על קרן השור שאין לכס צביתך באלהי ישראל שהוא כמורש
 אלילו שישבו אחר להחזיק צעון העגל שהוא להמיר את כבודם צביתם שור ועל זה אמר לא כבוד אחר
 שהוא אחר למעשה העגל שקדם וגם לא תט אשורנו מני ארחך והוא כי גם שלחו יד צביתו ישראל כי אז
 היה עיני ההגמון צביתו שהוא עיני המתיהם לאורה ודרך הארץ אמר לא תט אשורנו מני ארחך לאורה
 הגוי המר הוא כי אדרבה היו מוכרים נפשם על הדבר. (ב) ועל גלות טיפוס שהגל לרומי שהיה
 מקום הדיס הוא כמאל שרו של טיפוס הדין הגדול אשר שם יצדן וכה גדול לו שם לשלוט להחיתו כי הוא
 שטן הוא היצ"ר והנה שם היו גזרות גדולות וכל אשר הפליגו רז"ל על דור הגזרות והיו מעבידין את קהתם
 אלהי ככר על זה אמר אל הגלל שמתנו על הדבר כי הלא דכיתו ביסורין רעים צמקום הדיס הוא מקום
 שליטת סמאל וכחותיו העלומים ותכס עליו בלמות והוא כי היו מדכדים אותם עד דכונה על נפש
 והמכסה שהיו מכסים עליו להגן מהדכו והיסורין היה ללמות שהיו אומרים עבוד עבודת חלילים והפער מומת
 ויחסורין רעים כי היו חפצים לעשות להם מכסה מאל עומתת עבודת חלילים הוא אל מות וזהו ותכס עליו
 בלמות שהבחתו צעומותיו לנסון ככוי העלה והוא מאמר הכתוב ועבדתם שם אלהים אחרים ען וחשן.
 (כא) והנה גם שעבדו מומת קהתם או רבים מעמי הארץ לא היה רק מהשפעה ולחון ולא מלכנו כי אה
 שכתו שם אלהיו גם כאשר נפרוש כפיו לאל זר. (כב) הלא אלהים יחקר זאת כו' ואה יאמר איה
 הלא עכ"ז היה ראוי למסור עומכם על קדוש השם לזה אמר כי עליך הורגנו כו' והוא צביתו מהאמר
 מדרש חזית וז"ל א"ר תינח צר אהא אה יאמר לי אהם תן נפשך על קדושת שמו של הקב"ה חיי מוחן
 ובלבד שיהרגנו מיד אכל צדור של גזרה חיי יוכל לשבול ומה היו עושים צדורו של גזרה היו מצידין
 כדוריות של ברזל ומלבינין אותם בלש ונותנין אותם תהה שוחיהם ומצידין נפשותם מהם ומצידין קטניות של
 קיים ונותנין אותם תהה לפרנס ומצידין נפשותיהם מהם הוא שחמר דוד חלקך ה' נפשי חשה ע"כ. הנה כי גם
 צהפיים למסור נפשם על קדושת השם יקשה עליהם צמיתת יסורין קשים וארוכים ויקל להם לעבור בשלה כי
 רגע ימותו בלי צער ממחיד ויחקן כי הן זה מחמר בני קרח לתת התגלות מה לאשר לא מסרו עמון על
 קידוש השם שחמרו כי דכיתו צדכוך שהם יסורין המדכאים וכו' על כן עבדנו ע"א ואה שכתו כו' צביתו
 כפיו לאל זר הלא אלהים יחקר זאת ומה שלא מסרנו עצמנו למות על זה חנו אומרים כי הוא יצדך יודע
 תעלומות לב. (בג) כי אלו עליך היו הרגים שהוא הריגה כמו רגע הנה כל הדיס היינו עושים ושמתים
 שהיינו מוכרים עצמנו להריגה כל הדיס בלי קפידת ולא היינו מרגישים כי נחשבנו כלאן עשה שהיו חותכים
 סומנו בכתין הדיף ומתים מיד מה שאין כן על ידי מה שדכיתנו צדכוך יסורין כדוך צמכתם ומלמק רוע
 לו ויסלד בחילה עד שהלה נפשו וזהו כי עליך הורגנו כו' : (בד) עורה למח תישן וכו' אמר לא יצד
 חו מה שלא מחריבים גלות הוא צעומותיו אהה כמתומם מלהשיג עליו או הדרכה רבה מוז עד גדר
 שיהה שמתיהם ליפן או חלוקה שליטת והיא שאין לא כיפן ולא כמתומם כי אה מסחור פנים לפנים בלבד
 עד נחויק כך שחשבה שלמה בעלם אה הוא חלוקה האהה שחתי כמתומם שורה למח נגדר זה קבא
 לען כי בעדך השגה מגדר הנומה נחא להרהר ומוסיף לחמול פנתים ומה לא נגדר שיהה וזהו עורה למח
 חויק חזתי ואה ככר אהה קבא חל ימשך שחתי לנחא כן פנתים מן הרחמים ונכפיד שחתיים
 וסחריך וזנח לנחא הוא עד עת הקן שהוא צעתה ולא לחשינה וחולי אה לא חויקן יכרו צד מיה לחשינה. (בה) ואה

יִשְׁבֵּט מִיַּיִשָּׁר יִשְׁבֵּט מִלְכוּתְךָ : אֲהַבְתָּ צְדָק וְהִינֵנָּה רָשָׁע עַל כֵּן מִשְׁיַחֲךָ אֱלֹהִים

רוממות אל

כי אם גם עמים תהיהו יפלו ולא בלבד אשר ילחמו אך
 בפועל כ"א אשר בלב בלבד הם ארובי המלך כלם
 יפלו תהיהו בזכותך כמדובר. (ז) ולהת טעם לדבר
 איך ע"י אשר חזיו שונים להוכיח במישור יפלו עמים.
 הפכה רוח הקדש פניה כלפי ה' ותאמר הנה כסאך
 אלהים שאתה יושב בו כמשרה שבינתך עלי עולם ועד
 הוא מי שהוא שבט מישור הוא הודק אשר חזיו שונים
 לעשות משפט כ"י הלא הוא שבט מלכותך שעל ידו
 אתה מכה בצדק גוים. או שישור העשין כי אשר
 שהמנחת היוכות הוא כי איש ישראל הוא אשר החל
 לדבר ולומר רשע לבי וכו' ואח"כ על דבריו השיבה
 רוח הקדש כמדברת אהו ומלמדו דעת איכה יעשה עד
 תראה יתרונו על כל יתר עמים עד הפול עמים תהיהו
 משיב הוא אחרי רוח הקדש ואומר לפיניו יתברך הלא
 שמעתי כי תהיהו יפלו עמים לה אחיזק הגדולה לעמתי
 חלילה כי כסאך אלהים הוא עולם ועד כי תמיד אתה
 העושה משפט בחפזן שיכון כסאך לעד אך שבט מישור
 הוא מה שיפלו תהיהו כי איני רק כשבט ומקל שלך
 להכות בו והוא כשבט מלכותך ולא יתפאר המטה לפני
 המכה בו. (ג) או שישור הכתובים ישיפית כו'
 שאומרת רוח הקדש לאדם שהחל להראות הציבות
 יתברך חזיו כמדובר בפ' הקודם אמר הנה עמתי חלמך
 את אשר תעשה להיות יתרונו ניכר על גוים ארדקים
 לך כי ד' מעלת הם ה' עשר ב' הכמה ג' גבורה
 ד' וראת השם והנני שם לפניך כי בשלש ראשונות אל
 יתהלל המתהלל כ"א עשיר אתה שגדר העשיר הוא כמ"ש
 ז"ל על המקדש את האשה על מנת שאני עשיר שהוא
 כל שבני עירו מכבדו אותו מפני עשירו וע"ז אמר אם
 יפסית מנבי אדם שיכבדו ומייפס אור פניו שהוא
 מחמת עשך אז הוצא קן כשפתוהך שיפניו משניות
 חורבך חוזה אל תהלה לך על כן ברכת אלהים לעולם
 על הספה עשיר אז חכם. (ד) וכן הגבורה שתתפאר

עון וכו' קטנך מזה חסדך כי אתן אדם תהיהו ולאומים תהה
 רגילך וכו' עמים תהיהו יפלו כי במקומך אתן עמים תהה נשך
 למען תהיה ותהיהו ימים ואתן עמים שאתן תהיהו הם אותם
 אשר בלבם הם ארובי המלך וכלו של עולם ההם: (ז) והנה
 לתת טעם לשני הדברים אי נלמה וכן תהה אחד מישורל עמים.
 שנית למה יכו עמים אשר בלבם הם ארובי המלך לזה מדברת
 רוח הקדש עמו יתי ואומרת לפניו אשר אמרתי אלהים פי עמים
 תהה הנדיק ופלו הלא הוא יען כי הנדיק אשר אי דובר בו הוא
 כסאך אלהים עולם ועד כי עליו אתה משרה שבינתך כסאך לך
 ועל כן ראוי הוא הות עמים תהיהו ולא אמרתי כי העמים ההם
 יכויו אשר בלבם הם ארובי המלך הלא יתר עמים הלא הוא כי
 שבט מישור הוא שבט מלכותך ועל כן שפוט עמים מישור לכל
 שיפלו אל על לשמת דבר: (ח) אהבת צדק כו' למה אל
 העשין נפית לב אל מחמרים (ז) כי יהיהו יקרא ויהלן כו'
 זו נחשב כי מה מלכות יערכו לו גם כי יהיה שורר בניהו לא
 עיי כן הניע למלכות אך אשתבס כי הלא זה הדיבר אשר ידענו
 מדו"ל כי עושה אשה ועל גם אם הוא לשם שמים מוהלין לו
 על כל עונותיו כאשר למדו ז"ל מפסוק ויקח את מהלה כו'.
 עוד ידענו מדו"ל כי בכל מצות ומצוה שאלה עושם בורח מלך
 שקילעט והם האילו ויקפן שיכרשלו מלאים מצות כרמון מנא
 כי גדוד יוגדו לכל איש ישראל כמלך אך לא מלך יקרא כל עוד
 ששעומתם יכויו לב כמה עבירות אשר בכל אחד מהם ברא משמות
 מחבל אשר עונותיו ילכדונו ויכירו ממנו אדם מלכות כי יהיו
 מערכם מול מערכם לכן כאשר איש אשר לשם שמים אשר
 אז עונותיו ונחלין שהוא כי יתן אל לבו וים המיטה כי על כן
 לוקח אשה ויהיה קיים בנין וישבו כחשובה אז מלך יקרא באמת
 כי מערכת מותו יחשיו נדודו ויול מלאכיו אשר ברא בזכותו
 עומדים לפניו הלא זה יעשה מלוכה כי רב חילו אך לא לכל
 אדם יקרא כי אם יש לאשר וכן לוקח אשה בלי פנים רק לעשות
 מצות כי כרה זה יתכן תאמר רוח הקדש בדבר אל התתן
 שהחל לדבר בו ותאמר הנה לך עוד מעלה גדולה להיות חשב
 בעיניו יתי כמלך ומי המלך הלא הוא כי הנה האשה נדק
 לקח האשה לשם שמים כדברך בחמך מנעבי למלך ומשנה רשע
 הם הפניות וכוונות הכלה עונות על כן משך אלהים משיחה
 כמלך ליקרא אלהים כמלך שאין גבוה ממנו כי ה' אלהיו
 והוא שמו ומעלה של ששון יותר מחברך אשר דעם חכרו ולא
 היה לשם כהונה בוזום ולא זכו אל זה בוזם ולא השינו כהעלה
 כהוא

כאמרת ז"ל ארבעים יום קודם יצירת הולד גוזרים על
 צה כי היא צחיכותך משת"כ עושר והכמה גם היא אינה יתרון כך לומר כי צה יכנע לר וארובי מפניך
 מהגוים מ"ה כי הלא הגור הרבך על ירך גבור בלבד הוא הודך והדרך כי תתפאר שתהגור הרבך עליו ולא
 תירא אך אחרי כן מי יודע את הגולה כי בעל צמירה הוא שכנגדך וכמה פעמים יפול הגבור לפני החלש.
 (ה) אך הדרך לפי האמת שתתהדר בו אינו הלא ללה רכב שהוא ילאת ה' ותסודות כי זה תהיהו צחיכותך כי
 הכל בידי שמים ותי מיראת שמים והוא מזה שבו תהלה וזהו הדרך לר כרבו כו' כמפורש בקודם: (ו) אהבת
 צדק כו' עונות עונות רוב"ק ומדברת עם הנדיק ואומרת לו הלא אמרתי לך מה מאלד עליה לפניו ארת
 בצדקתך והלא יתחמן לבבך באמת בחמור כי הלא יכר סעוך לך ולא יצר ממנו מהטוהך הדרך ולהתשיך
 וגם כי תשוב תתקן את אשר עוית לא תהיהו לרצון לפני קונך כאשר עד שלא תתאם לז"א אל השית לך
 כי נהסוך הוא כי דע אפוא כי אדרבה גדול סכרך וגדולה חיבתך ובמקום שבעלי השובה עומדים אין
 לדיקום גמורים יכולים לעמוד והטעם כמו שכנה כרמז"ס ז"ל שזה שאחר שפעם טעם החטא הסביק להכניע את
 יצרו ולהפכו גדול שכרו וזה יאמר אהבת דק כו' והוא בשום לב שהל"ל שנתה רשע והאבת דק כד"א
 שור מרע ועשה עוב אף הוא כי על אשר תהו והרשיע ושכ הכתוב מדבר ואמר נתעוררת והאבת דק ועדיין
 היה כי רשעו עונות רוב"ק ומדברת עם הנדיק ואומרת לו הלא אמרתי לך מה מאלד עליה לפניו ארת
 ולהכניע את יצרו על כן משךך אלהים שמו שהוא תואר אל הגדולה והוא של ששון ותענוג יותר מחברך
 הנדיקום גמורים שלא תהו שבמקום שבעלי השובה עומדים אין לדיקום גמורים יכולים לעמוד. או יאמר
 ענין מאמרת ז"ל כל אדם יש לו חלק בג"ע וחלק בניהם וזה נוטל חלקו וחלק חבירו בן עדן לא וזה
 נוטל כו' וזה יאמר אהבת דק כמה שהוא דק ותשנה רשע כמה שהוא רשע מלד עמו ולא נחמת וראה על

וְרָאִי וְהִמְיָ אֲזַנְךָ וְשִׁמְחֵי עֲמֶךָ וּבִית אֲבִיךָ : י' וַיִּתְּאוּ הַמַּלְאָךְ יַיִף כִּי הוּא אֲלֵיךָ
 וְהִשְׁתַּחֲוִי לוֹ : יג וּבֵית צַדִּיק בְּמִנְחָה פְּנֵיךָ יִחַלוּ עֵשִׂירֵי עָם : יד כָּל כְּבוֹדָה בַּת מַלְאָךְ
 פְּנִימָה מִזֹּמְזֵי שְׂבָצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה : טו לְרַקְמוֹת הַגִּבּוֹל לַמַּלְאָךְ בְּתוֹלוֹת אַחֲרֶיהָ רַעֲיוֹתֶיהָ
 מוּבָאוֹת קָדֶ : טז תוֹבֵלְנָה בְּשִׂמְחַת וְגִיל תְּבַאֲנֶיהָ בְּהִיבֵל מַלְאָךְ : יז תַּחַת אֲבֹתֶיךָ

רוטמות אל

אזכר לכל אשר חני מלוא אהך ושכחי עמך שבעולם
 העליון נפשות שכמותך למעלה וביח אהך יתכן כחוחיו
 יתבדך העליונים. (יב) ואל תחושני ביהוהך בארץ הלזו
 העבודה וגוף חומרי כי הלא לעובדך הוא כי ויתאוו
 המלך יפוך כלומר יופי שלך משלך ולא שחשענך בדרך
 העולם העליון חסם ולא שחיה יתבדך לריך אלהך
 להנחתו בעבודה אשר לעבודתו כ"א לדקח מה חסן לו
 אך חינו כ"א שחתיק לו יתבדך עובד ותכיר כי הוא
 חיוניך והשתחו לו : (יג) ואל הקדוה בחי שבעולם
 השכל אשר אחי הולכת אליו בנפש אשר לא מגוי
 הארץ המוללחים בעושר ונכסים משא"כ אחי בחי מלכו
 של עולם כי הלא ובה צד כלומר חסם היית בחי שהוא
 בחי השכל החיוניך הקדוה צד שיהיו כל עמו שרים
 גדולים ומוללחים ככל הכתוב ביהוהקאל הלא כל אשרך
 לא היה רק כי במנחה פניך יחלו עשירי עם אך לא
 תחושר באושר העליון שיהיה מלכו של עולם כ"א בחוץ
 במקום חליונים. (יד) אך לא כן אחי כי כל כבודה
 בחי מלך כבוד פנימה בחביון עוזו יתבדך וגם ממשכנות
 זהב לבושה כי החורה נקראת זהב והמנוח הקבועים
 בה ידמו למשכנות זהב כך התלוהק דרכנו הוא הלבנות
 הנעשה לך ממעשה המנוח וימשלו למשכנות זהב הם
 אורות גדולים ועליונים דבקים בו יתבדך וזהו לכל
 כבודה בחי מלך הלא נפש מישרחל אשר אחי חליו
 רוקים שבהם מלאים מנוח. (טז) אך חסם את
 לרקמותה שלא בלבד העשי המנוח כפשוטו כ"א ברקמות
 דקדוקיהן ופלאויהן עמקן הלכותיהן כמי שמשקש עשות
 רקמותה על בגדי משי וזהב אז חין לריך לומר שחיה
 פנימה כ"א שחובל למלך מלכו של עולם להיות מרוחות
 פני המלך וגם בחולות אחרים רשוחים הם נפשות
 תלמידים אשר למדו ממנה וגם בחולות שלא נשמאו
 מהיגר הרע אשר הנפשות מובאות לך. (טז) שבוטח
 יעלו גם הן אהך לפני מלך וזהו שחובלנה שבוטח
 וגיל לומר כי עד בואן עדיך חובלנה על ידי אחרים
 כמלאכים וכיוצא ואחר כך תבואינה הן מעמקן שיהיה
 מלך והוא כי הפרס גדול יש בין הנפש השולה מאליה
 אל הצריכה שיעולה זולתה כמ"ש ז"ל שאמר אליהו
 לאותו תלמיד שבקש ממנו שיצאה נשמת הצדיקים
 בעלותן לישובה כי מעלה כי אמר לו בר' הייא אל
 הסתכל וז"ל וצמה אדע מי הוא אמר לו כל קהדראות
 השאר מעלים אותם מלאכים וב"ר הייא עולה מאליה
 ועל דרך זה יאמר הנה טרם הגיעין אליך הם מעבדות
 לך על ידי אחרים שחובלנה בשמחות וגיל אך אשר
 היומן עמך בזכותך תבואינה מעמקן שיהיה מלך :
 (יז) רחמת אבותיך וכו' הנה על פסוק כי מלכים
 ימלוכו כי שרים יסורו כו' ביארנו כי גם שגדולי

זה הרהס לפי אם כל זאת המעלה ואמר כי הוא ית' אז
 הדרכים בשני דברים הראויים לך להסתובב עם האדם החתן
 סוף הא' שהשפיר אורו ויחיה בעושה כמלך גם כי כדבר לא
 מלאה וזו כלאמר עורכה למעלה ביומנו בכהס אפויך בשני
 בה עתה ודאי את בכהס אפויך אשר על ראשך כמו אשר תקני
 בדיקתך עם האדם כוה אשר אחי ביומנו וסני אהך לכל אשר
 יאמר לריך ושכחי עמך וביח אהך. (יב) ומשפחה גדולה את
 והלוי הדיה השוקתך חשוב בעיניך כמלך. (יג) ואל שחיה ידו משנת
 לישוקך בהשכשכי וכן ובגדי חושב ורקמה וקנינים עובדות אל
 חתושי כי הלזו עוב שחיהו כמלך הוא החתן ישיך שחיהו
 בלבו שחיהו לו וכן עובר ונכסים יופס אהך נחששוני וכן
 וכסף וסניך לך ועבודתך לך עקובה עם בה כלה כבוע בעושי
 ודלות וסניך לך על עומרים של חסן ואז נדר לה שחיהו ישישונו
 כי שבעים לה יושלם דהכח והחפשיהו בלזונו הטוב וזהו
 ויתאו המלך יפך ואל יקל כבודה בעיניך חסם לא שחיהו ידו כי
 חסם לדרכה הוא אלוניך והסתוה לו. (יג) ודבר שחיהו אשר
 זולתו כי הוא ית' הוא על הכתובות. (יד) האמר לו ובה אור
 במנחה בו וכוה כי סנס היסרי הנפשה את האדם הו את
 האדם להעביר על דת משה ויהיה הלא לחסם כחולות הוניה
 ולאדם חסם שבעים שלמה בהכחמו להויה כח נאלל ומשך חוטר
 מגוע הטומאה ככה לה וכן כחות מנחיותו שיש עושה שחיהו
 האות מעל יש כח שחיהוהו חשק ממון ועל ידו אל חשק יתר
 האוהה ובהס חוס בחוהה הכוה יקרה בה צד אהך כח המעשה
 את האדם בעל חשק ממון חלה מניהו ותחלה חסם הין את
 דודים ושעירי עם ועל זה הכוהים הוא ית' ויהאמר לה הנה כח
 יסרי הנקרה כח צד הוא כח טומאה נמשך שחיהו צד צד הוא
 כח טומאה מניהו הכוהר כעוד עשירי צד ואמר הוא חסם
 להשוקך במנהה האמר לך כי פניך יחלו עשירי עם כי יששורוך
 חסם חלה מניהו לתת את לריך להס. (יד) אך אשר חסם כבודה
 בה מלך עמקן הוה חסם הכומר זולת החלק שחיהוהו חסמה
 כי הוא גדול עורכה מעורכה כי יותר ממשכנות וכן הוא לבושה
 בעולם העליון בתלוהק דרכנו הנעשה לנפש המנוח מנוח ככל
 א' חסיה בלבוש ממשכנות וכן קשור זולת הכהר שבוטחיה
 ונעשות זולת חסיה על עליונות האושר הארץ ככל מכל כל
 וגם חסיה כנפן קוניה כחיהוהו כירכתינו ביהוה : (טז) לרקמות
 חובל המלך בו מנהה הוא ית' ומדבר בנפש האדם החתן עמך
 כחאס ואומר לה לרקמות הוא לומר הלא האדם חסיה חסיה
 שיעושה טוובתה עמך כי יתיק אהה חובלה לחוהק דרכנו
 שמשכנות וכן בבושה סם חרי"ו מנוח לך חסיה מוכיף ואומר
 לא האמר יד שבוטח מנוח כי חסם גם לרקמות שחיהו ששמות
 רקמות וצוירן וכוירן שחיהו ע"י דקדוק מנוח ומניו והסדרות
 שחיהו כעושה רקמה וצוירן וספוס על מניאיות חסם שחיהו
 בלבוש חסיה כן חסיה שחובל למלך לכויה חסיה על מלך הקדוש
 ואל ששמות קדושות שלא נשמאו בחולות ככחולות שלא נעטלו
 אחרים רשוחים של שפגל שבלבוש לומיך שכן מנדרס חסיה כיושו
 לגדר נשמתה ששעה רקמות וזכרה להיות רוחה פני המלך
 הנועד מרי"ל כי שבע כחות לג' והגדולה מכלן הוא כח הריס
 הרוחה פני המלך כדאי יבדו יריסם את פניך ואמר אל נפש האדם
 הוא אשר כח לריך והתלוהה וכן חסיה רוחה פני המלך
 כל פני אשר לא טוב שחיהו מדת יבדו לך כי יוסף עוד לרקמות
 ועל ידי כן יובל למלך באופן כיוסי השש כחות אחרים של
 כח זנוה העליון רשוחים והיו מובאות לך שחיהו לכן
 זכותך מעיר לנפשו. (יז) כבוטחך חובלנה שבוטח וגיל למעלה
 עדי תבואינה כחובל מלך לך לא למלך וכלו כבודו להיות מרוחי
 פניו ית' : (יז) חתה אבהיך כו' הופק ית' ודבר בו ויהאמר
 לו חסיה אבהיך כו' לומר חסם נוסף על זכותך גם ית' זכות
 חסיה

קדש משפני עליון : ו אלהים בקרבה בל תפוט יצורה אלהים לפנות בקר : ז המו
 גוים כמו ממלכות נתן בקולו תמוג ארין : ח יי צבאות צמנו מיטב לנו אלהי יעקב
 סלה : ט לנו חזו מפעלות יהוה אשר שם ישמות בארין : י מישבית מדחמות עד
 קצה הארין קשת ישבר וקצין חנית עגלות ישראל באש : יא הרפו ודעו כי אנכי
 אלהים ארום בגוים ארום בארין : יב יי צבאות צמנו מיטב לנו אלהי יעקב סלה :

רוטמות אל

סוכן צמחה . (א) אך לא כן הוא שכל אלהים בקרבה כל תפוט שהוא סילוק היקף אך לימר שג"כ יעודה
 אלהים נגד שונאיו שהוא הבחח תועלת זה אינו עתה רק לפנות בקר הוא צבקר חזר הגולה שחבר הסך
 הגלות . (ז) כאשר עשה צבקר גאלות מזרים בזמן מורה מצאמר ביום השלישי בזהות הצבקר ויהי קולות כו'
 כי אז המו גוים ממנו ממלכות כאשר שם זה נתן בקולו תמוג הארץ שהוא צמחן תורה בזהות הצבקר ויהי
 קולות ודברים והוא מהאמר ז"ל שרגו ואלו כל הגוים והלכו אל כל בעלם והוא לו שמה הקדוש ויהי
 מניח מגול ועלם אמר להם אלל סל' עזו לעמו יקו שזין עזו אלל תורה והיה בשם הליזו כד"ל
 השמע עם קול הליזו כאשר שמעת אלה ויהי וכן הוא תומר ודבר הליזו את כל הדברים האלה לתמר
 אזכי ה' כו' הנה כי שם אלהים לפנות בקר מרגזו העולם . (ח) וז"ל אין לנו בזמן הגלות צבקר הגולה
 כי אם שם הרחמים הגדול והיה ה' צבחות עמנו שלחיות נפשותינו עלמות עם היותו ה' צבחות פמלות של
 נעלה לא ע"י מלאך מהם יהיה לנו עזרה בצרות כי הם ע"י עלמו שיהיה עמונו ומה שיעשה לנו שם אלהים
 הוא בלבד שיהיה בחזק הגולה משגב לנו סלה נאכד צבקר הגוים עם היותו בלתי הגוים נקראים בשם יעקב
 וזה יהיה סלה גם עתה זמן הגולה ועוד כי הויה סלה כעומר שם אלהים משגב יעקב סלה כחומר
 האלהים הרועה אותו משעדי עזו כי הויה סלה כעומר שם אלהים משגב יעקב סלה כחומר
 עליו כד"ל והנה ה' נגב עליו והז"ל על יעקב גם כן הנהו יהיה ה' צבחות עמו ויהיה משגב לנו ומל צרה
 מי שיהיה אלהי יעקב סלה הוא האלהים הרועה אותו . (ט) ושמה תחמוז כי הלא עוב עוב יהויה שם אלהים
 לנו שיהיה מחסה מהצרה לנולל מהגוים ועזו להפיל אותם כי מדה הדין הוא אך שם הרחמים בזהות עמונו גם
 כי צדחמונו ירחק עליו יהיה לנו מחסה לרחמונו אך לא יפעל רוגז וצרה להם כי אינו מוצאו לזה אמר אל
 יעלה על רוחכם הדבר הזה כי הלא לבו חזו מפעלות ה' בעל הרחמים ואשר תחזו הוא אשר שם שמות בחזק
 סעזין המבול שנעשה ע"י שם זה כד"ל ויאמר ה' תמחה את האדם כו' וכן בסדום גפרית והם מוחה ה' מן
 השמים והוא מלאמת ז"ל אדורים הרבשים שמהפכים מדה רחמים למדה הדין והויה לבו חזו מפעלות ה' ששם
 היותו שם של רחמים עם צמנות בחזק ופועל דין ורוגז וז"ל גם עתה בזהות ה' צבחות עמונו כל יעלה על
 רוחכם סלה יפעל רוגז כ"ל השבית צרה מעליו בלבד . (י) כי הלא גם בהשבית מלחמות עד קצה הארץ
 לכל הבח רעה עליו שהוא העוב כהולל המקווה אל ההשבו סלה ישעה רעה לאומות שהיו מדמו כ"ל שם
 קשת ישבר וקצין חנית ועגלות יברוק בלשם להפיל שונאיו בפעולת רוגזו והפסד שחאמרו עגלות ולא חמד ועגלות
 הוא שחבירא חלוי מקריעת ים כי ה' הגדול שיהיה להם כד את חופן מדבנותיו שהוא כי שרפס צעמוד
 האש והוא מאמר הכתוב וישקף ה' אל מחנה מזרים צעמוד אש ועטן ויהיה כו' ויסד את חופן מדבנותיו
 שרפס צעמוד האש וינהירו כצבדות שלחלל הקרקע צעמוד עטן וזה יאמר הנה כאשר ישבית מלחמות גם כן
 קשת ישבר וכו' כמדובר והכליה כי הנה עגלות יברוק בלשם שהוא מה ששעה הכה הגדול הזה ומהו תלמדו
 אל העמוד . (יא) והנה אחרי דברי בני קרה להודות כי טוב לנו יהיה ה' צבחות עמונו מהיות שם אלהים
 והביאו ראיות כי גם שם הרחמים פועל דין בזה רוח הקדש ואומרת כאלו שם הרחמים הוא המדבר ואומר
 הרפו ידיכם מלהביא ראיות להוכיח כי גם שם הרחמים פועל דין כי הוא אשר שם שמות בחזק כו' שצרה
 כי שם אלהים יהיה לבד בזהות עמכם שם ה' כי שם ה' יפעל לכם רחמים ולגמולכם ויפל כי הרפו ידיכם
 מזה כי לא זו הדרך כי אם אזכי אלהים חופן פירוד בין שתי השמות הלילה כי ה' הוא האלהים וכל מה
 שאני ה' ישש ע"י שם אלהים המתפשט למטה הפסל אתו יפעל שחל לא כן הלא ארום כו' והוא כי
 רם ה' כי עשה הגדול הוא הויה נורה מלך משלה מעלה ויחך יפעל למטה שהוא כמו דו חשבש שחתי
 בחיות אחד מהיות הפעולה בגוים אשר היו חלופים מכה העוממה המה שמה להיות פועל בחזק הלוי העבודה
 אך חזן זה כ"ל שם פעולות שם אלהים הוא המתפשט ועושה והוא הודע כי במקומות שמתיהם הדבר לשם
 הגדול הוא שהשפע מצחיותו היה עוברת דרך שם אלהים כמיש צמור ששם הנזכרים והיואלים . (יב) על כן
 אחרי זאת עשה מסקנה ואומר כי הדך הנבחר הוא הויה ה' עמונו כו' ה' צבחות כו' שט"ו כו' יש לנו שם
 אלהים כי משגב לנו אלהי יעקב סלה . (יא) אז יהיה כי שם אלהים הוא המדבר ואומר הרפו ממני שאהיה
 כעה מחסה ועזו לכם ודעו כי אזכי אלהים כל' כהויות אז עושה בנביות אך עד הסוף לא תחשבס וזועי
 כי אם כאשר ארום בגוים בזה נתת קצין חנית סלה אז ארום בחזק הוא צבקר הידועה שחם היא ח"י להשיבסם צה .
 (יב) אז משיבסם חם כן הפוא נחזיק במאמרנו שהוא ה' צבחות עמונו וכו' כמדובר . או בשיער הכתוב ה' צבחות עמונו
 בגלות והם יש לנו צרות בזה הוא משגב לנו מציהנם סלה :

מה * שיר מזמור לבני קנה : = גדול יי ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו :
 יפה נוף משיש כל הארץ הר ציון ירבותי צפון קרית מלך רב : י אלהים
 בארמנותיה נודע למשגב : ה כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו : י הנה ראו בן

רוטמות אל

הוא עם כ"כ השב עד גדר כי לאלהים הוא מדת הדין הם מגני ארץ הם מניס מהדון זה צמה שהם עושים כי לאלהים שהוא מדת הדין היות מאד נעלה מכסה הדין הנה' נמשל כי עיקר העולם היה עובדי אל אחד . או שיעור הכבוד כאשר נדיבי עמים נאספו יחד בנאדות הם הנקראים עם אלהי אברהם או צמה שהם עם לאלהים הם מגני ארץ מהדון והוא שששים בהתאחדם היות אלהים הדין ורובו אף נעלה מן העולם כאשר אברהם היה מנן ארץ ומשלה מדת הדין ורובו מן העולם . עוד יחכן דרך שני בכל המחזור אשר לא כדעה שמואל החומר כי אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שפעוד מלכות בלבד וכונת בני קנה על זמן הגלות המר הזה אחד אמרם בזממור הקודם כי על זמננו לא יבצר כי ה' אבות עמנו ואף שיש לנו ארות ע"י מדת הדין משגב לנו הוא אלהי יעקב בלה כי בנצר הזה בגלות הוא משגב לנו מציאתם וכן בכל זמן מדת הדין משגב אהרות גדולות אהרות והלא יחמנן לבב הנוש באמת בחמור מה זכות וערוך לגוים בגלותם שגדולה האלחם וטובתם על כן בואו בני קנה בזממור הנה לעמודנו על האמת כמדברים עם הגוים . (ב) ואמרו להם כל העמים הקטנו כף לומר הקטנו כף וגילו בשמחה על האלחםם אך הריעו והכנעו לאלהים הוא מדת הדין בכל רמתם אשר לזמנו בתקופת כף כלומר כי אלמלא מדת הדין על ישראל לא היה לכם טובה כי למען יסרכם אהותו כי העתנו לה' אהם מללוחם . (ג) אך כאשר ה' מדת רחמים שהוא שהיה עליון כי ציה הוא גורל כי עלה מן הארץ להנחתו ביד הדין כשיהיה ה' מלך גדול וכך על כל הארץ . (ד) אז הפלו בזופלים ידבר עמים חתמו כו' . (ה) ולא שאנו ישראל מבקשים מפלחם כי הלא כל המצו אינה כי אם שיבחר לנו את נהלמנו הוא ארץ ישראל וכן את בית המקדש הנקרא גאון כחמארם ז"ל על ופברתי את גאון עוזכם זה בית המקדש והשקנו הוא גאון יעקב הוא הבית של יעקב הוא הבית השלישי הרוחני וקיים לעד כי הראשון שבזכות אברהם ועשה הר והבני שבזכות יחזק ושהי נחמם אינו קיים כאשר של יעקב אשר חשב להיות כלה שהוא קיים לעד . (ו) ומה שאמרנו הריעו לאלהים שהוא תרועת הכנעה לטובתם ארמנו כי דעו נא כי עדי יסכסע מתהפך הדין לרחמים כאשר קרה לנו כי עלה אלהים ושהתקן מלגנו דין עלינו ובהפך להתייחס ה' הוא מדת רחמים על ידי קול שופר וזהו ה' בקול שופר וזהה זאת שליחי הריעו לאלהים שהכנעו בתרועה לפניו ולא תהיה הננה משוללת הכנעה . (ז) ואם העולה על רוחכם הוא לזמר לאלהים בלי תרועה והכנעה עשו וזהו זמרו אלהים זמרו שאם לזונכם זמרו אלהים זמרו ואם העולה על רוחכם הוא כי מלכו הוא ביהוד אלא שמהיותו כעום עלינו מניב אהכם ליברנו בכם זמרו . (ח) ואם העולה על רוחכם הוא כי יוצר על כל הארץ אלהים בין על ישראל בין על הגוים הנה זמרו משביל כלומר מי שהוא משביל זמיר כך כי יוצר הכל הוא ית' . (ט) אך לומר כי מלך אלהים על גוים כשעשם על ישראל ולא רעה ישראל להיות מלכם זה לא כן הוא כי אף שאלהים לא עזב את ישראל עמו כי אם שיבחר על ככה קדשו לדון והוכיח ככסא דינו את ישראל ומייסרם . (י) והעשם כי לא יתפון בגוים הוא כי הנה כאשר נדיבי עמים נאספו מכל העמים לא נמשאו נדיבים רק עם אלהי אברהם בלבד הם ישראל שלמדו מאברהם לעשות נדקה ומשפט ובהם הוא ית' הפך כי הנה לאלהים יהשבו מגני ארץ ובהם הוא חפץ וגם בהם שם אלהים מאד נעלה כי מהעלה על ידן לעלות להתייחס והתהבר עם שם ה' והוצר כמודע לודיע חן :

מה (א) שיר מזמור לבני קנה כו' . (ב) אמר גדול ה' וגם מהולל מאד אשר אמרתי גדול ה' הוא צעיר אלהינו שהוא צהיותו צעיר אלהים ציבורה היה גדול בכל העולם ואמרתי ומהולל מאד הוא בחרבנה צהיותה נקראת הר קדשו כי ימיר איש איה צבורותיו וגדולתו חילה . (ג) ופירש ואמר מה יפה נוף משגב כל הארץ והמהיותה היה נשפט בשלם שובע שפע גדול מאד כמנחם ברא"ל שאלו דיעו אהמות מה הסבו לא התריבוה ויהיה טף כד"א נופו של חילן והוא כי עיר אלהינו צערך כללות העולם הוא כערך שפך ה' מכללות האילן ואמר הנה יופי של נוף אחד היה משוש כל הארץ כי מתמזגת יופי טף שפע הנוף ההוא מתברכת כל הארץ הוא מופי עיר אלהינו שהוא כנוף אלא האילן בערך כל העולם הרי שהיה גדולה בכל העולם ביישובה ואמרתי שהוא מהולל מאד גם צהיותה הר הוא כי לא זו מחבבה כשהתריבה כי הלא כשנעשה הר ציון שהוא כשהתרבה אז ידכתי לפון הוא בבל נעשית קרית מלך רב עם היות שמתהלל כבדים זה העם לא היה ועשה גדלה מאד כי ים גלתה שכינה כ"ו כעודע . (ד) ואף על פי כן לא זזה שכינה מהיון כי עדיין אלהים בהרמוותיה כי לא זזה שכינה ממנה ומה שהוא חילה על חרבנה עם היות שבלטו בה והתריבוה הוא כי היות אלהים בהרמוותיה שהיה בה מדת הדין להרסה ולהתריבה נודע כי למשגב היה להגין על העם ישראל כד"א בלה ה' את הממו כו' ויאת אש בציון כו' ואין לך הלול גדול מזה ששעה מפסם לרחמים גדולים . (ה) והכתיב כי גם למתריבה ופלא מה שיכלו לה כי הנה המלכים עם היות שועדו לבא להתריבה כי עודם במקומותם ערבו אל לבם להועד לבא להתריבה בלי פחד וגם עברו יחדו ולא אחד אחד שהיה ראו שלהיותם

מזמ * לַמְנצָח לַבְּנֵי קִרְחַ מְזוֹמֵר: = שָׁמְעוּ זֹאת כָּל הַעַמִּים הָאֵינִי כָּל יִשְׁבֵי הַחָדָר:
 א גַּם בְּנֵי אֲדָם גַּם בְּנֵי אִישׁ יַחַד עֲשִׂיר וְאַבְיִון: ד הַיְדַבֵּר הַכְּמוֹת
 וְהַגִּתָּ לְבִי תְבוּנֹת: ה אַתָּה לְמִשְׁלֵל אֲנִי אֶפְתָּח בְּכַנּוֹר חִידָתִי: ו לָמָּה אֵירָא בְּיָמַי

רוממות אל

כן לעתיד משני זה ומה יאל לנו בעמון שהוא ינהגו עלמות כי כאשר צבית הראשון ובשני היה יתברך מראה לנו שפע טובו בירושלם הוא הוראה שכן ידעה וכן יפרוך לעתיד גם שפני צבית בהרצן נכלעה וזר החיפוס על כל זה יחזור ויתרחב לעתיד בלי שיעור כך הוא ינהגו על דבר המות כי גם שנמות ונפשו יולאה גדול יהיה כבוד הנפש בגוף חתר מות בזמן ההחיה מהשר היתה בחממה חתנו הנפש ערס מותנו כי מזה נקח לעמון אשר החחיה כי אשר גזר מות עליו אלו שפועל בנו ענין נקמה תולה כי אם כאשר שב ורפא לנין ובעתה כי עשה עמו כי זה יתכן בדורו של משה בראות כי פתחה היתה לנין רחבה ולמקד ובימות המשיח הודת להרחבה כד"ל הרחיבי מקום הלבך כו' או יאמרו לנין זה כי אם שבהיות ה' בקרבה היתה ממזקת הרבה מחמת הרוחניות כקחוב הללו על פסוק ששם עלו ששמים כו' ובהסתלק הקדושה הסב זה ממה כי לנין קדושה להחיות מועט את המנוחה והוא כמי שהיה נשנו בו ובאלהה ממנו מתעייב ואתרי כן בימות האשוח חוזר הוא יתברך להיות בה כעשמה בגוף היא חוזרת להחיות מנוחה והנה לנין ידוע כי היא הנוחה תמיד לפני יתברך ולא מאשר גבל בה מחמתה נסתלק ממנה כן תהיה החחיה חמונה לומן כדור חתרו הוא של משיח כי האמר בקרה לנו בליון היא שהיתה נשנו בה ותרצה והוכרס ממנה ובאלהה שבה כן בנו את הוכרה נשפנו ממנו חשב ונחיה כי לא מנמחה היה רק כאשר לארץ שהוא דרך הנהגה לפי העה כן הוא ינהגו על מות כמדובר :

מזמ (א) לַמְנצָח כו' המזמור הזה חובר ללמד דעת את העם לעורר לב נדמים בתרדמת הצלי הזמן ולהפיל עמרת גלות שכתיב יין הון ועשור הנוטחים על הים ורוב עשרם השמחים ללא

דבר ולא נחלו על שבר יום המות מיום הולדתם הרחוקה מבלותיהם ועולה על גפיהם והחלו ויאמרו למנח כו' והנה לפי הענין קניה מישיב ליה ולא מזמור"ל על כן אמר לבני קרח מזמור כלומר כי היות הלמנח לבני קרח מזמור יאמר לו כי הלא בני קרח הן הם אשר רחקו פחלים מצמחה זו וכבר עשרם כחשיבה כי זכרו יום המות ועל כן ובני קרח לא מוחו צמות חשיבה אשר בו צעה לבו ויהלל כבודו וזהו למנח לבני קרח מזמור: (ב) ששמעו זאת כל העמים כו' הנה הם באלו להקשות הקשויות הרחוקות להשיג במקראות ידנו מהחיותות חכן המשפיל להעיר יבין בישובן על פי דרכנו כס"ד. ואומרה כי הנה שמישה היא מרחוק והאזנה מקרוב כדודע מהז"ל על פסוק האזינו השמים כו' ובישיעה הוא חומר שמשו שמים כו' כמו שאלמו ז"ל כי משה היה קרוב אל השמים מהל הלבך והיפוך בישיעה ואמר הנה יש שני כונים בבני האדם יש בלתי שקועים בעניני העולם ויש מהחיותים עמם כחושבים בעולם בקצב ועל הסוג ה' אמר לשון שמישה כי לא יגברו להתקרב בעולם לשמוע לקבל תוכחה ולהיה הוא חומר שמשו זחת כל העמים ועל הסוג ה"ב אמר האזינו כלומר הגישו עמכם עצם כחשבתיה האזנה כל יושבי חלד הם כחושבים ולא כגרים בעולם וזה בין בני אדם הם ישראל הקרובים אדם או בני אברהם שנקרא אדם כמ"ש ז"ל על לקחת מהמות בחדם גם בני אדם הוא בני נח איש האדמה הם כל יתר אומות הנקראים בני נח וקראו איש כללות העמים רחוקים מבלתי עבות עיקר מהעולם הזה על כן אמר שמשו כמרחוק אך בישראל הקרובים יותר אמר האזינו ולא אל הצדיקים אשר הם כגרים בעולם הזה כד"ל כי גרים אהנו לפיך כי אותם ידעו ויפילו האמת כי ע"ל לא יעשו מהעולם הזה עיקר אך ידבר עם החושבים בעולם ולא גרים וזהו כל יושבי חלד שחשיבו עמם ליושבים ולא לגרים ומההלכים שהם יושבי חלד עושים עיקר וישיבה בעולם הזה. (ג) ומה שיחדתי אל העמים באלמי שמשו זחת כל העמים הוא כי שאל לכם האנחות צעה"ל כי הנה גם בני אדם המיחיתים עמם לבני אדם הרחוק יור כפיו של הקב"ה המחשבים עמם לגדולי המעלה הם בני אדם כמ"ש ז"ל על פסוק כי שבר אנכי מלחם כי על נח שנאמר בו איש האדמה ידבר ואשר השמעו הוא יחד וכו' כי במקום שהם יחד שהוא באלוהו העולם מה שאין כן בעולם הזה שאין כל הדורות נמלחם בו יחד שם יהיו עשיר ואביון ולא פה כי מי שהוא עשיר פה עני הוא שמה וההיקב בהפכו כמאמר האומר בגמרא רחמי עלינוס לגשה ותחתיוס למעלה בליון שהקרא עשיר או אביון שם הוא: (ד) פי ידבר הכמות כו' הנה דרך המשורר המדבר ברוח הקדש הוא כי בל רוח הקדש ושם את הדברים שפיו ולשונו תדבר מהתו יתברך ואון המדבר שומעת מה שמואלי מפיו וכוהבם לדורות והוא המאמר דוד רוח ה' דבר צי ומלחו על לבוי. ונמא אל הענין אמר המשורר אשר הופיע בו מבני קרח הרוח הקדש אמר אותו הנה פי ידבר הכמות כו' לומר אם בלתי להגיד כל אשר הופיע בפי ברוח הקדש מהתו ית' על דבר המות הלא רב הוא כי הנה פי ידבר הכמות והגות לבני מחוק הדברים ההם יש חבונות אל כל יושבי חלד אך לנין חכמות וחבונות רחיוות להמון. (ה) לכן מה שחשיבה חזני לשמוע מאשר דבר פי לשמיע אל כל יושבי חלד איש החכמות כי לא בלב ויפילו אותם רק אדם לגבל חזני אשר שמיעה אותו במזמור זה והיות כי הנושא שאני בה לדבר יתן ענפת ופי ידבר באלהה ובשמעון והרוח הקדש

אֲדַמֹּת : יי וְאֲדָם בִּיקָר בַּל יֵלֶן נִמְשַׁל בְּבִהְמוֹת נְדָמוּ : יי זֶה דְּרָכָם כָּסֵל לְמוֹ
וְאֲחֵרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְצוּ סָקָה : יי בְּצִאֵן לְשֹׂאֵל יִשְׁתּוּ טוֹת יִרְעֶם וַיִּרְדּוּ בָם יִשְׁרִים

רוֹמְמוֹת אַל

וְלֹא יִתְנוּ לָב לְשׂוֹב וּלְחַקן מַעֲשִׂיהֶם וַיִּמְשְׁכוּ אַחֵר שְׂמוֹפּוֹ שֶׁל מַמּוֹן . אוֹ יֹאמֵר בְּחַיִּמוֹ עַל צְנִיחָם וְזִרְעָם כִּד"ה
כִּי הֵאָרְוּן צִיחַ דוֹד וְשִׁיעוֹר הַעֵינַן כִּי קִרְבָּם הוּא מִתְכַּנְתֵּם בְּקִרְבֵּי לִבְּם הוּא כִּי בְחַיִּמוֹ יִהְיוּ לְעוֹלָם וְהוּא הֵלֵל
הַם עֲלָמָה קִיּוּמִים וְגַם מִשְׁכַּנְתָּם לְדוֹר וְדוֹר וְמֵה שְׁשִׁים לְמֵעַן יִהְיֶה זִכְרֵם שָׁמַיִם קוֹדְשִׁים שָׁמַיִם עַד קִרְבָּנֹת
מִסּוּיָיִים לְמֵעַן יִהְיוּ שְׂמִיחִים מְחִירִים תְּחִיד צְעוֹלִים כְּאֲבָשׁוֹלִים שֶׁעַל שֵׁלֵף הַשְּׂהָרִי בֵּן קִרְהָ לְמִקְוֵי יַד הַכְּשֻׁלִים
וְזִבְהָ יֹאמֵר הִנֵּה הַמְּשׁוֹלָל בֵּן קוֹרֵה שָׁמוֹ עַל אֲדָמָה וְהֵם זֶה וְזֶה יֵשׁ לָהֶם כִּי בְחַיִּמוֹ הֵם וְזִרְעוֹ לְעוֹלָם לֹא וְגַם
קִרְהָוּ בְּשִׂמְחָתָם אֵל עַל מִקְוֵי הַחֵד כְּאֲבָשׁוֹלִים כִּי אֵם גַּם עַל אֲדָמוֹת בְּרוּחַ . אוֹ שִׁיעוֹר הַכְּבוֹד שֶׁבְקִרְבֵּי לִבְּם הוּא
הַמֵּרֵם כִּי הֵם בְּחַיִּמוֹ הֵם וְזִרְעָם לְעוֹלָם וּמִקְוֵי מִתְנַמְמִים בְּהִמְרָם הִנֵּה יֵשׁ אֲשֶׁר חָיִן לָהֶם רַק מִשְׁכַּנְתָּם לְדוֹר
וְדוֹר לִבְּוֹ כִּי חָיִן לָהֶם לְדוֹר וְדוֹר וְזֶרַע רַק מִשְׁכַּנְתָּם כְּאֲבָשׁוֹל וְקִרְהָוּ בְּשִׂמְחָתָם עַל אֲדָמוֹת וַיִּתְנַחְמוּ כֹּל שֶׁכֵּן
הֵם שְׂבַחְתִּמוֹ הוּא וְזִרְעָם הוּא לְעוֹלָם . (יג) מְשִׁיב הַחֲבוּן וְאוֹמֵר הִנֵּה זֶה הוּא אֵם ע"י שְׂמוֹפּוֹ שֶׁל מַמּוֹן הִנֵּה
לָהֶם מוֹנָחָה שְׂעִי כִּן יוֹמֵעַ וַיִּתְשַׁבּוּ כִּי הוּא הַגְּלִמּוֹת אֲךְ חָיִן אֲחֵד מֵהֶם מֵה וְהִנֵּה הַחַיִּמוֹ בִּידוֹ וְהוּא עִמּוֹד כֹּל
הַיּוֹם וְגַם בְּלִילָה לֹא יִשְׁכַּב לְבוֹ וְזִהוּ וְהָדָם בִּיקָר כו' וְהוּא כִּי הַחֲבוּן בְּעַל עֵשׂוֹת וְדִלְתָה נִטָּן דּוֹפֵי לְעִשִׂיר צְעִירוֹ
וְאוֹמֵר רֹאֵי עֵשָׂה עַד הַיּוֹם כִּי הַעֲשִׂיר מִנִּיעַ עַל הַלֵּל מֵה שְׂהִיָּה רֹחֵיו שְׂהָדָם יִחַבֵּב הַעֲשִׂיר הוּא לְמַעַן צוֹ אֲךְ
אֲדָמוֹת וְהָדָם בִּיקָר עֲשִׂיר בְּלִילָה כִּן יֵלֶן כִּי יִתְלַבֵּב בְּעִשְׂקָיו עַד שֶׁגַם בְּלִילָה לֹא יִשְׁכַּב לְבוֹ מִי הַשְּׂבַע לְעִשִׂיר חֲיוֹנִי
מִיָּה לֹא לִישׁוֹן וְעַמַּל וְזִרְעָם לֹא יִסְרוּ מִיָּהוּ בְּחֹפֶזִן שֶׁנִּמְשַׁל כְּבִהְמוֹת וְכו' לֹאֵר הִנֵּה שֶׁם הַעֲשִׂים לוֹ הוּא אֲדָם כִּד"ה
אֲדָם אֲדָם וְעַכ"ו נְקֻרָאִים אֲלֵן כִּד"ה וְחָקן אֲלֵי כו' וְהַעֵינַן הוּא כִּי הַקִּרְבָּה אֲלֵן הוּא מִשַׁל כְּמִ"ש ז"ל מֵה אֲלֵן
סוֹבֵל הַכֹּחֹת וְחֲיוֹנִי בְּעוֹעַ כו' וְכֵן מֵה אֲלֵן מְשִׁיבִים אַחֵר הַרְעוּהָ כִּי יִשְׂרָאֵל מִשְׁכַּנֵּי אַחֲרִיק נְרוֹחַ כו' כְּמִ"ש ז"ל
בִּיקְרָהָ רַבָּה וְנִמְאָה כִּי הִבְהִמּוֹת הֵם מִשַׁל וְהָדָם הוּא הַנִּמְשַׁל וְעֵתָה ע"י עֲשׂוֹתוֹ עִיקָר מִשְׁכַּס הַעוֹלָם עַד שֶׁכֵּן
יֵלֶן וְהַפֶּךְ הַדָּבָר וְזִהוּ נִמְשַׁל כְּבִהְמוֹת כִּי הָאֲדָם הַנּוֹ' הִיָּה עַד כִּה נִמְשַׁל כְּבִהְמוֹת כִּי הִיָּה הוּא נִמְשַׁל וְהִבְהִמּוֹת
מִשַׁל וְעֵתָה וְהַפֶּךְ כִּי הִנֵּה נְדָמוֹת כְּבִהְמוֹת הַנּוֹ' חָלוּ כִּי כְּשֶׁנִּבְחָ לֹאֵר שֶׁהַבְּהוֹת כִּי עִסְקָן הוּא לְאֲחֻל צְבִיחָה עַד
יִמּוֹתָה וְהָדָם בְּלִחוֹת שֶׁלֵּף יִסְקוּעַ מַעֲשִׂי הַעוֹלָם גַּם בְּלִילָה לֹא יֵלֶן חֵי חֵי נְדָמָה לְמוֹ מִי הוּא הַשְּׂבַע בִּיקָר
מִהַעוֹלָם הִנֵּה הָאֲדָם אוֹ הִבְהִמּוֹת כְּדִי שְׂנֵמָה הַסֶּפֶל אֵל הַעִיקָר הוּי אֹמֵר כִּי הִבְהִמּוֹת גַּם שֶׁכֵּן יִשְׁעִם וְכֵן
הַפֶּךְ הוּא אֲחֻלֵּם צְפִיחָה אֲךְ יֵלֶנוּ בְּלִילוֹת וְגַם לֹא יִשְׁחִירוּ לְהַחְרִיבָה אֲךְ הָאֲדָם גַּם לֹא יֵלֶן וַיִּנְעַע לְהִמְיָה נִמְאָה
כִּי בְּזִמְתּוֹ לְדַמוֹת הַהוֹלֵךְ אַחֵר הַעִי"ל אֵל הַסּוֹב הַחֵדֵר אֵת הִבְהִמָּה נְדָמָה אֵל הָאֲדָם לֹאֵר שֶׁגַּם יֵשׁ לֵה אֲדָמוֹת
עַם הָאֲדָם כִּי אֲדָם עִיקָר צְמִדָה רַבָּה זוֹ בְּחֹפֶזִן כִּי קָל הוּא הַחִיּוֹת מִהִבְהִמָּה כְּמִדּוֹנֵר וְח"ו דְּמוֹ וְלֹא אֲמֵר
נְדָמָה כִּי חוֹדֵר אֵל הִבְהִמּוֹת הַנּוֹ' שְׂנֵמָה אֵל הָאֲדָם . אוֹ יֹאמֵר כִּי הִנֵּה אֲחֵר"ל סוֹף אֲדָם וְכוּף בְּהִמָּה
לְשִׁחִיָּה כְּמַפְרוֹשׁ אֲלָנוּ כִּי הָאֲדָם שְׂמִלּוֹת חִלְתִּיו בְּמִיָּה וְהִבְהִמָּה שְׂמִלּוֹתָה שְׂחִיָּה שֶׁנֵּה אֲבָחֵלָת לְהוֹיָה חֵק
אֲדָם וְחֵן אוֹ רַק בְּהִמָּה עֲהוּרָה לֹא כֵן חֵיוֹת הַטּוֹרְפוֹת אֲשֶׁר גַּם נִקְרָאוֹת בְּהִמָּה כְּנֹעַד עַי חוּהָ בְּכָל בְּהִמָּה
נִמְאָה כִּי לֹא נְדָמָה אֲדָם לְבִהְמוֹת הַנֶּאֱכָלָת כִּי הֵלֵל זֶה סוֹפּוֹ מִיָּהוּ וְזוֹ סוֹפָה שְׂחִיָּה אֲךְ נְדָמָה אֵל חֵיוֹת
הַטּוֹרְפוֹת שְׂחֵינן בְּהֵן שְׂחִיָּה רַק מִיָּהוּ זִבְהָ יֹאמֵר נִמְשַׁל זֶה הַלְּהוֹט אַחֵר הַנֶּאֱכָלָת לְבִהְמוֹת שְׂנֵמָה חָלוּ הֵם
הַטּוֹרְפוֹת שֶׁכֵּן מִגְּמַתָּן הוּא לְמִרְוֶף סִרְף בְּלִי תוֹעֵלָת אַחֵר מוֹתָן כֵּן הָאֲדָם הֵלֵל חָיִן לוֹ רַק יִכְסוּף לְמִרְוֶף וְהוֹלֵךְ
בְּלִי חֵמָדָה : (יד) זֶה דְּרָכָם כָּסֵל כו' עוֹד הַחֲבוּן מְדַבֵּר וְאוֹמֵר מֵה אֲדָבֵר לוֹ וְלֹא יֵדַע וְלֹא יִשׁוּב עַם וַיִּדְעוּ
כִּי דְבָרֵי חֵמָה כִּי זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר הוּא הוֹלֵךְ בּוֹ לְהִרְבּוֹת לוֹ טוֹבוֹת הַעִי"ל הוּא סְכֻלּוֹת וְזִהוּ זֶה דְּרָכָם כו' לֹאֵר
מִי יִתֵּן וְהִיָּה שְׂדֵעָה חֲסֵרוֹ מִהִשְׁכִּיל כִּי עֲשׂוֹת עִיקָר מִשְׂפּוֹפּוֹ שֶׁל מַמּוֹן וְעוֹצֵב לְאַחֲרִים חֵילִם הוּא מִחֲמַת סְכֻלּוֹת
כִּי לֹא יִשְׁמָח כ"כ אֲךְ הִנֵּה זֶה דְּרָכָם גַּם לָהֶם יִרְהֵה כָּסֵל וְזִהוּ כָּסֵל לְמוֹ וְלֹא יִשׁוּב מְדַרְכֵם זוֹ כִּי אֵם
אֲדָרְכָה צְפִיחָם אֹמְרִים שְׂחֵהֲרִיָּהם צְדוּרוֹת שְׂחֵהֲרִיָּהם שְׂהוֹל צְפִיחָם וְגַנִּי צְפִיחָם יִרְצוּ יִהְיֶה כִּךְ סֵלָה שֶׁגַּם
צְפִיחָם יִעֲשׂוּ לְהַעֲשִׂיר לְעוֹצֵב לְבִיָּהם וְכֵן צְפִיחָם לְדוֹר אַחֵר עַד סֵלָה : (טו) בְּצִאֵן לְשֹׂאֵל כו' אֹמֵר עוֹד
הִנֵּה כָּלֵל הַדְּבָרִים כִּי כִּלְאֵן שְׂמִמְיָיִים אֹחֵת לְשִׁחִיָּה כִּךְ הַעֲשׂוּיִים הֵלֵלוּ הַנּוֹמְחִים עַל חֵילִם שְׂמִמְיָיִים אֹחֵת
לְשֹׂאֵל שִׂאֲכֵלוּ וְזִכּוּיָהֶם פֶּה וְיִכּוּנוּ לְשֹׂאֵל . אוֹ יֹאמֵר כְּמִאֲחֻל שְׂהוֹכְרֵנוּ לְמַעֲלָה כִּי סוֹף אֲדָם וְשִׁמְחָתוֹ לְמוֹת
וְכוּף בְּהִמָּה כִּלְאֵן הַגְּהַל וְשִׁמְחָתוֹ הִיָּה שְׂחִיָּה וְכֵן אֵם יִזְכִּיר יִמּוֹת הַחֲבוּן וַיִּקְבַּר מֵה שְׂמִיָּהוּ כִּךְ הַחֵי"ה הִיָּה
יְשׁוּלָל בְּחַיִּמוֹת מִשְׁלָמוֹת וְזִהוּ כִּלְאֵן לְשֹׂאֵל כִּי כִּלְאֵן שֵׁלֵף נִשְׁחַף לְקָוָה שְׂמִלּוֹת בְּהִשְׁכֵּל לְאֲדָם רַק שְׂנֵמָה לְשִׁחִיָּה
וְמֵה וְקִבְּרָ בְּשֹׂאֵל הַשׁוֹלֵךְ בְּקִרְבֵּי רַק שְׂהוֹ אֵלֵן שְׂנֵמָה צְבִיחָה וְהַשְּׂמָה צְבָרָה כִּי סוֹף אֲדָם לְמוֹת שְׂהוֹל לְקוֹטָה
שְׂמִלּוֹת בְּחַיִּמוֹ לֹא מִקְוֵיָים צְבָה כִּי כִךְ לָהֶם הַמוֹת צְדָרְכָם זֶה כִּלְאֵן שֵׁלֵף נִשְׁחַף רַק מֵה וְקִבְּרָ לְמוֹר כִּי לֹא
יִזְכְּרוּ יוֹם מִיָּתָם וַיִּלְכּוּ בִּידֵם שְׂהִיָּה רֹחֵיו שְׂהִמּוֹת יִרְעֶם כִּי מֵה שֵׁלֵף יִדְעוּ לְהִתְנַחֵם וְלֹא יִשְׂכִּלוּ בְּסִדְרָה לְפָחוֹת
בְּרֹחוֹת יִמּוֹתוֹ רַבִּים וְזִבְהָ יִמּוֹת גַּם הוּא שְׂהִמּוֹת שִׂרְלוֹ יִרְעֶם וַיִּתְנַגֵּם כִּי רֹחוֹת הַמוֹת הוּוֹה יִקְנוּ צִוָּה הַנִּהְבָּה
וְהַדְּרָכָה שְׂהִיָּה הַמוֹת כְּרוּעָה אֹחֵת לְקָוָה דְּעָה וְהַיִּשְׂרָה וְשִׂמָּה אֲחֵר אֵם לֹא יִשְׂכִּלוּ מַעֲלָמִים וְזִכּוּיָהֶם וְשִׂרִים
בְּהִזְכִּיר לָהֶם יוֹם הַמִּיתָה וְעוֹשֵׁה שֹׂאֵל וַיִּשְׁמַע וַיִּירָאוּ הִנֵּה לֹא יוֹעִיל לָמוֹ כִּי הִנֵּה כְּאֲשֶׁר וַיִּרְדּוּ בָם יִשְׂרִים לְבָבָךְ
כְּעֵינן שְׂפָנוּ בְּצָבָר מִשְׁפַּט לֹא יוֹעִיל לָמוֹ כִּי הִנֵּה וְזוֹרֵם הוּא מִמוֹת אֹרֵחַ חֲסוֹן בּוֹ יִתֵּן בְּלִבָּם מֵה שֶׁעַל יְדוֹ הִיָּה
לְבָלוֹת שֹׂאֵל לְיִדּוֹן בּוֹ לְעוֹלָם וְזֶה עַם הַיּוֹה שְׂהִמּוֹן שְׂהוֹל אֹרֵם לֹא יִמְשֵׁה וְלֹא יִשַׁע מִמְּדוֹר שְׂהוֹל בּוֹ מִשֶּׁם

ב מציון מכלל יפי אלהים הופיע : י בא אלהינו ואל יהי אש לפניו האכל
 והביאנו נשערה מאור : י יקרא אל השמים בעל ואל הארץ לדון עמו : ה אספו לי
 חסדי בריתי עלי זבח : י ויגידו שמים צדקו כי אלהים יפט הוא סלה :

רוטמות אל

לכ עם בני ישראל מטומאת הרקוב עזרה זו הקטום מעזרה צח חסך צרות קדשו ויחמד דש חסד
 גדולתו יתבדך כי הלא לא לזרבו הלילה ברח העולם כי אם בחורף חסד עם ברוחיו כענין עולם חסד יצנה
 והלילה כי שיתף מדת רחמים עם מדת הדין ולא ברחו צדקת הדין למען יהיה לו מקום לרחם על ברוחיו
 כמאמרו : י"ל כי מחלתה עלה במחשבה לברא העולם צדקת הדין ורחם שחן העולם מתקיים שיתף בו מדת
 רחמים והוא אומרו בראשית ברא אלהים ורח"ח הוא אומר צום עשות ה' אלהים הרץ ושמים והוא ככתוב
 אילנו כי מחמד בראשית עם היות כי בראשית נמו מחמד הוא עכ"ל לא נאמר ויחמד כי על המחשבה
 ידבר אך בלשון הדבור כד"ל בדבר ה' שמים ועשו היה בשיחוף עם הרחמים גם הוא זה מחמד חסך
 צרות קדשו הנה אל שהוא מדת החסד כד"ל חסד אל כל היום הנה היה חסד הכל ותכלית הברואה כי
 עולם חסד יצנה ועל כן אלהים שהוא מדת הדין ושהתקף עם שם הרחמים כדי לדבר דברו לברא כד"ל בדבר
 ה' שמים ועשו עם היות שהמחשבה היתה לברא בדין ו"ח אלהים ה' דבר ויקרא הרץ שפי" התחבר אלהים
 עם ה' היה הדבור ובכלל כונתו הוא לומר כי לא לדבר גדול היה לפניו יתבדך בדיחת העולם כ"ל דבור
 בעלמא וכמאמרו ז"ל על עגול ולא בינישה ברא הקב"ה את העולם כי אם בדבר ה' הכל שמים ועשו
 והנה לא קרא הרץ כלומר ויקרא אלהים ליבשה הרץ אל זיון ויחושלים או ח"י כי אם ויקרא הרץ את כללות
 העולם שהוא ממזרה שמש עד מצולו. (ב) ואשר תראוהו עשה עיקר מניין לא שחן הכל הלילה שלו רק
 כי למה מניין כלול ויפי העולמות העליונים שהוא לעומת זיון העליון וכ"ה של מעלה כי שם שער השמים על
 כן מניין להיותו מכלל יופי על כן משם אלהים הופיע משם הופעת אורו יתבדך ופסע כל כללות העולם לה
 שחן שאר העולם שלו הלילה רק שהופעה משם כלומר ולכן מן המקום שהוא יעשה עיקר הניח כי כל
 העולם שלו יתבדך. (ג) ועל הדבר השני שמכנה שמו עליו ולא על יתר אומות מ"ה עם שיוצר כלם הוא
 הביטו וראו כי לא הו בלבד שלו ויתר אומות מ"ה להדמות זולתו הלילה כי הלא בראו יתבדך לבטא לא
 בא בחשאי כי אם ביה אלהיו ואל יהרס כי אם בקולות וברקום ששמוע בכל העולם כמ"ס ז"ל שנתקבצו
 כל האומות והלכו אל בלעם ואמרו לו שמה מצול מציא הקב"ה לעולם אמר להם חינו הלא שנותן תורה
 לעמו וכן אמרו ז"ל שאמר הוא יתבדך הנה אני אומר אנכי ה' אם יש ח"ו זולתי יענה ויחמד וכן אמרו
 שלא היה לקולו בה קול שלא יאמרו שהעברה הוא רשות אחר הלילה והיה לש מפניו האכל מהלך שהיה
 לפני ישראל פנים שמים וסביביו בכל שאר רוחות העולם נשערה מהלך כי רעשה כל הארץ כמסודר בחפלת
 ימים הנוראים בחמור כל הארץ כלו לא מפניך ובריות בראשית הרדו ממך שבלותך מלבנו על יד סני וחס
 הלילה הוא זולתו לאומות צה"ל למה רעשו ממני יתבדך צדקתך בלתייהם אך ויזה כי גם
 שהוא אלהיו צידוד ויגר הכל הוא וכן זולתו : (ד) יקרא אל השמים כו' חתרי אומרו כי גם שהוא
 יתבדך שוכן בזיון אלהי כל העולם הוא ועם שהוא אלהיו כל העמים תחת גלגלו כי יוצר הכל הוא ומצדעיו
 חן אלהים ראה והנה הל עליו חובת בישר הקופי הנופל על זה כמו שהוכרזוהו והוא כי אם כן חסד למה
 בהמירם אותו יתבדך בחבטת שור עבר על פסעם ולא המירם בחדד מהאומות אחר כי כלם ברוחיו המה
 ויעשה להם נפלאות ככל אשר עשה לישראל במצרים ויעבדוהו על כן אמר הנה אלהי משפט ה' ויקרא אל
 השמים מעל הוא ב"ד של מעלה ואל הארץ הוא ב"ד של מטה לדון עמו והוא כי על פי ב"ד של מעלה
 היה מה שיוגף ה' את העם על אשר עשו את העגל על אותם שהיו עלי עדים וצלי התרחם ואשר צב"ד
 של מטה היה ע"י משה שדקדק כסובות בהשקפה וע"י בני לוי משער לשער הוקיעו וחס לא ע"י יתבדך מה
 עשה משה ומה היה לו יתבדך לעשות האם יעבור שורת הדין. (ה) ושמה יאמר איש כי לדבר הרע ההוא
 מי יוכל לסבול והראוי היה לכלות את הכל והוא מאמרו יתבדך היתה לי כו' ואכלס ל"ח כי אז בקודמו
 יתבדך את הצ"ד של מעלה ועל משה אמר הוא יתבדך אל תכלו את הגל כי אם אספו לי והשאלו לי חסדי
 אשר לא תטאו בעגל כי הלא המה חביבים לפני שהם מקדשו שמי צמאים שברוהו ברוחו ונמולו במצרים עלי
 וזה פסח ששם היוחס סכנות מות כי זכחו את אלהי מצרים לעיניהם והערו למות נפשם כי יחבצו את
 חושבת מצרים לעיניהם ולא יקולסו ועל כל אשר על הזבח אז נמולו ולא אמרו הלא הם יקומו עלינו
 חן ועמוד על נפשם ברוחם ורובים שלא יקרב כעיר שכם עם שמוען ולוי נמולו קדשו את ה' ששמוען
 עובד והאמונה ועל כן ראוי לרחם עליהן ולבלתי כלותם על דבר הפרשנים החוטאים והוא אספו לי חסדי
 אשר לא תטאו בעגל ולא יוכלו עם החוטאים לעשות כלם כחזיק כרעש רק להרוג החוטאים על פי ב"ד
 בלבד ומה שקראתי חסידים את הכלתי עובד ע"ל הוא להוסיף טרחה בדיתי עלי וזה וקדשו שמי :
 (ו) והלא על כל זה יקשה כי הלא סוף סוף היה להם למחות ולא מוחו כי אלו קמו ששים רבוא על
 גלגת אלפי איש יהיו מצטלים אותם ועון מי שיוכל למחות ולא ימחה גדול כחוטא ואין מסתקס בידו לעשות

אֲחֻלְצֶה וְתִכְבְּדֵנִי : יוֹ וְלִרְשָׁעִי אָמַר אֱלֹהִים מַה לְךָ לִסְפֹּר חֲקֵי וְהַיְשָׁא בְרִיתִי עָלַי פִּיךָ : יוֹ וְאַתָּה שָׁנֵאתָ מוֹסֵר וְהַשְׁלַךְ דְּבָרֵי אֲהַרְיֶה : יי אִם רָאִיתָ נֶגְבַּ וְהִרְצֵן עִמּוֹ וְעַם

רוטמות אל

תאמרו שלא תדעה תפלה כי אם קריאה בעלמא וגם חף בלא תקדים תפלה לזרה כעמון היערוך שז"ך לא
בצר כי אם גם בלא הקראתי רק ביום זרה עכ"ל אהל"ך למי בעמלי ולא ע"י מלאך ולא יהיה ע"י כעשה לך
טובה כי אם כמקבל כבוד ממך וזהו ותכבדני והוא כי על ידי הסודותך שע"י כן אהל"ך פקוד"ך יהיה לי
לכבוד ולתפארת ולקדוש השם בשמי הכל כי ידעו השגתתי הגדולה לעושה רצוני . (טז) ושמא תאמר כי אחר
שמי שומע תפלה כל מה גם לרשע אעשה כן ל"ז אל תחשוב כך כי הלא ולרשע אמר אלהים קרא אחר
כי אין ל"ל תפלה כדרך כחם תפלה כי שם תפלתו כי אם גם אם יספר חקי או יזכיר לפני בריה שלא
עברה לא אענו . ולכא הלא הענין מצירה שמי מאמרי רז"ל האחד במדרש העולם והופא בספר הושר פרשה
ואחד עובד"ל דברי אחאי ועדות אלהי"ז ל"ל כי צדי"ן ריפתה דמוחא ע"י הזכיר פטוס הקרנה ומעשה
הקרבנות המגפה ועלית וכן הרז"ל שנתעטף הקב"ה בשליה לצור ואמר ל"ג מדות ואמר למשה בעת זרה עשו
לפני כסדר הזה וברית כרותה ל"ג מדות שאינן חוזרות ריקם והנה על זה הקבו כי הרבה עשו כן ב"ג מדות
ולא אלהיו ושמעתי בשם לבנה הספור שכל כן לא אמר אמרו לפני כסדר הלא עשו לפני כסדר הזה שחון
לומר כי לאו במעירה לבדה הלי"א מילת"א הלא במעשה כי ארון המדות שזכרתי רחום והטון פ"ך אפי"ס כו'
לעשו אחס כסדר ההוא ועל ידי כן לא ישובו ריקם והנה הסיקוס זהו יהיה כסופר פטוס הקרנות
ומעשה הקרבנות שז"ך יהיה גם המזכירן קרבן לשמי ותבדך כוונת"א חת נפשו כקרבן לפני . ונכ"א אל
הענין אמר הלא אמרתי כי אם תעשה עמך קרבן לפניו יתבדך בהכנות וחסידות כי אז קריאה לבדה
שתקראתי אהל"ך ותהיה כמבדתי אמר לא כן הרשעים כי אם ולרשע אמר אלהים חון ל"ל ע"י תפלה כי
אם גם כי יספר כסופר פטוס הקרנה וקרבנות וכדו"ל ג מדות לא אעשה כי אם לומר אלו מה לך לספר
חקי בקרנות וקרבנות וגם ותשא ברייתו הוא בריה ה"ג מדות אחרי שהוא על פ"ך בלבד ולא במעשה שע"כ
לא אענה לא בזה ולא בזה בחופן כי לא אהל"הו ולא לכבוד יהיה לפני . (יז) ופרש ואמר כי הנה שואל
מוסר כי שואל וסורין אחת ומה גם ענה שלא תמסור נפשך קרבן שאל"ך כספק חוקי הקרבנות וגם
ותבדך דברי הס הדברים המיוחדים ל"ג מדות רחום והטון כו' אחר"ך הלא תעשה אלהים כי אם ששואל
בפ"ך ולא בלבדך לעשותם כי אם תשלוט אחרי גוף : ואתה שנאת מוסר ורשע"ך כו' וזאת הכוונ
בפסוק ואמר נמשך עם הבח"ס אחריו כי זה לתת פעם למה הרחום הוא יתבדך מלשמוע בתפלה הרשע
שהזכירו חקיו ו"ג מדותיו עם היות להן ברית כרותה בלא ישובו ריקם ואמרו רז"ל שכעלה משה למרום
מלאו להקב"ה שהיה אומר ה' ארך אפים ח"ל לנדיקוס והצני' לו הקב"ה חף לרשעים כו' על כן בזה רוח
הקדש בשמו יתבדך להוכיחו על פניו ולומר לא על חנם הארשתי מלענות על תפלתך כי הנה הנה שואל
מוסר ותבדך כו' אם ראות נגב כו' פ"ך שלחת ברעה כו' תשב בלח"ך כו' . (בא) על כן אלה עשית והתחשתי
עליהם מלהשיבך בהתחנן אלי ולמטן השביל לבוש ולא יראה לך ברעה כי געלתו כך על כן
עשיתי מה שאין מדרשי לדבר לזוכה עם הרשע במדבר זו פנים בפנים באמרי ואלה שואל כו' אם ראות
כו' וזה דמות היות אחיה כמך שמה שלא עשיתך הוא געלתו כך לבחתי קבל תשובה כדרך צמר וזהו
דמות היות אחיה כמך על כן שח"ס עשיתי לך ארכי"ך וגם אערכה לעיניך שהוא לזוכה חוקך ולא במדבר
שלא עם אשר לפניו לומר והוא שאל מוסר כו' אם ראה נגב ויזן עמו כו' . ועוד גלושית עשיתי שערבתי
עריכה וסדר התאח"ך ח"ך לא התפקרת בזה אחת לעשות זה הרע כי אם קו לקו היה ה"ה"ר יעשה לך בעל
הבית כאשר יבא ביחור הכתובים בס"ד וזהו ואערכה לעיניך כי ערכתי מערכת אשמותי ופדרס למטן הכל
מהמתקן למטן השביל כי לא געלתו כך ותשוב דדי . (בב) ולא לך בלבד א"י מחון בזה כי אם גם לל
היוש"ס לך ולומר דרך כלל ביום נא זאת שוכחי אלה בשפ"ף עסקי עשה"ו תשכחו אלה מלבוב ביום נא זאת
שהוכחתי וערכתי לרשע לעיניו למטן תשובו בראות כי לא געלתו העושה רע ככל הכתוב בפרס הבאו עד
בדר שאתרופ ואין מילי שוכלו כל זכויותיכם לגמרי או שהיו תוה"ס עליהם ולא ישאר גם אחד מלין בעדכם
ומילי אהבם מהיום מוכף וזהו פן אתרופ ואין מילי ולרמוז שבכל יום הולכים ומתפקדים יותר אמר שוכחי
אלה שהוא לשון הוה שבכל יום הולכים וזוכחים יותר באופן יבאו עד אין זכות מילי כמדובר . וביחור
ההנה הכתובים מפסוק (יז) ואתה שנאת מוסר כו' שהוא כי אין דרך ה"ה"ר הרע לפתוח אם האדם
יתפקר נגד קונו בזה אחת הלי"ה כי אם כעני המחור ועומד בחון ופושט ידו לפניו עד שיק לקו מתקרב
וגנבם עד געשה בעל הבית כדברי נתן אל דוד מהה"ך געשה בעל הבית והוא כי לא יתחיל רק לאמר
לו אל תעשה את הרע בשועל כי אם בשב ואל תעשה אל תעשה לשמוע מוסר ומורה מהעומדים על התקדים
חכמי הדור להשמיט חורה ומוסר כי מה ידעו ללמדך וליסבך ולא ידעת מעמך באופן כי יתחיל בשב ואל
תעשה וזהו ואתה שנאת מוסר ועל ידי כן נמשך כי ותבדך דברי אחר"ך שלא תחזוק בעיני השם רק כמשה
ותתקבל מעשות . (יח) ואחר כך בקום עשה עין רואה והלא חומר כי אם ראות נגב שהוא עין רואה

נא * לְמִנְצָה מִיָּמֹוֹר דָּרֹד : = בְּבֹא אֱלֹוֹי נִתָּן הַנְּבִיא כְּאֲשֶׁר בָּא אֶל בַּת שֶׁבַע :

רוטמות אל

לעמוד וזה אמר זוכה תודה שמעולם לא הוצרך להביא תפלות ותפלות כי לא חטא על הגשם והיו זוכה רק תודה הנה יבדלני. ועכ"ל אשר הוא שם דרך שחר היותו משוכחו אלוה המכר עד גדר שפסח ממנו דרך השוכה והוא שם דרך שמתחיל לשבז כי דרך נאמר על השוכה כד"ה יורה הפסחים בדרך הנה חבתי והקרב אותו ביותר כי ארצו ביטע אלהים כי בזכותו יבא ישע אלהים יותר מהלוי לא חטא מתחלה והוא עין מאמרו ז"ל גדולה תשובה שמקרב את הגאולה והוא ארצו ביטע אלהים. או יאמר אל תחיש מן הרחמים ששחק ק"ו לומר האם פרס אהמא עלך כח יר סמוך להחישתי עשה שחשתי ועשה צל היות איככה חובל לו ועל כן אומר כי אשרי מי שלא חטא ולא יצטרך רק לתודה לגמול טובה ולא להטחא ואשם כי דע הפנה כי הן חמת כי זוכה תודה יבדלני אך עכ"ל חמה שחטתה ואשמת אל תחיש מן הרחמים כי איני שואל רק חסד ליתגר והאר כך חשיעך וחושיעך מיצרך ירע כי הנה ושם דרך שחיו עושה רק שמיס דרך בלדז שחא ליתגר אז מיד ארצו ביטע אלהים שישועתו אלהים מהמלך זקן וכסיל אשר הוא מושל עליו עד כה. או יאמר בזכור מהמרו ז"ל ו"ל ארבי"ל כל השם אורחותיו זוכה ורואה ביטעו של הקב"ה שנאמר ושם דרך אל תקרי ושם אלף ושם דרך ארצו ביטע אלהים. ר' ינאי הוה ליה ההוא תלמידא דכל יומא הוי מקשי ל' שבחחא דריגלא לא הוה מקשי קרי עליה ושם דרך וכו' ע"כ. ראו לשם לב איך מתחם השכר לכות. ועוד שהמחשב הפסד מזה ושכר עבירה עובד מיראת העושה והאבה השכר והיו מהאבה המיתות. ועוד איך ידורו ר' ינאי ושם דרך על היות התלמיד נאמר מליבושו שחיו מהשבד הפסד וכו' כרשאון לשון שומא ליה דקדק אומרו זוכה ורואה ולא אמר רואה וכו'. אך הנה כד"כ פרשת ויפלה אמרו שעד אחרית העשם לא יקום אלהים כ"י שהוא לאח שפיה מהגלות כ"י ורואה את כבודו יתבדך יע אלהים באתם לא ישאר רק את קדוש יאמר לו ואמר כי השם אורחותיו מהשבד וכו' מזה בהדרגה יעלה עד קדוש יאמר לו כי מדה זו הכנה לעלות בסולם הקדושה והיו זוכה ורואה ש"כ עוד זוכה עד גדר שרואה וכו' שהוא שקדוש יאמר לו ודקדק באמרו ארצו ולא אמר יכתב לחיים צירופלים וכיוצא. הנה בזה נצין מר"ל על פסוק קדוש יאמר לו ששמים שיאמרו לפניהם קדוש כמו שאומרים לפני הקב"ה שנאמר קדוש יאמר לו כי הלא לאמר שיקראו קדושים כמלאכים הוא דבר מהקבל אך גדר כזה שיאמרו לפניהם קדוש כמו זר נחשב. אך הנה אין ספק כי גם שבעת השכינה בגלות כ"י והו חושע שהוא ישע אלהים כמדובר. הלא בגוף וגשם יראה בלתי אפשר לראות ולהכיר יתרון השכינה במציאותה מאשר בתהלה רק לרואה את כבודו יתבדך כי זולתו לא יביר רק מנד פעולותיו הנמשכות אחר זה ארצו שנין צעין יראה ביטע אלהים שיראה וירגיש ההפסד מנד עצמו יתבדך ואין זה כ"א דבקות נמרץ ואיש כזה ודאי כי למעלה ממח"ש השוללים היה מקום כבודו הוא וראוי יאמרו לפניו קדוש באתם. והנה לדעת ריב"ל אין מקרא זה מתקיים במחשב הפסד מזה ושכר עבירה רק על הנמשך ומשתלבל ממדה זו שאמור. אמנם ר' ינאי אמר ששם אורחותיו אינו להשבד הפסד מזה ומקיימה מפני השכר ושכר עבירה והנחתה כנגד הפסדה צניהם שא"כ אומרו ארצו לא יהיה עליו כמות שהוא רק שהוא זוכה ועולה עד גדר שירצו וכו' אך הוא במדקדק ונחשב שפשות המזוה באופן ובזמן לא יהיה פניה זרה בה ובל ימשך ממנה דבר בלתי הגון כהוא תלמידא שכל יומא הוה מקשי ליה והוא לחדד את הרב ואת עצמו ולבקר וללגן האמת כי על כן כבה רבי ויחנן על סילוק רשב"ל וציומא דריגלא שחיו ביום חדשות הרבה היה מנעב מהקשות לכל התגלות צעיותיו ולכל יתבייש הרב נמאח שם הזמן והעת לעשות המזוה שחיה משוללת מכל סוג והלאה ומה הרחיה בזה כי על ידי כן לא יצטרך לומר שהוא מוכן לשכר הכתוב רק שעליו ממש ששם דרך צעח ראו יאלו ביטע אלהים וזהו אומרו קרי עליה ושם דרך וכו' כי עליה ממש מתקיים זה ולא יצטרך אל מה שנמשך :

נא (א) לְמִנְצָה מִיָּמֹוֹר דָּרֹד כו' . הלא כמו זר נחשב שחמה הוראת הכנעה בבי והקנה על צפורה העבירה ואשר קפץ עליו ה' לא די שאמר למנח או מומור כ"ל למנח ומומור שורה שמהה

כפולה עם שמהראוי קניה מיבשי ליה על כן אמר צבא אליו כו' והוא כי דרך הנשים המנולאים חואנה להקל השמחה שחוקרר דעה מלהקן עותה ויפאר עושה על השמחה אך ע"י הסתערוות איש צבא וכיוצא שיעיר לו אזן כי אשר לא טוב עשה מה יקר הסדו יתבדך בזה כי ע"י כן יתן אל לבו לשבז עד ה' ויהיה ולא ימות וזה אמר למנח ומומור יוחת לדוד לומר שהיא שמהה כפולה על שני דברים. (ב) ה' צבא אליו נתן הנביא כאשר בא אל צח שבע כלומר כי להיות על דבר צח שבע כי צח זוגו היתה וגם היה לה גט כריתות היה הדבר קל צעיתו באופן לא יבז ויתקן מה שאין כן עשה שהעיר לו הנביא אין והצניח כי אלו היה הוא יתב"גם בשליחות הנביא מתנהג עמו כמאמרו אחרי כן אהה עשית בהאר ואני אעשה נגד כל ישראל והיה משלה הנביא שויכחהו לפני העם הלא יהיה לו מר ממות על כן זימר על שחם עליו הוא יתבדך ולא בלחו כי אם אליו לבדו שלא יכלם וזה כוון צבאמו צבא אליו כי אליו לבדו ולא לזולתו גם רמז לפי זה צבאמו כלשם צח כו' לומר כי אשר הוכפלה שמהה לא היה על עשיבות צפורה אומרו אחרי כן גם ה' העביר שחחקר לא תמות שהוא על צפורה החיים כי אם על מציאות צולו כאשר בא אל צח שבע שהוא על מציאות הוכחהו על ביחה צח שבע והוא

תִּמְאַרְתִּי וְהִרַע בְּגִינֶיךָ גִּישׁוּרֵי לִמְעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְּשִׁפְטֶיךָ : ה' הֵן בְּעֵינֵי הוֹלְלָתִי
 וּבְחַטְאֵי יִחְמַתֵּנִי אֱמִי : ה' הֵן אֶמֶת חֲפָצָתְךָ בְּמַחֲוֹת וּבְסִתָּם חֲכָמָה תוֹדִיעֵנִי : ה' תִּחְמַאֲנִי
 בְּאֲזוּב וְאֶמְהַר תִּבְכְּסֵנִי וּמִשְׁלַג אֶלְבִּין : י' תִּשְׁמִיעֵנִי שִׁשׁוֹן וְיִסְמְחָה תְּגַלְגֶּה עֲצֻמוֹת

רוסמות אל

אמרתי אני אדע באופן כי זכורים לי תמיד בצער מהחולל כן חטאתי לא אוכל לנשכחו כי הוא נגדי תמיד
 בהיותי נשוי לבת שבע כי גדלותי אותה אכזר עיניה באופן שהטאתי נגדי תמיד ולא אשכח מהיות מההן
 תמיד . או יאמר כמה שכתוב אללנו על פסוק אששה לו עזר כנגדו שהוא לא טוב היות האדם לבדו כ"ה עם
 אשה חפילו שלא יקח בת זוגו אך זאת ארסוף להשיב לו כי אששה לו עזר כנגדו כלומר אותו שהוא כנגדו
 הוא בת זוגו שהוא מקביל אל נפשו בשולם העליון והוא כנגדו וזוה יאמר דוד אליו יתברך אל יכבד עלי חטאתי
 לגל יסכר כלאה כי הלא מה שהוא חטאתי שהוא לקחה בת שבע היא נגדי מקביל אלי בת זוגי היתה תמיד
 מאז נכרתת נפשי ונפשה וגל היתה ביד אוריה חפילו בהיותה עמו באופן כי אין חספי וידי חספי : (ו) לך
 לברך כו' הגה כהזו אללנו על דרוש הידיעה כי יש הפרש בין ידיעה לדבור כי מה שאינו יולא מפיו יתברך
 רק ידיעה בלבד אוריה מכתתה מן העולם הכתוב אללנו עם אך הדבור לא ישוב ריקם וזהו מאמר הכתוב כן
 יאה דברי אלה מפי לא ישוב מלא ריקם כו' והוא מאמרם ז"ל והלו דריק ורבע לא מלא חסר וכמו שכתבנו
 על פסוק מי זה חמר וסיהי ה' לא לזה מפי עליון לא תלא כו' . ונבוא אל העין חמר הגה נה' אל תשא
 עלי תשאל לא על בנותי אוריה שלקחתי את אששה ולא על הגונע חליך על דבר השם אוריה אין בו דבר
 כי רק לבדך חטאתי ולא לו והוא כי גע כרמיות כהב לאשמו וכן על הגונע לך חמי כבד עון כי הלא מאז
 חמרתי לך שפחה אותי אל האבות ואמרת שלא נסיתני כהם ידעת שהשפחה כי עיך הרוחות השפיד ראו שהשפחה
 אך עדין אם לא היה רק מראה עיך שהיא הידיעה לא הייתי עושה כי אין הידיעה מכתתה אך נעטרך
 הדבור שהמרת לי לא תעמוד בנסיון ועל כן הורכחתה כי הדבור עושה רופס והוא מה שחלו ראו עיך ושיעור
 הכתוב מה שרע בעיניך שרלות מאל שלא חמרת בנסיון עשיתי לזה היה רק מראה עיך כי לא הייתי
 עושה אך מה אששה כי אמרת שלא חמרת בנסיון ועשיתי למען תזדק בדברך ולכן ראוי הוא שכתוב אותי
 בשפטך . או יאמר למען תזדק בדברך בהמך ארבעים יום קודם ייחיתי בת פלוני לפלוני כי מאז אמרת
 שהיתה עלי כי ראוייה היתה לי כי בת זוגי היתה על כן לא בלבד חספתי מן הדין רק גם החשבתי לי לזכות
 וזהו הוכח בשפטך שהלאתי עשוקה מיד עשקה כי היתה לזים חסר אשר לא בת זוגה היא ולא פשעה ולא
 השתהה ועשיתי מזהו דברך אשר יאה מפיך בה פלוני כו' . (ז) הן בעון הוללתני כו' הגה על פסוק בנות
 לבי כו' כתבנו שאמר דוד אם בחמרי בהנני ה' היה לבי שתחול וכלתי מסכים לעמוד בנסיון כ"ה מן השפה
 ולהן וכן פי ולבי שון אז אשוב שבתמי את לא כן הוא כ"ה אז בנות לבי כי שלם היה עם מאמר כי אלא
 שהפועל לא יאה מתוקן למען תזדק בדברך וכיוצא בטעם זה כעמ' מאמרם ז"ל לא היה דוד ראוי לאותו מעשה
 אלא שאם יחטא יחיד כו' וזוה יאמר הנני רואה כי איך עושה עוקר כי אם מהלב והכליות כי הלא הן בעון
 הוללתי מאז גרסת הולדתי על ידי עון בת לוט ששכנה את אביה שהיא זמה והוא שון פלילי ומאז הוללתי כמו
 שרז"ל מלאתי דוד עבדי היכן מלאתי בסדום וכן ובהמה ויחמתי חמי היא רוח הנקראת אם כמאל"ל וישם
 כסא לאם המלך לאמה של מלכות בית דוד ואז אשר נתחממה לשכב מרגלותו בעזו היה חסר חילול השם מריב
 לשונות כי על כן אמרו רז"ל שהשפלה בשו ויאמר אל יודע כי בזה השפה הנקן . (ח) ולא החשבתי אשה ה'
 הדבר לרעה כי הן אמת הפלת בפומות ובהנח כליותיהן כי טובות היה כלומר ולכן גם לי אל זה חפצ
 כי הן אמת היה לי בצרותם בחמרי בהנני ה' ומאמר גם חשפה עוקר והרואה כי בפומות שלי חפצתי כי הלא
 כמה שהוא פסוח מתורקך שמה לי בצרותם חכמה כעין אברהם שרז"ל שהיו פלומיו נובעות חכמה ואם
 לא שהיו עווחתי נאמנים לפיך לא הודעת לי על ידם חכמה וחפילו בדבר פסוח כי אשר אמרתי בהנני ה'
 ובמי שאעמוד בנסיון אמת היה בפומות כי פי ולבי שון ולא הייתי מדבר מפי ובלבי הייתי מכזב לך הלילה :
 (ט) תחמאני כו' ראוי לשית לב מה עין האזוב ואמרו ואסתר שהוא מיותר . ועוד שמיחס הסתרה אל עצמו
 ואם הוא מהטעו הוא החפוי . וכן למה משנה לשון מחפוי לסתרה . אך הגה ארז"ל על ארז המלועט שהוא
 למען ישיב אל לבו שהוא שפל כאזוב ולא יגים לבו לדבר לשון הרע כי גבות הרוח ולשון הרע הם משפחה
 דברים שמימיחס הנגשים ועל דרך כן יאמר הנה אשה ה' חפן מחול ליערה ותשייטנו זה אלהה פיך תחול
 בזה שחשתי באזוב ואסתר כמו שהשפחת את המלועט באזוב שיתן בו אל לבו הכנעה כן חטע בלבי הכנעה
 ושפלות להכיר חסרון האדם ושפלותו לפני קונו אשר חסר לו ואשר נגרע ערכי על ידי השויה וזוה ואסתר חמי
 מחנני קרוב אל מאמרנו על השיבו ה' חליך ונשובה שעלי ידי התחלתי יתברך אגמור אני החשובה ואחר שאסתר
 מחלאת העין על ידי הכנעה לבי לא אשטרך שהרב הכנעני שהוא פעמים רבות כ"ה פעם אחת הכנעני וזה
 משגל אלבין שזלת העטר מהלאת העין חקנה בו ליבון שאשענו זכות שעל ידי קדימת הכנעה אשוב מאהבה
 עד עשות מהזדון זכות כמפורט בגמרא כי השב מאהבה זדונות נעשים כזכות וזה אמר אלבין שאלבין את
 הכתם מרסוחו נמשל אל שחרות או אודם על ידי הכנעה אלבין אותו : (י) תשמיעני ששון כו' אמת שאלתי
 אותה

היציגו כדקמים אלהים אלהי תשיגתי הרגו לשיגו דקמתך : " ארני שפתי תפתח
 ופי גיד תהקתך : " כי לא תחפץ זבח ואתנה עולה לא תרצה : " וקחי אלהים
 רוח נשקרה לב נשקבר ותרבה אלהים לא תבנה : " הטיבה ברצונך את ציון תבנה
 ורומת ירושלים : " אן תחפץ וקחי ערך עולה וקביל אן יעלו על מזבחת פרים :

רוסמות אל

ליריה סה נחמד טי עמך על כן חסד השיב לי שכן יסדך סתם האשע פלך כי אז הוה יפועה סתמה סתולת
 על ידי נקמת הטיס סהס חסד יפלו אז כל המלכות סתמוס כולם ע"י חסד די לא יודין והדקת סתולת נחפץ
 ספסל ודכסל סהס כל סה' מלכות סתמוס כמקומו וחסד חס יפועה וסוהי לךך רוח נדיבה סיה רוחו וסחטו
 סל חסרס הקרולת נדיבה סודע כי על כן נקרו וסחל סני חסרס סה נדיב וחסד נדיבי סניס נחסכו
 טס חלי חסרס כסודכר לסעל . וסיה חרול כסחלסיה סיה כי ד' מלכס סעולו סיה חסרס סה' מלכות
 חסרל סך סענע ו ככל חרדך סך חסר ו סמי כרלשסר סך סעלס ו יון וסדלל סך גיס אז עולק וסס
 כסנע סקסומו כי סיה יסכן ועולק אז סיה עדין כעלס סך חון סענון כ"ס סחלו סכסל סיה חסר ד'
 מלכס סיה חסרס סיה דומת ד' מלכות סעולו סערהל וסחלו כי חסו כי וסוה יסער לסו סכסל חסס
 סחח יסחל כסר עסה נפלו ד' מלכס חלל סחח ידו וסוה יסער אז סיה חלל חסו חסו סניב לי סעון יסדך
 ססחוד ססחיסס לךך כי יפועה סל סקב"ה יפועה סל ישראל וסס לי סענע וסוה סחל חסו חסו סניב לי סעון יסדך
 סססני כי וסוה סיה ססוך כי על כן חסו נפלו סיה ד' מלכס נדולס וסוה כס נסודע ססכמי סחלס כי
 נגלול חס סכדוד כס סיה כסכות ועל ידי חסו חסס סיה לו כס סענות חסרס וסס ידק ססך ססוה .
 (סו) וסס חסרל סה' כי חסרס סחלי ססיה לו וסוה סענע חסר עשו סחן ליה חסר כס חלי חסוה
 סספסלס דכדך כו' וחסר סספסל רכוח אכיסס סחח כסני ססכיה . (סו) וסכלל חסר וסוה חסרס ססכמי
 סיה כי סעל סכדו"ס ססכרסו ח' כסכר חל חסר סו' ג"כ סענע עמי וסוה סעלני ססמס חלסס כו'
 כססרס כססך : (ז) ארני שפתי תפתח כו' חסר יסער חסו חסו סחלס ססכרס ססכרס ססכרס ססכרס
 כסן זקק מוריד סענע וסחל מוסרס כסס יסחלו סך כסכרס כלכד סל סיה עדין סחלס רוח וסס סך
 מנידס סכני סל מקס כלכד וסוה יסער סחיס סענע עמי ח' סחלס ספתי ספתח סקלמדי וססנדי לסחלל .
 ועוד סניה סל חסרס עד חסלל סך כעוד ספי יעיד סחלך כלכד ססחמי סחלס מסיב סוה וססו זקק
 וססוק סל סל חסרס חסרס . או יסער וססו כל סל סקק חסרסו כי חסרי וססו סח כל סענע חסר סל
 עקל על סחלל חסר וסלסיה עון וסעע חסר כסו חקדס ח' לסחוק לו סוכה על אז חס חסרסו סכני ככל
 מני נדולת סלכד סלס חסר יסער לי סייסחטו לסולו כסני דמך עוד חלי מוסך וססו כי חון
 חרך למר סחלס רכוח כי סחלו חון כי כח לחסר כי ח' חרך כסני ספתח כני ספי יעיד סחלך סחלס סחלס
 חס . וסוה כס עסה רכוח חסר סחלמי סחך וסקיסס . (יח) וסס חסרסו סקדקמו כעלס סניס סיה סיה
 סה סחל לסני וכן סה סהיה נרלס חלי סיה לכה רכוח סכרס עס סקכך כסרסר סכוכה וססכנה סוכה
 חסר כלבי כי כל סענע סקכך סיה חלי לעסות כי וססו לי סיה יסדך כללו נעסה כי וסס עמי סקכתי
 כסר חסרי סיה יסדך חלי סל יסך כסחך עממו חרדעו ח' כי לא סחפן סכנה וסחיה וסוה כסו לס
 חל חסרסו וסחיה סו"ו וסלל כי לא סחפן סחן זכח חך יסער כי סנה חוכה ססחלס מניח חון סקרו סיה
 לו סה סך מה ססחלס כסנע ע"כ כעלות על לבו סכל סענע סיה סיה סיה חלי סחלי לעסות כי וסוה
 חוכה סחלמי כד"ס חס כי וקריב מכס כי סקכרס חסות סיה חסרס עממו וסס יעיד סיה רוח סוה סחלס
 כלי סקכך ככל סחלי סוה חסרס חסמי כססור מה ססכר על ידי חוכה לא סיה סחן סיה יסדך יסד
 מה וסחל לו סהס עעון עולוחיס סו על זכוחיס וסו כי לא סחפן סני סכרס יסד זכח וסס כן
 חסר כ"ס יעיד זכח מני חון יסקו כי חוק כסחך כסר וסס סחפן לקבל כי חלל חון סקכך סככל סיה
 עולה ססחיה כלל לה' כעלה ועל כל אז עולה לא סחיה . (סו) וסר חסרסו סיס זכח מני חון סיה
 כי זכחי חלסס חלי סקכך סך רוח סכרס ססכרס על ידי סקכך לא סקכך עממו ועל כן חסרסו סל
 סחפן סעס אז כס סחיה וסו סכר יסו סה וסלס ח' כי כס סלל סכרס רוחו כעלס חלל סכר לבי
 וסס יפועה נדך סכר כלכד מוסר רכוח קבל אז ככל סכרן כלכד סקכך סכרן ח' כרוה כי כרוה סכרס כלכד
 סחפן וסס כלכד יס סכרן וסו וסו לב סכר וסס חלסס לא סכר : (כ) חסוכיה ברצונך כו' סיה
 כעח חוק סכנה סך כסכנע חסוה סייכיה כרלוק חס חון סיה סחמס רלון ססכמי לסוה סו
 סכולו זכחי וסל לסוה סו סכולו חייב כי אז סיה נדיקס וסקיס כסו מקרס סכוכו כלס נקלו כסו לך
 סן כלס כעדי חלכמי כסכורס חללו סוה ססחל חקתס וסו סחיה כעלך חסוה יוסלס כד"ס חלי סיה
 לך חסוה חס כני כו' . (כא) כי על ידי כן רוח סומוה ססחיה סעכר מן סחלך כי אז סיה ססולו
 עון וסל וסכך כסנע סך אז חסו זכחי חרך כד"ס כי נסח ח' חון כו' סעון וסחיה כו' חסיה כו' סיה
 סיה וסנח כלל כי אז לא יסו פריס ססכרס סחן לסחיה ססס פריס סכלס על סון סר ע"ה וסר סל
 על כל סחמי וסן ססוה סך כלס יסו עולס סיה על מוכח וסל יכלו על סן . אז יסער לו יעלו כי כסי

נב * לַמְנַצֵּחַ מִשְׁבִּיל לְדוֹד : = בְּבֹא דוֹאֵג הָאֲדוּמִי וַיַּגֵּד לְשִׂאֵל וַיֹּאמֶר הוּא בְּאֵי דוֹד
 אֶל בֵּית אֲחִימֶלֶךְ : ג מַה תִּתְהַלֵּל בְּרַעְיָה הַגְּבוּר חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם :
 ה הוֹיֹת תִּחְשַׁב לְשִׁנְיָךְ כִּתְעַר מִלְמֶשׁ עֵשֶׂה רַמְיָה : ה אֲהַבֶּתָּ רַע מִטּוֹב שִׁקָּר מִדְּבָר
 צָדֵק סָלַח : י אֲהַבֶּתָּ כָּל דְּבָרֵי בְלָע לְשׁוֹן מְרֵמָה : ז גַּם אֵל יִתְנַצֵּךְ לַגְּזֵחַ יִתְנַצֵּךְ

רוסמות אל

הבאים ומשכן היו פרים נקדצים על המזבח הולכים ומתמעטים למה שלא יאדה העולם מהחומות מ"ה ותכנה עלינו חיה השדה אמנם כאשר הכנה חומות ירושלים ואין פחד מהם אז לא ירדו על מזבחה והמעטו רק יעלו ויחרכו כי לא יהיו רק כליל לה' ולכבודו יתברך לא יהיו יורדים ומתמעטים כ"ה עולים ויחמרכו :
נב (א) למנצח משביל כו' . (ב) בבוא וכו' הנה תתהלל ברעיה הגבור חסד אל כל היום ענין ובמלת שונות שהם שתי קושיות למה כפל הענין ולמה שינה הלשון ומה גם שהיה לו לומר תהלה בא דוד אל בית אחימלך וה"כ יאמר מה שהגיד לו . אמנם הנה דואג היה צמסכן כמאמר הכתוב ופס איש מעבדי שאול ועצר לפני ה' ושמו דואג כו' והנה גם שהיה מגיד כל אשר עבר בין אחימלך ודוד במקום שהוא לא היה דבר רע ולא הוראה שידע אחימלך כי מלפני שאול היה בורח כי הדרגה שם אמר אליו מדוע הזה לבדך ואין איש חשך ויאמר אליו דוד לאחימלך הכהן ויאמר המלך עני דבר ויאמר אלי איש אל ידע מאומה כו' והנה הנערים יודעתי אל מקום פלוגי הלאומי שורה משל זה כי לא ידע אחימלך כי מפני שאול היה בורח ועתה המחור שאל ממנו מה יש תחת ידך תחשב להם כו' ואם כן אין חשך דבר רע לחייב את אחימלך כי חפילו מה ששאל לו באלהים יכול לומר כי להיותו חושב שהיה שליחותו שאול ומה גם שהיה לורך הגבור בו ומיכן יאל לשאלו שקבר אחימלך עם דוד אך החשב בו זה גלה דוד באמרו ויגד כו' ויאמר כו' לומר כי ויגד לשאלו את אשר שמע צבית ה' אשר היה דואג עבור שם ומפני שאין מהדברים ההם הוראה שהיה קבר בין שניהם על שאול חזר ואמר לו בא דוד אל בית אחימלך לומר לו הלו לא נמלא דוד עם אחימלך אלא צמסכן אשר עם דואג אפשר שלא החתיקו עוד לעשות קבר צינייהם אך הנה בא דוד גם כן אל בית אחימלך אל ביתו ממש וגומר הלכו ממש שם אם לא להחתיק עוד הקבר מה שלא היה אפשר צבית ה' אשר עם דואג ועל כן שאלו יגורו אומר כי כל אשר דברו צמסכן שורה כי לא ידע אחימלך דבר ההבולה היחה להסמור דבר צפני דואג וזהו ויגד לשאלו כלומר ועדיין כל זה אין רע אלא שייאמר לו בא דוד אל בית אחימלך : (ג) מה תתהלל ברעיה כו' אמר מה עלה בדעתך דבבר הווא האם גבורה תחשב כך עשות רעה שהיה כך הלול ממנה ודאי שאינה גבורה ואם הוא על מה שאמר שאול אין חולה מכס עלי ואין גולה את חזי והיה בדעתך שהיית עושה חסד עם שאול להרוח כי היית חולה עליו ומצטער בצמצו והיית צנייך כעושה חסד הלא צוה עשית חסד אל כל היום והוא כי הנה אל צועם בכל יום שביעור רגע כמימריה אל צועם בכל יום ויום והוא הרגע שהיה יודע בלעם לבין לקלל בו והנה על זה אמרו וחי זה ההכד שעושה שם הלא צול החסד להיות עושה והוא הפך מדתו אך הוא כי אם היה העלם בא פעם אחת לא היה אפשר לעולם לסובלו על כן חסד גדול עושה שמלתו רגע אחד בכל יום וזהו יאמר דוד לדואג אם חסד חשבת לעשות עם שאול הלא אדמה אחרו לחסד אל שעושה בכל יום צועם בכל יום אך הוא רגע ואחה עשית החסד אל שהיה העושה כל היום שהיה כלה זעם על כל כהני ה' להמיתם ציוס תמים כי חסד אל שהוא שיהיה רגע בלבד אחה עשית חסד שעושה אל המחמד כאלו כל היום הוא ולא כמו רגע . (ד) ואם האמר שלא נחכונת על הנוגע אלי רק על אחימלך נגדאה כך שהיה בן מות על ששאל לי באלהים ואין שואלין אלא למלך וקנאת על הדין ועל האמת גם זה שקר כי האמת הוא כי הוות תחשב לשוק שהן שתי הוות עלי וגם על אחימלך לא אחימלך היית כחער מלוטש שזחצחו ולי היית עושה רמיה שבנות לשוהרה אבו עלי ויחמסם לרדפני בכל חוקק הנחלות שבועלם וזהו הוות כו' כחער מלגש כו' : (ה) אהבת רע משוב כו' אמר אם תאמר שלא היחה כונתך רק להחזיק צמדה דבר אמת ועל כן ספרת כל המאורע כאשר היה אין זו טענה כי הנה אהבת כו' לומר מי יתן ובחוס לבב ספרת האמת אך לא היה כי אם שאהבת רע משוב ומה הוא הטוב שלא אהבת הלא הוא כי שקר הוא טוב עצמו מדבר דק ואמת בלה והוא כי מותר לשטות מפני השלום והאמת בקלת מקומות הוא חורבן שלם שהוא לשון הרע בחוסן משוב הוא שקר לפעמים מפני השלום מהיות מדבר אמת וזקק סלה בלי השקפה אל הפרש העמים וזהו אהבת רע משוב ומה הוא הטוב הלא הוא שקר טוב לעשות מדרך דקק סלה כלומר שהיה כך לומר שקר לעשות מפני השלום אך אהבת הרע יותר מהטוב : (ו) ולא עוד הלא שצירית פסולת מתוך אובל וזהו אהבת כל דברי בלע והוא שאמרת וישאל לו צה' וגם הרב נתן לו וגם יאדה נתן לו ואשר עבר צינחיים ששאל לו מדוע אהיה לבדך ואין איש חשך ואשר השיב לו דוד המלך ארי דבר ויאמר אלי איש אל ידע מאומה כו' שורה מזה כי צמסן לבו עשה אחימלך וכן מאמר שאל דוד מה יש תחת ידך תחשב להם למלא נפשו כי ירעב ולא אדה לו כי אם הדרגה אמר לו שלא היה לו רק להם קדוש ועכ"ז לקחו דוד את כל זה לא הגיד כי אם הסמיים ענין שאלת אחימלך ופסונת דוד לכל הראות כי צמסן לבו עשה וכן ענין הלהס כי אם אמר וזדה

צַרָּה הַצִּילָנִי וּבִאֲבִי רִאֲתָה יְעִנִי :

נה * לְמַנְצָה בְּנִינִית מִשִּׁבְלֵי לְדוֹד : = הַאֲוִינָה אֱלֹהִים הַתְּפַלִּי וְאֵל הַתְּעַלֵּם מִתְּהַנְּתִי :
 * הַקְּשִׁיבָה לִי וְעֲנֵנִי אֲרִיד בְּשִׁחִי וְאֶהְיָמָה : * מִקּוֹל אוֹיֵב מִפְּנֵי עֲקָת
 רִשָּׁע כִּי יִמְיוּ עָלַי אֲוֹן וּבִאֲפֵי יִשְׁמַמּוּנִי : * לִבִּי יִחַל בְּקִרְבִּי וְאִימֹת מִוֶּת נִפְלוּ עָדָי :
 * יִרְאֶה וְרַעַד יֵבֵא בִּי וְתִכְסֵּנִי פִלְצוֹת : * וְאָמַר מִי יִתֵּן לִי אֲבֵר בִּיּוֹנָה אֶעֱזָבָה וְאֶשְׁכְּנָה :
 * הַיְהִי אֲרַחֵק נֶגְדַּי אֲלֵן בְּמִדְבַּר סָלָה : * אֲחִישָׁה מִפְּלֵט לִי מִרוּחַ סָעָה מִסָּעָר :
 * בִּלְעַד אֲרֵנִי פִלַּג לְשׁוֹנֵם כִּי רִאֲתִי חָמַס וְרִיב בְּעִיר : * יֵא יוֹמֵם וְיִזְדָּה יִכְרַבְּתָה עַל

רוסמות אל

המים שזאף כי אם שהיו מביט בהם צעתי והם לפני חיים וקיימים כאשר היה זה פעמים שבהיותו דורך
 אמתו שאלו וחילו ובעיקר הרדיפה נחרלו פנים והצילו ה' והוא רואה ומביט באויביו ולא השליטס ה' זו וגם
 לא ממו הם וחזו כי מכל צרה הצילני ה' ובעת ההללה באיבי ראתה עיני נחיים ולא נחמס ה' להרע
 עמדי וזה עוב לי שלא נעשו על ידי כלל :

נה (א) לְמַנְצָה בְּנִינִית וכו' מרוב שיהו על יגונו המקרה עליונות הולך כלי יגונו ציור לעיר שמה
 לחול רוח הקדש וחזו למנצח צניעות כדי שהחול משכיל לדוד : (ב) האוינה וכו' הנה

הנה חספלי וחצרי כן חסוב להתקן על הדבר עצמו אל תאמר שהאין את החפלה לעשות את שחלתי וחצרי
 כן מה בלע להקשיב התנהגו שחצרי כן אחר עמות התפלה אל העש כן כי אם האוינה חפלתו ולא על שכבר
 שמתה חפלתו שמתע ששמוע גם התנהגו וזהו אל חתעלס מתהנתי . (ג) ושמה תאמר לא ימנע או העני
 בחפלה לבדה או לא הענה עד התנהגו את החפלה לא חספיק בודאי שרך לשמוע גם התנהגו וחס חספיק
 גם חוכי רחוי חשורך פי מהסרית בחתנות ללא לזכך הנה הוא כי מרוב שיהו וכעשו על יגונו לא חשור
 כח לומר לעמני די בחפלה לבדה כי חצרי כן ערדתי מתלהב בתמהו ודלאת לבי הולכת ומתחשפת על ידי
 שחשימה לעמד צרוב תמהו וזהו הקשיבה לי החפלה הזכר ועני ועל כל זה לא חוכל לשחוק מהתחנן
 חצרי כן כי מרוב שיהו לרדך כדי שחריד בשיהו ואמעטנו שואהימה אחר החפלות בחתנות . (ד) סקול אויב
 כו' נראה מרז"ל וכן הסכימו המפרשים כי מחזור זה אמר בצרחה מפני חבבלום בנו ובזה יאמר מקול אויב
 הוא שמה האומר אל לא איש הדמים כו' מפני עקת רשע הוא החיובל במועליו בל אל פלגשי חרך
 והלך שמה שבטיהם הוא כי לא ימיו עליו און לומר כי חחת און שפעלתי היה זה לי על כן זה חומר
 השיב ה' עיך וכו' וזה מיעץ בל אל פלגשי חרך וכו' שהוא כמ"ס ז"ל שאמר לו חבבלום וכי זה מחזר
 ח"ל מלות ה' חחה עושה על עונו כי כה אמר ה' על עון צח שצע הגני מקום רעה מציקך כו' וככז עם
 גשך חחה עשית בחסר וכו' ומי יתן ויאחרו כי על ידי החף והרעה שיהקומנו עלי יוכה עונו ולא חמות
 כחאמרו גם ה' העביר חתאךך לא חמות ואלו גם עם החף אשר עלי ישממוני שעדין חמות . (ה) זה חומר
 והנך צרעךך כי איש דמים חחה שעדין רעת מיתה אוריה קיים עד חמות ואחיובל מיעץ להמיתני בחפון
 ששם שלבי יחול בקרבי מן הרעה על כל זה וחימות מות אשר הוכחתי בה נפלו עלי . או ששור הכחז על
 עקת רשע שיעץ לבא אל פלגשי עם שלא רחיתי הנה לבי יחול בקרבי שהוא הלך שמרנני ומקול אויב
 שקמים עלי להרגני חימות מות נפלו עלי שהן שני חימות מות שמה חררוג ושמה חררג . (ו) ועל כן יראה
 שמה חררוג ורשע שמה חררג יבא כי בחופן שיש צר בלבי וגם לפש מחימות מות ועדין שניהם בקרבי
 ועוד מעט ויהפשט גם לבשרי כי יראה ורעד יבא כי ואל"ח נחשפט גם אל העור ותכסני אל כל עמני
 פלזות שהוא סימור בכל עורי שאני מוכוה בו . (ז) וכ"כ החפעלתי שאחרתי בלבי מי יתן לי חכר כיונה
 כו' . מי יתן כו' רחוי לשית לב אל חומרנו כיונה צפח"ח הכ"ף . ולא צפח"ח שורה כיונה הידועה . כך
 הגה בהמלא איש צר וצפך נרדך מחויבו מצקשי נפשו ומעולל נפשו חומר מי יתן חימות ויעוה לא מתכמה
 ידבר כי לא יתן ה' לו וימלא עם חמות חך איש כו' יהושע כן לוי שהך עם רוחו ויחזו בגן
 עדן וישאר עם אם היה חומר בצרחה מי יתן ואלכה לי בצוף ונפש בגן עדן ואנוח שם לא לפחית ויחשב
 לו מאמרו זה והן זה מאמר דוד בזעם אפו מרודשו מי יתן לי חכר כיונה הידועה שחורה היא היונה ששלה
 נח מהחיה ששלה לדעת הקלו המים ובלה בעלה זית סרך כפיה וחר"ל מגן עדן הביאה ואמר בראות
 עצמו צורח בצער גדול מי יתן לי חכר כיונה שהלכה עד גן עדן כי לא הייתי עושה כמוה שהלכה ובעה
 רק העושה ואשכנה גם בגן עדן לעולם כי שם יעוה לי . (ח) כי הגריתו האת חכר חני יואל מירושלים
 הנה שחריק נדד מחויבי מה העלתי האם אלן במדבר סלה לא יתכן פי חשךך לבזב לארצי ואלה בכל
 עת שחשוב הרעה במקומה . (ט) כך און הכונה רק הלה ערחה ללאת לפי שמה מוקד רחיתה כשכל
 והסערה וזהו החיה חמלט לי מרוה סועה מסער הוא רוח סועה מסער פחאומיית רעת חבבלום הנשכב
 כעת להחכה כמעט רגע . (י) בלע ארני וכו' הנה החויב ורשע הזכר עם שלא חררגס יאות שחבלם

קָדַם סֵלָה אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפוֹת לָמוּ וְלֹא יֵרָאוּ אֱלֹהִים : כֹּא שֶׁלַח יָדָיו בְּשִׁלְמוֹ חֲלָל
 בְּרִיתוֹ : כִּי חֲלָקוּ מַחֲמָאוֹת פִּיּוֹ וּקְרַב לָבוֹ רַבּוֹ דְּבָרָיו מִשִּׁמּוֹן וְהִמָּה פִתְחוֹת :
 כִּי הִשְׁלַךְ עַל יַיִ הִבְהֵךְ וְהוּא יִכְלַלְךָ לֹא יִמְנָן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק : כִּי וְאַתָּה אֱלֹהִים
 תִּתְּנֶנּוּ לְבָאָר שַׁחַת אֲנִישֵׁי דָמִים וּמְרֻמָּה לֹא יִחַצּוּ יְמֵיהֶם וְאֲנִי אֶבְטַח בְּךָ :

נו * לְמַנְצָה עַל יוֹנָת אֶקֶם רַחֲמִים לְדוֹד מִכְתָּם בְּאֶחָז אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים בְּנֵת : = חֲנָנִי
 אֱלֹהִים כִּי שִׂאֲפְנֵי אֲנִישׁ כָּל הַיּוֹם לֶחֶם יִרְחַצְנִי : ג שִׂאֲפּוֹ שׁוֹרְרֵי כָּל הַיּוֹם
 כִּי רַבִּים לְחַמִּים לִי מָרוֹם : ד יוֹם אִירָא אֲנִי אֶלְיָךְ אֶבְטַח : ה בְּאֱלֹהִים אֲחַלֵּל דְּבָרִי

רוֹמְטוֹת אֵל

או יאמר פדה בשלום נפשי שלא פדתי אחר שההלה כי הנה כי אם מקודם עודני בשלום הוא ערם
 אקרא בשלום ההגות לי בערב ובקר ונהלים אשיחה והמה כבר פדה בשלום נפשי מקרב לי אויבי כי ערם
 תבא המלחמה כבר אני נפדה מערם אקרא מה שאין כן לזולתי אפילו לרבים לדיקים המחלשים עמי בלא ענה
 אותם עד אחר תפלה והוא כי ברבים מאשר היו עמדי ברבים מהם לא יתנהג כן. (ב) רק ישמע אל ואחר
 כך יעם והנה בזמן ההוא שהוא בצרתו מפני שבשלום בנו ג' הוא אויביו דואג אחיטופל ושמשו כהנימו
 הנמשך מחומר ישא מות עלימו אמר ויבט קדם כו' לומר לא את שלשתי אתי אומר בלע ה' כו' כי אם את
 אשר אין חליפות למו שאין עמידים להוליד בנים לדיקים מה שאין כן לשמשו והוא מחו"ל כי מה שלא הרב
 דוד את שמשו היה על שהיה עמיד להוליד מי שממנו ילאו מרדכי ואהבה על כן יושב קדם בלה לא יקה
 רק אשר להם כי שני דברים אחד אשר אין חליפות למו וגם שלא ירא אלהים הוא אפילו ממות הדיון והתכת
 הציבות הוא כי מי שהוא הוזה ועבר ויהיה שהוא יוצר הכל יתבדק שהוא יושב קדם בלה שהוא יושב בהווה
 וקדם שערב וסלה בעתיד שהכל גלוי לפניו יתבדק אשר יודע אשר אין חליפות למו שאם יהיו לא יחליפו
 במקומם כן לדיק ורואה שלא יראו אלהים הם הראויים למות שהיא בהם והוא למען השחיר את שמשו כן
 גרם כי היו חליפות לו שהיה עמיד להוליד מי שילא ממנו ומזרעו מרדכי ושכתי וכן היה כי האריך ימים
 עד הוליד כמ"ס ז'ל שעל כן לא המיחו דוד הנה עטם אחד שיושב קדם בלה אשר רואה שאין חליפות למו
 ולא יראו אלהים. (בא) ושמה תאמר למה תליתי הלא שמשו בחליפות והלא בלעדי זה חזר בתשובה ובה
 ראשון לכל בית שני ויבט דברים אחר אשר אין חליפות למו וגם שמשו במהלך בין כבודו בין כבודו מחול ויבטק להאריך
 לו עד זמן שלמה לזה אמר שלח ידיו כו' לומר הנה אשר שלח והרים ידיו בשלומיו הוא דוד שהיה לו שלום עמו
 כי על כן היה רבו של שלמה בנו מחו"ל חלל בריתו לגמרי. (בב) וגם שחזר ופייסו לא בכל לבו כי אם
 חלקו מתחמאות פיו וקרב לבו כו'. (בג) ומה היה מתחמאות פיו אמור לו השלך על ה' יתבך אם רוספת
 בקרב ומלחמה זו ובאשר נוולת הוא אוח כי לדיק. אחת ולא בלבד עשה כי אם לא יקן לעולם מוט לצדיק
 הפך אומרו בתחלה והקן ברעתך כי איש דמים אתה. (בד) ושמה תאמר כי הלא תאמת שלא ימותו רק
 יקבלו ביהנם בחיים ואיך עשה אתה אמר שימומו תרי מנו תלהת הלא הוא ואתה אלהים ידעתי כי לא
 תבחר ומקדם לתת להם יסוריהם בעה"ז כי אם שחוריהם בזהר שחת לידון ולא תאריך להם על פה כי אם
 אשתי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם שקצנת להם ואחי שלא קצנת כי כלום כי הייתי עמיד להיות נבל האשתי
 כך שתקן לי היים והוא כי בקש לו מהאדם ומהאבות כעודע או יאמר איני אומר שלא יחצו ימיהם כדי
 שהשתי שחסיור מהם תתנם לי כי אני אשעה כך ממקום אחר :

נו (א) לְמַנְצָה עַל יוֹנָת אֶלֶם כו' מִשְׁבַּח בְּשִׁיר וְלִמְנַח לְה' עַל מַה שֶׁנִּפְסַח הִתְהַלַּךְ יוֹנָת תְּמִינָה נִלְמַת
 מִלְּהַרְבֵּי אַחֵר מְדוּתוֹ ית' אַחֵר הַמְשִׁיחַ מֵאֲחֵז ית' לְמַלְךְ וְמַה גַּם שֶׁשׁ לְשִׁבָּה עַל הַיּוֹתָה
 יוֹנָת אֶלֶם לְמַה שֶׁעָשָׂה לָהּ שֶׁנִּי רְחוּקִים ח' מִיד שְׂאוֹל ב' מִיד פְּלִשְׁתִּים שְׁנֵרָחָה כִּלְאוֹ הִיא הוּא ית' רְחוּק מִמֶּנּוּ
 בְּשֵׁי הַעֲנִיּוֹת וְאֵין ז'ל שֶׁהִיא נֶאֱלָם כִּי הִיא מִכְתָּה וְכֵתֵר לְדוֹד מִחֲשֵׁב לוֹ יִתְבַּרְךְ לְמַעֲטִיר אֹתוֹ כִּי אֵת אֲשֶׁר
 יִאֲחָב ה' יוֹסִיף וְאֵין הוּא שְׂנֵי רְחוּקִים בְּרַחֲמֵי אֲחֵז אֹתוֹ כו' כִּי נֶס מִתּוֹךְ פֶּחַד שְׂאוֹל וְיִלְבַּד בְּפֶה פְּלִשְׁתִּים הַמְהִיחוֹ .
 (ב) וְאֹמֵר חֲנָנִי ה' בְּצָרוֹת מֶן כִּי חֲנָנִי רֹאשֶׁה יִהְיֶה לִי שׁוֹם זְכוֹת וּמְלִיץ בְּשִׁמִּים בְּעַדִּי כִּי הֵלֵךְ עַד כֹּה כֹּאשֶׁר
 שִׁאֲפְנֵי אֹמֵשׁ הוּא שְׂאוֹל גַּם שֶׁהִיטוֹ כִּנְבֻלַּע בִּידוֹ כִּי שִׁאֲפְנֵי אֵין רַע כ"כ כִּי הִנֵּה גַם כִּי הִיא כָּל הַיּוֹם לֹחֵם הָיוּ
 חֲרָטוֹ לְעִיבוֹתָיו ח' שֶׁלֹּא הִיא לִי רַק לֹחֵם ח' וְעוֹד כִּי לֹא הִיא רַק שִׁלְחָנִי בְּלַבַּד בְּצַעַר אֵךְ בְּסוּף לֹא הִיא
 מִמִּית כִּי אֵם הִרְצֵנָה מְדַבֵּר עַל לְבִי כִּי הֵלֵךְ אֵת ה' הוּא יִרָא . (ג) אֵךְ עָשָׂה שִׁאֲפּוֹ שׁוֹרְרֵי כָּל הַיּוֹם כִּי גִרַר
 שִׁאֲפִיָּה וּבְלוּעָה כָּל הַיּוֹם תְּהִיָּה וְלֹא כֹאשֶׁר בְּשִׂאוֹל כִּי לֹא הִתְהַלַּךְ הַשִּׁיבָה רַק כְּמוֹ רֵבַע וְמַה שֶׁהִיא כָּל הַיּוֹם
 לֹחֵם לֹא הִיא רַק שִׁלְחָנִי עַל כֵּן אֲגִידוֹר אֹמֵר כִּי אֵין זֶה כִּי אֵם שְׂרָבִים לֹחֲמִים לִי מָרוֹם כִּי בְּשִׁמִּים רַבּוֹ
 מִקְּטַנִּי וְעַל כֵּן מִשִּׁפָּךְ פֶּחַד בְּצָרִים קָמִים עָלַי כְּעוֹדַע כִּי אֵין אֲדָם מִקֵּץ אֲלַבְעוֹ כו' וְעַל זֶה נֹמַם יִסְבֵּר כִּי אֲרָחָה
 הַסֵּתֵר פִּימִם מִלְּפָנֶיךָ הַלְלוֹה כִּי חֲנָנִי כִּשְׂאוֹל שֶׁלֹּא הִיא לִי רַק לֹחֵם ח' : (ד) יוֹם אִירָא וְכו' רָאוּ לְפִיִּם לֵב
 שֶׁה"ל כֵּךְ אֲשֶׁרְתָּ אוֹ עֲלִיךְ אֲבָחָה אֵךְ יֹאמֵר אֵין לָרָה זֶה כִּזְלוּתָה כִּי הִנֵּה דְרָכֵי הוּא שׁוֹם אֲרָחָה בְּמַה שֶׁאֵין
 אֵיךְ שֶׁאֵין כִּזְלוּתִי שְׂעוּבִים שׁוֹקֵר מַעֲטִי הַעוֹלָם אֵךְ אֵין אֵיךְ כִּי אֵיךְ אֵין מִקְּדָשׁ לְשִׁמִּים וְזִבְחָה אֲבָחָה וְיִסְבֵּר
 מוֹרָחֵי

באלהים בטחתי לא אירא מה יעשה בשׁר לי : י כל מיום דברי יעצבו עלי כל
 מחשבתם לרע : י יגורו יצפוני חמה עקבי ישמרו באישר קרו נפשי : י על און
 פלט למי באף צמים הורד אלהים : = נדי ספרתה אתה שיטה דמגיתי בנארה הרא
 בספרתה : י או ישובו איבי אזור ביום אקרא זה ידעתי כי אלהים לי : י באלהים

רוסמות אל * יצמינו בחיב

חזאי . (ה) והא חזי באלהים שאל נגדד הירח חלה שכבר חזי נמדת חלבים שחזרה ויסורין כבר ועל חזי
 מסברה על דבר חלבים חמד דבר על ירך כערף חויכך כי עלי נאמר כי חזי נסבחו מיוחדת וחס דכתי
 הסכנה הנחלית נחלת על כי יעקב ח"ח דברו כי דבר חלבים הוא כי אדרבה הללו דברו ולסבחו על מה
 שדבר טוב על וע"י כן שורה כי באלהים בטחתי לא חירח מה יעשה כבר לי הם גוים חלו סגורי גוים הם
 כשר ולא רוח ונשמה . (ו) אך מה שחזי דואג הוא כי כל היום דברי יעצבו כי היה כי תלמד להוליד דברי
 סודת ומתחילתו היו יולדים דברי שנות כדחיותי מתהולל לפניו וכן מניחם חזרו להלל דברו כדי שכותב ההלל
 ולא חירח חמה שיעשה כבר לי כי אם אדרבה דברי שנות והוללות ופואח מחמד להם הויכך להחולל כל היום
 ולא די שעה חמה שהייתי לפני המלך הלא הוא כי עלי כל מחשבותם לרע כי מחשבותם עלי היו כי לרע
 הייתי מחזקן כהחולל ולא שהייתי ממש שופה . (ז) וע"כ יגורו ויתקבצו כחמה עלי יאמרו וישמרו חלילי חמד
 שעה או שעות יולו חזי דברי דעה וינגלה כי ערמה שפיות וגם חמה עקבי ישמרו לחרות חזיה הדבר אך
 אם לחזק כדבר לרע שורה כי כן דעה חזי ובערמה התחוללי או אם חשמה כדרך שמים שלא יסורו
 בלכתם וחקך ועוד בקרבם כי הגה כל זה היה לי כחשר אם קוו נפשי בהאמה יולדת ממני כי כחוקים נפש
 חסם חרות לא יחשו מעליו עד לחמה כך חלו לא יחשתי כמו רגע בחופן שלא חסמה להלל דברו לנשמה בזה
 לינוג כלומר וכן העלה עלי כחלו שפיות והלילי : (ח) על און פלט וכו' הלא סברתי זה חמד היעשתי
 פלטים בנה עד שערתי מוח חזילה לפניך אל הפקוד עליהם כעת שחחם כי אם על חזון שטבו פלט לחז
 עד זה הדין כולל לכל העמים כי בחף של העמים המעוה להם לא הורד חלבים חז חלו חגג העמים כולם .
 (ט) והעטם יולו כי הגה מדי שפחה חמה וכו' והוא כי הגה חר"ל כי הוריד דמעה על חסם כבר
 שהקב"ה שופך ומתקן בנות גמזו וגם שלא נכסים עצמנו אל ביחור המחמד פה חזיה חן ספק כי מה
 ששופך הוא להורות היענות לפניו כענין מחמדם ז"ל על ישראל מרוב חיבתם לפניו מונה חומם כל שעה ועל
 כן חזי מוכה זכותן על טובות העולם הזה כי אם מיתון בנות גמזו לעולם הבא . ונבא אל הענין חמד
 הלא חמדתי שחן שטבו לי פלטים בנה שלא יעשו עמה על הדבר כי על חזון פלט לחז כו' כמדובר הנה
 הכעס הוא יען כי יודי הם דמעותי שילאו מחמתי רחמי שהוא כנאד שהורק הנה ידעתי שכל כך דמעות
 נודי היענות לפניך שסברה חמה חזון ולכן חבקק ממך שהעמים כנאדך הוא בית גמזך לומר העמיד ולא
 סנהה חזון כנפלה חלו וקבלו לחזרו יכבדך נאדך וחזיה הוא האורז שאני קורא נאדך הלא הוא חמד כספרתך
 שהוא מ"ס ז"ל על פסוק חזי חעביר כי טובי כו' סברה לו הקב"ה למשה בזה חזרה חזרה לו חמד
 גדול מכולם וחמד זה למי שחן לו וחזונו כו' חזיה הלא כספרתך שהוא בחזונו אורז הכתוב כספרתך כלומר
 כי על כן חזי חפץ שיעשו פלטים כעת על מה שטבו לי לכל יאלו דמעותי שכתבתי חז בזה כי אם יהיו לי
 שמורות לעולם הבא חמד שהיענות חן לפניך כספרת אוחם . או יאמר על דרך זה שיהיה דמעותי כנאדך הוא
 חזונך הטוב לחיה דבר שממדם לי לחשר הוא כספרתך הוא מלכות הבא מיהודה שהוא גור חריה יהודה כו' וחזמו
 שהוא על המלכות היולת ממנו מודע . (י) והנה עדיין אפשר כי מה שנאמר שם גור חריה יהודה כו' וחזמו
 ירך כערף חויכך שהוא המלכות לא עליך דוד נאמר ויהיה על חמד לו"ה הנה חקך בידי סימן והוא כי
 הנה גם נחלתי מתחת יד חכים עדיין חזי נדקך משחלו ויטעו כי בורח חזי מהם ובה לא יבדל שיעפעע כי
 כאשר היה פעמים והנה בזה חסמה ויהיה לי לסימן אם בפגעי בו וחקרא חזו חזוי חמך ישוב מלרדך
 חזוי ולא ימיתי הוא סימן כי המלכות שלי היא ואלהים עמדי וזה חזמו חז ישובו וכו' לומר אז כשישובו
 חזיבי חזרו ביום חקרא זה ידעתי לסימן כי חלבים לי כי חמד שמדד חם כל ההרדה לבקשתי ובזוואו לידו שב
 חזרו חזן זה כי אם שאלים לי והוא סימן מלכותי הכולל שגויים גם חמה יספכו עורף חזרו ויטעו מפני
 והוא מחמד הכתוב כספוטו כחמו ירך כערף חויכך שישובו חזרו וישנו עורף לגום וחכה חומם עורף ולא
 פלי ויתכן כי גם בחורה רמזו זה בחזרו יהודה חמה יודך חזך ירך וכו' והוא כי שבו שחלו חזרו דבר
 כי דברים טובים ויבחרו בחזרו חקרא זה בני דוד ויבחנו בחזרו יקרה נפשי עיניו היום וכו' כדוך חזיה
 בני כו' זה יהיה סימן שקמה בירו ממלכת ישראל ושגם הגויים יפנו חלו עורף ויטעו מפניו וזה ירמז הכתוב
 יודך חזך ויהיה סימן כי ירך כערף חויכך כמדובר : (יא) באלהים וכו' יאמר מה שכתבנו על מסנת
 כל החקיים חז החורה מעני סופו לקיימה מעשר וכו' שכתבנו כותה הענין כי טוב נגדד מדת ויסורין כי על
 יד גם כי יעמיד לא יסמן וינעט כי נשאר נכעט מהעני וזהו כל החקיים חז החורה מעני סופו לקיימה
 מעשר שגם כי יעמיד לא יעטע מה שחן כן העושר שחם מבעל החורה מעשר גם כי יעני לא יספיק העושי
 לדברו לקיימה כי רב הוללת שהקצו העושר שגם כי יעני לא חסור מעליו חלמו בחופן כי טוב נגדד המעוה

אֶתְלֵל דְּבַר בְּיָי אֶתְלֵל דְּבַר : י בְּאֱלֹהִים בְּמַחְתֵּי לֹא אִירָא מִה יַעֲשֶׂה אָדָם לִי :
 י גְּעַלִי אֱלֹהִים נִדְרֵיךָ אֲשֶׁלֶם תּוֹדוֹת לְךָ : י ד כִּי הִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת הֲלֹא רָגַלִי מִדְּחִי
 לְהַתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים בְּאוֹר הַחַיִּים :

נו * לְמַנְצָה אֵל תִּשְׁחַת לְדוֹר מִכְתָּם בְּבָרְחוּ מִפְּנֵי שְׂאוֹל בְּפִגְעָרָה : ב הֲנֵנִי אֱלֹהִים

רוסמות אל

לשררה שיבאו עליו יסורין ועוני תחלה למען יקיים את התורה מעשור וזה יאמר דוד עם היות שבי הפך ה' להמליכני הציב עלי יסורין תחלה כדי שאקיים התורה גם מהעשור כי בהיות שבאלהים הוא מדת הדין ביסורין אהלל דבר יהיה ודאי כי גם אחרי כן בה' הוא מדת רחמים ופובה שיהיה לי אהלל דבר ולא אשמך ואצטע . (יב) באלהים במחתי וכו' הנה אמרתי למעלה כי באלהים בפתחי לא אירא מה יעשה בשר לי שהוא על אכיש שהוא בשר ולא אדם כי נכחי היה ולא אדם הם כחאמנם ז"ל אדם קרויים אדם כו' אמר עתה אחרי אמרו כי ה' דבר טוב עלי בחורה באמרו גור אריה יהודה שפחד למלך ושכאשר ראה בלדת היסורין שבמדת הדין כן יראה ברחמי שם ה' בטוב אשר ייעד לו אמר עתה אל יהשדני שומע באמור כי כמה אצטע בכל הטוב ואני עודני עצור ואסור ביד שאלו שיעטרי מונה ירדפני ומי יודע אם תמלטה מיוד שאינו כאכיש הפלשתי על כן אמר על דרך ההקדס כי אשר על שבטתתי זו היצילי מה יעשה בשר לי שהוא אכיש הנקרא בשר ולא אדם כך אני בועש על שאלו כי באלהים בפתחי לא אירא מה יעשה אדם לי שהוא שאלו שהוא מישראל הקרויים אדם כי מי שהיצילי מבשר בבטחוני בו יצילני גם מאדם על ידי בטחוני בו יתבצר . (יג) עלי אלהים נדריך כו' הנה ידעתי אלהים כי עלי היו ולא על אחר נדריך אשר נדחת לו ידי נבואת יעקב בחוריה יך שבועך כו' יפתחו לך כו' גור אריה יהודה שהוא מלכות שבט מיהודה וכן על יסור שבט מיהודה כו' עלי היו נדריך ועל כל זה לא חייסם מה שהלאתי מפלשתיים בגת ומשאלו אל נדריך לבל ילאו ריקם ושלא אודך באמור כי שלמת נדריך כפוער חובך כי אם שאלם שתי הודות לך על נדריך ועל ההללה . **אז** יאמר עלי אלהים נדריך בחורה להוציא מלכותי מיהודה אך מה שחזיק לך טובה בעצם לגלם תודות אינו על המלכות . (יד) כי אם על כי הלאת נפשי ממות שלא בחתי עם אויבי למלחמה בפועל באופן שלא היתה הלאתי ע"י הרוג אלו מאלו והיה איבוד נפשי אם הייתי הורג מישראל שבכללם יהיה דם נקי וזהו כי הלאת נפשי וזה יהיה לי סימן כי הלא גם את רגלי מדחי תציל והוא להתהלך כו' והוא כי הנה ארז"ל על פסוק את רגלי מדחי אלהים עמה עם הפחו לא אומר לה תאמר שבקשו לדחות חוקך בגיהנם על את רגלי מדחי וביארנו שם שהוא כי הנה יתבצר להעביר לדיקום בסילוקן דרך גיהנם שימשכו עמהן נפשות רבות מגיהנם ויעלו אדם ועל זה שאל משה אוני מדי עברה רחמה שיש כמה יתלו מדי עברה להעלות רשעים לדחות אותה לגיהנם והביעה שלא היתה יראה מזה כי את רגלי מדחי על דרך זה יאמר הלא כאשר בקש לי יתבצר דרך הלה באופן תגל נפשי כך בעלותי בסילוק יציל רגלי מדחי והוא שלא יעבידני דרך גיהנם פן יתבצר לי מדחי רק יזכני להתהלך לפני ה' באור החיים ולא דרך חשך המוות שבגיהנם . אז יהיה בשם לב אל אמרו להתהלך שהוא לשון טיול ולא אמר להלך והוא כי הנה ארז"ל שאלם הקב"ה לירבעם חזור בך ונטייל אני וכן ישי ב"ע כו' הנה כי דוד הרוץ לפני אלהים ופנה יאמר מה שאלם עיקר תודות לך לא על המעלה שבעולם הזה שקיימת תודתו עלי והמלכותי רב עוד לי שתי תודות א' על הלאת נפשי ממות גיהנם שהוא מות הנפש על ידי השררה המהטיאה כאשר החטיאה את ירבעם ואיבדה ממנה טיול ג"ע כי אם אני אודה לה' כי גם הלאת נפשי ממות . שנית שזולת ההללה תציל אפילו רגלי מדחי מלהיות נדחה כי אם מוכן להתהלך ולטייל לפני אלהים באור החיים הוא בן עדן :

נו (א) לְמַנְצָה אֵל תִּשְׁחַת כו' הנה מהראוי היה יאמר בברחו מפני שאלו אל המערה כי במערה

הדרכה היה שאלו ביד דוד וגם אמרו חניי ב' פעמים והפס בין שניהם . אך יאמר המני מומר ואומר למנח למי שהיה כמעט בידו בהשגחתו וכאומר לו אל תשחח את משה ה' ועשה מכתם ומחזור כי עודנו דוד במערה עם אכיש ושאלו לבדו שם שהיה כמת אהל ידם עכ"ל היה כבורח דוד מפני שאלו בהיותו במערה עם שהיה כממסר בידו ואדרבה היה אז דוד כבורח מפניו פן ימות תחת יד שאלו שהוא פן ימות את שאלו ויסתכן דוד על שלחו יד במשה ה' וימות תחת ידו ובבחינה זו היה במערה כבורח דוד משאלו . (ב) ואמר חניי אלהים חניי לומר חניי מאתך שלא אהרננו והתחטא כי לריך אני למלך תן בעיניך לעזרי וזכור חניי אלהים ושאלו מאמר הלא זה בא להרגני ואם לא אהרננו עתה בלאתו מן המערה והיה עם כד הילו והאודע אליו כי אי אפשר להסתר ממנו כאשר ה' הלא יהרגני ומה בצע בבחתי שלוח בו עתה את יד לזה חזר ואמר חניי כלומר חניי לתן בעיניו בל ימיתני וכן עשה לו אלהים כמפורש שם בבחובים שאדרבה שים הוא את דוד וז"ל אלהים בין חניי ה' לפני כי ה' הוא היות דוד לתן בעיניו אלהים והשני בעיני שאלו ונתן עמו כל כל אחד על הראשון ושאלו לתן בעיניו ויבצר פן יחטא ויאבד נפשו כבורח את שאלו אמר העטם הוא כי כך חסיה נפשי ויאות לך לביעיה ולהצילה מן החטא . ועל השנית שהיא חניי בעיני שאלו פן יהרג את גופי אני אומר הטעם שהוא כי ובלל כפוך אלהים הנ' שאתה מומר"ד ומישרתי בצער בריחה וכוונת

נכון לפי אשירה ואומרה: עורה כבודי עורה הנבל וכבוד אשירה ישר: אודך בעמים אדני אומרה בלאמים: יא כי גדל עד שמים חסדך ועד שחקים אמתך: יב רומה על שמים אלהים על כל הארץ כבודך:

נח * למנצח אל תשחת לרוד מכתם: ה האמנם אקם צדק יעדרונו מיישרים תשפטו בני אדם: ג אף בלב עולת תפגלון בארץ חמס ידיתם תפרכסון: ד זרו רשעים מרחם תעו מכתן דברי כזב: ה חמת למו כדמות חמת נחיש כמו

רוסמות אל

הוא הלא הוא כי הנה גם נח ה' ועורה כבודי היא שבינה שקראה כבודי ומרים ראשי וגם עורה הנבל וכבוד שהיא על ידי רוח אפסות שמנצח בהם ומנגינם מאלוים שהם ההנהלות המרחות ורוח הקדש גם מקודש ללרה והנאה כי ואלי אשרה שהר כדרכי תמיד אחר ההכנות הנ' כי לא יהיה מלדי שום עיבוד כהשר קודש ללרה כי נכון לבי אלהים כמדובר. או יאמר כבודי על נפשו ואמר כל כך קשה נפשי אורה והתעוררות על ידי הלה זו שאעדיף על הקודש כי אומר לכבודי עורה ואומר עורה הנבל וכבוד כדרכך לעורתי ועל כל זה הקדים אלי על ידי כבודי כי אשרה שהר כי אהיה אלי המעורר השחר קודש לנבל וכבוד: ז) אודך בעמים כו' בתזמור השמים מספרים הכרתו כי לדעת רז"ל ששבעה רקישים הם וילון רקיע שחקים כו' כי עולם הגלגלים כולו שמי ושחקים השלישי הוא התחלת עולם המלאכים מן הוא והלאה. ונבא אל הענין והוא כי הנה למעלה אמר שהיה נבקש חמס אלהים הוא שכירה מירוש על השמים כבודו שהוא על מדה דינו שיחלק למעלה ולא ישר בעולם. השפל רק כבוד התפשטות כפוי להשפיע בחצן והוה רומה כו' על כל הארץ כבודך. והנה אשר לא חשב ידו לדעת האמת הלא יקשה אף יתחלק שיהיה על השמים ושיהיה על כל הארץ כבודו ועוד כי אין כבודו יהיה על הארץ ועוד יקשה עליו אמרו רומה על השמים כי מי הציאו לרצן שיחלק וירוס ממנה על ין אמר הן זאת סברת גויים אשר יומרנו למזמה כי על כן אם הייתי מודה ומשנה חוקך בגוים אחי שואף שכניה ואומרך בלאמים לא אשרב אל לבי לומר האמת כי לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי. (יא) כי אם אמר כי גדול עד שמים הוא עולם הגלגלים הסדך ולא עד בכלל כי העולם מתחבב על ידי הוכרי בשמים כי הם ה' מהשפיע בחצן וגם היווה בה מערכות עד שם הוא הסדך כי ועד שחקים בלבד הוא אמתך בצמיחת האמת והצדק שאינו רק מזבל ומעלה שהוא עיקר עולם המלאכים כי יומרנו למזמה ושהארץ תתנהב עני ידי הוכרי השמים. (יב) אך שגר נחלו אבותי כי האמת הוא אשר אמרתי רומה על השמים כי שכניה בתהוונים וגם שחרום על השמים על כל כבודה המהפכת ומשניה כמדובר ועל כן חזר לומר רומה כו':

נח (א) למנצח אל תשחת כו' חז"ל שהיה אומר לרוד כי כף המעל בסירה נכרת בקוים ושעל זה ידבר המזמור ובה יאמר למנצח למי שה' כחומר לי אל תשחת את שאלו צרכות הכסף ועל זה אמר מכתם לה' המכין לבו או לדור הזה זה מאחר שהיה כבודו כמון לו כתר ברהשו וזה לדור מכתם שעל ידי כן לא היה לו לפרוק לאחד מלכותו מאלו כמעשיו כבוד מלכות. (ב) דאמנב אלם כו' הנה על אבנר וכיוצא בו אשר עם שאלו לא בלבד היטה התלויה על דברו כזב כי אם גם יאשמו על שחיקתם מלומר למלך למה ישלם רעה תחת עובה ואמר האמנם כו' והוא מהאמר על מאמר לא מלחתי לגוף עוב משחוקה שאלם השחוקה עובה מהדבור הוא על עסק הגוף אך לא במילי דשמיא וזהו האמנם אלם הוא עוב ודלוי אך צדק הדברון בהם שהוא לשפוט צדק ולדון את כל האדם לקף זכות והוה משרים וכו' כמ"ש ז"ל על פסוק בלדק תשפוט עמיך שההא דן את כל האדם לקף זכות. (ג) ולא תאמרו כי בשב ואל תעשה בשחוקה מזה לא חשמו כי דעו כי חף בלב בלי דבור רק במחשבה בלבד נמלא שגולות תפעלון כי כחות טומאה הנעשים על עולות תפעלון בשמים כי אין זה דומה לכל מחשבה רעה שאין הקב"ה מנצח למעשה הלא בשחוקתכם יעמוד שאלו בסכרתו למיחתי ואלי ועמי ג"כ נהרגו בהם מאלו כי עולות רבות אדם פועלים ולא עוד כ"א שגם עבירה זו שצמחשבה תיחלם שבארץ בגלוי חפי' חמס ידיכם תפלטון כי אפילו חמס ידיכם שפעשו בפועל לא חדמו בלבבכם שהדבר רע לשבו ממנו כי אדרבה תפלטון בפלם פחיתות ותלוקות כי קוב הוא כהשר בזה לא תכירו גדר רוע המחשבת בשחוקה כי ענינת השחוקה זו הנורו גם עבירה הקל בעשה ולכן מהשנה כוחם למעשה תחשב: (ד) זורו רשעים תחשב: (ה) זורו רשעים וכו' אמר עד פה דברתי על השוק מלומר למלך שיחוק לי עונה שקרה נפשו בשמי שעל השוק אתי כועס וגם יתגר מזה על המלגלג שאמר לו כזב כ"כ מיכר כי בסירה נכרת כף המעל מה שמיכר לעין הפרש כריתה סכין או מספרים לקריעה הסירה ועל זה אמר זורו רשעים מרחם כו' והוא כי אמר כמה איתם ענין אשר ערב אל לבי לדבר שקד וכזב את אומר שמהכנות הולדתם מבטן יאלו בני תרבות רעה הלא זה יצדק ברעע במעשיו כשעוף צומה ודומה לו כי נאמר כי בלא לשום שמים היה האווג כהוליד אותו וכפי רוע ההבור יאלת התולדה וכמאמר הנביא באמר זה' גדרו כי גוים זרים ילדו אך אשר לו מדת דבר כזב ואלה דבר בלתי מחייתם אל התולדה כי אין נביות האב בחיבור מחייתם אל מדה זו וזה אומרנו זורו רשעים מרחם כו' לומר הנה מה שזורו רשעים נעשו זדים במעשהם

הנה

כִּי חוּה גַּם פָּאָמִי יִרְחֵן בְּדַם הַרְשָׁעִי : י' וַיֹּאמֶר אֲדָם אֶךְ פָּרִי לַצִּדִּיק אֶךְ יִשׂ אֱלֹהִים שִׁפְטִים בְּאָרְצוֹ :

נמ * לַמְנַצֵּחַ אֵל תִּשְׁחַח לְדוֹד מִכְתָּם בְּשֵׁלֶם שְׂאוּל וַיִּשְׁכְּרוּ אֶת הַבַּיִת לְחַמְתוֹ :

הַצִּילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהֵי מִמְתַּקוֹמֵי הַיַּעֲבֹבִי : הַצִּילֵנִי מִפְּעֻלֵי אֱוֹן

וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי : ד כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לַנְּפִשִׁי יַגְרוּ עָלַי גַּזִּים לֹא פִּשְׁעִי וְרֹא

חַטָּאתִי י' : ה בְּלִי עֵוֹן יִרְצוּן וַיִּפְגְּנוּ יַעֲרָה לִקְרָאתִי וְרָאָה : ו וַאֲמַתָּה י' אֱלֹהִים צָבָאת

רוטמות אל

מִיָּה עֲלֵיהֶם רַק הַרִיכָה שִׁמּוֹ עַל דַּךְ הַאֲמוֹר וְהִלֵּךְ עִוֵּב הוּא יִסְמַח לְדִיק כִּי חוּה גַּם מִמֶּה שִׁמּוֹת עֹשֶׂה הַרְעָה וַיִּמְשַׁךְ עִוְבָה לְדִיק כִּי יִסֵּן אֵל לְבוֹ וּפְעֻמוֹ יִרְחֵן מִלֵּךְ הַלֵּלֶה פְּסֻעוֹת בְּחַיִּי עִוְבָה בְּרֹחוֹ דֵם הַרְעָה וַיַּחֲסֵר הַלְדִיק יוֹחֵר כְּלוֹמֵר עִוֵּב וְהִיָּה שִׁמּוֹת עֹשֶׂה הַרְעָה . (יב) מִשִּׁיב דוֹד וְהַיּוֹד הֵלֵךְ נִפְיָק מִיָּה חוֹרֶפֶה שֶׁהֵנָּה וַיֹּאמֶר אֲדָם הַרְעָה נִקְמָה הַרְעָה הֵנָּה בִּזְוֵה נַחֲמַעַת זְכוּת הַלְדִיק כִּי חֵלֵל בִּזְוֵה כִּי מַעֲשֵׂו בְּעֵלֶם הַזֶּה בִּזְוֵה שִׁמּוֹת עֹשֶׂה הַרְעָה וְזֶה וַיֹּאמֶר אֲדָם הֵנָּה חָךְ כִּי לְדִיק לֹמֵר חָךְ שֶׁהוּא מִשְׁעֵם כִּי לְדִיק עֹשֶׂה כִּי נַחֲמַעַת בִּזְוֵה הוּא כִּי אֲכִינ וְרַקָּן מִיַּעֲשֵׂוֹן מִשִּׁיבָה רוּחַ הַקֶּדֶשׁ וְהַזְּמוּת הַנֵּה לְשׁוֹמֵת הַחָךְ זֶה יֵשׁ חָךְ חֵלֵל וְהוּא כִּי חָךְ יֵשׁ אֱלֹהִים שׁוֹפְטִים בְּחָרָן לֹמֵר עִוֵּב הוּא שִׁחִיחָה גַּם מִהַרְעָה שֶׁהֵם לֹא כֵן יִהְיֶה אֲדָם חָךְ יֵשׁ אֱלֹהִים שׁוֹפְטִים בְּחָרָן בְּעַלְמֵי כִּי אֵם בְּשָׁמַיִם אַחֲרֵי מוֹת הַהֶדֶם שֶׁהוּא חָךְ מִיַּעֲשֵׂו שִׁמּוֹת בְּחַיִּוֹת אֱלֹהִים מְבַטְחִים וּשׁוֹפְטִים בְּחָרָן חָךְ בְּכּוֹל הַרְעָה לֹא יִאֲמָרוּ חָךְ יֵשׁ כִּי אֵם שׁוֹדְדֵי יֵשׁ אֱלֹהִים שׁוֹפְטִים בְּלִי מִיַּעֲשֵׂו וְלֹא יֵלֵךְ מִזֶּה הַכְּבֹד רִיקָם כִּי יִרְדֵּךְ בְּדָם שְׂחֹלָה :

נמ (א) לַמְנַצֵּחַ אֵל תִּשְׁחַח כו' חֹמֶר הֵנָּה לֹמֵר לְמַנְחֵם לְמִי שׁוֹדְדֵי הַשָּׁמַיִם כְּהָלוֹ מִנֵּעַ וְחֹמֶר אֵל תִּשְׁחַח

לְדוֹד מִכְתָּם בְּעַל כְּהַר מַלְכוּת וּבִזְוֵה הוּא כְּלוֹמֵר אֵל תִּשְׁחַח הֵלֵךְ הוּא בְּשֵׁלֶם שְׂאוּל

וַיִּשְׁכְּרוּ וכו' שֶׁהוּא כִּי גַם שְׁלִיחוֹת בְּעַל בְּחַיִּוֹת לֹא מִנֵּעַ בְּחַיִּוֹת לֹא יִבְצֵר הַשָּׁמַיִם בִּזְוֵה שְׂחֹלָה שְׂחֹלָה וַיִּשְׁכְּרוּ אֶת

הַבַּיִת בְּלִילָה לְחַמְתוֹ בְּבִקְרָה כִּי אֵם כְּאֶשֶׁר אֲמַר יִשְׁמְרוּ אֶת הַבַּיִת הוּא לֹמֵר יִבְטְחוּוּ פְּחֹתָם מִיַּד בְּלִילָה לֹא

יֵאוֹם לְחַמְתוֹ מִיַּד בְּבַיִת הוּא מוֹמֵת חָךְ בִּזְוֵה שְׂחֹלָה וַיִּשְׁמְרוּ בְּלִילָה הוּא פְּנֵי שְׂחֹלָה מִיַּד לֹא יִבְצֵר

דַּךְ הַלֵּן חֲלוּפֵן שֶׁלֵּה הַרְעָה שׁוֹמְרֵי הַפֶּתַח כִּי ז' הוּא הַשָּׁמַיִם מֵאֲחֵר וַיִּבְרָךְ שֶׁלֵּה מִנֵּעַת בְּחַיִּוֹת שְׂחֹלָה וַיִּשְׁרֹם

מִלְּפָנֶיךָ וַיֹּאמֶר הוּא ית' רְגֵלִי הַסִּידוֹ מַלְכֵךְ : (ב) הַצִּילֵנִי מֵאִיבֵי וכו' הֵנָּה יֵשׁ שִׁי כִּי מִיַּד אֱוִיבִים הַאֲחֵד הֵם

הַעֲוֹנוֹת אֱוִיבֵי הַנֶּפֶשׁ וְהַשָּׁמַיִם הֵם כִּי אֱוִיבֵי הַגּוֹף וְהֵנָּה כְּאֶשֶׁר חָיִן מֵהַסּוּג חֲרָבִין אֱוִיבֵי הַנֶּפֶשׁ בְּעֵלֶם חָיִן

פְּהַר מֵאִיבֵי הַגּוֹף כִּי לֹא יִשְׁלֹט ה' וְחֹמֶר הֵנָּה הַרְחִיבוּ הוּא לְבַקֵּץ הַסּוּג הַחַיִּי חֲרָבִי חָךְ חֲמָסִם בְּכָל זֶרֶה הַבֹּשֶׁה

עַל הַהָדָם לֹא כִּי כְּלָלוֹת הַעֲוֹנוֹת הֵם הַמִּתְקוֹמְמוֹת כִּי בְּכָל זֶרֶה הַמִּתְקוֹמְמוֹת יֵשׁ אֵם חֵי אֵם וַיִּחַר הַמַּחְזִיקִים אֵלֵיהֶם

לְגַדּוֹ וּלְקִרְבָּה עֲלֵיו וְהֵנָּה אֲמַר דוֹד הֵנָּה חֵי יוֹדַע חֵי הֵלֵךְ הַעֲוֹנוֹת הַמִּתְקוֹמְמוֹת עַל בְּזָרָה ז' לְכֵן דַּךְ כָּלֵי חֵי לֹמֵר

עַל כְּלָלוֹת הַעֲוֹנוֹת אֲשֶׁר הֵם מִבְּחִיטֵם הַיְלִילֵי מֵאֱוִיבֵי אֱלֹהֵי כְּלוֹמֵר מִן הַחֲוִיבֵי שֶׁבְּהִלָּה מֵהֶם הַקֶּדֶשׁ אֱלֹהֵי שֶׁהֵם הַשָּׁמַיִם

וּבַחֲדָשׁ מֵחֵלְבֵי דַךְ כָּלֵי מֵאֱוִיבֵי אֱלֹהֵי בְּכָלֵם מִמִּתְקוֹמְמוֹת הֵם הַעֲוֹנוֹת הַמִּיּוֹחָדִים בְּזָרָה ז' מִמִּתְקוֹמְמוֹת כְּעַת עַלֵי הַשָּׁמַיִם

כִּי גַם שֶׁלֵּה יִדְעוּ הַמִּיּוֹחָדִים הַמִּתְקוֹמְמוֹת כְּעַת לֹא יִבְצֵר כִּי בְּכָלֵי אֱוִיבֵי הַמֵּה וְהַשָּׁמַיִם שֶׁחֲלָלָם וְהַשָּׁמַיִם עֲלֵיהֶם . (ג) וְחֹמֶר

דַּךְ הַיְלִילֵי מִפְּעֻלֵי אֱוֹן שׁוֹמְרֵי הַבַּיִת וּמֵאֲחֵרֵי דְמוּם שְׂחֹלָה וְסִיעָתוֹ הַחֲפִיזִים לְבִטּוֹן דְמוּם שֶׁהֵם דְמוּ וְהֵם זְרַעֲתוֹ כַּמֵּ"ס

ז' עַל קוֹל דְמוּ אֲחִיךָ זְעַקְסֵם כו' . (ד) כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לַנְּפִשִׁי וכו' מֵהַשְׂקָדָתוֹ וְאֲמַרְתוּ כִּי קוֹדֵם לֵךְ דִּבֵּר

הַיְלִילֵי מֵאֱוִיבֵי הַנֶּפֶשׁ לְקִרְבָּתִי שֶׁבְּזוּלֵי חָרָן הוּא כִּי הֵם עִיקְרֵי הַעֲוֹנוֹת עַל נִפְשֵׁי וְהַלְמָלָה הֵם לֹא הוּוּ קָדִים עַלֵי

לְמַסָּה עַל גּוֹפֵי חוּה אֲמַר כִּי הֵנָּה חֲרָבוֹ לְנִפְשֵׁי שֶׁהוּא אֱוִיבֵי הַנֶּפֶשׁ חֲרָבוֹ לְמַעֲלָה בְּכ"ד הַעֲלוּן וְעַל יְדֵי כֵן נִמְשַׁךְ

שִׁיבוֹרוֹ עַל עוֹסֵם שֶׁהוּא עַל הַגּוֹף עוֹסֵם לְחַמְתוֹ וְהֵנָּה סוּג אֱוִיבֵי הַנֶּפֶשׁ הֵם שְׂחֹלָה . הַסָּה עֲשֵׂן וּפְסַעַת וּבִזְוֵה

יִדְעוּ כִּי לֹא פִּשְׁעֵי הוּא הַחֲרָבֵי לְנִפְשֵׁי כִּי לֹא מִדְרָתוֹ כֵּךְ בְּזוּלָה לְמִרְדּוֹ חִלּוּלָה וְגַם לֹא תַחֲלִיתִי ה' כְּלוֹמֵר גַּם

חָיִן זֶה עַל חֲטָא שׁוּגֵג כִּי הֵלֵךְ אֲחֵה ה' בְּעַל הַהַחְמִים וְלֹא עַל חֲטָא שׁוּגֵג הוּוֹת מִבְּחִיטֵי לְיַד שִׁיבוֹרוֹ עַל עוֹסֵם

לְחַמְתוֹ וְחֵוֹ לֹא תַחֲלִיתִי ה' . (ה) חָךְ מֵהַ שֶׁאֲפַסֵּר הוּא עַל חֵיחַ עוֹן וְעֲלֵיו אֲמַרְתִּי הַיְלִילֵי מֵאֱוִיבֵי אֱלֹהֵי כִּי

עַל יְדֵי כֵן שֶׁאֲחִיתִי בְּלִי עוֹן לֹא חֲלוּשׁ אֵם רִיבּוּן וַיִּסְוּנוּ כִּי לֹא יִלְחוּ וְלֹא אֲחֵלֵךְ שֶׁחַמְתִּי אֵת רוֹדְפֵי חֵלְבֵי שְׂקָמוֹ

עַלֵי כִּי אֵם עוֹרֶה לְקִרְבָּתִי שֶׁבְּזוּלֵי חָרָן לְנִפְשֵׁי מִן הַהֵלֵלֶה תַּחְשׁוּרֵי הַעֲרֵם מֵהַ וְרָאָה וְהַשָּׁמַיִם ז' חָךְ לֹא

שֶׁחַמְתִּי אֵת שְׂחֹלָה וְסִיעָתוֹ כִּי מִיִּשְׂרָאֵל הֵם וְחֵוֹ עוֹרֶה לְקִרְבָּתִי וְרָאָה אֵם כֵּן מוֹת חֵי לְהִלְבִּילֵי כְּלוֹמֵר חָךְ לֹא

תַּחְשׁוּרֵי לְקִרְבָּתִי לְרֹחוֹת אֵם הֵם חִיבִים כִּי הַמִּיתָם וְלֹא אֲחִיךָ יַעֲשֵׂו עַל יְדֵי וְחֵם הוּוֹת גַּדֵּר הַקֶּדֶשׁ לֹא יִבְצֵר

שִׁיעָתוֹ כִּי אֵם הַעֲרָה מֵהַ בְּחֹפֵן כִּי שִׁי דְבָרִים כּוּוֹן ח' שֶׁלֵּה חֲחִיבֵי גַדֵּר הַקֶּדֶשׁ כִּי אֵם הַעֲרָה וְגַם לֹא לְקִרְבָּתִי

כִּי אֵם לְקִרְבָּתִי וְרָאָה וְהַשָּׁמַיִם בְּלִבֵּד : (ו) וַאֲמַתָּה ד' כו' מֵהַ שֶׁאֲחִיתִי שִׁחִיחָה מִנִּבְשֵׁי מִנִּבְשֵׁי דַךְ הַשָּׁמַיִם

וְלֹא שֶׁחַמְתִּי אֱוִיבֵי הֵלֵךְ הוּא כִּי הַצִּיבּוֹן יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ כִּי הֵלֵךְ וְחֵמָה ה' אֱלֹהִים שֶׁל כָּל הַבְּחִיטוֹת וְעַל כָּל זֶה לֹא

כַּחֲשֵׁה שֶׁחֵךְ דַּךְ עַל יִשְׂרָאֵל בְּחַל לְקִרְבָּתִי יִשְׂרָאֵל חוּה וְחֵמָה ה' אֱלֹהִים בְּחִיטוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל זֶה אֲמַרְתִּי נֹחַ

ה' כִּי הֵלֵךְ לֹא יִבְצֵר הוּוֹת הַשְּׂחֹלָתוֹת מֵהַ עַל מֵהַ שֶׁעוֹשִׂים יֵי וְחֵם לֵי מַחֲשַׁבְתִּי מֵהַ שֶׁאֲחִיתִי עוֹרֶה לְקִרְבָּתִי

בְּחַל גַּם הַקֶּדֶשׁ וְלֹא חֲשׁוֹב רִיקָם מַלְעֻמַּת עֹשֶׂה מַשְׁפַּח וְאִיךְ הַקֶּדֶשׁ הֵלֵלָה לֵי בְּלִבֵּד הֵנָּה הַחֲזִיקָן הוּא כִּי הַקֶּדֶשׁ

שֶׁהֵם

לְאֵלֵל אִם לֹא יִשְׁכַּעוּ וְיִלְיֵנו : יי וְאֵנִי אֲשִׁיר עֲזֶךָ וְאֶרְצֶנּוּ לְבַקֵּר הַסֶּדֶךְ כִּי הֵייתָ מִיִּשְׁכָּב
 לוּ וּמְנוּס בַּיּוֹם צַר לִי : יי עֲזֵי אֱלֹהֵי אֲמוֹרָה כִּי אֱלֹהִים מִיִּשְׁכָּבֵי אֱלֹהֵי הַסֵּדֶי :
 ס * לְמִנְצַחַת עַל יְשׁוּעַן עֲדוֹת כִּכְתָּם לְדוֹד לְלִמּוֹד : * בְּחַצְוֹתַי אֶת אָרֶם נִדְרִים

רוממות אל

מסבוכ וחסה ה' אלהים כו' ועשה חזק אל עיני ראשון והוא בטוב לב אל פסוק האמור בספר שמואל ויפטר
 מפני שחול כו' ודוד גם וימלט בלילה הוא ויפלה שחול מלאכים אל בית דוד לבמרו ולהמיתו בבקר והגד לדוד
 מיכל כו' כי אם חומרו ודוד גם וימלט בלילה הוא היה כי כשנפטר שמואל לא הלך אל ביתו כי אם שם וימלט
 ח'ך הכריחו מיכל אחר כך מביטו ח'ך ודאי כי מה שאומר אחר כך ויפלה שחול כו' ותודר מיכל את דוד
 בעד החלון כו' הוא פרוש על מה שאמר ודוד גם וימלט בלילה הוא שמספר ח'ך היה וחומר כי ויפלה כו'
 ותודר כו' והוא כי הלך דוד אל ביתו מעבוד יום כשנפטר מלפני עיניו ופרש שחול עורו שם או עש המיכה
 שלא מלאכים לבמור היות עד הנקר והוא לא הכיר בהם ותודר לו מיכל אם ח'ך ממלט את נפש הלילה
 כו' ואז ערס ויח'ך הרבה ברח ובמח' החמר ח'ך יכול לברוח שלא ראוהו כובצי הכית וגם למה לא המתון
 עד הני הלילה בנפול חרדמה על השומרים ולא מיד כשהגיד לו על קן חמר וישבו וכו' שהוא לומר הגה
 מהפעם ראשונה שבו לבמור בהערב שם לא פחדה כי אם מירשית כי אמרתו הגה ירח אני כי וישבו
 לערב צמוד לילה פעם שמה לבקש אותי לברוח את עודתי במקומי ויהיו ככלב כשלא יפלאומי וישבו עיר לבקש
 היכן מבטחי לברוח . (עו) על כן מה עשיתי צמוד שהמה יושן לחלו בחלחלת הלילה וישען השומרים
 מהיותם מסבכים בבית לחלו במקום אחד יחד עם שחול ערס ישבו לערב פעם שחול יחד ולא בכונה לחלו
 לשבועו עו לחלו כי אם לבס לבל החאחר אז ערס ישבעו שבו וילינו סביבות הבית בין החלילה הנחומה
 ערס ישבו היתה יסחי והחלילה עשה כי שבוש לא נכנסו לבקר אם הייתי בבית כי אם וילינו סביב לבטה
 כי לא שמו לב שבחוחו המעט שבו לחלו ולא לשבעה הספקתי לברוח . (יו) ובזמן שולינו שחבסם שהייתי
 במחודם ואני הייתי בר עורך וזה ואם לא ישבעו וילינו אז אשיר עורך במקום שבהתי שם כי אצור על השון
 שהיה לי מאתך להחשק לטום ולהמלט וחומרנו אם ח'נו לשון ספק חלל כמו אם כסף חלוח אם הקריב אם
 יהיה הויבל ובהגיע עת בקר שועדו לבמיתו וחמולת את עצמי במקום בטוח אז ח'נו לבקר בעת שועדו
 להמיתו אז ח'נו סתדן ואין לומר כי היתה ח'נה עוז ובצורה רק הורחת חולשה כי חלל חמולת ח'ני היתה
 בעתה אל הקקונמות מלהמה בזמנה וזה כי היית משגב לי בעמחה שהשבעתי מהארי והדוד ומגילת ומשפלות
 וזה ח'נה אל מנוס ביום צר לי כ"ח לא הייתי גם אם כי חללה והייתי שופך דמי ישראל וע"י ויהי מגעתי .
 (יח) וגם אם יונח שעזו והתחשקו היתה לי הוא ועזי יקרה ולא חל ה' עכ"ז עזי ח'ך חומר ותיחשבו ח'ך
 בבחינת מה שחללים משגבי בלא פעם כי ח'ש צדתי וח'נו כי והפני כי בזה מוח חללים שה' מעשתי בעבר ההוא
 כי ח'ן וסורין בלי עון נעשה לי חללי חסדי שבהפכה לי מדה"ל לחיים :

ס (א) רומנצח על שושן וכו' . הגה וירח מרז"ל כי על בני הגלות ידבר החומר ודאי לב לפי
 זה ח'ך יחמרו בהחוח את ח'רם כו' ח'ך לזה נשית לב אל חומרנו וישב יואב ויך את ח'רם
 וכו' כי חלל לא נמאל בספר שמואל שיואל היה בח'רם כי אם צדדי הויחם הוא חומר וישבו בן צדדי הכה
 את ח'רם בניח המלה שמונה עשר ח'ך ובספר שמואל נאמר סתם ומיחם הדבר אל דוד שהכה בח'רם י"ח
 ח'ך ח'ך ח'רם שח'רם שח'רם עש דוד או צלחיתו הכה את ח'רם בניח מלה י"ח ח'ך כמפורש בספרים הנז'
 ח'ך עתה כי לא בלבד היה מה שהכה ח'רם י"ח ח'ך כי אם גם שב אחרי כן יואב ויך במקום
 ההוא עצמו י"ב ח'ך ח'רם י"ח ח'רם גם מפורש בכתובים שם כי ח'רם הכה בח'רם היה על פי דרכו בשבוע
 מכות את ח'רם והוא חומר הכתוב ויעש דוד שם בשבוע מכות את ח'רם בניח מלה י"ח ח'ך וישב בח'רם
 מציבם כו' . ונזול אל הענין והוא כי ראה דוד כי חמה בני צדדים אחד מה זה היה שח' ח'נה ידע הכות
 על פי דרכו בשבוע מכות את ח'רם י"ח ח'ך מאלו ועוד פעם שית היה ח'רם ע"י יואב והפעם ח'ה' הכות
 על פי דרכו בשבוע מאלו והפעם השנית היה לכתחלה שש יואב לגיח מלה להכות על כן חמר דוד כי זה
 הווען להכות על העתיד כי עש היות כי ד' מלכות הם המשעדים את ישראל בכל ומדי יון וח'רם עכ"ז
 על פי דרך אחד מהשפלה רחבויים ילקה עמלק כאשר על פי דרך הכות את ח'רם הכה את עמלק והפעם
 השנית חמה בהכה שבעודו על ישראל כי יהיה לכתחלה ולא על פי דרך מלכות אחר והוא כי הפעם ח'ה' היה
 צענין מה שהכה ח'ה' ח'ך בהחוח את ח'רם שהיה על פי דרכו והפעם השנית כנגד מה ששב יואב לכתחלה
 על ח'רם ופטר דבר הוא כי בגלות מדי כי אז ח'ן הגלות מתייחס לח'רם כ"ח היה למדי שם בשבוען הצירה נפל
 שדוד ח'ן וכל חומרנו ח'רם אשר מאלו והוא שלקה על פי דרך לקוח בכל שהיה בימים ההם ע"י מדי וגם
 על פי דרכו בהגיל ה' חומרנו ממדי הכינו את עמלק שהוא מועין הכחת ח"ח ח'ך ח'ג הכחת ח'רם ומה
 שילקה ח'רם כחומרנו לבגוד הוא מועין מה ששב יואב על ח'רם ויכהו פעם שנית וגם צענין משלת ח'ן ועמו
 היה ח'ן לדוד בדבר כאשר יבא כס"ד . וזה ענין הכתובים למנוח על שושן הוא שושן הצירה על גלגלת ישראל
 שהוא במשלת ח'ן ועמו שהוא מעמלק שהוא למנוח על היות עדות ורליה מוכרחת והימן לדבר מעשה וגם

נְעַלְי עָלַי פְּלִשְׁתֵּי הַתְּרוּעָעִי : יא מִי יוֹבִילַנִי עִיר מִצְוֹר מִי נִחַנִּי לְגַד אֲדָוָם : יב הֲלֹא
 אַתָּה אֱלֹהִים וְנִחַתְנוּ וְלֹא תִצָּא אֱלֹהִים בְּצַבָּאוֹתֵינוּ : יג הֲבֵה לָנוּ עֲזֹרַת מִצְרַיִם וְשִׂיא
 תְּשׁוּעַת אֲדָם : יד בְּאֱלֹהִים נַעֲשֶׂה חֵיל וְהוּא יָבוֹם צָרֵינוּ :
 סא * לְמִנְצַחַת עַל נְיִינַת לְדָוִד : ב שְׂמֵעָה אֱלֹהִים רִנָּתִי הַקְּשִׁיבָה תְּפִלָּתִי : ג מְקַצֶּה

רוטמות אל

גוּלָּה יִסְרָאֵל לַעֲתִיד חֵין מִזֶּה עֵיבּוּב כִּי הֵלֵךְ מוֹחֵב כִּיר רַחֲמֵי כִי הִיָּה לִי מוֹחֵב כִּיר כַּסּוּר שְׂרוּחֹתַי צְמוּם
 בְּחוּכָה וְהוּא נִפְשֵׁי שִׁיחָה לְעוֹלָם מִקְרָב מוֹחֵב הוּא שְׂנֵתְרַחֲמָה נִפְשֵׁי מַהֲלָחַת חֵינוּ צְבוּחָה זֹהֲמָה צְבֻלָּה בְּחָדָם
 הִרְחִיבּוּן וְהִשְׁאֵר דְּבוּקָה בְּפִסְלוֹת מוֹחֵב וְהֵלֵךְ נִפְשֵׁי מִשֶׁם כְּרַחוּמֵי מַהֲבִיחָה הֵיחָ וְעַל כֵּן יִחוּת חֵיָה גַם נִחְלָמוּ
 לִי וְחַס יָי בִּי לְחִיָּה עוֹן עֲקָבִי שְׂנַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ כַּח סִמָּח מַחֲיָהם לְנַעַם מִבְּעַקֵּב שְׂעָדִיין לֹא פִּהְרָחוּ מִמֶּנּוּ עַל חָדוֹם
 אֲשֶׁלְיָךְ נַעֲלִי כִּמְהָ ד'ל' וְחָתָן חָדָם תַּחֲחֹךְ אֵל חֲקָרֵי חָדָם כו' וְהַסְּמִינן שִׁישׁ לִי מִשְׁתֵּה לִּיחָ הוּא כִּי עַלִי פִּלְשַׁת
 הִיָּה לִוְדָק שְׂתַּחֲרוּעֵשֵׁי שְׂהַרְגַמִּי בְּהַם הִרְבֵּה וְלֹא חָדוֹם. אֲךָ הוּא כִּימֶן לַעֲתִיד כִּי מִי יוֹבִילַנִי עִיר מִצְוֹר לַעֲתִיד
 שְׂהַתְקֵן בְּיָדֵי עִיר מִצְוֹר שְׁלוּ מִי שְׂנַחֲמֵי עִמָּה עַד חָדוֹם שְׁלֹחַ בְּמַחְבֹּיִן כִּי בְּהַזְוִיָּה עַל חָדָם וְהַרְבִּים וְחָדָם זֹכֵרָה
 שְׂהַם לַעֲבֹר הַאֲחָד שֶׁל חֲרֵץ יִסְרָאֵל מִי נִחַנִּי עַד חָדוֹם לְהַרְגוֹ י"ה חֲלָף בְּהַם עַל פִּי דִרְבִּי וְיִשָּׁב וְיִשָּׁב וְיִשָּׁב חֲלָף
 חֲרֵץ חֵין זֶה כ"א כִּימֶן עֲדוּת עַל הַעֲתִיד צַחַת ה' נִקְמָחוּ בְּעַמְלָק שִׁיחָה עַל יָדֵי כַּמְדוּבֵר וְזִהוּ מִי יוֹבִילַנִי עִיר מִצְוֹר
 שְׂהוּא כִּכָּךְ חוֹק לְהַפִּילוֹ לַעֲתִיד מִי שְׂעַהָה נִחַנִּי עַד חָדוֹם וְכָךְ פִּרְסוּ ז"ל עִיר מִצְוֹר עֲלֵיהֶם כַּמְפֹרֵשׁ בְּמַדְרָשׁ :
 (יב) הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים כו' הִנֵּה מִדְּבַרֵי דָוִד עַד כִּה יִרְאֶה כִּי חֵלְיוֹ תַּחֲיִיחַם הַחֲשׁוּבָה הַעֲתִידָה וּבִזְכוּתָהּ
 יִיבַדְנָה עַל כֵּן בָּהֵה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ לְדַבֵּר בְּעַד יִסְרָאֵל כִּלְאוֹ הַם הַמְדַבְּרִים וְחוֹמְרִים לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ מִזֶּה הֵלֵךְ יִרְאֶה
 כִּי אֱלֹהִים וְנִחַתְנוּ וְלֹא תִצָּא אֱלֹהִים בְּצַבָּאוֹתָיו הַלֵּילָה כְּלוֹמַר וְלִמָּה לֹא חוֹשְׁבֵינוּ אַחֵר. (יג) וְחַס הַאֲמֵר נָה ה'
 כִּי אַחֲרֵי שְׂחֻבְשׁוֹ גַם שִׁיחָה עַל יָדֵי חָדָם מַה בְּכָךְ יִבָּה הַעֲבוֹב וְיִבָּה מַלְךְ מִקּוֹם חֵין חֵינוּ חֲפִיזִים לֹא זָכוּת זֹלָתָנוּ
 וְלֹא עַל יָדֵי בָן חָדָם כ"א הֵבֵה לָנוּ עֲזֹרַת מִצְרַיִם הוּא הַיְהוָה שְׂשֻׁבֵב בְּשִׁלְמוֹת כִּי תַּעֲרַה עֲלֵינוּ רוּחַ מְמָרוֹם עַד שְׂחֵיב'
 הַיְהוָה יַעֲזֹרֵנוּ לְעִבּוּד חֵת ה' שְׂהוּא לְבַדְךָ כִּכֵּל לְבַבְנוּ שְׂהוּא בִּיזָר הַעֲבוֹב וּבִיזָר הִרְעוּ וְכַמוֹ שְׂהַרְז"ל עַל מִזְלַחַת חֵת
 לְבָבוֹ נִחְמֵן לְפִינְךָ שְׂחָף יְהוָה שֶׁל אֲצִרְתָּה הִיָּה נִחְמֵן לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ וְזִהוּ הֵבֵה לָנוּ עֲזֹרַת מִיִּהוָה שְׂהוּא הֵבֵה
 שְׂבַעֲזָרוֹ נַעֲבֹד אֵת ה' וְנַעֲשֶׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים וְזָכוּהוּ בְּזֻכְרָהּ וְכַח אֲחֵי"ל חָל גִּרְמָה עַל יָדֵי חָדָם יִיחָה הַקֵּרֵב
 וְהַגְּלוּחַ כ"א עַל יָדוֹ יִתְבַּרַךְ וְזִהוּ עַל הַח' אֲמֹר הֵבֵה לָנוּ עֲזֹרַת מִצְרַיִם וְעַל הַשְּׂנִיָּת אֲמֹר וְזֹהֲהָ תַּשׁוּעַת חָדָם .
 (יד) כִּי חָס מִהָ שְׂחֵמְרֵנוּ הֵבֵה לָנוּ עֲזֹרַת מִצְרַיִם הוּא כִּי בְּחֵלְהִים שְׂנַעֲבֹד נַעֲשֶׂה חוּל הַם שְׂרַפִּי קִדְשׁ הַנַּעֲשִׂים עַל
 יָדֵי מְלוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שְׂהוּא חוּל כִּי זֶה יְהִיָּה ע"י חַת לָנוּ עֲזֹרַת מִצְרַיִם וְזֹה שְׂחֵמְרֵנוּ וְזֹהֲהָ תַּשׁוּעַת חָדָם הוּא
 שְׁלֹחַ נִשְׁעָה אַחֲרַי כַּךְ ע"י הַלְהַם חֵינוּ אִוּ אִו חָדָם זֹלָתָנוּ עַם לְרִיבֵנו כ"א הוּא יִתְבַּרַךְ הַחֵלְהִים הַחֲכַם מַעֲמָלוֹ יָבוֹם לְרִיבֵנו
 כִּי צִוָּה חֵיָה תַּשׁוּעָה וְדֹחִית וְעוֹלָמִית. אִו יִאֲמַר בְּחֵלְהִים יִתְבַּרַךְ עֲלֵינוּ נַעֲשֶׂה חוּל ע"י מְלוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים
 כד"ל וְאֲנִכִּי מַלְחָמִי כַח חֵת רוּחַ ה' וְהוּא הַקֵּרֵב עֵינֵן זֹר יִלְדָךְ תַּשִּׁי וְעַל כֵּן אַחֲרַ שְׂחֵלְהִים נַעֲשֶׂה חוּל יִחוּת
 יַעֲשֶׂה אֵת בְּקַשְׁתָּנוּ זֹהֲהָ שִׁיבוֹם לְרִיבֵנו בְּעַלְמוֹ. אִו יִאֲמַר וְהוּא חוּל הַח' וְנַעֲשֶׂה בָּנוּ יִתְבַּרַךְ יָבוֹם לְרִיבֵנו :
 סא (א) לְמִנְצַחַת כו'. (ב) הִנֵּה יִרְאֶה מִרְז"ל כִּי עַל גְּלוּת חוּלֵי הַזֶּה יִדְבַר וְיַחֲבֵן שְׂהַם דְּבַרֵי בְּנֵי יִסְרָאֵל
 הַדּוֹחֲגִים עַל גְּלוּת עוֹדָם בְּחָרֵץ וְחוֹמְרִים הִנֵּה עִמָּה עוֹדֵי בְּחֵרְזֵי הַמוֹכְנֵה לְקַבְּלַת
 תְּפִלָּה אֲבָקָם מִלְּפָנֶיךָ וְחוֹמֵר שְׂמַעֵה אֱלֹהִים רַחֲמֵי כו' וְהוּא עֵינֵן מֵאֲמַרְנוּ עַל פְּסוּק וְהִיָּה עֲרַם יִקְרָאוּ כו' וְהוּא
 שְׂנֵי עֵינִים גְּדוּלִים בְּקַבְּלַת תְּפִלָּה ח' עֵינֵן רַבִּי חֵיָּח וּבְנֵיו שְׂכַשְׂחָמְרוּ מִשִּׁיב הַרוּחַ וְנַשֵּׁב זִיקָף מוֹרִיד הַגֶּשֶׁם וְאֲחֵרָה
 מִיִּסְרָאֵל שְׂהוּא כִּי עֲרַם שְׂחֵלַת הַמַּעֲרַב בְּחֵמְזוּעִיּוֹת כ"א בְּשִׁלְשׁ רַחֲשׁוּנוֹת עוֹדוֹ מִסִּפְרָ שְׂבָחוּ שֶׁל מִקָּם וְזִהוּ עֲרַם
 יִקְרָאוּ שְׂחֵתָן לַהֵם שְׂחֵלַת כ"א שְׂעָדִיָּה כִּי בְּשִׁלְשׁ רַחֲשׁוּנוֹת שְׂחֵן שְׂבָח לַה' וְחֵלִי אֲעִנֶה כִּעֵינֵן מִשִּׁיב הַרוּחַ וְנַשֵּׁב
 זִיקָף וְהַדְּבַר הַזֶּה הוּא כִּי עַלִּי זֶה שְׂחֵחֲרֵי כֵן מַתְחַלְלִים לְשִׂאֵל וְהוּא שְׂלֵמוֹת הַתְּפִלָּה עַד תּוֹמָה הִיָּה רַחֲוֵי שְׂחֵלָה
 יַעֲה אֲזִנוּ לְהִיּוֹת שׁוֹמֵעַ דְּבָרֵינוּ כִּיּוֹן שְׂכַבְרָ נַעֲנֶה אֲמֹר כִּי כ"ב אֲחַעֲנֵג וְאֲשַׁהֲשַׁע בְּשִׁמּוֹעַ דְּבָרֵי פִיכֵם שְׂעַם שְׂמִירָם
 תִּקְרָאוּ אַחֲסֵם נַעֲשִׂים עכ"ל מִהָ שְׂעוּד הַם מִדְּבָרִים עַד סוֹף תְּפִלָּה וְאִנִּי אֲשַׁמַּע וְעֵינֵן זֶה אֲפַשֵּׁר הוּא כּוּוּחַת הַכְּתוּב
 וְהוּא כִּי הִנֵּה חֲרִז"ל עַל פְּסוּק בְּשִׁפְךָ יִרְמוּ חֵין רַנֵּה אֲלֵךְ קְלוֹם כִּמְהָ ד'ל' קוֹל רַנֵּה וְיִשׁוּעָה כו' הִנֵּה לְמַדְנוּ
 לְפִי זֶה כִּי פְּסוּק לְשׁוֹמֵעַ חֵל הַרְנֵה וְחֵל תְּפִלָּה הוּא חֵל קְלוֹמוֹ שְׂבָב' רַחֲשׁוּנוֹת שְׂהַם קְלוֹמוֹ שְׂבָח לַה' וְאַחֲרַי כַּךְ
 וְחֵל תְּפִלָּה הַם הַחֵמְזוּעִיּוֹת שְׂהַם שְׂחֵלָה ע"י זֶה יִאֲמַר שְׂמַעֵה אֱלֹהִים רַחֲמֵי הוּא קְלוֹמוֹ שְׂקוֹדָם הַשְּׂחֵלָה כו'
 חֵיָּח וּבְנֵיו שְׂחֵמְרוּ מִשִּׁיב הַרוּחַ וְנַשֵּׁב זִיקָף וְחֵי"כ חֵל תַּחֲנַע מִהַקְּשִׁיב דְּבָרֵי תְּפִלָּה עַם שְׂכַבְרָ עֵימָתֵי כ"א הַקְּשִׁיבָה
 תְּפִלָּתִי שְׂהוּא עֵינֵן עוֹד הַם מִדְּבָרִים וְאִנִּי אֲשַׁמַּע כַּמְדוּבֵר : (ג) מְקַצֶּה הוּא אֲרָץ אֲלִירֵי כו' הִנֵּה מֵאֲמַרְתִּי מִהָ
 שְׂבַקְשָׁמִי מִמֶּךָ כִּי עוֹדֵי בְּחֵרְזֵי הַמוֹכְנֵה לְקַבְּלַת תְּפִלָּה שְׂמִירָם חֲקָדָה וְאַחֲרַי עֲנֵנָה חֵל תַּחֲמַר כִּי חֲרֵץ כְּאֲשֶׁר
 מִקָּדָה הַחֲרֵץ שְׂחֵחֵיָה מִפּוֹרֵד וּמִפּוֹרֵד בְּגִלּוֹת בְּקָדָה הַחֲרֵץ מִקּוֹם רַחוֹק מֵאֲרָצֵי הַמוֹכְנֵה לְקַבְּלַת תְּפִלָּה כִּי הִיָּהִי
 בְּחָרֵץ בְּבֵל חֵדְמָה עִמָּחָה לֹא יִיחָה כֵן כ"א גַם שֶׁם חֲלָף אֲחֲרָה כִּי עֵימִי אַתָּה אֱלֹהִים כִּי בְּכֵל גְּלוּת שְׂכִינָה עִמָּחָה
 וְלֹא אֲחַמְרָךְ רַק קְרִיחָה זֹה מַב' עֵימִים ח' שְׂהוּא בְּעִמּוֹף לְבִי מִהַגְּלוּת שְׂהוּא בְּבֵל נַשְׂבֵר וְעוֹד כִּי לֹא אֲשַׁחַל
 לְבַעַל הַגְּלוּת כ"א בְּזָרֵר יָרוֹם מִמֶּנִּי הוּא הַמְּלַכּוֹת הַמוֹשֵׁל בִּי בְּגִלּוֹת שִׁירוֹם מִמֶּנִּי כִּי לְמָה שְׂרוּמּוֹתָו הִיָּה לִּי מִמֶּנִּי
 מַלְדִּי כִּי עִוְמוֹתֵי רּוּמּוֹתָו לְמַעַן יְהִיָּה לִּי רַחֲשׁוֹת מִלְּקָח עַל כֵּן חֵינִי מִבְּעַקֵּב בִּישׁוּלוֹ כִּי פוֹרַע חוֹבֵי אִנִּי כִּי חָס
 שְׂחֵנַחֲמֵי

אֲזַמְרָה שִׁמְךָ לְעַד לְשִׁלְמֵי נְדָרֵי יוֹם יוֹם :

סב * לְמִנְצַחַת עַל יְדוּתוֹן מִזְמוֹר לְדָוִד : = אֵךְ אֵל אֱלֹהִים דִּוְכָה נַפְשִׁי מִכַּפְּזוֹ יִשְׁעֵיךָ :
אֵךְ הוּא צוּרֵי יִשְׁעֵיךָ מִשְׁנֵבִי לֹא אֲמוּמַר בָּהּ : י עַד אָנֹכָה תִּהְדוּרְתָנוּ
עַל אִישׁ תִּרְצָחוּ בְּלִבְכֶם כִּקְרוֹר נְמוּיֵי גֵרֵי הַדְּהוּוּיָהּ : ה אֵךְ מִשְׁאֵתוֹ יַעֲצוּ לְהַדְרִים יִרְצוּ כַּזָּב

רוטמות אל

לעד שיהיה הזמר לשם אלהים לעד בלי הפסק בלא יהיה הפסק בלא יהיה עוד הרבן וגלות מכונה כ"י שהוא
בשם אלהים וזה יהיה ע"י בלא יהיה בנו הפה ושון בלא נאמר להביא קרבנות הבאים על חטא כ"א לשלמי
נדרי יום יום . או הוא שמדבר על זמן הבית שהיה נבנה בימי דוד כן אזמרה שמך לעד בלי הפסק שום הרבן
בהיות שוכנו ירמו בלתי נחשו ויהיה קרבנותיו נדרים ולא על המאוס וזהו לשלמי שהוא בשביל שלמי נדרי
ויהיה יום יום כלומר בלא יהיה הרבן באופן שלא יהיה נודר על מנת לשלם כשיבנה בית המקדש כ"א יום יום
נוכל לשלם כי יהיה בינו נמשך תמיד . (פ) וז"ל פירשו מן בלשון ארמי ולא השו אל הסרון הל"ף ואמרו
שהאר דוד יבש עולם לפני אלהים כלומר על פי הדין שלא יהיו עשירים ועניים כי אם שיתחלקן עם השמים לכל
שבוע והשביע רוח הקדש אם כן יהיה חסד ואמת מי ירס כ"א לין עניים לין עם מי יבשו חסד ועל פי דרכם
האמר רוח הקדש יבש עולם לפני אלהים שיתנהג השולם על פי מדת הדין משיב דוד אם כי יתבטלו שתי מדות
חסד ואמת מן יגורוהו לא ה' ולא ישראל . (ט) וגם יתבטלו זמירותיו על שילום נדרי על חסדים עובדים שהיה
עושה תמיד כי הנה בהיות כן שיש חסד ואמת אזמרה שמך לעד בשביל שלמי נדרי יום יום :

סב (א) לְמִנְצַחַת עַל יְדוּתוֹן כו' . יתכן ויאמר כי רוח הקדש ששרתה על ידוהו היה גם הוא מזמור
לדוד שהופיע לשניהם בסגנון אחד . (ב) אֵךְ אֵל אֱלֹהִים כו' יהיה ענין המזמור

ללמד לאדם דעת אלהים בהבדל כי הוא יתב' לבדו אשר כח ואל לו להפליא לעשות ומרבה להטיב ועליו יתבדק
לבדו הוא הבעטון ולא על צבצ ודס ואשר מן המלך יקרא לו ית' יושעיו הוא יושעיו ויגאלנו כי מן הוא
לכל החוסים בו ואשר אורו יתבדק יושעיו צבצ ורועו ויך אל איש פז וגדול אשר בהבדל להגיל לו מעטע
בוכה ומתהקן לו יעשה עמו ככל דקויותיו מלבד אשר לא יגלה הוא משחית נפשו ונלבד במאודת ארור הגבר
אשר יבטח בלבו זהו אמר אך אל אלהים לבדו ולא לאיש פז וואוהב דומיה נפשו להובע כי ממנו יושעיו כלו'
כי גם אם יקרה תהיה לי השועה על ידי אדם ממנו יתבדק לבדו הוא ולא מבשר ודס כי אם שהוא יתבדק
מגלגלה ע"י בני האדם וזהו ממנו יושעיו . (ג) כי אך הוא לבדו צורי מלבד עלי צרה ואם כבר בלה הוא
יושעיו להגילי ממנה ואחר ההללה גם הוא משגבי להטיב לי ולרומם אותי וזאת ההללה אך בוצתה שלא אמוט
דבה בלא חמטא עדי יהו לי רוצה עוונת כי בהיות הרוב זכיותו הוא יתבדק צורי והנה כל זה הוא לי מחאה
יתבדק מבלי הרבות השלות ותהווים רק בהיות כי אך לו יתבדק דומיה נפשו בלבד בלי שהוף בעתון בזולתו
ושהיה בעתון נפשו וזהו דומיה נפשו יושעיו כי ממנו השועה כי אז ודלוי אך הוא לבדו צורי כו' . (ד) ואחר
שכן הוא עד אנה תהותוהו על איש כו' לומר שוא לכס משכימו קוס בלרה לכס אל נפיש בעמכס יושעיסכס
מלרתכס בהיות לאל ידו לעשות בגופו או בממונו מחארי שחצ צביתס שופכיס נפכס צכסי ומאקה צמר שיהה
להתמרמר ולומר הושיענו כי בלו מוס עד נפש משפיליס ומכיליס עלמכס תהווו לאחר חוקך נפככס בעיעו
לעשות חת שאלתכס ובקשכס וזהו עד אנה תהותוהו ותכניעו על איש התשוב ככל הנשים שבמקרה תהותוהו
ותכניעו עלמכס לפניו וזהו על איש שהוא אלל איש כד"א ועליו מטה מנשה על יד הירדן עד אנה תהתס הצופותיס
צבצר דס תהותכס על איש ותכניעו תחת רגליו צכסי וכתהווים ולהוטיבכס ולהוטיבכס ממומוס וצרתס בלרתכס
והנה תרצו כללס ותכככו כי תכניס כללל ארור אשר יבטח בלבוס אחריו ומשך כי וזכס צבצר ורועו ומן ה'
יכור לבו נמלא מכהבן בנפשו ומרצחה כי הויס הנז' הוא לכס כקור נפוי כי שוס עלמכס תהת בעתונו הוא
כמשיס עלמו תהת קור נפוי שהוא בככנה ואם עופיס לו נס הוא לו מזכיר עון לנכות זכיותו ומה גם שעי'
מה שתרוממוהו יבש כלומר שאין לו ויודה האמת אלא בדוהס מווס ליוס ומחשכס לחשכס ככר הדחויס והוא
תוחלת ממושכס באופן שהוא לכס גבר הדחויס ופוב היה לכס בלה תהותוהו ותכניעו לפניו ותרומוהו כל כך
כי הלא עתה יבש מחבר רוממהס ארתו . ויהאמר לרהמכס ותכככו בו והיו עימכס הלויזת ימיס או עשור ולא
הללוהו והלא מוב היה למעט ברוממוהו בלתי רוממו ותכככו כל כך תהתו שעי"כ מיד יתחוק תהתוהו יבש
ויהאמר לין לאל ידי להוטיבו לרשות פני שזו טוב לכס כי תהויהשו מלהתמיד אחריו ותכככו מה' . (ה) כי
הלא הדעו כי אשר זולתכס מהבאוס לבקש בלר להס ממנו ולא יעשו ככס כ"א שמרוממוהו יעשו להדיה בלא
דעו לרוממו ככס כ"א אך משהתו ורוממוהו ועשו להדיה ולמעט מעט משהתו כמשמעות מלת אך שהוא בלא
להתיעפו כל כך כ"א למעט רוממוהו כי הנה אלה קנו דעת וחר מכס כי הלא ירעו כוז כלומר וחר ירעו
כוז צפוי שיתאר להס לין לאל ידי להטיב לכס כי היה בלמוד להס כך בשביל מחארי פיו שאיבד תהתוהו וזכו
עוד מלטרותו אחריו יבכרו כי בהאבד תהתוהו מישועתו יתייאשו משבו אליו ואל על יקראוהו יתעשה לנו וזו
טוב להס ויבכרוהו על שפעס ח' הכירס מעליו ולא ילאו יום יום לריק אך הן חמה שבכרצכס יקללו בלה באופן
כי כלל הדכריס הוא כי בין המגדיל בכבוד הנשיא ועשיר מעט שיעשה חפזו בין הבלתי נכנס כ"א הלא השוס
שנהס

בְּעֶשֶׂק וּבְגָזֶל אֶל תִּהְבְּלוּ חַיִּל כִּי יִנּוּב אֶל תִּשְׁתִּירוּ לֵב: יי אַחַת דָּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּים
 זו שְׁמַעְתִּי כִּי עַז לְאֱלֹהִים: יי וְלֶךְ אֲדַנִּי חֶסֶד כִּי אַתָּה תִשְׁלַם לְאִישׁ כְּמִנְעֵהוּ:
 סג * מְזֻמָּר לְדָג בְּהִיּוֹתוֹ בְּמִדְבַר יְהוּדָה: * אֱלֹהִים אֱלֵי אֲתָה אֲשַׁחֲדָה צְמִמָּה לְךָ

רוטמות אל

אחדות כ"א שבשום אותם כפק מאזנים הם מתעמים לעלות למעלה הכף מאזנים אשר היתה בו לקלות המה
 עולים יותר מהכל גם בהיותם יחד בחדותם כי הלא דור הפלגה עם החדותם לא שיה להם ויפן ה' אותם.
 (יא) וגם שאמרתי בשמו בו בכל עת ע"י אחדות אך צווחת שאל תפסחו בהיות בידכם עושק וגם בגזל אל
 תהבטו אם גזל בידכם אל תהבילוהו לחשוב שלא יעכב בידכם כענין רחמי מעשק כי לא תוראו בו' ועל ידי
 כן שלא יהיה לכם עושק וגזל והיוכםם לאחדים כמדובר אז חיל כי יגזל ויהחכם עליכם אל תשימו לב. (יב) ועל
 מה שאמרתי כי הלאים שהוא מדת הדין מהסה לנו סלה שיחלה כמו זר והשג שמדת הדין יהיה מהסה הכך
 עינו אל תחמיהו על ההפך כי שתי הכחות הם כי ה' הוא הלהים כי הלא אחת דבר הלהים בשתי שמים זו
 שמעתי שהוא זכור ושמו שדבור אחד היה ושמים ששמו כי שדבור אחד נאמר וזודע כי זכור ושמו שדבור
 אחד נאמר הדין ורחמים כזודע ומי יאמר כי מדת הלהים היה המדבר אז שאמרתי דבר הלהים שהוא
 השכינה הלא הוא כי עוז שהיתה בקולות וברקים הלא ללהים הוא ועכ"ז שמים זו שמעתי גם ענין רחמים כי
 איך משולל מבחינת רחמים. (יג) ולא בלבד רחמים כ"א לך גם אדנות הוא הלהים המזכיר שהוא
 יותר מרחמים כי הלא אחת תשלם לאיש כמעשהו מזה כנגד מדה ולצריך היתה לו נזר חסד על היותו גומל
 חסדים וכיוצא אחת הוא המשלם כזודע כי הכל ניתן ע"י השכינה מוצא כי גם החסד ניתן על ידו מה גם
 הרחמים וא"כ נדקתי בלחמי הלהים מהסה לנו כלה. או ולך ה' חסד כי לא תזקך מתשבה רעה למעשה ולא
 תשלם כמתשבתו רק כמעשהו. או כי אחת תשלם לאיש כמעשהו בערך היות האיש חוטא ולא בערך למי
 חסה. או כי אחת תשלם העון לאיש כמעשהו ולא פירות כאשר בצמות שיש פירות. או כי אחת תשלם לאיש
 כמעשהו ממש מדה כנגד מדה למען יצדק לשון ע"י מה שלוקה. או כמעשהו ולא תפגם הנשקך ממשנה
 למעלה. או יאמר מאמרנו על פסוק וצדקתם בו' וצדק את לחמך בו' שאינו כחמך מצני אדם שאל מה
 יעשו לו עבודה אחת ויתן להם אלף דינרים בשכרם יחלק בשוה עשרה לאחד אך הוא יתבדק לא כן שאם
 מזה יעשו מזה אחת אין שכר שום אחד דומה לשל חבירו כי פלס ומאזני משפט לה' וא' היה פניו והצדו
 הנית מלאכתו ח' עשה בזריות יותר מחבירו וחבירו יותר מחבירו עד כלס וכן ח' עשה ולא בשמחה וחבירו
 בשמחה וחבירו בשמחה יתירה ממנו ועד"ז עד כלס ע"כ כל אחד יקבל לצדו לפי שיעור עבודתו וזהו ועבדתם
 לשון רבים כי חזיו דומה מועטים העושים את המזוה למרובים אך בשכר לכל אחד בשני עמו וזהו וצדק את
 לחמך בשלשון יחיד וזה יאמר מה הלא חלקתי בין פלתי יחיד לפלתי רבים אך זה הוא לענין קבלת התפלה אך
 לא יהיה השכר בשוה לכל אחד כי לך ה' חסד מה שאינו מלאך מב"ה כי אחת תשלם לאיש כמעשהו בפרטות ולא
 כשכר ודס שמשלם בשוה. או יאמר מאמרנו ביצירות התורה כי כשהוא יתבדק פוקד ע"י מלאך חזיו מבחין
 בין נדיק לרשע משל"כ כשהוא יתבדק פוקד על ידי עמו זה יאמר ולך ה' חסד וזהו האמור כי גם בעשוקך
 עם היותך מדת הדין כי כאשר אחת משלם בענמך ולא על ידי מלאך כי איך כמלאך שלשמים חזיו מבחין
 ופוגע בלשם שלא כמעשהו כ"א אחת על ידי ענמך תשלם לאיש כמעשהו חף ליחוד בשני המרובים משל"כ כשהוא
 אחת משלם כי חס ע"י משפחה כי השגחך פרעיה:

סג (א) מְזֻמָּר יָרֵד בְּהִיּוֹתוֹ בְּמִדְבַר וכו' הנה מוזמור זה יסד דוד המלך להורות כמה מעלות
 טובות לנמלא בח"י גם שיהיה גולה ממוקם למקום כי טוב החדות לה' כי נתן גלותו
 חסד כשפו יתבדך בחרן ולא בחרן העמים. שנית נמשכת מוצת ללאך דעת את העם ישימו לאל כל צרות
 הגוף אחר שנפשו דבקה בקומו ורזון מלכו של עולם טוב עמו ולא בלבד נפשו כי חס גם בשרו ישימה ויגל
 מאד ויתעלם בזהבו יתבדך אותו גם כי ער לו לגופו ובראשון החל ואמר מוזמור בו' והוא כי הלא אחרי
 כי בורה מלימות מות איך יזמר וקויה מיבעי ליה אך הן זאת תהלה דבורו והוא כי הלא ידענו כי כל איש
 ישראל הדר בח"ל דומה כמי שאין לו הלוה בחוקן כי אשבי חמומי דרך ההולכים בצרנות החיים גם שיהיו
 גולים וז"ל מוזמור לדוד בו' והוא כי הלא דוד הוא אשר אמר בצרנות לח"ל כי נרשגי היום מהסתפה
 צהלת ה' לאמר לך עבוד הלהים החרים שהוא כי להיותו בח"ל היה כמי שאין לו הלוה ועל כן עשה
 יאמר הנה גם כי בורה הוא וקויה מיבעי ליה עכ"ז מוזמור יאמר לדוד לומר בהיותו במדבר יהודה שגלותו
 הוא בח"י גם כי מדבר הוא. (ב) והעטם כי הלא עשה הלהים אלי חסה כי לא יאמר עלי כאשר חס
 הייתי בח"ל שאדמה למי שאין לו הלוה כי חס עשה הלהים אלי חסה בהיותי במדבר יהודה כי ח"י הוא
 ועל כן היעשתי אשר אמרתי מוזמור לדוד כי זמרה מיבעי לי למומר וגם שאני בצרה שאין יסורין גדולים
 מיהונו צורה ממות וזהו הלהים שהוא מדת הדין ויסורין אלי חסה מכונה עלי ולבחינת חסד אל תהשברו
 לומר כמדובר והראיה שאלי חסה כי חסה עמדי גם בהיותי נרדף במדבר בצרנות מות כי הלא אשהחך בו'
 והוא כי השגחת רוח הקדש לא המלא במרי לבד כי בשיא גלותה ושמחה כנבואה ובח"ל וא"כ איזכה ויכל

בְּפִשֵׁי כִמְהָ לֶךְ בְּיַמֵּי כְאֶרְצָן צִיָּה וְעֵינַי בְּלִי כִּיָּם : י בֵּן בְּקִדְשֵׁי חַיִּיתָהּ
לְרֵאוֹת עֲוֹן וּבְבוֹדֶךָ : י בְּכִי חֶסֶדְךָ מִחַיִּים שִׁפְטֵי וְיִשְׁכַּחְתָּהּ : י בֵּן אֶבְרָהָם בְּחַיֵּי
בְּשִׁמְךָ אֵשֶׁת כְּפִי : י בְּכֹחַ חֶלֶב וְדָשֵׁן תִּשְׁבַּע נַפְשִׁי וְשִׁפְטֵי רַגְלֹתַי יִדְרֹג פִּי : י אָם

רוסמות 84

לשבר אל אל בשמי זמרה והיונו במדברות ערב מחימות מות נפלו עליו ולכח' השחקר כי שורה כי שכינה
זוכה הקדש כי זה הוללה כי אלי חסה ולא זוח ממני על היותי נח' ולא יסלה לומר כי גם כי נפשו
היוצרת חלה מעלה קרבת אליהם תחנה כך ולא חללה על נכח חסות מות אך בשמי שהוא הגוף הלא יתעצב
ויתחזק כשהו כי יושב השמחה חלשה אל אל ויחלוקתל שכונה הנאה אלי הנה לא כן הוא כי הנה
למלה כך נפשו עם סוף לך בשמי וזה בלבד לא יחוש נופי על הגדת האויב הרוקף להרננו שמחת הדבקי
כך כי חס גם כהוא עליו מות שכשתי לטעמו שהוא בלתי ליה ועיף בלי מים ששפעת ימות בלתי ודוך הגוף
לעשות עיקר מות עכ"ל חס מיתחו יסליך הרחי גוו גם הוא כערך הדבקי כך וישמה עם נפשו לשחק .
(ג) ועדיין וסלה היחכן כי גדר השנה השרחה שכונה וכות הקדש הויה לך פה כלומר הויה לך נישוכך
שער הקדש או כלומר הויה נשכ עם שיהל אך חלוא כי מחוס שדי תחנה לך לא כבודנה חבד רחיה
שס כי חס לבי ערך המקום לא כן הוא כי מה שאמרתי השחקר הוא כבודנה שחייה משעי כהויתו בקדש
כי כן שמדנה זו הויה מה שקדש חזיקוך ולא יחמר חס ח"כ הפוח למח למלה לו יתבדך נפשו וכמה בשמי
כיון שלא השנה דבר כי הכל ים לך הלא הוא לרלוות עך הוא ארון המורה הנקדחת עם כח"ס ז"ל על סביון
ה' עם נשמו ימן כי פה הויה רוחה כעורך אך לא עך אך כהויתו בחייומי זה וזה לרלה ועל כן למלה וכו'
ז"ל לנחות לשון עמוד: (ד) ועל אשר אמרתי כמה לך בשמי שלא יחוש הגוף מיתחו שכשתי בלתי בלי
מים כערך חסך הדבקה כה' והוא כשר ולא רוח כי הלא יפלה שיהאזה גם כן דבקותו יתבדך נשמו וזה
גם ער גדר שלא יחוש לא על מיתה אויב ידפו ולא על מיתה שכשתי שהוא בלתי ליה ועיף בלי מים
וישמה על הדבקה ה' ויפליך מיתחו אחרי גוו על זה אמר כי טוב חסך מחיים כו' הנה בשמי כ"כ דבקה
כך עד גדר כי טוב חסך מחיים הנשפטים כמה ששפתי וישחוקך כי גדול הוא חסדו יתבדך עמו ויחר
מחיים כמה ששפטי מחייומי שישפתיך כי חין לגופי ולשר גדול מוח ומחייקי לו יתבדך מופה מוח
שעון חסה לו חס ועל כן חין למחנה שלא יחוש בשמי העדר בחייומי לך ליה ועיף בלי מים וישמה
לשחק ולדבך כך שמה ה' ידבר כי ומלחק על לשוני ושפתי כי שמחת זכותך חס חוממי ששפתי וישחוקך
גדול לו מחייו והס כן למח יעצב על חסדון המים וימנע מלשמות בדבקותך . (ה) ואם יחמר חס כי
הלא עדיין כמו ז' נחשב העשה חס גושך בגדר נפש חותית אל תחמהו על חסדן כי הנה חין גופי כולתו
כי הנה כן חסדך וכו' והוא כהזכיר מחמרת ז"ל בגמרה כי בעת סילוקו של רבי שוקף עשר אלשכחיו
למלה ויחמר גלוי וידוע לומר שלא נהייתו מן העה"ז אפילו כחלצב קטנה שהוא שכל מה שנהנה הויה
שלא לטות הנחה הגוף רק ככוח הנחה הנפש כי על כן נתקדש גם גופו יחמד שיהיה סיכול חסד שכל
החיותיו כחמרת חס ומשל וכל השכל לכונת עבודת שמים וזם כי יחמד רוד אחרי חומרו כמה לך
בשמי ששפתי גופו חסד ודבך כה' והמשוך כזה השני כחובות הכלים אחריו חסד עהה הנה כהוית הדבר כן
שגם בשמי דבך כך חסדנה כהוי עודתי חס לכתי מוחי כי חסדך שזכיתו בכל ימי חיי ששפתי חסד כפי
למלה ולומר שלא נהייתו מן העולם הויה בכל עשר אלשכחיו כלומר כי הויה כל הנחותי לשמו יתבדך והויה
כי בשפתי חסד כפי על כן לי נחה לבדך על זה . או יחמר כן חסדך וכו' נמשך אל פסוק שחמרו כמו
חלב ודשן כו' והוא ענין מחמרת ב"ר על פסוק וימת חסדנה זקן ושבע חרז"ל כי כשהדיוק נעצר מן העולם
מרחין לו מתן שפתי ומחמר מתעצב או בדתן נפשו שכנה והוא יפן כחפורס אללו שס כי ע"י מה שמרחים
לו בעודו מחמר עדיין עם הנפש הנכונה הגוף והנפש יחד וע"י כן הנפש שכנה ולא חסדו על מה שלא
ישקוף עוד חסדנה והנה והגוף מחלוח עריכות שכל כישן ולא כמה כי עוד כהוית קדושה נפשו זו ליה
לו עריכות וקום שלה וכלה וכענין רבי חסד בר יאשיה וכשמזכירין דברי חסדנה שמתו דוכבות
בקבר וזה יחמר פה דוד אל יחלה לשומע לי כי חסי מן המתחייקין כשפתי חסך גופי כהכרת נפשי כי
כהשר למלה לה' נפשו או כמה לה' בשמי כי הנה מביא דוגמה מחמר יקרתי שהוא כי כלומר בעת סילוק
הנפש מחמר מקבל הנפש הנחה ועריכות מרחות אור המתן שכל ששפטי נמשך גם לגוף ששפתי ולא
כמה של כן שפתיחו דוכבות בקבר כך כשחתי כהיית חייתי מבדך ומשמה חס ה' מחור השפטי הנשפט לנפש
נמשך גם לגוף וע"י כלומר למלה נפשו כמה לה' גם בשמי זה חסדן כן חסדך כו' לומר אל תחמהו
מחמרך מהנפש שפטי קדושה אל גופי כי הנה כן חסדנה עודתי כהוי כי כהזכיר שפתי חסד כפי הנשמות .
(ו) כמו חלוב ודשן ששכנע נפשו כשהסתלק שמחמה הויה נפשו ימשך גם לפי חומרי ששפתי רגות
יהלל פי שחיה כישן ששפתיחו יהיו דוכבות ומרגנות כן הוא מה שאבדך כהוי ערס הסילוק ששפתי חסדך
כהזכירי שפתי כהכרת כי ה' עלמו בו חסד כפי שקוות קדושה כמו החלב ודשן שע"י ששכנע נפשו שמשך
גם לגוף שפתי רגות יהלל פי כך נשואות כפי החומרות חסי נוסףן בשפתי כי ה' הוא ככלי שבו חסי

זכרתיה על יצויעי באשמרות אהיה בך : ח כי היית עזרתה לי ובצל בנפשי ארגן :
ט דבקת נפשי אחרך בי תמכה ימינך : י והמה לשואה יבקשו נפשי יבאו
בתחיתות הארץ : יא יגירוהו על ידי חרב מנת שעלים יהיו : יב והמלך ישמח באלהים

רוממות אל

נושאן שקונת קדושה ואומר ננוות יאמר כי אל"ל התורה כי אם גם הננוות שהיה מוזר צוה השולם הם
הממומרים והננוות שלי למה שפי היה אומרים פה עם הנפש גם אז תהיה פי דובנת אותם כשיאמרו אותם
בעה"ל זהו ושפתי ננוות יהלל פי . (ז) ועוד לי רחיה שבשרי דבק עם נפשי כי הלא אם זכרתך על יעשי
צבואי לישן שאני אומר בידך הפקוד רוחי שאני מזכיר רק את הרוח באשמרות אהיה אני לבדי כך כי בא
הרוח אלי מואלף את פי הוגה מהללי ואין זה רק משיכות רב אחר לבשרי עם רוחי שמונה שפסקה
צידו יתבדק הושפע את בגופי . (ח) או יאמר כי מאשר כן אבדך צבוי על ידי חצרת הגוף כי שפמך
אשא כפי צדק אשעם שגם כבולוקי יהנו יחד . (ט) שמו חלב ודבן שחשבו נפשי הוא ענין הנפש שבעת
כך גם הגוף יהיה כישן ולא מה וכמו שהיה גופי מבדך ומהלל עם נפשי כך אז ושפתי ננוות יהלל פי
כענין שפתי דובנות . (ח) כי היית עזרתה כו' הנה תצמו בתחלת המזמור כי ענין המזמור יבוא על
שני דברים אחד להורות מעלת ארץ ישראל ופעל כן היה משבח לה' שמה שהיה גולה במדבר יהודה היה
שהיה בארץ ישראל כי גם יכונה הוא יתבדך עליו לאלוה מה שאין כן אם היה בח"ל שהיה דומה כמו שאין
לו אלוה כי גם היה תחת אל עומאה ובח"ל תחת כנפי השכינה והענין השני הוא כי אבד נפשו גם בשרו
ובפיו היה דבק צד' כאמרו אמאה לך נפשי כמה לך בשרי כו' ועתה בא ופירש שיהיה על האחד אמר
שמים היטבת לי בצריתמי במדבר יהודה ח' כי היית עזרתה לי מאויבי צ' שלא היה העזר על ידי צרתי
ח"ל כי אם ובכל כנפך שהוא בארץ ישראל תחת כנפי השכינה ארץ מה שלא היה בחוץ לארץ . (ט) ועל
שב' אמר דבקה נפשי אחרך והנה היה נמשך מזה שחלף נפשי מגופה לידבק כך ולא תהיה חוץ החומר
אלא שני בגופי תמכה ימינך כי גם בצשרי שהשק כך כמדובר הושפע זו הופעת קדושתך באוסן שעל ידי
כן עם שדבקה נפשי אחרך כי תמכה ימין חסדך לעזור כח לבגול הנפש בקרבי עם היות שדבקה נפשי אחרך
וחזו כי תמכה ימינך שתמכה ותקן סמך וחזקן כי להתקיים נפשי בקרבי . (ח) אז יהיה שעודנו מדבר בענין
צבחה גופו שגם הוא קדוש ואמר כי היית וכו' והוא כי במקום שהשכינה שם נפשו של אדם תאבד ללאת
לידבק בה כי זה היה ענין לאת נפשות כל ישראל צבתי שדבך אחר ה' ופענין ג' שמתו באדרא של רשב"י
לך משה שגם גופו היה קדוש לא יאלה נפשו בכוני ממונ אמר ראו לא קדושת גופי כי כלשר היית
עזרתה לי ובכל כנפך שהיית חופף עלי ארץ ע"י שפע הנשפע צי מאלך . (ט) כ"כ היתה קדושת הלא הוא
עד כי דבקה נפשי אחרך ובקשה ללאת לידבק כך וכאשר קרה למשה שעל קדושת גופו לא יאלה ממנו
כך כי קדוש גופי תמכה ימינך לקיימה בגופי ואם נדקדק אומר כי יהיה כי הנה ארז"ל צבוחר טוב כי
השמוה שבלאדם בכל עם מבקשה ללאת אלא שרואה הקב"ה שכל הארץ מלא כבודו וחיותם לאהודיה ובס
ציארנו שחושבת לשרשה וכשרואה שהקב"ה לא עזב הארץ גם היא מתחמת צחומר נגאל שבהסתכל אל
הגוף רואה ללאת ועל ידי מה שהוץ ממנו נתמכת לישראל צו אמר דוד זה ידעני כי צי תמכה לישראל בגופי
ולא כמה שהוץ ממני שצשרי קדוש . (י) והמה לשואה יבקשו נפשי כו' אמר הנה נפשו לרוב מעלתה
דבקה אחרך באוסן שהחייב לי המות כי אלא נפשי וחדבק למעלה בשרשה וימייך תומכה בקרבי שלא
אמות והמה שאלו וביעמו לשואה שהוא למען תהיה להם מעלה צמותי יבקשו נפשי להסירה ממנו כדי
שימלך צנו שהומרו שואה הוא כמה ד"ל אם יעלה לשמים שואו ועל כן תחת צקשה נפשי כדי לעלות
אדרבה יבאו בתחיתות הארץ מדה כנגד מדה . (יג) יגירוהו על ידי חרב כו' אחר דברי דוד תציב רוח
הקדש ותאמר יגירוהו על ידי חרב כו' לומר הלא דוד הם עליהם ואמר שלא ימותו רק שיבואו בתחיתות
הארץ שיהיה להם שפלות אך יותר מזה הוא ראו כי אחרי שיגירוהו שפוסים יהיה דוד גולה על ידי
חרב שרודפים אותו חצרב לכן מנת שעלים יהיו שימותו ויהיו דומים לשעלים חצרבנות ומדברות תחת אשר
עשו יהיה הוא במדברות . (יב) ואחר מוסס אל המלך ישמח באלהים המלך הוא דוד ישמח באלהים הוא
מדה הדיון כי הלא יכרויו אשר לו היום ישמח אחרי כן . (יא) או יאמר בדרך אחרת ויהיה אומר יגירוהו
כמה ד"ל יגורוהו חצרמו כו' שהוא לשון גבירה ואסיפה והוא כעודע מרז"ל כי בתחלת רודפם את דוד אחרי
הפוחו את גלית ויקאחו צו פן ימלך וישלל שאלו אם היה מפדן או מזרח באמרו שם מפרץ יתעמד למלך
ואז השיב דואב ואמר אין פחד שומלך כי הלא עד שאתה שואל על המלוכה שאל אם ראו לבה בקבל
הוא ממוחב ואז השיב אבנר ואמר מואבי ולא מואבית ויארכו הדברים עד תקבלו הבהאדרין ולא מאמר
מענה על קשיות דואב עד שקם יתרא הישראלי והגר הרבו כישמעאל ואמר מוקבלני צמית דינו של שמואל
הכבדי עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית ומי שלא ישמע ידקר בחרב הזה ואחרי שלא יכלו ויעבורו
דרפשו להמיתו והיה צורח במדבר יהודה ועל שני הדברים היה הוא יתבדך כושם על ה' אמר יגירוהו
על ידי חרב אפילו אם יגירוהו שיגירוהו ויאספיהו אל הקהל לא הודו רק ע"י חרב שהוא ע"י חרב יתרא

יִתְהַלֵּל כָּל הַיְשָׁבֵעַ בּוֹ כִּי יִשְׁבַּר בִּי דוֹכְרֵי יִשְׂרָאֵל :

סד " לְמַנְצָה מִמּוֹד לְדָרָה : " שְׁמַע אֱלֹהִים קוֹלִי בְּיִשְׁרָאֵל מִפְּנֵי אֲוִיב תִּצְרֵחַ חַיִּי :
תַּסְתַּוְרֵנִי מִסּוֹד מְרַעִים מְרַעֶשֶׁת פְּלִילִי אֲנִי : י אִישׁר יִשְׁנֶנּוּ בְּחִרְבַּי
לְשִׁנָּם יִדְבְּנוּ תַעֲם דְּבַר מָד : " לִירוֹת בְּמִסְתַּרִים תָּם פְּתָאֵם יִדְרוּ וְלֹא יִדְרֹאוּ : י יִתְקַוֶּי
לְמוֹ דְּבַר רַע יִסְפְּרוּ לְמִטְמוֹן מִקְרָעִים אֲמָרוּ כִּי יִרְאֶה לְמוֹ : י וַיִּפְשְׁוּ עֵזְרָת תִּמְנֵנוּ חַפְּשֵׁ
מִחַפְּשֵׁ וְקָרַב אִישׁ וְלֵב יָמֹק : " וַיִּרֶם אֱלֹהִים חֵץ פְּתָאוֹם הָיוּ מְכוּתָם : = וַיִּבְשְׁיֵדְרוּ

רוטמות אל

סדר הרטו למשאל ועל כן לא בלבד יכלו בתחומות הארץ סודו מלאה כי אם גם חוץ מעולם ידיו
כפי סודו להחריב בית דוד המלך יאמר להרבה ופמחה והוא מה שיעלים סודו המלאה סודו המלאה וסודו המלאה
כדל"ל על סד לזון שמועס מלפני הלב ויהא סודו המלאה כפועלים בלוי עליו עם יודעם החיות .
(ב) והמחבר כי עמד ופמחה רוח הקדש היה כבשר הוא מבישים את דוד שנים היו ומתעבים דוד ועמו
כע"ה חומר בלבו לשוא התחלתי משכעתי לערוי חי ה' סכני עד הנקרא הם בקרתי לוחה אחרי כן היה
בזיכור חומרה רוח הקדש חתר שאלו מנה שועלים יהיו ודוד ימליך לו והמליך ישמח בבלאים כלאר די
לי להיות ככפו כי גם אלהים שהוא סביבה שפע דוד גם הוא כפועל היה לו לר ולא ישמח גם המליך
די לו שישמח פתו וגם בעו סביב לו גם הוא לו ישמח ויהלל על השבעו בו הוא בעו וכל אשר לחמו
חמנו ליסבע ליערס חזרו ויהלל בו' הוא טועז משכעט לערוו בלארזו סכני עד הנקרא גם הוא יתהלל מה שד"ר
הם היה כדברי המסוליס מנפלי עמונים או שיומנה ולא יללה למלוכה כי לו כל ענין טועז היה להוסיף
מלכות דוד לזיק חך עשה בלתי שמה בלתיס ויהלל בו השבעו בו כי יסכר פי דוכרי סדר
החומרים כי גם הרקובט נכסלו דלה עבד קב"ה יושא לשקרי וקוון מעלה לבלוליס עשה ויכל להחלל
טועז גם הוא כי היה טועמו להוסיף ספי זדוק יללה למלוכה :

סד (א) לְמַנְצָה כו' . (ב) שְׁמַע כו' גם שלל יהיה ערס אקרה לפחות שמש כשיחי חך מפתח חייב
לא חיותה עד שחשכל בו . אם תזור מאלוין חיי כי לפעמים יתעלס ממני כחשך
יבאר : (ג) תַּסְתַּוְרֵנִי מִסּוֹד מְרַעִים וכו' ים שני סוגי מרעיס ים בעלי סוד לעשות רע ובעל עיה מוכנת
יעלולו וים לא יעלרו כה להחשק כסודם רק מיד ישנו לשונם לדבר סרה ולהוסיף מפיסה אשר יזרו
לעשות ומה יותר ראו לידם מן הסוג הראשון מפעלי הסוג השני כי השני אפשר תחברך דעתו צופף לשון
ולא יפעל מה שחין מן הראשון ועל כן אמר דוד מה שחשכל ולבקש מןך בלה הוא סכחתיני מחד
מרעיס הנלוו מבלס לדבר סרת רעחס רק כסוד שהוא הסוג הראשון שהוא מרגשת פועלי חון המהקבלים
באחדות בתחיינן לפעול חון . (ד) כי הסוג השני הם אשר שמו כחרכ לשונם בגלוי חון כל כך פחד כי
חין רעחס רבה ובעל אל הפועל כל כך כי הלא כל מה שדרכו חס חינו זולתי דבר מר אשר דברו סקרוב
הדבר שרעחס כלה כדברס דבר מר מה רונס כדו מה בלופן שלא יפעלו ולא ישאר כי אם הדבר מר .
(ה) חך אשר יסחירו סוד שהוא לירות במסתרים הם מהם אורח כי פתחס יורדו כו' כפועל ולא יורחו
פן יעמדו על נפש חקבלי רעה כי הלא לא גלו הענין וחון יודע ליסמר כי לא ידעו עד שפוסס רעחס
ולו חון סוקון . (ו) ואמר הנה עוד עשה אחרת והוא כי אשר יתקו למו דבר רע שהוא הסוג השני
למה שכל העם מתחילים חותם בחוקת דבר רע אשר דברו לעשות על כן גם כי יספרו דברים לפחון
ולחשוד המוקבים שהכינו לכל תורגם רעחס פן ישמרו מהם ויספרו לעשות בלופן יהיה המוקב טוון וסחר
על כל זה אמרו מי ירחיף למו שחושבים ויחלס פן ירחס וחומר מי ירחיף למו כלימור הים רוחנו שישוט
וירחו כמלה רעחס וזה מוסיפה אשר גלו רעחסן ויחשו פן ישמרו כמגדס וישומו מלדבס ליסמר משה מוקבים
בלופן אפשר ימנעו כהשכחם . (ז) חך הסוג הראשון יחפשו עולות בלסל לפעול סוג עולות כל כך כסחר
עד שחמנו וסכולמו החפס מחופס אשר יחפשו לגלות הדבר כמגדס וקרב חיס ולב עמוק שיחמו גם קרב
חיס ולב עמוק עם החפס עמום כהשכס מבטן מי ילא הפועל הוא ולא יוכלו להשיג מי עשה כל כך יחפשו
עולות מויהדות של הסחר לכל יורגם שחון קרב לומר שלא יבין מיד כי אם שכלה החפס עלמו לגמרי אשר
חפשו וגם הקרב חיס ולב עמוק כרעווס ולא ימאלו כל כך ישבו בלופן בלתי רגש מי עשאו . (ח) ולא
עוד כי אם יהיה הסחר עד גרר שיוורס אלהים חן פחחס אשר לפי החלמח היו מכותס פומר מויהדות
למו מדה כנגד מדה מחיחס אל העולות אשר פעלו . (ט) וכל כך יתקו כהסחר כי ויסכולוהו את החן
המזכר עלמו לשונם שחמרו הרואיס כי מקרה ומכסול היה זה עליחס ולא מאלו יתפרך כהסגנה כי המה
לא חמרו כפועל בלקות יהיו כל כך הסחורו רעחס אשר היה חסן חן מכותס ולא הם בלבד כי אם
גם ימגודו כל רוחה כס עיחו נודדים כרעווס חחח מה בל עליחס החן הוא עם חיותו משין רשעחס
כי לא יוכלו לטוין מחוב הסחרס הרעה אשר עשו . או יומר חלו מן השמים היו מכלוליס עלמו לשונם
ישעמו שמה שפוסס כסוד חסכל לשונו להוסיף בגלוי על כרחס כאשר היה כבלגס שיהיה יעלסל שלל

עֲלִימוּ לְשׁוֹנֵם יתְנוּדְרוּ כֹּל רֵאָה בָּם : י וַיִּרְאוּ כָּל אֲדָם וַיִּגִּדוּ פֶּעַל אֱלֹהִים וּמַעֲשֵׂיהֶוּ
הַשְּׁבִירוֹ : יא יִשְׁמַח צַדִּיק בְּיָי וְחִמָּה בּוֹ וַיִּתְהַלְלוּ כֹּל יִשְׂרָי לֵב :
סה * לַמְּנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדוֹד שִׁיר : ב לֵךְ דְּמִיָּה תְהַלֵּךְ אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן וְלֵךְ יִשְׁלַם
נְדָר : ג שִׁמְעֵ תְפִלָּה עַדִּיךָ כֹּל בְּשֵׁר יָבֹאוּ : ד דְּבַרִי עֲזוּת נִבְרָו מִנִּי
פִּשְׁעֵינוּ אַתָּה תִּבְכְּרֵם : ה אֲשֶׁרִי תִבְחַר וְתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצַרְיָךְ נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ

רוטמות אל

בכוונה אז צבא עליהם חן מכוחם יתגודדו כל רואה גם יגידו ראש צבאמו כי רעתם צא להם כפי מדתם.
(י) וימשך מהם כי ויראו כל אדם שיהיו ויחיו מעשות מעשיהם ויגידו לזולתם פועל אלהים מדה כנגד
מדה ומעשהו היו משכילים בכל דבר לישמר יסן ישלם להם צעתייהם כמעשהו יתברך צלה. (יא) לזה
רוח הקדש תשיב אמריה לו ותחמו לו טוב לזקיק ישמח צה' ולא ירהר על פועלי הרעה אם יפקדו אם
לאו ותסה בו ויפקד בו נאמן הוא ויבטח בו כי הוא ישעה באופן שיהללו כל ישרי לב הם הכלתי
מהרהרים גם כי יראו רשע וטוב לו וכיוצא בזה כי קב"ה לאו ותכן הוא ועשוד הוא לשלם שכר גדול
וטוב לשרי לב הכלתי מהרהרים אחר מדותיו יתברך עד גדר שיהללו כל ישרי לב על מדתם זו שיאמרו
השרינו שלא הרהרנו וסבלנו כי גדול ורע ורס זכותנו מאתו יתברך.

סה (א) למנצה וכו' לך דמיה וכו' הנה אם יש סוגי זמר למנצה ומזמור לא תתייחס התהלה
וההתפארות אל ה' לומר שיפאחר הוא יתברך כי נזמר לו כדרך המלך המפאחר בצבחה

ואתו עם רב כי אין ית' להחזיק לנו עזבה על במזמר לו כי אדרבה לדוד יתייחס השיר שיש עליו לשורר
ולמנחה על הסוכה הרבה הוזה שובה לזמר ה' וזהו לדוד שיר. (ב) כי לך ה' אדרבה הדומיה היא
תהלה בצמור כי מי אשר יערב לבו להללו ולהתפלה לפניו כי מה האדם כי לפני מלך מלכי המלכים יסוייב
לערוך תפלה והוא לא יהיה כעפר ואשר לפניו יתברך ולא צלצד אל בחאתו העליונה הכלתי מתייחס הוייתה
ציון כי אם חף לבחית חילותו יתברך אשר החיל מכבודו להיות ציון וזהו אלהים ציון שהוא בחינת אלהים
ציון אשר באלך היא וממה תאמר אם כן הפסח כמה נעבדך שיובר כי הפסח ציון לזה אמר ולך ישולם נדר
הם קרבות נדר ונדבה חף לא ליהד מאמרו ולדבר אמו כי הלא דרך המלכים שאפילו קלי השלמות חכבר
יקריבו למלכס חף לרועד לדבר אמו לערוך לפניו שיהיה מי האיש יערב אל לבו. או יהיה עמין הכתובים שאומר

דוד הנה ג' אלה נפלאו ממני ח' כי הלא לך לפי רוממותך הדומיה היא תהלה ומה האדם יערך לפניך
והאזה נותן פקודיך להתפלה חליך שנית היות אלהים ציון כי הלא כמו זר נחשב כי האמנם יש אלהים על
הארץ ג' מה שלך ישולם נדר כי מי שהכל שלו חף ישולם נדר משלו וזהו לך כי ממה שהוא לך ישולם נדר.

(ג) חף זהה אשיב על כלנה על הראשונה על החועלת הנמשך ממנה כי ע"י שמשך תפלה כל העולם יזכו
ויבואו חליך מה שאין כן אם לא הפסח בה וזהו שומע כו' כי על היוסף שומע תפלה על ידי כן עדיך כל
בשר יבואו. (ד) ועוד עשם בני והוא כי הלא יש ב' סוגי עבירות שאין קרבן מושיל להם ותפלה מועלת
כאשר הועיל לחזקיהו ודומה לו שהם חללו ה' ופשע כי בעון מויד ינאל קרבן כחשם שעל שבועה זכוינאל ועל

בני אלה אמר דברי כו' על חילול ה' אמר דברי עונות אשר נברו להיות ממני וגם פשעו דרך כלל בין
ממני בין מזולתי אמה תכפר על ידי היוסף שומע תפלה והוא כי למעלה מכל גברי העונות הוא חילול ה'
והיה דמי חילול ה' אמר ר' יוחנן כנון אנה דשקילנא בישראל ולא יאביחא דמי לאחור והנה אם זולת ר' יוחנן
היה עושה כן לא היה חילול ה' רק על תשובתו כי יליזו וידברו עליו בני אדם והנה הדיקס בזה גדוד מה
שידברו העם על עונות דוד נברו שהוא חילול ה' שאיש שלם וגדול כמוהו יחסא תשאל ההוא מה שאין כן
אם היה זולתו וזהו דברי עונות נברו הם דברים של עונות שידברו צי האדם לומר הראיחס החביד הלה
מה עשה נברו להיוחס מני כלומר להיוחס ממני כי גדול אני שהוא חילול השם חילול שהוא עולה על כל עון
ופשע וגם פשעיו ממני ומכל הזולת האלהים מיתר עונות אמה תכפרם על ידי היוסף שומע תפלה מה
שאין כה צבקות רק על השוגג כי אם על דברי תהלות לך דומיה תהלה ולענין החנון והסנעה לפניו לכפרה
יחסי תפלה. (ה) ועל השנית חף אלהים ציון כי האמנם יש אלהים על הארץ אמר אשתי תבחר כו' והוא
כי אין עיקר מושב אלהים רק בנדיקוס בנפשותם כי היכל אלהים המה אלא שבשכונ בו יה אלהים יחפשמ
במקדש על ארון ה' ומתפשט כבודו יתברך בכלו והוא מאמרים ז"ל על פסוק לא תבחרני בעיר כו' ואבחר בדוד
כי נכנס בעיר ויאל דודו אלא לא תבחרני בעיר על בלתי היות אש יהיה היכל ה' שעל ידו יבחר בירושלם ועל
כן אין ישיבה בעמרה אלא לדוד ולורעו וזה יאמר אל תחמה חף ה' שוכן ציון כי לא על המקום הוא
העיקר רק אשתי תבחר ותקרב להשרות שכניה בו ומי הוא זה הוא אשר ישכון חצריך הוא דוד שיש לו ישיבה
בעמרה שהיא חצריך מאמרים ז"ל על ואבחר בדוד כמדובר וחף יחפשמ עד כל המקדש עד כי משנעה בסוב
קדושת ביתך כי משם היו שואבים רוח הקדש הלא הוא על ידי קדוש היכלך הוא ארון שבהיכל כי מהצדיק

שהוא

רַבַּת תַּעֲשֶׂרְנָה פְּלֵג אֱלֹהִים מְלֵא מַיִם תִּבִּין דְּנַגְם כִּי בֵן תִּבְיָנָה : יא תִּלְמִידָה רוּחַ
נַחַת גְּדוּדָה בְּרִבְיָבִים תִּמְנַנְנָה צְמִיחָה תִּכְרַד : יב עֲפַרְתָּ שְׁנַת מוֹכַתְךָ וּמַעֲלֵלְךָ
יִרְעַפוּ דָּשָׁן : יג יִרְעַפוּ נְאוֹת מַדְבָּר וְגִיל נְבָעוֹת תַּחֲזֹרְנָה : יד לְבָשׂוּ כָרִים הַצֵּלָן

רוטמות אל

הנה גשם מטרות עו יח' וקנה בשלשה דרכים או יתן ה' מטר על הארץ צעור האדם העושים ראונו של מקום כד"ה אם בחקויו תלכו כו' ונחתי גשמים כו' והיה אם שמוע כו' ונחתי מטר הרבנס כו' או יהיה בזכות הארץ כד"ה ויקנה ה' לארצו ויחמול על עמו ויען ה' ויאמר לעמו הגוי שולה לכם את הדגן כו' . והנה יראה מרז"ל שארץ הקדושה נהנית משפע עליון ע"י המטר או יהיה בזכות הנהמות כמאמרים ז"ל אדם ובהמה טובים ה' . והנה אין ספק כי אוי לו לדור שיאכילס ה' בזכות בהמה כי לחמם להם חוטים להם כי זו לעגם כי טובים היו המוריהם מהם מר ממות אך אם היו חולקים בזכות הארץ הקדושה הקל הרפתחם כי הארץ הקדושה למפה מנוחה הארץ העליונה וגדול כבודם המרז"ל ליודשי דת ודעת כי אין ה"ל ככל הארצות ארץ העמים שהיו אדמה עמוסה אשר לב"ח עליה ב' מעלות נומה וז"ח אך עב"י חיוו לפי כבוד עם בני ישראל יהיו לרבים לחלול בזכות אדמתם כי גדול כבוד איש הישראלי כי תלקו ה' הארצה נפשו ואיככה ישח אדם וישפל לזון בזכות אדמת עפר ואשרי הדור אשר בזכותם תהנה הארץ צמטר השמים ומתמלית זכותם ימיהו הוא ית' תיזר לבהמה וכמאמרנו על מקרא שבוים ואספת דגך ומרוכך ויחכך ונחתי עשב בצדך כו' שאומר הוא יח' והיה אם שמוע כו' שחשבו ראונו ואספת דגך כו' כאלו שלך היא והנה לא היחה ארצך מוסיאה עשב וקב כי אם יחי פסת בר צדך אלף שמה שנתתי עשב בצדך הוא לבהמתך למה שהיא שלך כי תחלל הבהמה בצדך אך חמה העיקר כי וחקלת ופצעת . או שיעור הכתובים ע"ד זה ונחתי העשב שצדך בצדך ויהיה בשביל בהמתך כלומר אך לא הדגן כי לא יהיה בשביל הבהמה כי אם דגך לך שלך בשבילך ועל פי זכרות השפע שמהו אוכל ושבע איוו אלף לך וזהו וחקלת ופצעת שלא תשגך לאכול הרבה לשבוע כי אם מהאדך לאכול תהיה אוכל ושבע כענין וחקלתם אוכל ושבע . והנה מלמד האופר והכבוד אשר יהיה לאדם יתרון על הבהמה ועל האדמה בנת ה' אליהם גשם על הארץ בזכות בני האדם עוד יש רב טוב לכל העולם והוא כי אבז פותחו יתבדך את האורח הטוב את השמים יפתחו לרובות וגמרות כל מימי ברכות והאלמות עד אין מספר כמאמרים ז"ל צב"ר שני"י גשמים כל העולם מתבדך ואפילו עובדות מהרואות ועובדים במשי חמים ואפילו דגים שבים ואפילו כו' ואפילו חוליה מתרואות כאשר האריכו רז"ל צב"ר לומר שכל עניני העולם מתבדכים כי הוא מקור שפע הארצו כל מיני ברכות אך בהיותו צמות הארץ ויעדר זכות האדם לה יספיק רק אל הדגן שיהיה בשבוע בצדך וז"ל הנה כאשר פקדת הארץ שהפקודה היא מהמות הארץ מלד עמיה עם שותפוקקה כל הטוב איוו רק כי רבת תעשרנה ברב הברואות אמנם עדיין נשאר פלג אליהם העליון מלא מים הוא משל אל השפע המשפע מלמעלה כי אין מריקים רק שפע ברכת רוב הברואות אך מה שחללה פניך הוא כי חכין דגנס של בני אדם למטן עממם בלופן יתייחס הדגן אליהם יש מעולות רבות ה' שבלבן תשגך והנה הארץ וגם הבהמות . ב' שהאשר ופופע הברכות אשר יהיה בכל הסוגים בהיות בזכות האדם משפ"כ כאשר הוא על זכות הארץ או הנעלי חיים ועל הא' אמר כי כן תכניה כי כן בהיות שחכין דגנס שהוא בזכות עממם תכניה גם כן את הארץ . (יא) והוא כי תלמייה רוח תהלה להנחת האדם ואחר כך תכניה ע"י נחת גדודיה והוא כמאמרים ז"ל על פסוק תהום אל תהום קורא לקול צמורד שכל היל שיפין הורדין מלמעלה הם כלגיון של מלך הורדין להקבל פני המים התחתונים שלמעלה מהארץ שהם העליונים כורע הזכר ומים התחתונים כורע הנקבה וע"י חיבור שני המימות שאין מים עליונים יורדים פחה שאין התחתונים עלוים טפחיים מתעברת הארץ והולידה והמיתה ונתן זרע לזרע ולהם לאכול ואמרו ז"ל כי זהו תהום אל תהום קורא כו' כי מים עליונים יורדים והאמרים לתחתונים לגיון של מלך או קבלו כלל דבריהם כי הארץ והיות מהמטר הורד כחיל של מלך עד מים התחתונים כאשר המתעברת והולידה פרי תבואה וזה יאמר נחת גדודיה שהוא הורד חילותיה כי ע"י מה שתכין דגנס בזכותה גם אחר מלאת תלמייה לאדם נחת גדודיה הם לגיון שארז"ל הורדים על הנוגע אליה וגם אבז האדם גם ייעב לבהמה כי ברבבים המתמזים אחר רוח תלמייה תמונגנה גם בצמות בורים שלא חרשו ולא זרעו כדי שלממה שלה היוולא עשב לבהמה בלי זריעה יתבדך בשביל הבהמות נמלה כי אבז מה שימטיי ה' בזכות האדם ייעב גם לארץ ולבהמה והיא התועלת הא' . (יב) ועל השני והוא כי בהיות הגשם על הארץ בזכות בני האדם לא בלבד תהיה ברכת רוב הברואות כי אם כל עניני הפנה יתברכו כי הפחה פחה של גשמים הוא רשף לפחותה כל גמרות סוגי הולמות ומנוחת אמר עמרת שנת טובתך כו' לומר כי משלג אליהם אשר הוא מלא מימי שפע כל עניני לרבי העולם המתבדכים כי לא ה"ה דרכך ישפחה במקל לעד כי צבה המטר חמה המעטר שנת טובתך שלא בלבד הברואות כי אם גם כן ומעגליך וסלומותיך להריק כל מיני שפע מלמעלה כלל ירעסון דגן בכל מיני טובות לכן טוב לנו יהיה בשעור האדם כי הלא צוה יש שבע רצון לכל אל האדמה . (יג) ולא תחרתו לומר שחם ברכתו בזכות בהמה לא נחזיק לך טבה עם שהוא רצון יומר גרוע מהח' כי הלא כאשר יהיה שרעפו נמות מדבר שהוא מקום

כבוד תהלתו : ג אמרו לאלהים מה נורא מעשיך ברב עזך יבחינו לך
 איביך : ד כל הארץ ישתחו לך וימרו לך ימרו שמך סלה : ה לבו וראו מפעלות
 אלהים נורא עליה על בני אדם : ו הפך ים ליבשה בנהר יעברו בגלל שם נשמחה
 בו : ז מושל בגבורתו עולם עיניו בגוים תצפינה הסודרים אל ירומו כתיב : לבו
 סלה : ח ברכו עמים אלהינו והשמיעו קול תהלתו : ט השם נפישנו בחיים ולא נתן
 למות רגלנו : י כי בחנתנו אלהים צרפתנו כצרך כסף : יא הבאתנו במצודה שמת

רוסמות אל

לזה חני חומר הזכור ושמו כבוד תהלתו שהוא כי מה שהוא תהלתו שישו אותו לכבוד ולא להכני שהוא כי
 מה שיש להללו על גבורתו שסבל אל חייתכחוה חלילה להעדר כבוד כי הנה זה הוא כבודו . (א) ולא בלבד
 ציטט לבין עממכ כי אם גם אמרו לאלהים לנוכה אותו יתבדך מה נורא מעשיך כו' לומר כי כמה שגוים
 מרקדים בתיכר לא עמד איה נוראותיך בעוול לשלול תואר הנורא כי אם חרפה מה נורא מעשיך כי חרפה
 הוא הוראת גודל עמך לכבוד אלף שגוים הם לא יבחינו כי הן הן נוראותיך וחרפה כתיב : ויאמרו
 לא הוא כו' וזהו אמרו כו' מה נורא כו' לומר אמרו בני הגלות לאלהים מה נורא מעשיך האמיתיים לשם
 חללים דבין שחתה עושה לשעבדנו ציד האומות כי לא נאמר איה נוראותי שמתונו צידם כי הן הם נוראותיך
 שהכבול דבירך ובניך צדיקים וזהו מה נורא מעשיך כי אם שברוב עוון שהוא כשבלומך שהוא רוב עון ותעומו
 יותר מהנקמה אז יבחה לך חייבך ויאמרו לא הוא חלילה . (ד) אמנם כאשר כל הארץ ישתחו לך ויזמרו לך
 שהוא בתיביך עמנו לימות משיחנו אז למפרע יזמרו שמך הוא חללים הנזכר סלה שיאמרו שם מה שעד כה שעבדנו
 שמך חללים עשה זה וז"ל סלה שם העבר יודו למפרע שהדיו יחייב לנו למען מרוב עוונותינו . (ה) לבו וראו כו'
 הנה כתבנו בפסוק רגלנו כי כנגד שתי כחות ידבר אחד על ישראל הגולה שנית על הגוים שצביה והנה עד כה דבר עם
 ישראל הנוגע חללים כשנבט כחובים הנאמרים ועשה ההל לדבר נגד השוים ואומר להם לבו וראו כו' לומר אל התחולל
 בראותכם שחתם בשלום ומעלה חייך ימנך זה מהדיו ותחת בשמחה רבה כי חייך יחייסה לגורל בעשותו דין צד ולא ימיל
 מורה בעולם כי איה נוראותו כי הלא לבו וראו מפעלות שם חללים שעושה כהחת שתי פעולות שכולל רחמים
 בחיובו נורא עליה ח' על בני אדם . (ו) שהוא כאשר הפך ים ליבשה כי אז היה פועל נורא מחד על כל העמים
 כד"ה ושמעו וימם לבבו כו' והיה רוגז גמור שולח הדיו שעשה במצרים גם הכניע שרו של ים ושרו של
 מצרים כמו שהזכיר ז"ל וירא ישראל את מצרים מה כו' וחרז"ל מתים לא נאמר אלף מה כו' העביר ישראל
 בחיוב והאלים שהוא רחמים וכן מזה היה סימן לישראל כי הן בבלתם לכנות הארץ שהוא דין יעשה להם כן
 כי בזה יעברו ברחל שביעית הער גם הם כי בשמחה בו הנה שבעשורו רוגז וזולתו שמתו שחייבו לנו כשעולה
 אחת שם ב' מפעלות בעוליה ופעולה אחת שחת המצריים טבע ואנו היינו שמתים כן גם עתה בעשותו יתבדך
 רוגז ודין צדו אחס בשמחה ושררה רבה . (ז) עוד מודיע . אחס חומות העולם שלא יעלה על רוחכם שבהחריב
 בימו והגלנו לבין האומות שכולק שכינתו והשחתו מהארץ והינה הבררה לשרים כי אם מושל בגבורתו שם
 בגבורתו המיוחדת לו שהוא כמה שסובל מה שעשו בתיכלו ועשמו שחנן והגלות הוא מושל עולם ועיניו בגוים
 תצפינה ותשגחה לראות חייך ותהגו בישראל כי הסודרים לישראל אל ירומו לנו סלה כי יתעמדו למפרע לאחר
 זמן והוא כעין מהאמר ז"ל שאמר חכמה לבני קבורה דעו כי כל המזר לישראל בעולם הזה לא יעצב לו
 לטעוד לרא לבן שחרקו וההעדות לימים ההם למפרע וזהו הסודרים כו' : (ח) ברבו עמים כו' אחר הודיע
 את הגוים המשעבדים אותנו בגלות כי לא מבלתי יכולת חלילה שחק בראקדס שתיכלו ובהעמים זרה הגלות על ישראל
 כי אם שכן הן נוראותיו ופיוע בגוים כי לא לעולם חוסן כי הסודרים את ישראל אל ירומו סלה ראה והנה
 יהיה להם פתחון פה לדבר ולומר אם כן אפוא למה מכרם צידם אם את ישראל חשב ועוד למה יאשם את
 הסודרים לישראל באמור כי הסודרים אל ירומו סלה ולמה לא יחזיק להם עוזה על שחונם מכלים את ישראל
 כי הלא צידם ניתנו ובחריים המה לזה מסיימם ישראל דבריכם אל האומות ואומרים להם על האחת צרכו
 עמים אלהינו ועל השנית והשמיעו קול תהלתו . (ט) ופירש ואמר מה שאמרתי צרכו עמים אלהינו הוא על כי
 הוא ית' השם נפשו בחיים לומר כי מה שעבדנו לא מהצבתם רק לשום נפשנו בחיים כי על כן חרפה
 מכנו וה' הסודרים וכל כן אמרו ברכו ה' אלהינו כי על פי דרכו הגדול אחסם עלינו ארצו אלהינו והשמיעו
 קול תהלתו הוא כי ולא נתן למות רגלנו הם גוינותו שלא כליו ציטט כי מאתו יתבדך הוא לנו והללוהו אתם
 כי זה הועלתם גם חסם כי אם חייך ישראל כבא חין עולם כהאמר ז"ל על פסוק כי כהרצע רוחות השמים
 פשתי אחסם כו' כי חילו היינו כלים בגלות היה הוא ית' מלכוד אחסם ומבלה העולם כי כל חשנו הם
 ישראל לקיים עולם . (י) כי בהזנתנו אלהים כו' כהחיים ישראל על פי רוח הקדש מלדבר עם הגוים
 המשעבדים אותם באמור להם כי גם בגלותו ה' אלהינו עמנו מדברים עמו ית' ואומרים מודים אנוהו לפניך
 כי לא בעלה צדו רק כי בחנתנו אלהים לומר לא קפחה עלינו להנקם ממנו בעוונותינו בגלותו רק כי בחנתנו
 אלהים בגלות ככל על ידי הלאם שנחמו בו חנייה מישאל ועוזיה וכל השאר שהשתחוו לרשעו כדרך כסף

לְדַעַת בְּאָרְזֵן יִדְרֶךָ בְּכָל גּוֹיִם יִשְׁעֶיךָ : י יִדְרֶךָ עַמִּים אֲלֵהֶם יִדְרֶךָ

רוֹמְמוֹת אֵל

מול ה'אלהים יתנו לתי בעיניו למען אחרי כן נשא צרכה מאליו יתברך וכלל ה'אליו הוא אצו וצפחוס יתחקן
צנו כי הוא צעמו יתיה הנותן הגנו בעיניו ואתרי כן הוא יברכנו וזהו ה'אלים יתנו ויברכנו והן הם דברי
קדמוניו מסדרי ברכותיו ב'חמרת ויתנו לתי ולחסד ולרחמים בעיניך כו' והוא כי חמו כמלך בשר ודם כי
הלא חפץ חסד הוא יתברך ומצדו להטיב ועוד שנית יוסף להפליא והוא כי דרך המלך או מביא צעם כי
את אשר יתעב הוא יטיב ברצו כסף או הנמלא חמו אך לא תדמה הארת פניו חמו אשר לו טרם ירצה להטיב
לו כאשר היתה מתהלה כי טרם יהיה חמו או טרם ירצה לו מוסר ומתן יביט צו צפחוס לאבות מלך אך
אחרי כן כל עוד שהלך ומצדו להטובו יהיה הולך והסר צדקת פניו חמו אך הוא יתברך לא כן כ"ל שהוא
יתברך ויתנו וגם יברכנו ואתר הברכה אור פניו לא יפיל ממנו כי אם ה'ירצה יאר פניו חמו בלה. או יאמר
כי לפעמים מדת הרחמים היה חייבם ולפעמים גם מדת הדין שמתהפפת לרחמים וההפפת כי בהיות ע"י מדת
הרחמים בלבד לא יתמיד כי אפשר תקפוג מדת הדין אך בהיות גם מדת הדין מסכמת התמיד צעלם הטובה
וזה יאמר חסד נקבץ הוא כי מדת ה'אלים שהוא מדת הדין ויתנו וגם יברכנו וע"י כן תתמיד הטובה כי יאר
פניו חמו בלה. או יאמר כי היה דרך המלך ברצו דרכי אים ויחסן להטיב עמו שיהנו לברכו אך לא
יהיה הטוב על ידי עמו אם לא ע"י מלך או שליח וגם אם ישנה צעמו לטובו יהיה לעמו אך לא ישנה
בגונו גם לזולתו ואם גם את הדבר הזה ישנה לא יתמיד לעולם חמו כי את כל הלה נקבץ מלת ה'אלים
והוא ישנה חסד שיהנו ולא ירצה להטיב אך לא ע"י מלך או שליח כ"ל ויברכנו על ידי עמו והיה שאלת
יעקב כמפורס חללו באמרו ונתן לו להם לחלול כו' שגם בחוץ לחוץ לא יותן לחמו ולה לבשו ע"י מלך כ"ל
על ידי עמו יתברך ואף גם זאת כי לא בלבד הוא יטיב לנו כי אם גם למעמו יטיב ויברך את העולם וזהו
יאר פניו חמו שהוא כי יארף רחמנותו עם זכיותו להאר פניו אל העולם וזהו שלא חמו לנו כי אם חמו
לומר שהוא ישנה להאר פניו דרך כלל לכל ועוד שלישי שיהיה מתמיד וזהו חמו בלה. או יאמר בשם
לב מזה זה היה כי בצרכה כהיום קדמה הברכה אל התי באמרו יברכך ה' כו' וחס"ל הוא חמו יאר ה' כו'
יתקן ופה נתן החסד באמרו ה'אלים יתנו ואתרי כן הוא חמו ויברכנו וגם הארת הפנים האמרה שם קודם
אל התי וזה אחרי כן. חמונה הגה לא ה' חסד וזכה למנוח הן גם צפחוס ה'אלים הוא מדת הדין כי הלא
בנה שהיה צדק תמים כפשוטו ב'קומו צד' כי ר'אשונה מלת הן צפחוס ה' הוא מדת הרמים אך לא צפחוס ה'אלים
ושל כן ויאמר ה'אלים לנה שהוא מדת הדין קן כל בשר בא לפני חמו מדת הדין באופן שלא חמו גם
היה אך עשה לך חסד עלי גפר וע"י לער הטובה חסכים עם מדת הרמים והקימותי את צדותי חמך וזה
גם הוא מאמר שם הרחמים באמרו חמו אחרי כן בא חסד וכל צדק אל הצדקה ולא חמוה אל לער הטובה
כי הלא חוקר רחמי צדק לפני דבור הוא כלומר אך לא צפחוס מדת הדין ע"כ צדק לער חסד ולא החלוק
בדרך חסד בלי לער עד שאתרי היות כל הזמן שהוא ב'צער הטובה גם מלת הן צפחוס ה'אלים וזהו ויזכור
ה'אלים את נח באופן שאין הכל זוכים למנוח הן צפחוס ה'אלים על כן בצרכה כהיום חסד אה ה' לדורות אולם
אם היו מקוים לבנות ההבדל דין עת מלת הן צפחוס מלת הדין מי ומו יהיה בכלל הברכה על כן לדורות אולם
יתברך ה' לומר על פי מדת הרחמים ועוד ישנה השם חמו' כי יתברך מן החסד חמו' ז' לבנות חמוה מקום
מדת הדין לקפוג אם רוב טובה יתטיבאו ואתר כך עוד יוסף שם הרחמים ידו עליך כי יאר ה' פניו חמך שהוא
שפע אור פניו לקדשו לכהו לו יתברך בצמות עשה מוסף על שמיחה מן החסד ואז ע"כ ויתקן שיתנהו לתי
גם צפחוס מדת הדין אך פה יתבר על דורו מל משה שיהיה הנבשל בשם כבוד על כן מתהלה ה'אלים ויתנו
פני' מדת הדין וגם לא יתברך להבדל ע"י מדת הרמים לשיתברך אחרי כן שיברמו מן החסד כל נשמן
בצרכה ונבעט כ"ל ה'אלים הנזכר ויברכנו וגם לא יתברך לומר שיהי ה' פניו חמו חמו יאר ה' פניו חמך
כ"ל חמו והוא כי הנה שם ה'אלים חמו' הוא שפיה. והנה ידוע כי כשעושים שיהי חמו רצונו מל מקום הוא העולה
למעלה בהארת פנים להקבל פני השם העליון וזה יאמר חמו' לא חמו יתברך לומר כי שם הרחמים יאר לנו
שפע אורו שבעשה מנוחו כי אם לא שם ה'אלים הנזכר יאר פניו חמו שכל ידנו יהיה ל'אלים חמו' הארת פנים
בהראותו את עובר כבוד מעשיו הטובים אשר נעשה בהיות חמו תמיד וזהו יאמר פניו חמו ולא חמו לנו
וזה יהיה בלה כי לא נטיב יום וילילה מעטוק בחורה ומנוח. או יאמר והוא יותר בפשימות וימפר צו הטיב
כל מה שהרצו והוא כי נקבץ מאליו יתברך שבהנהגו צדמת ה'אלים ורצו צעלם בכל הגוים לעמיד אז ויתנו
שם הדין עמו ויברכנו שופעל דין צעלם ורחמים חמו כאחת והם יטיב לעולם אחרי כן שהוא ע"י הארת
פנים יהיה חמו בלה שיהיה בזכותו ולה שיתברך העולם על ידנו. (ג) ואם חמוה נח ה'לתי כי חמו שאתקן
ויתברך מה שצפחוס שיהיו דין ורצו צעלם ויהיה על ידי מדת הדין הלא הוא לדעת חמך דרך כי
עד כה חמו נודע היתה שם ה'אלים שופעל רחמים וגם שני הפסים דין ורחמים יאר שחמו נודע כ"ל על השמים
ועשה ידע גם בחמך וזהו לדעת בחמך דרך כי יודע בחמך דרך זה שהוא לפעול ה'אלים דין ורחמים וגם
כאחת והנה זה יהיה שיתברך חמו יטיביו זהו אך בכל עובדי כוכבים אשר לא יפנו פם מדת הדין היתה שופעל
רחמים לפחות יודע בגוים מ'איות יתועקן וזה לא יוכר כ"ל בפעול להם דין ולנו רחמים כאחת וזהו בכל

סח * לְמַנְצָה דָּרֹד בְּזִמְרוֹ שִׁיר׃ ב יְקוֹם אֱלֹהִים יַפְזִיזוּ אֵיבָיו וַיְנוֹסוּ מִשְׁנֵאוֹ מִפְּנֵי׃
 ב כְּהַרְדֵּה יִצְיָן תִּנְדָּף בְּהַמָּס דּוֹנָג מִפְּנֵי אֵשׁ יֵאָדָר רִשְׁעִים מִפְּנֵי אֱלֹהִים׃
 ד וצְדִיקִים יִשְׁמְחוּ וַיִּלְצְוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וַיִּשְׁיִשׂוּ בְשִׂמְחָתָה׃ ה שִׁירוּ לְאֱלֹהִים וּמְרוּ שִׁמּוֹ

רוטמות אל

חן ויברכו צמזמי כד"ה ברכת ה' היא תעשור ובתי כי יאר ה' פניו כו' מש"כ חס נמוח שאינו רק נהסתר פנים וגם סלה שכלע המות ובכלל הוא ביטול השעבוד דנהסתר פנים חיותה :

סח (א) לְמַנְצָה דָּרֹד כו'. הנה מזמור זה יוסד על משלת השכינה הוא עם ה' אלהים כנגדו שני דברים ח' כי כאשר עם הרחמים פועל שני הפכים כמפורש בשירת הים כך עם ה' אלהים

פועל שני הפכים ועוד שנית כי גם בגלות המתייחס לגלות שכונה כ"י הוא רם וגדול ומשגיח בשמים ובארץ ועל שני הדברים הנאמרים בזהם אמר מזמור שיר מזמור על ה' ושיר על ה'. (ב) ועל ה' ה' ה' והאמר יקום אלהים כו' והנה ראוי לשים לב אל היות פסוק זה שלא לזכות ושלא לחיוב לזכות וגם כי בחרה האמר ויפלו איביך ופה האמר ויפלו איביו בלא וי"ו אך הנה חרז"ל כי לעמוד כמה שפסלה את הרשעים ומלאת אותם ושורפם הוא מרפא ומענג את הצדיקים שנאמר הנה יום צה' צוער כהגור והיו כל ימים וכל עופה רשעה קם ולהם אותם כו' וזרחה לכס יראי שמי שמש זקקה ומרפא בכנפיה כו' וחרז"ל כי מה שמלאת וצורף את הרשעים הוא עלאו ומענג את הצדיקים שחמרו לעמוד לנח הקב"ה מולת הנה מנחתו ושורפת הרשעים והיא עלמה תרפא את הצדיקים ועל הדרך הזה יהיה פה ענין הכתובים כי ה' אלהים שהיא אש חוכמה תלפת הרשעים מלפניו ומשמחת ומענגת את הצדיקים שלפניו והוא שחמרו דוד הנה מחמרו משה היה קומה ה' ויפלו איביך כו' כי האיביים יפלו והשונאים יוכו אך ישארו בחיים אלו ואלו אמר הנה ידעתי כי יקום אלהים מנצח שבינה לעמוד כהוא עם אלהים וזו לא יבצר ממה שאמר משה רע"ה כשיקום אלהים שיפלו איביו וינבטו משנאו מפניו. (ג) אך שאלתי וקשיתי אינו זה בלבד ושישאר חיים כי חס שפסאדק ענין מנדוק אשר ידפנו רוח כועה מסער ברוחן כל יראה וכל ימצא רמז מנהו כן יהיה פזרם כפזר העשן כי לא שמהלכים

יפנו מלפני כ"ה שהדוף אותם הצדיקים לבל ישאר לנו שורש מפני ועל הכוונת שמי ה' שמהלכים מספיק לא הן להם בית מגום רק ימכו מלפניך כהמם דונג מפני אש כי תהיה הנה להם לשם והם לדונג לפניך שמלא כל הארץ כבודך והמם ימכו בכל מקום שהם כהמם דונג כו' מפני אלהים. (ד) אך צדיקים שמהפכים מדת הדין לרחמים במקום שהגויים ימכו מפני אלהים שם ישמחו ויעלנו שהיה לפני אלהים מקום אשר איביו יתבדק ומסוס כדונג מפני האש כענין הנה יום צה' צוער כהגור וכו' וזרחה לכס יראי שמי שמש וכו' שהחמה מנרתקה שורף לזה ומרפא לזה וישיבו בשמחה כי לא יעטרו לגול ברעדה כד"ה עבדו את ה' בשמחה ויגלו ברעדה כ"ה וישמחו בשמחה והוא כי לרוב השלמות חין פחד בה לידו הנה מרוב שמחה כי לעמוד ויגלו בישראל לפני ה' כשדון. או יאמר בזה שחבר דקק כפל הכבוד בחרו וישמחו יעלנו וגם מה שחזר ואמר וישבו בשמחה וגם חומר להם אלהים צדיקים ולא חתרי כן חומר וישמחו יעלנו ויששו בשמחה לפני אלהים. אך יאמר מהאמר

הנה עם אלהים הדוף האיביים וחמם מפניך כדונג את השונאים שהכל לפני אלהים על שני אלה הצדיקים ישמחו יעלנו לפני אלהים ישמחו על האיביים יעלנו על השונאים ולא יתשמו על כי בנפול האיביים ישמחו כי אש חרדה ויששו בחובה שמחה בשמחה ללוד הרשעים ההם : (ה) שירו לאלהים וכו' הנה מרם נפול אל הביאור מזכירה מאמרו ז"ל פרק חין דורשין כי שבעה רקיעים הם וילון רקיע שהקום זבול משני מכוון ערבות וילון נכנס שהרית ויולת ערבות ומחדש כו' רקיע שבו חמה ולבנה כוכבים ומזלות שהקום שבו מלאכי השרת שוחקים מן הצדיקים לעמוד לזה זבול שבו ב"ה של מעלה כו' משני שבו כחות מלאכים כו' מכוון שבו רוח שגרה כו' ערבות שם נשמות וגמי חיים כו' וכמה הכבוד כו' ע"כ ענין מאמרו. והנה כתבו כמה פעמים כי

חין שבעה רקיעים הללו שבעה גלגלי כוכבי לפת חלילה שח"כ הוא חין חומר שהמה ולבנה כוכבים ומזלות שהם שבעה כוכבי לפת וגלגל שמיני וגלגל יומי כלם ברקיע השמי וגם חין יתכן יהיה ב"ה של מעלה בגלגל חמה והוא בעולם המלאכים שם מיחל מקריבו נשמות ומה גם כי כדי בזון הוא שיהיה צית המקדש של מעלה כוכב כוכב עם גלגל חודר יום יום ביום על הארץ ובלילה מתחת לארץ ומה גם לחומרים שזרם שכל יום עולה השמש לזול להשתחוות לה' ואם הזבול הוא גלגל חמה שם הוא וחין עלה להשתחוות וחין יהיו כל כחות מלאכי השרת מלאכי הברת ומשוררים לפניו יתבדק במאדים ולמה ירדו מעולם המלאכים להלל את ה' עליו וזרחה ומי נקן מלאכים שוחקים מן הצדיקים ככוכב נונה ומי נקן נשמות הצדיקים וכמה הכבוד וגמי חיים שחזל

שחזל האם יהיה מוכב כשא הכבוד למשה מעולם המלאכים ולמשה מעלל המזלות ולא עוד הלא שהגלגלים דרכן להתמועט ומה גם שרובם הפך תנועתם הטבעית ע"י גלגל היומי שכל יום ח"י אפשר חס לא שיהיו כמובים זה לזה והשבעה רקיעים שמו חז"ל הם אמרו שבין רקיע לרקיע מהלך ח"ק שנה אך חין זה כי אש בגלגלים לחוד ורקיעים לחוד והמה כולו' כל השבעה בגלגלים ברקיע שני והשלישי הוא תהלה עולם המלאכים ועולה כמה מעלות טובות עד השביעי העולה על כלם בספירות ודוחיות שבו כשא הכבוד. ונבוא אל הביאור והוא שבו לב אל שמוה את עשמו כי בפסוק הקודם חומר לשון עמוד וזה לשון הוזה חין יאמר הלא

חמרתו

שָׁכְנוּ צִחִיחָה: ה אֱלֹהִים בְּצִאתְךָ לִפְנֵי עַמְּךָ בְּצִעְדְךָ בִישׁוּמוֹן סֵלָה: ו אֲרֵץ רְעִישָׁה
 אֶף שִׁמּוֹן נִמְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינֵי מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: ז גִּישָׁם נִדְבֹת
 תִּנְיָף אֱלֹהִים נִחְלָתְךָ וּנְלָאָה אֶתְּךָ בּוֹנֵנְתָה: ח יִחִתְךָ יִשְׁבוּ בָּהּ תִּבְיִן בְּסוּכֹתֶיךָ לַעֲנֵי
 אֱלֹהִים: ט אֲרֵנִי יִתֵּן אֶמְרֵ הַמְּבִשְׂרוֹת צָבָא רָב: י מַלְכֵי צָבָאוֹת יִדְוִן יִדְוִן וּגְבַת

רוטמות אל

מה שהוא שמו בעולם שהוא היותו דין חך ועליו כשאלהם לפניו שהוא צהיות השכינה בתחומים כי אז רחמים
 ושמחה ימשך לכס זהו ועליו לפניו. (ו) ומה שאמרתי בצהיותו מחולק למעלה פועל דין בשני העולמות חין
 הכונה שאינו פועל אז בדרך ג"כ רחמים כ"א פועל זה זה כי הנה גם בזמן הסולק פועל דין ורחמים
 בעולם נחת פהרי הוא אזו יחומים ששעה דין בהם שאלק את צהיות מעל רחשם ומרחם על גהים וכן
 מרחם על היותוים כלב ופועל דין במזר לאלמוות וזה ודין למוות עם שאינו בתחומים כ"א אלהים במשון
 קדשו העליון בזמן שהוא מחולק למעלה ברוחניות וכן פועל הפכים כי אלהים מושב יחידים כו' כדלעיל:
 (ח) אלהים בצאתך כו' חוזר אל עיני אשר אמר כי שם אלהים עושה שני הפכים והוא כי אלהים נצחק
 לפני עמך שהוא בעמוד ענן לנחותם הדרך וכן בלעזר בישומון כלה כלל נטועה ונטועה שהיה שכינה מוסתת
 עם ישראל ממקום למקום (ט) ארץ רעשה בנטיעתו יחברך ש"י אלהים שהיה בפניהם היתה הארץ מתרששת
 וכל תל היה נעשה נמוך וכל גיא מתגשף חף שמים מזיוות אלהים הנועד שם היו שמים נועפים כנגדו למעלה
 וזה חף שמים נעפו מפני אלהים היות הוראת מוראת רוגז והתת אלהים בהטלת מורא על העולם וזה יורה
 לאמרו חף שמים נעפו כי חף ורוגז היה מן שמים נעפו מפני אלהים הוא שם מדת הרגז ועל כל זה שארץ
 רעשה ופמים נעפו טיפות רוגז זה סני נשתנה משאר מקומות כי שם מפני אלהים להיותו אלהי ישראל
 היושבים שם לקבל אלהותו לא היו טיפות רוגז ומחמת אומה (י) כי אם אדרבה גשם נדבות מאתך הנפת
 ברעיוך דרך נדבה לרחמם והוא מאמרם ז"ל במכילתא פרשת יתרו שהיו ישראל בשני משולבים מאש של
 מעלה והארץ הקב"ה לשמים היולו על בני על כו' וכן אמרו ר"ל שיאחז נשמתם ומתו ע"י שמוע שתי הדברות
 שנאמר נשפי יאה דברך וזה הקב"ה להטיף עליהם על שעתיד להחיות זו את המות וזה יאמר גשם נדבות
 חנף אלהים והיה למה שישראל הו' הם נחלקך והסת עליהם להשיב נשמותם בהם וגם היתה אלה מקבלת
 הגוהה הגדולה אשר השיגו בהקץ המדבחה את החומר וגם כח"ש ז"ל שהיו חוזרים לאחוריהם ז"ב מיל
 נשום למקומם י פעמים שהיו נלחם על כן על היות ישראל נחלקך והיותה נלחה אהה כוננתה. (יא) והיה
 ההכוננות שחייקת הם הנשמות המכוננות בלשון יחיד ישבו בה בנהלה ה"ל שם ישראל כי לגודל השגת נשמותם
 שהשיגו חוה יחיה משפט עליון מורא ודקות עזים עד שלא היה אפשר להשאר בגויותם ועל כן רמו אל
 החיות ורוחניות העזים קרלה אותם חזק ואמר כי צהיות שלא עלרו כח להעבד והשאר בגויותיהם וידבקו
 בשכינה ויאלו חולה ונשאר הגופים פגרים מחים והוא יחברך ע"י טל המחיה את המחיה בהקין החומר כהאר
 לעתיד שזכין החומר בעל רוחותו לקבל הנשמות בתחיה כן אז הילע גויותם להתישב בהם נפשם
 וזה אהה כוננתה את נחלקך בלשון שחייקת הם הנשמות המכוננות בלשון יחיד להיותם נשמות ישראל כעודע
 ישבו בה בנהלתך שכלו הגופים לטובם כמה שביטות אותם וחיבתם ע"י העל והוא כי בן דרך כי תבין
 במוכתך לעני אלהים כן עשות עם חומרם שעי היה מהכנה לקבל הנשמות אחר שקבלו השפע וההארה הגדולה
 בלאתך והדבקן בשכינה הכינות אותם בזהו על לקבל הנשמות אשר נתקדשו ודבקו בשכינה. או יאמר חבין
 בטובתך כו' כח"ש ז"ל על פ' כהתדך זכר לי אהה למשן עובד ה' שאמר כי אמר דוד גם שאינו שלם הכשרין
 בעלם זכרני בכלל מקבלי טוב האושר שאתה משיב לדיקים ולא תעשה בגיני רק למשן עובד ה' כי רב עובד
 אשר נפנה ליראיך ואם חזק ונתנו רק לגדולי השלמות ממני מה שתומר עם בני ישראל על למה עובד ה'
 שלא תחבד להעד הראוי זכר לי אהה ועל דרך זה יאמר כי גם שתומר עם בני ישראל עני היתה בזהוה
 שעה מוכיני כי כמעט עדיין לא הטהרו מע"ה שהיו עובדים במצרים חך תבין נשבל עובדך שלא יחבד למו
 שהוא עני הוא חומרם להחיותם ולהשיב נשמותם בגויותם. (יב) ואיך היה הגשם נדבות הלא הוא כי ה'
 יתן חומר והוא שכתבו מרז"ל שאמר הקב"ה לשמים היולו היולו על בני על כו' ואז כ"כ רבחה השמחה
 שהנשמות שהקב"ה ראה להחיותם היו נצח רב החיות מלמעלה. (יג) ואז מלכי נצחות הן ד' ראשי מחות
 שכינה שהיה עולה בדעתם שלא יחזרו נשמות ישראל בהן ומתקן דת למלכים אז ידון וידון ממחשבת ומקבוצם
 ונשאר הדבר כי נוח ציה הם נשמות ישראל הנקראים נפש אחת החלק שלל החורה בעולם כאשר יבא ביאור
 המבוא לפנים בס"ד: (יב) ארני יתן אומר כו' מלבד האומר יתכן כי הנה צביאור ספר משלי הערמו על
 שאלת המלכים שנתקן להם החורה כי מה זו שאלה מי מעבד יחדם שלא לימדו החורה ובלא ישמנו מכל
 השיבוט של מעלה כי לא מעשה היו מבקשים כ"א למוד כי רוחניים הם ושם כתבנו והכרחנו כי מה שהיו
 מבקשים הוא עיני מאמרם ז"ל בשמות רבה שאמרנו בכל מה שהדשו החכמים בכל דור ודור בכל בחינות חלקי
 החורה הכל קבלו נשמותם בשני וכל אחד מהדש בעולם מה שקבלה נעפו מאז והוא כי כל נפש ונפש יש לה
 טיבות עם החורה בכל השיפי חלקיה וכל אחת דבקה בה משון בחינתה בחורה דקות עצמי והיא חלק נעשו
 ועל

בית החלק יקלל : = אם תשכבון בין יפתיים בנפי יונה נחפה בבקף ואברותיה
ביתרפק חיוני : = בפרש שדי מלכים בה משלל בעלמון : = הר אלהים הר קדון

רוממות אל

ועל כי הסוד דבר הוא כשם היותו חזק רבני פטלו נאמר אל תגל לך כי וקבע את קצותיה ועם כי
את נפשי הוא נוטל נאמר הדבר כשם שיש יחוס חסדו כי חלק נפשו הוא נוטל ועם כי הוא יתברך גם חיוני
חכם היה חזק הנפש כשם כי חליצו פרה כח שמה כי כי חזק נפשו כל כי חליצו היה וישן זה
כתבו כפי' הנה' שיהיה זה שפלו מלכתי הכרת שנתן להם התורה שהיא לזאת שימיה להם כה לחם כי
חזקת כחית מדיניות בהם כחבר דתקה בחשבו כל דור ודור להדם עשיתי הוללים ימימיה נפשות כי פסוק
כה אחרי טולם לנשול כך מלאכתי חזן להם מלך עמלם רק מה שמועמט משיבות כל מעלה או חכמי
ישראל כח"ס ז"ל שהוללה התקפה הם בדרום הכי חליצו כן ערך בחשבה מרובתה כי בנה מלכתי עליון
לפניו מסו. ובה נבוא אל הענין והוא שחיה ה' יתן חומר כי' לומר כי כחבר ה' יתן חומר בדרמות
התורה כשפי או המכשרות שהם נפשות חכמי הדורות ההדרגות בכל דור ודור חרובי התורה שהן חכמות
חיוני יתברך חזק עולם העליון היו זכר לו על כל הר שיש בו כל נפשות העולמות הם יחיה ועם הו'.
(כ) וזו מלכי נפשות חזק קצבו התורה יודון שהוא כי הן אחת שלה קצבו שיכות בדרך פסוק רק בדרך
הסוד אלה שהוא יתברך דחה חזק כח"ס ז"ל נאמר להם חזק כי ימות נחלה בלום מיתה ים כשם כי וכן
נאמר חזק הנה שחזקך כלום לגורם ידעם כי' שהוא כי חזק שדך פסג התורה חזן להם שיכות בו גם
דרך טורה לא נתון להם כי יתברכו חלקים אך בני חזק שיש להם חומר ועם ים לו שימיה לפיכך וזה
יחזק מלכי נפשות כל ידי מה שידון מהדך הפעמי יודון מהסודי וזו יודון יודון וזו וזה בית החלק
כל כי וזה בית הוא התורה כמו שחזרו ז"ל במחלתה כדעת בה אל פרטת חלק כל שהוא כי לכל
גם ועם המכשרות הנה הם המושג העולמות להדם בכל דור חלק חלקי בשימיה כל חזק וחזק
שימיה בכל דור ודור שהוא עם שכתבו ספקי מלכתי הנה ולא יתן רק להפלה.

או יחזק מלכי נפשות יודון יודון משיכה אל ישיבה למוע מה שעת בית היה נפשות הדיק חלק
והמוע כל מדות התורה שימיות של מעלה וגם למשיה כענין חזק בזה למוע מהו חליצו כן ערך
ודומים להם כי נפשו היתה עת בית ה' ובה לנשול לחלק כלל וידון שדי קדש מלמלה למוע מזה
שיו יתברך היה נפשות הדיק. (יד) והנה על ענין זה שחזרו שחזרו רבותיו ז"ל כי כל מה שחזרו
הדורות חזרים בכל דור ודור מליבו התורה הכל קבלו כשפי הלא יקבע חס קי הוא היה רחוי כי על
עמ' וזו ישיה בורה ידעם כל אחד מה שרופק לנפשו מהו וליכנה עול ודעו מהמסר ז"ל נאמר
יעה ונלחת לחזן הוא חזק שלהם בחכמתו הם התקפה ככפף לו או חזן כי' אך היה הוא כי או
קבלו הכמות שדם מאלות נופים ועל כן נרץ להוליא מה שקבלו הנפשות אל הסוגל ביהוה מלכמות חזק
להחשו בעיניה שבר בנתי כנסיות ובהי מדרשות וזו ע"י ההנה החומר הנגד הופש להוליא חזק חרוביה
חזק בקרבה היתה כחבר נחבלו אללו כסדר רב פנימם בחר הישע ועל כן חזרו רז"ל לא מעבר לים הוא
כי חזן התורה מהקיימת בעמלי הן וישמר העובדים מים אל ים וזה יחזק הם השכנן כי' לומר חזק חרובי
כי התורה חלקה לכל נפש חלק בחרה להדם בעה"ל אל יראה להם שהוא גם כי תעסקו בעיני העולם כי
לא כן הוא רק הם השכנן בין שפחים שיטפד הכוכן בין המפחים כי או ע"י כן חזרו להדיק חלקי
חרובי התורה יתברך זה ע"י הסבינה שתקדש כופיה עם צנות וכו' חזק חזק עם להשרש להוליא
אל היטול קבלה ופשוטים וזהו כופי יונה שהיה הסבינה חלה שחיה נראית כי אם נחמה מן הענין ואמר
הוא החכם עם הוא ככפף שהוא ברוחכם בלתי מטעלים לנצור כעשר צדק ועפרות זה כי אם ספק בלבד
לפניו להם לבינה הופש אך והצרותיה שהן הנוטות שבהן פורחת יהיו לה בירקק חרון שהוא ברוחכם
פנים חזק ענין חזק עשית להעשיר כי או חזרות לפרו יהיו לה לבלתי הוליא החכם וזו ימוש חכם
כל אשר קלה וכפסה ובה ידק השעוי לזון כי חומר כופי חזק על מהות הכפף בעלמט הפרושה על
עמלי חזרה והצרותיה הן הנוטות הגדלות בה לפרו חזן : (טו) בפרש שדי מלכים כי' הנה על פסוק
כי מלכתי ימלוכו שהם דברי התורה חז"ל מן מלכי רעק הקטנו על דעריהם כי חזק מלכות יערכו ל' ל'
הנה כן דומה לו ל' אלטור כן פדה או לרבה כר נחמי וביניהם חזן להם וזין שמה והשכנו כי הוא
ענין מחזק סדר הומר על פסוק כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מין כמין שיראה כי כחמי ישראל
ים כחמי יתברך וזהו דבר שיחזקך לנכל השומע כדבר הווא אך השינוי ז"ל שהוא כי בכל חכמי הגוים
אין טובה על ידו מנין מעשי יתברך כענין חכמי ישראל כענין שמה כנענין דום וכענין ל' חזקה כן דומה
שחזר לחיות והדיק רבים כלה חזן חסדר נחמא שבחניה זו ודמו לקינס לומר שבחמי ישראל ים כחומר
יתברך וממלא דבר מלחט רחמי טוב עשם ודעת אל חז"ל מן מלכי רעקן שהחזרה חזרה כי מלכתי ימלוכו
כי חזן מלכה גדולה כשהדר על השולם למעו ולעשות בו כדעו להעמיד שמה ופיוא כלל שעיני
הפעמים כחלו הם מלכי השולם למעו בו כדעו ע"י הקירה ובה יחזק פה כפרש שדי כי' לומר חזק חרובי

הר בְּנֵינִים הַר בְּשֵׁן : יי לָמַח תִּרְצְדוּן הָרִים בְּנֵינִים הַהַר חָמַד אֱלֹהִים לְשִׁבְתוֹ אַף
יי יִשְׁבֵן לְנֶצַח : יי רַבֵּב אֱלֹהִים רַבְתִּים אֲלַפֵי שְׁנָאן אֲדָנִי בָּם סִינִי בַקְדֹשׁ : יי עֲלִית

רוסמות אל

פי הסורה חילקה בסווי חלק לכל נפש ונפש מישראל לחדש בה היגע בצורה אשר עתה ראו נח כמה מעלות
עובדות לעוסק בצורה כי הלא בפרש והתפשט מדת שדי בעולם לשדד ולהכניע אותה אם אז שמלכים בה
שהוא מלכים בצורה הזכרת אשר הם רבין אז הסורה בשבילם תשגב ותלבין כל תשך וזלמות כל צרות
שבעולם כי תקים דבר עבדיה וענת מלאכיה תשלים . או שיעור הכתוב ענין ר' חייא ובניו פסרה ישאלו
מטר כי אם בהזכיר גבורת גשמים בתחית הממים שהוא בספר יכלו יתברך באמרם משיב הרוח נשב
זיקא מוריד הגשם והאח מיטרא כי אין זה רק שבהורה מלכים ימלוכו בעולם ליעשות רעונם וזה יאמר
בפרש שדי כו' לומר בפרש חואר שדי שהוא יכלתו ית' שפירשו והזכירו בפייהם הנקראים מלכים בה שהם אשר
הם מלכים בצורה הזכרת למעלה אז הסורה תשגב במקום ללמות וחשלת חורב וצרות ענין מוריד הגשם
והאח מיטרא . או יאמר אם כ"כ מעלות יש בצורה למה מלכיה עושי פלא על ידי יש להם יסורים
והכניעה לזה אמרה רוח האלהים הלא תחמה על הפנין כי הם כובלים צרות הדור כי בפרש חואר שדי חת
מלכים בה מאן מלכי רבין שהם מלכים בה שפרשה הוא כד"א פרשה ליון צידיה אז הוא כי הסורה תשגב
תקרה ותלבין בללמות אשר לדור : (פו) הר אלהים הר בשן כו' הלא יקשה כי אם הוא הר אלהים איך
הוא הר גבוים . ועוד שמוזכרו פעמים . ועוד כי אחד הוא ואומר תרצדון לשון רבים . ועוד כי אמרו
רבותיו ז"ל שהיו הרים גבוים תבור והרמון שהיו מסוף העולם שבאו . ועוד אומרו אף ה' ישכון ללח
כי לא ללח שכן בסווי רק בזמן מתן תורה . אך יאמר כי הנה צבא השני הרים הגבוים שתתן בהם הסורה
וה' לא רש אמר הר צבן שהוא בחלק קרובו וגד והוא גם הוא גבוה ותלול שיקרא שמו גם הוא הר
גבוים ואמר הלא הר אלהים הוא הר צבן שהוא נחלק לשבטים מה שאין כן תבור והרמון כלומר טוב
הוא מתן הסורה בהר אלהים מבהר ח"ל ואם הכונה להיותם הר גבוה הלא הר גבוים ג"כ הר צבן כי
גם הוא גבוה . (יו) על כן השיב הוא יתברך ואמר על הב' ועל הר צבן למה תרצדון הרים גבוים
התחשבו שעל ההר הני משרה שפיתיו ח"ל לא כן הוא כי האם ההר חמד אלהים לשבחו בתמימה והוא
כתמימה שאלהם באמרו האמנם יש אלהים על הארץ ועוד שנית כי האם אף ה' התחשבו שישכון ללח בסווי
שתקראו בו לנחר ולומר שישכון בכם הלא לא יהיה כי אם בעוד שתתן דת עליו בלבד . (יח) ועל הא'
האמרתי ותמהתי שהאם ההר חמד אלהים לשבחו אל שבינו סווי שנאמר בו וידר ה' על הר סיני כי הלא
היו כפשוטי כי הנה רב אלהים כו' הם מרכבת מלאכיו ה' גם כלומר ולא בסווי כי לא יעלה על לב
יבא אלהים מבלי מרכבתו שפסרה בה ועל השמים שאמרתי שלח היה לשכון עם ללח אמר סווי בקדש לומר
כי אין זה רק בעוד סווי בקדש אך לא אחרי כן . או יאמר סווי בקדש ענין הנה מקום אחי לומר שהוא
יתברך הסובל את המקום אך לא שהמקום סובלו וזהו רב אלהים כו' ה' גם ולא בסווי ושמה חמד סוף
סוף לא יבדל כי ה' במלאכיו ומלאכיו בהר הכי כי גם הוא יתברך בהר כי אם שהוא באמצעות מלאכיו לא
כן הוא כי אם שהדרבה סווי הוא בקדש לא שהקדש אפילו מלאכיו יתברך הם בסווי כי הקדש סובל את
ההר ולא ההר את הקדש : (יט) עלית למרום כו' יאמר ענין הכתוב אלאו צבאור הסורה על פסוק
ומשה עלה אל האלהים שהזכרנו ענין אלוהו ז"ל לאותו תלמיד שהראה לו עליות הצדוקים מג"ע לשיבות
של מעלה ואמר לו צבל העולם הסתכל בד' חייא לא תסתכל ואמר לו במה אדע איזה הוא ר' חייא ח"ל
כל אחד משאר המלאכים מעלים קתדרה שלו ושל ר' חייא עולה מאלוה וכסבנו שם שהודיעה לנו הסורה
שמה שזכה ר' חייא אחר מותו משולל גוף זכה משה בגוף ונפש וזהו ומשה עלה אל האלהים כי עלה
מעצמו מבלי שיעלה מלאכים כאלוהו שהעלוהו רבב אש וסווי אש כבערה השמימה . וזה יאמר פה על משה
עלמו עלית למרום לומר הלא אמרתי כי רבב אלהים רבותם כו' כי מלאכי השרת הם מרכבה אל השכינה
כי אדני גם ושמה חמד נח ישראל אם כן ארוא שב"כ גדלה מעלתם שעליהם שורה השכינה ח"כ למה
בהר בחדם לתת לו את הסורה ולא במלאכים אשר בקשו אותה מאתו יתברך ועל כן היה מקום לומר כי
אולי מה שנקו לבני אדם לא היה רק דרך פשט הסורה אך סודה וטוביותה הכלמי מתייחס לבניו לומר
ניתן למלאכי השרת לז"א דע וראה כי גדול אהה אש ישראל מכל מלאכי מרום כי הלא אהה עלית למרום
שאין ז"ל שעל ידי מלאכים שהעלוך היתה עלייתך כי אם כקתדרה של ר' חייא אחר מותו משולל גוף עלית
אהה בגוף ונפש שהוא עלית למרום שהוא עלית מעמך למרום וגם לא שנית דרך הפשט של סורה הכלמי
מתייחס לבני אלא בעני חומר כי אם שנית מה שהוא שני באמת שהוא גם דרך הסוד אשר הוא
זר לאיש חומרי כשני אלאו וגם לקחת מתנות הן שני הלוואות מידו יתברך עם היותך בחדם שהיתה
הנפש בגוף הנקרה חדם על שקורץ מן האדמה מה שלא היה מן התימה אם היה מפשט בהחומר בקבלו
הלוואות מידו יתברך ושמה חמד ומה הועיל כל זה אחר שמיד חטאו בעגל וחזרה המיתה והשעבוד למקומן
ואיהם ההדגש שדמו למלאכים לז"א גם אחרי כן דמנו להם כי הלא וקף כוריים שברו מהר מן הדרך

לפנות תוצאות: כב אך אלהים ימחין ראש איביו קדקד יעזר מתהלך באשמו:
 כג אמר ארני מבשן אשיב אשיב מפצלות ים: כד למען תמחין רגלך בדם לשון
 בלבך מאויבים מצחו: כה ראו הליכותיך אלהים הליכות אלי מלכי בקדש:
 ט קדמו שרים אחר נגנים בתוך עלמות תופפות: כי במקהלות ברכו אלהים

רוממות אל

אלהים אדני כו' כי לעלות למדרגת אלהים יהיה שם חדות טיבה שיהיה שמור לנו למות תולדות אל תהלים
 הזכיר: (כב) אך אלהים ימחין ראש כו' גומרים מהמרט עם בני ישראל ולחוננים הנה ברכנו ה' על
 שיעשה לנו יסודין כמדובר בשני הכתובים הנחמרים אך הבקשה כי מי יתן אך הליכס לפחות ימחין ראש
 אויביו בעולם הזה המזרים את ישראל כי גם שלא ימחין את כלם לפחות את הראש שלהם הוא מלך או
 שר שלהם המכה ומזר חותמו לפחות קדקד הראש הזכיר כמלה שער כי הלא מההלך מן העולם הראש הזכיר
 באשמו שלא יעזר מהם כלום ולמה זה יסבול הוא יתבדך שיעשה הרעות כל ימיו ולא ידלנו ברעותו ולקחו
 כלום. (כג) ועל כן משיבה רוח הקדש והאומר אמר ה' כו' לומר חזק מה אמר ה' על שאלה זו הלא
 הוא אל יתן לא לב אים שגלי וסכרן לשרע לבני כי אם כרם ימות אים זמן שלא היה עדיין לראות
 מקבל הרעה להנקם לה לעולם ישאר כך כי הנה מבשן אשיב אשיב ממזלות ים והוא מהמרט סכר הזוכר
 כי לעמוד יציה בגלגול את כל אשר הזרו את ישראל בכל גלות וגלות וידלנו בהם נקמות כי הזכיר את
 הלא אשר נבאו כו' וזה יאמר כי אמר ה' כו' אשיב ממזלות ים גם את השקופים אשיב לעולם הזה ליום
 הדין. (כד) למען שמחה נגלך בדם הנוסף מלשון כלבך שכלם את אויביך אשר הזרו לך בעולם הזה כי
 כל כך כלבך דמם ישכרן שמהם הנוסף מלשונם ממחין רגלך אתה ישראל לעיניך מכל אשר עשו לך וזה
 מהאויבים מנהו ומהו של ה' המכר כי לא יכנה ה' אשר העשו לה' כי לא יעשה עיקר רק מאשר עשו לך
 כי את הקסם מהם ועדיין יהיו אויביו ויתבדך כי לא יעשה בהם פשעים רק על מה שיקר לך והוא מהמרט
 סכר הזוכר כי לעמוד לנח יאמר הוא יתבדך לכל אחד מאשר הזרו לנו האוונות הנה אשר הזר לך הקסם
 עמנו כו': (כה) ראו הליכותיך כו' הנה למעלה באמרו עליה למרום כו' יספר חיבתו ית' עם בני ישראל
 כמלאכי השרת ונמשך הענין עד כה ועתה הוזר אל ענינו והאומר הנה עוד הורית מחו חיבתך עם ישראל כי
 לא בלבד ביום מהן תורה שבכר הטהרו מזהמתן הלא גם בלאתם ממזרים כמחך אל זמן עבדם ע"ה הוריתם
 חיבתך כי ראו הליכותיך אלהים שעשית להם י"ב הליכות שהיו י"ב דרכים מוקפות חומת מים ובכל ה' שגט
 ה' מוחלקים לשבטים כאשר ביהוקך עמהם בארץ הקדושה שהיה בה כל שבט שבני עמנו וזהו ראו הליכותיך
 אלהים שהם י"ב הליכות שהיו מעין הליכות אלי כשהיה מלכי בקדש שהוא בארץ ישראל מנהלך י"ב שבטים
 כל אחד בגבול שבטי עמו. (כו) ועוד חיבתם אותם שקדמו שרים הם ישראל לומר צורה קודם למנוחם הם
 מלאכי השרת אשילו הנשים כי בתוך שהוא בין האנשים ומלאכים היו עלמות חופפות כד"ה ומה מרים הנביאה
 אחות אהרן את החוף בידה כו' והוא פרושם ז"ל באמרו בתוך עלמות כו' כי הנשים שוררו בין ישראל
 למלאכים. (כז) או יאמר הנה ישראל חמדו לדמות למלאכי השרת ואתה ברוב חסדך הקדמת מתהלה להשביבם
 יותר מהם והוא כי על פסוק ודגלו עלי הצבה הר"ל שראו ישראל כשבי ד' ממות שביה בצחנות ד' דגלים
 וחמדו יעשה מישראל כך וכן עשה שעשאה ד' ממות כד' דגלים. ונבא אל הענין אמר הנה ישראל ראו
 הליכותיך אלהים מההלך כד' ממות כד' דגלים מיכאל כדגל חסד והשאר על דרך זה יהיה להם כן כי הליכותם
 במדבר היו הליכות מלכי בקדש של מרכבתו הרי כי בקבו לדמות למלאכים וברוב חסדך קודם לזה העדפת
 יתרון לישראל על מלאכי השרת כי הנה קדמו שרים כו' כדלעיל. או יאמר ראו הליכותיך אלהים של מדת
 הדין למזרים ובענין עלמו ראו הליכות אלי הוא מדת חסד לישראל כי עשית ב' הפכים להצבת ישראל כענין
 מכה הדם שהיה המזרי שותה דם וישראל מים עד שהעשירו מזה ישראל וכן בכל מכה ומכה ומה גם בקריעת
 ים סוף ועוד שנית כי הורית חיבתך לישראל יותר ממלאכי השרת כי אין לרדף לומר כחיבתך כשבי שעשית
 מרכבה לישראל כי אם גם על הים שהיה מלכי בקדש הם מלאכים הרוחניים כאמרו למעלה סיני בקדש על
 המלאכי מרכבה. (כח) כי עם היות המלאכים אז מרכבת מלכי ולא אלי על כל זה את חיבת אותי מהם כי
 קדמו שרים לשורר הם ישראל ואחר הנוגנים הם המלאכים שהיו מרכבתך וגם הנשים הם עלמות חופפות
 שוררו קודם למלאכים שהוא בתוך בין ישראל למלאכי השרת. (כט) או יאמר ראו כו' כי שבטי דרכים ראו
 פעולת מדת הדין הוא שם אלהים שהוא עשות דין במזרים ועשות דין בשבו של מזרים שהוא ענין וירא ישראל
 את מזרים מות כו' כי מתיס לה נאמר הלא מת שהוא על השר כמ"ש ז"ל והוא מה שכתבנו במקומו כי הסגף
 חסדו להם הוא יתבדך כי נתן כה צעמיהם לראות לקות שר רוחני ונשוא לה השניו רק הנקראים ישראל לה
 הנקראים שם עם הוא הערב רב וזהו וירא ישראל כו' ועל שנה זה הוא חומר ראו הליכותיך אלהים הנה
 כי נתן בהם יתרון על בני אדם אשר לא ישיגו לראות בלוקת השר רוחני ומה גם לספר הזוכר שמה שראוהו
 מח על שפת הים היה על שפת הים העליון שעל השמים כבודו אמר שגם נתן להם יתרון על מלאכי השרת
 כי המנהג בדרשם והליכות חסד הם הליכות אלי שעם היות מלכי בקדש הם רכב אלהים מלאכים הרוחניים

קדם הן יתן בקולו קול עז : לה תנו עז לאלהים על ישראל נארתו ויגיו בישתקים :
 לו נורא אלהים ממקדשיך אל ישראל הוא נתן עז ותעצמות לעם ברוך אלהים :
 סט * למנצח על שושנים דוד : ה הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש :
 ט טבעתי ביון מצולה ואין מצמד פאתי בבעמקי מים ישבלת

רוטמות אל

כי אם לכפר עונם. (לד) ואל תאמרו אך נשיר לאלהים והוא סילק השמחתו מהארץ מאז שבינה עלתה
 ונחלק מיום ההרדן ועד הנהגת העולם לנשים של מעלה כי מה שאמרנו שירו לאלהים הוא לרוכב בשמי
 שמי קדם שהוא כי לא נחלק לגמרי הלילה כי לא נבדד על השמים כי אם על כל עולם המלאכים שעולמם
 הם שמים של שמי קדם הם הגלגלים והוא כרוכב על הסוס והוא מאחד רז"ל צנראשית רבה על פסוק
 משונה הלחי קדם שהוא יתברך בשמים. כרוכב על הסוס שלחו משופשים מכהן ומכהן שהוא ככהו שם
 הלוחי ההנהגה לשרים ואך נשיר לאלהים כי לא כן הוא כי אם לרוכב בשמי קדם כלומר כי לרוכב ידמה
 על השמים כי גם שהוא שוליו מלאים הם העולם השכל והשמחתו עומדת לעד ואחד אמרתי אמרו ה'
 סלה שכל ידי כן שמעתי השרו לאלהים יושבד שהומרו להדי סלה גם לעמוד הוא שם לא העשון כן הן
 יתן בקולו קול עז שהוא כן בקולו הידוע שהוא קול ה' שוכר ארזים עוד יוסף ויתן בקולו הידוע קול עז
 באופן שלא יפחד מעמלק הדרך המשעבד את ישראל שיר. (לה) ובמה תאמרו המולכות כי הנה תראו כי
 לבס עז להשמד ולאבד ולרקד בחיכולו ואין מכלים וישראל עם ה' אך נבאס כי הלא זה יורה כי משד
 ללם העז נתן לנו ותתנו תפלה לאלהים חלילה קנו דעה ותנו עז לאלהים לומר כי העז שלכם תנו אותו
 לאלהים לומר השרו כי מאתו יתברך הוא לכם ולא לכם הוא שובכם כי אם תנו ויתתו אותו לבעליו
 הוא הנותן לכם כה לשעבד את ישראל ולעשות חיל ולמקד השמחה ולא מהאשרת אהבם נותן עז לכם כי
 על ישראל גאותו כי אין חללו יתברך לכבוד ולגאותו כי אם בהיותו שורה על ישראל אך לא עליכם כי צמה
 נחשבת לפניו ואחד תרקדו בחיכולו ושותק חינו מפלי יכולת הלילה כי אם שארדנה הן הן גבורותיו שכולל
 וזהו ועזו בשחקים כי עזו מהייתה לו יתברך היותו שחקים שהוא למעלה מהגלגלים כי שחקים הוא רקיע
 ג' וכל הגלגלים בשמי כמפורסם במוצג השמים חשפרים כלומר בשחקים ולא שחקים בשמות שהגלגלים
 ולמטה כי משתלק למעלה וכובש גבורתו ושותק כי תרקדו וכובש : (לו) נורא אלהים ממקדשיך כו'
 הנה ידענו כי אם היות שלא יבצר מהיות כי שבינה עלתה למעלה צמה התרדן על כל זה יש צמיחה שלא
 זזה מכתול מערבי כדוע מרז"ל אמר כי מלכות הדרך המשעבדים את ישראל על החבצו כי אחר שיעקב שבינה
 עלתה שמה שמשד ככותל מערבי אין לורה מומה כי דעו כי נורה אלהים גם אשר הוא ממקדשיך למטה
 כי כל כך הוא נורה שכל ישראל הוא הנותן עז כו' שלמלא חסד אל לא היה לכם כה לשבול הגלות כי
 גם שהעוקר למעלה חלק הנשאר הוא מושפע מהעליון והוא ברוך אלהים כי הוא מושפע החלק הנשאר למטה
 מכחותיו יתברך העליונים וזהו משמעות ברוך לודעו שהוא מושפע וברוך מאל ישראל המצד. או שישר
 הכתוב נורה אלהים ממקדשיך עד"ה ונעשה אל ישראל הוא חסד ליתרכל כי הוא האלהים המצד נותן עז
 כו' לשבול הגלות על כן ברוך אלהים יאמר לנו לומר ובה מלה הוא חסד מופתת כי הכוונה הוא לומר
 כי האלהים הנה' אל ישראל הוא :

סט (א) למנצח על שושנים כו' הנה רז"ל פורשו מומר זה על בני הגלות ויתכן לפי דרכם זה
 יכלול בו כל הרבצה גלות כאשר נבחר בש"ד ואומרה כי ייחס הדבר אל השופטים
 על כי שמים הן צמיחה השופטה אחד בזמן והנה ברית והוא רז"ל בכל מקום מייחסים השופטה אל האדם
 כמאמר רז"ל על סוגה בשופטים ובמקומות אחרים והוא על כי שם שופטה הדומה שנית בחינה ריחה כי טוב
 ועל כן ימשל הגלות שהוא דין ורצון אל השופטה הדומה לפי המראה אך טוב ליתרכל ש"ה כן עולה מהם רית
 טוב לפניו יתברך שמתארקן ענותיהם על כן יתכן קרה דוד אל הגלות שופטים והוא למעלה על שופטים לדוד :
 (ב) הושיעני אלהים כי באו וכו' הנה כי הרבצה הנה הגלות בכל ומדי יוני וכו' ויתרכלו החל הוא
 גלות בכל ואמר הושיעני וכו' והוא כי דרך שעבוד המלכות את עבדיהם אין כי אם אל גיוסיהם בכל
 עבודה עבודה ועבודה משה אשר יעמיקו עליהם אך לא יעשו נזכר והנה גלות בכל צנופים החל עד להשחית
 והח"כ דון לב נכודתהאר השריו לגזור ישחורו ללמלא די הקס אשר היות ליה מגעת אל הנפש להאבידה ועליה
 יאמר הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש ולא אל הגוף לבדו. (ג) ועל גלות מדי אחר פשעתי בזון
 תולדה הוא רפס וטס והוא מאמר רז"ל במדרש חויה שופטים עיקר מה שפתיחו ישראל ברוך שהוא על
 שיהיו משדחתו של החשונות שהיה טובה רחשונה הנה להחשיפה כי מלא סאת עין הלאם ואמרו רז"ל
 במדרש הנוכר שאמר משה לאלהיו אם בדם הוא תחומה חין חללתו נשמעת חל אם צביע היא תחומה
 חללתו

תהלים סט

שִׁשְׁקֵי : י יִגְעֵי בְקִרְבֵי נַחֲוֵי בְּלוֹ גֵינֵי מִחַל לְאֵלֹהֵי : י רַבּוֹ מִשְׁעֵרוֹת רֵאשִׁי
 שְׁנָאֵי תָנִים עֲצֻמוֹ מַצְמִימֵי אֵיכִי שֶׁקֶר אֲשֶׁר לֹא גִדְלֵתִי אִוֹ אֲשִׁיב : י אֱלֹהִים אֶתָּה
 יִדְעָה לְאֵילֹתַי וְאֲשַׁמֹּתַי מִסֶּךָ לֹא נִכְחַרוּ : י אֵל יִבְשֵׁי כִי קִנְיָךְ אֲדַנִּי יִדְוָה עֲבָאוֹת
 אֵל יִקְרָטִי כִי מִבְּקִשְׁיךָ אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : י כִּי עֲלִיךָ נִשְׁאֵתִי תִרְפָּה בִּסְתָה בְּלִמְשָׁה פָּנָי :
 • מוֹדֵר הָיִיתִי לְאֵתִי וְנִכְרִי לְכַנֵּי אִמִּי : י כִּי קָנַאתְ בֵּיתְךָ אֲבֹתַי וְחִרְפוֹת הוֹרְפִיךָ

רוטמות אל

המלצה ופחמה וביאורו בחוקו שהוא חס נדס כי פלח חסותו הנוד דין הוא על עון הולם של בחינת ע"א
 היתה חסותו הנודית שהוא נעט אל האש וזהו חס נדס כי הדס הוא האש אין הקומה אך חס נביט שהוא
 על הסעודה שהוא על הולח החומר שהוא מיש תולתו נאמרת וכל זה יאמר מנבחו בין המלה הוא מים
 של מילה נכנעבו קשה לולה חמו הנשפט בו כך היה קשה לולה כי היו בו יין נכר ויחלולת חסותו וזו
 לפיכך יצא וזין מעמד משי מחתבר ללו עון הולם כלחר הכרתו בחוקו כי בין למ"ד שנחייבו על עון
 הולם בין למ"ד על עון הסעודה הוד שפחה כי מני השעות היו ולא נחלקו רק על מה נחמה הנודית
 וז"ל חדע למה הספיק קצין לעורה שהוא צמה שהוא עשה ענין הסעודה כמאשר נאמרת חיות עם הוד עין
 פורתי כולל כי חס לשל זמן הוא על כי נחמה בלתי נשמעק מיש של עון הולם וזמני זה הספיק ח"כ
 שגלה מיש לפשטי וזהו בלתי נשמעק מיש וע"י כן שגלה של הסעודה שפחתי כמחזור חללו כפיחור המלה
 בלד היטב. (ד) ועל גלות יין אשר כל עינים לא היה רק על הדח כמאשר ז"ל שהו חומרים ליהלל כתבו
 על קצין הסוד שהין לכס הולק בלתי ישראל על כן לא שמו נגד פיהם רק הפלה ללתי ישראל יבא ויביעם
 מהחיים להסיר הלאותו מלפניהם ונמחיתם חותם על כך כענין ז' בני הנה על גלות הואו חמו יעתי
 בקרתי כו' כלו עמי מיחל ללתי הקך חארס שאינו אלהי. (ה) על גלות עינים של כל בלדד מישום הוא
 שעברו בחרץ צות פני כי חס הבוד אמל לשנות כמאשר נאמרת כעבר זן גוויין על כן על הגלות הואו
 חמו רבו משעדות רלשו חויני חוס כו' ועוד העולה על כלן וזהו ענין עשרה הרוני מלכות ביהודה שאמרו
 זה יוסף בעשרים ספך וחזני דין של משה להשיב גזלת אבות אבותיהם וזהו עמנו חומיני כי עמנו כה
 חומיני חויני ספך שאומרים שהם חויני על עשותנו גול ושכוחם לעשות משפט וזהו ספך כי חין ששים רק
 מהשלהם חותם להקטק חמו כי אשר לא גלתי אז השיב ומלה אז הוא לומר כי אז לא גול כ"א בודד שהו'
 ועל חס שנחללו אז הואו שגור כדון בדני חדס : (ו) אלהים אתה ידעת כו' הנה חילקו הדבור
 יוסף חרפ שגות ששל גלות בכל מצורו להסתחור ללס חמו הושיעני חליים כי בלו מיש עד נפש והססוקים
 שחזרו על שר הגלות ועתה חוזר לדבר על כל חמד מהם ונכרשון סהל ואמר מה שאמרתי הושיעני חליים
 אל חמור חלי כי עשותי וסכו רעו כי חליים חמה ידעת לחולתי הוא אשר הפלתי שנג ודעיני
 וחק חודס עליה חס חמה ידעת ולא חלי וזהו חמה ידעת לחולתי והאמתי חמה חזונות מוך לה נכחו
 כי חודוסי עליהם ולא כחדתי חותם ואמר מוך לחיות כי עשות שפין חדס למקום חבור ללתי חדס
 כי חס לה' לבדו ביע לקונו כח"ס ז"ל על פסוק אשרי נפוי שפט כו' וזה כוון בחמו מוך לה נכחו לומר
 כי גס כי לא גליתם לפני חדס מוך לה נכחו ממני וחלק. (ז) וגם שאפשר שלח הספיקה חסותו עם כל
 זה השוגג שהיו חלתי שאני חודס עליה רק מקוה ישועתך עשה לכל יבשו נשצילי קיך ברחותם כי
 איך משעיני עם היות שפין כי זדונת ולא שגגות ידועות ויאדור חקיס גס הם על עמנם ועל השמחת זדון
 שחודוסי ונכפתי מחילה הושיעני חלי וכלמו כי מבקשך שיהררו כי חוק מקבל שנים ואתה חלי ישראל
 כחב לנו. (ח) ועל אשר הסתחיונו ללס שהוא מה שאמרתי כי בלו מיש עד נפש וזהו עון הגדול שאפי'
 הניסם היו מחרפן חותמו ודוקקים שפיו כח"ס ז"ל כי בלאת חניני מישלל ועזריה מכנען חלם היו כל הניסם
 דוקקים בשני כל חיס ישראל ומחרפן חותם וחומרים חיס לכס חלוס כזה וענדתם ע"ה על זה חומרים ישראל
 כי עיך נשחתי חרפה עיך על כבודך בחוסן שבלל האמיס חמו חפילו בשני הניסם היה חוכה השמחתו צמה
 שסכתה כלמה פני ויהי חסונה גדולה כח"ס ז"ל של שכלס שחול מעון נוב נכנס במחמת שמואל הנביא.
 (ט) ולא בלדד סכתה כלמה פני מחסר היו הניסם מכלימים חוסי נדקקס על פני כי חס גם מישלל חלו
 בללו וזהו כי לפי החמת כל ישראל לא שבו חלל לפיט ולא מלכס חפילו ויהו חודס ז' חזר חלי חלי
 חסוסי השמחה מלכו וזהו כי חוזר חיותי לחתי כי חתי בני חלל המחבבים חוסי חודסו בזהשחתיני
 לבני נחור כי חס לחוזר כמי שמומר ועשה זר שחע"פ שהפיש ישראל הוא ויש לו בחינת לב יהודי חך לפני
 חמי חיותי נפתי ממש שהמכרתי לע"ה כנוי בשעיהם בחוסן שהיו מכלימים חוסי בלחרם שכל לב השחתיני
 נמלח כי גס חמני וקרוני חיותי נכלס לחוזר וזהו שכן הוא די לי כלמתי וחייתי מוך להחלל מחסרם כי
 לא עשיתי חלל לפיט : (י) כי קנאת בורך וכו' עודס מדברים בני גלות בכל וחומרים חל יועט עעיקך ה'
 מה שסכתה כלמה פני על עין הולם כמחוזר כי חלל בלתי על היותו כמספרים על לית חרפן ציחק כי
 הנה חס קלחת ציחק שהחריבו חללתו ונרפתי ועל מה שהיה כי יקר יקוד חיקוד חס חרפות חורכך נפלו
 על

נִפְלוּ עָלַי : יי וְאִבְכָה בְצוּם נַפְשִׁי וְהָיִי לְחַרְפוֹת לִי : יב וְאֶתְנָה דְבוּשֵׁי שָׂק וְאֵהִי
 לָהֶם לְמוֹשָׁל : יג יִשְׁחָרוּ בִי יִשְׁבִּי שַׁעַר וַנְּגִינֹת שׁוֹתֵי שִׁכְרִי : יד וְאֵנִי תְּפִלְתִּי לָךְ יי עַת
 רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ : טו הִצִּילֵנִי מִמָּוֶת וְאֵל אֲמַבְעָה אֲנַצֵּלְךָ

רוטמות אל

עלי . או צמה שכתבנו כי חומרנו עליך נשאתי חרפה הוא מה שהיו הגוים מכלימין ומחרפין ורוקקין על פני כל אדם ישראל בזהה הגייה ותכירו מכבשן האש בצלמם היה לכם אלוה כזה ועבדתם ע"ה וזהו יחמר הזה אלה רשעים הם היו אויב מחרפים תוך ביתך ושורפים ומחרבים עד שהייתי נכזה כי קנאת ביתך אכלתני ושפתתי כי עזבתי ארץ גלותי ואמר הרגו ממני הייתי נכזה מחורבן ביתך על כבודך ונהפך עלי כי חרפותו שהיו מחרפים חורפך אשר עד כה היו חורפך מחרפים אורך בהחריב ביתך עתה פלו עלי שהכבוס נגדי לומר כי אני הוא אשר הייתי נגד ה' ומחרפין אותי שלא חכתי על כבודו אחר שהייתי נכזה עד כה על כבודך כדומדב . (יא) ולא עוד כי אם שואכזה בצום נפשי כו' והוא כי על עם בני ישראל בזהה ארה בגופם צמכת חרב והרג והאבדן ושבי וצרה וגם היחה להם ארץ הנפש כמו שכתבנו שעליה אמר כי בחרו מים עד נפש שהוא על עון האלם שגור בצוקדנאמר להשתחווה לפניו אמר עתה היה דרך אנשים לבכות על ארץ עצמם מעל הענין שהיא ארץ הנפש אך אני לא עשיתי כך כי אם ואכזה בצום נפשי לא הייתי צוכה כי אם אחר נפשי ולא עם רוחי אחר גוייתי וכ"כ הייתי מתפעל בצום ובכי כאחד עד שנשחטה מאלים מרלתי ותהי נפשי לחרפות לי כי אם מתי היה טוב לי כי בהיותה בקרבי הייתי חרפה צעיתי כל רואי נמלאת היוטה בקרבי שהיא לחרפות לי . או יחמר בצרת הגלות לה אדם מה לעשות ליתקן כי הנה החלתי ואכזה בצום נפשי שהוא כי עזבתי ארץ גופי מהגלות ואכזה על ארץ הנפש על אשר העלתי וטמאתיה וחרתה כי הנה והתי הנפש לחרפות לי כי בהיותי צוכה וחומר או לי על נפשי שאבדתי בהשתחוויתי לאלם היו מחרפין אותי בגוים בצמור האל זו היא חרפתכם שהיה לכם אלוה כזה ועבדתם להבלי הגוים והיו רוקקים צפני וחלו לא הייתי מזכיר רק ארץ הגלות לא היו מחרפין כי הייתי להם בזה למוצרי עון . (יב) על כן חשבתי דרך אחרת והוא כי וחתנה לבושי שק משתוקה ולא שיה לי כי היה ודאי להם למשל כי האויבים אמרו כי אין זה כי אם משל עלינו סימן רע להם בצמורם כי אין העבד לובש שק רק על ארץ בעליו או שעושים סימן להם שיהיו בהם צורפן שהיו מונעים אותי מללבוש שק . (יג) אז לקחתי דרך אחרת והוא להפלה לה' אך אמרתי מה אעשה ואתיה תפלתי עת רצון על כן מה אני עושה בעת שאני רואה כי ישמחו כי יושבי שער והוא כי דרך הגוים הדשנים ומעוננים כי בשערי ההרים או בשערי העיר יכינו מושבות קבועים לשבת עם להתלוץ על קפי יום העוברים לפני שער מישבים ויחמר זה צכה וזה חומר צכה וימלאו אז שחוק פיהם בהלעגים עליהם וחומר אדם ישראל הגולה הנה ישמחו כי יושבי שער וגם ונגינות שותי שכר שישתו שכר על שמחה רצתי וגלותי . (יד) אז ודאי תפלתי לך ה' עת רצון הוא ודאי עת רצון כי הלא אז שמחים על נפילתנו והוא ענין כפול אויבך אל שמחה כו' והשיב מעליו אפו ולכן בעת שמחה לחדי אמרתי כי אז ודאי עת רצון כי השיב מעלי אפק ותרגני אך עדיין אין זה חספוק רק אל בהיות שם ה' הוא שם הרחמים כי הוא המשיב אפו בשמחה האויב לחד אויבו כחומרן כי ירחה ה' ורע צעיתו והשיב כו' ועל כן אז אמרתי הנה על בהיות שם הרחמים הוא עת רצון וזהו לך ה' עת רצון אך מה אעשה אם לפי משעתי יהיה לי נגוד משם אלהים הוא מדה הדין על כן אני גומר וחומר אלהים ברוב חסדך כי גם בשם אלהים לא יבצר ממנו גם כן בהיות חסד וברוב חסדך ענני ולא שאני כדאי מאד עממי כי אם באמת ישעך כי ידוע כי שכניה בגלות כ"י וגם ידענו כי ישועתו של ה' ישועתן של ישראל שאבג ישועתו וישועתו לומר אם ישועתי מוספקה מאד עממי ענני באמת של הישע שלך שהיא אמתית שאבג ישעך תעממי גם אני : (טו) הוצילני ממוט כו' הנה כחבנו שאחר שסידר הד' מלכות המשעבדות את ישראל שעל צבל אמר הושיעני אלהים כו' ועל מדי אמר טבעתי ביון מנולה כו' ושאתה הזכירו ארבעתן חזר על כל אחד ואחד ועל מה שאמר על צבל הושיעני אלהים כו' חזר לדבר בו ואמר אלהים הנה ידעת לאולתי כו' עד סוף פסוק הקודם בא עתה לדבר על הגלות הב' אשר עברו עלי שבעתי ביון מנולה כו' שהוא על המן שהתעייב כבעודת החטאות שהיא הכאת החומר הנמשל לטיט כמו שכתבנו שעל כן אמר משה לאליהו אם צטיט היא החומה ועל זה חזר וחמר פה הוצילני מטיט ואל הטבעה כו' והוא כי הנה כתוב אצלנו בציאור המגלה כי בין למ"ד שמה שנתחייבו כליה היה על עון האלם ובין למ"ד שהיה על עון הסעודה לא יבצר שהיו שם שני גופי עבדות ואין ההפך רק על איזו מהם נהם הגור דין שעל כן הוצרכו שני גופים כמפורש אצלנו שם צמ"ד ועל כן על אשר אמר טבעתי ביון מנולה שהוא על עון הסעודה שאחר מעמקי מים של עון האלם שהוא על גלות מדי בא וחמר הוצילני מטיט כו' והוא כי הנה כחבנו כפסוק טבעתי ביון מנולה כו' שמדתה הדבר אל מי שטבע צמים שבעמק מנולה ועדיין היה אפשר לו לשחות ולעלות אך בא חל"כ שטף מים צכה על רחשו ומחמת כח הכאת שטף המים על הראש נשטף והנמשל כי בצבל הנקראת מנולה כד"ה והוא עומד בין ההדסים אשר במנולה שם השתחוו לאלם והיו כבאים כמעמקי מים אך ע"י תשובה היו יכולים לשחות ולעלות כי מים זכים המה שהוא כי לא עשו אלא לפנים אך חל"כ בא שבלות מים הוא המן הרע שהולכים לסעודה אחרות וע"י כן נעצמו צטיט היון

יִדְעֵתָּ חֲרַפְתִּי וּבִשְׂתֵי וּבְלִפְתֵי נִגְדָה כָּל צוּרְרֵי : כ"א חֲרַפָּה שִׁבְרָה לִפְנֵי וְאִנִּישָׁה וְאִקְרָה
לְגוֹר וְאִין וְלִמְנַחֲמִים וְלֹא מִצְאֵתִי : כ"ב וַיִּתְּנוּ בְּכַרְוֵתִי רֹאשׁ וְלִצְמֹאֵי יִשְׁקוּנֵי חֶמְדִּין :
כ"ג יְהִי שְׁלַחְנָם לִפְנֵיהֶם לֶפֶחַ וְלִשְׁלֹמוֹם לְמוֹקֵשׁ : כ"ד תִּחְשַׁבְנָה עֵינֵיהֶם מִרְאוֹת
וּמִתְנִיחֵם תְּמִיד חֶמְדִּין : כ"ה שִׁפְךָ עֲלֵיהֶם וְעִמָּךְ וַחֲרוֹן אַפֶּךָ יִשְׁעִם : כ"ו תְּהִי מִיִּתְחַם
וְשִׁמְךָ בְּאַהֲלֵיהֶם אֵל יְהִי יֵשֵׁב : כ"ז כִּי אֶתָּה אֲשֶׁר תִּבְרָתָ רָדְפוּ וְאֵל מִכָּאוֹב תִּלְלֶךָ

רוטמות אל

צ"ח עתה ויקח מעש שני והוא כי הנה אלה ידעת חרפתי כו' כלומר כי לה הייתי שם על לב מה שהיה מונע
אל עממי כי אם על הנוגע חלקי כי על מונעם ככבודך היה מה שהייתי מוחזק וצנע ונכנס בחוקי כי נגדך
הם כל צוררי ולא נגדי כי לנגד ולחלוק עליך הם מכוונים ואויביך יקראו בעצמם ואויבי במקרה כלומר ולכן אין
ענין הנחירה מעכבת מלמנעם מלהאר אחי כי לה יקרה המנגד לחוק ולזה כן : (כ"א) חרפה שברה
לבי כו' עוד בני גלות מדי מדברים לפניו ימי' בלשון יהוד על כללות האומה והנה צבאור המגילה כתבו להם
מעט אל משתה השני למה היה ולא בלה הענין בראשון כאשר עשתה בשני שהוא כי ישראל כשנסו והיו
מסעודה החשורום ז' ימים בלא לילות כי אי אפשר להיות גם בלילות כי הוא בלתי אפשר להיות ז' ימים וז'
לילות בלי שיה ומה גם לשבועים ושכורים והנה בשלשה ימי האם כונה אסתר למרק עם איכול ושותה והיו
שלשה ימים ושלשה לילות לעומת ששה ימים מהו' של המשחה שהיו בלא לילות ותאמר אסתר בלבה אם היום
השלישי שהיה בו המשחה הראשון שששתה למך והמן הגלה הדבר מאלף טעדין לא השלימו ישראל ימי מרוקי
עון הסעודה כי בני' האומות עם הלילות מירקו ששה ימי המשחה ועדין נשאר מלהחמיק יום השביעי על כן
מה עשתה אסתר למך שיבה המך והמן אל המשחה אשר עשתה גם מתר אז כששמע הדבר אל כל היהודים
אשר בצופן וכחמו עיניהם ולבם ורחק לחבל מוחלם בהמסר הלא זאת אסתר מודעתה אשר חממו בלא
נחיה והבטנו הדבר אל המך להשימד לה המן כמשחה אשר עשתה לו ותהי להפך כי חרבה חרה והאומות
פעם שיה עם המך אין זה כי אם בלא הלא עם המך והמן כשהם מושמד שלמה לעברנו ותהי ליום הלילה
ההוא כאשר שלמה ימי האם עם ישראל לילות כיום מר ואחילתם להביט נפש שחבלו אז אשר ללשון התך
ללשנה וראש ויין משחה לחומן כשנעם כי יתחמן לכנס על רעתם והיא עשתה זאת ימי להם הלילה ההוא ההם
אשר נהנו ביום השביעי מסעודה החשורום כי הלילה כשיושר היום בלא לילה כמדובר ואשר הלילה ההוא
שהובלמו ימי מרוקיהם אז בלחה הדבר כמשחה השני וישע ביום ההוא את ישראל וזה ענין הכתובים כי ישראל
אשר אשר עמו באים נפסם שלמה ויום לילה ויום ויראו והנה שמתהם לתונה והכנה כי כמשחה שביום השלישי
לא הגידה אסתר למך את רעת המן האגני והרדבה זיונתו ליום מתר אז חממו חרפה שברה לבי חך אמנו
בשלה וימים ושלמה לילות והאומות לא נשעמו ואחשה מנכב לב ולמנחמיהם הם מרדו ואסתר כי בשלש עשרה
היא בשלש חלילי כי לילת החרש השני ולא מנחיה כי חרבה חרה למדו ליום מתר . (כ"ב) אז ויתנו
עברנו ראש כשהחלתי לחבל ולעם נפסם בלילה אשר הצומות ולאחרי שתינו בזה היתה לי התעכבות המנחמה
כמשקס לי חומן כי היעון היה מהמן המשקה שלי צמון כחלו ויקוני חומן . (כ"ג) באכרם יהי שלחנם
כו' לומר מי יודע אם יהיה שלחנם לפניכם כמשחה השני לפניכם לחסתר והמך והמן לפה לנו כי שלשון
בשלה עליו ופח הם פורסים על ישראל ולא כן היה לפי האמה כי הם בלמוים הם המן וכל שיטתו ורוב צניו
עמו שהיו שלומים בלי צער כושראל להם היה למוקם מהחו יתבדך על ידי אסתר ככל הנמלה כחוב כמנלה :
(כ"ד) תחשבנה עיניהם כו' עודנו מדבר על גלות מדי על רעת המן ואמר תחשבתה כו' והוא כי הנה
חממו ד"ל כי הקב"ה הראה להצדיקם ד' מלכות והם אומה זו בכל כמה ד"ל ואמתיים וקופה חשכה זו
מדי שהחשוכה פני ישראל בצומות העניות כו' הנה כי גלות מדי נקרה חשוכה כי החשוכה פניכם ועל כן
אפשר שהאר בגמר דבריו כי לעומת מה שהחשוכה פני ישראל תחשבתה עיניהם מרלות וכנגד מה שהיו מהאחזים
נגד ישראל מהיהם תמיד המעיד : (כ"ה) שפך עליהם ועמך כו' כהחמו לדבר על גלות מדי החל על
גלות יון אשר הזכיר למעלה בחמרו יעשו בקרלי כמפורס למעלה על אשר הכלינו בכל מיוי גרות לישראל
על כן חומרים בני הגלות ההוא ספק עליהם זמך שהיו מרדה רבה כלאחד בל ישבו אל הצרות הרבות
האשדות והנה אסתר חל עליו זעם ה' בעצם רגע ימות וצבו לה ריגום צער אם לה בצח הזעם לאש להם אשר
בסך עליהם זעמך צבת אחת ויהיו בחוקן פלך וכלו רק חתן ליום כח לשבול בחוקן שיהיה חלק גם לחרון
חף לחול עליהם ערם וילם הזעם וזהו ויתרון אלה שנים בלא ימותו כסם וצח עליהם חרון חף . (כ"ו) ועל
אשר שלחו ידס כהובל ה' שהיו שירכו ויתרון כנגד זה תהי שירכה נשמה ולא חמנר שירכה והרדסה לעלות
בה חרון חף החמור רק תהי שירכה נשמה מאין יושב שיכלו צעם וחרון האף כי אם שלא יהרס ויחוס שלא
יהיו מהם מנושכים משירכה ויהיו אלהיהם קיומים כ"ל גם בהלילהם אל יהי יושב : (כ"ז) כי איתה כו'
חזרי דברו על ג' מלכות אשר הגלו את ישראל מהד' שהזכיר למעלה צח ודבר על הד' הוא הדום אשר
עלו אמר למעלה רבו משערום ראשו חויבי הנה אמר עתה עליהם כי אחת כו' והוא כן יהיה פתחון פה להם
לומר

לָהּ יִהְלָלוּהוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ יָמִים וְכָל רִמְשׁ בָּם: לו כִּי אֱלֹהִים יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וַיַּבְרֶה עָרֵי
 יְהוּדָה וַיֵּשְׁבוּ שָׁם וִירֵשׁוּתָּהּ: לו וְזָרַע עֲבָדָיו יִנְחָלוּהָ וְאֱהָבֵי שְׁמוֹ יִשְׁבְּנוּ בָהּ:
 ע * לְמִנְצַחַת לְדָוִד לְהַזְכִּיר: ב אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי יי לְעֹזְרֹתַי חוֹשֶׁה: ד יֵבֶשׁוּ וַיַּחֲפְרוּ
 מִבְּקָשֵׁי נַפְשִׁי יִסְנוּ אַחֲזֹר וַיְבַלְמוּ חֲפָצַי רַעְתִּי: ד יֵשׁוּבוּ עַל עַקֵּב בְּשֵׁתָם
 הָאֲמָרִים הָאֵלֶּה הָאֵלֶּה: ה יֵשִׁישׁוּ וַיִּשְׁמָחוּ בְּךָ כָּל מִבְּקָשֶׁיךָ וַיֹּאמְרוּ תַמִּיד יִגְדַל אֱלֹהִים

רוסמות אל

(לד) והללוהו שמים כו' אמר ענין תכבדני חית השדה כו' כי נתתי במדבר מים להסקות עמי בחיורי כי
 הוא יתברך עשה למעננו והב"ח נמשך להם טובה מאלוה יהללו את ה' וזהו תכבדני חית השדה על כי נתתי
 במדבר מים כו' עם שלא בשבילם עשיתי רק להסקות עמי בחיורי כן יאמר הגה יהללוהו כו'. (לו) על כי
 אלהים יושע ציון עם היות ששאר העולם אינו מתיישב ונבנה רק ויבנה ערי יהודה וישבו שם שהיה להם
 ירושה שהיא בלי הספק לעולם מה שלא היה כן בגלותו הרחשמות שהיתה בחיות מתוה שיש לה הספק.
 (לז) עם היות כי אין לשאר העולם הנאה כמה שה' יושע ציון כי הלא רזע עבדיו ינחלוה וזה שאר העולם שהוא
 על מה שנמשך להם על פי דרכו יתברך יהללוה ומה גם עתה ישראל המקבלים בעולם וראשונה והשוב הנמשך לשמים
 וארץ כו' והוא כי אם אין ישראל הלילה נפרדים והיה העולם אחד מבלי ישראל:

ע (א) לְמִנְצַחַת לְדָוִד חֲדָשׁ מִשַׁל לְמַעַן הַדְּבַר דּוֹמֵה לְמִן שֶׁהוּא לו לָאֵן וְכַעַס עֲלֵיהֶם הַסּוּר אֵת
 הָאֵלֶּן וְאֵת הַדִּיר הַסּוּר אֵת הַדִּיר וְיָמִים חוֹר הַמֶּלֶךְ לְאֵלָנוּ הַתְּחִיל מְכַסֵּס וְכֹנֵס אֵת הַדִּיר
 וְלִרְעוּהָ לֹא הַזְכִּיר אֲמַר הַרְעוּהָ הִנֵּי הָאֵלֶּן מִתְּכַסֶּסֶת וְהַדִּיר בְּנוּיָה וְחַיִּי אֵינִי מִזְכֵּר כִּךְ אֲמַר דּוֹד לְמַעַלָּה כִּי אֱלֹהִים
 יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן כו' הִנֵּי הַדִּיר בְּנוּיָה וְיֵשְׁבוּ שָׁם כו' הִנֵּי הָאֵלֶּן וְחַיִּי הַרְעוּהָ אֵינִי מִזְכֵּר לְמִנְצַחַת לְדָוִד לְהַזְכִּיר עֲכ"ל.
 וְהִנֵּה אֲחֵרֵי דְבָרֵיהֶם לֹא אֲשֵׁרָה כִּי נַעֲמוּ: (ב) אֱלֹהִים לְהַצִּילֵנִי כו' אֲמַר הִנֵּה מִדַּת הַדִּין עוֹקֵן לְהַצִּילֵנִי וְאֵם
 כִּן יֹאמַר נֹא יִשְׂרָאֵל אִיזוּ הַעֲבָה תַעֲשֶׂה לִּי מִדַּת רַחֲמִים הֲלֹא הוּא לְמַחֵר הַדְּבַר וְזֵהוּ ה' לְעֹזְרֹתַי חוֹשֶׁה וְשֹׁעֵר
 הַדְּבַר אֱלֹהִים כִּבֵּר מוֹכֵן לְהַצִּילֵנִי לִכֵּן אֲתַהֵל ה' לְעֹזְרֹתַי חוֹשֶׁה. (א) אִו יֹאמַר וַיִּמְשָׁךְ צוּ כָּל הַמְּזֻמָּר בְּעֵינֵי מִה
 שִׁכְחָנוּ מִרַז"ל בְּפִסְקוֹ רֵאשׁוֹן כִּי כָּל יַעֲשֵׂה וְכָל חֶפֶץ זָוָה הוּא עַל הַעֲתִיד שֶׁהוּא יֵרַע אֵת יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא דוֹד
 הוּא מִשִׁיחַ וַיַּחֲשִׁבֵהוּ הַעֲרֹת רַבּוֹת בְּמִזְמוֹר וְהוּא כִּי הִנֵּה רַז"ל אֲמָרוּ כִּי עַל מִלֵּךְ הַמִּשִׁיחַ נֹאמַר עֵינֵי רֹכֵב עַל
 הַמִּזְרֵר כִּי הוּא כַעֲנִי וְאֲבִיון תֵּאבֵד חַל יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל וַיֵּשׁ מֵאֲמָרוּ רַז"ל יִדְבְּרוּ עַל זֶה כִּי הוּא כַעֲנִי וּמִנְעֵט
 וְנִחְלָה עַל יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל. וְנִבֵּא חַל הַעֲנִין אֲמַר דוֹד ה' תֵּאבְחֵנִי לִיזְכֵּר לְהוֹיֵת רֹעֵה יִשְׂרָאֵל לְעַמִּיד כְּאֲשֶׁר יֵעַד לִּי
 הוּא יִתְבַּרְךְ וְכַמ"ש ז"ל שִׁהִי מִנְעֵט עַל שֵׁלָה מִזְכֵּר בְּמִזְמוֹר. הַקּוֹדֵם בְּיִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל כִּזְכֵּר מִרַז"ל בְּפִסְקוֹ הַקּוֹדֵם
 אֲמַר עֲשֵׂה הַיָּה שְׁמִי יְשׁוּעַת אֵינִי לְרִיךְ ח' בְּזִמְזוֹן הוּא כְּעוֹדֵעַ שִׁהִי נִרְדָּף מֵאוֹיְבָיו שְׁמִית לְעַמִּיד לְבַח בְּיִמּוֹת הַמִּשִׁיחַ
 אֲמַר הִנֵּה יוֹתֵר בְּעוֹת אֵינִי עַל הַזְמַן הַהוּא שְׂיִעֲשֶׂה לִּי בְּחֵלְהִים יוֹתֵר מִבְּזִמְזוֹן הַזֶּה. (ב) כִּי הֲלֹא עֲשֵׂה אֱלֹהִים
 הוּא מִדַּת הַדִּין לְהַצִּילֵנִי וְאֵינִי חֶפֶץ יִהִי מִדַּת ה' הַמְּלַלֵת אוֹתִי פִן תַּעֲשֶׂה דִין בְּאוֹיְבֵי וְהִס יִשְׂרָאֵל וְאֵינִי חֶפֶץ רַעֲשָׁה
 כִּי בְּכָל רַחֲמֵי לִי זָר וְחַיִּי רוּעָה יַעֲשֵׂה וְיִשְׁבֹּה אֲשִׁיר יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי כִּי גַם עוֹשֵׂה לְדָוִד לֹא עוֹב וְלִכֵּן אֵינִי אֲמַר ה' ה' מִדַּת
 הַרְחִמֵנִי לְעֹזְרֵי כְּלוֹמֵר לְעֹזְרֵי לִי וְלֹא לְהַרְ לְאוֹיְבֵי חוֹשֶׁה בְּאוֹפֵן שְׂאוֹיְבֵי לֹא יִשְׁכַּחוּ לִי אֵם שְׂאוֹבֵי
 בְּחֻשְׁבָּה כִּי חֶפֶץ אֵינִי בְּחֻשְׁבֹתָם וְלֹא בְּמִיתָהֶם. (ג) וְהִנֵּה עַל יְדֵי מִה שֶׁחָשׂוּ לְעֹזְרֵי לְעוֹנֵיהֶם שֵׁי סוּגֵי אוֹיְבֵי
 צִוּן מִבְּקָשֵׁי נַפְשִׁי מִיִּחְתִּי צִוּן חֲפָצַי רַעְתִּי שֶׁהוּא יִסְרוּן וְרַעַה בְּלִי מוֹת שְׁמֵי הַסּוּגִים יִשׁוּבוּ בְּחֻשְׁבָּה כִּי
 הִנֵּה יִשׁוּבוּ וַיַּחֲפְרוּ מִבְּקָשֵׁי נַפְשִׁי שֶׁהִם הַרְעוּסִים בְּמִיתָתִי בְּרֵאוּתָם פְּרִי הַפְּנוּן הַתְּשׁוּעָה שֶׁבְּחִיּוֹקֵךְ הַשׁ לְעֹזְרֵי שְׂאוֹבֵי
 וַיַּחֲפְרוּ בְּרֵאוּתָם כִּי ה' עָמִי וְכִן יִסְגּוּ אֲחֹרֵר וַיְכַלְמוּ הַסּוּג הַשְׁמֵי שֶׁהִם חֲפָצֵי רַעְתִּי שִׁהִי רַעַה בְּלַבֵּד. (ד) וַע"י
 כִּן יִשׁוּבוּ עַל עַקֵּב בְּשֵׁתָם שֶׁהוּא כִּי יִשׁוּבוּ בְּחֻשְׁבָּה וְלִהוֹיֵת שְׂכָל חֻשְׁבָּה לְרִיבֵה עוֹר מִשְׁדֵּי שַׁעַל כִּן לְרִיךְ יֵבֶה אֲדָם
 לְיִטְהַר וַיַּחֲתִיל לְשׁוֹב כְּדִי שִׂיִּסְיִעוּהוּ מִן הַשְּׁמַיִם לִכֵּן אֵינִי אֲמַר שְׂאוֹבֵי וַיִּזְכֹּר לְחֻשְׁבָּה בְּשֵׁתָם שְׂאוֹבֵי וַיְכַלְמוּ
 עַל הַיּוֹתֵם מִבְּקָשֵׁי נַפְשִׁי אִז חֲפָצֵי רַעְתִּי אֲשִׁיר יִשְׂרָאֵל לְרֹאשׁ כִּי אֲתַהֵל וְעַמִּי הוּא לְעֹזְרֵי לִי הִיא הַתְּחִלָּה שְׂאוֹבֵה
 שְׂאוֹבֵי וַיְכַלְמוּ תַחַת אֲמַרְס בְּתַחֲלָה הָאֵל הָאֵל וְעַתָּה וְנַפְכוּ לְהַכְלִס הַבּוֹשׁ עַל אֲשֵׁמַתּוּ הִיא חוֹטֵר תְּשׁוּבָה
 הַשְּׂאוֹבֵה כַּמ"ש ז"ל שַׁעַל שְׂאוֹב שְׂאוֹל בְּלַחֲתֵי אֲמַר שֵׁלָה עֲנֵהוּ ה' בְּצֹרִים וְתוֹמוֹס לְבַל יִהִי מִזְכֵּרַת עוֹן נוֹב
 מוֹשָׁאֵי אֲפוֹד זָכָה לְהוֹיֵת בְּמִחְלָת שְׂמוֹחַל הַנְּבִיא נִמְלֵא כִּי בְּשֵׁתָם בְּשֵׁתָם יִשׁוּבוּ כִּי יַעֲזְרוּ מִן הַשְּׁמַיִם וְכַפֵּל הָאֵל
 הָאֵל עַל כָּל ח' מִהַשְּׁמֵי סוּגִים צִוּן עַל מִבְּקָשֵׁי נַפְשִׁי צִוּן עַל חֲפָצֵי רַעְתִּי שֶׁכָּל אֲתַהֵל הִיֵּה אֲמַרְסֵת הָאֵל בְּרֵאוּתָם
 אוֹתוֹ בְּרַעַה. (ה) וְהִנֵּה כָּל זֶה הוּא עַל יְשׁוּעַתִּי עַל הַזְמַן הוּא כִּי הִיִּיתִי מִבְּקָשׁ בַּל תְּהִיָה הַלְּחִי בְּשֵׁם אֱלֹהִים
 פִּן יַעֲשֶׂה דִין עַל אוֹיְבֵי אֵךְ עֲתָה אֵין ז"ל אֵינִי כִּי אֵם כָּל הַעַם מִבְּקָשִׁים אוֹתוֹ כִּי הַדִּין שְׂאוֹבֵי לְאוֹיְבֵי
 הוּא שֶׁמִּתְחַוֵּה אֵם עוֹבֵדֵי כּוֹכְבֵי הַמָּה וְלֹא יִשְׂרָאֵל בְּאוֹפֵן שְׂאוֹבֵי וַיִּשְׁמָחוּ בְּךָ כָּל מִבְּקָשֶׁיךָ שֶׁתְּחִילֵת וַיִּחְרַם מִזֶּה
 אֲשֶׁר הִם סוּג בְּלַחֲתֵי מִבְּקָשִׁים אוֹתֵךְ לְהַגְחֵס כִּי אֵם אֲוֵהִי תְשׁוּעָתֵךְ שְׂכָל יַעֲשֶׂם וְכָל חֶפֶץ אֵינִי כִּי אֵם שֶׁתְּחִילֵת
 שְׂכִינָה מִהַגְלוֹת הִיא שֵׁם אֱלֹהִים שֶׁלֹּא כָּל מֵאֲמַרְס תַּמִּיד הוּא לְאֹמַר יִגְדַל אֱלֹהִים בְּעוֹלָם שֶׁתּוֹכֵר גְּדוּלְתּוֹ מִהַרְסֵה
 בְּעוֹלָם שֶׁהוּא אֲחֵר לֹאֵת שְׂכִינָה מִהַגְלוֹת וְזֵהוּ וַיֹּאמְרוּ תַמִּיד יִגְדַל אֱלֹהִים אוֹיְבֵי יְשׁוּעַתֵךְ מִהַגְלוֹת בְּאוֹפֵן שֶׁהוּא הַפֶּךְ
 הַדְּמִן

תִּפְאַרְתְּךָ : א אל תִּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת זְקֵנָה פְּכֻלֹת פְּתִי אֵל תַּעֲזֹבֵנִי : ב כי אָמְרוּ אוֹיְבֵי לִי
 וְשִׁמְרֵי נַפְשִׁי נִוְעֲצוּ יַחְדָּו : יא לֵאמֹר אֱלֹהִים עֲזָבוּ רַדְפוּ וּתְפַשְׁוּהוּ בִּי אֵין מַצִּיל :
 יב אֱלֹהִים אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי אֱלֹהֵי יַעֲזֹרְתִי חוֹשֶׁה חַיִּים כִּי : יג יִבְשׁוּ יִכְלֹו עַמְּוֵי נַפְשִׁי
 יַעֲמוּ הַרְפָּה וּכְלָמָה מִבְּקָשִׁי רָעָתִי : יד וְאֲנִי תָמִיד אֵיחָל וְהוֹכַחְתִּי עַל כָּל הַתְּהִלְתְּךָ :
 טו פִּי יִסְפֵּר צְדָקָתְךָ כָּל הַיּוֹם תִּשְׁוַעְתְּךָ בִּי לֹא יִדְעָתִי סִפְרוֹת : טז אָבוֹא בְּנִבְרוֹת

רוטמות אל

אשר עשה עמו אמר עשה שמוע דברי אלה אפשר יעלה על לבו כי מה שאני מחזיק בוזה אליו יתבדק ומהללו הוא כי על הרבה לעשות הטובות ופלאות רבות אך לה על כל אחד ואחד על כן אני אומר כי לא כן כ"א אין לך לומר על המלות רבות על הטובות רבות שעשה לי כי אם אפילו על אחד בלבד אפילו אם ימלא פי ההלכה וגם התמיד בהלול כל היום לא תצטור ולא ירחם כמפליג יותר מכדי באופן שיחייבם להעדר תפארת לבעל ההלול כי לא כן הוא כי גם אם על הטובה אחת שיעשה מלך מבני אדם לאיש אם האיש יפליג להללו על הדבר וים אחד אלו תפארת למלך כי כ"א מלך מבני אדם דבר שסיפור הללו יתבדק זמן ואם יפליג הרבה התקבל יהיה גמלו למלך שמוע הללו יותר מהראוי ושותק אמר דוד איך כמלך מבני אדם ואין העבודתך בהטבותיו כי חנה גם כי ימלא פי תהלתך ושיהיה כל היום היא תפארתך כי לה יכול פה ולא זמן אפילו לאחד מהללו יתבדק : (א) אל תשליכני לעת זקנה כו' הנה יש שני מיני אויבים אל האדם הא' הם אויבי הגוף הבאים להרגו והשני הם אויבי הנפש המשחיתים אשר ברא בכל עון אשר חשב על הנפש ומיחלים מיתתו ולידבק בגופו והנה נפילת ביד אויבי הגוף הלוים באויבי הנפש כי בהיות ענות והטאות יפול ביד אויבי גופו ויהרגוהו למשחית עוד ידענו כי הוא יתבדק שומר רגלי חסידיו ומרחקו מן החטא והיה מקום לומר כי ככלות כח האדם ימעט הוא בעמירתו אחרו מן החטא באמרו כי אז שנתקררה דמו וכשל כמו מוזקן יספיק הוא בעיני בחרתו לשמור את עצמו כ"א עם שנלמד דמו וכשל כמו ילדו גם ה' יהיה עמו לשמרו אם כן נמנעו כאלו אין האדם עושה דבר בכשרותו אשר יבשר בעת זקנה. ונבוא אל הענין והוא כי אחרי הפליגו לדבר מתגרת אויביו בכתובים הקודמים אמר עשה אל תשליכני לעת זקנה ביד אויבי ובמה יהיה מה שצומר שאל תשליכני הלא הוא שכלות כמו אל תעזבי מלהיות עמי לשמרי מן החטא כלומר שאם תעזבי מעטם שעל ידי מה שכלה כמו כשל כה יזכר הוה מלהתעלתי ועל כן היה אפשר תעזבי פי באמך כי בזקנה אין לך שמיחה מה' הייה כמשליכני ביד אויבי להרגני כי איני צומה בעצמי גם בזקנה ועל כן אמרתי אל תשליכני כו' : (ב) כי זה תלוי בזה כי בהיות אויבי הנפש בעולם אויבי הגוף מללחים כמחשעים יחד אלו עם אלו וזהו כי אמרו אויבי לי הם אויבי הגוף ואומרי נפשי הם אויבי הנפש השומרים ומקיים מיתתי לחצו ולידבק בה נועצו יהודו. (ג) ומה שאמרו אויבי לי כלומר בשבילי הוא לאמר אלהים עזבו כלומר מה שראוי לאמר הוא אמור כי אלהים עזבו שהוא כי בזהו אויבי גופי אותי נדדך וזורה אמרו מה שראוי לאמר הוא כי אלהים עזבו להיות כי כבר הזקן שיהיה לו ככחול בעמלה בדרתו מפני שאלו בנו ועשום לומר כי בהיות עת זקנה עזבו לשמרו מן החטא ועל כן לא נעדר מלהנחם ולבדק עמו והוא לך לברוח ומה שנועצו שומרי נפשי יהודו הם המשחיתים שעשה בעומותו שהם מוסעת הולך הרע מפחם כמחשעים את אויבי הגוף ואומרים להם רדפו ותפשוהו כי אין מנצל כי אלהים עזבו באופן כ"א תעזבי נמלאת כמשליכני ביד רודפי להרגני. (ג) ושמה תאמר כי אם יש לי עמות אויבי הנפש איככה אוכל לניצל מהם שלא יתחזקו אויבי גופי עמהם הלא הוא כי יש שני דברים אחד הלה מן המות עם שיעדין ויפארו מיני יכורין ויש הלה גם מיסורין מה שאני מבקש הוא כי אלהים שהוא מדת הדין אל תרחק ממני כ"א וישארו לי יסורין בלד מה כי אם צמה שאלהי אלהי לא תעזבי כי אם לעזרתי מן המות ביד רודפי חושה באופן שאלל ממות וישארו יסורין. (ג) ועל ידי כן יתוקן הכל כי אם יסורין הממקין כל עון אשר הטא יצומו וכלו שוטמי נפשי כי בתחלת היסורין יצומו ובהמשכס יהיו הלוים וכלים המשחיתים עמם שהם נפשי ועל ידי שאלהי לעזרתי חושה יענו וכלמה חפצי רעמו הם רודפי אויבי הגוף : (ד) ואני תמיד איחל כו' הנה הליתי פניך כי לעזרתי חושה אמר לא על שבקשתי שחייש הוא שאם תרחם בלחה מתאחרת החייש מן הרחמים כ"א ואני תמיד איחל ובוזה והוספתי על כל תהלתך שחוננתי דעה והשכל ליהל ולבנותי החייש כי אם להשכיל שיש איהו עון ואלהה מאריך עד אגמור איהו תיקון שאלשך. או יאמר ואני תמיד איחל כי אין לי יום שאין לי דבר נרה שאלשך תמיד היות מיהל לישועתך ובוזה והוספתי על כל תהלתך הפך כבר ודס. (ט) ומה הוא הוספת ההלה הלא הוא כי פי יספר צדקתך והוא כי צו יתבדק לא וכל לומר כך וכך צדקת או כך וכך חטעות עשה לי ה' כי הלא למה שתמיד בכל דבר איחל שאין רגע שלא לצורך תשובה ומו יוכל למנות כי אין מספר על כן פי יספר צדקתך אחת חללו כלה אחת היא וכן כל היום עם היותם רבות הם תשובתך חטאות כח' שכל כך הם רבות ובמוכות כי לא ידעתי בסורות שאין לי ידיעה לשפור אותם כי אין מספר. (ט) ולא להעדר דעתי כעת אני אומר שלא ידעתי בסורות כ"א אפילו לעתיד בצווי להיות רועה עמך כמאמר יחזקאל ודוד עבדי יהיה עליהם למלך כי אז

כ אשר הראיתני הראיתו כתיב צרות רבות ורעות תשוב תחייני תחיינו כי ופתהובות
הארץ תשוב תעלני : כא תרוב גדלתי ותסב הנחמני : כב גם אני אודך בכלי נבל
אמתך אלוני אומרה לך בכבוד קדושי ישראל : כג תרננה שפתי כי אומרה לך ונפשי
אשר פדית : כד גם לשוני כל תיום תהנה צדקתך כי בישו כי חפרו מכקשי רעתי :
עב * לשלמה אלהים מישפטיך למה הן וצדקתך לכן מלך : * ידון עמך בצדק

רוטמות אל

תעלנו כתיב

עד מרוס לבני אדם. או יאמר עם היות כי צדקך אלהים גדלה עד מרוס על כל זה אשר עשית גדולת
מכל צדקך המוכרים עד גדר שלא יספר כ"ל אמור אלהים מי כמוך. (ב) הלא הנה אשר הרחיקנו לרות
וכו' שעל יסורין אלו נעלה למעלה מהמרוס כי גדולות הן המעלות הנקאות ע"י יסורין שעל ידן תשוב העלנו
כי הלא אשר הרחיקנו לרות כו' הוא סבה שהשוב תחיינו בתחיות הטובים ומתהוומות החרן והספלות שאנו
בגלות תשוב העלנו כי מומת תהוומות החרן מעוט וידיעתו או לפי המקרה שהוא על צד דוד ומשך שהשוב
תעלנו כי ע"י הצרות ויפסה כל עון. (בא) ולא עוד אלא עופה כפולה והורחלה חכמה יתורה ששם היות
לריות סבת גדולתו על כל זה ינחמני הוא ית' אחרי כן על לריותו והוא חרב גדולתו ע"י יסורין והשוב תנחמני
עליהם כענין נחמו נחמו כו' אכתי הוא מתחמם כו' כלשם אשר חמו כו' הנה שאין צדקה גדולה מזו. ועל
היות בין על ישראל ובין על עמנו וגם על כלל הכובות שע"י יסורין אשר עשית גדולתו שפיעור הכבוד
וצדקך אלהים עד מרוס אך אשר עשית גדולות עד גדר שאין להם שיעור רק לומר מי כמוך שהגדולת הן
אשר הרחיקנו וכו' תשוב תחיינו תשוב העלנו וכו' : (כב) גם אני אודך כו' אחרי אומרו יסוריו ויסורי
ישראל היו טובה אל התחיה והל העטלה אשר על התחיה אין צריך לומר ישראל כ"ל גם הני שפתי חיו וקיים
אודך על התחיה בכלי נבל להרים קול על היות אז חמקך אלהי כי גם שפתי קדחתך חיוו בעשם כי על כן
שאל שיקרא יתברך אלהי דוד כלכותו אז בזמן ההוא שהכרה קדושתו היה חמקך הוסיף אלהי ועל המעלה
אומרה כמור ולא ציבל בהרמת קול כל וילתה שאני מתגלה במעלה שנתה לי שאני חמקך בעשם כי הלא אלה
מלכ קדוש ישראל מש"כ אני כי אתי כאלה חסר : או יאמר על הנוגע אלי אודך על היותך אז בחתם אלהי
אך על הנוגע אל ישראל אשר תמיד אלהים אלה יהיה שאומרה על יהם הדמותות הליך אז בקדושה שיהיה
בזמן שם הקדוך קדוש ישראל : (כג) תרננה שפתי וכו' ראוי סרננה על שזכו שאומרה לך עם שמחמם
קדחתו ונפשי שחיים הוא מה שהתקן על כי אומרה הוא על כי בזמירותו פדית אותה כמדע כי זמירות דוד
פדו נפשו מאשר הוסיפה בלדס כי ע"כ אמר אדם טוב להודות לה' ולומר כמאמר שם : (כד) גם לרשוני
כו' יומר עיקרי הוא שבה המחולל אל הלשון מהמחולל אל השפתיים ובה יאמר יותר ששם אלהי בכתבך כי אין
צריך לומר שפתי כי אם גם לבני אדם צדקך כמה שמקבני רעתי ועם הצבולס צבנו על כי חסרו לנפשי
שבה ללבוש מקבני רעתי כי שבו אלהי ויתרמנו כי מידך היה ואת ללס וכן חמקך לך נפשי אשר פדית מלחמך
שלא שאלתי יד במקבני רעתי ולא הרגתם ועוד צדקה גדולה החזיק לך עליה עופה והיה כי אין צריך לומר
בלילה שהעיר רוח הקדש ציבל וכמור כ"ל גם לבני מעריבות שזכי זמרת הלילה נשאתה כל תיום הנה צדקך
על כי צבנו מדעתה כאשר חסרו ולא יכלו לי מקבני רעתי באופן שאלך יבוצו ולא יענשו על ידי כי גם עופה
לצדיק וכו' כאשר כתבנו כי גם כל העם אשר עם הצבולס צבנו אחרי כן והיו ממהרים להשיב את המלך קודם
לאיש יהודה :

עב (א) לשלמה אלהים וכו'. הנה מוזכר זה יוסד על שלמה שהוא מילוי הירח חמשה עשר מאברהם
עדיו ועל מלך המשיח שהוא חורש חודש הירח במילוי מתמיד לעמוד לבד וחס דברי
דוד ואמר לפניו יתברך הנה לשלמה בני שני דברים אני שואל שתקן לו אחד למה שהוא מלך וחי לפניך בנות
והשני שתקן לו להיותו בני ובעיהם לעבודתך והם שני דברים שהעולם מתקיים בהם שהם משפט וצדקה ופירש
אברהם אחד שתקן בו ידיעה משפטית לפסוק את העם שלא ילא משפט משוקל מתחה ידו והשני הוא צדקה
מתקן כענין היות הון ועושר בביתו וכו' לשלמה אלהים שהוא מדת הדין חסידים משפטית למה שהוא מלך
תן כי המלך צריך לפסוק את העם ולכן חייבו לדעת משפט ועל השנית אמר וצדקך לכן מלך שהוא צדקה
מתקן בשופט רב טוב למה שהוא בן מלך שהוא בני שילמך וצדתי לזה. (ב) ושני הדברים לעבודתך מה
שהלחתי משפטית הוא כי ידן עמך כלומר כי אין עמך כיתר עמים כמו שאמרו ז"ל שאמר שלמה מי
יוכל לשפוט את עמך הרב כי אתי עס אחר כי אשול מחמד שלא כדון איוו כל כי קשה חבל האשל
מישראל שרופה שלא כדון הוא מתחייב בנפשו והו אומרו ידון עמך כלומר כי להיות המיוחד צריך דעת
משפטית כי איוו כיתר עמים ומה שאמרתי וצדקך לכן מלך שהוא ששעשה עמו צדקה בהון ועושר הוא כדי
שידון עמך בצדק שיעשה בן מלך כמלך אצו והוא מאמרם ז"ל והיו דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו כאל
הוא משפט וצדקה אם היה מחייב את העמי בדין ולא היה לו לשלם היה עושה צדקה עמו ופירש משל וז"ל
בצדק כי עשה משפט וצדקה כי ידון עמך בצדק שיהיה דיינות בצדקה שהוא לפרוע בשביל העמי ואם יאמר

לומר

י ירד כַּמְטֵר עַל גַּז פְּרָבִיבִים זְרוּיָה אָרְצָן : ז יפְרַח בְּיָמָיו צְדִיק וְרַב שְׁלוֹם עַד בְּלִי
 ירַח : ח וַיִּרֶד מִיָּם עַד יָם וּמִנְהַר עַד אֲפָסֵי אָרְצָן : ט לִפְנֵינוּ יִכְרְעוּ צִיִּים וַאֲיָבָיו יִקְרַר
 יִלְחָבוּ : י מַלְכֵי תְרָשִׁישׁ וְאִיִּים מִנְחָה יִשְׁיִבוּ מַלְכֵי שֶׁבַע וּסְבָא אֲשֶׁבֶר יִקְרִיבוּ :
 יא וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ כָּל מַלְכֵי־כָל גּוֹיִם יַעֲבֹדוּהוּ : יב כִּי יֵצֵיל אֲבִיוֹן קִישׁוֹעַ וְגַעַי וְאִין עֹזֵר

רוֹמְמוֹת אֵל

ייראוך לפני ירה דור דורים שהוא לפני כל זמן שזו היתה למקומה הוא מלך המשיח ונקראת כה כי הנה ידוע כי מלכי בית דוד נמשלו לירח כי הלך הלך וגדול עד שלמה שהיה הירח במלואה שהיה החמשה עשר ומאז והלאה היו הולכין הלך וחסור עד לזקיה שהיה החשעה ועשרים ולא חשך חור הירח והיה ההרצן והחזור הירח לחימה לעולם כי אז יהיה חור הלזנה כאור החמה ולא יחסר לעולם ועל כן יקרא את מלך המשיח ירה ואמר שבקש דוד שלפחות לפני ירה הוא לפני עת קצתה זאת הירח שהוא זמן של צערה דור דורים מקודם ייראוך כי יזכו ישראל להחיש הזמן על ידי יראת ה' ואומרו ולפני הוא כלמרו או לפני כד"ה ומקלל אביו ואמו והוא כמו שכתבנו שבקש תהלה ייראוך עם שמש שהוא קודם ההרצן או לפני ירה וכו' לפחות דוד דורים כלומר דור המדורים שלפני הירח ולא כיום כ"ה דור אחד מהם כי אין לזכוריה קצתה שהוא זמן זכו דומיהם . (1) ומה יהיה הריוה שיראוך ויזכו לחיפיה הלא המה ועולות רבות אחד כי שהיה בראת המשיח לישראל כמטר על גז שהוא סמוך לכריחת השבילים שהיא ההספחה שיעוד לחותו זו ומהרה ימנה מה שאין כן אחר חוס הקץ וכל לוחת זכות ישראל יחבר ויבש כי הוא ענין לה זכו צערה וזהו ירד כמטר על גז שנית כ"ה ייראוך קודם הקץ לא יהיה כמטר הבא בצוף כ"ה כרכיבים וזוהי ארץ הם רכסו ומה משל"כ אם יהיה צערה בהעדר זכות שיעורף כמטר זכר חבלי משיח שהוא זכר קשה . (2) ועוד ג' משיח בן יוסף לא ימטר לבסוף עונות ישראל ויפול במלחמה וימטרך משיח בן דוד לבאל מאתו יתברך יתן לו הייס צמיד משיח בן יוסף ומדובר כ"ה מיד יפרח צימו של ירה הוא בן דוד קודם הוא משיח בן יוסף ולא שפול צימו והוא יקומנו וזהו יפרח צימו זקוק כו' הכל שהיה הפחה צימו וגם יחי לו רוב שלום לבן יוסף שלי הפכה כ"ה עד שהוא תמיד כד"ה שכן עד צמחו בה' עדי עד וגם לא ימטרך לחיות ע"י משיח בן דוד הנקרא ירה שיבקש רחמים שינתן לו שלום כ"ה שיהיה לזדיק המכר הפחה ורוב שלום מתמיד לעד בלי ירה שהוא בלי היות ארץ אל הירח שיפול עליו כי אם שמעמו יהיה לו שלום רב בלי ירה שלא ימטרך אל הנקרא ירה : (3) וירד ביום וכו' אמר כי הפך ממשלתו בהדרגה כי תהלה ירד מים עד ים הוא מים סוף ועד ים פלתיים הוא תהום ארץ ישראל כד"ה ושחי את גבולך מים סוף ועד ים פלתיים ועוד מעט ימשול גם מנהר פרה שהוא (4) תהום ח"י מן השפן כד"ה מנהר מנרים עד הנהר הגדול נהר פרת אמר כי משם יתפשט עד אפסי ארץ . (5) ותפשט ממשלתו עוד מעט עד המדברות וישבי ארץ כל שהוא מדבר גם שם ימשול כי לפניו יכרעו ציים וישבשים בארץ אים וחליתו הם זרע שוכני המדבר אשר האכילו את שמונים חלף פרחיו כהונה מלוחים ומקום מים שמו צפיהם נאדות נפוחים ויבקעו כרסם בצמא אותם חויבים מיושבי האיה עפר ילהבו מדה כנגד מדה : (6) מלכי תרשיש ואיים כו' אמר אחרי כן עוד יתפשט עד להביא מנחה הרחוקים מלכי תרשיש ואיים ואחר כך מלכי שבא הרחוקים יותר והנה במדרש על אומרו ישיבו ולא אמר יביאו אמרו בשם עם הארץ אחד שהוא כי מנחה שפלה יעקב לעשו ישיבו למלך המשיח ועל דרך הפשט אפשר יאמר והביאו את כל החיכם מנחה לה' שהוא כי אותה המנחה שהיא לחיותו שהיו עמו וגלו ישיבו לחינו מנחה לה' . או יאמר כי מלכי תרשיש ואיים יביאו מנחה ובראות את מלכי שבא וגם מלכי שבא והבא על כן ישיבו מנחתם אחר כי יבשו וזהו מנחתם הם הלא מלמד הוא בערך אשכנז של מלכי שבא וסבא על כן ישיבו מנחתם אחר כי יבשו וזהו מלכי תרשיש ואיים מנחה ישיבו מהמת כי מלכי שבא כו' אשכנז יקריבו . (7) ועוד מעט יגדל כבודו כי לא בלבד יביאו לו מנחה כי אם שגם הם יבאו וישתחוו לו כל מלכים בצמאם ואחר כך כל גוים יעבדוהו ממש כעבדים לאדוניהם : (8) כי יציל כו' הנה כמו זר נחשב שלא יציל רק את המפושע שיערה כי גם שידע מי הוא עשוק אם לא ישוע לא יילגו . ועוד למה באביון משוע לא אמר ואין עוזר לו כהארש בעני וכן באביון אמר משוע ולא כן בעני . ועוד למה אמר הענין בעני ואביון והיה די באחד מהם . ועוד ליערביהו ולימא כי יציל אביון ועני משוע ואין עוזר למו . ועוד כי כל שבחיו של מלך המשיח אינן אלא שמעיל עני והם על דל ואביון והם דברים שכל איש ישראל מווייב בהם . ועוד אומרו ונשפות אביונים וישוע כי הלא בכלל כי יציל אביון כו' הוא ולמה יצא וגם למה בפתחה אמר אביון ועני ואחר כך אמר נפשות . ועוד אומרו מתוך ומחמת יגאל נפשו כי גם זה בכלל כי יציל אביון כו' . ועוד אומרו ויקד דמם בעיניו האם אחר אומרו שיהם עליהם ארץ לומר שייקר דמם בעיניו . אך אמנם הנה חלית המדות טובות הם העומה שמכל מדות טובות שהיו חפשה לא נזכר בחורה כי אם היותו עניו . שנית מדת ואהבת לרעה כמון אפילו את העני שהיו אנוש בערכו ולא בלבד בטובות הגוף כי אם גם בטובות נפשם ובראשון החל ואמר הלא הגדתי כמה מעלות טובות למלך המשיח על כל מלכי הארץ כי הנה ירד מים עד ים וכו' לפניו יכרעו ציים וכו' מלכי תרשיש וכו' וישתחוו לו כל מלכים וכל גוים יעבדוהו עם כל רוממותו הלוה ראה שפלותו וענותותו אשר מזה ראו לחיו כל רוממותו כי הנה

כַּעֲשֵׂב הָאָרֶץ: יִי יְהוֹי שְׁמוֹ לְעוֹלָם לְפָנֵי שְׁמֵי יְיָ וְיִתְבָּרְכוּ בּוֹ כָּל יוֹמֵי יְאֻשְׁדָּרוֹ: יִי בְרוּךְ יי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדּוֹ: יי וּבְרוּךְ יִשְׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם

רוטמות אל

שומע אמר כי גם צעני כל רוחה אז יתחור ורעשו מלכות סכל כך יפלא צעני הרוחיים שירעשו מלכות
 וזהו ירעש כלבונן פרוי כי כקול רעש ארזי לבונן כי יעשב גם הרוח כן יהיה רעש פרוי שיפוש רוחו והנה
 רז"ל פירשו ויזילו מעיר על הרוח המוח וירדך לדעת חיות קשר ים לבוף הפסוק עם רלחיתו לבי דבריהם ז"ל
 ונראה שהוא ענין מאמר אחר מרז"ל והוא אמרם שפירדן המוח לקום בלעשיהם ברוח המוח ק"ו מחסה
 שנקבחה ערומה ויולתה לבושה המה שנקבר בלבוש לה כל סכן. וזהו נבואה אל הענין נוסף אל האמור והוא
 שאומר יי פסה נכ בלחך שהוא משובל קם ומון וסכן המכסה את החסה וסוכן ומורסן ולא בלבד בנקבחה
 הדמנה ורעונה כ"ח גם פרחם הרוי ורעשו לראות פרוי כרעש על לבונן החשמשים רעש ככה ירעשו וישמישו
 קולם הרוחיים ושמה תאמר ח"כ הרוח למע עד כה לא עשה כן הוא יתבקר ולא יזילת לחם מן הלחך כקם
 ומון וסכן הלא הוא ללמד דעת את העם למען ילמדו כי ככה יזין הוא יתבקר את החמשים עשב הלחך
 המכסה את הכר שהחמשים יולאים לבושי עשב עם פרחו ערומים כן יזין ה' את החמשים לבושים וק"ו שהוא
 להחזיק עירך גדול מעיקרי הדת חמונה אומן מאשר יראו בחום כמדובר כי מהחטה המרעית והמעפשה ויולתה
 בלבוש ק"ו לחים שז"ל בלבוש וזהו ויזילו מעיר כעשב הלחך הוא קם ומון שהם עשב הגדל עם הפרי:
 (וי) יהו עבדו לעולם כו' אמרו רז"ל במדרש שמה טוב למע נקלה שמו יטן שתידי לזין ימי עפר ויהיה
 ענינם שעל ידי מה שיהיה מוכס את ישראל בימות המשיח יעבר יהוש החיה המוח שיקומו כנבדו מהחזון
 מיין. ורלוו לדעת ח"ך יסמן זה אל הקודם ולמה יעשה עירך מאשר נקלה שמו כך כי השם חין נראה
 שאעלה את מוריד ח"ך הנה כחצנו פסוק הקודם כי לעתיד יבא הכר משובל קם ומון וסכן המכסה את
 הדמנה ורעונה שבע הזמן הוא הוא ימות המשיח הלחך הוליה למחה מלבושה שהעשב על החמשים וק"ו כמו
 לבוש הלא הוא לרמוז כי החמשים יזילו מעיר כעשב הלחך כי החסה היולתה אחר שנתעפשה בלחך ובמלבוש כעשב
 עם שנקבחה ערומה כך החדס מק"ו שנקבר לבוש שיקום אחר עמושו וגם לבוש החטה על כן עד ימות
 המשיח ההבולה ויולתה בלבושן וכדכר יתנו לב אל ענין החדס כי ימות שיקום גם בחמיה ויחליץ כמו לבוש ע"כ
 עד הזמן הרוח רזה יתבקר כל הלא החטה רק מלבושה עשב וקם כמדובר על כן ענה אל עליו חובה שיסר
 קושיה חתה והיא שח"כ הרוח בימות המשיח שיהי פסה נכ בלחך חיות דבר יהיה רמו וסכן אל החיה המוח
 כי הלא ידוע הוא כי מההל ימות המשיח עד זמן הטהיה ים למעשית הזמן הרעשים שנה לה אחר הנה יהי
 שמו לעולם רמו לדבר כי הלא לפני שמש שהוא עתידה לבחיות עולם יטן שמו כמו שאלמו רז"ל שהוא אחר הדברים
 שקדמו לעולם יטן שמו של משיח שהוא על שתידי לזין ימי עפר הרי כי שמש המשיח הנמשך לעולם ים לעולם
 זכר רמו לחחיה המוח ושמה תאמר כי אלו דומה לרוח הענין לרמו השם שיעשו בני אדם עירך מרמו שלו
 לזה אמר אל יקל בשטיך גדול השבוטו צעני הכרויה שלא יעשו עירך מרמו שלו כי הלא דע כי והתברכו בו
 סכל ברכוה שפע העולם יודע לכל כי בו יהיו או סכל כך יגדל צעני כל יסחל שיהברכו בו שיאמרו הכל לבחיים
 ויטמן אלהים כיוון ואפילו כל גוים יאשרוהו שיאמרו אשרי אדם זה שאין סמוהו. כלל הדברים כי לגדול
 השבוטו צעניהם יעשו עירך מרמו שמו גם הוא. או ואמר בתהלה נקרה אדם ואחר כך נקרה דוד ח"ך
 השם שיקרה לעתיד יהיה לעולם שאל ישתנה עוד לעולם והוא מה שאלמו רז"ל מלשה נקראו בשמו אל הקב"ה
 דיקום משיח וירבולס כו' משיח דחמס זה שמו אשר וקראו ה' דקנו זה יהיה לעולם ושמה תאמר כי כאשר
 קרה לאדם שחפה וגשהנה חולי יקרה לו ג"כ וכאשר דוד לא היה מאז לעולם כך יקרה לו לא כן הוא כי
 הלא לפני שמש יטן שמו שהוא כמו שאלמו רז"ל שתידי לזין ימי עפר ולמה נקרה מאז שמש זה אם לא לרמוז
 כי המיטה שגלה ע"י אדם עתידה יהיה וועשה נקרה שם ההחזון וה"כ חין לומר כי גם הוא תאמר יקלקל
 כי הלא מאז נהעדה לחקן אשר עוות אדם והם ע"י אדם נתקלקלו עולם ומלואו אז יתהפך כי הנה ויתברכו
 בו וגם יגדל כבודו מדוד בזמנו כי דוד לא היה מאשרים חומו כל גוים כי הדרגה היה שגאלו ואל כל גוים
 יאשרוהו: (יוד) ברוי ה' ח"ך אמר כנה הגוים יאשרוהו בימות המשיח כחשבם כי הוא העושה הבריות
 ונפלאות אשר יראו ביומי יולאות מתחת ידו ח"ך לא כן הוא כי בחיך ה' אלהים בין זמן שהוא מכונה לחלתי
 ישראל שהוא קודם החרבן והגלויות שאל שתי שמות אלו מתאחדים להקרא חלתי ישראל שהוא עשה הנפלאות
 לבדו לומר שגם הנסים הנעשים על ידי אחד מההדיקים הוא יתבקר לבדו העושה אותם הלא שהם כחאזניים
 לעשות על ידו ועל פי דברו רמו כי בין הנס של ענין רחמים בין הנס של דין שני השמות אחד כי על שניהם
 ראויו לאמר עשה לבדו בלשון יוד. (יט) וכן ג"כ בזמן שאינו מכנה שמו על ישראל כ"ח שם כבודו בלבד
 שהוא בזמן הגלויות גם אז הוא יתבקר עושה נפלאות לבדו וזהו וברוך הוא כבודו לעולם כאשר עשה על ידי
 חמיה והבריו ועל ידי מדרדי וסכנה וכן בזמן השלישי שהוא לעתיד לימות המשיח וימות החחיה שהוא זמן
 שימלא כבודו את כל הלחך כי בשלשה הזמנים האלה ימות לומר בריך עשה נפלאות גדולות לבדו ולמה שהוא ית'
 מקומו של עולם אמר וימלא כבודו את כל הלחך כזומר ח"ך לא הלחך מכבודו ועל שני הזמנים הסמוכים שהם

אָרְאָה: ד' כִּי אֵין תְּרַצְבוֹת לְמוֹתָם וּכְרִיא אֵילָם: ה' בְּעֵמֶל אֲנִיִּי אֵינְמִי וְגַם אָדָם
לֹא יִנְעֶנּוּ: ו' לִבִּי עֲנָקְתָמוּ נְאוּהָ יִנְעָה שִׁית חָמֶם לְמוֹ: ז' יִצְאָ מִחֶלֶב עֵינַי עֲבָרוּ

רוֹמְמוֹת אֵל

שְׁלוֹם רַעֲשִׁים אֲרָחָה כְּלוֹמַר כִּן יִדְעוּ כִּי אֵל דְּשׁוֹת ה' הָךְ לֹא יֵלַע רְאוּת עֵשֶׂי כִּי שְׁלוֹם רַעֲשִׁים אֲרָחָה .
 (א) או יאמר חומר להספיק ימות לו חומר על כִּי הָךְ מִיֵּב לִיִּשְׂרָאֵל שִׁחָהוּ עַל הַיָּמִים מִיֵּשֶׁע מִיֵּב לִיִּשְׂרָאֵל דִּקְךָ
 כִּלְל כִּי אֲחִין וְרַקִּין מִשׁוּפִין כִּד"ח יִהְיֶה עֲשׂוּחָה לִיִּשְׂרָאֵל כִּי בִרְחֹם סוּמְרָק לְסוּסֵי חוֹרָה לְבַל יִעֲשֶׂנוּ וּלְבַלֵּת
 פִּעֵה וּלְהַסֵּם הַמַּלְאִיִּם הָךְ לֹא דִין וְרוֹגֵם בְּעַלְמֵ דַק הַעֲדָר רַב מִיֵּב בְּלַבַּד כִּן יִצְוָה לְהִרְדֵּה וְכִן אֲחִירָה כְּלַבֵּר
 חֲלָהִים הַיָּח רִוּגֵה וְדִין לְבָרִי לְבַב שִׁבְעִיִּחָל הַבְּנוּתִי קָרִים וּמְהִרְרִים כִּי הַיָּבִי יִשְׂרָאֵל מִיֵּב לֵהֵם כִּי לְבַב נִסְוִן
 מִלְּהִרְדֵּה עַל כִּן עַל בְּחִינָה ז' אֲחִירָה . (ב) הָךְ וְלֹא כְּמַעֲס כו' וְהוּא כִּי דִקְךָ הַלְּעוֹדִים הוּא בְּחִינָה הַנְּחִיִּת
 וּמִסְכְּלוֹת רַחֲשׁוֹת וְהוּאֵלֵה אֵין חוֹלֵהֵה וְהִנֵּה הַהֲחִימוּ יִמְשָׁלוּ לְבָנִיִּים וְהַתְּלִידוֹת לְמַסְיֵשׁת אֲחִירָה הַיָּבִי בְּרַעֲשִׁים
 עַל לְבָבִי סִלְקִי וְהַעֲרַכְהָ מִשְׁפַּע יו"ה נִכְחוֹת וְיִשְׂרָאֵל יְדוּשִׁים יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל וְהִנֵּה ל"ב הַיָּחִי דַח בְּהַרְשִׁים
 לְבִי עַד שְׂמַחֲטָם נְעִיִו רַגְלִי בְּגַם הַהֲחִימוּ שֶׁהֵם רַגְלִי עוֹקְרִי הַחַמָּה מִיִּסְכְּלוֹת רַחֲשׁוֹת כִּי כְּעִשׂוֹת מַחֲוִי בְּרַעֲשִׁים
 כִּי כִלְקִין מִשְׁכָּח אֲשׁוּרֵי הַם הַתְּלִידוֹת הַמַּמְלָחוֹת לְמַסְיֵשׁת הִיוּ כִלְקִין בְּשִׁמְכוֹת וּמַחֲבֻעֵלֹת לְבִי כִּי מִהֲנְחִיִּת הַחַמָּה
 לֹא הִיָּה יוֹלָה רַק הִיָּת רַחֲוִי לְעִשְׂוֹת הַסֵּךְ מִה שְׁהִיָּה נְרָחָה לְבִין וְש"כ בְּגַם הַהֲחִימוּ הִיוּ כְּמַעֲס טוֹפֹת מַחֲוִי
 וְזִהוּ כְּמַעֲס נְעִיִו רַגְלִי כִלְקִין כו' וְהוּא כִּי קִלְחִי כו' כְּמִדּוּבֵר בְּקוֹדֶשׁ . (ד) וְלֹא יִלְמַד לֵיִם עַל מַה חֲתָה
 חֲלָהֵה הַלָּה יִדְעָה כִּי כִה יִעֲשֶׂה הוּא יִתְבַּרְךָ לְמַעַן הַאֲכִיל לְרַשָּׁע כֹּל זְכוּתוֹ בְּחִיִּו כְּקִרְבָּה שְׂכָחוֹ לֹא יִלְמַד
 לְשׁוּתוֹ הֵל סִיִּו יִשְׁלַם לִי הַלָּה בְּגַם זֶה יִדְעוּ בְּגַם הֵי הָךְ לֹא שְׂקָתוֹ וְלֹא נַחֲוִי לְבִין רַחֲוִי כִּי אֵין חֲלֻצִיִּת
 לְמוֹתָם כו' וְהוּא כִּי הַלָּה יִדְעוּ כִּי יוֹם הַמָּוֶת הוּא יוֹם הַחֲתוּלָה דִין לְבַל הוּ יִשְׁתַּח וְעַתְּמֵה בְּחִיִּים לֹא תִחַסְבֵּה וְהֵם
 הַרְשָׁע אֲשֶׁר יִשְׁלַם וְכִיִּחֻוִי הַיּוֹשְׁעוֹת בְּעוֹלָם הוּא חֲלֻצִיִּת רַשָּׁע וְהַתְּלִידוֹת מִשְׁחִיחוֹת אֲשֶׁר בְּרִיָּה לְחִיִּו אֵין הֵם
 מְעַדִּים וּמַחֲוִי יִבְחָלוּ לוֹ הֵם לֹא הֵל עַת מוֹתוֹ כִּי הוּ מְרָחִים לְרַשָּׁע רַעֲוִו וְכוּכָה הַסֵּךְ הַלְּדִיק הַדּוֹחָה זִו מִתָּן
 שְׂכָרוֹ וְכוּכָה וְלֹא כִן אֲשׁוּהָ הַרְשָׁע אֲשֶׁר אֲכִיל כֹּל עוֹשֵׁה בְּחִיִּו הִיָּה רַחֲוִי כִּי בְּעַת מוֹתוֹ חֲבִלִי יוֹלְדֵה יִצְוָה לוֹ
 וּמִתְחַלְחֵל וְחֲלֻצִיִּת רַשָּׁע יִתְבַּרְךָ כִּו לְבַלְתִּי הַלְּפָדֵה הַנֶּפֶשׁ מִן הַהוֹף בְּנַחֲה כִּי אֵהֵם כִּלְוָה הוּא מְקַרְשָׁת חֲלֻצִיִּת
 וְקִבְרִים קָרִים עַל יְדֵי כִן הַעֲבָרִים יִצְוִו לְחַיִּית כִּי מִיֵּב לֹא יִהְיֶה לְרַשָּׁע אֲשֶׁר אֲכִיל בְּמִוִּכָה בְּעוֹלָם הוּא
 כִּי לְחַיִּית מוֹתוֹ אֲחִירָה וּמוֹשֶׁה עַל מַה שְׂאָחֵה . הָךְ הִנֵּה אֵלֵה רַעֲשִׁים אֵין חֲלֻצִיִּת לְמוֹתָם וְחָלוּ לֹא הִיָּה כִן רַק
 לְאֲשֶׁר הִשֵּׁב כְּוִו הַרְבֵּה מְרִוּב עֵינֵם אִו מְחַיִּיכוֹת וְכוּכָה הַחֲוִי הַחֲרַשְׁתִּי כִּי אֲחִירָה אֵין זֶה כִּי אֵהֵם כִּי חֲסַפֵּי
 כְּחִיִּחֻוִי וְיִחַלֵּם וְיִנְעֵה כְּוִו רַשָּׁע וְלֹא הוֹרֵגֵת לְעַוִו לֹא כִן הוּא כִּי אֵהֵם וְכִרְוִיָּה חוֹלָם כִּי אֲשֶׁר אֲחִירָה כִּי אֵין
 חֲרַצִּיִּת לְמוֹתָם הוּא עַל מִי שְׂכָחוֹתוֹ הוּא עֲדִיִן בְּחֻקָּו בְּרִיָּה עוֹלָם: (ה) בְּעֵמֶל אֲנִיִּי אֵינְמִי וְגַם אָדָם
 רַעֲוִיִּו ז"ל בְּנַחֲהָ כִּי שִׁחָה מַחֲוִי יִתְבַּרְךָ לְמַה יִּם לְדִיק וְכוּכָה לוֹ יִם לְדִיק וְרַע לוֹ יִם רַשָּׁע וְכוּכָה לוֹ
 וְרַשָּׁע וְרַע לוֹ וְאֲחִירָה שְׂכָבוֹ לוֹ הַקְּב"ה לְדִיק וְכוּכָה לוֹ לְדִיק כִּן לְדִיק לְדִיק וְרַע לוֹ לְדִיק כִּן רַשָּׁע וְכוּכָה
 לוֹ רַשָּׁע כִּן לְדִיק רַשָּׁע וְרַע לוֹ רַשָּׁע כִּן רַשָּׁע וְהִנֵּה נִגְדַע עֵינֵיִו לְדִיק כִּן לְדִיק וְרַע לוֹ וְלְדִיק כִּן רַשָּׁע וְכוּכָה
 כִּן רַשָּׁע וְכוּכָה לוֹ וְרַשָּׁע כִּן לְדִיק וְרַע לוֹ עַל כִּן בִּיאֲרִנוּ כְּרַשָּׁב"ה מֵאֵלֵה זֶה בְּקָרָה מְקוּמוֹת שְׁהוּא לְדִיק כִּן לְדִיק כִּי נִפְשׁוֹ הִיָּתָה
 בְּחִיִּים לְדִיק בְּגִלְגוֹל הַקּוֹדֶשׁ מַחֲוִי עַתָּה לְבִין הַרְחִיִן יִחַסֵּב וְעַל כִּן אֵין לוֹ עַתָּה שִׁחָה לְקַבֵּל אֲשׁוּרִין
 לֹא מִהַפְּסֵם הַרְחִיבוֹתָ וְלֹא מִהַרְשִׁים הָךְ כְּשִׁחָה לְדִיק וְהִיָּה בְּרַחֲשׁוֹת רַעֲוִו שְׁהוּא לְדִיק כִּן רַשָּׁע מִתְרַקֵּן
 אֲשֶׁר הִטָּה בְּרַחֲשׁוֹתָ וְאֲחִירָה רַשָּׁע וְכוּכָה לוֹ רַשָּׁע כִּן לְדִיק כו' הוּא שְׁהִיָּה לְדִיק בְּרַחֲשׁוֹתָ וְכוּכָה מִהַזְכוּת הַרְחִיִן
 רַשָּׁע וְרַע לוֹ רַשָּׁע כִּן רַשָּׁע שְׁהִיָּה רַשָּׁע בְּגַם מַחֲוִי . עַד אֲחִירָה בְּמַסְקֵת הַגְּמָרָה כִּי תְּסוּבִיתָ יִתְבַּרְךָ לְמַשֵּׁה
 הִיָּתָה לְדִיק וְכוּכָה לוֹ לְדִיק גְּמוּר לְדִיק וְרַע לוֹ לְדִיק שְׁחִיִּו גְּמוּר רַשָּׁע וְכוּכָה לוֹ רַשָּׁע שְׁחִיִּו גְּמוּר רַשָּׁע וְרַע
 לוֹ רַשָּׁע גְּמוּר וּיִתָּן כִּי רַחֵם אֲחֵךְ שֵׁי הַטְּעַמִּים הַחֵלֵה אֲשֶׁר אֲחִירָה שְׂאָחֵה הוּא יִתְבַּרְךָ לְמַשֵּׁה וְכֹה לְגַלְלֵה כֹּל
 חַחֵה מִתָּן וְכִשְׁתִּי הַחַל וְאֲחִירָה עֲשָׂה אֲחִירָה כו' לְמוֹד הַלָּה הַתְּלִידוֹת עַל רַשָּׁע וְכוּכָה לוֹ וְהַלָּה לְחֲלָהִים
 פְּתוּרִים וְהִנֵּה הַנְּחִיִּתִים גְּמָרָה אֲחִירָה בְּעוֹלָם רַעֲשִׁים שְׁחִיִּו וְהוּא לֹא יִתְבַּרְךָ עֲשִׂיִּים אִו שְׂאָחֵה הוּא כִּי מִוִּכָה
 הוּא לְחִיִּית שְׁחִיִּין רַעֲשִׁים גְּמוּרִים כִּי אֵין כִּי הַלָּה אִלּוּ עֲשָׂה אֲחִירָה רַעֲוִו שְׁחִיִּו פְּתוּרִים כִּי אֲשֶׁר לֹאִי
 מִלְּעִיִן בְּצִעֲרִן וְחִין לְךָ רַשָּׁע גְּמוּר יוֹדֵה מִזֶּה שְׁחִיִּין לוֹ הַלָּךְ לְעוֹלָם הַחַל כְּוִוִּת שְׁחִיִּו מִן הַיּוֹדֵקִין וְחִין עוֹלִין
 וְגַם אֵין לְמוֹד הַטְּעַם הַשֵּׁנִי כִּי רַשָּׁע וְכוּכָה לוֹ רַשָּׁע כִּן לְדִיק שְׁחִיִּו כִּי נִשְׁמַחְוִו הִיָּתָה כְּשִׁרָה סָדֵם הַגְּלִיל
 הַלָּה כִּי הַלָּה אֵין לְדִיק לְמוֹד בְּכָה זִרָה עַל הַבְּלִיִּת לְדִיקוֹס הַמְחַוְחִירִים כְּוִוִּתֵה שְׁחִיִּו שְׁחִיִּו עַל הַמַּה
 כִּי אֵהֵם קָרֵעַ אֲחִירָה חוֹרֵה אֵל לְדִיקוֹס בְּכָה נְעִיִּים עַל לְדִיקוֹס לֹא יִנְעוּשׁ בְּגִלְגוֹל וְחֵם הוּא עַל הַיּוֹדֵה
 כִּן לְדִיק לְמַה יִּגֵן אֲחִירָה עוֹלִו יוֹדֵה מַחֲוִי הִיָּה בְּחִיִּים שְׂאָחֵה הִיָּה חִו לְקוֹקֵה בְּכָלֵם וְעַתָּה שְׂמַחֲוִו לְחִיִּית בְּחִין
 רַשָּׁע מְגִין עוֹלִו . או יאמר כִּי דִקְךָ הַכְּלֵמִים הַמַּשְׁוִּעִים לִינֵעַ הָךְ חֲלָה עֲשָׂה אֲחִירָה רַעֲוִו שְׁחִיִּו כִּי בְּשִׁלְטֵה הַמַּה
 וְעַל כֹּל זֶה וְעַתָּה חֲלָה לֹא יִנְעוּשׁ . (ו) לִבִּי עֲנָקְתָמוּ נְאוּהָ יִנְעָה שִׁית חָמֶם לְמוֹ: (ז) יִצְאָ מִחֶלֶב עֵינַי עֲבָרוּ
 עוֹקְרָתוֹ הַגְּלוּתָה שְׂאָחֵה אֵין זֶה כִּי אֵהֵם שְׂחִיִּו לְיִתֵר אֲשִׁיִּים כִּי בְּדוֹלָה אֲחִירָה מַחֲוִי אֲחִירָה לְבִין הִיָּה הַגְּלוּתָה
 בְּשִׁיחֵה מַחֲוִיָּה לְהֵם כְּעִנְק עַל חוֹרֵה כְּעִדִּי וְהוּו עוֹקְרָתוֹ גְּלוּתָה עַד גִּדֵּר שְׂאָחֵה יִעֲסֵךְ שִׁית מַחֲוִי שְׂחִיִּית עוֹלִו
 עוֹקְרָתוֹ וְשִׁיל יִתְבַּרְךָ חָמֶם לְמוֹ כִּי כֹל כִּךְ הַגְּלוּתָה גְּלוּתָה לְהֵם עֲשִׂיִּיִּסֵה . או יאמר עַד אֲחִירָה כִּי אֲשֶׁר וְלֹאֵה

רִיק זְבִיתִי לְבָבִי וְאֶרְחֵץ בְּנִקְיוֹן בְּפִי : י' וְאֵהִי נִגְנֵעַ כָּל הַיּוֹם וְתוֹכַחְתִּי לְבַקְרִים :
 טו אִם אָמַרְתִּי אֶסְפְּרָה כְמוֹ הַר דָּוִד בְּנִיחַ בְּגִדְתִּי : טז וְאֶחְשָׁבָה דְרֵעַת זֹאת יִמָּלֵךְ
 הוּא הֵיאָ כִי בְעֵינַי : יז עַד אָבוֹא אֶל מִקְדְּשֵׁי אֵל אֲכִינָה לְאַחֲרֵיתָם : יח אֶךְ בַּחֲלָקוֹת
 הַיְשִׁית לָמוֹ תִפְלְתֶם לְמִשְׁוֹאוֹת : יט אֶךְ הָיוּ לְשִׁמְחָה כָּרְנֵעַ סָפוּ תַמּוֹ מִן בְּלָהוֹת :
 כ בַּחֲלוֹם מִהֲקִיץ אֲדַנִּי בְּעִיר צִלְמֶם תִּבְוָה : כא כִּי יִתְחַמֵּן לְבָבִי וּכְלוֹתִי אֲשִׁיתוּנִי :

רוֹמְמוֹת אֵל

מנחת עולם שגולדו צמול עושר שלי עמל ויניעה הכנו חיל הנה יורה כי לא מן השם הוא זה כי אם חס ושלוס מהזברי השמים וכסליהם וכיוצא בזה : (יג) אך ריק כו' הלא אמרתי כי לא על עמתי אני מלמער על שלום רעשים כי אם על המון העם כי ירעת כפרתם רעה על המנחתו ויחברך עד אמרם חיכה ידע אל מתפשטת בעם והוא רעה חולה שיכשלו רבים באמונת האמת והנה על דברי הלא יוכל אם לדבר ולומר כי השמת דבר הוא עלי שאני משחרס מוכר ומוכית את העם להעמידם על האמת או יאמרו לי כי אם הוא שאני מוכיחם ואין מקבלים ממני אולי הוא כי לבי לא נכון ועל כן אין דברי נאמשים כמדוע כי קבלת תוכחת מפי המוכיח חלוי שלב פי המדבר כי אם זך וישר לבו שימצאו דבריו ויעשו רובם כי מן הלז יאלו ואל לב השומעים יכנסו מה שאין כן אם הלז בלתי זך וישר כי אין דבריו מתקבלים על כן אני אומר כי אני השם דבר כי שלב זך וישר הוכחתי יום ויום ולא סוה לי כי על כן אני מלמער ואומר חוי לי כי אך ריק זביתי לבי למען יקובלו דברי תוכחתי כי כאשר מטיור לב יאלו עד קיבות לב יכנסו כמדובר הללו כסדר השלי וכן ולרעה בקיון כפי והייתי מוכיחם בכל עשות היום . (יד) הלא שואחי נגוע כל היום על כן היחה תוכחתי לבקרים שהיא עם שהחולה מתחזק מעט אז הייתי מוכיחם ומשחרס מוכר וחלנו סוה לי . (טז) עדי גדר שאין דריך לומר אם אומר לספר ממש מה שמתפקדים הנה לחמו על ההשגחה בסיבות שלום רעשים יאלו כי אם גם אל אמרתי אשפרה כמו מעין מה שמתפקדים והנה הספרו כמו שהוא דמיון שלב הנה דור בריך גדתי כי תקפיד עלי על השילי פגם בדור שהם בריך והוא פן יקרני כאשר קרה למשה באמרו והן לא יאמינו לי . או יקמר עד גדר שהם עליהם אומר שהם דור בריך גדתי כך על שיהסחיסו לנשים כך הגיעו ואם כן השוף למה הנמנע מהרשעים מוכר רע ולא יתפרצו עמך ישראל אשר הם זונים אחריהם : (טז) ואחשבה לרעתי וכו' הנה כחבנו כי שהם רעות היו אחד שלוח הרשעים שנית חלקה לשונם גם כלפי שמיא כי ממרום ידברו שמו בשמים כו' אומר הנה מהאחד להם לחוש כל כך כי גם שפחה הדבר מאד הנה שמיא לבי לחשו מהשמות על מה היטפה למו וכבר אחשבה לעזת זאת עשם לדבר מהשפחה לבי חרה מה עשית כך לי לא על השם הוא כי מה שקבלתי ונמנעתי על הדבר שאני מבלי היות עשם נכון לבי האמת הלא שמיאל הוא צעתי כלומר לכל מראה עיני בשר לי . (יז) ואף גם העמל הזה חינו מתמיד כי אם עד אשה אל מקדשי אל שיבנה בית המקדש צימו כאשר היה כי חסף היה מהמשוררים כשצננה הבית ואמר הנה אז צבואי אל מקדשי אל יחוסף כי שפע רוח הקדש עד הבין צחי מה יהיה אחרית הלא בגלגוליהם ואשר יונאס אחרי מותם כי אשקפה ואביטה במכון לשבתו ויחברך השנה רעה על רוח קדשי אשר השגתי עד הנה הוא כי בית המקדש של מטה מכון כנגד של מעלה וידוע מרז"ל כי הנכנס היה כוננס בשל מעלה וכמו שכתבנו על פסוק נצוהה למשכנותיו וזה אמר אשה אל מקדשי אל לשון רבים לומר כי אשה אל ב' מקדשים האחת ועל כן חביי ידו רוח הקדש יחירה וזו יורה לי הקושי והעמל אשר הוא צעתי מדוע דרך רשעים ללכה כי אביטה לאחריהם מה שאין כן עתה כי לא בחתי עד עתה אל המנוחה הווא . (יח) אך על הדבר השני אשר שמו בשמים פיהם על ההשגחה ויחשילו את העם עד אמרם חיכה ידע אל הלילה הנה על הלא לא תחוסך ה' וזהו אך בחלקות וכו' כלומר גם שתחריש על הנמשך מראות העם שלום רעשים אך בחלקות לא תחרש כי אם השית לנו כי תהדר פקודתם כוה ד"א אשר תשים לפניהם שהוא לבין סידור שהוא שלא יוותרו בדבוע כי אם לחם חקפוד עליהם ביוסרין וממקרון שחוכר פקודתם לעיני הכל כי הלו הפלתם למשוואות כלומר אם היית משלם כרנע . (יט) הלא חסיה להם למשוואות ומעלות צעתי העם כי יאמרו אך היו לשמה כרנע אין זה כי אם שפע שמו מן בלחות כי ממחם בלחות שהיו מתעודות ללא כסבז בגלגל אשר עלו עד כה על כן מחו לכל יאלו ברע ובלחות העמידות . (כ) אך מה שחשבה להם הוא כי יהיו כהלים מהקון שהוא כי כאשר יקרה לאדם שיהיה כחולם הלוס בהקון שהיא תרדמה קלה נים ולא נים תור ולא תור ומתדמה לי דבר בחזיון הלוס שהוא כחש נדמה כן יהיו האנשים החלה הולטים ונדממים על רגליהם שיכיו לחות לפני מרי בחמת באמור בריך הלוס הנומל לחיובים מנת כוסם על פי מדתם כי נפשו בדעתם הסבל כי דעת ופי שג לנו עד מיהם הויאלו מלן לאמור חיכה ידע אל כו' על כן חלתי עולם ה' פקד עליהם הלאה ויפלה דעתם וירדים שכלם והיו כחש נדמה וכבנר עזרם ויין הולטים ומתדמים כהלוס שהוא מהקון שהיו לבנו צעתי הכל באופן כי כל רחוקים יכדו כי יש חלבים שפועים ברחץ ומלא כל הרץ כבודו הפך מאמנם גמרים ויש דעה בעליון וזהו חלתי בעיר צלמם כוה כי יודע כי חלתי שם חלום שהוא שם חלום הוא שכינה הוא צעיר כי יש חלבים שפועים

הצמתה כל זונה מפקד: כה ואני קרבת אלהים לי טוב שתי בארתי יהוה מחסי
לספר כל מלאכותיה:

עד * משכיל לאסף למה אלהים זנחת לנצח ילשון אפק בציאן מרייתה: * זכר
עדתה קניית קדם גאלת שקט נחלתה הר ציון זה שבתת בו:
* הרימה פעמיה למישאות נצח כל הרע אויב בפקדש: * שאנו צוריה בקרוב מיעדה

רוטמות אל

הרשעים שמו לבם יאצרו ולא אקפיד על טובם כי הוא לאבדם והאלהים כי הכל בהשגחה ולא יוקה כל
עושה רע הלא הוא כי השמחה כל זונה ממך כי הכרתה אותו ממך כי כל מקום שאתה מולא זונה אהרמונוסיה
כו' כי על הזנות איננו מאריך בשום מקום ופסים יוכיח ואם כן ילמד סתוב מן המושגש ותי שפוקד על
הזונה יפקוד על אלו אלה שלום מקר לוולוחו מאריך וילקד חומרו ממך כי הכריתה היה מהמקור הענין
הדבק בעבירה. (בח) וגם על יסורי הדיק לא אחוש כי הנה וואני עם היותי לדיק קרבת אלהים לי טוב
שהוא קרבת מדת הדין לי אינו רק טוב על ידי כן הוא שתי בארתי אלהים מחסי ולא בשמות העולם הזה
שעל ידי כן חודקת הלאת חומרי ותהיה לי לעזרה לספר כל מלאכותך שהפלטת לי רוח הקדש והאספר
כל שליחותך שאתה משלח להודיע לישראל על ידי מה שאין כן אלו העשנתי בדבן העשתי השלם הזה *
או יהיה מלאכותך מענין נבואה כמו ד"א מלאך ה' במלאכות ה' ואמרו רז"ל שהנביא נקרא מלאך הממוק
זה ושליחותו על ידי נבואה ויקראו מלאכות ה' ואשפר יאמר שמוסה בה' יעלה מרות הקדש לנבואה לספר כל
מלאכותו הנריכות צימו:

עד (א) משכיל לאסף כו' הנה אסף ברות קדשו ידע מלא את כל אשר נעשה בחרב ב"ה ובשמי
ישראל בידי אדונים קשה ומלאו השכל ויתחקן לפני המלך ה' על נרותיו ועל פדיון

נפשו ועל חרבן צימו ויאמר למה אלהים כו' ונצח אל הענין נזכיר מאמרם ז"ל בחוזה רבתי שאמרו כי שנת
חרבן בית ראשון נשבע הקב"ה שלא לבטל ישראל עד עת קץ לולא בפתה רחל וסתתן לו ויתבקר וזה אמר
לה הוא ויתבקר מגני קולך מבתי וכו' כי יש סדר לפעולתך וישו מלאך אויב וכן כתבנו על פסוק ומה ללח
השכחנו כו' לומר למה היתה השכחה עד עת קץ הנקרא נצח עוד ידענו מרז"ל כי ה' כדוב רחמיו לבנות השמים
שהרית ישראל לא השליט חמה אפו על ישראל רק בעמים ובאבנים כד"ל בלה ה' את חמתו שפך חרון אפו
ויח אש ציון וכן אמרו ז"ל שעל כן זומר אסף ויאמר מזומר לאסף אלהים בלו גוים נחלתך כו' והוא כי אף
וחמה הם מלאכים רעים הנוטים החזים. ונצח אל הענין והוא כי היה הרעבה המה גלויותו בכל חרבן
ראשון מדי על ידי המן הרע יון ואדום בחרבן בית שני וכנעני הרעבה גלויות אלו דבר אסף ובראשון הכל
יאמר למה אלהים זנחת לנצח והוא מה שכתבנו מרז"ל כי נשבע ה' שלא ישוב לישראל עד עת קץ הנקרא
נצח ועל גלות יהודה אמר המקובן למה לנצח שכתבנו וגם הוא מאמר המשורר למה אלהים זנחת לנצח והשבע
וראה כי את ככה את עושה להתרחק ממנו הלא ישמן הפך צלמן מרשיקך והוא כי הלא אחוש על עמך שפכת
אפק כמה שהלאת אש ציון כד"ל שפך חרון אפו ויח אש ציון ומה האעלת בתקנתך כי הלא אש לנצח חזמתו
אחר שחנת בלשך אש ציון אש לא נושענו בלשך יהוה יראה שעבן אש האף יהוה עדיין נשאר מהאש הוא
והלא ישמן צלמן מרשיקך ויכלו בעשן וזהו למה אלהים כו' ישמן כו'. (ב) ועל גלות צ' שבקס המן להשמיד
להרוג ולאבד את כל היהודים אמר זכור עתדך ישראל כי את חין ישראל חין עולם כי על כן הם משענה
דברים שקדמו לעולם כמ"ם ז"ל תורה וככה הסבדו והאבדו וישראל וכו' והוא ככתוב אללנו במקומנו שהם
בעשה דברים הוצרכו להתקיים בהם העולם ובלעדם חין עולם ונצח וזהו למה זנחת ביד המן הרע כי הלא
בהם עולם כי הנה זכור עתדך קיט אותה קדם לעולם אשר לא קיטת מלא אש לא שבלעדם חין עולם ואם
הוא על שהשתחוו לאללם ל"ג הלא אח"כ גאלת שפט נחלתך כי שמת לבך אל חנייה והבניו בלה השתחוו שהם
משפט יהודה שהוא נחלתך כד"ל וגאל ה' את יהודה חלקו בצופן שגאלת שפט נחלתך ואף חומר גאלת אחר
שעשה הם ככלל כל ישראל להשמיד כו' ועוד כי אש כן למה אחר החרבן ציון נעשה הר שכתב בו כי לא
זה שכינה מובתל מערבי ואלו גזרה חכמתך לבלותם במדי היה לך להשתלק מהר ציון אחר החרבן כי האמנם
ישב אלהים על הארץ אלא להורות כי יש תקוה והפן להחזירם אלו שמה וזהו הר ציון זה שכתב בו לומר
ולכן אתה ה' שתמדם מהמן הרע. (ג) ועל גלות יון אמר הרימה שפמך כו' והוא בשבר ידעתי כי כל ישעם
וכל הפן יון בגלותם היה נבד הקדושה בין מה שפירלו פרלות בדיבול בין מה שנגעו בשבת חשם ומולה בין
במה ששלחו יד בצנות ישראל בין במשאול"ב צ"כ שהיו חומרים לישראל כתבו על קין השור שאין לכס חלק
בלהתי ישראל כל כוונתם היתה חלילה לשחת בקדם ולא לבצע כסף וכיוצא בו ועל כן עליהם הוא חומר הדימה
שפמך ומה שפיעותיך למשוואות ושמוות נחית כי כל הרע אויב זה כל מה שהרע היה בקדם ולא להלאת
עמנם לנגוע בקדם כמדובר. (ד) ועל גלות ד' בחרבן בית שני אמר שאנו צוריה כו' כמו שאמרו ז"ל בתקופין
שדרשו פסוק זה על טיפוס טינקוס מהא שכל חרבן שני ידבר ויאמר הנה אלה רשעים התפקרו נגדך והוא

פָּעַל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: יי אֵתָהּ פּוֹרְרֵת בְּעֹדָה יַם שִׁבְרֵת רֵאשִׁי תַיִנִים עַל הַיָּם: יד אֵתָהּ רִצְצֵת רֵאשִׁי לַיּוֹתָן תִּתְּנֵנִי מֵאֲכָל לֶעָם לְצִיִּים: טו אֵתָהּ בִּקְעַת מַעֲיָן וַנְּחַל אֵתָהּ הוֹבִשְׁתַּ נְהָרוֹת אֵיתָן: טז לָךְ יוֹם אַף לָךְ לַיְלָה אֵתָהּ הִכִּינֹתָ מֵאוֹר וַיִּשְׁמָשׁ:

רומטות אל

אמר הגבור באמרו גימם מרקדים בהיכלו חיה גבורותיו כלומר כי סילק בחינת גבורתו ולא היה שועל בחינת הגבורה עד שאלשי כנסת הגדולה החזירוהו באמרו כי עם שנחלק לא יצטר מלפעול גבורה כי הן הן גבורותיו. ונבוא אל הענין אומר אסף בשם בני הגלות הלא לך לנו מאלד על דבר כבוד שמך עד מתי אלהים יתקן לך כו' והנה אפשר השיב והאמר עד נרחק נטרה מהלאת אשמותינו ויהיה העולם ראוי לשוב שתי המדות הלאה שמאל לפקוד על שונאיו וימין לעשות עמונו הסד על כן אנו אומרים עשה על דבר כבוד שמך אשר יתקן לך הלילה ולא תחריק עד שוב ידך וימוך אל הארץ יעמונו כאשר נכשור מעשינו כי הלא למה השיב ידך וימוך אל העולם כדי לפעול בכן ולא מקרב חייך מלמעלה עודן חוק המסכים שביניהם וכן העולם הנמשכים למצות המפסיק בין האדם לחין כמאך שבין הלבוש למה הנקרה חיק משם כלה כל לך ואזויב מארץ שמך כי חין מעמוד לכחות משם או יכוין באמרו מקרב חייך על המחשבה המתוההת ללכ שבחוק החוק לומר ידענו כי יום נאם בלכך כי לבא לפומא לא גלי' אך למה המתין עד תגלה לפומא עוד הנקם בלב משם מקרב חייך כלה וכלל שני הדברים אחד שעם היות משך ביניהם כי נסתלק למעלה ויכלה אותם מלמעלה ולא צדיים כ"ל במחשבה שהיא בקרב החיק והיו מקרב חייך כלה. (יב) ולא בלבד לפקוד לבא המרום במוסד ושאלתו למה למטה שעם כי אם כאשר אלהים היה מלכי מקדם בלא בלבד היה פוקד למעלה על לבא המרום במוסד כ"ל גם היה פועל ישועות בקרב הארץ למטה על אויביו בשר ודם כמאמר הכתוב וימוך ה' הרעץ אויב. (יג) והיו אלה פוררת בערך ים בים סוף שברת ראשי הטיים הם שרו של מזרים וגדולי חיילותיו ושני פרעה למטה שכלם וקראים הטיים וכל זה היה על המים למטה זים שבועל השפל בקרב הארץ כמאמר הכתוב וירא ישראל את המים מת על שפת הים וחרז"ל מהים לא נאמר הלא מת הוא שרו של מזרים כו' (יד) אתה רצצת כו' היה ידוע מרבותיו ז"ל כי הוא יתקן הכין את לוחק ללחק ללחק לעמוד לבא ובעיניו את הזכר ושהרג את הנקמה ומלחה כמפורש שרף הכפויס לחלק ללחק לעמוד לבא וזוהי יאמר הלא נהרעמתי והאמרתי עד מתי אלהים יתקן לך כו' כלומר שימחר יחשה מעשהו להביא את הקן ושוקרב קצו ויכלה אותם אמר עשה הנה נלאת ראשי לוחק שמהלח ראש הנקמה וראש גיית הזכר במה שברכת אותו והמתחיל ומכין אומרים לו גמור כי למה נלאת ראשיהם לא לחלקו לבראל האם התהוו מהכל לעם לגיית אשר חין בשם לחות עשות שמים כלומר ודאי כי לנו היה מה שהכנת אותם לתהו לנו למאכל לכן מהרה חושה כי הלא לנו הוא ולמה תאחר יעודך וזהו תגתו וכו' בתמייה: (טו) אתה בקעת מעיין כו' הנה כפולה היה שאלתו מהתו יתבך בשני דברים נאדיים דין לאומות ועול' ורוממה ישראל על זה אמר חיי מקשה בשאלו כי הלא פועל ב' הספיק אלה כי הנה אלהים בקעת מעיין וכו' להולא מהם מים כענין יבקע זורים כו' וגם תאנע מים מקבוק דרומים כי אתה הובשת נהרות איתן. (טז) וכן לך יום היה מדת יום שהיא של רחמים חף לך לילה שהיה לילה של דין והראיה כי אתה הכינות מאור הוא הירח ושמש שזה ממשלת היום וזו ממשלת הלילה והענין הוא מאמרים ז"ל היך הכיר הכרסה את צוראיו כי ראה את השמש אמר חולי זה הוא אדון העולם כפרחה שבה השמש אמר חיוני זה בא הירח אמר חולי הוא זה ראה כי עבר גבולו וזמר היום ויאל השמש אז אמר הנה חין ספק כי אדונים הלאה המסדר ומולא אותם לכל ח' צממו במכותו וסידורו הנה כי מאשר הכין מאור ושמש כל אחד ואחד צממו וסידורו יורה כי אל אחד כבולם הוא מניעם מוילאם ומביאם ואם הלילה והם היה ליום רשות אחד ולילה רשות אחד לא היה הסדור בניהם כאשר הוא חף יורה כי שניהם תחת רשות אחד נמלא כי מדת יום ומדת לילה אחת היה על כן אמרתי לך יום חף לך לילה והראיה כי אתה הכינות מאור ושמש. (יז) וכן אתה הלצת כל גבולות ארץ שים גבול שפצצו הם ויש שפצצו קר אל אחד בראש והראיה כי קין וחורף אתה ינרסה ומי שילך הקין הם והחורף קר ודאי שגם הוא ברה גבול אחד מקצה הארץ הם מעין הקין וגבול אחד קר מעין החורף והכרה ענין קין וחורף הלא הוא מאשר אמר אתה הכינות מאור ושמש כי מאשר הכינות ע"פ סדורם וסידורם נמשך הקין והחורף ומה ג"כ ימשך היות חלוק בגבולות ארץ זה חוס זה קר על פי סידור השמש שים מקום ששולט חומו יותר מבולותו כודע לבצלי הכוכבה. או ענין שיפור הכתובים ואלהים מלכי מקדם וכו' לומר הלא אמרתי (י) עד מתי אלהים יתקן לך כו' כי גם שר לי בגלות חיי הש רק על כבודך כי עד מתי אלהים יתקן לך כו'. (יא) ואם תהעבד על השיב אל העולם ידך שהוא שמאל לעשות דין בעול' וימוך להיביב את ישראל וחי אפשר עד ששוב עדיך ונתקן מעשינו הנה זה היה אם היה בלתי אפשר לעשות הדבר עד השיב מדותיך אלה בעולם אך חין זה נרדך כי למה השיב ידך וימוך אל העולם בשביל זה הלא מקרב חייך בעודך מסולק למעלה מקרב חייך הוא מצפנים אל המסכים שביניהם כלה מלמעלה. (יב) ומה שאנו שואל שתעשה על כבוד שמך שהלא הזר לא מצלתי היסוך עושה נפלאות גדולות למעתי כי הלא כאשר אתה היית מלכי מקדם היית עושה נפלאות ביבשה ובים ביבשה כי היית פועל ישועות בקרב הארץ

ועם נבל נאצו שִׁמְדָה : יי אל תתן לְחַיִּית נָפִישׁ תִּירֶדָה חַיִּית גְּנִיָּיִךְ אֶל תִּשְׁבַּח לְנֶצַח :
 כ הַבַּט לְבָרִית כִּי מָלְאוּ מַחֲשֵׁי אָרֶץ נְאוֹת חָמָס : כא אֶל יֵשֶׁב דָּךְ נִבְלָם עֵינֵי וְאֶבְיֹון
 יִהְלְלוּ שִׁמְדָה : כב קוֹמָה אֱלֹהִים רִיבָה רִיבָה זְכֹר חֲרַפְתָּךְ מִנֵּי נִבְרַךְ כָּל חַיִּים :
 כג אֶל תִּשְׁבַּח קוֹל צִרְרִיךָ שְׂאוֹן קִמְיָךְ עוֹלָה תְּמִיד :
 עה * לְמַנְצָה אֶל הַיְשָׁחַת מְזֻמּוֹר לְאֶסְף שִׁיר : = הוֹדִינוּ לָךְ אֱלֹהִים הוֹדִינוּ וְקִרְבוּ

רוטמות אל

הכחות מאור ושמש גבוה כלומר ויהי נא חויב זה כיתה שלא הארבה לה כ"א לקחה מיד בדברה ולמה העשה
 כה. (זו) וזון לומר שגעה כמה שראה כי הים היה סוער עליו משל"כ עיפסה ועל כן מהלך לשמחו זה לה כן
 הוא כי הלא דבר בלתי נעלם הוא כי כל הארץ היתה בראחה כי הלא היתה הנצח כל גפולות ארץ כי הים הוא
 אחד מגפולי הארץ ולא יתכן כי גפול אחד לה והשאר לזולמו הלילה שחם כן אך בעל הים חמו מליף כל הארץ
 צהיות שהים גבוה מן הארץ למה ירחם על הארץ שהיה שלו אך ויטה כי היתה הנצח והעמדת כל גפולות
 ארץ כן יעפס הים והם הוא כי היתה דעמו כי ים ויפסה הם גדיים ועל כן ויהם הניב אל שתי דביות זה
 חמו כלום כי הנה קין וחוקף הם שני גדיים והמה ירחם ע"י סדר מאור ושמש וסבובם. כלל הדברים הוא
 כי הנוי שב אל מהמרי אשר אמרתי עד מתי אליהם יהרף לר כו'. (יח) וזהו חומרו עתה כעוק קני למלון
 זכר זאת שהוא מה שלויי הרף כו' ועשה על כבוד שמך : (יט) אל תתן לחיית כו' לחיות הוא מליך פבל
 הנקרא חריס כד"ה עלה חריס מביטו נפש תורף הם ישראל הנקראים לחומס תורים. להסתחוות ללם אל
 ימסרו ביד החיים רעה הריא וצומו המן חיות עניך אל תשכח ללמח. (ב) וצומו השלישי הוא יון הנצח לברית
 שהים מבקש לבטל וכאשר מלאו מחשבי ארץ נאות חמס בגלות הרביעי כד"ה אמלחה החרפה לה נתמלחה זור
 כו' ושלחו ציך עמים : (בא) אל ישוב דך נבלם הוא מליך המצויה הנקרא עני ורובכ וכו' וכל עת מפקם
 לבא אל ישוב נבלם כי לא יעטפו ציך על עינים כי הדרפה עני והציון יהללו שמך על שחמוה עיניהם. (בב) לכן
 קומה אליהם ריבה ריבך עש ל"י שעיני הלאס ריב המועד לך הוא וגם צמדי זכור הרפתך מני עלה הוא המן
 החומר להשורשם אליהם של חלו יון הוא יין הוא ככחוב חללו על נבל כי יעצב להם שואל המן.
 (בג) ועל יון אמר אל תשכח קול צורריך כי חליך כוונו להצר בגלות יד צמקומו מאזוך ומקדוך על הגלות
 הלו הארץ אמר ראה שאון קמך עולה תמיד והוא מאמרט ז"ל שראה יעקב השלם מלכות עוליס ויודים
 וזהו מלכות רביעי עולה וחמו יורד ונתיירה וזהו שאון וגלון קמך הוא עולה תמיד ולא יורד לכן קיים עליו
 חס תצויה כבוד כו'. (יג) או יהיה שיעור הכחוצים שהזכיר המלכות מלמטה למעלה והוא כמה שהז"ל כי
 עמלק נקרה חות קנה כי נחמר על עינים וידוע כי שרו הוא סמאל הוא שכן הוא יצר הרע הוא מליך המות
 וזהו יאמר הנה שני דברים ריבויים ישראל שגפולות האחרון ח' חירות ממליך המות הוא שבו של טיטוס הנקרא
 חיות קנה שנים משעבוד מלכות ועל ז' הדברים אמר על ה' אל תתן לחיות נפש תורף שגפולות נפש תורף
 שמומס כחור אל חסן צידו הנפש כ"ה צהיה להס חירות ממליך המות ועל חירות משעבוד מלכות אמר
 חיות עניך אל תשכח ללמח שלא תשכחה לזמן הקן האחרון הנקרא נחם כ"ה שחתישנה. (בד) וחס ים צהם
 עון בלע אשר הוא דבר שהוא יתברך מתולון תמיד עליו כמאמרו בלחמו בשון בלעו קלפתי וחכתי כו' והוא
 עון המקטרג רחשון לכל עון כמ"ש ז"ל על פסוק וצטטם צרהם כלם והוא עון שבו נחמה גור דין המפול
 ואחר עון חמו הסר בגלות טיטוס בקרב ישראל לזה צה חסך ויהמר הנצח לברית ורחמם על זה כי עיניהם
 גרם להם וזהו כי מלאו מחשבי ארץ נאות חמס כלומר כי להיותם עניים מחשבי ארץ גרם שגמלו נאות שלהם
 חמס. או יאמר הנצח לברית אשר כרת לגללים כי מלאו מחשבי ארץ הם החומות עכו"ס נאות חמס מנדיך
 ורחום גור דין האחיות על הגול. (בא) ועוד עשם אחר אל ישוב דך נבלם הוא ישראל ועני ורובכ על חמור
 וגם אחר הוא ממש כן יופך ההלך לגלול את ישראל יהללו שמך צהיה שלם צהיה חמס משה"כ עתה י
 חס שתי האחיות לבדן כמאמר רז"ל על פסוק כי יד על כס יי. (בב) ועל גלות יון שלפני גלות טיטוס אמר
 קומה אליהם ריבה ריבך שכל ריבם הוא נגד ה' כמזכר למעלה ועל גלות מדי שלפניו אמר זכור הרפתך מני
 נבל כבקודם. (בג) ועל הרחשון הוא בבל שההריב צית רחשון אמר אל תשכח קול צורריך הוא קול שגמרו צהית
 ה' כיום מועד כי מלאו נתקפרו כל קמך נגדך מלאו כי שאון קמך עולה ונתוסף תמיד :

עה (א) למנצח אל תשחת או תשחת כו' רחוי לביה לב אל חומרו למנצח ומחור וסיר אך יאמר הלוח והעוז
 לבל תשחת העולם ותקיימתי הוא מחור שימרו לפניך על עופותך ועל נבלותיך ולא
 יהיה כשוי עובה ועם היות שהוא יתברך מחויק לו עובה כמה שזמרה לך עכ"ל לחסך שיר שחומר שיר
 והודחה לה' על שזכרה לומר לו. (ב) והן דברי שבו חודיע לך וכו' והנה שמעתי חומרים חודיעו לך
 אליהם הן ג' רחבות של תפלה חודיעו הן ג' החרגות וקרוב שמך כו' חייא וצנו חין לריבין בקשה בלחמניות
 אלה ספרו נפלאותיך משיב הרוח ועש זיקה כו' וקשה שהודיעו היינו ספרו נפלאותיך. ועוד שהיו ליה לממר
 שהכלל חומרים לחמניות וקרוב שמך ספרו כו' אך לחשוב יאמר ענין מאמרט ז"ל בגמרא שיערך המעשה
 כשגלית

עז א למנצח על ירחון ייחוי ל' לאסף מזמור : = קולי אל אלהים ואצעקה קולי אל אלהים ותאזין אמי : ביום צרתי אלני דרשתי ידי כרח נגרה ולא תפני מאנה הנחם נפשי : אצברה אלהים ואחמיה אישיקה ותתענף רוחי סלה : א אחזק שכחות עיני נפעמתי ורא אדברי : חשבתני ימים מקדם שנות עוקמים : אצברה נגינתי בקליה עם לבבי אישיקה ותפש רוחי : חשבתני ימים עוקמים ותני אדני ולא

רוממות אל

עז (א) למנצח על ירחון ס' . (ב) קולי אל אלהים ס' הנה כל האפרים הסביוו כי חמור זה על בני הגלות החיל הזה המר והממזר והארוך ידבר כי כל אש ממנו הוא כמדבר לשון יחזק על אש הגלות במר נפשו וחומר קולי אל ס' ויהי ויהי בגלות כי נחפלו על גלותו וירוחו החמדות תמיד ולא עשה ויחזק ויחזק על שבתו ואין סנה ויהי מקום הלילה להכריח לחזיו יתנדב על כן חזר הלילה לי להכריח לחזיו ס' כי הנה ידעתי כי מה שלא העמתי בפעם הראשונה הוא כי לא זקקתי חזק בכל לבתי כי אש חפלה בני כוונה והוא יתנדב החומר הלוי ומנחה כי תדרסנו בכל לפך ס' ו"ה קולי אל אלהים כלומר קולי בלבד היה אל ס' אך לא לבי ועל כן לא העמתי והזמיק לבוב ולזעק במר נפשי על שלא העמתי וגם בלשון קולי אל ס' כי גם בלשון לא היה כונה הלכ כה כי אש קולי אל ס' וכחומר הנפול ולא זקקתי חזי בלבם וזכו והלשון קולי אל ס' ועם כל זה החלו פזיק סלה חפסתי בנעמי כי חסרתי הכוונה כי אש והחזין חזי כי בשרת הגלות לבי כל עמי . או יהיה חומר והחזין חזי לומר מעשה הקבל מוסר ולא קולי בלבד יהיה אל ס' כי אש כל עממי קולי ולבי ועממי וזכו והחזין חזי שהוא חז כל עממי כי חומר חזי הוא כולל את כלו . או יחזר סנה בגלות בכל שהיו נעשית בחלואיו יתנדב שהשתחוו לאלה או קולי אל אלהים חזת ובגלות מדי שהיה אל עלמנו ובשרנו חזר והלשון ובגלות יין שהיה גם כן אל לחומריו יתנדב היה גם כן קולי אל אלהים ועשה בגלות החיל הזה והחזין חזי כי עיקרם על הנעש חזי . או יחזר תהלה קולי אל אלהים והלשון על סלה עשייתי וחזרי כן חזיהם כי בשבב קולי אל אלהים שהחזין חזי כי רחמי הוא . (ג) ובה ופירש דבריו וחזר מה שאמרתי קולי אל אלהים הוא כי הנה ביום צרתי חזתי חזתי הוא שכונה עממי בגלות כ"י דרשתי כוונתי כי שם הדעות הוא שכונה ודרשתי וילמי מזמרו ורחמי כי הדרכה במקום חרופה ולי היה מבח צרתי חזתי חזי לילה שאמרתי חזמתי עממי כי חזן אז ימה לי והדרכה חכמד עלי ידי עממי וזכי חפצי על כן חמתי הנחם נפשי ולא עזרתי כה לבטל לומר כי זה היה מה שאלשקתי . (ד) ומה שאמרתי חזר כך קולי אל אלהים והחזין חזי הוא כי חזרי כן שבתי ורצה כי הדון עממי יתנדב סלה עממי כי הסכלתי עשה כי אך על צרתי שלי את חזתי דרשתי היה שכונה עממי בצרה שצמתי לה נר וחי בצרה לה נר לי ופזו היה אלשק על גלות שכונה כ"י כי נר לי כי חזי הכיבוני גלותה והיא אז חזקת להלילי בצרותה כי על גלותה נלשעמתי ולא על עממי כענין החפלה על חזרו והוא צריך לחזרו דבר הוא ועשה חמלה על כן אז חזרה אלהים שהוא שכונה בגלות סלה וזכרתי החמלה והחמיה על עשייה רמו גם כן בחמרו והחמיה כי היה גם כן חמיה על שם יה שהוא נפרד משפתי אחרות של ס' שהוא ענין פי יד על כס יס כ"י שנשבע הוא יתנדב סלה יתחברו חלו עם חלו עד יקם מעמלק וזה ירמוז בחמרו והחמיה ולא חזר והחמיה ורמזו לנו להשעיר על הדבר שאינו כמורו יתנדב והוא למענו בעמותינו וכל כך עזבתי צרתי וחלאתי על כבוד גלות השכונה כי חזרה להעביר החלטה כד"ה חלטה בלב חזי ישמחה וישמחה לחזרים והדרכה חמת העביר החלטה על ידי שיהיה הייתי מהפעל בדברי על הדבר עד גדר שהחמיק רוחי סלה מרוב מלוקת יגון כי לעורר חרפתי וכשני כי גרמתי גלות שכונה בחשתי וחזר שחמתי לבי על צרת שכונה דבקת כי עד שחמתי שמוכות עמי כי השלכתי צרתי חזרי גוי צעק צרה שם אלהים שחזי דובר כך כאשר יבא ביאורו כס"ד : (ה) אחרות שכורות עיני ס' הנה המפרשים פירשו שמוכות על העפעפים והם כן ה"ל שמוכות והחשבה הוא על צה עין וחזר שמוכות לשון דבש על הכוים שבתתי העינים שכן שמוכות מהעפעפים ומקרה מלח הוא שחמתי כחשתי צה עין מפלל שבה עין היה שמוכה ויחזר הנה מתחלה לא הייתי מביט רק בצרתי ולא צמח שחמתי עמי בצרה אך עשה חזר עממי לב חזק חמות שמוכות עמי חזקת שכל עיקר הכשחה עליך עד גדר שאשבה משומם כי נפעמתי ולא חזרתי או כל כך גדלה צרת גלות שכונה צעמי שנפעמתי ולא חזרתי על גלותי . (ו) אך במחשבותי שחמתי לבי והשפתי ימים מקדם הם שנצת ימי בחלואים שהם שנות עולמים שהם לעומת שיהא חלמי שני דהוי עלמה הדון ויום שבה כנגד חלף שבועי שהוא עולם שחזר החמיה שם הוא נקרה ע"ה בדברי רז"ל הוא עולם של שבה בחזון שחמתי הימים כוללים ב' עולמים זה והבא בחלף השבועי כלומר ועל כן נר לי מאד שיהא כל מעת עולד חזם לבי החשבון רחמי לזה כן דוד עמד לא הרבה מהחלף השבועי כי שיעור שבין חמלה היים לניחה חזם הוא שיעור בזה כן דוד בחלף השבועי ובעמותו וילח חמם מה שילחו ועל אלה חזי בשיטה . (ז) ומהם חמלה חלף החיזקן הוא מה שחמתי המקוקן קומי רומי בגולה לראש השמוכות שעל ידי זכות חזרה

יִסֵּף לְרִצּוֹת עוֹד : ט הָאֶפֶס לְנִצַּח חֲסְדוֹ גַּמְר אֲמַר לְדֹר וָדֹר : י הַיְשִׁיבָה חַנוּת אֶל
אִם קָפַץ בְּאֵף רַחֲמָיו סָלָה : יא וְאֲמַר חֲלוּתִי הִיא שְׁנוֹת יָמָיו עָלְיוֹן : יב אֲזַכֹּר אוֹתוֹ כִּי

רוֹמְמוֹת אֵל

חורה בלילות מכה אך מזה אני מאטער כי הכי אני עשה כן כי אזכרה נגנתי בלילה היא רנה של חורה
שעיקרה בלילה ואם על העדר קריאה ודרישה בכל לבב שפה השני יצרים ובכל נפש הוא מה שהוא יתבדך
בלתי מוקבל תפלתו מה שאין כן אם בכל לבב ובכל נפש הייתי דורשו כי היה ממזיח עמומי אלי כדבר שנאמר
בצר לך ומלאך כו' ומאלה כי חדרשנו בכל לבבך שפה שני יצריך ובכל נפשך הנה גם ב' הלצבות והנפש היו
עמי לבקש את ה' והוא כי דרך השלם לתקן מעשיו לשבוע עד ה' כראוי הוא להתבודד ולהסית נפשו עם
לבו על חשבון אשר יתנו לה' הרוח והגוף לזכור כל אשר חטא ואך יתקן לכל יצוה לפני מלך מלכי המלכים
ולהיות כי האדם הוא הנפש ולא הגוף כד"ל על צדד אחד לא ייבך על כל אשר הנפש חטאה עם הגוף
אומר עם לבבי אשיחה כי הלא עם לבבי עם השני יצרים אשיחה בני לבנים לשנות חשבון חכמות והעשירות
ולצדק וללבן הנשאר מלשבו ולתקנו הכי כי שפתי בשני הלצבות ולהיות כי המחפש דרכיו הוא הנפש כנר
הזה כי נר אלהים נשמת אדם חופש כל כו' חמר ויחפש רוחי לקיים מה שנאמר נחפשה דרכינו ונחקורה
ונשוכה . (ח) הנה כי שפתי וחדרשנו בכל לבב ובכל נפש ועל כן תמהתי ואומרה הלעולמים יזנה דתי ולא
יוסיף לרעות עוד והלא ה' האומר ומאלה כי חדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך . (ז) או יאמר עם לבבי אשיחה
ולא עם בני אדם בל יבואו להרהר או להטיח דברים ויהפשו רוחי חיפוש ודרישה על מה זה החריכות והם
כל החקירות והחלוקות שמכאן עד סוף המזמור . (ח) והכל ואומר מה שעם לבבי אשיחה הוא מה זאת את
אני בלתי ראוי ועשה שביל עם אדנות הוא שפיה שבגלות כו' אשר תפתנו הוא להפוש עמו וזהו הלעולמים
יזנה דתי הוא עם אדנות היוצאה לעולמים לבלתי הוליוו מהגלות או לא יעלה על לב ולא יבין לרעות
עוד גם זה ה"ל כי הלא הוא יתבדך אומר והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה וכו'
ושב ה' אלהיך את שבתך וכו' וכן בצר לך ומלאך כל הדברים האלה בזהרית הימים וכו' כי אל רחום
ה' אלהיך וכו' . (ט) ואם הוא כי כל מה שמד לנו היה על זכות אבות ובעוונותינו הרבים נוכח עד שמה
זכות אבות גם זו אינה טענה כי אם זכותם תמה חסדו יתבדך לא הם כי האפס לנחם חסדו זה אי השבר
כי הלא גמר אומר לדור ודור כי חמר כי יד על כם יהי מלחמה כו' מדור דור אך לא לעולם תלילה
יודוע כי ביום נקם עמלק הוא הגאולה שנאמר כי יוס נקם לבבי ופנת גאולי בזה . (י) ושמח תחמר כי
אין חנו כדלים ולא רחום את זה אינה טענה כי הלא כתוב בזהרית ומוותי את אשר אחון שהוא חף על
פי שבינו הגון ורהמתי את אשר ארחם חף על פי שבינו ראוי והאם שכה חנות אל אשר חמר ומותי את
אשר אחון אם קפץ בחף רחמיו שאמר ורהמתי את אשר ארחם כי לו יונח שלחיות שאין כה ברחמים להשיב
כאשר בחדד והספיק האף לקפץ אותם האם יספיק להיות בלה תלילה . או יאמר בזהרית מהאמר ז"ל על
פסוק וזכרתי את בריתי יעקוב וכו' כי הנה אמרו רז"ל למה ביעקב לא נאמר חף ובזהרית ויחך נאמר
חף הלא אברהם שיאל ממונו ישמעאל ויחך שיאל ממונו עשו נאמר בזה חף אבל יעקב שהיה מניחו בלמה
לא נאמר בו חף ע"כ . והענין כי זכירת זכות יעקב מניגה בזימה שאין בה עיכוב חף כאשר בזהרית
שהחף מוזר ישמעאל וביחך מוזר עשו . ובכל אל הענין והוא בזה שכתוב לאלנו על פסוק תחן אמת ליעקב
הסד לזהרית שהוא כי כל אחד מהאבות על ידו מתעוררת מדתו הסד מזל אברהם גבורה מזל יחך
רחמים מזל יעקב ואומר הציב לזהרית תחן לכל אחד מדתו אמת ליעקב הסד לזהרית חף לא גבורה
ליחך כי אין חנו נרכיב למדת הדין . והנה על דרך זה יאמר איש הישראלי המזר בגלות המזר הזה היחך
שעם אל בעל הסכה שכה חנות לא יעלה על לב וזה אמרו כמתים השכה חנות אל וגם אין לנו זכות
אבות לגזור חכד להלפס כי אם יאמר איש כי בזהרית וביחך יש חף זה מזל ישמעאל וזה מזל עשו ועל
כן יש עיכוב הנה לזה יש ב' חשבונות ח' כי לא כנר מפני זה הוא יתבדך הנה זכות אברהם ויחך הלא
שמפני האף שזהרית וביחך הקדים להם את יעקב אך גם על שניהם אמר שעם היות בזה חף יזכור
וזהו אומרו אם קפץ בחף תתמיהה כלומר שלא כנר וההליט שלא חושל זכותם כלום . ועוד ב' כי הלא זכות
יעקב שהוא בזימת רחמים אין בו עיכוב לעולם כי אין בו חף כי מניחו בלמה וזה אמר רחמיו בלה כי
מת רחמיו הם בלה כי אין ביעקב עיכוב וזה יורה היות צמלת בחף רביע שהוא מן המפסיקים . או יאמר
חם יאמר איש כי אין לו יתבדך רגון טוב עם בני הגלות הזה כי הלא יורה היה לו יתבדך רגון עמו
והרחייה כי קפץ בחף ולא גלה הקן כאשר בחרתן רחשון שפרש שצעים בנה הנה משם ראהו וזהו אם קפץ
בחף אדרבה הנה זה יורה כי רחמיו בלה שאלו היה מיעד קן היה נראה שאין להקדים שאחרתו גורה על
כן הרוח בלבו וזה יאמר כי יוס נקם לבבי ועל כן שנת גאולי בזה בזהרית חם תאבה על כן סחם להורות
כי בכל יום הוא קן שיהינה . (יא) על כן חמר החקורה העליתי ואומר חלתי היא שהחלי הנסבב החריכות
ממני הוא שימנעני מלקבל הטוב ולא מלדוד יתבדך כי הלא ימנו יתבדך פסוקים להשיע חמיר טוב והסד
וחלתי שאחרתי הוא שנת ימין עליון שבעוונתי הייתי כיבה לפנות ימין עליון שנמקום השיע עליון משפיע
על

רְאוּךְ מִיַּם יִתְלוּ אֶף יִרְגְּזוּ תְהוֹמוֹת: יי זָרְמוּ מִיַּם עֲבוֹת קוֹל נָתַנוּ יִשְׁתַּקֵּים אֶף תַּחֲצִינֶיךָ
יִתְהַלְכוּ: יי קוֹל רַעְמֶךָ בְּגִלְגַל הַאֵירוֹ בְּרָקִים תִּבְלֵךְ רִגְוֶה וּתְרַגֵּשׁ הָאָרֶץ: = בָּיָם

רוסמות אל

ולמ"ד ממים לבדם כמ"ש ז"ל בצרחות רצה שמים שא מים ועל כן בא ויאמר כי בקרעת ים סוף היה
אוח לראשות הירוש העולם והוא רחוק כו' והוא צהובי מוארם ז"ל בצרחות רצה כי לא היה הים רחב
לקרע עד שהקב"ה נתן ימיו על ימין משה והוא הים רצה ויגש רצה את הקב"ה ואמר לגשה מפניך
למי נקרע אלה מפני אלה יעקב. וכאן אל הענין אמר המשורר הנה בזה הראיתו הירוש העולם והוא כי
כאשר רחוק מים אלהים שהיתה רוח אלהים מרחפת על פני המים כך כאשר רחוק מים על ים סוף יתלו
ונקדשו וכמו שאז הרגות תהומות שהיו על הארץ ואמרת שיקו אל מקום אחד ותראה היבשה כך אף פים
סוף ירגזו תהומות להרעות יבשה בין הנזים הרי נראה בזה עבות ה' אלהים ארץ. (יה) וגם עבות
רקיע במה שכאשר זורמו מים עבות קול נתנו שהקים והוא כי הנה בשמים נכללים עולם המלאכים ועולם
הגלגלים ותחלה ההל בעולם המלאכים שהמלאכים הם בכלל מעשה רחמים כמאמרם ז"ל שלא נתקן אלא
אם נבראו בשני או בחמישי ועולם הגלגלים השפל והת הכל הורה יתברך בציאת מלאכים שהוא הבורא
את כלם וזה במה שנקדים מאמריו במזמור י"ט ובמקומות רבים כי רקיע שרקום שמים השלשי שבו
שחקים מן לדיקים לעיוד לבא הוא התחלת עולם המלאכים כאשר הכרחו שם בראיות עמומות וברורות
כי ברקיע השני שבו תמה ולבנה כוכבים ומוזות נכללו בו כל ה' גלגלים לדעת רז"ל כי על כן לא נקרא
גלגל כי אם רקיע כי הוא כולל הגלגלים כלם ושחקים שבו שחקים המלאכים מן לדיקים וזבל שבו בית
המקדש של מעלה ומה גם הרקיעים שעליהם הכל הם שמי השמים שהם עולם המלאכים. וכאן אל הענין
והוא כי בא אלה לבורות ארץ עשה ה' באותות ומצרים הוראת שלפחו ב' העלוות להורות כי הוא
בראם הלוות כי ראשית הכל היו המים והורות כי עולם החד יבנה על כן החל בפסוק הקודם לתחת עיני
מה שרוא אלהים מרחפת על פני המים ונמוך נמשך עשות ה' אלהים ארץ בא עתה להוכיח גם מה שהיה
ביום השני שהוא יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים והוא באמר זורמו מים עבות והוא כי
צברד נאמר ורב מהיות קולות אלהים וצברד כי אומר קולות אלהים וצברד יורה שהיו למעלה מעולם הגלגלים
והרואה כי היו למעלה מעצב עולם גשמי כי הלא היה אש בתוך כדור הצברד והוא האש שהתך ארצה
בכה גדול כי לא נכבהה צמיית הצברד כי כה אלהי היה עמו ועל כן בקולות אמר קולות אלהים שבו קולות
מעולם רוחני הנותן כה צברד ואש שבתוכו וזה מאמר הכתוב זורמו מים כו' לומר הנה כאשר נעשה זרם
בצוף מים עבות שהם הצברד שהם מים עבות עיפון עיפון נקטים הנה אז קול נתנו שחקים כי קולות אלהים
שבו עם הבור נתנו שחקים שהם מעולם המלאכים ולא מעולם הגלגלים שהיו עולם גשמי ולמה עשה ה'
ככה שהיו אז קולות משחקים שהוא עולם המלאכים אך הוא כי רצה יתברך להורות כי מה שעשה זה
הוא אשר אמר ויעש יהי רקיע שהוא אש בתוך המים וכו' כי כן במים עבות ההם היה כדור חלול ובתוכו
אש והיה האש מבדיל בין מים שאלו ה' למים שברדו השני דוגמת יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל
בין מים למים ועל כן להיות צברד שהוא רמו אל הצברד עולם המלאכים ומה גם לפסוק ר' אליעזר כי
יהיה רקיע וכו' נאמר על רקיע שעל ראשי החיות שכלו אש על כן אז קול נתנו שחקים כו' שהוא התחלת
אוחו עולם והנה הדעת היותר אודק הוא כי אז נבראו גם המלאכים ויהיה רמו צברדו החת שנאמר
ויעש אלהים את הרקיע ועליהם ירמו באמריו אף הניין יתהלכו והוא כי הנה אף הניין הם הניין כד"ל
מקול מהלכים אשר הניזם שלך הם של אש כד"ל לאור הניין יתלכו והם הניין שהיו של אש בתוך כדורי
הצברד יתהלכו כי ותהיך אש ארצה שהורה צפי' כי האש ההוא היה רוחני ומתך כי על כן לא אמר בו
לשון התפשפות כ"ל לשון הליכה והוא רמו אל המלאכים עצמם שנבראו ברקיע המבדיל בין מים למים
המהלכים ארצה כאשר היה באצורה ודומה לו כי הליכות עולם להם. (יש) ואם יאמר איש כי אותו
הקול לא היה מעולם המלאכים כי אם מעולם הגלגלים כדרך הרעמים ועיני הניין שהם הני אש שהיו
בתוך הצברד ותהיך ארצה היו ברקים שגם הם משם זה לא יתכן שאם היה קול רעמך בגלגל שהוא עולם
הגלגלים ולא שחקים שהוא עולם המלאכים כן הן היו מלאכים ברקים שכל כוודע כי אין רעם בלי
צק אלא שהוא כדעת חכמי העדה כי היות שחוט הראות משיג יחד שחוט השמע על כן עם שהרעם
יולא תחלה הברק נראה קודם חוץ כי יאמר כי קול רעמך היה בגלגל הנה אם כן היו מלאכים ברקים שכל
תחלה שהוא באויר העולם ואמר כך היתה מתרגשת ותחל הארץ מהרעם אך צברד לא ימלא הארץ באויר
כי לא היו ברקים כלל כי אם ותהיך אש ארצה בהשתבר הארץ צברד ואם כן ודאי שגם הקול לא היה
רעמך בגלגל כי אם קול נתנו שחקים והאש שבתוך הצברד הניין שלך שהם אש רוחני מאתך היו ולא ברקים
כמדובר. או יאמר הנה ביארנו אך על ידי נסי מצרים הורה יתברך בציאת ב' העלוות עולם השפל
ועולם המלאכים ומלאכו ומיטכן יורה כי גם צברד עולם הגלגלים לזה אמר קול רעמך כו' לומר זה אין
נריך ללמוד משם כי אם מאשר אנו רואים בעולם דרך לחזו קולות כי כאשר קול רעמך עדיין בגלגל

ברכה ויברך ישיבה ב' במים וקבוהק לא נקדע : יי נהיק כצאן צמח
בד משה ואהרן :

רוסמות אל

קום יפגע בלחץ האירו בקיום הכל כאשר הכונה כי סודר הוא יתבדק שאין רעם כל משום הגלגלים של
יה המלה בדרך הספר על סוף ויה קול רעוך בגלגל האירו בקיום הכל ויה עשה ככה היה יתבדק
לא המים אולם המעשים וישלח לומר הקדוה המים כעוד ק"י היל לל יתא לעולם היום המים
וישמו המדות על כי הקדים והחלה להם כדרך המים כעלה למען ישי כי ית רעם ולא היה פחות
פחות כי יפתי ויה רעם כל המדה הלקח למד כי חסלו על קיימת הסדר רעם וברעם זה היו
עשים כי קיימת ברק כעוד כי על כי רחש יתבדק ויסדר כי לכל יפגעו ויהן זה כי אם ענם ה' סגל
ועשה שום הגלגלים והן הדבר עשוי . (ב) והוא נחפרם בכל השלם כי הכל ברחם כסבל ישראל
כי היה כים דרכה ב' . (ולא ה' המון נחפרה וחפרם ו'ל' בחמים ויקטו המים ויקפו הם
לא נחפר ה' ויקטו המים אמר סגל מיוחד כעשולם נקטו . ויהיו למים לב הם קפו הם נעשות דרך
למפר גלגלים כל מיוחד כעשולם למד נקטו . ומה העשם החסון אשר יכל לב חסרם עליו הוא למען
פחם הדבר כשולם . עוד חרסכה עשם שני והוא כזה כעכנו כי זה משה פרעה ויהיו לכל כמים
החיים כים ולא אברו את כל המדה ה' כי מרה הוא ויתנו לב לחבו כי גם זה משה חלום הוא ולא
עשם גם לא כסבל פרעה ויהיו עשה כי חייבי ה' המה ק"י המה ח"ן זה כי אם שהיה יתבדק כענין למים
ויחפרם ויקף את המים כמות קדים מה כל הלילה וישלם על לב פרעה ויהיו כי המה קדים עשה קרעה המ
ולא ישי כי מ' המה הדבר והנה מזה המה ויולה תקלה כי גם עתה יפגלו יעו וישלם על המה גם המה
כי הוא קדים עשה את ויעשו ויסומו גם קרעה ים סוף על כי מה עשה הוא יתבדק כקפ כל מיוחד
כעשולם כעקבו המים כי על יד כי יפתי וידעו כל מופי הכל ויפתי ח"ן כי החלום עשה ולא הוא הקדים
כי ה' הכל מיוחד כעשולם לא עמד גם הוא הקדים ומשם יפתי גם הם על המה והנה עשם לא מפי
יתן הוא חסלו חסר המה כים דרך ב' למד המה גם המה דרך כענין להמיר את ישראל ויבדק את
המרים ק"י ויפתי כענין רחב ככל המה הנקרה דרך עמים המים שהיה ככל מיוחד כעשולם כקריעה
כעשולם כסבל לב המה עמים חסונו יען כי ויקבוהק כפסיכוחך עמו דרך כים לא עשוי כי חרפה חסונו
כי הוא הקדים חרפה המה ויעשה דרך על כי הוא פניק כעשר מיוחד כי גם יודע המה כישלם וככל
השולם זה המרים פרם המה להם מה כעקבו כעל מיוחד . (א) וכל הפרסום הוא לא היה כי אם
על מיוחד כישלם שהיה כי מיה כלאן עמד ובו' כי גם הורית חיה יתורה הוא המהסר ו'ל' כעסוק לא המדת
דבר כי חסלו לא כפי מנחם שהיה כעשולם המה מועון לפניהם ויכל אשר יחלו זה יחמד מיה כלאן
דבר הוא כלאן עמד למתחם כמדתה כעשולם לפניהם עשם כי מיה את עשם בלא חסונו דבר גם שלא
היו כדלום היה כעשולם כעשולם שמו כיה משה ויהתן כעשולם והם כי גם עתה כעשולם היו התן לנו רועים
כעם כי לא נרעו מילתו מלרים לנחל כעם . (י) או יהיה עין כעשולם למד גדולה הורחם כעשולם את
השולם כענין המעשם אתה המה חסונו כעשולם כי המה כלאן מים חלום כעשולם כעשולם כי חסונו חלום ולא
עשה כעשולם מים המה ויהיו כי ה'ל' דומה המה והן יתפעלו למד ועוד כעשולם המה כעשולם המעשים
כים סוף דרך המה ח"ף ויעו המה המה המהסר כעשולם לל' ים כי ה'ל' גם המה קטלו כעשולם . (י) וה'ל'
קטלו ויעשו מים עשולם זרמו על המרים וכל זה עשה כלי התן קול ועשולם המעשם כי אם כעשולם חלום
והיה כעשולם עשולם חלד כי ה'ל' כעשולם כעשולם כעשולם כעשולם קול אמר כעשולם כעשולם קול המהסר גם
התן יתעלו הם המעשים . (י) והן לרד למד כעשולם כעשולם כעשולם כעשולם כי אם חסלו קול המהסר כעשולם
הוא כעשולם המה המהסר כעשולם האירו כעשולם המהסר כעשולם כעשולם כעשולם כעשולם כעשולם כעשולם
ועל כל זה כעשולם חלד כעשולם המהסר המהסר . (ב) וכאשר היה כים דרך כעשולם ויפתי כעשולם המהסר
ויקטוהק לא מודע כעשולם כי לא היו לא קיימת ולא המעשם כי אם כעשולם חלום כי זה יודע כי למד כעשולם
כעשולם עשה נעשה המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר
לעית עשום . (א) וכל זה עשולם כעשולם ישראל כי מיה כלאן עמד ובו' כי גם המהסר כעשולם המהסר
(ב) או יהיה כעשולם המהסר על דרך זה כים דרך גם כעשולם כעשולם המהסר כעשולם המהסר כי מיוחד כעשולם כי
היה חלום המהסר המהסר ועם מיה כעשולם כעשולם לל' עשולם כעשולם לא ישי כי המהסר להם כים המהסר
כעשולם כעשולם ודרכך הם י"ב המהסר ל"ב כעשולם כעשולם כעשולם כעשולם כעשולם כעשולם כעשולם
וכעשולם ח"ן המהסר כי עשולם כעשולם כעשולם כעשולם המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר
וכעשולם המהסר כעשולם כעשולם המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר
למדה עשום זה עשולם המהסר חלום המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר
הממהסר המהסר המהסר וישלם וישלם וישלם וישלם וישלם וישלם וישלם וישלם וישלם וישלם וישלם וישלם
גם המהסר כעשולם ועל זה המהסר להם כעשולם הוא יתבדק כעשולם ויפתי ק"י המהסר כעשולם המהסר
כעשולם כעשולם ויפתי כעשולם המהסר המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר כעשולם המהסר

עח * מִשְׁכִּיל לְאֶפֶס הַאֲזִינָה עִמִּי תוֹרַתִי הִטּוּ אֲזַנְכֶם לְאִמְרֵי פִי : א אֶפְתָּח בְּכִישׁוֹל
 פִּי אֲבִיעַה חִידוֹת מִנִּי קֹדֶם : ג אֲשֶׁר שָׁמְעִנּוּ וַנְדַעֵם וּאֲבִלְתִּינוּ סִפְרוּ לָנוּ :
 ד לֹא נִבְחַד מִבְּגִינָהם דְּדוֹר אַחֲרוֹן מִסִּפְרֵים תְּהִלּוֹת יי וַעֲזוּזוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו אֲשֶׁר גִּישָׁה :
 ה וַיִּקַּם עֲדוֹת בְּעֵקֶב וְתוֹרָה שֵׁם בְּיַעֲרָאֵל אֲשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעַם לְבְּנֵיהֶם :
 ו לְמַעַן יִדְעוּ דוֹר אַחֲרוֹן בְּנִים יוֹלְדוּ יִקְמוּ וַיִּסְפְּרוּ לְבְּנֵיהֶם : ז וַיִּשְׁמְעוּ בְּאֱלֹהִים כְּסֵלָם
 וְלֹא יִשְׁבְּחוּ מַעֲלֵלֵי אֵל וּמִצְוֹתָיו יִבְצְרוּ : ח וְלֹא יִהְיוּ בְּאֲבוֹתָם דוֹר סוֹרֵר וּמִרְהַ דוֹר
 לֹא הִכִּין לְבָו וְלֹא נֶאֱמָנָה אֶת אֵל רֹחוֹ : ט בְּנֵי אֶפְרַיִם נוֹשְׁקֵי רוּמֵי קִשְׁת הַפְּבַנ
 בְּיוֹם קָרֵב : י לֹא שָׁמְרוּ בְּרִית אֱלֹהִים וּבְתוֹרַתוֹ מֵאֲנֹו לְלֶכֶת : יא וַיִּשְׁבְּחוּ עֲלִילוֹתָיו

רוֹמְמוֹת אֵל

זכות רב כלומר וגם לנו יש לנו זכות האמונה וכוה נבטח שחוששנו :

עח (א) מִשְׁכִּיל לְאֶפֶס כו' בָּהּ לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ וַיִּקְחוּ מוֹסֵר בַּל יִקְרַם כְּאֲבוֹתָם שִׁלְקוּ צַעֲמוֹס
 כָּל כְּהֻנוֹת צְהוּרָה וְאֲשֶׁר קָרָה לֵהֶם אַחֲרַי כִּן עַד מַלְכוּת דוֹד הַמֶּלֶךְ פ"ה וְהִנֵּה
 הַמוֹכִיחַ כְּמוֹהוּ מַדְבֵּר עִם הַכּוֹזִיבִים צַעֲמוֹס הַבְּלָתִי לְרִיבִים תוֹכַחַת וְעַם יִתְרֵי הַהַמּוֹן וְהִנֵּה הַשְּׁמַיִם שׁוֹבְרֵי אֵל
 וְהַקּוֹזִיבִים אֵל ה' הֵלֵךְ יִאֲמָרוּ מֵה יִדְעַת וְלֹא נָדַע וּמֵה חֲדָשׁ לָנוּ וּמֵה בָּעַל לָנוּ בְּחֻכְחָךְ עַל כִּן בָּהֶם הִחַל
 וְאֲחֵר הַקּוֹזִיבִים אֵלֵי אֲשֶׁר לְדִיקוּס אֶחָס וּנְקֻרָאִים עִמִּי הַאֲזִינוּ תוֹרַתִי עִם שְׂלוֹמִים לְרִיבִים תוֹכַחַת כִּי שִׁכַר הַאֲזִינוּ
 צִדִּיקִים וְהַמּוֹן הַרְיִיבִים תוֹכַחַת וְלֹא הוֹסִרוּ מִרְאוּת מֵה שִׁכְחוּ בְּחֻרָה כְּמוֹפֵם מִפִּי מוֹכִיחַ לְכֵס אֵלֵי אֲחֵר הַסּוֹ
 חוֹזֵם לְאִמְרֵי פִי . אן יִאֲמַר גַּם שִׁלְטָה דְּבִרֵי כְּהוֹזִיבִים צְהוּרָה הַאֲזִינוּ עִמִּי תוֹרַתִי וְעַל מֵה שִׁאֵי מוֹסֵר יוֹלֵת
 הַכְּהוֹזִיבִים הַסּוֹ חוֹזֵם לְאִמְרֵי פִי כְּלוֹמַר לֹא מִמּוֹן אֶחָס שׁוֹמְעִים כִּי אֶחָס מֵאֲשֶׁר שִׁמְשֵׁם הַאֲלֹהִים צִפִּי וְהוּא כִּי דִקַּךְ
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ כִּי שֵׁם ה' הַדְּכִירִים צִפִּי הַדְּיִק כְּדִלֵּךְ רוּחַ ה' דְּבַר צִי וּמַלְאוּ עַל לְשׁוֹנֵי זְכוּרֵי הַסּוֹ חוֹזֵם לְאִמְרֵי
 פִּי כְּלוֹמַר כִּי אִיךְ דְּבִרֵי עֲלָמֵי כִי אֶחָס דְּבִרֵי פִי הוּא אֲשֶׁר יוֹסֵם ה' צִפִּי צִלֵּי בְּחִירַתִּי כִּי אֶחָס בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ .
 (ב) וְשִׁמַּח חֲמִירוֹ מֵה בָּעַל בְּחֻמְרוֹ לְכֵס מֵה שִׁכְחוּ בְּחֻרָה וְכוּב סוּב הִיֵּה לְסַבִּיד דְּכִרִים הַבְּלָתִי כְּהוֹזִיבִים
 מֵאֲשֶׁר אֲרַע בְּעֵלֵם וְלֹא נִכְחַזוּ לִז"ח הִנֵּה אֶחָס אֶפְתָּחָה בְּמַשַּׁל פִּי לְמוֹר דְּכִרִים אֲשֶׁר אֲרַע בְּעֵלֵם בְּהִיֵּה לְכֵס
 לְמַשַּׁל בַּל יִקְרַעֵם כְּאֲשֶׁר לְכֵמָה בְּלִמָּה בְּלִמָּה צִבְרִים שִׁלְקוּ צַעֲמוֹס לֹא יִבְצֵר מִמִּי מֵהַגִּיד כִּי הֵלֵךְ אֲזִיעִי חִידוֹת מִפִּי
 קֹדֶם אֲחִיוֹת . (ג) אֲשֶׁר שִׁמְעִנוּ וַדַּעֵם וְאֲחִינוּ סִפְרוּ לָנוּ כְּלוֹמַר אֵךְ אֵלֵי לֹא אֲחֵר לְבָבֵךְ רַק מֵהַמְּוִרָה .
 (ד) וְשִׁמַּח חֲמִירוֹ הֵאֵס לְסַפֵּר לָנוּ מֵה שִׁכְחוּ בְּחֻרָה לֹא יִבְצֵר זוֹלָתְךָ רִבִּים יִסְפְּרוּ וְשֵׁד כִּי הֵלֵךְ כְּהוֹזִיב הוּא
 צְהוּרָה לְפָנֵינוּ הִנֵּה לֹא נִכְחַד שִׁמְעִיָּהם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ הַזְכוּרִים כְּמוֹנֵי לְדוֹר אַחֲרוֹן מִסִּפְרֵים עִנְיֵי הַתּוֹרָה אֵךְ הִנֵּה
 לֹא יִסְפְּרוּ לְהוֹכִיחַ וּלְקַחַת הַשׁוֹמְעִים מוֹסֵר בַּל יִקְרַם כְּאֲבוֹתָם רַק לְסַפֵּר תְּהִלּוֹת ה' וְעוֹזוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה
 אֵךְ לֹא כְּמוֹנֵי שְׂלוֹחֵי דְּבִרִים . (ה) וְשִׁמַּח חֲמִירוֹ הֵלֵךְ הַעֵד צִוֵּה ה' בְּחֻרָה וְהִיֵּה הַעֵרָה הַאֵלֵךְ לֵךְ
 לַעֲד כו' וְדִי לָנוּ זֶה לְקַבֵּל תוֹכַחַת הִנֵּה אֲשִׁיבְכֶם כִּי גַם שׁוֹיִקֵם בְּחֻרָה עֲדוֹת צִיעֵקָב וְגַם תּוֹרָה שֵׁם בִּישְׂרָאֵל
 שִׁמְעוּ וַיִּרְאוּ וְכִן יִעֲשׂוּ עַם כֵּל זֶה אֲחֵנוּ הַיִּיבִים לְאֲמָרוּ לְהוֹכִיחַ כִּי הֵלֵךְ אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת אֲבוֹתֵינוּ וְהוֹדִיעֵם
 הִיֵּה לְצִיָּתֵם כְּדִלֵּךְ וְלִמְעַן הַסַּפֵּר בְּצִוֵּה בְּנֵי כו' וַיִּדְעַתֵם כִּי אֵלֵי ה' וְהִגַּדְתֵם לְבָבְךָ וְכו' וְכֵמָה כְּהוֹזִיבִים כֹּלֵלֵה מֵה
 גַּם בְּמַשְׁנֵה תוֹרָה . (ו) וְלֹא הִיֵּה הַעֲזוּי רַק לְמַעַן יִדְעוּ דוֹר אַחֲרוֹן בְּנִים יוֹלְדוּ אֲשֶׁר לֹא רָאוּ אֶת מַעֲשֵׂה ה'
 וְלֹא יִשְׁכְּחוּ כו' וְלֹא יִהְיוּ כו' וְלֹא לְהוֹזִיב וּלְסַפֵּר תְּהִלּוֹת ה' רַק לְלַמַּדֵם מוֹסֵר לְקוּיִם מִזֵּה זֶה עֵתָה בְּאֵתִי בְּרוּחַ
 הַקֹּדֶשׁ וְהַלְמוּדִים הֵם ג' . (ז) אֶחָד הוּא וַיִּשְׁמְעוּ בְּאֱלֹהִים כְּסֵלָם וְלֹא יִבְעַחוּ בְּכֵסֵם . ז' וְלֹא יִשְׁכְּחוּ מַעֲלֵלֵי שֵׁם
 אֵל אֲשֶׁר עָשָׂה בְּחֻרָתָה חֲסֵד אֵל מִבְּנֵי הַיּוֹתֵם רְאוּיִם וְעַל יְדֵי כִן כְּאֲשֶׁר יִזְכְּרוּ מֵה שִׁקְלוּ בְּחֻרַת חֲסֵד יִשְׁמְרוּ
 חֲקוּי לְמֵה שֵׁהֶם חֲקוּי וְתוֹרַתוֹ לְמֵה שֵׁהֶם תוֹרַתוֹ שֵׁלָה עַל מַנֵּה לְקַבֵּל פֶּרֶם . (ח) שְׁלִטְתִּי וְלֹא יִהְיוּ כְּאֲבוֹתָם
 כו' וְשִׁמַּח חֲמִירוֹ אֵךְ נִגְשַׁד לְהִיֵּת דוֹר אֶחָד סוֹרֵר וּמוֹרֵה כִּי אֲשִׁילֵי עַל בֵּן אֶחָד קָשָׁה עַד שֵׁם אֲחֵר שֵׁלָה
 הִיֵּה כִּי הֵלֵךְ דְּעוֹ אֲשׁוּרֵי כִּי אֵין הַיֵּר הַרְעַ מֵהַגִּיד אֶת הַאֲדָם פֶּעַם אֶחָד רַק קוּ לְקוּ כִּי אֲשֶׁר הִיוּ דוֹר סוֹרֵר
 וּמוֹרֵה לֹא מִתְחַלֵּה הִיוּ כִּךְ רַק הַחֵטְבַּ שִׁמְעַן מִעַן כִּי תִהְיֶה דוֹר לֹא הִכִּין לְבָו לְעִבּוֹד כְּרָאוּי אֵךְ רוּחוֹ עֲדִיין
 שֵׁלֵם עִם ה' וְאֲשֶׁר לֹא הִכִּין לְבָו וּמִזֵּה נִמְשָׁךְ שֵׁלָה נִמְנָה אֶת אֵל רוּחוֹ הוּא גַם נִפְשׁוּ וְעַשׂוּ בְּחֻמְרוֹהֶם חֲלִילָה .
 (ט) וְכִרְאֲשׁוֹן הִחַל הוּא אֲחֵרֵנוּ וַיִּשְׁמְעוּ בְּאֱלֹהִים כְּסֵלָם כו' אֲמַר בְּנֵי אֶפְרַיִם שִׁמְעוּ כְּסֵלָם בְּחִיוֹתֵם נוֹשְׁקֵי רוּמֵי
 קָשָׁה וְלֹא בָה' עַל כִּן הַסּוֹ בְּיוֹם קָרֵב לְפִי פִלְשָׁחִים . (י) כִּי בְּחֵסֶם צַעֲמוֹס גִּרְם שֵׁלָה שִׁמְרוּ בְּרִית אֱלֹהִים
 וַיִּהְיֵה שִׁמְרוּ כְּדִלֵּךְ שִׁמְרוּ אֶת הַדְּבַר שֵׁלָה רְמַמְנוּ בְּרִית אֱלֹהִים אֲשֶׁר כָּרַת לְהַיּוֹאִים לְסוּף הַד' מִלּוּחַ שְׁנֵה
 וְהַקִּדְשִׁנוּ ל'וֹ שְׁנֵה וְשִׁמַּח חֲמִירוֹ עֲשׂוּ לְמוֹת מִמְרָחָה בֵּין הַבְּתָרִים הֵלֵךְ וּבְחֻרַתוֹ שִׁכְחוּ בַּה שִׁפְדוּ יִשְׁקוּד
 אֲלֵהֵי אֶחָס שִׁהִיֵּה מִסֻּרַת צִדִּיקֵים צִדִּיקֵים פְּקוּדָה כְּפוּלָה צִפִּי הַגּוֹאֵל הוּא הַחֲמִיל וְלֹא עֵשָׂה כִּן רַק מֵאֲנוּ
 לְלַכַּת בְּחֻרָתוֹ זֹאת וְלֹא הִתְחַמוּ עַד בָּהּ מַשֵּׁה אֲחֵר כִּי אֲמַר ה' פְּקוּדוּ פְּקוּדוֹתֵי הַכֹּהֵן שִׁמְרוּ עֲקוּדָה כְּפוּלָה .
 (יא) וְעַל הַמוֹסֵר הַשְּׁנֵי שְׁהוּא וְלֹא יִשְׁכְּחוּ מַעֲלֵלֵי אֵל הֵלֵךְ תִּאֲמָרוּ אֶחָס כְּהוֹזִיבֵנוּ אֲלֵינוּ חֵדֵךְ חֵדֵךְ חֵדֵךְ וְנִשְׁכְּחוּ כִּי תִשְׁכַּךְ
 לְמוֹר לָנוּ וְלֹא יִשְׁכְּחוּ כו' כִּי הִנֵּה לֹא אֵלֵי אֲחֵר וַיִּשְׁכְּחוּ כו' לְמוֹר אֵל תִּתְמַרְוּ לְאֲמַר מֵה בָּעַל בְּחֻסְרוֹ מֵה

וּנְפִלְאוֹתָיו אֲשֶׁר הִרְאָם : י נְגַד אֲבוֹתָם עֵשֶׂה פֶלֶא בְּאָרְצָן מִצְרַיִם שְׂדֵה זֶעַן : י בְּקֶעַע
 יָם וַיַּעֲבֹדֵם וַיַּצֵּב מִיָּם כַּמוֹ נֶגֶד : י וַיִּתְחַם כְּעֶנְן וַיִּטֵּם וְכָל הַלַּיְלָה כְּאוֹר אֵשׁ :
 יו וַיִּבְטֵן צָרִים בְּמִדְבַר וַיִּשְׁקַן כְּתֹהֲמוֹת רֶבֶב : יא וַיּוֹצֵא נוֹזְלִים מִסְּפֵלַע וַיּוֹרֵד בְּגִהְרוֹת

רוסמות אל

שכחוב נזורה כי ידוע הוא כי הלל ויפסחו כו' כי היה דור של יולדו מלכים שפסחו מה שפסחה ראו ולא
 ז' וזה ויפסחו כו' חשב הרמב"ם והסמך משה להם שפסחו מה שפסחו בעיניהם מה גם היה שפסחו ולא ראוהו
 על קן טוב לספרו למען יזכר ויחזרו עלילותיו ונפלותיו ויהיה כי בכל פלא היה ענין אחד גם כן נמשך כחמת
 דם שהיה להכות את המלכים והשופרים ישראל וההיקב בשאר או כענין הכתוב חללו על אשר התעללו
 במלכים וזה הוסיפו כו' . לו יחזר שם הם נפלותו הוא למחזה עיניו אך בפנימית יתבאר הוא כי יחזר פעולות
 וז"ל עיניו כלימך פעולות כללם הם מפנה עמו כי אין הדבר פלא בעיניו יתבאר שם הם נפלותיו הוא
 כבחינת אשר הרמב"ם למחזה עיניהם וזה יחזר פסוק ור"ל על בני האדם שמה שהם עושים ור"ל על
 בני אדם . יב נגד אבותם עשה פלא כו' הנה אמרו רז"ל שהיו יולדות בשדה חתח החתמות והוא
 יתבאר טרם לכל אחד בחלל הארץ כפי דרך אחד על דבש וחמץ של חלב והיה הוא יתבאר מגדלם עם ובגדלם
 היו כלים בשדה עדרים עדרים וכל אחד מביד לבניו וזה יחזר נגד אבותם הרוחנים בנייהם כלים כנגדם עשה
 פלא שהכיר כל אחד לבניו והיה פלא עשה נגד אבותם בחיך מלכים שדה ענין חללו ראו בעיניהם מה שפסחה
 בשדה כאשר על גבם הרמב"ם חרמנים וכלו רבבה כלמה השדה והוא בחיך כו' כי בגב הכנים נגד אבותם
 עשה פלא שהכירו אבותם חללו בחיך מלכים שפסחו היה שדה ענין ובגדלם עם עם אבותם ולא זה ידע
 מחיך ידע : יג בקע ים כו' הלא בקע ים ויבץ מים כמו נ' ויערסו אך הנה אמרו רבותיו ז"ל על
 והמיר להם חומה כמה חסוב עליהם נתמלא עליהם חמה למעשה אחר שפסחו ונכנסו בו לילה ה' מנעם
 מלפגעים וזה יחזר בקע ים ויערסו כיפחת ויחזרו קן פסחם להתמלא חמה לפגעים כשהיו בחיבו על אשר
 האמו על ים בים סוף ויבץ מים כמו נד שיעמדו לבנים ולא יפסחו עליהם : יד וינחם כו' ראו לשיח לב
 אל חומריו באור הם ולא אמר בלשם כמו שחמר ביום בענין וכן אמרו וכל הלילה מה שביים לא נחמר כל היום
 והנה השכר לומר כי ביום לא נחמר כל כי פרס כלות היום היה מקדים עמוד האש ונחמיהם לאורו בערב
 יום חלל הם היה עמוד הענין מקדים מרס הסתלק עמוד האש והיה מתחלק מיד עמוד האש היו משוללים
 מעט סוף הלילה מהאור כי הם וכל הלילה באור אש בחופן כי לא היה קדמות עמוד האש לילה כי האש
 לכבוד בעלמא אך עמוד האש היה מחיר כל הלילה עוד כוון בחמרו באור ים בשום לב אל חומריו בחמה להחיר
 להם ללכת וימם ויליה שירחו מלוח יסירות אך כוון הכתוב להודיע כל יריחה שלא היה אור עמוד האש מחיר
 רק לישפיע רחשונה במחנה אוחם שהעמוד בפנימית אך לא לכל אשר במחנה עד סופו בחופן ששם היו חפצים
 ללכת בלילה לא יחיר להם עמוד האש רק להולכים רחשונה במחנה הרחשון אך כל יתר העם בחשך ויך על
 קן אמר להחיר להם כו' לומר שהיה מחיר להם בחופן שיאוחו לאורו ללכת כלם וימם ויליה כי אור האש
 היה פרנס כלל המחנות מחיר להם כמו שחמיר להם אור היום והוא הוסיפו מדת יום בלילה בחמרו להחיר
 כו' וימם ויליה כי חומריו וימם הוא מיותר אך הוא להקיש ולומר כי אור עמוד האש היה מחיר להם בלילה
 עד שיכלו ללכת לאורו כאשר ביום וז"ל להחיר להם ללכת וימם ויליה וזה יחזר פה בחמרו באור אש שהוא
 כי לא היה עמוד אש לפניהם משונה שלא יתנו ממנו רק אשר העמוד בפנימית כי אש באור אש שחמרו היה
 הוא יתבאר מחנה אוחם כאשר בענין ביום : עוד יתכן יחזר כי לא היה העמוד אש מחמם להם בחופן יר
 להם חומו ומה גם בימות החמה לז"ל באור אש לומר שאור אש היה להם ולא חומו זה גם כן כוונה חזרה
 לפי זה בחמרו בעמוד אש להחיר להם . עוד יתכן בחמרו וכל הלילה ובחמרו באור והוא כי עמוד אש
 הוא מדת לילה שהוא דין והיה קשה להם לפחות מחצי הלילה וסלחה היה ראו להתחיל במדה הפכה על
 קן חמר וכל הלילה באור אש לומר שהדברנה גם ההלל הלילה לא היה בעצם כלשם כי אש באור אשר זו
 שהוא הדקות וההסירות שבעמוד האש בלכת היעזרה מהנחלת כי הלהבת דקה כך דקות מדת הדין הוא אור
 שבהם היה המחיר להם הוא ההסר והרחים שבהם וזה כל הלילה חפיו חלפת הלילה וזה וכל הלילה כו' .
 פו בקע צורים כו' הנה מהלוי היה יחזר ויקע זור כי הלל אחד היה וגם ראו לשיח לב כי שפסוק
 זה חומר בקעו ובשמי חומר ויוציא נוזלים ויחלע ולא חמר בקעו וזה וזהו חמרה הבלה בצור הוא חומר
 והביה בצור ובסלע נחמר ויך את הסלע כו' וגם בצור הוא חומר וישק כהמותם רבה ובסלע הוא חומר ויורד
 כהמות מים וגם בסלע נחמר נוזלים ולבון ויורה מה שחין קן בצור שלא חמר לא זה ולא זה והנה במדרש
 אמרו וז"ל יבקע צורים חמר רבי יהודה בל' סימון בשם ריב"ל משה מכה את האור להוציא מים וכל
 המרים שבמדבר נבקעו והיו מוציאים שחמור יבקע צורים לאגודמים שיאל לשער את המדות ומאל את החמרים
 מנועלים מה עשה כלל את הרחשון והכרו ושמשו כלן ושחמו מלחיתן עד כאן . והנה יראו דברים משוללי
 הבנה כי מי נתן זה הנוטים והמוטים ומדות ואגודמים לשערן ומו סגר החנות והלא האור מאליו הוא סגור
 ומסוגר ומה גם כי היה צור התמלש . ולכל אל הענין נשים לב מה עורך הכחה בצור כי האש חפן ה'
 להוציא

מים : יי ויסיפו עוד לחטא לו למרות עליין בצייה : יי וינסו אל בלבבם לשאל אכל
לנפשם : יש וידברו באלהים אמרו היכל אל לערך שלחן במדבר : יי הן הנה צור

דוממות אל

להויל מים מזר מבלי הכהה יולאם . אבנם הם ידוע מהכחו האמת כי המדבר מלא פרות חילומים וכל
שפע הנמלא בו לשוכנים בו הוא בהשתלשלות שרים חילומים והנה דרכם ושבטם הוא להרוק בחרות עין כי גם
המים הנמלאים במקומות ידועים במדברות הלא מועד הם והנה רזה הב"ה להשפיע מים לישראל ובהשתלשלות
השר של המדבר ההוא והיה רזיה לשער המדות שהוא שלח יתן המים לישראל רק עמדה גדושה ורבה אשר
לא תבצע וכן בכל צורות כחותיו שופטשו בהם שהיו אך המה סגרו מולאיהם כי חוים רזיה להרוק בשופט
לישראל על כן לזה יתבדק לשבר כח חילומותם במטה הלאהים הקדוש והבה את הראשון הוא הראש הוא
השר ומיד כל כחותיו נבקשו והזילו מים כל צוריו ובה יובן לורך אומרו יתבדק הנה חזכי עומד לפניך שם
על האר לומר כי להכניע את השר לריך אהיה חזי עליו כי לא את אכן צר חזי מכה כי את את כח חילוני
קשה שמלובש בו והנה מר"ל נקה כי כח חילוני היה ומשך אשר פשט הכחוב כי צור אחד נבקע ולא כל צורי
המדבר נחמר כי הן חמת שלא יבצר כי צור תלמים היה הצור ההוא אך בשון תלונת ישראל כי על כן מסה
ומריבה קרה ה' למקום ההוא על כן מלא מקום עונש הקסה ההוא שהוא כח חילוני הנעשה בשון והיה סוגר
מבוא שפע המים בצור נמלאו ב' צורים יחד אחד רוחני וטמא ואחד צור ההלמים בשעו וצור יחייב
אמרו בכחוב צור זה פעמים חגי עומד לפניך שם על הצור והכית בצור כי והכית בו היה רחוי לומר כי
הצור כבר מסר אך אומר הוא יתבדק הנה בני צורים המה ואלו היה הצור השבטי חין מעורר להויל מים אך
הוא כי יש צור אחר הוא קבו עונש ועל כן להכניעו לריך אהיה נצב לפניו ומפני שבופט כל הארץ חזי ויאות
שפות משפט על כן זכותך משה תעזור להם להחליש קושי עונש וזהו הכני עומד לפניך כי היוו לפניך סבת
בלתי מוגש מים כי זכותך תעזור ועל כן המטה אשר הכית בו את הארץ שהוא את השר של יאר גם בו תסה
את הכח החילוני הזה הוא הנעשה בשון וזהו והכית בצור בשפ"ה שהוא כמו הצור לומר כי אחר בזכותך הטייע
גם את הכה ההוא הלך בכרך זה והכית אותו ומחלו יבקע העצב ובה מלאה רחיו שפע אומרו יבקע
צורים ולא אמר. צור כי שרים זה כמדובר ולא תפייחם השקפה אל הצור כי את אליו יתבדק ור"ל ויבק
כהחומות שחור אל ה' המזר למעלה שהוא יתבדק היה המסקה בעלם ומויל מים כהחומות רכבה כי חין
אן העצב הוא והנה זה היה בצור . (טו) אך בשלע לא היה כן כי חזי קשה לצור והוא מהמרגו בציאור
המורה כי עון הנעשה בנפידים היה גדול שהוא שון ביטול מורה שהספיק להרפן בית רחשון שיתר הב"ה על
ע"ל כו' ולא ויתר על ביטול מורה על כן נצרה מהשון כה קשה לצור מה שאין כן בקדש כי על כן היה
סלע הבלי קשה ולא חילומי בעלם רק בכחיו בלעד ולכן לזה יתבדק שבדבור יתן מימיו כאלו הסלע עומא הוא
הנותן כחמרו ונתן מימיו ועל כן לא נחמר בקושה בשלע רק בצור לשבר קלושה קשה חילומית ועל כן נחמר
ויחבו שזכו מתוך הצור מה שאין כן בשלע שחמר ווילא מוילם כאלו מהשלע עומא היו יולאום כי היה
המכסה בעלמא בלתי טמא ככחוב אללו במקומו שהיה על שהתעללו מהשלע בקבוצת מרים שהבאר בזכותה
ועל כן הקפיד הוא יתבדק בהכאה במטה ולא הנית מהחלה לנאת חלה עיפון כיסין והנה חז"ל מהו ויד את
הסלע פעמים כי בהכאה רחשונה לא ילאו חלה כיסין עיפון חזר והכה וילאו מים רבים וזה יאמר על הרחשונה
יוילא מוילם משלע ועל השנים יורד כהרות מים כי להורות ההקפדה על שלא היה בדבור היה בלתי זאת
הרבה מהחלה ומשפט האמור בצור אמר כהחומות ובשלע אמר כהרות כי הצור היה על המים כהרץ על
ההתום שזריך ליבקע הארץ כדי שיאל כד"ל ויבקשו משעות חתום אך בשלע היה כדבר הנולד כהר :
(ז) ויוסיפו עוד כו' אמר שם חרותם השגחתו הגדולה לא משו מלהוסיף לחטא לו למרות עליון בניה והוא
אמרם כי עליון הוא והיה מקום חילומים ואין לו יתבדק מבוא לפה במקום ההוא להשגיח בקדושתו יתבדק
ואין זה כי את ששכחו וכו' על כן חזי מלאה ולא ישכחו וכו' . (יח) וינסו אל כו' אחר דברו על הב'
מוסרים בל אל הג' והוא ולא יהיו כצבונת דור סורר ומורה על ידי תאות אוכל שקו לקו מתפקד ועל זה
אמר וינסו כו' לשאל אוכל כו' והנה כתבנו בציאור המורה שאומרו ההואו תאות הוא כי ב' תאות היו להם
אחד נצר שנים עריות אך של עריות הכחירו בלבם ולא ערבו אל לבם לבשא בשפתיים רק תבילת הנצר ור"ל
ויחמרו מי יחילנו נצר כי מה שאמרו ככה לא היה רק לשאל אוכל לנפשם וזה יאמר פה וינסו אל בלבבם
בתאותם אך מה ששאלו בפה הוא אוכל לנפשם כלומר שלא למלא בענם רצו רק להחיות נפש והוא אמרם
ועשה נפשנו יבשה כו' . (יט) ואף גם מה שדברו בפה קו לקו נתפספו להרע כי תחלה וידברו בתלמים לומר
שריאה שאת הדיו מונעת הטוב מהם ומה שנתפשו לומר הויכל כו' גם דמת הסד אל לערוך שאלו במדבר
מקום מדין המבט שלו גורר בו שפע להם ומים ועל כן קראם למעלה דור סורר ומורה שמתחילים במשע
כמוהו . (כ) והביטו וראו אך רעה בלבבם ואין רעתם מה שיוילאו בשפתם כי הלא חין עיקר הטיעתם רק
עריות שבלבבם כי הלא ק"ו הדברים כי הן הכה צור ויוזבו מים כאשר ראו צעימהם ומכר שלא בשפע היה
כי הלא ומחלים יבטופו והגם להם כלומר חין לריך לומר המן שהוא לחם מן השמים כי את הגם לחם גשמי

יֵלֵא בְמַחֲוֹ בִישׁוּעָתוֹ: כִּי וַיֵּצֵא שְׁחָקִים מִמַּעַל וּדְלָתֵי שָׁמַיִם פָּתַח: כִּי וַיִּמְטֵר עֲלֵיהֶם
 כֶּן לְאֵלֶּל וּדְגַן שָׁמַיִם נָתַן לָמוֹ: כִּי לֶחֶם אֲבִירִים אָכַל אִישׁ צִידָה שִׁלַּח לָהֶם לְשִׁבְעַ:
 כִּי יֵסַע קָדִים בְּשָׁמַיִם וַיִּנְהַג בְּעִזּוֹ תִימֹן: כִּי וַיִּמְטֵר עֲלֵיהֶם בְּעֶפְרַיִם שִׁיָּר וּבַחֹל יַמִּים
 עוֹף בָּנָת: כִּי וַיַּבֵּל בְּקָרֶב מַחְנֵהוּ סָבִיב לְמִשְׁבְּנוֹתָיו: כִּי וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ כֹּאֲד וַתֵּאֲרָתָם

רוטמות אל

שגמור הישועה כאשר הושיעם ממזרים לחם להם להם. (כב) ועכ"ז יולו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח וימטר עליהם מן האכול ובזה לא יקשה עלינו סמיכות זה אל הקודם וגם הויפר הסדר כי זה היה קודם וגם שמפסיק בזה חוק ענין הצבר ולכא אל ביורא הכתובים נעיר אל שני שחקים ושמים ומה לזה אל שחקים ומה ענין הדלות והצמרו עליהם על מי הוא שלא ידק על העם ומה המן ומה דגן שמים ומה לחם הצירים ומה הוא הידה אך בצממור י"ט הכרחנו כי ז' וקובי און ז' וקובי לבת כי הלא בני כולל חמה ולבנה כוכבים וזולות וסם הכרחנו כי השלישי הוא שחקים ששם שחקים מן לדיקים הוא התחלת עולם המלאכים ומה ששחקים שלהות המן רוחני עליון מלבישים בלד מה ומכניס אותו לאכל כסוחן חפים ומכניס לאכול וע"ד זה הוא וילו שחקים ממעל יעשה מלאכתם להכין מן לפרחל ואמר ודלתי כו' הוא כי דרך הדברים המשתלשלים דרך העולמות עד לארץ שבכל עולם שיוצר אליו מתהפך ומתעבה כליכות המיקוס אשר עובר בו באופן כי צבואו משחקים שהוא עולם המלאכים אל רקיע השמי אשר הוא עולם הגלגלים שבו חמה ולבנה כוכבים שהיה ראוי יתלבש המן ויתגשם מעין העולם ההוא ועד"ז צבואו דרך הרחשון הנקרא וילון חמר כי השמים שלמטה משחקים לא ישמחו להתאוות המן כליכותם כ"ל למעבר בלבד שלמותיהם פתח כי דלתי שמים הם הב' פתח שלא ישרתו רק למעבר בלבד לשיבאו כליכות הג' שהוא למעלה מכל הגלגלים כמבואר חללו ממזמר י"ט. (בר) ולא כל המן שירד היה קך כי מלבד היורד דרך הדלות שמים גם וימטר עליהם של שמים הנז' מן שלא בדרך הדלותות רק גם שיתלבש בהם יותר כליכותם שוכשר בו לאכול ופירש מה שאמרתי תהלה וילו שחקים ושלא היו השמים רק למעבר ועתה אחרתי וימטר עליהם הוא כי כמו שנתן להם משחקים מן רוחני מאד כן ודגן שמים שהוא שבהם הוא מתאוה וילוקר דגן שמים כדגן היואל מן הארץ גם זה נתן למז. (בח) ולמה היו ז' מינים לזה חמר לחם הצירים ששחקים מלאכים ששחקים אכל הנקרא איש כמשה ודומה לו אכל לפאר ידה שלם להם כו' שהוא כדבר מובל שמיך הסיר אותו לאכול כלידה שהיה דבר מובל נתן להם לכלל לשובע כי אין ההמון שבעים בדבר רוחני יד נתגשם ורוחו כי בני עליה הם מועטים חמר אכל איש לשון יחיד או פעל פי דרכו רמז כי היה מה שאלל האיש משה בצמרום שאינו לא לחם ולא מים כ"ל ש"ה גרנים ממנו. (כג) או יחמר וילו כו' לומר ראו כי רעה נגד פניהם כתאות עריות כי הלא לה' מו' פעמים חדם רזה לשנות מאלכו ח' לבקש מאלכו קל האיות ממנו מפני השיכול ז' להיות השני קרוב המזוהות מהראשון ג' להיות בלתי צריך טורח להכינו לאכל כביכול וכווא"ד' להנחת העין ששפני טוב למראה והעיונים הכנים ממנו ה' להיות השני מחזיק מהראשון ו' חם הדלותות הוא גא והאדם תחב למבואל ז' שהראשון אינו משביע בשני חמר הנה מכל זה לא היה גם ח' כי על הא' הנה המן היה רוחני כי וילו שחקים כו' למעלה מעולם הגלגלים שאין קל השיכול כמובר. (כד) ועל הב' חמר וימטר עליהם שהוא קרוב פעליהם הוא כמו ועליו משה מנסה ועל הב' חמר מן לאכול שהוא מוכן מעצמו לאכול כמו שהוא ועל הד' חמר ודגן שמים שהוא שכהפסד שצין דגן הארץ לגוון הארץ שנתהוה בה קך לדגן שמים ספיריות בזמן על גוון עשם השמים. (כה) ועל הה' חמר להם הצירים כו' שפושא לאכוליו הצירים ועל הה' חמר ידה נתן להם שצמה שנתן להם יש טעם כל מבואל כלידה שאדם עושה מכל ביטול שחבא ועל הה' חמר לשובע אך אין זה כ"ל שחוליה היו מבקשים. כלל הדברים כי כל חלה יורו שרעה בלבדם על דבר העריות כמדובר ועתה חזר חמר הרכיה מהמון אל העין הראשון מבקרות התאוה חמר: (כו) יסע קדים כו' חם חומר יסע הוא שהיטיע את השליו חומר בשמים אין לו הצנה ועוד מי הכנים תימן בזה ועוד שח"ב ז' רוחות היו ובחורה אינו חומר אלף ח' ורוח נכע מאת ה' ועוד חומריו כעפר וכחול ימים ועוד כי יראה ששני מינים היו שחר ועוף כנף ובחורה אינו רק מין אחד אמנם הם חמרו היוכל אל הוא שם אל המתייחס לתימן כוודע על כן הולך שעי"י רוח תימן יבא השליו ואך החורה חומרות ורוח נכע מאת ה' ע"כ חמר ברוח הקדש כי רוח קדים המתייחס אל שם ה' הסוע השליו מים סוף השממה כדי להמטייר לארץ במתנה וע"כ חמר היותם למעלה נגד הים היה צריך לנחותו באיור עד המדבר כנגד ממתה ישראל על כן ויהא משם רוח תימן המתייחס אל אל עד כנגד מתנה ישראל וזהו ויהא צעור יתבדך את רוח תימן יביאם שלא בדרך טבע ולא עוד. אלף שרוח תימן הוא חוק מאד שאלמלא קן מגין היה מאבד העולם ומעופו שלא ינהיג באופן שימחה במוקסו ח' רק ישאם צעופו והוא יתבדך צעונו בו נהגם וצבניעים אל מתנה נגד ישראל עבר הרוח המוליכו צעונו (כז) וימטר עליהם בלבד. על הרצוי חמר כעפר שחר ועוד גם שני כי עוף פורה שהיה השליו מי וירידהו אלמה ואמר שהורד הלא ידע על כפי רוח ע"כ חמר ובחול ימים אשר חול ימים יכבד קך היו אלו עם היותם עוף כנף. (כח) עוד גם חמר והוא ושל בקרב מתנה

א: וַיִּזְכְּרוּ בִּי אֱלֹהִים צוּרִים וְאֵל עֲלִיּוֹן גְּבֻהִים: הוֹי סֹסֶר לֹא וַיִּפְתְּחוּהוּ בְּפִתְחֵם וּבְלִשְׁוֹנֵם יִכְזְבוּ לֹא: יוֹ וְלִבָּם לֹא נִכּוֹן עֲמֹו וְלֹא נֶאֱמָנוּ בְּבִרְיֹתָי: לֹא וְהוּא רַחוּם יִכְפֹּר עֵינֹו וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהַשְׁיב אָפָו וְלֹא יַעֲרִיר כָּל חַסְדּוֹ: יֵשׁ וַיִּזְכֹּר בִּי בְּשֵׁר הַנְּפִיחַ רוּחַ הַיּוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב: ס בְּמִתְּחֵל יִמְרוּהוּ בַּמִּדְבָּר וַיַּצִּיבֵהוּ בְּיַשְׁבֵּימוֹן: טא וַיִּשׁוּבוּ וַיִּגְפְּאוּ אֵל וּקְדוּשֵׁי יִשְׂרָאֵל תְּהוֹו: טב לֹא זָכְרוּ אֶת יְדֹו יוֹם אֲשֶׁר פָּדַם מִנֵּי צָר: טז אֲשֶׁר שָׁם בַּמִּדְבָּרִים

רוטטות אל

ראו כי הם עליהם ויגזרו מלאה ששים שנה לכל אחד שהלא חלו הרגם שהיה נודד להם הרגינה ציונם אין ספק כי היו דורשים אותו והבדק וסבו ושלשו וסברו אל כל זה היו ששים אך גדלות האריות חשבו להפלות שגדם על נקלה. (לה) והיה להם לזכור כי מה שלא הרגם מיד הוא כי אלהים גורם ולא מזכותם ויחשבו כי על ידי חטובה והכנעה אל עליון יהיה גואלם. (לו) אך לא עשו כן כי ויפתחוהו בפיחהם בלמדם הגמו ועלמו וכו' ובלשונם פרימה יכזבו כי לא יעשו כפועל. (לז) והארם חמרו כי חטאו להם לא נכון כו' כי מי יקח והיה להם שלם כי הלא הם הרגם מיד לעשרה מרגלים שכלה כהכל וימיהם כמדובר. (לח) או יחמרו אם היה ית' הרגם לכל הדור הואם שאלו ממגרים בני עשרים שנה ולא היה מתאריך ודרשוהו כל המגרים ולא היו עשים במדבר ארבעים שנה עד תום כל הדור ההוא כי היו ששים מאשר לא מוחו גדולים והיו ששים בכל לב כי דייקים היו והארם החטובה היו משחחים אל אל אך הדור ההוא לא שפו מלכם ולא שחדו להם. (לה) ואף שזיכרו כי אלהים גורם וכו' לא מלכם כי ויפתחו וכו': (לה) והוא רחום וכפר כו' ושמה תחמד הם פתחו בפיחהם ובלשונם יכזבו לו למה לא הרגם מיד כי חטאו המלה גדולה כלפי מעלה עד אין קץ ולא היה די מה שחיו כל שנותם כהכלה ואם שם על לב מה שחטאו לו הם כן גם כלות שנותם כהכלה לא יעשה לזה האר והוא רחום וכפר וכו'. לומר כי הלא הוא והארם והבדק רחום לא שיוותר כי מאן דאמר דק"ה והארם הוא ויתרו מעיו כ"ה שישפך עון ע"י יסורין ששם שנותם כהכלה אך רחמתו היה בלא יסחית להיות הם ורגש מלה כמחמתם שיוון שיקחו לו רשות להשחית אותו מבחין בין לדיק מבין בן אדם אך הוא יתבדק לא יסחית כ"ה יסורין יסורין לחשו לכפר עניו וצני דיליה ורבו טוב לבית ישראל כי והרבה צמה שששה להשיב חבו הוא החטות הקדקא חף לא היתרו לפקד העון כי הוא היה משחית הכל כי כשיתן רשות כו' ועל כן משיב החף מעל ישראל כל יפקד הרע על ידו וישלנו כשמינה את החמה שהיא קלה מהחף כי על כן סלקה משה בעלל והוא יתבדק את החף אותו מעיר אותה לגמרי כ"ה קתה וחוה ולא יעיר כל החמו. (ל"ט) ולמה ירחם כל כך ומה גם בעון גדול כזה שפתחוהו בפיחהם ובלשונם יכזבו לו ולא יכלה את שונאיו ישראל הלא הוא כי הנה ויזכור כי בער המה כו' והוא מחמדם ז"ל כשכשבו לחון את האדם בנפך הגוף פוער עלמו בחמרו כי בער הוא וגוש עפר שבלי נפש לא יחמא והכסף חומרת בלעדי הנפך כי החמא כי הנה בלחשו ממנו לא שחיתו לבלשה והוא ית' משיב והוא רב לא חיד לבדו לא העל את מנוח את הכסף בנפך כלומר כשכשבו ואלכן כחכם כשאל החומר והכפולה שחיו גוליה האלה ואלכו פריה והן חמת כי גם שאין טענת כל אחד מספקת להליל את הגוף והכסף מן הדון הלה שרחה לבלתי השחית לגמרי כ"ה להרשות להשיב חבו כו' יספיק וזה יחמד ויזכור כי בער המה והיא טענת הגוף כי בער הוא וכלי נפש לא יחמא וגם טענת הנפש כי הלא הוא רוח הולך מאת הגוף ולא ישוב לחמא גמלא כי הרות לבדו חינו הוטף ועל כן וישלנו טענות זה וזה לבלתי הכזיר את העונם גם שלא וישלנו לפטורו ממנו: (מ) בבה וימרוהו כו' הלא יחמד חוש חלו היה יתבדק מתרחה להם היו צושים וירחיש מלחמא לו אך הסתרו גורם לבלתי זכור גדולתו ולהחמא לו לזה אמר חון זו טענה כלל כי הלא רחם כמה ימרוהו במדבר וכו': (מא) וישוהו ויחבו אל הששה הסד חתם עם היות כי וקדשו ישראל החון שרלוהו על הים והתנו אותו כי כניול התנו וסיומו אותו יתבדק כמורים אותו כחלפם כד"ה והחיות חיו פירות והחיות כמו הכיים ותליך חיו כך שישו והרלו אותו כחלפם שחמרו זה הלי והגורו. (מב) ושמה תחמד כי מאן שרלוהו על הים עד אחר היותם במדבר עבר זמן והיה ראוי ירחוהו בקרוב כשעם כהדש וכיוולא לזה אמר חיו לנו כי ציום עלמו שרלוהו שפתחו והטלו לו בהמרו על ים בים סוף כמ"ה ז"ל שחמרו שנגב המים ולא העיטו וחוה לא זכרו את ידו הוא הוד הגדולה אשר עשה ה' במגרים הוא השר שרלוהו מה על שפת הים כי שם רלו את ידו וציום עלמו שכהוה ולא זכרוהו וחטאו לו והוא כי את ידו הוא כח הנקדח יד ה' אשר עשה ה' במלךך רוחני שהוא כניול גדלתי עלמו ולא גם לחמתי האמת שפתח הים שרלוהו מיתת השר היה בים העליון כי חון מלךך ידון שפתח ים עמו והי שפיום שרלוהו את ידו שכהוה ציום עלמו אשר פדם מני לר' כ"ה וימרו על ים בים סוף שהי הכנסת בים שלא עבר זמן לשכה וזהו כמה כו' יום אשר כו' לומר כמה ימרוהו כו' וישוהו כו' שיה אל מה שלא זכרו את ידו יום אשר פדם מני לר': (מג) אשר שם כו' יחמד כי הנה במגרים היה המכות ומופת אל היותם מלחו היה יוכר כהדה לוען כלאחו מברע"ה את העיר ופרשם כפיו היתה המכה מהחלקת. או יחמד אשר שם במגרים אוחותיו הם אשר עשה חוך העיר ומופתו כהדה לוען הוא אשר עשה כהדה וכיוס מה שחמרתו אשר שם במגרים אוחותיו כי ויהפך לרם כו' ישלח בהם כו' ומה שחמרתו ומופתו כהדה לוען הוא כי ויתן לחטל

אֲתִיקֵי וּמִשְׁתִּי בְשֵׁה צִנִּין : אִי וַיִּהְיֶה לָדָם יִאֲרִיחֵם וְנִזְלִיחֵם בְּלִי יִשְׁחִין : אִי יִשְׁלַח
בְּדָם עֵרֹב וַיִּאֲבֹדֵם וַצַּרְדָּע וַתִּשְׁחִיחֵם : אִי וַיִּתֵּן לְחִסְדֵי וּכְבֹדֵם וַיִּצְיָאֵם לְאַרְבֵּה :
אִי יִהְיֶה בְּקֶרֶד נִפְגֵם וַיִּשְׁקַטְתֶּם בְּחַנְטָל : אִי וַיִּסְגֵר לְקֶרֶד בְּגֵרִים וַיִּקְנִיחֵם לְרִשְׁפִים :

רוֹסְמוֹת א ל

לחבל יטול יסרוג כו' יסגר כו' : (פר) ויהפך לדם כו' : הנה למה שאנו מוכיז ביום שחן ותפק אספר
על כי הם סוף כל דבר חלוק עולם בחל'י סבל כח תלפזן עין כפי ענינו בחסידים כתיקונו ולא הזכיר
אשר היה סוף להפכה נמר דבר כאשר כחורה לא נאזרה התורה בשום אלה תעשה זה ועם שחכה כבורות
היא סוף בחל'י הכורה למה שנה ילכו עם היום שפליטיה שכל כח עשר הנהגה בפה היום כחטור אללו
בתיקונו ועד כיום שני ותפק כתיקונו כיוון הכיפוי והנה חללה הוא הפכה כיום והוא כי גם שהחריש
היו עשירי דם כמחיס הלך היו כ' הפרטים ה' כי הם היו עשירי להם שהיה מראה דם ולא היו חסידים
המים לדם חתם ועוד כי מה שהם עשו בלחם היה כמים שהיו עשירי גם בלחם בלמד קך לה כבשר מיוחד
קך הוא יתבדק ויתבדק לדם יאזריהם ממה היה נהקך להם . עתה כי לא בלמד היאזריהם של עולם שחכה חתמה
כ"ל גם וטולוסה וכו' עוד כיוון כי כמה יודע כי עשירי ה' היה דם חתם כי הלך גם עשירי כל ישיחון זה
שחן קן שלהם כי גם הנה חתמה ולא בעזריהם זולתו ע"ז וטוליהם כל ישיחון : (מה) וישלח בתום כו'
העוון למוס לב אל שטרו וכן סודי החכות עמקדים הערוב לפרדשים והאזרה אל הברד ועל כי יזכינו
יתיישב מה שהשמים כיום וסוף ותפק זלמה מה שכתבו והוא מלאכתי על פניו אשר התעללו בחל'ים וזה
אוטונו כו' והוא כי כל מכה ומכה שהטוה הקב"ה על המלכים בחל'ים היה זה גם כשלו ומתול והוא כיום
לכ כי מה עשמה הערוב היה יכול לעשות על ידי הפרדע שקדם והיה ע"ז כריה יומר קלה והוא כי הפרדשים
שהיו מתקדשים כדריסם ומה גם לספר הושר של מים שהיו שוחים היו משריפים לפרדשים כדריסם ולכן אשר
נתן פה לפרדשים לדרסם למה לא נתן להם כח לבקע כדריסם האם קרה היה כח כמר כדריסם מהמים שכתבת
הקרקע שהיה נבקע חמיו לפרדשים בעלותם הניחה ולמה לא חתמה לפרדע כאשר חתמה בזה הערוב כמו
שחתרו ז"ל כי לא היה מלרי שלא היו פרדשים כעמנו כי כלם היו שוחים מים וכן למה השליח הוא יתבדק
מאשרד החטו והכתיב שלא נבו מים לא לרו"ל החוורים כי פלאו פלאות הוהקך הוא יתבדק לעשות כח
לשפירם והוא מן החימה אל החימה ומה הוא יתבדק וסוף לבקרו וכן למה עלה מונה קח חמש על כחית
הברד כחמיו ומה שנה העו את מקרן ולמה לא החימה ולא ישלח מהם ערוד כי רחמי רשעים אכזרי קך
הורה הוא יתבדק גם כמה שחכה וגם כמה שמשכב חמנה מלהחשפט והוא ענין חלמס ז"ל עוקס ה' ובעל
חמה חמיו חין הקב"ה כבשר ודם שהלך והחמה מושלים זו ולכן כח בלדס לעכפה כי חמת לדם בעודה זו
ושמה חם שחכה קך מתחרט קך הקב"ה הוא בעל וחרון על החמה לעשות חמנה מה שהוא חתן חם למונה
חם לחמה חם למר די באקתה והשיבה חמור מלמור פטולה וכן אלה עשה הוא יתבדק בעשר מכות
שהיה על המלכים בחל'ים שלא השלים הפרדשים להחיות רק לתחיה ושלד בלבד ואם היה עוון בעשר כח
להחיות כל אשר לפרדע כעמנו לא נולד גם אחר כי כלם שחו מן החיים ושלד לפרדשם כתיקו ולא מת אחר
וגם כבד עשה פלאו פלאות לבלתי השלים חמנה החי' גם בחמה וכסמת כ"ל חם בל'י פלאות ושיכב
כיד החמה על חפסס הרבה וכן כבדד חררה להחפק הניחה בעינים ומקאסה ולא השלים הערד בכל מקרה
היה חם דבר ה' ולמה עשה כל זה לקרד כל יד מכה מאלו מלהחשפט עד מקום שורה מענת הלא זה הדבר
בה חפק וביחלו והוא כי גורה חמנתו יתבדק להניח עשר מכות בחל'ים ככתוב אללו כי גם כלה הקב"ה
לכוח חם יסבל חן ענין וילכו חידוש העולם שהיה בעשרה מאמרות אשר החכות חללו היו לעומתן כחטור
אללו עשר היסב והנה חין יתבדק שחם הפרדע היה משהחיס חמיו ותיקונו שחך החכות ומה יסבל
הערוב ומה גם לרבותיו ז"ל החוורים כי היה חם מלרי מלח עשר בניו עם חם יסודי לישיל עמו כגן ה'
בלחן חל'ים וירקן יסוף לבניו והיה חמניו חמיק כנקף חם יסודי וחמר לו בני היקן הם אשר משרתי בידך
והיה חמיו לו שכ בניו שכ ואזרה קך אכזי כדך חמיו ה' והנה חמנות חמיו רשית כחלו לקרחתו ופח חל'רי
וגם פנים והחזק ה' והנמר ח' והחוכ ח' כו' עד כלותם והנה חם הפרדע היה חמית הכל מה היה חוכל
הערוב על קן לא השלים ה' את הפרדע כ"ל לדרסם היה הפכה בלבד כח"ל ז"ל וזה יאמר החכות יסוף
ביום ערוב וכו' והוא כיום לב אל חמורו ישלח לבן ערוד ולא חמר שלה קך הוא למר כי על אשר היה
ערוד שישלם גם הוא יתבדק ערוב וחלכלם על קן מתחלה לפרדע ותחיותם בלבד שהוא סיכוס ולא הרגם למען
תחול חבת הערוב . (בו) וכן מה שלא השלים הקב"ה את הברד גם בחמה וכוסמות היה למען תחול חבת
החכה בחל'י מה יסבל והוא מחמנו על מקרן כחמיו ויסבל כל אשר השליח הברד כי משרתי היה יאמר
שאר הפרד קך הוא כי החל'ים עשה להשליח כשכל החכה כחלו הברד משרתי להחליל את חמיו וזה
יאמר ויקן לחסיל כו' למר שעל מה שנתן לחסיל יוכל ויעניש לחכה (בו) היה מה שיהרגו כבדד נפוס
ושקמותם כחמנו ולא החטה ומכוסמת כי שאל לחם לחסיל כו' ולא אשר שחכה הפכה והשפירה כבדד כ"ל
גן ובקתם להכריח הענין והוא כי הנה מחמנו זה ידק כחלמס ז"ל שפלאות עשה ה' להשפירם ולא היה

ש יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפָּי עֲבָרָה וְעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מִלְאֲכֵי רַעִים : י יִפְלֹס נְתִיב לְאָפָיו לֹא הִשְׁךְ מִמּוֹת נַפְשָׁם וְחִיתָם לְדַבַּר הַסְּגִיר : יא וַיֵּךְ כָּל בְּכוֹר בְּמִצְרַיִם רֵאשִׁית אוֹנִים בְּאַהֲלֵי חָם : יב וַיִּסַּע בְּצִיאַן אֲמֹן וַיִּנְדָּגֶם בְּעֶדֶר בְּמִדְבָּר : יג וַיִּנְחַם לְבַטַח וְלֹא

רוֹמְמוֹת א ל

בטבע אך פשטו של מקרה יראה כי להיותם עדיין לחים לא שברם הצדק ע"כ אמר לא כן הוא כי הלא ויהיב צדק בפניו כי אין יחס הריגה בנפן אך הוא שברך כל לחות שרשם כהרוב שהוכר לחות גופו וכן שקמוס שפורט שקמה יורדת למטה באלך כמה אמות כמ"ש ז"ל בבראשית רבה ועם כל זה על ידי מכת הצדק בהם מתלקחת כהרוב שברך כל לחותו הנו שבקרב הארץ ח"כ לא ולמד כי ק"ו הדברים כי מ"ש שהיתה מכת הצדק שורפת בהם שהאלך הרגה כל לחות ההפס והכוסמת והצדק מכה וגו' אך היו אומר כי פלתי פלחות נעשה בהם והשחיתם ואין זה רק שביל הארבה שהיה לו מה יחלל ומה מתקן ומתמרס ז"ל בזה בהנחל שהוא כשגש חיבות בא נה מל שמיד שבה ומה כרה שישעין יהיה להורות מה רב כה הצדק ההוא שהשקמה שרפופה היא הרבה בבואו הכריחה כלומר ומה ישעו הטו וכוסמת וזה כתבנו מה רב וסוף אשר התעלתי בו' לומר כי השולל על לב פרעה המוצי' כי קר כה המכה מההפספס עד אם כלה הכל והיה מולא מקום להכבד את לבו אך ה' ישחק לו וחו אשר התעללתי במצרים להשיגו לגוים כי לא מצלתי יכולת לגמור הדבר היתה המכה מהקצרת כ"א כדי שפי"כ ואת אחרותיו אשר שמתו בם שהוא כל אחד היתה מנתת מקום לחול המכה הבהה אחרים כמדובר : (בח) ועוד זאת עשה אלהים על הדקך הוא והוא כי הגה ויסגר לצדק בעיניו בו' והוא כי זה להשו' ולהסגיר בעיני ומקויהם היתה מפי הצדק ולמה עשה כן והצדקה היה לו יתקצר להסתיר דבר למען כלותם מזה וזה יאמר אסף הלא תראה כי ויסגר לצדק שהוא בשביל הצדק שצדק ומקויהם בשביל הרשעים הם רשפי הש מתלקחת בתוך הצדק ההרה להסגירם היתה בלחמו ועשה הלא שנו את מקדן בו' ולמה עשה ככה . (טז) והצדקה היה ראוי ישלה בהם חרון אפו עברה בו' ולא ללוות עליהם יסגרו ליעל . (ז) אך אין זה כי אם שובלם נתיב לאפו והוא כמאמרם ז"ל מרכבות פרעה וחילו ירה בים והלא כל המרכבות הנה הצדק הלא מן היתה את דבר ה' הים בו' כי עוב שצבם הרוב וכו' נמלא כי נמלחו למדון למשדע כי על כן ליה ה' מלא לבם את המקרה ה' הבהים למען תחול בהם מכת הים וזה יאמר פה למה ויסגר בו' תחת היות ראוי וחילו ירה בים כמד"א וצרות אפקן ערמו מים וזוה יתכן אומריו ישלה בהם לפון עמיד ולא אמר שלה בהם בו' והגני מביא ראיה לזה מן התורה והוא כי הלא לא השך ממות נפשם כי נצמכה הדבר האם לא ראיו השך ממות נפשם של מצריים וחסית בלבד הם בהמתם לדבר הסגיר ולמה לא המית בדבר גם האנשים ויהיה אך אין זה כ"א שהאלהים עשה למען הביא מכה בצרות אל השועל כי בה סירו גדולתו יתקצר וגם ראו כי המכה היתה נעשה עד הפסג משה"ח הקודמות שלא היו בלתיים ואלו היה הדבר מכה בחדש ערס בא מכת בצרות היו משלחים את ישראל על כן למען תחול בהם גם מכת בצרות החעלה בהם לבלתי השליט הדבר בהם כמדובר וזה מאמר התורה בלחמו כי עשה שלחתי את ידי בו' ותבחד מן ההקץ והולם בעבור זאת העמדתיך למען הרהוק את כחי בו' שהוא הלא בדבר הייתי מכויד גם האנשים ולא משליטה בב"ה בלבד אך בעבור זאת העמדתיך בעבור הרהוק את כחי בו' שהוא ע"י מכה בצרות כחמרו כי בפעם הזאת אני שולה את כל מגפותי בו' שהיה מכה בצרות כמו שחמרו ז"ל ומוכח ששקלה מכת בצרות ככל המכות כמבואר אלנו במקומו בס"ד והרי מפורש בתורה בזה מעין האומר בשאר מכות והוא כמביא ראיה בחמרו לא השך בו' בלומר לא השך ממות נפשם של בני אדם וחסית בלבד שהוא בהמתם לדבר הסגיר . (נא) כי אם על מה שידך כל צבור במצרים בו' שתחול המכה היתה כמדובר ומשם נקה אל השאר כי הבאיר מקום בה' לפנות מקום לשאחריה כי ילמד סתום מן המפורש וכפל והאמר ראשית אונים בו' וגם שיהה החומר בחמרו אהלי הם למה כי בני מיני בצרות לקו צבור פטר רחם ורחשית אונן של האב והרז"ל שהיה בית שהיו בו עשרה בנים וכלם היו מתיים הגדול שבכלם שהיה צבור לחמו וסבאר שהיה אונתה עם ה' רווקים וילדה בו' שסירבו או ריבעו או ב' הדברים של אביו וזה יאמר וידך כל צבור שהוא פטר רחם לז"ח בזהלי הם לומר מה שהבה גם ראשית אונים חמרו למה להיות בזהלי הם שהיה עם כי עם מקום זמה למודי הם ארשיה ומזרעו שטיפו ומה וע"כ אונן מן החימה הגאל צורעו ראשית אונים רבים כהנה שפירשו מה הענק ומתפלל אתה בעד בני כהלו הם מחוברי זכות לשבות להם גם דבר אל בני' ויסעו כהבנו שפירשו מה הענק ומתפלל אתה בעד בני כהלו הם מחוברי זכות לשבות להם גם דבר אל בני' בדבור קל ויסעו חוך הים ולא יחובו כי גדלה האמתם וכזכות החומר וחתה הכס את מטרך לו' ובקשהו וזה יאמר ויסע פלאך כי הסיע הוא ית' את ישראל ע"י משה בחמרו דבר אל בני' ויסעו והסיעם כלאן בתמימות לב ע"ד מאמרם

נְהַכְּבוּ בְקִישֵׁת רְמִיָּה: נח ויכעיסוהו בכמותם ובפסיליהם יקניאוהו: נט שִׁבְעֵי אֱלֹהִים
 וַיִּתְעַבֵּר וַיִּמְאֵס מְאֹד בַּיִשְׂרָאֵל: ס וַיִּפְּטַם מִשְׁפַּן שְׁלֹו אֱהָל שִׁבְן בְּאֶדָם: סא וַיִּתֵּן לְשִׁבְי
 עֵזוֹ וַתִּפְאֲרֵתוּ בְיַד צָר: סב וַיִּסְגֵּר לַחֲרָב עִמּוֹ וַבְּנִלְתּוֹ הִתְעַבֵּר: סג בַּחֲזָרָיו אֶבְלָה
 אֵשׁ וַבְּתוֹלָתָיו לֹא הוֹלְלוּ: סד בְּהֵיטוֹ בַּחֲרָב נִפְלְוּ וַאֲלֻמְנָתָיו לֹא תִבְכְּיֶנָּה: סה וַיִּקְּץ
 בַּיָּמָיו אֲדָנָי בְּגִבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיָּו: סו וַיִּדַּךְ צָרָיו אַחֲזֹר חֲרַפְתָּ עוֹלָם נִתַּן לָמוֹ: סז וַיִּמְאֵס
 בְּאֱהָל יוֹסֵף וּבְשִׁבְטֵי אֶפְרַיִם לֹא בָחַר: סח וַיִּבְחַר אֶת שִׁבְטֵי יִהוּדָה אֶת חֵר צִיּוֹן אֲשֶׁר
 אָהַב: סט וַיִּבְּן בְּמֹו רְמִים מִקִּדְשׁוֹ בְּאֶרֶץ יִסְדָּה לְעוֹלָם: ע וַיִּבְחַר בְּדוֹד עֲבָדוֹ וַיִּקְחֵתוּ

רוממות אל

הקנה האחר קשפת רמיה וכן נהכבו ולא מעט אל הדמות אל דור שלפניהם כי הם אל שלפני פניהם שהוא
 הופך רב כמדובר : (נח) ויכעיסוהו בבבותם כו' הלה הכעיסוהו בצמחום להקריב עם לשמוס אחר
 איסור הצמח בזמן משכן שילה ומזה נמשכו כי בפסיליהם יקניאוהו עשו יהיה מקף כמה שהמה הנל . (נט) אז
 שבע אלהים היא שכונה השורה במשכן שילה ויתעבר וימאס מאד בישראל . (ס) ועל כן ויטוש משכן שילה
 להיות שורה עם ולא יאמר איש האם יאבד משכנו מפני השוטים כי אם מאס בישראל הפעלו משכנו מה הטעם
 להחריבו לז"ח אל יעלה על רוקח כי הוא יתנצח מכן מושבו בזית או באלה כי אם באלה כי הוכל ה' המה
 וזה מאמרו יתנצח באמרו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כי בתוכו לא נאמר אלא בתוכם כי לא באלה ובמשכן
 עושה יתנצח מושב לו כי אם באנשים אם שלמים ורלויים המה אך הם יעזרו רלונו ימוש בית מקדשו כי גם
 בעשותם רלונו לא מהמשכן עושה מושב כי אם מהאלהם וזהו אומרו ויטוש משכן שלו חדש למה הלא הוא כי
 אהל שכן באלהם הוא ולא בעצים ובאבנים . או יאמר כי על שומאם מאד בישראל היה מקום לעשות כליה
 ח"י לולא שהטיל כעבו במשכן כי ויטוש משכן שלו והטעם הוא כי ישראל חשבוים לפניו יתנצח מהמשכן כי
 אם אהל שכן היה באלהם שהוא בעבור האדם ועל כן מוז הוא כי המשכן יכפר צעד עמו על יכלו : והנה בצמדבר
 רבה אמרו רז"ל כי כאשר הוקם משכן למטה הקום הקב"ה משכן למעלה הוא משכן הנער וזוה יאמר ויעש
 משכן שלו לא המשכן המכוון נגדו למעלה הרוהני של מעערון כי אם אהל שכן באלהם שהוא של משה :
 (סא) ויתן לשיבוי כו' אמר כי נתן לשבי עזו הרון הבית ולא חש על כבוד הרוננו יען כי הלא ותפארתו
 של הרון היה בחיותו ביד לר כי היו מפארים ומהשונים הנרים אותו בחאמס אלה הם האלהים האדוים
 המכים את מרים בכל מכה וכן תהיו כן כצוהו כמפורס בצמחאל היו מחשבים אותו כלומר ביד לר היה
 תפארתו משל"כ יתנצח בהיותו אהם כי הדרבה בפסילים הקניאוהו על כן ויכגר וכו' . או שער הכתובים עד
 סוף ז' פסוקים מפסוק ויתן לשבי עזו כו' לומר ראה והביטה כמה זכות איש או אשה מועיל לפי העת כי
 הלא וימאס מאד בישראל ויך הפך הדבר שהכה את שלפוחים בעפולים והשיב שנות יעקב ושב הארון בכבוד
 הלא הוא זה זכות אלמנת פנהם בן עלי הכהן כי בזה לה שמועה ממות חמייה ואישה שיחא מיתה מושג ולא
 צתה ולא שזה וכשעמה כי נלקח הרון האלהים חרה לה וסבכה עד לאת נפשה כי מתה עם היות כי
 הרון האלהים לא היה לבזו ה"ו כי אם הדרבה כבדו אותו וזה ענין הכתובים ויתן לשבי עזו הוא הארון ועם
 היות כי לא היה לבזו כי אם הדרבה ותפארתו היה ביד לר . (סב) אך זאת העם עאמה מאד כי ויכגר
 לחרב עמו כו' בחוריו אכלה אש כו' . (סד) וגם כהניו הם חפני ושנהם חרבה נפלו ועם כל זה אלמנותיו
 לא תכנינה את בעליהן כי אם אל הלקח הרון האלהים . (סה) על כן נכמרו רחמיו יתנצח ויקן כישן הדני
 הוא עם הדמות הוא שכניה שבאבן הקין כישן שהוא כי בראות כי גויס כצדוהו ולא ישראל היה ימן מלפקוד
 את עמו ומלהר את צריהם אך על ידי זכות אשת פתחם הקין כישן והוא צבוס לב אמרו הצונה אחר התקפה
 ולא אמר ויכשן הקין לומר כי לא הספיק זכות להתעורר בעלם רציו על כי רציו פארוהו על כן לא היתה
 התקפה שלמה כי הם עודנו כישן מעט ולא כצדור מתרונו משמהתם לינקס רק כמיתרונו מיין שחינו מהאמן
 צוקמה . (סו) על כן אל הנגס רק העיל הכעס צבייש אותם שיעלו ולהענין כחיים שהוא כי ויך צריו אחר
 שהוא פחורים בחאוריהם שלא היה רק כי הרפת עולם נתן למו בלבד . (סז) ותחת אשר מאס מאד בישראל
 עתה לא מאס רק באלה יוסף והטיל בו הכעס והטעם כי בצבט אפרים שפס היה משכן שלו לא בחר והוא
 מה שפחצנו למעלה כי הברחת שכניה אינה צמקום כי אם באלהם ועל כן כאשר לא היתה הכנה בצבט אפרים
 להברחת שכניה מאס באלה יוסף ועל פי דרכו כוון מאמרו כי שב אשו ותחת מה שהיה לו על ישראל גדר
 מאישה הפך להעד בחייה עם בלבד וזהו וצבט אפרים לא בחר : (סח) ויבחר את שבט כו' הנה
 מהכאיו יאמר ואת הר ליון או בחר ליון כי ליון עיר היא ולא אדם אך הנה ליון מלמק שבת יהודה היא
 ולאחי לומר כי מאס מהיותו משכנו בצבט אפרים אמר עתה כי בצבט יהודה צנבול נחלחו שבת והוא כי
 אומר את הוא כמו עם גד"ח משחיתם שלא היה רק כי הרפת עולם נתן למו בלבד . (סח) ויבחר את אשר
 כי על כן מצבחת העולם שרתה בה שכניה כמדע והוא מיהודה בחר ליון אשר אהב : (סט) ויבן כבז

יְרוּשָׁלַם לְעֵינַיִם : ב נָתַנּוּ אֶת נְבִלַת עֲבָדֶיךָ כְּאַבְלָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם בְּשַׁר
חֲסִידֶיךָ לְחִיתוֹ אֶרֶץ : ג שָׁפְכוּ דָמָם בְּפִמִּים סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִין קוֹבֵר : ד הָיִינוּ
חֲרָפָה לְשִׁבְנֵינוּ לַעַג וְקָלָם לְסִבִּיבוֹתֵינוּ : ה עַד מָה יֵי הַתְּאֵנָה לְגַנַּח תִּבְרַע בְּמוֹ אִשׁ

רוֹמְמוֹת אֵל

ואומרים שהם כנשחם אורו קריה כנשחם עם הרוג הרגתם צלו השונאים וקצנו צימה שלהם צהר
הציה הלכו ועלו להם צימה האמונית מקום שהיה המלך יושב ונכל עלה מן הזקנים משם ששהכלל ז"ה -
שם ישבו השונאים ונלוו ענה היחך לברוך בית המקדש עד שנמלכו צימיהם נמלו עיניהם והנה ד' מלאכים
יורדים ויודם ד' לפידים של אש והנהו בד' זיוות של היכל וברשו אורו ירמיה הנביא יאל מענותו לבל לירושלים
נפל עינו וראה עשן ז"ה עולה אמר בלבו שמח חזרו ישראל בהצבה להקריב קרבנות שהרי עשן הקבורה
עולה בא ועמד לו על הכומה וראה כו' עד כאן . הנה כי צימיה ראשון לא השלים הוא יתבצר את הגוים
בלשון יד זב"ה רק לבל אל תוך נהלתו להשיען היחך ישרפו אורו . וציה נבל אל העין והוא כי כל גלויות
לא בכלן יהיה לגוים שלמות יד זב"ה כי אם בשלמה מהם ל"ל ויון שפנכו להיכל וצימיהו האדום ואלדום שלה
בלבד ז"ה כי גם כל ירושלים אמרו ערו ערו עד היסוד זה אך בגלות מדי עדיין לא נבנה בית המקדש וגם
שעיכב החשורות את הבנין היה מניעת פוז לא הכחה זק והנה על משמד שלמה נגלים שהגרו צימיה המקדש
בא אסף ויאמר הנה מזמור ראוי לומר על הנוגע אל זב"ה וירושלים כי לא היה לקח גדולה כי הלא הפעם
הראשונה לא היה שלמותם רק כי באו גוים בנהלתך שהוא להשיען בלבד אך ישרשו את ז"ה כי זה הורה
כי לא נעלה במקום כי אם שלשום היא נהלתך כי לא זאת ממנה וכן - בפעם השני צימו יון במאהו את היכל
קדשך שנגנבו ופמחו הפהרות כי לא ההריו וגם עדיין הר קדשך יקרא כי גם בחרבני יש להם קצות כמ"ל
ז"ל ממקרא שכתוב והשמותי את מקדשיכם שהוא ממה שלא אמר ואת מקדשיכם השמות וכל כן צימו יון
כי מיד חזרו ופסרו הכל וז"ל את היכל קדשך ואפי' בפעם השלישית שלגו אדום זב"ה לא שמו לעינים את
ז"ה רק את ירושלים והוא מאמר הכתוב זכור ה' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד היסוד
זה אך לא השליש ה' ביבדות ז"ה כי אם עדיין קיימים כי אשר צנה דוד לא שלטו בו לויים כעוד מרז"ל
אך הנה הגדולה שאין לומר כי אם קינה מופעי לן הוא על בנין כי רעתם רבה כי נתנו את נבלה עבדיך
כו' שפכו כו' . ועל דרך רז"ל האומרים כי מה שזמר אסף הוא על כי העול עשבו ויתבצר על הבנינים ולא
על האנשים ימשך הענין לפי דרכם שאומרו מומרו יזמר אסף על כי באו גוים שנהלתך כו' כי זב"ה ויון
ירושלים שפכת כעקב שהיא ענין כלה ה' את חתמו כו' ואלת את ציון כו' אך הזמיר היה גמור אל די
כן היו ישראל נלוים מחבר אויב אך הנה נתנו את נבלה כו' כי שפכו כו' כי ציה ודלו נהפך לחבל מהולגו
(ב) נתנו את נבלת כו' אמרו רבותינו ז"ל פ' נגמר הדין מתי עבדיך ומתי חסידך אמר רב חסידך ממש
עבדיך הקד דמתייבי דינא דמשקרא וכיון דאקטול קרי להו עבדיך דכיון דלאו כי אורחיה מת הוא ליה כפרה
עד כאן . וראוי לשים לב מי דהקו לומר שעבדיך אינם לדיקים והחידך כמשמעו אך הוקשה לנו אמרו עבדיך
נבלה ובהחידך בשר אך הוא כי את הנבלתי לדיקים קורא אותם נבלה ומשין זה חילוק ז"ל בשפסוק ומי
נבלתי יקמון שהמרו רז"ל שמתוך הם מתי ח"י נבלתי הם מתי ח"ל ועל שלא מתו בתשובה ויודו אמר דכיון
דלאו כי אורחיה מית הוא ליה כפרה עד כאן . ועל דרך הפשט נמשכרו אל הכתוב שההריו שפכו כו' בשום
לב כי הלא תהלה היה ראוי לומר שפיכה הדם ושפון קובר ואלך כך נתנו את נבלה כו' וגם ככלל אמרו נתנו
את נבלה כו' הוא שאין קובר . ועוד היהפן שההרונים היה להם לקבור הרבונים . אלא יהיה על דרך המאמר
ז"ל על פסוק ושלחתי דבר בשוככם ונתחם ביד אויב כי על ידי הדבר היו נתיים ביד אויב כי צמות המת
ואין מליים המת בירושלים ועל ידי כן היו מויתרין אותו לקבורו והאויבים שהון לעיר היו לוקחים אותם
להרעם וזהו ונתחם ביד אויב ועל דרך זה יאמר נתנו את נבלת כו' . (ג) ושמה תאמר למה לא היו יושאים
מהעיר לקבור הרבונים ולא ירחם לעוף השמים ולבהמת הארץ לז"ל שפכו דמם כציבות ירושלים ועל כן
ואין קובר שלה לא היו יושאים מישאל לקבור הרבונים פן ישפכו דמם כציבות ירושלים והנה אמרו רבותינו ז"ל
מתי כמים שלא יהנו בדם כדם זני ואלו שהאמר בהם ושבך את דמו וכסהו בעפר אלא כמים שהחבטו לפי
דעתם שכל שיהו ואין קובר לומר שאין קובר את הדם הוצרכו שיהו הכסוח בעפר שהוא משין קבורה :
(ד) היינו חרפה לשבנינו כו' אמר כי שכנינו הדשים צנו לא היינו השובים צעויהם להיות לעינים עלינו
כי היינו חרפה צעויהם אך בציבותינו הרחוקים קאת היו מלשינים ומקלסים עלינו וזהו לעג וקלם לביציותינו
ומשך אל מה שאתר ואמר היינו חרפה כו' בשום לב אל אומרו גוים ואמרו ממלכות וכן אומרו הכל לשון יחוד
והשמו לשון רבים . ועוד אומרו וזהו ששם הוא של יעקב אין ז"ה נקרא אלא וזה של ז"ה ואם חזרו אל
הקב"ה נך היה ראוי לומר כי כל הכתובים לנוכה אהו יתבצר יבדו אך יאמר כי הנה נאמר נעול אויבך אל
תשמה פן כו' והביט מעליו אפו והרי שכנינו וביציותינו שמתים לאידנו שמשמחהם היינו לעג וקלם . (ה) ואם
כן השב מעלנו אסף כי החר שבמחו אויביו עד מה ה' התקף לנלח ולא השב אסף ממנו ומה תשעה מהאסף

שחשבו

בְּנֵי תְמוּתָהּ : יִבְהוֹשֵׁב לְשִׁבְנוּ שִׁבְעָתִים אֶל הַיָּקָם חֲרַפְתָּם אִישׁ חֲרַפְוֹ אֲדָנָי :
יִבְהוֹשֵׁב לְשִׁבְנוּ שִׁבְעָתִים אֶל הַיָּקָם חֲרַפְתָּם אִישׁ חֲרַפְוֹ אֲדָנָי :
פ * לְמַנְצָח אֶל שׁוֹשְׁבֵי עֲדוֹת לְאַסֵּף מְזִמּוֹר : רֵעָה יִשְׂרָאֵל הַאֲוִיבָה נִדְּחָ בְּצִיאַן

רוממות א

והאלוהי הנח לפניהם חוקת חסיד הוא מלך המשיח האביר בפתחה של רומי שהוא כפרש"י ז"ל שהוא חקיקה כנגד פתחה של רומי והוא חוק כדאוס כגודל זרועות החרב בני תמוהה : (יב) והושב לשבנונו כו' הנה על אשר חרפו אותנו והלזו אותנו לא ננקם כי אם העדר מות כי תהיה בני תמוהה ח"ך והשב לשבנונו שנעמים כו' על אשר חרפונו ה' ולהתקח תמוה הכתוב ראוי לשים לב אל אומרו אל חוקם מה ענין החוק בהשגת חרפתם ועוד היחוק לשלם שנעמים שהם י"ד על חרפתם והיה די כפלים כי ח"ך דרכו יח' להכפיל העונת כ"ב ועוד כי מלח חרפתם מיותרת . ח"ך יאמר והשב לשבנונו שנעמים ומספר זה הוא אל חוקם ומחשבת לבם שנחוקם כי מומים אל לבם לפי הנראה להם כי שנעמים הוא ח"ך חונו כי אם חרפתם שהוא שיטור חרפה אחת כי הלא הוא אשר חרפונו ה' ח"ך ח"ך לענשם ובנעמים ח"ך המה . ח"ך יאמר הנה בני דברים חטטה כגודל זרועות החרב בני תמוהה וגם בזרועות שהיא יד שמאל שפועלת דין חסיד להם שנעמים כמנין יד וזהו והשב לשבנונו שנעמים ולא שבדק כך היללה אשר חרפונו כי אם אל חוקם שהוא על מחשבת לבם שמהרפים ח"ך חרפה לפי האמת חרפה הוא כי אם עומם הם מהרפים כי חרפתם היא אשר חרפונו ה' ולא חרפה לך היללה כמה שחתה ה' . או שיטור הכתוב חרפתם הוא למה שבס אשר שחרפונו חתה ה' בהיותך ולא ככ"ו שמתנה על ידי מה שחרפונו . ויתבן בחלמם ז"ל על פסוק יען אמור מואב ושיטור ככל הגוים בית יהודה שחמרו על הכרובים שהם חרבונו ככל הגוים עובדי לזמות בית יהודה וגבא אל הענין והוא כי השכנים הרעים אשר ידבר עם הם כמואב ושיטור שהם שמים לח"ך הם מכלל עשרה עומים האמר הקב"ה לחבריהם לחת לנו והשאר שלמה עד לעמך והם של שטור ומואב ועמון וחמר וכן כגודל זרועות החרב חן כה לשבנונו לקבל שנעמים אל חוקם שהם שתי פעמים שנעמה כמנין יד ה' שהוא חרוע החמר והוא כענין שיטורם שכלה ומשיבים אותו לחיטו לידון והוא והשב להם שנעמים ז' כשביל מהשגתם וזהו אל חוקם וז' על הדבור וזה חרפתם כו' שהוא על המנוע ח"ך ה' שהוא בחמרו ככל הגוים בית יהודה : (יג) ואנחנו עמך כו' הנה אלה שחתם שר יפלו המה ופרישם ח"ך וחמנו עמך שחתה חלמינו מזל נפשינו וגם ח"ך מרעיתך שאין עלינו שר רועה ירועה מחתה ידך כי אם חתה חלמינו וחרועה את גופינו כבה"ל על כן למה שחתה קיים לעד נחיקים גם חמנו ועל בחינת נפשנו הקיימת וודה ח"ך לעולם ועל גופינו שחתה רועה חמנו בחינת לדור ודור לבנינו וזכי בנינו וכספר חלקת כמד"ה א ולמנין הספר בחז"י ח"ך וכן כדן חת אשר התעללו בו . או יאמר הלא שאלנו השב לשבנונו שנעמים כו' אל יאמר ח"ך שכל יפענו וכל חפץ הוא למען בחמד רשעים יהיה כל העולם לנו והיה כל המצב אשר חסידי חת עולמך לבדנו כי הנה לא לבנו ח"ך כמהשגת זו כי אם וחמנו עמך כי חתה חלמינו וגם ח"ך מרעיתך בלא חרעה חמנו על יד שר חלמינו האומות כי אם על ידך כי חנו ח"ך מרעיתך בחמת וזה די לנו ועל שתי חתה נודה לך לעולם לדור ודור וכספר חלקת חס משע זאם הרבה נחכל כי הנה קרבת חלמינו לנו טוב . או יאמר וחמנו עמך שחתה חלמינו וגם חרועה וזן חמנו על ידך שאלו ח"ך מרעיתך וגם שיש דור שאיך רועה חמנו שהוא פגלות בחרץ ח"ך לבנינו שאלו מומים מחתם שר אלם עכ"ל לדור ודור חפ"י בדור שאלו בחרץ ח"ך יב לנו לכסר חלקת על מה שחתה עשה בחרץ חנו ח"ך ואלו ח"ך מרעיתך . או יאמר על דרך כי טוב חסדך מחיים וכו' כי טוב חסדך שחתה עשה לנו וזה מחת לנו חיים כמה שזכיתנו שפסטי החומריים ושבחוקך עד"ו יאמר נודה לך לעולם גם אחרי מות על מה שזכיתנו שדבור ודור כגון ונפש לדור ודור לבנינו וכספר חלקתך :

פ (א) לְמַנְצָח אֶל שׁוֹשְׁבֵי עֲדוֹת לְאַסֵּף רַחֲמִים עַל הַחֲרֻבֵּי גִלוּת לְחַיֵּי מְשִׁיר לְעוֹזֵר עַל חִיקוּם חָמֵד לְחָמֵד וְעַל חֲקוּוֹתָ יִתְקַן הוּא יִתְבַּרן חַח כֵּל חָמֵד מְעַתָּה עַל כֵּל סוֹב חָמֵד זִמְרָה מְוֹחֵד עַל חִיקוּן גִּלוּת כֵּל חָמֵד לְמַנְצָח שְׂהוּא יִתְבַּרן יִעֲשֶׂה לְמַעַנּוּ וְעַל חֲבִיטִים שִׁיבוּ שֵׁנִי גּוֹאֲלִים מִדְּרִי וְחֲבֵרָה אִמֵּר לִי שִׁיטִים כִּי כֵן חֲחִיטִים הַיָּדִיקִים כִּמ"ט ז"ל עַל פִּסְקוֹ לְקוּוֹי שִׁיטִים וְעַל כֵּן שְׂהוּרָה הוּא יִתְבַּרן חִיקוּ עֲמָנוּ וְלֹא נִשְׁכָּנו כְּעֲדוֹתָ שֶׁמֶן הַמֵּאֹר אִמֵּר עֲדוּת כִּי הוּא עֲדוּת וְעַל וְעַל חִיקוּן הַחֲחֵרוֹן אִמֵּר לְאַסֵּף מְזִמּוֹר כִּי חוֹ אֵל עֲמָנוּ יִהְיֶה מְזִמּוֹר כִּי יִבְנֶה בֵּית שְׁלֵמִים ב"ב וְחַ מֵה שִׁזְמַר הוּא עֲמָנוּ בְּחֲמָרוֹ מְזִמּוֹר לְאַסֵּף חֲלָמִים בְּחַו גּוֹיִם כו' שֶׁחֲחֵר"ל שְׂהוּא עַל שְׂקֵרָת חֲבִי חֲבִיטוֹ יִתְעַד לְשׁוֹב לְעִלוֹת כְּעֲמָנוּ הַשְׁעִיטִים שֶׁכְּעַבֵּי בְּחָרָץ וְעִלוּ וְהַמְזִמּוֹר הוּא לֹא יִתְקַיֵּים רַק כְּעֲבוֹד ה' חַח שְׂפִיטָנוּ כְּעִתֵּי הַחֲחֵרוֹן כְּמֵהֵרָה כְּמֵהֵרָה עַל כֵּן חָמֵד לְאַסֵּף מְזִמּוֹר עַל חִיקוּן גִּלוּת הַרְעִיב . (ב) וְחָמֵד חַח שְׂהִיטִי רועה יִשְׂרָאֵל כְּעִתֵּי רַחֲמֵינוּ מוּמִים עַל יָדָךְ וְכַשְׁלֵינוּ לְכַבֵּל חֵיטִי וְחַ כֵּלָּן יוֹסֵף שְׂכָאֲבֵר יוֹסֵף אִשְׁרֵי הַקְּדִים כְּעִלוֹת מְזִמּוֹר עַם הַשְּׂכִינָה כִּמ"ט כְּסֵפֶר הַחֲוֹכֵר כִּי בָלוּ לְמִזְרִים שְׂכִינָה עֲמָהֵם עַל יָדֵי יוֹסֵף שְׂהִיטִי מִרְכָּבָה חֲלִיטָה וְעַל כֵּן הוּא הַחֲחֵרוֹן לְמִזְרִים כְּרועה חַח חָמֵד כֵּן שְׂכִינָה עֲמָהֵם קַךְ שְׂהִיטֵה לְכַבֵּל וְיִשְׂכָּנָה חֲחֵרוֹן שְׂהִיטִי כְּרועה עֲדוֹ כְּמֵהֵרָה ז"ל כִּי חֲשֵׁעוּלֵיהֶם הִלְכוּ שֵׁנִי לְפָנָי אֵר הַחֲחֵרוֹתָ מֵל בֵּית רַבָּן יֵאָחַז שְׂכִינָה עֲמָהֵם וְחַו וְחָחָן עַל בֵּית חֵיטִי כֵּל הַדַּרְה

יִסַּף יִיבֵב הַקְּרִבִּים הַיּוֹפֵיעָה : לִפְנֵי אַפְרִים וּבְנֵימִן וּמַצִּיעָה עִוְרָה אֶת
 בְּכוֹרְתָהּ וְלִכְהֵ לַיִּשְׁעָתָה לָנוּ : אֲלֹהִים הַשִּׁיבֵנו וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה : אֲלֹהִים
 צְבָאוֹת עַד כִּי־יִשְׁעָתָה בְּתַלְמֵת עֲמֶךָ : הַאֲכַלְתָּם לָחֶם דְּמָעָה וּמִשְׁקָמוּ בְדָמָעוֹת
 יְשׁוּעָה : תִּשְׁמַעְנוּ מִדּוֹן לִשְׁבִינֵנו וְאִוִּיבֵינוּ יִלְעָנוּ לָנוּ : אֲלֹהִים צְבָאוֹת הַשִּׁיבֵנו
 וְהָאֵר פְּנֵיךָ וְנִשְׁעָה : גַּן מִצְרַיִם תִּשְׁעֵה הַגֵּרֵשׁ גּוֹיִם וְתַמְעָה : פְּנֵיתָ לַפְּנֵיהֶ

רוֹמְמוֹת אֵל

הדרה ועל כן ענה כה לכה לפני עד וכן היו שרי מוי רעב כללים לא מצאו מרעה וילכו הליכה לאם
 סכנה הליכה עם היותם בלא כח לפני דורך שעם היות הרוחץ כן והנודדים מהלכים וילה רעים על כל זה
 היה הילוכם די לנודים הרוחץ ואין זה כי אם שהשכניה שלחה עם השלום הלכה אלם חכם כרושה עדו
 שלמו עזוב עדו וכן לחמו כספר הושר כי זה היה עמין מלחה ומחלה דעסס בחבור לנו כי זה
 היה עם השכניה וחמו טיבג כלאן יוסף וחסר הגלות הוא חסר להיות יושב הכוכבים סגנה בית שני
 והיה בו יושב הכוכבים נחלה פניך הופיע כחסר הופעת בשני . (ג) והם חלטי זכות לחמו
 להשוכר פנינו זכור הם רחל שהיה מלרה ומנכה על גייה כחאמרם ז"ל בחיבה רכחו ועליה נחמד מעשי
 הם קולך כו' כי יש הקוה להחריק וכו' ומדגל מערטי אשר שם שכינה אשר שם היו בני רחל אשרים ובנימין
 ומנשה בזכותה עזרה עתה הם גבורתך שלא היה גבורתך כיסנה כאשר בראשית גוים מרקדים בחיסיך
 והיה כיסנה בעיני הרואים הם היות שהן הוא גבורתך עתה היה גבורתך כהתעוררות וזה עזרה הם
 גבורתך ולא לחמוה העסה כי הם למעך כי חלה שכיה מהגלות כי הונע לך הוא ישועה לנו כי זה
 הסגנו יחד מיושעמו חללו הושעמו כי חכינה ישועתך לנו : (ד) אלהים השיבנו כו' הלא לחמו ולכה
 ליפועה לנו כי היות לכה היפועה שחלא מהגלות הוא כלאו היפועה הוא לנו עתה חנו חומרים כי גם
 השועתנו קלה מאד והוא כי ח' שלמו מחמד והוא חל נח חיתל עד נחחיל לישאר וחסיעטו אחרי כן כי הם
 חלבים השיבנו חמה כי ערס נחחיל לשוכ חמה השיבנו ואחרי כן מיד נכגל חמה ומעשים טובים והוא חסר
 פניך והוא הטוע מספר הושר כי המות שישאל עושים בהם מחירה טובים השכינה ומקבלת פני עליון נחמד
 המנה היות והוא היה עם ראוץ עד אין קץ ועל כן חנו חומרים חלבים השיבנו ואחרי כן והוא פניך כלמי
 מעלה חמיות שועשה ע"י מה שהשיבנו והוא חיה עם ראוץ שמיד נוסע בלי חלמי משיח . (ה) אלהים
 כו' חסר הם מה שהויתמו בגלות הארוך והמר דחוק הלא הוא כי שמת לך להסתפק בעליונים הם מלאכי
 השרת כח"ס ז"ל במדרש חיות כי זו היתה עתה שרפי קדש לפני הקב"ה בימי המן שסתפק בעליונים ולדחות
 נכרה זו בלא ויחמד הם מה שהלכנה חומן והרביית המרות הוא כי נעשה ה' אלהים של הנצחות של מעלה
 עזרה לחמו זה אי אפשר כ"ח ה' הוא אלהים של הנצחות בלבד ומסתפק להחמו בהם ח"כ עד מהו
 גשמה כחפלה עמך כ"ח כך היות עושה היית ממחמו כיסר הגוים וכאשר רחמי וחסר גוים כן היה חלמי
 חשבה לנו וזה אי אפשר שח"כ עד מחוי עשמה כחפלה עמך כי סכות בעמך לך הדומה לעמך להסחור פניך
 מהחלמו . (ו) ולא נחמה רק שערי דמעה שלא נעעלו ואפי' הלחם אשר הם חולכים תעור חם השמים
 ולא יהיה חסר ע"י חפלה עד שהרדנה עינינו דמעה וחעיטנו על כי שערי דמעה לא נעעלו בחלום שחפילו
 והם אשר הם חולכים הוא להם דמעה והלמים אשר הם שוקים לחת להם מי צרות שיחין ומערות הם
 בדמעות שלים והם הנחמו ככל הגוים למה הנחמו כספר הזה ולא כגוים אשר טוב להם בעה"ז . (ז) וכן
 למה תשימו מרון לשכיננו ואויבינו ילענו לנו על עצמם שמכנה מפני כבוד עליון כלומר כי ילענו כלמי מעלה
 לומר היה חלבים והלוו כחרת נצחיות לכנות עם אלהוקך על מלאכי השרת הם כן היה לך להיחמו בחרת
 בגוים אך נעמד אשר חנו מנעירים הלא יורה כי בו בחרת ובנחמוה כנודות צרות למדק שחמוהו להיטיב
 החריטנו . (ח) ועוד עשנה חחרת והיא כי חפי' להיוקך חלבים חלבים של העליונים לריך השיבנו וזהו
 חלבים חלבים השיבנו והוא כי הם אין ישראל גם בשולם המלככים לא ינחר על הלא המה לא נכרהם ה'
 רק לשלול לא ידם שפע מעולה עליון כהשלמות עולם המלככים שביחוס על ישראל ועל השולם כהרף
 בשלום שחם לא כן מה בעט לו יתברך במלככים ולפיכך חנו טובים לשלחמו לומר והוא פניך אשר השיבנו
 ומעשה כמדובר למעלה וזה מלאנו ראוץ טוב עעם חל חומרו למעלה חלבים השיבנו ופה חלבים חלבים
 השיבנו וגם חל מליחות חומרו פסע שחית : (ט) גפן מצרעים וכו' הלא דחיתי עתה בלי יעלה על לב
 שבהרת נצחיות מלככים לכנות חלוקה עליהם והם יחמד חים למה לא שחמו בשגו חלוקה הם בחרת
 בחלומה חסר שהחמו עיניו והרשעמו ונרשעמו מחרץ הנה זה לא יתכן לשמום כעשע טוב חלוקה כי הלא
 לחן דחית החלומה נערכה כי הלא גפן מחרצים ישראל שיהיה מקודם הסועתך חו מחרצים חו חלמי חלמי
 שגרה כחמקך להטעו ונערה שגרה גוים מחרץ ישראל ותעשה כי כל הגוים הם או כאלן נגדם על ישראל .
 (י) ולא עוד חלם שחית לפניה להקל מעליהם שחנה כי שחם בלבם לפנות משם וללכת חל חרן רחוקה הוא
 הנרשעו שחיה מפני ישראל . וא יחמד כנגזרת לגרש גוים ככר פנית לפניה חם השר של הגוים מקדם
 השוע

וַתִּשְׂרַשֵּׁר שְׂרָשִׁיָּה וַתִּמְלֵא אֶרְצָן: יי כִּסְפוֹ הָרִים צִלְהָ וַעֲנַפְיָהּ אֶרְצוֹ יֵאל: יי תִּשְׁלַח קַצִּירֶיהָ
עַד יָם וְיָאֵל נָהַר וַיִּנְקוּתֶיהָ: יי לְמַה פְּרִצַת גְּדִירֶיהָ וְאֶרְצָהּ כָּל עֲבָרֵי דְרָךְ: יי יִכְרַסְמָנָה

רוממות אל

כסיע את ישראל שמה והוא מז"ל על פסוק כר ללם מעליהם שהוא השר כי מאז שהיו מ' שנה קודם לכבוש
הארץ פנה אותו משם ויהיה שיעור הענין ללמדנו ב' דברים א' מה בין ישראל קדושים לחומות שני קדושת
הארץ כי אין החומות מתקשרים בה כאשר ישראל כי שרשי נפשותם הן בלחץ העלווה שלמעלה מארץ ישראל .
(ב) והוא כי הנה בזהו ישראל צמורים ערס קבלם התורה היו גם עובדי ע"ה וכמעט היו מתחמשים בכת
הטומאה שלמעלה ממנה כי עדיין לא קבלו התורה וגם שדבקי בע"ה וזהו גפן מומצת חביב שהוא יתברך
הכוע אוחס כי היו כנחמשים אבל החומות שבה"ל לא דבקו בה כי מי יתן טעור הממלא והעיר אוחס הוא
יתברך ללם לא היה כמסוע אוחס מדבקותם כי מעולם לא הוערשו בה וזהו תגרש גוים כי אלו רק גרושין
ממקום הוייתם בלבד אך לא כן ישראל כי אם ותעשה כי הם אשר נעשים שם . (ו) מה שלא היו כן הגוים
כי לא היו כנעושים בה כי אם כמכשולות המומצים שם המעבדים את ישראל מלכה לידבק בשרשם כרחיו
שהוא בהכסוף בלחץ קדושה שחתת ארץ עליונה אשר בה שרשי נפשותם והיו פנית לשניה שפנה המכשולות
המעבדים מלפניה כדי להשריש שרשיה כמדובר כי כל שרשי נפשות עם בני ישראל הם בלחץ העלווה
שכנגד ח"י שלמטה הגדדים אל שרשי נפשות הגוים בחוסיף כי היו מכותם הטומאה והם זרים אלל ארץ ישראל
ואין להם שייכות כלל כי מה לתבן את הבר כי הן מהחלוטיות ועל כן שרשיהם היו בלתי ממשדקים בחיות
הארץ אך ישראל כגורם שמה התקשרו שרשם הקדום ושרשיהם העלווים אשר לכל נפש מישראל בלחץ
העלווה השרישו בההדבק נפשותם שרשם העלווין ולא היו כנפרדים משרשם כאשר בזהוים חוץ ממנה
אחר והשרש שרשיה שהוא למעלה ועל ידי כן ותמלא הארץ היא ארץ ישראל התחממה ופרו ורבו והללוהו
עד מלאת הארץ כי השרשם הקדושה בקדושה הפליגה ההפרכה וההללה . או יאמר כי הנה שרשי נפשות
ישראל הם נגד זיון למעלה כי על כן יאמר ולזיון יאמר איש ואיש יולד בה אמר ששם שושרת שרשיה שהוא
בזיון על כל זה ותמלא ארץ מקדושה שרשם כי פשטו הם בכלה . (יא) ולא בלבד בהרי ארץ ישראל שהיו
חתת הקדושה היה שפע הטובה כי אם גם כבו הרים ללה כי בללה של גפן זאת חיו כל מומלכות גוים
המוטלים להים והוא מתמרים ז"ל אלו ידעו החומות כמה הפסודו בגלות ישראל ותרבן בית המקדש לא
החריבוהו כי מתחמשים שפע ארץ ישראל היו אוכלים מכל הטוב אשר להם שמה וגם י' פרי התנו כי ישראל
מקריבים שלא ידה העולם מהם ונמלא כי כל הרי החומות בלל ישראל היו מסתופפים ולכל יאמר איש ארץ
יתכן תהיה הגפן בלחץ ויכבו הרים ללה בחוץ לארץ כי הלא וענפים הם ארזי אל הם ארזים שללם הולך
למרחוק משם אל הוא שם החמד שבו נצרא כל כללות העולם כי עולם הסוד יצנה והוא כי נפש כל זדיק
מישראל הוא כענף גפן המלל כרחו כמדובר כי זכיותם הן המללים על כל העולם . (יב) עם היות שלא
יאלו לחוץ לארץ כי אם תשלח קציריה עד ים שהוא תחום ארץ ישראל מן הירדן עד הים הגדול ומנהר מצרים
עד נהר פרס וזהו ואל נהר וינקוטיה . (י) או שיעור הכתוב פנית לפני כו' כי אם היות תחלה
מלאת הארץ גוים אך כאשר פנית לפני הגוים ותשרש שרשיה של גפן ואלו ותמלא הארץ משפע יעוקת
שרשיה ממוקמן . (יא) ואחר שנתמלא ארץ היא ח"י כבו הרים ללה מהעודף מתממיה ארץ ישראל הרים הם
שרי החומות ללה של גפן ושמה תאמר ולמה לא נתפשטו על כל ה"ל אחר שהם מללים על כל העולם הלא
הוא כי הנה ענפיה ארזי אל שכלם קדושים ואין יתפשטו למקום טומאה רק בל"ל בלבד וזהו וענפיה הם
ארזי אל בחיות . (יב) לכן לא שלחת קציריה רק עד ים הוא גבול ים ואל נהר הוא ירדן . גבול מזרח
וינקוטיה ולא אמר עד נהר ולמה שמהעבר הלו הם שני שבטים והיו על כן אמר ואל נהר וינקוטיה כי גם
הם וינקים מארץ ישראל ולא ראה יתברך יתפשטו יותר מטבור הקדושה כלל הדברים כי חוץ הדעת טובת
שבעלה בנו ובחרת בחדה מהחומות כי הלא הכל היו ולאין נגף ולגור מכלכל הוא לפני ישראל כי אתה
פניתם מלפני ישראל יען כי ישראל מהקדושה מופשטים בלחץ העלווה והדרבה על ידי ישראל היו מתקיימים
כל החומות אך החששה לא היתה רק אלוהי בחרת בעלווים כמדובר למעלה : (יג) למה פרצת כו' אחר
כל אשר החששת את ישראל כל כך הלא צר לישראל מאד למה פרצת כו' ויתכן יהיה מאמר פסוקתח על
פסוק פתיחי ה' וחספם בזה מלאך מאתו יתברך וישם רגל אחד בחומות ירושלים מכאן וכגל אחד מכאן
ופרץ חומותיה והיה קורא קול גדול בואו לברם שאין השומר בחוסיף השחיתו אשכול כו' שבעליה הלך לו ועשה
כן למען יערצו אל ללם ליכנס כי חלמלא כן לא החמיו מלכי ארץ וכו' כי יבא צר ואזוב בשערי ירושלים
וזהו למה פרצת גדריה שכל ידי כן נתפרקו ארורה כל עובדי דרך לשלל ולבזו צו והיתה למס ועל מדי
איו מתולק כי לא נפקד משם איש ולא ממונים והדרבה נספח היה אשר שלבו היהודים המה שבגויהים .
(יד) אך אחר שפעם אחד נפרץ גדרה הקל להיות שלטת החלוטים בהם גם בהיותם על הדממה ובצית
מקדשם הוא צימו יון שפשטו ידם במונים ובנחמיהם ובהיכל כי בא לכרסמנה חזיר מועד חוץ ירושלים וקרא

תהלים פ

חזיר כג'ד וזיו עדי ידענה : י אלהים צבאות שוב נא תבט טישמים וראה ופקד
נפן זאת : י ובנה אשר נקעה ימינה וער בן אמצתה לך : י ידפה באש כמזחה
כעצבת פניך יאבדו : י תהי ידך על איש ימינה על בן אדם אמצת לך : י ורא

רוסמות אל ע"ן תלויה

חזיר מישר על שם שחולד חזיר נאמר על עמלק כחלמך ר"ל על פסוק ואלה החזיר בו' לזה חזיר כי חזיר
זה שחולדו חזיר המכיר שהוא חזיר גייתו כי נא חלמך וזה עני ליעקב כי אם חזיר מישר שהוא חזיר הכר
פסוק החיוביים ועליו חזיר יבדקתה חזיר מישר הוא עמלק שכל לבדכם הענין וחזירי בן וזיו שזי הוא חזיר
איש שזה ענינו אחרון ידענו. הנה כלל דברי הוא שאין הדעת סובלת נחמה בלימות. (טו) לך מה
שחשך הוא חזיר עמלק בעליונים כלשך בקבו מןך נבריתם עלם ובחזקן חזרה ולא רנית ועל זאת חזי
לומר חזירי לנחם כלומר זה חשמה להיות אלהים של צלות שוב נא חזרה כי הלא הכנע מפליס שהוא
משלם המלחמה וראה בכל השלם עד הארץ מהחם בכל ברויך ופקוד נפן זה עודו כי אין ספק של
חלמך מן שמים עד למטה כחוש והוא כי אין מקשר שלש העולמות עם העליון לקיימם אלא ישראל כנדע
כי גד' חלקו הנוף מהש"ה והנפש המתעטעת משני עולם הטעויה והכוח משני עולם האולחיים והשמה
העליון והמקדש הלוי האדם על ידי התורה המקדשים גד' שלמות ויובנו לשלם השפע להקיים וזהו
הכנע פמלים וראה והשפיע עד למטה וברדו הפקוד נפן זה כי בלעדה אין מתקיימים. (טז) ובנה אשר
בטעיה בו' כוננו חפץ להזכיר לפניו יחברך שלש זכיות זכות ישראל שנמשלו לפני חכום בית המקדש וזכות
דוד שנזכרו בנה כחלמך כשר חזכר על פסוק לא נחרחי כשרי בו' והחזר כדוד ועל כן הוא בנה את
היבדוק ובה זכות ישראל כבר הזכירו מפסוק נפן ממלכות השבע עד כה. ועתה נא להזכיר זכות בית
המקדש וזכות דוד שעליו נסמך הכנון ואמר ובה הוא בית המקדש אשר נעשה ימיוך והוא כד"ה את הכבוד
וזה כנו כי כאשר כנו של כבוד מקבלים מימיו כך בית המקדש של משה הוא כנו לקבל שפע עליון והוא
אשר נעשה ימיוך כנה ד"ה אך זה קצתה ימיו שנאמר על הר המוריה ואלה ישראל החלו זכור על בן
אמנה לך כי אמנה כה קיום המקדש על מי שקדחת אותו בן כד"ה ה' חזיר חלו בני אלה הוא דוד
שעזר בנה דוד לא נחמה בבהמ"ק למטה כי עליו אמנה יהיה לך בית של הוא הכנה הנו' וכחלמך הכנה
אשר על פסוק לא נחרחי כשרי בו' והחזר כדוד שעזר מלך את דוד לא נחרחי כשרי בו' והנה הכנה
הוא שגדוה בלש כחמה וכדורה מדבוקה ביד המקדש של משה עכנה זו כמשה כדורש העליון
כלומר והוא נעשה על מקדש השמים ושמה חלמך שכל הפקוד על ידי עמך מגשרת פניך יאבדו כלם ואולי
לריך שהוא עד נפטר מעשותיו ששוכב פסם יכלו שמאיימת נשוב ומה גם לאומר אין בין הזמן הזה לימות
המשיח אלא ששבור מלכות בלד. (יח) על כן לא חששה על ידי עמך כי אם תהי ידך על איש ימיוך
והוא חלמך ר"ל כי פסוק נאם ה' לאדוני שב לימיו עד אשית אויביך הדום להגיד נאמר על מן המשיח
יחלמך לו הוא יחברך שב לימיו עד אשית וכו' ועליו יאמר פה תהי ידך על איש ימיוך שיהיה ידך על
איש ימיוך אשר חלמך לו שב לימיו וענין היות ידו יחברך עליו יהיה על דרך חלמך ר"ל על משה שכחלך
לקדוש את הים על רנה שרו של ים עד שנתן הקב"ה ימיו על ימיון משה שנאמר מולך לימיון משה זרוע
השחרה בו' ועל דרך זה יאמר פה על מן המשיח תהי ידך על איש ימיוך שחלה אומר חלו שב לימיו
בו' ומי הוא זה שמרתי תהי ידך עליו הוא על בן אורו אדם שחלמך לך הוא בן מי שמרתי בפסוק
קודם עליו ועל בן אמנה לך שהוא דוד כאשר ביארנו בו כס"ד. והנה זה הוא לדעת האומר כי נאם
ה' לאדוני שב לימיו נאמר על בן דוד ולדעת האומר שעל אברהם נאמר נאם ה' לאדוני שב לימיו
יהיה ביאור אומר תהי ידך על איש ימיוך על משה שנתן הקב"ה ימיו על ימיו בקריעת הים שנאמר כי
משה הוא איש ימיו והענין כי הנה אמרו ר"ל כי מרע"ס שהיה רועה ישראל כראשונה הוא ידעם בחברוה
ויסיה על ידי משה בן דוד ב"ב ויאמר לפי זה תהי ידך על איש ימיוך כאשר בים סוף אמרו ר"ל שנתן
הקב"ה יד ימיו על ימיו משה מיד ראה הים יום ויאמר תהי נא אמה גם כן ידך על משה ממנו ושמה
האמר הלא אז הוא זמן מלכות בן דוד ואך ימיון הממשלה לנחמו לזה אמה על בן אדם וכו' למען הנה זה
משה האיש הוא מושל על כן אדם שחלמך לך הוא על דוד אשר דוד הוא אדם שחלמך לך האמר בפסוק על
בן אמנה לך כחלמך בסמוך והוא כי גם שכן דוד הוא מן משה יהיה כחב ופסוקו עליו כדע מחמתי
האמת ונס ר"ל אמרו מי שהיה רועה חלה יהיה בחברוה : (יט) ולא נכחו בסוף וכו' הנה נעמך
הר בני מדקבו בנה יחברך והיה לו חירות מן ששבור מלכות וחירות ממלך המות אמר עשה חזירי
שחסי ידך כל איש ימיוך הוא מן המשיח עד שיה אויבויו הדום לרגלו או שחלמך על משה שהוא יבגע
כחמו נמשל לו ידי בני חזירין מעבור מלכות והלא חלמך יהיה יסבן לנו כי אולי נעשה כאשר צמתי
פמיים בסבת חירות ממלך המות וממלכותו וקבלנו הכל על ידי הענין ל"ה אין פחד מזה כי הנה לא
נאנו מןך שלם נעשה כאשר בחזק חזרה ששבו חזיר על ידי הענין וקצבו ב"ב זוהמה נחם ושפוט המותה
למקומה לך כי עשה לא נאנו מןך לחזיר כי הלא עשה חזירי שיבוע המות לנחם ובהסיר השמן סוה
מעליש

נְסוּג מִמֶּךָ תְּחִינֵנוּ וּבִשְׁמֶךָ נִקְרָא : ב יי אֱלֹהִים צְבָאוֹת הַשִּׁבְיָנוּ הָאֵר פְּנִיךָ וַיִּשְׁעָה :
 פא * לְמַנְצָה עַל הַגְּתִית לְאֶסֶף : ב הַרְגִינוּ לְאֱלֹהִים עֲזָנוּ הִרְעוּ לְאֱדֹנָי יַעֲקֹב :
 ג יֵשׂאוּ זְמִרָה וּרְנוֹתָם כְּנֹר נְעִים עִם נָבֶל : ד תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּפֶּסֶח
 לְיוֹם חַגְנוּ : ה כִּי חֵק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפַּט לְאֱדֹנָי יַעֲקֹב : ו יַעֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ

רוסמות אל

מעלינו שהוא שמן הוא מלאך המות הוא יצר הרע על ידי כן לבד כך מזכיר שמך וזהו ובשמך נקרא . או
 יאמר שמה תאמר מה יסכון לנו שמה ידך על איש ימוך אולי יקראו כמאז שאתה שינה נשמו בטי
 והחייטנו מהעד שלא נשוב למות הנהנו אותך ואמרנו למשה דבר אלה עמנו וכו' אמר עתה לא נסוג ממוך
 כי אם כשהחיינו כמאז ובשמך נקרא ולא בשם איש . או יאמר כל כך נהיה לדיקים ונדבק כך עד גדר
 בשמך נקרא שהוא מאמרם ז"ל עתידים לדיקים שיקראו בשמו של הקב"ה שנאמר כל הנקרא בשמי כו'
 שהוא כי יקרא אל רעהו לדיק בשמו בשם הקב"ה וזהו ובשמך נקרא או ההכת החיות בזהותו בשמך ששם
 שמך בנו כמאמר נקראך את השם עמו . (ב) והנה מדרגה זו איננה במלאכי השרת ובכן אפילו נהיה ה'
 אלהים נבואות שחכנה הלהותך עם מלאכי השרת שהקרא אלהים נבואות עם כל זה אל תעזוב אותנו בודאי
 כי גדולים אנו מהם לכן השיבנו ולא הותל עד נתחיל ונכה ליטרה האר פתך במוצא שנעשה נגד פני עלין
 כי כן דרך השפינה להראות מלות ישראל לפני השם העליון כמדוע מספר הזכר וזהו שאתה ההשבה מיד
 ונעשה וז"ל ה' אלהים מה שלא נזכר ה' למעלה אך הוא להיות שם ה' בנו עם היותך אלהים נבואות
 השיבנו כמדובר . או שיעור הכתוב וזהוית בנו שמך נקרא ונאמר ה' אלהים נבואות ולא כאשר עד כה שלא
 היינו מזכירים שם ה' :

פא (א) לְמַנְצָה עַל הַגְּתִית כו' . (ב) הנה אמרו רבותינו ז"ל גדולים לדיקים שמהפכים מדת הדין
 למדת הרמים ועל דבר זה יאמר הרמנו לאלהים הוא מדת הדין ובשוכוהו כי הוא

עזמו ומרחמנו ואם אינכם לדיקים רק מתייחסים ליעקב אל תרנונו בקול שהוא הוראת שמה ויאיננה
 למחוסרי כשרון רק הריעו והכעו לאלהי יעקב כי גם הוא אלהים ויכפר בעד תרועתכם והכנעתכם .

(ג) ועל אומרו הרמנו כו' שהוא בזהותם לדיקים אמר שאז זמרה בפה בקול רם כלכם והוא הוף לנגן ביד
 היודע לנגן כי כל כך תשארו קול ששם שהתוף קולו נבזה תשמע קול זמרתכם אך אם ליעקב תהייחבו

להעדר כשרונכם כבוד נעים כלומר הכבוד שקולו נמוך הוא נעים ונאות כי לא תבאו זמרת בקול רם ועמו
 נבל גם הוא שקולו נבזה מעט מהכבוד אך לא הוף שהוא הרמת קול גדול . כלל הדברים הוא שהכל

נשורר ונשמה בדת הדין ואין ההפך בין דור לדיקים לדור זולתם רק להרמת קול או לקול נמוך :

(ד) תקעו בחדש כו' הלא אמרנו כי שם אלהים הוא מדת הדין הוא עוב לישראל וממנו יבועה לה'
 לישראל עמו והיואל מזה הוא כי יום ר"ה כי לאלהים הוא היום הוא לעוב לישראל הוא ואם כן אפוא היה

ראוי נשור בו לפחות בכבוד עם נבל אך מלות ה' עלינו בשופר המורה תרועה לזה צא ויאמר גם שהמרתי
 כי גם מדת אלהים לנו טוב עם כל זה תקעו בחדש הידוע שופר כי ב"ה אפילו נהיה לדיקים יום תרועה

והכנעה הוא ואין בו כי אם שופר תרועה ולא מפני שיום זרה הוא ליעקב כי אדרבה יום שמחה ונחמן
 הוא אלא שהוא יום מוכסה עינו ליום ההג כי אז ביום חגנו של סכות מתגלה והוא מאמרם ז"ל שבר"ה

עומדים לדין ישראל ואומות העולם דומה למלך שדן אנשים רבים ואחר זאתם מהדין לא נודע מי מהם
 נאח אלא כמה שהנזח נוח כלי המלך לפניו כן בנא הג הסוכות וישראל בלולביהם בדיהם יוכר ששם נאחו

וזהו יאמר תקעו בחדש שופר והטעם הוא ששם היות שהאלהים הוא מדת הדין שבר"ה הוא עזמו אז הוא
 ביום נכסה ליום חגנו שאז יודע ויגלה על כן מאחר שהוא נכסה כעת נריע כלנו . (ה) ועם היות

שהתרועה בשופר הוא להכניע ולהררוד כד"ל אם יתקע כו' ועם לא יחרדו והלא תאמרו את אחר שאנו
 לדיקים מה לורך לשופר כי עם כל זה אין השופר השם בזמן ההוא כי היה בזהותם לדיקים ונקראים

ישראל לישראל הוא השופר לחוק כמו כל חוק להכניע כי כוד נסתר יש בו ואם הוא משפט הוראת דין הוא
 בזמן שהוא יתבדק אלהי יעקב שאנו בלתי כשרים : (ו) עדות ביהוסף כו' שמה תאמר הלא אמרת כי גם

יום ראש השנה שהוא יום דין הוא עזמו אלא שהוא בכסה ליום חגנו ואם נראה שמלות היום שופר
 האורה הכנעה והרועה הוא כי הדבר הוא הק לישראל אך יש כוד בדבר אמר עתה אם יאמר איש מי

יאמר שכן הוא ואינו שום ר"ה להיותו יום דין הוא עת זרה רק עז ועובדה לישראל בהה עדות לזה כי
 היום של ר"ה עם היותו דין הוא רחמים ועוב לפזבים הנם ביהוסף שמו עדות זה הוא יתבדק למה ששם

יה המורה ומעיד על העדר זמרה כמדוע כי על כן נאמר ההגוי הפלאי כו' להזכיר שם יה על כל משפחה
 כי שם יה עדות לישראל ששם בני אבותם שהוא לדעתו על כי שם זה צאית ואשחו יו"ד צאית וה"ל בלשפה

וזהו ביהוסף שמו שבו שם יה מעיד שלא תפא באדונתו והוא צמ"ש ז"ל כי ב"ה יאל מביח האסורין וראה
 אשר עמד לו הוא יתבדק כי היה עזמו לפנים משורת הדין כי הלא בלי הדננה היה כי בלאתו מהסוכה

מיד היה על ארץ מזרים מושל עליה ומה גם שחול מזרים היה מהייב שאין עבד עולה לגדולה ושלא ואינו
 לנבש

תשתחוה לאל נכר: יי אנכי יי אלהיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו:
 יב ולא שמע עמי לקולי וישראל לא אבה לי: יי ואישלחהו בשירות לבם ילכו
 במועצותיהם: יד לו עמי שמע לי ישראל בדרך יתלכו: טו כמעט אויביהם אכניע
 ועל צריהם אשיב ידי: טז מיטנאי יי יכחשו לו ויהי עתם לעולם: יז ויאבילהו
 מחלב חטה ומצור דבש אשביעה:

פב * מזמור לאסף אלהים נצב בענת אל בקרב אלהים ישפט: = עד מתי

רוממות אל

עמי הוא הע"ר בחמור ושמתם את צריתי הוא לא יהיה כך אל זר בו'. (יא) ומה שאמרתי לישראל
 ואחס תהיו לי בו' וגוי קדוש הוא לומר אחי ה' אלהיך צימוד המעלך כלומר ולא לחלו וכוהו מה שאמרנו
 ז"ל כי הע"ר לא היה חפץ ה' שעלו ומשה בהשבו כי טוב להכניסם תחת כנפי הכנייה חלה פני אל
 יתנם וז"ל וגם ע"ר עלה אחס כלומר כמאליהם ולא מן ה' ומה שאמר וגוי קדוש לומר הרחב פיך
 ואמלאהו קדושה שהיה בגוף ונפש גוי קדוש שהוא כי פה אל פה אדבר כך והוא מאמנם ז"ל במדרש
 חויה שכל דבור ודבור משפעת הדבורים היה הדבור ענינו מדבר עם כל אחד מישראל והאומר לו מוקבלי את
 עליך והאומר הן כך וכך ממות יש בי והאומר הן כך וכך עונשים יש בי והאומר הן מקבל את אלהי ומומר
 הן מיד היה הדבור נושקו על פיו הוי יסקי מנשיקות פיהו והענין כי בזכות רוב קבלות פיו בחמור הן על
 כל דבר ודבר היתה קדושת הדבור מחזקת עם נפשו המתייחסת אל הבה כד"ל ויהי האדם לנפש הויה
 לרוח ממלאה וממלאה שפע קדושה וזהו אומרנו נושקו על פיו וזה יאמר פה שאמר אז הוא יתבדך לישראל
 הרחב פיך לדבור נדרי קבלתך לומר הן על כל דבר ואמלאהו שפע קדושה על ידי נשיקה כמדובר .
 (יב) ומסיימת רוח הקדש אחי ה' והאמר הלא הצריתי עצמי הוא הע"ר ובישראל ולא שיה לי כי ולא שמע
 עמי לקולי וישראל לא אבה לי כי אם לעמי . (יג) והנה לעבד עצמו שלא יתחילו לא ידק כי בה לעינא
 פותחין לו ועל כן ואמלאהו בשירות לבם וישראל ילכו במועצותיהם של עמי בחמור להם הלא אלהיך ישראל
 אשר העלוק ומה גם למ"ט ז"ל שאמרנו שזה שהושך ליחור מצרים שכחבו בה עלה שור בעל ידה
 עלה יוסף המילו בהם ויחא הענל שבה מלאו פתחון פה לעין את ישראל לעבדו . (יד) וכן אחת שהייתה
 מבלה חלה שחין עקב האשם על ישראל כי הנה לו עמי הוא הע"ר הויה שומע לי בההרהר שהצריתי
 בו ישראל בצרכי הוי מהלכים ולא בצרכי הע"ר כי חזה הקל אשמתם . (טו) על כן גם עשה ככבוד הארץ
 כדבר מועט בקלות חויביהם הם שרי ז' עומים אחיניע במרום כד"ל יקוד ה' על לבא המרום במרום ולא
 אחיה את ישראל שמועטם יתרגו את הנשיהם למטה כי אם גם את צריהם אשר הם למטה הצריים אותם
 למטה אחיבי ידי גם בהם אחרי הכנייה העליונים שלא העשה כמקרא שכחבו ויגרם מפניך חויב למעלה ויאמר
 השמך אתה למטה כי אם גם זה זה ומה וכמאמרנו שאמר מלכי זקק לאצרהם וצדוק אל עליון אשר מגן צדיק
 שהוא גם התחתונים והוא אמרנו יתבדך וחויבי את חויביך למעלה ויחלי את צדריך למטה כי גם שש
 ישראל מלחמה צעק הרב הרב . (טז) והעם הוא כי חין אשמת ישראל גדול כי הלא משגלי ה' הם
 הע"ר הוי אשר יכחשו לו בחמורם ישראל כי ה' העלם והאומרים לו אלה אלהיך ישראל אך הם אז הוי
 צדיקים בין בלאתם מומרים שנאמר והנה עתך עת דודים בין ביום מתן תורה שעליהם אמר הקב"ה הישיבו
 כל אשר דברו מי יקו והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים כ"כ היה לבבם זך ועובד שאמר ה' מי
 יקו ויהיה כך לעולם וזה מאמר ה' כי משגלי ה' הוא הע"ר כי יכחשו לו אך ישראל מי יקו ויהי עתם
 זה לעולם . (יז) על כן ויתכילהו אוחס אל הארץ מחלב חטה ועוד תהיה הוראת היות עתם לעולם
 כי עודני מעותד שומרו דבש חשבניך לעתיד כי מחלב חטה שיהי פסת צר בצדק גם מזר חשבניך דבש
 שהוא חושף על עיני יספו ההרים עטים והגבעות חלכות חלב וכו' :

פב (א) מזמור לאסף אלהים בו' כל המפרשים דעתם שאלהים ראשון קדש וכו' לשון דייטים אך
 עדיין קשה כי למאמנם ז"ל כי עדת אל הם עדת הדייטים מהראוי יקראם עדת
 אלהים כי הוא לשון דייטים ומדת הדין ולא שם אל שהוא הפך הדין אומנם הנה כספר הזוהר אמרו כי
 אומר ואל זועם בכל יום הוא כי מדת ההבדל זועם את מדת הדין מלפניו רובו ודין ובוה יתכן כי עדת
 הדייטים למה שעל ידם נמט צ"ד של מעלה מלפניו כי כשיש דין למטה חין דין למעלה יתייחסו אל שם אל
 הזועם ומוטע הדין והרובו ממדת הדין העליון וזה יאמר אלהים אשר הוא דין עליון נצב ומהענין מלפניו
 בחינת מדתו כשביל עדת אל הם עדת הדייטים הנקראים אל משגיבים אותו ומעבדים צדו מלפניו ז"ל ולא עוד
 אלא שצדקת הדייטים ישפוט עמהם ומה שיחא ממשפט האמת ממנו הוא שמדרכם לפי הכתוב כל חלה
 תקלה מתחת ידם . או יאמר בקרב ותוכיות לב הדייטים ישפוט את לבם לשמים כי אם ימלאם שלמים הוא
 נצב מלפניו מדתו כשבילם וזה אפשר כוונו רז"ל בחמורם שאמר הקב"ה לאצרהם שז בני שב כי אתה
 בימן לנצח בו' כי ראוי לבים לב חין הוא יתבדך עומד והדייטים יושבים ומה גם כי חין עמידה כלפי מעלה

י אכן באדם המותו וקאחד השירים תפלו : ה קומה אלהים שפמה הארץ כי אלה
תנחל בכל הגוים :

פג * שיר מזמור לאסף : ב אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקם אל :
ג כי הנה אויביך יהמיון ומשנאיך נשאור ראש : ד על עפך יגרימו סוד

רוממות אל

עד הלאה יבא דבר שיהא אשר ישועו אלהים וכן זה כללות ישראל אמרתי בני עליון כלכם כאומר
בני כבדי ישראל וזה ובני עליון כלכם כמלאכי הברת ואם כן היה נמשך מזה היותכם בני חורין ממלאך
המות ומשעבוד מלכות כי הנקראים אלהים או בני עליון לא תשלו בזה לא מות ולא שעבוד . (ז) אכן על
ידי משפט מעוקל כאלה תמותו שהיה לו חירות ממות ובהפסד מה וגם תפלו בשעבוד תחת רגלי המלכות
ולא יועילכם היותכם בעלי נפש רונית קדושה מאת ה' מן השמים כי הנה כאלה השמים של מעלה
הטפלים ומשעבדים כד"ל יפקוד ה' על זבא המרום במרום ששם היותם רוניים ופולים למה שהם
היוניים כך אחס על ידי העון נשמחתם וגדבתם בחייונית והייתם כאלה השמים החיוניים ותפלו כהם ויהיה
לפי זה אומר השמים כמקרא שכתוב בספר דניאל שר מלכות פרס שר יון שהוא על שרי האומות שהם שבעים
כוודע מרז"ל . (ח) כהתימה רוח הקדש לדבר אל העם כאלו פי ה' המדבר תשיב אמריה לו יתברך
ואומרת קומה אלהים שפטה הארץ כו' לומר הלא אמרת ה' כי משפט הבלתי ראוי מאבד העולם על קן
אחלי יכונן לפיך כי חקוק ה' בעצמך שפטה הארץ לתת לכל אחד הראוי לו לפי בית דיןך בכל הפרטים
כי אם לא תעשה כן ותניח המשפט לבני האדם בין בישראל גוי אחד בארץ בין ביהוה גוים הלא כלם יאבדו
על העדר המשפט ואם לצדק תנחל בכל הגוים כי מהגוים לא ישאר מאומה על העדר משפט ראוי
ואם היה לצדק הנהל בכלם ועל ידי כן יאבד העולם הלו כי מה צעך בנשול היה האומות יב
אלהים על הארץ והנה חסר אין לשבת בה והארץ נתן לבני אדם . או יאמר קומה אלהים שפטה הארץ
בעצמך כי על ידי זה אשר תעשה אתה הנהל בהיות כל הגוים בעולם מה שאין כן אם המשפט תשוב לבני
האדם שלא יהיה לא נהלם ארץ ולא גוים כי יאבד הכל . (ו) או יאמר חס' כי שומר הוא יתברך
הנה אמרתי כו' והוא כמה שידענו מרז"ל כי הן דין אמת לתמוה ועשה שותף להקב"ה צדיקו של עולם
נמצא שהדיינים הם כאלהים בוראי עולם ועל זה יאמר אלהים אל הדיינים הני אמרתי אלהים אתם כי אני
בראתי העולם ואתם מקיימים אותו ומחיים כל ברואי שותפים לו ובני עליון מתייחסים אליו יתברך כבן
עם אביו כך דבקתכם עמו והוא כי תהלת הרקת השפט אל כל יצורי עולם אליכם יהיה על ידי היותכם
לי כבנים ומכם יתחשב לעם . (ז) אכן על ידי משפט מעוקל תחת היותכם כאלהים בוראי עולם ומקיימים
ומחיים את הכל עמה תגרמו הפסד ומות את הכל כי כאלה שגרים מיחה לו ולכל יצורי עולם כך תמותו
שהיה יתברך מושפת את הכל עמכם וזהו אכן כאלה תמותו ועל השנית שהייתם כבני עליון דבקם
אליו יתברך כבן עם אביו שהתלה שפע כל עוב העולם יורק על ידם אל כל השאר עמה ויתקף כי כאלה
השמים של שבעים אומות תפלו מה שרי מעלה נופלים תהלה ואחריהם אומות כד"ל יפקוד ה' על זבא
המרום במרום שפטי את השם תהלה והארך כך ואת מלכי האדמה על האדמה כך אחס דיני העוות תפלו
תהלה לפני העם והעם המעמידכם אחריכם וזהו וכאלה השמים תפלו ואומר השמים הוא כמד"ל אחד
מהשמים הראשונים האמור דניאל שהוא על שרי האומות . (ח) קומה אלהים כו' משיבה רוח הקדש אל
תלונתו יתברך ואומר אל חביב לשפוט את ישראל לבדם כי לא ידקו לפיך וימוטו כל מוסדי ארץ כי אין
משפט רחוי אף קומה אלהים שפטה הארץ דרך כלל וזוה נהלקך ישראל שהם עמך ונהלקך וכמאמר הנביא
וגתל ה' רחמי יבורה תלוקו כו' אל הוא בלתי רחוי לפיך אז בהביטך יתר אומות יחד אתה תנהל ארצם
לנחלה לך כי צדיק בהודם יחד יראה מרחמים טוב וזהו כי אתה תנהל זהו בכל הגוים כלומר שפטי
כל הגוים כי על ידי שתשפוט את כלם יחד תראה יתרום כי אין האור ניכר אלא מתוך החשך כי טובים
יודעים מישראל בהיותם גם משוללי כשרון ותבחר בישראל :

פג (א) שיר מזמור לאסף כו' אמר שיר ומזמור אומר שיר הוא כי באבדו רשעים רעה כי זה ענין
המזמור ואמר כי ענין זה לאסף שהוא מבני קרה הוא מזמור כי באבדו האומות תפועת
ישראל ויעלו שעי המקדש שטבעו ואבנן הבהים כמו שאמרו ז"ל על מזמור לאסף אלהים ברו כו' .
(ב) ואמר אלהים היה שכינה ידעתי שאל דמי לך לבקש דין על אלה למה ששאלק הוא אל מדת חסד
אל ואומר לפניו אל תהרס למה שאל דמי לך ואל תשקוט על בקשתי אלה אל . (ג) כי אם על עמך
היו הומים כמה ד"ל הו המון עמים רבים כהמות ימים יהמיון ההרשתי אף הוא עליך כי נגד בדרך שהם
אויביך יהמיון וכן אם משנאי ישאו ראש ההרשתי כי ידעתי היו לרעו לראש אף ומשנאיך נשאור ראש נוחס
יבחר . (ב) או יאמר אלהים שהיה שכינה שנגלות כ"י כמונו אל דמי לך ומה שלא הדום הוא האמר אל
אל נקמות אל תהרס כו' אל והוא כי אמרו רז"ל מהו אל נקמות הואו ב' נקמות אחד על הדם ואחד
על

יחיתעו על צפוניך : ה אמרו לנו ונכחידם נצוי ולא יזכר שם ישראל עוד : י כי
 נעצו לב יהוה עליך ברית יכרתו : י אהלי אדום וישמאליים מואב והערבים : ה נבל
 נצטון ונצמק פקשת עם ישיבי צור : = גם אשור נקרה עם זה ורוע לבני לום סרה :
 י ציפה להם כמדון כסיקרא נכסין כנחל קישין : יי נשמדו כגזן דאר היו דגן
 לארמה : יי שיתמו נדיבמו בערב וכזאב וכזאב וכצלמנעו כל נסיכמו : יי אשר
 אסרו נירשה לנו את נאות אלהים : יי אלהי שיתמו כנגלגל בקש לפני רוח : יי כאש
 תבער יער וכלהבה תלהט הרים : יי בן תדרפם בסערך ובסופתך תבהרם :
 יי מלא פניהם קלון ויבקשו שמה יי : יי יבשו ויבהלו עדי עד ויחפרו ויאבדו :
 יי וידעי כי אתה שפך יי לבדך גריון על כל הארץ :

רוטמות אל

על החם ועל החור ויחזר אל חרש ועל המים אל המקום אל כי שחוק מחוללות לבם זה או יחזר אל
 חרש על חרן רשון ולא המקום על המי . (ג) כי מי יתן ויחזרו שם חייבי ישראל כי אם חזיר
 שם חייבך הוא מה שימנעו בימים והוא כי חייב יקרא חרש חייב בלבו גם שלא יפעל רעה אך חזיר
 ממנאך הוא הסועל לה זה יחזר הנה היות חייבך הוא מה שימנעו דרך כלל ומה שימנעו אל לבם
 לומר כך הוא בלתי כי ממנאך סועלי הרעה נשאו רלש לו שמה שחייבך וימנעו הוא כי וממנאך נשאו
 רלש לומר ועל כן יחזרו גם לפעול רעה . (ד) והחלל על הגלות ויחזר על עמך יערישו סוד ככל
 שיסחחו ללם למעבד לזר דור לזר לא ולא יהיו עמך כמאמר שם חללו ויחיתעו על לשיך כענין הגיה
 וחברו והער החיתעו כל סרי מלכותה על דניאל . (ה) וגם אשר יען המן בגלות מדי וחזרו הוא והחבורות
 לנו ונכחוד מני להמוד כו' והיו מרים בענין כמל בעל המל ובעל החרון וגם יין שכל כוונתם היתה
 להחיתעם כמאמר כו' שהיו חומרים כתבו על קרן הכור שחן לבם חלק בלתי ישראל חלילה למנן לא
 יעורר ה' וזהו ולא יזכר שם ישראל עוד . (ו) הנה כל זה חזון לבשו עמך מה שמה בגלות וטעמו לב
 יחזו ואין עיקרם על עמך רק כעובד עליך ברית יכרתו עמים רבים עם אדום כי מכל האומות הוא
 בעל עמו כמאמר בן עשוך בספר . (ז) ויפירם שם חללי אדום וישמאליים וכו' . (ח) גם אשר
 גלוה עם זה ורוע לבני לום אשר לא בלו רק לחלל כבוד שמים חלילה כמ"ס ז"ל שלא פסחו
 ידיהם רק בספדי החורה כמה ד"ה ידו פתח לר כו' אשר נזיחה לא יבואו פקאל וגם אשר ללוח למו
 בחלל הנחל היה בלתי כלה וזה כי כן עשה הנער מחזרו זרע רע נמי החבורות כמאמר בספר הזכר .
 (י) ויחזר הזכיר אשר עשו לבם והאמר עשו נגד כבודו יתבדך חזר על הנוגע חליו עשה לבם כמדון כי
 השם חרש חייב שרשו חלש עמיים כס כמאמר הכוזב והקצו כו' ויש ה' חרש חייב שרשו כי חלו לא
 עובד למו וכן כסיתם כיצן שמן לו ידלה ורומה כו' חלק מישראל ולא נשאר מהם ועל קישן גרפם
 (יא) שמהו בענין דלח היו דומן לזל האדמה גרמם וכפו חנו . (יב) ולא נלחם ימנעו על ידו רק
 כסיתם למנן יזכר לכל הגוים כי למננו היה הדבר וזהו וכזמה וכלאמוע כל נסיונו שהרע נדעון בידו
 הנה זה הוא אשר העשה למחוקומים על עמך . (יג) אך חוסי אשר חזרו מרשה לנו הן נאות אלהים
 הם אשר עליך ברית יכרתו שכל כוונתם נגד כבוד שמך . (יד) אלהים החמודי גם כיוון גלותו אל הדרגם
 מיד רק שיחזרו כנגלל שיהיו מתנגלים ברעה ומחוקיימים חמוד ולא כנגלל הסובב מלמטה שקאל הנגלל לא
 יבצר מאותו לגד המעלה רק כקם המתנגלל וכוכב לפני רוח שבה לפעמים הרוע ופוגע בקם על הארץ
 ומסבבו סוכב ולא מלמטה למעלה רק מתנגלל כו' על הארץ סוכב סוכב נגד ד' רוחות השולל למטה בדרך
 ולא בלד עליה כלל כי יהיו חלו מתנגלים והמה נזיחם ופליסי מלד ולא כנגלל הסוכב על ידי סבה רעה
 כנגלל המורה על ידי מים או נהמה רק לפני רוח וכפו חנו . (יז) ולא נלחם ימנעו על ידו רק
 (יח) ואין שחלו כהפגור חוסי בלא כלום כי הנה ידעתי גם לוי כי כאש תבער יער כו' . (יט) בן חוסי
 עמיד שחרפם כסערך והם חלכלם אך לא חרנה רק לער בלבד רע ומחולל ומתנגלל כקם לפני רוח
 והם קיומים עד יבשו ויבהלו מלד . (יז) וזהו מלא פניהם קלון כו' שיבקשו שמך ה' שחרתם כי הם שמים
 חלך מה שחן כן אם ימנעו מיד למנן יודו כי חלל חוסי חדון הכל כי אם כל הדרגים קלוי כנגללם
 כקם לפני רוח . (יח) ויחזר כך יבשו על מה שהיו קיים נגדך ויחזר שיכירו סבלות רשעים או יבהלו עדי
 עד ויחפרו שהוא גרד גדול מנפשו ואו ויחזרו חן חן לבם מה חתן להאזינם מחר . (יח) ולמה לא יקיה
 מיד לה חזר וידעי כי חוסי שחך ה' כו' ערס יחזרו והוא כי אין לך לומר בזמן הבית שהיה הוא
 יתבדך שכן חתו חך כי כיוון סתק שחן בדרך רק כוון יתבדך עם כל זה ככודו והשגחתו חמוד הוא
 על הארץ וזהו כי חוסי עם היות פה שמך ה' לבדך כהיוקע עליין עם כל זה חוסי על כל הארץ וזהו
 מעש רעים שנמלח עליין חלוי יתבדך למה שחחר . או שער הכוזב וידעו כי עם היות שחחר שמך ה'

פד * לַמְנַצֵּחַ עַל הַתְּהִיט לִבִּי קִרַח מִזְמוֹר : * מֵה יִדְרוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יי צְבָאוֹת :
 ג נִכְסְפָה וּגַם בְּלַתָּה נַפְשִׁי לַחֲצוֹת יי לִבִּי וּבִשְׂרֵי יִרְגְּנוּ אֵל אֵל חַי :
 ד גַּם צִפּוֹר מִצְאָה בֵּית וַדְרוֹר קָן לָהּ אֲשֶׁר שָׁתָה אֶפְרַחֶיהָ אֶת מִזְבְּחוֹתֶיךָ יי צְבָאוֹת

רוממות אל

לכך ואין מי שידק בו זה השם חלילה כי רם על כל אלהים אלה עם כל זה עם היוסף עליו שנסחבת מיום גלות הארץ אלה על כל הארץ משנית ומשפיל ומרים לאיש כמעשהו. או יאמר בענין מהאמר ר' שמואל בר נחמני שג' יקראו בשמו של הקב"ה לדיקים דכתיב כל הנקרא בשמי וכו' משיח דכתיב זה שמו אשר יקראו ה' דאקנו ירושלים דכתיב ובס העיר מיום ה' שמה אל חקרי שמה אלה שמה. ונצח אל העיני אמר אל חמרו כי אין הקב"ה מאלה צה"י כי אם בזמן שיקדש העולם ויקרא שמו בירושלים ולדיקים הם ישראל ומשיח כי לא כן הוא כ"ל כאשר אלה שמך ה' לכך ולא נקרא שמך עדיין בישראל ומשיח בירושלים כי אלה הוא כי עליון מכולם למעלה אלה על כל הארץ. או יאמר וידעו כי חוץ כתיב חבני אדם הנרץ לשריו עמו כי אלה שהפיל לעתיד והכניע כל העובדי כוכבים כי בחדין דקו כחדא כו' שאין ספק יכניע שריהם של מעלה תהלה וחס כל גוייהם כהחת אז בעשותך משפט כולל ידעו כי חוץ לרץ שרים או עומים כי שמך ה' גם בהיותך לכך אלה עליון על כל הארץ :

פד (א) רמנצה על הגתית כו'. (ב) מה ידירות ואמר ענין ידוע מרז"ל כי משנברא העולם נחמה הקב"ה ששהיה לו דירה בתחתונים וזה יאמרו בני קרה מה ידירות כו' לומר מה שיש

להפלא מחיבתוּך עם צ"ה של מעה הוא עם היות העולה הזה ויושבו חומרים ואלהי צבאות העליונים שרפי קדש רוחניים ועכ"ל חובבה משכנות העולם הזה שהוא דירה בתחתונים וזהו מה ידירות משכנותיך הם צ"ה של מטה החלוק למשכנות כנדע עם היוסף ה' צבאות שמה אלהי צבאות עליונים ועם כ"ל עממי ידירות משכנותיך אלה. או יאמר משכנותיך כמשמעו על צ"ה של מעלה ויהיה העיני בשם לב אל אומרו לחצרות ה' כי נכנס משכנות ואלה בחצרות והוא כי צ"ה של מעלה צברך של מעלה המוכון נגדו הוא כערך שבין הארץ אל הבית מעין האקו עמך בפרוזדור שהוא עולם התחתון כדי שתנסו למרקין שהוא העליון. ונצח אל העיני אמר המבורר הנה מה ידירות משכנותיך הם אשר למעלה בעולם העליון המתייחסים אל היוסף ה' צבאות כי הנה נפשי מידידות המשכנות ההם עושה עיקר יומר ממשכנות העה"ל הוא צ"ה של מטה הנקרא הארות של צ"ה של מעלה. (ג) כי הנה אם נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' הם צ"ה של מעלה לא נכספי עושה עיקר ממונו על עממה כי טוב לה אז בעלונה מזה העולם כי תעלה אל בית המקדש של מעלה כי אם כל מה שנכספה וגם כלתה אל התחתון הוא על גופי לבד ובשרי שעודנו בעולם הזה לא יצטר ממונו המאל צב"ה התחתון וזהו לבי ובשרי ירננו כו' כי על כן נכספה נפשי על הנחת הגוף. או יאמר בדקדק אומרו ירננו על חיון בחינת רנה ידבר וימשך גם כן פסוק גם לפור כי על פסוקים אלו וגם נשיח לב מה ענין בית אפור אפרוחים אל מוצחות ה' מה יסן ומה יכנס מפשה אפור כי לא צדעתי יעשה ורץ יתייחס צבור מלבי ואלהי אחר מעשה האפור וגם ימשך פסוק שאחריו והוא כי בני קרה מישידי המזמור הלו מבורכים צביות המקדש היו כשנבנה בית המקדש על ידי שלמה כנדע אך לא היו נכנסים בהיכל או בקדש הקדשים רק בעזרות אשר בחצרות בית המקדש. (ב) וזהו יאמר מה ידירות משכנותיך הם של מעלה ובית קדש הקדשים אשר אלה שוכן בתוכו. (ג) ועם כל זה נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' הם העזרות והטעם הוא על כי חשקה אל הנחת גופי שיזכה כשיבנה הבית לשורר גם בעזרה זה אמר מה שנכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' עם שהמשכנות הלו האיות נפשי ונחית שם בעלם הלא הוא כדי שלבי ובשרי ירננו אל חיו כי בני קרה היו עמידים להיות מבורכים בעזרות בית המקדש. (ד) ושמה תאמר כי לא מהכמה חשקה בהגהת הגוף אשר הוא צבר ולא רוח ולא יעשם מצ"ה כי אם הנפש ואם כן טוב טוב היה לה לחשוק אל משכנות ה' ל"ל אך לא יחאזה לבי ובשרי אל בית המקדש של מעלה כי הנה גם לפור הגרועה מבשרי מאלה צב"ה וגם דרוו מאל קן לה בלי ספק חוץ מצית המקדש ועם כל זה אני רואה כי חשקה לשית אפרוחיה חת מוצחותיך ומה יסן ומה יוסף לה לשית אפרוחיה שם במקום אחר כי הוא יסבךר הוא ה' צבאות של מלחמי מעלה וגם מלחי ואלהי אך לא אלהי אפור דרוו אך אין זה כי אם שאל עליון ה' מלפנו מבהמות ארץ נתן חשק בדבר עבשי צפור דרוו אשר דרכו ליקרב על מוצח ה' לשית אפרוחיה שמה כמתאיות להיות נשקיים אפרוחיה לשמים על מוצח ה' ומהו נשא ק"ו ומה האם אפור קלה אשר לא שיה ולא שיע לה ולא דעת אל חשקה נפשה להת אפרוחיה אל מוצח ה' ומה גם עתה לבי ובשרי שיתאוו לרנן שירי זמרה צבית המקדש אל חיו כי לא תבצר הלאה גם לגוף בשירי זמרה לה' בחצרותיו והנה הדבר הזה הוכחה הוראת מאל צורא כל כי דבר גדול הוא גם בית המקדש של מטה ואשרי אדם זוכה לבא צו. (ח) ועוד פעם בני אל תחומי והוא כי אשרי יושבי ביתך בעולם הזה צבית המקדש של מטה כי בזכות זה יזכה גם לעתיד בעוד יתללוהו בלה וישיבה היא בגוף ונפש. (ט) או שער הכתוב במס בפסוק זה גומר הקל וחומר שאומר הנה גם אפור עם שמהאה בית מולא עם כל זה חשקה בעצמה לשית אפרוחיה חת מוצחותיך עם היותו יסבךר אלהים צבאות של שרפי קדש

מִלְּבִי וְאֵלֹהִים : אֲשֶׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עִיר יְהוֹלִיךְ סֶלָה : י אֲשֶׁרֵי אָדָם עִזוּ לוֹ בְּךָ
 סִסְלוֹת בְּלִבָּבָם : י עֲלֵבֵי בְּעֵמֶק הַקָּמָא מִיָּגוֹן יִשְׁתַּחֲוּוּ גַם בְּרִכְוֹת יַעֲשֶׂה מוֹרָה :
 י יִלְכוּ מִמֶּדֶר אֶל תֵּל יִרְאֶה אֶל אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן : י אֱלֹהִים צְבָאוֹת שִׁמְעָה תְּפִלָּתִי
 הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה : י כִּנְנֶנּוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהִבֵּט פָּנָי מִשִּׁיחָה : יא כִּי טוֹב יוֹם

רוֹמְסוֹת אֶל

וגם הוא מלבי ואלהי שבת"ש מראוי לחזק שאלתי נבית המקדש הלוה וגם ככלל הלמוד הוא כי מקל וחומר
 ילוח להפוך כ"ה הלז כי ומה אם הלאמר שאין לה נטרון אל היותם יושבי ביתך חזקה לשיחוד אל מוצרך ה'
 ועם כל זה כדבר שסבי השקף ומהם אלהותיה אל מוצרך ה' (ה) ומה גם עשה כי יש ללמוד ולומר כי
 אשרי יושבי ביתך הוא בן החדש כי הלא יחי' כעצו נודעו כי עוד יתלך סלה בזכות ישיבתם סה נבית
 המקדש של משה וכו' ידבקו עמה : אשרי יושבי ביתך כו' מלבד הלמוד נש' הלא עוד יתכן להחשיבו עם
 הכתובים שחזרו נבטם לב אל דברו בפסוק הזה כלפון רבים וכשחזרו נבטון יחד ופ' שחזרו רחשו לטון
 יחד וסופו לטון רבים ופסוק השלישי רחשו לטון רבים וסופו לטון רבים וסופו לטון רבים וסופו
 לטון יחד והוא כמה שחזרו ר"ל נבית המקדש נקרא עזו ופעלו נחמר ונכרתי את גילון עושה והוא כי
 ר"ל למדנו בפסוק אשרי נשוי פסע וכו' אשרי אדם וכו' שהשני עולה על האחד שחזרו אשרי נשוי פסע וכו'
 אך יותר מאלו הוא אשר לא יחשב ה' לו עין שלא הולך להכבד על דרך זה ויחמר אשרי יושבי ביתך וכו'
 שקנו האומר על ידי היותם יושבי ב"ה . (ו) אך יותר מאלו הוא אשר הוא בעלמו ב"ה וזה אשרי אדם
 ששוי הוא ב"ה לו והוא יש לו עמו ב"ה הלא הוא בהיותו כך שהוא מרפנה הליך בלפון שסם עמך כחצות
 שכן סם המרפנה וההפך יהיה כי הנה הלו והלו מסלות בלבבם ששתי מסלות ודרכים שיש לזדיק בלבתי
 מהם השולל אחד בדרך יסר ואחד בדרך גיהסם להעלות בזכותו קאת מלמד שם וכל הלו ב' המסלות הם
 בלבבם שמהרהרין בלבם בחיזה דרך וילוכוהו כי לר להם פן יאחזו חו יטערו כר"ל סהים מלמד רחומר
 אשרי יושבי ביתך דרך מולכין אחי וזהו מסלות בלבבם . (ז) וההפך הוא כי הלו שחזרתי בלפון רבים
 אשרי יושבי ביתך כשהם עוזרים בעמק הפסל הוא גיהסם משני יסחורו שאין להם זכות להעלות עמהם הלא
 על ידי נבית סהם נבית והם רחוס לוחם נוכים ונוכים עמהם כשלהל משה ה' נפשו שמה רחית אותך
 נוכים ונבית עמהם וזהו משני יסחורו בין הושטס סם והעוזרים אך זה עמו לו כך שהזכרתי בלפון יחד
 אשרי אדם עזו לו כך זה אין לך לומר שלרוב זכותו לא יטערו לבנות כי אם שגם ברכות ועשה למה שהוא
 מורה לישיבי העמק דרך לעלות עמו משם כי בזכותו ומשפיע אחריו ועולם מגיהסם בלי נבית רק שמורה להם
 הדרך שילכו עמו והם יבדקוהו עד עשות לו מעשה ברכות שיעשה עו . (ח) ועוד הפרס שני כי הריכס
 סעד מנ"ה בעלמם לא יעלו מיד אל המנוחה הגדולה אל המקום הנקרא טון של מעלה רק ילכו מחיל אל
 חיל כהדרגה מחיל מדרגת נדיקס אל אשר נלמדה מהם אך היחיד הנו' שמו לו על מיד יעלה ויראה אל
 אלהים בלבב : (ט) ה' אלהים צבאות כו' הנה יש מלאכים מיוחדים לשמוע ולהעלות תפלה ויש אשר רב
 זכותו והוא יתקד בלפון השומע לו וכן זאת בקשה בני קדש ה' אלהים כו' לומר עם היוקר ה' אלהים של
 לבנות העולם כלה אשר בלבנות יש מקשיבים לקול תפלה עם כני זה לא תרחיק מהיוקר שומע בעמך תפלתו
 ואשרי שומעך לא תאמר הכי שמעתיך כןך מדבריוך רק האזינה למה שאהיה אלהי יעקב כי כך עשית לו ששם
 ששכרתו והמרה לו והיטיבךך אל האדמה הזאת כי לא תעזבך כו' וכן שלה לפניו מהנה אלהים למדנו עם
 כל זה לה נמנע מהקשיב בקול תפלתו כלומרנו הולתי נח מיד אחי וכו' והוא כי ערבים עליו יתבדך דברי
 דודים והיו סלה שאף אחר ששמעת ועשית תמיד הקשיב והשמע ענין הכתוב הלאנו על פסוק תחת
 לכו עו' : (י) כנננו ראה וכו' מהלה פני אלהים הוא מדת הדיון ואומר צבואך לדון מנמו הוא עם ה'
 בעל הרהמים ראה אלהים וכו' כי מלבד מה שאמר דוד והנה ה' מן צדי גס על זה מפרס אחר כך כי
 שמש ומנן ה' אלהים כהבד נבחר כס"ד כי את ה' קרא מנן וגם אחר כך הבננו פני משיך שחשייע לנו
 זכותו בלפון שעל ידי כן תהיה לנו רחום דיון ולא שעל ידי כן תרפה ידי מהשוכה על סמך זה כי הלא כי
 שיש יום וכו' . ולזה אל העין נזכרה משנת ר' יעקב העולם הזה דומה לפרוודור צפני העולם הבא החקן
 עמך וכו' הוא היה אומר יפה שעה אחת בהשוכה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא ויפה שעה
 אחת של קורת רוח בעולם הבא מכל חיי העולם הזה עד סוף . ראוי לשיח לב שאלם הכונה הוא שעולם הזה
 הוא עולם המעשה ושם עולם הסבר יאמר פסוקים ולא ימשל אבל פרוודור ופרקלון וכן מה שפרסם החקן וכו'
 היה מנן מעליו ועוד לומר הוא היה אומר אך מקובל אל הקודם כי בלפון הוא היה אומר דרננו לפדס
 שהקשה לו קשיה בקודם ואומר אל תחמה כי הוא היה אומר כך וכך שעל ידי מה שהיה אומר יתורן האומר
 כי למעשה חיל ועוד אך יאמר יפה שעה אחת וכו' שאין המעשה מסוג הסבר לומר שיש מעט מעשה מכל
 הסבר והענין בעלמו הלא כמו זר נחשב ועוד אך כוהר דבריו כמה שמוסף ואומר יפה שעה ה' של קורת
 רוח וכו' . אך חמנה הנה אין דרך תשובה לחדם אם לא על ידי זכור יום האונת להיות ענדו תמיד וכמהמרנו
 על פסוק החיים יודעים שימותו וכו' ועל פסוק מן גבר יהיה ולא יראה מות וכו' שהוא מן גבר יהיה בשולל

בְּחִצְרֵךְ מֵאֲלֶף בְּחִרְתִּי הַסְּתוּפָה בְּבֵית אֱלֹהֵי מְדוּר בְּאֶחָלֵי רִשְׁעֵי יי בִּי שְׁמִשׁ

רוֹמְמוֹת אֵל

הזה ולא יהיה תמיד רוחה לפניו מוח שיוכל להיות מולגל נפשו מיד שאלו מלה כי גם שבלעדי זה אפשר ישוב בהשבוה לא יהיה השבוה מעולה כל כך שהספיק למלט נפשו מניבוסה כלה כי לא יבצר מהיות שם ימים או עבור להחסר הלאה שירי השמתו והנה לזה יש חומר שוב יום ה' לפני מיהתך ומקשו בגמרא וכי ידע השוב כמה היי וחרוה ישוב היום שמה ימות למחר בהפון שהכונה שהתי יתן חל לבו שהיוו כי יום ה' וישבו בכל יום על זה ב' ר' יעקב ואמר לא כדברי האומר שחעלה על רוחך שחייך שיעור יום כי אם שחייך שחייך לך מהחיים רק כשיעור כניסה מן הפרוזדור לטרקלין וזהו העולם הזה דומה וכו' על כן תמחר תחיש בכל עת לגמור תשובתך בשעה ה' להרהר תשובה וחרטה ותקון בכל פרטים ככל האפשר כי אם לא תפער רק שיעור יום אולי תחרפה במלכתך נמא' כי באומרו התקן עמך וכו' הוא פירוש אל האומר לומר מה שאמרתי העולם הזה דומה לפרוזדור פירושו שהתקן עמך כשיעור שיש כדי שתכנס וכו' והוקפסה למח' כי הלא טוב טוב היתה כפרת האומר שישער יום ה' או יותר שעל ידי חושבו שיעור בלתי קצר כל כך יחיישב בדעתו לתקן מעשיו בצפא מחפוש משא"כ בשערן שעה קלה שבחפון הגמורין הזה לא יפנה לעשות תשובה רחוקה על כן אמר אל תחמה על מחמרו זו כי הלא אולי תעמימי כי הוא אומר יפה שעה אחת שהוא כשיעור הכנס והפרוזדור לטרקלין מכל היי העולם הבא והענין כי בעולם הבא יש ב' דברים אחד הריכות הימים ב' התענוג והקורת רוח. ונבא אל הענין אמר לו יצויר היות שם חורף ימים בלי תענוג בצהינה זו יפה שעה אחת בהשבוה פה כי בשעה מרובה זכות ויתקון מה שאין כן שם שמי שטרה בערב שבת יאכל בשבת וזהו מכל חיי שהוא בצהינת מניאות החיים הרוכים אך אל תחשוב שעל בחינת התענוג שבחיים הם אמרתי כי הלילה לי לומר כן כי בצהינה הריא יפה שעה אחת של קורת רוח וענוג העולם הבא מכל חיי העולם הזה. כלל הדברים כי עם היים טוב לגבר להשוב שיש לו יום חיים לשוב בו יותר טוב הוא לחשוב שהוא הפרוזדור שלפני הטרקלין. (יא) וזה החשוב כוון המפורסד לומר עם היות כי טוב יום בחצריך הוא העולם הזה שהוא הצהרות שלפני טרקלין העולם הבא שקורא לעולם הזה תהרות ולעולם העליון ציט' כענין שחוליה ציט' ה' בתהרות אלהיו יפריחו שכתבו שהוא כי למה דריך דומה לחילן שהוא נעוץ במקום טרה שהוא בעולם העליון ונפשו הוא גופו נוטה ומפריה בעולם הזה וזהו בתהרות אלהיו יפריחו. ונחזור אל הענין אמר עם כי טוב יום בחצריך שהוא בציט' ה' שישער שיש לאדם בעולם הזה הוא טוב מאלף בעולם הבא בצהינת מניאות החיים כי כאן הוא מרובה בהשבוה ומ"ט ועם חין ריחה שהוא כפרת האומר שוב יום אחד וכו' אך חיי לא בחרתי בהשערה זו כי אם בחרתי הסתופף ציט' אלהי שהוא החשוב עממי כאלו חיי בסף ציט' ה' שהוא כפרת ר' יעקב לשער שאני בפרוזדור שלפני הטרקלין ובהרתי כשיעור הקצר הזה מדור בזהלי רשע שהוא שחם הייתי עולה על רוחי שצני וצין המות יש שהות יותר מזה הלא תחרפה מהתשובה וימאל היצר הרע מקום להחטיאי ומכל עון אשמה שאשמה יששה מסך מדביל צני לצין אלהי כד"ה עונותיכם היו מצדילים ציט' וכו' ובהשעות עון על עון נעשה מסך על מסך שהם כהלים על עושיהם נמאל חשב הוא בלתי טהור מעונות שהוא דר בזהלי רשע שהם אלהים שנעשו מהרשע וזהו בחרתי הסתופף שעל ידי כן חיי מסלק כל מסך עון מדור בזהלי רשע אם הייתי מתמהמה מלידתך כמדובר ושיעור הכתובים שאמר האומר למדת הדין שיראה מגנוו הוא שם הרהמים וגם זכות משוה דוד שהיה ציני קרח חיי אומר זה להבטחך על כן ולהרפות מהשבוה כי הלא כי טוב וכו' בחרתי הסתופף וכו' שהוא גדר תשובה גדולה. (יב) ומפרש ואומר מה שבקשתי את שם אלהים שיראה את מדת ה' לרחם צדין הלא הוא כי טוב להיות מדת ה' עם מדת אלהים ולא אלהים לבדו כי הנה שמש ומגן וכו' שהוא כושל מיי שהוא לפני שמש שמכה בו ולהיות נסתר מהמחור שם מסך למגן מהבחת השמש כן הוא ה' אלהים ששם אלהים ישרוף את הירוק את הירוק וכו' ה' מגן לו ושמה האמר האם שם ה' יוותר לנו מעשוינו חיי אפשר כי הלא שופט כל הארץ יששה משפט ומאל דאמר קב"ה והתן ויחרו מעיו לז"ה מה שיששה הוא כי חן וכבוד וכו' כי ג' הטבות יששה שם ה' ה' כי יתן המות שצני קונו כמאמרנו יום יום ותנונו לתן ולהסד בעיניך כו' וגם יתן כבוד כי מה שיהא נגזר עליו מיסורין וכיואל יתן לו דרך כבוד ולא צדיווי. עוד שלישית והיא כי לא ימוע טוב להולכים בתימים שאם יהיה חוש הולך תמים מהר מהטעם אך לא יהיה לו זכירות לעשות כל מה שהיה אפשר לו לעשות כי על פי מדת הדין ימועו הטוב ממוזו אך ה' לא ימוע טוב להולכים בתימים והוא ענין ותוהו את אשר האון שאמרנו רז"ל שאומר גדול הוא לתת למי שאין לו חף על פי שאינו הגון שהוא למי שאין לו כי הוא שבעצרות און לו אך חין לו זכיות כי הלך בתימים כי ה' יחמו לא מדת הדין. (יג) ואשר אמרתי והצט פני משיחך הלא הוא כי ה' נבאוח אשני אדם בועה כך אשר מדה זו היתה בשלמות כדוד כי היו פלגהים בחרבם על ראשו וברוב בטהונו חסף ידיו עד ירחה לעדה ברהשי הכתובים שהערה למות נפשו כמ"ש ז"ל שאמר את וימיהונו נמות זכאים חיש כזה זכותו יעמוד לנו על כן אמרתי עליו והצט פני משיחך. (יד) או יאמר כי הנה אמרו רבותינו ז"ל על פסוק שמהתי בתימים לי כו' שלפני הדור היו אומרים לדוד מתי יבנה צ"ה ולך שמה והיה כאומרים לו מתי תמות כי ידעו מהמרו יתגרך האומר רק אחת לא תבנה הבית כי אם בך כו' ועם כל זה אמר שמהתי עם היות דבורם וכונתם שלא בטובתי כי

בְּנִשְׁאֹתָ עֵינַי עֲמֻךְ בְּסִיטָה כָּל חַטָּאתֶם סָלָה : י אֲסַפֶּתְךָ כָּל עֲבֹרֹתֶיךָ הַשִּׁיבוֹתָ
 מִחֲרוֹן אַפֶּיךָ : ה יִשְׁרְבֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְהִפָּר בְּעֵסֶךָ עֲמֵנוּ : ו הַלְעֹלָם תִּתְאַנֶּף בְּנו תְּמִישֶׁךָ
 אַפֶּךָ לְדֹר וָדֹר : ז הֲלֹא אַתָּה תִּשׁוּב תִּחְיֵינוּ וְעֲמֻךָ יִשְׁמַחוּ בָךְ : ח הֲרֵאֵנוּ יְיָ חֲסִדֶךָ

רוֹמְמוֹת אֱל

הגלות החיל הזה היה מר לנו מה מה שנתנה הגלות הלזה מלפניו את שיבת ליון מאשר היה בשיבתו מהרבה
 ראשון וזה בשלשה דברים א' כי אז הויהסר לחשב את הקץ כי לא הארכתה כי אם עד רצית ה' אתך בלבד
 עד הפוס דעתה וחרן את שבתותיה אשר לא שבתה בשבתותיהם שהם ע' שנה בלבד מאשר השנים שביטלו
 שמוטין ויובלות ומיד שבת שבת יעקב והב' כי אז שבת וכו' והוא כי לא אמר השיבות כי אם שבת והוא
 מהלכתו במזמור בשבט ה' כו' כי כעס שבו ישראל שבה שפניה לקומה וז"ל שבת ולא אמר השיבות שהוא כי
 שבת אחת תחלה ויחר כך שבת יעקב כי בשוך תחלה היה לך עת רצון ויהי זה לנו משר לעזור להשיבונו
 שלימות כי לא הארכת עד נהיה רחיים וכעס ישראל נכנה כי אם בעוד שהיינו מתאחרים לתואר יעקב השיבותנו
 וזהו שבת יעקב . (ג) וכן בגלות ב' במדי הטיפת הסדך ומה עשית כדי שלא ישכחו השמותינו לבלתי יבנה
 בית מי עם היותו מחייהם לתואר יעקב ולא לשם ישראל ומה גם כי היה על ישראל עון הגלם שעליו היו
 מתחייבים כלים במדי מלבד השמות אחרות הלא הוא כי נשאת עון כו' והוא כי אז היה על ישראל עון מיוחד
 והוא כי השתחוו לאלים נבוכדנאצר והלוי היה מחשיבו יתברך להם עון היה עושה בהם כלים כחמאר תלמידיו
 רבי שמעון בן יוחאי הלוי חמרו שנתחייבו כלים על שהשתחוו לאלים ועל ידי חטובם ששאו אז ישראל על
 ידי נאדרי והאחר נשאת חומר שבו שהוא מיוחד ושאר חומר העולם כמסקת התורה בעל ידי חטובם
 מיראה כאשר היתה אז מיראת גזירת המן וזוהוה נעשים כזכיות והעשת הנשאר לכל אחד מהם ככותיות
 בכחו לבל יחשב שהוא מאמר רבי שמעון בן יוחאי לתלמידיו שאמר הקב"ה הם לא עשו אלא לפנים גם אני לא
 אעשה אלא לפנים . (ד) וגם בגלות יון הטיבת הסדך כי אחר שהתפשטה עברתך והיתה פועלת בהיכל ובהם
 ובגלותיהם אספה כל עברתך והאף אחר שנתרה לפעול השיבות מהחרון שנתרה את אפך וזהו השיבות מחרון
 אפך שהוא חסד עוים כי על כן שיבת הוא יתברך את פנתם שהספיק זכותו להשיב חמתו אחרת אחר שהיתה
 כפר פועלת בישראל וזהו השיב חמתו מעל בני ישראל . (ה) על כן בגלות המד הזה הרביע עשה חסד
 והיה לומר שבני עשות חטובה מנאלו או אפסר או מאליו או על ידי חבלי משיח כחומר הפעם אללו כמה
 מקומות אך החסד אשר נשאל עשה מאת ה' הלא הוא כי הלא מדרך הוא כי בא ליער משיעין אותו והנה
 בכל שאר זמנים ראו הוא תעשה כך אך בגלות האחרון הלז אין ראו להמתין מלשיענו עד נתחיל או תחלה
 כי אם שובנו אתה ולא תיחל עד נתחיל כי הלא אתה אלהי ישענו כי כך תלויה חשונותנו כי אתה עמיד
 להשיבונו ברוך ולהביענו ושעה אחרו מעתה ואם עדיין אין אלו רחיים לך עשה בשביל נחת רוחך והוא מאמר
 רבותיו ז"ל כי בכל עת שמביט הב"ה בביטו שהוא חרב ובתי ע"ל ובתי מרטיחות ציבון מיד כועס כו' ואם
 חשינו שבתובם יופר אותו הכעס כי יחוקן הכל וזהו והפך וכו' או יאמר כי הנה בספר הזהר על פסוק נלה
 לא חתוק קום בחולת ישראל אמרו שפרושו כי אומרים כנסת ישראל אין הפעם הזהת כרחשונה שקמונו
 מעמנו כי אם אתה ה' תבא ותקומנו ותשיבו בעמך וזהו לא חתוק וזהו לומר מעמנו והנה אין ספק כי
 דבר זה כדאי לשיכעס הוא יתברך על הדבר בצומו שהוא שלא לפי כבודו על כן יתכן שאלו אומרים בני
 יתברך שובנו בעמך עם היותך אלהי ישענו ואין לנו זולתך ועוד בנתנו כך כי גם זאת נבקש מנך ותעשה
 והוא והפך כו' והוא בהיבט מאמרים ז"ל ב"ב כי כאשר בא יעקב להר המוריה משמחו יתברך שבה אהבונו
 לביתו הפך כעסו עם חסריו והיותן הם שני המלאכים שהלכו להפך את פדום וכעס עליהם הב"ה וגזר שלא
 יעלו למחילתן על אמרם כי משחיתים אנהו ואז החרס לעלות למחילתם וזהו והנה מלאכי אלהים עולים עד כהן .
 ומעין זה יתכן יאמרן פה ישראל מיחיל הגאולה הלוי יתברך שובנו אלהי ישענו לא בית מלוקך הר המוריה
 וכל כך שמתח ויערב לך בראש אל ברוך שאל אזה כעס יפ לך פחד כעשך עמו והוא כאשר היה מאז
 שעם יתקב שבה אל ביתו הפך כעסו עם המלאכים : (ו) הַלְעֹלָם תִּתְאַנֶּף בְּנו כו' מוכיחים ואומרים בני
 הגלות החרון והמר הלזה הלעולם חתוף בנו אינו מנודתך חלילה כי אם תמשוך אפך הוא לדור ודור שהם
 על שלמים ועל רבנים בלבד וזהו לדור שהוא מדור א' לדור אחר וגם דוד שהוא דור שלישי וצו"ו התוספת
 שהוא דור אחר אך לא לעולם חלילה וא"כ ודאי שאין כוונתך להחתיף לעולם . או יאמר הלעולם חתוף בנו אי
 אפשר כי הלא מה שאמרת שתמשוך אפך שעם עמלק הוא לדור דוד ואם לעולם חתוף נמנה שהוא עד עולם :
 (ז) הֲלֹא אַתָּה לָבָא הַלְעֵינ מְסִירָה מֵאֲמָרֵם ז"ל כי בזמן תורה אמרו ישראל לעולם חתרו רחוקים
 ההפך שכן מעשם מפי הקב"ה למעשם מפי משה אמרו לו משה רבינו הלוי יגלה לנו פניה אמר להם
 משה אין זה עתה . אלא לעמוד לבא היינו דקצבו והסירותי את לב האהן ומצברכם וכן חז"ל עמיד הקב"ה
 להיות רחם חולה ללזיקים והוא עומד ודורש להם תורה כו' והענין כי אז נהיה כולנו נביאים כי מלבד מה
 שהפסוק וזהמנו גם יצר הרע לא יהיה בנו כי נהיה כולנו קדושים וטהורים בחופן שלא נעקר לומר שידבר
 אדם עמו וגמשה ואל ידבר עמו אלהים . כי אם שבו יתברך נשמת כי קדושים נהיה כי קדוש הוא ולא

וַיִּשְׁקוּ יְשׁוּעָה וְיִשְׁקוּ : יֵי אִמַּת מֵאֲרִיז תִּצְמַח וְצִדֵק מִשְׁמַיִם יִנְשָׁקָה : יֵי גַם יֵי
יְתֵן הַטּוֹב וְיִאֲרִצֵנו תֵּתֵן יְבוּלָהּ : יֵי צִדֵק לִפְנֵי יְהוָה וְיִשֶׁם לְדָרֶךְ פְּעַמָיו :

רוטמות 84

המון העם להסדיו ולא יגזר דבריו שלום בעיהם כלומר מי יקו וכאשר השלים ב' אלה שהוא בנת אמת
בלחץ כאשר בחר כך את חלבו כי ידבר גם שלום אל עמו כו' שידבר ויגזר שלום בעמו כי זה הרעעה והיו
בעורו חסד וצדק ואמת שניתן בלחץ וגם שלום כי בזה ואל ישבו לכסלה הוא כסילות שנתה חסד המחצפת
ביתנו ועודנה אמתו. (י) ושמה האמרו הלא תחלה לריך ישעו של ה' המזכר היא גבולה פנימה בחשבון בחרצו
וע"י כן נוצע ונשעו כל האמור כי בכמה מקומות מצינו כי יבועהו בל הקב"ה וישעוהו של ישראל לזה אמר הנה
זה אך קרוב כלומר כמעט קרוב הוא ליראיו של ה' המזכר ישעו והבדל שהוא לשכון כבוד בחרצו שהוא גבולה
פנימה באמת ע"י השלום האמור. (יא) ופירש דבריו ואמר שהענין הוא כי חסד ואמת נפגשו נלמד זו את
זו חסד אומר יברא ואמת אומר אל יברא וכן צדק ושלום נקבו בשם המחלוקת צדק אומר יברא שלום אומר
אל יברא כמאמר ז"ל שהוא פירוש הכתוב. (יב) והנה כת חסד ואמת נקבה מחלוקת כי אמת הנה פבר
מאריך תלמה שהוא זכות עסק תורת אמת שבלחץ הולמחה מן האריך כענין לאל גואר עלי בכל משפטי התורה
גנבים וגומרים מהאריך וזהו אמת מאריך הולמה הכי נתקן הקשרוג האחד של חסד ואמת ועדיין צדק המשמים
נשקף לראות היש שלום בלחץ להתחבר עם הצדק כאשר היה לאמת עם החסד להתחבר עם שלום בלחץ כלומר
ועל כן שאלתי ממה ה' כי ידבר שלום כו' שיתקן בלחץ כמאמרנו על ונחתו שלום בלחץ. (יג) וחזרה הדריך
יתן ה' שלום בלחץ הלא הוא כי גם ה' יתן כו' לומר מה שחמרתו כי ידבר שלום הוא כי גם ה' כמו שנתקן
אמת אלה יתן ג"כ הטוב שהוא כי יפחה לוארו העוב את השמים שהוא מו"ל בדרך ר"ה כי פשטן ישראל
צדיקים האריך שמה מים הוא הכרה לזוטים וכפחה צדיקים פותה את אולרו הטוב את השמים והוליה
והולמחה ברכה רבה וע"כ יתקן השלום שחרצו לה מולאה כאשר בהקללה ע"י חסד שחרז"ל שפחה מוליה
דברים ארוכים ויחשים פרעושים קוליס דרדרים וזרעים חשים ומוליה זמין חמר כי כאשר ה' יתן הטוב
חרצו לה חתן רק יבולה שהוא מה שמוכילים לה בלבד וגם יתכן ויכלו בלא חתן קש ומזן רק חטה שהוא
מה שמוכילים לה בלי פסולה כענין יהו פסת בר וזכה תפלה החמידה ולפסות השלום והוא אשר חמרתו כי
ידבר שלום שהוא ע"כ. (יד) וזכה צדק שהיה משמים נשקף עד יהו שלום בלחץ ליומא בלחץ עם שלום
עתה צדק לפיו יהלך משמים ללחץ וישם הצדק לדרך פעמיו של שלום כענין מעשה הצדקה שלום. (טו) או יהיה
ענין הכהובים מענין זה בדרך הארת וצדק בו מלה אך קרוב כי לשון אך לוינה לצדקה בעצם שהוא בכושר
מאמרו ז"ל כי הקב"ה עם יבראל ידמה לתקן שמואל לחרוטה ב' תבטיסין והאחרים ב' אחרים וכל עוד שחיל
שומרת את שלה הם הוא מעמיד לה את שלו כך הקב"ה נתן לישראל חסד ורחמים וישראל שני תבטיסין אחרים
והם צדק ומשפט כמה ד"ה כי ידעתי למען אשר יזכה את בניו וכו' לשנות צדקה ומשפט ועשה האורוסין
בחרצנתן שנאמר והרשעתך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים וכשכדו ישראל שני תבטיסיהם נעל הקב"ה את
שלו שנאמר חספתי את שלומי כו' את החסד ואת הרחמים עד יתקנו ישראל את שלהם שניון במשפט תפדה
ושביה בצדקה אז יחזיר הוא יתבדך את שלו כמאמרו במאמרו ז"ל. ונבוא אל הענין והוא כי עמנו נפש בני
הגלות החול הנה המר והגממה אשר ביניה גולתו הוא שנתה חסד כעוד ע"כ בזהו נפסס אומרים הלא כל
אומתנו מוכנת לקנות שלמות עד הפגת גבולה שמשמשה מה ידבר האל ה' וזה חסד וברחמים מהחו וע"כ
ירמוס בחרמים חלו אל ה' שהם שתי מרות חסד ורחמים כעוד וכמה הייתה משתלת עד הגדר המזכר הלא
הוא כי ידבר שלום דרך כלל אל עמו ואל חסדיו וזכה אל ישבו לכסלה הוא כסילות שנתה חסד ונוצע מהגלות
כי יתרחש הנגע. (יז) משיבה רוח הקדש ואומרת מה להם לבקש מאת האלהים יתן להם שלום באופן כי מה
זכות יחשב לנו כמה שהאלהים עושה ואין זה רק שיראה להם כי רחוק הדבר מאד לתקן הם ע"י שלום
והלא ישעו כי אך קרוב ליראיו ישעו חפילו ישעו הכפיה מהגלות לשכון בחרצו קרוב הדבר ליראיו לשבוחו וגם
ישועת ישראל רמזה באמרו בחרצו כמפורש בקודם. (יח) ואך הוא קרוב הלא הוא כי הנה חסד ואמת
שפסס הב' של הקב"ה כי אמת ורחמים אחד הוא נפגשו ונחמחדו להיות לישראל מהחו יתבדך פסלצק ושלום
ישעו שמים של ישראל נשקף והדבקו כי משפט הוא שלום כמה ד"ה אמת ומשפט שלום פעמו כו'. (יט) ולכן
יראיו יתבדך זאת ישעו שלמה מאריך תלמה כי ישקפו בלחץ בתורת אמת וגם ישעו צדקה השולה היא השממה
כמאמר מונבו חמי גנחתי למעלה שנאמר וצדק משמים נשקף. (יג) וע"י עשות שתי אלה גם ה' יתן הטוב
מאולרו הטוב מן השמים על מה שצדק משמים נשקף וחרצו שלמה מאריך תלמה חתן יבולה וע"י ברכה היאת
יהיה שלום מאולרו ע"י משפיעם ולא תהלו מה' כי ידבר שלום. (יד) וע"כ השכון כבוד בחרצו כי צדק
לפניו של כבוד המזכר יהלך משמים עם השפיה שעתה גם הוא שם וישם לדרך פעמיו הכבוד המזכר לנח
לשכון בחרצו כי אין מעכב כי השלום ישעו גם הוא :

תפלה

למורה יראו שנאי ויבשו פי אתה יי עזרתני ונחמתני :

פז * לבני קנה מזמור שיר יסודתו בהררי קדש : = אהב יי שגרי ציון מבל משכנות יעקב : * נבכדות מדבר בך עיר האלהים סלה : * אוקיר רהב ויבבל לידעי הגה פלשת וצור עם בוש זה ילד שם : * ה וציון יאמר איש ואיש ילד

רוממות אל

כי יבשו ויבשו בתשובה ברחום כי אתה עזרתני להגל מהם ונחמתני בצובה שהעשה עמי כנחמתי על צרתי או על הצובה שחלה עתיד להסיב לישראל לעתיד שיהא נחמה על הצרה כד"ל נחמו נחמו כלום אשר חמו כו' דוגמת הצובה העשה מעשה חום כי כי תפיל עלי עובה שחיהו זה נחמה אשר שבעתו והשאר כקודם . (מו) או פנה אלי וחמי דרך קו והוא תנה עורך אשר חוששני בו כנחמה לעבדך שלא תנכה זכותי אשר עבדתיך רק למה שחאו בן אמתך היא רוח כי לא תהיה תוחלתה וכנחה הם יעומי שאלו . או יאמר השם שהיה לך לשעול על ישראל העריות תהו לי שיהיה לי על עורך חייבי והושיעה לבן אמתך רוח הגו' הוא פרץ הוא עינד הוא מלך המשיח כנודע ממש"כ אם יהרגי שאלו שיתקלקל הדבר וזהו והושיעה לבן אמתך :

פז (א) לבני קרח מזמור כו' למה שעיני זה הוא לבני קרח הוא מזמור וסיד והוא כמאמרם ז"ל על פסוק מזמור לחפץ האלהים זהו גויים כו' קיום מצע' ליה חלל משל לעיניה שהלכה לשלוב מים מן הבור ונפל הדלי והיתה בוכה שלא היה מי שיעלה לה את הדלי בזה גם מלך והשקפה מעל פי הבור ונפלה לחוכו שלשלת זהב מעל זאורה החחולה בעלת הדלי לרקד ולומר חמרו לה עד עתה היית בוכה ועתה מה לך הזמירי חמרה עד כה לא ה' מי יעלה הדלי שלי כי אין דואג עלי אך עתה מי שיעלה שלשלת בת המלך על פי דרכו יעלה הדלי שלי כן בני קרח שאסף מכללם היו בוכים על עצימת אביהם בהרץ בחמדם מי יעלה לנו את חביונו אך בראותם שבעו בהרץ שערי צ"ה כמאמר הכתוב שבעו בהרץ שעריה ההחילו מזמורים פי מי שיעלה השערים יעלה את אביהם וזהו מזמור לחפץ אלהים זהו כו' . וזהו יתכן יאמרו פה בני קרח למה שפחת מחמדם הוא ארובה ה' שערי ציון חלה היות את הגוים יעלה יד בזה כי בן הוא אומר שפס' ה' להבחיח הומת בת ציון כו' שבעו בהרץ שעריה והנה בזה מגיד מעלת קדושת הארץ ששעריה השוכים לפניו ית' וגם זו צורה לבני קרח שיעלה אביהם כששערים כמדובר ועל בני הדברים נאמר לבני קרח מזמור סיד לומר למה מזמור זה הוא לבני קרח הוא מזמור ושיר אחת על קדושת וחיות הארץ שנית על הגווע אלהים ואמרו אל יעלה על רוח השומע ישמע מחמרו זה שמה שהיו עושים עיקר הוא על מה שמתבך לנו על דבר חביונו כי הלא נעיד כי יסודתו של מזמור זה ושקרו שעליו יסודתו לא בשביל הגווע לנו היא רק בשביל הררי קדש להורות חובתם אליו יתבך . (ב) והתחיל ואמר ארובה ה' שערי ציון שחמל עלימו כל ישלחו יד בזה מכל משכנות יעקב שפחת בזה יד והוא כנודע מהזו"ל על דבר שחלקו כבוד לתורה בענין כרסת הארון . (ג) והם האמרי ילן אם כל הררי קדש של כל ישראל נחשבו לפניו ית' מה יתרוני על כל דעי השוף כי את עלתם על כלם כי הלא שמים הגה קורחותיך אחת כי הלא הנכבדות הן נפשות עם בני ישראל מדובר בך כי כל מקום שיהיו מדובר בזה בך וממך . שנית כי נקראת עיר האלהים כלה שלא בלבד שנית המקדש קיים אלא חף אחר הפרבן שמו יתבך נקרא עיניך כי הקראת עיר האלהים כלה ולא נשתלק ממך שם זה גם בשולק שניה בחורבן . (ד) והביא רחיה אל אומרו וכבדות מדובר בך כמעט מהחוש ומפרכס והוא כי הגה הפסוק משולל הכנה מתישבת אך יאמר הגה ישראל נחישבו ברהב כדו"ש שהם וצבאל שבעים שנה ועם כל זה לא נעשה חיובתם מוצם ומדליותם כמקום הרבנות ליקרא מלכים או צבליים מה שאין כן יתרומות כי בהיותם שקושים שבעים שנה או יותר בעיר אחת שאינה מולדתם יתערבו בבני העיר והיא והיו כעם אחד ושם העיר היא תקרה גם עליהם גם אם יהיו בעלי קלוה שבעים ומגם הגרים עם החושבים אחר השתקעם בל כך שמים יהיו לאלהים וזה אמר כמדבר אים ישראל על עמו ואומר הגה אין לריך לומר אשר לא ידעו שגרתו משך זמן צמארים וצבל כי הם גם לודע שידעו בזה ואכזרי להם כך ודבק להבדלת יתמרה ויאמרו יודעו שזוכרי להם וצבל שגתישבתו בחוכם מה זלח כי הגה פלשת וצור שהם הנאים והשוכים בעלי הדר וקומה אחד עם הים שהם שחודים וצוים וכעורים מתערבים אלהים בהיותם בהמשך זמן רב וזהו הגה פלשת וצור עם כוש כלומר יתערבו להיות אלהים עם כוש באלמנה אחת וזה המוכר לנו רהב וצבל הוא הישראלי לא יאמר עליו רק זה וילד עם צעיר האלהים הוא ציון הגו' כי כל מה ששחקש ברהב וצבל לא הספיק ליראות בזה תורף מזרי או צבלי ליקרה עליו שם העיר ששחקש שם רק חמדי יראה כאלו יולד עם בירושלים או ציון גם שהיה זמן רב ברהב וצבל . (ה) וז"ל הלא ולציון יאמר אים ואים יולד בה בין יהודי או ארמאי כי הלא כל האומות מהדם הראשון ילחו והוא ממקום הומחב נברא ואם כן גם כל בני העולם נולדו בה בנחיה זו כי כל כך דבקה ציון למקום שאלו ישראל כאשר למקום שאלו האומות ומה ציון זה שאמרת עליו זה יולד עם ליתר עמים הלא הוא כי והוא כלומר אותו שהבדתי מיוחד לא ישנה ליתר אומות כי הוא יבונה את ציון שירימה ויקום מעלמה למעלה כי יקדשה למה שהוא עליון ששפשו מלמעלה עליון על כל גויי הארץ חלק אלה ממעל ועל כן יש בו כח ואל לכוונה ששפט אשר יערה עליה

תהלים פז פח

בה יהוה יבוננה עלינו : י יי יקבר בכתוב עמים זה ילד יים סלה : ו ישרים סתלים
כל סגני קד :

פח * ישר מומד לכני רחב למנצח גל מחלת לענות שישביל לחזקן האזרחי :
= יי אלהי ישעתי יום צעקתי בלילה נגדך : * תבוא לפניך הפקדתי הפיה
אונה לרנתי : * כי שבעה ברעות נפשי ותי לישאר הניעו : * נחשבתני עם יורדי
קוד הייתי מנכר אין איל : * בממים חפשי כמו חללים שרבי הכר אשר לא וברתם
עוד והמה סודך נגדו : * שיתי בבור תחתיות במחשבים במצלות : * עלי סמכה

רוסמות אל

עליו ומדום זה סוף כי יתר האמות נמשם היום מלמה המחשבים ועל כן לא יקראו על שמה כי הם ישראל
נמשם מלון עליון נמנע ההחזן נמשם ישראל כמדובר . (ו) ולא עוד כי הם הוא כלבם ה' יסבור בעגרת
פיה כל שחי שלם ה' ה' לפני כפי מרון שהיו בכתוב עמים כלם בשלש ספרים לא יבנה את ישראל בזמן
הבית לירובים או לכן אין ובימי הגלות והם בחזק אייפיהם לבגלים וכיוצא על היותם עם דק בספור בכתוב
עמים יאמר זה וילד עם כלם חף אתר המורכן . (ז) מבינים דוח הקדש ולומרת הנה אין לךד לומר בני ישראל
הזכרים כי הם גם הנקבות והוא כמאמרם ז"ל על פסוק קדמו שרים אתר עונים כו' שרעו מלאכי השרת לבורר
החלה על הים ולא רנה הקב"ה הלא שיקדמו שרים הם ישראל והארו שרה ואל"כ עונים הם מלאכים ובחזק
כלמד בין השמים והאנשים היו העלמות חופפות הם הנשים כמד"ה וקרא מרים הנביאה כו' והאלן כל הנשים
החרים בתוכם ובמחולות הנה שהשבי הוא ומנכר את הנשים כלנשים הקדוים למלאכי השרת וברו ושרים שהם
ישראל כמד"ה קדמו שרים כחוללים שהם הנשים כמד"ה והאלן כל הנשים החרים בתוכם ובמחולות להשיבת
המכר ועל שרים וחוללים לומר כל משיי כך נבדחתה שולם וקיומו ולא כיתר חזונית ואל הנשים ונשים חמד
בלבן יחד כל משיי כך כלומר כי להחרים החשיבים כי זכר וקרה יקרא שם אחד אחד כמד"ה ויקרא את שם
היום וההיום ככולל כי כל ישראל גוי אחד ועם אחד וכן כו' פרשו מחוללים על חזון עמים :

פח (א) ישר כומור כו' לפי הגרסא מרוב המפרשים כי על בני הגלות החלו הוא האחרון ידבר ובה דבר
בדרך הרמזון כמד"ה אמר כי הנה שיר מומד זה היה לפני קרת שהיו מומרים אותו בשמי
אמר בכלי שיר והוא כי כל האותם בני קרת חוקן הגלות הוא האחרון כי עליית אביהם משלח אותו הלויה
כי כדעש על כן נבנו ספור אלות גלותו זה ישורנו הם כי התקיים הדעה הוא פחה תקוה שיתקיימו כל
נביאות הטובה וכשפדח דרבי עקיבא כי כמה שהיו הגרוי בוכים צראות בהר ליון שועלים הלכו בו היה
הוא משחק וזה שיעור הכתוב שיר מומד היה לפני קרת מה שלבו האמת הוא למנחם על מחלת לענות שהוא
כל מחלת כלומר בשביל מחילת עין הוא טוב לומר לענות נפש ע"כ ספור האמות בלשון שהיו בני קרה כד' עקיבא
שהיו מבוררים כמה שהוא חרדנה לענות והך השיר מומד היה לפני קרת שהיו מומרים אותו האמת מי שהסתכל
הוא דבריו ה"ק היה היומן האחרון והוא משכל ליומן האחרון : (ב) ה' אלהי ישעתי כו' הנה כתבו כי
היהוה דברי המומד הוא שהוא כאלו אנו מדווליו הגלות הוא האחרון מפרשים עמו ויבקר והוא כי יזכרו
לפני ית' אשר הפליא חסדו בגלות ראשון וישע לפני משורת הדין לכן גם עתה כחמו יהיה לנו מושך חסד
והאמרים הנה ה' היה אלהי ישועתי והוא כי בגלות מלרים השם הגדול הזה היה אלהי ישועתי כמד"ה וישע ה'
ביום ההוא את ישראל מיד מלרים שה' היום שבעתי בלילה נגדך שנה' וישעקו בני ישראל אל ה' בליל קריעת
ים סוף עם היות הערקה נגדך כמישה דברים לפני מעלה הלויה המבלי אין קברים כו' כי כ"כ הפלה ביושעו
שנה הבנת אל דברי כ"ה אל מילואות הערקה והושעתני בשם הני' . (ג) אך עתה בגלות החיל הוא חנה לפסך
חבתי כל' ולא שיעלה מלחך כ"ה שהיה חנה לפסך כי ראיה היא נגדך ושלחתי היא שיפתחו שערי חסלה שנמנעו
שומר חסך שסבות בעק לך מעבור חסלה בלשון שחנה לפסך ממש חסלה עמי שחמרתו שם חסלה וחס יגדל
לפני ולאפסך גדר רנה שהוא יורח מחסלה או לא בלבד תמחין חסלה היה האחרון מפרשים עמו ויבקר והוא כי יזכרו
חזק לרנתי כי משיע אין בלתי ע"י חסלה שחמתי והעני כי הנה תמה וזאת חכמה שיעמדה לי אז . (ד) כי
הלא כלבשר טבעה ברעות נפשי נמדבר על דברי עונות כעל וזלמות עד גדר שחי לשלול הניעו (ה) ולא היתה
לי תקומה כי נחשבתני עם יורדי צור עם עדה קרה והייתי כנכר ליון איל לבקש חוקן (ו) אז במחוס הם
האבות בזכותם הייתי חספי כענין זכור להבכרה כו' וכיוצא אך עתה המיתוס הני' שזכרו אז האם כמו חללים
חלילה נחשבו שוכני קבר הני' כמד"ה ושכבתני עם חבתי אשר לא זכרתם עוד חלילה כלבשר ביומים שהם והמה
המיתוס הני' האם מידך נגדו . (ז) הנה כי שתי צבור תחתיות הוא גלות שכל שחיה בור על שמי תחתיות
זה לגשם מזה תחתיות ראשון הוא בגלות שכל והב' הוא גלות מדי כי לא הים הפסב בעינים רק זה ויא
זה נכנס כסור על שני תחתיות אך הנה היו גבולות לתחתיות ההם לטוף שבעים שנה בכנין צום שני שהיה חזק
חמים חל"כ בגלות וין גלות אדום הייתי במחשבים במחולות . והעורך על זה האחרון שגם שבין לא היה מדע
בגל לא היה מזה שהוא צור עמוק עמוק והחזק עד אין קצו גולה כי לפא למחיל לא גלי' . (ח) ומי יתן
והייתי

חַמְתָּךְ וְכָל מִשְׁבְּרֵיךְ עֲנִיתְּ סֵלָה : הַרְחַקְתָּ מִיָּדַי מִמְּנֵי שְׂתַנִּי תוֹעֵבוֹת לְמוֹ בְּרָא
וְלֹא אֶצְאָא : יַעֲנֵי דְאַבְרָהָם מִנֵּי עָנִי קְרֵאתִיךָ יי בְּכָל יוֹם שְׁמַחְתִּי אֵילֶיךָ כְּפִי : יי הַלְלֵמֶתִים

רוסמות אל

והייתי כימי המדבר שהיה לי מי שעליו הסמך חמקך שהוא משה המשיב וכוכל חמה ומסלקו מעל עמך בזכותו כד"ל לולא משה בחירו כו' להשיב חממו בזוהרן שעליו סמכה חמקך אך עשה עלי סמכה ובסלחתי כי אין מגין עלי וגם עד כה כל משברך ענית סלה כמ"ז ז"ל על הוי המון עמים רבים כהמות ימים הימון ככל הזה שכל אחד אומר הנבי לא יכול לכפות הארץ אני אבא אחריי ומלאתי את העולם ובשמישים לחול לשקן כן כל אומה הקוס והאמר הגוי אשר קדמני לא יכול על ישראל אני אכלעם ובהגיעם לחול הם ישראל הוא ית' מלינו מידם ומכניעם כך במלטים עניתם בזמח כבחות ובים וכשדים ככתוב בירמיה והמן ואנשיוסוים והו וכל משברך ענית סלה משח"כ עשה כי לא ענית את המרעשים י כי את שמו מיתח עלמם קומו כמה דורות אחרים ובנעמדם יעמודו ימים אין מספר : (ט) הרחקת מיודעי כו' לבא אל הענין מזכיר מהמרים ז"ל בזכרה רבתי וז"ל כל רעה בגדו בה אלו מיכאל וגבריאל הנה כי רעים ומיודעים לישראל יקראו . וגבא אל הענין אמר הלל אמרתי כי טוב לי אז בגלות ראשונים מבגלות הזה האחרון והלא גבד עיני הוא כי חוכל השיבו כי בגלות הראשון הרחקתי מיודעך מומך הם מיכאל וגבריאל כי אשר אמרו לנפשך אל תיראוי מבא זר ואויב בשערי ירושלים כי אני אסבבנה מים רבים בהשביעי את מיכאל שר המים ואחר יאמר אני חקופנה אתם ע"י גבריאל שר השם והוא ית' שניה משמרת כל אחד כמז"ל הלל ממלכה ושריה ולא עוד כ"א גם אז את ב' המלאכים האלה זיה ית' להתיח יכלו בהם וז"ל אפוא יזכרה האמר אלי כי טוב לך בגלות הראשון מבגלות האחרון ע"כ מקדים האומר את ישראל אשר בגלות המר הזה הן אמת כי הרחקת מיודעי ממני הם מיכאל וגבריאל בראשון כי השבו מישראל אחד לעשות חומת אתם סביב ע"י גבריאל וא' לעשות חומת מים סביב ע"י מיכאל והרחקתם ממני כד"ל הלל ממלכה ושריה ולא עוד אלא ששתי חושבות למו שהם היותו את השם במקדש ועכ"ל כל זרתי בגלות ההוא לא היה רק היותו כלה ולא אלא כך הייתי משולל עוני והשיבות כי החשיבות בגלות ההוא עד גדר ששתי העמים היו רדופים להתחנן בזרעל הגולים . (ו) אך עתה בגלות החיל הזה עיני דאבה מני עומי ועכ"ל שדלנו מאד לא ייהסו הדבר אל רוגז דין כ"א לרחמים והו קראתיך ה' בכל יום כי לא קראתיך אליהם כי את ה' להורות כי העניו לא מבחינת אורח אליהם היה לנו כ"א ממת רחמים שענין כי הוא יאמר ויהנש שהוא כי אינו כבשר ודם כששכמאכיו אינו רובש כי את שמה שיכאוב יתבש וזה יאמר עם שעיני דאבה מני עומי עכ"ל קראתיך אליהם וזאת שנית עשיתי והיא כי לא ייהסתי הדלות אל האויב אשר הגלתי ויחלני או אל מזל מקום גלותי או אל הבר הבורר באומה שאני בקרבה להתחנן אל חיזה ממעמד ג' אלה אשר היה אפשר ליהם עניי אליהם כ"א שטחתי אליך כפי כי הכתיב מומך הטל ואין זולתך : (ד) או יאמר כי שבעה ברשות כו' לומר לא אכחד כי רעות ויסורי הגוף בגלות הוא שובע וטובה לנפש והו כי שבעה ברעות נפשי אך עצמו מאד מלשכל לרעות הגוף כי הנה ותוי לשאול הגיעו . (ה) כי הלא נחשבתני עם יורדי בור שהייתי חושב בלבי איני כי נוסף על דוחק הגלות גם יחשיבני הגוים ההם כזוהרן שזלצד לרת חיי שלשאל הגיעו גם בזוהרי ארד גיהנם כשחשיך כך הייתי כגבר אין איל כגוע ומתענף מרוב דאבה . (ו) וכ"כ גדלה רעתי ששעבוד הלז שאלו הייתי במתים איתה מייחס עלימי הפשי אפילו את הייתי כמו אוחם חללים שהם כשכויים חמדי שוכני קבר חמדי אשר לא איתתם עוד לא לנ"ע ולא לגיהנם לא נהיים על חסאתם ולא דנויים על כי והמה מידך נגזרו מהעולם וזהו מיתתם חמת גיהנם : (ז) שחנה בבור כו' לבא אל הענין חכירה מארז"ל על פסוק והמים להם חומה חמה כתיב מלמד שהיו מתמלאים חמה לשפסם אלא שזכות שבימיים הוא מזוזה ומשמאלה הפלין שזרוע הגיעו עליהם . וגבא אל הענין והוא שאומרים בני הגלות החיל הזה זכור נא ה' זמן שהיתה חמקך מתוזה עליו בשאמוהו וממקום שהיתה חממה עליו משם היטבה לנו ויהי נא גם עתה כמאלו והוא כי הנה על ים צ"ס שתי צבור תחתיו מוקף מארבעה דרדין כותף צור כמש"ל מז' לדים מדבר וים מלפניהם ומאריים מהאריהם ואח"כ במחשכים שהם העין והחשך במגולות ים . (ח) ואז היית מפליא לעשות כי חמקך שהיתה מתוזה ע"י המים לעצמו כמ"ג והמים להם חומה חמה כתיב נהפך להם לעוב שארבעת המים ההם היו בסוממי נפשו כי חומה היו עליו מכל דר וזהו עלי סמכה כי אחר היותם עלי נעשמה סמך מה שהיה חמקך וגם זולת זה מדתך היא כי גם משברך הבאים לעמוק העולם ענית סלה בהגיעה אל החול מש"כ עתה כדלעיל : (ט) הרחקת כו' אומרים בני גלות המר הלז הלא אמרתי שלחיים האלה טוב ממנו המות כי אשר הוא במתים הפשי יתבש עכ"ל בראויתי עצמי בגלות אדום שהרחקת אותם עם שהם מיודעי אחי אבינו ממנו עד גדר ששתי חושבות לנו וממוראם הייתי כלוא ולא אלא . (י) והרשם אלו ואין כסף באופן שעיני דאבה מני עוני ודלות כי אין לרתי והיינו מתים ברעב בזוהרן שמתוך השכל הרב ומחדרים אומה ועווי רעב ע"כ ביות לנו רת מות ע"י אויב זלחת רעב מה עשיתי כי הלא למו אורח ארעא לנפש על ב' דברים כהאח אך וטעניו לנפש מאת ה' על הלאם לבדו כי בנת ה' להם לא למתים הוא מותן ומאליו הוא כי גם יזיל ממות והוא עצת ר' פלוגי בגמרא וז"ל עיני דאבה מני עוני ועל העוני קראתיך ה' בכל יום שטחתי אליך כפי ולא על מיתת חרבי . (יא) ולמה עשיתי כן ולא

שאלתי

תְּעִשֶׂה פְּלֵא אִם רַפְּאִים יִקְוּמוּ וַיְדוּךְ פִּלָּה : י תִּסְפֵּר בְּקִבְרֵי חֲסִדֶיךָ אֲמוֹנֶתְךָ
בְּאֲבָרֶיךָ : יי תִּזְדַּע בַּחֲשֵׁךְ פִּלְאָה וַיִּדְרָתְךָ בְּאֲרָץ נִשְׁיָה : יד וַאֲנִי אֵלֶיךָ יי יִשְׁעֵי
וּבִבְקָר תִּפְלְתִי תִקְדְּמֶךָ : יו לְמָה יי תִּזְנַח נַפְשִׁי תַסְתִּיר פְּנֵיךָ מִפָּנָי : יז עֲנֵי אֲנִי

רוטמות אל

כחות הטומאה בגלות הם מגלות ים תלחה פומאה שאלו שהן בחיות עמקי שאלו ומי נתן לגפש הלק אלוה ממעל יורד שאלו גלוהו והמונה ושלונה . (ח) ובמא' האמר כי גם הגוף מקבל עושה כמ"ס ז"ל כמשל החומר והסומא על כן עוד תוסף והאמר עלי המהך לומר כי הויה לי כי עוקר העול והעושה עליו כי החומר במה הנפש הוא אך כל המתק על דברי עושה אשר יבא' האדם על הנפש הוא כד"ה הכרת המדת הנפש היתה ונכרתה הנפש כו' וכל עוקר גיהנם הויה הוא וגם כל משפך ציבורי העולם הזה לא שכלם הגוף לבדו כי גם לי עינת סלה בצופן נשאר עוקר העושה אל הנפש אחרי כן בהסתלקה . (ט) ולה עוד כי אם זו רעה חולה כי הלא אם נשאתי מן העולם כאשר ידבקו בי כחות הטומאה קטעורים שעשיתי בהשוואי למוגגי גיהנם אם היו כך כחות הקדושה מלאכי קדם סיעורים אשר נבאחי בזכות אשר עשיתי היו מתקדשים לי ועמרים אחי להקל אשמתי או ליהנות מהם בלד מה התרשתי אך לא כן הוא כי אם הראקת מיוחדת ממני וקראתם מיוחדת שהם כחות קדושים כמוה ומאזכותה והוא כי הוא ית' ניתנס בנאור עד יפליט מירוק כל עון ושעו והמלה גיהנם והוא במאסר וכל אורו זכיותו במקום הקדש שמדות לו עד מלאח ימי מירוקי אשמותיו גיהנם וזהו הראקת מיוחדת ממני והנה שהי שבו חושבים והראקת ח' האמור שהראקת ממני והב' כי גם הני לא נהמתי ללאת מגיהנם חוזה להקרב או לראות באור זכיותו ושדפי קדם אשר פעלתי בקן וזהו כלה ולה אלא והם שתי הראקת אחד שהראקת אורח ממני . שנית שאכרת אחי מלאח ורבות בהם : (י) עיני ראבה כו' עד כה דברה הנפש דברי שאנחה לפניו ויבדק לבפש מאמר כי שבעה ברעות נשפי החל החומר לעשות אחריה גם הוא דברי נלקתו ביחור אל חומרו למעלה והני לשאל גיעשו וזה החלו עמי דלשה מני עמי לומר הלא תקנה נשפי בי כי קדושה ופאורה היא ואני לה כי היא ניתנה צבור שאון פוט היון חומר עכור ואין לאל ידה לומע ממה שהני מחשיבה והיא סובלת גיהנם כי עליה עמכה המתק ב' והני גוף מה האננה בחרה כי הני סובל כל היסורין הנשאים על האדם כי עמי דלשה מני עמי והיא מתלוננת עלי ועם הנפש לה' מי הוא השובל אם לא אני כי קראתה ר' בכל יום צפי ושפתי ולשוני וגם שפתתי אליך כפי . (יא) ואך לא החזיק לי הנפש טובה כי כל יעשו למענה כי כל מה שהני סובל יסורין וקורה אותך בכל יום ושועה אליך כפי לא לי הני עושה כי עשר מות הני והלמתי העשה פלה על ידי יסורי ותפלותי שהוא לגופים כלומר כי כל יעשו עליה למצוה והרואה שאון עיקר האדם רק הנפש שאם היתה עושה עיקר מהגוף אם כן גם הגויים אשר בגוף לא נפרדו מישראל כי כלם מהומר אדם הראשון והאם רפאים יקומו וידוך סלה לא כן הוא ואם כן הויו חומר כי השיקר הוא על הנפש כי בה נפרדו ואישי ישראל מיהר חומה עובדי כוכבים כעודע ליודעים חן . (יב) וגם לא ימנע לו את הני לדיק או רשע אם לדיק אני הנפש עולה והגוף נשאר צבוק עד זמן התהיה למו הוא כי עובד הכוב לא לגוף הנשאר צבוק הוא כי היסור צבוק כו' לומר האם הבכור עובד שאתה עושה עם הני עושה רצוק אשר הוא הכד גדולה האם יסופר צבוק לא כן הוא כי גם יבד בלד וידוע גוש עפר כאשן דומם כלומר אך הנפש היא העולה ומספרת ומשבעה לקונה יתבדך כל הסדך והמתק אשר אתה עושה עמה וזה הוא אם האיש הדיק שוכה הגוף להיות קיים ואין רמה שולמת בו והאם לא לדיק הוא והגוף כלה והכד האם החונק הסופר בחדון הרי הוא אכד עם כלומר אך למעלה הסופר מה שאתה עושה עם נפש האנשה כי תחשוב מהשנות לבלתי ידה ממך נדה כי רבה חמונתך . (יג) ובמא' האמר כי גם לי העשה פלה כי תחייני בזמן התהיה הנה זה לא יודע עד הקיימי ממתך הקבר ולה עמתי כי היודע בשהך פלהך חוה אם לדיק אני והאם רשע אני האם ולדקך עמתי להוות כמו שהוא ארץ נשיה כמות שאולי תחשוב מהשנות לבלתי ידח הנפש על ידי גלגולם ואולי החומר הראשון פלה פעל שום צות כי אם רשע לא יקום במתיא שיהיה מהבלתי קיים וזהו ולדקך האם בלרץ נשיה . (יד) ועוד אני החומר מוסוף וחומר כי מה שתחזקה נשפי ומה תממה עלי כי הלא לא די שיהיה כל יעשו על אומר הנפש כי אם גם שכל תפלותי לילה ויוח לקוני חיים אלא מלה ודחיקה הוא יתבדך מחוה וכל הגיהנם הראוי לה שמה ימנו לי החומר בשלם הזה להליל חותה וז"ל והני אליך ה' שועתי וגם צבוק תפלותי תקדמך לה שתיב לי כי אם בשביל הנפש (טו) לומר למה ה' תזנח נשפי כי אם תסתיר פניך יהיה ממני הגוף ויסרני בהסתר סוף מהחומר לכל תזנח נשפי כי יסורי החומר יספרו צעד הנפש כי אני קן ציבורין צעד הנפש . (טז) כי הלא היסורין היותר קשים שבעולם הוא העוה כמאמרם ז"ל כי עמי השוב כמה וגם אמרו רז"ל צבדני לבס מתי לחם זו קשה מכלם וכן אמרו שאמר חוה כי טוב לו שאר יסורין מעוני כי מעוני הוא מת בכל עת וזה אמר הנה עמי אני ועל ידי העוני אני ממת בכל עת וזהו גווע מוער כי מעורי אני השוב כמה כי מלא גדלתי העוני ועם כל זה לא קאתי בהם בשביל מלה חזנה נשפי והדברה על העוני סבלתי גם לרות אחרות כי נשאתי כו' והנה הסכרתי מה גדלתי הסדך באתך לי לרות בהדרגה ובנתה בי כה לשכלם והוא כי היון גדול מלוימה והנה תהלה נשאתי חמך שבו צאים עלי חומה של לרות הנאות בשמשי שמען וחומרה טוב לי לשכלן פן יפואו קשים מהם וזהו נשאתי

בְּרִית לְבַחֲרֵי נִשְׁבַּעְתִּי לְדוֹר עֲבָדֵי : ה' עַד עוֹלָם אֲבִין זְרַעְךָ וּבְנֵינִי לְדוֹר וָדוֹר בְּסֶאֱפָה
 סֵלָה : ו' וַיֹּדְרוּ שְׁמַיִם בְּפִלְאֵךָ יי אַף אֲמוֹנַנְתָּהּ בְּקֹחַל קְדָשִׁים : ז' בִּי מִי בִשְׁחַק יַעֲרֹךְ
 לִי יִרְמָה לִי בְּבִנֵי אֱלֹהִים : ח' אֵל נַעֲרָן בְּסוֹד קְדָשִׁים רַבָּה וְנוֹרָא עַל כָּל סִבְיָיו :

רוממות אל

כי עולם חסד ישנה שהוא לעשות חסד עם שוכני ארץ וכבר העולם והאל יאמר אומר ואיה חסדיו יתבצר כי
 הלא העולם נכבד בשביל בנו כבודו וישראל והמה גולים מגוי אל גוי והעולם לקוי בשפה דברים מאז הנה
 אדם כמ"ש ז"ל שלקן זיו חיו וקומתו מאורות פירות הארץ פירות האילן שעל שפה דברים אלו בני תולדות
 שנה אלה תולדות השמים ואלה תולדות פני מלאים וכל שאר תולדות שבמקרא חברים שהוא כי אז כיום עשות
 ה' אלהים ארץ ושמים היו השפה דברים הרמוזים בוי"ו במילואן וכן יהיו נבד בן פרץ שהוא מלך המשיח אך
 בימים הם חסדים ואם כן איה החסד שנברא העולם בחסד ואדרבה הוא בקלוק ומי יודע אם יגרמו העונות
 וישאר העולם בקלוק לזה אומרת רוח הקדש בשמו יתבצר הנה כרתי ברית לבחירי לומר כי כאשר כרתי ברית
 היה בשביל בחירי הוא מלך המשיח והכרית היה כי נשבעתי לדוד עבדי הוא מלך המשיח לחמד כי (ד) עד
 עולם אכין זרעך שלא יהיה הפסק על ידי עונות מלבד הטוב המעמד כי עד עולם אכין זרעך ולא עוד כי אם
 גם בהפסק מלכות בית דוד מהגלות והלאה אהנה לדוד ודור מציאות כסאך בלה ולא יסור שבע מיהודה כו'
 עד כי יבא שילה באופן שבעות הוא עלי ספק חסדו יתבצר בעולם לעתיד שימות המשיח כי מאז לא יפסק החסד
 ויבא אל הפועל חסד אל שהיה תכלית כונת הבריאה : (ו) ויורו שמים כו' לבא אל הענין מזכיר המאמר
 ז"ל בספר הזוהר והוא כי שאל גוי אחד כתיב כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמות וכי בחכמי ישראל
 יש כמוהו והשיב כי בכל חכמי האומות אין בהם מי שעל ידו נעשה פלא כאשר בחכמי ישראל כי מי מחכמי
 הגוים יאמר לשמש וידום או להומון ויילק כאשר בחכמי ישראל כי לדיק מושל בעולם לעשות כדלנו כי הוא
 יתבצר מקום דבר עבדו. עוד הקדמה יודעה לכל יודעי דת ודין והוא כי אין בכל מלאכי ענין עושה פלא
 כאשר יעשה איש לדיק כי אם יאמר מלאך שלי מלאכות ה' בשליחותו כי אם מעצמו לשמש וידום ויפלא לא
 יקום דברו וישם אלא מלאך אף אם איש מלכו מלך ישראל ויבא מלכו ישראל כלל היוצא מפיו יעשה בזה ה' אלו ויקום
 דבר עבדו ככל המלאך כבוד בספרי חרותו כל הנסים והפלאות אשר נעשו בשמים ובארץ על ידי חכמי
 ישראל עד ז' אין מספר. ונבא אל הענין והוא כי משיב לפניו יתבצר ואומר הלא אמרתי כי אמונת אלהותך
 ויחידוש העולם שהיתה מרגלית טובה תלויה בצווארו היא תלויה בגלגל המה כי שמים חסין אמונתך בהם על
 ידי גלגל המה וכדר הועתו ותקופתו כמדובר ושעשה העולם על ידי ההסד שיתקיים לעתיד כמאמר ה' כרתי
 ברית לבחירי כאמר עוד אני אומר כי עשה זאת אפוא אלהינו ותגלה ותראה אמונתך בארץ בקהל קדושים הם
 ישראל עם קדוש לה' והוא כי תגזור אומר שידו שמים פלאך ה' כי בזה איש לדיק תגזור על השמים לבנות
 טבעת העמודה השמש וכיוצא באל יעכבו השמים מעשות הפלא ההוא כ"א שידו לדבר להקום דבר
 עבדו יתבצר וזכה אף תמלא אמונתך באל יקדושים כי בחלום יתפעל שמש בגשעון דום אם השמש היה מעבד
 והיה לאל ידו לעבד לא היה נעשה הפלא ההוא כמ"ש ז"ל שהשמש החמיל לעבד בחמרו אני נכרתי כדכתיב
 ואחיה בשמי ולא שיה לו כי הקים ה' דבר עבדו ועשה לשמש שידה בדבר זה יאמר וידו שמים פלאך ה'
 ועל ידי כן אף תהיה אמונתך מנויה בעולם בקהל קדושים כי כל הרואים יסו אמונתך במציאותו יתבצר אלהי
 ישראל ושהוא ויור הכל כי המשיח טבע העולם על ידי עם קדוש הוא יתבצר חידשו. (ז) והנה עדיין היה
 אפשר לומר כי הן אחת שעל ידי שלא יוכלו גלגל המה וכל גלגלי מעלה לעבד ביד לדיק מחכמי ישראל לבנות
 טבעת חובר אמונתך בעולם אך עדיין לא יוכר אמונתך גם ברחח עולם המלאכים ומהם שלך לזה אמר גם
 זה יודע ויכר כי הלא מי בשתק בכל המלאכים עולם המלאכים יערוך לה' לעשות כמעשיו כמו שכתבנו כי אין
 לאל יד מלאך לעשות שינוי בעולם כמלא נומא מעצמו אם לא בשליחותו יתבצר אך אמנם ינאה מי שידה לה'
 בזני אלים הם בני אברהם יתקן כבוד מרז"ל על הבו לה' בני אלים ואמר כי בני האבות יעשו מה
 שבו ידמו לה' שהוא אומר לשמש דום ולירח עמוד והוא מאמר שהזכרנו מספר הזוהר כי בחכמי הגוים אין
 כמוהו יתבצר אצל בחכמי ישראל יש כמוהו שהוא על ידי עשות פלא שידמו לה' אלא בשפסוק זה מוסף כי
 גם במלאכי השרת אין כח כאשר בעם קדוש לה' ואם כן אפוא אומר מעשה כי גם עולם המלאכים מכ"ש
 של ה' המה כי הלא אין כחם אפילו כאנשים עבדי ה' מה גם עתה שלא אלוהות המה כי אם יצורו ית' ככל
 שאר העולמות : (ו) או שער הענין וידו שמים שהוא גם מלאכי השרת אשר בשמים כבודו ידו ויבחנו
 שני דברים א' פלאך ה' שמוקף פלא אף וידו שפחה עושה אמונתך בקהל קדושים שישבחו המלאכים
 כי אמונתך יוכרה בקהל קדושים אשר בארץ המה כי כל פלא אין נעשה רק למענם ועל ידם. (ז) והוא
 באמנם המלאכי השרת כי מי מהם בשחק יערוך לה' אך יראו שיש ידמה לה' בזני אלים הם ישראל בני
 אברהם יתקן ויעקב כמדובר בקודם. (ח) ועוד ראה כי גדולים לדיקים יותר ממלאכי השרת כי הנה אל
 נעבד כו' והוא בזכור מאמר ז"ל בפרקי רבי אליעזר באמנם כי בזה כל מלאכי מרום יחד לומר לפניו יתבצר
 שלם תיבת ק' ק' יגדלו הכתח והיעז והתחלה כי מופתם נהר די מור נגד ופסק כו'. ונבא אל הענין

אמר

וַיִּזְכֹּר אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי כְמוֹת הַסֵּן יְהוָה וְאֲמוֹנֶתְךָ סִבִּיבוֹתֶיךָ : אֵתָּה מִיִּשְׁרָאֵל בְּנֵיאוֹת
 הַיָּם כִּישׂוּא גִלְיָי אֵתָּה תִשְׁבַּחֵם : אֵתָּה דָבַרְתָּ כְּהֶלֶל רַחֵם בְּזִרְזוּעַ עֲזָרָה פִּזְרֵת
 אֲוִיבִיךָ : יְיָ קִדְּ שָׁמַיִם אִם לֹךְ אֲרִצָּן תִּבְרַל וּמְלֹאָה אֵתָּה יִסְדַּתָּם : יִצְפּוֹן וַיִּמְיָן אֵתָּה

רוֹמְמוֹת אֵל

אמר ה' אלהים שם רמים כי נחלם לדיקים מלאכי השם כי הוא בראו אל וערך כבוד קדושים רבים לו
 הוא יתקן מה הוא על כל סביבו שנגדו יעידם ומוראם עד להליל כלומר מה שאין בו לדיקים שם
 היותם הרכבה אל השביע והיא דבקה בהם ויחד המלאכים ועל כן החפלה לו בהשגים על ידי מדר
 קדושה אל תהי חזיון יתקן עליהם ועד תחזי אברהם עלמו המדבר שהיו מרכבה אל השביע והיו מדבר
 שמו יתקן ויחד כי אל לא יעמוד מעל עבדך שהוא חזיון מרכבה אלך וכן עשה יתקן שה' מורה על
 עלמו והוא חושב עם הארמים והלך ללחם ושביע עליו עד סוף תפלו על מדום כי זה נאמר ויעל אלהים
 מעל ארבעים ולא אל ילא וע בדברו חזו והוא עליו מה שאין בו מלאכי השם שבעדה החושים בדברם לפניו
 יתקן אך חזיון משה כי אין זה כי אם על כי נשם הלק אלה מושל הוא מה שאין בו שרפי קדש
 שמואל המלאכים ועל כן מדר נשם הם שמו חזיון ואדרכה יתושו כח : (ב) ה' אלהי צבאות כו' אחרי
 חזיון מי מהם שפיק יתקן לה' אך יראו שם לה' ידמה בני אלים אחרי חזיון למעלה כי עולם הסד יבנה
 להשפיק מה שהיו יתקן בשלם חזר עוד הם עוד עשם אחר והוא כי הם לפי הנראה היה יותר השפיקו
 יתקן חזיון אלהי נכבד עליונים שרפי קדש רוחניים בשלם רוחני העליון ולא היות אלהי אים האדמה בדרך
 אלו העבודה כי על כן מלא לב האדם נאדם להרדק ולומר היתכן מי שהוא אלהי השמים העליונים ברא
 הארץ אלו העבודה ויפחד באלהיה החוזרים עם שלו כל מלאכי של מעלה מלאכי צבאות על כן אמר היה
 יחד אלה כי ה' אלהי אפיק עליונים ותחזיקם ואין לתמוה על היות השולם שמו לך רחוק רחוק מלחיותך
 ולחיה נכבד עם הארץ אלו העבודה כי הפסוק מן הקצה אל הקצה על כן מלא לב האדם בהם לאמר אלהי
 אלהי שלם העליון הוא בעולם אך השפל חזרי השמים ויגברו על כן אמר זו היא דבקה לשלום על ב'
 הפסוק כי מי שמוק ה' הוא כל' עלמות שבראו שמו רוחותיו וימי יגיד חזיון זה לך אמר האמונה
 שבישוקי שהוא כי בשלם השפל אשר הוא חולה סביב אל הרוחות המתייחס אליך פוקר חזיון : (ג) והוא
 כי הוא אלהי ששל נבואת הים הוא שרו של ים ששל כדחו ראה ויטם ויבקע הים לא נאמר הלא ויבקע הים
 נאמר שכל חיותם שבעולם ונקטו ותפחדם בכל העולם כי מעשה אלהים הוא שהכניע את הים ומהו הכניע
 בשלם כי גם בשוב גליו הוא בכל עת שגליו הים בצוף כוונת מר'ל לשמוק את השלם והם נוחים בחול ששל
 שבת הים נודע על ידי מה שמשלת שברו של ים כי גם בשוב גליו אלה הוא משפחה ותקופים כי המושל
 שבר הוא המושל גם בגליו והוא הגשמי . (ד) וכן כאשר אלה דכאת כחלל רחב שרו של מזרים כי ראו
 ישראל את מזרים את על שפת הים שהוא שמו כח'ל' ז'ל' מהים לא נאמר הלא מה מלאך שברו של מזרים
 מזרים שמו והוא את כחלל על שפת הים הזה הכירו כי בזרוע עוף פורת חזיון הים דור הפלגה והוא
 כי חזיון ר'ל' שברקו רפי חזיון על ידי שנתפלו חלקם ה' עוף שרים שהוא עוף החלה עליון גוים
 בהספידו בני אדם על ידי מה שברו של מזרים דברו כחלל יראה שהוא יתקן חזיון והוא מינה חזיון בהפלגה
 ומי שמונה חזיון מינה את כל האחרים שהוא פורס וחלק להם שריהם וזהו בזרוע עוף פורת חזיון הרי
 מיה שפחה מושל בשמים שהכניע שר הים ובר מזרים וגם מושל בדרך בין בחלק הים כי בשוף גליו אלה
 השכחה ופקיעת הים וביבשה כלה כי בזרוע עוף פורת כל גווי הארץ . (ב) והם כן אחר שלך שמים אף לך
 ארץ חן לךך רחיה אל מה שבין השמים ארץ כי מן הסהם ודאי שחבל ומלאה אלה יסדתם : (ג) צפון
 וימין וכו' רחוי לבים לב כי הלא בכלל חזיון לך שמים אף לך ארץ חזיון ואלו חבל ומלאה אלה יסדתם
 כי צפון וימין הוא ה' נראה כי בכלל מהותם מה ועוד כי גם מהכחיו ויזכר גם מזרה ומערה ועוד מה עין
 השד והרמון ששמו ית' ודגו מכל יחד הרים והנה הר'ב'ל' ז'ל' פירש כי הזכיר ארבע רוחות השולם לפון
 וימין ומערב שהוא לפתח מערב והרמון שהוא לפתח מזרח והלא כמו זר נחשב כי לו יונה כי כן הוא למה
 סיים פסוק על זר מערב והרמון על זר מזרח המבלי חן במערב זולת חבור ואין במזרח זולת הרמון הזכיר
 את חלו . ועוד כי טוב טוב הים לומר מזרח ומערב ויכלול הכל על דרך חזיון לפון וימין ולא יפדש פדשי
 הרים . ועוד למה בלפון וימין אמר בראתם ובחבור והרמון אמר ידגו . ועוד כי לא כוון את הרוחות כי
 חבור בלפון ארץ ישראל הוא והרמון הוא בעבר הירדן בדרך החזיון ואין ייהם מזרחו של עולם חלוי . אמנם
 הנה ידוע כי כאשר מדם רוגז מתוארת אל בלפון כד'ל' מלפון שפת הים ומדה וימין אל הסהם כך יש מקום
 בשולם שמתחיים אל מדה לפון מושל טוב בלפון השולם שאמרו רבותיו ז'ל' שפחה לפון הוא חזו לומר שאלם
 יחזר חים שהוא אלהי חזיונים לו שיבנו וישו בו את הכרעה ולעומת זה יש מקום בשולם מתייחס אל הימין
 בשופע שופע ברכות אשר בו ועל היות שתי בחינות נגדיות על כן רבו המהפצרים אשר ילא עתק משיהם לאמר
 שם חלילה שתי רשימות ה' פועל הטובות מתייחס אל הימין ואחד פועל הרעות ז'ל' אמר הלא אחרתי כי
 חבל ומלאה אלה יסדתם והם יהלוק בעל דין ויאמר הלא בקרב הארץ מקומות נגדיים ובמקד מהים מתייחס

הל

בְּרֵאתֶם תָּבוֹר הַרְמוֹן בְּשִׁמְךָ יִרְנְנוּ: יי לך זרוע עם גְּבוּרַת תְּעֹז יָדְךָ תִּרְוֶם יְמִינֶךָ: יו צְדָק וּמִשְׁפָּט מִכּוֹן בְּסֶאֱפָה חֶסֶד וְאֱמֶת יִקְדְּמוּ בְּנֵיךָ: יז אֲשֶׁר־יִדְעֵם יִדְעֵי הַרְוֵעָה

רוֹמְמוֹת אֵל

אל הימין ושפע רב מוב יורק בו ויש אל אפון שמעם תפתח הרעה ואך יקיימם הכל ומלוואה אל רשות אהת ולא אל פסוקם ואהד מריק במקום ה' מעיני עמינו ואהד בשמי את הפכו על כן אמר אנרבה שקד ידנרו כי הלא תבור והרמוון בשמך ירננו והוא כי הנה תבור הוא מושפע טובה בתפואות ואלמות והרמוון הוא שאין בו רק שלג בקין ובחורף כי האמורי יקראו לו שני הוא כור הלגה האת תאמר כי תבור והרמוון עם היותם קדושים ה' הוא לה' וה' לרבות אהר ולאליהם הוא לי אפשר כי הלא זה הוא לשמך ה' ירננו כי תבור בהרים אשר עם הפול ה' את יצין ואת סוכרם אז שוכרה דבורה את שמך ה' בְּאִמֹר אֲנִי לֵה' אֲנִי אֲשִׁירָה כי מגן את ידאה ורומח צמ' אלף בישראל רק הולכים על דרך שהם חורה ותכלה מזכירים את ה' וה' עשה את המלחמה כלאומר ויתן ה' את סוכרם כו' כי ה' עשה המלחמה עם היותו רחמים וכן בהרמוון שהם מהאמורי וילקה לישראל על ידי שם ה' כי היו האמורים והנחלים במערות נורים בעבר ה' לנצח על ישראל בעברם צבאו למטה ועל ידי הארון שהתחיל לעבור במק' ה' את ההר שמהעבר מזה ויכבו שני הסלעים מהר זה אל המערות ומיעבו את האמורים שבהם וזה היה מעשה ה' כמאמר ישראל על כן יאמר בעבר מלחמות ה' כי ראו לאמר כי על ידי ספר התורה בלי הרב ומתם ובני אדם הם מלחמות ה' עם היותו מדת רחמים ונצמו ירננו על זה כי אז יביר ישראל בירה לה' שכל ידו כצבו מנחל ארנון עד הר הרמוון והיו תבור והרמוון בשמך ירננו באופן שאין לומר כי תבור רשות אחד והרמוון רשות אחר כי הכל היה בשם אחד והם ח"ו היה כך ינגד לישראל ארון המקום שהוא כנגדם . (יד) כי אפילו לא היה שאנשים לוחמים וה' הוא האלהים עומדם כי הם הכל עשה ה' צב' המקומות והיו לך זרוע עם גבורה לומר הנה דרך העולם שהמך מחזיק ידי חילו צחת להם גבורה והם בזועים עושים המלחמה אך אהת איך נריך זרוע אומה להפול וזאתה על ידי תהך גבורה בנזמחה ואת לך זרוע עם גבורה שמבלי זרועות ישראל אהת לוחם מלחמתם כי לך זרוע עם גבורה ולא שהם הזרוע ואתה נותן הגבורה כאשר היה תבור כי מגן את ידאה ואתה בלי תאמר כו' והוא על דרך שהם ילאו וכן בהרמוון ילאו את האמורי מאלרנון עד הרמוון כאשר הנחלים שמבלי ילאו ישראל הכרים ה' הסלעים מזה אל פתחי שערי המערות המלאות אמוריים מהעבר הלו ויאלו נהרי נחלו דם אויבי ה' הנה כי לך זרוע הוא שמאל כנודע מלבין זרוע סתם שהוא אפון כה הדין והכינו . ואם ח"ו היו צ' רשויות אחד בתבור ואחד בהרמוון שמאל צה' וימין באהר במקום שהעזו יך היה ראוי הרום ימוק והם עליו אך ודאי שבהל אחד וה' הוא האלהים ואם כן בעלה דעתן של חופצי און שמי רשויות הלילה כי הם שצפון וימין אהת ברחסם . או יאמר לך זרוע כו' הלא אמרתי כי אין צ' רשויות הלילה כי הם שש' הוא האלהים ואין לתמוה אך יהיה חיבור בנגדויות ואך לא ינגד ה' בפעולה הנגדיית אלו כי הענין הוא לך ה' אשר דובר כך זרוע שכל מדה כלולה מפולן באופן כי לך ה' בעל הרחמים זרוע היא בחינת דין ועל היות שאין מלאוהך בשולל דין על ידי שייכות זה אהת גם כן עם גבורה שהוא אשר הוא מדת גבורה כי ה' הוא האלהים בלי פיבוד ואכן אין למדת רחמים נגדויות בעצלות דין שאינו אלא ככאשר תעזו יך שהעבר לפעול דין הרום והסתלק בחינת ימוק כי הכל ראוין אהד . או יאמר ראה כי ה' הוא האלהים כי הלא ראונו כי כאשר תעזו יך שהפעול רוגז התדומם בעולם ימוק שכל ידי מכות מלרים ידעו כי אהת ה' ומה גם צים שנאמר וידעו מלרים כי אני ה' בהכבדי וכו' . (טו) וראה אהרת כי דק ומשפט שכל ידי עשות דק ומשפט שהוא בחינת אלהים נעשה האדם כסאך כי דק ומשפט מוכיח לעומם להיות כהא ולעושי חסד ואמת יעדיפו כי יקדמו אורו פניך ה' הרי כי צ' המדות לך הם . (יד) או יאמר לך זרוע כו' לומר הנה צנזח ישראל את אויביהם בשועל ידם צמם שאתה נותן בידם צמם אהת בעולה שתי הפסוק והוא כי זרוע עשה ישראל המכה באויביהם הזרוע עממה עם הגבורה שאתה נותן צה לך היא וזכו לך זרוע עם גבורה ואם כן כאשר תעזו יך היא יד האות המכה כי שלך הוא הוד צעז שאתה נותן ביד הריא אהת מרים ימוק והוא הוד שהאדם מכה צה ימונו היא כי בימין מכה ואתה מרים אותה להכות באויב והיא שלך זה שפע חסד הוא והוא להכות את האויב והפילו ארצה שהוא רוגז מלאה כי צ' הדברים אהת עושה בתהך כה ביד אים ישראל המכה את אויבו דין ורחמים : (טז) צדק ומשפט כו' זולת הקודם יאמר כי הנה ידוע מאמרם ז"ל כי בשמים יתחנן צנו הוא יתנכך משלנו ונשחם משלו מבל למלך שועת אשה והיא מציאה לו שני תכשיטין והוא מציא שנים אחרים כך הקב"ה מהחנן צנו וישראל הנמשלים לכלה נותנת שני תכשיטין שהם דקה ומשפט כמה ד"א כי ידעונו למען אשר יזוה את צנו כו' לשנות דקה ומשפט והקב"ה מציא צ' תכשיטין על שלנו שהם חסד ורחמים הזרוע עממה עם הגבורה שאתה נותן צה ובמשפט שהוא משלנו ומוכיח לה מדליה חסד ורחמים והיו ובהחד וברחמים אלה שהוא יתנכך אינו נותן לנו את שלו אם לא בהתנו את שלנו אך בהעדר ממנו דקה ומשפט מיד הוא אומר חספתי את שלומי כו' ואת החסד ואת הרחמים ולא עוד אלא שרואה שנקדים אנהנו את שלנו ואחר כך יתן את שלו כד"א וארשתוך לי בצדק ובמשפט ואחר כך ובהחד וברחמים וציה יתכן כי אמר אנרבה הוא אינן האורחי לפניו יתנכך הנה ידעתי

כא מִצְאֵתִי דָּוִד עֲבָדִי בְשֵׁמֶן קִדְשֵׁי מִשְׁחָתוֹ : כג אֲשֶׁר יָדִי תִבְּוֶן עִמּוֹ אַף זִרְעֵי
 תִּאֲמָרְנָהּ : כד לֹא יֵשִׂיא אוֹיֵב בּוֹ וּבֶן עֲוֹלָה לֹא יַעֲנֶנּוּ : כה וּבְתוֹתַי כִּפְּנֵי צְרוּרֵי
 וּבְשֵׁנָאֵי אֲנֹפֶס : כו וְאֲמוֹנֹתַי וְחֹסְדֵי עִמּוֹ וּבְשֵׁמֵי תְרוֹם קָרְנוֹ : כז וְשִׁמְתִי בֵּינֵי יָדָיו

רוטמות אל

אזני שאל מהתך דבר אשר אזני רוקח כ"א שאדברה אתה בעלמך חפצת ומיכרת לעשותו צדוד שאל בעולם
 במלכותו שעם שאין מלכות נוגעת בהכרתה ע"כ" משתחו ומוך שאל מולך על ישראל כי הנה אז דברת
 בחזון להכודך שמואל ותאמר לו בשלחך אותו להמליך את שאל הנה שויתי עזר על גבור הוא שאל שהיה
 גבור ונבוה מכל העם משמחו ומעלה שויתי עליו עזר ושפע להיות ראוי למלך כמאמר שמואל אליו ואלהה בערך
 רוח ה' כו' והפכת לאיש אשר לו ובהכרח שחור מעם כמאמרו ויתברך אל שמואל ולו היה בן שמואל שאל בחור
 וטוב. (כא) ועם כל אשורו הטוב אשר היה לשאל עכ"ל אחרת לשמואל הנה מלאתי דוד עבדי כלומר
 שעם היות שאל לדיק עם כל זה את דוד מלאתי עבד לי ממנו כי לא מלאתי את שאל שיתואר בחוור היות
 עבדי כ"א את דוד וע"כ בשמן קדשי משתחו והוא מאמרם ז"ל במסכת כריתות כי את שאל משחו בשמן
 אשרסמון ולא בשמן המשחה הקדוש וזה יאמר בשמן קדשי משתחו. ושיעור הכתוב כי צדוד שרמימותי בחור
 מעם שעדיין היה שאל ברוממות מלכותו מלאתי דוד עבדי כמ"ם ז"ל שנסכה בדרך שהיה רועה את אהן אביו
 שהיה מהגיס ברהמים כבדר רעייתו ואז מלאו מוכן לרעות את ישראל עמו ולא יהלתי עד תום מלכות שאל
 כ"א מיד שמאלתו בשמן קדשי משתחו ולא עוד אלא בשמן הקדש שהיה שמואל סימן שהמלך מלכותו מעין
 אשר עשה ויתברך בהיות ע"ו קחן ולא בפק השמן כרו"ל: (כב) אשר ידיו כו' הנה ידוע כי יד ה' כל
 יעשה וכל חפץ הוא להדיק ברכה ושפע וע"ה הדיקים מהמלאה שפע להדיק לא כן הרשעים כי מהיטין כח
 הלילה כמאמר הכתוב ור ילך השי אך לדיקים כביכול מוסיפין כח כד"א ואנכי מלאתי כח את רוח ה' והוא
 כי המדה המריקה למטה ע"ה הגורמים שורק שפע על הארץ הם סביבה שהמלאה המדה מלמעלה הימנה
 כמשל שדים כי ינוק הולך וימלאו הדדים חלב ואם ינוק אין יעצר החלב ולא ימלאו הדדים כי אין מריק וזה
 יאמר הוא ויתברך על דוד איש אשר ידיו המריקה ונותנת שפע בעולם חסון ותחמלא עמו שבכחו כמה שגורם
 להדיק הנה ראוי הוא כי אין לך לומר מדה רחמים כ"א שאל זרועי היא מדה הדין תחמלא: (כג) לא
 ישיא אויב כו' הנה ידוע כי אשר לו עון אשר הפא לא יירא שאל כמבנות עם כי אין ערוד ממות אלה שאל
 ממות גם ידענו כי כל צרה ויגון ויכורין הבאים על האדם העון עצמו אשר עשה הוא המדכאו ומעטרו
 כד"א ותמוגנו ביד עוינו. ונבוא אל הענין והוא כי אחרי אומרנו ויתברך כי אף זרועו הוא מדה הדין תחמלא
 את דוד אמר עשה הלא תאמר איך תחמלא מדה הדין ואדברה מביא פליו יכורין לו"א גם זה אומר לו עבדי
 שיהיה נקי מכל עון אשמה כפייה הוא מן השמים על כן עשה צדוד לא ישיא אויב צו שהוא לא איה את
 השמן יהיה נוטה צו כ"א שפרע מיד ציבורין ממרקין באופן שלא יהיה לפסן חוב עליו וזהו האויב שהוא
 אויב צו בקרבו הוא שפן הוא יר הרע ועי"כ וכן עולה הכה שומאה הגעשה ע"י השון העטנה את עשהו שהוא
 צו של העולה עצמה לא יענו כי ניכה חובו ועי"כ בהיותו מן השמים יהיה זך ונקי עד גדר שוכותיו מפניו
 כו' כאשר יבא ביאורו בס"ד. או משני זה ענין עבירה גוררת עבירה כמבואר אצלנו בציבור החורה כי אחרי
 משחית הגעשה בעבירה הוא הגורר עבירה כיוצא בה ומענהו בעל כרחו כי יש לו אחיזה וע"כ טוב לגבד
 שיתרעו ממנו כל אשר הוא חוטא דבר יום ביומו כל תשאר בידו עבירה שיענה לגרור לו אחרת וזה יאמר כי
 כוב הוא לא ישיא אויב צו הוא יזה"ר אויב שהוא צו לא יהיה נוטה שום חוב צאדם כ"א שפרע יום יום
 וצוה בן העולה הוא בן העולה ונעשה מהעולה הוא המשחית וכמו שביארנו יפה צענו כי המשחית הוא
 הגורר אחרת כי הוא העבירה עצמה לא יענו לגרור לו אחרת שהוא ענין עבירה גוררת עבירה כמדובר :
 (כד) ובתותי כפניו כו' אמר הוא ויתברך שמים אשמה לו על אויבו האחד באמנותו וה' אני לצדי והוא
 כי יש בהם שני מנינים אחד שפועל האויב בדיים שאל אלאו יולחם צו וזה נקרא צר כי מלך אלא בעולם
 והשני הוא שפועל בלב ולא בפועל על ה' אמר ובתותי מפניו ילחם כי ברוב צדקו וקדושתו לאם אלהים
 שפל פניו המטיל מורא מעין ומוראכס כו' כי מזיו פניו אכפת צרוי הבאים בפניו להלחם צו וזהו ובתותי מפניו
 צרוי כי תפול עליהם אימתה ופחד מאור שאסן בפניו וזהו לזכר הרואה פני המלך הבאים לפניו להלחם צו שהם
 צרוי אך משלחו שנגחתם בלב ואינן באים לפניו אגוף אני לצדי כי לא לפניו יבא. (כה) ובכל זאת לא אכזה
 מוכותיו כ"א אמונתי שאמרתי לו ומדת הכדי שהוא בחורת חסד בלי נכוי שכר עמו ולא להיזתי אני המכתת
 צרוי ונוגף אויביו ימעש גדר רוממות מלכותו על כי לא לו מהייהם הנשחון כי אדברה ובשמי תרום קרנו כי שמי
 נקרא עליו והוא מאמר רבי שמואל בר רחמי בר רחמי הוא משלשה שנקראו בשמו של הקב"ה שנאמר זה שמו
 אשר יקראו ה' לדיקו שעי"כ אני דבק בו רוממו עד בלי די. (כז) או יאמר ענין מאמרם ז"ל על סבוק
 ויורד הישע על הפקדו כו' כי דוד שנקרא עם מלבו רצה לכלות כל המלכיות אלא שלא הייתה חכמה וזהו
 יושב אותם חכמה ויהיה כמבואר אצלנו כי אברהם ציור לנו את המלכיות במקום גיהנם ואיך שתעבד למלכיות
 אם היה הרגם דוד אך אם לא תחייס לו בזמן מלכותו יתקיים לעתיד לבא וזה יאמר הנה ובתותי מפניו

תהלים פט

ובנהרות ימינו : מי הוא יקראני אבי אתה אלי וצור ישועתי : כי אף אני כבוד
אתגדו גלין למלכי ארץ : כי לעולם אשמר שמיר ב' לו חסדי ובריתי נאמנת לו :
ל ישמתי לעד זרעו וכפאו בימי שמים : לא אם יעזבו בניו תורתי ובמשפטי לא

רוסמות אל

נרין ומשלו חנוך כי בשמי שונים אלו וכלנו כל המלכות. (כה) אך לא יהוש כעת כי הנה חמוני שחיה
לחן במחמיר על השחר והסדי עמו כ"ח לא עשיו לו בזמן הזה חשבה לעמוד כי בשמי חרוס קרט שהוא
כאשר יהיה שמי שנס כד' חיותה שהוא הנקוס משמולק כודע על פסוק כי יד על כס ית אז תרוס קרטו
של דוד הוא מלך המשיח. (כו) וזו יתקיי כי ובמתי בים ידו השמאלית לנקוס נקס הוא חומה המוחית
אל הים כמ"ט ו"ל כי בשלקה חמה אח נח מרעה נען נגדיראל קיה בים הגדול ועלה פרטון ועליו נעשה כרך
גדול ובו ועיקר ידו עליו חיה ועל פי דרכו בשלטה הקודמים כי כל ארבעתם יפלו יחד כחזר במשלת
מלכות הרשיע של הלאס הוא מלכותא דטרולא והדקא שחריט השלטה שקדמו כי במחמ ללמח על רגלוהו די
טרולא הדקא נחמח כספא והנכא ששלטה על נהרות כי בכל ומדי הם על נהרות וכן אמרטיה של יון על
נהר גדול הוא כאשר חליו בעיניו חמר על שלטון ועל נהרות ימינו שלא יעקר להם רוגז המוחים אל השמאל
כי כנר נעלו בזמניהם : (כז) הוא יקראני כו' הנה כחננו כי חיון האורחי בקס רחמים על דוד ומלך המשיח
בחדד חמה וסיר כל מה שאמר יתבדך לשמולל כמדובר משיב הוא יתבדך על פי רוח הקדש ואומר הוא
יקראני חני חמה שלמלא חמה הייתי נפל ואיני מבקש כ"ח חמה חלי וצור ישועתי חלי וכלו עליו חויבי כי חס
שחיה נוסע מהס. (כח) אך חמי לא בלבד חשבינו לכן כ"ח גם לכן כוונתו חף חני כבוד חנהו ועל
חומריו חליו חפץ גדולות כ"ח שחיה לו לחלוה ולצור ישועתו שלא יהיה משועבד לגוים גם חנהו עליון למלכי
ארץ : (כז) או יחמר הענין שכתבו כי רזה דוד לכלות כל החומות ולירש אותם שהוא וירד השיע על
הכננים חלח שחנהס לא חינוח כמה שביד לבנו את המלכות והנה כתבו מה מואמרו יתבדך בחמרו ובחמתי
מסניו נרין כו' אך לא עשה כ"ח לעמוד כי חמוני עמו כו' שמורים לעמוד כאשר ובמתי בים ידו כו' אך
לא ספר אך חיה שחלח דוד לכלות כל החומות ולירש אותם ועמה טרש הוא יתבדך הדבר ואמר לחנהס
הנה הוא יקראני במלכו חני חמה כלומר חמה ה' צורח כל העולם חני חמה כמד"ח ה' חמר חלי בני חמה
כלומר ועל כן חיוני נדך חליו הוא יהיה כל העולם שחם כעבדים שלי שחלוה את כל החומות וחירשם חס
חיוי כדלוי הנה חמה חלי על זד חסד כמדובר וצור ישועתי המחויקי להושע. (כח) ואומר הוא יתבדך חף
חני כעת בזמן הזה גם שלא חוריש לו את הכל כבוד חנהו ליקח פי שנים כפלוס על כל חמד ממלכי הארץ
ובחיה עליון מכלס וזהו עליון למלכי ארץ. (כט) אך חסד חמר שחל לירש הכל לחיוני חלוה חסד כן
חשבה אך לא עשה כ"ח לעולם חמר לו חסדי שהוא לעמוד לבח חניה לו שמור חסד זה ובריתו נאמנת לו
כלומר לו בעלמו בריתו נאמנת וקיימת בני הנחי כי ובמתי לעד זרעו וכו' אך לזרעו נדך חליו שהוא חס
יעזבו בניו כו' כי חז ופקדתי כו' משח"כ לעלמו כי והסדי חז חפיר מעמו חפילו חס יחפחו הבנים כאשר
יתבחר בס"י. (כו) או יחמר הוא יקראני חני חמה בחיוה חס יניר כפך חלי בזמן מלכותו שחיו עמיד חיות
נפל והסגלת חסדך לי בחיים ומלכות. זור ישועתי בחיוה טושע ומחל על הכל. (כה) וזו חוספתי
על שחלוה כי לא בלבד חשכחיו לכן כ"ח גם כבוד חמר מחיוה כבוד ליה חוי ככרותח כהונתח ומלכותח
כחחמר המחרגס על ככורי חמה יתר וכו' ועל הככורה חמר כבוד חנהו טוכל חלק על כל השכטים ועל
מלכותח חמר עליון על מלכי ארץ. (כט) ועל כהונתח המחיתכת לחסד חמר לעולם חמר לו חסדי ועוד
חוסוף לו חסלום לו גם כמר שלישי ויהי כמר חורה כי ובריתו הוא חורה כד"ח חס לא בריתו יומס וליזה
חיה נחמנת לו חמיד להסחירו וכל זה מדבר על זמן מלכות דוד שקראו חלי על חסד ששעה עמו ואמר
ולח עוד כ"ח חח ובמתי לעד זרעו וכו' כחמר יכח ביחורו בס"ד : (ל) ושמתי לעד כו' חלוי לביס לב מה
ענין וי שחם חס יפ חיים שחיים חלוי ארץ. ועוד כי בכלל חומר חס יעזבו בניו חורתי הוא חס חקויה
יחללו וחמה חפריס. ועוד חומר חס חקויה כי לא ידק חומר חס וברחוי יחמר חס חקויה יחללו. אך
יחמר ובמתי לעד כו' וכפאו כימי שמים למעלה שחם ימים חמר חין בין יוס ליוס חמר משח"כ לוי חמר
שחך יחמר בינחום וכוה כי לא יהיה כענין חיתח הרחבון שחיתך ויחמד חית ויחזור ויבנה כי חס כימי
שמים שחל חור וכוה כאשר לעמוד כי שני דברים ישעה. חמד שחיים לעד זרעו שלא יפסק. ב' שכתח
מלכות זרעו חמר חלוי בניו המקדש יחמיד כימי שמים כמדובר. וזה יהיה חף חס יעזבו בניו חורתי שש
ואל חשבה ובמשפטי לא ילכו אך חס יכוונו לחלל ממש שהוא חס חקויה יחללו כו' חז ופקדתי ששכט ששעס
כו' ומכל שכן שלא ימשך כח זרעו וגם שחלקוף על זרע לא על רשעים חפיר חסדי מעס דוד כי חוסדי לא
חפיר מעמו והוא כי ב' דברים הם אחד שלא יפסק חיותח זרעו חלום. ב' כי גם שפסק מלכותו יחמיד
לימות חמיה. ג' היה מלכותו נמשך עד עולם והנה חס לא יהיה עון חמר כי זחח השליטים חכוללת
כלס חיה לו והוא חומר ובמתי לעד זרעו וכפאו חל זרעו כימי שמים. (לא) וזה יהיה חס יעזבו בניו כו'
ששכט ואל חשבה יחפרו כן חורה וגם שמשפטי לחמה שחם משפטי לא ילכו כי חס חיות חמיה מלומדה עס

יִלְכוּן : לֹא אִם חֻקֵי יַחֲלוּ וּמִצּוֹתַי לֹא יִשְׁמְרוּ : אִי וּפְקַדְתִּי בִשְׁבֹט פְּשִׁיעִים וּבַנְּגִיעִים
עֵוִים : יִרְ וַחֲסֵדִי לֹא אֶפִיר מִיָּגְמוֹ וְלֹא אֶשְׁקַר בְּאִמוֹנָתִי : לֹא אֶחְלַל בְּרִיתִי וּמוֹצֵא
שִׁפְתַי לֹא אֶשְׁנֶה : יִרְ אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי בְּקִדְשִׁי אִם לְדוֹר אֶכְזָב : יִרְ זָרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה
וּכְסָאוֹ בְּשֶׁמֶשׁ נְגַדִי : לֹא בְּיָרֵחַ יִכּוֹן עוֹלָם וְעַד בְּשֶׁחַק נֶאֱמַן סֶלָה : לֹא וְאַתָּה וְנַחֲתָ
וּתְמָאֵם הַתְּעַבְרָתָ עִם מְשִׁיחָה : מ נְאֻרַת בְּרִית עֲבָדָה חֲלַלְתָ לְאָרֶץ נִזְרוּ : מֵא פְרַצְתָּ
כָּל גְּדֵרֹתָיו שַׁמֶת מִבְּצֻרָיו מִחַתָּה : מֵב שִׁפְחוּ כָּל עֲבָרֵי דָרְךָ הָיָה חֲרָפָה לְשִׁבְנוֹי :
מֵג הַרְיִמוֹת יָמִין צָרְיוֹ הִשְׁמַחְתָּ כָּל אוֹיְבָיו : מֵד אֵת תְּשִׁיב צוֹר חֲרָבוֹ וְלֹא תִקְבְּלוּ

רוטמות אל

כל זה יחסי האמור. (לב) אך אם חקתי יחלו שהוא להכעיס כבונות חילול ומצותי לא ישמרו שהוא כי
יעברום כי שמירה היא מצות לא תעשה. (לג) אז ופקדתי בשבט אויב פשעים כי תבטל מלכותו ויהיה שבט
מושלם עליהם ובנעשים עונם הנה כי תבטל השלישית. (לד) אך ה' הראשונות בעמדם יעמודו כי הדין
שהוא שלא יפסק זרעו לא אפיר מעמו וגם לא אשקר באמונתי שהוא כמה שנשאר באמונה לעמיד. (לה) וגם
שהיה אפשר להחזיר הסבועה לא תעשה כן כי אם לא אחלל בריתי וגם לא אשנה צד מה. (לו) ועתה
בא ופירש כל האמור והאמר אחת נשבעתי בקדשי כו' לומר גם שהזכרתי ג' הנקודות אחת הוא שבשבעתי בקדשי
הכוללת פסוק כי הנה יהיה אם לדוד אחז. (לז) וזו כללה פסוק אחד כי זרעו לעולם יהיה ולא יפסק מן
העולם. שם כי כסאו של עמו כבשת ענדי שהוא כי כאשר השמש נשקע מצוי אדם צערב יום ואין העדור
רק מצוי אדם ולא מנגידי כי זורח הוא המיד למעלה כך כסאו גם כשקע מצוי אדם למטה הוא ענדי להחזיר
גם למטה לעמוד כבשת שבילה לפני ה' וחזר ומחזר למטה לעולם ציוס. (לח) ומה שיהיה כסאו מבזון
העולם למטה ערס יפסק לא יצלז מהיות כ"ס דורות כירח שיום כ"ט נסחר מצוי אדם וזהו כירח יכון עולם
והוא כנודע כי מחברתם עד לנקודת כ"ס דורות ומכיים הנכרס הוא חוקן האזרחי כל מהאמר יתבדק וקנני
למליו אמר ועד בשחק נאמן סלה לומר כי לכל הדברים האלה לא יש שני עדים לומר כי על פי שני עדים יקום
דבר אך על כל זה הוא יתבדק כאלף אלפי עדים דמו וזהו ועד בשחק כו' לומר כי עד אשר הוא בשחק נאמן
סלה מש"כ עדים אשר בחרן המה כי אינם סלה : (לט) ואתה זמרת כו' כהתמו אברהם את כל דברי
אלהים חיים אשר דבר טוב על דוד ועל אשה ועל עובד העתיד ציוס המצוי בזה צמר נשפו כמתחונן על
ארת צמו בגלות להיות משטער על כי מידו יהיה זהה להם שהוא צירר לנו את המלכותי ואמר ואתה זמרת
כו' והנה הראש"ע פתח פרטים המהו על פסוק זה שנראה כאומר לו יתבדק חלילה שלא קיים שבעתו אך איני
רוצה קושי כי מה שנאמר בצורה לא מאמתים היינו לבנותם אך לא מציאות מאתה ועם כל זה לא יהוייב
בטיהם בניהוחם אלל שאומר ואתה לו וינה שזמרת ותמאם האם התעברת עם משיחך דוד שאתה מהריך הגלות
החיל הזה כלומר והיה כך למחר את הקץ להציא את אשר דברת עליו לעמיד ציוס הששי. ולהחכה הציבות
שכוסל ואומר זמרת ותמאם יאמר ואתה זמרת ונתחברת ממנו והיה די הסתלקך כי נעדר כל כוונ ונתחברתנו
לזרות גם ותמאם צהריסות הסלוק והגלות האם התעברת עם משיחך כבקדס. (מ) ועוד יש לתמוה ולומר
האם נארת חלילה ברית עבדך והוא מאמרס ז"ל על פסוק הן אכאלס כו' שהיו צוים מלאכי הפתח במרבץ
בית המקדש ואומרים ושמו מבילות שבת עובר אורח של עובדי דרכים לגמילות הסד של אברהם אשר ברית
האם הפתח ברית שכרת לאברהם וזה יאמר נארת ברית עבדך אברהם בתמיהה האם חללת לארץ נזרו הוא
יעקב נזרו של אברהם כמאמרס ז"ל צבראשית רבה על פסוק עמרת זקנים בני צנים כי יעקב היה עמרת
לאברהם וזה יאמר חללת לארץ נזרו והוא כי השלך משמים ארץ תפארת ישראל הוא זיו אוקומן של יעקב כמ"ש
ז"ל וזהו חללת לארץ נזרו. (מא) והאם תאמר נא ה' כי חטא ישראל והמה גרמו לעזאם הנה השלח כעסך
בציון ובית המקדש וירושלים כמה ד"א כלל ה' את חמתו כו' ויאלף את ציון וזהו פרשת כל גדרותיו שמת
מבזריו מחתה השפי' כל העוברים היו הגוים ופומים ואומרים בנאות מכת הארץ היא ואת תהלוהיה גפית
כו' כל ארצה מה הרי ההף הגדול הזה כמפורס במקומו בעל מכות הארץ יהיה תמיהתם חזק שמה מבזריו
מחלה. (מב) ומי יתן והיה חרכן הצמיס מננה לרות העס כ"א גם שבויה כל עובדי דרך וכל כך נמאם
מהשבי וזכה והרג ורעב ויחד לרות כי לא היו אחרי כן פוסים אומס אלל עובדי דרך כי שכניו לא שבויה
יען היה חרפה להם שכל כך היו מאובסים צעמיהם שלא שמו לב לשכוחם גם הם והוא כי הכיורס נזרו גדולה
ותפארת על כל גוים ועתה רצו הקצה האחר נמאבו צעמיהם : (מג) הריבויות ימין צריו כו' עוד אלתוקן
כי אמרת לניי כעם אויב אצור כן יעברו צרינו כן יאמרו ידנו רמה וכו' והנה הרימוות ימין צריו ולא שמת לבך
אל הדבר ההוא. ושד חלוטה שנית והיא כי הלא נודע כי השמחה לאיד אויב שז החף מעל סובל הנזרה וזהו אל
השמחה לאידו כמד"כ בנשול אויבך כו' והשבו מעליו אשו והנה השמחה כל אויביו. (מד) ומתראוי שחף שהוא אשו
האומר בכתוב ההוא תשיב אותו מעל ישראל עליהם ושיסיה החף ציר חרבו של ישראל לניקוס ואדרבה ולא
הקטנתו

בְּמִלְחָמָה: 11 הַיְעִיבֶת בַּמַּהְרָה וּכְסָאוֹ לְאָרְצוֹ מִמְּרֹמְתָיו: 12 הַקְצֵרְתָּ יְמֵי עֲלוֹמָיו הַגְּמִיטָתָּ
 יָלָיו בְּרוּיָה סֶלָה: 13 עַד מָה יִי תִשְׁתַּר לְנֶצַח תִּבְכַּעַר כְּמוֹ אִישׁ חַמְטָה: 14 וְזָכַר אָנֹכִי
 מָה חָלַד לִי מָה שָׁמָּה בְּרָאֵת כִּי בָנִי אָדָם: 15 כִּי זָכַר יִחִיהֶ וְלֹא יִרְאֶה פָּתַח יְמִלְט
 נַפְשׁוֹ כִּי־דָ שְׂאוֹל סֶלָה: 16 אִיהַ חֲסָדֶיךָ הָרְאִישִׁים אֲדֹנָי נִשְׁבַּעְתָּ לְדוֹד בְּאֹמְנֵיךָ:
 17 וְזָכַר אֲדֹנָי חֲרַפְתָּ עֲבָדֶיךָ שִׁאֲתִי בְּחִיקֵי כָּל רִבְיִים עַמּוּם: 18 אֲשֶׁר חָרְפוּ אֹיְבֶיךָ: 19

רוטמות אל

הקטנתו במלחמה: (לה) השבת פטירה כו' הנה למעלה אמר כי חור מלכות בית דוד היה כרח שיהיו פועל
 שהיה לנו כחור הנבנה הולך ואור עד כ"ו' לחדש וחודר והולך ומתמעט עד כ"ט שלא חזרה נסח כן מהצדדים
 עד דוד היו י"ד ובלמה היה ע"ו מילוי היום והולך ומתמעט עד לדקה שהיה כ"ט ששם תהך לזרו והתרג
 הבית והגלה המלך ולא קם עוד מלך עד כי יבא שליח כמדובר למעלה וזכה ויארר מלכו השבחה ומהרה שחור
 לזרו שהוא נדוד כ"ט מלכו כסאו להרץ מנחה. (כו) ומי יתן ולא הקצרת ימי עלומיו והוא כי כאשר מעשרים
 שנה עד הני ימיו של חכם הולך בשליו ונקראים ימי עלומיו וחודר ומתמעט מ"ה שנים והולך כן עד שלמה שהוא
 נהר המילוי יקראו ימי עלומיו של כסא המלכות והוא כן לו היה עילוי המלכות נמשך כ"ו' דורות התרשתי
 שהיו ימי עלומיו הרובים אך לא היו רק ב' כי ה"ו נמיים מאצדקה נמשלו נמיים י"ג עלי מלכות הנה שהקצרת
 ימי עלומיו של כסאו המזכר והבוסה של הגרעון וההרצן העשית סלה: (כו) עד מה ה' כו' הנה ידעה כי
 יש נבול ובלמנו למה ידעה שלילה נבול אך יואמר הנה אמרת בתורה ועשה ישראל מה ה' חלוקה שאל מערך כ"ה
 לידעה וכו' עד סוף הפסוק אשר המה דברים רבים וגדולים ואמר לה עם מה ה' שהוא עד ושתלמו ישראל
 ככל מה שפסוק מה ה' וכו' ח"כ הפועל ימשך כי תסתר למה כי מי יוכל לקיים כל האמור שם ויש כהנה
 דבר כי בני ובני בראות המלך הוא אחד ממלכטים רעים הסתר פניך יוצא מקום להגד והבער כמו אש
 המלך. (כח) והנה זכר הני הצדקה המדבר מה חלד שהוא כי הסד יצנה בחזון שכל ידי עשית הסד יספיק
 להקיים אך הם הוא על מה שהוא על קום מה ה' שאל מלך וכו' אש כן הוא בתום בראת כל בני חכם כי
 מי ומי יוכל לקיים כל מה שכתוב הוא כי הלא הנלי העולם והולום. (כח) ואם ימלא חוש אחד מני
 חלק מהביל העולם חזנו כ"ה בזכור תמיד יום המות כלומר חזון עושה כן כי הנה מי גבר יחיה ולא יחיה
 ויפקד המות תמיד נגד עינו מעודו מי להתעורר לשב שימלט נפשו משאל ויחיה סלה שלא יעקב ליהיה
 זמן מה צדיקים כו' כי הלא בלעדי זה לא ימלט חכם נפשו סלה והנה ימלא זכר תמיד רוחה ומצו יום המות
 כמאמר ז"ל יזכור לו יום המיתה. (כח) או יואמר בשם לב שהג"ל זכר הני ולא זכר אך חז"ל על פסוק
 בהשך זכר לי חנה שאמר דוד חנה לפני רוב טוב ליראך ואם תבקש גדולי השלמות יאחד כל העוב כי
 בני עליה מועטים לכן זכור לי שאני צימני וכיוצא כי למען עורך שלא יאחד וזה יתכן אמר הצדקה זכור
 הני בעולם הכל יען כי הני עושה ממש מהעולם הזה רק לזכור מה חלד כלומר כי הכל הוא כי מההביל
 העולם הוא הרצוני לפיך והוא השלם ושכשצילנו נברא העולם ועליו מחקיים כמ"ס ז"ל תולהרצן על בלומה חזן
 העולם מחקיים חלל על מי שהושב עמו כמי שאינו וזהו אומרנו מה שאמרתי שהצדני על כי הני מהביל השו"ל
 הוא על כי מה הוא שאומר על עמו מה הוא הני בראת כל בני חכם שהוא שלפניו תמיד יום המות כי זה
 ודאי לא יפקד כי אם כלה תשובה ומע"ו ויתנהג בתשובה. (כט) כי בני עליה כאלה מעט מועד ומלאו כי
 מי גבר יחיה צדיק"ו ולא יראה מות שימלט נפשו סלה מראות גיהנם כלומר ואינו כי אם ע"ה הפלה כמפורט
 בקודם. או יואמר מאמר רז"ל מה יעשה חכם ויחיה ימות וזהו מי גבר יחיה בעולם הכל ולא יראה מות
 ויזכור פה שיוכל למלט נפשו מדעה של גיהנם תמיד וזהו ימלט נפשו מיד שאל סלה: (ג) איהו הרבדיך כו'
 יואמר איהו השדך הראשונים בהשך עליו כי הלא מרוב השך להיטוב נשבעת לדוד עם אמונתך שלא תמות
 ודאי מבלי ששבע ועל כל זה מרוב השך לעשות חסד נשבעת לו ואיהו נא כדבר ההוא להילש. (ג) ועוד
 אמר הצדקה הנה נשאתי בחיקי כל רבים עמים שמהצדדים בזכותי כד"ה ונברכו כך כל וכו' וגם לולה הצדקה
 היה דוד מכלה אותם כמאמר ז"ל על פסוק ויבד השיט כו' שבקש דוד לבלות כל הגוים לולה שאצדקה לא
 היתה וזהו וישב אותם חכם והיה למען יגלו ישראל בידם כי הצדקה בירר לנו המלכות והייטב ששחיים
 בחיקי להרע כ"כ חם בני ואמר זכור ה' חרפת עבדיך הגולים למהר להילש והושעים כי עליה היתה שאחי
 בחיקי כו'. (גב) חמסם אשר חרפו אויביך ה' ונגשו בכבודך לא על כן נשחיתם בחיקי והאזניות סובב
 החיךוי כי אשר חרפו הוא בזמן עקבות משיח שהוא בשלהי הגלות שחרפו על אזור משיחך ולא חלילה
 שחופים שהיו צניעך לעשות רועם ח"ו וגם לא ימשך מהאזניות חלילה לישראל פקוק בלמונת הנאולה כי על
 דבר הירופס חזו עושה כך רועם כי הלא בדרך ה' לעולם חמון ועל אמונתנו אדרבה חזו כופלים האמנה וזהו
 וחמון. (גב) חמסם אשר חרפו עבדיך ומה ה' חרפת עבדיך ומה ה' חרפתם שאחי בחיקי לא רבים עמים שחוקיימום
 בזכותי וזהו בני לא חולל להיטיב כי תמה זאת אבות ואין חרפת גדולה מזה שחפוסם חזו וסובל כי משאר
 חם בני וזה בני לא יושע. (גב) ומלא תואר למה זכור חרפת העם וזהו עזמת חרפת אשר חרפו כלפי
 מעלה

אֲשֶׁר חֲרַפוּ עֲקֻבוֹת מְשִׁיחָהּ : יג בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

ספר רביעי

צ * תַּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מַעַן אֲתָהּ הָיִיתָ לָנוּ בְּדֹר וָדֹר : ב בְּמַרְם הַרִים יִלְדוּ וַתְּחַוֵּל אֶרְצָן וַתִּבֵּל וּמַעֲוִלָם עַד עוֹלָם אֲתָהּ אֵל : ג תֵּשֵׁב אֲנֹנִישׁ

רוממות אל

מעלה זה אינו מהדבק כך כי אשר חרפו חייבי ה' בין בהרשון ראשון בין בהרשן שני הם עקבות ופסיעות משיחך כאלו בכל פעם הוא פוסע ומתקרב קצת פסיעות למהר את הקץ. (ג) אך כך אין עושים רופס הלילה כי ברוך ה' לעולם בין בזמן הרשון בין בשני והוא כי לעומתם מתרבה הברכה שגדל כח ה' שומלח כח רוח ה' להריק על הארץ אמן על הא' שיהיה לגאלנו ויתרומם שמו ויתברך בעולם וזכה ישמחו : השמים ותגל הארץ :

הם ונשלם ספר שלישי בשם ה' :

בסיעתא דשמיא נתחיל ספר רביעי :

צ (א) תַּפְלָה לְמֹשֶׁה כו' הנה ארז"ל על פסוק ויהי וועם ה' כו' שאמרו משה כשהוקם המשכן כר"ה ניסן יהי רצון שחפרה שכינה במעשה ידוכם ועל פי הדברים האלה לחשוב שגם כל המזמור נאמר אז תפלה לה' שחפרה שכינתו במשכן בראותו כי צו' ימי המילואים לא שרתה שכינה התפלל ושיחף עמו את ישראל כאלו כלם מתפללים וכונת התפלה לומר לא על צדקת עמך אנו מבקשים שחפרה שכינה עלינו כי אם על רוב חסדיך כי מעולם הוה. ולצד אל הענין מזכירה מאמרם על פסוק בשגם הוא צער שאמרו בשגם זה משה שמעתיאל שלו עולה כמאמר משה וכונת הענין כי מלא הם הקב"ה על עולמו על שיהיה עתיד משה לבא ולקבל תורה לישראל וזהו לא ידון רוחי בצדס לעולם לעשות דין החלטי שלא יהיה עד עולם על ידי רוחי הוא רוח אליהם הוא מדת הדין וזה בזכות משה שהוא בשגם כמדובר וכן בדור השלמה לא כלה ויתברך את העולם בשביל ישראל כדרכם על פסוק בהפרידו בני אדם יב גבולות עמים למאמר בני ישראל. ונצד אל הענין והוא כי אומר משה בשם כל ישראל עמו שמכללם הוא מוסה ה' כהסדך מלאו כי הנה מעון ומחסה היית לנו כלומר בשבילנו כמה ד"ה לא לנו ה' לא לנו שהוא בשבילנו וזה הוא בדור ודור הם שני דורות הנז' שהיה ראוי בהם לבא קץ כל צער להיות כליון הרוץ שוסף העולם כלו ועם כל זה מעון ומחסה היית לתת לעולם שתיית לנו בשבילנו ולא עוד כי אם בערם הרים יולדו שהוא מערם היות מילואות עולם והוא כי אמרו רז"ל על פסוק בצקת עפר למוצק כו' מלמד שגגל הקב"ה עפר מהתה כסא הכבוד והשליך תוך המים וכן אמרו כי מן האורות נעשו הרים ושאר העפר מיסור וזהו בצקת עפר למוצק ורגבים ידובקו. כלל הדברים כי היו ההרים תוך המים כענמים תוך בטן המלאה ועל כן כאשר גזרה החכמתו ויתברך ואתר יקוו המים כו' ותראה הישעה יתייחסו ההרים לעוצרים הגולדים בצלחם מרחם אמת ועל לו והוא צמר בצרם הרים ילדו אשר היו קשים גם תוך המים וממשיים וגם ותחולל ארץ ותבל שהיו רבים בצלחם מתוך המים והיית אז כבורא אותם ויאמר ארץ על ח"י ותבל על ח"ל והוא כמו שאמרו ז"ל כי תחלה צרא ויתברך ארץ ישראל בלבד ואחר כך חוץ לארץ שהיה התפשפות מחדש שגמר עד לא עשה ארץ והוא הנה מערם הרים יולדו ומלא תחולל כו' וגם כל ימי משך העולם שהוא מעולם עד עולם העמיד אתה אל כי בהסד אל אתה מתנהג בחסידות המתייחס אל שם זה וכל זה הוא הקדמה אל מה שעתיד לומר שגם עתה יהי מושך חסד להשרות שכינה בישראל כמדובר. או יאמר הנה אדני מעון אתה לכל העולם שאתה מעונו של עולם כי כך מתקיימים כדודע כי על ידי שם זה שחלש השפע ונצרה העולם הלאו ובו חסים ומתקיימים כי הוא כבוד ה' הממלא את העולם ועל כל זה היית לנו ביהוד בדור ודור עמנו ומגן לנו והוא צ' דורות היה עיקר גלות מלרים כדודע מרז"ל כי אחרי מות לוי שהאריך יומר מכל השבטים ההל הגלות שהם מסוף חיי קהת עד שנת מ' למשה כי היחה שכינה עמם בגלות כ"ו ומגן בעדם וזהו היית לנו בדור ודור. (ב) ועם היותך מדת דין בערם הרים יולדו וכו' כמפגש בקודם ומעולם וכו' אתה מתנהג בהסד אל כלומר וגם עתה לא תמנע חסדיך עלינו : (ג) תֵּשֵׁב אֲנֹנִישׁ אֲנֹנִישׁ עַד רִבְא כו' הלא אמרתי כי מעולם עד עולם אתה אל מתנהג בהסד אל והלא על זה ימלא שחחון פה בעל דין להלוק ולומר הלא נגד עינינו כמה בני אדם מתייבין ביסורין קשים ואיך ההסד שמתנהג בו לזה אמר גם זה מפאת חסד הוא כי הנה תשד אנוש על דכא ביסורין ולא בלבד תכונן להיטיב לו שיתן אל לבו לשב בתשובה וזהו מפאת חסד הוא כי הנה תשד אנוש על דכא ביסורין וישוב עד ה' וזהו תשד כו' והאמר כו'. או יאמר בשום לב אל שניו התארים שנוכחם בצלחם ואלא בצדס. אך הוא כי הנה תואר אנוש ידק בכל סוג יהודי אוי גוי אך אדם אינו כי אם בישראל כדודע מרז"ל בלאומר אתה קרויים

עד רבא ותאמר ישובי בני אדם : ר כי אלהי ימים בעיניך כיום אחמול כי יעבר
ואשמרה כל ימיה : ה ורמקם שנה יהיו בבקר כהציר יתקף : י בבקר יציין ותקף

רוטמות אל

אדם כי יחיה הענין כי היה אחד מחבדי הנבטחין עמו הוא כי יתן אדם החטוי טרם יפלה ידו בנו למען
נראה ונקח מוסר כדל"ה הכרתי גיים נשמו טעם ההכרתי חולתם כי' אפרתי אך הכרתי וחי הקחי
מוסר כי' וזה יאמר תפס אנוש עד דפח הוא הגוי אשר ידק בו תולד זה כדי שעל ידי כן ידלו ויקחו
מוסר יפדלו וזה ויחזיר טעם בני אדם שהוא כאשר עשה בנאליים ויאמר למען הספר כי' וידעם כי אזי
ה' : (ד) כי אלהי ישנים כי' עוד הסד גדול עשה בראשונה עם אדם החטון מה שאין כן בשאר דורות
והוא כי היה אלהי שנים בעיניך כי' שהכרתי לו אלהי שנים תחת יום אחד שלנו כי יום אחד שהיה לו
לחיות נחם לו אלהי שנים כדעם כי השבעים הנהגים נהגו לו למ"ד לכל דורות ישלם כי ימי שנים
שבעים שנה מה שאין דבר חסד זה נמצא בדורות שלש להאריך כמה שנים תחת יום אחד כלל וזמנים
שנה יהיו כי' כלומר ולכן ראוי תשוב תרחם ולא תדקדק עמכם כאשר ינח ביאר הכתובים נכ"ד . ולבאר
הכתיב והתחתי חיבתיו ראוי לבוש לב אל אומרנו כיום אחמול כי יעבור כי' כי אם הכונה הוא כי אלהי
שנים בעיניו יתברך כיום אחד שלנו שיעטו מי נתן יום אחמול בדבר והראוי יאמר כי אלהי שנים בעיניך
כיום אחד שיעטו . ועוד אומרנו כי יעבור כי הנה כי עבר מבני ליה . ועוד כי גם שחמור שהוא עתיד
במקום עבר מי לא ידע שחמול עבר . ועוד אומרנו וחשומרה כלילה מה ענין חשומרה כלילה בזה . אמנם
יאמר ראה מה ח"ה כמה העבת והסדת עם אדם הראשון כי הנה כאשר נזרע עליו כיום אבך ממנו מוח
יחיה ויהא כי יחיה יום משלנו והחלפת ויהי האדם עשר שנים אלהי ויתקן בעיניך החלף יום לאדם שנה
כי אם את היום שלנו החלפת והגדלת והוספת עד יהי מקורף כיום תמים והוא כי הנה אלהי מעת
השאו היה לו מדת חיוו ח' שעות כי הלא בשעה ח' המיום האבנר עפרו נב' נבלו נב' עשאו גולם נד'ספה
צו נשמה פתחלה ח' סרה נמצא היה חיוו מהחמישים והלאה הם ח' שעות שהוא שלש היס כי כ"ד שעות
שהוא יום תמים שלישו ח' והם כן גם כי יתלפו לו יום שלנו ביומו יתברך הלא יהיה שלש יום שלנו
בשליש יומו יתברך שהוא שלש האלהי אך השני השליש יפלו אך מה עשית לו להשלים האלהי העלית כאלו
יום אחמול שהוא י"ב שעות כאלו לא עבר כי אם שעדיין היה עתיד לעבור והוא על כי בקר אור יום
החייבי נאמר תולד הארץ נפש חיה ואמרנו כו"ל זו נפשו לא אדם הראשון שהיא נפש החיובית והחשוב
למדו מנ"ש נפש חיה תפסוק ויהי האדם כלשף חיה על כן מנה הוא יתברך י"ב שעות שכן חמישי עבר כל
נפשו לשלם עם הח' שעות הנותרות והוא כיום אחמול כי יעבור הרי כ' שעות ועדיין חסדים ד' על כן
הוספת עוד ד' שעות שהם שיעור חשומרה של לילה שהם ד' שעות כי ג' חשומרות הוי הלילה והוא חשומרה
כלילה שחשומרה ח' של הלילה שעבר עשה כאלו עדיין היה עתידה לעבור והוא כי הנה זה היה על ד
הסד והכתמים ולא היה בשני חשומרות ראשונות הכנה להריק שפע הסד וכתמים שכן חמור עבר ולבשים
לועקוס כאשר בשלישית שהיא חיוק וינק כו' כי זה יש שדים כי יניק שפע הסד וכתמים כדעם והוא וחשומרה
ח' כלילה שהיא המיוחדת כמדובר . וכונה הענין לומר לפניו יתברך זכור רחמיך הראשונים אשר עשית
לאדם כי הארפה ימיו למען יתקן בהם את אשר עוות והוסי והמל על אדם ילוד אשה קר ימים ושבע חוגו
וזה אמר זממחם כי' כאשר יבא בילגורו נכ"ד : (ה) וזממחם שנה ידו וכו' הנה אחר כל הסד
אשר הארפה ימי אדם למען יספיק ליתקן הנה לדורות שלם לא עשית כן כי אם זממחם ותמסוף ימיהם
שהוא כי לא נאמר רק שבעים שנה כאשר יזכור בסמוך והן אמת כי לנפשה היה הכונה שהוא כי למען
חימות מות הקרובה לנא אליהם כל החי יתן אל לבו לשבז מרשעו וימות זדיק בלחון נגס במוחו יקרא חי
ולא תחיהם פירדו אל מות כי אם אל שנה כמאמרים ז"ל כי הדיוקוס בכלוקם מלאים להם מתן שכתן
וששים ושמחים ונפשו שבעה והם ימיהם וזה יאמר זממחם והקצרת ימיהם למען שעל ידי כן שנה יהיו
ולא יחסה כי נכביע אל האות יתקנו מעשיהם עד היותם בחיתתם שיפנים שנה ולא מוחה שיקראו ימי
עפר וזה על ידי שבבקר שהוא זמן הנחרות מהרה כהציר יתלופו יסירה ויתדם מעשים מוצים או שיתלופו
וימיה מעשה הילדות אל הפכו הוא אל מעשים מוצים בראות כי זורמו ימי חלדו ומות תחלט על כן מהלך
הבקר יתדם מוצו . (ו) אך מה נעשה כי יר לב האדם רע כי אם שכוותך כך הוא בני אדם לא יעשו כן
כי אם בבקר יציין הפרחת מעשים מוצים כי לא יבצר מליטן אל לבו כן ימות בנזער אך הנחרות יבטלו והמר
ימר מיב ברע והוא והלף כי בני האדם לא יפדלו האמה כי אם כן אמת כי מלימות מוח לא יבצר וישורר
לפעמים ויציין אף חיוו השוכה בנחרות מלימות מוח כן ימות בנזער או החלפת מעשים מוצים כאלו שייציין אף
אך לא יתמוד כי אם והלף שמתלופו וממיר הטוב ההוא ולעבר שהוא לעומת במקום שהיה לו להשקיף העולם
הזה אחרי גוו ולדבק בקונו אדרבה כמה שמאריך ימים טובה המוח וקנה הנין שהפריה בנחרות ויבש טוב
משפיו . או יאמר ימולל לחיותו הפרשי ולא לאש משע מעש כי אם כדבר שהולך ונכרת חוהו ימולל ובה
תחת הפרומו סורה מלוא אדרבה מה שהולל אף בבקר הוא מתייבש בערב הוא בזקנה כי אז בימי הרעה

לְטָרֵב יְמוּלֵל וַיִּבֶשׁ : י כִּי כָלִינוּ בְּאֶפְקֵי וּבְחִמְתֶּךָ נִבְחַלְנוּ : ה שִׁתָּה שֶׁתִּי עֲוֹנֹתֵינוּ
 לְגַדְּךָ עֲלַמְנוּ לְמֵאוֹר פְּנִיךָ : ט כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנּוּ בְּעֵבְרֶתְךָ כָּלִינוּ שִׁנֵּינוּ כְּמוֹ הַגֵּה :
 י יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֶם שְׂבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּנִבְוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרַדְּבָם יָכֹל וְאַתָּן כִּי

רוסמות אל

מתרפה מעבוד אה קונו בצופן כי לא יתקנו מעשיהם. (ו) ותחת מה שעשית כדי שפניה יהיו שגם מיתהם אל שניה המייתה ולא למיתה שהוא צמותם על ידי שפניה או כח קדושה ונכון הוא כי אדרבה כלנו בחפך כי עת הסילוק שאנו כלים בו על ידי כח קדושה הוא כי אם בחפך הוא אחד מן המבחינים שנקרא חף כי הוא להם מלאך המות בזעף חף ובחמתך שאם אין כח המפחית הנוגל הנפש מתייהם לחף הקבה מהמה ככתוב אללנו במקומות רבים כי אם צמתייהם לחמה לא יבצר שגם בה נברלנו כי נפש צמתייה דמלאך המות כמ"ש ל' ויתן ורבה על עת שראויה כבילוקן ומתים צבלה הפך הדיקים המתיים מתוך שמה כמ"ש ויפסק ליום הארון: (ה) ושמה האמר גוד השפחה על המות ואדרבה אז יצו להם כי אין סילוק עלי הראות שפניה כבודע וזה הנפש האל אליה ל"א שמה עוונותיו וכו' והוא כי הן חמת כי אין חיש מת מצלי הראות שם שפניה חף מה יסכון לבלי לדיק כי אחר התיצב גודו שפניה ותפסק הנפש לנחת האל כל עוונותיו אשר נעשו כחות טומאה היומים האל מתיצבים לעומת השפניה וזה צלחת הנפש החוטאת כל אותם הכחות אשר עשתה בעוונותה ידבקו בה ותסתלק השפניה וזאת הכחות יאחזו בה כהריות שואנים ויקלעו בחוף קף הקלע וזהו שמה עוונותיו וכו' לומר מה בלע צמתייה שפניה חם שמה עוונותיו לנגדך הוא נגד השפניה לידבק בנפש אשר תפחה ועשתה וגם אשר אין לו עוונות מיוחד כי חם שגגות גם הוא לא יפחת בשפניה כי הלא גם האל יעמדו לעומת נגד השפניה לסקה לגמרי לפחות לא יבצר שיספיקו להספיק למעט אור פניך כי יתולבו נגדך וזהו עלומינו הם אשמות העלם שהם השגגות לא יבצר שישומו למאור פניך שגם האל תסתלק לגמרי יעמדו מנגד לכל יאזיר לנו אור פניך הנה כי לא שיה לנו מה שזרמת את ימינו וקדשת חיינו למען פעל ידי היות המותה נגד עינינו נתקן מעשינו וישן צמות ולא נמות כי אדרבה לא נתקן מעשינו ונכלה בהבל ימינו ונמות לשחת ולא יתהפך לפניה. (ז) ואם האמר נח ה' האל הזה אשמתכם רבה כי לא הספיק מה שקרתי ימוכם להשפירכם האל לעומת זה ראה נח ה' כי כל ימינו פנו בעצרתך והוא כי אשילו ריקים שצנו מלאים מצות האל שהצרות מאדנין אותם בעיני הגליות ועינות אשר לא יעורו מדה טובה לישראל וזהו כי כל ימינו כו' הוא צמה שידענו מספר הזוהר על פסוק ויקרבו ימי ישראל למות כי ימי הדיק אשר בהם פעל ועשה מצות ה' קנו הויה וקוים רוחני והן הם המתקרבים וצאים לעת מצוא זו מיתה להחיות ולהאזיר לפניו להראות פני אלהים וישבו בשמחה אמר הנה לא יבצר כי ימים רבים קיינו ועשינו אותם ימים שלנו צמתיים הטובים שבהם פעלנו טובה ונעשו הויה וקוים רוחני להתקרב לפני ה' כבילוק חף מה נעשה כי כל ימינו שהיו לנו קיימים קיום עולמי פנו ממקום היות רוחניות בעצרתך הידועה שהיא צומת חפך חבל להם כי עינות לא הויה מדה טובה לישראל ועל פת להם יפצע נצר. או אחר פעל דורות עולם ידבר האשר יאמר בעצרתך על עברת הגליות בצופן שתחת היות שנינו חיים וקיימים כלנו שנים שנו כמו הנה האל נשאר מהנעשה בהם כי אם כמו הנה וספור צלמאם האדם מספר מה שצבר הויה שגם על מה לך ובל מה בך בלי תועלת מה שאין כן העושה גם תורה ומצות שמקנה שנים קיום רוחני והוא כי צמתייהם לא נמשכו אחר מעשים הטובים שבהם עשינו ימינו החלמים ונהפך השביטה עד צלנו העמדתם וקיומם. (י) ועוד פענה שנית לתת התגלות מה על מה האל נכלה ימינו ובנותיו בעבוד את ה' והוא כי הנה ימי שנותיו כו' והוא צבוס לב אל מלת חיש שהוא שם המהירות ומהראוי הויה יאמר כי גז מהרה ויפלא בו חף נצח אל הענין בהכזיר מלאמס ז"ל צמדדס חיות על רני בון שנפטר צמתייהם שמתו כי ראה הקב"ה שמהיר לעשות מעשים טובים צמון מועט וכלקו מהר פן יחטא ויקלקל או שמתדקק עם חסדיו כחות השערה. ונצח אל הענין אמר הנה יש דבר המחיתה את האדם אשר עיני צבר לו ומולכו דרך לא טוב והוא כי יראה ימי שנותיו שמתו לדורות וסם אשר חסרו מהחלף של אדם שהשי' שנה אלה נמצאים בהם צמתייהם האדם ואם צמתייהם ימצאו גם צמתייהם ויראו כי ורעבם של החיים הארובים האלה הם חיי עמל ואין שהוא לבלי לדיקים ולעומת זה נראה כי גז חיש והוא הדיק המת בקיזור ימים של שמהיר להשלים נפשו בימים מועטים שאותו המהירות הכריתו וזהו כי גז חיש שגז אותו החיש הוא המהירות שמהיר להשתלב הכריתו שהוא הדיק שמהיר לעשות כל מה שהיה ראוי לעשות שנים רבות ועל ידי כן ועושה שנתהפך עולמו בצמרת ההרהר זה והוא כפירות השני שפירם הראב"ע ועושה כד"ל חף שופחה כו' והוא כי לעיני צבר לנו יפלא כי נראה בעלי עמל ואין יאריכו ימים ודיקים יגזו מהרה והויה שאלת רשע וטוב לו לדיק ורע לו אשר כמה נחלו על צבר שאלה זו. (יא) ושמה חזמר נח ה' כי האל החי יתן אל לבו כי כל רשע הנפשים שמהרה להם ומבלתי שפוחיו צבולס הזה מעשה איה דבר טוב נמצא בו והתקן בדיק או שמתדקק עם חסדיו כי אין מיתה בלא חסד ולמה יתנו לב להרהר בזה האל הוא כי עיני צבר לנו והאלים יראה לעינים כי מי יודע עז חפך לומר כי מה שאלה מלריך ימים לרשע אשר מאמת לא ידעו בני האדם

כִּי יִישׁוּ וּבְגָאָה : יֵאָמֵר עַל אֲפֶק וּבְיַדְאֲתָךְ עֲבָרְתֶךָ : יֵאָמֵר וְיִשְׁמְעוּ בְּן הַיַּרְדֵּן

רוטמות אל

כי זה חלק הוא כלל גדול שחזקת לכל הארצות הוא מכלל יפקד עליו ששני יודעו הוא הריה כו"ך
 חכמי אדם שלא יעזר כל להלך לאכשפיו בטעם או שמועם מה להשיב לו ביהם על אלה עוב אחר עשה בין
 ששכחו העטמות והטות כי החא אדם חקוד היה וזהו מי יודע בו' לומר מה שיסררו לו שחזקת ימים
 לטעם הוא כי מי חכמי אדם ידע על אפק להחזק למשל עד אכלו טעמים מה אלה טעמה עוב אחר
 עמו כי גם גדולים וכוונת נחמה על רוחו הוא יחברק גוים מוקדים בחולו וטוחק ולמי החמה ין הן
 נבחרו ועו' לכלל עד מלחם שחם וכן מה שגו חשפ' שהוא הדיק שיחזרו ימו גם על זה יסררו כי
 גם מי יודע שחזקת ענרק שפטי גדול יראה אדם חמך כן הרבה ענרק שחזקת עם חזקת ועל כן
 יפגל אדם חל לבו להרר כי זו חש הדיק כמדובר . (ט) או יאמר על דרך המזכר מה כל ימינו של
 הכלל פנו שחזקת שהוא נחמות ענרק שחמה חממה שכל ידי כן נהרר וכלנו טעמו שלא נדבר קיום
 שחיה ענרקת נחמות קיום כמים מה דחא אחר ויקדו ימי שחלל כי אם נחלל העולם שלא נשאר מהם
 כי אם כלו מה ויסרר מעשה חמה וזהו חש . (י) ופירש מה הוא ענרקת ששלים נחמה להרר
 הוא הוא אחר כל לדיקום כי ימי שמועו בהם כי ימים של הפנים יש בהם כיומים נבחר שיעור ע' מה
 כיומים שנקרב הטעם בענין מלחמה ז"ל על ר' בון שמה נבחרות מים אמרו עליו קה ר' בטעם שמועו
 מה שהיה אחר עשה בע' מה וכענין זה יאמר כי יש אחר ימי שמועו בהם בקלה הטעם יש ע' מה
 ואם נבחרות נבר על ילכו יש בהם שיעור פ' מה ורלוח ה' כי ורבהם שחם היח מלך לו הרבה שהוא
 כובם השפלים לע' היה עשה בהם עמל ואון על כן מרס יסכר חלפנו ונרלוחו אדם כזה כי זו חש חן
 העולם ועושה כל הרוחם נעוף בהררן מן העולם והוא פירום ואמרו כי כל ימינו פנו שחזקת שברחות
 ענרקת על לדיק שברחה כזה ענרקת מעבור אח ה' הלילה ומה פנים חמש כמשפטים העולם . (יא) וזה
 לע על כי מי יודע שחא אלקים נהג על שחך סולקת ארוחו או אלה ויכרלחק ענרקת שלמי יראה
 חשלו דקדק עמו כלומר על כל כך יאחה להרים מכלול חכמי אדם ולרחה על נפשם כל יאחדו . (יב) או
 יאמר כי כל ימינו פנו שחזקת כמדובר למעלה כי על ענרת נזעה חשך חלפל להם אנו מנחמים כל ימינו
 לקבץ ללחם ביתנו ולא עוד אלא שכלינו טעמו בדברי רוח כמו הגה שחם הוגה ואומר . (יג) ימי שמועו
 בו' וכיוצא בו ופירש הנהג ואמר שהוא שדרך חש להיות הוגה ואומר שברחותו היה ימי שמועו בהם כברי
 אדם ע' מה ואם נבחרות פ' מה כלומר ולפי זה עוד לנו זמן לעבור את ה' ועשה נזילה זמניו ובהנחמות
 עד שכל ידי כן ורבהם עמל ואון שמועו חובם בעמל ואחרי כן שברחות כי זו נכרת קודם מלחם ע'
 מה אמר מה יזה הנה חש ועושה והוא מחלל כי פו' ימיו כל עובר חש כל כותל או חלן כי אם
 כל עף כעשה שהוא עף ח"א חש ועושה שאומר חש הוא מה שמועו שהוא כעף הפורה נחמה שכל
 ידי הנה שמועו של הכל כליו טעמו באמר ימי שמועו בו' ודומה לזה . ואמרו ורבהם ולא אחר ורובם
 חשבר לרמוז כי לא על לדיקום ידבר כי אם על רהבים ושפי כוז או ירמוז בה"ח כי שנות עמל ואון הם
 חממה חלקים שששים מה המזכר שהוא להנזיל מע' מה עפרים שאין בני עושים לשמים : (יד) מי
 יודע בו' ושוד עשה אחרת לשלל יתן החכם אל לבו את אחר יהיה אחר מותו חלל הוא כי הרשעים
 לא ישימו ששפם עו' גיהנם כי לא ירלוחו בענין כי מי יודע עו' חשך והשדקום יפסחו שדקתם ולא ישימו
 לב כי לפי יראה חס ה' גדל ענשם אל נדל ענשם חש ענרקת עו' חזקת וזהו ויכרלחק בו' חזר אל האמר כי גם מי
 יודע כי ויכרלחק שיראים חשך הריה ענרקת : (יז) לבעות יבינו בו' אחרי אומר כי גם שהוא ענרקת
 קולר ימי בני החכם למען החי יתן אל לבו כי עמיד למות ויירא מן החשף ויהקן מעטו חך עם היות
 שחם ילוד חשה קצר ימים על כל זה הוא ששע רוגו ועל כן לבו כל עמו להחזיב שדעוהו לחקן את אשר
 עשו וגם יפלהו להררר אחר מדוחיו יחברק ולכלתי החמיד במעשה סבוב כי יראה רשע יאריך ימים ושנות
 לדיק קלרי יד אחר ענה היה משהי העטות האלה חקן נח אלהיו הח' ואנו נחממה על הבניה והוא כי
 כל רשע האדם הוא ששפם המות כי מי יתן והיה מעלה על רוחו אחרי יודעו כי ימי שנות אדם ע' מה
 שיחן אל לבו להיות מונה והולך ויחן אל לבו קרבת מיתהו כי הנשיו' לארבעים יתן אל לבו כי לא שנה
 לו כי אם שלשים וישקוף כי חלף הרוב ובהגיעו לחמשים ידלג כי לא נשחרו רק עשרים ויפספס במעטו ינדל'
 שנה שנה ימים הולך חומר ושב ומהקן ח"א למען ימינו כן שהוא להיות ענה שהוא כן כשיעור הלל הוא
 שששים שנה הודע לבני אדם שחשפיע בו ידיעה למען כך גם שלא ידע כי בכל יום הוא משחד למות זה
 יספקו כי על ידי כן ונפיה לחמו מעלמנו לכך חממה כי נפיה על ידי כן גם את הולך הרע החכמים פנו
 רוח שנות אל חממה ודעת עם הילך הטוב ח"א לבב שחם הב' ימיש שיהיו אהדים שירלוח ה' הוא חממה
 כח"א ז"ל על חברהם שחפלו הולך הרע שלו היה נחמן לה' שנאמר ונחמה את לבבו נחמן לפניך שהוא על
 ידי היות החמו חמוד נגד שיעונו שכל ידי כן לא נעפל רק להכשיל להיטיב ולכלתי הררר שדקיק ורע לו ורשע
 ועוב לו כי הרררר קרבת הטיחה ויחלה הדין ותשפון לא תיחמו להתחקן מן ה' ולהררר אחר מדוחיו כי
 חשם על הדין כי קרוב הוא . או יאמר כי קר לקי על ידי מה שלממות ימינו חדישנו כמדובר ימך קר לקו

וַיָּבֹא לְבַב חֲקֵמָה : יג שׁוּבָה יי עַד מִתִּי וְהִצַּחֵם עַל עֲבֹדְיָהּ : יד שְׁבַעְנוּ בַּבֶּקֶר
חֲסִידְךָ וְגִרְנֵיךָ וְנִשְׁמָחָה בְּכָל יָמֵינוּ : טו שְׂמַחְנוּ בְּיָמֹת עֲצִיבֹתֵינוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה :

רוממות אל

כי וציוו מעצמו לבב חכמה להסביל כי גם בכל יום מועד למוח כמאמרם ז"ל על משנת טוב יום אחד לפני מיתתך שהקשו וכי יודע האדם מתי ימות אלא ישב בכל יום שמה ימות למחר : (יג) שׁוּבָה ה' כו' הנה כחצונו של יום וכל חפץ בחפלה זו הוא שחשוב הפסוק והשירה בעולם השכל החר העשות המצבן מאשר כהחלקה על דבר העגל ועד כה הקדים ואמר כי אין לחמוה על אשר חטאו בני אדם ככל הכתוב למעלה למען הקל מאשמת העם כל תהיה אשמתה מעבדת מנוקשו ועשה גלר כוונתו שהוא להחזיר שבינתו למשכן אחר שנסחלקה על דבר העגל ואמר שׁוּבָה ה' אחר סילוקך כי הלא ם. שחאחר הלא עמיד אחר לשוב ולכן עד מתי ומה גם צמה שידענו שעל ידי נדויקים שבעה היתה עתה שכינה לחזור לא אברהם יצחק ויעקב כו' אחי ועושה על ידי שחאחר אדם ועלמה לרקיע ראשון ועל ידי אנוש לשני כו' ואברהם הורידה משיבי לשני ויצחק משיי לחמישי ויעקב לרביעי ולוי לשלישי ויקח לשני ועמרם לראשון וימשה לארץ על כן אמר אחר שעל ידי אחר עמיד לשוב לארץ עד מתי שתאחר . ונשא האמר הרבה עשיתי שנחמתי על הרעה אין זה יחרון שתתנחם בהיותך מעוכב על השמים רק והנחם והיותך על עבדיך בחרץ שניה מרכבה אלקי . או יאמר כי הלא כל מאמרו הוא עם שם אדנות כאומרו לפני מעון אחר כו' וידוע שהוא מדת הדין אמר שׁוּבָה ה' כלומר התהפך מדין לרחמים כאלו תשוב תהיה ה' הוא הויה על דרך מאמרו על פסוק וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני שחני אלהים הנפסתי מדי לרחמים וזהו אני ה' ואם חטאו לך והנחם על עבדיך הם האבות . או יאמר אש חמון והנחם על עון העגל ועל כן לא תשוב למטה אחר שנסחלקת מעל הארץ על עון זה הנחם על עבדיך הם ה' שהורידו שכינה על הרקיע שבישי ביה הכל היתה הכנה להשרות שכינה גם בחרץ וימלא כל מה שעשית בשבילם בלתי מועיל . או יאמר אש חמון משהאל בעגל הנחם על אשר היו עבדיך ולא המירוך כי מה פשעו הנדויקים שילקו בחשמת הרשעים . או יאמר אחר על ידי מה שעשה עמלק אחרת כי יד על כס יה שלא יהיה השם שלם עד נקמת עמלק שׁוּבָה ה' כאשר היה שלם ואם אין זכות בישראל הנחם והתחרט מפירוך שמך על זכור עבדיך . או יאמר הנה צווח הארון אני אומר שׁוּבָה ה' רבבות ישראל אמר אמור שׁוּבָה ה' עד מתי אמור כך כלומר עשה זה צבת אחת לעולם ולא אצטרך לאמרו חמיד ואם אין זכות הנחם על עבדיך : (יד) שְׁבַעְנוּ בַּבֶּקֶר כו' אמר הנה עוד יש בענה אחרת שעליה ראוי תשוב שבינתך אליו ותפליא חסדך עמו וזהו כי הנה עתה חסדך לניחא מלרי הוא כעת צדק והשתלה יום והגנו עמידים לנלוות ולנרות כי לא נעלם זה ממשה ע"ה ואם עשה אריך משביענו חסד לא נוכל לסבול צימים הבאים באמור כי מעולם לא ראינו עושה אך שבענו עתה צדק חסדך וצוה וגרננה ושמתה בכל ימינו חמיד כי תהיה לנו תקוה לאחרית שלום כי נזכור מה שהשבעתנו צדק חסדך . או יאמר ענין מאמרם ז"ל בבר' כי בסילוק הנדויקים הבי' מראה להם מן פתחם ונפסם שבעה והם ישיש שהוא כי מאור האופר הוא השבע הנפש כמאמרם שעל כן נאמר באברהם זקן ושבע וגם הגוף על ידי המום ותיחה לישן מהעריבות ההוא . ונשא אל העין אמר הנה אש נשאל רב טוב בעולם הזה אפשר בשמן ובעט לכן שבענו צדק כו' לומר למה תנית שביעיתו עד הערב הוא עת הסילוק שבענו צדק חסדך הוא שחראנו אור דבקות שכינה מעין מה שחמה משביענו שבע שחיו השרחת שכינה שבעלמא כי אש עד גדר שביעה מאורך העתיד לידבק בנדויקים שהוא גדר שיעין לא רחשה באופן שעי" כן לא נחטא כי אש שגילה ושמתה בכל ימינו כי יהיה דבקים כך ומוציאין כל ימינו בחורה ומלות ועי" כן כאשר בסילוק הנדויק שש ושמת צימים עלמם שפשה בהם מלות כי הן הם המתקדבים בסילוקן כמ"ש בספר הזוהר על ויקראו ימי ישראל למוט כי קוים ע"ה המלות היות קדושה אלא שלא כל הימים שש אדם בהם רק אשר עשה בהם מלות אמר שבענו כו' ועי" כן בכל הימים ועשה מלות וימלא כי נשמתה בכל ימינו שבימים עלמם שפעלו מלות בהם שפחשעע . או יאמר צמה שידענו כי צית ראשון וצוה צויות חסד לאברהם ולהיותו זה לישמעאל משה ועל כן אברהם קראו ה' והב' צויות יצחק ועל ענה שיהיה אש שדה על כן שחאחר נחש וע"כ קראו שדה ואין שׁוּבָה ונחם ולשכינה עד הבית הב' שבויות יעקב וע"כ קראו צוית ויחכן שחאחר משה מעשה שׁוּבָה ה' מלשון שׁוּבָה ונחם ה' כל תהיה מסלפת שכינה בנלוות כי מעשה יהיה בעתיד והנחם והתחרט על עבדיך אברהם ויחאק שגורת מקדש ראשון וב' צויותם כי מעשה חנה השלישי ופירש ארך יהיה שהוא שצמקום הנבות הא' צדק בראשונה שהוא צויות חסד לאברהם אשר בו כדי שביעה בשלישי שבענו מעשה צדק חסדך שלך ולא בחסד אברהם ולא יקפידו עבדיך כי שחבלם שלהם כי שוב להם שגרננה ושמתה בכל ימינו מעשה ולא יפסיקו חרבותו צינמים : (טו) שְׂמַחְנוּ בְּיָמֹת כו' אמר יאל יקשה שביעין לשחמתי בהרמת שכינה שמשכן באמור כי אכל חטאו חמירי לעשה מוגלים במדבר אחר עשיתו צמרים ולא חספתו על והיטיה כי כל כך הרגנו לרה אחרי אלתנו מוגלים במדבר אחר כאשר עשיתו צמרים ולא חספתו על שערנו כי הלא יוחר נכענו פה אחר לאחנו מוגלים מזהותנו שם כי הלא כימות ולא שיש נחשנו מה

שעניתו

יִרְאֶה אֱלֹהִים אֶל עֲבָדָיךָ וְיִדְרֹךְ עַל בְּנֵיהֶם: י וְיִהְיֶה נַעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ
 וּבְקִשָּׁה יְדִינוּ בּוֹנְנָה עֲלֵינוּ וּבְקִשָּׁה יְדִינוּ בּוֹנְנָהוּ:
 זא * יֵשֶׁב בְּחֵטְיָ עֲלֵינוּ בְּצֵל שְׁרֵי יִתְרוֹן: = אִמֵר לִי מִסְתֵי וּמְצֻדֹתַי אֵלֶיךָ אֲבֹתָהּ

רוטמות אל

שעיתנו במצרים וכסותו נקטנו לגדל הזה מה שדלנו רעה נגד מינו אחרי לחמו ממלכים עד עתה במדבר
 והוא כוכב המורה דם שניו אחר פדעה ראו כי רעה נגד פניכם ומועד לנו בדלנו על הדבר כאלו היה
 שנת הכות מדוב הדלנו שקלה מהשניו של מצרים. ופער הענין שמתו כי כמות וחסכו מה ששעיתנו במצרים
 ובנות השכנו מה ששחתי כן דלנו רעה עם היה כדבר כי במצרים היו שנת וברחית רעה היו ימות .
 או יאמר שחתי כי רב עלמנו כאלו ימות עניתו היו שנת דלנו רעה ולא ימים כי יחשבו כיום לשנה .
 או יאמר אם חין לנו כדלנו לקבל טוב עתה שחתי מכלי ימותו לחיים כמות עניתו שיהיה השינוי גם כן
 בלי ימותו לחיים אליו כי שנים נפש לדיקים נמורים ידו מלריות והוא שנת דלנו רעה והוא כי ב'
 זמנים היו במצרים אחד פרס וזכור הנלות רק היו רוחים הרעה מתבטחת ובה ויהיה זה עד חוס כל הדור
 ההוא שכלו מלריות כי לו הי לדיקים כך אחרי כן שנמנעו וילמדו מעשיהם או היה כבוד השל שכל
 היתה רחיים רעה לבדה כי אם גם פועל זהו שחתי עם שחין לנו כדלנו כמות עניתו עם שכל השינוי
 לחיים לעניו וכללו מלריות שנת דלנו רעה שכל ענין לה חיים לחיים לעניו: (בז) יראה אל עבדך
 כו' חז"ל במדבר רעה כי כשהוקם המסכן למטה הוקם המסכן למעלה הוא מסכן הנגד כו' אמר הוא כותבי
 מעשה לחיים וכמו שכתוב חללו הוא מקדש שכתוב כלל אשר הני מלחה לחיך את הכניס המסכן הענין
 והא חננים כל כליו וכן העשו דומתם למטה וזוה יאמר ויהיה אל עבדך הם החיות פעלן למעלה הוא
 מסכן הענין והדרך על בניהם כשהתן משהדורו שודע לכל חך שנת לבסך ששכנתך עליו וזה גם לחיים
 ז' מעשה המסכן למען ידעו כל זמנים ששב הוא יתברך עם ישראל. או יאמר הלא חמרתו זכור לחברתם
 כו' יראה פעלן שמתחת כמה שיחית הדרך הוא ששכנתך על בניהם חמש שנה או ידעו ה' מרדכי חלק
 כו' המסכן כי הם השיקר והוא ה' ויהי נועם ה' וכו' כהני יבא בש"ד: (יו) וידעו נועם אדוני כו'
 חז"ל שחזר מרדכי זה כשהוקם המסכן יחי רלון ששנה שכינה במעשה ידוכס ויהי נועם כו' ויאמר
 לפי זה היה השרת שכינה על הקפוס וירועות לא יתכן. אמנם השיקר הוא בלתיים זה ככתוב חללו
 כתיבאר המורה כי ב' דברים לך א' מהיו לדיקים ששנה שכינה בעלמנו שנים כי המסכן בעלמנו שהוא
 פל פרטיו מעין המסכן הרוחי הענין על ידי היות עוביו מכוונים אל מה שהוא דומת למעלה אל כל דבר
 ששנים מאנו למטה קרה כל פרט מהשתחון חיות קדושה מעין מה שהוא דומתו למעלה. ועל ידי שני
 הדברים הללו אחד השרת שכינה נעלם והשנייה בלתיים כי הכול ה' המה וגם על ידי מה ששלה
 ומוחשן חיות המסכן בכל התקופ כבמשניות אל חיות רוחני על ידי שתי אלה מתבטחת קדושה שכינה שבלתיים
 גם אל המסכן וזוהו ויהי ויהי חללו הוא שורה בעליון ממש כי חיות העליון זו וזה יאמר ויהי נועם
 ה' חליונו ידעו ממש שיחיה בנו השרת השפע ומומו ימשך שגם ומועשה ידעו הוא מסכן כונה עליו שחתן
 זו שפע למה שהוא דומת אל דברים עליונים שעל ידי כן אהר משרה ששכנתך זו כאלו ששנה למעלה כי
 כל חלקי המסכן על פי כמות עוביו עוליים בחיות כאלו חיים בשמים וזהו כונה עליו ששכנו חותו למעלה
 מחיות גווניתו כי בשמים אהנו עם היות גוף המסכן גשמי ולא יחשב כמו זר לפיך כוון מעשה ידעו על
 שמתו העלל כי הלא העלל לה היה מעשה כי אם יאל מאליו וגם היה בעלם מודי הערב רב כך זה הוא
 מעשה ידעו של זרע ישראל ועל כן למה שזה מעשה ידעו כוונה. או יאמר שח"ס ז'ל במרחל גדולים מעשה
 לדיקים מועשה שמים וארץ חללו במעשה שמים וארץ כתוב ידי יסדה ארץ כו' ומעשה הדיקים כתיב מקדש
 ה' כונו ידך וזוהו יאמר ויהי נועם ומועשה ה' חליונו עליו על עמנו שהוא גדר הדיקים שפופע עליהם
 דבקתו יתברך ועל ידי כן ששחיתו לדיקים גם ומועשה ידעו כונה עליו כי דרךך לכון בעלם מעשה
 לדיקים כמה ד"ל כונו ידך גם וכונו ידך מעשה ידעו וגם כי שם נאמר על שח"ס ק שהוא מכון כנגד ב"ה
 של מעלה שהוא שער השמים מה שחין כן במסכן עם כל זה זאת היה שחלתי ובקשתי ששם שחין זו רק
 מעשה ידעו בלבד ואלו כהר המורים כנגד שער השמים עם כל זה כוונה בקשך חותו עם העולם העליון
 בכל חמו חלקיו שעל ידי כן ששנה זו שכינה זה כוון משה ללמד דעת את העם כל ויהיה להם כמו זה
 שכתב יתברך בזהל ובמסכן. שנת כל יעלה על לבם כי להלל את ישראל לך יהיה דר עמכם וברחשון
 הכל כחשר ונבחר:

זא (א) יֵשֶׁב בְּחֵטְרָ עֲלֵינוּ כו' היה לפי דעת רז"ל בשמות רעה כי ידבר ממוזר זה על מעשה המסכן
 שחזרו משה על דבר השרת שכינה אחר חומרו ויהי נועם כו' ויהיה כי למעלה אמר ויהי
 נועם ה' כו' כמאמר למעלה ששיקר שכינה בלתיים הוא ולא בעליו וירועות אחר עתה עם כל זה הלא וכל
 היות שכינה בחיך אל ישראל בשמים כי הלא לא בחומר שהוא ית' וישב פה ותייב היות לו ית' גבול הלילה
 כי היה ישיבתו פה חיה כשיבת מלאכי השרת ששפוח אל העולם הזה יקמו התלוצכות מחייתם אל העולם
 כחממר

בו : ג כי הוא יצילך מפח יקוּש מדבר הוות : ד באַבְרָתוּ יִסְדֶּךָ לְךָ וְתַחַת
 בְּנַפְיוֹ תִּהְיֶה צְנִה וְסִתְרָה אִמְתּוֹ : ה לא תִירָא מִפֶּחַד לִילָה מִחֵץ יַעֲוֶה יוֹמָם :
 ו מְדַבֵּר בְּאֶפֶל יִהְיֶה מִקְטֵב יִשׁוּר צְהָרִים : ז יִפֹּל מִצִּדְךָ אֶלְפָּה וּרְבִבָה מִיַּמִּינְךָ
 אֶלְפָּה לֹא יִגָּשׁ : ח רק בְּעֵינֶיךָ תִבְטֹחַ וְשִׁלְמַת רִשְׁעִים תִּרְאֶה : ט כי אֲתָה יי מַחֲסִי

רוסמות אל

כחאמר ספר הזוהר כאשר במלכים שבו לאברהם כחשים וכן ביעקב בהשקפו עמו ומחנה אלהים שהיה
 ראיתו הגשמים שולטת בהם ושלהם לאחיו כי הלא הוא ית' יושב והוא בסתר בלתי נראה כי לא להיות שכינתו
 פה יהיה בו ית' שמי חילה לא יתלבש מעין העולם שהוא בו כי העולם משועבד אליו ולא יתהפך ואין
 כח זה רק אליו ית' שהוא לבדו עליון וזה אהבה כבונת מאמרס ז"ל באמרס יושב בסתר עליון שהוא עליון על
 כל בריותיו שבונו לכלול מלאכי השרת. ושיעור הכתוב יושב בסתר בלתי נראה פה הוא מי שהוא עליון הפך
 המלאכים שיושבים פה נגלים בלי הסתר ועל כן כלל שדי הוא בעולם השפל שחתה אל השמים בעלי גבול כי
 אל השמים נקרא אל שדי שניתן להם גבול על ידי שם שדי כמאמרס ז"ל שהיו נמתחים והולכים עד אומרו ית'
 די כי על כן שהוא יושב בסתר לא יפלא שיתלונן כלל השמים בעולם הזה כלאמר. או שעור הכתוב אל תחמרו
 על המשכן שהוא בעל גבול אך תשכון בו שכינה כי הלא יושב בסתר עליון ברומיות נסתר ועליון בלי שמי
 מעליוותו למעלה בלתי ממלא מקום כמדובר והראיה כי בלעדי המשכן בהיות מלא כל הארץ כבודו הלא כלל
 שדי יתלונן שהוא חתה השמים הגבוליים הקראים אל שדי יתלונן אלא מה אית למימר כי אם פגס בהיותו פה
 הוא בסתר בלתי נראה שאין זה רק שלא יתעבד אל מושבו חילה כי תמיד אריותו בלי שמי כך הוא
 המשכן לגבי דידיה כי אין הפרש בין גבול גדול לגבול קטן : ו הוה הריא בדך אחרת כי הנה העולם
 הזה הוא אל נעשה על ידי שדי שהיו נמתחים והולכים לעולם ועל ידי שם שדי הרוחני ניתן בהם גבול ואם
 הגבול מעבד הסדרתו ית' אך שמו מגביל אך ודאי שלהיות העולם משועבד אליו אין עכוב וזהו כלל שדי
 יתלונן או יותר בפשיטות כי אחר שהשמים הם אל שדי כמדובר ודאי שריותו בו והשכינה בעולם הזה כלל של
 שדי היא ובכן לא יפלא. או יאמר אל יראה כמו זר לכס היותו ית' בעולם הזה כי הלא ישיבתו הוא בסתר
 בלתי נראה כמדובר וגם כי בהיותו פה הוא עליון למעלה כי הוא ית' הוה בכל העולמות כהתה וזכה כלל
 שדי הוא גבול השמים יתלונן ולא יפלא כי הוא כובד את כלם וכולכל הוהו בכלן כהתה ולא ישתנה כמדובר :
 (ב) אומר לה' כו' אמר מרע"ה כמדבר אל כל אחד משראל אל יעלה על רוחך שלמען יהיה הוא יתבדך
 מחכה לי הני חפץ בהשראתו במשכן כי לא כן הוא כי הלא אם אומר לה' מחסי ומגודתי אינו שלי חוכה
 בו כמי שחוכה חוך בית למחכה ומכחור מרס וממער או חוך מגודה מפחד חויב שלא יהיה רק בהיותו חוך
 היות והגודה ולא בהיותו חון ורוחק מהם כי הלא הוא ית' לא יתייהם אליו קירוב או ריחוק כי גם כאשר
 הוא על השמים לא יעדר מהארץ כי בלעדי השפע התפשט מחתו ית' לא יתקיים העולם וגם לא יעריך
 תנועה לפעול תנוה או הפכו כי הלא מה שהוא מחכה לי ומגודתי אינו אלא במה שהוא אלהי בלעד אשמה בו
 שהוא שפס המגודה אדם בונח בה כן אל בהינת היותו בונח בו כבונח במגודה הקראתו מגודתי באופן כי
 מה שאומר לה' מחסי ומגודתי הוא משל אך אינו כי אם במה שהוא אלהי אשמה בו. (א) ויתכן שעור
 הכמוצים מהפסוק הקודם שאומר בין שריותו יושב בסתר למעלה עליון מהעולם השפל בין כאשר כלל שדי
 יתלונן במשכן או מקדם שחתה השמים שהוא אל שדי כמו שכתבנו בכל ב' המציאות הוא קרוב לקוראיו.
 (ב) כי כאשר אומר לה' מחסי כו' במה שהוא אלהי גם שלא ישרה שכינתו בעולם הזה אשמה בו שיעשה
 שאלו ויילני. (ג) וראה נא איש ישראל שלי כמוכח כך כי אשר הוא ית' משה יקוּש אשר יבקש איש ללכדך
 וגם מדבר הוות. (ד) האם הוא שבאברתו יכך לך וישת מנך מזביל ציך לפח יקוּש להזיך ממנו או מה
 שמזיך מדבר הוות האם הוא שחתה כשיו תהסה כי יבא אליך ויטובך ועל היותך מסובב מכפי השכינה
 לא יקרב הדבר הוות אליך. חילה שיתעך לכך רק לנה נגד פח יקוּש וסותרה מקפת אותך מדבר הוות הוא
 מציאות חמתו כי היותו בעצמותו חמת ולא יכזבו להיעיב למויב אלהים הוא הדבר אשר יהיה לנה וסותרה. (ה) כי
 הנה אשר לא תירא מפחד לילה כו' (ז) יפול מצידך אלהי כמות חוונם הברוא להזיךך ורבעה ממויך כי
 לזד ימין הקרוב אל הקדושה יותר שם יזדרו להרצות לידבק עשר פעמים על הנמדים אל השמאל ואלה ואלה
 יפלו מנך בעזרתו ביוקך דיק הנה לכל זה אליך לא יגש השם הנ"ל להפיל ולהזיךך מפחד לילה כו'.
 (ח) רק ממויך שבתו ישיגה ועשה הפךך עד גדר שרק בעיך תביט כו' והוא מה שמזניו בחכמי הגמרא
 עושי רצונו ית' שעל ידי חת עיניהם בעיניהם בנות המקדם ותהפלא שם או שתהפלא ויבא אליך וימית את הרשע
 כו' ואין זו על ידי היות השרתה שכינה בנות המקדם ותהפלא שם או שתהפלא ויבא אליך וימית את הרשע
 בדידי כי אם שפלה כל הארץ כבודו וסגחתו בכל משלה בכל רגע לעשות רצון ירחו ועל כן כל המוסר דיהיני
 רבון עינייהו עושה רושם להמית רשע עד העשות גל של עצמות על ידי הבטת בלעד בלי שום הכנה וזלחה
 וזהו רק בעיך תביט ושלמת רשעים שחביט בם תראה שילום השמות. וידוע כי אכין ורקני מעושר לומר
 שמבלי הכנה זלחת הבטת עיךך שחביט מיד ושלמות כו'. (ט) לכן העולה מזה הוא כי ארס שחתה ה' מחסי
 עס

צב * מזמור שיר ליום השבת : טוב להודות ל'י ולומר לשמך עליין : להגיד

רוממות אל

צנים נאמר לא יבשו כי ידברו את הויבים בעשר כמפורש במקומו ומלא כי יבועת ה' לו על ידי בניו מאחיביו
 ב"ה של מעלה וזהו וארחשו ביבועתי : (טו) או יאמר יקראני כו' ענין הכתוב אללנו על פסוק להחיל ארחבי ים
 כו' והוא כי הנה כאשר יהיה זדיק בעל יסורין מה יעשה הוא ית' לכל יהעד בעיני כל רחובו פן אחי זדיק
 רק לעיני ההמון שעל כן יסורין באים עליו הלא הוא כי יעשהו בכל עתות צרה והוא מאמר הגמרא כי
 רבה ורע הסדר הרווייכו רבן הסודי הוו מר מלוי כו' בני מר סמדה לכלבי ובני מר גופקיה לחיבו לא
 בכוח אלא דלחו בזכותא תליא מלתא אלא במזל וכבר כתבנו במאה שערים כי אין אומרו במזל כשמינו
 כי הכל בידי שמים כו' והנה יניקט מיהא מהקדמת הגמרא במאמר תרווייכו רבן הסודי הוו מר מלוי כו'
 כי לכל יאמר איש כי אשר ידוכא ביסורין אולי לא זדיק הוא על כן רחיה על דקתו בלוי לכל הוא דמלוי
 ואחי מיטרה כי תפלתו נשמעת וזה כתבנו שהוא ענין מקרא שכמו חיי ארחבי אהב כו' כאשר כתבנו בזהוה
 במקומו. כלל הדברים כי כוונתו ית' לעשות מהפירות קרן קיימת לעולם הבא. ונבוא אל הכתובים שהיו בזה
 שאומרים גם הם ענין זה יקראני כו' שאומר אשר כי חשק שהוא זדיק דבק כי הנה יהיה מוכנה שאלפתו
 וגם השגתו על לריו כאשר ידע שמי כמדובר בקודם וגם יקראני והעניו שפלתו נשמעת תמיד כענין מר
 מלוי ואחי מיטרה אך לא אביעיהו שיהיה עשר כי אם שגם שחשבע תפלתו יהיה צרה כענין ר' הונא בן
 דוסא שהיה מתפלל על כל העולם ועתה ועם כל זה לא הבינה ידו פת להם שעורים רק הרצון והטעם כי עמו
 אחי צרה בעצם היותו צרה כי הוא לעובתו כי יעמוד ליומן אביון וכענין ויהי ה' את יוסף ויהי צרה כי
 ויהי צרות אדוניו המלך וזהו עמו אחי צרה. או בעוד החיות עם שיקראני והעניו בהתפללו על הכל עם
 כל זה עמו אחי צרה כי דיו לעבד להיות כרבו כי שכניה בגלות כפיכול וזהו עמו אחי צרה כלוי כפיכול
 אני והוא שיש בצמנות לרה כחמה ולא מבלי היות לי להשיע בו עובה אני מניחו צרה כי אם החללתי
 והאכזרתי בעושר ועושה כי יש לאל ידי כי לי הכל. (טז) אלא שכל ידי הנית אהבו צרה ואחי עמו יוכה שאורך
 וימס אביעיהו שהוא על ידי היות לו לרה בעולם הזה ישבע ציבור העולם הבא אז ויהי שהוא בעולם כענין
 הרוך ועוד שנית כי וארחשו ביבועתי והוא כי כל המאטער עליה גלות שכניה או סבל יסורין כמות רוחה
 בצמנתה כמאמר הכתוב בישו אתה שמש כל המתחבלים עליה וזהו וארחשו ביבועתי שהוא ביבועה שלה
 בעצמה שיכנה לשם אתה בצמנתה וישועתה :

צב (א) מזמור שיר כו' טוב להודות וכו' רחוי לבס לב מרו ככל מזמור ושיר. ועוד שררה שבה לומר
 ולבזכר את השבת ושוב אנו מזכירו בכל המזמור אלא שאומר כי טוב להודות לה'. ועוד מי לא
 ידע כי טוב להודות לה' ועוד למה מהלך הדבר לפניו ובמלות טובות טוב כו' ולומר כו'. ועוד מי לא ידע בשמו ית' הוא
 עליון. ועוד אומרו להגיד בצקר הסדך כו' למה יחס הגדת הסדר אל בקר וגם שיהיה ה' והאמונה אל הלילה ויהיו
 לילות רבים. וגם למה מפרע עשור ונבל וכורו. וגם אומרו עלי הגיון כבודו כי הלא גם העשור ונבל היה
 עלי הגיון שהיה הוא הוגה בזמרו. ועוד כי צין למ"ד כי מזמור זה אמר משה כמזמורים הקודמים בין
 לאמר שאמרנו אדם הראשון לא ללוא ולא לזה היו כבוד ונבל ועשור. אמרנו הנה גם לאומרים שאמרנו שבת
 יראה שלא יעשנו שלא אמרו אדם תהיה אלא שהוא ובה לו למשה ברות קדשו והנה אמרו רז"ל כי שבת
 אדם היה מיד מה אם לא ששבת הופיעה והגינה עליו וכן אמרו בפרקי רבי אליעזר שאמרה שבת בכל שבת
 ימי המעשה לא נהרג הרב ובי אתה מתחיל ומלא אדם מדינה של גיהנם והתחיל משורר. ונבא אל הענין בהזכור
 שני דברים אחד מפורסם בדברי רז"ל כי כשתחא אדם מיד נכתלקה שכניה לרקיע הראשון ועל ידי כן נתקלל
 העולם בעשר קללות כמ"ג בספר הוהר והסרו ו' דברים מן העולם והבי מאמרנו בס"ד על פסוק וישמעו את
 קול ה' אלהים מתהלך בין לרות היום והוא כי קול ה' של רחמים בא לרחמו שלא ימות רק יקבל ענשו ולמה
 זכה לכך הלא הוא הלך היום הוא רוח יום השבת שהיה מתחיל להופיע מיום הששי והבינה עליו והנה ומלא שהיה
 לו להדם שיהיוק כובה לשם רחמים שקבל המיגוריה מיום השבת וריחה עליו ולעשות חוקן על שכניה
 שבתלקה לרקיע. ונבא אל הענין והוא כי אמר הנה מהשבת ומה' נמשך לי חיים אך אחי עובד עירק על
 מציאות חיי מלך עלמי רק על שבהחיות אחי אודה את ה' על אשר גמל עלי כל הדיה כפוי עובד לקומי
 וזה אמר הנה עלי מזמור ושיר בשביל יום השבת שגרס לי המורה. (ב) ומה שהיחס לפסוק לא על מציאות
 חיי שלא מתי כי אם מה שהוא טוב הוא להודות כו' כי על ידי הלתי אודה את ה' מה שאין כן אם הייתי מת
 מיד כי לא שאול תודה ולא מות תהלל י. (א) או שיעור הכתוב גם שיאות מזמור ושיר ליום השבת שהלך
 עלי שנמשכו לי חיים וחייון העולם. (ב) אבל טוב הוא להודות לה' שקבל המיגוריה ומפרש ואומר מה
 שאמרתי שהוא שיר הוא להודות לה' שריחה עלי במדת רחמי ומה שאמרתי מזמור הוא ולומר לשפך עליו שהוא
 לשפך אהבו שעלה ונשתלק למעלה הוא שם אדמות הוא שכניה מרת הדין שבתלקה למעלה וזה לשפך עליון
 שנתלק עליון מעל הארץ שעל ידי זמירות שבו העלה ויחוקן העולם. (ג) ועל הדבר הראשון שהוא
 טוב להודות לה' אמר זה אין לריך בשש כי אם להגיד בצקר הסדך כי במה יודע כי האריך לו
 ימיו הוא ית' ולא יקיים אומרו ציוס חלך ממנו מות תמות כי אם הוא במה שכניה קח מהלילה ואינו מת
 אולי

עמקו מִחִטְבְּתֵיךָ : וְאִישׁ בְּעַר לֹא יִדַע וּבָקִיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת : הַ בְּפִרְחֵי רִיבְיָיִם
כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל פְּלִילֵי אֲנֹן לְהַשְׁמָדֵם עֲדֵי עַד : וְאַתָּה פָּרוּם לְעֵלִים יי : י בִּי

רוסמות אל

משין מאמר רז"ל על התחיה לשב דעת המהמיוסין חך יקום מת אחר העשות עבר והשיבו להם מאי דלא
הוה הוה מאי דהוה לא כל שכן ומשין זה יאמר אדם הראשון לראיה התחיה כי שמהתי ה' בפעלך שהיה
הכל יש מאין דלא הוה והוה אם כן מה אבמה שנמעשי יודך דכבר הוה שדולו הרין בתחיה שמשבו העלוי :
או יאמר הכתוב הטעם שכתבנו שפרס יהושע היו גוף ונפש וכוס יתוה יחד חך אחר זוחמת נחש ויהעבר
הגוף ויכרה למוט לוכך התומר להיות בהכרת הנפש והי לעולם וזה אמר חיי קן על המות כי הלא חיי הגוף
אומר כי שמהתי ה' בפעלך שהיוי עס הנפש שהיא פעלך מוצו עיון כבודו וגם הנפש תאמר במעשי מיד
הוא הגוף יציר כפך וך לא חקון כי אם הרין בהכרתו כלומר מה שאין כן בהתעברו לתוך הוה עוב מות
לחקו : (1) ולפון החקון על ידי גלגולו עד גמר הטהרה בתחיה לא יכלם רשעונו מה שהושב מהשבות
לביהו ידה ממנו ידה כי הלא מה גדלו מעשך ה' וכו' והוא בשום לב שה"ל חיש הכס לא ידע כו' האם
ישב עומק מהשבותו ית' שאיש בער לא ידע כו' חך אחרי אומר כי עוב מות שעי"ן כן יהיה וך לעמוד
כאשר בהיות יציר כפיו והומר אמר לא חוכל לפרעם כי אם לומר הלא רחום לעיניו מה גדלו מעשך הנגלים
ה' הוא עולם ומולאו שאין חוש יכול לרעות ולהבין כלו ולא מקלמו עס היוחו נגלה מזה נדון מקל וחומר כי
מאד מזה עמקו מהשבותך הנבלו נגלים מלהבנים וחין להרעה הלילה כי חין משיג. (2) כי הלא חפיו מי שהוא
בגדר חיש השבו כבוד מכל האשם שבמקרא השפ"כ שהוא בגדר חיש חכם וחשוב הוא בער לא ידע וכסיל
הוא גם הוא האשם הנודע על ידי זאת ויתמה על הפסן. (3) או ישבור הכתוב הנה חין לרעות להרעה
מקל וחומר ומה ה' הנגלה יפלא בשעיניו כי מה גדלו מעשך ה' ומה גם מהשבותך הנכבדים כי מה עמקו
מהשבותך. (4) וזה הוא ק"ו כל כך צרור כי חיש בער יקרא אשר לא ידע וכסיל אשר לא יבין את זאת.
או יאמר הלא אמרתי שעמקו מהשבותך בגלגולים כמה נדע כי כן הוא לזה אמר חיש בער לא ידע מעלמו
ענין הגלגול וכסיל מהחורה כי כסיל הוא מקביל אל הכס כמה ד"ל כן חכם ישמה חב וכן כסיל כו' לא יבין
את זאת הוא ענין כי מאיש לוקמה זאת והוא כי מאי זאת כי לא לוקמה זאת כאשר הוא רק עשם לזע אחר
חך הוא מהמרטו ציבור הטורה כי בתהלה ומה גם למ"ד דו פרזופין נכרתו נפש חיה היתה זו והשפילו לדברי
הכל כל נפשות אישי ישראל היו זו כמאמרם ז"ל בש"ר ונפשה גם היא וכשהטורה מאדס לא נלע עשם בלי
נפשה הוטר ממנו כי אם בכל הנפש אשר היתה זו כי נפשה הטורה ממנו גם היא וזה לוקמה זאת שה"ל
למה על כן תקרא אשה לא לוקה רק עשם חך הוא כי זאת כמות שהיא לוקה ממנו ואם כן חין לך גלגול
גדול מזה וקל וחומר הדברים אם עודתו בחיים יש גלגול כל שכן אחר מות כח"ל שה"ל מאי זאת וזהו וכסיל
לא יבין את זאת שאלו יבין היה הגלגול נודע חליו. או יאמר הלא אמרתי שהמות הוכרת על כי מתהלה ידון
יהוה הגוף חך עס הנפש והח"ל נפש הגוף והוכרת למות ליתקן בתחיה על זה אמר חיש בער וכו' וכסיל
לא יבין את זאת הוא זאת הטורה אדם כי ימות בתהלה וכו' כי למה יטמא אשר בתהלו אם לא שבמות אדם
זוחמת נחש שפלה דבקה בגופו והיא מדבקת לאשר בתהלו הנה המשפיל ביה יבין כי עוב היה המות לאדם
ונדעו ליערה זוחמת היא לבז בגוף שמהיה. (ה) ואם יאמר חיש מה יעשה אדם בזהות רשע וטוב לו
ויפקפק בהשגחה לזה אמר בפרוה כו' הוא להשמדס כו' לו ימכך זה מפסוק הקודם לומר חיש בער יקרא
וכסיל מי שלא יבין וכסיל ג"כ אשר לא יבין כי בפרוה וכו' הוא להשמדס עדי עד. או יאמר בפרוה רשעים
בנכסים כמו עשש ויטונו שהולויו חין הם הבנים שהליוו גם בבנים הוא להשמדס עדי עד לנכות זכותיהם :
(ט) ואתה פרום כו' הנה יכול לב אדם על קושי ח' לומר כי הלא מרגלה כפומה דנדולו עולם שהחוטא
פוגם למעלה ומקרא מלא דבר הליהוה אם הטאת מה הפעל בו חך האמת הוא כי בו ית' הלילה לבנים כי אם
ענין מאמר הטורה אור ילדך חשי פעל ידי ענות בלתי מקבלת השכינה שרע כזו מלמעלה והוא תשוב משין
דיי המיקנה שבחין יונק ויתבו דדיה כי לא יבא חבז בזה חך הפנס האמור בדברי חכמי האמת הוא שהחוטא
פוגם בפרוה נפשו הדבק למעלה לפי בחינת העון וזה יהיה ענין הכתוב הלו והוא כי אחר אומרנו שבראה יצירתו
רשעים וכו' ויטונו ביום כו' הוקשה לו שאחר שבהעוהתם הם פוגמים למעלה חלילה למה יאריך להם עד
יעבו זכותיהם ולא יכריהם בתחלם לענות ועוד כי חך אמרנו להשמדס עדי עד מנראה שהוא צרור רחשון
לו שני והלא לעומת זה ידעו שהדרכה לבלתי ידה ממונו דה מנגלל פעמים שגש עם גבר על כן להשוב על
כל זה אמר ואתה מרום כו' לומר הלילה לאל מפנס כי אתה מרום במעלתך לעולם ה' כמאמר חליוהוה אם הטאת
מה כו' כי בין יזכו בין יחטאו לעולם אתה ה' בלי שינוי ופנס חלילה וחךך מאבדס מיד כי אם מנגלל עממם
פעמים שגש כי אם אחר שהפדירו רשעים ויטונו פועלו חון שיטונו מנגלל פעם פעם. (י) ואתה כי עדין
הם חויבים בגלגול הכ' הנה הנס חויבים לך בבתהלה וזה כי הנה חויבין עדין אתה ה' לומר מהנהג
ברחמים ואם חודים מליבות והרעה עדין כי הנה חויבך לו יאבדו לגמרי והאבדון הוא כי ישפרדו מאתך
וילקה שרשם הדבק בשכינה וזהו הפנס כי חלק שורש נפשו הדבק בשכינה שופנס ואם עד שלשה גלגולים
יקלקלו

הנה איבך יי כי תהא איבך יאבדו יתפרדו כל פלגיו און : יי ותרים בראים קרני
 בלתי בשמן בעון : יי ותבט עיני בשרי בקמים עלי סרעים תישמנה אוני :
 יי צדיק בתמר יפרח כארו בלבנון ישנה : יי שרולים בבית יי בתצרות אהרנו
 יפרחו : יי עוד יגובון בשיבה רשעים ורעננים יהיו : יי להגיד כי ישר יי צור
 ולא עולתה עלתה כ' בו :

רוטמות אל

יקלנו חלבים מתך שיפדרו כל פועלי און אך כך היליה און פס. או יהיה יתפרדו בענין הכחול אלנו על
 מחקים קדוש ילבו כי חמר שהיו רשעים קבועים חזרו בגלגול כרמלי וכלו במקום חיקון ליקרב אל הקדושה
 לשלמה הדורה ומקום קדוש ילבו ויתפרדו עוד מהקדושה כי יושבו להרשע וזה יחמר דמע למה יאבדו
 הוא על כי במקום חיקון ידו הגלגוליה אל להם להחזק אל מקום קדוש ולדבר יתפרדו כל פועלי און
 בגלגוליהם. או יחמר חויבך שהם ממשוסך יתפרדו לגמרי אך השעלי און להחלם און יאבדו אך יתפרדו עוד
 מה מן הקדושה בענין עושיהם היו מנדילים כו'. (ח) או יחמר הם יאמרו לו מה תחלה חרם והלא ילוי
 מתך דוד חנם ודור המבול ודור הפלגה על כן חמר הנה הלה רשעים זרים ופסולת הם אלנו כי הנה
 בפרוח רשעים הם דור חנם וילינו כל פועלי און הם דור המבול להשמדם וכו' כי פסולת היו. (ט) ולא
 פגמו היליה כי וחתה מרס וכו'. (י) ואשר בני זה שבתה זו והנה חויבך ה' שבתה להחם כך הנה חויבך
 כדלוי היה מקו' שיאבדו הלה סעל אחרותם הוכרה שיפדרו כל פועלי און מתחדותם המשיע כלומר סעל
 כן הפילם ה'. (יא) האם אין לי חלק בהם כי אחרי כן בימי חברה חרם שנתלנו ביות חברה כן מ"ח מה
 לו ותרם כדלוי קרני כי מנח לט והלאה התל עיני כמ"ש ז"ל מלחתי דוד עבדי הוכן מלחתי בסודם בלוי
 כי אני מלך הקדושה ואשר היו היותם ככר חכדו ומלח ותרם כדלוי וכו' כאשר יבא ביחודו ככ"ד : ותרם
 כדלוי כו' כדמותו ז"ל כפר"ח אמרו פסוק זה על מנחם בן עמיאל שעתיד לגמל לך רוחות העולם ולפי
 דרכו יחמר שאחר ספרו מלפנין הרשעים הרגיש מה היה שהוא לא נעל לגמרי בחמיו ביום שלמותו וזה גם
 למחול מן היה הפיקודים היה קולן בנשימות מושך בערלתו היה והדברה הוסיפו לו ימים ושנים והיה מוצר
 מוצר זה לפניו ית' ברוח הקדש לו"ה הנה חדרה ותרם כו' והוא כי הנה אמרו רז"ל שור שהקריב חרם
 כדלוי קרן ח' היה לו במלחו והוא כמורסם אלנו במקומו שהוא רמו סעל ידי קרן מלכות דוד שהוא מעט
 חרם בו החתום סעיה עתיד ללחא ממונו נחלה קרנו וזה שאומר חרם ותרם כדלוי קרני הוא מלכות דוד
 שהוא קרני על כי חני הוא שברקני נחלה קרן מלכות הולא ממני ושני גדולת עשיתי עמי ח' הגדולה
 והרוממות שיהי ההמשך והוא כי דוד נמשח ע"י קרן ובשמן המשחה משה"כ שחול והוא כ"ח כפק ובשמן
 חרסמון שהקין רמו אל הגדולה ובשמן המשחה אל המשך והוא כי שמן המשחה חינו מתמשע ואינו מתייבש
 כי ששירו עוהו קיים ותמיד הוא רענן שאון יופש סולט בו כמשח"ל שהו ב' עיניו ממונו ויחדן על זקן חרבן
 והנמשח ממנו כאשר הוא רעוב ורענן כך גדולה הנמשח בו נמשך תמיד ועל ב' הדברים חמר על הח' והרם
 כדלוי קרני שהיה הרוממות גדול כדלוי כי היה בקרן וגם היה בשמן רענן הוא שמן המשחה שהוא רענן
 תמיד ורמו התמדה. (יב) ואם יחמר חס הלה ביה כל טובך במזמור הלו כאומר כי חרם דוד וכל מעשה
 טורף תקונו עלך הוא ומו יגוד שכן הוא לו"ה ותבט וכו' לומר הלה הוא כי כאשר נדבר עליו כב"ד של משנה
 כן עין סעיה הוא בו הביט עיני בשורי המצויים כי לחייבנו בקמים עלי מרעים הם כחות השוממה להמיתו
 כמלחמו ית' וחרחה והנה לעומתם שחממנה חוני מהמיימינים ומהסכים בזכותו שיחריבו לו. (יג) בזכות מו
 שעתיד ללחא ממני אמרו לדיק כחמר יפרח הוא דוד שהוא חרם עלמו כחמר שופרית לע' שיה יפרח שהוא דוד
 שהוא כחמר שתי שבעים שנה ובהיים חייוו בסוף השבעים יפרח בימיו לו כן הוא שלמה וזהו יפרח והפרח
 כחרו בלבנון ישנה. (יד) ואחר שהיו דוד ושלמה שחלוים בבית ה' למעלה חרם סלוקן מן העולם לא יכור
 שש ומחוקק שבתרות חליתו יפרחו הם הנשיאים שנמשכו בלשכת הגזית שהוא בתרות היכל ה'. (טו) ואחרי
 כן בזרות שבתרות המחויבים לשינה גם עלה סעיה הפרתה רפה לא יבאר כד מה שישמן ואחרי כן דמיים
 ורעננים יהיו בסוף השינה ביצת המסות או גם חרם סלוקן גם הנשיאים הם עוד יעובן בשינה שאחר זמי
 שטחם ע' שנה עוד יעובן בקרב ששפתותם יהיו דובבות בקרב שהלכותם ילמדו ויזכרו ישראל שש"כ דשים
 ורעננים יהיו נחלה שבזכות דוד והיונאים ממנו שהם כיונאים ממוני העומדי ה' ועמדה וזכות לו : (טז) להגיד
 כי ישר כו' חמר הנה מדברי הלה חני נובע בכבוד עלמו שאני חומר שייחתי רלוי שלח יאריך לו כ"ח שדינו
 כשפס רשעים הלה שהבט כנחלים ממני לו"ה חויי חושם על כבוד עלמו כי טוב הוא שיחמרו שהעלה היתה
 כי ולא שיחמרו שהיה בו חלילה שיפדרו נגד יתבדך משח פני ולא קיים מחמרו כאמרו כי ביום חלכך ממונו
 מות פמות כי עתה מחמרי ה' הוא להגיד כי ישר ה' ואינו נושא פתי כי בזה שחמרתו שהוא חוני להחריך
 ימשך שלח היתה עלתה זו כי חס כי בלבד ובעשה בשביל העמיד ללחא משיחמרו חלילה שלח עשה הדין ושלח
 פתי לומר כפי וחסדוהו. (ח) או שייער הכתובים בפרוח רשעים כו' שהם רשעים וייטם להם בשח"ל הוא
 להשמדם

צג * יי מֶלֶךְ גִּאוּת לְבַשׁ לְבַשׁ יי עַל הַתְּאֵזֶר אֶת הַתְּבוּן תִּבְלֵל בְּל תְּמוּט : ב נְכוּן
 כְּסֵאֲךָ מִצֵּן מַעֲוֹלִים אֲתָהּ : ג נְשָׂאוּ נְהָרוֹת יי נְשָׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת
 דְּכֵימִים : ד מִקְלוֹת מִים רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אֲדִיר בְּמַרֹם יי : ה עֲדִיתִךָ נֶאֱמָנוּ

רוטמות אל

להשגמם עדי עד. (מ) ואם יאמר איש והלא נפשותם חלק אלוה ממעל ואיך ישימדם ה' והם חלקו אך איך מהשגמם לך פנס חלילה כי הנה וזאתה מרום לעולם ה' נקרא ה' כי לא שנית. (י) והנה זה אשר תעשה להם שחביתם בגלגול פעם שנית והנה חויבך ה' עדיין עודך עם היותם חויבך שמך נקרא עליך וזהו חויבך ה' כ"א עוד בשלמות הנם חויבך בשלישית אז יתפרדו נפשותם מאחך כי בעלמם פנמו וזהו כי הנה חויבך יאבדו יתפרדו כל פועלי און כלומר כי אפילו מה שיתפרדו ממך אינו חלל כאשר אין עמיד לנחת מהם דבר טוב כי הכל פועלי און משכ"כ לאשר עמיד לנחת לדיק ממונו כי תאריך לו. (יא) כי בן עשית לי כי אחר שחטאתי גרתי עלי רוטמות זרעתי שהוא דוד וזהו וזרם כראים קרני וכו' כקבוס. (יג) חלל שיהיה עמיד כי לדיק כחמר יפרח הוא דוד והנה עדיין לא ילא ידי חובת הקומו הראשון אך יאמר על הרבשעי שיעשה להשגמם עדי עד ונפשותם חלק אלוה ממעל ואיך יאבדו חלקיו יתבצר והנה לזה החל ואמר כי יתפרדו ממונו כאשר בשלשה בגלגלים יהיו חויבי ה' ושחין עמיד לנחת לדיק מהם. (יד) אך עדיין יתחמץ לבב אנוש אך חלק אלוה יפרד ויאבד על כן גומר מאמרו ואומר שמוליס צבית ה' כו' לומר הנה גם אלה שמוליס נפשותם צבית ה' למעלה חלל שמה שבגולם הזה הקראת חזרות אלהיו אינו עיקר הנפש כ"א הפרחה בצלד מעיקר הנפש שהיא למעלה התפשטות מומנה בצלד כלומר כי מזה בין חבין כי מה שיתפרד ויאבד אינו כ"א ההפרחה וההתפשטות לא השורש. (טו) ועל"י עוד ישעה הוא יתבצר לבתי ידה ממונו נדח כ"א עוד יוצובן צביעה אחר שצעים שנה לא יגע בהם על שאז אף השמחה שלמה כי בנעל כחם לחטא וכו' עוד יוצובן צביעה דשמיס ורענטיס יהיו לפניו ית'. (טז) וכל זה שפתי צה טענות לכל יראה יגוד בעש"ה הוא כדי להגיד לעם כי ישר ה' כי אני לעממי איני לדיק טענות כי ידעתי כי הוא זורי שלא מחי ציוס הראשון ובמה שגזר עלי מיחה ידעתי כי לא עולתה צו :

צג (א) ה' מֶלֶךְ גִּאוּת כו'. דרך המלך שבמלכו מראה שפלות וגומל חסדים לעם לסיקולוהו עליהם כד"א היום תהיה עבד לעם הזה כו' אמר כי לא כן מלך מלכי המלכים כ"א כאשר ה' מלך אז גאות לבש וגם אין גבורתו כגבור צבתי אדם שלא יתהלל חוגר כמפתח כ"א לבש ה' עוז מעת התאזר ועם כל גאותו וגבורתו סובל בשיות גם השיות בלתי עשוי רצונו כי חף לעומת גאותו וגבורתו תכון חבל חמוט וע"כ לדיק לסבול והאריך נופתי תכון ועולם. (ב) חלל מצלתי יכולת חלילה כי החל נכון כסאך מאז שהוא השמים כסאך הוא נכון מאז מלכת בצביות עולם אך חמה מעולם חמה ואיך תחת זמן ואיך לדיק חבל. (א) או יאמר צבוס לב אל החלו שלא לנכח שלא חמר מלכת לבשת ואלא לנכח באמרו תכון חבל והוא צהויכר מאמר ספר הזוהר שבצביות העולם עאלת אורייתא קמי קודשא בריך הוא ואמרת אי חת צבי דין לית עולם ואמר לה על מנן אתקריתי אךך אפיס והנה ידוע כי הזורה נקראת עוז כמ"ז ז"ל שבמקן תורה הלכו כל האומות חלל בלעם ואמרו לו מה הן הקולות וברקיס חלו האם הקב"ה מיציא מבול לעולם אמר להם ה' עוז לעמו יתן הקב"ה נוקן תורה שנקראת עוז לישראל עמו ועוד ידעו מרז"ל כי מתחלה עלה במחשבה לברה חת העולם צמדת הדיון ולא היה העולם מתקיים עד שתיקף מדת רחמים ושעל המחשבה הח' נאמר בראשית ברה אלהים ועל המעשה נאמר ציוס עשות ה' אלהים ארץ ושמים. וגזוז חל הענין והוא שאמר המצורכ כאשר ה' מלך שהוא עד לא עשה ארץ והואת הנה חללה השם הנו' גאות לבש שהוא להתנאות למעלה מן העולם לבלתי הטפל צו כ"א להייה חת מדת הדיון הוא האלהים הוא שכינה בצלד היא מדת הדיון לבדוה חת העולם אך כאשר לבש ה' הגאות הנו' אז העוז שהוא הזורה התאזר נגדו יתבצר ואמר חף חמה עם מדת הדיון רחיו תכון חבל צהופן כל חמוט מה שאין כן אם שם הרחמים גאות לבש ועולה ופורש מן העולם שחבל ימוט ואין עולם. (ב) ואין לדיק לומר חבל שהוא כללות הארץ כ"א גם השמים כסאך הוא נכון מאז שמעולם חמה ה' צעל הרחמים שגשפתת עם מדת הדיון ומעולם חמה ולא למעלה מן העולם כאשר גאות לבשת והיית מיחה העולם חל מדת הדיון : (ג) נשאו נהרות כו' הנה רצומיו ז"ל הנה פירשו נהרות חלו על הד' מלכויות ואחריהם נמשכו רש"י ז"ל והמפרשים זולתו ואחריהם כל אדם ימשוך ונאמר לפי דרכנו הנה ע"י היות שמך ה' צעל הרחמים משוחף בעולם ולא הנחתו למדת הדיון לבדה נתקיים העולם אך הנה לעומת זה נשאו נהרות ה' כי היה להם למלכויות התנשאות בעולם ואין זה רק להיות למדת הרחמים שייכות בעולם כי על פי מדת הדיון לא היה להם התנשאות וזהו נשאו נהרות על ידי ה' הוא שם הרחמים וני יתן ולא היו מתגאים ומרימים קול לומר כי ידם רמה אך הנה נשאו נהרות קולם או יהיה מה שנשאו קולם מאמרים ז"ל על שפוק היו המון עמים רבים כהמות ימים יהמיון כי המלכויות מגזימים על ישראל כגלי הים שכל ח' אומר אני אשנוף חת כל העולם כן כל עם על ישראל ועל כן יהי נח חסדך ועשה שלפחות גם שלא ישאו חשמות גאותם על ראשם ישאו דכים הוא מה שמדקאים את ישראל כלומר וגאלנו והסילנו מן הגוים. (ד) ואם תאמר נח ה' כי חלל כנגד מה שהמלכויות המשוליס

יִרְאֶהוּ : ז וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יְהוָה וְלֹא יִבִּין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : ח בֵּינוּ בְּעָרִים בָּעָם וּבְכִילִים
מִתֵּי תִשְׁכִּילוּ : ט הַנֶּמֶט אֲזַן הַלֵּא יִשְׁמָע אִם יֵצֵד עֵין הַלֵּא יִבִּיט : י הַיָּסֵד גּוֹיִם
הַלֵּא יוֹכִיחַ הַמְלִיכִים אֲדָם דַּעַת : יא יִי יִדַע מַחְשְׁבוֹת אֲדָם כִּי הִמָּה הַכֵּל : יב אֲשֶׁר־י

רוטמות אל

עכסו ויחר ומהלך הם הקדושים חלק קדושים אשר בארץ הנקראים נחמה הגבול ציון והמורה צדקתים
שהם הדיקים ישנו. (ו) ובראותם של אלה לא חשדו ועש גם צמי שתיחדה לדין הוא אלמנה כי אלה
ה' דיין אלמנות ובראותם שלא חושש יגעו צמי שתיחדה הוא הגר כמד"ל ואלה גר כו' ובראותם שלא
חשדו עליהם יגעו גם צמי שתיחדה מיוחד לו לאב הוא יהוס והו ויהומים ילחו אשר אלה ה' חבי יהומים.
(ז) ובראותם שלא חשדו צם אז נמנו וגמרו ויאמרו לא יראה יה לומר שם ששם זה צדק שני העולמות
עם כל זה עניות העולם הזה שנצרכו באחד מהאותיות יעלנו מראות זו ובמה תאמר הלא צם בעולם העליון
יעקב אבינו ואמרו ר"ל בחוכה רצחו על והצער בועקב כו' שכל אלה שכל ישראל מרגיש יעקב והמשער
זאם יאמרו בעטירות העולם הזה ימנע השגחתו ממנו הלא נפש יעקב למעלה מרגש הנער ולמה לא יחוש
עליו ולא יראה הוא יהבך בעולם העליון מה שמרגיש יעקב שהוא שם עמו יתבדק ועל ידי כן מתוך מה
צורכה שורגים יעקב למעלה יבין מה למטה צורש בעולם הבשמי חך ע"כ יוצאו נפקותא ויאמרו ולא יבין
אלהי יעקב והנה על כל החלול הזה מהרשויו הפקוד עולם שעה"ל ולא אחר מותן למשן הרהות הנשגחת
בעולם. (ג) או יאמר עד מהי רשעים כו' לומר אם תאמר נה' ה' שמה שלה הפקוד כעת הוא על שם
רשעים בישראל ע"כ הנני משיב הנה עד מהי רשעים ה' כלומר בישראל הלא הוא עד מהי רשעים של
אומות יעלנו. (ד) כי על ידי מה שביעו ידברו עתק הגוים יתאמרו כל פועלי און שבישראל לעשות רע.
(ה) ברשות כי הנה הגוים עמך ה' ידכאו כו' ככל הכתוב למעלה. (ז) ויאמרו העושים כל הרעות לא
יראה ולא יבין כו' על כן לא יבדו רשעי עמך שימלא יארם מקום לקבו עינים. (ח) בינו בוערים
כו' הנה מהגוים אלה חושש כן רוע סדרתם ודואג אלהי עליכם עמו פן תדבק רשעים מאומה מן הערס הנה
דוע סדרתם ועל כן אלהי לומר ציון צוערים צעם והנה בלשכפריים לפעות יב' צ' כוונס אחד צוערים מהרסי
דעה ב' מואסי לימוד החורה עם היותם בני דעת והענין אם הגוים הדוברים רע לא יבדו השגחתו יתבדק
ציון הצוערים שצעם לכל תפשו ואשר אינם צוערים רק ככילים בנאלי החורה ורחוקים מלמודה כמד"ל
וככילים יבנאו דעת שצמטט און להם תקוה כי הלא ככילים יבנאו דעת והו מהי הככילו כי תקוה לצוערים
מהככילים: (ט) הנוטע און כו' אל תחשוב צמה שחראו גוים מדברים ועושים נגד ה' וה' שומק כי הלא
לא מן העדר השגחה הלילה הם מארזים צרעתם כמתאמר הגוים הלא הנוטע און האם לא ישמע הדבור
באשר יביעו ידברו עתק הגוים ההם. אס יולר עין האם לא יביע המעשה מה שצמך ה' ידכאו ואמר יולר
על הצורה כי הרהוי משין רותיות. או יאמר הלא מרחיקו הלבשה הוא מנעש כי רס ה' מהגשמות
לה אמר אף זה הוא יתבדק גשמי גוף האון או מציאות השמיעה הוי לומר האון ואס כן המור שמה
הנוטע און בשמית האם לא ישמע ויבין וכן אס יולר עין שאון גוון כל העינים שזה זה שחור וזה כהלת
זה ככרתי הלא יביע לעשותו כרצונו בחוק גשמות קרב צמן המלחה ואס כן ודאי שיראה ויבניה בעולם
השכל ואס נביס לב אל חומרנו לבון נביעה שלא תדק בצוף האון כי אס עשיה כמד"ל און שומטט וכו' ה'
עשה גם שיהס חך ידבר על חוש השמע ואמר הנוטע און שנטע חוש שמע שהוא משין רותיות בחומר הלא
ישמע כי און גדר נביעה הלא צום אור עין שבידו בקרקע ואין נעט חוש שמע ואינו צידו וכן היוצר
עין שרואיתה הוא על ידי הצפה האם שמה הצפת לבישתה צבור וכוונת המשכת אור לראות וכן יאמר
היוצר אורח העין לראות על ידי הצפה והוא לא יביע בחזון שביערו ויסכלו האומרים לא יראה יה ולא יבין
כו'. (י) ובמה תאמר אס כן למה יסכול אס חושבי און וידברו עתק פועלי רע אס ישראל הגוים ביניהם
לא יסכס אל תחמהו כי הלא הוסר גוים אה פרעה וזולתו הם לא יוכיח אס אלו חוכמת לפחות גם שלא
יהיו גדר יסורין ובהי כצפי דרממא למה לבו כי המלמד אדם דעת אס קונו. (יא) כי הלא לא מתשבותיו
מהשבותיכם כי דעו לכם מה מהשבותיכם אשר תשיבו צמהצבות עויוכם כי הלא ה' יודע מהשבות אדם כאשר
המה הכל שהוא כרס צא המהצבות אל הנצ צומן שרדיין המה הכל כי מלת כי כמו כאשר כמד"ל כי הנה
כי הלא וכוונת ואס כן מה ידעתם ולא אדע כי תאמרו אלהי למה תאריך לרשעים האם העבור הלוכה
צמהצבות שכלים. או יאמר אחרי ארמי שביעט צמהצבות האדם שביעטו הגשמיים מכל צפן האם יודע
מהשבות אדם כי הלא המה הכל בלתי ממשיים כי יותר קל הוא לרואה לדעת מה שאון צו מנש ממה שיש
צו ממש. (י) או יאמר על מה שיאמרו ולא יבין אלהי יעקב אמר המלמד אדם דעת כלומר כי הוא יתבדק
המלמד אס האדם הוא עלמו דעת כי אינו כאדם שדעתו נכרד מאריותו כי אס הוא יתבדק ודעתו דבר א'
זוהו המלמד אדם הוא דעת כי המלמדו עלמו הוא דעת ובהי יתכן מה שלא אמר לאדם. (יא) ולא עוד
אלא שעה יודע מהשבות אדם עם היותם הכל מהמת חומדיותה ולא יעלנו הנשמות אשר לאדם ומה גם
עשה יעקב שהוא נפש רותיית למעלה שכלל שפן שיבין הוא יתבדק לערו שולטער עליו: (יב) אשרי הגבר

ואחריו כל ישרי לב: מ מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב לי עם פעלי און: י לולי

רוסות אל

שעל ידי יסורין וכע והיביל עמי העולם ועל ידי יסורין אלו ומחורק תלמדנו שהיא חורה ציבורין ולא אחר ומחורק שהיה נראה כלה ואי אפשר כי אם מקמה. (יג) ושמה האמר כי הלא לעומת זה אמרו רז"ל שהחורה מגינה מן היסורין וכל העוסק בחורה יסורין גדלין ממנו שנאמר וצני דרף יגביהו עוף לזה אמר הן אמת כי החורה היא להשקיע לו מימי רע הם ימי יסורין שהיו בו מתחלה שעל ידי החורה גדלין ממנו כי חועיל לו להשקיע לו מימי רע אך לא מיד כי אם עד יכרה לרשע שמה הוא יר הרע כמד"ל טרפך רשע לנדיק שאמרו רז"ל שאמרו רשע הוא היצר הרע על דרך זה אמר מתי יהיה ההשקע מימי רע היסורין הלא הוא שם על יכע וירו ל"כ על ידי החורה עד יכרה לו שמה יפול בה ולא יקום ומאז ישקוע מן היסורין. ובמדרש רבה אשרי הגבר כו' אמר ר' אלכסנדרין אין לך אדם שאין לו יסורין ואשריו של מי שסורין שאין עליו שנאמר ומחורק תלמדנו ע"כ. ויראו דבריו משוללי הבנה כי מאמרו אין אדם בלא יסורין יראה שהכל מאושרים ואין יואל בלשון יחיד ואמר ואשריו כו' וגם היכן אפשר ואין לומר מאמרו ומחורק תלמדנו. אך פירושו בכחוב הוא כי הנה יסורין כוללים לא יתכור מכל אדם כי אדם למעל יולד וגם לפסך לרכיו והלאים כוללים המתרגשים דרך כלל והנה על זה אין אפשר מיוחד כי אם לכל אחד לפי ענינו אך אשרי הגבר אשר מלבד היסורין הכוללים יסורין עושים בחים עליו ציוד מה שאין כן לזולת העם כי אשריו ומה יהיה האושר לזה הלא הוא שיהיה יסורין והוא יתבדק ויפגע בו למוד תורו. (יב) עוד יתכן בציבור הכחוב שאומר מאמרו ז"ל באת הפרס מה צין יסורין של הוכחות על עון ליסורין של אהבה ואומרים יסורין של עון הם כפיס בהם ביטול חורה ויסורין של אהבה כשאין בהם ביטול חורה וזה החשוב יאמר אשרי הגבר אשר חסרנו יה צאי אלו יסורין אמרתי כשמחורק תלמדנו שאין בהם ביטול חורה. או דרך אחרת מה שידענו כי אחד מהג' דברים שהן על ידי יסורין היא החורה יאמר מאושר הוא אשר חסרנו יה בהיות הריעות שעל ידן ומחורק תלמדנו כי היא אחד מג' דברים שנחמו על ידי יסורין. (יג) ועוד כי גם יסוריו לא יתמודו כי אם אדרבה חועיל החורה להשקיע לו מימי רע הם יסורין שגדלין ממנו ולא בלבד מיסורין שעל ידי בלתי בעלי בחורה כי אם אפילו אם רשע עומד לנגדו שלהיותו בעל בחירה קמה מאלד ממנו כוודע עם כן זה לא ישקועו ה' לא יכרה לרשע שנכדלו שמה הוא מאמר שלמה כמפורסם אלהו במקומו בני אל יזונו משעב כו' אל הורא מפחד פחאום ומשואת רשעים כי תבא כי גם מרשעים בחיירים יגלל ע"י עסק החורה כמפורסם שם אף ילנו מצעל בחורה: (יד) בי לא יאוש כו' זולת הכחוב למעלה בדרך הראשון יאמר הלא התלונתה כי אל תקמות ויפיע להשג גמול על גאים כי רבה רעת הגאים אשר היינו בלנות צנייהם אלהם וגר יתרונו כו' עמך ה' ידכאו כו' והנה אמרתי כי לא מהערד השגחה אני שותק רק על הערד זכותכם והדבוק בחורה ותעמוד לכם כמפורסם עד כה אמר עמה הנה כלל הדברים הוא כי לא יאוש ה' את עמו ישראל וגם נחלתו זה ירושלים ובית המקדש כד"ל כי לא בחלתו עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה ואמרו רבותינו ז"ל מנחה זו שיהיה נחלה זו ירושלים והוא יתבדק נחלתו גם היא לא יעזוב אך צימו לצדכם כי הנה אין צמטפת חדה ושינה בלדקה שהוא כי ציין פדיונה הוא דין וצמטפת להשדות כי הוא לא תהא אך שיהיה הם ישראל לריך בחורה לדקה כי ציין ראויים כי תהאם מנעו הטוב מהם. (טו) ואומר הוא יתבדק כי עד זמן שהלדק שאין להם זכות לישראל בדין כי אם בלדק עד שהלדק ישוב ויהיה משפט שיעשה חסובה עד שיהיו ראויים ליגאל במשפט ואחריו של חסובה זו הנקדחת משפט יהיו גם כן כל ישרי לב הם אשר היו ישרי לב ולא וזכרו לעשות חסובה עד הזמן ההוא. (טז) מי יקום לי עם מרעים הם האומות ההם שגליהם אלהם זכות מי יעמוד אלהי על כל לריך חסובה עדי כי עד לרק ישוב משפט ואחריו כו' אין זכות כי גם שיהיה זכות קמך לדיקום מי יהיבם על האדם בישראל פועלי און. (טז) או יאמר כי עד לרק כו' כי הנה הוא יתבדק חלה בגולתו בלדקה ומשפט כד"ל כי ידעויו למען אשר יאוש כו' לעשות לרק ומשפט למען הביא כו' שהוא הטוב המקווה וכן הביא דבר והרשתין לי בלדק וצמטפת והנה הלדק משמים נשקף כי זכות לדקה רבה בישראל כאשר הביא מונצו רחיה תפסוק זה לומר שהוא גם למעלה אך משפט אינו ועל כן הגאולה תלויה עד יעשו משפט ויעלה זכותו השמימיה עם הלדק והוא מאמר הביא והואג אחר משפט ולדקה מרחוק תעמוד שיהיה פירושו כי החלו לעשות משפט והיה זכותו עולה ואחר כך ביטלוהו והואג אחר ולדקה מרחוק תעמוד כו' על כן וירא ה' וירע בעיניו כי אין משפט וזהו יאמר כי עד לרק ישוב משפט כי המשפט ישוב למעלה עד הלדק אשר משמים נשקף ואחריו גם כן כל ישרי לב כובלי יסורין הנו' למעלה ועד הזמן ההוא מי יקום לי כו' בנקודת. או יאמר כי אמרו רבותינו ז"ל כי בצריחת אדם לרק היה אומר יבא ששופה לדיקום שלום אומר אל יבא ששופה קטנות מאלף ששם היות לרק לא יתוייב שלום אדם במשפט הראוי יש שלום כד"ל ומשפט שלום שפנו ואומר על המשפט איש על מקומו יבא בשלום אחר כי המשפט לא היו עושים אחרו עד שלום כי אם לא היה שלם רק שב עד גדר לרק שעדיין יש קטנות וישרי לב אשר ישרם מניע אל הכימות שב אחריו של לרק בלבד שהוא לאחור. (טז) ועל כן מי יקום לי עם מרעים כי אלו אין זכותם משפטת נגד המרעים: (יז) לולי ה' עוררתה כו' הנה כתבת מרבותיו ז"ל כי זה המזמור עד סוף

עֲזַרְתָּ לִי בְּכַעַס שִׁכְנָה חֲסֵדָה נִפְשִׁי : י' אִם אֶמְרָתִי מִטָּה רַגְלִי חֲסֵדָה י' יִסְעָרְנִי :
 י" בְּרַב שְׂרָעִי בְּקִרְבִי מִתְחַוִּיטִי יִשְׁעִישֵׁנִי נִפְשִׁי : = הַיְחַדְּרָךְ כִּפְא הַיּוֹת יִצְרָ עֲמַל
 עָלַי חֶק : א" יִגְדּוּ עַל נִפְשִׁי צְדִיק וְדָם נָקִי יִרְשִׁישֵׁנִי : ב" וַיְהִי י' לִי לְמִשְׁגָּב וְאֵלֵי
 לְצוּר מִתְחַסֵּי : ג" וַיִּשָּׁב עֲלֵיהֶם אֵת אֵינָם וּבִרְעָתָם יִצְמִיתָם יִצְמִיתָם י' אֵלֵהֶנּוּ :
 צה * לָכוּ נִרְנְנָה לַיְי נִרְעִיָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ : = נִקְדְּמָה פָּנָיו בְּתוֹרָה בְּזִמְרוֹת נִרְעִי
 לו : * כ' אֵל גָּדוֹל י' וּמִלֶּךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים : י' אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מִתְחַרֵּי אֲרָץ

רוטמות אל

מאמר למורה משה חמדם והנה עד כה הוא מלמער על לרס הגלויות ומבטנו כי מלמד רוח הקדש נבטנו
 יתבדק היה למד כי לרדק המבנה וזכרה ויסודין ומשפט שמש לא כן כלחיה זכות יפול האמונות והרס משיב
 משה לפני יתבדק ולאחר כדון העולמים עשה למען כי מנכסיה חזרה כי גם שאלה היו לי שועה ללי ה'
 פורחה לי ויולתי חרדה פרעה כמעט כעניס דומה נפשי ועם היות כי יחלה שחלדתי אלי עם היות לדיק
 הולכתי עורקך ויה ישנו ישראל שבין הגוים עם היות כי חזי לא היות לרדק תבטות על עון . (יח) והם
 הייתי אומר לשך משה רגלי כלומר הושיעני ידעתי כי הסדק ה' ישעני עם כל זה היות כלי הפלה ופרעה
 בעל בחירה הולכתי עזרה לי ומה ישנו ישראל אשר פגלות וכידם שועה שלרדק עורקך למו . (יז) או יאמר
 עם כל זדקתי לולי ה' עזרה לי נגד ילמי כמעט וכו' . (יח) והם אמרתי לפעמיים משה רגלי כלחיה שגב
 וחזי מלמער על חסתי הסדק ה' הוא סמסעידתי להלמער שאל"כ לא הייתי שם על לב והם כן חין להמוה
 על המון ישראל ועשה למען : (יט) ברב שרעפני כו' הוצר מרע"ה על דבר מה שהיה מלרס נפשו על
 לרס ישראל שבגלות ואמר הנה ברוב שרעפני ומחשבותי בקרבי מהו אל נקמות חויפע לנקום נקם . מחמויך
 על כשך בעמלק מכהנה בחורה כי די עם יס כו' ישעשעו נפשי כי המרה כי לא תהגר לחיות יס
 מסך עם לחיות ו"ה היות השם שלם עד הנקום ונקמתו שהוית שבטותים לנו בדור דוד לעשיה זכות
 מסביקים להגר לחיות ה' . (כ) וזכה ישעשעו נפשי בחמור היבדך כשא הווח כו' . למד כי ודאי לא
 החליטו בבית לוימה זולה ישראל כי היבדך מקלח שמך במקלחם כשא הווח של לוימה זולתנו כאשר נעשה
 זולתנו והוא כי ישראל על ידי זדק ומשפט יכינו כשאו יתבדך ותקרה אל"ף של כם ועל ידי כן מתחבר ו"ה
 עם יס אך כשא הווח האם יהבנו שמך והלא כשא האמונות ומשפטו הוא היותו יולר עמל עלי חוק כי יולר
 ויחזילו למעך עמל על שמרס הקוך והמה חדרנה שמיתס הקוך היא העומדת לחבדך ומי יקם סבור מסמאל .
 (כא) והלה נח ה' משפטס כי יגדו על נפש לדיק יחד יבולו נדודים עליו להחיותו לחבד נפשו לחבד לו
 שיטבד ע"ה וכיוזא שהוא לחבד נפש לדיק והם לא יחבד דם נקי ירשיעו כי יהרגוהו אם לא יעבד שהוא
 כי זה דרכס שומרים לישראל חבד נפסך או נהרוג נוסך וזהו יגדו על נפש והם לא יחבד דם נוסף ירשיעו
 ויחיותו . (כב) וישבו וידבר על לב בני ישראל הגולים ואומר הנה בה' צפתחי ישיבס החכס מלמער ראו עיני
 כי הנה ויסי ה' לי למשגב שהעליו מתרב פרעה והוא ממחרנו על פסוק מגדל עוז שם ה' כו' שהוא כי
 החוסה במגדל במין מלחיותו הוא כלוא כבסובר אך החוסה בשם ה' בו ידון לפני הכל ונשגב וזה יאמר ויסי
 ה' לי למשגב שבו רלתי וצרתחי מלפני פרעה וענדיו ונשגבתי ועד שלא צרתחי הייתי ביד פגלי צחירה היה אלי
 היא שכינה לזור הוא כלע והוא המרס בשעשה זולתו כפיס וזה עשה להיות מחסי . (כג) וגם ישגב עליהם
 את חוסה אשר התחמנו על ישראל בהשליך חוסה אל המים בחמרס כי לא יצא מגבל ויפג את חוסה עזמו
 עליהם כי הם הלכו אל המגבל וישג ה' עליהם את מי הים כך הגוים הולכה גם הם וצרתהם ימיתה .
 משינה רוח הקדש בשם כל ישראל כאלו הם המדברים ולומרים ימיתה ה' אלהינו כמחוקים ועומס אמן
 על הדבר :

צה (א) לכו נרננה לה' כו' הנה קיימו וקבלו רבותיו ז"ל כי י"ה ממוזרים חלה שלא נוצר בהם מי
 עשאה משה חמדם שזכר ברהשון שהוא הפלה למשה כו' ובהה אל העינו והוא כהיודי
 מחז"ל שאמרו כי דור המדבר שמתו במ' שנה ונתחדו לבא עם משה לעהוד ויחיה כי לדבר על לבם היו
 הולכים בלי המדה הבנס הארץ עם החיים אלה לבס לבו לעולמס ואל תעלטי כי חזי והחס רננה לה' אך
 חזר כך לפני זור ישענו הוא עם אלהים הוא שכיה שהוא חזק לו להושע ציבועהה למה שהוא מדה הדין
 לרדק כריעה לפנו . (ב) משיבים הם ולומרים למה נלך מהעולם בנשמון העמוד שרננה כו' טוב טוב נבקש
 לחקן בהויה לבא עם אחינו לחרן ולה נהקר משיבה שלא כדבדך שרננה והזהר כך רשיע כי אם שמקדסה
 פניו חתלה בחורה ויודים כד"ה קן לו תורה והזהר שיקבלו צומירות נרעו לו לשם הצחמים עזמו והלטי שנס
 בחיות המחיותו בהכנסה והוא שם רחמים שיעול לנו . (ג) ומה שנבנה חזר שקף הב"ה עלינו כי חל שהוא
 חוזר חשב גדול ה' וגם שנו חוזר מלך שורה דין על כן ב' מי שבונה שהם ימי דין נחזרה בחוזר מלך
 יתקיים חוזר זה לו על כל הלוים כענין ובכל חלתי מורים אעשה שפטים אי כי לא חזרה הפשרת הרלוס
 מלכות רוגז דיו . (ד) ותחדים אלו שחשלוו במה שזולתו את עמלק וישב בלדך הגב הוא הר כחמרו עלו

וְתוֹעֵפוֹת תְּרִים לוֹ : ה אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עֲשָׂהוּ וַיְבַשֵּׁת יָדָיו יַצְרוּ : ו באוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה נִכְרַכָּה לְפָנָי יִי עֲשֵׂנוּ : ז בִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאֶנְחֵנוּ עִם מַרְעִיתוֹ וְצִאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם בְּקֶלֶוֹ תִשְׁמָעוּ : ח אֵל תִּקְשׁוּ לִבְבְּכֶם בְּמִרְיָה כַּיּוֹם מִסָּה בַמִּדְבָּר : ט אֲשֶׁר נִסּוּנֵי אֲבוֹתֵיכֶם בְּחַנוּנֵי גַם רָאוּ פִעְלֵי : י אֲרַבְעִים שָׁנָה אָקוּם בְּדוֹר וְאָמַר עִם תַּעֲיֵ לִבְבִּי הֵם לֹא יָדְעוּ דַרְכָּי : יא אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְּאָפִי אִם יִבְאוּן אֶל מִנְהַתִּי : צו * שִׁירוֹ לַיִּי שִׁיר חֲדָשׁ שִׁירוֹ לַיִּי כָּל הָאָרֶץ : ב שִׁירוֹ לַיִּי בְּרָכוּ שָׂמוּ בְשִׁירוֹ מַיִם

רוטמות אל

זה כנגד וכו' והח האמרי היושב בהר כי אשר בידו מחקרי ארץ שהוא אפי' קאות שאין מליאוחם משג רק על ידי חקירות כ"ש שמועפות שראינו בהרים הנו' שלו הם ויהס דריוו וחטאנו בפחד שחדו . (ה) וה"ו הוא יורה ובידו לחתה לנו כי הלא אשר לו הים מאז בראה שהיה שלש ים וכו' שלשים יבשה והוא עשה שלש השני בדור אנוש וזהו והוא עשה מהיבשה ים ולמה לא הוצי' יומר הלא הוא כי יבשת הוא ח"י ידיו יצרו שנקדחת יבשת על שאפי' כשעשה ים כל העולם במבול משרה יבשה כי לא גושמה ביום זעם זה המזון הח"י שהיא ח' פרסה על ח' פרסה וחזקה בלבד ידיו יצרו והוא מ"ש ז"ל כי בשהלה לא ברה הב"ה הלא ח"י הלא שמהר כך נחשט השאר שנאמר עד לא עשה ארץ וחיות והיא הגינה שלא תחשט יומר כי בדור אנוש הגיעה עד יפו שהיא סמוכה לארץ שנאמר עד פה תבא עד יפו תבא . (ו) על כן על דבריכם הלא משיב מרע"ה אליהם והומר הלא אמרתי אליכם לכו עתה מהעולם כנזרת ה' ונרננה לעמיד ולה אביחם הלא לבקש לבא עם אחיכם והשגתם לתקן כמה שתקדמו בהורה עשו כן ולא כחמתי לבו כי אם בואו אף לא יספיק לכם באומות מודה כי אם גם שתחמו בפישוט ידים ורגלים וכריעה וקודה לפני ה' עשנו אשר אחר זאת נשנו בסויו חזר ועשאו ומי שאז החיינו גם עתה לא יקשה בעיני לרחמכם . (ז) כי הלא הוא אליהנו וגם של אומות וגם לא יזוננו על ידי שר כי אם ואנחנו עם מרעיתו ולא כרועה עדרו ירעה מדשא הארץ או על ידי מה שמיאז לו ריות והוא מתפרנס על ידי עצמו הלא אף ידו שמידו ימסיר לנו לחם מן השמים וזאת עתה בואו נשתחוה כו' הוא כדי שיהיה היום ולא כחמתי לבו כו' אף נריך היה אם בקולו תשמעו . (ח) ועל דברי משה על זה משיבה רוח הקדש כללו הוא יתבצר משיב והומר אל תקבו וכו' לומר הלא במריבה היה ע"י תשובה כזאת שאתם עושים עתה ועסק חורה ותקשו לבבכם ותרפו ידיכם השתורה ותרבינו על המים וכן ביום משה במדבר . (ט) ואין לומר כי עתה שתקבלו הנה לא תשובו לכסלה לא תאמין אתכם כי הלא אשר באנו ונבואים היה אחר אשר בחנוני גם ראו פעלי שהיבשתי עמכם כענין ומנן לא מנעת מפייהם אחר שהיה העגל . (י) ע"כ הסכמתי כי מ' שנה אקוט בדור על כי והומר עם חושי לבב הם שיצר הרע הכלול בלבב שהם הב' יצרים מתעה אותם ועוד כי גם והם לא ידעו דרכי כי אין אדם יורד עד סוף דעת רבו עד מ' שנה ומה גם דעת דרכי קונו כמ"ש ז"ל על פסוק ולא נתן ה' לכם לב לדעת עד היום הזה שהיה בסוף המ' . (יא) אנוס חיי מוילאכם ריקה כי יש לכם תקוה כי הנה אשר נשבעתי באפי לא היה רק אם יבואון אל מונחתי הם בלי מי שמיאזם בזכותו אשר ישראל שמשאר משה והם באים כלומר אף אתם יש מי שמיאז אתכם עמו בזכותו הוא משה כרועה מרבותינו ז"ל שבבא משה לעמיד יביאם עמו בזכותו ב"ב :

צו (א) שירו לה' שיר חדש כו' הנה כל המזמורים האלו ידברו על הבואלה העמידה ב"ב ולבא אל ענין הכתובים מזכירה מאמר הנביא כי בימים ההם לא יאמרו אשר העלה את ישראל ממצרים כי אם מכל הארצות כו' והוא כי הטובה העמידה גדולה על כל הקדומות באופן כי לא נעטרך לשבור ולומר על התשועות הישמות ולהזכיר השירות הקדומות כי אם השיר חדש בלבד כי הוא יהיה כ"ב גדול כי הוא לבדו שקול כנגד כל הקדומים וזה יאמר שירו לה' שיר חדש כי החדש שהוא על החדש יספוק ורואו נא גדלו כי הלא יספיק לשיפורנו כל הארץ והוא כי נוסים שביציאת מצרים לא היו רק במצרים וכן בכל מקום שנעשה בו גם לישראל היה מקום פרטי אף אשר לעידי יהיו נוסים כוללים בכל הארץ כמה ד"ל ונתתי מופתים בשמים ובארץ בשמש יתקן כו' שהם דברים כוללים וגלויים והם הארץ באופן יאות ושירו כי הארץ על הדבר העמיד והו שירו לה' כל הארץ . או יאמר הלא אמרתי שירו לה' שיר חדש והלא גם שירת הים היה חדש בזמנו וישרת דבורה וכל שיר מהט' שקדמו לזה ומה ענין הפרש החדש הזה שיהיה לעמיד ועוד כי גם שירת הים וחולתה גם כן לה' הלא הוא שירו לה' כל הארץ שהוא כי אז יהיה דבר חדש עזום מאד לכבוד ה' והוא כי בשירת הים הן אמת שנחפרים שמו יתבצר אף לא נתקדש הכל כי מצריה שנחפרה בזמנאחיה וכל ארצות כל העמים עובדי סוכנים גם הן כי על כן גם חזיר ארץ העמים הוטמא אף לעמיד שחת רוח הטומאה יעביר ה' מן הארץ ותקדש המלאה לה עומתה אין ערוך אל מעלה זו וזהו שירו לה' לומר מה שחשבונו הוא אמרו לה' כל הארץ נודתה ונאותה לה' ובכל הדבר יהיה כי כל הארץ ישבונו עד ה' ויהפכו כלם שפה בצורה לקרא כלם בפה ה' (ב) שירו לה' כו' אחרי אומר כי לה' כל הארץ מוכר יהיה היתרון ניכר לישראל לה יאמר לזו יאמר שירו לישראל לה' ברכו שמו שהוא כי יושפע לכם על ידי השיר שפע נבואי כמה ד"ל ונבואו ברכם ונבואים כו' מה שאין

לִי כְבוֹד וְעַז : ה הָבוּ לִי כְבוֹד וְעַז וְבָאוּ לְחַצְרוֹתַי : ט הִשְׁתַּחֲוּוּ לִי בְּהַדְרַת קִדְשׁ חִילוֹ מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ : י אִמְרוּ בְּגוֹיִם יי מִלֵּךְ אֵף תִּבְּוֹן תִּבְּל בְּל

רוטטות אל

המקדש שנה' בהצטרפות כו' הרישו לפני המלך ה' והוא כי הדיק בעור הוא הורה הוא הדרה והוא הוד והדר לפניו אז עו והפארת יהיה במקדשו אך כהער חין הוד והדר לפניו כיום החורבן שלא היו נדיקים אז היה עמו משולל הפארת שהוא כי היה סובל שהוא עמו והן היו גבורותיו אך בלי הפארת כי אדרבה היו פוערים פיהם שונאי ישראל. (ו) ואחר חזונו שנספר פנים כבודו ית' גמר חומר ואמר הנו לה' משפחות עמים והוא לומר אם תרלו שלא כל העמים ימשו לכם לצבד להיות ממנו ית' ולא מהלויים חינו חובש אם לא יהיו כלם כי הנו לה' משפחות עמים כי קאת משפחות עמים מספיק שתחני לה' לקראת כלם בשם ה' כמשפחות בני הפילגשים לר"ל שם ישראל ומצוה בהם שלא יהיו את ישראל ואחר משפחות עמים אשר ירצהם את ה' על נפלאותיו אך לא נתחנן לו הכבוד והוא לה' אלהים הנו לה' הכבוד והשון ולא עוז בלבד. או יאמר אל תעזו בהשבו כי יתחנן לאלהים וכבוד לה' כי היה ענה לה' כבוד ועזו כי ה' הוא האלהים ולא יפרדו בשום במונה חלילה כי ה' חיש מלחמה : (ח) הבו לרה' כי היה מעט מעט תקנו החמונה לגמרי שאחר תחכם לה' הכבוד ועזו שלא תתנו העזו לה' והכבוד לאלהים לעבדם כי אם חודו כי הכל לה' ושאלו יתבקר לבדו ראוי לעבוד ועדיין אפשר כי לא יוסר מפיהם שם האלהים מהם שתקראו אותם אלהים והנה לא אלהים כי גזבו הוא שם זה עליהם אך מעשה הנו לה' כבוד שמו שהוא שלא תתנו כבוד שמו לזולתו לקראת לאלהים אלהים כ"א הנו לה' לבדו כבוד שמו המיוחד לו כי חין נרדף לומר שלא הכוונ בשם האלהים כ"א חף שם האלהים הסתם לא תתנו עליהם ואחר הודיעו תחכם כי הוא לבדו אלהים אל האמרו מה בצע לא תתנו לה' אלהים גרים למוות המציה ל"א עשו לפי עשיתו ואקדכסם להצרות ה' כישראל והוא ענין שהביאה דבר והביאו את כל הרוכס מנחה לה' בסוסים וכו' וגם מהם אהב לכהנים ללוים וכו' והספרים שזאה שיקר הוא שם המהביאים יקח לכהנים ללוים הפילו לא נאמר שהוא לשרת את הכהנים כו' לא יבצר מלריות להם מצוה בהצרות ה' כעזרת ישראל לפחות ככל חזבי ישראל זה יאמר עוד חזכה תחכם משפחות עמים באשר חני מיטין תחכם ששאו מנחה עליכם אל-בסוסים כפרדים וכו' ועל ידי כן ובאו להצרותיו. או יאמר שזו מנחה כו' לומר אל יעלה על רוחכם כי יש לו להחזיק לכם כופה שתבאו להצרותיו כי הספך הוא כי אדרבה תחם הנושאים ומקבלים דרוון ממנו ית' צמה שנית תחכם לבח להצרותיו משין מוא"ל על המקדש את השפה שחם חכם חשבד הוא אפילו נחמה היא ואמר הוא מקדשה כי צמה כרה לקבל מנחה יתשב כוונתו היא ועל דרך זה יאמר כי צמה שמיטת תחכם לבח להצרותיו לנושאים ומקבלים דרוון ממנו חשבדו וכו' שזו מנחה ובאו להצרותיו כי מלה שזו לקבל שון קבלה כד"א שזו את רחש כו' שזו את רחש כו' שהרגומו קבל : (ט) השתחוו לרה' כו' עוד המסודר מדבר עם העמים ואומר להם שאין זולתו יתבקר אלהים בכל העולם ושהם מקבלין דרוון ומנחה צמה שזכו לבח להצרות בית ה' צבית המקדש והנה מזה אפשר יא עתק מפייה כי יאמרו חומר אם אלהי ישראל חלתי כל הארץ יקרא ח"כ אפוא בכל הארץ כבודו וח"כ אפוא מה יתן ומה יוסוף הביאה להצרותיו יותר מכל שאר העולם האם משאר העולם יעדר וגם האם גבול לו חלילה ל"א השתחוו לה' כו' לומר דעו לכם כי אשר חמרתו שתבואו להצרותיו חני בולל שמלה כל הארץ כבודו אלה שחני חומר שתבחהו לה' בהדרת קדש שהוא במקום שממלה צו הדר דוח הקדש שהוא צבית המקדש לפי הכנת המקום כידע מנחה נוסם שבו נעשים כענין החזיק המועט את המרובה שומדים נפשים ומשתחיים רוחים וכיוצא שהוא כענין האדם ששם היות שגשפ האדם ממלחה את כל חזבי הגוף עם כל זה חין ראות צבוס חזר כי אם צעין אך הוא כי כל חזר משגו מהגשפ לפי הכנתו כך גם שמלה כל הארץ כבודו. מקום שלעומת עבר השמים מוכן יותר אך לא יבצר שמלה כל הארץ כבודו והוא חילו משגו כל הארץ כלומר כי בכל הארץ בכל מקום שתהיו צפניו תחם עומדים וזכו חילו משגו כל הארץ לא תחילו מני שצבית המקדש ולא שם כי אם מני שכלל מקום שם פניו יתבקר וזה בכל הארץ כי בכל הארץ כבודו : (י) אמרו בגוים וכו' הנה ידוע כי תואר מלך עמינו דין ומשפט שם על כן צביאם הנוראים אשר הוא יתבקר יושב על המספט שתחרו צחורא מלך לומר המלך הקדוש המלך המשפט. וצבה אל העיני אשר חומר כי כל העובדי כוכבים מעשה יאמינו בחלתי חמת לבדו ולא ילכו חיש בשם האלהי חמר עשה חמרו צביאם מה ידווחו צוה והוא חומר להם הנה ה' מלך שהוא כי יחזר לעמוד בתחורא מלך בקומו לערוך הארץ לשפוט כל הגוים כי על כן נקרא חורא מלך לכן לה' חיוו מעשה ואם ערס צא יוס ה' לא תצונו אל ה' ולא תתנו לו כבוד ועזו וכבוד שמו ולא תביאו האמת הלא יקום לערוך הארץ ועולם ימוטו וידין העמים צמדת רוצו ולא ישמחו צבואו לא שמים ולא ארץ אך השמשו בקולי ככל הכחוב למעלה סוב לכם וכסוב לעולם עליומים ותחחויים וזהו חמרו חדשו אשר תריותו בעניניו שתשובו אל ה' הלא הוא הנה ה' בעל הכתמים מלך ואין נרדף לומר צבייתת החמד וכתמים כי אם חף תכון כי אם חף תכתיב האף וכתבו שלו עם היותו שזו עם היותו שזו כי אם אדרבה חפילו מדת חף ורצונו שלו תכון חבל כל המוש כי לא יתרוי חבל ככלות כל הגוים הנספרים הנו כי אם אדרבה תכון חבל כו' והטעם כי הנה ידין עמים צביאמים שהוא צמדת רחמים וחסידות כי זה ענין משרים

לֹא כָּל אֱלֹהִים׃ ה' שִׁמְעָה וְתִשְׁמָח צִיּוֹן וְתִגְלַלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יי׃
 כִּי אֲתָה יי׃ עֲלִיּוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מֵאֵד גְּעִלִית עַל כָּל אֱלֹהִים׃ אֲדַבְרִי יי׃ שְׂנֵאוֹ רַע
 שְׁמֹר נַפְשׁוֹת הַסִּדְרִי מִדַּר רְשָׁעִים יִצְיָלִם׃ יי׃ אֹר זָרַע לְצַדִּיק וּלְיִשְׁרֵי לֵב שְׂמָחָה׃

רוטמות אל

והענין שאמר מרע"ה איזה טעמן חסן לכם שיתחיל ליתקן העולם שהוא כשוכנעו שרים של מעלה הלא הוא כאשר תראו שיבטו כל עובדי פסל גם כח המתהללים שאין עובדים כי אם העליונים אז הוא הוראה שהשתחוו לו כל אלהים כי מדי אחרע מזליהו ותפש בטמונס . או יאמר דברים כפשטם כי צימים ההם תגלה ותראה מלכותו לעיני הכל שיצאו כי ישראל ישמרו ויעלו לפני אלהים והם מלפניו תחלל ציון שאין זה כי אם גלוי שכינה לעיני הכל והנה בראות שרי האומות כך יראו מאשם יתבדק ויבואו וישתחוו לפניו יתבדק ברוב ההודאות ואמר שגם בראות כל עובדי וכו' שהלכה תלמד ציון לא יבטו כל עובדי פסל המתהללים בחליים עד לראות שהשתחוו לו כל אלהים ששפלים אז ה' עד יבואו וישתחוו כפועל לפניו יתבדק ומוי זמנתו כח לעיניהם לראות גלוי שכינה מכל שכן שיקן לראות בהשתחווים שריהם . (ח) ויותר השכלה נפסקה לציון וזמנתו יהודה מנגוים ההם כי הגוים לא יבטו בשמיעה ולא בראות תלמד כביב ציון עד לראות שיסתחוו לו שריהם כך ציון וכו' מהשמיעה האמינו ושמחו וזהו שמעה ותשמח ציון וכו' למען כו' לא על טובת עצמם רק למען משפטיך ה' שידעו גוים משפטיך ה' שהם עשות שפטים עם רחמים כאלה שישראל נהנים מזיון שכינה והם מרכבה וכבא ועם היות אם אוכלה סובלים ומתעללים וצרו יתבדק מאש שלפני ה' מתלטים . או יאמר שמעה שהשתחוו השרים ותשמח ציון ותגלנה וכו' וטעם שמתחה הוא למען משפטיך ה' שידעו בעולם . (ט) ואל יאמר חים חולי מה שמתחה הוא מפני שבהרצון נסתלקה שכינה והלכו הממשלה לשרים ומהם כל מה שהוצא אש ציון וזמנתו יהודה שעל כן היו גוים מרקדים צהיכלו ופוחק ונתן שמתה עתה שחורה המעלה לה' לזה אמר חלילה ותם שך עלה חלילו במהשגב כי לא כן הוא חלילה כי אם יאמינו כי גם כאשר עתה ה' עליון מסולקת שכינה למעלה עם כל זה גם אז מאד נעלית על כל אלהים הם אלהי העמים כהצברי השמים ושרים כי הוא יתבדק עליהם ומידו נותן להם אשר גזרה חכמתו להגלה הראויה להם בזמנים הללו אחרי אומרו כי מאז שמעה ציון את אשר יהיה לעמוד שמה ציון כו' והנה היה אפשר לומר כי מה בשמרו הוא על העתיד כי כעת בזמן הגלות לא יבדק כי יעלה על רוחם כי מאז נחרב הבית נסתלקה שכינה על השמים ותעזוב הנהגת העולם לשרים ולהצברי השמים ועל כן היתה הגלגתם מאז . ואחשבה יהיה שיעור הכתוב לפי זה שמעה ותשמח ציון וכו' והשמחה היא לגנות יודע משפטיך ה' שמה שנשמע משפט ציון שהיו חומרים גוים מרקדים צהיכלו וכו' ועתה יודע כי אלהי העמים חלילים צבואם בהכנעה לפניו שאם בידם היה כח מבצעיה ה' חלילה מה זו הכנעה חלל ודאי כי כאשר חתה ה' היית עליון מסולק על כל הארץ מאד נעלית וכו' כי מלכותך מלכות עולם : (י) אדבירי ה' כו' אחרי אומרו כי גם שלות הרשעים בהשגחה היא גם בזמן סילוק שכינה כי צבוא זמן לא עזב ה' את הארץ ויכל איש לדבר אך הכל בהשגחה ודבר רשעים לחמה וידם רמה ותקופה וצדיקים בחוסר להם ויבורין וגם מה שאדם אוכל פירות צעה"ז גם זה לא יתן לנו ומיהוים כך וכאום יכובו ראבם ההת רשעים מדאגה מדבר כן יצרו להם וה' לא ימחה בידם לבלתי בטל בחירתם על כן על שלות רשע ידבר בפסוק זה ועל הכרון טוב הצדיק בפסוק שאחריו ובראשון ההל והוא אדבירי ה' שגאו את מי שהוא רע ואל תחשו להלאתו כי אם שגאו אותו ואל תשמתו לב כן חפלו בידם ואין מזיל מפני הבחירה כי הנה מי ששומר נפשות חסידיו מן השל שגאו מניחם ביד כחות במאל הוא שטן הוא יצר הרע ומכל כחות המהטויאים העלמוים מן הרשעים שגאו מניחם בידם לב ליד העט כי רגלי חסידיו ישמור שלא תבא תקלה על ידם מכל שכן הוא שמיד רשעים יגלים כל ירבנו אותם וזמה שאמר מיד רשעים ולא אמר מרשעים הורה מה שכתבנו בצירור משלי כי הוא יתבדק מניח את הרשע בחיבתו יבין כל הכנותיו עד יפרש רשע ליד מעגל הצדיק לאספו במכמתו ואחר כך ממזיז דרך לצדיק שלא יפול בלבד ההוא וזהו אל חירא כו' ומשוות רשעים כו' כי ה' יהיה כבסלך ושומר רגלך מלבד שהוא מלבד של שואת רשעים החבירים וזה יכוון פה כי שומר נפשות חסידיו שהוא כי עם שהיאר הרע עשה כל הכנותיו מבידם כי יתבדק את חסידיו כל ילבד ברשעו כן גם דרך שן אומר כחן מיד רשעים יגלים עם היותם בידם הוא רשע טעמו לו משם יגלים ולא בלבד מרשע אחד כי הנה גם מרשעים רבים : (יא) אור ורוע כו' הנה על אשר יראה הצדיק שלות רשעים שעל ידי כן היה חושש וגופל חתיתו עליו הנה שיקן בפסוק הקודם ועל מה שיראה ציבורי הצדיק צעה"ז ולא יחפלוהו לפחות פירות מעשיו צעה"ז ופירות חובתו לזה כל ויאמר אור ורוע כו' והוא מאמרנו על פסוק להנחיל אהבני יש כו' לומר אל תשתו לב אם תראו אהבני משוללי טובה צעה"ז חפלו פירות מעשיהם כי הנה לא מבטלי היות מה ליתן להם שם איני נמנע מלתת להם טובה צעה"ז כי הנה להנחיל אהבני יש ודאי מה להנחיל כי אם כונתי הוא כדי שואוצרותיהם אלהם שואוצרותיהם של השרים"ז חלמה ע"י מה שהצרך הפירות עם הקרן ואעשה הכל אושר רחמי עד המלא האוצרות על אשר היה שם מקרן הפירות וזה יאמר פה אור ורוע כו' לומר אור פירות טוב צעה"ז ורוע כו' כי כורע כור תבואה וממנתה ומתרבתית עד מלאת אוצרות ממנה כן אור טובם של עה"ז אשר הוא מועט כי

י' שָׁמַח צְדִיקִים בְּיָ וְהוֹדוּ לִזְכָּר קִדְשׁוֹ :

צח " מְזַמֵּר שִׁירֵי לַיְיָ שִׁיר תְּהִי בִי נִפְלְאוֹת עֲשֵׂה הַיְשִׁיעָה לִּי יִשְׂרָאֵל וְהוֹדֵעַ קִדְשׁוֹ :
" הַדְרִיעַ " יִשְׁעֵי לַעֲנֵי הַגִּיטִים נָקָה צִדְקָתוֹ : " זָכַר חֲסִדוֹ וְאִמּוֹנָתוֹ
לְבַיִת יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָּל אֲפָסֵי אֶרֶץ אֵת יִשְׁעֵי אֱלֹהֵינוּ : " הַרְרֵנוּ בְּיָ כָּל הָאָרֶץ פָּצְרוּ
וְדָגְנוּ וְנִסְרוּ : " וְזָכְרוּ לַיְיָ כְּכַנּוֹד כְּכַנּוֹד וְקוֹל וְנִכְרָהוּ : " בְּהַצְצָרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הַרְרֵנוּ

רוסמות אל

בפניו הוא דומה לזרק מחבל עד מלח אלוהים ולסביב לו מקבלי יסורין כיושר לבב וכשתהא חיל' שרוע
לסם פרוציוס כי אם גם פתחת על היסורין פתחים ביסורין מיושר לבב גם זכות הסתה וזוע להם להשפח
לומר רוחי גדול נוסף על זכות תורה וזכות חסד להם . (וב) ולא החזירו כמה יסוריו הדיקים סובלי
יסורין בשלם מה הלא הוא שמו דיקים בה' כי גם שכינתו בגלות כ"י ובחסד חננה בפרוץ דור'ל
היומרים שחזר הקב"ה אליו לא פתחו כניסול בשלמו וחסד הנקבו למנוח בו וכן חזרו כי בזה יתחם הדיק
סובל יסורין כי דיו לעבד להיות כרתו וזה יחזר שמו דיקים בה' כי כמה שהיה יסורין גם הוא חן לו פתחה
ששלמו שמו בה' כי שפחה היא החמה ליוצרים או בה' בשלם העולין או לעבוד חסד יסחה ה' במעשיו כי
דיו לעבד להיות כרתו והודו למי שעשה זכר קדשו ככס וזהו והודו לזכר קדשו :

צח (א) מְזַמֵּר שִׁירֵי לַיְיָ מִה כְּחַנּוּת בְּחַמּוּסִים הַקְּדוּשִׁים כִּי עֲשֵׂה מַחְמוּסִים חַלּוֹ מִפֶּה חֲמוֹס וְכָל חַלּוֹ
מִלֵּךְ נִקְרָה כִּסֵּם עַל גְּלוּת הַעֲזוּדָה יִדְבְּרוּ וְהִנֵּה בְּחַמּוּסִים מְסַמְכֵךְ חֲמוֹד כִּי לַעֲמִיד

משי סוד חס על הנחלה ועל החסוטה בין על יסועתו יסכך כי סכנה בגלות כ"י בין יסועתו הנחשבת
המה ושמה יחזר למה זה תחתיו מלומר לה' על היסועה העזובה כי הנה מפתה רחמי כי חומר שירו
לה' חיותו מיד חסד העמיד חסד כי נפלאות עשה עד הנה בעליה מלרים ציון ובשמאל ציון פשלת דין
ובשמאל פשלת רחמים ציון כי חסוע לו יסועו שהיה סכנה מהגלות על ידי יסועו וזהו הדיעה לו יסועו
שהוא יסוך ה' נאדרי ככה וכו עשה גם פשלת דין כי יסוך ה' תרען חייב ובשמאל רחמים חסו ודוע
קדשו שהיה נהל עורך כ"י ואם כן מי שעשה כן חו ודחי יעשה לו גם עשה . (ב) ועוד משנה שיה כי
הלא משה רחמי לומר כי הנה דברו יסכך לומר את הקן וסחה חס הים אל בקולו חמנוך חסד .

לא עשה כי כן עשה בגלוי כי הנה הודיע ה' יסועתו בחזרו וענו חוסת חרבע מלוח סנה וחארי כן ילאו
הנה הודיע זמן יסועתו וחזר כך לעני הגוים גלה לדקרו הוא הדקה הגדולה סקדיס יסועתו ק"ן סנה
לזמן שהודיע כי גלגל חסר רד"ו סנה וחזרו ר"ל כי זח היתה עקרת שרו של מלרים חומר כי עדין נשאר
ק"ן סנה מחזון חומר בצורה היה כי לעני העמים גלה לדקרו ועל כן משה רחמי לומר משנה חסד .

(ג) ובסוף חסר אל כל כך גדל חסו למה בהסדר עשה שישלנו לוי כסף כ"י במרמה עד שישלנו את מלרים
וגמה לא עשה שיתנו בעל כרחם על ידי מכות לזה חסר אל חס קרע חס סנה ביד חוקר לא היו עתמים
אל לבס לדוק חארי בני ישראל על נכסיהם ולא היה ענין קרע חס סנה אל הישיל לא היה מתקדם
ששולם שמו של הקב"ה כי בדבר חסר זור עליהם חך עשה ערמה ערמה על כן שמו לבס לדוק חאריהם
חארי בני ישראל בחמס חס היה כח בידם ליעול לא היו עושים ערמה על כן שמו לבס לדוק חאריהם

שחמס כי בדרך מצע המהנה ולא בהצננה עשו כן גם הם ויבחו אל המבול ויקדם סס שס ה' וגם על כן
נשכחו ושרל סהים הדבר כבוד י"ב חסם שסם היה מחלה לא היה בה' אל הסועל גם קרע חס סוף חס
יחזר זכר חסו יסכך חסר נדר וחארי כן ילאו כרסוס גדול וחמנוך כבוד היה לבית ישראל שישלנו ומה
נחך שררו כל חספי חרן את יסועת חלהיו בקרע חס סוף כי ודעת היתה בכל חרן והוא חמסר ז'ל
ויקע חס לא נחזר חלל ויקעו חסם חומר שכל מיומם השולם נקצו חלופן מחסרמה ובראחם
היסועה היות עד חספי חרן חס ראו כל חספי חרן את יסועת חלהיו : (ד) הררנו לה' כל הודיע חס'ו
חסר חמרו כי רחמי יסירו וחמרו משה ישראל מיד חסם על הנחלה העזובה מאשר ראו חסר עשה ה'
בחלרים כי כן יעשה לכל המלרים חס ישראל לעמוד הפך פשו כלפי החיומה שכללס ה' מלכיות וחומר
הרעו והנשו לה' כל חרן כן יקדם בחלרים חומר שלטוח רחון ה' לסקוד עליהם חסר חסו חס מלרים
חוסה לא להכביר עליהם והם יקפה עליהם הסכנעה ורשעה משחקת לבס פתחו והתחילו מעם חסו פתחו והם
חולטו עתה חסמנו לחסר זמן מלא ירע לבס בסוף חסו חסו ורעו חמרו או יסיון שחשבו בהדגנה בתחלה פתחו

בחרושה ועד מעם רעו רעה ועד מעם חמרו נתן לבס החמלה לעשות רעונו בעמו לא לכונה ששכדו
(ה) וחזר שרסוטי גם לחזר שחמו כן חתגלו וחמרו לחלריסס בחמור כי הוא נתן לבס החמלה כי חס חמרו
לה' כי הוא הטין לבס כח לעשות חיל ולא התחילו חומר בקול רס בגבל עשור או בתוף חתלה כי חס לאע
לאס כי חתלה חומר יהיה כמור חסר קילו נחך שהיה גינה בקנה הכנעה חסו חמרו לה' ככסר וחזר כך
שחמו עס הכעור קול חמרה כסה חסו שחזר וחזר ככסר וקול חמרה . (ו) ובכחות שחשילו גוים עלמסס בזמן
שלושכסס ותגילו כרעדה שחף חומר מלכס בחמלהכסס כדרך המלרים יהיה גלגל ככסור כזה חסו כי כשופ

חלהיו

לפני המלך יי : ו ירעם הים ומלאו תבל וישבי בה : ה נהרות ימחאו בך יחד
 הרים ירגנו : ט לפני יי כי בא לשפט הארץ ישפט תבל בצדק ועמים במישורים :
 צמ * יי מלך ירגנו עמים ישב פרוכים תנוט הארץ : ב יי בציון גדול ורם הוא על
 כר העמים : ג יודו ימך גדול ונרא קדוש הוא : ד ועו מלך מישפט אהב

רוממות אל

אלהינו לשפוט הארץ השיבו בשמחה ובהוללות המרוצים קול מזורף עם הכנעת קול שופר תרועו ולמה יהיה
 שופר אחר שאלו יהיה לכם שמחה מפני שהוא לפני המלך ה' כי יש לו ב' בחינות על כי בא לשפוט הוא חואר
 מלכות לכן תרץ תרועה מלך כי חואר מלך נחמר על המשפט ועל כן ב' ימי תשובה שהם ימי משפט אלו
 אומרים המלך הקדוש המשפט והיותו ה' שהוא רחמים שאלו יבא לרשע בדין על כן הם התאוותיו כי אז
 נעשה מעין מה שביה במקדש שהיו הוללותו מקלרות וכושר מאריך וכו' שלא חמר בהוללותו וכושר כי אם
 וקול שופר לומר שחמר השמעת ההוללות עדיין קול השופר נשמע והוא כי אז יהיה כיום ראש השנה שהוא
 יום דין כי אז ה' ימלך כי חואר מלכות נחמר על המשפט כי על כן צימים העורחים אלו אומרים המלך הקדוש
 המלך המשפט והוא ברחמים כדוד וכן יהיה לעמוד והוא אומרו לפני המלך ה' חסם שמו הבחינות והם כה העשו
 שתרועו לה' כל הארץ שאפי' האומות הכנעו לפני ה' מעתה לקרא כל בשם ה' ולעבדו כשם אחד כי אז עם
 היות יתבדק בא בחואר מלך שהוא לדין עמים יהיה ה' שהוא מדה רחמים ולא יהיה רוגז בשולם לבס' . (ז) כי
 אלו ספק שבגלות מלכו יתבדק בשולם כי ירעם הים ומלאו כי הים שנקבע ביצירת המים יזכור שרו כן כימי
 נאחשו מלך מרים ידעו יתבדק נפלותו וכן חפל ויושבי כי יעקב רובם בשולם השפיל כי קדושתו השפיל
 מורא . (ח) ואז במקום שד' מלכותו שאל לשפוט אותם היה להם ליראה הרבה מהם ה' מלכותו כמ"ס
 ז"ל שד' נהרות היוצאים מעדן הם משל אל ד' מלכותו אז על ידי היותם לה' ימחאו כף משמחה לבב וכן יחד
 הרים הם שריהם מלמעלה ירגו . (ט) והוא כי לא יהיה רוגז בדין כי אם לפני ה' כי בא לשפוט כי בא בשם
 רחמים כי ישפוט תבל בצדק שהוא בחינות נדקו ועמים כדברים הוא לבנים משורת הדין כד"ל ועשות הישר והקוב
 וחמרו רבותיו ז"ל זו לפנים משורת הדין :

צמ (א) ה' מלך ירגנו עמים בו' . הנה צמזמורים הקדומים הפלג משדע"ה צעל י"ח צמזמורים אלו
 לדבר על מלכותו יתבדק וחמר כמה פעמים ה' מלך וצ' פעמים חמר לפני ה' כי בא
 בו' שהוא לעמוד והוא להשרות שכינתו בפי המקדש בין ב' הכרובים וכל עינים אלו לה חמר כמדבר עם
 ישראל כי אם עם כל העמים והנה חין ספק כי אפי' בחמור ה' מלך ירגנו עמים כי הלא כמו זר ישב להם
 כי צמי שאין בו שני הלא כמו זר נחשב אך נחמר שימלך שורה היות זמן משולל מלכות זמן מלכות . ועוד כי
 יורד הלא הוא והכל תחת רגליו ומה נורף אליו למלך ביוצרו וידו נפש כלם ואם על חמור ה' מלך ירגנו
 עמים מה יעשו בחמור שהוא יושב הכרובים כי הלא הנוט הארץ שהוא תמימה והרעה יאורה מהרגזה הנו'
 כי הלא מחמר יחמרו תעשו ירעשו בשמות כ"ב על זה ירגנו עמים כ"ב בחמור יושב הכרובים כי מזה הנוט
 יכלולוהו יושב במקום לר בדרך ח"ל ה' מלך על זה ירגנו עמים כ"ב בחמור יושב הכרובים כי מזה הנוט
 הארץ . (ב) אך לא יצו כי הנה מה שהוא יושב הכרובים בו' חנה קרבתו כי הנה ה' ציון גדול בו' והוא
 כי חמר עולה על דוח המקשים אך יושב אלהים על הארץ הוא חסדם שבשמות הארץ מעכבת מצוה בה
 רוחניות ית' והן אחת כי במלאכי השרה ידק עינים כי על כן צבא המלך אל העולם השפל מהצבם מכה
 העולם הלו התלבשות דק מעין העולם ובו מתרעה לפני בני האדם כדמות איש אך חין זה רק למי שלא ברא
 את העולם שאין העולם משועבד אליו אך הוא יתבדק שהעולם משועבד אליו לא יעזר כה לעבדו מהיותו ית'
 זו בקדושת רוחניות מבלי יתלבש מעין העולם כמלך הבא כי על כן לא נמנע מהיות גם הארץ הגשמי
 ה' ממשע ידיו כמקרה כהכחז ויבשח ידיו יצרו ויהיה המלאך בדרך כדבריתו אותה וזה יהיה שחמר הכתוב
 ה' ציון שהוא ארץ גשמית אלו כמלך שהמחשט מחכות גדולתו כי מתלבש מעין העולם כי הוא ית' בחיותו
 ציון הוא גדול בחיכות גדולת רוחניות קדושתו בלי שני חלילה וגם כוון בחמור גדול שהוא בגדולתו על רשב
 אלהים וזה ה' ציון גדול אך חממה זה הוא לנו בני ישראל אך ורם הוא על כל העמים כי סברא שעל כל
 העמים הוא כי רם הוא יתבדק כי על השמים בצדד הוא ולא על הארץ הלוו העבודה וזהו ורם הוא על כל
 העמים . (ג) כי הנה מה שידו העמים שמך חמר הוא גדול ונראה הוא חמר קדוש הוא והענין כי אלו היה
 יתבדק על השמים כדודו ומשולל שייכות בדרך לא ירחיקו חמשים ולא יפחדו זמנו כי תפולל השגחתו בהם צלופן
 כי היה קרא גדול בחיכות לא לח נורה כי מוראו לא יהיה על בני העולם אך לפי החממה הוא גדול ונראה
 גדול הרוחניות ובו נורה מעין העולם שלא יעברו הגשם לעולם המהולל רוחניותו יתבדק בו הגשמי
 ולהטיל מורא על עובדי רגזו אך הנוים לא יודו רק לומר קדוש הוא כלומר כי להיותו קדוש חין כי שייכות
 בשולם השפל כי רם הוא ועל השמים כדודו . וכעורר הכתוב כי העמים הנו' מה שידו שמך חמר הוא חממה
 גדול ונראה אלו הלא חמר קדוש הוא : (ד) ועו בדרך וכו' הנה כתבנו כי על שני דברים יתחמך לב העמים
 א' על חמור ה' מלך כי חין בו שניו חין נחמר שמלך שורה שהם זמן משולל מלכות והוא שניו ומה גם כי
 מאליו

אֶתֶּה בִּינְנָה מִיָּשָׁרִים מִיָּשָׁרִים וְיִדְדֵי בִּינְיָן אֶתֶּה עֲשִׂיתָ : ה' רִוְקְמוּ יי אֶלְדֵּינוּ
 וְהִשְׁתַּחֲוֶה קְדָמָה רַגְלֵינוּ קְדוֹשׁ הוּא : י מִיָּשָׁר וְיִדְדֵי בִּינְיָן וְיִשְׁמָעֵאל בִּקְרָאנוּ שְׁמֵי
 קְדָאִים אֵל יי וְהוּא יָעֲנֵם : י בְּצִיּוֹר עָנָן יִדְבֵר אֲלֵיהֶם שְׁמֵנוּ עֲלֵינוּ וְחַק נָתַן לָנוּ :
 ה' אֶלְדֵּינוּ אֶתֶּה עֲשִׂיתָ אֵל נִשְׂא הֵייתָ לָהֶם וְנָקָם עַל עֲדִילוֹתָם : ה' רִוְקְמוּ יי אֶלְדֵּינוּ

רוֹמְמוֹת אֵל

חללי הוא אינו הוא הטורח הוא הכל וזה יתחדש לו בלבו והשני הוא חך נלמד שהוא יושב הכרוס
 וזה על זה הפנה דלוק מהו כבר דבר ויטב הענין עשה כל לחלי דמחז ביה וחבר ועו מלך משפט חרב
 כי הוא לומר כי הן חמה כי לה יבדד מהימנו יתבדק חללי חילך בשלם חך הזה דרכו להפנה בחסידות
 וגם כי ישנה משפט ירמיה עם לזקה ויש זמן שלא יהיה רק משפט לבדו שהוא לעמיד בקום למשפט חלויים
 כי יבא למשפט חל האלק. והנה ידוע כי חולד מלך הוא יחמר על מחלוח משפט לבדו כי זה הוא עז
 החולד לכל מלך ועל כן על העמיד שהיה משפט לבדו נחמד אותו כתיבד מלך לומר על האון ההוא ה' מלך
 מח"כ עשה כי מחנהו בחדר ובזדקת עם המשפט עם שלא יבאר כי מחלוח שיש ועד זה מחלד הכחוש
 ועו מלך כי לומר מהו עז החולד מלך שגלו יקרא מלך הוא יחמו משפט חב שהוא משפט לבדו כלומר
 ועל כן על זמן החולד הנקרא מלך חלוי יתבדק לומר ה' מלך על העמיד מח"כ עשה כי זה היה חמה
 כוננו מיסדים להפנה בחסידות הנקרא מיסדים כד"ה ועשה היסד וחמרו רז"ל ו לפנים משורת הדין וכן
 בכל הימים אשר תעשה לנו משפט הוא משותף עם לזקה כי משפט וזדקת נישקב חמה עשית ע"כ לה חלוי
 חולד מלך על מה שעד בה כ"ה לעמוד לומר ה' מלך כמזמור : (ה) רובמו ד' ו' חלוי דכרו ועד העמים
 אשר ילמדו לחמה במישר כי רס ה' ועל השמים כבודו ולא בחזק חמד עשה לישראל חסם קמחמיים כי לא
 ימשעו יתבדק הנפש של השלם הוא מלכסרות בו אל יעלה על חומכם להרבה סלוקו אלמעלה כשהוא חמס
 כי לחשוב שני חלילה מהבנים אשר למטה מחבר ימנה למטה כי הזה רוממו ה' חלוי לומר חדוד וחלומי
 כי רס הוא יתבדק על הבנים חך לה כשהיו רס למטה יעלה מלמעלה חלילה כ"ה והשחור להדס רגליו בתי
 המקדש הנקרא הדוס רגליו כי קדוש הוא זה שלמעלה וזה שמתחת למטה הכל קדוש יחמד לו וזה קדוש
 הוא כי כחמת הוא למעלה ולמטה והכל בבחינה קדוש ורומי עד חין קן. (ו) והנה עדיין חסבר לומר כי
 גם שורה כי הוא יתבדק למעלה ולמטה כחמת הוא בתי המקדש הנקרא הדוס רגליו שהוא עד שער השמים
 מוכן לבנותו יתבדק נגד כ"ה של מעלה חך לה כשהר מקומה ששגשג הוא ל"ה היה חשודה לו עדים נחמיים
 וזה חמה וחלוק ולא שלא יש ואלה שבשמי ישראל שהיה להם כן כ"ה שאלו נחיהדו ככהיו וכן שמואל
 בקרוליו כמו הזה שלם חנה היה להם כי שהיה קדושים אל ה' והוא צעמו יענם מיד שאל על ידי חמשי.
 (ז) ומה חלילה מהו בנחמל יחמו כשהוא חל קייר תמים היום הקדש אל ה' ומיד בקראו עננה לעיו כל
 ישראל וכן משם חמד עמוד וצמחה מה יום ה' לכם ויחי כן חך חלוק היכן הוא על כן חמד לה חמתי כחלוק
 כהיו לבדו כ"ה כהיו עם משה ולא היה יותר מבלי יקראו שהוא כי צעמו עין ידבר חלילה יחד צעמו
 יתבדק כחמסם כחמוים והוא כלמד דכרו חלוק ומיים כמשה נלמד להם יחד צעמו עין לאו שמתחם ופי'
 וזה היה שבינה על השמים ולא על חלוק חך עים מיד חם לה יענה בשלם השכל חך היו חמד כי חל
 כל חלוק כבודו והיה זה שלם במקדש הנקרא הדוס רגליו כ"ה כמקומה רחוקים מהקדוים ומה חלוק להם
 לה ישנה כן לכל כ"ה חלוק חלוק שמו עזותו יתבדק וחק נתן למו והוא כי חין חים ישראל בה אל העו"ה
 שלא יהיה לו חק מוגבל אל כל השנה השלמות חרלו לו לפי שהיה נכשו חלל שיו שיעשו כעסם החלבוה לא ועלל
 עוד כ"ה יוח ושמוד לגרלו לקן הימין ומי שלא ישלים חוקי יתגבל עד ישלמו וחמד כי כל ה' משבחן שמו
 עזותו יתבדק וגם חק שנתן למו כי כל ה' אשר חוסם לו חק מחמו יתבדק שמו ועשאו שהוא חלית
 השלמות וע"ה חלוק עמוד עין חך הוא על גדול קדושתו יתבדק גם על חלוק חלו כמדובר וחמרו חק הוא
 כד"ה חק שולם ולא ישערהו שהוא למו נגלו וכן חלום חוקי. (ח) ולא יחמד חלוי העונה חמס הוא מלחך חך
 הוא יתבדק חס הוא ועל השמים כבודו ל"ה לה כן הוא כי חס ה' חלוי חמה עינה צעמוך והלויים כי
 צמח שעינים היה אל טעם להם כלומר כשביים לישראל כחמרו בלחמי בלחך ויפול חוה ובה חס היה מלחך
 הדובר עם ה' היה יכול למחל לו יפה ליעלם כחוי כי חין חס כד דתבדק חלוי חמה שמוחלם לרבי ט'
 ח"כ ודחי שחמה צעמוך עינה וכן חלוי כי בגלל מענה חמים ענה חמה היה חוסק על עליונות כעין חס
 צדיקה יבנה ה' ומיד ענה צעמוך קמח ה' על עליונות וכן כשהוא חלוק חלוק חל ה' ויחן קולתו וחמד
 כו' שהיה כיוון קולה על קייר תמים ודרך נקומה על עליונות ענה ה' מיד מח"כ כמלחך לעשות חך היו
 חמד כי ה' היה העונה חמה וזה חמה עינה כי ווקס כו' וכל זה היה חין לביחמ"ק. (ט) ומחל כלל
 הדברים כי חרלו הוא לומר רוממו ה' חלוי כלימד רוממו וחמרו כי רס ה' על השמים עד חין קן הוא ועם
 כל זה לא יבאר מעל חלוק כי חס והשחמו ולא כלמד בתי המקדש הנקרא הדוס רגליו כמו שחמרו למעלה
 כ"ה לומר קדשו גם שלא יהיה בתי המקדש כחמד לחמו חמסם וחלוק ושמאל כי הנה קדוש ה' חלוי
 כשהגם בכל מקום ולא יעלעו הנפש של חלוק גם כהר שחין חס ביה. (י) ואם בלוי חלוי לב אל חמרו
 ושמאל

והשתחוהו לחר קדשו פי קדוש יי אלהינו :

ק * מזמור לתודה הריעו ליי כל הארץ : * עבדו את יי בשמחה באו לפניו
ברננה : * רעו פי יי הוא אלהים הוא עשנו ולו לא כ' אנהנו עמו וצאן

רוסמות אל

ובמזמור בקוראי כמו מה ענין קוראי כמו ולמה מזכירם . ועוד כי גם משה והארץ בקוראי כמו ראו לכולם
ואפשר יובן כמה שאמרנו במזמור שאמר אליהו ז"ל שאם היו ג' האבות המפלים יחד לא היו לריבים שאלה
כי אם בהזכיר שבהו של מקום היו נענים ואמרו לו יש כיוצא בכם בעולם הזה חמר הן ומי הם ר' הייא וצנו
אז העמידם להתפלל יחד אמרו משיב הרוח ונשב זקא מוריד הגשם ולהא' מיערף באו לומר מחיה מחיה רגש
עלמא וכו' וענין זה יאמר פה אם משה או אהרן יתהבר בכתבו נפש האלעזר ואיתמר בהם ג' או שמואל עש
ב' קוראי כמו שדברו לא היו לריבים שאלה כ"א שמיד בהיותם קוראים אל ה' בלבד שהוא בשלש ראשונות שהם
קוראים בלבד אל ה' והוא יענם או יכיון שאפילו לא יאמרו לספר שבהו מוריד הגשם וכיוצא כי אם בקראם
בלבד אל ה' שאמר ברוך אלהי ה' מיד יענם ככל ענין התפלה והדרך הראשון נכון מדובר :

ק (א) מזמור לתודה כו' . הנה הסודות היא על שמחה טובה אשר הטיב הוא יתברך לאיש ומצוי לפניו
קרנן תודה והנה זה דרך מציאי תודה להביאה בשמחה כי שמחה ה' כמה הטיב לו

ובאמר כי אשריו שאינו מציא קרנן על השם והוא קרנן רעיו לפניו יתברך כי וצוה תודה יבדנני על כן הכפר כי
רוב שמחה התוללו ויבואו לדי העל על כל אשר הנה מזמור ללמד ארצו דרך התודה והוא הריעו והכניעו
לפניו כל הארץ כי גם ראו חנה בהכניעה לכל השליג שמהה ואמר כל הארץ לכלול גם הנדיקים כי מי הוא
אשר לא העל וראוי יהיו העליו נגדו תמיד וימעט בשמחה . (ב) אך אמנה זאת אודיע אחכם כ"א מדה אחת
היה לכס לא תאמרו צדקה להורות הכניעה והיא עבדו את ה' בשמחה תמיד כמזמור שלל רב ואם כה
העשו שהורגלה שמחה להיות על עבודת שמים לא תזיק אחכם שמהה אשר השמחו בחודה כי גם היא ככל
אשר מצוה הניעו בשמחה כי לא יגבה לבכם בה להעווא וח"כ הוא גם בה השמחו ולא הריעו וזהו עבדו את
ה' בשמחה וע"י מה שהעבדוהו בשמחה בואו לפניו למקדש צדקה ברננה ולא תחובו כמה שלא הריעו לפניו
כי אין צדקה בשמחה לא תוללו את ה' לא העבדו את ה' בשמחה והיא מדה יותר רצויה לפניו יתב' כמזמור
החם אשר לא עבדו את ה' אלהיך כו' . (ג) ואם יאמר נא ישראל איך העבדו את ה' תמיד בשמחה אם אני
בעל יסורים כי מדת הדין נמצאת אחי ולא תיחתי לבמות בעבוד את ה' ליה אני מוכיף ואומר שיהו לבכם אל
דברי אלה ומוסר דלמה מכם ותשמחו זו יתברך והוא דעו כי ה' הוא אלהים לומר מדת הדין פעמכם דעו
אחת כי רחמים גדולים הוא כי לעובתכם הוא יתברך מייבך אחכם לעבד אתכם וזהו דעו כי ה' שהוא רחמים
הוא דין הוא אלהים אשר אחכם הוא מדת הדין והל תקומו בידעכם דבר זה כי אדרבה שאמרנו אולי העובר
היה מהוללנו ומזור לרעתנו וח"כ רחמים לנו הוא אלהים ואם תהרהר לומר כי זמיק אחת ולמה תתייבך כי זאת
היתה תלונה חיוב זאת תפי' כי לך והוא כי הוא עשנו כלומר כי אין יודע עמי שאני צריך לתקן עצמי
כאשר יודע מי שעשיתי ולכן אחר שהוא עשאו ודאי שיועד מה הוא החיובן שצריך לשלמות מעשהו יותר
מהמעשה עצמו ולמה חקפיד ואם בכל זה יבד עליך האער ולא תוכל שאתו לזה שית לך כי לו אנהנו כלומר
לא שלנו אנהנו כ"א שלו יתברך וכאשר בכל זאת העבד לרבו בה יותר כי מומן שלו הוא ולא של העבד מעצמו
גם אנהנו אין אנו מעצמו כ"א לו יתברך אנהנו ומי יחוש חזן ממונו וגם לא נעמיד עצמנו בעקבת דרכים
והמלאות להפנים באופן שלא תוכל לעבוד את ה' תמיד בשמחה כי הלא עמו ולאן מרעיתו אנהנו עמו מלד
האלהות בצחיות הנפש שהוא העיקר כי בצחיות החומר הדומה ללחן אנו לאן מרעיתו כי הוא מאכילנו ומשקנו
ומפריכנו שלא ע"י שר כלומות מ"ה וכאשר אין צקשת המרעה מוטלת על האלן כ"א על המרעה אחת אף
הוא יתברך שהוא לאן מרעיתו עליו שגלך יבנו כי הוא יודע צדוהו מרעה יענו שיעט לנו כרועט עדרו לחן
מרעיתו והוא יבחר ולא אנו כי הוא יודע חיזה דרך תפרינס זו והוא יתקנו בענה טובה מלפניו מאלו והו
ולאן מרעיתו . או על דרך זה כי גם אם תראה דרכים אחרים גדולי הריחו אל האמר למה תתמיד בעבוד את
ה' כ"כ ולא יהיה טוב להבטל יותר ממה שאני מהבטל עד כה לפריכתי ואלכה לי אל דרך החרת גדול הריחו
דע אפוא כי עמו אחת והוא אלהיך ומחוייב אחת לעשות עיקר מעבודתו ככל עבד איש ששעב מלאכת רבו
עיקר ומזונו טפל ולא עוד אלא שאינו מטייל מזונותיך עליך לומר עשה עמי וחייני זך כ"א ולאן מרעיתו אחת
ולא לאן מרעית עמך כי אין השתדלותיך ומשחק ומתקן מפריכך וכמאמר ז"ל אין לך אומנות שהיון בה עניים
ועשירים ללמדך שהיון אומנות מורים ואין אומנות מעשיר וזהו לאן מרעיתו יתברך אנו ואם כן מה שרצונו יתב'
להאכילך באומנות זה הוא מה שירעך ויאכילך בזולת ואם כן למה תזעג לריק ועשה אשר תהיה זו יותר עבד
אם ה' בשמחה כי הוא יוכלך כל הראוי לך לתקוק כי אין יתברך מתקן רק שלא תהיה יושב ובטל כמזמור
יכול יושב ובטל ח"ל בכל מעשה ידך אשר תעשה : (ד) באו שעריו כו' אחר כל ההכנה הטובה הזאת בשמחה
שעריו הם שערי ירושלים שערי ציון אל יעלה על רוחכם שיש לו יתברך להחיות לכם טובה שמערתו לזה
שעריו להביא לו קרנן תודה כי אדרבה באו שעריו בחודה לה' שזיכה אתכם לזה שעריו וכשתבאו אחרי קן
לחלומיו

מְתִי תָבוֹא אֵלַי אֲתַחַלֵּךְ בְּתָם לִבִּי בְקָרֵב בֵּיתִי : ג לא אֲשִׁית לְנַגְדִּי עֵינַי
דָּבָר בְּלִי עַל עֲשֵׂה סָטִים עֲנֵאתִי לא יִדְבַק בִּי : ד לִבִּי עֲקִישׁ יִסּוּר מִמֶּנִּי רַע לא
אֲדַע : ה מְלִשְׁנִי מְלוּטֵי כ' בַּסֶּתֶר רָעוּהוּ אוֹתוֹ אֲצַמִּית גְּבַה עֵינַי וְרַחֵם לִבִּי אוֹתוֹ לא

רוֹמְמוֹת אל

הני מוכן להקדים הלי המזמור כי תבא הלי ברוח קדשך. (ג) אך חמנה החלפנה לדעת מה חשבה לקנות
התמונות הנה הם חמרה כי אחר שבני כרכווי דעברה הם בחדם עשה וצוי לשון חוזה והלב חמדי
ואכריס נגמרים והם כן חשבה זאת להגלל מילרי שלח חשית לנגד עיני דבר בלעיל שלחשה בחפון לא חיה
במקום שומא לפני עיני דבר רע שראו פן אחר עיני יחמוד לבי כי כאשר עין לא יראה לב לא יחמוד ואכריס
לא יגמור הנה רחיתי אחרי רוחי כי חון העיקר תלוי בשני כי הלה הם עשה סטים שנחתי בלבי שהוא מבורר
הלב גם שעיני יראו לא ידבק בו דבר בלעיל אם כן נמאח כי הכל הוא תלוי בלב. (ד) והם חמרה אם כן
אשוח חקקה מאתו והבדך כי לבב עקש יכור ממני גם לא וז הדרך שחם כן לא חוזה במעשה הטוב כי הלה
רע לא חדע ואף יחזיקו לי טובה ואקבל שכר התורה ומלות חם לבב עקש חון כי שיעגדי ואכריסו כי הלה
רע לא חדע ואף חוזה בנחור טוב אם לא חדע הרע. (ה) אך ראו זה מלאחי והוא להתרחק מבטלי מדות
רעות ולדבק בבעלי מדות טובות והוא כ"א יבא הלי מלבי כחשור רעשו לומר הלי שחתי מן המדות הח פלוגי
כי עשה רעה נגדי לא חקבל דבריו להמיהה את רעשו כי אם חשור חממה כי יכר בעיני כי רחילתי הוא חזרו
לאשר הוא רע לבניות וכן אשר הוא רע לשמים גבה עינים לראות ברע ורחב לבב לחמוד מה שעיני ראו אם
כזה ודאי שלא חוכל לסבול כי אכריסו מעלי הרבה והנה זאת חשבה להתרחק מרעים וחטאים. (ו) וגם
החשור לבניות והוא כי חון לריך לומר החברים שהיו עמי כי הנה עיני בנחמתי חן לבנת עמדי כי עיני לבהור
לבנת עמדי משרתים לדיקום כי הולך בדרך חיים הוא ישרתי. (ז) ולא בלבד זה כי אם חסילו חם במקרה
יבא אל ביתי חים רמאי לא חתן לו מנוח להניחו לישב בחור ביתי כ"א שאגשרהו מיד וזהו לא ישב בקרב ביתי
עשה רמיה ומי שחלע שהוא דובר שקרים חון לריך לומר שלא ישב בקרב ביתי כ"א גם לא חתן לו החכונות
להמאח לפני מלא עיני וזהו לא יכון לנגד עיני. (ח) ועוד חשבה למען יהמו חוטאים חן החלק והוא חזרו
רשעי חתן לא חמיהם רק לבקרים ולא בנדק ח' רק לבקרים רבים ולמה חשבה כך כדי שלעשות הבדק כל חם
יולא מניחו לעשוק ויחלוס בהממה הרשעים שהבקר הוא עמ פרסום וגם בהתמדה בקרים הרבה ע"כ ישמעו
וייראו העם עד שירכו מעיר ה' כל פועל חון כי ישונו מחמת יראה עד שלא ימלאו בכל עיר ה' פועלי חון.
או יחמד דרך שני בכל המזמור: (א) לרדוד כו' הנה אחת ממדות טובות אשר בו יתפאר הדיק הוא כי בן
חמד שיעשה לו והבדך בין במשפט היסורין ישר ויקבל בזהב חמד הנה מה שהיה נראה הוא כי לדוד ימות
לומר לו ולשבונו על שני הסד בין משפט שירי ויטמה בזה חן לא חתוק טובה לעצמי כ"א לך ה' חממה
שהכפעת זו מהה זו כי מבלעדיך לא היה בטעם חים לבמה ולשבור על משפט יסורין והנה חמרה חם זו
לקבל גם היסורין בשמחה מנך היה לי ולא ממני. (ב) והנה חסכילה וחכונות בשני ככלי בנדך חמיה זה
מהו תבא הדרך חמים הלי מעממה מצלי חמךך בעד לתוסי מחתך והנה רחיתי אחרי רוחי כי תבא הלי כאשר
יהיה לי תמויות אחר והוא כי חתהך בזה לבני בקרב ביתי והוא עיני מוסר רז"ל החומרים כי במה חתן
לדקת הדיק במה שלא יעשה בניות שאין רוחהו מה שלא יעשה בשני בני החכם ועד ממחר רב עמרה
הסידה בעלותו בסולם אל הנערות פדה ולא יכול לפנות חת יצרו מלעלות עד שבאו בני חם לקול לעקתו
בחמרו טרם כי עמרה זה יחמר פה חתהך בזה לבני שהם הב' יצרים יתחדו לבושה ביהויה בקרב ביתי
במקום שאין חמיהם כי הנעו עד גדר תמויות זה חם חלה חם חלה גם דרך חמיהם שחם ומשפט חמיהם כמדובר :
(ג) לא אשית לנגד וכו' מבינה רוח הקדש כחלו פיו יתבדך המדבר וחומר לא חשית כו' והוא כי פירוש
חומריו דבר בלעיל יהיה כאמרו בחורה פן יהיה דבר עם לבדך בלעיל בלבדך כולל שני היצרים וכדבר חיה מביניהם
חני חומר הלה הוא של בלעיל הוא היצר הרע שהיא מחשבה של יצר הרע וע"ד זה חומר הוא יתבדך חני
עוזך בדבר ח' ומלמדך דרך נקל למנוח דרך חמיהם אשר יקרה בעיניך והוא כי היה הענה אחת חני עושה לך
הוא כי מחשבה רעה חוני חמיהם זה לרפה למעשה וזהו לא חשית לנגד עיני שהוא מה שהוא נגד עיני ולא נגד
עיני שבר ודם שהוא המחשבה כי ה' יראה לבב כאשר הוא דבר של הבלעיל הוא של היצר הרע שהיא מחשבה
רעה ועם כל זה דע כי חם המחשבה של רע הוא מחשבה עשה סטים שהיא מחשבת רמיה והחבולות ועקבות
לרמות בני חם גם שאיני מוצקה למעשה שנחתי חומה כי היא קשה מכל מחשבת רמיה ויואלה ולא חשבה
וכטעם הוא כי לא ידבק בו כלומר כי חים אשר הודגל במחשבות רמיה ועקבות קשה לפרוש ולשוב ולדבק
בה' ויחר מכל יצר חומרים במחשבה משוללת החבולות ומרמות וזהו לא ידבק כי שאין לו דרך לידבק בו. (ד) כי
חדרכה מריותו חורם מחשבות רע לבב עקש יכור במחשבתו ממני כי מכלל עקבות מחשבתו יבא להתעקש ולהשוב
כי לבב עקש סר ממני להביתו ולהסגיו ומזה יחשוב כי גם רע לא חדע כי חון לי מנוח לחשוב מחשבות קרב
לבו וזהו יכור ממני ומזה כי גם מלחמות רע לא חדע והם כן חון ידבק בו. (ה) ודלה והביעה כי יתבר
מחשתי חם העקבים במחשבות חם חמיהם עקבות לבם מאשר מחשתי חם אשר לו עינים רמות לראות
ברע

תהלים קא קב

אוכל : י עיני בנאמני ארץ לישבת עמדי הנה בדרך תמים הוא ישרתני : י לא
ישב בקרב ביתי עשה רמיה דבר שקרים לא ימן הנני עיני : י לבקרים אצמית

כל רשעי ארץ דברית בעיר יי כל פעלי און :

קב * תפלה לעני כי יעטוף ולפני יי יספך שיחו : * יי שמעה תפילתי וישעתי
אלהך תבוא : י אל תסתור פניה ממני כיום צר לי רמיה אבי אונקי כיום

רוסמות אל

ברע ולג רחב לחמוד בעבירות שבין אדם למקום כי מה שבין אדם לחבירו הוא משקמת לב והשני הוא תחילה
במחמת לחלף הליכה חמורו וזה אמר מלטי כסדר רשעו שהוא עקבותיו בין אדם לחבירו לומר תחילה חך מי שהוא
בזה עינים לרחוק ברע שהוא לפון האמור אל השלום עינו לרחוק כענות הארץ ויפול בהיה דגירה שאמרו
לו איה חקן והביט אבא גבה עינים הוא נתן עינו בנרובה שהוא בין אדם לנפוש אומר הוא יתבדך
אורו לא חלה להאמין כעבול : (ו) והטעם כי אחר שכל רשעו חוץ רח לחלוטו עשו ולא יטו לרעה כי אם
נחמן לרעו והנה עמי נחמתי ארץ הם בני אדם הנחמטים בדרך כלומר להנרובה גם שחין נחמטים לשמים
כי חולקים נכלות ודומים להם לחמון מומרם הנה אלה עמי בהם שיובו לשבת עמדי כי אלה יזכו לשוב אל
ה' עד שבת עמדי כי אחר שיש להם האדות עם הנרובה חף על פי שבעים למקום בלתי טובים יש הקוה להם
לשוב עד שבת עמדי כענין הבור עלמים אמרים כו' והטעם כי מי שחולך בדרך תמים יש לו הקוה שהוא ישרתני
כי מחמטות לבו עם רעיו על ידי האחדות יתבדך לו שהוא ישרתני כי ישוב עמי . (ז) חך מי שהוא רמזו ועקב
יש לו שרוד עם רעיו זה חין ארץ לומר שחין לו הקוה לשבת עמדי כי אם גם לא ישב בקרב ביתי עשה
רמיה כי הלא דובר שקרים לא ימן לנגד עמי מה גם עשה עשה רמיה בעולם . (ח) ופחד תחמור הלא זה
החילוק ילדק כשכחל להנחין בין שתי מוגי רשעים חך בנאמות היה לך לחבד כל סוג מהם לזה אחר לבקרים
הוא בקר ימות המשיח ובקר החמיה חלמיה כל רשעי ארץ דרך כלל ולמה חלריך להם עד האמן היתה כדי
להכריע בין כך ובין כך מעיר ה' כל פועלי און מישראל ע"י רשעי אומות העולם כי חין האומות משמטים כל
ליבד גם אלה יסדלם כאשר היה בהרננות ועוד ידם נעויה עד יערה עליו רוח ממרום :

קב (א) תפלה לעני כו' . הנה קיימו וקבלו כל המפרשים פה אחד כי מוזמר זה על עינים מרודים
גמי הגלות ידבר והתריהם נחשוך בס"ד . והנה דרך יסרה שיבור לו בעל יסורין הלא

היה שלא יעשם ולא יקון רק יקבל מהנהנה ומסרתה והנה לפעמים הם כ"כ רעים ומחמדים אשר לא יוכל
איש לנכח בקרבו דברי לרעותו שלא יולאם חוזה פן כלוונות מדבים יקבע על כן העני הדבק אל ה' וזה יעשה
יעטוף ויחטון לפניו יתבדך שהוא כוכבו ומקבל אלה שאומר חוין קן ביסורין כי הגוי עוסף ומקבל כי אם כמי
שבוך כלי מים כן עוסף כל דברי לרעותו שבקרבו ההנה אומר בלבו חדנרה וירוח לו ויבסורין ישארו במקומם
וזה תפלה לעני כי יעטוף עמו לקבל מהנהנה הלא שלפני ה' יספוך שיחו כמי שבוך מים לרוקן הכלי לא
שיכר לו התפעלות כי בפסוקת שיחו בלבד ינוח לו . או יאמר כי ידבר אשר הוא עני וזהה צרת הגלות והענין
במחמך המסורר האומר כי יעמוד לימן חביון כי הוא יתבדך עומד לימיו של עמי והנה חין מדננה זו חלו
אם לא כאשר יכעו ולפניו יתבדך יעטוף . ונבוא אל הענין אשר תפלה לעני כי יעטוף צרוב כעננה והנה זה
יגרונו כי חוין כשאר התפללים שהתלם יולאם מטיהם ועולה השמחה כנאמר בלמה וזהה השמח השמים כו'
כי אם ידמה אל מי שבוך כלי מים מלמעלה למטה שהוא גדר לשון שפיהם כך הוא מריק ובוך שיחו
מפיו אל ימן עמו אשר שם האלהים כי יעמוד לימן חביון וזהו ולפני ה' יספוך שיחו : (ב) ה' שמעה כו'
הנה על בני הגלות נאמר גם כי חזקת וחבוש שהם תפילתי כי שערי תפלה נועלו ולא בלבד כי תפלה כי אם
גם כי חזקת וחבוש אשר עשה על היותו עני נוסף על גלותו מה שאמרוך לבקש שתחמע ולא העול שער לפני
הוא על התפלה וזהו ה' שמעה תפילתי כי על השועה או עקב חוין ארץ לבקש כי הנה ושושתי חליך הבח
כלומר חוין אומר חליך תפלה או חלך כי אם תנח שהוא תנח חללי כי למת חלמה עמי בימינו כשעשועו
יולאם מפי חויה הולכת מחוין חליך כ"ח בזה כי עמי הנה לימיו נאחל לפתעמניה חלמה חלל ולא העלה או
חלך . או יאמר משין זה במה שידענו כי לשון שמישה הוא מרחוק כמ"ס ז"ל על מאמר משה שמישה בדרך
וישטיה בשמים בלחמו שמש שמים . ונבוא אל הענין אשר אם רחוק חמה ממני על העדר וזוהי אל חויה עלי
מלאך לשמוע תפילתי כ"ח אלה ה' בעמך שמעה תפילתי וכל זה חוין ארץ לבקש על מה שאנו כ"ח גדר תפלה
כי מה שהיה ג"כ שעה שהוא בעמם מורה לנו חוין ארץ לבקש שתחמענה כ"ח חלריך תנח כי שהיה עמי
בחזון שחפי חלל ובה ה' חליך חתייהם ולא לעולה כנקודת : (ג) אל תסתור פניך כו' הנה על פ' חוין
חובני חבד כו' כעננו כי המורה שהתפלה בכתובים הקודמים שמישה ומגדלת לומדיה רחמה והנה יש מקום
לבעל דין לחלוק ולומר כי הלא נראה רוב חופשי המורה חכמי להם ואיה חרבתה חויהם ל"ח חוין חבד חבד
והרמיה כי חרבתה כי הלא ומשפתי ויולאמוני כי הלא אם יתפללו בשבת בנרוב ויולאם יחיו עשנים חויה חרחה
כי חרבתהם ול"כ אומר מעשה כי אשר מיעמתי מוונתם היה לעונתם במשורם שם בס"ד והוא ענין הגמרא

אֶקְרָא מִהַר עֲנִי: דַּ כִּי כָלוּ בְעֵשֶׂן יַמֵּי וְעֲצָמוֹתַי כְּמוֹקֵד נִחְרוּ: הַ הוֹבֵה כְּעֵשֶׂב וַיִּבֹשׂ
לִבִּי כִּי שָׁחַתְתִּי מֵאֲכָל לֶחֶמֶי: וּ מְקוֹד אֲנִיחֵי דִבְקָה עֲצָמֵי לְבָשָׂרִי: ז דְּרַמְתִּי לְקָאֵת

רוֹמְמוֹת אֵל

דבא ורב סהלא תרוייבו רבנן סהדי הוּו מר מללי וחסוי מיטרא ומר מללי וחסוי מיטרא וצבי מר שיתין חילוי וצבי מר שיתין חילוי צבי מר סמירא לכלבי כו' הנה כי כמה סרואים שה' ענה אותם בצרות האולם יתגמלו על צרות שעל עצמכם כי ילמדו סתום מן הפסוק וענין רבי חינוח בן דוסא שהיה ניזון בקב הרובין ולא היה מקפיד ועל צרות האולם היה שואל ונענה מיד וצוה היה מתנהג וזה יסכן יאמר פה הנה יש ימים שהעני והצרות דומקות הרבה ואפשר הלילה לבעוט להרחיק השגחה על כן הפלתי היא שאל הסתור פיך ממני ביום צר לי ולא שהסיר ממני היסורין כ"א שפטה אלי אויך ביום הקרא מאזיה הפלה שאקרא מהר עניי כי צוה להנחה כי קרוב חסה אלי ומשניה בזופן לא ימלא ילרי מקום להרהר . או יאמר ענין הכתוב אללנו על פסוק חסר לא הסיר חפלותי והסדו ובפסוק ויהי ערס יקראו כו' שהוא כי ערס יקראו מהתחיל הלה ואני אענה שהסכים להלילי ואם עדיין הם מתפללים שלא ידעו כי עושים לא לאמע מלהיות שומע הפלחם כ"א עוד הם מתפללים ואני אשמע כי אשהעשע בשמוע דברי פיהם עם שכבר תקנחים וזה יאמר פה אל הסתור פיך כו' לומר הן חסות כי בזמן שאני מקפיד על הלה וכובל היסורין אני חס שטיחתי בצרתי אך ביום צר לי שיבא יום שחדג ויאר לי ביותר ונפשי קנה ביה אז אל הסתור פיך ממני ביום צר לי מלהלילי פן אבעוט הלילה ואחר שטיחתי הם עורדי מתפלל הטה אלי אויך לשמוע חפלותי ביום הקרא שלא חיהל לשמוע חפלותי עד שאקרא כ"א הקדים להסות אויך ביום שאני עמיד לקרוא ואחר שמוע חפלותי מהר עניי כי מה שהסכמת להלילי ערס הקרא שהוא אמרי אל הסתור פיך ממני ולא בה אל הפועל עד שקראתי עתה אחר חפלותי מהר עניי והציחהו אל הפועל בצופן שזוכה אל החיך ומני ולא בה אל הפועל עד שקראתי עתה אחר חפלותי מהר עניי והציחהו אל הפועל כו' בועשן ימי וכו' מה שאמרתי אל הסתור כו' כי ביום הלה שחמי מר ביותר אל הסתור פיך שהוא כן אבעוט ביסורין אמר עתה הלא יהסדני שומע באמור אלי וכי זו היא מדה גדוים לבעוט שהירח מזה על כן אני אומר שאינו מן התימיה כי הלא כלו בעשן כו' והוא כי כמקרה מוקד שיוקד צו חס והעשן עולה ממנה ומשכן ומפסיד מה שמתעלה בעלותו מהמוקד כן יקרתי כי הלא הנה עצמותי הם כמוקד שצחוכס יקד ויקוד ויקוד חס מרצנת הצרות ועשן האש שבהן שהנמשל הוא הרורין מאש הצרות עולין עד המוח ומבלבלים אותו לחשוב מהשבות נכסדות על כובד הצרות ביד מרעים ובה עד גרד שאפסיד כל הימים שהיו שלי כי עשיית בהם הויה על ידי זכיות שעשיתי בהם כלאמר כפר הוזהר על פסוק ויקראו ימי ישראל כו' כל אותן הימים אני מופסיד אם ח"ו אני חוהה על הרשעותו כלומר ועל כן אשאלה ממך אל הסתור פיך ממני וזהו כי כלו בעשן ימי הם הימים שנעשו שלי ע"י הזכיות עתה כלו בעשן ואזיה הוא העשן הלא הוא כי עצמותי כמוקד שבו חס גחרו ומאחות מוקד שהוא בעצמותי עולה העשן אל המוח להרהר עד כלות ימי וזהו כי כלו כו' על ידי מה שעצמותי כמוקד כו': (ה) הוברה כעשב כו' חרתי אומר כי על ידי רוב הצרות נעשו עצמותי כמוקד חס ועשן האש עולה אל הראש ומכלה ימי וזכיותי בהרהרו על צרותי אמר עתה הלא יאמר חס איכה דברת כדבר הרע הזה כפוחה חין לב כי הלא ידעת חס לא שמעת כי היסורין הן הן משוש דרכך למדק אשמותיך ולהגדיל זכותך ולהפריךך לע"ה ולמה תקון ביסורין . לז"א אמנם ידעתי כי כן הן הוכה כעשב כו' והוא בצחוכר מאמרים ז"ל על פסוק אשר עם משעטרו בצחך חין כך עשב ועשב מלמטה שאין עליו מזל מלמעלה שמכה צו ואומר לו גדל עכ"ל הנה כי עלי ידי הכאתו עליו הוא גדל . ונבוא אל הענין אמר הן ידעתי כי הכחת היסורין שהוכה לבי לטובתי הוכיחי כי הוכה כעשב ע"י הכחת המזל צו הוא גדל ומפריחי כן הוכה כעשב להגדילי ולהפריחי צוה וחתה היסור מפריחי וגדל חדרבה וייבש לבי מהיות צו לחלוות דעת להשכיל כי היסורין הן משוש דרתי ואל חתמהו כי הנה חין יסורין גדולים מחוכר להם כמ"ש ז"ל בשברי לכם מוסר להם זו קשה מכלם וזהו כי שכתתי מאכול לחמי כי כל כך שנים עברו עלי בגלות כי לא זרעתי אדמתי להיות חוכל לחמי שלי כי ע"כ יבש היה לבי עד הקנה הנזכר: (ו) מקול אנחתי כו' הנה כאשר ניקבה הריחה וניקבה לדופן חס נדבקה לבשר שבין הללעות בצמר החוה כפר וכשהוא לעלם ולבשר הוא מחלוקת אך לעלם לבדו חסור כי חין המיטות שהוא חסותיים כי עמיד להסתפק וצוה יאמר הנה מקול אנחתי יחילא מן הריחה דרך הקנה אשר לפעמים מגדל הרמה הקול ככה גדול מתנפחת הריחה עד שמתדבקת ומחבקעת וניקבה ומי יתן היתה מתדבקת לבשר שבין הללעות כ"א דבקה עמי שהם הללעות לבשרי היא בשר הריחה בחופן שאין מעלה חרוכה כי עתידה להפסק ולמות בגלל הדבר: (ז) דרמתי לקאת כו' שמה שאמר מה חמתי פוגת לך ותדוס מלהספגל וללעוק לילה ויומם חמיד לא חדמה כי חס מזמן לזמן חפלה לעני כי יעטוף לז"א הנה חספרה חס אשר קרה לי והוא כי הנה חתלה סמוך לחרכן דמייתי לקאת מדבר והוא כי זה דרכו חמיד לזעוק ויללה לא ישבות והוא כי יש צו כח כי הוא עוף שמן שהוא הנקרא קיק שמויחין ממנו שמן להדליק מרוב שומנו וגם שהוא צמדבר במקום שאין אששים יפרידוהו מלזעוק אך אחר כך נחלש כחי ושמתי ויחייתי ככום חרבות חס וחלש הכח אשר על כן לא

חמיד

תַּפְּלַת הַעֲרֵעַר וְלֹא בִזָּה אֶת הַתְּפִלָּה: י אִתְּבַתּוּ זֹאת לְדָרְךְ אֲחֵרֹן וְעַם נִבְרָא יִתְּלַל
 יֵה: כ בִּי הַשְּׁקִיף מִפְּרוּם קְדָשְׁךָ יִי מַשְׁמִים אֶל אֶרֶץ הַבַּיִת: כא לְשִׁמְעֵ אֲנִי אֶמְר
 לַתְּפִלָּה בְּנֵי תְמוֹתָה: כב לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְיָ וְתִהְיֶה בִּירוּשָׁלַם: כג בְּהַקְבִּיץ עַמִּים
 יַחְדָּו וּמַמְלָכוֹת לְעִבְדוֹ אֶת יְיָ: כד עֲנֵה בְּדֶרֶךְ בְּחַיִּי כִּי קָצַר יָמִי: כה אֲמֹר אֱלֹי אֵל
 תַּעֲלֵנִי בַּחַצְיֵ יָמֵי בְּרוּר הַדּוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ: כו לְפָנַי הָאֶרֶץ יִסְדֵת וּמַעֲשֵׂה יְדֶיךָ שְׂמִים:

רוממות אל

הערער הוא מדרכי ולא בזה את תפלת כל המון ישראל עם היות שהיו חייבים כל ישראל שבחמו הדור
 כליה שהתפללו גם הם לא בזה את תפלתם שהיילם מגלות מדי וצנה להם בית המקדש הוא בית שני כי
 בראות כל הגוים כך ייראו את שם ה' ויחקדש שמו בעולם. (יח) ועוד חועלת שלישי יהיה כמה שהכתב
 זאת ששמו את תפלת הערער לדור אחרון שהוא להחזיק לבס עד דור אחרון על ידיאשו מן הגאולה אם
 לא היו רואים צינאים עמו בית שני ומה שהכתב הוא מגלת אבחר שעיניה כי ששע ה' שבחלו מדרכי ולא
 בזה את תפלת ישראל עמו בית שני וצרח הוא ישראל שבחמו הדור שאחר היותם עם ונבראו מהדש והוא
 מאמרנו על פסוק לעם וולד כי עשה כי דורו של מדרכי היה כאלו אחר היותם וולדים חור ה' ועשאים
 מחדש כי היו כמחיס ביד המן והחיים ה' והוא ועם נצרה יהלל יה והוא כי שם יה הוא העמוד לישראל
 נגד עמלק כד"א כי יד על כס יה מלחמה לה' צעמלק והנה אז היה מלחמה לה' בהמן כי הוא עמלק ועל
 כן עם נצרה דבור ההוא יהלל כמה שהיילל יה הוא אמור שהם עם נצרה כי היו כאלו אז נצראו כי הלא
 כבר היו כמותי עולם. (ב) ואם יאמר איש הלא מה שהתפללת עד כה הוא על בית שני שיצנה ה' ציון
 יראה שכבודו ומה ענין הלאה הממן אלל הבנין בית המקדש הלא הוא כי היה הכל אחד כי הלא כאשר
 השקף שם ה' והנזכר שם ב' ארצות העליונות שהן הרבשמות של שם ושלל ששמות אל שתי ארצות
 אחרונות שהם ו"ה שהיו כבלתי מהוצרות אלו עם אלו כענין יד על כס יה וזו על ידי מה שהשקף שם יה
 המזכר ושלל שפע אל ה' האחרונות באופן שעל ידי העטרפות כלן ה' שלם הכולל את כלן משמים אל ארץ
 הביט. (בא) לשמוע חקת אביר הוא מדרכי אשר היה אביר צדוק ושק ואשר בשוקים וברחובות אשר אבירותו
 היה כדי לפתח בני תמונה הוא כל ישראל שבחמו הדור שנתחייבו כליה כמ"ש ז"ל. (בב) הנה כל זה
 הענין לא היה מציאות ההגלה מהמות כי אם לבפר ציון שם ה' שהוא קריאת המגילה כי סיפור שם ה'
 הוא סיפור גדולת הנם שהיא קריאת המגילה הוא הלילה שיהיה ציון שבחמו. ותהלתו ציורשלים והוא כי
 הללל ישראל שבחמו הדור היה לעלות מיד לירושלים כי אז שלמו הע' שנה של גלות צבל וזו בזה ה' ציון
 נראה כבנדודו ואם כן היעשתי אשר אמרתי כי ענין ציון בית שני תלוי בהכבד לדור אחרון שם שהשקף
 ממרום קדשו כו' לשמוע חקת אביר כו' כי כל ישעם וכל הפץ הוא לבפר ציון כו' על ידי ציון בית
 שני כמדובר: (בא) בהקבץ עמים כו' אחר אומרו איש ישראל שבגלות הוא העני כי ישעוף על חוקן הרבין
 בית רבאון שהוא לבנות בית שני בא וידבר על חוקן הרבין הבני שהוא ציון הב' צמורה צימיו והתחיל
 ואמר בהקבץ עמים כו' והוא כי הנה ישעיה ומיכה אמרו כי לעמוד נכון יהיה הר בית ה' כו' וההרו חליו
 כל הגוים כו' ואמרו לבו ונעלה אל הר ה' אל בית אלהי יעקב כו' שהוא הבית השלישי כמ"ש ז"ל שיצנה
 צבות יעקב והנה כתבנו על הכתובים ההם צמקומם כי לא כללה חלק יעקב כאשר פירש ואמר כי כל
 העמים ילכו איש בשם אלהיו אך ונהגו בשם ה' כו' ואם כן אמרו לבו ונעלה כו' אינו ששוקרים שם ז"ל
 משהים כי אם שאומרים לבו ונעלה כו' ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו ולשבת דרכי ה' אם ייטיבו בעיניהם
 ולא שיעשו לגמרי את אלהיהם ועל כן לא יצטר מהתחמץ לב עם בני ישראל צדאות כל העמים איש בשם
 אלהיו ילכו לעבוד את קדוש ישראל כי יבשו קנאה באמרם מאין ולאין יהיה להם חלק ונחלה עם ישראל
 באלהיהם יתברך לעד וזה ענין הכתובים שאומר איש ישראל שבגלות החול היה בהקבץ עמים יחדו
 וממלכות לעבוד את ה' שהוא כאשר ינהרו כל הגוים ואמרו לבו ונעלה כו'. (בא) הנה בעלותי אני בדרך
 אחס ענה בדרך כתי קצר ימי נצרות את העמים אשר לא מישראל המה יקצבו להיות להם חלק ונחלה
 עם ישראל באלהיהם ובית מקדשם. (בג) עד גדר שאו צבראו הקבץ עמים יחדו כו' אומר אלי אל
 תעלי בחתי ימי כי מדאגה מדבר בהקבץ עמים לעבוד את ה' מתקשרים ימי ואני מת בחתי ימי וקשה עלי
 הדבר ולכן אני אומר כי גם שעל ידי מיתתי זאת אני עולה למעלה לעולם שכלו ארוך קשה עלי הדבר והוא
 אל תעלי שהיא עליה אל עולם שהוא דור דורים שמוסף שהוא עולם שכלו ארוך עד אין קץ ששם כל זה
 לא אחסוף במות כי הפץ אני כי בצוף ונפש אובור להצרות פני אלהים צעולם הוא לצבות עם רוחי גותי
 להשתחוות להדוס רגליך: (בד) רבנים הארץ כו' הנה משכוכ שאחר זה נשמתו הדעות את הדברים
 כפשוטן ששמים וארץ יאבדו לגמרי והוא כי הכמי המחקר אשר קדמונו המה ראו מקראות חלוקים והוא כי
 דוד אחר יעמימה לעד לעולם כו' וכן ירמיה הוא אומר אם ימותו החוקים הלאה כו' ואומר והארץ לעולם
 עומדת ולעומת זה מקרא שכתוב כי שמים כשפן נמלחו והארץ כשגד תעלה ופסוק זה שאלו בו המה יאבדו

פו' וראיתי המפרשים דחקו עלום הרבה כי החזיקים בספרה החסידה דוחקים עלום בפניהם פשוטים
העניים וכן האומרים כי ה' יחדש עמים חדשים וחרן חדשה ואלה הם עתה יולדו דוחקים עלום הרבה
לישם פשוטים המורים החסידים ויש עמים שפכה וחזירים כי כלליתם קיימים ופריהם חזירים כמו שכתב
הראב"י וגם הם דברים בלתי החיטטים בכתובים . אמנם החסידה לא כדעתי חלו ולא כדעתי חלו . ויחזק
בזוהר לב ככתוב היה מידעו דברים אחרים חלו את חלו כי אחר אומרו היה יושבו שיהיה יחידו החלמי
אך יאמר כנגד יבנה ואלו הם ה' חסידה יבנה ואלה כך יאמרו הוא הדין . וישדו אומרו החסידים ויחלפו
שיראה מלא יאמרו ולא יבנה כי אם שכלותם יהיה להם חליף . וגם ראוי לדעת מה הוא החליף . וגם נשים
לב לא אל העמק על דבר אשר נהמחו לנטות לחשונם אך יתכן יבשה ידיו יתבדק ילדו והוא חומר עטור
אך ידי חלמי עלום היה לכן שייכות בחומר עם כזה ליתם הדבר אל מעשה ידיו יתבדק ובגלל הדבר מקרא
שכתוב וקח ה' אלהים עמך מן האדמה כי' חיה הדרך ידי ה' הקרנה עמך מן האדמה ויגלוהו כמ"ס
ז' כלשה המקשה שמה במים . אמנם לזה משה . לב אלו חסידים שמתחבר קרין היה אך עד שפעו בו
מלאכי השרה שבו למד קדוש לילה ה' נפלות הפל אלו חסידים כמ"ס ז' וכן חר"ל חסיה שקבו
של חסידים היה מכהה בגלל חסיה . אך מה אין ספק כי כשנראה הוא יתבדק חרן ופנים זכאי החיות היו
ועל כן יבשה ידיו ילדו ויוכן כזה חז"ל לקח הקב"ה עמך מתחת כחם הכבוד כי' ונחשו ענשה הדרך כאשר
מטורף חללו במקומו כמ"ד כי על כן נאמר הייתה הדרך ולא נאמר הוא מן הדרך וע"כ ידיו יתבדק לבנו
עמך מן האדמה ונגלוהו ועשו את האדם אך וזכור כי היה חומריו מעין לבוש אשר יתלבש אחר החלמי
השרה פטורו אל השמים היה וידעה כדמות חיה לרואה חיותו אך כאשר חשב אדם ונקללה האדמה על
ידי השרה כחוח הפומחה בה ונתעברה עד הייתה כאשר היא עתה ונתעבב גם חומר חסיד ואתו ולא
יולדו ירבו עד גדר חיותו אשר הם עתה והוא שמש אשר הולך היות חיה בשלם לישאר ולכן כבוד הדרך
זאתה נפש אשר היא עכריות וכתבו כמדובר בחקומו וגם השמים הם שלם הגלגלים אשר הם
בשמים וגם בהם שלם כה החיטטי להליכום עכריות בשמי החם שנשמית הדין קדוש אל הרוחניות שפיה
בהם וכן הם דברי הכתובים האלו והוא כי אחר הלגות חיה הישראלית אשר בגלות החל חסיד על אשר יודע
חלוי הקבץ עמים יהדו לעבוד את ה' לעמוד לבה בפיה השלישי ב"ב ויתחמק לבנו בחתמו חלו אל העלמי
בחיו ימי כו' שהוא כי מדאנה מדבר היות לחיותו חלק בלתי ישרה היה לשרהל סמות חסיד עתה
כמבטלים דבריו למה הקבץ גויים יפלו לעבוד את ה' לימות המשיח והלא לא מלך הדרך והשמים אשר יהיו זכים
ובדיו החיות ולא מלך הדרך שוכן חמו ובחלואנו יאות יהיה לחיות עמנו חלק בה' חלואנו בחלואנו כי הלא
הדרך ופניהם הם זכים קיימים המעשים המכרבים כי הלא גם כי הדרך הוא עבודה עתה היה לפנים הדרך
ישתה כי היתה כד"ה חיות לבוש הדברים שהוא מליכום על ידך וחו לפנים הדרך ישתה וגם השמים הם הגלגלים
הנשמיים מעשה ידך שמים כי היו לפנים מחייתים וגלותם ליות מעשה ידך שהיה דקות בשמיות מעין
רוחניות כי הם שנתעבו בהשרות חלואיות גם כמדובר . (בה) והנה גדול חיותם מחיות העמים המכרבים
למעלה בחמרו עמים וכו' כי היה העמים המכרבים היה יאמרו ואתה העמוד וכלם הדרך ושמים המכרבים
סכנד יבנה אך לא יאמרו עמים ולא שיבנו כל מליכום כי אם שמה שים בהם כנגד שהוא החלואיות הדומה
לבד המכסה את האדם יבנה אך לא שמימותם וגם יאמרו רוחניים כי אם שכלובם החלויים כי' והוא בזוהר
לבד אומרו כלבוט פת"ח הכ"ף ולא כש"ה שהוא כמדבר על לבוש ידוע והוא שיהיה כלבוט ידוע
לרוחניים כד"ה חיות לבוש הדברים שהוא מליכום דק קרוב אל הרוחניות כך החלויים שמתקום העמידות שהיה
גם הנמשל לבגד יהיה לבוש דק קרוב אל הרוחניות ולא יהיה כאשר בחתמה ביום חסיד כי זכים היו ונשעט
כי אם חדרבה יהיו הולכים ומתחדשים ומודככים וזהו ויחלפו הנה מלך המקום עכו"ם גרושים ממנו .
(כו) וגם מלך המלך הנהו ונמלא שם כי הלא ואתה הוא בלומר בכל השמיים אשר לגויים ואשר לדרך
ושמים אתה ה' לא שמים כי אם אתה הוא חמוד בהיות אתה ושותףך לא יתנו . (כז) לכן הראוי הוא כי
פני ענדך יסכרו בלבד בדרך ושמים שתחליפם ויחלפו ועל בחוה היות אתה המלך והדורש חן העכו"ם
ראויים להיות לפניך כי אם ורעם של ענדך הם זרע האבות לפניך יכון מה שאין כן העכו"ם כי לא יכון
זרעם לפניך . או אפשר כי הפשוטים אשר כהבנו שנגדים חלו את חלו כי מקהתם ידעה כי השמים ודרך
החלו יבנה ונמלא ויהיו במקומם שמים חדשים והדרך חסידה רוחניים והכתובים האומרים שיהיו
קיימים זה חיה אמת אך הוא כי האומרים שהם קיימים הוא לימות המשיח והאומרים שיאמרו יהיו אחרים
תחיתם רוחניים הוא אחר החמיה שהכל רוחניות עלום מלך שהוא בחוף השביעי שכלו שנה ופזא יהיה
ענין הכתובים : (כד) לפנים הראויין ישרה כי' לומר הנה מהראוי הוא כי מישראל העשה עיקר לכל הכוב
העמיד כי הלא הדרך והשמים אינם סבועים בעיקרם שהיו חמדי ראויים וגלותם אל השמים כי הלא לפנים
הדרך ישתה על ידי עמך אשר לא ידע רק בחיות דברים רוחניים ויתכן כיון בחמרו לפנים לשלול שכלם
חמדי האומרים האומרים חן העמוד הדרך בחלש מלא כדור השמים ולא ישה אנה ואתה לא למשה ואתה
לזדמן ואמרו שתי קבועים כדבר אחר כי עלם השמים בכל כללות הדרך כדוריותו הוא קולע ופזא את
עין הדרך חלוי מכל לז בשוב ועל כן תשאר בחלשע ויש אמרו בהפך כי כל חלק כדורית עלם השמים הוא
דומה כבה את הדרך ולחיות דחיות כל חלקי הדרך בשוב על כן תשאר בחלשע והנה לא כן חלואת חורפנו

נְעוּרֵיכִי : י עֵשָׂה צְדָקוֹת יי זְמוּשְׁפִימִים לְכָל עֲשׂוּקִים : ז יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמִשְׁהָ לְבָנֵי
יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו : ח רְחוּם וְחַנוּן יי אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד : ט לֹא לַנֶּצַח דְּרִיב וְלֹא

רוממות אל

כמדובר. ונבא אל הענין אמר אל תהרהר חלוי גם לעמוד יקרה את ישראל כאשר צמתן תורה בלא הושלם טובם ותקב מיתחם עליהם כי הלא אז לא היתה שלימותם גמור והוא כמאמרם ז"ל מדרש חיות שבשו ישראל אחרי שמעם ה' דברות ויאמרו למשה האמר לפניו יה' שיסור הילך הרע ממנו אמר להם הן זה עתה כי את לעמוד לבא בו' הנה כי אז לא היה זכוכם שלם ועם הדבר כי הלא חטא' אדם שהביא הוהבא לעולם הזה על ידי ען הדעת טוב ורע כי נעם אל לז' בהיות הרע ובו מחלקל העולם ובה הוהבא והנה כאשר ילאו ממארים מעבוד אלהים אלמים גם ששבו עד ה' עד קנות העדי האמור בהוא הכלי זיין שבו עם המפורט שהוא חירות ממלאך המות עם כל זה לא היה רק שנטו אל בהיות הטוב הכרעה מהלך לא שבעו ששם מהטוב עם הן הקל הדבר לשב' אל הבהו הבהוה אף עתה אמר דוד הנה לעמוד לא יהיה קח כי הוה יתבצר ויביע את העדי אשר אז לנו בבטל הוהבא מבחינת הטוב ועל ידי כן שמישעו ית' כח הבהוה הטוב יהיו בטוחים מהחיים הנלחיים וזה אמרו האביע בטוב עדיך הוה מבחינת הטוב בלא תהיה בלבד הטיה מה אל הטוב כי את' שבע גדול מהטוב בחופן שיבטל שמישעו הרע ומלאך תחדש על ידי כן כאשר נעוירי וזה בלא אמר המחשך כאשר כי את תחדש כאשר נעוירי אל מה שהיה נפש אדם קודם שיהטף ולהיות בהאמו חז"ל בכל הכמות העתידות לבא בעולם בו היו כמו שאמרו ז"ל בשמות רבה וע"כ כולן נפגמו ע"כ על כן אמר נעוירי לשון רבים ובהו אשר יכלו גם כאשר נעוירו בטוים שספקה זוהמקן וזה היה נעדי ישראל וגם הם מחדש שכלן ממנו ילאו ועל הכל אמר תחדש כאשר תהיה נפש אדם קודם שיהטף ולהיות בהאמו עם נפשו ואומר לה את' הוהי על יסורין ותהוהי שפי' בחמיק' איה פירות המרשיו ומלואי בעולם הזה כי הלא הוה יתבצר משיבוע ומפליג בטוב שהיה לו לתת לי פירות מעשי בעולם הזה את' עדיך הוה קרן השכר שהוא עדי הנפש שהוא כי המלות נעשים אורות ועטרות רוחים שלך בעולם העליון ומוספו גם הפירות עם הקרן לפיות העדי וגם בעולם הזה תחדש כאשר נעוירי כי כאשר הכשר אחר שבעים שנה מחליף מולאו ועשה ברי' חדשה שב אל הנעוירים כן גם את' צעה החמה בעה"ז אשר תבא בו את' מהלפת נולה ומלגום חדש הוה גוף זך או יותר מהלבנים אשר בי עתה וזה שהענין בכל הטוב אשר לא התענגה עד כה : (ו) עשה צדקות וכו' ובמה האמרו נפשי הנה על הטוב חליך טוב הוה לבקר את' ה' על כל הטובה ושם יסורין אשר הם יותר מהאמוותן הם על חוקן נספך שהוא על הכר תהאחי בהיותי בחדס אף מה תביע על כל המון ישראל סובלי צרות ועשוקים שבעבוד מלכות ואין עושה רק לבטלי עובדים והם חין סובלים על עון אדם כי את' חלה לתקנו כמדובר האם נאמר העולם מתנהג שם אלהים הוה מדה הדין ולא ששם ה'. ועוד קשה הלא הודיע יתבצר דרכיו למשה שהם ה"ג מדות ואמר לו כל זמן שהאת' צרה עשו לפני כסדר הזה וברית כרותה ל"ג מדות שאין חוזרת ריקם והלא כמה פעמים עושים כן ואין נעשים על כן על הראשון ההל' ואמר הנה בברתי דק חירות ממות אל הנה מהשעבוד כי דע האוה' כי מדה ה' היא המנהגה אף עושה ב' הכשים בטובה ה' על ידו עונות ישראל במקום גיהנם הלא הוה כי הנה דעי ודאי כי עושה צדקות הוה יתבצר וגם עושה משפטים כחמה לכל עשוקים והוה כי צרות העשוקים שפטים הם מלח' ה' על השמותם ועל ידם עושה להם הוה יתבצר צדקות שמנכה השמותם בעולם הזה תחת גיהנם מנלה' ה' : (ז) עושה לעשוקים בעלמם צדקות ומשפטים כחמה ועל השמה דעי כי יודיע דרכיו למשה כאשר יבא ביחורו כס"ד : (ז) יודיע דרכיו וכו' הנה אמרו כרותו ז"ל כי על שאלת משה רבינו עליו השלום הודיעני נח' את' דרכיך ועשה כן הוה יתבצר כמה שאמרו ז"ל שכביכול גתעטפ' כס"ג ואמר ה' ה' אל רחום בו' ואמר עשו לפני כסדר הזה וברית כרותה ל"ג מדות שאין חוזרת ריקם והנה על אשר יקשה כי הלא כמה פעמים אמרים ל"ג מדות ואין נעשים שמעתי ששם בעל ספר לבית הספיר שמדקדק אמרו עשו לפני כו' ולא אמרו ז"ל שאמר אמרו לפני שרנו כי לא תפן ה' בהיביר מדותיו יתבצר בפה ולא ישעה אותם בפועל כי את' ששם יהיו עושין אותם כי המדות הנלמרים רחום וחנן בו' והיו עושים המוסרים אותן וזהו עשו לפני והני מוסף על דבריו למה לא אמר עשה לפני כי עשו לפני רבים עם היות שמה ידבר אף הוה כי למשה חין צריך רק הודעה לאמרו כי הוה לא חסרו ממנו עשות המדות ההם ובהו בלא אל הענין והוא כי ל"זא דעי נפשי כי הן אחת כי למשה לא היה צריך רק הודעה דרכיו אשר שאל הודיעני נח' את' דרכך שהם ה"ג מדות חן לבני ישראל היה צריך פועל שיעשו ויפעלו אותם כמדובר מלפון אמרו עשו לפני כו' וזהו יודיע דרכיו למשה כי למשה הודעה תספיק אף לבני ישראל צריך עלילותיו יתבצר שיפעלו אותן מאה. (ח) וכיום ואמר מה הן עלילותיו כפי"ג מדות שאני אומר צריך יהיו בפועל בבני ישראל הלא הוה רחום וחנן ה' ארך אפים ורב חסד שהן הן המדות ה' כפי"ג מדות השיבוט כפי אדם רחום וחנן ארך אפים ורב חסד. (ט) ועוד עטש שני אל סובלי עול היסורין כי הלא בהיות על אדם יסורין שהוא יתבצר מייסרו בעולם הזה בצרות עושרות והן לגוף מלילות מלכות שבעולם נמיו וזהו כי לא לנח' כו' והוא כי בחזק עולם אל' למנהג' שהיה רעות אל' שותמו בטובתם כי יקן חשבון ויאמרו מדוע ככה עשית ואני

לעולם יצור : לא כהדביאנו עֵשֶׂה לָנוּ וְלֹא כְגִזְזֵנוּ נִמְלֵ עֲלֵינוּ : יי כי כִּנְבִיא
שָׁפוּסִים עַל הָאָרֶץ נִכְרַח הַסְדּוּ עַל יִרְאָיו : יי כְּרָחַק מִזֶּרֶחַ הַמַּעֲרֵב הִרְחִיק כִּסְאוֹ אֶת

רוססות אל

זה לוחה כסה וחי זה מלחה כלמה שהוא עבר מחולל והדר החללה היה מוכרים אותו כיד מלאכי הבלה
 חזר פעל כשחמיו והכרתים עותחו בכל העולמות העלויים בליון הכסחו עשה ומורידיו אותו לניהם וכן
 רב שוב לחם יסאלו שגלו מבתיהן על ידי יסורי העולם הזה וזהו כי לא נגזר יריב כלומר כי שוב שוב
 להחייסר מה כי על ידי קן לא נלה בעולם הבלתי יריב והוא כי בהרלה ביהם לחוטה יסורין קלים לשמרו
 מהרדתו שהוא העין ריב והיכחה שבהחללת דין העליון והם לא יספיק יצילו עליו יסורין המרקון מעין שופ
 גיהנם ועל זה אמר אם לא יהיה לך רק חוכמה קל לעורך הוזהר לריב שוב לך זה מה שהוא שער מריב
 והוכחה למה בעולם הבלתי וזהו כי לא נלה לריב על ידי חוכמתך מה והם יסורין מה הגיע עד מוחך
 מעין גיהנם מינים הם לך מה שגל ידי כן לא לעולם ישמור יסור וזהו לזוהר שם שסוף סוף יספיק לחים כי
 כל המזר קודמה בידך הוא ותרו הוא וזהו משי חלה מלחך אשים ונבי דליה . (י) ואל יעלה על בורך
 כי אולי יסורין חלה הם קשים יסורי גיהנם כי זה לא יעלה על לב כי הלא ה' אלהיך יספיק והוא אלהיך
 קך יחמך לך עם הם על ידי מלחכים חכמים הם מלאכי הבלה אשר פעלה כי כל המה או עון שעמיה
 נעשה המפיה מלחך חכמי שנחמה בטובה ישעה כך שפטים וז"ל לא כהטלנו כו' והוא כי הנה גניהם
 הרחלים והענות עלום הם הכנפים הם עושהם והוא כי הם כרוח מומחה אשר נעשו בהעונו ולהיחם
 כוחם בימחה הם הכורים על הנפשות הקדושות לך החם אשר יסרנו יה בעולם הזה נחאברו אותו רחם
 ידחמנו והעין לומר הלא אמרתי לך כי טובים הם לנו יסורי השלם הוא תדע כי כן הוא כי הלא לא כהטלנו
 חזר על כחות שומחה הם החטאים עליהם הממלקים אותנו גניהם עשה לנו הוא יתברך שפויסרנו מה על
 ידי עלמו על המלחם שהוא חייבים עליהם ולא כעוונותיו מהם כחות הנעשים ברוחם שכן הם העונו מהם
 המלאכי הבלה הנעשים מהעונות וממלקים גניהם גמל עליו במרק אותם יסורין בעולם הזה כלומר כי הלא
 הוא יתברך חזר רחמן ומסרנו נרחמים מה שאין כן החטאי ועוונותיו גניהם כמדובר . או יאמר בהזכיר
 מלחמם ז"ל במקום אשר שהוא אלו קבלו החבות פירות מעשיהם בעולם הזה מה היה לגיהנם בלוחם הה"ד
 זכור לחכמה כו' עוד ידענו מחז"ל כי אומרו למטן ירבו כו' כימי השמים על הארץ הם שעה חיי החיות
 שבו ה"ק מה כימי שמן השמים לארץ . (יא) ונחל אל העין אמר דוד מה שלא כהטלנו עשה יתברך לנו
 הלא הוא על כי כשימור גבוה שמים על הארץ שבה כל ימי חיי החיות גבר ועלה הסדו יתברך על ידיו הם
 החלטה כי פירות מעשיהם שבהם חל גבה למעלה ונמחלן מהם שלא לחלוה הם וחמרו גבר הוא לעון
 המעשיות כד"ה כי גבר חויב ברכות אהיך גברו יהודה גבר בחייו כי לכל ה' בשנות חיינו נסתלקו פירות
 מעשיהם אשר הם כמות הסד שגולם הכל ה"ק מה שגל ידי כן לא כהטלנו עשה לנו ולא כעוונותיו כו'
 כי היה הסדס עור לנו . (יב) ועוד דבר שני עזרנו והוא כי כרחוק מזה ממעבר הרחוק וכו' והוא עין
 מחז"ל שהשן עולה שס"ד לרמוז שמש"ה ימות השנה שס"ד בלבד שולט להשעין וזלתי יום ה' הוא יום הכסורים
 וידוע כי מה שהשן משעין הוא על ידי העונות והפסעים עלמם שבה נעשים מלאכי הבלה וכן הם המהרחים
 לפני יתברך ומקדמנים ואורה היום מרחקים יתברך מלפניו ידוע כי כל סליחה יום הכסורים זמן המיוחדים
 ומשמלילים הוא צום ולא בליה כעוד כי אין משפט רק צום שמשפט הביעורים הנעשה צום הכסורים
 צום הוא שהוא י"ב שעות שהוא מורחה השמש עד בל השמש וזוה הוא עזר לנו לבלה כהטלנו ולא
 כעוונותיו גמל עליו וזהו כרחוק מזה כו' לומר כי כעוור מה שיש ריחוק בין מזה למעמד שהוא מורחה
 השמש עד זולו שהוא י"ב שעות הרחוק ממנו יתברך אם פשעו מלקמנד עליו שבה י"ב שעות של יום הכסורים
 ועל כן ההלל ממזה שהוא סדר היער שחל"ב גם מערב רחוק ממורה וההרחק הוא על דרך המלח שסר
 האחר על פסוק גם ה' העניו השלחך שהעניו והרחוק הוא יתברך אם קטגור העשה נהטלו של דוד
 והרחיקו כל יקטרג לפני יתברך . (יג) ואשר אמרתי שגבר הסדו על ידיו שהוא פעלה למעלה שומרה
 שעדו קיים להם לעולם למעלה והלא כבר החילום לבניהם לז"ח כרחם אז על צום כו' לומר שרחה יתברך
 כמו שגדסה אז על צום שגויחום מוכס לבניהם ולא לעמם כן הוא יתברך ריחם על ידיו הם החיות כי
 גם הם צום לה' ולא יוכה פירות מעשיהם גם צמה שחלו גניהם כי הם עוד קיימים ונעשים מלחיות הקרן
 קיימה למעלה כלומר ועל כן אמרתי גבר הסדו שגבה ועלה למעלה : (י) או יאמר הם יאמר חים הלא הם
 יתפל חים יהיה מהטלו והם יעשה מזה לא ייכב לו בזה העולם אפילו פירות מעשויו לה אמר אדרבה והסך
 הוא כי לא כהטלנו עשה כו' לומר רלו עמה מה בין עשי מלות שבהן פועל כחות קדושה שרפי קדם לעושה
 עניוהם שבהן עשה כחות מומחה מלאכי הבלה כי הטובה העונות הנמול אשר כחות הטימחה שהוא צורה
 אותה בעלמם לו הוא כי הן כו' שוכריו הממוגנים אותם כד"ה ותמוגנו ציד עושה צעה"ו וציהנם הוא
 מהתנוע על פסוק ד"ל יהיה מליך על עמו עים לברך נהם גניהם שחטו כי כחות העוומחה אשר
 עשה אשר דקרו בו הוא מוליכס עמו לידון על ידם לך הטובה מלות ובורה שרפי קדם גם ששכר מלות כחלי

פִּשְׁעֵינוּ: יי כָּרַח אֵב עַל בְּנֵים רַחֵם יי עַל יְרֵאָיו: יי כִּי הוּא יִדַע יִצְרָנוּ זָכוֹר כִּי עָצַר אֲנַחְנוּ: יי אֲנִישׁ כַּחֲצִיר יָמָיו כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יִצְיִן: יי כִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאִיגָוָה

רוממות אל

עלמא ליכא הלא גדול טובא שמה ששועים פה פעולה הרגית וגשמית משלה להם שבר רוחני עליון שהוא יתרון
 כמן השמים להרץ וזה יאמר לא כחשלונו שאלו עושים אותם ולא כעוונותיו שאלו פועלים אותם שהם כחות
 הטומאה וגומלים לנו דעה שמרעים אותנו עשה לנו . (יא) כי אם כגבוה שמים על הארץ באיכות גבהותם
 על הארץ כן גבר חסדו על ירחיו כי מחילק לנו פעולה בשמית לרוחניות כמן השמים להרץ ששבר מלות הצבירים
 בשמיים משל אומר רוחני בחופן שטוב לנו שלא נקבל שבר פירות מעשיו פה כי שמורים לנו הפירות למעלה
 ונעשים אומר רוחני תחת פירות טובות העולם הזה שהיו טובות גשמיות שהוא כגבוה שמים כמדובר . (טז) או
 יהיה שיעור הכתובים מעין הקודש על פי הקדמתו כי הדמין ומסגפין את האדם בגיהנם הם התנאים
 והעונות שהם המלאכי חלה קטיגורין הנעשים מהם כמדובר . וכאלו אל הענין אחר דוד אל הדלגי נפשו על
 הסורין שעלי כי הלא אם יראה שהוא יתברך מריב ביסרה אותו אז טוב לי כי על ידי כן לא נלח שהוא בעולם
 הנלגי יריב כי אם בעולם הזה בלבד ואלו היה מטיב לי פה פירות מעשי והיה שומר אללו עונם אשמתי לא
 לעולם יטור וישמור אותי כי הלא בחיותו עולם יברני בגיהנם על כן טוב לי לנכותם פה ולהענג בדשן שם .
 (יז) כי אשר אמרתי לא ללגה יריב דעי אפוא מה טוב להתיימר פה מהתיימר שמה כי הלא לא כחשלונו
 ועוונותיו הם המלאכי הנעשים מהם המסגפים את עושיהם את בגיהנם עשה לנו וגמל עליו שפה כמה
 שייסרנו יה בעולם הזה כי הלגנו ה' הוא ויסרנו ברחמים . (יח) ואשר אמרתי לא לעולם יטור שמש ייסיב
 לנו פה ויחילני פירות מעשיו פה סוף סוף נתיימר בעד אשמותינו בחיותו עולם דע לך כי הגה זה טוב לנו
 כי כגבוה איכות שמים על הארץ כך גבר ויתעלה חסדו הוא פירות מעשיו על ירחיו כי תחת טובות העולם
 הארטי יתן לנו טובות שמיים רוחיים . (יט) ולא עוד אלא שעל ידי יסורי העולם הזה כרחוק שיש בין
 מזרח למערב כי זה מתחיל להליר והולך ואור ומתגדל וזה מתחיל להשחק עד יהיה חושך בלילה בעלם כן
 הרחוק ממנו על ידי יסורין את פשענו והוא כי מעת התחיל אדם לפשוע שהם מרדים הלא בדרך עבד יהיה
 הולך ומתפקד עד אין קץ לאפלת רשעו ועתה על ידי יסורין מתחיל לשבץ מהפשע מעט מעט עד קבל היסורין
 מההבה בתשיבה שלמה עד עשות מהפשע זכות ואור נמלא עושים יסורין מהדומה למערב שידמה למזרח והוא
 מאמר רש"ל כי השבץ מההבה זדונות נעשים לו כזכיות . (כ) ועוד טענה אל צארו ית' לישאל היסורין בעולם
 הזה מיסורי גיהנם לכות עון כי הלא כרהם אב על בני רחם ה' כו' והוא כי כרהם אב הוא אצרהם
 ששאל לו הוא יתברך מה היה תפן לבניו גיהנם או מלכיות ויכיר לנו את המלכיות שהוא כי טוב לבצר צרה
 בעולם הזה מחיותו עולם כן רחם ה' על ירחיו שגם הם בניו כד"ל בניו אהם לה' ויבחר לישאל יסורין
 בעולם הזה תחת יסורי גיהנם ודי לנו ויעשה פגמו הוא יתברך כאשר עשה אב צבר ודם לבנים ועם היות כי
 דרך הנשים לרהם יותר על בניו כאלו כאלה סופר מלשטים שהיו מיסר אותם הכחות ויסורין ועם שידה
 על ליססאותו וכחם והביאו את בניו ואמרו ליסור אתם לא יודה ויטרם ישלחו יד בצנו הודה האב והערה לזאת
 נפשו ואין זה כ"ל שהביא לאדם בנו יותר מגופו : (כד) כי הוא ידע יצרנו כו' אחרי אומרנו למעלה כי טוב
 בעיני ה' להנחת ישראל להביא עליהם יסורין בעולם הזה מלמרחק אשמותם בגיהנם ונקן טעם לדבר כמדובר
 למעלה ובבל דבריו היה אומר כרהם כו' רחם ה' כו' והלא יאמר איש כי היסורין הלא ידברו ואין בהם
 דרך רחמים לזה אמר כי הוא ידע יצרנו כי רע ומגה הוא כלומר ועל כן אלמלא היסורין היה יצר סמוך מתגבר
 עליו ומחוללו ומחטיאו ושאל תאמר הלא בלי יסורין אפשר ליתקן והוא כי יבחר ויקרב עלת התגא בהחזיל אדם
 ערכו וצרכו שהוא הולך למקום עפר כמפושט אלגו במקומו כי הולך למקום שנעשה עפר וגם באחר הולך
 ולא אמר ולכן תלך לומר שמיד הוא הולך מתקרב אל העשותו עפר וכן יתן אל לבו שצח מפסד כרוחה
 וכמו שכתבנו שם שאינו אומר על זמן ההזרעה כי אם על מה שאחר שלשה ימים שגבול לכי מסרה כי אז
 נוצר הולך מעין האפירות ותבואת הארץ שאין מלמחת עד שמתעפש הרע זרוע ואם כן גם כי הילך הרע
 יפחיתו הדין והשבון כי אינו נלגה לאדם לא יבצר מהסתכל בשתי אלה לפחות יתן אל לבו ומה בצע ביסורין
 לזה אמר כי הנה ידע הוא יתברך כמה כח יצרנו שמתחילנו עם היות זכור לנו כי עפר אהנו שהוא ולכן אחת
 הולך למקום עפר . (כו) וגם שאינו רחוק כי אם שאנוס כחציר ימיו שהוא מה שרמו התגא באחרו אם הולך
 ולא אמר תלך כמדובר וגם שיהיה לנו זכור שכלין שדה שאינו לך רק אחר שמתעפש הרע ען אנוס אינו נעשה
 רק אחר היות העפה סרוחה שהוא ממרח התגא מאין באת כו' ואומר כי הוא יתברך ידע יצרנו כי מר עם
 היות זכור אלגו מ"ש התגא כי עפר אהנו ושבתו ומטפה סרוחה עכ"ל כח הית"ל ידע ה' כי רב הוא
 להחטיאו הנלגה היסורין : (כז) כי רוח עברה כו' אחרי אומרנו כי טוב לבצר יסורין בעולם הזה ונקן
 טעמים לשבח אחר עתה עוד טעם אחר והוא כי על ידי היותו מדוכה ביסורין עוד לו טובות אחרות ה' כי
 לא יסור לו הרעות במוחו כי אם רוח ה' עוברת עליו ומיד בלי צער כמתדבק ברוח ה' ואינו עוד שלא
 יתברך להתגלגל פעמים אחרות כח"ל כי אפשר שעל ידי יסוריו מירק הכל ויטוה ויעמוד לגורלו לקן הימין וזהו

תהלים קד

רְבוּבֵי בְּתֻלְתֶיךָ יַלְבֵּן בְּגָדֵי רוּחַ : י עֵשֶׂה כְּלִיאָדוֹ רוּחַת קִשְׁרֶתוֹ אִישׁ לְאִשׁ : א יָסַד

רוממות אל

לאחר חלל אשר חלל לקרוע נפוש ונפוש ע"כ והנה חין זה כי אם שהמים העלויים הם הרוחיים כחלמנו
פחדנו זה ענין הכתוב המקרה נמים שהוא כחך היום כפסה לחיות עליוהו הם כל גלגלים הגלגלים
כשולם הגלגלים קורה לחתם נמים הוא המשימה החלמנית כמדובר והנה עדיין יש קושי כי ידעה שלא לפי
כבודו והוא כי הוא כפונתה חסד אשר העשית עולם השפל היתה זו שכינה כניכול כודע כי חסד שהחז
חסד נשאלה לקרוע השמן וכן כמין מורה ולא יודע ה' על הר סיני והאם עמים הם ד' יסודות העולם
שהם עמים צעיר עשיות ונפשות ימים רכינו והם גם כמדבר שהיה מהלך משקם למקום כהרן הלוז ל"א גם
התורה כי הוא יתבדק עם עמים רכינו אל תחמה כי חין הדבר כן שמתם הוא רוכב על עולם השמים עמים
כי חסד שהיה על כנפי רוח שהוא על ארבע מחות שכה שם כנפי רוח שהוא יתבדק עם והמה על השמים
כשם כהויה כנפי כי גם כמחזר וידע ה' על הר סיני חינו על הר מחש כי אם על מרכבת מלאכיו של
סיני כד"ה רכב אליהם כו' ה' גם סיני בקדש . (ד) והראיה כי הוא לא ישתמש גשמיים כי חסיו מלאכיו
ומשחיו הם הרוחיים והם נהגו והיו עשה מלאכיו הרוחיים כו' . (א) או יחמר ה' אליה גדלה כו' והוא כי
הנה ידעה כי טרם עשות ה' אליהם הרן ושמים כל חלל המלימות היה מלא כבודו יתבדק ויתבדק לנפוש כבודו
למעלה לברא שלום העולמות כחלל הנשאר אשר סילוקו יתבדק והנה חין זה כבוד כלפי מעלה שבמקום
התשטמות קדושתו יולאם ועוד דבר שני והוא כי חיוה הדך הלא רוח ה' לברא עולם גשמי והם מלאכים
כדלוחיו מלא כי הוא יתבדק ידעו וישעו וסלקות מהשלים והם כן הוא כפול הכחיה חליה אשר התשטמה
ושכר ושום וכן הם שרשי ידעו על כן על ה' חמר ה' אליה גדלה מחד כלומר המלואם חסד התשטמה
הקדושה כלפי מעלה לא להעדר גדולה ימשכ כי הדרגה ה' אליה גדלה מחד והענין הוא כי הנה הוד והדר
לכמה והוא כי יש הוד ויש הדר הוד יקרא התשטמות הקדושה העלונה והדר הוא בדיקת ההוד שמתבדק
מההוד והלאה שהוא הדר ולא עולמות הוד ומש' והוא כי לא היה ההוד רק עד מקום שהוא עשה ומה שהיה
מן הוא והלאה עד סוף כללות ג' השלמות לא היה הוד ממש כי אם הדר שהוא בדיקות הווא חן ההוד
ואז כנתיחת העולם מה ששעה הוא יתבדק הוא שהעלה וליקף ההדר הוא חיותו הבדיקה עם ההוד ושעה
ששמים התגבשו בלתי דק כעליון והוא הוד והדר לבשה ששעה ששמים לבוש ח' גואל כי זה לבדלת ימשכ
כי עיני יתרון כהדר ששלה ונעקף עם ההוד העליון אך ההוד לא עלה ונתלמזם במקום שהיה בו . (ב) וליך
היה זה שהוד והדר לבש הלא הוא כי הים עושה אור כפלמה שהוא כהדם מתחשף בשלמה שמקרב ומחבר
כל חלקיה אל עמו כך אסף כל התשטמות ההדר חליו אך חמר כך גשה שמים כדועה שהוא כדועה הנפוש
לחג על מי שהתחיה כדועה המשכן שהיה כמסך מגדל בין עולם העליון אל התחתון . עוד יתכן שגל הדבר
השני שהוא כי היה הדעת נוטה כי עולמות התחתונים כדלום המלאכים כזוהן לא עקף מפי חים עד ההשמה
והסבר ושום על כן חמר נוטה שמים כו' והוא מחמזר ז"ל כז"ה כי עד כהן לא נתקפו על כתיבת המלאכים
אלא הם היהו כשני חו כחמישי אך לדברי הכל לא נבראו כדלשון שלא יאמרו מיכלל היה משה כדדומו של
קדוש ונבריהל כלשמו וכו' היה מחדד כחמישיתו לכך לא נבראו כדלשון הה"ד חיו ה' נוטה שמים לבדי
רוקע הרן מחיו חו והנה כדע ע"כ מוצאה חללו במקומו כי להיות השמים צעיר גבול וגם עולם הגלגלים
גם חמר גשמי עם שהוא דן על כן ה' מקום לעלות על לב חים כי המלאכים היו עוסקים בשמים והוא הם
גבול זה כדדומו של רקוע והה כלשמו אך הכדוריות חין בו שיכות גבול כי העיגול משולל קויות היה יתבדק
מחדד כחמישיתו על כן להסר פתחון פה לא כרה יתבדק חת המלאכים עד ויש שני חמר עשות הרן ושמים
מלאך כי כאשר כרה יתבדק שלם המלאכים לא כרה מלאכים עולם כ"א אחרי כתיבה גם עולמות שלמה מהם
וזה יחמר נוטה שמים כדועה התגבולה ויכני בה כי אם ידועה בלבד . (ג) וגם עולם הגלגלים כי חמר נפוש
שמים כדועה הם עולם המלאכים קורה נמים עליוהו הם עולם הגלגלים ושמה חמזר חם כן שהוא ששפיו
התשטמות הודו סילק למעלה כי חינו לפי כבודו היהו במקום גשמי כשולם הגלגלים והשפל כי עמים ששמים
הם והלא חליו שהוא רוכב שמים כד"ה רוכב שמים כעורך שהוא עולם גשמי וכן כהרן כרה סיני כמחזר
וידע ה' על הר סיני ובמשכן וה' הולך לפנייה יומם וכו' אשר מליו כרה הקב"ה חת השלים נחמה שהיה
לו דיעה כחחמזים שהוא עמים רכינו דע לך שחין עמים רכינו ממש חלל מהלך על כנפי רוח שהוא כנפי
מחטת שכינה שם כנפי רוח כי חמזם לא יכב אליהם על החרן ולא על גלגלים כודע כי כמחזר הכתוב
וידע ה' על הר סיני לא על החרן ממש חליה כי אם על מרכבת מלאכיו כמחזר הכתוב רכב אליהם כו'
ה' גם סיני בקדש על כן להיות כי היות עמים רכינו חינו רק להיותו מהלך על כנפי רוח . (ד) על כן חו
עשה מלאכיו הרוחיים כו' אך לא מקודם כי יאמרו שהמלאכים היו כשיעיים כדלוחיו של עולם והוא חס כו'
המהלך כו' עשה מלאכיו כו' שהוא עשה מלאכיו הרוחיים לפרוח ולשקף בשלמותו ושמה חמזר חם הם מלאכיו
מרכבתו ומשוריו לפניו אך ישלח אלה ויהיו ויעדו ומרכבתו ל"א גם שם חמזר חמזר חמזר חמזר חמזר
רוחית הם חמזריו עמו וליך הוא כי הנה הם חם ליהם כנחלה שהשלהבה עולה ומתשטמות והאם נשאר
במקומו כן המה כלם הוואש שיקרע למעלה וכן לוחש ומתשפט מהם משתלה פה לשלמותו כי כן כל דבר
רוחני

אֶרֶץ עַל מְכוּנֶיהָ בַּל תִּמוּט עוֹלָם וְעַד : ו הַחֹמֹם כְּלָבוּשׁ כְּפִיתוֹ עַל הַרִים יַעֲמְדוּ
 מַיִם : י מִן גְּעַרְתֶּךָ יִנְסֹכֵן כִּן קוֹל רַעְמָה יַחְפוּזֵן : ה יַעֲלוּ הַרִים יִרְדּוּ בְּקַעֲוֹת אֵל
 מְקוֹם זֶה יִסְדֹּת לָהֶם : ט גְּבוּל שְׁמֵת בַּל יַעֲבֹרוּן בַּל יִשְׁבֹּנוּ לְכַפֹּת הָאֶרֶץ : י הַמְשִׁיחַ
 מַעֲיָנִים בְּנַחְלִים בֵּין הַרִים יִהְלֹכוּן : יא יִשְׁקוּ כָּל חִיתוֹ עֲדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאֵם :
 יב עֲלִיתֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁבֹּנוּ מִיָּן גְּפָאִים יִהְיוּ קוֹל : יג מִשְׁקָה הַרִים מְעֲלוֹתָיו

רוממות אל

רוחני ההלך לזולת מקומו מינה עיקר טורח מלאותו שם כמודע ליושבים חן : (ה) יסר ארץ כו' אחרי אומרו
 עיני בריאת העולם שלא עלרו הנפש מלברא יתבדק אותו בה לטק גס קופי אחר הטובל בעיני הכריזה והוא
 כי הלא יפלא חן ברא הוא יתבדק עולם מסופק הקיום כי הלא גם יכשירו הדורות מעשיהם יתקיימו ואם
 לאו יבטלו כי בשביל המורה שנקראה ראשית ברא הקב"ה את העולם אך תשובת הדבר הוא כי על כן עשה
 הוא יתבדק שכל דור לא יחסרון שלבים לדיקוס שבהם הארץ עומדת וזהו מאמר שלמה בהכמתו דור הולך
 ודור בא והארץ לעולם עומדת וזה יאמר פה יסד ארץ על מכוניה כל תמוט כו' כי יסדה על מכוניה שבה
 שלמים לדיקוס שכל דור ודור ועל ידי כן כל תמוט עולם ועד : (ו) הרום כלבוש כו' הנה אמרו רז"ל
 על פסוק יקוו המים כי מאז ברא הקב"ה את העולם הכינים למה עשיתו לעשות בהם שהוא מה שהצוף שלישו
 של עולם בדור אנוש והמשפט עשה בהם בדור המבול וזהו יקוו המים יקוו לי המים למה שאני עשיתי לעשות
 בהם וכן אמרו שעל כן העמידים מאז גבוהים מארץ שיהיו מוכנים לישפך על הארץ כי אלהים עשה שיאלו
 מלפניו וכן אמרו על פסוק זה כי גם התנה הקב"ה עם הים שיקרע לישפך אל ינקס מהמזרים . וזהו הנה
 אל ביאר הכתובים והוא כי אחר אמרו חן הוא יתבדק יסד ארץ על מכוניה בחזון שכל תמוט כו' כל הנה
 פעולתו בשלה הלילה ומכוניה כתבנו שבהם הלדיקוס שכל דור ודור ששת עליהם חבל ראה . והנה יוכל אדם
 לדבר ולומר כי הלא נגד עינינו מה שהחול לעשות בדור אנוש ובדור המבול כמעט שנתמוטט העולם כלו לזה
 אמר דע כי קן אחת כי מאז יסד ארץ הקע הארץ על המים שהוא בלא כדרך מצע שהוא תוסס כלבוס כסיתו
 בארץ שרקע עליו ועשה כן כמתרה והוא שבהם יעברו לזונו יתבדק יוה הדבר אל הטבע בחזון יתחד שעל
 הרים עם היוהם גבוהים יעמדו מוס כחבר היה בדור אנוש שהצופו שלישו של עולם שהיו בו הרים וגם במבול
 שנאמר ויכוסו היםים . (ז) וגם התנה הוא יתבדק קריעת ים סוף להורות גדולתו יתבדק וזהו מן גערתך וינסון
 כמה ד"ל הים ראה וינס והוא על ידי גערה כמד"ל ויגדע בים סוף ויתרז והארך כך לשבז האומד על המזרים
 מקול רעמך יחפוז זה הוא מה שהתנה מאז להורות גדולתו יתבדק על ידי המים . (ח) חן זה לא ראה
 יתבדק שיהמיד כי אם שמה שעלו הרים בדור אנוש עשה שירדו בקעות ויתן להם גבול אל מקום זה יסדה להם
 הוא כמו שאמרו רז"ל על פסוק עד פה תבא כו' עד פה תבא כי שם היה מאז הגבול אשר שם לים הוא
 יתבדק אחרי הוצף שלים העולם בחזון בלא היה העיני חן הפעם ההוא . (ט) כי מאז גבול שמה כל יעברון
 כאשר עברו בדור אנוש וכן כל יבובון לכסות הארץ כאשר בדור המבול כי מאז יסד יתבדק ארץ על מכוניה
 כל תמוט עולם ועד : (י) המשלח מועינים בנחלים כו' אמר הנה עוד ראייה על השגחתך הפרטית על כל
 יצורי עולם חן גם לגלי האבות כי הלא חסת האפילו על בריות קלות התועלת ואין זה רק להיותם מעשה
 ידך והשגחתך טיקרני הרים האבות כי בני כוים כי הלא חן לדיך לומר שחלה מעינים במקומות נאותים לשוב
 עור כי אם בנחלים הזרים בין הרים שצויהם מקום נר ולא יגורו בהם רק חיות הגדה שם יהלכו מעינים .
 (יא) ומה בנע אם לא שיבכו כל חיותו כדי מושיל וכדי שישברו פרחים תושבי המדברות אמאם
 ולמשן יתגלה לפרחים ויפני מדברות מקום המים שזון הרים וילכו שמה לצבור אמאם מה אהה עושה ומסין
 להם (יב) שעליהם הוא על המעינים עוף השמים ישכון ושיגדלו שם ערבות וכסדי עשאים למשן בין עפאים
 ותנו קול עופות השמים הנזכ' למשן ימשכו הפרחים אחר הצבת הקול ויגיעו עד מקום המים לצבור אמאם
 וישוער הכבוז כדי שישברו וכי עליהם כו' יתנו קול : (יג) משקה הרים כו' ראה כמה עשה צבור
 האדם כי הלא משקה הרים החומרים ועכורים מעלותיו של מעלה ממים עליונים כדעת רז"ל וכן אחת בלא
 יחסר מהם צדקהם כמו שאמרו רז"ל בצרפשות רבה שמויעתם בלבד ימסיר ולא יחסר למעלה כמה ד"ל כי יגדע
 גפני מים וזהו מפני מעשיך הוא ועתה תשבע הארץ . (יד) עם כל זה יקשה שיטעה כל החרדה הזאת להיות
 מלמדת הניח לבהמה ועשב לעבודת האדם שיש מיני הנאות שעשבים שעולים בלי זריעה עם הניח הבהמה כמו
 שאמר בן סירא הלאו מעלה עשבים מן הארץ בהם דוקה עובש את המרקחה כו' חן הוא כל המבון להוציא
 להם כו' הלא שעל פי דרכו נהגים כלם . (טו) ומה שעשיתו עיקר מזה ולא מתבוננת הכרם ומהראוי היה
 לומר להוציא להם ויין מן הארץ הונו דומה כי הלא ויין יבמת לנב כו' ולא שיעד לנב אנוש חן ולהם יסעד
 לכן ממנו עשיתי עיקר . (טז) וכן מה ששבעו עמי ה' מעלותיו שם חן עם אדם רק (יז) אשר שם בלא
 נפרים יקנו ומה בנע באלו אם כל שהוא אגב מה שאמרנו להוציא להם כו' . (יג) או משקה הרים מעלותיו
 העלונים ולמה יעשה כן והלא מפני מעשיך היה ראוי תשבע הארץ ממשעות ונהרות כארץ מזרים ואמרו רז"ל

תהלים קד

כפרי מגישך תשבע הארץ: יי סמטתך תציר לבהמתך ועשב לעבודת האדם להוציא
 להם מן הארץ: יי וזון וטמא לבב אגוש להקדיל פנים שימון וקדם לבב אגוש
 יסגד: יי וישבעו עצי יי ארצו לבנות אישר נאמן: יי אישר ישם צפירים יתגנו חסידה
 כרושים ביה: יי הרים הנבחרים לעלים סלעים מחסה לשוננים: יי עשה ירח
 רמאעלים ישמש ידע מבואי: יי תישת חשך וידע לילה בו תרמש כל חיתו יער:
 יי הכפירים שאגים לטרף ולבקש כאל אכלם: יי תזרח השמש יאספון ואל
 סעוניהם ירצפון: יי יצא אדם להגלו ולעבודתו עדי ערב: יי מה רבו מגישך יי
 כלם בהקמת גישת מלאה הארץ הגנה: יי זה הים גדול ורחב ידים ישם רמש
 ואין מספר חיות קטנות עם גדולות: יי ישם אגיות יתלכון ליתן זה יצרה לשתק בו:
 יי כלם ארץ ישברון לתת אכלם בעתו: יי תתן להם ילקטון תפתח ידך וישבעון

רוסמות אל

בני טעום או כדי שיהיו טעום למרום או על משהו מקומות עלמים וכו' הפעמים יאמר מה וישעור הכוזבים
 כוונתו יתבאר להיות חסדקה הרים על כן הוא מעלומו של מלה כי הלא הם לא בשלל הרים רק על מילוח
 החרן חסרי מעשך הפטע החרן (יד) כך הוא להיות בחרים המכר מלוחם כי' וגם עוד טעם שני והוא
 להיותם עם להם מן החרן חתי חומר ללחם הלא להוציא ה' להם מן החרן שהוא שני ידי היות החרן סתם
 מלמלה מלין עם חרם טעום למרום ועל ידי כן נוסף להוציא ה' להם מן החרן מה שאין כן החרן סתם
 החרן סתם מלמלה חלוק חרמים כי הו' טעום בנהרות ויחורשים או ה' אל על לא יקדחוהו ולא יצית להם
 להם מן החרן כי גם מימי הנרות בידו יתבאר מה ויחמרו ויין ישמח כו' בנפיקס . (יג) או יאמר החרם
 כי הוא יתבאר חסדקה הרים מעלומו העלומו ומו יתן והוא מועיל שיהי פחה בר חלקן שהלוחם מחלל מוכן
 להדם כאשר נכעני חיים והחרמו שמפרי מעשך הוא פרי הממד הפטע החרן על עבודה החרם ונשמה .
 (יד) כך לא כן רק מלוחם החרן לבחמה ועשב חמר הוא חרך לעבודת האדם שחרך שהחרם יעבוד שיסחה
 ישרד החרמו וירענה להוציא להם מן החרן ולמה יערע האדם מן הבהמה שובן מוציא מלוחם חרמו יתבאר .
 (טו) וגם שכל היין עם שחלה ו' שחרך גישה וחומר ופליטה ודרכיה על זה החרמתי כי גם שפחמה החרים
 בחרמה וקדום והגדלה גם חרמים וזהו לבב חוטם כוללו שתי לבנות הטעם אל חרמים ולא חרמים הנה חוטמו
 הוא שפחמה בלבד כך ולהם לבב חוטם יסעד . (טז) כך להם נקמה קריבה חרמה וזהו כי הלא כל חרמו לבנות
 מלוחם חוטמו מבטע הוא יתבאר והנה מהחרמו יסכעו עני ה' לבדם בענין חרמנה מינים שכוללם שבהחרמתי
 בקרה הם ה' כולם ו'ל פרי עץ הדר זה הקב"ה כמות חרמים זה הכולל כו' כך חרמו לבנות חמד טעם חמר
 עם לחרים כו' (יז) הרים הנבחרים מכוללי החרם זריעה ולמה החרמה רק מושב עליהם וכן בלשים מחסה
 לפסחים מה בנה . (יח) וכן הנה עשה וזה למועדים לקדם חרמים ולקבוע מועדים ולא להודיע חרמו עם ויחיו
 לילה כי הלא טעם ידע מנולו ולא יסנה כוחם שלפעמים ולא מיד ולפעמים חרמי טעם ולפעמים בחמי החרם
 ולפעמים לה ידחה ולא ינאח . או שער הכתוב על שמה וידה לא חשלה כי החרמי מיהיה יתח למועדים ושמה
 לכתול בין הרים וכן החרם כי ידע מנולו . או יכלול חמורו שידע מנולו ויש עם בלוקן ישלם בהדרגתו
 סבטי כסם ה' ימים ויודע בו זמן החביב וקון וחוקף כי על כן להטוות יהיה עבור טעם . (כ) כך חשלה
 למה חנה חרך וישי נח לילה בני החרך וזהו וישי לילה כך הוא למשן בו בחרך חרמים כל חרמו יעד כי לא
 ידמושו רק בחרך בחרמים מכן חרם הנה שכל זה עשה פעולמו בעבור הגענו חיים . (כא) וגם אז הכפירים
 שחיים למרן ולקדם מהל חלום וישע בחרך שחו עיקר עינתם שאין כולם שפחמה בחרך חרמים כל חרמו
 יעד מהיות עובד לכפירים חרם . (כב) וכאשר חרמה השמש כבר נעשו ויחספון ויעתו ואל מעונותם ירמון
 הנה שכלי עול חמון הוא יתבאר בל"ה . (כג) ולמה יערע האדם כי יעו חרם לפעול ולפעולו עדי ערב עד
 יחיה חמון האדם כוח הוא הגענו חיי חמון . (כד) ואין לומר כי לחרום בריות רבים חרמה עליהם ויחר
 מהחרם כי הלא בחיות שמה רבו מעשך ה' הלא יערעו מהחרם כי הלא כלם בחמה שמים בני פעולה או
 בחמה בחמור רחמן שוקרה חממה כחמור חרמים ירמולמו ברחמיה ברה בחוכמה ברה הלא שום עם היתה
 מחמולת חרמן חמה שכבר היה קניען בכה חמה מנחה ברחמון כוודע כלומר מה שאין כן האדם הלא נעשה
 שחלו עד לבחור עשרו ונבלחו בחיים ונפחה בו נשמה ולמה יערע מהצנלי חיים . (כה) ועוד היתה שחביב
 היה למרן כי הלא זה הים גדול ורחב ידים מה בנה בו כי הלא עם רחם ואין חסד כו' . (כו) ומה בנה
 סבול חם לא חמה שם חיות ויכולון לקרר דרכם מניכמה וגם ליתן זה יתח לשתק בו חתמו לנדוקים
 נחלה כי כל חישלה הים חישלה חרם שיהלכו בו חיות ולפחמה גלייתן . (כו) ויחס כן חשלה למה כלם
 ברחמו עם ויבשה חרך יתבאר לתת חלום בעתו . (כז) ולמה חקן להם ילקטון מה שאין כן בחרם

כאמור

טוב: כש תפתיר פניך יבהלון תיפך רוחם יגעו ואל עפרם ישובון: ל תשלח רוחך
 יבראון ותחדש פני אדמה: לא יהי כבוד יי לעולם ישמח יי במעשיו: לב הפכים
 לארץ ותצעד יגע בהרים ויגענו: לג אשירה ליי בחיי אומרה לאלהי בעודי:
 לד יערב עליו שיתי אנכי אשמח ביי: לה יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם

רוטמות אל

כאומר שיש אדם לפעלו כו'. (בט) משיב צרות הקדש ואומר דוד המלך עליו השלום תכחיר פניך כו'
 לומר אין זה רק למען ישבו הליך מאשמוהם כי כאשר תכחיר פניך והעצר את השמים יבהלון וה'
 חוסף רוחם גם ויקנו צינה לומר כי יגעו ואל עפרם ישובון על הארץ בהצפה ותהווים אז
 (ל) ששלה ברוך הטוב יבראון ו' כאשר עתה רואים בעיניהם הסתר פנים ממוזגם כשנת צלורת ויוזא שהרי
 יראו המות בעיניהם וכפזום ואל על יקראו ואל תהיה ידועה הברכה פניה חדשה ומחדש פני אדמה. ו' הוא
 כענין מאמרו ז"ל מעולם לא ראיתי ארי סבל וכי קץ ובעול הטוי והם מתפרכים שלא בלעז אלא אני הוא
 שהפאתי וקפחתי מוונתי. (בו) או יאמר כלם הליך כו' על בני האדם לומר מי יתן שכאשר כלם הליך ישברון
 כבעלי חיים הגו' לתת הכלם בעתו. (בח) מיד תתן להם ילקוון כמון במדבר שלא יא אדם לפעול לטרף ביתו
 שהוא שלא יצטרכו להוציא ימיהם לאחז לפעלו עדי ערב ובעול מדברי תורה וקנות שלמותו כי לא יתנה תורה
 אלא לאוכלי המן ועל ידי הוציא כל ימיהם בהורה יקדם כרבי אחאי בר יאשיה שהיה כתי עד שעה אחת קודם
 שהיית המתיים וזה כי אמרו רבותינו ז"ל כשאדם חי נפשו פקודה ביד קונו מה נהונה באוצר עוד אמרו ר"ל כי
 בבלוק הדקי מרחין לו טוב המחוקק והל ועל ידי כן נפשו שבעה וס' שמים כמפורש אללנו שופשם התחבה
 להיות לשבעה זנות שבעה בהורה וגומס עקשה על ע"ה הטוב שרואים המאוס שפגע הם ימים ולא מהים
 ממש כרבי אחאי וכוזא בו ובשלת מאמרים אלו נבא אל הענין אמר מי יתן והיינו מאוכלי המן שהתן להם
 ילקוון ע"ה כן הוציא כל ימיו בהורה ומזת באופן שכאשר יבא זמן ששפתה ידך לשלל העפע לאוצר שבהיים
 פקודה בידך ותפתה להוציא מידך שהוא בעת למות אז הטוב שאתה היית מראה להם שישבעו טוב שיהיה
 להם שיהיו ימים עד שעה ח' קודם שהיית המתיים כמאמר רבי אחאי בר יאשיה. (בט) שלא יאריך הענין כאשר
 הוא רק לשעה קלה תכחיר פניך יבהלון חוסף רוחם יגעו ואל עפרם ישובון לטהר זוהמת נפש. (ל) ומיד
 ששלה רוחך יבראון בהחיה ויהיה ג"כ טוב לעולם כיוחדש פני אדמה מעכירות שקחה בחטא אדם הראשון.
 (לא) ונראה גדול מכל האמור שהוא על דבר כבודו יתברך שיהי אדמה ה' לעולם ולא שיהיה כבודו כבודו כענין
 ב"ה ולא כן בהחבר בעמות ויהודו יהי כבודו בבית שני ולא כן בהחברן בבית רק מעשה יהי כבוד ה' לעולם
 כמעשה בשלישי וגם תועלת אחר שהוא כי תמיד ישמח ה' במעשיו ולא יתעצב ככיכול בני וצוי בשופשם בו
 מישראל ובמהריצים בה' מהגוים. (לב) ואל גם הארץ תודרך כי מה שעתה אתה המביט לארץ כמ"ש ז"ל
 שעי' הביטו יתברך בע"ה שבהרץ הארץ כושפת ואלו היה האמור היתה קדושה בעולם והיתה מיד נעשרת
 מהיות גלוים בהרץ נמצא שעל ידי האמור מה שעתה הוא יתברך המביט לארץ ותערעז מההבנה בלבד כי רחוק
 ממנה ע"י העומתה שעל כן תרעם אז יגע בהרים כי זמנם חברה שכנינו על הארץ אחר הדש פני אדמה
 מעכירות בו יתברך תהייה חסר לנזע בהרים ובמה יודע כי כן יהיה הלא הוא כי ויעשו ככשר היה צויתי
 כי ורס סווי עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' בשם. (לג) והנה זה אמרתי על הכלל כי לא על עצמי אני
 דורש כי על עצמי מעתה טעמתי מאחך מעין זה כי הלא אשריה לה' בשביל חיי שההייתי תחת היותי עקוד
 להיות נפל ולא על שאקנה טוב הע"ה בלבד כ"א גם על זמן שאני פה יש לי בו ריוח גדול וזהו אמרה לאלהי
 שיהי צמה שאנכי אשמה בה' כי עויתי משיח עמו אני מתעדרן ובמה בו יתברך ואין זה רק שמהעריבות שיערב
 עליו שיהי נפשי מרגשת וקניית שמהה בקרבי. או יאמר הנה יערב עליו שיהי יותר משיח כוד שרפי קדש כי
 הם עוים באימה ואומרים ציריה ואנכי אשמה בה' הרי שיותר הוא קרוב אלי מהם עד גדר שפשי אלהה
 ושמהה בו יתברך מדבקותי בו כי חלקי ה' אמרה נפשי. (לד) והנה זה אמרתי על הכלל כי לא על עצמי אני
 הפלתי צפי יודע אני שהוא מקובל שהוא יתברך ערבו לו דבריו ומסדר הדברים בפיו וזה יאמר מאשר יערב
 עליו שיהי שניכר ששגורה בפיו רחיה שאנכי אשמה בה' שיקובל שיהי. או יאמר לא בלבד יגיע טובה אל הנפש
 כ"א גם אל החומר כי אשריה לה' בשביל חיי בנתן לי בעוה"ז ולא הייתי נפל כי הלא אמרתי לני שצמון מועט
 הוא ימי שנותנו שבעים שנה אגיע לגדר יקרא אלהי וזהו אמרה למתיים אלהי בזמן עוודי ולא שלא יקרא
 אלהי עד אחרי מותי ולא בלבד לנפש כ"א גם לחומר כי צמה שיערב עליו שיהי הוא שיהי שפחותי החומריים
 חדשה כי גם אנכי הגוף אשמה בה'. או יאמר הלא שאלתי מהת ה' ימנה יהישה מעשהו להחיות מהים
 ששלה רוחו ובראון שיהיה פני אדמה אמר הנה תשובת שאלתי היא כי על עצמי יערב לו שיהי לעשות שאלתי
 וזהו יערב עליו שיהי יחדש על עצמי והוא כי לא יקרני עצבון המות כ"א אנכי אשמה בה' והוא כי דוד מלך
 ישראל חי וקיים. (לה) אך על הכלל אי אפשר כעת רק עד יתמו השמים מן הארץ שיתמרוקן פה בארץ
 בהצפה ליצלה ולא למהר מותם באופן יהא המירוק בגיהנם ואחרי כן ורשעים עוד חיים כי יתן לנו לב שבר
 ולא

תהלים קד קה

בְּרָבִי נִפְשֵׁי אֶת יי הַלְלוּתָהּ :

קה " הוֹדוּ לַיהוָה כִּי הָרְאוּ בְשָׁמַיִם הַדְרֹשִׁים בְּעֵינֵיהֶם לְעֵדוּתָיו : " שִׁירוֹ רוּ וְזָמְרוּ לוֹ שִׁירוּ
בְּכָל נֶפְלְאוֹתָיו : הַהִתְלַלּוּ בַּיָּם קִדְשׁוֹ יִשְׁמַח לִבְכִּיבְשׁוֹ יי : ר דְרֹשׁוּ יי
וַעֲזוּ בַקִּישׁ פָּנָיו חֲסִיד : " וְזָכְרוּ נֶפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר גִּישָׁה כִּפְתּוֹ וּמִשְׁפָּחָיו פִּי : י זָבַע
אֲבָרָתָם עֲבָרוּ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו : י הוּא יי אֲהַבְנוּ בְּכָל הָאָרֶץ מִשְׁפָּחָיו : " זָכַר

רוסמות אל

ולא נחמה וכל עמי רשתה ומשפטו ברכי נפשי את ה' מלא בלדכע ואמיתו כי משה יש לי מן המוש העמיד
בהמלה השם נד' פסווחיו אך אחס לה קן ולכן הללו יה הוא הוי השם אשר הוא עמיד לנעם משמלק בעת
הקן פי עדיין חון לכם בחיות השם שלם :

קה (א) הודו לה' כו' . אמר הנה אחס בני ישראל הודו לה' כי אחס לנדכס הראויים להודות לו יתבדק

וחל חרטו הדבר חולמים רבים פן יאמרו סימחהם לכולו שבו הזמן כי אם בלבד קראו
פשו ופחל תאמרו הלא טוב להרעות חולמים כי כל חולד ויכח על ליה פועלה ומשולחו בלחץ של יד
חולמים רבים ידשו עלולו יתבדק ונס מלבראל חון עורך כי חון עם ידשו פשולחו כחיו חון החיון לה
חולמים כ"ח הודיש בעמים עלולתו כי הלוחי ע"י הודעה ושיכנסו הדברים בלחיים ולא על ידי חולמים .
או יאמר קודם אמרי שחירו לה' הוי חומר של יעה על רוחכס שיש לו יתבדק להחוק לכם כופה על שחירו
לו כי הדרגה על שחוקה אחס שחוכרו שמו בלבד אחס לריכס להודות לו וזה הודו לה' על שחירלו בשמו
וזה מכס לה' אך בעמים הל הקראו פן יקלו ככטורו בחמור כי הוא חלחמו וסעו מעובדים להם אך
הודיש עלולתו של ידס יכירו וייראו . עוד יתקן בשום לב אל חמורו בשמו ולא חמרה שמו וזה הודו לה' לה
על כחמה הועלת המנחך לכם ממנו רק על בחינה שמו יתבדק וזה חמורו בשמו כחמור בשביל שוי שיהי
ב"ח בעבור לה קן העמים כי לא יוכלו זחל ולא יהללוהו רק על עלולתו כי הוא יתבדק טוב וחמיס לכל
וזה הודיש כו' כי על ידי הודעה עלולתו להם יודו לו : (ב) שירו לו כו' הנה על ימי הסורים אמרו
רז"ל שאין חולמים הלא עם שחירנה גאלה שלמה ממוס לחיים מסוס דמלה קריחה לו היא הלילה שיהי
פרסוס הוא על דרך של יאמר שיהי לו זמרו לו כי זיכה וחמה לו חמש כמה פחיתו בכל עלולתו שחית
כסוכן הים הלל . או יאמר שיהי טובה לעמו ישראל כי יש מולחים ויחסי שחירות וחמירות ויש בשחית חמרה
יעשו כ"ח שחירו יהיה לו וזה חמורו יהי' לו שיהיו שחירות וחמירות כמה שהוא שנה לו יתבדק ולא בדברי
חיל וזה שחירו יהיה בכל נפלאותו בלחון כי גס בעמות שחחסקו בשחיה או שחירות וחמירות יהיה לכם קוש
ולא בדברי חיל וזה כי אחס קדש לה' . (ג) כי הלא חוכלו להחלל בשם קדשו כי החללו להיות כנס סס
קדשו כי סס ה' נקרה עליוס וגם כעטה חולכס מוספשו טובה עם שכך בדריכס הל החובו כי הנה יכח זמן
שימחה לב מבקשי ה' . או משין זה כי ע"י מה שחוללי חפי' זמן שחורכס וחמורכס ושיחכס בקרובה ע"י
קן החללו בשם קדשו והוא כי הלא חון ספה שדריכס גמורים אחס ולכן אחס נקרהים בשם ה' כחמרה ר'
שחולל סס חמיו בלשם נקראו שחולל וגם שיטבו שחיותיו ושחל חלוי ע"י היות לנו נד רוגו ויחורין חילי נקין
לומר סס ה' כנס ושחל חמורו אך הלא עלמנו בכך כפרוס והדחה יורחל לו החובו כי הוא למען על
ידי קן ישחל לב מבקשי ה' הם החחוליים להיות דריכס מבקשים את ה' סיקרה שמו עליהם כי על ידי מה
שחחללו שס קדשו ישחל לבס ויודרו עטודה ה' בשמעס גדולה שגנה זו . או יאמר כי הנה יש חוכיס לשחי
שחמות אך לה רכיס יהיה להם קן וזה יאמר החללו להיות לכם שס קדשו הוא שס מדה רחמיס כי הלא
יוכל להשחל ולהחלל מי שבו שס קדשו שגס כעה יושפע מוס החמיה שחל יכנר כי ישחל לב חמר הם
מבקשי ה' שהוא שסס מבקשים רחמים וחון אחס כעה ובכן עלחי הוא אל הדרשו מוח ה' רחמים שפטיס .
(ד) כ"ח דרשו ה' ועשו שהוא כסחוק רחמים ועשו דין כי אשחי מי שיש לו מקרה יסוכין בשולם הוא כי לא
יחה מלכעס כחמר לו רוב טוב וגם שיטבו שחיותיו ושחל חלוי ע"י היות לנו נד רוגו ויחורין חילי נקין
שחמור אך חוהבו לה יחכב לזה חמר זחל עשו כקשו ממנו יתבדק יחר פניו חמוד לכם כענין קבלה שפלוחכס
ויפולח שירחה כי חור כנס הוא כי זחל היתה נחמה ר' חנינה קן דוסה בעניו כי קרוב חלוי הוה יתבדק בכל
קראו חלוי והוא מחמרו על ומשחרי ינחלוי : (ה) זכרו נפלאותיו כו' הלא חמרו כי חון לכם לעשות
עיקר מהשח"ל כי כל השוכר העמיד לכם הוא ולמה חעשו עיקר מטובות השח"ל כי הלא זכרו נפלאותיו חמר
ששה הוא יתבדק מוספיו להכות השחחמו וגדולתו וגם משפטי פיו שיהי הוא יתבדק בחמיס חומר שלה עמי
כו' וזה חוקן מלחל חני מניה מכה פלחית וכן בכל מכה ומוכה ככל חיונה מסוי הוא ששה וחון קך השגחה
גדולה מו וזה חמורו משפטי פיו . (ו) וזהה זה הורחה כי זרע ככרסם עברו חון ומשחל לו עשו כי אם
בלבד בני יעקב כחירו כחח"ל כי ביעקב יקרה קך זרע ביעקב ולא כל יחק שהוא ביעקב . (ז) ולא חמורו חס
חראו חמיות טובי כוככיס מולחים בעוה"ו וזהה בלרות כי הוא ה' חלחמו פחור יהיה גלי לכל כחמר יסיו
בכל הלחן משפטי שהוא לעמוד כי יעשה משפט בכל העומס שכל הלחן וקן חלחמו ויחם ויהד חלחמו עלמו

לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבַר צְוֶה לְאַלְפֵי דוֹר : = אֲשֶׁר פָּרַת אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁבַּעְתּוּ לְיִשְׁחָק :
 וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם : יא לְאָמֹר לְךָ אֵתָּן אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן
 חֶבְל נַחֲלֹתְכֶם : יב בְּהַיּוֹתֶם מִתִּי מִסַּפֵּר כְּמַעֲט וַגְּרִים בָּהּ : יג וַיִּתְּהַלְכוּ כְּגֹי אֵל גֹּי
 כְּמַמְלָכָה אֵל עַם אַחֵר : יד לֹא הִנִּיחַ אֲדָם לְיִשְׁחָק וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מַלְאָכִים : טו אֵר הַתְּעַזּוּ

רוטמות אל

בלבד וזהו הוא ה' כו' בכל הארץ משפטיו : (ה) זכר לעולם כו' הראיה כי ישראל עיקר העולם כי לבני יעקב בחיוריו המזכר זכר לעולם נביתו שהוא לקיים העולם שהלמד' הוא למ"ד בעשור ומה זכר הלא הוא דבר אזה לאלף דור זו תורה שלא היה עמידה עולם האלף חזר האלף דור וזכר אותה הוא יתבדק שהקדימה התקד"ד דמות קודם כדי לתת לבני יעקב לקיים עולם הזה כי ע"י בני יעקב בחיוריו נתקיים העולם : (ט) אשר ברת כו' אמר רלו עמה מה רב השפוט בני יעקב אשר בני כר' ה' כי הלא אשר כרת את אברהם ונבטעו לחת לורעו את הארץ לא לשמעאל כוון כ"א ליתחן וזהו אשר כרת וגם נבטעו ליתחן. (י) ויתחן העמידה ליעקב לכל יהיה עשו בכלל הנבטעה היה וירש את הארץ והוא כי אמר יתחן ליעקב ויתן לך את כרת אברהם לך ולזרעך חזק כו' וזהו ויעמידה ליעקב כי יתחן העמידה ליעקב ולא כדרך משפט כ"א לתחן כי עם היות כי גם עשו אחיו היה מאב ואם לא ירש עמו והנה זה היה ע"י יתחן שהעמידה ליעקב שהוא גם שנבטעו יעקב שאין כשרים שזו היא נבטעה חק אך אמר יעקב נקרא ישראל אז היה לו לבנות עולם כי אז נבית עולם כרת לו הוא יתבדק ממש והוא כי בחמרו יתבדק לא יעקב יאמר עוד שמך כו' אמר לו את הארץ אשר נתתי לאברהם וליתחן לך אהנה ולזרעך אחריך אתן לא הארץ והוא לרמוז כי בזמן הקרא הלא ישראל על בניו שהוא נבטעו עושים רעונו של מקום אז לא יתעמדו ליפסק מהם ירשתי הארץ כ"א היה נבית עולם. (יא) ושמח חמור כמה יוכר כי נבית עולם שם לו בני הפסק הלא הוא בחמרו הארץ אשר נתתי לאברהם וליתחן למה הזכיר את שניהם ולא אמר את אברהם כי גם נבטעה אותה ליתחן יתחן אותה אמר אברהם בחמרו והקמתי את הנבטעה אשר נבטעתי לאברהם חזק בנבטעה יתחן יורה כי גם בדיון יורה כי הזכיר את יתחן הוא רמז דין כוודע ואמר כי גם על נבטעה יתחן נבטעה לו וזה מאמרנו שבסוף הלזה בחמרו לחמר לך חזק כו' לומר כמה נודע כי לישראל היה נבית עולם הלא הוא כי הנה כדי לחמר הוא יתבדק לך חזק את ארץ כנען חמר לו חבל נחלתכם של שניהם את אברהם ויתחן חמר לו וזהו כי למה זה לא לרמוז ישראל גם על נבטעה יתחן שהוא בדיון כוודע : (ט) אא יאמר אשר כרת כו' והוא כי למה זה עשה ה' ככה לבחתי השבע ליתחן כמו לאברהם כ"א שאמר לו והקמתי את הנבטעה אשר נבטעתי לאברהם חזק משה"כ ליעקב שלא חמר לו והקמתי את הנבטעה אשר נבטעתי כו' אך הוא כי הנה ידענו כי חסד לאברהם ופחד ליתחן ורחמים ליעקב והיו ספק כי כל מה שמוקן הוא יתבדק ומייתם המהמה לחמד מהם הוא על פי מדתו על דה חסד לאברהם ועל דה הדין ליתחן ועל דה רחמים ליעקב והנה ידוע כי הוא יתבדק הדין חסד ורחמים לישראל הוא ולא דין על פי נבטעה לאברהם על פי מדתו ובה לתת ליתחן חמר לו חתי משהם הגמינה לך תהיה על פי מדתך ולא ידוע לה לישראל שהוא נבטעו בדם יעקב כ"א נבטעה לדיקים ומורים נקראים ישראל על כן לא נבטע ליתחן בזמן כ"א והקמתי את הנבטעה אשר נבטעתי לאברהם שהוא על דה חסד וזהו אשר כרת את אברהם ונבטעו של אברהם ליתחן. (י) ומה הכוונה בזה שחלה הדבר בחנניהם הלא הוא כי ויעמידה ליעקב לחוק מהנה אברהם משה"כ חס לא היה משהם לאברהם וזה חמר לחוק כלומר בני טעם ודין נבטעה משהם ליעקב אך לישראל שהוא נבטעה לדיקים הנקראים ישראל בין כך ובין כך נבית עולם שהוא של כל העולם נחלה בלא מרים כי זה כל העולם. (יא) ושמח חמור אך חמור נחלת ישראל היא כל העולם והרי נחמר לו לך חזק ארץ כנען שהוא חמר אשר נתתי לאברהם וליתחן אך חמנה נבטעה שהכוונה היא לחמר לך ארץ כנען בלבד. יב יתחן חמר לך חזק ארץ כנען שהוא חמר לך חזק ארץ כנען בלבד. (יב) בהיותם בתי מספר כו' לבא אל העיני נזכיר עיני כנען כי גר יהיה זרעך כו' ועבדום כו' נבטעה כו' נבטעה כ"א נרות ח' נרות שני עבדות בזמן שאין רבים כ"א זרע שהוא מלידת יתחן שנקרא לו בו זרע גר יהיה זרעך בחזק שעדיין חתי להם אך נבטעה לכלל מרובים שהוא נבטעה ע"י נפש מלח ועבדום כו' שהוא נבטעה וסך הכל ח' נה. ונבוא אל עיני הכתובים חמר חס כ"כ הוצגם יתבדק את האבות אך ככלו כמה נרות בין בניו גולים ממוקם למקום ויוסף נבטע הוא יעקב יתבדק נבטע וזרעו לו כמה נרות והם חייב היה אך יא' למלך על כן חמר נבטעה מתי מספר שלא הגיעו לכלל מרובים להתקיים עבדות רק נרות חייב ח' עמהם נבטע נבטעה ח' בלא המהון למנות הגרופ עד היות יתחן גדול שיאמר בו ונבטעו מתי מספר רק נבטעה שמוס לידתו שלא ידק לומר נבטעה מתי רק נבטעה. נבטעה בלא היה הגרופ ח"ל כי חס זהו וזהו נבטעה כו' לומר כי נבטעה ח' נרות חייב היה זה בחזון שאין לומר הלילה שלא חמל עליהם כי אדרבה ריחם עליהם שחמל חסד הגרופ ונבטעה. (יג) ועוד כי כאשר ויהלכו לקיים הגרופ בין אברהם בין יתחן לא נבטעה ה' להיות לבנו לנשים שהתהלכו עמו אל גוי ויעקב ממלכה אל עם אחר שהיה לפי הנבטעה להיות למרמם כי נבטעה. (יד) וע"י הנבטעה

כא שָׁמוּ אֲדוֹן לְבִיתוֹ וּמוֹשֵׁל בְּכָל קַנְיָנוּ : כב לְאִסָּר עֲרִיוֹ בְּנַפְשׁוֹ וּזְקָנוֹ יַחֲסֵם : כג וַיְבֹא
 יִשְׂרָאֵל מִצִּירִים וַיַּעֲקֹב גַּר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם : כד וַיִּפְרֹץ אֶת עַמּוֹ מֵאֵד וַיַּעֲזִימָהוּ מִצִּירָיו :
 כה הִפְךָ לְבָם לְשֵׁנָא עַמּוֹ לְהִתְנַבֵּל בְּעַבְדָּיו : כו שְׁלַח מִשָּׁה עֲבָדוֹ אֶהְרֹן אֲשֶׁר בָּחַר
 בו : כז שָׁמוּ בָם דְּבָרֵי אֱתוּתָיו וּמִפְתִּיחַי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם : כח שְׁלַח חֲשָׁה וַיַּחֲשֶׁה וְלֹא מָרָה

רוטמות אל

(ב) והח"כ שלה מלך הקדוש הנקרא מלך בנ"ה כי זה היה שהוא על כסא דין ויהיכרו ולא מושל עמים הוא
 פרעה ויפתחוהו שהם לא כן היה לו לחקור תחת מה היה צבוקר ואולי היה מסתכן על דבר הדוגמה דף מה'
 ולא הדבר כי ולא זכאי צבית דין של מעלה. (כא) ולא עוד כי אם שמו אדון תחת היותו עבד שאלו עליו
 שם לגדולה ועליו חבישה רעה ולא עוד אלא שלא עלה בהדכנה תהלה על העם ואחר כך צבית המלך רק
 חלה לבימו ואחר כך ומושל כו' וגם גדר אדון שהיה צביתו היה אדון למעלה מושל. (כב) אך אין זה רק
 לאסור שריו בנפשו והוא מה שכתבנו שהקדמת טעם גלות מצרים שהיה לכל וינשו ישראל תחת כה שר מצרים
 הזקן יצא יוסף ויבינה עמו ויהיה האוכל יתן על ידו ולא על ידי הכר והדרכה הם יאכלו על ידו וגם זאת
 לנול את כלם להכניע כה עומאחם והו לאסור שריו של מעלה כמה הכרס בנפשו כי נפשו הקדושה נעשתה
 אזור להרוק השפע והכרס שלא יושפע שפע מצרים על ידי שריה כמו אסורים ע"י הקדושה הדוחקת אורו
 שאין מאסר גדול מזה ואמר שריו כמו שאמרנו ז"ל כי שנים היו רהב ועוזה הוכר אחד והוקס השני וגם על
 ידי גדולתו קודם לגלות היה לו כה לקבוע למוד במצרים כח"כ ז"ל כי לא פסקה ישיבה במצרים והו וקניו שהם
 החמיו ככל זקנים שבמקרה יחכם על דרך אומרים ז"ל שגל כן קדם גלות יבינה כדי שיהיה להם ישוב קודם
 גלות הזקנה לקבוע להם שם ישיבות צבבל שלא השתנה תורה מישראל על ידי צרת הגלות. או כפשוטו עד
 היכן הגליטו עד גדר לאסור יוסף שריו על פרעה בנפשו ורלונו כפרעה ולא ימחה וגם שאת זקניו חמיו
 המלך מהו עליהם ללמדס הממה למען יכניעו תחתיו או יאמר ומה ישנה המלך לשריו באמרו חלו מדוע שאת
 עובר הנימוס לבתי הרים עבד ידו במצרים על כן לאסור שריו מלדבר היה בנפשו ורלונו של מלך כמה שריו
 יחכם שפשה יחכים החמיו מהכמתו למען יסכר פי שריו באמרו כי מי שרוח בקרבו כזה לית דין בר נש ולא
 עליו היה הנימוס שולט או על דרך זה מה ששמו אדון לבימו לאסור שריו היה בנפשו של מלך כי בראותם
 כך לא יערבו אל לבם לדבר נגדו וגם עוד עשה להשמיך כי וקניו יחכם כמדובר :

(ג) ויבא ישראל כו' אחרי אומרו אשר היטיב הוא יתבצר בשלוח מצרימה את יוסף מהשעם האמור חמר
 כי עוד טובה שנים נמשכה על ידי קדימת יוסף כי על ידי כן יביא ישראל מצרים כלומר בזה מעשמו ולא הוצא
 בשלשלאות של ברזל כחשך היה עתיד אך עתה צביות יוסף שם יתגלגל ששלח יוסף בעדו ובה צביותו והו
 ויבא ישראל מצרים ושמא חאמר ומה בנע כי הלא כל פנות שקדם יוסף לא ימנו צבבל הגלות ל"ה ויעקב גר
 בארץ הם היא ארץ כנען בנו כי שם נתקיים כי גר יהיה זרעך והו ויעקב גר בארץ הם והוא כי מלידת יחאן
 ממנה הציבות והגלות כוודע. או יאמר בענין מאמרנו על פסוק כי גר יהיה זרעך שהוא כי צביות זרעך מעמים
 מזכרים בלשון יחוד יהיה גר ולא עבדות בארץ לא להם כ"ל לצביהם אך כשהיו רבים אז ועבדות וענו אותם
 שהוא במצרים ובין גירות מלידת יחאן ועבדות במצרים יהיו ח' שנה נמלא הציבות בארץ כנען והעבדות בארץ
 הם אמר כי ע"י שלא הורד יעקב בשלשלאות של ברזל עבדות כ"ל צמעלת יוסף צבכוד הרווח כי כחשך בא"י
 היה גרות ולא עבדות כך יעקב גר בארץ הם היא מצרים. ועוד זכה יעקב בזכותו כי עם השלוח זרך
 וגירות שמועטת פריה ורביה אדרגא עם שיעקב גר בארץ הם (כד) ויפך הוא יתבצר את עמו של ישראל
 הזוכר למעלה לבדו מאד מה שאין כן למצרים ולא עוד כי הם ויעזימהו שועשמו צמחד מאחד היה מפלת לריו
 כי כחשך יענו אורו כו' כי מעמיו היה מתרבה. (כה) ולא עוד אלא שהפך פרעה לבס של לריו הו' הם
 שריו ועמו לשא עמו שלו באמרו כל הן הילוד האורה תשליבוהו וארז"ל חפילו מהמצרים כדי להתגלגל עבדיו
 העבדים שהוא להתחכם ולהתגלגל על ישראל חפילו שומית מעמו והו להתגלגל עבדיו שגל פי דרכם וישלך מי
 שעתיד לגאול את ישראל : (כו) שלח משה כו' הנה כתבנו למעלה כי כל המשך נסוס חלו הוא מה שאמר
 למעלה שייספרו צבויס עלילותו ויתבצר על כן רריך להשכילם כי לא מפלת טישוף נעשו על ידי משה ואהרן
 כאשר חשבו מצריים חתלה רק על דקתהס היה ה' עמיהס ומהה לרדו היה מספיק לנשות כל המופתים כי שלח
 משה עבדו בלבד ואם נמלא חמו אהרן לא שהיה רריך כ"ל אשר בחר בו משה כאמרו שלח לא ביד מי שיהיה
 משלה על ידו כאמרו שלח נא ביד חתלה שהוא ביד אהרן נמלא כי אהרן משה בחר בו מעומותו שהם לא כן
 משה לבדו היה מספיק להשיע את ישראל. (כז) והראיה כי לא עשו מעשה רק כי שמו צם דברי אוחותיו ית'
 ואמרו דברי יהיה כחאמרס ז"ל כי על המשם היה חקוק דר"ך עדי"ם בחל"ב לשלשה עממי הכוונה כמדובר
 חללו במקומו וראיה כי לא מכשוף עשו כי הלא מי יערב אל לבו כשוף בארץ הם כי שם הוא עיקרו כמו שאמרנו
 ז"ל שאמרנו להם חתה מכניס לעפריים כו' וח"כ עבות מופתים בארץ הם הוראה כי מה' היה ולא בחלו
 ולא בחר כ"ל על ידי שום הם דברי אוחותיו וכן ראו צעיהם כי לא אחיות עמיס היה ענינס כמעשה ארץ
 מצרים כי הלא אחר היות משה ממש צלע את משותם ושחרו בקרבו ולא נרלו עוד מה שאין כן בה כשישוף

בְּכֹר בְּאַרְצָם רֵאשִׁית לְכָל אוֹנִם : יו וַיִּצְיֵאם בְּכַסְף וְזָהָב וְאֵין בְּשִׁבְטָיו בּוֹשֵׁל :
 ל ה שְׂמַח מִצְרִים בְּצִאתָם כִּי נָפַל פְּחָדִים עֲלֵיהֶם : יא פָּרֵשׁ עֵנָן לְמַסְךָ וְאִישׁ לְהֵאִיר
 לִילָה : יב שְׂאֵל וַיִּבֵּא שְׁלֹו שְׁלוֹ כִי וְלֶחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם : יג מֵא פָּתַח צוּר וַיִּזְבְּבוּ מַיִם
 תְּקִיבוּ בְּצִיּוֹת נָחַר : יד כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קְדֻשׁוֹ אֶת אֲכָרְתָם עֲבָרוֹ : טו וַיִּצְאָ עֲמֹו
 בְּשִׁטּוֹן בְּרָנְהָ אֶת בְּחִירֵיו : יז וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירְשׁוּ :
 יח בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ הַלְלוּיָהּ :

רוממות אל

לכל אונם כמו שחמרו ז"ל שאמר הוא לה עשרה גוים מעשרה רווקים היו מחוס כלם . (לז) ועוד השגחה
 אחרת כי גם צהייתם כואבים כי חין צות אשר חין עם מה מי יחמין יתנו כל כספם וזהבם למוותם אותם
 והנה ביום ההוא השלילום כספם וזהבם ובמלכותם וזהו ויך כו' ויוצאם כו' ולא מדלגה מדבר בהמרים כי על
 כסף וזהב אשר עמדם מהמורים יום לבדם לרדוף אחרים בהתמהמהם יותר משלה ימים ויהם כהם מעשה
 כי הלא ואין בשבטיו כושל . או יאמר לא שהוצרכו לכך שהיה ציניהם שבע עני וכושל יקומהו הכסף וזהב
 של מזרים כי חין בשבטיו כושל חלה לקיים וזההי כן יאלו ברבים גדול : (לה) שמה וכו' אמר אל תחמה
 חין שרו של מזרים שחמין נגדם על ים סוף לא קברג ביציה כי הנה שמה מזרים הוא הבר שנקרא מזרים
 בלשון על כי נפל פחדם עליהם שהוא על הבר ועמו פן ימותו כבצורות כלומר אך בראות על הים בלא היו
 עמו גלולים מפחדם אז נחמן : (לט) פריש ענן כו' להמשיך פסוק זה עם הקודם אפשר יחזור חומרו כי נפל
 פחדם עליהם על ישראל לומר כי על ידי שהוציאת בכסף וזהב שעל כן נמשך ירדפו מזרים אחרים על כן
 כאשר נפל פחדם של מזרים עליהם לכן מה עשה הוא יחברך פרש עין למסך והוא מרז"ל כי עמוד עין שהיה
 הולך לפני מונה ישראל החיזרו יב' לאחוריהם בין מונה מזרים ובין מונה ישראל לקבל היום ואבני בלסטראות
 שהיו מורים מזרים לישראל ושאר עמוד האש לפני מונה ישראל להאיר להם והיו המזרים בהשך אחר עמוד
 הענן וזה יתכן ואמר פרש עין למסך שהוא מה שחמרו ז"ל ויבא עמוד הענן ועמוד מאחריהם שהוא מסך לקבל
 אבני בלסטראות והיום ושפור הכתוב כאשר נפל פחדם עליהם אז פרש עין למסך לקבל כו' וגם היה המסך
 ומעיל כי אור עמוד האש לא יגיע אורו למזרים כי היה הענן צננים שהלך לאחוריהם של ישראל למסך וזה
 שחמרו ואש להאיר לילה כמו שחמרו ז"ל ויהי הענן וההשך למזרים ושאר את הלילה לישראל : (מ) שאל ויבא
 שליו כו' לא זו מחבבם עד שעמם כמלאכי השרת שהשביע ממנו רוחמי הבלתי משביע לגשמים ולא עוד
 כ"ל לרעבותיהם היו יריכים מחבלים גסום למלא צננים ולא מחבל רוחמי הבלתי משביע להדם רעב ואדברא
 עשה ה' לבלה צמר הוא השליו ולא שבעו עם היות צמר גשמי ואחר כך לחם שמים שהוא רוחמי ישיביעם כי
 חין זה רק שבעו כמלאכים וזה יהיה עיני צחת ה' לכם צברב צמר להאכל כלומר ולא לשבע עם היותו גשמי
 ולחם צבקר לשבוע עם היותו רוחמי בלתי משביע לגשמים להורות האמור . (מא) וגם מנימים בלתי משביעם
 כי הם בעלי רוחניות כי הלא פתח חין ויוצו מים שהוא יזכה מועטת ודך השולם שהמשין שמימיו עשיתין
 והוא לור פקוקים היה שהחזעו על המצוה עז יבשת המים למרי וזה היה צבקר כי מייכה מועטת היו המים
 הולכין ונחלין בציזת מדבר ונעשים נהר אך זה יורה כי המים היו רוחניים כנודע מאיות בהרה של מרים :
 (מב) כי זכר את דבר קדשו וכו' היה אמרו רבותינו ז"ל בשמות רבה לא זכו ישראל לומר שיהיה חלה
 בזכות אברהם שחמרו תשורי מרחם אמנה שהוא אברהם שחמרו צו והחמין בה' זהו יתכן יאמר כי זכר את
 דבר קדשו שחמרו את אברהם עבדו ועל ידי כן לא בלבד הוציא את עמו בשבטו כי אם גם ברנה את בחיריו
 שהיא השירה שזכו בחיובו יחברך לרין ולשורע על זכות אברהם ואם נשים לב אל חומרו ויוצא ולא אמר הוציא
 ויתכן רמז כי לא בלבד את ישראל הוציא כי אם את מלאכי השרת כל פליגה של מעלה כנודע ועוד האוסף
 הוא הוציא כי הלא כל מלאכי השרת היו רוחים לומר שירה תהלה והוא יחברך שוכב בידם עד ששורו ישראל
 תהלה שחמרו קדמו שרים כו' וזה יאמר כי זכר כו' . (מג) ובזכות אברהם ויוצא שהוא כי זולת ישראל גם
 הוציא את זולתם שהם המלאכים והוספת עליהם היה הוציא את עמו בשבטו וברכות רב ועוד כי לא היתה ירננו
 וישרו מלאכיו כי אם ברנה את בחיריו הם ישראל אשר בהר צם ולא את המלאכים שהוא פסוק קדמו שרים
 כו' כנודע : (מד) וירן להם ארצות גוים כו' הנה ראו לשים לב אל שניו השלשן שחמרו חומר מהנה
 ובעמל חומר ירושה . אך הנה ידענו מהגמרא כי חין לשון מחנה דומה לשון ירושה כי מהנה יש לה הפסק
 ירושה חין לה הפסק והוא כי החרן לא ישיבו מעשיהם תשוב מהם ויהיה לזרים וז"ל בה לבן מהנה
 שיש לה הפסק אך עמל לאומים שהם הנכבדים שאלו ישראל לגמרי בירושמה שאין לה הפסק . ונחול אל עיני
 הכתוב והוא כי הנה בפור צעמים עלילותיו ככל הכתוב עד כה מכל ההצבות שהישיב לנו הוא יחברך אמר
 עשה כי הנה יאמר נח ישראל בלגות החיל הזה מה יסכון לנו כל הפוב ההוא אחר שנהלמנו נהפכה לזרים צמינו
 לנכדים לז"ל אל תחמה על החפץ כי הלא ויתן להם ארצות גוים צמתה שיש לה הפסק ועמל לאומים יירשו
 לגמרי . (מה) ועשם המתנה הוא כי תחלי היו דבריו למען ישמרו חקיו כו' כלומר ועל כן אחר שלא קיימו

תהלים קו

קו « הַלְלוּיָהּ הוֹדוּ לַיהוָה כִּי יִשְׁמַע בָּלְבָבֵךְ אֱלֹהִים וְיִשְׁמַע בְּרָצוֹן תְּהַלְלוּ: אֲשֶׁר יִשְׁמְרֵי מִשְׁפַּחַת עֵינָיִךְ צְדָקָה בְּכָל יְמֵי יְיָ וְיִזְכְּרֵנִי בְּרָצוֹן בְּלִבֵּי יְיָ: »

רוטמות אל

החזיונות הללו הם נוסח לזרים אך ע"פ אל החישובו מן המזמור והתורה העמומה כי הלא הללויה שהיא הללו את שם יהוה כי שתי לוחות הקדושות הללו הם משכון לישראל על הגולה כמחמורו יתברך כי יודע כל מה כי שתי לוחות השם בלתי מתחברות עם הפנים האחרות של שם עד יום נקם עמלקים אינני ישראל והגולה העמומה מאתו יתברך על כן הללויה :

קו (א) הַלְלוּיָהּ הוֹדוּ וכו' הנה ידוע מאתם ז"ל על פסוק כי ביה ה' לור עולמים כי בשתי לוחות ברא הקב"ה שתי העולמות השלם הם צה"א והשלם הוא צה"ב וזהו הנד השיה

ששניהם הוא כי על מיליות הכריזה לנו הימים להללו על שניהם אך להבדל קיומם לא השתנה ההודאה כי השלם הוא מאלו התקיימים אך השלם הוא לולא הסודו יתברך לא היה מתקיים כי יודע לב האדם רע גורם ליסודו וכחמד אל מתקיים וזה יתכן והיה מאמר הכתוב הללו את שם יהוה על בריחה ב' השלמות ששם יהוה וזהו הללויה אך לענין הסודו יתברך המקיימו אינו על ב' השלמות כי אם הודו לה' כי טוב שהוא על משעיב כי לעולם כלומר בשביל עולם אחד הוא הסודו כי השני אינו לריך הסוד והוא מאמר הכתוב עולם אחד יבנה שהוא על עולם אחד של בנין . או יאמר הללויה כלומר הללו כללות שתי השלמות הנכללים ששם יהוה את השם ולא הפרשו עובדותיו וגפלותו או חסריו כי אם סתם הודו לה' כי טוב ששם שמו שהוא מטיב סתם כי בזה נכללות כל עובדות עד אין מספר ולא פטרותו כי אין להם קץ כאשר יבאר ושד שיהא והוא כי האחרו לו עשה מה שאליו נקראות נברות כי אם כי לעולם הסודו כי בנחיתתו ענין אין דבר מתייחס לנבונה כי הכל נקל בעיניו כי אם נאמר שהוא הסוד ששמה כי אין מתייחסת לנבונה רק בערכו .

(ב) ולמה טעם אל שני הדברים אמר על הה' דמליק מוניה מי ימלא לו' לומר מה שאמרתי כי לשלם הסוד ולא נבחותו הוא כי מי ימלא ויאמר נברות ה' כי אינם נברות עברך ה' ועל מהו דפחה ביה ואמר הודו לה' כי טוב בלי פטרות מעשה עובדותיו הוא כי מי ישימע כל ההללו והוא ענין ר' ויתכן שאמר להבאר הדבר לפניו בתארו יתברך שייחוסו לנבונה ששתי דמךך וזהו ישימע כל תהלתו כי מי יוכל להשיע כל קהלו כמזכור . או יאמר הודו לה' כי טוב סתם ולא על זמן שמיטיב לנו כי אם לעולם גם בשתי יסודין הוא טוב וזהו כי לשלם הסוד כלומר בין בזמן הטובה בין בזמן הפורענות כי הלא הוא לנכות ענין : (ג) אשרי שבריו קו' בחסדך אמר לשון רבים ובלדקה לשון יחיד חפשי על כי המשפט כולל דיימם ובעלי דיימם והלדקה נעשית ע"י אחד ומה גם היותר משופחת שהוא ע"י ח' בחשאי והנה אם הם ב' דברים בלתי מקושרים היה ראוי יאמר ועשה וכן אך חסיה זדקה בכל עם . ויתכן אמר שומרי כד"ל שגור את הדבר ויהיה ענין רבי אלעזר ב"ר שמעון שהיה תמיד מייחל היסודין ואומר בואו אחי והוא כי אשרי שומרי משפט הם היסודין שהם משפט אל עליון אך לא כלם יתעבו מאופרים כי אם שומרי משפט על עבירות שזרים למרק הובס אין להחזיק להם טובה בעצם כי אם אשר בנאותו משפט שהוא עושה זדקה בכל עם שהוא בזהו יסודין ויתכן שיהיה מזהו שם ה' הוא נשחך ובלבד גם עם שהו מייחל שיבואו הוא מקבל בכר ומש"כ בשם שפן עליו והנה מזה או יהיה בראש כמאמרנו על פסוק נאום לבני הכחיבו אך לא לקוץ בתוכחתו כי אם אדרבה השאל שממקומי הם מליקת לבי הבא לקוץ בלרות הויליחי שתתן ותשפיע בי ראון טוב לקבלם בלי מזוקות והעדר חפן ועל כן אמר לא יאמר מזה זו שהיה בו שהוא עושה זדקה בכל עם עם ישראל ע"י סובלו יסודין צדקס (ד) אמר עכ"ז לא אכפת בזכותי שתזכרתי לבדי בשום דבר שאלעריך פן יזוקך פוקסי כמ"ש ז"ל לעולם ירף אדם עמנו עם הגבור ובענין בתוך עמי אינני יושבת שלא רחמי שזכרונה לפני המך הקדוש או שר נאם עליון להליך צדקה בשני עמיה פן יזוקך פוקסה כי טוב לה להיות נכללת תוך עמה כי בשלום יהיה לה שלום משתפת עם הרבים וזה יאמר פה דוד עם היותו סובל יסודין שגרה כי העם לריפין זכותו עכ"ז לא אכפת כי שיעמוד זכותו חפילו עמנו ועל כן לא תזכרתי רק בראון עמך בשם היותם בראון עמך שיעיבו לי בעבורם כענין בתוך עמי אינני יושבת וגם הפקדתי בשם ישועתך שאחה עושה הישועה למענך כלומר ולא שתהיה מזכירתי . והנה במדרש ארז"ל וזכרתי ע"י מרדכי וזכרתי ח"ל הקב"ה היך הוא מדבר יך קדמיה איש ייחודי שהיה משפט יחודה וזהו עכ"ל . וראוי לשים לב חייה יחס היה לדוד עם מרדכי . ועוד כי איש יחודי ואמר על מרדכי ולא על דוד . אך הנה במדרש חיות על קופית מה שקרא למרדכי יהודי שורר היותו מיהודה וקרי ליה ימני 'אמרנו כי להיות שמרדכי לא נח לעולם הלא ע"י דוד על כן קראו יהודי על שם דוד שמיחודה והוא כי לפי דוד ברוח הקדש שיהא עמיד שמעי הלויד ח"ו מי שמרדכי יאמר ממנו להלל את ישראל על כן האריך לו כשקללו קללה מרמזת עד שהיא אותה הולדה אל הישוע יחיה יחיה שלחו זכרתי ה' וכו' שזכר שם שחשב הגולה שהיה על זכותו . וזהו נאם אל ענין הכתובים בתוך שני והוא כי הנה דוד היה עושה משפט ולדקה לכל עמו שהם שני דברים שכל הטוב העמוד חלוי

עֲמַךְ פָּקְדְנִי בְּיַשׁוּעָתְךָ : ה' לְרֵאוֹת בְּמוֹצֵי בְּחִירֶיךָ לְשִׁמּוֹחַ בְּעִמְחַת יְהוָה לְהַתְהַלֵּל
 עִם נִחְלָתְךָ : י חֲמָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הַעֲוִינוּ הִרְשָׁעְנוּ : י אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרִים לֹא הִשְׁכִּילוּ
 בְּפִלְאוֹתֶיךָ לֹא זָכְרוּ אֶת רַב חֲסָדֶיךָ וַיִּמְרוּ עַל יָם בַּיָּם סוּף : ה וַיִּוְשָׁעֵם לְמַעַן שְׂמוֹ
 לְהוֹדִיעַ אֶת גְּבוּרָתוֹ : ט וַיַּגְעַר בַּיָּם סוּף וַיַּחַרֵּב וַיִּזְלִיכֵם בְּתַהֲמוֹת פֶּמֶדְבָּר : י וַיִּוְשָׁעֵם

רוטמות אל

תלוי בהם כדוע ומפורסם ברז"ל והנה חמר דוד הנה על דבר המשפט רבים יש זולתי ועל כלם חמי אומר
 בלשון רבים אשרי שומרי משפט אך היחיד הידוע עושה נזקה בכל עת המשפט שהוא על עצמו מצוה נסיוח
 הוא לבדו עם כל זה חמי אומר על עצמי עם ששקפתי נזקה בכל עת עם המשפט שהם המציאות הגמולה
 ובנין בית המקדש כד"ל ליון במשפט תפדה כו' כי בגמולת מרדכי שעל ידה נבנה בית שני כדוע חמי שוהל
 הפקדתי לבח אל העולם הזה להמאץ בגמולה היא רק זכרתי בלבד ברצון עמך שהוא ענין חיש יהודי חמס
 בצנין הבית הג' אשר אז היא ישועתך שהפסיעה נושעת מהגלות כפיכח אז פקדתי והביאני אל העולם והוא
 כי אז הוא מלך המשיח כדוע וזה פקדתי ביסועתך . (ה) והטעם כי זולתי ישועתך אז אזהרה לראות בעובת
 בחיריך הם האבות שיחסיים אז לך ולארצך נחתי ואומר על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם שהוא
 לאבות ממש וכן לשמוח בשמחה גויך כי אם האב בצנין בית שני שעדיין יצר הרע בעולם לא באמת בשמחה
 כל הבוי אך אז אשמה בצמח בית שניהו לך או לשמוח בשמחה כל גויך ולא בצנין בית שני שמהם היו
 שמחים וכל הזקנים זכוכים שזכרם הבית הראשון אך בשלישי העולם על כלם ארצה בשמחה גויך וגם אז בג'
 אהלה עם נחלקך שמהלה חמי בהיותו בנחלת ארצך והיא תהלה בנו כמו שכתוב אלנו ע"פ כי כלם כעדי
 תלצמי ותקשרים וכו' מה שאין כן בבית שני שלא יכלה לההלה נחלתו חתנו כי שנה לחרב כאשר בחרבן
 ראשון באופן שלא היה הולנו עמה כאשר לעמיד שמהלה זה שהוא בהלול שמהלה גם הוא עמו . או
 כשפוטו כי לעמיד אשמה בשמחה גויך שלא יהיה עוד עצבון גלות ולההלה בנחלקך שעוד לא חטוב ממנו :

(ו) חמאנו עם אבותינו כו' ראו ליבם לב חייך חטאו עם אבותם כי הלא כאשר חטאו הבנים אבותיהם
 אינם וגם אומרו העוינו חמר אומרו עם אבותינו ולא חמר תפאנו ועוינו והרשענו עם אבותינו . ועוד שהיה
 ראו לומר והרשענו בוי"ו . ועוד כי גם אומרו העוינו הוא רשע והראוי לחמר העוינו ופשענו . אך לבה אל
 הענין נשית לב אל סדר הוודוי אשר בדרו לנו קדמונינו לחמר הכל אהנו ואבותינו חטאו כי הלא כמו זכ
 נחשב מה לנו לגלגל עצמות אבותינו ולומר שהמה חטאו שיראה כמלאכים עליהם קנאויה להזכיר עונם
 להחפש . חמסם בפתת יקרת חמונת הגלגול כרשב"י יתישב הדבר והוא כי לא יבצר כי בני דורנו זה היינו
 בקדמונינו ועל כן באומר אהנו ואבותינו כיוון אל אבותינו אשר היינו בהם נמנינו מתודים על עצמנו . והנה ענין
 זה יבא יותר בפשיטות בפי' זה שאנו בו שז"ש חטאו עם אבותינו שחטאו הלא פה שנגלות החול הזה לא
 עתה בלבד שחטאו כי הם בהיותם עמהם חטאו עונהם ועל כן לא יפלא מה שאנו חוזרים להענות כי עוינו
 עתה מה שחאו הרשענו כי נשאר כחם עונו נפשנו ואותה עזירה גוררת עבירות אחרות כיוולא בכן גם
 עתה . ושעור הכתובים כי אחר תפלת דוד יפקדו הוא יתבצר בפועשו שהוא בגמולה העתידה כמדובר בה
 עתה וחמר כמדבר על כל ישראל הגולים ואומר כאלו כלנו מדברים ואומרים אל נח תבצר מנשא לשמותינו
 לפניך בלתי מהר לגאלנו כי הלא מה שעתה חטאו לא היינו חוטאים חס לא שאנו מורגלים מאז כי חטאו
 עם אבותינו כו' ונשארנו בנו כחמי החטאים מאז ועל כן בצנו לחטוא בהם כי העוינו מה שכבר מאז הרשענו .
 (ז) ואינו ראה גם ראה כי גדולות מחשבותינו עתה עשו אבותינו מלפנים ולא הבעת אל מעליהם ותושעם
 למען שמך ולמה לא תעשה לנו כן גם עתה כי הנה אבותינו במארים לא השכילו ופלאותיך עם היות במארים
 ונעשו לעיניהם כלומר מה שאין כן חמו שחאו משכילים אחרים עם שלא ראונו בעוינו ולא זכרו את רוב חסדיך
 שגלתם חסד האבות לביהם ותחת החיוך לך עובדה הגמול אשר על שמו לך היה כי ימרו על ים (ח) והנה
 חין פקדתי וכו' וגם חמרו בים כחם צבים בחמרים ית מיה נגב וית כיוולא לא נגב כדברי המהרש"ם . (ח) ועם
 כל זה ויושעם למען שמו ולא הביט חין מעשיהם שהוא מאמר הכחוב ולמען תספר כו' וידעתם כי חמי ה'
 שהוא כי על ידי סיפור גבורתו יתבצר יודע בישראל שמו וזהו ויושעם עם שלא השכילו כו' וימרו כו' עשה
 למען שמו להודיע את גבורתו שבו יודע שמו כמאמר הכחוב הנזכר ובפסוק וידעו מלרים כי חמי ה' בהכבדי
 צרעתה כו' וזהו שלא נאמר ולהודיע בוי"ו והכוונה לומר כי חמו בגלותו בעלי אמה מהם ויושעו למען
 שמו כמאז . (ט) ושמה חמרת הלא אחרי כן נאמר ויחמינו בפי' ובמשה עבדו ובזכות האמנה היא הושיעם
 ה' הנה חין להחיוק להם עובדה בדבר כי הלא לא האמינו עד ראו עין בשין והוא כי המה מרו ועלבו בחמרים
 כי ית עינה לא נגב אז מה עשה הוא יתבצר ויגער בים סוף שמהלכד יבשת המים החריב הים עצמו הוא
 הקרקע הנקרא ים כמה ד"ל כמים לים מכסים באופן שיוליכס בהרמוות כמדבר היבש אשר חין קלה לניצבותו
 הרי סילק מה שהמרו בים סוף שהוא שמינה לא נגב . (י) ועל מה שהמרו על ים בחמרים המכילי חין
 קברים כו' בראויה את פרעה רודף ואת השר נוסע אהריהם כמו שאמרו ז"ל נוסעים לא נאמר הלא נוסע
 שהוא את השר על כן ויושעם מיד שוהל הוא השר והוא מאמר הכחוב ויושע ה' ביום ההוא את ישראל

בְּמַצְרִים : כִּי נִפְלְאוֹת בְּאֶרֶץ הָם נִרְאוֹת עַל יַם סוּף : כִּי וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִדֵם לִילֵי
 מִשָּׁה בַחִירוֹ עֲמַד בְּפָרְץ לְגִיּוֹ לְהַשִּׁיב חֲמַתוֹ מִהַשְׁחִית : כִּי וַיִּמְאַסוּ בְּאֶרֶץ חַמְדָּה
 לֹא הָאֲמִינוּ לְדַבְּרוֹ : כִּי וַיִּרְגְּמוּ בְּהַלְיָהֶם לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יי : כִּי וַיִּשְׂא יְרֵד לָהֶם
 לְהַפִּיל אוֹתָם בְּמִדְבָּר : כִּי וּלְהַפִּיל זֶרַעַם בְּגוֹיִם וּלְזוֹרֹתָם בְּאֶרְצוֹת : כִּי וַיִּצְמְדוּ לְבַעַל

רוטמות אל

כמשל רז"ל לכהן שהרוממו צבית הקבוצות וכו'. (כב) ואם נאמר שחששו פן על ידי החמת שיפוק עשה משה
 ולא מחמתו יתבדך הללה. אי אפשר כי הלא נפלאות והאי היו כי הלא היה בלזך חס כי שם כי הלקי שיפוק
 שבעולם והמה אחרו אלכע אלהים היא כי לא יוכלו עשות כן גם המה ואם גם על אלה יתחלו תואנה הגה
 נוראות על ים סוף שראו גם את שרו של מזרים מת כו' זולת גדולת הנס שאפילו כוונרים לע"א הכירו כי את
 גדולתו ית' (כב) וע"כ היו מהוייבים מן הדין ויאמר להשמידם וכו' וראוי לדעת שהיו ליה למומר ויחל להשמידם
 לולי משה וכו' אך משה לא עיכב האמונה כי הלא אמר והכלם וכן אומרנו לפניו מיותר. אך הגה ידענו כי
 כשניתן רבות למשחית אינו מבחין מה בחין קן בעשותו יתבדך על ידו ואמר הגה היה אומר לזולת לאחד מן
 המשחיתים באופן יכלו הם ורפע לולי משה בחימו עמד וכו' והוא כי אחר אומרנו לך רד אך נתעבד ולא
 ירד מיד אכן מלא פתח והוא אומרנו יתבדך היתה לי וכו' כמו שאמרנו ז"ל וכי תושע הייתי בך אלא שפתח לו
 פתח שחיחק ויתפלל וזהו עמד ולא ירד מיד רק עמד לפניו יתבדך היה בפרץ שמהל עמווד צו לפניו ולא לירד
 מלפניו מיד כדי להשיב חמתו הוא אחד משלוהיו יתבדך המשחיתים שלא יבחינו ויעשו כלה והוא מאמרנו בספר
 הורח משה שהוא יתבדך אמר ויחר אפי שהוא היתה לי שלא העשה בעלמי הפקידה ויחר אפי הוא אף ה'
 מן המשחיתים ועל ידו והכלם על כן השיב משה ואמר למה תחלק ויחרה אפך הבלתי מבחין עם היות שמסירה
 זו היה אשר העלית בעלמך כו' ושאר הדבר אליו יתבדך ואמר וציוס פקדי ופקדתי וכן ויגוף ה' ועל ידי נפשו
 בעלמו לא היה רק לאשר עשו את העגל בלבד ולא לזולתם כי הוא יתבדך מבחין כמדובר באופן שהיה להם
 להחזיק טובה למשה על ככה ואדרבה ויקאוו כללעל. (טז) או שיעור הכתובים כי בא ללמדנו ענין מז"ל
 צבאשתי רבה כי יותר הם הקב"ה על כבוד הדיק מעל כבוד עצמו כי כבוד אברהם אומר ומקלך אחר
 שהוא צבוס עשה וכבוד עצמו הוא אומר וציוס שהוא מעלמם וכן למדו זה מכבר ואמר ומה שהיה
 יבבעם מוצח לע"א ולא יבצה ידו ועל שעודנו מוצח שלח ידו אל הכיבו יבבע הוא יתבדך את ידו וענין זה
 יאמר צמה שאחר אומרנו ויקאוו למשה כו' חזר אל הקודם מומעשה העגל והוא לומר ויקאוו למשה שהיה לדיק
 וקאו הוא יתבדך על צרה הדיק ותפתח ארץ כו' ותבער אש כו' ועל מה שעשו עגל כו' וימירו כו' אשר שכחו
 אל מושיעם עם כל זה הכפיק משה לבעל כעשו ולהשיבו מומאמרו אשר אמר בפירות להשמידם. (יט) ועל
 אומרנו יעשו ולא אמר עשו בדרך הקודם אומרנו שהוא כמתמיה האם יאות יעשו עגל בהורג מקום אשר שם
 נגלה להם ההלטים. ועוד אפשר רמז מרז"ל על ראה ראתי את עני עמי שאמר הקב"ה למשה אתה ראה
 ראתה אתה מהעגלות ואני ראה צ' ראות כי הם עתידים לעשות עגל כחורב ועל כן דקדק לומר יעשו כי מלא
 אפה יתבדך שיפעהו כמדובר. (כ) ויאמרו בארץ כו' מאשר לא הכירו המדת המרה' בהצרות נאמר
 שאחרי כן גם לא הכירו המדת הארץ והנה אלו לא עשו רק מאוסם בלזך חמדה עדיין לא גדלה המאחם
 הרבה כי לא היה גדר רעתם רק שלא האמינו לדברו של משה הנזכר אשר דבר ארץ צמת חלב כו'. (כה) אך
 צמה שנמשך שזינגו צבהליים כמו שאמרנו ז"ל שהיה צלילה ההוא כל אחד מעשרה מרגלים גונח ומתאחז
 וצוכה ומתחבל ואומר אוי לי עליך אשתי אך יבעלך כנענים ואוי לי על בתולתי צמותי אך יתעללו צרה גויס
 ואוי לי על בני ארץ יהרנסו אויבים באופן שכל אהלי עשרה מרגלים שהיו אחד בכל שבט היו גועים צבכיה
 ומשכו לעשות כהם שכניהם אשר סביבותיהם בכל שבט עד שגעו צלילה ההוא כל השבטים קול ה' צבכיה
 גדולה צלילה ההוא ליל תפעה צבז והנה זו גדול מהקודם כי גדר הקודם היה לא האמינו לדברו הכה אלהים
 על ידי זולתו אך מה שזינגו שהורו כי הם ושלוס מצלתי יכולת למושיעם של ישראל יפלו ציד גוים חלילה צוה
 גדל עונם כי צוה לא שמועו צקול ה' אשר השמיעם מן השמים באמור אליהם אכזי כו' אשר הוואחורך כו'
 כי לו שמועו צקולי ההוא לא היתה נוסלת חמת הגוים עליהם (כו) אז וישא את ידו להם על עצמם שבמדבר
 ההוא יפלו פנייהם (כו) ולזרות להפיל זרעם והוא צ' הרבנות והוא מאמרנו ז"ל על ויצבו העם צלילה
 ההוא שאמר הקב"ה הייכס שאני קובע לכס צביה לדורות ויהי קן צלילי תפעה צבז וידקדקו זה מיחור אומרנו
 ויצבו העם צלילה ההוא וכן אמרו רז"ל שאמר הקב"ה שתי פעמים אמרתי צבצילכם עד אנה שהוא עד אנה
 ינאזני ועוד אנה לא האמינו כי הייכס שארבעה פעמים האמרו עד אנה כד"ה עד אנה ה' שפחתי כו' שם
 שתי הרבנות צ"ה ועל ה"ח אמר ולהפיל זרעם בגוים ועל השנית ולזרותם צבצלות : (כה) ויצמרו לבעל
 פעור כו' ממואוסם בלזך חמדה בלזך הקדושה ומשכו לידבק בצומאמה והנה תחלה נלמדו בלבד שעם היותם
 עם ה' קאו התחברות מה לבעל פעור ומה גם למאמרנו ז"ל על ויאמר ישראל כו' שכשישראל כשרים דבקיס
 צה' דבקות ממש כמד"ה וחתם הדבקוס צה' אך בלכתה אחרי הע"ה הם רפויים כלאמדיס על ידי האשה שהם
 רפויים כל ירחקו הבשר קן יאמר רלשונה וילמדו ועודם ברפיון אך אחר ששקאו את נפשותיהם ויאכלו זמחי

תהלים קו

פֶּעֶז וַיֵּאכְלוּ זִבְחֵי מַתִּים : יי וַיִּכְעֲבוּ בְּמַעֲלֵיהֶם וַתִּפְרֹץ בָּם מַגֶּפֶת : יז וַיַּעֲמֵד בִּינְתָם
 בַּיַּסָּד וַתִּגְעַר הַמַּגֶּפֶת : יח וַתִּחַשֵּׁב לִי לְעִדְקָה לְדֹר וָדֹר עַד עֵינָם : יט וַיִּקְצִיפוּ עַל
 מִי קְדוּבָה וַיַּרְע לְמִטָּה בְּעִבְרוֹם : כ כי הִמְרוּ אֶת רוּחוֹ וַיִּכְבְּאוּ בַּשָּׁפָטִים : כא לא

רוסמות אל

מחוס (בב) מיד עמי להטעים את ה' תלילה ולהתרחק ממנו וזה ויכעבו במעליהם והוא מעשה זמרי
 וזהו סגס מעשה זמרי היה מנסה לך קח ויחזק משה הרעו חים חסונו כו' ויסב חרון אף ה' ויחזקל חך
 במעשה זמרי חזרה מנסה להסגיל לעשותו כלה חס ושלום וזה ויכעבו כו' והפך כו' ברכי . (ל) לו ויעמוד
 פיחם כו' והיה יסגל כמו וחקן כפולים שורה כפי משה רבו פועל הלויות קאחם פועלים בו כי משה
 רבו ידיו וכמה ונס הורה הוראה שבחוקים שיש חילול ה' אין חולקים כבוד לרב ועל ידי כן ותעלז המגפה
 למד כעס שלפי האמת לולא י"ב נסים שנעשו לו מן הקב"ה לא היה הוא עשה כלום ונראה כי הוא עשה
 הכל עם כל זה כמה שכן וקוץ בלבד הספיק שיתעלז כו' . (לא) והיה מקום לומר הלא מחייבי היה בנסבו
 שורה כפי רבו ויקדשו כשמואל על וישחטו את הסר ויבילו את הגעש כו' אך זה הדרבנא והחשב לו לנזקק
 מה לזקק חיל מוח כן ונל ממה כי נתנו לו חיים נחמים הוא חלויה כמו שחזרו ז"ל על ברייתו שלם כמה
 ד"ה ברייתו היתה חמו חיים והשלום ותחלה היתה לדור ודור שהיה כמה דורות עד שחזר כך בעלותו בסערה
 היה עם עולם וזהו לדר ודר עד עולם . היה שטם עבדים ע"ה ו"ג"ע לא די שהספיק קאחם פוחם להעלים כי
 אם שטם עמו יהו יעלה הרבה להטיב לו ולאדעו והם כן גם אל בעלותו חרלנו ומחלנו . או הורה כי מחשבה
 סיבה הקב"ה חרלה למעשה כי מעט שיעמוד פתח וכן טרם עשוהו הפעולה מיד מן השמים ותעלז המגפה :
 (לב) ויקצופו על מי סריבה כו' מוסיפים בני הגלות ואומרים אל נא תמנע מלאהבה לחמו ולמחר לגחלנו
 כי הגח' לו עם שיקצופו על מי מריבה עם כל זה מרוב חסדו יתבדק אותם הרע למשה בעצורם והוא מחזירם
 ז"ל כי לא נזכר עמו שלא יבא אל הארץ כי אם למען בזכותו ויבאו עמו לעמיד לבד כל דור המדבר שחמו שמה
 וכן זה כי הם מחשבתו יתבדק אותם גם שהקופים חומו . (לג) ובמה תחזיר הלא הוא לא קיים מחזרו
 יתבדק ויך את הסלע ויאמר להם שמעו נא המורים עם כל זה לא היה חטאו כדאי לזה כי הלא החזרו את
 רוחו ויכחש כו' והוא ענין מחמירם על ביטור הפרשה כמבואר חללנו ויפה כי הנה לא נעלם מעשה פי על ידי
 דבור ידן הסלע עמווי כי אם ראה והנה אם מקבלי השפע יתעלו לה' לא יעזר כח משה לתת להם מים על
 ידי דבורו כענין הבת קול יש ביעוים מי שראוי שהפרה בו שכניה כמשה חלף שאין הדור ראוי לכך וכאלה
 אין מספר והנה חרז"ל כי ברכת משה לדבר אל הסלע ועשו ישראל כחון כחון כל כח על ה' מסלעי המדבר וכל
 כח חומרה למשה אם האמת חקך ש"ה הדבור בהשגחה ויעלה הסלע מים חיוניו מסלע זה וכן כל כח וכה
 היו מרים בחלבע כל כח על סלע שלפניו חומרים לו חיוניו מזה והיו חומרים מחזר צורר סלע מיוחד חון זה
 כי אם שביחיתו רועה את אלה יתרו חותנו ידע סלע מיוחד למים וממנו יעשה חללו חיוניו מים בהשגחה
 על כן ברחיית משה כך אמר ענה שחשאלתה בזה ושמתם פקוק ברוח קדשו לומר שידע חיי מקום מים וכל
 אחד מורה בחלבע סלע אחד להוציא ממנו ענה לא יספיק זכותו להוציא מים לכלם אשר חייבם כדלים לקבל
 שפע זה שקלקלתם הכנתם בלאסוקם זה לעשות בזכותו לבדי על כל קנה מטה החלבים אשר חללי משרים בכתיב
 בחזרו שמעו נא המורים לומר אתם המורים בחלבע כל אחד סלע שלפניו שהיה שומכם פקוק ברוח קדשו חללו
 מלפי חיי בודה שהיה עון גדול משין עון קרח על כן הוסיפו שמן הסלע הזה צור החלמים ויעלה חמו משה והספן
 לסם כלומר לסם שהיובם כדלים מים לא יתכן על כן ויך כו' בכה חללי במעשה החלבים ולא עשה בעלמו כן
 יתעבבו המים על העדר ברחייתם והכנתם ויתלו במשה ונאלץ הענין מפורש בדברי משה עלמו בחזון כי קצן
 היה חטאו מחד ולא נתעבר ה' בו כי אם לטובת ממי מדבר ישובו לעמיד עמו כמדובר וכן חלה דברי דוד פה
 ברוח קדשו הלא חזרתו כי לא היה כדאי חנה משה לעבנו מלבד אל הארץ כי אם שיריע למשה בעצורם מהשטם
 החלמו ויפתח חזרתו הלא חנה כי בכה את הסלע הלא הענין הוא כי המרו את רוחו על משה הוצרך שנגשו
 ברוח קדשו בחמדם שלא חקקם היה הענין שלו כי אם שידע מקום מים מהיווה רועה את אלה ויתרו
 חותנו שהם לא כן כל סלע מוכן לכך וכל אחד היה מראה לו סלע בחלבעו כלומר וצוה מלא מקום משה
 להטות את הסלע כמדומה לו שחזר פעולתם זו זה היה רצונו ית' וזהו כי המרו את רוחו וטעם זה היו דברי
 משה בשפתו וזהו ויכבאו בשפתו שפירש חותו בשפתו בחזרו שמעו נא המורים כו' לומר גם שהייתם רחויים
 לכך ענה שהייתם מורים חים סלעו נא חיי חשפך כי המן הסלע הזה ויעלה חתנו שיספיק זכותו לבדו להוציא
 לסם אשר חטאתם מים בחזון שראשיתו אשר חזרתו וידע למשה בעצורם כי לא היה משה שדאי לעגש ההוא
 אם לא בעצור ישראל מהחבתו יתבדק אותם אחר שהקצופו למען ויבאם עמו לעמיד כמדובר : או יחזרו ויכבאו
 בשפתו אל חומרו וידע למשה בעצורם כי מה שלא היה חכם כדבר בעלם הוא כי המרו את רוחו בחזון שהם
 היו החסומים וזהו מה שהרע לו שהיה לו בעצורם הוא מה שבטת בשפתו והוא חומרו ויתעבר ה' כי למענם
 שהיה למען שיחכם לעמיד . והפסך רחם במחיתו פסוק לא השמידו כו' לומר דעו אפוא כי לא היה חכם
 בעלם משה כי על מה שלא נכנס משה לחץ שהוא מה שהרע למשה על כן היה שלא השמידו את העמים

הַשְׁמִירוֹ אֶת הַעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יי' לָהֶם : לֹא וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם :
 לוֹ וַיַּעֲבְדוּ אֶת עֲצֻבֵיהֶם וַיִּהְיוּ לָהֶם לְמוֹקֵשׁ : לוֹ וַיִּזְבְּחוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בְּנוֹתֵיהֶם
 לַשִּׁדִּים : לֹא וַיִּשְׁכְּבוּ דָם נָקִי דָם בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר זָבְחוּ לַעֲצֻבֵי כַגֶּזֶן וַתִּתְחַנֵּף
 הָאָרֶץ בְּדַמִּים : לט וַיִּמְאֹאוּ בַּמַּעֲשֵׂיהֶם וַיִּזְנוּ בַּמַּעֲלָלוֹתָם : מ וַיִּחַר אַף יי' בְּעַמּוֹ וַיִּתְגַּב
 אֶת נַחֲלָתוֹ : מא וַיִּתְנֶם בְּיַד גּוֹיִם וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם שְׂנֵאֵיהֶם : מב וַיִּלְחָצוּם אוֹיְבֵיהֶם
 וַיִּכְנְעוּ תַּחַת יָדָם : מג פְּעָמִים רַבּוֹת יַצִּילֵם וְהִמָּה יִמְרוּ בַּעֲצָתָם וַיִּמְצְאוּ פְּגוּעוֹם :
 מד וַיִּרְא בְּצַר לָהֶם בְּשִׁמְעוּ אֶת רִנָּתָם : מה וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנְחַם כְּרַב הַסְּדָיו חֲסֵדוֹ ב' :
 מו וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים לְפָנָי כֹּל שׁוֹבֵיהֶם : מז הוֹשִׁיעֵנו יי' אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּלֵנוּ מִן הַגּוֹיִם

רוֹסְמוֹת אֵל

שֵׁם הוּא נִכְסָם זְכוּתוֹ לֹא הוּא לֹהֵם פְּלוּסָה וְהוּא דִבְרַי מוֹדַע מַרְבּוּחוֹ ז"ל כִּי חָם הוּא נִכְסָם לֹא נִכְסָם עוֹשֵׁם :
 (לד) לֹא הַשְׁמִירוֹ כו' מוֹסוֹפִים וְלוֹמוֹרִים זֵי הַגְּלוּת לַפְּנוֹי יִתְבַּרְךָ הַלֵּל עוֹד עֲשׂו רַחֲמוֹס וְלֹא עֲזַבְתָּ כִּי
 הִגֵּה לֹא הַשְׁמִירוֹ הֵם הַעַמִּים אֲשֶׁר חָמַר ה' לְהַשְׁמוֹדֵם לֹא תַחֲמוֹס כֹּל נִשְׁמָה אִזּו אֲשֶׁר חָמַר ה' לָהֶם וְהוּא אֲשֶׁר
 חוֹמְרוֹ מִהֶם לְשִׁבִים וְכו' (לה) וּמְבֹלְתוֹ הַשְׁמִידִים מוֹשֵׁךְ שׁוֹתַעֲרֵבוּ כו' וְאַחַר כֵּן וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם וּמַדּוּתֵיהֶם
 הַרְעוּם (לו) וּמֵה וַיִּשְׁבְּדוּ אֶת עֲצֻבֵיהֶם וּבְרִיאוֹתָם כִּי וַיִּהְיוּ עֲצֻבֵי הַגּוֹיִם לָהֶם לְמוֹקֵשׁ לְשִׁרְלֹל חָמְרוֹ בְּלִבָּם הַלֵּל
 הַעוֹבְדִים אֱוֹתָם הֵם הַגּוֹיִם אֲנִים לָהֶם לְמוֹקֵשׁ רַק לֹא חָיִן זֶה כִּי חָם שֶׁהֵם עוֹבְדִים אֱוֹתָם צוֹתֵר . (לז) עַל כֵּן
 מֵה לְשׁוֹת עֲשׂו עֲזוּדָה יִתְרֵה לְעַצְמֵים עַל עֲזוּדַת הַגּוֹיִם זָכְרוּ אֶת זֵמִיהֶם וְאֶת זֵמִיהֶם לְשִׁבִים אֲשֶׁר אֶת עֲצֻבֵי
 הַגּוֹיִם (לח) וְעוֹלָם מוֹשֵׁךְ לֹא גַם שְׁפִיכוֹת דַּמִּים כִּי וַיִּשְׁכְּבוּ דָם נָקִי כִּי בָּלָ גְדִלוֹ זֵי זֵמִיהֶם וַיִּקְוּמוּ עַל אֱוֹת
 אֲזַבְתָּם עַל שׁוֹמְרוֹ אֶת אֲזַבְתָּם לְשִׁבִים וַיִּהְרֵגוּ אֶת זִקְנֵיהֶם מֵה הוּו עוֹשִׂים הוֹשְׁפִים אֶת זֵמִיהֶם לְשִׁבִים הַרְעוּם אֶת
 הַלְּדִים זֵי זֵמִיהֶם עֲרַם וַיִּקְוּמוּ בְּגִדְלָם עַל זִבְחֵי אֲזַבְתָּם וְהוּו חוֹמְרוֹ וַיִּשְׁכְּבוּ דָם נָקִי דָם זֵמִיהֶם שֶׁל אֱוֹתָם אֲשֶׁר
 זָכְרוּ לְעַצְבֵי כַעֲשׂו בְּחֹפֶן שׁוֹסֵף עַל הַע"ל וְתַחֲתָהּ הַחֲרָץ גַּם בְּשִׁפְכוֹת דַּמִּים . (לט) וְאַחַר כֵּן וַיִּשְׁמְרוּ גַם בְּגִלְיוֹ
 עֲרִיבוֹת עִם מַעֲשֵׂיהֶם הַרְבֵּבוּם הֵם הַע"ל וְכו' וְאַחַר כֵּן וַיִּזְנוּ גַם בְּכָל מַעֲלָלוֹתָם הוּו מְבֹוֹתִים לְאוֹת מַחֲזֵרֵי ה' .
 או וַיִּשְׁמְרוּ זֵמִיהֶם הַמְּכַרְדִּים וְאַחַר כֵּן וַיִּזְנוּ זֵמִיהֶם : או יִחַמַר הָמָּה חֲסֵדוֹ כִּי לְהוֹת הַגּוֹיִם הֵם בְּשִׁלּוֹה וְלֹא
 הֵם אֲשֶׁר הִתְלוּ לְעִדְרָם הוּו עַל כִּי הֵם לֹא הוּו עוֹבְדִים אֱוֹתָם כֹּל כֵּן כְּגוֹיִם וְעַל כֵּן וַיִּזְבְּחוּ כו' וְלֹא יִדְעוּ כִּי
 יִשְׁרָלֵל הוּו מַטְמָחִים עֲלֵמָם זֵמִיהֶם בְּלֵי גוֹיִם מֵה שְׁחָיִן כֵּן הַגּוֹיִם כִּי הֵם מִן זֵמִיהֶם וְגַם וַיִּזְנוּ יִשְׁרָלֵל וְכָל מַעֲלָלוֹתָם
 שֶׁל גוֹיִם בְּזֵדָה הֵם זְוֹתֵם מַחֲזֵרֵי ה' מֵה שְׁחָיִן כֵּן הַגּוֹיִם כִּי אֲנִים מַחֲזִיקִים לְזוֹתֵם מַחֲזֵרֵי ה' כִּי לֹא מִמֵּוֹ יוֹ'
 הַמָּה רַק לְהוֹלִידִים אֲחֵרֵי הַבָּלָל בְּזֵדָה וְעַל כֵּן אֲנִים לוֹקוֹס רַק יִשְׁרָלֵל בְּזֵדָה . (מ) אִזּו וַיִּחַר חָף ה' בְּעַמּוֹ בִּיחּוֹד
 וְהִנֵּה חָף הוּא אֶחָד מִשְׁלוֹתֵי מַשְׁחִית עַל שְׁחִינֵי שְׁמִיתִי רַשׁוֹת לְמַשְׁחִית אֲנִים מַחֲחִין בִּין לְדִיק לְרַשֵׁעַ הוּו לוֹקוֹס עַל
 יְדֵי חָף גַם לְדִיקוֹס הַגִּקְרָלוֹס נִחַלֵת ה' וְזֵהוּ וַיִּחַר חָף הוּא פְּלוֹת מַשְׁחִית וַיִּתְעַב גַּם הַגִּקְרָלֵל נִחַלְתוֹ . או יִחַמַר
 וַיִּחַר חָף ה' בְּעַמּוֹ בְּעַלְמָם חָף בְּרַחֲמוֹת כִּי וַיִּתְעַב נִחַלְתוֹ בְּגִלְיוֹתָם (מא) עַל כֵּן וַיִּתְנֶם הוּו יִתְבַּרְךָ זֵיֵד גוֹיִם
 בְּשִׁלּוֹת יִכְפַר זֵה הוּו בְּחֲרָבֵן בְּגִלְיוֹ לְהַרְעוֹת גוֹיִם וַיִּמְשְׁלוּ זֵהֶם שׁוֹאֵיהֶם . (מב) וַיִּלְחָצוּ כו' וְלֹא וַיִּכְנְעוּ תַּחַת יָדָם
 מֵה שֵׁלֵל הוּו עוֹשִׂים בְּחֲרָטָם וְשִׁמָּה אֲחֵמַר לֵמָּה עֲשֵׂה כֵן לְרַשָּׁעִים מֵאֲרָצוֹ וְלֹא הוֹיִתָם זֵה וַיִּיטְרַם שֵׁם כֵּן וַיִּתְעַרְבוּ
 בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם וּכְמוֹתָהּ הַבְּנוֹת בְּחֵמְרוֹ מוֹ יִתְנֵי כו' וְהַעֲזִיבָה אֶת עַמּוֹ וְהִלָּהֵם מֵאֲחַם שְׁחִים מוֹב לְעוֹשֵׂים
 בְּמִקְוֹמָם וְהִשְׁתַּלַּק הוּא יִתְבַּרְךָ מֵאֲחַם וְלֹא לִישָׁרָע שֵׁם כִּי לֹא זֵה בְּכִינָה מְכֹוֹת מַעֲרֵבֵי . (מג) ע"כ חוֹמְרַת פֵּה
 רוּחַ הַקֹּדֶשׁ הִנֵּה כֵּן הוּו רַחֲמוֹי לְשׁוֹת לִיכָרֵם וְהִמָּה עַל אֲחֵמַתָּה חָף הִנֵּה כִכַר נִכְסָה זֵה כְּמֵה פְּעֻמָּם כִּי הִנֵּה
 פְּעֻמָּים רַבּוֹת יַצִּילֵם עוֹדֵם בְּחֲרָטָם חָף וְהִמָּה יִמְרוּ בְּעַלְמָם הַרַע כִּי הוּו מַתְגַּלִּים בְּרַחֲמוֹת עֲלֵמָם בְּחַלְחוּתֵיהֶם עַד
 בְּמוֹתוֹ נַעֲשׂו מְכֹוֹס וְדִלִים מִן הַמַּחֲוֹת עוֹדֵם בְּעִלְוֵיהֶם אֵם כֵּן מוֹ יֵבֵן עֲלוֹתָם וְאֵם הוּו מִיִּתָּם שֵׁם וּמִכָּה
 שֵׁם כְּדִי רַשָּׁעָתָם לֹא הוּו נִשְׁאָר מֵהֶם מֵאוֹמֵה ה"ו ע"כ הוֹרֵךְ גִּלְיוֹת לְכַפֵּר עוֹן . (מד) וְשִׁמָּה תִּחַמַר אֵם כֵּן לֵמָּה
 הַמְחִין כֹּל כֵּן עַד גִּדְרֵה זֵה שֵׁלֵל הוּו לָהֶם תְּקוּמָה אֵם לֹא בְּהוֹלִיתִי אֱוֹתָם וְלִקְוֹת חֲרָטָם בְּמִקְוֹמָם וַיִּתְעַב נִחַלְתוֹ
 מֵאֲחַם גִּלְיוֹת ע"כ כִּי ז' בְּחֵי דִינֵין עֲבָדוּ ע"כ קוֹדֵם הַחֲרָבֵן הַלֵּל הוּו כִּי יוֹרָה שֶׁהִשְׁתַּם חֲרָטָם כְּד"ל יוֹרָה אֶת
 עַמּוֹ בְּזֵר לָהֶם כֹּל עוֹד שְׁחֵי' שׁוֹמֵעַ אֶת חוֹרְתָם הוּו רַחֲמֵם כְּד"ל בְּשׁוֹמֵעַ חֵל הַרְעָה וְלֹא תִפְלֵה וְאַחֲרֵי זֵהוּ
 ז"ל רַחֵם זו חוֹרָה כו' כְּמוֹדַע כֹּל עוֹד שְׁחֵי שׁוֹמֵעַ יִתְבַּרְךָ שְׁחֵי עוֹשִׂקוֹס בְּחוֹרָה הַחֲרָךְ וְרִיחָם עַד עוֹשֵׁם אֶת
 חוֹרְתוֹ וַיַּגְעֵל זֵם כִּי וַיִּחַר עַל ע"כ כו' וְלֹא וַיִּחַר עַל בִּיטוֹל חוֹרָה כִּי עַל יְדֵי הַחוֹרָה רַחֵם בְּזֵר לָהֶם (מה) וַיִּזְכֹּר
 לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנְחַם מֵאֲחַר וַיִּחַר חָף ה' בְּעַמּוֹ כְּרוֹב חֲסֵדוֹ שֵׁלֵל חָמְרוֹ כְּאֲשֶׁר תַּמָּה זְכוֹת אֲזַבְתָּ . (מו) וְאַחַר כֵּן שְׁחֵי
 כֹּל אֲשִׁמְתָם עַל עַמְּוֹתָם שֵׁלֵל וַיִּקְדּוּ עַל חוֹרָה שְׁחֵי לְזוֹמִידִים מֵה עֲשֵׂה וַיִּתֵּן אֱוֹתָם בְּשִׁבִיל רַחֲמוֹס לַפְּנֵי כֹל
 שׁוֹבֵיהֶם כִּי זֵה הוּו לָהֶם לְרַחֲמִים כִּי גִלְיוֹת מַכְפַּרְתָּ עוֹן וְגַם הַחֲרָץ לְקַחֵם בְּמִקְוֹמָם וְגַם שׁוֹתָרֵן אֶת שְׁבֹתוֹתֵיהֶם
 שְׁחֵיהֶם מִקְפָּרְתָם עֲלוֹתָם . (מז) חוֹ שִׁיעוֹר הַכְּמוֹב וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ שֵׁלֵל יִכְלוּ בְּגוֹיִם שְׁחֵי וְחָף גַּם זֵהֶם
 בְּחֵיִתָם בְּחָף חוֹיִבֵיהֶם לֹא מַתְחִים כו' לְכַכַר בְּרִיתוֹ אֲחַם בְּחֹפֶן שְׁחֵי פִיכָלוֹ בְּגִלְיוֹת וְלֹא וַיִּתְנֶם כְּרוֹב
 חֲסֵדוֹ מֵאֲחַר חֲרָה חָפוֹ עַמּוֹ לְהַיִּיתָם . (מח) וַיִּתֵּן אֱוֹתָם בְּשִׁבִיל רַחֲמוֹס בְּגִלְיוֹת כִּי זֵה מוֹב לָהֶם בְּקִדְוֹס :

הוֹשִׁיעֵנו

תהלים קו קו

לְהוֹדוֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ לְהַשְׁתַּבַּח בְּתַהֲלֹתָיִךְ : מִן כְּרוֹךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל בְּן הַעוֹלָם נֶעֱד
הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל הַיּוֹם אָמֵן הַלְלוּהָ :

ספר חמישי

קו " הודו ל' כי טוב כי לעולם חסדו : = יאמרו נאולי יי אשר נאמם מיד צר :

רוממות אל

(מ) הושיענו ה' אלהינו כי' אלו נולד יסבאל לחיים למי הקב"ה היה פשוט רבות הנה את עמך ופני לקולך והנה היה מלך על ידי מופיע ב'ו' ופניה היה מתיחס בקרב הנשים וקרוב ללמוד משפחה אך הושיע ה' מלחמי בעולך כחבר עמך כדל"ה חפץ ה' את רוצע קדשו ורצו כו' וכן הוא חומרו ונלה כבוד ה' כי וגם וקבנו מן הנשים מן ללמוד מחשבותיהם ואלו חתר שנכנעו כל כך בגלות לה נבקש גדולות וישישים רבים כי לחרוך מדונה כחריה יסבאל ולא נבקש רק להודיה את שפך בלבד כי גם שאין לנו משוכחים וכדמים נחפזן בזה להשתבח לקנות לנו שנה כהתהלך כי הלא כהיונו בין העמים בלאזכר חס מוננו אז יחד הכנס ברוך ה' אלהי ישראל היו הנשים חסד חסנו סיבכים ראשיתו ומלשינים עלונו במחשבה היה אלהיך והיו מרפיש ידיו ומה גם במחשבת ז'ל' מכל חסד מהחומות חומרים סמוך וקם נשפלו מדעה השדה וישראל כחשה הסמטה סוף הסמטה והחיים טוהר נשפלו נבדח השולם לפני הנשים אך אז בהיותו מקובלים ה' ישראל יחד כדל"ה הנשים נשחכה כהתהלך (מח) חסד ה' חסד ה' חסד ה' אלהי ישראל מן העולם ועד השולם כי מאז כדל"ה השלם היה נשפלו ישראל וכמו שהזכיר ז'ל' ככ"ד כי חלפיש מנה קודם שנכבד השולם היה כתיב בזה כי אז בני ישראל דבר אל בני ישראל ועד הע"ה שהוא נשפלו אז מתייה מקובלים יחד לא יחדן בני את לבונו לנגדנו כי חס וחמד כל העם חפזן קול חסד ולא מלא מלשינים שוקמו עליו בהשמיע את קולנו יחד קול רם ולרמוז כי הוא יתברך ללחיה מן השולם ועד עולם ששם ב' השולמות על מן הללויה הללו את שם יה ששכ' לחיות חלו נבדחו ב' השולמות . אז יתיה משפחה רוח הקדש עליו וחומר הללויה כי בשם של שתי לחיות חלה נשבע כי יד על כס ית וכו חבמרו כי לא יתנה כי חס ויפלים שמו במהרה מימנו . או כמה שכתבנו על פסוק ויהי ה' לי לאלהים עם פסוק ויקרא לי אל כו' כי ביה הוא יתברך את שמו על ישקב גם בחיו ומה גם לאחר מותו יאמר ברוך ה' שהוא השם שלם כי נשמה שיכתום בגאולה מה שעתה הוא שם י"ה בלתי דבק עם לחיות ו"ה והנה נשמה כי היה מאז נקרא השם שלם על ישראל חסדו וחו ברוך ה' אלהי ישראל וכוה נשמה שיהי מן מן העולם ועד העולם שיהיה שלם וחמד כל העם חפזן ופזן כך ובין כך הללויה שהוא עדין חזי השם כי חסו שלם עד לעמוד לבח במהרה בימינו כי הוא כשחון לנו כי נעלה ונשמחה בישועתו :

הם ונשלם ספר רביעי. בעזרת אלהי ישועי

בסיעתא דשמיא נתהיל ספר חמישי

קו (א) הודו כי' היה מה שהיה הדעת שופעת הוא שלענו לבנה אל חסות ישראל שבזכותם ילאו ישראל ממלכים חמד הדוד לה' לבדו כי טוב הוא שנכוננו ילאנו כי לשלם הוא חסדו כלאמר בין כהיונו ראויים בין כהיונו בלתי ראויים משה"ל הנשעה ע"י וכוה ב'ו' כי לא מספיק רק לראויים קנה . (ב) ומו יאמר זה הנה יאמרו לחות גאולי ה' הם יוצאי מלרים שנאלם בעמנו אשר נאלם מיד זר כי כבד היו מסורים ביד שמו של מלרים על ידי קטרונו בלאמר הללו עובדי ע"ל והללו וכו' וכמ"ס ז'ל' על כסוף ויסע מלחך החלשים שכבד היו ישראל במדת הדין מנחה עליהם להאבירים ח"ו לולי רחמינו יתברך שהולך אל מלחך הדין לחתרים על המלרים שחתיבים וכן אמרו והמים להם חומה חמה כתיב ולא היה מספיק זכות חסות לולא חסד עליון כו' והם זר יאמר על ב'ו' יהיה שיעור הכתוב תדע שהיו גאולי ה' ולא גאולי זכות חסות אז שופעת חסות שחיי נאלם מיד זר שהוא בעל בחירה ואין זכות מספיק הם לא בהצטרף חסד אל . (א) או יאמר ענין שאלו לא היוהו הקב"ה את חסותינו ממלרים עדין חסו וכינונו כו' נאלם שלא את חסותינו בלבד גאל כי חס כל דורות עולם . והנה הדוד לה' כי טוב לאלם בלבד גאל כי חס לשלם היה חסדו המחמד לשלם לכל דור ודור . (ב) וזה יאמרו גאולי ה' אשר נאלם מיד המלרים שיהי רבים הם מיד זר יאמר הוא שרו של מלרים שהיה חוקק בזה מיד ולדורות . (א) או יאמר כמה שירשנו ששם חפזן ישראל חפזן עולם וכן חס חפזן חפזן עולם נאלמו כי בהצטרף יתברך את ישראל ממלרים היה כאלו אז קיים את השלם שאלו היו נשחכים שם היו מסורים ביד זר ולא היו ישראל ולא חסות והיה מחבבל העולם וזהו יהיה כו' לומר שיכולים גאולי ה' לומר לכל העמים הדוד הכל לה' כי טוב כי לשלם חסדו כלומר כי להיות עולם ולא חבבל היומו היה חסדו . (ב) ומו הם החומרים אל כל העולם כך יוצאי מלרים . ושיעור הכתוב הוא הדוד כו' זה יאמרו גאולי ה' שיאמרו אל כל העמים הדוד כו' והעשם הוא אשר נאלם מיד זר שהולמות נאלם היו מסורים בזהם לחסדו והיה העולם מחבבל . (א) או יאמר כי הנה דרך מלחך לעשות חסד

וּמֵאַרְצוֹת קִבְצָם מִמְּזוֹרַח וּמִמְעֶרֶב מִצְפּוֹן וּמִיָּם : ד תָּעוּ בְּמִדְבַּר בְּיַשְׁמוֹן
דַּרְךְ עֵיר מוֹשֵׁב לֹא מִצְּאוּ : ה רַעֲבִים גַּם צִמְאִים נִפְשָׁם בְּהֵם תִּתְעַפֶּה : ו וַיִּצְעֲקוּ
אֶל יי בְּצַר לָהֶם מִמְּצוֹקוֹתֵיהֶם יִצְיָלוּ : ז וַיִּדְרִיכֵם בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל לָלֶכֶת אֶל עֵיר מוֹשֵׁב :

רוסמות אל

הסד עם עמו אך לפי האמת אינו מטיב רק לעצמו שהם לא היה הוא מטיב להם גם המה לא היו עובדים
לזוהו ועומדים על סובלו עליהם ואם כן לא יקרא טוב צעלם בעשותו הסד אך הוא יתבדק הוא לבדו יקרא
טוב כי כל ההסדים עושה הם לעם ולא לעצמו כי הכל נריכים לו והוא אינו נריך לעולם זה יאמר הדוד
לה' כי הוא לבדו הראוי יקרא טוב כי בשביל העולם הוא הסדו ולא בשביל עצמו . (ב) וזה צעלם יאמרו
ויגידו גאולי ה' אשר גאלם מיד אר ולא עשה עקב משה הנר בכבודו יתבדק באמרו מי ה' אשר שמוע
בקולו כו' כי כל אשר עשה הוא יתבדק הסד הוא לעם . (א) או יאמר כי דרך מלך הסד שהסדו יאנו
כי יעשה אחד היום ואחד אחר הדש ואחד אחר זמן אחר אך זו יתבדק נהדל לספור כי אין מספר כי אין
רגע צעולם שאין הקב"ה עושה זו הסד ואם כן איפה איכה נאמר כך וכך הסדים עשה ה' ואין להם
מספר כי אין הספכ בין אחד לאחד וכלו כולם הסד אחד וזהו הדוד לה' כי טוב הוא דרך כלל כי למות
הסדיו אי אפשר כי הלל לעולם הוא הסדו כלומר הסד אחד יקרא הכל . או יאמרו מה בין מלך הארץ ב"ו
למלך מלכי המלכים הקב"ה כי מלך בשר ודם בטיטיבו מטיב ובהגרו מלך אך הוא יתבדק הניד עושה הסד
אפילו בהגרו והוא הדוד לה' כי טוב כי לעולם הסדו יקרא . (ב) וזהו יאמרו גאולי ה' אשר גאלם מיד אר
הוא בר מזלם והעשב כמו שחמרו ז"ל על דבר שלא מלאו הימים ת' שהם עדיין ויהיה הגאולה כמדובר
במקומו על ידי מה שהכניד עול סבלו באחרונה : (ג) ובארצות קבצם וכו' אמר הנה לכם ראייה עצומה
שהיו גאולי ה' בעצמו כבוד הסדיו ולא על שבעות או זכות האבות שהם מספיק הזכות או השבעה למה
שגדל להיושם אך הוסף תוספת גדול כעיקר כי הלל בהויתו אותם כמו רגע מארלות רבות קבצם כו'
והוא כי היו ישראל מפוזרים רס ובתיהם ילדים ונקיים שפ ונפסו ומוקיים הרועים בכל גבול מזרח ת'
פרסה וברגע קבצם ה' למקום אחד ויאלו יחד כי אין זה רק הסד ופלה עולם הנעשה ברוב רחמיו . או יאמר
הנה גם זה לא ינחת מזרים הוא שחמון לכל בני ישראל על הגאולה העתידה כללו ראו קיבוצ גלות של
הגאולה העתידה כי מי שפעם זו יעשה האחרת כמה ד"ה כינו לאתך מהרץ מזרים ארלנו ופלאות ושור
הכתוב הדוד כו' יאמרו גאולי ה' כו' וגם יאמרו ומארצות כו' שהוא כללו מעשה כבד ומארלות קבצם :
(ד) תעו כו' אחרי אונורו ההודאה כללית אשר כל ישראל הייבים להודות בכל דור ודור אמר כי גם יש
ד' מיני הודאות פרטיות שהם ארבעה שריתין להודות והלא בהולכי מדברות ואמר העו במדבר כו' הנה
אומרו בישימון הוא מיוחד וגם מלה דרך הוא קנת בלתי נריכה . אך לזה נעיר כי הלל ויאה כי הולכי
מדברות ולא תעו בדרך יראה שהם פטורים להודות . והנה בגמרא אמרו כהם אחד מהחייבים להודות הולכי
מדברות אפילו לא תעו במדבר ולא היו רעבים ולא נאמרו חייבים להודות ולפי האמת יותר חייב לה' אשר
בא דרך ישרה ולא היה לו רעב לאתם ולא שמע קול גושש כי לא עשבו ה' צדוס ענר . על כן
אחשוב שהן קן דברי דוד לומר הנה בין אם תעו במדבר שהיחור דרך העולה לרשבו והלכו דרך היחלה אל
ישימון שם לגמרי (ה) וגם הם רעבים גם נאמרו והוצרכו דן לזעוק אל ה' שמוצוקותיהם יצילם בין
כאשר מתהלה חמל עליו ה' . (ז) ויודריכם בדרך ישרה ללכת כו' ולא שמעו קול גושש ולא רעב
לאתם ולא נאמרו למים . (ח) חלו וחלו יודו לה' הסדו וזהו העו וכו' ויודריכם כו' יודו כו' וישור הכתוב
דעל מאן דסליק מנייהו אמר יודו לה' הסדו שעשה נפלאות לבדו שאין צעל הנם מפר בטיס וזהו לה' הסדו
שהוא לה' לבדו אמר הוא הסד ה' ועל מאי דפתח ביה שפתו כו' והיו רעבים גם נאמרו כו' שהכירו בני
האדם צנס חמור ונפלאותיו לבני האדם שהמה ראו נפלאות כל . (ה) או יאמרו רעבים כו' שהכירו מהאמרים
ז"ל בשורת טוב מכו כל הנשמה תהלי ה' הנשמה שצדס בל עת עולה ויורדת ומבקפת לאת מן האדם אלא
שרואה את הקב"ה שכל הארץ מלא כבודו והחזרה לאחריה ושם ציארנו שהוא על כי כל דבר תהב אל שורבו
ויסודו ועל כן להיות נפש האדם מאת האלהים תאבה לאת ולעלות אל האלהים אשר נתנה הלא שרואה את
ה' שכל הארץ עם היותה חומר מלא כבודו על כן חומרת דיו לעבד להיות כרבו שש כל רוחותיו לא יצטר
מיהות מלא כל הארץ כבודו עם שסאך עבר וחומר עכור הוא ועל כן לא טובה אינו ממנו וזיה הנות
והסבול היותה מעוטפת סוך חומר האדם . ונצח אל הענין אמר רעבים כו' והוא לומר כי דרך עבד שרוב
המחבל מביא אמה יתירה מה שאין כן הרעפים שלא ירגישו הנאמה כי אם הרעב אמר הנה כל כך גדל חום
ויושב המדבר אשר העו זו ששם היות רעבים גם הם נאמרו וכל כך הוא האצער שגם הנפש המואהבת
ישיבה בקבץ איש החומרי ותאבה לאת אז אינה מנולת מנוחה באמרה כי אז יהיה טוב לה כי תלא ותעלה
אל האלהים אשר נתנה כחאוחה התמידית כי אם אדרבה נפסם בהם התעטף כי חפלה להיות עטופה
מהנף כי כל כך אר לה על ארמו כי גם נפשו עליו תהבל ובזרחת להיות עטופה בתוך לבוש הגוף מה שאין
כן דרכה תמיד . או יאמר כי ארוחת היו ב' רעבים וגם נאמרו וגם נפסם בהם התעטף מירחמה קן יפטר

י יודו לך סתרו ונפלאותי לכני אדם : כי השגיג נפש שוקקה ונפש רגזת
כלא טוב : י ישרי השקד וצלמות אסירי עני וברזל : י כי הסרו אסירי אל וצנת

רוממות אל

הדם הוא הנפש על הארץ אולי ינשנש בהם לנשים וחיות דעות וסוה קרה להם כל' פלגי שהיה רעב
ודבר בשירו וזמר לאו אורה לעולם להפגל על שני דברים שלמד אחד הנקב על הרעב ויחלו ידך דבר
זית הקבל' חיו טון האדם לחיות זה יחמד אתה פנים היו רשעים ח' הניחם בהם שהוא רעב ויח
זית שרד האית אולי יאמר להם לנשים כי האית שכל בן כי נפשו בהם החשק . (ו) על בן חסרו
לנשק בשלל סוד משה טהה הוא הרעב והנחת אזה בוד להם שכל יד כי גם האית חות לת סוה שאון
הקבל' טון פה לחיות וזה וישקו אל ה' בזה חסר הוא להם עתה' שכל יד כי חסר השקויהם ילום
שכלל חסון הרעב הוא גם בן החסר . או יחמד ראו גם החסונו יחבד כי עם האית שאל הקדשו
הסלה לזה שהיה חיו כך כמו שחזרו אל' נעלם יקדים האדם חסלה לזה שחמד השוקד טוקר כי עם
כל או יעד גם דעה חלום ויחשבו וזה וישקו אל ה' עוד להם כלומר בהיות סוד להם ולא מקדים
אזה שהיה חסלה שמשקויהם ילום הם השקויהם שאלם שהוא עוניהם הנדמים נהום על בן הוא
יחבד הדברים כדקד' ישרה : (ד) איהיה עני החסונים לימד אתה כחמד חיו חסר כי' שאל היה נחיותם
ח' היותם (ה) דברים שיהם עם נחיות ב' נפשו בהם החשק חיויה חסר חיו או בן בחיות חיות .
(ו) וחמד עקו אל ה' היה גם בן משקויהם ילום וחריו בן החסר עשה ה' כי (ז) וירדכם כי'
ועל ידי בן נחקו כגן וחס בן היה מקום לומר שכל דבר חסר יודו לה' שכלם משעות הדקד מטיד טובב
חסר לה בן הוא כי בן חסר . (ח) כי ב' דברים יודו ה' בעדק מה שהוא לה' פעמה חסרו שכל יד חסר
ח' חקו הכל אך גם יודו על כל נפלאותיו כי דעות הן לפני האדם המקלות סון שאל שבתיות בני האדם
היו נפלאות מפות כי הוא ג' דברים וחלום האלום ה' . או יחמד חסרעני על סויה בחרין דמיל ברך לאלה
שחיה לומר כי לה החסון עד הנקב אור בניה החסלה לקום בקבל' ובבדק הגומל האיינים שויות כי הם אור
שעשה לו הוא בקדק ביה חמד חמד יודו לה' על מה שהיטיב לו וחריו כי יודו וישבו ויהיה בקבל' עם
ח' ובושם זקנים כי הוא חמד כלמד וירדכם כי' ללכה שדיון לה חסר ולא הניש' אל עיו מושב חיו
הנלווה חיו יודו לה' חסרו וחרר כך ונפלאותו יודו לפני האדם בעד מושב חמד עם בני האדם שהוא מה
שחפס חסר כך וירוממוהו כי' שהיה ברכה הגומל כי' . או יחמד יודו כי' לומר אל' ישלם על דומם כי
כחמד היה בלה בשני שבר גם יפלה בשעו יחבד חיליה כי הלא בריאת שמוות ים מחין נקל בשעו חלום
מה גם עתה האיות עשה מלה כך יהיה בכחונה בני האדם כך לפני יחבד חיו רק שעות חסר וזה יחמד
יודו לה' כי עשה חסר חיו יודו לה' חסרו כי הם יתיחבו לנפלאות חיו חלה בכחונת בני האדם וזה ונפלאותו
לפני האדם . או יחמד כי' לומר כי חסר שעשה חק' צ'ו' לחסו חיו חסר חסרו כי הלא לךך הוא
חלום ונפלאות הוא עשה כדי שישעו לו כך הוא יחבד לח' חן חלום חיו עשה חיו לשייח' עיו כי
הכל משעו ועל בן יקרה חסר כל חסר ח' חמד ויודו לה' חסרו כי לו נלה לחיות ולא לעלה כי הלא
ונפלאותו חום נעמו כי הם לפני האדם . או יחמד כי כאשר בכל האם חסר נסו כי רב הוא ונודה
ח' ה' ונדק כי חו יחמד חסרו והלאה כך ראו יודה ושפה נפלאותו לפני האדם די עמד עוניה
חלמה שילה מספר להם נפלאות אל וודה חיותם לעויהם לזמן הדברים כי יחבד חיו וזה יודו לה' חסרו
ונפלאותו גם בן יודו לפני האדם : (ט) כי הרשביע כי' מהראוי יחמד כי השביע נפש שוקקה וחלמה טוב
גם מהו סדרם החלום וגם לזה יחמד השבע ולא חלמה חסרויהם רעים חסר חמדבר . כך הוא שני
שני נפשות האדם ים נפש הכחונת החלמה הכל ומהו וכוונת ים נפש עלוניה שחמד שוקקה לידק בקויה
וכחמד חין בעליה עשה לזן קמו הוא מחסוקקה חמוד עויה חסרה ונפלאות ועני חסרו כי הלא חלמה
וחות אל סויה הודחת ח' על אבות נפשות ששביע לחמו ורשפתו וחי גופו כי הם שכל ידו
הלה ז' ישוב עד ה' ויקבל נעמו לכסרה על חסונו ויכיר השנהו יחבד והסר החיבו בקבל' חיו ופלה
לעבוד בחורה ונחת נעמו שכל ידו כי השביע ה' את הנפש השוקקה עבודת ה' וחמד חיותה גם את הנפש
החיות הרעבה לחם וחסר חל' טוב שגון לה יותר מבקרה כי עד כה שלא היה האדם החיה שב אל
ה' האית נפש הכחונת חלמה חולל ולה בכחונן והוא דבר בלה יקרה טוב כך עתה על ידי חסונה גם
חלמה יהיה טוב ושער הכחון מה שירד לה' חסרו וכי' לה על אבות השאל סוד רק על כי השביע נפש
שוקקה היה חלמה וזה שוקקה וגם נפש רעבה היה החיות חסרה חולל טוב : (י) ישובו השקד וצלמות
וכי' הלא ים חסרויהם סרון מרלכן בני בית כלה כי ברזל לה כלה נפשו כי הם שבתחסיס וישיבו ים סוג
שני חסרויהם בשכני ברזל ועל הסוג ח' יחמד ישרי חקד ולחמה ועל השני יחמד חסרו עני וברזל ויהיה
כי הסוג ח' יהיה כי השני ים להפריה כל יחזיק מוכרחה בשכני ברזל והשני הוא חלמה חן ידם חסנת
כי אך דלם החסר וזן ללא ים זה יחמד על הסוג השני חסרו עני וברזל שהשני גרם לנו את הברזל
יחום היה רשעם . (יא) וחסם מה לקי בכך הלא הוא כי חסרו חלמה ח' כי' והוא כי הוא יחבד
השכל

עֲלִיזוֹן נָאצוּ: י' וַיִּכְנַע בַּעֲמֹל לִבָּם כִּשְׁלוֹ וַאֲיֵן עוֹר: יג וַיִּזְעַקוּ אֶל יי בְּצַר לָהֶם
 מִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם: יד וַיִּצְיֵאֵם מִחַשְׁךְ וּצְלָמוֹת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יִתֶּן: טו יוֹדוּ לַיי
 חֲסֵדוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם: טז כִּי יִטְבֵּר דְּלֹתוֹת נַחֲשֵׁת וּבְרִיחֵי בְרִזָּל גִּדְעוּ: יז אֱוִלִים
 מִדְרָךְ פִּשְׁעֵם וּמַעֲשֵׂוֹתֵיהֶם יִתְּנוּ: יח כָּל אֶבֶל תִּתְּעֵב גִּפְשָׁם וַיִּגְעֻוּ עַד שְׁעָרֵי מוֹת:

רוטמות אל

הוכנלו טוֹבוֹתָיו עִם הָאֵלֶּם אֶחָד כִּי יִשֵׁם שֵׁן דְּרִכִּים לַפְּתִיחַ דְרָךְ הַחַיִּים וְדָרְךְ הַמוֹת וְאוֹמֵר לֵנו רָאָה נַחֲמֵנו
 לַפְּתִיךְ הַיּוֹם וְכו' וּבַחֲרַת בְּחַיִּים וְהוּא מֵה שְׁפִירָשׁוֹ ז"ל כַּמְדַרְשׁ דְּבַח שְׁאִמְרוּ כִּי הוּא מִשָּׁל לַשְּׁנֵי דְרִכִּים הָאֶחָד
 מוֹסֵר יִרְאֵה הַרְאָה אוֹתוֹ רַחֵב וְנֹאֵה וְכו' חֲלוּתוֹ וְזִפְרִים עֲשׂוֹת בְּחַיִּים כָּל זֵי זִמְרָה וְשֵׁם כָּל פְּרִי עֵץ הַדָּר
 טוֹב לִמְאֹכֵל וְיִמִּים קָרִים וְעוֹטִים וְהַמּוֹךְ לוֹ דָרְךְ הָאֶחָד לֹר וּמִזְקָה מִלְאָה לֵה מַשְׁלֹת מֵהַמּוֹרוֹת וּפְחָחִים וְהִנֵּה
 אֲיוֹן סִפְק כִּי הַדָּרְךְ יִשְׁרֵה הוּא שִׁיבּוֹר לוֹ הָאֵלֶּם לִלְכַת בַּהּ וְלֹא הִרַז וּמִזְקָה וּמִנְאָה שֵׁם אִישׁ חֶסֶם וְיִשָּׁן וְיִחַמֵּר
 לְאֵלֶּם הַשְׁמֵר לָךְ מִלְכַת בְּדָרְךְ הַרְחֵבָה וְהַעֲזוּבָה הוֹאֵת כִּי אֲיוֹן כָּל עוֹזֵב רַק בְּרַשְׁמִיּוֹת אֶךְ הַחֲרִיבָה מֵרָה כְּלַעֲנָה
 וְלָךְ לָךְ בְּדָרְךְ הַדְּמוּקָה וְרָה הוֹאֵת כִּי אֲיוֹן כָּל זִמְרָה רַק בְּרַשְׁמִיּוֹת אֶךְ הַחֲרִיבָה עוֹזֵב וְהַנֵּבֶה עָנָן ה' קָךְ
 הַקִּבְלָה רָאָה וְהִנֵּה דָרְךְ מֵהַלָּךְ שְׂבִילֵי הַעוֹלָם אֵיה נִחְמַד לִמְרָחָה וְטוֹב לִמְאֹכֵל וְדָרְךְ קָמוֹת הַעוֹלָם הַבָּה זָר כִּי
 הַהוֹלָךְ בְּדָרְךְ ה' מִלְכַד הַיּוֹמוֹ פוֹרֵשׁ מִחַטְטוֹת אֵיה אֵדֶם גַּם יִסְוִיץ בְּאֲיוֹן עֲלָיו וְעַל כֵּן אֵל ה' יוֹחֵד לֵנו בְּחַמַּת
 הַשְׁמֵר דְרָכָה ה' בַּיַּת דְּרִכִּים עֲשֵׂה אֵדֶם זִמֵּת אֶפְסוֹ בַּיַּת וּבַחֲרַת בְּחַיִּים שְׂהוּא שֵׁל קְבוּצוֹת הַעוֹלָם הַבָּה כִּי אֲיוֹן הַעוֹלָם
 הַזֶּה נִקְרָא חַיִּים זֶה עֵינָן מֵאֲמָרֵם ז"ל כַּמְדַרְשׁ וְאֲיוֹן סִפְק כִּי לִחְסֵד וְזִדְקָה תַּחֲשַׁב לוֹ יִתְבַרַךְ אֲמוֹר לֵנו הַדְּבַר
 הַזֶּה וְלֹא עוֹד כִּי אִשׁ שָׂאֵם לֹא יַעֲשֵׂה הָאֵלֶּם הַדְּבַר הַזֶּה כִּי אִשׁ הַלֹּךְ יִלָּךְ אַחֵר אֲחִיל חֲבוֹל מִשְׁמַיִם וּשְׂמֹת
 מִמַּתְקִים עִם רַעֲוִים אֲחֻזִּים שִׁיבָה עַד כִּכּוֹר לֵחֵם וַיַּעֲשֵׂה קָךְ רַעֲוִ וְהַוּוֹשִׁים וּגְשָׁמִים יִשְׂמוּ אוֹתוֹ בְּצוֹר. וְנֹאֵה אֵל
 בְּצִיּוֹר הַכְּחוּב אֲמֵר כִּי טַעַם אֵל הַבִּיּוֹ יִתְבַרַךְ אֵת הַאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲחֻזִּים בְּצִיּוֹת הַסּוֹבֵר הֵלֵךְ הוּא כִּי הַמְרוֹ
 אֲמֵרִי אֵל הַס אֲמֵרִי חֲסֵד אֵל אֲשֶׁר הַפְּלִיא חֲסֵדוֹ לְאֲמֵר לֵנו וּבַחֲרַת בְּחַיִּים וְלֹא בְּעוֹבוֹת וְחַטְטוֹת הַעוֹלָם הַזֶּה
 וְעַלֵּת עֲלֵינוּ עַל כִּי בְּהוֹיֹת בַּיַּת אֵדֶם בְּלַתִּי לְשִׁרִים הוּא יִתְבַרַךְ מִחַתְלָק וּנְקִרָא עֲלֵינוּ וְיִמְיִיעַן אֵת יִשְׂרָאֵל יִשְׂבוּ
 אֲדִיר וְעַלֵּי הַבִּיּוֹאֵם ה' עֵינֵי כֹלָל אֲנִי וְכַעַם זֶה שֵׁם תַּחַת אֲשֶׁר נִתְגַּלָּו וְהִלְכוּ אַחֵר קְבוּצוֹת הַעוֹלָם הַזֶּה וְהִנֵּה זֶה
 דְרָךְ הָאֲוִכּוֹלִים לְמַעֲדִים וּשְׂמֹתִים בְּמִזְרְקֵי יוֹן בְּשִׁמְחַת מַרְעוֹת לְהוֹרוֹת זֶה לֹאֵה אֲהַבַת עוֹלָם שְׂכָל אֶחָד יִשֵׁם נִשְׁפּוֹ
 מִנְגֵד עַל הַבִּיּוֹר וְהַכֵּל מִן הַשֶּׁפֶס וְהַחֹן כִּי הֵינָן בּוֹגֵד הוּא הַמְדַבֵּר. (יב) וּמִתִּי יִכְרֹו כִּי כֵן הוּא הֵלֵךְ הוּא בְּחַתְרוּשָׁה
 א' מִן הַעֲבוּרָה מִלְאָה רַב וְיִין מִשְׁתִּיחָם וּפְסַל בְּצִיּוֹת הַסּוֹבֵר כִּי אִז אַחֲרֵי כֵן אֵת כָּל חֲבָרָיו אֲשֶׁר שָׂחוּ וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ
 יִדְרֹשׁ לִמּוֹ יֵהוּ לוֹ מַעֲיֵר לְעוֹזוֹר וְאֲיוֹן מוֹשִׁיעַ אִז יִכְרֹו כִּי עוֹבוֹת הַעוֹלָם הַזֶּה וְהַמַּחְזְרִים מֵהַלְאָחוֹתוֹ כָּלֵם הַבֵּל וְאֲיוֹן
 וְלֹחֲו ית' לִידְבַק בּוֹ כִּי הוּא לְבָדוֹ הָאֵל הַמוֹשִׁיעַ וְהוּא וַיִּכְנַע עַמֵּל לְבַס בְּסוֹבֵר וּמִתּוֹךְ הַהַכְּנָעָה שָׂחוּ לְבַס כִּי עֲשֵׂה כְּשֵׁל
 וְאֲיוֹן עוֹזֵר מִכָּל רֵעִיו אֲשֶׁר הַתְּעַרְבוּ עִמּוֹ. (יג) וַיִּזְעַקוּ אֶל ה' מִמַּצּוֹקוֹתֵיהֶם שְׂהֵלֵם הַס אֲשִׁמּוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר גִּרְמוּ לֵהֵם הַרְעָה
 וַיִּשְׁעִים כִּי שְׂפִים הֵם עֲשֵׂה הַס (יד) אֵל הוּא יִתְבַרַךְ עַל יְדֵי רַחַם כִּלְאֵל וְשִׁעֵר נִכְעָסוּ וְשָׂבוּ עַד ה' וַיִּזְעַקוּ מֵחַשְׁךְ
 וְלַמּוֹת הוּא יִצְרֵם כַּד"א אֲרָךְ עִפְתָּה כִּמוֹ אֲוִלֵם זְלַמוֹת וְכו' שְׂהוּא גִיּוֹסֵם אֲשֶׁר יְדֵי הַחַךְ הַסּוֹבֵר וַיִּזְעַק לֵהֵם
 גִּיּוֹסֵם וְאִז מוֹסְרוֹתֵיהֶם שֵׁל הַסּוֹבֵר יִתֶּן כִּי תַחֲלֵה פוֹדֵה אוֹתָם מִדַּיִנָּה שֵׁל גִּיּוֹסֵם עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה וְחֲח"כ מִנְתֵן
 מוֹכְרוֹת בַּיַּת הַכֵּלָל שִׁמְסִלְק הַעֲבוּזִים וַיּוֹלֵאֵם. (טו) וְאִז כֹּהֲשֵׁר יוֹדוּ לֵה' חֲסֵדוֹ כו' לֹא יֵאֲמְרוּ שְׂהוֹלֵאֵם מִחַשְׁךְ
 וְלַמּוֹת שֵׁל בַּיַּת כֵּלָל (טז) כִּי אִשׁ שָׂזַר עַל יְדֵי שְׂמוֹעַ לַעֲקֵבָה דְלֹתוֹת נַחֲשֵׁת שֵׁל שְׁעָרֵי תַחֲלָה שְׂהוּוּ וְעוֹלוֹת
 וְעַל יְדֵי כֵן בְּרִיחֵי בְרִזָּל שְׂהֵם עֲשׂוֹתֵיהֶם שְׂהוּוּ מַחְזִיקִים נַעֲלַת הַדְּלֹתוֹת הַבְּרִיחִים גִּדְעוּ וְזִכְרוּ הַבִּיּוֹאֵם תַּחֲלָה שִׁיבּוֹר
 הַדְּלֹתוֹת וְחֲח"כ גִּדְעֵת הַבְּרִיחִים כִּי תַחֲלָה הַתְּפִלָּה וְכַנְסַת וְאַחֲרֵי כֵן מִגִּדְעוּ כַחוֹם הַעֲמוּאֵה שִׁפְעַל הַסּוֹעַת הַמַּחְזִיקִים
 נַעֲלַת הַדְּלֹתוֹת וְכִיבַת יִסְכּוּרֵיהֶם כָּלֵם: (יז) אוֹיְלִים מִדְרָךְ פִּשְׁעוֹת כו' לֹמַר מִי שְׂהֵם אוֹיְלִים שְׂמוֹעִים מִדְרָךְ פִּשְׁעֵם כַּחֲזִיקֵהוּ שְׂחוֹשִׁים
 עַל דַּעְמוֹ שֵׁל אֵלֶּם אֲשֶׁם בְּהַמְעַוּ מִלִּישָׁה אֲשֶׁה עַל יוֹדְעוֹ שְׂהֵיה עֵשִׂיד לְפוֹלִיד גִּיּוֹסֵם בְּלַתִּי וְע"י הַחֲוִילֵי הַכִּיּוֹר
 כִּי עֲשֵׂה בְּדַבֵּר וְהִיָּה חוֹטֵא וְאִז שֵׁם מֵהַטָּאוֹ עַל יְדֵי הַחֲוִילֵי וְנִתְקַן. וְעַל דְרָךְ זֶה יִתֶּן כִּי יִדְבְּרוּ ית' לִמִּי שְׂהוּא
 שׁוֹגֵה בְּעוֹן וְחוֹשֵׁב שְׂחֻלוֹ חוֹטֵא שְׂמִצִּיָּא עֲלָיו חוֹלִי שְׂחֻא גוֹתָן אֵל לְבוֹ וְשֵׁם וְרַפָּא לוֹ וַיִּשׁ בְּחַיִּיָּה בַּיַּת וְהִיא מִתְחַמֵּת
 עוֹן לִמְרַק אוֹתוֹ וְזֶה יֵאֲמֵר אוֹיְלִים מִדְרָךְ פִּשְׁעֵם כו' לֹמַר מִי שְׂהֵם אוֹיְלִים שְׂמוֹעִים מִדְרָךְ פִּשְׁעֵם כַּחֲזִיקֵהוּ שְׂחוֹשִׁים
 שְׂחֻלוֹ פִּשְׁעַ וְגַם מוֹסִיבָה אַחֲרָת וְהִיא מַעֲשׂוֹתֵיהֶם לִמְרַקָם עַל זֶה אֵל עַל זֶה יִתְעַנּוּ בְּחַיִּים שְׂכָל אֲוִלֵם יִתְעַב וְפִשְׁעֵם.
 אוֹ יֵאֲמֵר כִּי לֹא הוּא עוֹטָה וְזִכְה לְהַבִּיּוֹאֵם יִתְבַרַךְ עֲלָיו חוֹלִי לְהַעֲרִיב שִׁיבּוֹב עַד ה' כִּי אִשׁ אוֹתָם שְׂכָל כָךְ וְכַסֵּם בְּהֵם
 רוּחַ שְׂמֹת הַהַתְּפִלָּה עַד שְׂנַעֲשֵׂה אֵלֶּם פִּשְׁעַת אֶחָד שְׂשָׂנוּ וּשְׂלַשׁוּ בּוֹ וְגַד נַעֲשֵׂה בְּהֵם קִיּוֹן לְהַחְטִיֵּאֵם בְּזִמְמָם ע"י
 הַתְּמַחֵה בְּרַעֲוִ וְזִכְרוּ אוֹיְלִים שְׂנַעֲשׂוּ אוֹיְלִים שְׂנַעֲשֵׂה בְּהֵם הַרוּחַ שְׂמֹת קִיּוֹן עַד הַקִּרְאָה אוֹיְלִים אֲשֶׁר זֶה מִשְׁךְ
 לֵהֵם מִדְרָךְ פִּשְׁעֵם שְׂמִדְרָכוֹ בּוֹ פְּעֻמִּים רַבּוֹת וְכֵן אוֹיְלִים מַעֲשׂוֹתֵיהֶם כִּי רַבּוֹ שְׂעַל יְדֵי כֵן שְׂלַעַת הַשְּׂמֹת בְּהֵם וְעַשְׂיָה
 לֵהֵם כְּדַבֵּר טַבְעִי אֲשֶׁר אִז בְּלַתִּי מַרְגִּישִׁים רַעֲהֵם שָׂאֵם וַיַּחֵם ה' עַד שִׁיבּוֹבוּ מֵעֲזָאֵם אֲיוֹן תַּקִּיָּה. אֵלֵם יִתְעַנּוּ מֵאֲתוֹ
 יִתְבַרַךְ לְעוֹרֵרָם מֵהַתְּמַחֵם כִּי בְּחַלִּים יִתְנוּ אֵל לְבַס מֵה שְׂחִין כֵּן לְמַרְגִּישִׁים וּמוֹכִיִם אֲשִׁמּוֹתֵיהֶם בְּרִיחֻוֹהֵם וְאַחֵר יִתְעַנּוּ
 לֹמַר כִּי תַחַת אֲשֶׁר הִיָּה לֵהֵם הַתְּעַנּוֹת בְּחַתְרוּסָה וְהִמָּה בְּרִיחֻוֹם יִתְעַנּוּ עִמָּה וְהוּוּ מַעֲשׂוֹתֵיהֶם שְׂלַח הַתְּעַנּוּ בְּזוֹם
 נִפְשָׁם עִמָּה מֵאוֹתָם עוֹמוֹת שְׂלַח הַתְּעַנּוּ עִמָּה. (יח) וְהִיָּה הוּא עִמָּה הַתְּעַנּוֹת הוּא כִּי כָל אֲוִלֵם תַּחֲשַׁב
 נִפְשָׁם כִּי תַחַת מֵה שְׂבַחֲיוֹתָם בְּרִיחֻוֹם וְחֲחֻסִים לְאֲחֻלֵם לֹא מִנְאָה אֲוִלֵם מוֹפִיָּהם בְּזוֹם וְהַעֲנִיָּה עִמָּה יִתְעַנּוּ עַל כַּחֲסֵם

תהלים קו

יִיגִיפוּ אֱלֹהֵי יְהוָה בְּצַד לְהַם טַמְצֻקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם : יִשְׁלַח דְבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם וַיְטַלֵּם
כִּי־שִׁוְיוֹתֵהֶם : יִזְדוּ לִי חֲסֵדוֹ וַנְּפְלְאוֹתָיו לְבָנֵי אָדָם : יִזְכְּרוּ וַיִּזְכְּרוּ וַיִּזְכְּרוּ וַיִּזְכְּרוּ

רוססות אל

שומעם חשבונו כי כל איכל חשבנו נשם וחומר וניש ב"ו פוחה ולא כב"ח שורה הגישי כבד. והדלוי
היה ילמד לבן עזיר כלומר החשב לבן עזיר לחנם ליה חזיר מחללה ז"ל כספר האחר ב' ויהי כי נשם
מזל האדם שמים יום הנפש שלה בכל לילה וחרוץ לה מקופה הם פזו וחס רע. ואין האדם יודע מה דבר.
ונתח אל הענין והוא כי דרך פני האדם הוא שהנפש מחשבה להתחזק וחס כן אפוא מה זה פרוץ הוליס או
כלם מרחיקים החיובי חסונו היותר דק והחוק שבעולם אך הוא כי הנפש נבונה כי יודעת כי קרבה היות
מהה שדברים לה מחשבת החיובי כי מה לה עוד בנוף הלו ומחללו כי כבד הגישה פד פטרו מיה מה ילמד
כל איכל החשב נשם ימן כי כבד הגישו עד שפיר מיה ומה בלע בחיוב להפסי נשם והוא העולה כי יודעת
האל. (ש) ועם כל זה אלוהי יתברך קשובות לקול הפלה החוליס כי וישקוף אל ה' ב' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
כי התקוות שלהם הם הפחיתים הם החמישים חוהם ועל כן נשקופים חלוי יתברך ישיעם מידם וזה חסד
יושיעם וזה יוליס או יוליסם כי הם כבד ביד עונות כחטאים בידם ויחזקיים להסע חסם. (ב) זה הוא יחב'
ישלח דברו וירפאם ב' והוא כי הנה ידוע מהדליל שכל חולה מתדרסה גזר עליו מן הפחיתים על ידי פלטי
וע"י עם פלטי. והנה רחמי לבוש לב האיש לומר פלטי או לומר חסם כי עו כח להפחית אך הנה גם יודע
מהלך ר' יחזק סוק אין דורשין כי מהל דבור הוליס מפני של הקב"ה נברא מלמד ורואה המועל המדובר הוליס על
סבוק יהיה דברי חסד ילד מפי לא ישוב חלוי ריקם כי אם עשה כו' כי הדבור עלמו הנעשה מלמד הוא הששה
והמללית. ונחה אל הענין אשר ישלח דברו לומר כי גם שלא יבצר היות לומר יחם לומר הפלטי עם זה החוליס
או לומר עם עם זה החוליס עם כל זה אין הפלטי ולא חסם הם הברואים כי הם לומר הדבור בלתי חסו
יתברך לומר ש"ע" פטנו כו' והרפא הוא הנעשה מלמד ורואה המרפא לומר בעלם וזה חסד ישלח דברו חסד דבר
ה' והדבור והוא הוא ירפאם ואלו בעלמו ימלט משהיותם והוא כי לא ירפא וישלח כו' שגרים חלוי בחוקים
כי הם שפ"י יתברך שכל בחוליו חוליס שפחה שהיה גורם לו הענין גם ירפא את החומר. ובשאר הכחות
ישלח דברו הוא המלמד הגעשה בדבור שהיא הדבור בעלמו וירפאם ושמח חסדו כי גם הליקיים לה' בחליים
לא כלם יתרחשו מיד כי יש מחללים עשרה ימים ויש עשרים יום ויש הדש ימים או שנים ליה חסד וימלט
משהיותם והוא כי הקב"ה ללו והרן הוא אך יש כי למדק לשמחו חסד ניהנם חס היה מה לרדך עשרה
ימים ויש יותר לבן הוא יתברך ויפארוו אך לא ישלחו כבוד ניהנם עליו כי אם וימלט משהיותם הדלוי להם
בשמותם שגרום הליים שיאריך להתרפה עד מירוק משהיותם. או ילמד כלמד ידענו כי כל החורה בלה
שחיותו של הקב"ה וכל דבר מדברי החורה כי עו כח אלהי גדול ונראה מתיחס לכוונה כי הענין יודענו כל
על כן מחמור יתברך בחמור כי חמי ה' רופאך הדבור הוא עלמו הוא מחיותו יתברך כי עו כח לרפא וימלט
מהקשות והוא חסד הוא המתמנג בידם והוא ישלח דברו הוא כי חמי ה' רופאך וירפאם וגם וימלט משהיותם
הם קיימוריו חסד עשה המחללים לומר וכחוב אללנו מרבותנו ז"ל רחיה שנתקופם חסד עם שמו גם חיותו
מחללים על ודגלו אהנה מלך בשר ודם חס יתן איש חלנעו בשפיו יתרגנו והמוק נוהן חלנעו על החזרה
ואלו נקו: (כב) ויבררו זבירו תודה כו' רחוי לבוש לב אל שעותו את שעתו שגרים חסדו הענין חסדו
השנה שרלוי לומר ולרן לה' וחל"כ מוכיר העשר והעקב וההוליס וחור אל ההודאה בחופן שיש תודהה הלה
וסוף מה שלה כן בקדומים. ועוד למה פה יישר זבח מנקדומים שלה נלמד רק הודאה. ועוד שכלל הודאה
חומר ונלחמו לנני חסד ופה חסד נוסף על זה גם ויספרו מעשיו. ועוד לומר יוכדי הים והלה מרגלם
בשומיהו דליל שהים נבוה מן החלך ואלך ילמד וורדי הים. ועוד לומר עשוי מלחמה מה ענין עשוי מלחמה
אלל הודאה ההוליס. ועוד לומר מה רלו כו' שאם הוא שרלו שפחה הים והלללים היה רחוי לומר חסד
ההוליס. ועוד לומר מה רלו כי מלחמה מיותרת כי על אי חלו בל לשלל שמהה רלו ולא החברים.
ועוד לומר וילמד מו החומר ולמי חסד. ולומר ויעמד והול' ותעמוד כוח עברה. ועוד לומר כרעה החומר
כי מלחמה כרעה מיותרת כי מי לא ידע כי כרעה הוא שהחומר. ועוד לומר יקם עברה שהדרכה החלוי ילמד
יש עברה והנה על זה כתב הרמב"ע ח"ל חסד ר' יהודה כן בעלם היה רחוי להיות חסד יקם ישב והסוף
בשעי כי החלום חסד ויעמד רוח עברה ועשה יקם עברה בלא רוח או שהיה לדממה עכ"ל והוא דוחק גדול.
ועוד לומר ויחמו גליהם מי לא ידע כי בדממה ישבו גליהם. ועוד לומר ויחמו מי וישקוף מי לא ידע
שישמחו וגם למה נבאשיים לא חסד שישמחו חסדו כמדבר כי הדרכים לללל אל עיר מושב וכי שלה דברו
וירפאם וכי שגר דלמות נחמה כלמד חסד בים וישמחו כו'. אבנם כח ללמד דעה את העם והוא כי הנה
דרך לנשים כי כלמד ילכו דרך איה בלז ים נוחה ולא נלמד כי רוח ה' מתיחס וניהלם כל מחו הפנס נכונה
והנה נישבו דמחם כיוון כינעה ויניעו אל מחו הפנס לא יגדל בעניותם חסד חללים כי אז ילמדו היה
הזמן פזו והנענו לפלטי אך חס יהיה סגד גדול בים עד האליה חשבה להסגד ויוליס ה' אז יודו לה'
חסדו כי הגדיל לעשות עמהם אך דעה חסדו כי הלא פי שנים חייבים להודות לה' כלמד נהלם לחסם ונישבו

מַעֲשֵׂיוּ בְרָצָה : כִּי יוֹדְדֵי הַיָּם בְּאֵנְיֹת עֲשֵׂי מְלָאכָה בְּמַיִם רַבִּים : כִּי הִפָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי
 יְיָ וּנְפִלְאוֹתָיו בְּמַצּוֹלָה : כִּי וַיֹּאמֶר וַיַּעֲבֹד רוּחַ סְעָרָה וַהֲרוּמִם נָלְיוּ : כִּי יַעֲרֹו יַיִמִּים
 יִרְדּוּ תְהוֹמוֹת נַפְעִים בְּרָעָה תִתְמוּנָה : כִּי יַחֲוֹנוּ וַיִּנְעֹו בְּשִׁבּוֹר וְכִי הִכְמַתֶּם הַתְּבַרְעִי :
 כִּי וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְיָ בְּצַר לָהֶם וּמִצְוֹקֵיהֶם יוֹצִיאֵם : כִּי יִקָּם סְעָרָה דְרָמְמָה וַיַּהֲרִיבוּ
 בְּלִיָּהֶם : 5 וַיִּשְׁמְחוּ כִּי יִשְׁתַּקּוּ וַיִּנְחַם אֶל מְחַוּ הַפְּצִים : לֹא יוֹדוּ לַיְיָ חֲסֵדוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו

רוממות אל

דעתם כי אשר הכר להם לא יבצר כי הרגישו אשר גדול ויעשו עד שצרי מות וכן אלה דברי המשיב ע"ה וההל ואמר הלא בשמתי ספרתי השלשה החייבים להודות לה' וכן נגזל מסערת הים כאשר יבא אך עוד הני מקדים ולומר בזה כי יש אשר לא נבצר ראו וזה ה' נפשו כי הם גם יזכה זכמים לחלום והוא אשר בשוכה ונתה הגיע אל מחו הפלו דרך אלה בלב ים והו יזכרו זכמי הודה וגם יסברו מעשו יתברך בנה מאשר ראו זה הים גדול וכזה ידים והוא יתברך ומוק צים דרך ובמים עזים נחיה וכוונת מדברים כאלה אשר יראה הרוחה זו כה מעשו יתברך ומייבים להודות לו יתברך ולסבר מעשו ברנה. (בג) ונו יעשה זה היותם אשר היו יודדי הים בלמות שנהיותם הם יודדים הים והוא כי שני שלישי מן האים כאלו יודו מן המים בהיותם בלמות ובהיות סוג אמרתי היותם שיה עשו מלאכה במים רבים הם היותם שהם ביעשו דעתם שיוליס לעשות מלאכה במים רבים שלא יחמו ויעשו כי הם דעתם מיושב והם בנהת (כד) כי המה אשר לא הרגישו אשר כי הם הלכו לאטס כי הן המה אשר ראו מעשו ה' כי מה שהיו כן אשר תמיד לומר שיעלו שמים ירדו תהומות כו' שגם כל עמם להביט ולראות מעשה ה' כי רב הוא. (כה) אך כאשר יעמד רוח סערה כו' שהוא כי ה' המזכר אשר אל שר הים ויעמד השר שהוא יולא לפני את רוח סערה ועל ידי כן הרוח סערה תרומם גליו (כו) שיעלו הגלים שמים כו' הן המעשה כל כך גדולה כגון הרחשון שלא ראו רעה כי אלה לא יבצר מפשע ברעה התמונה והוא כי הן כפך שהיו יסורין בלא עון והשון אשר עשו הוא המהלכ ברות סערה או הוא כמאמרנו על פסוק והנה רוח גדולה בלה מעבר המדבר ויגע בחדשע מות היותם שהוא הרוח כומחה אשר פעלו היום שכחות כל"ה ותמונה ביד ענינו שהם לא כן לא יהיה בלה מעבר המדבר ויגעת כאשר פנות הרוח פתחו מלאך בלדל הם כןך השלו לו ויפלהם ביד פשעם כי דעתם עשה זה. והנה בלכר הרוח כומחה ההוא בוכה את הוכחה ביסורין אז ברלות לראו צעיונו וכן אל לבו כי שעותיו ילכדונו וכך ומקבל לכפרת עון ואלו כאשר נפשו ותמונה בלראו כך הרוח ההוא ששעה צעונו הנקרא רעה מתמונה ומתמשע על ידי החשוכה והמיוק זה יאמר נפשם ברעה התמונה כי הנפש בנהרת הרעה התמונה בלחון שגם הרעה התמונה עשה. או יתבר כפשוטו כי לא יסוד הרוח התמונה נפשם כי הם ברעה שפעלו הוא עונם התמונה כי הוא הרוח סערה או שנהלשם זה שמדובר. (כז) ומה שמדגיש יתבר מהסוג הרחשון הוא על כי ברחשון מלמד העדר הארץ כי ה' בדעתה אך אלה יחמו כו' וכל הכמתם תחלע עד גדר שהיו יודעים לסדר תפלה ולפרט מציאותם (כח) כי ה' ויעקו לעקב מבלות כדור הפלה כפרט מציאותם בלא להם ח"ה ומלוקותיהם וי"ה שהם הים חומר בלא וי"ה הם דברי העקב היו ומלוקותיהם ויוליס שגדברים לחון ולעקיס עליהם אך הנה שהיו כדלבושים שהם בדעתם אך הלו שיהונו כו' והכמתם תחלע לא יוכלו לבין רק שיעקו בלא להם ומלוקותיהם שלא הזכירום ויוליס ה' (כט) שיקם ויסלק הסערה ויהלופנה לדממה שהיו רוח כלל ועדיין הם ברעה שישלכו במקומם ולא י.ו. אל מחו הפנס. (ל) ועם שלא מושבו ללכת אל מחו הפנס עם כל זה וישמחו כי יתקו מבלול דעתם שהו נחו מאשר יחמו כו' ואמרו לזה די ועדיין מתקדים לא קנו דעה להפלה והוא יתברך ברחמיו ריחה ויחה אל מחו הפנס. (כך) או יאמר ששם לב אל יתור הוי"ה בדרך אחרת בחרמו ומלוקותיהם שיהיה מבלול הגנה אך יאמר כי הנה אשר לא הפעל ולעק קודם שישקו שגדבר עד לחרין כי הוא כי חמו מניו וכן הכחוש לא היה מערס העקב וכן הנהול לא ידע שיהיה ועל כן לא הקדימו תפלה לזה אך יודדי הים מעת שירדו ידעו שדרך הים לומאז זו סערה והיה להם להקדים תפלה מרס מקום רוח סערה ולמה לא לעקו עד נפשם ברעה התמונה כו' אשר ששם כל זה שיעקו אל ה' בלא להם ולא הקדימו תפלה לזה עם כל זה הוא יתברך יעשה את שלו ומלוקותיהם ויוליס ולא יחמו כדור הסדיו (כג) ודברי לעקתם הלא המה יקם סערה לדממה כו' לומר הן ידעו כי הן הו כדלום להסיר הסערה ולהניח רוח נחת המוליכה את הספינה במהרה אל מחו הפנס שהם שני תועלות גדולות כי הם הסר מעלינו רק את המות הזה ואם הן הו רחיים להיות הכוכה שלמה החליף הארס הגדולה בקטנה ויהיה שיקם את הסערה בשביל דממה שלא יהיה שום כוח ותהיה הספינה מתחלת במקומה ששם גשם זה לעד חינו בלעד הסערה ובהפלה שורחא זו חנו מתרעס כעת וכן החל הוא יתברך שכל"כ יהיה הדממה והעדר מלואות רוח עד שיהשו בליהם לגמרי. (ל) ועם היות שיעדין הם ברעה עם כל זה לא נחשבו האנשים על הדבר כי הם הדרבה וישמחו כי יתקו לגמרי הגלים שהיו הדממה שנקבו שבערך הקודם לטובה נחשב להם ועם כל זה לא מש הוא יתברך מלהגלים המעשה כי אחרי זה ויחה אל מחו הפנס. (כג) או יאמר כי דברי העקב יהיה חומר

תהלים קז

לְבַנְי אֶדָם : לִי וּירוֹמְבוֹדוּ בְקָרְלָעַם וּבְמִצְוֵיב זְקֵנִים יִהְלְלוּהוּ : לִי יִשְׂם נְהָרוֹת

רוֹמְמוֹת אֵל

אמר יקם עשרה לומר הנה יש דוח עשרה יקם העשרה לומר וישלח הרוח לחיות בו אל מחוץ השמש וזה ששאלו
 כך הוא להודות לומר בשביל הדומה שם היא העם בלי דוח כלל . וכן עשה כי לא סר הרוח כי אם
 ששהו גליהם שיהו הגלים שיהו להם הרוח ועל כן לא אמר הגלים . (ל) אז הוכפלה שמהם ה' כי
 ישחקו מכלולם כי גם בדומה לגמרי יחוננו וישעו קחך הוא ית' עשה שישחקו מכלול שניה שיתחם וכו'
 ברוח דקה ונחה . ובדרך הזה יתכן האמר ו'ל' ארבעה לריבין להודות דמאי לשון לריבין דקאמר . ועוד
 הקדימם יורדי הים . אך הוא כי היה אפשר לומר כי לא יחיוויו להודות כי אם אשר העו במדבר ועיר מושב
 לא מלאו והיו העינים גם האזנים כו' אך אשר לא העו כי אם במדבר הלבו בשלום ובמישור ולא הסרו
 למו להם ויהם שלא גדל גסם וכן הנוסע צבית האסורין אם לא היה יושב בהשך ולאמוח ואסיר עני וברול
 לא יתחייב להודות גם שהיה הנוסע בעמון וכן בחולה אם לא היה מהגדר האמור בכחוס שהגיע עד שערי
 מות ולא לכולל החבוב נפשו לא יחוייב להודות לו וכן ציודי הים אם לא עמד רוח סערה ויחוננו וישעו
 כשסר ועלו שמים ירדו התומות לה יתחייבו להודות על כן אמרו ד' לריבין להודות לומר לא כשלה על רוחך
 שאין לך להודות רק כשהגזים אשרם ככל הכתוב במקרא מפל' רוח כל אחד מהד' האזניים במוצור אך
 אשר היה להם ה' מהדברים ההם שהלך במדבר דרך ישרה ולא שמוע קול גונגם הכל ושהה כי זה אז עוב לו
 והחלה שלא הגיע עד לערי מות וההנוסע שלא במקום השך ולא עני וברול היה וכנסם בשלום ויאל' בשלום חיון
 לריבין כי לא כן הוא כי אם ארבעה לריבין להודות יורדי הים כסם ויאל' והוליה שנתרפח והנוסע כסם טיאל' והולכי
 מדברות כסם גם שלא העו כו' ולכן הקדים יורדי הים כי משם רחיה כי עשה בה שתי חלוקות ה' יורדי הים וישעו
 מלאכה כו' ואחר כך מציא אשר לעו נאעו כמדובר מההכרחות הנאמרים בלחם ואחר כך הולכי מדברות כי גם
 מבט קח' רחיה המאורו אשר לא יחוייב להודות דרך שיהיו רשה חולה כי הוא חלבי שמהם מוציב
 את הקל' שהוא עיר מושב לא מלאו שאינו רק העדר טובה בלבד אך הן שני חלוקות בלא זו חף זו ומאורו ד'
 הם מטייעה גם כן לכלול כל האמר כי שני חלוקות הן ציורדי הים ועל הה' לריבין ובהי הודה ועל הה' הודאה דברים
 על כן אמר ד' לריבין להודות והוא כי אחר כך אומר וירוממוהו בקרל' עם כו' לומר גם שאמרתי על ההלוקה
 ה' ויחוננו גם בה וירוממוהו כו' כדלשון מספיק והראיות שציבוי בשני צבות הרחבונות יורו מה שכתבנו .
 עוד כווננו במאמר בשום לב אל החילוי במאמר בלשון רבים ציבוי וצמדפרות ולשון יחיד בחולה ובחבוב הלא הוא
 כי ההכרחים ירעה שאין לריבין להודות כי אם בשמות רבים ולא על יסאף דיוחד כי ארבעהם זכרים בלשון
 רבים על כן אמר ד' לריבין לומר כאלה הלא שאמר הוא דרך להיות רבים הוכיח בלשון רבים ואשר הוא דרך
 להיות יחיד מוכיח בלשון יחיד כי הלא אין איש אחד הולך לבדו ציבוי ולא הולך במדבר מה שאין כן חולה והחבוב
 לומר ועל כן מוכיח כל צבא לפי עיניה אך ד' הם כללות אחדים כי כל אחד לבדו לריבין להודות ומינה שגם
 יורדי הים יהיה כן לכל יחיד מהם הלא שהתחיל הכתוב בלשון רבים בחולכי מדברות והמשך גם השני ושלישי
 למה שהרחבון וההרחון דרכם להיות מרובים ועל כן התחיל מההרחון למה שזירדי הים הוא יותר בלתי נמלא
 יחידו בחולכי מדברות והכרחים סידרו ההלוי מני קודם ועוד לנו במאמר זה בציבור ההורה פירשנו לו את הדין :
 (ב) וירוממוהו בקרל' עם כו' ארז' לריבין להודות קמי עשרה שגאמר בקרל' עם וחרתי מטייעה רבנן שגאמר
 ובמושב זקנים יהללוהו ופריך ואימאן צי עשרה שאר עמא וחרתי רבנן וסליק בקשיא ואפשר שמקום היתהו לתרין
 בשום לב אל שני השבח כי בשם אמר רוממוהו ובזקנים הלול . אך יתכן כי המון עם ממכלי רוממוהו יתבדך
 אם לא על ידי נוסם ונפלאות אמר אליהם וירוממוהו בקרל' עם אך ההכמים אשר בעיניו לא יוכלו רוממוהו
 יתבדך לא יאמר בהם רק הלול וממלא דבר צאה השוכח הדבר והוא כי אם היה אומר וירוממוהו ויהללוהו
 בקרל' עם ובמושב זקנים היה מקום לומר אחר שרוממוהו והלול שייך בשם ובזקנים למה הפירסם ולא אמר
 בקרל' עם ובקנים אך עשה שאומר בשם רוממוהו ובזקנים הלול אמר מעשה שאין הכרח שהפירסם לומר שיעטרבו
 חרי רבנן מלבד קרל' העם שהם י' כ"א שלא חילקם הלא מפני שלא היה צודקת רוממוהו ולא היה הלול עם היות
 הדבר כאלהה כלי קרל' ה' (ל) ישם נהרות למדבר כו' אחרי אומרנו ארבעה שזריבין להודות ופרסם כל
 ה' די עבד עמי הלאה הלאה למען יכירו כל העם הנמצאים אהם את מעשה ה' כי יורא הוא והלא עדיין
 יאמר איש למה מסר ה' הוראת השגחתו יתבדך גד' פריסם הלו להודיע לנמצאים בקרל' עם ומה ישעו כל יתר
 העם אשר אהם לא אחד כפודם ומבו טוב היה יורה יתבדך דברים כוללים מהם יקחו כל העם לדעת השגחתו
 יתבדך . ועוד כי כמה פעמים ישעו יתבדך ככל נפלאותיו ולא יצינו הרואים כי מה' יאל' הדבר וייהסו אותו
 לדבר עשוי לא מקרי' על כן בא המשורר ברוח קדשו ואמר הנני מוכיח לפיך נפלאות אל אשר תאמר כי הוא
 זה בלי ספק מלאה ה' נפלאות בהשגחה הלוהו והוא כי הנה יש שלשת מניי השגחה יש בדומם בלתי הלו ומימיה
 והאזנה אשר בה . שניה הנ' בלתי מדברים ג' בב' מדברים והראשונה ההל ואמר ישם נהרות למדבר והוא
 דבר והפסו כי האקס שהיה כלו משקה הפכו למלאה לרשעים . והמדבר שם מקום נהם שרף ועקרב ולמאון
 לשישי מים ולזוהו בו שיהו גועש בו כרמים . והוא כי הנה הפלינו רז'ל' בשן דרום והצדוהים מצוי מים
 ועני פרי עושה פניו עד שמרוב לא חילוקיה קרקעיתה לא שופתה עין איה ואיכה והפסו וזהו ישם נהרות למדבר

לְמַדְבַּר וּמִצְאֵי מַיִם לְצִמְאוֹן: יֵד אֶרֶץ פְּרִי לְמַלְחָה מִרְעֵת יוֹשְׁבֵי בָהּ: לֹא יֵשֶׁם מְדָבָר
 לְאִגַּם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמִצְאֵי מַיִם: יוֹ יוֹשֵׁב שָׁם רַעֲבִים וַיְכַוְנֵנו עֵיר מוֹשָׁב:
 לוֹ וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּמְעְזוּ כְרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְרִי תְבוּאָה: לֹא וַיִּבְרַכֵּם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבְהַמְתֵּם
 לֹא יִמְעִימוּ: לֹא וַיִּמְעְמוּ וַיִּשְׁחֲרוּ מַעְצָר רָעָה וַיִּגְזוּ: מ שִׁפְךָ בְּזוֹ עַל גְּדִיבִים וַיִּתְעַם
 בְּתוֹחוֹ לֹא דָרְךְ: מֵא וַיִּשְׁגַּב אֲבִיוֹן מִעֲוֹנֵי יוֹשֵׁם בְּצִיָּן מִשְׁפָּחוֹת: סֵד יִרְאוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂמְחוּ

רוטמות אל

ומוצאי מים שהיה כלה משקה ללמאון שהוא כביז אל ישוב העיר (לד) והלך פרי למלחה וזה נתפרסם
 שהיה מרעית יושבי בה הנה כי עון השנחמו יתבדק לעובדי רעונו. (לה) וגם ההפך בעושי רעונו שממנה הארץ
 המדבר שם לאגם מים והלך מים והוא מהמרים ז"ל על פסוק בנאות דשא ירביני כו' שהיה נפיל
 כל צבט ושבט בה במשעתו ועשה רושם מפי בהרה של מרים עד תחומו והמים נמשכים בשריעה ההיא ונעשה
 נהר נמלאו י"ב נהרות ואז מנהר לנהר היו המים מתרחבים והיו הולכים מדגל לדגל ציפות שנהמר הלכו ציפות
 נהר והיו עושים גנות ופרסים לשרש אשר בהם לא היו שנהמר בנאות דשא כו' וזה יאמר פה יס
 מדבר לאגם מים כו'. (לו) ויושב שם רעבים הם ישראל כד"ל ויעקב וירעיקב כו' ויכונו עיר מושב (לז) ע"י
 כי וזרעו שדות וכו' הרי כי שנה המדבר לאגם וזה לשלם שטר טוב הנה שנה הדומם והלומה בשני קלואה.
 (לח) וגם ה"ח כי הנה תחת היות בדרך טבע מקום ששם עלו נחשים כקורות בית הבד ופרקים וחיות רעות
 הממעטים אדם ובהמה ארבעה שם ויברכס וירבו מהד ושמה תהמר כי מה שלא אכלו בהם היות המדבר היה
 מפני בדרך החיות ההם שבמולאם בהמות לטרוף ולאכול אין שולחים יד צבני ההדם לז"ל אם כן היה רחוי
 שימעטו בהמתם אך הנה ובהמתם לא ימעט. (לט) ושמה תאמר הלא צמדד ההוא ימעטו בהם בסכופ
 ובשטים אין משם רחיה כי מה שימעטו וישמו ארבעה הרוב טובה משפת ארץ עלר מהם יס' שניות שהיא
 רעה שהיו צרכים למשפחותם על עסקו משפחותם וכן מעולר ינון בשטים שהיו אז צרוב טובה ושמהם שבצבו
 את כל ארלות סיוון ועוב וכל טובם שעל כן נצאנו ונצאו ומהו כ"ד חלף אש וחזו וימעטו כו' מעזר כו' הנה
 בזה נתפרסמה השנחמו יתבדק דומם ובלומה ובצעלי חיים שעצמם ה' משלובם בישראל ובהמתם. (ב) ועדיין
 יש מקום לומר כי לא כן יהיה בצעלי חיים מדברים כי בעלי חיה הנה ולא יתנה יתבדק בחירה לז"ל
 ראו נא דרכיו יתבדק שגם שאינו משנה הבחירה להרע או להיטיב משכל דעתם לבא לקבל עמדם והיא השגחה
 גדולה והוא כי הנה מי יאמין יתפתו המצולע לרדוף אחרי ישראל צים דרך ולא דעת ולא תבונה לאמר הלא
 או ימעט או קריעת הים היה טבע ע"י הרוח קדים את השגחה אם הוא ע"י הרוח הלא לא יתמיד ואחר
 שעה יצאו המים למקום שיהיו ויכבו את כל חיל מזרים ואם הוא השגחה לעבור בגלום או יעשה כן למזרים
 אך היה יזכו עשה ה' מי מלאו לזה לשלול ישראל מאת המזריים כלי כספם וזהבם ושומלום זולת כוונת העשיר
 את ישראל היה לפניו יתבדק למען יהם לבדם אחרי כן בנאות כי ברה העם לרדוף אחרי בני ישראל כי נפסם
 מרה להם על כל הון צמיחם שהשחירו את מזרים כמגולה שאין זה דגים ועל כן בנאות שהיו צורחים וחושבים
 כי לא היה ה' אהם כי על כן נצרכים הם בדרך אז והפך לבס אל העם לאמר אוי לה לאוחה בופה ותפרה
 כי לקחו את כל אשר לנו והבוסת הגדול היה כי לא בלבד את אשר שאלו ישראל נתנו כי אם גם השלילום מעצמם
 עד בלתי השאיר כד"ל וישלילום כו' ו"ח שופך בוז על גדיבים שעירה עליהם ממרום רוח בוז שיאמרו ללבדם
 בזה לנו לענה לנו שהינו נדיבים מהשלילם את כל הון ביתנו וע"י כן לא שמו לב אם דרך הים היתה
 קיימת או יצבו המים עליהם כי נפסם מרה לנו וזה שופך בוז וכו' ויתעם בתהו לא דרך הון הים.
 (מא) ומהיכן בא לישראל שהשלילום המזריים כל כך הלא הוא כי יושבם אציון מעיניו כי על ידי עוני שעניו
 ה' את המזריים במכת ההשך שהיה ההשך עב וממשיי שהעומד לא היה יכול לישב והיושב לא היה יכול לעמוד
 וה' נתן אור לישראל במושבותם של מזריים ולא היה נכנס הישראל הון בית המזרי ופותח חיבתו ומוציא כל
 כלי זהב וכסף ושמות וכוונת בפקדו כל הפך והפך ומחזירו למקומו ובכעס ממזריים היה כל אחד שואל על
 פי ענקבו שישלילו ובאמרו כי אין אז היה מראה לו פנקבו אשר בו זכרון כל הפך והפך והמזרי סוכר פיו
 באמרו לו הפך לקחתם חנם היה נועל את הכל אך הנה נראה כי נאמן הוא ואז היה מוסוף להשלילו עד בלתי
 השאיר אלו דבר והיותו וחובו יתבדק שלמה לא בלבד העבירים באופן צמיחם לבס המזריים לרדוף אחריהם
 צים על רוב העושר אשר לקחו מהם כי אם שנעם מהמשפחות הקרובות מלהדם לבדם להמוד הכסף והזהב
 הרב ההוא לנאח עליהם כיושבי כענן ויושבי פלגש והלופי אדום כי אם נמוגו כל יושבי כענן ופלגש מלרדוף
 אחריהם לחמדת ההון שהוליו עמהם וזהו וישם כלאן משפחות. (מב) ואחר אומרו הענין חזר ופרסם מה
 שאמר וישבם אציון מעיניו שהוא כי עשה יתבדק יראו ישרים וישמתו שיראו כל המלא צבתי המזריים ובהיבומים
 וישמתו בהמרם שישאלו כל אשר ראו ולא יוכלו להכחיש כי וכל עולה מהאומרים אין לנו הנעים חלו קפלה
 פה על ידי מה שהיו מראים להם הפוקם באופן שגמלא שגטבם אציון מחמת עוני של מזריים כי מלא היו בעומים

יְיָ לִי עֵיד מִבְּצָר מִי נִחַנִּי עַד אֲדוּם : יי הָלֵא אֱלֹהִים וְנִחַתְנוּ וְלֹא תִצָּא אֱלֹהִים
בְּצַבָּאֵתֵינוּ : יי הָבָה לָנוּ עֲזֵרַת מִצָּר וְיִשׂוּא תִשׁוּעַת אָדָם : יי בְּאֱלֹהִים נִגְיָשָׁה חֵיל
וְהוּא יָבוֹם צָרֵינוּ :

קמ * לְמַנְצַח לְדוֹר מוֹמֹר אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי אֵל הַתְּהַרֵּשׁ : ב בִּי פִי רִשְׁעִי וְפִי מְרָמָה

רוטמות אל

היתה לפני מהפח אדם רוחה עם והחלטה נשורה דבורה עם ובה נפשו רחוקה ומפוזרת זהו מוטב סוד
רהוי ועדיין היה מקום לומר כי הלא ברחות שמואל את דוד אדמוני היה חוזר לחורויו בלמרו כי מבחינת
עשו היה זו עד שאמר לו ה' כי שאלו אדמוני שיש בו בחינת דין ורוגז הוא עם ופה עינים שבורג על
פי הכנהדרין אך עשו מה שהוא אדמוני הוא להרוג שלא כדון ובה יאמר גם לא יהיה לי עיכוב על בחינת עשו
שאינו אדמוני כי אוחה הבחינה המתייחסת לנעל היא החיותה השתמש ממנה על עמלק שהוא לנקוט נקמת ה'
בס אדמוני בלי לירוק דין ומשפט כלומר כי על כן נתייחסה לי בחינה זו לניקט בס לוי שיהיה כי על פי הכנהדרין
מתי שהוא זה מוהלפת וגם בה עלי פלטה הארועע . (יא) ובה אני בוטה שאוכה לחסול בעמלק ומה גם
בעיר שנעשפה ע"י קחה שלמה את בת פרעה כמ"ש ז"ל שאז נתן גבריאל קיה כו' על כן אמר דוד הכסוף
שיש לי שבעת בו הלא הוא שהליטני ה' בזמן הזה בהדום הוא סימן כי כן יעשה לי לעמוד וזהו מי יוציאה
עיר מבצר מי נחתי עד היום כי מי שפחה נחתי עד היום יוציאה הוא לעמוד עיר מבצר : (יב) הלא אלהים
כו' על שפחה רוח הקודש בחלו ישראל ולא והמרים לבניו יסבך הלא מהאמור יראה כי דוד הוא מושיענו
וכו תלויה השועתנו ור לנו על זה כי יראה כי הלא אלהים ונחמונו כו' . ולפי אל העיני נשית לב אל חומרו
אלהים פעם שנית והיה די בראשון אך אחרי חומרו אלהים ונחמונו הרגיש כי הלא לא כן הוא כי אם גלו
לבבל שכינה עמהם וכן בכל גלות לז"ח מה שאינו מחלוק הוא למה לא תשים מרכבה לאלהוק בנבואותיו כי
אם בנבא השמים ד' מתנות שכינה וזהו ולא תלא אלהים בנבואותיו שיהיה אלהוק בנבואותיו . (יג) ושמה
האמר הלא זה תלוי בכפרונם לז"ח הבה לנו עזרת מנר לומר ידענו כי זה תלוי במה שדמה להצדקה חביו
שעניתי מרכבה ממש ממנו והוא שיהיה לו כי גם יצרו הרע היה שלם עם ה' כי הלא היה עוזר לז"ח כמאמרם
ז"ל על אמור ומנחה את לבנו נחמן מדפיק ולא והמרים לבניו יסבך הלא מהאמור יראה כי דוד הוא מושיענו
מנר כי הוצר הרע שהוא הוצר האמיתי ממנו נתן לנו עזרה וזהו עזרת מנר כענין מי יתן והיה לבסס זה כו'
שאמר רבותינו ז"ל שאמר הקב"ה היה לכם לומר אהה תן וזה שאלתנו עתה כי לומר שגם זה נעשה חננו כי
בחריים חננו לא נכפיק כי הנה ופוח תשועת אדם . (יד) ועל ידי כן באלהים הוא שכינה נעשה חיל כי
היכות שנעשה על ידי כן יהיו מלאכים קדושים לאלהים וכלו בו יתבדק נעשה חיל הוא חיל מלאכים שמכל מזה
נעשה מלאך ואז לא נסרך לבן אדם יעשה מלאמתנו כי אם והוא שהוא החיל היות יבום לריו . או ופוח
תשועת אדם ליושע מיתרו אך בעזר אלהים נעשה חיל מלאכים במלות שיושיענו נגד הוצר הרע לעשות חיל הנו' והוא
החיל ההוא יבום לריו :

קמ (א) לְמַנְצַח לְדוֹר מוֹמֹר כו' הנה מהנהגה מרז"ל כי מומור זה על עפו המתייחס אל גלות המר

הלו ידבר ולפי זה יתכן כי להיות כוונת המומור על זה יכלו בו כל הצרות שעברו
עלינו ע"י זרע עשו הוא עמלק מתחלת מעשיו ע"י המן הרע עד גלות הזה . ובה אל העיני אמר למנחה
לדוד כו' לומר כי הנה למה שענום לנדיק לא טוב והוא יוצא יואל ממחיתו ומקלל את עמלק כמדובר ראה והנה
היה פתחו פה לומר כי על כן חזוי לא טוב הדבר בעיניו יתבדק וימנע ממנו רוח קדשו באופן שלא ישמע
שהלתי יתבדק עוד כפיו לזה הלא ואמר למנחה כו' לומר שהוא למנחה שלדוד הוא מומור ולא הסכו על קללו
את הכולת ומה שמומר הוא לומר ידעתי כי עם שאני מקלל את החובי וענש על ידי ידעתי כי למה שאתה
אלהי ההלתי תמיד כי כל שהלתי מוארך ברוח קדשך שאל תחרם מלמדך כי תמיד על זה . או שיעור הכתוב
מה שלדוד הוא מומור הוא כי למה שאתה אלהי ההלתי זאת שאני מהלל ולא מלבי לבדי כ"א מרוח קדשך שעל
יך אל תחרם כמדובר . או שיעור הכתוב למה שגזוה אומרי כל זה הוא מוארך ע"י מה שרוא ה' דובר כי
ואינו מננע ממני על היות דברי קללות וזהו למנחה שהוא למי שהוא מנחה לדוד מומור זה על כן ידעתי כי
מהיווך תמיד אלהי ההלתי אל תחרם כי אם שתמיד אהלך במלאך על לשוני שהיות עמלק נענש על ידי טוב
בעיניך . (ב) והעם כי הוא ראוי לכך הלא הוא כי הנה פי רשע ופי מרמה עלי פתחו והוא כאלו ישראל
הגוים בלשון יחיד כאלו יהוד כלם מדברים ואומרים כי מזה החל אדם להלך את ישראל שיהיה בגלות מדי
ע"י המן הרע האדמוני כי אז היה עומד על עיני החשבורים לבצע ולהשחית והוא כי הנה ארז"ל כי המן והחשבורים
שניהם לבסס למרע לאחד את שגאוי ישראל כמשל בעל התל ובעל החרץ והוא כי הנה ארז"ל כי נועלו שניהם
לאחד את ישראל והחשבורים והמן יעלו לרמות אותם להזמינם לשעודת החשבורים להאכילם והשקוים אשר שגא
ה' ולהוכיח נגד פניהם זונות להתייבש וזה יאמר כי פי רשע הוא החשבורים שניצל עבודה ב"ה ופי מרמה
הוא המן אשר עשה במרמה עלי פתחו ויעשו ערמת הסעודה ושניהם דברו אחי לשון שקר כי המן ארז"ל שבי'
מקבלם כמדובר במדרש חזית והיה מדבר על לבס כי לבסס ה' בלבו וגם החשבורים היה מדבר בס כי לבסס
סיס

יְלֵא חֶפְצִי בְּבִרְכָה וּתְרַחֵק מִמֶּנּוּ : יי וְיִלְבֹּשׂ קַלְלָהּ כְּמִדּוֹ וּתְבֹא בְּמִים בְּקִרְבּוֹ וּבְיַמִּין
 בְּעֲצָמָתָיו : יט תְּהִי לוֹ כְּבָנֵד יַעֲשֶׂה וְרִמּוֹחַ תְּמִיד יִהְיֶה : כ זֹאת פְּעֻלַת שְׁמִי מֵאֵת
 יי וְהִדְבָּרִים רַע עַל נַפְשִׁי : כא וְאַתָּה יְהוָה אֲדֹנָי עֲשֵׂה אֵתִי לְמַנְן שְׂמֶךָ בִּי טוֹב חֶסֶדְךָ
 הַצִּילֵנִי : כב בִּי עֵינֵי יְאֻבָּיוֹן אֲנִי וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי : כג בְּצֶל בְּנוֹתָיו נִהְלַכְתִּי בְּנִעְרֵתִי
 בְּאַרְבֶּה : כד בְּרַפִּי כִּשְׁלוֹ מִצֹּס וּבִשְׂרֵי כִּחַשׁ מִשְׁמָן : כה וְאֲנִי הֵיטִי חֶרְפָּה לְהֵם
 יִרְאוּנִי יַנְיַעוּן רֵאשִׁים : כו עֲזַרְנִי יי אֵלֹהֵי הוֹשִׁיעֵנִי כְּחֶסֶדְךָ : כז וַיִּדְעוּ בִּי יַדְךָ זֹאת
 אַתָּה יי עֲשִׂיתָה : כח יִקְלְלוּ הַמַּיִם וְאַתָּה תִּבְרַךְ קִמּוֹ וַיִּבְשׁוּ וַיִּבְכְּדָךְ יִשְׁמַח : כט וְלִבִּישׁוּ
 שׁוּמְנֵי כְלִפָּה וַיַּעֲמֻוּ כְּמַעֲיִל בְּשִׁתָּם : ל אֲוֶדָה יי מְאֹד בְּבִי וּבְתוֹךְ רַבִּים אֶחְלָנּוּ :

רוטמות אל

זכור אלה קללה בכתבו העולם הזה ובחר בנות הע"ה וזכרונם נחש הכוכבה בנות כחאמרנו על פסוק הזה
 אנכי הולך למוט כו' ולא הפך בצרכה של עה"כ על כן וברחק צרכה של אביו ממנו שהיא לעתיד ולא ישקב
 פעל בעלם כי היא רחוקה ממנו וכו' ולא הדבר . (יה) ולא יחולל המות אשר קנה למצב זולתו ולא הלא
 וילבש קללה בלדחו כמדו שואה אדמוני כלו כהדרת שער כמלוכב ברונן ודין והענין כי ונחלה כמים בקרבו והוא
 מה שאמרנו ז"ל בפסוקתא למה ילא אדמוני שהיה במשי אמו ונחלה כל דם נדחה והוא כמפורש חללו בנחור
 התורה כי כל זכרונם נחש וקללת חוה שהיה לאשה דמים שאב הוא בצפון אמו כמים בקרבו שוכנס בכל
 פנימוחו כמים לנחש וכשמן המצפה על העור חוה שוכנס ויערב לו כן לא היה מה שאבב ז' חללו רק כל
 כך ערב לו שהדרבא נהנה ממנו כי איכותה הוא מלך חילוניות נפשו כשמן שעריות המשושה נכנס עד כשמים
 עד הך העמוות . (יט) ומה שאקללו השם שיהו מלוכב כך להיות שוע לישראל ימי רצון שחיה לו לעמו
 ולא לזרים כי תהי לו כבנד יעשה להסתחם עם ולא שחלה לחון רק ולמה תמיד יתגרה כל תמוט ממנו .
 (כ) ועם היות כי פעולה הקללה והרונן עליו לא מעשו וזכרו ה' לנו בלשון רמז פעולה שועי הוא כחלה
 זכיעתו שרו של עשו ולא מעלמו רק מאת ה' שנתן לו הכה ההוא וכן פעולה הדברים רע על נפשו כל מיני
 חטאים הנעשים על ידי העפירות עם כל זה אצעה בה' שלה יוכלו לי רק תהי לו כמדובר . (כא) כי הלא
 אהיה אלהים ה' עשה אחי למשן שוך המחולל בעבו"ש אך על הנוגע אלי אחי כדאי רק כי טוב הסדר ולא
 שחורט משפט הילוני : (כב) כי עני וכו' ידוע כי עני חשוב כמח אך אחי בגלות אחי עני וגם הציון ולכן
 לא חשבו כמה בכ"ף הדמיון רק שלפי הנוסח היות לכל האצברים הוא חלל בקרבי והם כן מה אנכי . או יאמר
 אם יעטייר היות עני וחציון אחי כי אם אנכי בגלות אדום ולא חשוב כמה רק מה ממש לי לפי חלל בקרבי
 זכיעתי כי הלא עני שלא נסה בעצבר ועצונן אלו מרגיש כל כך העני . (כג) אך אנכי מעטני ומרוק לא הסתה
 קף גלוי אפי' לפסועה גסה רק כלל כונותו להט לאט כן והלכתי כמתהלך ומטייל ועשה כרגע מעדתי כהרעה
 המונח על הארץ מירובלים עד רומי וכו' . (כד) וגם מתחלה צרכי כשלו כשהייתי אם זכר ה' מרוב העונן
 ועשה בשמי כחש משמן והוא כי דרך הכחש הוא בשומן אך הנשר לא יקר אך אחי גם בשמי כחש ואין זה
 רק משמן שכל כך הייתי רק ועונן גס בצבר היה שומן ולא היה לי בצר משולל שמן . (כה) ואני בתהלה
 הייתי חרפה להם ועשה שבשמי כחש משמן חין לריך לומר היותי חרפה כי אם גם יבזו בעיניהם לדבר כי
 אפילו לרעה כי אם יעטון ראשם : (כז) או שיפור הכתובים הם תאמר נח' שלה אקללו כי הלא זאת הרעה
 החמורה שהיא פעולה שועי מאת ה' היא וכן הדברים כו' לכן לא חקק על רעה כי זה מהוה יתברך על
 ידש הוא . (כא) אך על הנוגע על עמו חקק הלא הוא שחלה אלהים ה' עשה אחי למשן שוך כי טוב
 הסדר הילוני עם היותי בלתי כדאי . (כב) כי הלא ראה כי עני וחציון אחי כו' כמדובר עד סוף פסוק צרכי
 כו' אך אחר שכל כך הוספתי עד גדר שואתי הייתי חרפה להם כו' . (כו) עתה הגוי כאלו הגעתי עד פרק
 המיתה ורלוו תקרה אלהי כי על המות או ההבזים כמחוס מכנה שמו יתברך ולא ערמי ה' כמה שהגעתי אל
 גדר תקרה אלהי שהוא שועדי בגלות חומיב לי ומאלוך גם הושויעי כחסוך גם שלה תעשה להם דבר .
 (כז) והעור הוא שידוע כי זאת גלותי ורעתי ידך היא ששפחה לי ולא מהס היה לי כי אם שחלה ה' עשיתה
 פן יאמרני ידס רעה . (כח) וזה כמה שקללה היתה ואתה תבדק ויקומו להרע לי ויבזו ועבדך ישמח כי עתה
 יכירו כי ה' אהנו ועשה יאמרנו אם קן הפוח כל אשר הרענו לנו מה' ילא על אשמות וסדריו כי עתה
 שירדו עד דכא מרחם עליהם . (כט) ולא ילבו שועי כלמה על כל מה שהרעו לי כאשר בוש ירדון קוסד
 בפסוק השמוע ונחתי את נקמתו כהדום ביד עמי ישראל וגם שלה יודו ויאמרנו צפיהם כי בושו ממעשיהם אשר
 עשו לנו הלא יעמו כמעיל כפיהם בותחם שלה ידברו גדנו . (ל) ודי לי כי חודה ה' מאד בפי והוא כי ערב
 הכירם כי ידך זאת כו' באיזה הצפה שהייתי מרגיש מאשר היה מטיב לי הוא יתברך לא ערבתו אל לבי להודות
 בפה את שם ה' כי ילעגו לי ויהיה שם שמים מתהלל הלילה בהרפוסיה אך עתה בעצובך מלכנו יכירו כי עמנו
 אהיה ויבזו וילמו : אורדה ד' כו' אחרי חומרנו כל מה שנסתם ישראל שבגלות מתלה פני אל תמיד יאמרו ויילנו

תהלים קט כן

לא כי גמיר לזמן אביון לרשיע משפטי נפשו :

קן א לדרוד מוזמר נאם יי לארני שב לימיני עד אשית איבקה הדרם לרגליך :
= כסיה עיקר ישלח יי כציון רדה בקרב איבקה : עמך נדרבת ביום חילך
בדהדי קדיש מרחם משחרך לך כל ילדתיך : י גשבע יי ולא יתחם אמתה כהן לעולם
על דברתי מלפי אדקי : ה ארני על ימינך מחן ביום אפס מלכים : י רין בעיני מלא

רוסמות אל

מעתה חייב אשר זה אמר אם כל זה אלוה שיה לי והגלות הולך ומתק על כן חסידים וחומר גם שאני עשה
עם חסדי חסיד מקום ממנו יתברך שיהאלי אין יתק לומר שיה חלק חלף חרבה חנה ה' על שיה חנה
כפי מצינו לומר כמו שגור כפי חסיד כחשלו גם שאני עשה ואל זה חשילו כהן חסיד חללו ולא חסיד כן
יחזרו כי לא נחשבו לעשות . (לא) והענין הוא כי הגלות הוא לינוא נשפט משפט גיהנם ע"י לוח הנק
וחו כי ישוד לזמן אביון חלול לכל טוב שיה בגלות כדי לחוש משפט נשפט הם החללי חלה השמים שמים
נשפט בגיהנם מושפם על ידי הגלות מהם והוא מה שחזרו ז"ל שהגלות הוא חנה בגיהנם וחזרו לזמן אביון
הוא כי חנה חזרו רז"ל על פסוק ויול מלך חלף וכו' שהם מלאכי חלה המחזקים אל החדם בחיו ורחיו
לשם לב למה אל החלל נתנו החלף והכבדה אל הזמן והחשבה כי אל מקום חסיד קדוש שם החושבים
מחזקים יותר כעוד מרז"ל הוי מחני דרנן דבלו משיכו הוי ועל כן מרשים אל הזמן והכחן כי הם
כחית חושבים אשר יעשה חוהם החדם כחשמתיו כי הן הם החשבים והדניס אותו בגיהנם ועל כן יחזר
כי ישוד לזמן אביון אשר שם עיקר שופני נשפו על חשמתיו ועל ידי הגלות אשר בו הוא אביון ויול
מימינו הכבדה וישוד הוא יתברך ויכבד לחשיב אותו חסידו נשפט בגיהנם על ידם כי יתחזקו בגלות
ישוד חוס :

קן (א) לדרוד מוזמר נאם ה' וכו' . היה מרז"ל שאל שם כן נה לחלועז ספר לי חך הדג חברה
חכמה מלכים גדולים וחילותיהם ויחמד העבד הוא כי נאם ה' היה לחזני לחברה שב

למינו וכו' והוא כמו זר נהבד חומר לוד חומר כי מה לדוד בזה על כן החשבה על פי דרכם כי מעשה
היה דוד מתחזק ונוטה על יבועת ה' אשר יעשה לו לעמד כי הוא דוד הוא משיח והוא כמה שכתוב חללו
כביחור חסידים כי אשר נתן ה' ד' מלכים הם הגדולים ביד חברה הלא היה לחמו לו מחו כי ככה יעשה
ה' לח' ד' מלכים המושלים שיהאל חנה ידם לעמוד כמקרה שכתוב בדרין דקו כחיה פרולא כו' שהן ד'
מלכות והכרתו הדג מחמרים ז"ל חמרל מן כענין זו בגל חרין מן חלסר זו מדי כדלעזר מן שלם
זה יין וחדל מן גימ זה חרם ע"כ . והדבר הקשה כי חכמה יוכל היות מן חרם ועדין עשו הוא חרם
לה נולד . אך הוא כי מעשה שם חוהם הוא יתברך לעומת חרבה הערודים שודר לזמן של ישראל ויחם
יתברך ביום חלסר חרה מעשה ע"י חברה עם שלם יבצר חסידים שיהם של חלו למעלה שיה חד' מלכות
השתחוה כחפוש חללו כמקום כבודו כחודר ובגלל הדבר הוא אשר לא נעלם מודו יתכן נתן חסידים חלה
מעשה על אשר נתן ה' חד' מלכים הם ביד חברה כי כן יעשה עמו להבא לחתם ביד דוד הוא משיח הוא
אין די לא שדין די חנה לחלום על רגלויו ודקו כחיה פרולא נחשה כספח ודעה זה יחמד לדוד חומר כו'
למד לדוד רחיו לומר על נאם ה' אשר חמר לחזני חברה שב למינו עד אשית חויבך כו' . (ב) ושם אשר
ה' לחזני חברה חנה עך וכו' לומר מה שהבחיך חברה לזה הלחון הוא על פי חנה עך חכמה כעין
זה הענין ושלם ה' מיון לעמוד הוא מן חמיה על כן חנה מעשה רדה בקרב חויבך רמו והודעה על
העמוד והוא מה שהקדמו . (ג) ואל חטעה חברה על מישוע העם אשר חתך לחממה זו כי חלה דע אך
כי עך אשר חך לחויבך הן חרבות אשר לכן חמרוד לעשות כמה זכיות וחממה טובה שכל חנה חרפה
יתברך לעשה וזכיות נדות של חנה חרה יש חרות רבות המתלוים חלך ביום חילך זה ושודים חוהך
והם נוספות עם החשיות שפיה כפועל ששעו מלכים חמש בכל הדורם כעוד מרבותיו ז"ל כי כל חשיבה
חנה ה' כשעל קנה לו וברה חמש פרקליט חנה וזהו בהדרי קדש כי הוי חרבות חרבות עם חרדי קדש
הם החללים שכתב נעשו כחירות שיה בחממה נעשו מלכים כחידוד שלמותם חנה זהו הוי חליל חילך
אשר חתך חך לחליל חנה עמך חוק חרך לזה כי חלה חרה שחר וקדש חך כל ילדתיך מה גם חחרי גדלך
והוא כי קבלו רז"ל כי מלחמו חרה חמו כקפו להרנו ונמנו מחמה לחך י"א שיה וחכמה ויכל לחמה חת
הקרקע ולא היה בחמו עולם חם לא שכל שחיד חקב"ה לחיות בו חת חמית עדם מחמה לחך היה עמו
ועתה בו חות ויהי לו זה מלחמו חרה חרו מרהם משר חך על ילדתיך . (ד) ואלה חך כל אשר חרה
חברה ה' היה השפה ולא חנה שלח כהן חרה חת חנפס ויכל לכחמה וחמה חרפה כאשר חנה חרה
כענין ה' וכו' חנה כהן חנה על חרתי מלכי חך חק החקדים חרה חברה חרה על חיון חך חרפה
דקדק שחור חו"ל חומר על חרבור חנה חלי . (ה) ויהי זה על כי לא חנה חיה חרבור חך חממה
לחמה כי חם חזני שיה על ימך שחמה חכמה שם זה הוא אשר חתן ביום חמו מלכים ולא חנה כי כל אשר

גויות מחין ראש על ארץ רבה : ומנחל בדרך ישתה על פני ימים ראש :

רוממות אל

עשית הוא היה העשה . או ימשך פסוק זה עם שלמטה והוא שאמר ה' על ימיק כו' כי מסיים דוד דברי הודאתו לה' על אשר עשה עם אברהם כי ממנו יקה אל העמיד אחר כמדבר עם אברהם הנה אז במלחמת המלכים היה ה' הוא עם אדמות הוא שכניה שורה על ימיק בלבד והוא בעצם מחץ ביום אשו מלכים . (ו) וכל שכן לעמיד כאשר ידון בגוים מלא גויות והוא כי הנה אמרו רבותיו ז"ל דלות לקב"ה פורטורא ח' שרמונים בה כל ההרונים שהרגו הגוים מישראל ואנב אורחון נשית לב למה קרןן גויות והלא הרבום הוא הנפש אך הוא כי אפשר הרגו איש בדור אחד ובא בגלגול בדור אחר וחזרו והרגוהו וכיוצו שלא נחשבו שיהיה אחד כ"א שנים כי שני גויות היו ולשתיים יחשבו נפשותיהן לעין זה . ונבוא אל העיני אמר אם בימי אברהם שעדיין הגוים לא הרגו למשחות מישראל עשה כך עם אדמות הנה' בימי אברהם . כאשר תהיה לה הגוים אשמת הם לדיקום וידון ה' הנה' בגוים הבוררית שהוא מלא גויות שבהחללו הוא מחץ את אשר ובאש לאו מחץ ראש הוא שרו של עיטום שהיה ראש ושר על ארץ רבה הוא כדך גדול של רומי והוא צמרום . (ז) ועדיין אחר שמהן ראש למעלה הוא למא לרווח למאזנו שם זה הנה' הנקרא הרב לה' מנחל דם ארץ רבה למפה בעמו וז"ל ישתה כד"ל הרב לה' מלאה דם והומר וריותי הרבי למטה אשר זה אינו שהוא בעצמו האכה כ"א בחמאעות ישראל על כן ירים ראש ימים את אשר הוא ראש הוא דוד שירים אורו על אשר היה מלאו שיעמידו למך משה שיקום הוא נקמה ה' בעמלק ואז הרב לה' על ידי אשר יהרגו דוד הוא משה . התרב הנה' הוא השם האמור ויהוה למאזנו כו' כמדובר . (ו) ובמדרש ילמדנו ידון בגוים מלא גויות אמרו רבותיו דם נפש ונפש שהרג עמו מישראל כביכול נטל הקב"ה מדם כל נפש ונפש ועובל פורפוחין שלו עד שנצטע דם וכשיגיע אל הדין ויושב בצמיה לדון אותו לובש אותו פורפוחין ומראה לו גופו של כל לדיק ולדיק רשום עליה שאתמר ידון בגוים מלא גויות באותה שעה מתקם הקב"ה ממנו שני נקמות שנאמר אל נקמות ה' אל נקמות הופיע ולעמיד לבא נהרות מדם של רשעים והעוף בא לשחות מנחל של דם שנאמר מנחל בדרך ישתה מהו על כן ירים ראש בא לשחות והנהל עופה גלים והגל בא לשטוף והוא מרים ראשו אמר דוד הלל והודאה אני וקוץ על כל דבר זה לכך נאמר הללויה עב"ל . והנה אין ספק שאומר המאמר הזה דרשני כי הלא איך דם האדם יומן בבוררית של הקב"ה . ועוד שאם הוא עובל הפורפוחין כבר נצטעה כלה ומהו עד שנצטעה דם . ועוד למה מראה הגוף זלא הדם . ועוד למה מתקם שני נקמות על עון ח' . ועוד שמפסוק שבז"א יסו ד' . ועוד אומרו ולעמיד לבא נהרות כו' כי הלא גם האמור לעמיד לבא הוא . ועוד אומרו והעוף כו' כ"א של שם העון מה מעלה או מוריד סיפור זה שאין בו מועיל שיגידוהו דוד ברוח קדשו ואם הוא עוף ידוע כמשמעות הה"א לחיו לדעת מי הוא זה ואיזהו העוף ההוא . ועוד אומרו מנחל של דם ולא אמר מהנהרות . ועוד אומרו מהו הוא על כן ירים ראש מהו זו שאלה יפרש פירושו ולא ישאל כאלו יש קושי מלד האמור . ועוד מה עיני הגלים משא"כ דרך הדם לעשות גלים כ"א אדרבה נקפה וגם איך יתכן יעצר כח גל של נחל דם לשטוף העוף . ועוד אומרו והוא מרים ראשו למה יתם הדבר אל הרמת ראש ולא אמר אינו שותה . ועוד אומרו אמר דוד הלל והודאה למה כפל וגם מה נשתנה דבר זה שלא יתן הלל והודאה שהאריך לאמרו . ועוד אומרו לכן נאמר הללויה והוא מזמור אחר : אבנם הנה דעתו מיאמות הגוים הוא פורטורא ח' השם הגדול ועוד ידוע כי שנים אחר שומרה לו גופו וכו' ליתשב שורש בה כי משם המה וגם המתייחסות אל בחונה יומר עליונה לא יבצר מלהיות לה מלאיות בה . עוד ידוע לנו מהכמי האמת כי אין כל נפש שורש בפני עצמו כי אם נפשות רבות משתפעות בשורש ח' כחלין שיעפיו מרובים וכאדם שאבריו מרובים נמצא שעת שהכללות מהשרשים אחרות ח' להם עכ"ל שיעור מן המיוחד יש יומר בפרעות לכל חלק שורש ח' עם בני שרשו לפי בחונתם . ונבוא אל העיני והוא כי ע"כ כל לדיק הנהרג רשעם פגמו ייכר במקום שרשו בפורפוחין ההוא וזהו עובל כו' עד שמתמלאת הסאה שאין שורש שלא נמצא בו מי שנהרג ממנו וזהו עד שנצטעה דם שבכל שורש מכללותה יש דם וכשיגיע יום הדין מראה לעשו גופו של כל לדיק רשום כו' וארשב"י כי תמצא נפש שנתגבלה כמה פעמים בדורות מוחלקים ונהרגה בדור אחד ובדור אחר ואם ידון בבחינת מלאיות שהוא אחד תחשב ואם בבחינת הגופים לא שנים אחר שומרה לו גופו וכו' ליתשב הרגיע נפש ח' לשנים והו ידון בגוים פורפוחין מלאת גויות והו ובאותה שעה מתקם ב' נקמות שהוא על נפש ח' כי הנהרג שני פעמים ושעור האשון חדע מה בין הראות נפשות להראות גויות הלא הוא כדי שבאותה שעה מתקם ב' נקמות שנאמר אל נקמות ה' כו' כלומר אל נקמות של נפשות רבות וגם אל נקמות על נפש אחד על היות הופעה בכל גוף בפני עצמה כמדובר והו אל נקמות הופיע . והנה כל זה הוא ליום הדין ע"י הקב"ה שיתקם ממי שהוא שורש שורה כל הנמשך מברכתו לזרעו שהוא על הרבך תחיה ואיכות נפשו יענו בכל ההורגים מישראל מורעו אך מה שעתיד לעשות ע"י מלך המשיח הוא עיניו בלדין דקו כחדא פרולא וכו' שהם הארבע מלאיות שהוא כמפורש אלאו שגם שבזמן ההוא ספו תמו הג' מלאיות ראשונים יובן בקבלת הכמי האמת שהוא יתבדך מביא את כל אשר הורג את ישראל כחמור ז"ל אשר יבאיו לא נאמר אלא שכל אבאו על ירושלים ויודקו ע"י מלך המשיח הוא אכן די לא בידיו והו לעמיד לבא נהרות יולאין מדמן של רשעים שהם ארבעה נהרות מדי מלכות . או יתכן שאמר אומרו שהקב"ה מתקם ממנו ב' נקמות שנאמר אל נקמות

וכו'

לְכָל חַפְצֵיהֶם : ג הוֹד וְהָדָר פָּעֵלוֹ וְדָדְקָתוֹ עִמְדַת לְעֹד : ד וְכָר עֵשֶׂה
 דְּנַפְלְאוֹתָיו תַּנּוֹן וּרְחוּם יי : ה מָרָה נָתַן לִירְאָיו יוֹכֵר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ : ו בַּח מְגִישָׁיו
 הַזֵּיךְ לְעַמּוֹ לְתַת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם : ז מְעִשֵׂי יָדָיו אָמַת וּמִשְׁפַּט נְאֻמָּנִים כָּל פְּקוּדָיו :
 ח סְמוּכִים לְעֹד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם בְּאֵמַת וַיִּשָּׂר : ט פְּדוּת שָׁלַח לְעַמּוֹ צִדָּה לְעוֹלָם

רוטמות אל

חיי העולם הבא ועשׂים גדולי האכופות וזהו גדולים מעשי ה' בחיכות כאשר הם דרושים לכל הפליטה לקנות
 בהם חיי העולם הבא. (ג) והרחיבה כי כדאי הוא העולם הזה לקנות בו עולם רוחני כי הלא כאשר פעלו
 יוצרו ברהמיות עליון מאד צבאו והוא שרשו ועשור בשמות מלאה בתקונו והוא כי אמרו רז"ל שפסקתה עשר
 לבושים לבש הקב"ה ח' שבער את העולם לבש לבוש הוד והדר שנאמר הוד והדר לבשב כו' הנה כי גם בעולם
 היה בשמי לבוש הוד והדר פעל אורו וזה יאמר הוד והדר ולא תתמוז ותאמר לם ח' זכר הדיק על
 ידי העולם הזה למה אורו זוכה לבכר עד העולם הבא כי גם שהשכר נדקה ישבש כי מי הקדימו יתבדק
 וישלם חף על פי כן היה ראוי יזכה בו לבכר מה חף אורו ונתמו בשולם הוא שהוא טוב בשמי כי אם ודקתו
 שומדה לעד למקום שאין קן לגחלת חיכות שכרו. (א) או יהיה ענין כוונה המזמור לתומם מעלת ישראל לדיקום
 על מלאכי השרת ומתחיל ואומר הללויה בני ישראל את הבורא יתבדק שברא ב' העולמות ביה אשר אין למ"ה
 הלק בהם לא בזה לעבוד ולא בשולם הבא לקבל השכר אין ראיה למעלתו עליהם גדולה מאשר ברא ב'
 עולמותו ששילמו והטעם שזכו השתכחה לנו עליהם הוא כי אפי' בן האדם אודה את ה' בכל לבב בכל הכחוב
 למעלה עד סוף פסוקו שני. (ג) ולאחר כך אמר הוד כו' הענין בלו יאמר אפי' מה החללי אפי' הישראלית אומה
 שפלה ככס האם מי שמעלתו על מ"ה יהיה למרמס בשולם שבער בשבילו ועוד כי מאשר הניכס ומגידים
 נאמר לכס זכר ליתאח מזרים יראה כי זה כל טובכס ולא עולמותו שלמים ועוד ששפלו כסך וזהב אשר
 הולאתם ממזרים דרך עריפה כגולות בלו לכס ועוד כ"ה ויתנה לכס הרץ כענין לטעיה אהם וגזל היא בידכס
 לכן על ההוד אמר הם הורו שאלו נכוסים ופליט בשולם היה אל תתמוז על התפן כי הנה כאשר הוד והדר
 פעלו שבער העולם בהוד והדר רוחניים מתייחסים ללבושיו יתבדק כך ודקתו הוא השכר שהוא צבחינה נדקס
 כי מי הקדימו אורו בשמי יאסרע בשולם הזה הלא עומדה לעד בשולם קיים רוחני נאחי. (ד) ועל הב' כי
 זכר עשה כו' לא שניאח מזרים שכתו רק הנייה ורחמים לזכר כי חנון ורחום ה'. (ה) ועל הג' אשר תראה
 כי עשבו את המזרים עד בגללו את המזרים דע כי מזרים נקן ליראיו מתנה מלתו יתבדק כי אין זה אחד מי
 אפי' הוב ששעודס ועשה יתבדק זה הבורות על היותו זוכר לעולם בריחו כמו שחמרו ז"ל על פסוק דבר נא
 בראי העם וישאלו כו' אין נא הלא לשון בקשה אמר הקב"ה בל יאמר אברהם ועבדו ועמו איהם קיים ואחרי
 כן יארו שרכוש גדול לא קיים על כן דבר נא וישאלו כו' אין נא הלא לשון בקשה אמר הקב"ה בל יאמר אברהם
 כו' נמאח כי לזכור בריחו את אברהם עשה לא לסיבה זולתה. (ו) ומה שלקחו נחלת גוים כגולות לא כן הוא
 כי הלא נאמר הוא יתבדק וכה מנשה בראשית הגיד לעמו כדי לתת להם נחלת גוים כחמאר ר' יוחנן לא היה
 בריך להתחיל את התורה הלא מההרש הוא לכס הלא כדי שיאמרו קומוס העולם לטעיה אהם שבערש את ז'
 עממים כו'. (ז) כי עשה יודע כי הדרבה מעשה ידיו אמה ומשפט אמת צמשה בראשית ומשפט בתל להם ארלות
 גוים שהוא בהמלאות סאת עון החמורי ושמה תאמר ומי ישיד כי ענין נקדים כי הנה ג' סיבות נמאחו ברא"ל על
 לזה עדים נאמטס להעיד הם כל פקודיו כי כל זמן שחמרו פקודיו יתבדק נקיימו זה ובעצמם העבירום
 כמפורסס. (ח) הלא סמוכים היו לעד לעולם צהיות עבדים פקודיו צחמת ויבר. (ט) ולא עוד הלא שפדות
 שלה לעמו הן לוחות הברית שבהן פדות הנות ממלךך הנות ומשעבוד מלכות כמו שחמרו ז"ל הנות על
 הלוחות הנות ממלךך הנות ששעבוד מלכות ופדות שהוא מה שזוה לשולם בריחו הוא תורה שנאמר
 אם לא בריחו שהיא יומס ולילה וכו' שהוא לעולם שעל ידה קדוש ונורא היה נקרה שמו על עמו המזכר אם
 היו קיימים עבד קדוש על הנות ממלךך הנות שלהיות עם קדוש אין בהם מיתה והנה שמואלס על האומות
 שהוא הנות משעבוד מלכות: (י) ברת בלה לעמו וכו' לכה אל ענין נקדים כי הנה ג' סיבות נמאחו ברא"ל על
 הרבן בית ראשון אחד ביעול ברות מילה שמת ביעול תורה מפורסס ברא"ל כי ויתר הקב"ה על ע"ה כו' ולא ויתר
 על ביעול תורה וברית מילה כי חמרו רז"ל בחיכה רבתי לל ע' בלב נכנס אברהם לבית המקדש כו' ובסוף
 טענותיו יתבדק אליו היה ובכר קדש יעברו מעליך שהוא עברו על ברית מילה ויהיה הטעם פי על שהגלה
 אותם לבין הגוים והם עבדי ה' החמוים בחוקתו יתבדק על כן אמר אברהם היה קך להסחלל ברית מילה
 שבערס שלא יהיו החמוים צחומס מלכו של עולם עבדים לגוים לזה אמר לו הוא יתבדק שביטלו המילה.
 ונשא לו הענין והוא כי אחרי חמורו והם שחמו פקודיו ולא גלו אמר הו אלו הפקודים שביקומו לא ישתעבדו
 האחד הוא הגלות שבערס ברית מילה והאם הנה פדות בלה הוא יתבדק לעמו צמם בזה העולם בריחו כמה
 ד"ה אם לא בריחו יומס ולילה למ"ד שעל ברית מילה ידבר והטעם שכל מלוס זו יהיה להם פדות הלא הוא
 ב' ע"כ קדוש ונורא שמו הנו' ששם שדי בקדושה אהו כלומר וע"כ שבעולה נשתעבדו. (י) ועל הב' אמר
 רחמים

תהלים קיא קיב

בְּרִיתוֹ קָדוֹשׁ וְנֹרָא שְׁמוֹ : י רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת יי שֶׁכֶּל טוֹב לְקַל עֲשִׂיתָם
תְּהַלְתּוּ עֲמֶדְתָּ לְעֵד :

קִיב * הַלְלוּיָהּ אֲשֶׁרִי אִישׁ יָרָא אֵת יי בְּמִצְוֹתָיו חֲפִיץ קֹאֵר : * גְּבוּר בְּאָרְצוֹ יִתְהַדַּר
וְרָעוּ דוֹר וְיִשְׁרָיִם יִבְרָךְ : י הוֹן וְעוֹשֶׂר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עֲמֶדְתָּ לְעֵד : י וְרַח

רוֹמְסוֹת א ל

רֵאשִׁית חֲכָמָה כו' דַּע אִךְ ע"י תַּחַת הַיָּדָה יֵשֵׁב לֵאמֹר מִשְׁעוֹד מְלִכּוּת הַלֵּל הוּא כִי הַלֵּל מִלִּיזְרָה
הוּא כִי חֲקִידִים לֹא יִדְוֶה כִי רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה' וְעַד שֶׁעַל יָדָה יִכַּח לִידוֹ מַעֲשֵׂה וּבְשִׁיעָה לֹא יִהְיֶה מִצַּח
לְמִסִּים מְלִיזְרָה כ"ח שְׁכֵל טוֹב לְכָל עוֹשִׂים וְעַל יְדֵי כֵן תְּהַלְתּוּ מִלְּעַם הַיָּמִים עוֹמֶד לְעַד וְלֹא יִחַלֵּל בְּגִלְתָּ :
רֵאשִׁית חֲכָמָה כו' חֲדָרִי אֲחִיזְרוּ עַל יְדֵי הַיָּדָה יֵשֵׁב הַיָּדָה מִלְּחָרְךָ הַיָּדָה וּמִלְּכָבוֹד וְהֵלֵךְ יִלְמַד אִישׁ חֲדָר
שֶׁבְחֵיזְרָה חֲכָמָה וְיִדְעֵה אִישׁ יִבְרָךְ בְּרַע וְיִתְבַּלֵּל הַחַרוֹת לֹאֵה אֲמַר דַּע כִי אִין פִּתְחֵי כִי הַלֵּל אִין אֲדָם חִיפֵי
הַלֵּל אִם כֵּן נִכְסִים כִּי רֵאשִׁית חֲכָמָה וְיִתְבַּרֵּךְ אִין פִּתְחֵי כִי הַלֵּל רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה' וְעַל יְדֵי יִרְאֵת ה' עַם הַחֲכָמָה
לֹא יִכְסֵם כִּיחַ שְׁמֵת כִי הַלֵּל שְׁכֵל טוֹב לְכָל עוֹשֵׂה שְׂחִיטָה יִתֵּן עַל כֵּן תְּהַלְתּוּ מִיָּדָה כֵּן מִרְחֵן חֲדָרֵי הַשְּׂמֵרָה
לְעַד . אִו יִהְיֶה עֵינֵי פְּסוּקֵי זֶה מִחֲמַר הַמִּזְחֵל כֵּל מִיִּרְאֵת הַמִּזְחֵל קוֹדֶמֶת לְחַמְצוֹת חֲכָמָה מִתְקִימָה וְכו' זֶה יִלְמַד
כְּשֶׁלֶּמֶת חֲכָמָה הוּא יִרְאֵת ה' מִיִּרְאֵת הַמִּזְחֵל קוֹדֶמֶת אִו מְלַבֵּד עַל יָדָה יֵשֵׁב לֵאמֹר שְׁכֵל טוֹב לְכָל עוֹשֵׂה שְׂחִיטָה
הַמִּזְכֵּר כְּמִזְכֵּר . בְּקוֹדֶם גַּם כֵּן תְּהַלְתּוּ שֶׁהוּא הַיָּדָה עוֹמֶד לְעַד שֶׁלֵּא חֲסָדָה מִמֶּנּוּ שֶׁהוּא תוֹרַתוֹ מִתְקִימָה :
קִיב (א) הַלְלוּיָהּ אֲשֶׁרִי אִישׁ יָרָא וכו' יִרְאֵת כִּי דִּכְמַע"ס בָּא לְלַמֵּד דַּעֵת אִם הַעֵם לְכָל יִשְׁבְּדוּ אֵת
ה' לְחֲכָמָה טוֹבוֹת הַשְׂחִיטָה אִו לְחֲכָמָה שְׂכֵר הַשְׂחִיטָה כו"ח הַלֵּל אִם שֵׁם יֵה שְׂבָרָה כו'

הַשְּׂמֵרָה כִּיחַ אִךְ זֶה הוּא לְעֵינֵי הַהֵלֵל שְׂכֵרָה שְׂכֵרָה שְׂכֵרָה שְׂכֵרָה אִךְ אֲחִיזְרוּ לֹא יִקְרָא מִחֲמַר הַשְּׂבָרָה עַל מִנְחָ לְקַבֵּל
אֲשֶׁר הַשְּׂמֵרָה כ"ח חֲדָרִי אֲשֶׁרִי אִישׁ יָרָא אֵת ה' לְמַה שֶׁהוּא ה' זֶה הוּא לְעֵינֵי מִצְוֹת לֹא הַעֲשֵׂה וְכֵן לְעֵינֵי מִצְוֹת עֲשֵׂה
לְמַה שֶׁהוּא מִצְוֹת חֲפִיץ מִזְחֵל וְלֹא לְקַבֵּל שְׂכֵר עַם שֶׁהַשְּׂכֵר לֹא יִחַסֵּר כִּי נִלְחָן הוּא כְּעַל מִלְּחִמָּה . אִו יִלְמַד מִחֲמַר
כִּיכ"ח יִשֵׁי לְעֵינֵי שֶׁהוּא מוֹרָא שְׂחִיטָה עֵלִיכִים כְּמוֹרָא כו"ו שְׂחִיטָה עֲבִירָה שְׂכָרָה כו' וְכִיזְרָה בְּחִקְיוֹ שְׂכֵינֵן
שֶׁלֵּא יִקְרָא כִּיחַ עֲמַרֵם הַיָּדָה שֶׁלֵּא הַשְּׂכֵינֵן לִיזְרוּ מוֹרָלוֹ מִה' עַד לְעַק וּנְרָא כִי עֲמַרֵם וְכָל חֲשׂוֹם וְשָׂרָה זֶה
יִלְמַד חֲדָרִי אִישׁ יָרָא אֵת ה' כִּי חֲשׂוֹם רַק בְּהוֹתוֹ עִמּוֹ לְכַדוֹ וְזֶה גְּמוּל יִשְׁבֵּי לוֹ ה' הַלֵּל הוּא בְּמִצְוֹתוֹ שֶׁל
חֲשׂוֹם שְׂבָרָה שֶׁחֵם בְּנִכְשֵׁן יָדוֹם וְכִיזְרָה יִהְיֶה ה' חֲפִיץ מִזְחֵל לְהִקִּים דְּבַר עֲבָדוֹ כִי לְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת חֲלָיִים :
(ב) גְּבוּר בְּאָרְצוֹ יִרְדֶּה כו' יִלְמַד עֵינֵי מִחֲמַר יִמְיָה הַשְּׂבָרָה לֹא יִתְהַלֵּל חֲכָמָה כו' וְזֶה הַיָּדָה טוֹבוֹת הַחֲכָמָה
לְמַד כִּי חֲדָרִי אִישׁ יָרָא כו' לִמַּד זֶה הוּא אֲשֶׁר יִקְרָא מִחֲמַר הַיָּדָה כְּמוֹ שְׂבָרָה לְמַעֲלָה אֲבָל לֹא הַיָּדָה
גְּבוּר אִו עֲבִיר וּבְגִבּוֹר הַחֵל וְחֲמַר כִּי חֲדָר גְּבוּר בְּחִרְךָ וְלֹא בְּכַד הוּא כ"ח גַּם יֵהִיב זְרָעוֹ גְּבוּר כְּמוֹתוֹ אִין
הַחֲבוֹר הַגְּבוּרָה שֶׁחֲפִי' יֵהִיב חֲפִשֵׁר יִמְשַׁךְ מִמֶּנּוּ דְבַר טוֹב יֵהִיב הַשְּׂמֵרָה אֲחִיזְרוּ הַטוֹב הַנִּמְשַׁךְ לֹא הַגְּבוּרָה כְּעֲמָה
כו"ח דוֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ לִמַּד שֶׁהוּא לֹא יִשְׁתַּמְחוּ מִנְּפִרְתָם לְעִשׂוֹק דְּלִים רַק לְהַלֵּל עוֹשֵׂה וְיִדְרִיבוּ אֵת הַעֵם
בְּדַקְךָ יִשְׂרָאֵל כִּי יֵשׁ לְהַלֵּל יֵשׁ לֹא יִאֲשֶׁרוּ וְיִיטְרוּ מִנְּפִרְתָם הַגְּבוּרָה רַק מִנְּפִרְתָם וְשָׂרָה כִּי הַגְּבוּרָה לֹא תְּחִיב הַחֲבוֹר
כִּי חֵם טוֹב הַחֲכָמָה כִּי מִזְחֵל הַגְּבוּרָה כִּי גַם חֲפִשֵׁר יִמְשַׁךְ גְּבוּלוֹת יִשְׂרָאֵל כו' וע"כ חֲמַר דוֹר יִשְׂרָאֵל יִבְרָךְ כְּלוֹמַר
מִזְחֵל וְשָׂרָה זֶה כְּלוֹל מִיִּרְאֵת אֵת ה' הַנּו' : (ג) הוֹן וְעוֹשֶׂר בְּבֵיתוֹ כו' גַּם הַמִּמּוֹן חִף בְּהוֹתוֹ רַב לֹא יִקְרָא
שְׂמֵחָה וְעוֹד לוֹ חֲסוֹן אִינְנוּ בְּגִבּוֹרָה וְהוּא חוֹן מַעֲשֵׂה הַיָּדָה וְהַעֲשֵׂן ע"ד מִזְחֵל עַל פְּסוּקֵי וְהֵלֵךְ לְפִיךָ
לְדַקְךָ מִשְׁלֵי מִשְׁלֵי אֲדָם שִׁם לוֹ ג' חוֹבִים כו' כִּי הַמִּמּוֹן יִשְׂכַר בְּנִית וְהַחֲבוֹר חֲשֵׁי חֵם כִּיזְרוּ יִלְבוּ עַד הַקֶּבֶר
אִךְ הַדְּקָה הוֹלֶכֶת לְפָנָיו זֶה יִלְמַד אֵל יִתְהַלֵּל עֲשִׂר בְּעִשְׂרוֹ כִי הַיָּה הוֹן וְעוֹשֶׂר וְשָׂרָה בְּנִיתוֹ כִּי תְּשַׂרְתּוּ לְשִׁפְתָּ
כִּיחַ מִמְּקוֹמוֹ לֹא יִמּוֹם וְלֹא יוֹשֵׁל לְכַעֲלוֹ בְּחָפוֹן יִמְלֹא לוֹ ב' חֲסוֹנוֹת שֶׁלֵּא יוֹשֵׁל וְעוֹד כִּי אִין לוֹ עִמּוֹ דְּבָקִית
אֲבָל דְּקָרָה הִיא הַעוֹמֶד לְעַד וְהוֹלֶכֶת לְפָנָיו כְּדִבְרֵי הַמִּחְמַר עַל וְהֵלֵךְ לְפִיךָ וּבְכִלָּה הַדְּבַר כוּן כִּי אִךְ
יִקְרָא חֲוֹן שְׂמֵחָה חֲדָר שְׂטוֹבוֹ הוּא כְּהוֹיֵא חוֹתוֹ מִיָּדוֹ שֶׁהוּא כְּסוֹר חוֹתוֹ לְדַקְךָ מִשְׁלֵי כְּהַשְׂכָּר חוֹתוֹ בְּנִית
בְּחָפוֹן כ"ח יִמְשַׁךְ דְּבַר טוֹב מִהַמִּמּוֹן הוּא הַדְּקָה לֹא יִתְיַחֵם אֵל בְּחִינַת הַמִּמּוֹן מִזְחֵל עִמּוֹ עַד מִנְּפִרְתָם יִחַם
נְדִיבוֹתוֹ וְהוּא וְכִלָּה מִיִּרְאֵת אֵת ה' הַמִּזְכֵּר וְלְרַחוּם כִּי לֹא תְּחִיחֵם אֵל הַמִּמּוֹן רַק אֵל כְּסוֹן עִמּוֹ חֲמַר וְדַקְרָה זֶה
וְהַדְּקָה : (ד) וְרַח בְּרִיחֶךָ אֲדוֹר כו' חֲמַר כִּי גַם הַחֲכָמָה לֹא תְּקַרָּא שְׂמֵחָה מִזְחֵל עִמּוֹ עַם שֶׁלֵּא יִמְלֹא אֵת
הַחֲכָמָה הַשְּׂכֵר אִךְ חֲמַר שְׂכֵל הַחֲבוֹר הַחֲפִשֵׁר יִמְשַׁךְ מִזְחֵל וְכִלָּה בְּחוֹשֶׁר הַנּו' בְּרַחֵם הַמִּמּוֹר וְהוּא חֲשׂוֹם הַיָּדָה
אֵת ה' כו' בְּחָפוֹן שֶׁהַמִּמּוֹן הוּא הַשְּׂכֵר לֹא הַחֲכָמָה מִזְחֵל עִמּוֹ וְהַעֲשֵׂן כִּי הַשְּׂכֵר הַנִּמְשַׁךְ מִהַחֲכָמָה זֶה עֲשִׂית
הַמִּצְוֹת הַנּו' מִיָּדוֹת מִיִּרְאֵת אֵת ה' הוּא לְלַמֵּד אֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלְהַעֲמִיד תְּלַמִּידִים תְּרַבֵּם . וְהַיָּה עֵינֵי הַמִּמּוֹן
יִמְלֹא שְׂמֵחָה מִשְׁלֵי ז' לְמַעֲלָה מוֹ ח' לְלַמֵּד לְבָנָיו יוֹדַע אִו מִתְקוֹמוֹת שְׂחִיטָה שֶׁם כְּעוֹבָד דְּר' חִיפָה כְּהַשְׂכָּר
אֵת הַשְּׂמֵרָה כִּי ז' מִזְחֵל גְּבוּלָה לְעוֹשֵׂה שֶׁלֵּא תְּשַׂחֲכָה הַחֲבוֹר מִיִּשְׂרָאֵל ב' שְׂמִלְכָה הַיָּדָה בְּחָפוֹן מִהַשְּׂכֵר שֶׁחֲפִי'
עִמּוֹ הוּא דְּבַר גְּבוּר יֵהִיב מִשְׁלֵי הַמִּמּוֹן חוֹרָה נְקִיָּה וְכִיחַ מְשִׁיבָה לֵב עוֹד ג' יֵהִיב אִם יִדְקַק לְלַמֵּד לְתַלְמִידִים
הַנִּכְסִים שֶׁהוּא דְּבַר גְּבוּר כְּאִשֶׁר הַשְּׂמֵרָה חוֹרָה לֹא זֶה וְהַיָּה שְׂכֵל אֵלֵה רְחוּמִים בְּפִסּוֹן וְהוּא כִי דְּבַר יוֹדַע כִּי הַחֲבוֹר
קִרְאָתוֹ חוֹרָה וע"כ לְיִמּוֹדָה יִקְרָא יִזְחֵת חוֹרָה ועַל דְּבַר הַח' חֲמַר וְרַח בְּרִיחֶךָ מִיִּמְלֹךְ מִיִּמְלֹךְ מִיִּמְלֹךְ בְּחָפוֹן הַח' וְהַשְּׂכָר
וְהַשְּׂכָר ועַל הַח' חֲמַר שְׂכָרָה יִלְמַד עַל הַשְּׂכָר פְּנוּת זְרוֹת כ"ח חוֹרָה נְקִיָּה מְשִׁיבָה לֵב וְכַסְפָּה ועַל הַח' וְהוּא
לְלַמֵּד

בְּחֶשֶׁךְ אֲזַר לַיְשָׁרִים חַנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק: ה טוֹב אִישׁ חֲנוּן וּמְלֵאכָה יִכְלָל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט:
 ו כִּי לְעוֹלָם לֹא יִמּוּט לִזְכָּר עוֹלָם יְהוָה צַדִּיק: ז מִשְׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא נְכוֹן לְבוֹ
 בְּטַח בְּיָי: ח סְמוּךְ לְבוֹ לֹא יִירָא עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה בְּצַרְיוֹ: ט פֶּזֶר נִתַּן לְאֲבִיוֹנִים
 צַדִּיקָתוֹ עֲמִידַת לְעַד קָרְנוֹ תָרוּם בְּכָבוֹד: י רִשְׁעֵי יִרְאֶה וְכַעַס שְׁנֵי יַחֲרֵק וְנִמְסָם
 תְּאוֹת רִשְׁעִים תֵּאבֵד:

רוטמות אל

ללמד להגויים אשר לישרים והכוונה שחף הם ימשך מההכמה שלשם הדברים האלה לא נאמר שהשלמות היא
 ההכמה וען כי שלשם הנמשכים בשלש מדות כלולות בידה את ה' ובמאמיו הפך מהד בחופן שנמא של
 האופר והשלמות הנמשך מגבור עשיר והכס הלא לזרש הירא את ה' הוא וממנו נמשכו בחופן כי לה מההכמה
 יקרא שלם משלח עמיה רק מיראה ה' שבה עופה מעמד שלשם אושרי הלאוד בחופן בלא יתהלל המתהלל רק
 ביראת ה' שפי' טוב בחירתו משפ"כ בהיותו גבור או עשיר או חכם כי היה אלה ממה ה' היו לו כי הוא חנון
 ורחום וצדיק שפי' היותו חנון נתן בחורת חן לגבור גבורתו ועל ידי היותו רחום נתן לעשיר עשירו וע"י איותו
 צדיק נתן לחכם הכמתו במשפט זקק והוא כי כל חכם צוה"ל חן הכמתו רק מה שקבלה נפשו בסיו וע"י
 היותו יסבך צדיק לא יגרע מכל נפש הלקה וזה יתכן כוון דניאל בהמרו יתב הכמתה להכיוון כו' שיהב
 הכמתה למי שהס החמים מכחו ומנדעה למי שקבלה נפשו בהיות בונה: (ה) טוב איש וכו' אשר באמר גדר
 אשר יקרא שלם או מאושר ועל פי דרכו אשר עשה בחיותו כי רבו ההולאות וכאשר אמרו חזיו וביה חביו למוצו המלך
 הצוחק גזו והתה מצוים וכן אפשר כי המצוים בבלות ממונו יתהה על צדקתו אשר עשה ויחבר וזכרו חן
 המתהג על פי הופר והמשפט לא יסור ממנה כאשר יקרה לעופה לפנים מן הסורה והוא החפן מלך
 במות ה' ה' למעלה אשר קראו מאושר על כן אשר טוב חיש כו' לומר הן חמת כי טוב יקרא החון ומלוה
 והמכלכל דבריו במשפט לפי ממונו. (ו) ושלמותו הוא כי לעולם לא ימוט לזכר עולם וכו' כי לעולם יתמיד
 בצדקתו וישרו כי יראה ממונו תמיד קיים ולא ישוב מהיות צדיק חן חמנה לא ישתו בקבלו בכרס הירא את
 ה' ה' למעלה שהפן מהד עם החון ומלוה כו' כאשר יבא ביאורו בס"ד: (ז) משמועיה כו' לבא אל העין
 מזכרה מאמר ז' בגמרא דההוא דהוה מירחא אמרו העלה את דכתיב פהדו צליון תחלים יראה כי המתירא
 הוא סימן היות העל בידו המטיל בו מורא וזכה נכח אל העין אמר מה שאמרתי כי טוב חיש חון וכו' הינו
 ככחין בו עון ובהם יודע הלא הוא אשר בשמוע שמועה. רעה לא יתפעל ממנה דלא מירחא כי אז יורה כי נכון
 לבו כי לבו מעממו צוה בה' כי חין לו עונות ואם הגיע גדר בצחותיו עד שאין צריך לומר שאינו שם על לב
 להתפעל כ"א נכון לבו בלבד. (ח) חן חס גם סמוך לבו שלבו ונתן לו שיש לו סמך או שמכיר בטוב מהשבוהו
 סמוך לבו עם קונו זה לא בלבד לא יגע בו רע כ"א גם יראה צליו: (ט) פזר נתן וכו' הנה אשר שטוב
 הוא החון שוכלל דבריו במשפט לפי ממונו חן יגדל אושרו כאשר במאמיו הפך מהד הנזכר שהפך צרבו כי
 החים ההוא שפור נתן לחביונים גדול שכרו כי צדקתו הוא השכר עומדת לעד לפ"ה ומהפירות קרנו תרום בכבוד
 בעולם הזה. או יאמר שאחר שהוא ירא את ה' בכל הצעותיו הנה רק למה שהן מאותו יתבדך חן פהד
 שיהיה חוהה בציוו ויחסר לו כי צדקתו תהיה עומדת לעד לא ימוט ממנה כי גם ה' יעשה חל שבו שקרו
 תרום צעופר הנקרה כבוד כמו שאמרו ז"ל המקדש את האשה על גגת שאני עשיר בגדרו כי אז שני ערו
 מוכדין אותו מפני עשירו. והנה יראה כי הנותנה היא הפיזור ואף אשר חומרו פזר אשר נתן ויהבן כי הוא
 נמשך אשר מ"ם למעלה חון ומלוה ואמר כי זה פזר בהלואה שלא יתביישו ואחר כך נהנו להם במתנה וזהו
 פזר נתן לחביונים או יכיון כי לא מהיות פזרן לזכות עשה כן לצדקה כי חינו כן כ"א מה שפור הוא מה
 שנתן לחביונים חן לא עשה כן לזכות: (י) רשע יראה כו' אשר הזכירו ג' מיני טובות לצדיקים בצדקהם
 אשר שמה ימשך עמל וכעם לרשעים כפי הדרגת הטובות כנגד הרשעונה והוא משמועה רעה כו' אשר רשע
 יראה וכעם על פי ה' הנילו ממנה וכנגד ב' שהיא גדולה ממנה והוא עד אשר יראה צליו על זאת שני
 יחרוק ונמס כי מוזי יתפעל יותר ועל ה' והוא קרוו תרום בכבוד אשר חתום רשעים תאבד כי בחיותו את הצדיק
 במעלה גדולה כזו לא לבד יקרו שניו כ"א שאף התאוה הכוללת לכללות הרשעים והוא לראות בצרת הצדיקים
 תאבד וזה אשר רשעים בלשון רבים אבל בשמים הרשעונות לא הצדה תאוות כי לא ראו רק העדר הצדק
 ולא מעלתה:

השמים כבודו: ה מי ביי אלהינו המגבירי לשבת: ו המשפילי לראות בשמים ובארץ: ז מקימי מעפר דל מאשפת ירים אביון: ח להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו: ט מושיבי עקרת הבית עם הפנים שמהה הללויה:

רוסמות אל

ובארץ ויחן שלא חמר בכל העולם כי אם ממזרח שמש עד מזרחו לרמוז מאמרם ז"ל שעי' זריחה השמש וזכור הכיר אברהם את בוראו והוא ענין מרגליה טובה היתה הלידה בזוארו של אברהם אבינו וכשמת תלהו בגלגל המה באופן שעי' מזרח שמש ומזרחו יוכר מזרחותו והנצח להיות מהולל עם המורה על היותו המורה ההיות אלה שכל כך יורמומוהו עד ילסקו השנחתו מן השמים ומן הארץ ששומרו למעלה מהשמים הוא כבודו אך לא בגלגלים ועולם השפל כי אם שהוצרי השמים וכשליהם המה מנהיגי הארץ להרע או להטיב. (ה) אך הנה כוב ידברו כי הלא מי כה' כו' והוא הזכיר מאמרם ז"ל כי למה נאמר צפ' פתחם ההנוגי הפלוזי וכן בכל משפחה אלה להטיל שם יי' בכל אחד עדות לשראל שאלוהי הוא יתברך שם יי' מעיד שכל אחד צן לאזיו ולא שאלום באמרים משועמיה ששואל לדעיני ענין היותו יו"ד צבאים וה"א בלשמהו. ונבא אל הענין בשום לב כי היה די יאמר מגביה לשבת משפיל לראות באופן כי ה"א בראש תיבה ויו"ד בסופה הן מיותרות אך הוא על דרך ענין ההוכי שהוא לרמוז את שם יי' כך יאמר דעו כי בין בהיותו ית' מגביה לשבת בהסתלקו למעלה להשמת העם (ו) בין בהיותו משפיל לשכון למטה המיד צביות ז' העולמות עמו להשגיח בהם וזהו המגביהי המשפילי והליוות כי סבתה הגויים ירחו דדרי מעט על כן חמר לשבת לומר כי אין להפסד בו יתברך כי אם השבת אך לא ישנהה והוא כי במלחך שאין העולם משועבד אליו על כן חי אפשר לו להיות בעולם השפל ברוחניות פשוט כאשר הוא למעלה כי בבוראו אל תהום העולם השפל ישנהה כי יתלבש במלבוש גשמיים משין העולם אלה שהוא לצוץ דק אך הוא יתברך שהעולם משועבד אליו לא יעצרו בשם העולם להתלבש חלילה וזה יתכן כוון הוא ית' באחרו הנה מקום אתי לומר גם שיעבור כבודי על הזור אל תחמה כי הנה המקום

זוה כי השנחתו גם בשמים ובארץ אדרבה רם על כל גוים ה' שאמרונו לומר כי על השמים כבודו ולא מתהווים ושיק כובו כי אשר יתבנו לו גדולה כיוהו מכולל מהעולם השפל והפוך הוא (ד) כי זו גדולתו כי מי כה' אלהינו שאינו כמלאך שמתהניב לו העולם שהוא בו כי למעלה הוא מכולל איכות התלבוש גשמי אך בבוראו אל העולם השפל ומתארם קדמותו איש הוא כי בגשמי אל העולם הוא קיום הפלגשות דק אשר בו יתראה כחמד האדם אך הענין הוא כי למס שאינו אלוה אין בעולם משועבד אליו על כן העולם מקום בו ממין איכותו אך לא כן יוצר הכל והנצר כי כל העולמות משועבדים אליו על כן אין ציונו בו חלילה וזכו מי כה' אלהינו כלומר שאינו כמלאכו ועוד אין לומר בו חלילה שהוא בעולם אי' שהיה בעולם האחר מכולל ממנו כי אם שכאשר נאמר שכינה למטה אין בכוחו שהעולם טעונו מכולל ממנו וכן כלאזור שבהחלק למעלה אינו ששעולם השפל מכולל לגמרי היינו שם כן היה בעולם התחתני כי אם שמהל כל הארץ כבודו וז"ל המגביהי לשבת והוא כי הנה הרלוזי יאמר מגביה לשבת משפיל לראות במלא שכינה ה"א בראש ויו"ד בסופה מיותרות אך הנה לשבת הוא כבודו וז"ל בראש תיבה ויו"ד בסופה הן מיותרות אך הוא על דרך ענין ההוכי שהוא לרמוז את שם יי' כך יאמר דעו כי בין בהיותו ית' מגביה לשבת בהסתלקו למעלה להשמת העם (ו) בין בהיותו משפיל לשכון למטה המיד צביות ז' העולמות עמו להשגיח בהם וזהו המגביהי המשפילי והליוות כי סבתה הגויים ירחו דדרי מעט על כן חמר לשבת לומר כי אין להפסד בו יתברך כי אם השבת אך לא ישנהה והוא כי במלחך שאין העולם משועבד אליו על כן חי אפשר לו להיות בעולם השפל ברוחניות פשוט כאשר הוא למעלה כי בבוראו אל תהום העולם השפל ישנהה כי יתלבש במלבוש גשמיים משין העולם אלה שהוא לצוץ דק אך הוא יתברך שהעולם משועבד אליו לא יעצרו בשם העולם להתלבש חלילה וזה יתכן כוון הוא ית' באחרו הנה מקום אתי לומר גם שיעבור כבודי על הזור אל תחמה כי הנה המקום

הוא אתי משועבד אליו ועל כן לא האטריך במלחך להתלבש לצוץ משין גשמיים וזה יכוון פה באחרו לשבת לומר שאינו כמלאך ששבהוא בין למעלה בין למטה יתייהם ליושב שם כי על כן ישנהה אך הוא ית' לא כן כי אם כאשר מגביהי הוא לשבת כי שם מכון וצבאו וכאשר הוא למטה גם שהוא שם אינו לשבת כי אם לראות כי האמנם ישב אלהים על הארץ כי הלא צמים הם עולם הגלגלים ושמי השמים הם עולם המלאכים לא יכלולוהו כי אם שהוא מכלכל אותם כי הם משועבדים אליו כ"ש הארץ כי המקום אתו ובכן לא ישנהה חלילה. (ז) והדריה כי מושל בשמים הוא עולם הגלגלים כי צומן הסילוק מקימו מעפר דל ורמוז מיהור ויו"ד על זמן הסילוק שהוא צביותו בעולם העליון שצנרה ביו"ד גם משם מקום מעפר דל שאין לומר בגלגל כופכו בגלגל והנהל למעלה שהלא היה מקום להצוץ כך על הדל אך על האביון התאב לכל דבר שהוא תכלית השפלות שאין לומר שהכל בגלגל כופכו לסבב ולהעלותו שם כן היה ראוי יהיה לחט לחט על פי תועתו ולא שטעם היותו אביון ונתון באשפות צבת תהה (ח) להרימו עד יהיה עם מדיעים היו כי אין זה רק מאלהי עולם ה' המוריש ומעשיר ומעלה מההומה דלרעה עד רום רקיע כי לו יתברך היכולת כי יוצר הכל הוא ופמה תאמר חולי הוא כה איזה ער למעלה לז"ל עט נדיבו עמו כי מי יוכל לשנות לבנות בני אדם מעצמן אם לא אשר יאמר כי איככה ויכול נדיבו עמו אשר הכיוריה באשפות ליהודו עמיהם ולא יתהמן לשבת אך חוין זה כי אם שאבר בראש היסוף לשבת חלו הכי הביא מהיותו יתברך משגיח בשמים הם עולם הגלגלים. (ט) ורחיה כי גם על הארץ השנחתו שהרי מהדש חודש בחומר צבוח"ו

תהלים קיד

קיד * בצאת ישראל מסערים בית יעקב מעם לגו : = היתה יהודה לקדשו
 ישראל מסערתיו : הם ראה ויגם תירדן יסב לאחור : ה' הקדים
 רקדו כאילים נבעות בבני צאן : מה לה הים כי תגום תירדן תסב לאחור :
 ה' הקדים תרקדו כאילים נבעות בבני צאן : י סלפני ארון חולי ארץ סלפני אלוה

רוטמות אל

כשה' והוא כי משיבו עקרה הבית אם הנשים כו' והנה חמרו המספרים שאין סוף וז בעלם סמיכות והוא דוחק והנה
 לה דמיון חז"ל סוף עיקרה של בית בלחן שהסתבה הנחת מלת עקרה הבית והסתבה לכתוב דבר זה מל' חז"ל
 כשה' חז"ל וזהו שבי עקרה חמרו רנה נר לבנה שרה היתה חילופים שחלמו וזהו שבי עקרה חן לה ולד
 חסדו בית ולד חן לה עכ"ל הנה קרא את האם שבו וילד הולד בית ולד בזה חספסר לנו לומר בזה רנה הכתוב
 בחמרו עקרה הבית מו שיהא עקרה של הבית הידוע לנשים הוא בית ולד שנס זה חן לה כשה' חמרו ודומה
 לה והוא יסבדך עשה לוחה אם הנשים שמהה על כן למען יתחזק לבב השם חמיד בהשגחה הפרטית בעולם
 הסבל ולה ימנע חילנה ויכלל חמרו את סבי שבו וכדלו הסני עולמות למען כהיות בריחיו יסבדך השולמות
 לשוטטות בין עינו יהיה חזק בחמונה ההשגחה ולא ישימו וילדו חסדו לבקש טעם לדבר כי אם יהיה לפניו כדבר
 הנראה בחוש וזהו אומרנו הללויה :

קיד (א) בצאת ישראל מסערים מעור חמור אשר נרו בה בין הדרים שם מעם
 הארץ אם היה להם ההקשרות עם העם ההוא יתייחסו ליולדים מתוך עם הארץ
 הווא ילה לחם מהעיר חמור אם היו משוללי קשר וקירוב דעם עם העם לה יתייחסו רק ליולדים מהעיר
 בלבד והנה שלמי חמור ישראל אשר היו ממזרים כשנש אלו ודומיהם אשר לא למדו מעשיהם ולא נמשו
 בהם הלא הם יקראו בשם ישראל אך אשר נמשו וייערבו עם ועשו כמעשיהם יקראו בית יעקב ואמר הנה
 באתה ישראל הם אשר לא קני התערבות בנוים לה יתייחסו ליולדים מקרב עם המזרים רק ממזרים בלבד
 אך בית יעקב שהתערבו עם ילאו מעם כי בקרבם היו עומדים וגם אלה לא היו משוללי זכות כי הלא לא
 היה ההתערבות גדול כי הלא לא שמו את לבוים כי ילאו מעם שהיה לעשו אך הם לא היו לועזים רק
 דוברי לשון הקדש ויכלל שכן הוא שלא שמו את שמם שנס שמוחה היו בלשון קדש ולא היו לועזים קף עם
 יהדות להקרא בשם יהדות בהנחת הלשון שלו ומה גם עשה שלא שמו שמוחה לגמרי ולא הזכיר מה שנס
 לה נחשדו על העריות ולא על גלוי סוד כי אם דבר נרנס לכל ואינו שנס ואל העשה כלל הדברים שהיה
 להם זכות מה ליעל. (ב) עוד זכות אחר היה להם זכות האמנה ובעתון והוא כי נחשון בן עמינדב קדש
 שם שמים וכנס במים עד חוטמו להורות הבעתון לעני הכל וכמעט שנכבד ואמר הושיעני אלהים כי בלו
 מים עד נפש וכל ישראל נמשכו אחריו שכל בן מאז זכה למשל רצו על ישראל כאשר על ידו ההגלה ללכת
 בים אחרי ה' כי הוא ימלאך עליהם וינהלם וזהו היתה יהודה לקדשו שקדש שם שמים על כן זכה שהיו
 ישראל ממשלותיו כי יהודה שהתיה ממשלותיו עם ואמר לקדשו כאלו הוא דבר מיוחד לו מקודש הם ודקדק
 גם חומר היה והל"ל היה אך רמז כי יהודה המשיך דרך צור וקרא ממנו הוא חמור כי היא קדשה שם
 שמים כמה שלא נלחה למו היתה הרה עד הושלכה לאור וכן יהודה קידש שם שמים בחמרו זדקה והאל ג'
 נפשות מן האור וזה היתה לרמוז אלה וחומר יהודה לרמוז אל יהודה עצמו לכן עשה נמשך לקדשו הנהוג בו
 לכן היו ישראל ממשלותיו כמדובר הנה בשלחה ישראל ממזרים היה להם זכות מה . חמנס לגום הים וליקדע
 לא בזכותם היה כי מה שקדש נחשון אח ה' והמשיכס שלם לו אלוהים כהיות ישראל ממשלותיו. (ג) אך
 מה שנקדע הים ויעם כו' הלא הוא על דבר שהים ראה מה שעל ידי מה שראה על כן ויעם. (ד) ומה הוא
 הדבר שראה חמור הנה נשאר מה היה וזהו מה לך הים כי תגום מה ראות ותפוצתו מלפני חזון כו' כי הוא
 ראהה את הכביה שהתקנת עמו מצריחה העולם כעוד מצבותיו ז"ל וגלל אל ביואר הכתובים נשות לב אל
 חומרנו האופכי האור כו' שהוא הסך הגדון והל"ל ההופכי הים לחרבה ומה ענין הזכיר יעקב לומר מפני אלוה
 יעקב וכן בחמרו חולי ארץ אם שואלים לים יענה מפני חזון חולי ים אך כספר השרשים מביא בשם רבינו
 יונה ז"ל שחולי ארץ הוא לשון בריחה כד"ל והחולל ארץ וסבל . ונשא בזה אל הענין והוא כי ד' שאלות הם
 אל הים ולא הירדן כי גם הוא נבקע וישב אחרו כמו שחמרו ז"ל ונקע הים לא נאמר אלא ויבקע הים
 והאסף בשובו אחרו ואל הדרים ואל הגבעות שרקדו גם הם וענין השאלה מה לך הים כי חמנס שחם הנהה
 הקב"ה עם הים שיקרע לפני ישראל (א) הנהה שיעם וחס נבקע כל מימות שנעולם היה די עם כן
 יבקע הירדן אך לא שנס יבני לאחור. (ב) וגם הדרים וגם הגבעות מה להם לרקד בקריעת הים על כן
 הכיב על רחשון רחשון. (ג) הים ענה ויאמר מלפני חזון חולי ארץ והוא מאמנס ז"ל בב"ל על יקו המים
 והרחה היבשה כי בחמרו יקו רמז אל מה שהתנה הקב"ה עם הים שיקרע והיה הסגוף בהרמות היבשה
 הנקראת ארץ כד"ל ויקרא אלהים ליבשה ארץ וז"ל מלפני חזון שההרחה פה אשר הוא בורח ארץ שענין
 בריחמו

יֵא יֵרְאִי יְי בְּמַחֲוֹ בְיַ עֲזָרָם וּמִנָּגַם הוּא : יב יֵ זָכְרָנוּ יִבְרָךְ יִבְרָךְ אֶת בַּיִת יִשְׂרָאֵל
 יִבְרָךְ אֶת בַּיִת אֱהֱרָן : יג יִבְרָךְ יֵרְאִי יְי הַקְּמָנִים עִם הַגְּדֹלִים : יד יִסְפֵּךְ יְי עֲלֵיכֶם
 עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם : טו בְּרוּכִים אַתֶּם לַיַּ עֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְצָן : טז הַשְּׁמַיִם שְׁמִים לַיַּ
 וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם : יז לֹא הִמְתִּים יִהְלְלוּ יְהִ וְלֹא כָּל יַדְדֵי דוּמָה : יח וְאַנְחָנוּ
 נִבְרָךְ יְהִ מַעֲתָה וְעַד עֹדָם הַלְלוּיָהּ :

קמז * אהבתי כי ישמע יי את קולי תחנוני : ב כי הטה אזנו לי ובימי אקרא :

רוטמות אל

מרחוק כי עם היותם מעמיסים והולכים אחרי ההבל הם מלוחים בזה יגדל בטחוק צי וזהו ישראל בעמ
 צה' בזה שמראה שהשם המזכיר עורם של עובדי האלילים ומנגם הוא בלתי נאמן לעובדי רעונו כך למען
 יברכו בעומותיו יש להם הפלוא היום . לנו עובדי אלהים חיים ומלך עולם עבד' . (י) וכן בית אהרן וכו'
 יראי ה' וכו' וזה ידק אומרו עורם ומנגם ולא אמר עזרתכם ומנגם כאומרו בעמ לנוכח . (יב) משיב
 דוד ע"ה צעד ישראל ואומר ה' זכרונו יברך כו' לומר מה זה שהוא יתברך כלל הכל תחלה באמרו ישראל
 בעמ ועם יבנסו כהנים גם כן ועבד לפרט בית אהרן ואחרי כן יראי ה' אך אין זה רק שה' כיון שזכרונו
 רוצה לברכו כמאד' על ואברהם היו יהיה כו' כיון שהזכירו ברכו כמה ד' לא זכר לדיק לברכה ועל כן
 היו הפרטים כי יברך ראשונה את בית ישראל שכולל את כלם ואחר כך שנית יכפול בבית אהרן למען הכהנים
 יזכרו פעמים שמה מזכרים את ישראל והקב"ה מפכיל ברכהם כענין והזכרה מזכרין בכלל ואח"כ
 בפרט . (יג) ואח"כ ישלש ברכה את יראי ה' בפרטות שהם אשר הם יראי ה' וזה הוא בין אשר הם
 מכללות ישראל בין אשר הם מזרע אהרן וזהו הקטנים הם אשר מישראל שהם קטנים בלכות עם הגדולים
 הם אשר מזרע אהרן שהם גדולים מהם בלכות . (יד) משיבה רוח הקדש ואומרת הלא אמרת שה' יברך
 ג' הכחות ואני אומרת לכל שלשתן ומזכרת לנוכח אתם ואומר יוסף ה' עליכם בנים ואחר כך יספק את
 הוגלים עמכם להבדל גם ביוכם עינים זולת הנמשך להם מזכרת אביהם . (יז) או יאמר שמוכיף ביראי
 ה' שיזכרו הקטנים והאלהיה עם הגדולים לכן אמר כי אחר יראי ה' ראוי הוא יזכר כללית ביתם
 הקטנים עם הגדולים . (יד) ומשיבה רוח הקדש ואומרת יוסף ה' עליכם לומר אמרת דוד בית ישראל לכלול
 הקטנים עם הגדולים והוא יתברך יוסף שגם יפרט הקטנים בפי' שיאמר עליכם ועל בניכם וגם לא כמאמרך
 שיכולו בעת אחת הקטנים עם הגדולים כי אם שיוסף ה' עליכם הגדולים שחברו מאד ואחר כך יכולו את
 כל בניכם עמכם ויברך את אבות ובעים אחרי כן ברכוי כולל שהוא כפל ברכה עד אין קץ וז"ל עליכם זה
 פעמים וזה גם צד' הכחות הראשונות : (טו) ברוכים אתם לה' וכו' בשום לב אל אומרו עושה ולא אשר
 עשה לזון עבר יאמר כמאמר ז"ל על השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה אשר עשיתי לא ואמר
 הלא עושה שתמיד הוא יתברך הולך ועושה שמים וארץ רוחניים קיימים לפניו יתברך לה' לישראל וזהו כי
 כאשר השמים כו' כן יעמוד זרעכם ושמותם וזה יאמר הנה בלי ספק כי ברוכים אתם ישראל לה' ולא זולתכם
 כי הלא הוא יתברך תמיד עושה שמים וארץ הם החדשים הרוחניים לענוג נפש ושפנו נא בדתכם אמה
 יעשה אותם כי הלא השמים לא יעשה לעמו . (טז) כי השמים שמים שהם שמים ושמי השמים כבר יש לו
 לה' ומה יזכר בעשות זולתם וגם הארץ מעתה נתן לבני אדם ואם כן אפוא למי עושה שמים וארץ חדשים .
 (יז) אם לעובדי האלילים לא המתיים הם העובדי הליים יהללו יה בשבס זה נעשו שעל ידי כן יזכו והראיה
 שולא כל יורדי דומה שאפילו מישראל יש כמה מהומכרים לדומה בנותם שלא בלבד ימסרו לדומה כי אם
 יורדים בעמם הם אותם שלא יזכו לקום להלל יה הם הנמנים שיאלו מהכלל כאפיקוסים וכו' ומה גם עתה
 המתיים שהם עובדי פסל בצלום שלכם הוא יתברך מכין הטוב הוא ואין זה רק ברוכים אתם לה' .
 (יח) משיבים ישראל ואומרים ואנחנו כלומר מה גמול נשלא לו יתברך כי אם להחזיק לו טובה כי יברך
 יה על כל הטובה משיבה רוח הקדש ואומרת לא חיהלו לברך עד תגאלו רק מעתה ועד עולם הללויה כלאו
 כבר קבלתם הטובה כי ודאית הוא ולא תמוס :

קמז (א) אהבתי כי ישמע ה' וכו' הנה שמיעה הוא מרחוק והטיית זון מקרוב אמר הנה אהבתי
 כי ישמע ה' בעצמו יתברך ולא ע"ו כרסורים מלאכי השרת שיעלו תפלות וגם אפי'
 שלא יהיה רק גדר שמיעה שאינו קרוב אלי בעמם וגם שתחלה אחתלו בקויו והוא ישמע שלא ארצה להיות
 מאותם שערס יקראו יענה לא אחוש והן אלה הם תחומי לפניו יתברך ישמע קויו שלא יהיה שישמעו מלאכי
 השרת או השכינה ויקרבו ויגישו תפלות לפניו יתברך רק שאתה ה' שתשמע בלי אמצעי אמנם הנה זה כולל בכל
 עם ובכל זמן בין עורדי בלתי קרוב אל המות . (ב) אמר כי וכו' והוא כי מלת כי שמשמ כמ"ש ז"ל
 ח' מד' לשונות אשר דילמא הלא דבר ובה שמשם במקום אמר בלתי אשר הטה אזנו כי שהוא יתברך קרוב
 אלי שגם מטרם אשמיע קויו מטה אזנו לי ערס אקרא שהוא עת רצון הוא כאשר ובימי אקרא שהוא בקרב
 ימי ערס עת למוח שלא אהיה לשוב ולקרא את קויו עד היותי קרוב אל המות כי בהיותי בימי אז אני שבע

תהלים כמו

ג אפסוני תבלי קטת ומקדרי שאיל קצאיני צדה ויטון אפניא : ד וכישם
 וי אקרא אנה יי כלמה נפשי : ה חנון יי וצדיק ואלהינו קרחם : ו שומר פתאים יי
 דלתי ולי יהושע : ז ישיבי נפשי למנוחתי כי יי נסל עקבי : ח כי רצצתי נפשי
 סמנת את עיני כן רצעה את רגלי סרחי : ט אתנהלך לפני יי בארצות החיים :
 י האמנתי כי אדבר אני עינתי מאד : יא אני אמרתי כחפני כל האדם בלב : יב קיה

רוסמות אל

לען מלתי. (ג) אך כאשר חפסתי חכלי מות בהקרב ענה לו ונולד שאל מלאני שלי נכיה כשתי
 לשון דולג על הנוף כן חיות ולעבר יסכב כי חיות מות עלי ויולד חיה מרז אם חיותה הפעם מדתה
 של גיהנם וזה מתי שאל לנפש מלאני מניהם על שעדין השמתי בתקומם שאלום שורה ויען חילוף כלתם
 לרת חיות לנוף ויען גיהנם לנפש ולא חדע על חיה חסם הכתב אם על שאל חיות לו על לרת הנפש
 בשאל חיה חסות והיא עת השמן כי חין פנה לשוב לאט לי. (ד) חצוב לרת הנוף וחילוף על הנפש וחומר
 חלה ה' מלטה נפשי מהמסכחים המקיים בלחה נפשי לחיות בה כי לה חקיד על לרת החומר דבלי ליה
 עשר רמה וחולעה רק על הנפש בלבד שהוא עיקר. (ה) וחומר גם שמון ה' לא חכמה וחומר לי כי גם
 אם חנון הוא חלה גם הוא לדיק עשה נדק בלי ויתור חסם עם כל זה מפתח חיותו חלופי כיתוד הוא
 מרחם בלד מה בלחון חוילחה ותהלנה ברחמים. (א) או שיעור הכחשים חבתי כי יבאע' ה' קולי בלחה
 זמן שיהיה אך מה שהוא חמנוי לפנו יסתכך בעת לען (ב) כשתי רוחה בעליו חזו לי חלה חלומת פניו
 יזכרתי ויעצתי שבתי אקרא שהוא שאלקה ולשוב עדיו בקרב ימים ולא יעשה בעליוה בני חדש החניות
 מלדרות חת ה' ולקראו עד יקדו ימיהם כי לא טוב הוא. (ג) כי כאשר חפסתי כו' חלחה חת עלמי
 נכוח בשתי חכמת ולא חדע על חיו מן חפלה אם על רשוחה גוף כי חפסתי חכלי מות לו שמה חמות
 וסוב טוב לבקם לעולל מניהם כי מזרי שאל מלאני בלחון שורה מהנוף ויען חמנש. (ד) חמנש כי לו
 חסיה חמנו וחלעך לנעול בחומר ובלחת מיתחו ולומר חנה ה' מלטה נפשי כחומר כקודם ולא חובל לבקת
 עיני ולהכין לדה לדרך הרב בחפזון החול. (ה) וגם כי חנון ה' חומו מוותר כי הוא לדיק אך חלחה פניו
 בעה שהוא חלופי שיהיה ברחמים כי חלופי מרחם וגם שתי עשה עיקר חמנש. (ו) עם כל זה לא
 פתח הכסתון כל רשוחה הנוף מקווי יסתכך. כי שומר פתאים ה' ולא יבדל ממונו כמחומר (ח) החומר הנמשל
 לפתי וחלתי דבתי עם ה' חלכרה עם נפשי אל חלבה עלי שחבק ערך ולי הנוף חלבה בקרב עם שיעטו
 בעולם הזה בשבילך וחומר לה דלותי חני הנוף ביסורין ובעמל תורה ומנוח ועל כן ולי גם כן יבאיע אם לא
 עשה יהיה בחסיה. (ו) אך חת נפשי מעשה טובי למנוחתי בעולם העליון ולא חרופי עלי חם חמתי בעשר
 כי חלה ה' כל מה שגמל עלי והשיב לי הוא עליכי בשבילך חלה שחבילך בלבוש החומר למען חרופי עולם
 העליון על ידי עיני. (ח) ולחיות הכסתון ט יסתכך כי גם הנוף יזכה חמר חדשד עמו יסתכך וחומר
 כאשר חללתי נפשי ממות וגם חת עיני מן דמעה חכמה כי גם חת רגלי הוא החומר חחלך מדתי שהוא מתיבת
 דחה חמר מות כי חם שגם הוא יזכה. (א) ועוד כי חלה חחלך לפני ה' בחי' כי עם וכשר חממתו
 עמו והוא מה שכתבתי כי בני הגלות החיל חיה הם המדברים בלשון יסוד. (ח) או ידבר הכל על הנפש
 ויהיה כענין מ"ם ז"ל על משה שהיה מביח עם נפשו וחומר לה שמה רחוח אופן בוכין וכסיה עמסה חמרה לו
 חת עיני מן דמעה. שמה נקשו לדחות חוקך בגיהנם חמרה לו חת רגלי מדתי. ולהכין חת עמידה להלך ח"ל
 לחלך כו'. ויהיה הענין כי נכוחע לדיק מהעולם ועד העולם מעבירים אותו דרך פתח גיהנם והרשעים
 בוכים בני גדול עד שעומין מעין כד"ח עובדי כו' מעין יסיתוהו וחו בזכות הדיק ומשכיס חלחיו ועלום
 הראים והנה לפעמים ממשער הדיק על ביחוס ולפעמים ממשער חולי מדי עברו חמשדד מדה דיון על הדיק
 וידתוהו מליכנס אל כן עדנו ימים חספר ועל ה' חמר שמה רחוח בוכין כו' ועל חב' חמר שמה נקשו
 לדחות כו' ועל כן הו מהגדולים דולגים שאל וילוכים לדיק ויהנם מדתה מדרת חמד חלה וענין זה חפסר
 חמר דוד חומר טובי נפשי כו' כמדבר חלוי יסתכך כאשר חללתי נפשי ממות של גיהנם כן גם חת עיני
 מן דמעה מלוח חת נפשות רשעי גיהנם נכוחה כן חכמה עמחן וגם חת רגלי מלדחות אותה עם כי לא
 חעטר דרך גיהנם לעלות (ט) רק חעלה בלחות החיים דרך חלוחת החיים שחיו בדרך גיהנם וזהו
 חחלך כו'. (י) והנה חמנתי כאשר חדבר כי כן יהיה לי כי חלה חני עינתי מחד והעווי חמרך ומיל.
 (יא) ובמה חחמר חדרעה שמה למה שענית מחד חפסר הרהרת במדותיו יסתכך שהיה מגלה חוקך וכנעבר
 וחלחה מוח בהרב רעה הנה חלילה לי מהרהור זה כי חלה חם חני חמנתי והרהרה בחפזי לא על ה' חלילה
 רק על דבר שחולל חת דבר לו חם חין כל חלדס כוזב שחם הוא יסתכך חיה שדבר לו חמה לא חיה
 מחקיים. (י) או וחמר חמנתי כי חדרב שחחלך בלחות החיים שחנה חני עינתי מחד בעולם חיה ועולם
 חכה נקמה על ידי יסורין והוא בחיותו נדף משאל חמר לנעשה בחימות מוח וזה חחמר נח' חלה לא
 עיט כי חיה לכך נכוחה כמה ששמה חוקך שחולל חחלך וזהו חיה חמין לכך לעולל דקיימח אך ששמה חכה

תהלים קמז קיו

אִשְׁלֵם נְגִדָה נָא לְכָל עַמּוֹ : י יִקְרַךְ בְּעֵינַי יְיָ הַמִּיתָה לְחַסְדָּיו : י אָנָּה יי בִּי אָנִי
 עֲבַדְךָ אֲנִי עֲבַדְךָ בֶן אִמְתְּךָ פִּתְחֵת לְמוֹסְרֵי : י יִקְרַךְ אֲזַבְחָ וּבַח תִּגְדֶּה וּבְכִישׁ יי אֶקְרָא :
 יי נִדְרֵי ליי אִשְׁלֵם נְגִדָה נָא לְכָל עַמּוֹ : יי בְּחַצְרוֹת בֵּית יי בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ :
 קיו א הַלְלוּ אֵת יי כָּל גּוֹיִם יִשְׁבְּחוּהוּ כָּל הָאָמִים : י בִּי נָבֵר עֲלֵינוּ חֲסִדוֹ וְאַמֵּת
 יי לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ :

רוסמות אל

במאמר הנכבד כי על היות אז ישועה כוללת ארבעתן קראו כום ישועות שהם פנוד ד' אריות שבשם השלם
 אז על ידי נקמתו יתברך מעמלק הוא אלוס מה שעד הזמן ההוא לא היה כניסול השם שלם כי יד על
 כס ית כו' וזוהו ובשם ה' הקרא כלומר כי גם שבזמן הזה הין אריות אפי' לרבות רק נבדק חלופי אז
 לעתיד שיפסול השם נאמר ה' אלהינו זה החשוב יאמר ובשם ה' הקרא שהוא שלם כאשר כום ישועות אשא
 בזמן ושוב אל ענין הכתב המקרא שזומר דוד ידעתי ה' כי לעתיד כום ישועות אשא ובשם ה' הקרא .
 (יד) אך שאלתי ונקמתי הוא סיבה בית המקדש עתה בנינו בחזון גדולי שהם קרבנות לה' השלם נגדה נא
 לכל עמו באתר משלם נגיש או בחיטך הנית וזוהו אומר נגדה נא כלומר עתה והוסף ה"א באתרו נגדה
 לרמוז על הספיטה השורה על הבית הנמשלת לה"א . (טו) והלא זו מדקדק ה' שיקר וקשה לפניך לאמר
 לחסדיך שימותו כמאמרם ז"ל על פסוק זה שהיה קשה לפני הקב"ה לגזור מיתה על הדיקים והלמלא שהם
 שאלים מיתה שביהם לא היו מחוס ובה יאמר אחר שיקר בעיני ה' לתת המיתה לחסדיו גם שאינו חסיד .
 (טז) אלה ה' כי אני עבדך כלומר ושיקר מיתתי בעיניך והארץ ימי עד יבנה ב"ה ואם איך עושה בנינו
 עשה על היות כי אני עבדך בן אמתך רוח שהארכת ימיה עד שלמה כמ"ס ז"ל שזוהו יתתי ומכאןך שלמה
 אל תקרי שלמה הלא שלמה וכן היה לה ששם האדם לה כפא חללו מלאכה וישם כפא לאם המך לחמה
 של מלכות היא רוח כלומר תהבדר זכות היות עבדך עם היותו בן אמתך והאךך לי כזוהו עד אז והאךך
 הדיכך כי גם שלא אשא כעת כום ישועות לקרא עליהם בשם ה' לפחות על אשר פתחתי למוסרי שהלאתי
 מכותה לרוח שהיו לי מוסרות שהייתי נאמר על המשכב שהבירתי ממנה מוכל ופקעלה ופמטרה עם שאלו
 והלא פתחתי לי . (יז) על כל אלה אני נודר ב' זכום ח' על כל הברות שגמלתי וז' על התודה שהוא
 על שזכיתי להודות לך שהוא על דרך מודים אנתו לך על שאלו מודים לך וזוהו שלא אמר לך אזכה תגדה
 אך הם ב' זכום ושיהם נדר משהו ואמר הנני נודר ב' נדרים אלה וגם אני עתיד שבשם ה' הקרא שהוא
 בשם על ידי הכום הנזכר והנה ענין ה' אינו עתה . (יח) אך לענין הנדרים אפשר לשלם עתה בזית
 האשון סיבה בנינו או לעתיד בשלישי והנה אני נדרי לה' השלם או עתה או לעתיד אך בקמתי הוא שיהיה
 נגדה נא שיהיה עתה נגד כל עמו ביראו חיוני ויבשו (יט) ששם המקדש ההוא מתייחס לבית אלהים רוחני
 שעל כן יעקב קראו לפי שהוא מעשה אלהים שהנית ראשון וישו שהם המעלה הזו מעשה גשמי הוא נבדק
 בזית ההוא כחצר בית המקדש . וזוהו יאמר הע"פ שג"ה זה הוא צהריות בית ה' והיה טוב בשלישי עכ"ל אל
 נגדה היות זו בחנות ב' העולמות הנהגה הזו הנפרד בה"א והע"ה הנפרד ביו"ד וזוהו ה"א יתורה בחיות
 נגדה ויו"ד יתירה בחיות בתוככי ועל כן הללויה הן ב' האריות של ב' העולמות . (כ) או יאמר ידעתי כי
 לעתיד כום ישועות אשא וגם בהקרא פי שם ה' אז הקרא בזיומן כי משיח הוא ה' המנקדאים בשם ה' כמאמר
 רשב"י . (יד) אך שאלתי הוא גדולי לה' השלם גדולי לה' השלם מקום לה' השלם בהמ"ק נגדה נא שהוא
 עתה . (טו) והעטם כי יקר הוא וקשה לפני ה' המיתה לחסדיו ואם חקרב מיתתי טרם יבנה יאמר חיוני
 כי לא חסיד אני . (טז) ואלה ה' כי אני עבדך ועשה שודע וגם ידעו שהויתו בא מרות אינו פיסול כי אמתך
 היא כמ"ס ז"ל שאמר לה בעו את מן הארמות ולא מן השפחות ואם בלתי מוננה הוא כי עי"כ פתחתי למוסרי
 והוא הודע מחמתי האמת שנפשו היה אסורה תוך הקליפות ועי' לוע יאלה וזוהו פתחתי למוסרי וכמנוב חלואו
 על מושב סוד רחמי לך אזכה כו' כדלעיל :

קיו (א) הללו את ה' כל גוים כו' הנה ידוע מרז"ל כי חלו ידעו הגוים כמה הספידו בחרבן בהמ"ק לא
 התרועעו והוא כי מנינוי שפע הבא לישראל היה להם יותר ממה שהיה להם אחר
 החרבן וזוהו יתכן לפה אל הענין והוא כי כל ענין המזומר הקודם על זמן ענין בית ראשון ידבר ועודנו מדבר
 על זמן המקדש והוא הללו את ה' כל גוים כו' (ב) כאשר נבד עלינו חסדו בזמן הבית ואם חסרו שאמת
 ה' שהוא התמטתי הוא לעולם להם גם אחר החרבן כי זה משמעות אמת דבר הנמשך כענין מוס לא נאמנו
 מה שנמשך לבס רחמים ע"כ את שם יתעבדע על כס יתעבדע ע"כ וזה עוד יתקם מעמלק על ידי
 זכותו מזה טוב לבס ליכר אונתו . והנה חרז"ל על המקראות האלו שכתבתי את הננייה אל כענין הלא אמר
 הללו את ה' כל גוים כו' מישאל אמר כי נבד עלינו חסדו עזריה אמר ואמת ה' לעולם הללויה ויהיה כי
 הוקשה להם מה ראה דוד לומר שיהללו את ה' כל גוים . ועוד היכן היו כל הגוים לפניו שידבר לזכרה אהם
 הללו כו' . ועוד אומר כי נבד כי אך על שנבד עלינו חסדו יהללוהו הם . ועוד אומר ואמת ה' כו' יאלה
 בלתי

קיה א הודו ליי פי טוב פי לעולם חסדו : ב יאמר נא ישראל פי לעולם חסדו :
 ג יאמרו נא בית אהרן פי לעולם חסדו : ד יאמרו נא יראי יי פי לעולם
 חסדו : ה מן המצור קראתי יה ענני במרחב יה : ו יי לי לא אירא מה יעשה לי
 אדם : ז יי לי בעזרי ואני אראה בשנאי : ח טוב לחסות ביי מבטח באדם : ט טוב

רוטמות אל

בלתי מתייחס ומתקשר אל הקודם. על כן אמרו שבזמן שהיו כל הגוים יחד כד"ל ומתכנסין כל עממיה אחיה ולשפיה. (א) אז אמר להם הנביא הללו כו' והוא לאמר להם אל יעלה על רוחכם שבקדש אהמו את שם ה' אין לכלות הגוים רוח והללה דברך כי לא כן הוא כי אם שאלו כשאר המון עם מישראל שהשתחוו לאלים היינו גם אהמו עושים כן לא היו ישראל עוד ולא עולם כי הם אין עבדי ה' אין עולם והיו גם כל הגוים מתכנסים ומה גם למאמרו בספר חזקוני ה' היה הקב"ה בשהתחיל להאמרו שהיו שמים עמוס התח חלחה עוממת שרו של צבל כמבואר שם בצלום שיחות מהללו את ה' כל גוים על מקדשי שמו עמוס היום . (ב) והיה אפשר שיבו ויאמרו אם אחס עיקר העולם איך שהיה לכם טובה היה גם לנו ככם והותר על כן אמר מישראל כי גבר עלינו חסדו שהוא מאשר גבר עלינו נמשך לכם ולבל יענו ויאמרו הלא נגד עינינו כי נהפוך הוא מישראל בגלות וכל הגוים מלאים טוב לזה בא עזריה והמר ואמת ה' לעולם גם כי יתמהמה אמתת ה' כלומר שלם לעולם יהיה עכ"פ אך בין כך ובין כך הללויה כי בעוד ששם יה נקרא שהוא בזמן גלות ישראל אחס בגדולה עד יום נקם בלבו יתברך שאז יהיה ה' שלם ואז יהיה אך טוב לעובדי ה' בלבד :

קיה (א) הודו לה' בי טוב כו'. הנה מאשר קבלו רז"ל כמדובר בשלשן מהללו את ה' כל גוים כו' אמרו הכתובים הם הנביא מושאל ועזריה כשנלוו מופשן השם ויקומו מיהא שאל גלות צבל ואמרו הכתובים הם ועל פי דרכם ז"ל יתכן כי על גלות צבל אשר דבר בו עד כה אמר הודו לה' כו' ושלשם הכתובים שהארו על שלשם הגלויות האחרונות ויודק בזה חלוקי האודות עם היות שבאמרו סתם הודו לה' כי טוב שם ויכללו אתהן ויראו ה'. ועוד כי באמרו יאמר נא ישראל יורה כי פסוק הקודם לא על ישראל ידבר אך אמר על מאי דסליק מניה דהיינו גלות צבל על דבר עיקר הגלות שהיה ענין הלאם שגור ג"כ על כל ישראל ששתחוו לו אז נהיה מה שישראל וכל הגוים יודו לה' שהוא אשר קדשו שם שמים הנביא מושאל ועזריה שאל ידי כן היה קיום לישראל ולכל גויי הארץ שהלמלא כן היה העולם מתבטח וע"כ אמר הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו עולם שלם אלהים אלה הנה וחסד כ"א לכל שאל"כ לא היה עולם וזהו כי לעולם חסדו שהוא להיות מציאות עולם הוא חסדו ועל כן אמרו סתם שהוא כולל לישראל ולכל האומות כי לכלם היתה טובה. (ב) אך על גלות מדי שבאלו יתברך ממנו אמר נא ישראל כי לעולם חסדו והוא כי אז לא היה פחד יאבד העולם כי הנה למדנו רש"י כי מה הם לא עשו אלא לפנים כך הקב"ה לא עשה עממיהם אלא לפנים משאל"כ בצבל ששם לא היו חנויה וחבריו מקדשים שם שמים לא היה העולם מתקיים ולא היה צמדי רק זער לישראל. (ג) ועל גלות יון שישראל לא שמוחו בעולם כי אדרבה שפתחה יד יון עליהם ועל בנותיהם וגם פדו פרוצות צהיכל אז לא שמוחו בעולם רק בני חשמונאי הנהיגם על כן עליו הוא אומר ואמרו נא בית אהרן כי לעולם חסדו. (ד) אך על הגאולה העמידה אשר עליו נאמר והיה הנשאר בזיון כו' קדוש יאמר לו עליה הוא אומר יאמרו נא יראי ה' כו' יי אין אירא לא מואר לא חסד חסדו בזה רק עד יהיו כל הנשארים יראי ה' שהוא על ידי חשובה על כל פנים כמדובר : (ה) מן המצור קראתי יה הנביא עזריה כי הנה חסדו כי המזמור הלז על הגאולה העמידה ידבר ונבא אל הענין באשר ידענו כי יהיה השם הגדול שלם ע"י מלחמה לה' בעמלק והוא על ידי מלך המשיח כי ידענו כי הוא דוד הוא מלך המשיח ומעשה בא דבר כמדבר עם עמו ישראל הנה בטוח אני על העמיד מאשר ראיתי במלכותי כעת ובה יאמר דוד הנה מקו' אבטח ביצועה העמידה כי הלא כאשר מן המצר ביהויה בעמרה עם שאול כאשר הוא בבית הסוהר קראתי יה שיצילני יה כי עדיין לא היה השם שלם כהה ד"ה כי יד על כם יה וועפ"כ עניי במרחב כשיצאתי המון וקראתי לשאול שיהי במרחב שלא יכולתי להתחבב שהיתה סכנה עלומה בחון מנום עם כל זה עניי בצלות המרחב שם יה. (ו) ואם כן מ"כ לעמיד שיהיה השם שלם שה' לי שלם שודאי לא אירא לא מואר לא חסד חסדו שחיי לגלוי כי מה יעשה לי אדם אחר שה' לי כמ"ש למעלה ובשם ה' אקרא והוא כי שם זה הוא שקראו אדם הראשון כמו שאמרו ז"ל שני ה' הוא שמי שקראני אדם הראשון ואם כן אחר שה' לי שקראו אדם מה יעשה לי אדם מהמת חטאו אחר שכבר נתקן הדבר. (ז) וגם לא אירא מעומתי שהם שונאי ביהמ"ה ה' לי בעזרי והוא כי כל אדם יש לו זכויות ועוונות הזכויות הן עזרתי פי על כן נקרא הזדיק איש חיל ככתוב אללו והעונות הן הם שונאי וידוע מאמרו ז"ל אמר רש"י בגולה חשובה שזדונות נעשים זכויות ואוקימונא בגמרא דהיינו כששכח מאהבה וזהו יאמר חיל פי פחד מאשמותי שהם שונאי כי הלא ה' בעזרי שהם זכויותי שנבראו מהן מלאכי קדש וה' עליהם שם ספק ואני ג' ארצה את השם המוכר גם כן בשונאי הם העונות כי אני שז מאהבה בחופין שיחשבו לי לזכויות ולשפיה קדש וה' עליהם את השם חסדו זכויות שהם עזרתי כמו שכתוב אללו ז"ל שלמדו זה מפסוק ובשוב רשע מרשעתו ועשה רמה שפטע ולדקה עליהם היו יחיה שפי' רז"ל הוא כי ברשעתו שהם הזדונות

לִי שְׁעָרֵי צִדְקָא אֲבֵא בָם אֹרְחָה יְהוָה : כ זֶה הַשְּׁעָר לַיִּי צְדִיקִים יִבְאוּ בוֹ : כג אֹרְחָךְ כִּי
 עֲנִיתָנִי וְתַהְיֶי לִי לִישׁוּעָה : כד אֲבָן מֵאֶסוּ הַבְּנוֹיִם הִיתָה לְרֵאשִׁית פְּנֵיהָ : כה מֵאֵת יְיָ
 הִיתָה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ : כו זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יְיָ נִגְיִלָה וְנִשְׁמַחְתָּ בוֹ : כז אֲנָא
 יְיָ הוֹשִׁיעָה נָא אֲנָא יְיָ הַצְלִיחָה נָא : כח בְּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְיָ בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְיָ :

רוממות אל

כ' הלא חמרתו כי ענני במרחב יה ושעם כל זה הפס שלם הושיע לי כמדובר אמר עתה אל יעלה על לב
 שומע כי שם יה און זו כדלוי להושיע והואך חלילה הפס שלם לכך כי דעו אשוא כי גם אם לא הייתי מת
 כי אם חי לעולם כל זמני לא יספיק להלל שם יה וזהו לא חמות כי אחיה כלומר לעולם וכל זה שחחיה לעולם
 חמיד ישאר לי להפס מעשי יה כי אין קנה כלומר ואם כן לא חמרתו כי אם שרצה הקב"ה לכבדני להושיע בשם
 שלם עם שבשם היה עוז והענומות להפליא לעשות גם הוא : (יד) ולא עוד כ"ה הפילו שני הפסוקים כחצה
 פועל עם שם יה כי הנה יבור יברתי יה ועל ידי הבוריך היה מנולתי מן חמורו דחה דחמתי וכו' דברי מלשי יושעה
 כ"ה אף שבבנות בית המקדש שלא יפתחו הפערים עד שאבא אני כמאמר ז"ל במדרש רבה שהולכו ארונו
 של דוד לפני שער בית המקדש וחמרו בעבור דוד עבדך אל השב פני משיחך ואז נפתחו הפערים אמר דוד
 מעתה אל ימעט צטימס גדולת שם יה כי הנה פתחו לי שערי צדק שנפתחים בשבילי אז אבא גם אודה יה
 אודה את שם יה . (ב) ולמה אמר אודה יה ולא אמר אודה ה' שלם הלא הוא כי זה השער של בית המקדש
 יתייחס לה' כלומר שם שלם כאשר יהיה זמן שצדיקים בלבד יבאו זו שהיא צבית השלישי המקוה כי אז לא
 ימלא בישראל אם לא צדיקים אמורים בלבד כי כל השאר ציוון והמור זיוהשלים קדוש יאמר לו אך קודם לזמן
 ההוא לא יתייחס ה' בכל אוחותיו רק לשם יה . (יג) אז יהיה חמורו דחה דחמתי וכו' דברי מלשי יושעה
 ההחמרה הזאת באמור אלו יתבדך און אנו משוללי בטחון בה' יולתי מזה כאשר מנלות הקדומים כי הנה ג'
 פעמים קדמו דחה בבבל דחמתי במדי לנפול ציון כי אז יהיה נפילה בעצם שנגעו דחה ה' וה' עורני בשלשם
 כלומר דחה בטחתי גם ברביעי הוא . (יד) אך בקשתי הוא שכאשר בזמן עזי וחמרתו יה ויהי לי ליושעה שהוא
 ציוענת גלות מלרים (טו) שלא בלי קרב ומלחמה רק שהיה קול רנה ויושעה בחללי צדיקים שחיו מרננים
 צביתם ויושעים והיה ימון ה' עושה הול . (טז) כך ציוענה זו שהי ימון ה' רוממה לישראל וימון ה' עושה
 הול להלחם בשונאיו ואנחנו נחריש והשאר ע"ד הקודם : (כא) אורחך בני עניתינו וכו' כדרך המתפללים שחאר
 שאלותיו וכן הודתה בזוף כך חאר הנבקה שבה' יעמוד לנו להבא וכן הודתה ואמר אורחך כ' והוא כי
 הנה הקורא את ה' ויענה גם כי לא יושיענו מנלותו כי אם שיוצא שיענהו אל רב טוב לו אורחך כ' אם גם
 כן יושיענו וז"ה הנה אורחך כי עניתני גם שלא היית מושיעני מהגלות וחסקן זאת צטימך כי אם גם ותהי לי ה'
 הנה' ליושעה . (כב) וזמה נודע כי שוך הגדול בעצמו היה לי ליושעה הלא הוא צביתם הפלגת העליה כי
 אכן מאכו הנומים אם היית מטיב לה שלא ימאסוה ותהיה ה' מאבני ציון הקור רב טוב לה ולא לבד עשית
 זה כ"ה שם היתה לראש פנה . (כג) הנה טובה כפולה זאת און ספק כי מאת ה' היתה זאת ולא משאת
 מזל או שר ולא שלפניו יתבדך הוא פלה כי הלא נקל בעיני ה' אף אלפים כיוצא בזה כ"ה ה' נפלאה היא
 צטימנו אך לא בעיני ה' כי און גם שיהיה פלה צטימנו יתבדך כי הלא יוצר הכל הוא וצריחת כל העולמות שאון
 פלה גדול ממנו לא נפלה צטימנו כלל ובלא עמל ובלא יגיעה ברה העולמות כלם וכל זה הוא על דוד שהוא
 מלך המשיח שהיה הוא ראש גם לעמוד לבא כמודע : (כד) זה היום כ' הנה ידוע מרבותיו ז"ל על פסוק
 אני ה' בעתה אחיפנה כי זכו אחיפנה לא זכו בעתה כי יום הקץ הידוע לפניו יתבדך לא יוצר מהיות אז
 הגאולה עכ"פ הלא שהוא יתבדך אם מאלו זכה ונשוב אלו יקדים הזמן כ"ב וזכה יאמר הנה זה היום הידוע
 לפניו יתבדך אשר עשה ה' וחסקו שהוא היום הבא אשר הגיחו דבר הנה יום צל לה' ידענו שנגילה ושמחה
 זו כי גם שלרשעים ילהע אותם היום הבא הנה הצדיקים ישמחו ויעלזו כדמסקן ליה וזרחה לכס יראי שמי כו'
 וזהו נגילה ושמחה זו . (כה) אך בקשתנו היא שלא יהיה צעקה כי אם שתחשינה וזהו אנו ה' הושיעה נא
 שהוא עתה שתחשינה וזה לפני דברים ה' לתשועה מרעה ובעבור וזהו הושיעה נא שנית טוב קנינו וזהו אנו
 ה' הלויה נא : (כו) ברוך הבא כ' אחרי אומרו בקשתנו מאלו יתבדך יתברך יהוה יחוש שתושעה אשר קוינו
 שמה לזכו אחיפנה אשר און זה כי אם שנתלה פני אל יערה עליו רוח ממרום להשיענו אלו יתב' ונשובה
 באופן נהיה צדיקים וזמה יחשינה משיבה רוח הקדש ואומרת ברוך הבא כו' . ולבא אל הענין מזכירה מאמר
 רש"י האומר שלמה נקראו בשמו של הקב"ה ואלו הם צדיקים ומשיח וירושלים . צדיקים דכתיב כל הנקרא בשמי
 וכו' . משיח דכתיב וזה שמו אשר יקראו ה' אדקו . ירושלים דכתיב ושם העיר מיום ה' שמה אל הקרי שמה
 הלא שמה ע"כ . ונבוא אל הענין אומרת רוח הקדש הלא שאלתם יחוש יתבדך מעתה והנה על מלך המשיח
 בעצמו מלדו און עיובו כי הנה הוא כבר נקרא בו שם ה' כמאמר רש"י בפסוק וזה שמו אשר יקראו ה'
 וזהו ברוך הבא בשם ה' כי שם ה' זו מעתה כי צדיק הוא כבר אל זה הנוגע אליכם איוכס עדיין צדיקים כי
 אם שתבקשו ומיזוכם לכך מן השמים כמדובר אך מה שאפשר לעשות לכס הוא כי ברכוכם מצוית ה' כי
 בית ה' שם ה' עליה כי אפי' ירושלים נקראת על שמו יתבדך מה גם הצית המקדש עצמו לכן לעזרכם נבדך
 התבסס

תהלים קיח קיט

יו אל יי יאמר לנו אסרו תג בעבתיים עד קרנות המזיבת: כה אלי אתה ואודך אלתי
 בארומקך: כה הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו:
 קיט * אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת יי: * אשרי נצרו עדתיו בכל לב
 ידרשוהו: * אף לא פעלו עולה בדרכו הלכו: * אתה ציוחת

רוסמות אל

אהם מן השמים מבית ה' להביטם. (כו) משיבם ישראל ומומרים אל ה' ויאר לנו לננוב הנה שתי מדות לו
 יתבדק ה' מדה חסד ב' מדה רחמים וזהו אל ה' כי חסד אל וה' מדה רחמים וזהו אל ה'. ועוד שלשית
 כי הנה ויאר לנו והוא מחמרו על פסוק הסיבנו ה' חלק כו' שהוא אל החלק עד נפח ליעה וזהו הסיבנו
 כי אם החליל אהה והסיבנו ה' חלק קך וזהו אהה וזהו יקבה לפניך כי הלא אהה החלול במומרים ששם
 היתה שגדים את המלאים בממרים ואמרנו הן יחבא את חועבת מוריס לעיניהם ולא יקבלנו לייחמו ויקבור בברית
 המטה את העלה ולאחר לממרים כי לפחשו למס אלהינו היינו עושים ומערה לנוח נפשו פסוקינו ונאמרנו נפשו
 על קידוש השם ומי הביאנו בתמימות המרץ ההוא מן הקלה אל הקלה מהיות עובדי ע"ה אל היותנו מוסרים
 נפשו על קידוש ה' אם לא שהערת עלינו ממרום וזהו חסד ימינו פקדם שהוא בממרים להחליל להסיבנו וזה
 יהיה מחמרו פה הנה גם שפן לנו ראוים הנה אל ה' בחדש אל ונכרמוס ה' יקרב זקק מחללו להסיבנו כי
 הלא ויאר לנו הוא יתבדק בממרים באור רוח קדושה להסיבנו אליו בלמוד חלבו חסרו תג בעבתיים חרבעה
 ימי הביקור עד הגישנו אותו עד קרנות המזבח ביום י"ד בין הערבים וזהו חסרו וכו' עד קרנות המזבח.
 (כח) מביי מן המשיח ויאמר הלא אמרת לי בצורך הנא בנס ה' כי אני כבר הייתי בנא בנס ה' כי נקרה
 עלי שם ה' לא חתמה הלילה בהקרא שם ה' עלי כי האמת הוא שאלו אהה ויאודך על החסד שנמלה לי על
 כל השוכה במחשבות אלי שהוא שם החסד ועל הקרא שמך עלי שהוא ענין היותך חלבי הרומקך. (כט) ומשיבם
 רוח הקדש ואומרת הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו כי לא ימנעני מנס בין בעתה בין אם יחישנה אם
 חזבו: (כח) או אלי אהה כו' שאומר מן המשיח אם החיטה חסד תעשה לי ויאודך וזהו אלי אהה ויאודך
 ולא היתה לאלהים לבלתי ביכול הטוב עד בעתה גם כן חלבי הרומקך. (כט) משיבם רוח הקדש ואומרת הודו
 לה' כי טוב כי לעולם חסדו בין אם חזבו דעו כי הוא השור וועשה חסד בין אם יהיה בעתה גם אז הוא ע"י
 מדה טובו ולא מרוב השודותהם:

קיט א אשרי תמימי דרך כי הנה יש בעובדים ג' סוגים ים שעיקר עסקם תמיד הוא בתורה קך

היום רודפים את המצות כי הם הולכים בחוס ובהזדמן נידם מצוה יעשו אותה ויש
 סוג שני והוא רודפים את המצות ויושבים על משמרתם תמיד לעסוק במצות ה' ולא יעשו עיקר המלמוד
 ויש סוג שלישי שלא יעשו עיקר לא מעסק התורה ולא ממצות שבין אדם לאדם כי הם כלומר יודמן קך עיקר
 עינים הוא הסמר מעון והטיב לבירות בכל יבלתם שחופסים מדותיו יתבדק מה הוא יתבדק הנון קף הוא חנון
 מה הוא יתבדק רחום ואלך אפיס ומעביר על פסע ומשח עון מלביש ערומים ומבקר חלים וקובר מתים וכיוצא
 באלו שהן הם דרכי ה' כמאמרו ז"ל והלכת דבריו מה הוא רחום כו' והנה על שלשת הסוגים דבר דוד אחד
 לאהר ובהשגן החל ואמר אשרי תמימי דרך והוא כי העולם הזה הוא דרך לעש"ב כי זו הדרך האדם לביית
 שלמו ואמר כי אשרי המתורבים בתמימות דרך בלתי מופאים ופושט עיקר מעסק התורה עד היותם מלוחם
 שאמרו בגמרא אשרי מי שעה לכאן ותלמודו בידו וזהו אשרי כו' ההולכים מהעולם בתורה ה' בידם הוא למודם.
 (ב) והסוג השני אשרי נולדי עדותיו ולא אמר שומרי כי הם נולדי כד"ה נולד חלנה שושב ומשמר שומרה
 עלותה ומתמדה לה ימים מהיות עיניו פקוקות קך חלו הם נולדי עדותיו יתבדק בכל יפעם וכל חפץ במצות ה'
 וזה שלא ע"מ לקבל פרס כי אם שבעל לב לפעול ביה"א התחב אל הפרס גם כי ידרשו את הש"י ואל אל
 בלע ותמדת פרס. (ג) ואמר כי חין ל"ל שני בוגים חלו כי אם חף לא פעלו עולה שהוא הסוג השלישי שעניו
 שלא פעלו עולה שבממרים מעון ואינם נולדים בעולם מצות שבין אדם לאדם קך עיקר עסקם במה שבין
 אדם לאדם כי חופסים דרכי ה' הם הוא רחום קף אהה רחום מה הוא חנון כו' וזהו דבריו חלבו.
 (ד) ובמח' תחמד הם כן שחף גם כן סוג זה הוא שחף יקרה אם כן למה הרבה יתבדק לנו תרי"ג מצות הלא בהיות
 טוב לבירות עם העדר עולה היה די לז"ה והנה מה שאתה לויטה פקודיך הוא לשמור מלך והוא מחמד ר'
 הננייה בן עקשית רבה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שהוא כי הוקשה לו כי אחר
 שהעשה מצוה אחת ובשמר מעון משיבין לו ונהל את החקן כו' אם כן למה הרבה לנו הוא ית' תורה ומצות
 לז"ה דע כי הטעם הוא כי רבה הב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שהוא להרבות זכותם
 בשמור מצוה הרבה וגם שרבוים לא יבצר מהזדמן מצוה תמיד מצוה"כ אם היו מועטות ועל דרך זה יאמר גם
 שחף לא פעלו עולה שדרכו חלבו גם ה' אם מלמדים עכ"ל אהה לויטה פקודיך כדי שיהיה לשמור מלך ולא
 מושגות למען זכות את ישראל כמאמרו: (א) או שיעור הענין כי הנה על ג' דברים העולם עומד והוא
 ועל העבודה ועל ג"ח ואמר שכל חופשו מדה מהם לעשות ממנה עיקר מלמדים וקדמו והאל בתורה ואמר
 אשרי כו' כמדובר בקודם. (ב) ועל השנית אמר אשרי נולדי עדותיו יתבדק גם שלא יעשו עיקר מן התורה

צִדְקֶיךָ לְשִׁמּוֹר מָאֵד : ה אֲחֲלִי יִבְנוּ דְרָבְרִי לְשִׁמּוֹר חֲקֶיךָ : ו אֲזוּ לֹא יִאֲבֹשׂ בְּחַבְיֵי אֵל
 כָּד מִצֹּחְתֶיךָ : ז אֲוֹדֶךָ בְּיִשְׂרָאֵל לִבְבִּי בְּדַמְדִי מִשְׁפָּטֵי צִדְקֶיךָ : ח אֵת חֲקֶיךָ אֲשִׁמְרֵם אֵל
 תַּעֲזֹבֵנִי עַד מָאֵד : ט בְּמִהַ יִּזְכֶּה גַּעַר אֵת אֲרַחֵוּ לְשִׁמּוֹר כְּדַבְּרֶךָ : י בְּכֶל לִבִּי דַרְשִׁיתִיךָ

רוטמות אל

כי אם שכל לב ידרשוהו בחפזה שהיא עבודה כוונה מרצונו ז"ל ולעצמו בכל לבבס וז' תפלה והיא במקום
 הקדושות ותפס מה שהוא נוהג בכל הדורות ואמר בכל לב ידרשוהו. (ג) ועל השלישית אמר חף יקראו מאושרים
 אשר הם משוללי עולה אם בדרכיו הלכו מה הוא רחום כו' שהוא גמילות חסדים בלבד כמדובר בקודם.
 (א) או שעור הענין על דרך מאמנם ז"ל על פסוק אשרי נשוי פשע כו' אשרי להם לא יחשוב כו' שאמרו
 שיעור הכתובים הוא אשרי נשוי פשע אך יותר מאושר הוא אשר לא יחשב ה' לו עון על דרך זה יאמר פה
 אשרי מימי דרך האולמים צחום צמעה לעשות כשיזדמן לתומם כי אם עיקרם הוא לבה בעסק התורה.
 (ב) אך יותר מאושרים הם נולדי ערבות עם התורה כי מה שתלמוד גדול הוא על שצידי לדי מעשה ארץ
 ללמוד וללמד לשמור ולעשות והוא אשרי נולדי ערבותו ושמה תאמר אם כן גם מזה לבדן יספיקו לז"ה בכל לב
 ידרשוהו כי על ידי עסק התורה יכנע הוצר הרע לעבוד את ה' בכל השתי לבבות והוא כוונתו כי על ידי
 עסק התורה אם לבן הוא נימוח ואם ברזל הוא מתפוצץ. (ג) ועם כל זה יש תוקף שאפילו לבדה בהיות
 העדר עון היא גדולה והוא חף יקראו מאושרים אשר בלעו עולה בדרכיו יתבדק הלכו מה הוא
 רחום וכו'. (ד) ושמה תאמר האם כ"כ גדלה מאד מדת ג"ח שככה השבחתייה הלא הוא כי הגה אתה ה'
 זייתה פקודיך כלומר הפקדים שהם שלך שאתה עושה אותה שהם ג"ח כמו שתלמוד ז"ל שב"ה מלנים ערומים
 שנאמר ויעש ה' אלהים ללמד ולאשנות עור וילבישם מבקר חולים וירא ה' אל אצבעם שגא לבקר את ההולה
 ונמסר אצבעים ויבי אחריו מות אצבעהם ויבדק אלהים את ימחן בנו קוצר מתים ויקבור אורו בני וכן מה הוא
 חנון וכו' והוא אתה זייתו פקודיך המיוחדים לך שהוא ג"ח כדי לשמור אהנוה כל העולם אשר כללית במלת מאד
 שאתה צדק מעשה בראשית וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד והוא כי כאשר עולם בחדש יבנה
 כך עושי הסד בומרים ומקיימים אותו במדה זו והוא לשמור מאד. או יאמר במה שידענו כי המצות בומרות
 את האדם כי כל ה' נעשה מלאך ואם היו מועטות לא ירבו בומרים רבים וח"ה אתה זייתה פקודיך כדי שלשמור
 יהיו מאד ולא מעט: (ה) אחלי יבנו דרבי כו' הגה ידוע כי אין סוג מהמצות שהיה הרע מולא מקום
 לעבד כדי החדם לעשותם כחוקים ועל כן לרץ עוד משדי לעשותם על כן אמר אחלי שחלי מהלה תמיד הם
 שיכוננו דרכי לשמור חקך והוא ששם שדך הוצר הרע לעקש שאתם הולך לעשות מזה ולהמליץ שיכונם
 אחלי הם שכלכתי לעשות מה שהוא חק שחדרצת יכוננו דרכי מאלהים מרוב סייעתא דשמייא בראון חכיר על
 ידי הסגתה זו הין ערכם וחדלג כאל לעשותם. (ו) ומכ"ם לעשות שאר סוגים שאין לב אדם מגדס ואעשה
 את כלם עד גדר שאז לא אבזב כו' והוא כי בהסתכל החדם בצינות זוכר כל מצות ה' כאלו רוחה ומביע כל
 המצות בהיבט בו ובוה יאמר על ידי זה שתעשה לי שיכוננו דרכי לשמור החוקים כ"כ אודרו בכל שאר מצות
 עד בלתי השאיר שפי' אחד כי בהצטייף אל כל מצותיך בהצטייף בצינות שלא אבזב על קצתם שלא עשיתי כי ודאי
 שעל ידי מה שיכוננו דרכי על החוקים אודרו לעשות את כל יתר מצות גם כן בראון שלא אבזב בהצטייף אל
 כולם. (ד) או יאמר אתה זייתה פקודיך שישבו לשמור מאד שהיה כל מצוה גוררת מצוה בראון שמועטות
 יעשו מאד. (ה) מה שאלהה פניך הוא שיגדרו לי שיכוננו דרכי לשמור חקך ועל ידי כן אז לא אבזב כו' והוא
 כי הגה בראותו עולם רוחה הדיק המצות ברוחניותו ובוש בהצטייף בתוכן אשר לא קיים מהן בהשק וכדאוי אמר
 חזי ירא הלא שבהצטייף אז אבזב בהצטייף בתוכן החקים על העדר השק על העלם טעמם על כן אחלי יכוננו
 דרכי לשמור חקך. (ו) ועל ידי כן אז לא אבזב בהצטייף אל כל מצותיך שלא יהיה בתוכן חלק שלא עשיתי
 כראוי. (ז) וכל כך אהיה שקוב בכל השאר שלא בלבד במציאות מעשה המצות כי אם שפי' בלימוד הלכותיהן
 שפי' בהלכות המשפטים שהן המורות ומיוחדות שהדעת נותן שאם מחוק למודן הייתה מהשלל לא הייתי יכול
 לבין אם לא מחוק הלה פסוקה מה שאין כן מחוק הלכות לימוד המשפטים אך כל כך אהיה שקוב שכן עד
 היות כל ההלכות בורות לפני ההלכה פסוקה שאוכל להודות את ה' ביושר בלי בלבול דעת והוא אורך ביושר
 לבב כלומר בלי ערוב לבב בלמדי משפטי אורך שהוא בלימוד הלכותיהם: (ח) את חקך אישבור כו' הלא
 אמרתי לפניך שהכין לפני דרך חקך והנה זה דרכך שעד שאני אחטיל בהם לא תעורני אך אפשר לא תרצה
 בהחלה מועטת על כן אהלה פניך שאני את חקך אשמור שאתחיל בהם לשמור אך אל תעצני מלעזור לי עד
 אשמור מהם מאד כי אם במעט ששמור מיד חסייעני וח"ה אני את חקך אשמור כאשר הם אל תעצני להכביל
 גם עד יהיו מאד: (ט) בטה יוכה כו' הגה בפסוקים הקודמים בקם מאחרו יתבדק יעזרוהו לשמור חקין
 אשר אין הדעת מהייבס ובוה סיים עתה בא לשלול מאת ה' ילמדוהו טוב טעמם ולבלל בזהו לו מי בהכסף
 בוה שמור אורח לעולם כאשר ארך ה' והל טעמם אל תחית לבך על כן הקדים ואמר בזהו יוכה כו' לומר כי
 השבחה זו תהיה לומר אשר לא התבסמה דעתו עדיין כי במה יוכה גער את אחרו של נערוהו אם לא לשמור
 בדבדק כלומר כמו שדגרת אותה בלי השקפה אל טעמם אך לא כן אים גדול כמוני. (י) והל אהשד שלהיות
 ירי

תהלים קיט

אל משגתי טמנותיך: * בלבי צפנתי אהבתך למען לא אהמא לך: * ברוך אתה
 * למדני חוקך: * בישגתי ספרתי כל משפטי פיך: * בדרך עדותיך ישיתי בעל
 כל הדין: * בפקודיך אשיחה ואבישה ארחותיך: * בחקתיך אשתמשע לא אשכח
 דברך: * וכל על עבדך אהיה ואשמרה דברך: * כל עשי ואבישה נפלאות
 סתרתך: * גר אלבי בארץ אל תסתר ממני מצותיך: * גרסה נפשי לתאבה אל

רוסמות אל

יעני המקור בדבר תלילת הני דורס אחר פעום כי לה כן הוא כי אם שכל לני דרשדך חך דבר אחד הני שואל
 וכוף לה השני ממוחך וכוף כל האנה אחר ידעש העשם במחוקך וכוף כל יקדש כמלוא בני כמו שחמרו ו'ל פעל
 שכל הקב"ה ששם סלוח הרטח נמיס כלמרו ולא יסור לבנו מה וכוף להם כן הני שחמרו חבל האדם הרבה ולא
 חסור וזהו אל השני פעל ידי ידעש העשם אנה כי אחר שכל לני דרשדך רחוי הוא שאל השני מחוקך. (יא) וכן
 אחת כי בחוקה אחת אומה שחוקה חקקה נורה ואלה נסבאר אחרים שהיא בפרס ארומה כח"ס ז"ל שו היתה
 אומה אלה בלוח בלאחר כה וזה חקך התורה חך ביהר חוקים לא נאמר כך ועל כן הני אומר הנה בלבי
 שמוי אחרך שחמרה וזה חקך התורה שאל שאל ולא נהרסר אחרים. (יב) חך על השאל הני אומר ברוך
 אתה ה' למדני חקך. וביאור הסבוב הלא הוא כי הנה ברכת התורה היא ברוך אתה ה' המלמד תורה לעמו
 ישראל על כן אומר הנה ברוך אתה ה' מפי על כן רחוי שחמלמני חקך כי הלא תורה היא וללמד הני לרדך
 כי ככל תורה היא ענין החקקים והברכה היא שחלמד תורה וכוף לה שאל. או יאמר כי הנה ידעש שיש ברכות
 האתון ויש ברכה על כל משה בנחת חסילין וכוף לה יודע כי כל דבר מצרכה הנהני לרדך האדם לדעת בביבור
 על מה הוא מבקך וסיעלנו בידו וסיעיה נהנה ממנו כי מה שאינו נהנה אינו מבקך וגם בברכה כל משה חף
 על פי שאלו ליהנות יתנו לה יבאר מהות הנאה מה בהבין טעמה. ונבא אל הענין אחר ברוך אתה ה' כלו'
 דרך כל בן על האלף הנוף בברכה הנהני בן על הנאה העשם בנשות ואם כן למדני חקך למען ששחמך
 על החק הדע על מה הני מבקך כאשר בשאר סוגי ברכות שרדך לדעת על מה הוא מבקך וכוף לה בברכה על
 טוב טעמו. או יאמר הנה ברוך אתה ה' מפי בכל יום ברכת התורה שחמרה העשם נה' ה' אלהינו את דברי
 מודרך בשני כו' ובברכה ק"ם וכן בלבונו בנה להבין להשכל כו' ואחר שאנו מבקך כך חך יתקיים בחקים
 חך יערש כי ויחך יתקיים בהם בנה להבין להשכל אם לא תלמדני אומם ואשכיל עינים. (יג) ומה שאני
 שואל על הלו יחד מעל שאר סוגי מלות הוא כי על השאל שאל הני בהם כי על סוג המשפטים הנה בשפתי
 ספרתי כל משפטי פיך ששגורים בני כחונתן מסיני כאשר יאלו מפיך. (יד) ועל העדות הם שכתוב וימים
 טובים מהם עתה על מעשה בראשית ועל יצאת מצרים הנה שאל הני בשוג זה כי הלא גם שחללה דרך היור
 העש להצו על ההוצאה שנה היום פסח היום הרבה ברוך עדותך שדריך הוא הנהנה ופיוור שמוי לא
 כולילת אפלות כי אם כמי שראו על כל הון שם על מה שיקחו לעמו כך אנוי שם כי ידעתי שזה נורס לי
 הון כי האפלות שכתוב וימים טובים אם מוסף מוספין לו. (טו) ועל סוג הפקודים המחייבים הניו יתבדך
 שהוא עשה אותם בענין בקור חוליס קיגר מותם וכוף לה שאלו שחמרו רז"ל שהוא יתבדך ביקר את הברכה כהלו
 וקגר את משה ובדך ברכת בלבים את יחאק אומר הנה למה שאנו מלך אינו מעפל בדברים כלל האנשים
 לפני בני אדם אם הייתי עשה כך לכל אדם ולרדך שחמ' אומתי על העש חך מה הני עושה בפקודיך אשיחה
 שאני משה וששק בתורה שחמרה חלו ועל ידי כן נחשב לי כחלו עשיתי. או יאמר בפקודיך הם מלאכים
 הנעשים בהם שכן הם פקודיך אשיחה והדבר כס ועל יום אבישה אורחותיך השוקרים שהמלאכים הזכרים וגדולים
 הנעשים בהם ששעבו בעשותם יתבדך אבישה להכניס בהם שק"ו הוא חם בעשותם הניו בורה מלאכים בעשותם
 הוא עכ"ל וע"כ חם עש הנעשים כשאו עושה אותם אשיחה הנעשים בעשותם הוא יתבדך לפחות אבישה
 להנעש הם דברים שהיא יתבדך עשה אותם וממנו נעשה כחורו מה הוא רחום כו' מה הוא מבקך חוליס
 וכוף לה וזהו שחללך הכבדי ענותיךך וחסדותך בליון כי בכל סוגי המלות הני שאל בהם וע"כ לא
 שאלתי מתוך דק למדני חקך. (טז) ולא שחמ' להשכל מעשותם עד תלמדני כי הלא חין הסויה רק שואשחשע
 בהקודיך כו' שהוא שפרס תלמדני טעמו אינו משחשעט בעשותם רק כחונת אששים מלומדה חך על ידי מה
 שחלמדני חקך יתבך שואשחשעט בהקודיך ועוד פעל ידי כן לא אשכח דברך מה שאין כן בעשויי מלות
 אנוים מלומדה איהם הולך ופוכה איזה דבר אחס חך על ידי שחשעטט בהם יושקעו בלבי עד מלא אשכח
 דבר: (יז) גמול על עבדך וכו' הנה דרך האדון שחפן יחי עמדו למען יעבדה חך השבד יחפון בחיים
 ולא עבדה אחר דוד הני כשאר עבדים שרונים בחיים חך לה עבדך בחיים כי חם גמול על עבדך אחיה כדי
 שחמרה ברוך כי הני חפן בחיים רק לעבדך בהם או גם שגוד בחיים חך וישראל הני וקיים ששם אחר ומהו הוא
 כחי הני שואל הלא שחמרה בליון שחמרה דברך שהוא בחיים טעניים עכ"ל. (יח) והנה יודע כי חמ"ת
 שדנו עכ"ל יעלמו הנפס מלחשבו נפלאות מתורס ה' עד עלות רוחו אל האלואים משוללת חומר כי אז שפבו

משפטיך בכל עת: כי גערת זדים ארורים השנים ממוצותיך: כי גל מעלי הרפה
ובו כי גרתיך נצחתי: כי גם ישבו שרים בי נדברו עבדך ישיח בתחוקה: כי גם
ערתך שיעשעי אנשי עצתי: כי דבקה לעפר נפשי חוני בדברך: כי דרכי ספרתי

רוממות אל

והן זה משום דרכי כי על כן חז"ל ה"ח אין להם מנוחה לה בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר ילכו מחיל
אל חיל על כן אמר דוד הלא אמרתי שחפזן בחיים לשמור דבריך והנה מזל אשר אני מפסוד השנה נפלאות
מתורקך בזמן שהני מתורקך פה במשך החומר המבדיל על כן אוחילה לפניך כי תגל עיני ממשך חומרי בחיים
חייתי ואביטה נפלאות מתורקך. (יו) או יאמר הגני שומר את הדבר שדברת עלי למרחוק גופי אמות בנתיים
במול על עבדך אחיה תמיד וגם מתארך זמן השמירה והקוים דבריך. (יז) וזמה יודרך עלי לחיות כ"כ על
ידי שהגל עיני ואביטה כרותות נפלאות מתורקך: (יט) גר אנכי בארץ כו' הלא אמרתי שהגל עיני להביע
נפלאות מתורקך והנה דרך המשג בעולם הזה נפלאות התורה שמהלך ומשחקת בתורה ככ"כ התהנות
שימעו במעשה המנוח כי אינו דורך אחריו על כן אמר דוד גר אנכי כו' והוא מאמר ר' מאיר כל העוסק
בתורה לשמה וזכה כו' עד ומקצתו ליד זכות שהוא ית' מומין לו מנוח לעשות בחיוב לה יצא ממנו מעשה
המנוח וזה יאמר הנה גר אנכי בחי' שהע"ז חללי ערלי כי עסקי בתורה היה לשמה ולה על עובדי הע"ז
ואם כן אל תהרהר ממי מנוחך כי אם שתקדשני ליד זכות והוא מאמר הגה"ה שהעוסק בתורה לשמה מקדשנו
לידי זכות וזהו אל תהרהר ממי מנוחך מתורקך כי ה"ח כנגד כלן כי אם שאקיים גם כן מנוחך. (כ) וזכה
הביטה עיני עשותי מהעולם הזה ערלי כרג בחי' כי הלא אני חסד ליוסרין ערלי המצויים להי העולם
הבא כי משם אני עושה עיקר ואני עושה כלאומר תמיד בואו אחי בואו רעי וזהו גרסה והשברה נפשי להאבה
אשר תהאז אל משפטיך הם יסורין בכל עת והיא מדת ר' אלעזר זכ" שמעון. ואם גרסה הוא לשון גירסא
יאמר כל כך אני גר בחי' דבק אל הרומויות ששם שאין תאזי נודקת חלה צמה שהוא מומין לזמן נפשי גרסה
לתאזי צמה שהוא בכל עת וחזו בכל עם: (כא) גערת זדים כו' נמשך אל הפירות הרשון שבסוף הקודם
ואמר אשר שהני תמיד יסורין ירא אני שלא יחזיקו הרואים בחומר שהטחתי בה"א ועל כן אני מדוכא תמיד
ביסורין ומנאול חסדים ותועמים ושם שמים מתהלל על כן אני חומר כי חתה ה' אשר גערת זדים הרורים הם
אשר חרם משה בחי' והם בריהים וכו' עם היות כי זדום היה נגד משה והרין כי על מנוחך לא היו רק
נגישים שהיו כשגורו אחר שכלם בחומר כי בית מלא ספרים יפטר ממוחה ועלית שכולה תכלת הפטר
מליטה. (כב) וכן אתה שגערת להסור הרפה מעל האדוקים ההם גם גל מעלי הרפה וכו' מהאומרים שהטחתי
בהם את וידעי הכל כי עתה נצחתי כי על האשה כל היואל למלחמה גט כריתות כותב לחבתו וגם אוריה
מוד בעליות כמו שחזרו ז"ל בגמלה. (כג) ורחה עד היכן הגיעה הרפה עד כי גם ישבו ברים מגדולי
הבנהדרין כי נדברו והאירו הבא על אשה חיש מיתתו צמה בהיותו אני משה בחי' חקך הם נגעים והאלות.
(כד) ולא גם עתהך שעשעי היו אנשי עמתי שמעוני מצא דמיוס ולהמיתם כי אם שהיית חומר להם דברי
עדות ה' שהוא כי הבא על אשה חיש מיתתו בחוק יש לו חלק לעולם הבא והמלצין פני הצירו בריים אין
לו חלק לעולם הבא וכו' הדברים הם עדות שמעיד הוא יתבדק כמלאכי השרת מאלה שענין הכתוב דומין
שהוא המלצין פני הצירו בריים שאין לו חלק לעולם הבא וכן עדות מאתו יתבדק הוא כי הנהרג זכ"ל על
עונו כותק על עון אשת חיש וכיואל יש לו חלק לעולם הבא כאשר למדו ז"ל מאלה שעדותו יתבדק היו אנשי
עמתי ששם נמלכתי והשבתי להם ולא הרעותי את אחד מהם שהנגעים שהיו עוסקים בהם היו אנשי עמתי שבהם
הייתי כממך לכל הנה להם שהיו כלאומרים לי די להם שידבקו הנגעים ההם גם: (כה) דבקה לעפר נפשי
וכו' הנה ידוע כי נפש דוד הוא נפש חכם הראשון והנה מאמר רבי אחאי בר יאשיה שפסקו כי עפר אתה
ואל עפר תשוב הוא שעה אתה קודם חתיית המתיים ומיד ישבו לחיות ולפי זה החשוב כי ביאור הכתוב הוא
בזעת אשך האכל להם לא יהיה זה כי אם עד שובך אל האדמה כי עפר אתה ולא עפר תשוב ומאלו שכל
עפר תשוב והאלה לא האכל להם כי חתיה הם מיד התחיה וחתיו כמלאכי השרת מאלה שענין הכתוב הוא כי
אין המזון גשמי רק עד שובו אל העפר כי מיד יהיה ויהיה כאחד ממלאכי השרת. ונבא אל הענין אמר דוד
הנה דבקה לעפר נפשי והני כאלו אל עפר שבתי ומייתי כדבריך שמיד חתיי. או יאמר צמה שכתוב חללו
כי לא יהיה גרסה המות לאדם ולכל הצאים ממנו כלידק כדעו כי אם לנפשה כי הנה טוב מזה שגל ידי
כן יודך החומר ויכול להסבול את הנפש הרומויות אחר התחיה שיהיה אז דבקות בין שניהם ולא יתבדדו.
ונבא אל הענין אמר דוד הנה על ידי תורה ויסורין מודך עפר גופי עד היות לו דבקות עם הנפש וזהו דבקה
לעפר נפשי הוא חומרי ואם כן חייני כדברך מעשה מבלי שהמות ממש ואמר כדברך כי גם דחית המתיים מן
התורה כאשר למדו ז"ל: (כו) דרכי ספרתי כו' הנה על המאמרים ז"ל שנתעסק הקב"ה בה"א ואמר עשו
לפני כסדר הזה וברית כרותה ל"ג מדות שאין חוזרות ריקם שמעתי ששם לבנת הספיר שהקשה לו כי הדבה
עשו כן ולה הושלכו שהביע שלא נאמר אמרו לפני חלה עשו שהוא שיעשו הם כסדר ה"ג מדות מה הוא
יתבדק רחום חף אתה רחום מה העון כו' ועל ידי כן אינם חוזרים ריקם וזכה יאמר דוד את האמר נה ה'

שעדין

תהלים קיט

וּבְגִנְיָי לְמַדְנֵי חֶקֶק: י דָרְךְ פְּקֻדֶיךָ הִבְגִּינֵי וְאִשְׁתִּיחָה בְּנַפְלְאוֹתֶיךָ: כִּי דָלַפְתָּ נַפְשִׁי
מִיַּמִּינָה קִמְצֵנִי כִּדְבָרְךָ: כִּי דָרְךְ שִׁקָּר הַסֵּר מִיַּמִּינִי וְתוֹרַתְךָ חֲנִנִי: ז דָרְךְ אֲמוֹנָה
כִּתְרָתִי מִשְׁפָּטֶיךָ שִׁוִּיתִי: יא דָבְרָתִי בְּגִדְוֹתֶיךָ יי אֵל תִּבְרָשְׁתִּי: יג דָרְךְ מִצִּדְּתֶיךָ

רוטמות אל

שְׂעִדִין אֵי עֶדְךָ וְיִסְרָךְ אֵל הַחוֹמֵר לַמַּחֲשֵׁב הֵנָּה לַחֲשֵׁב הַיֹּסֵךְ אֲשֶׁר יִהְיֶה עַל יְדֵי לַמְדֵי טוֹדוֹת הַחֶקֶק הַרְבִּים
וְעַל כֵּן אֵלֵי חוֹמֵר הֵנָּה זִכְרוֹ דְרֹכְךָ הֵם י"ג מְדוּמָדֵךְ דְרָכֵי סִפְרָתוֹ מִנֵּס אֵלֵי הַיִּיטוֹ עֲשֵׂה כֵן וְדַרְכֵי הֵיוּ מֵהַ שִׁפְפוֹת
וְעַל כֵּן וַחֲבִנֵי וְעַל כֵּן אֵלֵי עֹשֶׂה קֵל וְחוֹמֵר וְחוֹמֵר אִם מֵהַ שֶׁהָם דְרָכֵי שֶׁהוּא לְחִיטָב אֵת זְלוֹתֵי שֶׁהֵם דְרָכֵי בְּמֵד
וְדַם הוֹשִׁיעַ כֹּל כֶּךָ עַל הַיִּתְחַם דְרֹכְךָ אִם כֵּן חֶקֶק שֶׁהֵם לַמְעֵלֶה מְדַרְכֵי זֵי אֲדַם אֲשֶׁר לְסוּדֵם אִין קֵן מֵהַ הַגְּדֵל
הַשְׂעִי כֵהֵם לִזְכֹּרְךָ עַל יְדֵי דְרָכֵי כֵם וְחֵזֶה לַמְדֵי חֶקֶק. (בז) וְחֵם חוֹמֵר אֵלֵי שֶׁלֵּא אֲשֶׁר כֵה לְהַסְבִּים הֵנָּה
דָכָר פְּקֻדֶיךָ הַבְּנִי שֶׁלֵּא חוֹמֵר אֵלֵי עֵינֵי אֹרֶחַ הַסוּד לִפִּי גְדוּלַת סוּדֵם כִּי לֵא יִהְיוּ לִי עֵינִים לְרַחֵם וְלֵב לְהַבִּין
כִּי אִם דָכָר פְּקֻדֶיךָ עַל פִּי לְשׁוֹן מִקְרָא הַלְוִי שֶׁחָזָה מֵהֵנָּה הַחֶקֶק אֲשֶׁר בְּלִשׁוֹן פְּקֻדֶיךָ כִמוֹן סוּד כֹּל חֶק וְחֶק בְּקֻדְוֹ
זִיכְרוֹן הַחֻזְזוֹת וְהַחֻזְזוֹת כְּעוֹד כִּי כֹל הַתּוֹרָה כֹּלֵה שְׁמוֹתָיִם שֶׁל הַקִּבְ"ה וְהַיֹּסֵךְ מִסְבִּיל לִי הַסוּד דָכָר פְּקֻדֶיךָ
לִזְכֹּר לְהַבִּין וְיִכְלֵם בְּעָלֵי וְחֵזֶה דָכָר פְּקֻדֶיךָ הַבְּנִי וְחֵזֶה אֲשֶׁר לְאֻדְכָךְ בְּנוֹךְ וְנֶשֶׁף עַד שֶׁאֲשִׁיחָה בְּנַפְלְאוֹתֶיךָ הֵם מְלֵאֵי הַסוּדוֹת
שֶׁהֵם כְּמִלְכִים חוֹתְמִים אֲשֶׁר עַד אֲשִׁיחָה וְהַדְּבָר כֵהֵם וְמֵה גַם לְמַחֲמֵר ר' יוֹחָן פֵּרֵק אִין דּוֹרְשָׁן שֶׁכֵּל דְבוֹר וְדִטְוֹר
שֶׁלֵּא חֲסִי שֶׁל הַקִּבְ"ה נֶעֱשֶׂה מֵאֵלֶךְ וְמֵה לְגוֹם דְבוֹר פְּקֻדֵי וְיִתְבָּרַךְ בְּחוֹפֵן יִדְקֵךְ לְהַבִּיחַ אֵלֵי כֵהֵם כְּלוֹמֵר וְזֵה יִגְמַר
הַיֹּסֵךְ לְהַתְקִים מֵאֲמָרֵי אֲשֶׁר הִמְרָתִי חִינֵי כִדְבָרְךָ. (בב) וְשִׁמָּה חוֹמֵר כִּי זֵה אֵלֵי אֲשֶׁר עַד לֵאחֵר עַד לֵאחֵר נֶפְשִׁי
חֲתֹלָה מִנְּשִׁי וְאֲחֵר כֶּךָ הַטּוֹב חֲחִינֵי קֵךְ לִגְמֹר שֶׁאֲחִיךָ בְּעֵרֵם לֵאחֵר נֶפְשִׁי זֵה אֵלֵי אֲשֶׁר לִזֵּה אֵלֵי חוֹמֵר כִּי הֵנָּה
לְפָנֶי נֶפְשִׁי וְכו' וְהוּא כִּי הֵנָּה מִשֶׁה הֵיָה עִם ה' אֲרֻכְשִׁים יוֹם וְנִחְקִים בְּנוֹךְ וְנֶשֶׁף וְהֵנָּה חוֹמֵר רַז"ל כִּי בְכֹל
הַאֲרֻכְשִׁים יוֹם קוֹם הוּא יִתְבָּרַךְ מֵלְמַדוֹ מִפְּנֵי תּוֹרָה וְכִמוֹ שֶׁכְּמוֹת אֲלָלוֹ שֶׁעַל יְדֵי כֵן הֵיָה מְדַכְּךָ יוֹם יוֹם וְמַחְקִים
שֶׁכֵּל פִּי יִתְבָּרַךְ עַד תּוֹם הַמ' יוֹם שֶׁחוֹפֵן לְקַבֵּל תּוֹרָה מוֹד לִיד כְּמוֹחָר אֲלָלוֹ שֶׁעַל כֵּן לֵא שֶׁלֵּחוֹ יִתְבָּרַךְ עַם
הַלְוִיֹת קִדְּשׁ חוֹתְמֵם הַמ' יוֹם וְלֵא לֵא הַעֲלֵל הַהוּא אֵךְ הוּא לִי כִאֲשֶׁר יִזְכֹּר הַגֵּלֵד בְּמ' יוֹם כֶּךָ הַחֲרַפְפוֹת
יִשְׁרָתוּ אֵל הַחַוְצוֹת לְרַךְ מ' יוֹם. כֹּלֵל הַדְּבָרִים שֶׁעַל יְדֵי דֶלֶף הַגֵּל פִּי יִתְבָּרַךְ שֶׁהֵיָה דוֹלֵף בְּמַשֶׁה הֵיָה מַחְקִים
בְּנוֹךְ וְנֶשֶׁף וְמוֹדֵךְ. וְנִכָּה אֵל הַעֲנִין וְהוּא שְׁמוֹמֵר הֵנָּה לְפָנֶי כֹלְךָ עוֹרֵד מֵחִיבוֹת רוֹחֲמוֹתֶיךָ אֵל גּוֹפֵי לְקִיּוֹ
מַחֲוִיָה שֶׁהוּא מַחֲמַת מַחֲוִיָה שֶׁהֵיָה לוֹ כִּי רוֹחַ אִישׁ הַכֹּלֵל מַחֲלֵהוּ אִו יִהְיֶה מַחֲוִיָה שֶׁהוּא מַדְלַחֲתָה עָלָיו שִׁימוֹת
לְבַתָּה וְהוּא כִּי טָבוֹב אֵל הַלְוִיִּים וְחֵם כֵן יִהְיֶה נֹחַ מֵהַ שֶׁלְפָנֶי מַמַּשׁ מַחֲוִיָה נֶפְשִׁי אֵל גּוֹפֵי לְקִיּוֹת כִאֲשֶׁר הֵיוּ
דְבָרְךָ מְקִיּוֹם אֵת מַשֶׁה בְּנוֹךְ וְנֶשֶׁף וְחֵזֶה קִיּוֹמֵי כִדְבָרְךָ הַמְקִיּוֹמִים וְלֵא חַחֵה הַגֵּל דְבוֹר גְּדוֹל מַדְלַחֲתָה חִיבוֹת
נֶפְשִׁי חֵקֵן אֲלוֹהַ מוֹעֵל וְחֵם אִם כֵן גַּם שֶׁלֵּא חֵחֵה נֶפְשִׁי תְקִיּוֹמֵי בְנוֹךְ וְנֶשֶׁף: (בב) דָרְךְ שִׁקָּר הַסֵּר כֹּר' הֵנָּה
מַחֲמֵר הַחֵחֵךְ כֶּךָ הֵיָה לְדַכָּה אֵל תּוֹרָה שֶׁחַן בְּמֵלֵת הַחֵחֵךְ כֹּר' וְנִכָּה אֵל הַעֲנִין אֵל חוֹמֵר נֹחַ ה' לִי דָכָר וְיִסְרָךְ
הַחֲמֵר אֵלֵי חֵחֵךְ אֵלֵי יְדֵי עֶסֶק רִיבוֹת תּוֹרָה וְנֶשֶׁף מֵהַ שֶׁהֵיָה מַחְקִים וְמוֹדֵךְ בְּמַחֲוִיָה הֵיָה עַל יְדֵי שֶׁהֵיָה
יִתְבָּרַךְ מְדַכֵּךְ לוֹ הֵיָה דְבָרֵי תּוֹרָה לִזֵּה חוֹמֵר אִם כֵן אֲשֶׁר מֵי מַעֲכָב אִם לֵא שֶׁאִין אֲדַם שֶׁאִין טָבוֹב מַחֲוִיָה אֲחֵר
טוֹב הַעוֹלָם הֵיָה בְּזֵד מֵהַ לְכֵן דָכָר שִׁקָּר שֶׁהוּא טוֹב הַעוֹלָם הֵיָה שֶׁהוּא שִׁקָּר הַסֵּר מִמֵּנִי וְעַל יְדֵי כֵן וְתוֹרַתְךָ
הִנֵּי שֶׁחֲתָה לִי בְדָכְךָ חוֹן כִּי אִז חֲתָה לִי דַכָּה שֶׁל תּוֹרָה כִרְאוֹי וְאֻדְכָךְ זֵה. (ל) וְמֵהַ שֶׁשֶׁאֲלֵנו וְתוֹרַתְךָ הִנֵּי
הֵנָּה שֶׁהֵיָה סִדְרֵים הַרְמוּזִים עַל פִּי הַבְּנִי בְּחֵמֵר וְהֵיָה חֲמוּמֵת עֵדִיךָ כֹר' חֲמוּמֵת הֵיָה סִדְרֵי זְרַעִים שֶׁהוּא
דָכָר חֲמוּמֵת שֶׁמֵאִיִן אֲזוֹרַע בְּהַב' שֶׁהֵאֲרָךְ חוֹלִיָה נִמְחָה וְלֵא חֲבֵדֵךְ זְרַעֲתוֹ עֵתִיךָ הוּא סִדְרֵי מוֹעֵד חוֹסֵן סִדְרֵי
נֶשֶׁף יִשׁוּעוֹת סִדְרֵי נִזְקֵיִן חֲכָמַת סִדְרֵי קִדְּשִׁים וְדַעַת סִדְרֵי סִפְרוֹת וְחֵמֵר דוּד מֵהַ שֶׁאֵי מַחֲלָה שֶׁתּוֹרַתְךָ הִנֵּי הֵנָּה
לֵא עַל כֵּן כֹּל הַלְוִיֹת הַתּוֹרָה אֵלֵי מַחְיִירָה שִׁיחֵר לִי זְרַעֲתוֹ כִּי אִם לִקְרֹם וְהוּא כִּי שֶׁרֵד זְרַעֲשׁ שֶׁהוּא דָכָר חֲמוּמֵת
כִּכֵּר בְּחֵרֵי נֶעֱסוֹב זֵה וְחֵי יִרָה יִעֲרֵד זֵה דְבַר מַמֵּי וְכֵן עַל סִדְרֵי מִיּוֹקֵן עִם סִדְרֵי זְרַעֲשׁ וְדִקְדוּקוֹיִן דִּמְזוֹן דְבִעֵי
לְמַחֲוֹ הַסִּדְרָה לְקִיּוֹם יוֹלֵי דִמְזוֹקֵן הֵנָּה אֵלֵי מַשְׁפָּטֵךְ שׁוֹיִתֵי שֶׁכֵּל הַלְוִיֹת פְּרִיָהֵם שׁוֹים לְפָנֵי סִדְרִים חֲמוּד לְפָנֵי
חֲמוּד כִאֲחֵרוֹ לַמְעֵלֶה בְּשִׁפְתֵי סִפְרָתֵי כֹל מַשְׁפָּטֵי פִךְ וְחֵם שׁוֹיִתֵי הוּא מִלְּשׁוֹן שִׁיחָה כִמֵּה ד"ל שׁוֹיִתֵי ה' לְגַנְדֵי
חֲמוּד יִחֲמֵר עֵינֵי אֲשֶׁר תְּבוֹם לְפָנֵיכֶם שִׁיחֵי הַמַּשְׁפָּטִים כְּשִׁלְתָן עֵרוֹךְ כִּדְבַר מַמֵּי שֶׁחֵרֵם שֶׁם עַל הַשְּׁלֹתָן וְחֵם
חֲמֵר מַשְׁפָּטֵךְ שׁוֹיִתֵי שֶׁהוּא בְּחֵמֵי כְּמֵד"ל אֲשֶׁר תְּבוֹם כֵן שְׁמִיִם כְּשִׁלְתָן עֵרוֹךְ. (לז) וְעַל סִדְרֵי מוֹעֵד גַם כֵּן
אִין זֵה עֵיךָ שֶׁאֲלֵנו כִּי הֵנָּה דְבָקָתִי בְּעוֹדוֹתֶיךָ שֶׁהֵם מַלּוֹת שֶׁהֵם עוֹדוֹת שֶׁהֵן שֶׁכֵּן עוֹדוֹת לְשֶׁמֶת יוֹי בְּרִאשִׁית וְכֹל
מוֹעֲדֵי ה' וְכֵר לִיִּיחָה מְזִיִּים שֶׁהֵן עוֹדוֹת עַל הַנְּסוּם שֶׁנֶּעֱשׂוּ הַמְּזִיִּים עַל חִידוֹשׁ הַעוֹלָם הֵנָּה עַל שֶׁלֵּא חֵחֵךְ אִין
זֵה עֵיךָ שֶׁאֲלֵנו אֵךְ יֵם סִדְרֵי חֵחֵךְ בְּחֵמֵי וְכִכֵּר בְּפִירוֹשׁ וְמַחֲלָה פִיךָ ה' אֵל חֲחִינֵי הוּא סִדְרֵי נֶשֶׁף כִּי זֵה
אֵלֵי יִרָה שֶׁכֵּן וְיִסְרָךְ דְבַר מוֹמֵנו אֲשֶׁר כִּי יִחֲמֵר חוֹמֵר כִּי עוֹן הַאֲשֵׁה הֵיָה מוֹעֵמֵי מַלְּחַתְשֵׁל בְּסִדְרֵי נֶשֶׁף. (לב)
(לב) וְעַל סִדְרֵי קִדְּשִׁים וְיִסְרָוֹת שֶׁהֵם נִקְרָאִים חֲכָמַת וְדַעַת חוֹמֵר מִבְּקֵךְ אֵלֵי שֶׁמֵה שֶׁהֵם דָכָר מְזוֹתֵךְ שֶׁהֵם
קְדוּשָׁה וְיִסְרָה שֶׁדָכָר הַנְּקִיָה בְּמִזְוֹתֶיךָ הֵיָה שֶׁל עֵרָרָה וְקְדוּשָׁה כְּמֵד"ל אֲשֶׁר קִדְּשֵׁנו בְּמַחֲוִיָה שֶׁהַסִּדְרִים שֶׁמֵאִיִּלְוֹתָן
הוּא דָכָר מְזוֹתֵךְ שֶׁהֵם קִדְּשִׁים וְיִסְרָוֹת חוֹמֵי שֶׁכֵּל כֶּךָ לְחֵבֵל זֵהֵם שֶׁאֲרָךְ וְלֵא אֲשֶׁרֵךְ לְחַמְחָמָה שְׁמוֹם וְחֵזֶה
דָכָר מְזוֹתֵךְ לְרֹךְ כִּי הַסִּדְרֵים שֶׁהֵם חֲכָמַת וְדַעַת כִּי לִמֵה שֶׁדָכָר זֹו כִּי הוּא עֲלָמָה חֲחִיב לִפִּי עַד שֶׁאֲרָךְ כֵהֵם:

אָרוֹן בִּי תִרְחִיב לִבִּי : אֵי הוֹרֵנִי יְיָ דַרְךְ חַקֶּיךָ וְאַצְרֶנּוּהָ יַקֵּב : יְיָ הִבִּינֵנִי וְאַצְרֶנּוּהָ
 תוֹרַתְךָ וְאַשְׁמְרֶנּוּהָ בְּכָל לֵב : יְיָ הִדְרִיבֵנִי בְּנִתְיָב מִצִּוְיֹתֶיךָ בִּי בּוֹ הַפְּצֵתִי : יְיָ הַמַּעַ
 לִבִּי אֶל עֲדוּתֶיךָ וְאֶל אֵל בָּצַע : אִו הַעֲבֵר עֵינַי מִרְאוּת שׂוֹא בְּדַרְכֶיךָ חֲנִי : יְיָ הַקֵּם
 לַעֲבָדֶךָ אֲמָרְתָּךְ אִשֶׁר לִירְאָתְךָ : יְיָ הַעֲבֵר חֲרָפְתִּי אִשֶׁר יִגְרַתִּי בִּי מִשִּׁפְטֶיךָ טוֹבִים :

רוטמות אל

(א) הורני ה' דרך חקיך כו' ידבר עתה על קיום המצוות והנה מאמר המגלה הוא ששכר מצוה מצוה שהוא כי זכות שלדס עושה מצוה אחת מומיטס על מצוה אחרת ומשיעין איתו שישנה והוא מאמרנו על פסוק והיה עקב תשמעון כו' ושמר ה' אלהיך דך וכו' שדלו להעיר כי וי"ו שבמלת ושמר בלתי לודקת והראונו ואמר ישמר ה' כו' כי העוקר הוא זה ולא שכר שני אך ואמר והיה עקב תשמעון שכר השמיעה שהוא מצוה יהיה שעל ידי זכות זה חוכו למצוה אחרת שהוא כי ושמרתם ועשייתם בשכר השמיעה כי שכר מצוה מצוה כי שכר זולת זה כהאי עמלמא ליכא ונוסף על שכר זה הוא כי ושמר ה' כו' ועל דרך זה יאמר דוד הורני ה' ולמדתי דרך חוקיך ובשכר שמיעת מה שחורני שהוא שמיעת התורה והיה פשוטה לשמרת והוא ולתורה עקב ששכר מצוה מצוה כמדובר . או יאמר הורני ה' דרך חקיך שהוא דרך רחבה ושמה תאמר שאם כן לא היה ראוי לקבל שכר לזה הני אומר ולתורה עקב שאינו הפך שכר כי אם שעקב מה שחורני יהיה מה שאלתה . ושיעור הכתוב והלמדנו עקב ושכר מה שחורני שדי לי הגלח ידועתם : (ב) הבינני ואצרה כו' בלתי אל קיום מצוה וצדקה אלה הנגדי שכתה גמלה או לבא ועינא סרסורי דעשרה על כן הבינו שצדקה על כן ביהא להבין דבר מתוך דבר וזוהו יהו שתי תועלות אחד שולתה תורתך שלא אשכחנה שאינו כללמא המולת שקל לשכות כי אשר יגע בשעון בלבו עד אשר הוסיף דבר מתוך דבר לא שמהרה יתקן ולא אשעה על שגגת או שכתה גמלה ומכ"ס שלא אשכח בהשמר אל השכח וגם לא אירא מליבא שהוא סרסור דעצירה כי אם אדרבה ואשכחנה בכל לב כי חידוי דמריד לבא בשעון עד הבין דבר מתוך דבר תמיד לא יפנה אל פניות רעות ולא יתהלך הלב לפנים לפיכך ולרע כי ואשכחנה בכל לב . (ג) ולא בלבד השיעור שהוא להשמר מן העצירה כד"ה שפיר פן ולא הני הן לא תעשה כי אם גם הדריכני בנתיב מצותיך הוא נתיב נר שהוא דקדוקים דקום לפנים משורת הדין ופיו המצוה והסודות על כן אל תורני הנתיב ותניתי כי אם גם אחר הוסיף חוק הגמול הדריכני בו כל אכמע ממונו וטעם הוא כי זה אינו חובב כי אם הפך שבו חפצתי לפנים אל השורה ועל כן נקל הוא להיטו אם לא הדריכני עד תמו : (ד) המ לבני אל עדותיך כו' הלא אמרתי כי תשכור לבי ובהכנתו הדריכני עוד הני בואל שעס היום שעל ידי מצותיך יש שכר לעולם הבא ופירות שעולם הזה ואשכח שהפך הלב אל המצוה הוא על שתי הכחיות אמר הט לבי אל בחינת היותם עדותיך ואל אל בחינת הנצח והממון שעס היותם שהפירות ידועים שיבאו כענין עשר בשביל שתתעשר אל ימה אל הנצח כי אם למה שהם עדותיך בלבד . או יאמר כי דרך לבות בני אדם לחמוד ממון כדי לעשות דקדק ולכבד שבתות וי"ע אמר אל הט לבי אל חמדת ממון בשביל העדות כי אם לתאב ממצוות העדות בלבד ואל אל צנע הדרך אליהם כל ימה לבי אל דברים גשמיים כי אם אל התורה וצדקה או פן יראה שאינו בנתיב קיום עדותיך תקן לי הממון הלא שאני בואל תקן לי הממון תחלה כדי שאקיימם אחר כך והנה עד כך דברתי על אחד מסרסורי עצירה שהוא הלב עתה נעמק אל האחר והוא העין ועליו אמר העבר עיני מראות שוא כו' כאשר יבא בס"ד . (ה) או שיעור הכתובים הדריכני כו' לומר אם יהיו צעיר אשר אני הולך בקרבם שני דרכים בלתי תודמן לי מצוה ובלתי עצירה או העדר מצוה הדריכני בנתיב המצוה כי זו הפלתי . (ו) ואחר שהדריכני בנתיב המצוה עדיין אפשר יפנה לבי אל שתי הבחינות אל האוצר הרוחני ואל הפירות שבעולם הזה אמר שלא יפה כי אם אל עדותיך בלבד ולא אל צנע כמדובר : (ז) או יאמר הדריכני כו' עיני מראות שוא כו' ראה חנני וותן כו' ובפסוק ראה נהני וותן אלה הני אלה החיים כו' כי הוא מפל לפני דרכים או רחש ופוז והאחריות והמחשבות ופחיתים ולשמונו דרך נר היותם ואחריותו כנ"ע הארץ ולא יראה הוראה רק רגשות כל ה' ממש וההולך אחר עיניו יבחר באשר ראשיתו טוב ולא ידע כי אחריותו כותם יתך כך יש שני דרכים לפני אדם ה' המפך אחר תענותי העולם ופוזותו והוא רחב לכל מראה עיני צעיר ויש שני והוא כי ישא על תורה ומצוה וראשיתו נתיב נר כי אין דיוק בלי וסורין ועין האדם תביט אל הראשון על כן אמרה תורה ובתרה בחיים ועיני זה יאמר הדריכני בנתיב הלא הוא של מצותיך הפך רחב של טובות העולם הזה כי זו חפצתי מברחב כי טוב לי עוני וסורין בעולם הזה מעטוג מאד . (ח) ולכל אכחה בעיני לחטוף מצוה חס על כים וזלתי ולא משלי לז"ה הט לבי אל עדותיך ולא לעשותם דרך צנע מחברי : (ט) העבר עיני כו' ושמה תאמר אך יהיה לי זכות אם אני אשכור עיניך מהבט אל החמה כי דברתי חייני כי הלא זה דרך גמול הוא כד"ה עיני עיני מראות רע והביט אל עמל לא חובל וכן ארז"ל ודרך דעשים תאבד אידיה מלפניו : (י) הקם לעבדך כו' הנה אמרו רבותנו ז"ל שקודם יוכת הולך גזור ולומר הוא יתבדך אם יהיה עשיר או עני גזור או חלש חכס או טפש ואילו דיוק או רעע לא קאמר אמר אם חכקם שיהיה דיוק אינו צדיק שמים אך אומר הקם לעבדך אמרךך אשר אמרת חכס או עשיר או גזור אל אשר תמסך ממנו ויתלך . (יא) אכן על יראה אחרת והיה

תהלים קיט

הגה תאמתי לפקדון בפקדוןך חייני : **א** ויבאני חסדך יי תשייחקה באמרתך :
 ואענה תרפי דבר כי קמדתו בך בך : **ב** ואל תצל ספי דבר אמת עד כאר
 כי לטשטשתי יחלתי : **ג** ואשמרה תורתך תמיד לעולם ועד : **ד** ואזהרונה ברחבה

רוסמות אל

יראה לכות ואבר הוא ירח חרפה הוא לו כהואל דהוא מירחה וחברו ליה חשאה חז כי פתרו כיוון חשאים על זה
 יאמר העבר חייני חרפתי שהיא אשר יעורתי כי הויתי פתור חרפה היא לי וכן כי פתחה בלדות כי הלא תפסידך
 פתח היסודין הם שוכים ואזכרנה חלוי לשמח בהם . (לח) או יאמר כי הנה היא דבר ה' אל דוד לאמר וקיימתי
 לח דודך לחדך וקיימתי את מלכותו את מלכותו וכו' אשר נהשמו וסוכתו בשבע ארבעים ובעשני בני חרם אשר דוד הקם לעשך
 לאחדך אשר יהיה כשכל יראתך כי אשר יהיה נהשמו לח הקם כי חיימרת נם הוא . (לש) והנה אשר יעורתי על
 בני חרפה היה לי על כן העבר ומחול חרפתי שהיא אשר יעורתי כי לא היה חלוי לרא כי הלא תפסידך לאוכחו בשכח
 לשפם שופים הם לקחת השני ולספרו : (מ) הגה תאברתי כו' אחרי שאלתי על הפתח עשיית המטה אשר
 היה כל ימי וכל חמץ חיי כי אם למה פתח פקודך ולא ע"מ לקבל פרס עד נדר שאמר' חיי לא היו לי
 רק בחורה זקנה וזה הנה חלחתי לפקודך בלדקך חייני . או יאמר כ"כ חלחתי לעבוד פקודך עד שחין
 חלוי לקבל שכר כי אם שבלדך בחורה זקנה חייני כי אין יצוי מנדתי שאלקל שכר על פחמיצו שהחברה
 מה שחלחתי נעשה פקיימי פקודך : (מא) ויבאני חסדך ה' וכו' הנה על משנה חמישים חים סוכו חומר
 אל הוא כעבדים החמשים את הרב על מה לקבל פרס כפנתו כי התוא שגור מאמר חסדך לדוק ופיתום
 מדכרו של אשר היו כעבדים החמשים את הרב ע"מ שלא לקבל פרס שהיה נראה שלמה הפרס לחייני כי
 אם היו כעבדים החמשים שלא על מה לקבל פרס כלומר לא יבצר שודאי שקבלו פרס כי נאמו הוא יתברך
 כי אם שאלם לא השבו ע"מ כך שלא יכיוני לקבל הפרס וכנא אל הענין אשר דוד הלא חלחתי בשפוק
 הקודם שאני חמשה שלא ע"מ לקבל פרס כי אם בחורה זקנה אל עין מדכרו שגל שאני חייני מכוון לשכר שכן
 הוא שלא ינתן לו כי הנה ידעתי כי ויבאני חסדך ה' וקראם חסדים כי מי הקדימו ויתברך ויאלם לעמוד
 שהיא בעת החשונה כי תפועתך שוואתי בלחמך כי דוד הוא משיח וישועת חסדך לעמוד להלל הויה על
 ידו דוד מנה המטה כלומר דוד ואמר לו הלא על אמת חיים מתתו בזה חיי עונה וחומר מתתו
 שכן כזה והשנה חרפתי דבר וחשונה כי החומר חלי הבא על אמת חיים מתתו בזה חיי עונה וחומר מתתו
 בחוק ויש לו חלק לע"ה כו' ובמה ידעתי כי יש לי חלק לע"ה אם לא כי נפתחי בדברך שאמרתי לי בחיוון
 הויה כי ימלאו יונק וספכת עם לחוונך כי ידוע שאבותי בע"ה ומה גם ישי שמח בעשיו של נחם . (מב) או
 יאמר וישואתי וכו' והוא כי ידוע כי בחינת ה' הוא מדת רחמים ולמעלה הויה מדת חסד אשר הלא חיימתי
 שאני כדאי רק בחורה זקנה וגם חתה ה' הנושבי לי חלק מדת חסד חך ידעתי כי ויבאנו גם חסדך
 אשר יענה לי בחון השפעה כי דוד הוא משיח שהוא נבחינת חסד למעלה מתדקך ה' אשר נדרתי לי וישו
 מן החיים וישואתי חסדים על ידי חסד רחמים כי הלא תפועתך בלחמך כי בלחמך שאלחתי והנה השלם היה
 על ידי ה' חלסים ועם כל זה נלא חסדך שיש עלים חסד יונה כך תפועתך ה' של רחמים לא יבצר שגם ישואתי
 חסדך והוא כי כל חיוון על טוב העתוד לדוד היה בשם ה' וכל כך נפתחי בזה כי הנה והשנה וכו' כמדובר
 בקדם : (מג) ואל תצל כפי כו' הנה ידענו מרשטונו ז"ל כי יסודין של חסד הן אשר חיי בהם כיוול
 חורה גם ידענו שאלה המדברים שגל ידי יסודין הוא עלים הבא ובוה יאמר הנה אמרתי שאני כמות בע"ה
 שהוא על ידי יסודין שיש לי ושד חיי חומר שפנתו שלא יהיה לי כיוול חורה שלא חל מפי דבר אמת עד
 מאד והשעה כי הלא יסודין שלי של חסד הן כי הלא חונם מסוג שיהל על עון הכלים בעל כרחו של חסד
 כי אם שאלכנה למפסידך יחלתי שהוא כרפי אלעזר בר' שמעון שהיה משה אל היסודין ואומר בזה חיי כו'
 וזה למפסידך יחלתי כי זה סיון כי של חסד ה' והם כן סיפכתי אשר אמרתי אל תל' מפי דבר אמת שהוא
 החורה . או יאמר מאמרם ז"ל על מאמר דונג בלחמו רחמי כן ישי כו' שאמרנו רשטונו ז"ל מפי ויה' עמו שאלכתי
 כמותו בכל מקום ובוה יאמר ואל חל מפי דבר אמת עד מאד שמתיד חכיון אל החמת לפחות הרוב וזהו עד
 מאד כי הלא למפסידך יחלתי והחורה נקיים בעלם על ידי יסודין ולחיות מנדר זה שאני מייחל לחסד יגדל
 קני החורה עד הסוג האמת . (מד) ובוה ואשמרה תורתך תמיד כו' והוא כי הנה מנינו גדולי רז"ל שקודם
 שולקם היו מחזיקין ומסדרין למודם וכן אמרנו רשטונו ז"ל מאי לא ידעתי ה' נשם דרוק שאמר מותו מחזיקין לו
 כל מה ששכח למאורו וכן ארז"ל אשרי איש שכל אכאן ותלמודו בידו ובוה יאמר חיי על ידי שמתיד לא חל מפי
 דבר אמת עד מאד ומה גם אם נכרם עד מאד האמור בחורה ובהם שיה' מאד ואמר רבי חלוי והנה טוב זה
 מוח שיאמר ע"ד זה פה חל מפי דבר אמת עד מוח אם כן לא אלמךך לסדר למודי כו' סלי' שהמתין לו
 מלך המות עד שסודר למודו ולא שיזכירוני אחרי מותי כי הלא מעשה תמיד היא שמורה בקרבי על היות
 של חל מפי דבר אמת בחופן כי חסיה שמורה חיי לעולם ועד וזהו ואשמרה תורתך תמיד לעולם ועד :
 (מה) ואזהרונה ברחבה כו' הנה לשון ההלכות הוא לשון סיוול וזהו אמרו רשטונו ז"ל כשכר הויה כי
 מה שהשינו משיילת עם הדקוקים בג"ע הוא מה שהיא נכנסת בחיי הלילה לשמח בג"ע עניני החורה מפי
 הדקוקים

כִּי פָקְדֶיךָ דָרְשֵׁתִי : יו וְאֶדְבַרְהָ בְעֵדוֹתֶיךָ נֶגְדַּ מַלְאָכִים וְלֹא אֲבוֹשׁ : כו וְאִשְׁתַּעֲשַׁע
 בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי : מח וְאִשָּׂא כַפִּי אֶל מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי וְאִשְׁיַחָה בְחַקֶּיךָ :
 מט זָכַר דְּבַר לְעִבְדֶּךָ עַל אֲשֶׁר יִחַלְתֵּנִי : נ זאת נַחֲמֵתִי בְעַנְיִי כִּי אֶמְרָתְךָ חִתְּנִי :
 נא זָרִים הִלְיַעֲנִי עַד מְאֹד מִתּוֹרַתְךָ לֹא נָטִיתִי : נב וּבְרַתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מַעֲוָלִים יִי וְאֶתְנַחֵם :

רוממות אל

הדקיקים וכן אמרו רבותינו ז"ל שאמר לו הקב"ה לירבעם חזור כך ונטייל אני ואתה וכן ישי בנן עדן ובזה יאמר כאשר תהלכה ואטייל בג"ע כיון שאני תמיד בדבר אמת ומה גם לדרכי השני שהוא כיוון ההלכה יאמר לא אדמה לאותם שאין ההלכה כמותם פעם היות שגם הם דברי אלהים חיים לא יתהלכו דרך רחבה כ"א בנתיבות צרים שאינם על פי כוון ההלכה אך אני וההלכה ברהבה ונתן טעם ואמר כי פקודיך דרשתי וע"י היותי תמיד דורש והוקר על הפקודים ירדתי עד סוף טעמים כי עי"כ מתגלה לי האמת וכאמור שלמה אם תבקשנה כדכף וכמטמונים תחפשנה אז תבין ירמיה ה' ודעה קדושים המגלה והוא לבוין אל האמת. או יאמר עוד אני בושטם כי בההלכי בחקירות עיוני בכל חלקי הסודר שלא תחבלבל להיות כמותא עצמו בנתיבות צרים ודחוקים אשר לא ידע היכן יפנה כ"א שאתהלכה ברהבה שזפתחו לי דרכי האמת מרווחים והטעם שאבטח הוא כי פקודיך דרשתי והוא כי כל א' מהפקודים הוא כה עליון חלק אלוה ממעל והם פקודיך אשר אני מטיין בלמודם אני דורש מהחו ירחיב לו ויעמודתי על האמת : (כו) ואדבררה בעדויותיך כי אמר הנה כחשר הדברה בעדויותיך בעולם העליון אשר סילוקי נגד מלכים שמאן מלכי רבנן לא אבשו כי בטוח אני שלא חמוט מהאמת. (כו) ומה גם בסוג מצותיך אשר אהבתי והוא כי אין לך אדם שאין לו מנוח בעולם הזה שחובבם ונפשו דקרה בהם יותר מהאשר כי הוא כפי יחס נפשו וכחו לפי בחינתו ואין ספק כי כ"כ שייכות יש לו חסון כי אם משתעשע ועלם בס בעלם וזכו ואשתעשע במצותיך בחוקי אשר אהבתי. (בח) וחלחל העשבים כי ואשאל כפי אל מצותיך אשר אהבתי שהן אורות ומלאכים דבקים כי ואבקש מהן שהן יבאזוני ויהיו לי מעיר לעזור עד אשיג גם החוקים וזהו ואשאל כפי אל מצותיך אשר אהבתי ועל כן ואשיחה בחקוקיך גם הן נגד מלכים. (כו) או יאמר ואדברנה וכו' לומר כ"כ אני דבק בחורה ומנוח כי בחינות נגד מלכי ארץ אני מדבר עם עדויותיך כי העדות שהני מקיים ענינים מלאכים כנודע עמהם אני מדבר ולא אבשו עלי ילעגו עלי בחמור עם מי מדבר זה כי לא ירלו מחלומה. (כו) ולא בלבד דבור כי אם ואשתעשע בפניהם עם מצותיך אשר אהבתי שיראזוני משתעשע שם ומשתק אהם ולא אבשו שיחשבו לי לחסר דעת. (בח) ולא עוד כ"א ואשאל כפי אל מצותיך אשר אהבתי כמו שנושא כפיו אל גדולים שלפניו וכן בחקוקי אשיח גם כי גם כל הק הוא מלאך וכה עליון ובהם אדבר נגד מלכים כמדבר עם אשיחם ולא אבשו : (מט) זכר דבר לעבדך כו' הנה אמרו ר"ל על פסוק וירד העיט על הפגרים וישב אותם אהרם אהרם צידם לוד לכלות את כל האמונות שהם הפגרים שבתר אהרנם הם המלכיות ולא הניחו אהרם שירושו שהאברהם ביקר לו את המלכיות והם הים מכלה אותם דוד חן יתקיים ציבור אהרנם הוא ויחברך אל שעת את דברי דוד האומר ארדוף אויבי ואשגים ולא אבשו עד בלונם בחמור אלו שיהל עד הכוף והדורות כי אז יתגם צידו כמאמרו יחברך שאל ממני ואתנה גוים נהלךך וזה אמר תרועם וכו' שהוא המשיח ובזה יאמר הלא אמרת דבר לעבדך נוגע אליו שהוא חורך ימים בשני העולמות כמה ד"ל חיים שאל ממך נתתה לו חורך ימים כו' ועל זה אמר זכר דבר לעבדך ולא על הנוגע אלי כ"א על אשר יחלמי על מה שעשית לי שחיל והוא שלא אכלה האמונה עמה עד גאולת ישראל וזהו על אשר יחלמי להושע צידי חם ישראל. או יאמר על דרך זה זכר דבר לעבדך אשר אמרת בעדו טרם הולדו לאהרנם מלאחי דוד עבדי בשמן קדשי משחתו אשר ידו חסון עמו כו' שהוא בזמן הזה חף אני בצור אהנהו כו' לעתיד שהוא המשיח. ונבוא אל הענין אמר זכר אשר אמרת ששיל עבדך ואין העוקר עליו הזמן הזה כ"א על אשר יחלמי לעתיד שחמור חף אני בצור אהנהו כו'. (ג) ואמר שהוטיל לי דבר לעבדך הוא כי הנה זאת נחמתי שנחמתי בעניי כי אמרתך הייתי כי בראותי את עמי בעוני ומה גם בברחו מעני שאול נודד ללחם שעני חשבו כמה זאת היחה נחמתי הלא הוא כי אמרתך שאמרת לאהרנם מלאחי דוד עבדי טרם בואי לעולם הייתה שאל"כ הייתי נפל משולל חיים וה"כ אפוא טוב לי עמי זה מהיותי נפל. או כי אמרתך הייתי שכלי על אשר יחלמי לעתיד שחמור חף אני בצור אהנהו כו'. (ג) וחלחל היחה נחמתי שגם יוליגו ה' מעיני זה כאמרתך להיטיב לי שיתקיים דבר לעבדך. (מט) או יאמר אשר אמרתו ולא תלג מפי דבר אמת שלא פסוק גירסא מפומי אורח דבר אל חזק לי לזמן הזה שלא חוכל זכותי ב"א זכר דבר אשר לעבדך שהוא אל תלג מפי דבר על אשר יחלמי לעתיד לבא. (ג) וגם בזמן הזה הוא כי לי צרות כי יש לי עוני מה גם בחינותי נדדף שיהיו רעב ללחם הנה לא אהפוך לנכות זכות תורה בזה כי זאת נחמתי בעניי כי אמרתך שאמרת שאהיה עמי בחמור לך טיפה זו מה תהא עליה בה הייתי כי לא גזרת עלי עמי כ"א לתת חיים כמו שאמרו ז"ל על יחלן עמי בעניי. (גב) ולא עוד כ"א אפילו כאשר זדים הליטוני עד מאד והביאזוני במצור ובמנוק ממוותך לא נטיחו לא להרוג ולא להרבה אחר מדותיך. (גא) והוא כי זכרתי משפטך ויטרוי דיין כי מעולם הם נחמים כנודע וזהו מעולם ה' כי מעולם הם מדות ה' שהוא רחמים ובזה

ואתנהם

יי מלאה הארץ חקיה לפרני : כה טוב עשית עם עבדי יי בדרךך : כו טוב בעים
 ודעת לפרני כי במצותיך האמתית : כז טרם אענה אני שגג ועתה אמרתך שמרתני :
 כח טוב אתה ומטיב לפרני חקיה : כט מפלו עלי שקר זדים אני בכל לב אצור
 פקודיה : ע מפש בחלב לבם אני תורתך שעשעתי : עא טוב לי כי ענית למען
 אלמד חקיה : עב טוב לי תורת פיה מארפי זהב וכסף : עג ידך עשונני ויבוננני

רוממות אל

חצר לכל הדיקים אשר עם ולקמים גם הם אז צעוה¹ לעסוק בצורה כמורה וזה יאמר חנות לילה הקום כאשר
 חנות לילה הקום כו' נעשיתי חצר לכל אשר ירכוך הם כל הדיקים אשר עם ולבשו פקודיך עם הקמים פה
 כמוני . (כד) נמלא כי הסדך ה' שמה עשה עם אותם הדיקים בלכתך עם מלאה גם החך האה שמהחברים
 עמו אותם הדיקים ומהמלאה גם שהן מאורו שפע והארה אך בכל חלק המורה שגני יודע בעלם אני
 חצר עמם שמה שהם ידברו אדברה אני אך בחקים שהם יודעים ולא אני לא יהיה ההתחברות בעלם לכן
 למדני חקך למען אהיה חצר בעלם בכל הבחנות : (כה) טוב עשית כו' אחרי אומרו חקך למדני אמר
 עשה הלא תשיב לי ה' אלהי כי אני משולל ידיעה מה גם בחקים כוודע כי אין עשיר עמו לגמרי זולתי פרה
 אדומה שעליה אמר שלמה בהכמתו המרתי אהכמה והיא רחוקה ממני והלא הכס אהה ומתוך ההכמה בין הבין
 כי יגעת ולא מלאה אל תאמן ע"כ אני משיב ואומר הן אמת כי טוב עשית עם עבדך שלא מנעת ממני הכמה
 כי חכם אני אך אין להחזיק על זה כ"כ עובד כי הלא זה היה ה' כדנך שדברת שיהיה הכס באמור לך טיפה
 זו מה הוא עליה . (כו) אך אני שאלתי היא כי טוב טעם ודעת למדני שטוב טעם החקים שהוא עקר טעמים
 הפנימי ועולם האכיכות ואם קצר שכלי וכבר ידעתי לפי שכלי שאלתי היא שחננני דעת כדי להחזיק טוב הטעם
 וזהו טוב טעם ודעת למדני כ"א הייתי עושה בשאלתי למען האמין בהם ביודעי טעמם היה קשה שהגן לי
 שאלתי אך היה כבר בצויתך האמתית . (כז) ואם האמר נא ה' כי הקשיתי לשאל כי בהני כצדי דרמהמה למה
 לי ומי יצא אחרי המלך לאמר גלה לי מה שרצוך להסתיר ומה גם כי יותר זכות הוא לקיים באמנה לזה אמר
 מודיעי לך כי בגגה היתה לי שאלה זו אך זאת היתה ערם חננה לשאל זה אמר ערם חננה שוגג אך ועשה
 שכבר שאלתי אין ראוי להיחתי ריקם אחרתך שמתני וקייתי אמתת השופך עובה כד"ו ואצוי שמר את הדבר :
 (כח) טוב אהה כו' הנה יש טעם אחר לשאל המנע מללמד לי טוב טעם החקך והוא כי הלא הם רציתי
 לשאל מומך כמה עובות וגדולות טוב אהה ומשיב וביית נותן ועכ"ו איני שואל כי אם למדני חקך והוא עין
 מהאמרו יתברך לשלמה על אשר לא שאלת עושר ונכסים כו' החכמה והמדע נתן לך ואם האמר לי אלהי כי
 הנה דואב ואחיהופל ויודעים סודות אלה כמו שאמרו ז"ל שהיו דורשים אלפי הלכות על מגדל הפורה באיור לא
 ולמד מהם . אך האמין להם ופעלו עלי שקר במזיד באמרו שהיה אסור לנב צקהל או באמרו עלי בשאלתי
 על אשה איש ומי שמשקר בזה טוב לי ואמן בנסתרות ומה גם בהיותם זדים במזיד כי מי שדומה כמאלך ה' חורה
 יבקשו מפיה לכן כלמד מהם טוב לי אך כהום שאני בכל לב בלי ידיעה טעמם חזור פקודיך ועוד טעם
 אחר כי הלא טעם חלומי הדוע הוא שאלת הלב כהלב הוא משלל השכלה ועפעם לזם והוא מה שאמרו ז"ל
 שאיבד מהם חורמם או מה שאמר שמואל לרב יהודה שינא טינה יהיה בלזם ואני בהפך כי חורקך ששעשיתי
 ואי זה הדרך ילך רוח ה' מחתי לדבר ומאומרו חורקך ולא אמר בחורקך יאמר לא בלזם הייתי משעשע בה
 כ"א שאני הייתי משעשע אותה : (כט) מפלו עלי כו' מה שאני מחזיק בשאלת טעם חקך אינו מפני
 שזדים ורעים מוהין אותי על מה שאין בהם טעם וירא אני במה יטה יארי אחריהם לפקפק על החקים כי הנה
 טפלו עלי שקר זדים ועכ"ו לא הטה לבי אחריהם ואדברה אני בכל לב חזור פקודיך . (ע) וגם איני שואל כדי
 להשכיל טעמם ולהציאם אל האמת כי הלא טעם כהלב לזם מהשכיל ולפילו יונח שיצונו למה שהם חזונים
 לא יערב למו כי אני נפשתי ממרוק קדושת המורה יערב לי משאל"ס זה והוא אני חורקך ששעשעתי . (עא) ושאל
 האמר כי כל מה שאני מפעיר כל כך ללמוד החקים הוא על כי עוניתי ונאשערתי עליהם זה כמה ואם לא חלמדם
 ימלא היות כל עונתי לריק זה אינו כן כי הלא זכום ועובה היתה לי מה שעוניתי כדי ללמוד חקך וזהו טוב
 לי כי עניתו למען חלמד חקך באופן שגם שלא חלמד לי אותו הטוב על שעוניתי ללמוד חקך לא ילך ריקם .
 (עב) ואם כן על מה אני מפעיר כל כך הלא הוא על החכמה למה שהיא מפך ה' כי טוב לי תורת פיך
 וכו' . (עג) או יאמר טוב לי כי עוניתי בראשיתי ביסורי עוני למען ע"י יסורין חלמד חקך . (עד) ושאל חלמד
 הלא לאיש כמון שאתה מפזר ונתן לזדקה טוב היה לך אם היית עשיר שבזמן שהיית עני היה לך הכנה לחורה
 ואם היית עשיר היית מרבה זדקה גם שלא היית לומד כל כך חורה לזה אמר טוב לי כלומר לי שאני נותן
 זדקה הרבה זכות חורה מחלפי זכב וכסף שהיית נוהן לזדקה מרובה והעטם הוא לפחות חורה פיך והוא כי
 הפילו כל מה שתלמוד ותיק מחדש מדעתו הכל נאמר מפיו יתברך בסוהי נמלא שכל מה שאני עוסק ומחדש
 בחורה הכל הוא תורת פיך אך הזדקה גם שמקיים מצוה פי ה' עכ"ו בפעולת הזדקה אינו עוסק בדברי
 פי יתברך . או יאמר כי הנה אמרו רז"ל על סבוק ואני בעניי הכינותי לבית אלהי כו' שפרושו ע"י התפרנסו

תהלים קיט

אֲשִׁיחַ בַּפְּקוּדֶיךָ : עט יִשְׁבּוּ לִי יִרְאֵיךָ וְיִדְעֵי וַיִּרְעוּ בִּי עֲרִיתֶיךָ : ס יהי לְבִי תָמִים בַּחֲקֶיךָ
 לִמְעַן לֹא אֶבּוֹשׁ : סא בְּלִתְּהָ לְתִשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי לְדַבְּרֶךָ יִחְלָתִי : סב כָּלֹו עֵינַי לְאַחֲרֶיךָ
 לֵאמֹר מִתִּי הַנְּחַמְנִי : סג כִּי הִיִּיתִי בְּנֶאֱדָר בְּקִימֹוֹת חֲקֶיךָ לֹא יִשְׁבַּחְתִּי : סד בְּכֹה יָמִי
 עֲבַדְךָ מִתִּי תַעֲשֶׂה בְּרַדְפֵי מִשְׁפָּט : סה כִּרְוֹ לִי וְדִים שִׁיחֹות אֲשֶׁר לֹא כִתּוּרְתֶךָ :
 סו כָּל מִצְוֹתֶיךָ אֲמוּנָה יִשְׁקֵר רַדְפוּנִי עֲזוּרְנִי : סז פִּמְעַט כְּלוּנִי בְּאַרְצֵי וְאֲנִי לֹא יִגְבַּחְתִּי
 פְּקֻדֶיךָ : סח בַּחֲסֶדְךָ חִינֵי וְאֲשֶׁמְרָה עֲדוֹת פִּיךָ : סט לְעוֹלָם יִי דַבְּרֶךָ נִצְבַּ בַּשָּׁמַיִם :

רוממות אל

קדרה וזה יאמר יבואני רחמך ואחיה כו' אחר מותי ואינו נמנע כי הלא תורחך שעשוי גם אז כעוד כי כל
 ח"ה שפחותיו דובצת בקבר ומה גם דוד שודלי שגם כמותו היתה התורה שעשוי יותר מרבי חלוצר בר'
 שמעון שהיה דן אחר מותו ויבוא גם בחפן שלה ופלא שאתה (ער) בחפן שיתכרמו ויבשו זדים אשר
 שקר שחיותו בחמור נבט על ח"ה מיתמו בעצד היות שעבדך היה משיח בפקודיך כן דמי נעשו וזאתה
 (עט) והן אחת כי הם הייתי שמה בחולו ויכרין שלא יכורו ממני כ"ה שחלה פיך יצונו לי ירחף מה שאי
 אפשר אם לא בהסיר מעלי רק את החולי הזה : (פ) יהי לבי תמים וכו' הלא בקשתי על הרפואה ואם יבי
 שלא הרפאתי יהי רצון שיהי לבי תמים בחקך למען לא אבוש על העדר הרפואה כי בהיות לבי תמים בחקך
 ימשך לדון מהם כי כאשר החקך הם מוכים עם שלא אדע עשם להם כך הוא חלוי זה ובכן לא אבוש אם
 לא הרפאתי שאומר כי העשם מסור לך ה' כעשם החקך : (פא) בלחה לתשועתך וכו' ערם יבקש של
 תשועת עמנו בלי והשדרו שומע למה עושה עקב מחשבת עמנו ולא מחשבת השכחה אשר תהיה בגחולה השמירה
 לזה התל ואמר הנה התפעלתי עד יבועתך עד שבלחה לתשועתך שלך ה' נפשי וגם חמי הגוף חין תשוקתי על
 הנוגע אל עמנו שאני חלוקה רק לדברך שאמרת כי יד על כס ים שבציל דברך שיושגם שך הוא שיהיה לא
 על גדולתי . (פב) והרלוך שלא חשתי על עמנו והערתי למות נפשו על דבר כבוד שמך כי הנה כלו עיני
 לאחורך שאמרת שלא תפלה ידי בלוחמים עד ארצה קול אעדה בראשי הבכאים ואמרו רבותינו ז"ל שהיו בחרצות
 שלופות נבשתי חלוי עד למעלה מראשו להכות בו ויעקו גבוריו לאמר לו עד מתי מיהל והלא כלנו מתים בידם
 והיה משיב להם ע"ה קך מוטב נמות זכאים ולא נעבור פי ה' ועל זה יאמר פה הנה כלו עיני לאחורך לא
 שהיה אחרך שלא נמות כי על הנחת מות הייתי והאמירה שקיימי היתה לאמר חלי מתי תנחמני כלומר מתי
 תהיה לי נחמה על מיתתי האם בהתגבל פטם אחרת או אם תבזז תחייני או כיוצא בזה . (פג) ובמה האמר
 שבצלי מואז עממי עון היה לי כ"ב אריכות אפים לבסול ז"ל הן אחת כי הייתי כנאה בקיבור מתרון
 גמרך ומחצבת הלא שחקיך לא שכתה אשר הם שבלי הציג אדם עממם יש לנו לסמוך על אל דעות ה'
 ולקיימם בהם לבז כך דמיתי עיני זה לקיים ולמות בחוס לבז על קיום מאמרנו ולכי אביט לדעתו כי הוא יודע
 הטעם ולא אני : (פד) כמה וכו' אחרי אומרנו כמה הוא ונפשו עושים על דבר כבודו ית' ימשך שגם רחמי ועשה
 הוא יתברך על דבר כבוד עבדו כענין עשות משפט בודים הליטורו כדואל ואחיותו על כן אמר חין לי הפך בזה
 כי הלא כבר אני כמעט בסוף ימי כי כמה ימי עבדך הנותרים כלומר כי מעט המה ומתי העשה בהם משפט
 כלומר כי טוב להיחס פן נמות כמוכים ולא יזכר חך עוב להשאירם למען יבשו ויהכרמו פיהם כאשר יבא
 בהמשך הכתובים . (פה) והוא כי הנה כרו לי זדים שיחות אשר לא כחורך כענין אשר אמרו שהיה דוד פול
 לבא בקהל שהיה בא ממואבית והוא אשר לא כחורת ה' כי מואבי ולא מואבית וכן באמרם עליו שבה על אשת
 איש והיה שלא כחורת ה' כי כל היוצא למלחמת בית דוד גט כריתות כהבז להשתו והן ז' שיחות בניהם .
 (פו) והנה על הא' אני אומר כי כל מלווהך חמונה שאינם מוצנות במקרא רק תלויות בחמונה הקבלה איש
 מפי איש בחפן שהקבלה חכרעי מואבי ולא מואבית ועל דבר בת שבע שרדפוני באמור שבתתי על אשה איש
 שקר רדפוני עזרי . (פז) והכאיה שהוא שקר כי הלא כמעט כלוני בחרך ברדוף אחתי שאלו והנשו להרני
 שהיה מקום לבחתי דקק במנות כ"ה אדרבה למואל היתר בעמרה או בחיות להרני באמור הבא להרנך השכם
 להרנו ואני לא עזבתי פקודיך לומר מי שלא ידו כו' והייתי מוסתך לבחתי שוב פקודיך וחרך הייתי עתה בא
 על אשת איש עברה חמורה . (פח) חך שאלתי היא כי כחשך חייני כו' והוא ענין מאמרם ז"ל שבמות
 רבה כי כשנהיה בהמ"ק לא היה הארון יכול ליכנס והביאו ארונו של דוד ולא היה נכנס עד שהיה עבדך
 את דוד וקם על רגליו ואמר בעבור דוד עבדך כו' ואז נהכרמו פני אויביו של דוד כשולי קדרה שהיה זה
 עדות לישראל על זדקת דוד בפרט בנת שבע שבכותו לא הוצג פני משיחו בנה וזה יאמר כחשך חייני אחרי
 מותי שהוא בהכנס הארון ולא ארצה תעשה ברדפי משפט כעת כ"ה שאחמין עד יבאו אז ערות פיך בתגור
 שיפחתו שערים על פי וזהו ואשמרה עדות פיך כד"ה ואני שמר את הדבר : (פט) לעולם ה' וכו' האות
 הזאת בא ללמד דעת מה גדלו דברותי ויתברך עד חין חלית כי אינו כדברי פי איש שבנאחו מפי ה'ק
 עבר ואינו כ"ה שהכל מאמרנו אש אולכה הוא מפי ינא קיים לעד וכמאמר רבי יוחנן פרק חין דרשבין שמכל
 דבור ודבור היואל מפי הקב"ה נעשה מלאך ועוד הוסיפו ז"ל במדרש חיות שכל דבור ודבור משרת הדברות

תהלים קיז

א לְדָרְךָ יְהוָה אֲמִינָתְךָ כִּי בִּנְתָה אֶרְצִי וּתְעַמְדִי : א ב לְמִשְׁפַּחְתְּךָ עָמְדוּ הַיּוֹם כִּי תִבְלֵ עֲבָרֶיךָ :
 ג ד לִוְלֵי הַתּוֹרָה שְׁלֵשִׁיעִי אִו אֲבָרְתִי בְעֵינָי : ז ח לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁבַּח פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם
 חִיֵּיתִנִּי : י י לָךְ אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי כִּי פְקוּדֶיךָ דָרְשֵׁתִי : יא יב לִי קוֹר רִשְׁעִים לְאֲבָרְתִי עֲדִיתִךָ
 יג יד קָלָה תִּבְלָה רְאִיתִי קִיץ רַחֲבָה מִצּוֹתֶיךָ מָאֵר : טו טז מָה אֶהְבֵּתִי הַתּוֹרָה בְּלִי

רוממות אל

היה יולא ומדבר עם כל אחד ואחד מישראל והוא לו מקבלי את עליך וכו' מקבל את אלהיו כו' הורה ענין
 רבי יוחנן ובגם הוא חלק ממנו יתברך שאל"כ אך יאמר מקבל את אלהיו ולא אומר אלהיו. וזהו יוסף
 ענין פלמרו על כשמהו מאזרות נכרה העולם שהמאמר עמו הוא הפועל כענין חומר יי אור ב' הוכות
 הלו בו המהוין האור כי הלו יתברך בנאמרו היה המהוין והסוק בכל המאמר שהמאמר הוא פועל מה
 מדבר בו ובאשר נבחנו מהמאמר פד"ח על פסוק וברוח פיו כל אבאם. ועוד שלישית הוא כי אחר פעול דבורו
 יתברך הנגלה בו שכ על השמים כדבור קיים לעד ושלשתן הנכוח דבר משמו יתברך כי כאשר ירד כו' כן יהיה
 דבורי אשר יא' מפי לא ישוב אליו ריקס כו' הרי שיש לו כח לפעול והוא העושה אשר נשתלה ושב למעלה קיים
 אחר עשות אשר נשתלה. ונבוא אל ענין הכוזבים אחר מה רבה קדושת דבורך היוצא מפיך כי כאשר לעולם
 ה' כך דברך שוא' מפיך קיים נצב בשמים. עוד יתכן בה להסוּף כי עוד כח דבורו יתברך לקיים עולם מלא
 בדרך טבע וגם על ידי דבורו יתברך בזה יוכר כי הוא חידש העולם ושהכל שלו מעלה ומטה ושטפה כן
 למען יוראו את ה' מפחד פן שמינו הדבר אל טבעו יאבד העולם ויחזור להשחיתו שהאריך היתה וזהו היות
 צמח שידענו כי מים העלוונים תליים שהוא אלילי שהמאמר שהוא דבורו אשר אמר יהי רקוב היות
 המים כו' שהוא פועל ויהיו בדרך כמאש"ל ששיעור מה שמהאריך לרקוב כשיעור מה שמתרקוב למים ובכן
 הלו תגור המאמר יתברך ירפה ידו הדבור ישוּבו המים על הארץ ויהיה העולם כמו ובהו וכן אשר בנאמרו
 רקב הארץ על המים שלא בטבע הם היה יתברך משה הדבר אל טבעו ישוב העפר הוּך המים כשהיה והוא
 כל יושב והאלהים עשה למען הוּך יתן אל לבו ויירא מקומו ויעבוד עבודתו לקיים עולם כמלא' כזה ברז"ל
 במקומות הלוקים וזה יהיה המאמר המפורר פה הנה לעולם ה' דברך שהוא מאמר שמים שבשמים הלוים בו
 הוא נצב ועומד על משמרתו להעמידם שם. (ז) וכן לדור ודור חמונתך לנו בקבלה כי האריך לא היתה עומדת
 על המים כ"ח שבמאמרך כוננת ארץ ותעמוד שאל"כ היה לפי הטבע שמים המים על הארץ. (צא) ולמה
 עשית להעמיד על דרך גם המים עליונים ומעומדים ליפסק גם הארץ על המים עומדת שלא בטבע הלא הוא
 כי להשפיק שהוא בשביל משפיק ודוּיך עמוד האים שהוא גם היום הזה עומדים מים עליונים והאריך למען
 יודע כי הכל עבדך עליונים ותחתונים שעל כן המאמר העליון והתחתון לעשות ראוּך בעמדם ומקיים לעשות
 ראוּך הם תחסון עשות על ידם משפט ומושן זה אמרו רבותינו ז"ל על פסוק יקוּו המים כו' :
 (צב) לולו וכו' פנת יקרת כל האומר הוא כי דברותיו יו' שיהיו מפיו ששקדם הוא חורתו הן חיות
 ורבותיו חלק מהוה יתברך אמר הנני רואה בחוש כי כן הוא כי הלא לולי כו' כי בעיני כי רב הוא הייתי
 מת כמותי עולם וע"י עסוק בתורתך שאל"כ שלא מתי כ"ח היתה לי שעשועים יום יום ואין זה כי אם שכת
 ואל לדברותיך להחלים ולהחיות. (צג) ובכן בזה צעתי כי לעולם לא תשכח פקודיך כי גם חיותי שבעיני
 ובאשר הייתי נרדף בנאומות מות שע"ד פצע לא הייתי מתקיים וכן חיותי על כן ידבקו בי לשמע לא תשכחם :
 (צד) לך אני וכו' הנה היוצא מן האומר הוא מאמר ר' יוחנן כי מכל דבור היוצא מפי הקב"ה נעשה
 מלאך היה אפשר לעלות על לב שאלו ידרוש מדברי פקודיו יתברך שיעורו שישמיעו יתברך כמו שדורש אל
 ה' מהמלאכים שבוז את ה' יקרא ולעוד אלהים אחרים ישבז תלילה אמר הנה זה יתרון דברי פוך שאם
 הדרוש מהם או כיוצא מאהך כי אם תלקך הם ח"ח לך חני ולא למלאך כאשר פקודיך דרשתי שיעורו והוא
 מאל"ל מדם חיות שהדבור היה מדבר עם כל אחד ואחד חומר מקבלי את עליך היה חומר מקבל את אלהיו
 שוכה כי הוא הוא יתברך : (צה) לִי קוֹר רִשְׁעִים כו' ועוד חני חומר כי אל"ל דברותיך מלהבות הם אשר
 יא'ו מפיך בפקודיך כי אם גם כלי המזות השמיים בליות העליות בנא' יערי להקטיףו הם חני מתבונן אז
 בליות נשבו לי כעדים עלי ובשבתם חני פורש וכעובדא דגמרא בזהוהו סה"ל לכרבי הים לשמע לא תשכחם :
 מאד ונבואו ליקרב אליה פורש וירד מהמטה ירדה חמיו ותאמר לו מה דופי ראית בי אמר לה חין כמוך
 בעולם הלא שד' בליות נעשו עלי כד' עדים ועל כן פירשתי. עוד ידוע כי לא הוצר הרע בלבד עומד
 להקטיף את האדם כי אם כל עונות האדם אשר עשה ונעשו כחות העוממה רוממים ומתחברים עם היצר
 הרע לעמוד על ימיו להקטיףו והוא ענין עבירה גוררת עבירה. ונבא אל הענין אמר כאשר לי קוּו רשעים
 הם יערי ושונתי להבטי ואני ליגל עדותיך התבונן חני מההכל בליות שהם עדות על כל מזות ה' כעובדא
 דהואו תלמידו דרבי מאיר נעשו לו הבליות כעדים ועל היותם פירש עדים קראם עדותיך וזו גדולה
 מהקודם כי אין צריך לומר דברותו יתברך כי אם גם הבליות שהם תשמישי מזות בשמיים הלא ידם להכניע
 היצר הרע ובחות שוממה אשכוחו כמודוני : (צו) לְבַל תִּבְלָה וכו' הלא אמרתי כי פקודיך הם כחות מן
 גדולים ומאלפים ומהם רחיה מוחשה שאין מורחק עבשית כי הלא לכל תכלה כו' והוא כי בכל דבר יש רוח

וארוך

היום היא שיחתי : יח מאיבי תחכמי מצותך פי לעולם היא לי : יח מכל מלמדי
 השכלתי פי עדותך שיחה לי : ק מוקנים אתבונן פי פקודיך נצרתני : קא מכל ארח
 רע פלאתי רגלי למען אשמך דברך : קב ממשפטיך לא סרתני פי אתה הורתני :
 קג מה נמלצו לחפי אמרתך מדבש לפי : קד מפקודיך אתבונן על פן שגאתי פל

רוממות אל

ואורך וכן אמת כי לכל תכלה צין לתכלה של הרוח צין לשל אורך ראיון קן וסוף קך למאריך גם שקרא
 מקרא המאז יש לה שהוא האורך אך שיש לה להתפשט ולהתרחב בדקדוקים וסודותים יכלו ימים כי בהתרחבות
 הכמה שכלל חל מהתלי תלים כי בכל פרט יש להתרחב דדרישה ופלאול וכדו ע"כ יורה כי רוחנית היא תורתך
 וחכמתך שלא תכלנה דעת איש : (צד) או יאמר לי קוו רשעים לאבדני שדעת היא משה לפרוש מהתורה
 דבשאו ילוחא ואני מר לי מר כי צדקה אז אני שם עצמי להתבונן בשיוון הורחך שחס שעשועו שעניו
 כאשר אמר והעשם שאני נותן אל לצי לעשות כן הוא חמור מה הוא תכליתם הלא הוא בהתבונן שצמותו
 יהיה להם מעלה . (צו) ואני חומר בלבי הנה לכל תכלית ראיתי לו קן שלא יתמיד ואינו טוב לי עשות
 שיקר ממה שאין לו קן ל"א אחיה כמוהו הלקו יתברך כי רחבה מזותך מאד : (צז) מה אהבתי כו' כוונה
 האות הזאת להורות מה שיאות להבין את התורה והתקנה משקדושה והדרכות אשר יקנה הלאמד לפני
 הלאמד והתחיל ואמר מה אהבתי שהוא על הפלגת רבוי כמה ד"ה מה רב עונך מה גדלו מעשיך והענין
 לומר כמה רב אהבתי תורתך עם היות כי כל היום היא שיחתי שדך התעוררות הרב מקול בזהבה עם כל
 זך רבה אהבה עד מאד . או יאמר ענין מאמרים ז"ל כי משה על שנתן נפשו על התורה נקראת על שמו
 וכן אמרו ע"פ כי הם בתורה ה' הפלו בתהלה וקראת תורת ה' וכאשר יתנה זה יומם וקראת תורת
 של ההנה . וזה יאמר שמהלה מה אהבתי תורתך שך ועל ידי בכל היום היא שיחתי (צח) ועל ידי כן
 יומר מאיבי שהיו ראשי הסנהדרין דואג ואחינופל תחכמי במעשה מאוחד ימשך מזה כי לא תקרא תורתך
 כי הם תורתני שלי וזהו כי לעולם היא לי . או יאמר מאשר כל היום היא שיחתי שעל כן היא נעשית שלי
 בעשם וגם שאיבי ילמדוי מעשה מאוחד כאשר למד מאחינופל שני דברים לא איחס למדוי אליהם לומר
 שאני לומד מרשעים כי הם בתורתך היא שבתחכמי כי לעולם היא לי ולא להם . (צט) ועוד עשם שני
 שלא חושם ללמוד מהם כי הנה מכל מלמדי השכלתי גם בהיות מהם בלתי ראויים או קטנים מערכי כי לה
 הייתי מעלה על לבי בהלאמד היה המסות עמי כי הם כאלו עדותך שהיו מלמדים היא עצמה הייתה מדברת
 עמי ולא היא וזה כי עדותך שיחה לי . (ק) ואל יאמר שזעם אחר לא תשפתי פן ילמדוי על פי מעשיהם
 בפרט בתורה שלא כהלכה כי מה בזה יתברך לא הכור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל לא על רשעים
 כאלה נאמר רק על דיוקים גמורים לזה אמר מוקנים כו' לומר הנה יש חכמה ויש תבונה הכמה היא מה
 שקבלו מרבן ותבונה היא מה שהבינו דבר מתוך דבר מה שאמרתי שאלמוד מהם היא חכמה שקבלו מרבן
 הדיוק ועז"ל מאיבי תחכמי שהיא חכמה קך תבונה שהבינו מתוך רעתם איני בונה צניתם שמה יצנו
 לפי מעשיהם ומה גם כי דעת קדושים בינה ואין משפיעים שפע דין כהלכה לבקרי לכן לענין תבונה מוקנים
 הם זקני הדור הדיוקים מהם התבונן דברי בינה כי פקודיך שוית על פי הדבר אשר יורוך לא תבור שדברת
 זו על דיוקים קך עשיתי ונלתי שמהם לא קבלתי דברי בינה : (קא) מכל ארח כו' הנה אמרו רז"ל
 במדרש אלה הדברים רבה על פסוק וצרה בחיים משל לשני דרכים אחד רחב ועוב למראה ודך אחד צר
 ודחוק כו' והיה חכם אחד רחב ללכת בצרה וצב וישר למראה בא פתח אחד ואמר לו השמר לך אל תלך בדרך
 הרחב כי כופו חשך ולמות לך בדך הצר הזה שרק תחלתו הוא כך אך סופו טוב מאד עד אין קן כך
 דרך עובות העולם הזה נראים רחבים ועצובים ואחריתם ההולך צר יורש גיהנם ולעומתו ההולך בצורה ה'
 ומאזו יש לו יסורין ודוחק בעולם הזה והיה האדם למראה עיניו צורר בדך עובות העולם הזה על כן באה
 תורתו ואמר וצרה בחיים הוא הדך הצר ויסורין כי כופו חיי העולם הבא . ונבא אל הענין אמר דוד
 הלא אמרתי כי תורתך שיחתי ובהרתי לומדה בדך נבחר אשר כל עושה כך לא יתעל ואם כן ממה ידעת
 שפירשם מכל דרכי עובות העולם הזה וכמוז"ל שאפילו כשהיה דן לפני חכמים היה דן על בני קרקע שלא
 כשיורה ראויו שהיה על בני כרים וככונה רע אמר קן אמת שפילו אם לא הייתי פורש מכל דרך עובות
 העו"ל לא הייתי נכשל אך מה שחלל ארה רע בלאתי רגלי שחול כל דרך עובות העולם הזה לא עשיתי כך
 הלא למען השמור דברך שמתת בתורה וצרה בחיים שהוא לפרוש מדרכי עובות העולם הזה כמוז"ל :
 (קב) בממשפטיך כו' הלא אמרתי כי לענין מה שקבלו מרבם חפי' מאיבי תחכמי לפרש מאוחד אך
 לא מה שמבינים מתוך לבם אך מוקני הדור העובים גם התבונן תבונה שהוליו מלבם דבר מתוך דבר
 עשה אני חומר כי טוב מזה ומזה הוא מה שאני בעצמי מבין מתוך התורה כי אז יודע אני כי מה' היא
 לי ולא אהעל כחובי השערה מהאמת וזהו ממשפטיך לא סרתני כלל כאשר אתה הורתני . (קג) ונבאת יבחן
 כי מה נמלצו כו' והוא הנודע מרז"ל בצרהשית רבה כי כל מה שאדם מחדש והבין בתורה בעולם הזה הכל
 יקבלה נפשו כשיו ועל ידי יעשה בתורה ממאילו לו הוא יתברך בראו מן הכח אל השועל מה שמעשה נפשו

ארח שקר: קי נר לרגלי דברך ואור לנתיבותי: קי נשבעתי ואקומה לשמר
 משפטי צדקך: קי נענית עד מאד יי חניי כדברך: קי נדבות פי רצה נא יי
 ומשפטי למדני: קי נפשי בכפי תמיד ותורתך לא שכתתי: קי נתנו רשעים פח
 לי ומפקודיך לא תעיתי: קי נחלתי עדותיך לעולם פי יששון לפני הבה: קי נמיתו

רוטמות אל

יחד וזאתו בלשון רבים ועוד שכלל החך הוא הפה וגם בחיבת לחני יש טעם פרחא. (קד) ועוד טעם
 שני והוא האמור הקודם שעל כן חזר בלמוד ממך יותר מבוקשים הלא הוא כי כאשר התבוננתי
 מוקדם היו רגלי הפנים לבד באורה רע והייתי אני לריך למעט פחמי מכל אורה רע בלחתי רגלי אך
 חזר כך מפקודיך בעצמם התבונן על כן שאלתי כל אורה שקר שאלתי עד גדר שאל אותה שלא אצטרך לכלא
 את רגלי כי חסקה נפשי בפקודיך עד שאל את כל עוטי העולם הזה בפניהם: (קד) נר לרגלי כו' הנה
 בשמך כהבנו כי כל דבור הווא מפי של הקדוש ב"ה נעשה מלאך קיים לעד וזהו הדבור של חוריה
 ומלות אשר אזה לנו ותבצר הן הם המשיעושים את עושי המלוא אשר נלמדה בדבור ההוא. ונבא אל הענין
 והוא כי ראה דוד לבקש מהאנו יתבצר יהי עמו כל יעשה בזין כי הוא דבר קשה עד מאד וכל דיין בסכנה
 כהרב מונח על זוארו וכניהם פתוח מתחתיו והטעות מאי הרבה מאד כי על כן זהל ויירא רב והמר בלחתי
 לב"ד ברעות נפשי לקבל נשק וזכן ביותי לית הוא עבד וריקן לביותי עיל והלואי שחא הציבה כיוואה
 ועל כן חזר דוד הנה אור היום גדול מחור נר והנה כרגלי מתחיל להלך דרך מזה הדבור של מזה הווא
 מתחיל להלך אך מעט כאור נר אך בהחוקי בתיב בעצם אז הוא אור כאור יום וזהו ואור לנתיבותי.
 (קו) אך עזר אהד יש לי הלא הוא על כי דן אנכי לישראל והדינם קשה לדון דין אמת לחמתו בלי שניאה
 כמאמר רב ברעות נפשי לקבל נשק כו' ואפשר כי כל זה לא יועיל לי ויירא אנכי פן אעבור על שבעת
 סוטי כי הלא נשבעתי בכוני ואקיימה כי רצוני לקיימה והשבעה היתה לשמור משפטי צדק שהו' לחמתו ואם
 ח"ו אעבור על השבעה מת אנכי. (קז) והנה נעמתי עד מאד והעמיטם ונרות מערידות מהצדוד צעיון
 ולכיון האמת ולכן הדיין כהרב מונחה לו על זוארו כמאמר רב לקבל נשק לכן הייתי כדבצר כלומר חוסי כל
 אשמה והארב מונחה ומכר ועל צדרת שבעת אלהים שבעת שאלו אלו שחזן כי נפח הלא
 כדבצר אשר הוא אור החור חשבי בדוים שלא אטעם ואחשב כמה. (קח) ובמא' האמר כי
 כאשר נעמתי בנרות לא חוכל מתוך הנהר דשמעתא בשיא זולתא ליה חמר נדבות פי שחני נודר צפי לעשות
 כשהילני מהארה ראה נח ה' כאלו עשיות מעשה וחז על ידי כן חוסר דאגת לבי ומשפטיך למדני כי אז
 היתה לי במהה. (קט) ובמא' האמר כי חולי שכתתי מלמודי וחני פושע ואך אשאל עתה שתשוב למדני ליה
 אני חומר במה שחני לריך לבקש הוא שתלמדני מה שאין שכלי משוב אך מיראת שכהה חולי שכתתי ממה
 שילמדוני חוני לריך ליה כי הלא חילוי היות שנפשי בכפי תמיד נרדף למות שאין דבר גורם שכהה חזר
 עכ"ל תורתך לא שכתתי: (קי) נתנו רשעים כו' הלא שאלתי תלמדני משפטיך כל האשע בזין לא חתמר
 למה לא שאלת על מי שאלך לך חולי יבא חולי ויפקר ירך ליונו ולחיוני בזין עם היותו זכאי או חולי
 שתשוב שאלתי מחייבו בזין וייתה שירר האויבה מתעה חתך לזה חמר מזה חוני ירא כי הלא נתנו רשעים
 פח לי כיופיס שנתנו פח ביד שאלו או כנכל שנתן פח בידי ללכוד את עמי ועם כל זה לא העיתו למלוא
 היתר לנקום ולנעור כאשר זמזמו נמא' כי חילוי הכעס לא הוילוני ממחילתי. (קיב) וגם על סוג עדותיך
 הם מלות המורות כשבת וכיואל לא שאלתי שלא אטעה בהוראה צהה כאשר שאלתי על המשפטים כי שזין
 לבי המה ובודאי שהם נחלה לי לעולם הנחל כי שזון הלב מוכיה. (קיב) וגם על חלק החוקים הזרים אל
 השכל לא שאל כי הלא אותה הקתי הלא ונחלה לעולם השכר הוא עולם הצד והוא כי הלב הוא הממד
 ברעיונו באמור כי משולל מוצ טעם המה אך נעיתי לבי לעשות ולמשיך אחריהם באמור חולי ראה לבי כי
 ביתר כונו מות אשר הדעת מחייבם יקל זמותו צהם ועוד כי יש צהם פיות אך חוזה חלק יהיה שמור
 לעולם השכר חון לי זולת זה וזהו נעיתי כו' באמור חלוי כי חלה הם לעולם של עקב ושכר זה יהיה חלקי
 מכל עמלי לע"ה משולל בחינות ופניות רק עשות רצון קוני. (קיד) או יהיה ענין האות האחת לשבח ענין
 סבול היסורין כעלמו ותבצר ופאם בפתחה יהיה קשה הדבר לאדם הוא שמה לאהר זמן שפתחול לפתח מדרך
 עובות העולם היה להמנהג בדוחק ויסורין ומציא רחום מעמנו שכל כך התנהג צם עד שלא היה מרגיש צערם
 והוא צמה שהזכרנו למעלה מחו"ל על ובחרת בחיים שהו' את תראה דרכי פוזות העולם הזה רחבם לפיך
 ודרכי עוסקי חורה ומלות בדוחק ויסורין צה הדבק כי סופך לקנות חיי העולם הצד וזהו ובחרת בחיים וגם
 הזכרנו למעלה כי הדבור הווא מפי הקב"ה נעשה מלאך והוא המדריך ועוד לאדם בענין הדבור ההוא נמא'
 כי דבורו יתבצר בחיבות חלו ובחרת בחיים הוא נעשה מלאך מלאך מלבד כי כל התורה כלה שמתו יתבצר
 והדבור ההוא מחיר לאדם לנחור בחיים שהוא לפרוש מפיצות העולם הזה ולנחור בדוחקו שעל ידי חורה
 ומלות. ונבא אל הענין שהו' כי אחר שדבר צהה בסוף האות הקודם ששאל כל אחר שקר שהו' דבר ה'
 ובחרת בחיים כמדובר שם ספק והמר הנה כרס כנפח צהה ה' של דוחק העה"ל להלכים בתורת ה'

תהלים קיט

לבי לגישות תהיך לעולם עקב : קיי סעפים שגאיתי ותורתך אהבתי : קיי סתרי וקניי אמת קדברך יתקתי : קיי סורו סמני מדעים ואצרה כעזות אלהי : קיי סמני

רוסמות אל

כיה דברך לרגלי מור האמיר כחך ללמד מידע לדורך בגלגל בדברך מוכה אך עדיין איש מאיר כבאר יום
בנפש נרומה עד למרחוק וזר עד לרגלי דברך וזר עד החזיק בנתיב הנר הוא אך אחר שהחזיקו בו
ונשמה נחיש כל נשמה לי כבאר יום שגורו רחב וערב לי שהסוף שלמרחוק הוא נכון וגלגל לפני כבאר יום
כי שם אני כדומתי בעולם הזה כי דרך חיים תיכרת מוסר . (קיי) ובשם האמר אם כל כך רחבה בורות
ששולם היה לקותו שלם הנה למה הנה נשבע לשמור המנוח הרי נשמה לך כשבע עמוד את ה' ביסודיך
למה השבע כי אין מעד לזה אמר נשבעתי כי' סוף כי הרלו יאמר נשבעתי לשמור כי' והקיימה אך יאמר
כן אמת גלה היה ערך אך לחיים מלוח וכשמו השבע כי הני לו הייתי מרן לישבע שבעה ב' לוי מוהרים
על כן נשבעתי כדי שולקיימה מלוחך כשמו השבע כמה שהוא לשמור כי' כשעזו שבדרך חסרת לה הייתה
מחזיקימה : (קיי) נעניתי וכו' מחלה החלתי לבלתי לבח דברתי עונות העולם הזה וכל כך נשכחתי עד
נשכחתי ונשכחתי ביסודיך ועניי ומה גם אם ידבר על זמן סביבה בורת משליל שמרו רז"ל שחם היה טוהן לו
יהיון ר' זו ה' ככרות לחם ביחלל לה היו נופלים כל עוב עיר הכהנים כי היה עד ככר לחם וזה יאמר היה חזרת
במרחק והשפת וכו' וכלל מלחך בכל ממוך שהוא עד בלי השלך וזה יאמר היה נעניתי עד נדך חיובי מהר שחזרת
במרחק וכלל מלחך שהוא עד בלי השלך כלום נמלא שחין חשוב כמה יותר ממני ועל כל העלה עלי כאלו מתי
כבר כשעל וחיטי כדברך שחזרת שחיה לעולם כחמך חיים שאל מוך נחתה לו חורך ימשי שלם שחף שחף
שחין דוד מך ישאל חי וקום . (קיי) כן אמת מירא הני פן השכל בדין פן נדס נפש בין נעיון אשר אדם
מקשה חייו הסיע בדין פרושה על כן השללה מלחך כי נדכות פי שלי ממתנד כקרבנות וכיוצא ואין בית
הקודש נבנה ביום רצח נח מעשה שלחם מפי ומשפטך למדתי פן חסיה שבעת אורחה שיכוב לחיים שחזרתי
חיטי כדברך : (קיי) נפשי וכו' חורר אל עיניו נשעמו יסודיך קנין כי ואמר הנה לי רחיה לזה כי הנה נשמי
כשפי המד והכנס לחכם עושה שחזרתי משתכחת ואני כל כך הייתי בלתי כועס שחזרתי לה שחתי . (קיי) וכן
נחתו השטים פה לי ומפקידך כי' כדברך הקודם : (קיי) נחלתיו כי' עוד אני מוסף לומר כי לה בלבד נשמה
לי נשע יסודיך שחזרתי מלוחם כי אם גם נשע לי כשחלה עזומיך שלימי מרגיש כובד עול מלוחיך
כי אם כיו שירש נחלה מוהרים ששם אורחיה ששם אורחיה כה שחין לו שכל קבלו נחלתו על שמתה ועושה הוא כך
נחלתו עזומיך נחלה היו לי אחר שהופרשתי כשמו כלומר ומה לי עוד שכל כי הלא כשמן לבי המה : (קיי) נשעתי
כי' הנה מהמזן פן עושי הוא ששכר מלוח מלוח ופסט דבריו הוא ששכר עשות מלוח נותים לו זכות שיעשה
החמת ששחיתים לוחה לידו . ובזה יאמר הנה חמרתי שערותיך ששמן לבי המה אמר לה פן הקיום שלימי יודע
לחם טעם כי על כן חוין לי רק עקב ושכר מלוח אחרות ששכר מלוח הוא היתר יח' לידו מלוח הקום
לשטוחם שח"ל לה הייתי מעמי רודף חמיהם לשכוחם : (קיי) סעפים שגאיתי כי' לכאורה יאמר סעפים
ומחשבות שחתי המטרידות את האדם ועכ"ל חורקך שכלה סעפים ומחשבות עיונה חמדי חבתי . או יאמר
שיקר ולמוד גדול לבלו עש עם שם ישראל כל נשמה שיקר משעפים על מחשבות שכל לחושי להתנגב בהם בין
נעיקרי הדם וכן שחזרה כי אם חמיה הנה גלך ואמונתו השלמה והאמונה ששנתה על חרותו אשר לזה לנו
ישקרך שחזרושם כבאר היא כל יקרנו שכלמה שחמנו חני חרבה ולא חסור וזהו סעפים שחתי וחורקך חבתי
והאמונה כי הדבר . (קיי) כי הלא עשיתי מעשה נעלמי כי הלא שחתי ומגני חתה ועכ"ל לדברך יחלתי
בנכחים ומה גם למ"ש רז"ל כי קרנו שלמים הלך וקרנ והעם אשר עמו חמרו מה יחל עוד ויבנו בחרבותם
עד העשם בדקים חליו ודוד חומר גם כי ויכוי לה חוף ידי עד תשני לעדה ברחשי הנכחים כדבר ה' חליו
וחליו לו אם ויחיונו אמר להם מועט שמוות וכחיה ולא חייבים והלא דבריהם ירחו דברי מעט כחומר ה'
חפן חייך או מיתקך וה"כ יחפן שחמר לך ששמיך קול לעדה ברחשי הנכחים כדי שלא ימשיך וחמסור
עלמך לחמד ואם כן ודתי שלא כעונק כביות שלא יתקבו חליו בחרבותם על רחשך כי על נדך ז' ששמיך
לה חמר ה' וזה מחמרו לשמו ישקרך רחם נה' אך התנהגתי בחמימות וסעפים שחתי לומר הנה חמדי ומגני
אתה חמדי וחף חתה עתה מנחתי למות בידם אך ודתי שלא חרעתי ששמיטי כוונת ועכ"ל מסרתי עניי למות
בידם ולדברך שחזרת ששמיטי קול לעדה ברחשי הנכחים ע"מ שחם לה ששמיטי שמוות הרי קיימתי בעלם
לבלתי חרבה כדברך חמר טעם שכלי ח"ו . (קיי) והם חמרו נח אלהי אם כ"כ דבקת בה' ובששחתי למה
לה יהיה חמדי כשאר חתה שחם חמדי מלוח ה' ומשכלך כל עניי העולם חמדי נוך ולא חמר מלוחותם
כלל ל"ה סורו ממני מדעים שלא יעירוני כדפיהם וחו והלצה מלוח אלהי ואם נדקדק לחמוני אלהי ולא חמר
ה' יאמר סורו ממני מדעים הדלורין לשלול עלי הרי נשמי מחשבות נחלתה ה' כי שחזרתה אלהי מלוח
הקדש אלהי ולא ח"ל חמר לה יבונה עלי כך כי כל איש ישאל את הדב בח"ל דומה כמי שחין ל' אלהי ח"ו .
או יאמר ולא חמר ולדורך לבס חדם כי אם חסיה עוב ומעוב וחגן ומרהם לכל שחם מלוח ששעשה אלהי
שהה חגן ורחסו עוב ומעוב והקיים והלכה בדרכיו מה הוא חגן וכו' . (קיי) ואני שאל הלא שיסורו ממני

כְּאִמְרַתְךָ וְאֶחֱיָהּ וְיֵאל תְּבִישְׁנִי מִשִּׁבְרֵי : קִיט עֲדַנְי וְאֹיְשָׁעָה וְאֹיְשָׁעָה בְּחֻקֶּיךָ תְּמִיד :
קִיט סְלִית בְּל שְׁנַיִם מִחֻקֶּיךָ כִּי יִשְׁקֹךְ תִּרְמִיזָתָם : קִיט סְנַיִם הַיְשִׁיבָתְךָ כָּל רִשְׁעֵי אֶרֶץ לְבָן
אֶהְבֵּתִי עֲדֹתֶיךָ : קִיט סְבֹר מִפְּחָדֶךָ בְּשָׁרֵי וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ יִרְאֵתִי : קִיט אֶעֱשִׂיתִי מִיִּשְׁפָּט

רוטמות אל

אך חוסי הפך במיתתם פן אענש כמאמר אביגיל וקמה בידך ממלכת ישראל ולה תהיה לך זאת לפוקה כי חושיע
ידיך לך וזה יאמר דוד חוסי הפך במיתת רודפי רק סמכני חוסי מליפול ואחיה בלבד כמאמרך כד"ה חוסי שאל
ממך כו' אך לא שימושו רודפי בשבילי פן אהוב משבני וזהו ואל הבישני משבני הוא המשך המלכות לעד אם
יהיה זאת לי לפוקה תלילה כמדובר : (קיו) עֲדַנְי ואוישעה כו' הלא אמרתי שהמיד אני מתגבר על פי
חורחק מגלי דרף טעם לפי שכלי להפך דברך כענין שלמה בחמרו כיון שהטעם הוא פן יסור לבשו אני הרבה
ולא אסור ככל הכתוב והן אחם שניך לזה השועת ה' מיד יער סומך המסביר סברה למטן יסור מאחרי ה'
כי זה דרכו תמיד לזה אמר עֲדַנְי ה' סעד מה ואוישעה מילי כי בנעט סעד יספיק כי גם אני יש לי עזר
ליסמך ולבלתי שמוע אליו והוא כי ואוישעה ולבשיה בחקך תמיד והוא כי מהם תלמד לעשות ככל דברך
לבלתי סור מן דרך וימין ושמאל מפני טעם סברה שכלית . (קיו) והרלוה כי הזה סליח כל שגוים מחקך
הם קרה ושיעשו שהלכו בחקך אחר דעתם בחמור בית מלא ספרים מה לרץ מוציא וטולת שכלה הכלת מה
לרץ פחול והיו מצטלים דברך על אומד דעתם כי שגר היה הרמיזת שבקשו לרמות את ישראל להמשיכם
עמכם ומהם הרלה וקמה מוסר לבלתי סור מן דברך מהאומדן דעתו . (קיו) והם יאמר חוסי טעם שכלה
ה' הסבירים ההם היה על שהלכו בחקוס לפי דעתם למה לא כהב ית' טעם זה ולא יעשהו על סמיכות פשטת
מילי אל פשטת קרה שגויה . נאמר שלא נאשמנו רק על המוסרם כמו שצינו בכל רשעי הרץ כדור
המצול וסודם ויפולעו שפירשה חורה העלאתם ל"ה סניס וכו' לומר גם כס אל היית מגלה הלא הודיע כי
המבול היו וזה חוסי ככלם לדיקוס לכן הסבירו עדותך שאתה משיבם כל יתמיהו עילך לחמור כי הם ורבע
אתה מכלה . (קיו) או לבא אל הענין מוסרה מהמארם ז"ל על הלוקי מדות מלכי בית דוד במלחמותיהם כי
דוד כל הפעו היה לנקוס נקמת האומות בידי כמאמרו הדרוך חויבי ואבינס כו' ואסא היה חפן ללכת למלחמה
ולערוך לקבלת חויבוו אך לא להלחם כס שה' ולהם ויפילם צנאמו לעויהם אך חזקיהו לא היה חפן להתרחות
במלחמה כי הם ביהיה הוא צביוו ובחומותיו וה' יפיל חויבוו בחון כחשב קרה לו כליל פסח . ונבא אל הענין
חמור הלא אמרתי כי טוב להאמין בה' והשגחתו ולא בהסנה טענות חמור האה יחדני שומע בחמרו שהם כן
השוא למא לא בחמרו במדת חזקיהו ואסא והורה בזה השגחת השגחה יתורה ולא שחכלס בידי כי אולי אבא
לחשוב בידי הושיעה לו ל"ה עֲדַנְי בחוסי ואוישעה ולא הפעל שגוים בחקך תמיד כי
בזה השגחה יחד והוא כענין חזקיהו כמור כיוע מה בלבד ואוישעה כעֲדַנְי על ידי ענמי ולא ישעה לו דרוי
בידי היה העושה כי הרבה ואוישעה בחקך תמיד כי לא תהיה הצטתי תמיד להושע רק בחוקך כי בכל לפי
האמין בכל נאחתי שלא דברך טעם בחקוס ובזמותם . (קיו) ומה גם כי ברחותי כי סליח כל שגוים מחמת
חקך האומרים כי שום יעשבו גם בשאר מוצות על בלתי ראות טעם לפי ככלם כחקוס ועל ידי קן יעבדו בהכנות
ומרמות טענות וזאת סליח אותם כמה שראו כי שגר הרמיזתם כי עשו הרמיזת שכלי נלחא ונפלו בידי :
סלית כל וכו' דרך הדיק לשמוח ברחות חמור עשה ה' שפטים גדולים כענין קרה ועדמה שהיו שגוים מחקו
יתברך השבוס סבוב להיות כפטים גדולים הרבה שעל כן לקחו ר"ג מהתות ולא חבו שלא ישתר רק אחד וכן
צעניו בית מלא ספרים וטולת שכלה שכלה אותם הוא יתברך כי על שגר הרמיזתם שהיו מרמים את
העם בחמור כי להאחש היו עושים כי כל העדה כלם קדשים וכו' וכן בספור התורה ענין דור המבול וכיוצא
בהיות משפט שרשעים למטן החזוק בהאמת שהשגחה חמור חוסי על בחינה זו שמה דבר להתחזק בהמונה
כי הלא תמונה שלמה אך מה שהיו שמה בזה הוא למטן הקמות כי יראה זהו סליח וכו' . (קיו) סניס
הסנה כל רשעי הרץ ברחות הויהם סניס והשגת אותם לכן כמור בשביל כן הסבירו עדותך שאתה משיב חמור
שטעית קך . (קב) בשביל כמור משהדך שבני פן הלקה גם אני ציבורין רעים בגופי שהוא שבני וכן מהמשפך
ירחתי מלד נפשי וביהנס לכן הוא מה שהשבתי עדות חורחק מלפני השבת רשעי הרץ לירא והכנע ולא לקמות
אומות השגחה : (קבא) עשיתי משבוס וכו' האות הזאת הסב על הלה מן ההבא והתקרב לדי זכות
והוא בשבס לב אל חמורו אל עשיתי ולא חמור היליני מעשברי וכיוצא בלשון זה אך היה ידוע מאל"ל לא היה
דוד רחוי לחומו מעשה הלה שהם הניא יחיד חומרים לו בלך הלא דוד . והנה כהבנו במקומו ובמאמר ס"ז כי
אין הענין שהביאו יתברך לדי עון בשביל יחידים חומרים כי הם שמדמו יתברך שרגלי הבודיו ישמור כל הלא
קלה משתה ידו וזה דוד הניחו אל השפיות בחורתי הטענות ולא עזרו ובכן בלד מה אותם היחידים ששקו
יקראו שיעשק זכותו בשבילם עוד יש סוג-ב' והם כמות חילויים אשר דרכם להחמיט בני האדם וזאתו אשר
זכותם רב שמכריוס ברקיעא והזרו בר' פלו' ובמ"ם שפן לרבי עקיבא ולרבי מאיר תלמדה דמכרני עילך ברקיעא
והזרו ברבי עקיבא ובחורתי יחייתי מהחייך אותם מהחייתי אדם שיעקוס יקראו . ונבא אל הענין חמור הנה
עשיתי משפט ודק ודעי כי כל תוחתי לשבסקי המה יחידים החומרים שהם פשם ה' הנחתני לכל סניעי לממתי
שלה

קַבֵּט פְּלִאוֹת עֲדוֹתֶיךָ עַל כֵּן נִצַּרְתָּם נַפְשִׁי׃ קִל פָּתַח דְּבַרְיֶךָ יַאֲדִיר מִבֵּין פְּתִיִים׃ קִלָּה פִּי
פְּעָרְתִּי וַאֲשַׁאֲפָה בִּי לְמִצְוֹתֶיךָ יִאֲבָתִי׃ קִל־כִּי פָּנָה אֵלַי וְחֲנַנִּי כְּמִשְׁפָּט לְאֲתָבִי שִׁמְךָ׃

רוטמות אל

כל מה הם עושקו בשבילם הן הנה' שומרו מלחמו עם שרגלי חסדיו ישמור ועל כן אמר הנה עשיתי
משפט ודק שהם הדך העושק ששהות העני חייב הייתי ונתן לו דקה לפרוש לחסרו כל ישעק אותו לכן חס
פני החת הנחמתי מלשמתי מעון בת שבע כל תיחתי עוד לשעקו הם החודים ההם . (קרב) ושמה תאמר
כי הלא זה טוב לי משהיו רשעים ואולי לכפר בעדם תקחני כי כל ישראל ערבים זה לזה כענין עול רב ששם
כי הנה על המצוים שבשמים מוחים צדק צדק מלחמו ההרשתי אך יש זדים שחודרה יענו ענות ולמה חמות
שבטלים והיו ערוב עבדך שחיה ערב שבטל מי שהוא עוב אך אל ישעקוי זדים שחמות שבטלים והיה שפוק
שחפסיד כל הזכוים שאלעה חס לא חמות שבטלים עד סוף ימי : (קרב) עיני כלו בו' הנה ישראל נקראו
צדק למקום והוא כי נשפוטם חלק אלוה מועיל ונקראו עבדים כי לי בני ישראל עבדים על כן חסד חומרו
ערוב עבדך בו' חסד הנה אני רואה כי שומן בן כי הלא עיני כלו לי שפוטך מתי יתקיים פסוק כי יד על כס
יה שהוא תשועת השכינה שהיא בנקמת עמלק שהיא על ידי כי הוא מציה כעודע וכן פלו עיני לחמרת לדקך
משפוקת מתי חסדך כי ואין זה מוחם עבד אל רבו כי חס מוחם בן עם אציו כי חלקו הוא . (קרב) וידעתי
כי יני חסדו ויתקן שם בלו בני ישראל עבדים מלשם להם שכן פעולתם חמר עשה עם עבדך כחכדך למלש
שכן העבד אך חמי ויבקש שכן חסר כי חס שחלמתי חלקך שבוה אדבק בך כי כוזה בלתי נפדדך מחסוקך :
(קרב) עבדך אני בו' הנה אני בן לך כד"ה בני צדוקי ישראל צדק חס לה' ונחמתי בלו עיני בו' עכ"ל
מודה אני כי עבדך אני כדבדך בחורה אך הבינוי אך עבדך אני ודעה עדותך שחמה מעיד כמה פעמים
בחורה כי לי בני ישראל עבדים ולא חסדך אך שפכר כי מי שיש לו בן גס שיעדו מצות עבדים לה ימים מהיות
בן לחביו להקרא בו עבד זה והיו עבדך חס הבינוי אך הוא ודעה עדותך שחללם הוא כי לך בני ישראל
שקפה עלי להבין אך הבן נעשה עבד . (קרב) כי חס חומר שהוא להויות משועבד לקבוע עם לחורה בכל
יום או לשכר כי הנה החומרים עם לעשות לה' שעת ה' ביום ראוי לעשות לה' ושאר היום לנודך גופם הפרו
חורקת המחברת כי לך בני ישראל עבדים כי קן הוא הראוי היה להסך שעת לעשות לגופם וכל
היום לה' . (קרב) ועל כן חמרת כי הכל חמת כי חס יאמרו כי קן הוא הראוי היה להסך שעת לעשות לגופם וכל
היו לעבד הגאה מכל הון שיקרה כי כל מה שקרה עבד קנה רבו ולא יעשה שיקר כי חס לעשות נחת רוח
לרבו כך אני נקרא עבד לבלתי החביב הון רק עשות נחת רוח לקווי והיו על כן חסדתי מלחוד מזהב ומשו .
(קרב) ומה שנקראתי בן הוא שכל בן כל פקודי כל בו' והוא כי גדר בן הוא היות חלק מהאב כי בן אנו
חלק ממנו ויתקן שהוא כל זה חמר על כן שחתי בן לה' כחמרי בלו עיני בו' נמשך שכל פקודי מי שהוא
כל ואני חלקי ישרתי ששם היות לי בהם דוחק הם ישרים בעיני וכל אורה שכן בנחתי והוא עיני מהאמרם
ז"ל על ה' דרכים שנתן הקב"ה לפני האדם דרך דרך החיים לר בתחלתו ורבה צדוקו אך דרך המות הוא חסד
שקר תחלתו רחב ובתן וסופו מר ממות הוא חסד ולא אור ודרך חסדים להפוך ברחמינו של אורה שהוא
הנחה טובות העולם חמר בזה הוראת היותי מתיחסם לכן לה' בכל שכל אורה שכן חסדים להפוך ברחמינו שנתתי כי
(קבט) פלאות עדותךך וכו' הנה אמרו רז"ל צדק כבוד אלהים הסדר דבר מבראשית עד ויכלו השמים כי
היו שם רק עדות הבריה והם עדיות מברכות מצני חסד שכל כן חמר ר' יחזק לא היה צריך להחיל את
הסורה חלל מהחדש הזה לכס שהם ממות ולא צמה שהוא מוכלה ממנו אלא כדי שלא יאמרו לנו לטעים חסד
בו' . ונבוא חל העיני חמר דוד פלאות הם עדותך שחמה מעיד בחידות העולם ובצורך הסדר דבר על כן
נלחם נפשי בקרבה כי שם נמלאת ושם היתה היתה נפש חסד שהיא נפש דוד כעוד . (קל) אך הן זה
רק נפשו כי עדין לבי העולם הוא נעלה ויתר כעודע לודעים חמר פתח דברך שהוא מתי יחור ידו חור
שלא חמר ויחמר הוא נעלה ויתר כעודע לודעים חמר פתח דברך שהוא מתי יחור ידו חור יוכל להחיר עיני חסד מי
שהוא מבין פתיים שהוא מי שהוא חסד גדול חמר בו כה ללמד ביה לפתוח דבר . (קלא) ועכ"ל כי פערתי
לדבר משם והלאה והשאלה שחורתי ללחוף הדברים פנימה לבלתי הוויחם חוזה והוא כי למחודך ויחבתי לדבר
שכן כענין מהחדש הזה לכס שהוא סיפור ממות וכיוצא בהם . (קרב) על כן על מעשה בראשית עם שומלם
מי שהוא מבין פתיים יבני חמי הפך בדברים ללמוד מכן חסד כ"ה פנה חמי חסד והנני דעת כמשפט לחובבי
שמן הדברים כך ודמיו הוא שחלמדם עמי בעמך . (קבט) או יחמר פלאות בו' היות היות עיני חמר
שחמר שכל אורה שכן שנה שכן אורחות טובות העולם הזה שיוסרה במצותיו ויסר המעקבים מלפניו והנה
מחבר רז"ל שרבו פסוק פתח דברך בו' על צדיקה עולם חסדיהם לך בתחלת דבריו והוא כי הנה אמרו רז"ל
מתחלה הספר עד ויכלו כבוד אלהים הסדר דבר ועוד הוכיח ר' יחזק וחמר כי לא היה צריך להחיל את
הסורה חלל מהחדש הזה לכס שהוא עיני הממות ולמה הגיד לנו מעשה בראשית חלל לפני שאלמות העולם
ועיני חלל ישראל ואומרים לטעים חסד שבשבת בו' והיו כה מעשיו הגיד לעמו לתת להם בו' . ונבוא חל
העיני

תהלים קיט

קִלְיִי בְּפָנָי הָבֵן בְּאַמְרֹתָי וְאֵל תִּשְׁלַט בִּי כָּל אֵינִן : קִלְיִי פָדְנִי מֵעֵשֶׂק אֲדָם וְאִשְׁמֶרְתָּה
 פְּקֻדֹתַי : קִלְיִי פָנְךָ הָאֵר בְּעֵבְרֶךָ וּלְמַדְנִי אֶת חֻקֶיךָ : קִלְיִי פָלְגֵי מַיִם יִרְדּוּ עֵינַי עַל לֹא
 יִשְׁמְרוּ תוֹרֹתֶיךָ : קִלְיִי צְרִיק אֶתָּה יְיָ וַיִּשְׁרַם מִשְׁפָּטֶיךָ : קִלְיִי צִוִּיתָ צְדָק עֲלֵיתֶיךָ וְאִמְנֶנָּה

רוטמות אל

הענין והוא כמה שידענו מרז"ל בשמות רבה שכל מה שמחדש השילוב תמיד ותיק בתורה הכל קבלה נפשו בסויה וע"י שחורח בגוף ונפש לעסוק בתורה חזרה ועזרה נפשו להזכיר מה שמעשה בסויה ומחנה אל לבו ומזיח הכחמה היא בעולם והנה ע"ד זה היה נראה שמכ"ש נפש דוד שהיה נפש אדם כמוסם לכל המקובלים הלא בהכרח העולם ניחנה בו וכן כל הבריאה וענינה רחמה עינה בין ערם נתחן באדם בין מלא והלאה ומה גם למה שהז"ל כי בשמות הדיקים נאמר כאשר נברא העולם והעיקר הוא נפשו ומה גם שכל השמות העתידות בו היו כמש"ל בש"ר פר' כי תשא באופן שכוון משפס אדם שקבלה בסויה מה שמעשה מהחורה לכל אדם שתתחן בה בכל לגוליה מכל שכן משפס אדם לדוד מה שראתה בבריאת העולם עין בעין ומה גם לרז"ל שפירשו פ' המה היוצרים ויושבי נפשים וגדרה עם המלך במלכותו ישבו עם שהשמות הן היוצרים העולם ויושבי נ"ע שש המלך הקב"ה במלכותו שברא ישבו עם עמו שמוהם נאמר וכן בנבוא דוד לעסוק במעשה בראשית היה ראוי שנפשו שבקרב השפטי ותלה לו מכל מה שראתה כי הוא יודעת מהל לזה אמר גם שפזב לדעת עיני מעשה בראשית כמעשה האמות על דבר מעשה בראשית שהוא עדות שחורה מעודה על כל הדושי כל העולמות למה שפלאות ומכוסות הן עדותיך אלה שבהן נאמר כבוד אלהים הסתר דבר על כן חזני מאשים את נפשי שלא בלתה לי דבר כי למה שפלאות ומכוסות הן על כן נרמס נפשי בקרבנה ותמאן לגלות לי דבר (קל) שאפילו מה שפחה יאור עיניו באמנות חידוש העולם גם זה לא היית אומר אלא מתחיל מהחדש הזה לכם ולא נאמר רק להיות משין פתיים הן אותם שאומרים לבטיס אדם שכבשתה בו' שעתה יש לנו מה להסבילם בחידוש העולם באמור להם שהקב"ה בראה והוא נותנה לאשר יחפון. (קלא) ועכ"ל הנה אני בעמתי פי פערתי לדבר בחידוש העולם והסרתי לאחורי ואשתפה פני אל קרבי מה שהייתי הפך לגלות לפי השכלתי והעשם הוא כי למאזיך יאבתי עניני מהחדש הזה לכם שהוא ענין בראתה ומפני שלעומת זה יש כל עזירה שהאדם עושה שבעשה כח עומא ואומר רק להבין פתיים. (קלב) ועכ"ל נלאת ריקם עלי לכן פנה אלי בלבד לבלתי לזולה ובחירה הן גם שאני כדאי בדין כ"א דרך הן כמו שהוא חורה משפט וראוי לגלות למי שהם ארבי שמך אני חזני מהשב עמתי לבדר אלה שהוא להם משפט הוא לי הן ותואר זה הוא החורה כלה שמוסיו יתבדך ומה גם התחלתה לכן לאוהבי שמך תאות הודעה זו והנה זה הוא על מה שפי פערתי שאלתה פיך תחזני אתה מה שגפשי הסתירה. (קלג) ועל מה שאמרתו למאזיך יאבתי שהם מנות מעשיות פעמי הכן באמרתך והוא כי כל אחד מוהן אמרתך היא יודוע כי אמרת ה' רוחות היא כי כל החורה כלה שמוסיו של הקב"ה והם היים וקיימים ומה גם כי כל דבור שאלה מפי הקדוש ב"ה נעשה מלפך כמאמר ר' יוחנן אשר כח בו להבין פעמי העוסק במורה המורה להבין פעמי לעשות וזה עומד הן באמרתך ומפני שלעומת זה יש כל עזירה שהאדם עושה שבעשה כח עומא ומונע את האדם מוכוח וגורר לו עזירה לזה יאמר ואל תשלט בי כל און שפעלתי פי אמרתך עמתי אל תשלט בי כל און שלא תחיהו לפלוט והנה מה שאני מתירא שלא ישלוט בי מאון פעלתי אני הנה הספיק אמרתך כמאמר. (קלד) אך יש לי גדולה מזו שהוא עון שחטאת נפשי בעודה באדם הראשון שהוא עון גדול עד גדר שהנה כב"ר קראו לאדם הראשון גנב שנגב מהכלתי ראוי לו מען הדעת טוב ורע וידוע כי עזירה גורמת שיכזב לעשות מנות אחרות על כן אמר דוד הוא אדם הראשון הלא שאלתי שאל תשלט בי כל און והנה יש לי שיכזב גדול הוא עון מה שעשך אדם הראשון שיגרום לי שיכזב לכן פדני מעון עושך אדם וזהו ואשמרה פקודיך: (קלה) פניך הארר בו' עד דבר על עשה טוב עשה ידבר על סור מרע והלא הוא חלוי בלב ובטוים שהם כ' סרסורי דעזירה הלב והעינים לכן על הלב אמר פניך הארר בעדך שפ"ה הארת פניך ויהוא כי און מיוחד להיות נוכח פניהם ולא נוכח פני אדם כ"א הלב כי ה' יראה ללבב ע"כ עליו אמר פניך כולומר הרואים ללבב הארר בעדך שפ"ה תטהר הלאהי ותזכך לבבי עד העשות כרוחמי קדוש מוכן לקבל למוד סודות הקיך הדנקים כך ולב המשיג זה לא יהיה סרסור עזירה כי קדוש יהיה. (קלז) וגם הסרסור השני הוא הענין גם הוא לא יהיה כי הלא פלגי מים ירדו עיני על שהן לא שמוו חורתך שהיו סרסורי דעזירה ובכן און פחד שיפזבו לכסלה: (קלז) צריק אתה ה' בו' ידבר על צדיק ורע לו רשע וטוב לו ויאמר הנה צדיק אתה במקום שתתנהג בשם הרחמים שהוא אפילו בשיעוין לרשעים והוא תואר צדיק שכן רחמי הם עושים עיקר מהעולם הוא יקבלו בו שבר מלוותיהם אך וישר שהוא לפנים משורת הדין כמו שתמרו ז"ל שזה תואר ישר וזה במקום משפיק שחמה מתנהג בדין וסורוין שהוא לצדיק כי חסד הוא ששם עשותם עיקר מאלו העולם ודרכך לדקדק עממה ועכ"ל מקבלים עונם שמוחם בעולם הזה שהוא הבל בערך עונם אשר שם לנפש. (קלה) והנה זה שאמרת זיית בתורכך לנו צדק עדותיך שהעדת לנו כי כן הוא והוא באמור כי ה' אליהך הוא האלהים הלא האמון שומר הברית בו' שמונה לנו לדעת כי גם שאינו נותן שכר טוב לצדיקים בעולם הזה הלא הוא הלא האמון לעמיד ושומר הברית והסחד ואינו נותנו עשה בו' לאלף דור ועל טוב אשר לרשעים בעולם הזה

מֵאֵד : קלט צִמְתִּי כִּנְאִתִּי כִּי שִׁכְחוּ דְבָרֶיךָ צָרִי : קמ צְרוּפָה אִמְרָתֶךָ מֵאֵד וְעַבְדְּךָ
 יֶאֱהָבָה : קמא צִעִיר אֲנִי וְנִבְזָה פִּקְדֶיךָ לֹא שִׁכַּחְתִּי : קמב צִדְקָתֶךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתֶךָ
 יִאֱמָת : קמג צַד וּמְצוּק מִצְאוֹנִי מִצְוֹתֶיךָ שִׁעֲשְׂעִי : קמד צֶדֶק גְּדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם הִבְיַנֵּי

רוסמות אל

אמר ומשלם לשונות שהם שבר זכויותיהם אל פניו בעולם הזה להאזינו ו"א הנה אחת כבר נזכר עדין
 שהעדת בצורתך וזאת מה שאיתנו בזה גם ואמנו מאד יש לנו האמונה על פה מקדמונו. (קלט) והנה את
 נרי אשר הם רשעים ועוב להם ואומרים כי לא לדיק אני כי על כן רע לי ועל כן מזרים לי איני מוצער על
 מה שאין חוששים אל אמונה מאד היא הקבלה ומסורת האמונה כי מה שאינו חשוב בצורה ירם תוקפם להאמין
 אך מה שמתחתי קנאתי הוא על כי שכחו דברך נרי דברך אשר אמרת בצורה ומשלם לשונות אל פניו כו'
 שהם היו זוכרים לא היו מתגאים בעובדתם בעולם הזה. (קלו) או יאמר לדיק כו' אחר דברו על חשק המנות
 צה וידבר על שכן ואין קושי על הדבר מפורסם כ"א רשע ועוב לו לדיק ורע לו על ראש דברו אמר לדיק כו'
 לומר מושכל ראשון היא הנחה זאת כי לדיק אחת ה' במה שאתה מתנגב בבורא ה' שהוא רחמים לרשע כי הוא
 הראוי שהוא חוזר לדיק כי הוא עושה עיקר מהעולם הזה ישלם צעו"ז אך במה שאתה מתנגב במשפט ויסורין
 חתך בזה הוא יותר מלדיק שהוא ישר שמשמעו לרו"ל הוא לפנים מן השורה כי תואר זה הוא במשפט כי
 ע"י יסורין יטהר מכל הלאת אשמת דבר ויגדל אשרו לעו"ז. (קלח) ועל מאי דליק מיניה שהוא על לדיק
 ורע לו אמר לדיק כו' לומר כי הנה לעומת זה יש קושי גדול בדבר הלא הוא כי הן אמת שנאמר כי שבר מלוא
 ביהאי עלמא ליכא לפחות פירותיו שאוכל פירות בעולם הזה למה ימנעו ממנו שלא יאכלוהו פה דבר מהם
 על כן אמר ידעתי ה' כי זיית כו' והוא כי הנה הפירות שאדם אוכל בעולם הזה מהיכן באו לו ולמה נקראו
 פירות שנאמר אמרו כי לדיק כו' כי פרי מעליו יאכלו שהוא במה שידענו כי המלוא עלמה היא הנעשית אור
 ומלאך ההדרו ומעטרו צעו"ז כלאמרו צ"ל ועטרויהם בראשיהם והן הם המעניגים אותו גם וגם פה אשר
 יאכל פירותיה הוא כי קורוין אור המלאך ההוא המתפשט להלאה מעצמותו הוא המהנהו פה ומה גם למאמרנו
 על משנת ר' חומר כו' כי הפירות הן מלד השמחה והזריזות שצפועלת המלוא שהוא בלדס השמח שאור פניו
 מזהירות חולה ק"ע שמתחו זה יתהו זקי אור חולה וזכה אשר דברו ר"ל המלות יש להם פירות ולא
 העצירות כי המלוא שהיא אור יתפשטו ויקו חולה מה שא"ל העצירות שגעשה שכן שהוא חתך ולא אור זה
 יאמר אין לתמוה על העדר מהלדיק פירות צעו"ז כי הנה אמת שאיית לדיק עדיןך שאת העדות עצמן זיית
 האשין מהן לדיק הוא לדיק אור הפירות אך ע"י השארת בצלמונה לעו"ז שהקב"ה עושה אותם קרן נעשה מאד
 שאין הפלגת רבוי כעשות מפירות גשמיים אשר רוחמי של עו"ז והוא מאמרנו ברב פנינים על פ' להנהיל
 ארובי יש שאומר מה שאני מונע פירות מהלדיקים אינו שיהסר לו אושר מלאת להם כי להנהיל להם יש לי רב
 הלא שאני משמרם לעו"ז שמונע השכר לא היו האולרות מתמללות מהקרן עתה ע"י עשות מהפירות קרן
 מתמללים אושר מאיכות הקרן. (קלט) ועל מאי דפתח ביה שאמר לדיק אחת ה' בדיקויך לרשעים פה אמר
 איני חושש על עובם ואיני מקנא על היות להם עוביה ולא לדיק רק מה שמתחתי קנאתי אינו אלא על הראות
 עצמם גדולים ועושים מהלדיק הדל בלאחרם כי אותם תלב ה' וקנאתי איך שכחו דברך שאמרת בצורה ומשלם
 לשונות אל פניו להאזינו שאלו לא שכחו היו כאלו אם קודרים מזה הוא מקנא אך לא על מציאות
 העוביה שהוא עשיר והלדיק דל ואינין. (קמ) ומה שאיני חושש על שאין לדיק פת בסלו והרשע שש על כל
 הון הלא הוא כי לרופה אמרתך מאד שהוא שאמרת וכל מאדך שהוא בכל ממונך או בכל מדה ומדה שהוא
 מודד לך בכל הוי מודה לו במאד מאד שהתנא מפרש מאדך לשון מאד והוא לרופה אמרתך שהיא מאד שלכל
 פירות שבין הוא בכל ממונך בין הוא להודות מאד על היסורין לרופה ולו זוקקת היא ואין למי שיקפיד ויבועש
 כי מי שהוא עבדך אהבה ולא נחוש אל אשר אינו עבדך כי לדיקים ילכו בס. (קמא) ושמת תאמר הלא לשיהי
 לאדם דעת לגולה לבתי הקפיד לרבי יהיה איש זקן שאין לו רחומת דע לבעט דע כי לא כן הוא ומצבתי
 לחוזה כי מאז הייתי צעיר מכל אחי וצויה מהם ונגעל כי ע"ל שמוי רועה בלאן שהיה לי אז רחומת בצורה
 ולא שכחתי פקודיך לבתי הקפיד בכל מאדי שפקודיך ה'. או יהיה צעיר כו' כי דרך צעיר שצבחים להיות יותר
 חשוב ומנגעט מכלם ואני עם היותי צעיר הייתי נבזה שהיה מקום להקפיד ביותר ועם כל זה לא הקפדתי .
 (קמב) ושמת תאמר ומה תענה על החורה אם בחקתי תלכו כמה יעודים מטובות העו"ז ופרשם כי תבא
 אם שמוע השמע כו' ובאו עליך כל הכרכות כו' והיה עקב כו' והאבך ובכרך וכו' ואיכבה מכל וראונו לדיק
 שאפילו פירותיו לא יאכלוהו אלא אמר לדיקך שהיא הדיקה שאתה עושה בחתך לו פירות אם היית נוהגם לו
 צעו"ז היה לדיק חולף עובר שהוא טוב העולם הזה אך עתה נעשה לדיק לעולם שגשה יתבדך הפירות קרן
 והתחלפם בצושר קיים לעולם וצוה ואתך צעודי העו"ז היא אמת שאינו מדבר צעודי צעו"ז שהקב"ה התנהג עמו
 במהם זו שאין עשה לכל כ"א ל' חינוך בו רואה דבורו וכו' הלאמר כן פדת דבורו וכו"ו צו. (קמג) והנה
 עדיין הראוי שהיה על כמותו מאשר היה צעיר וצוה אינו כל כך רחוב כי יש יסורין קשים מאשר היה נבזה
 ואולי בהם היה מקפיד על כן שב והביא ראייה מב' מיני יסורין שגורו לו יחד ועל"ל לא הקפיד והוא כי ל' ומונע

מְהִירְתָּךְ רַחֲמֵי : קִי"א קָרוֹב אֶתָּה יי וְכָל מִצְוֹתֶיךָ אֲמַת : קִי"ב קָדָם יְדַעְתִּי מַעֲדוֹתֶיךָ כִּי
 לְעוֹרֵם יִסְרְתֶם : קִי"ג רָאָה עֵינָי וְחִלְצֵנִי כִּי תוֹרַתְךָ לֹא שִׁכַחְתִּי : קִי"ד רִיבָה רִיבֵי
 וּנְאֻרָנִי לְאִמְרַתְךָ חֲיִנִי : קִי"ה רַחוּק מְרֻשְׁעִים יִשְׁעֶךָ כִּי חֲקִיךָ לֹא דָרְשׁוּ : קִי"ו רַחֲמֵיךָ
 רַבִּים יי כְּמִשְׁפָּטֶיךָ חֲיִנִי : קִי"ז רַבִּים רָדַפְנִי וְצָרִי מַעֲדוֹתֶיךָ לֹא נִמְטִיתִי : קִי"ח רְאִיתִי

רוטמות אל

ידי לא תנאף נעשה כעובר כל החורה. (קצב) עכ"ז על ידי מה שקדמו חלק קרוב אהה הליהם שבמקום
 שבעלי השבוע עומדים בו' וזהו קרוב אהה ה' ועוד כי כל מאומך אפי' מלוא לא תעשה שבענו אשר עשית
 פעלו שקר וכחוח עומאה ועשו בזכויות הנקראים אמת כלשר קצבו מעלמם שהם ההרבה וזהו וכל מאומך אמת
 הגה כי גדול מאד כה התשובה וכ"ש לאיש כמוני בלא חשתי בהם הליה ומה נקה אל יתרון הנדיק על האלף
 כי זה כובש את ילדו מחל"כ המלך כי הליה ע"ז. (קצב) ולא עוד הלא שהשנים בתשובה המ' עם אומם
 הכ"ה ליסוד עולם שבועם כראוי וז"ל קדם בו' והוא כי רז"ל למדו מעשות פסוקים כי ז' דברים קדמו לעולם
 תורה שנאמר ה' קניו ראשית דרכו כשה הכבוד וכוון כשהך מלוא ומכללם תשובה שנאמר בערם הרים בו'
 וחאמר טובו בו' וצ"ארו במקומו שצברו קודם מפני שהם יסודות לקיים עולם וז"ל אמת תשובה ה' מהם הוא על
 כי השנים הם בכלל יסודות עולם וזה יאמר קדם שה' לעולם אמת שה' קדם לעולם שהם ה' דברים בידעתי
 מעדומך שהמה מעד שקדמו לעולם שהועד ברוח הקדש אחד אחד במקומו למד כי לעולם יסדקם את רודפי
 זמה המ' ששבו בתשובה שה"כ למה השיד יתנדק בפסוק ערם הרים וכו' שהבוע קדמה הם לא לומר שגם
 השנים הם יסודות עולם כמו שאר הדברים וזהו כי לעולם שמת אומם יסודות. או יסיה ענין הכתוב לפי האומר
 בראש המזמור לומר ויוד עשם ז' משני זה כי הלא אין העולם מהקיים הפילו עולם המנהיגים ע"י מלות ה'
 אשר המה עושים משח"כ הנדיקים שהעולם מיוסד על מלות שהם עושים וזהו קדם ידעתי בו' לומר בגלגלי
 הראשון שהייתי בחדם הראשון צעת הבדיחה שזני לעבדה ולשמרה לעבדה זו מלות עשה ולשמרה זו מל"ה בעל
 ידי קיום המלות אפי' את ג"ע הארץ הייתי בומר ומקיים ומה גם כל שאר העולם ממל"ה כי הו ידע והסיר ומה
 גם בהשגתו הנדובה כי המלות הן הם יסוד מוסד לקיים עליהם תבל וזהו קדם ידעתי מעדומך עלמן שבהכחתי
 השגתי איכותן ומהן ידעתי כי להיות עולם במלאכות יסדקם משח"כ מלות בעושים מלאכי השרה בלא שמת עליהם
 תבל על היותם משוללי יצר הרע ואם כן יעשתי אשר אמרתי כי שמיעת תפלותי ועשיתי לא תהיה ע"י מלאך
 כ"א על ידך ה': (קצב) ראה עיני וחלצני בו' יראה כי האות הוא ידבר על זמן שהיה נדקף משתולל והשני
 והאמר ראה עיני בו' לומר אל תביט אל עמם שבעושים עמי ותהרגם כי גם עושים ללדיק לה טוב ולחיי הפן
 תתגלגל רעה להם ע"י וטעם לבחלתו זאת הוא כי תורקת המלמדת לנו שמגלגלין חובה על ידי חייב שהוא
 מפסוק כי יפול האופל ממנו לא שכתיו. (קצב) ואם איני זכאי בדני וחיי ריבה ריבוי היה אהה בעל דין
 בשבילי לדום ואם איני חייב גהלי כי הפדה אותי מחייבי כך לא תשפיל אותם ולא תעשה בניני כ"א בשביל
 האמרק הבאה אלי לדבר צפי שאני כלי לאמרקך כד"ה רוח ה' דבר כי ומלתו על לשוני בשביל כך חייני שהיה
 להויתו אמרקך לעולם: (קצב) רחוק מרשעים בו' הראוי יאמר רחוקה כך יאמר הלא שאלתי תהללי מידם
 ולא שתמיחם ומהא תאמר איך אושיעך הם לא ע"י שחמשה הלא הוא שאני הפן רק היות רחוק מרשעים שחששה
 בלופן שאלהיה רחוק מהם שחמאל דרך שיהיו רחוקים ממני או שיהיו בלבים לא ידפוני וביולא כי היות רחוק
 מרשעים הוא יבועה. או על דרך זה כי אמר הויקך ה' רחוק מרשעים הוא לי יטועה שחרק מהם מלהיטיב
 להם שעי"כ יתנו אל לבם כי רע צעוקך רדיפתם אותי כי אין לומר שהם מורים היתר בלאמרם כי ממוחב אני
 וחסור לבא בקהל כי על כי שאלים ודורשים מה נכתבו עמון ומוחב מכל אשר נאסרו מבא בקהל בחון שגם
 הפתם מוקבה לזכר כך לא כן הוא כי הלא הקך בחון עשמה מפורש לא דרכו וזה שהעשם מפורש דורשים
 שהוא כמ"ז ז"ל במדרש רוח שהלכו אל שמואל ואמר להם שהעשם מפורש בכתוב שנאמר ואשר שבר עליון את בלעם
 אנשים דרכם לבכור נשים אין דרכו לבכור הלא ודאי שאין כוונתם לקיים רק מקנאה: (קצב) רחוקך רבים
 ד' בו' אמרתי ריבה ריבוי ואפשר הדינו על פי משפט שם הליהם הוא קשה אך טוב לי יסיה על פי מדת החמים
 והוא כי גם שם הרחמים יש אך הוא דין מחוק על כי הרבו הוא בחינת החמים וזהו רחוקך רבים ה'
 שהרבו הוא החמים וע"כ כמשפטיך של שמך זה שהדין הוא מועט חיינו שודאי הוכה בדין או משין זה רחוקך ה'
 רבים של שמך לזכני מאשר יש בחינת שם הליהם לחייבני לכן כמשפטיך שהם שאלתי רבים להפוע חייני.
 או יאמר מה שהזכרנו למעלה מרז"ל שחובה מדה טובה מומתה פורענות ועל כן ק"ו ומה אם ששפטים של
 מדה פורענות אהה נותן כה לשבול הפורענות שחמאל והשם לא תכנה מ"ש שהקן כה לנדיקים לקבל טובהם
 ומאמנם זה אפשר אמר דוד החפן חיים לעולם אשר בדרך טבע לא יוכל הגוף לשבול כ"כ ע"כ אמר היה רחוקך
 רבים ה' מדה פורענות לכן כמשפטיך שאלתי ונתן כה לשבולך כך חייני שהוא לעולם לקבל טובה: (קצב) רבים
 בו' עשה גלה כל מה שנקם שיהללו ה' שהוא כי רבים רודפו וצ"ו ואמר איני ירא מעשיות שפדיו לומר
 שעי"כ ידקף חייב נכפי כי הנה ידעתי כי מעדומך לא נעיתי בלופן שאני ירא רק להיותם בעלי בחורה שאיך
 שבעל בחורתם. (קצב) אך הנה נא עשנה ה' והוא כי הנה רחמי צודים כך והקומטה עמהם על כי תורקת
 שנים

תהלים קיט

בגדים ואתקוטטה אִיֶּךָ אִמְרָתְךָ לֹא שָׁמְרוּ: קסג ראה כי פְּקֻדֹתֶיךָ אֶהְבֵּתִי יי פְּתֹחֶיךָ
 חַיִּי: קסד ראש דְּבָרְךָ אֶמֶת וְיַעֲוֶם כָּל מִשְׁפַּט צְדָקָה: קסא שָׁרִים רַדְפֵנִי הַגִּם
 וּמִדְּבָרֶיךָ יִמְדֵנִי פֶהד לִבִּי: קסב שֵׁשׁ אֲנִי עַל אִמְרָתְךָ כְּמוֹצֵא שִׁלְלֵי רֶב: קסג שֶׁחָר
 שְׂנֵאתִי וְאַתְּעַבֵּה תוֹרָתְךָ אֶהְבֵּתִי: קסד שִׁבְעַת בְּיוֹם הַלְלֵתֶיךָ עַל מִשְׁפָּטֶי צְדָקָה:
 קסה שְׁלוֹם רֶב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: קסו שְׁפָרְתִי לִישׁוּעָתְךָ יי וּמְצוּתֶיךָ
 עֲשִׂיתִי: קסז שְׁמֵרָה נַפְשִׁי עֲדֹתֶיךָ וְאַהֲבֵם מְאֹד: קסח שְׁמֵרְתִי פְּקֻדֹתֶיךָ וְעֲדֹתֶיךָ כִּי כָל

רוסמות אל

שנים למקום לא שמרו בנפשו שגמרו מה שנים לבני וחסדו וחזקתו על מה שנים לך וה"כ רחמי על
 דרך המחשבה הכינו והוא לך לאור דבר הוא נענה תהלה. (קנט) על כן ראה כי חורק הדבתי שהחזקתו
 על חורק על כן כהסד שמה ענה תהלה לחבר הש על חזינו כדבר מנחור ויבס ה' חת כל אשר לחוב
 בהחשלו בעד רשעו חייני. (קנד) או מעין זה רבים רודפי וכו' ואני עזבתי לרש עמי. (קנה) ורחמי בוגדים
 הוא חנני והחזקתו אשר חורק לא שמרו באמרתו לו למה לא שמרת את העולך שהוא חורק באמור שום
 חסוי עיך מלך שהיה חסותו עיך לשמרו ולעשות רעו ולא החזקתו על מה שהיו בנים להרגו רק על שחל
 שלא שמרו חנני. (קנט) על כן ראה כי חורק אהבתי לחוב על שלא שמרו בחורק לכן חייני שהשתי על
 זולת וחיני חת עמי. (קס) והנה זה הוא על הנוגע אל עמי אבל על המסך רשע במלכות ידעתי שלא יהיה
 להם כי ע"י בחינת הסד כ"ח גם שכל ענין מלך בני חסותו אינו ירוך שום דבר כי הנה ראש דברך חמת שהוא
 לפון קיום בני הנתי כעודע שאמרת נשבע ה' לדוד חמת לא ישוב מוננה מפני בטיק חסות לכסא לך אך
 על מלכות דוד ודוד אמרת חס ישמרו בטיק בריחי כו' גם בניהם עדי עד ישבו לכסא לך הנה זה ידעתי שלא
 יהיה בחינת הסד רק בחינת דין ואפשר עדיין יהיה ע"י מדת הדין הקשה או מדת דין הרפה או בחינת דין
 ששם הכתמים מה שהקשקש הוא שכל חינה בחינה ביהיה יהיה בחינת דקק ושעור הכתוב על דבר מלך
 פרי בני הנה ראש דברך חמת שאמרת חמת לא ישוב מוננה מפני בטיק חסות לכסא לך כלומר וזה הוא חמת
 שלא ישמרה כבוד פניו אך להיות לעולם מלכות רשע שהוא גם בניהם עדי עד ישבו לכסא לך שחלתי הדבר
 כשנשן שאמרת חס ישמרו כו' שהוא על ידי דין ומשפט בזה חקקה שכל סוג משפט ביהיה יהיה בחינת דקק
 עמו וזהו ולעולם כל משפט דקק. או יאמר ראש דברך חמת אל תשיבני לחמר כי אך חלוק מבעלי חסות
 שאמרת חנני ה' חלוק אשר הולחמך וכו' שהוא מיד בעלי חסותו ואין לחמר כי שם היה בשביל כל ישראל שבהם
 קיום העולם משה"כ ליהודי כי הלא ולעולם שהוא בשביל היות עולם הוא משפט דקק שאמרת כי בני שהי
 בחורק חלוי עולם כמאמר ספר הזהר על פסוק לא בחסתי בעיר וכו' ואחזר בדוד שלמלה דוד לא חזר
 בירובלים אשר זה הלוי קיום ישראל והעולם. או מעין זה ראש דברך בראשית וכו' והלך היה זהו וזהו
 בלתי מהקיום אך וזהו חלוקתו חסותו ז"ל הוא מלך המשיח שזכותו מרחפת על פני הים וזה יאמר
 דברך שחלתי קיום העולם במלך המשיח שהי חתי הוא חמת נמאח שששכל קיום עולם הוא משפט דקק
 שחלתי שחלתי ותחיני: (קסא) שרים כו' חות זו מדבר על יראת חמה בין מהעוה"ז בין ממה שחלתי עתיד
 ליתן דין וחשבון לפניו והבדך ותחלת דבתי פיו אמר אינו דומה ליראת חמה בין מהעוה"ז בין ממה שחלתי עתיד
 כשחין עון חין פחד מכל רודפים בני אדם כי הנה כאשר שרים רדפוני בנחמותי חסות היה כי דמתי לה ויכלו לי
 כי לה היה בידי עון אך מדברך של קושי ע"י נתן הגיבוי לחמר לי שהפאתי לה' או פחד לבי. (קסב) אך
 כשאמר לי אמירה של חינה שאמר גם ה' העביר העתך או שש חנני על חורקך כמוהו של רב ששמה בנסים
 וקנה הדבה כי מדבה וכבים מרבה לדבה והוא באמור חס זה שהשנתי שלא חשאתי כי גרובה היה ובה
 זוני ה"כ חיו לנו מיום הדין. (קסג) על כן או שמתי לבי להשמור והשתלם מהדברים הרשעים שחלתי ונתן
 עליהם דין וחשבון שהם נשחח ונתח באמונה קבעת עתים לתורה ועל הח' שהיא נשחח ונתח חוספתי על טוב
 מדתי כי עד כה שקר מנאחי ועתה והעטבה שלא שחח כ"ח גם עד גדר מועפה הוא לי ועל השנית
 ויורקתי חסותי. (קסד) ועוד חוספתי לקבל יסורין עדי בני שבע ביום הללתיך על משפטי דקק שהי משפט
 ביסורין להורות כי חתי שמה בהם. (קסה) ושמה חומר חס תורה חסות הא קיימת לן שהעוסק במצוה יסורין
 בדין ממנו ואך הרגל על היסורין ואין ל"ח חס שלום רב לאהבתי חורקך שחין להם יסורין היינו כשחין למו
 מסבול עון לימך אך חתי היה לי מסבול בה שבע וירך לימך. (קסו) וכאשר מהרתי על חשבון נשחח ונתח
 בחמתי כך מהרתי על חבישת חסות ליטענה כי הנה שברתי ליטענה ה' כלומר כי גם כי בימיו לא היה שבינה
 בגלות לא יבצר ענין יד על כס יח שביכול חין ה' שלם עד יקום מעמלק וזהו ליטענה ה' ושאר מלחוקי ג"כ
 עשיתי עד כה שחח למו חתי ירוך עתה לחמה על הקודם. (קסז) ולא עוד חלף שאני יסיר חסותי ששם
 חוסקת מותה והגוף לא כן ל"ח חתי חס שמרה והחיותי נפשי עדותך שחשק מתי יבא ליודי גם חתי הגוף חוספתי
 מחד וזה שמרה נפשי וכו' והחבס גם חתי הגוף מחד. (קסח) ולא עוד חלף שחח מחלה נפשי שמרה וחל"כ
 גם הגוף חסותי חל"כ גם חתי הגוף שמרה פקודיך ועדותך כי כנר כל דרכי נעשו ענדך מקבלים ענדך
 ולעמך

דרכי נגדך : קטש תקרב רפתי לפניך יי כדברך הביניני : קע תבוא תחנתי לפניך
 באמרתך הצילני : קעא תפענה שפתי תהלה בי תלמדני חקך : קעב תען לשוני
 אמרתך בי כל מצותיך צדק : קעי תחי ידך לעזרני בי פקודיך בחרתי : קעד תאבתי
 לישועתך יי ותורתך שעשעי : קעה תחי נפשי ותהללך ומשפטך יעזרני : קעו תעיתי
 בשה אבד בקש עבדך בי מצותיך לא שכחתי :

רוטמות אל

ולעמך : (קטש) תקרב כו' אחר בקשו ממנו והצדך על הדין והשבון שעתיד ליתן צבולוק בל לבקש על יתרון
 דעת מהכמה שמוסיפין לו בעת הליקוק כחומר רש"י על הוסף רוחם יגועון וכמש"ל שזו מזכירין לו כי הוא
 אחר למד בצורה כי לא ירעב ה' נפש לדיק וזולל על יתרון על הוסף רוחם יגועון וכמש"ל שזו מזכירין לו כי הוא
 זכות עד שמה נמשך אל שגלת היות אל גנוף הוא דוד מלך ישראל חי וקום וזהו ההלו תקרב וכו'
 והוא כי הנה רז"ל על פסוק קומי רוגי בלילה חמרו אין עיקר רנה של תורה חלה בלילה וכן במקומות אחרים
 יבנו את התורה בחומר רנה ויאמר הנה ידעתי ה' כי צבולוקי תקרב רנתי לפניך כל מה שלמדתי כל ימי וזאת
 שאלתי כי מה שלא יבצר שצמי היו דברים בלתי מוצנים לי בצירור חלה פניך כי אז הבינים כתיבתן מסומי
 שמוסף רוחי וזהו כדברך בסומי כך הבינו עוהי בגוף ונפש בעת הליקוק. (קע) ואחר שכל כך תתן הבנה כי
 שעודני בחומר חשיב מה שהבינה נפשי בלי גוף בסומי הבנה תחנתי לפניך כי באמרתך אז חרות על הלוות
 הרוח ממלך המות כן עתה תעלני ממנו ולמה שכתבנו ואחסת יהיו לי כו' שאומרו גוי קדוש שבס הגוף יהיה
 קדוש כחליוה שלא שלב בו מלך המות ואמרו אמרתך על האמירה יהיה והכל הולך אל מקום ה'.
 (קעא) והוא כי אז גם החומר יימח ויעלו בצורה עד גדר שאפילו החקוק שאין השקט בגוף על העדר פעמם
 אז יישבו שפתי ההומריים שבעצנה ותדברנה תהלה כאשר תלמדני אז חקך שהבינים לי בכלל הנה האמירה
 שדברך בסומי תבינו מרוב קדושה שיקנה אז גם הגוף. (קעב) ולעומת מה שיהללו שפתי על החקים העמה
 לשוני אליהם והאמר אמרתך כלומר אשר פזו שפתי להלל על החקים לה כן ידברו כ"ח לומר אמרתך על כל
 התורה דרך כלל כי כלה אמרתך היא בין חקים בין כל יתר מלות כי הלא כל מצותיך דק כחקים ככל השאר
 ויהם הדבר הקודם אל השפטים שהם חיונים מהלבון ויחיהם הדברים הנאמרים בלי עיון אל השפטים והנאמרים
 בעיון אל לשון הפנימיות מהן. (קעג) והנה כל זה הורה חקך מקדושה הנקיים צבולוק מודק ומתקדש גם
 החומר שבו יש ועליו על הבנת התורה שכליוהו אז עתה אחר שכן הוה תחי נה ידך ה' לעזרני שיהיה
 ימין הנקרא יד החסד והעטעס כי הלא הג' דברים שהם עיקר השבון שנותן אחר הליקוק הן נשאת כו' שהוא
 צמה שבין אדם לחבירו ב' נפית לישועה ג' קבעת עמים לתורה והנה על ה' ה' שאלתי ונתתי בחמונה
 ולא הרעתי את אחר מישראל כ"ח גם פקודיך הם פקודים המיוחסים לך שאתה עושה שהם רחום ותנון וכל
 שאר פקודים העושות כמו שכתבנו למעלה שאל סוג זה הוא קודם פקודיך ואם חלה בחרתי להרבות להיטיב
 כל שכן שנשאתי ונתתי בחמונה שלא הרעתי לאדם. (קעד) ועל השנית נפית לישועה הנה תאבתי לישועתך
 ועל הג' אמר ותורתך שעשועי. (קעה) וה"ל חומר אמור מעתה היתכן שתחי נפשי ותהלך כלומר גופי כרקב
 יבלה בקבר לא יתכן כי הלא ראוי הוא כי ומשפטך יעזרוני הם שפתי יסורין שהיתכן שקבלתי יסורין בגוף כדי
 ליתור הגשם והיא תעלה להתענג בדען והיי סובל היסורין לקבנות סובל וצברי עלי יבא. (קעו) ואם חומר
 נח אליה כ"ח קבלתי יסורין אני הציבתי שהלכתי אחר הנחת גופי כענין בת שבע ע"כ ותמזקת מש"כ הגשם
 והייתה חשוב למנוחה ואחתי פה עמוד ככל האדם והעמוד לגורלך לקח הימין הנה לזה יש לי תשובה כי הנה
 תעיתי כו' והוא מאמרנו על מאמרם ז"ל לא היה דוד ראוי לאותו מעשה הלא וכו' כי הלא כמו זר נתשב
 האם יתטוף הוא יתברך את רחובן מפני חקון מה שיקלל שמשען חך ביארנו ששענין הוא כי דרכו יתברך שיגלי
 חסדיו ישמור בלתי יתטוף קל ותומר מהמורו של ר' פנחס בן יאיר שאין הקב"ה מביא תקלה על ידן וע"כ
 היה ראוי בל ייטח את דוד אל חפשויות בחירתו כ"ח ישמור רגלו מלמד עון ולא עשה כן רק נמנע מלשמרו
 והיה מקום לומר כי מה שלא שמרו היה מפני ששון קדוש גרם לו זה כי עבירה גוררת עבירה הלא לא
 היה דוד ראוי לאותו מעשה מהמת עבירה שקמלה שבגללה היה ראוי לעשות גם זאת וה"ל למה לא שמרו הלא
 הוא שאם חטא יחיד כו' וזה יאמר דוד פה אל נח האשם על זאת כי הלא קרה לי כשה חובד והוא כי דרך
 לאן להיות על שומר ואם ייחס הרועה יאחד שה מהעדר כך העייתי אני כשה חובד שלא שמרתי כאשר רגלי
 חסודיך ששמור ועוד עמיה כי לו יונח כי חובד אני בקש את מי שהיה תמיד עבדך כי מצותיך לא שכחתי לכן
 גם אתה אל שכחתי. או יאמר כי תורכת כו' לומר בקש עבדך וחקור ענינו ותמצא כי תורכת לא שכחתי כי
 אם שעם היות תורכת זכורה אלי עשיתי כי בדין התורה היתה מותרת כי כל היוצא למלחמת בית דוד גם כריתות
 היה כותב לאשתו ואם כן לא רדפתי אחר הנחתי שלא על פי התורה ואם כן היעבתי אשר דברתי כי יסורי
 גופי ויעליו להקנות בו חיים כי לא היה הוא הנחתי ומביא אותם עליו כי אם שכלל בשביל הגשם שתחי ותהלל
 אותם ה' ב"ה :

שמים וארץ : ג אל יתן למוט רגלך אל יגום שמך : ד הנה לא יגום ולא
 יישן שומר ישראל : ה יי שמך יי צלך על יד ימינה : ו יוצם השמים לא יכבה
 וירח בקלה : ז יי שמך מבל רע ישמר את נפשך : ח יי ישמר צאתך ובוואך
 בעתה ועד עולם :

רוממות אל

עשיתי לה נאמר הלא אשר אני עושה מלמד שכל יום עושה הקב"ה שמים חדשים וארץ חדשה והם רוחניים
 ומה גם לחמתי האמת האומרים כי מעסק התורה וכדומה לעשים אורות רוחניות ומהם נעשים לנדיקים
 לעמיד לבא ובהם הצניח הוא יתברך את ישראל בחמרו כי כהגם השמים החדשים וכו' עומדים לפני תהם
 ה' כן יעמוד וזעכס ושכס וזכה יתברך הנה חין ספק כי עזרי לא יבצר מעם ה' כי הלא הוא עושה תמיד
 שמים וארץ ומי הם הם לא לעושי רצונו ואין ספק שלא יעושו ויהיה כל העוב הבהח מסג כי הם שיקיים
 אומרנו ככה יעמוד וזעכס ושכס. (ג) משיבה רוח הקדש ואומרת הנה על ידי בואך ליטבר והסוכך כי
 אין לך ליטען הלא על ה' כלומר ואלו חסוב על ידי כן ישיע חוהך כי אל יתן למוט רגלך שישמרך פן
 תהפוך כד"ה רגלי הסידור ישמר בלא תפא תקלה על ירך וז"ל למוט בפת"ח הלמ"ד שהוא כלומר להמוט
 בה"ח הידיעה שהוא הירר הרע שהוא המוט ומכאן הידוע כמ"ס ז"ל ישעיה קראו מכאן אל יתן יתברך ה'
 בידו כד"ה ולא נתן סיוון בלא יונה לחמוט מוט רגלך ולהיות כי לפעמים בלי השכח הירר הרע יזדמן לאדם
 פתאום עון וקשה לימלט ממנו לז"ה עוד מעט העלה במעלה החרת והוא שאל יום שומך שיהיה תמיד ער
 לשמך ואל תחמר כי לכל מלות ישראל ישעיה כן כי לא יום שומר ישראל ובסוכך עמי אהני וישב כי פן
 תמט שנה לא יום ולא יישן שומר ישראל דרך כלל את האומה. (ד) אך מה שיתוסף כך הוא ששם
 הסוכך יהיה ה' בעלמו יהיה שומך ועוד יוסף לך בהמשוכך בהשפחה וכשרון כי ה' לךך על יד
 ימיןך והוא כי הנה נאמר ויול מלךך חלף ורצנה מיימיןך וחמרו רבותיו ז"ל שהוא כי כחות
 חיוניים מתקדבים אל האדם רצנה בזמין וחלף בשמאל ומייעד הוא יתברך לנדיק שיכול מלדו חלף ורצנה
 מיומנו ועל פי דרכנו רחוי לבקם טעם למה ימלאון ויהר חיונים בזמין מבשמאל עבר ידות אך יתכן כל ישעם
 וכל הפך החיונים לידיך בקדושה כוודע על כן בזמין בתיס ויתר טוסף על זה כי לשיהיה ללא כה לחול
 בזמין מתחזרים בחול גדול על דרך מאמר התוספות ז"ל על מאמר רבי חיימן שכתבתימו ישראל נעשה למעט
 שכלו ה' רבוה מלאכי השרת וקשרו שני כתריו בראש כל אחד מישראל וכשהטלו בלא ק"ב רבוה מלאכי
 השלה ופירקוס והקשו התוספות למה הוספלו המלאכי השלה ותידלו שהולכרו ככלום בלגומ להסיר הקדושה
 וע"ד זה נאמר שהוספלו החיונים בזמין אשר שם עיקר קדושת איש הישראלי. ונבא אל הענין אשר הנה שד
 הקשה מעלה ויהיה שאין לרדך לומר שאם יהיו רצנה חיונים בזמיןך שיפלו כי אם גם שיהיה ה' לךך על יד
 ימיןך בחופן שבהיותו יתברך מל על ימיןך שפילו לא יתקדבו חיונים שם שהתברך שיפלו ומה גם בשמאל
 שאין שם עיקר קדושת. (ו) ועוד העלה מעלה החרת ששם היות פהכל בידי שמים חוץ מלנים פחים ואם
 ישעיה שם בעלמו להיות יומם בשמש ולקחה בלילה לאור הלגנה ויהלה דמו ברחבו כי לא ישנה יתברך
 בעצמים שבבילך אשר כי המתמיד בכשרון יעלה עד גדר שמינים פחים ישמרו יתברך וזהו יומם בשמש אל
 יככה וירח בלילה והוא נמשך מהקודם כי אחר שה' הוא לנו יגן בעדו : (ז) ה' ישברך כו' הנה ידוע כי
 כל צרה הבאה אל האדם חין המגד לו הוא עושה כי אם העון כי חין ערוד ממינת הלא חטא ממינת והוא
 כי העון נעשה כח סמא מבחית והוא המכה בו כד"ה ותמוגנו ביד עוינו ולא בלבד הוא המדכאו כי אם גם
 גורם לו עון אחר כי עשירה גוררת עשירה. ונבא אל הענין אשר בני ראה כמה בידך לעשות כי אם תהיה
 עולה בכשרון עוד תעלה מעלה החרת והוא כי ה' ישמרך מכל רע הוא הרע עצמו שעשית שמכל עון נעשה
 מלאך רע גורר לך עשירה החרת ועליו אומר ה' ישמרך מכל רע שעשית. ועוד מעלה החרת אשר לך לקנות
 והוא עד כי הרע עצמו שפית ישמר את נפשך והוא כי השוב מכל עון מחבהבו וישבו כל הדומות זכויות
 כמבטות הגמרה על המאמר רש"ל. (ח) ועוד מעלה החרת והוא ה' ישמרך מכל רע ענין רבי יוחנן ורבי
 שאמרו בסיוקן שזיקשו ממלאך המות שלא יערהם וה' הרגיש כי ריבדח דכוסילתה והא' כמשלה בתיא
 מהלכה והעב"י כן אמרו בלא היו רזוים לשוב ולהיות בלתי הרגיש אשר המות משום דנישע בעתותה דמלאך
 המות ואפשר שכל זה יאמר ה' ישמרך מכל רע שהוא נאחך מן העולם ושמה האמר מה יסכון לו זה אם יעבינו
 בגלגול ואולי אז בפעם השנית חלקלך מעשי לז"ה ובואך כי יבין כך הוא יתברך רוח נח ממרום בבואך
 בחופן התקרב תמיד לידי זכות ולא בלבד אם פעם אחת תהיה כי אם אפי' פעמים רבות ישמרך מעתה ועד
 עולם הנה כי פיר זה נתקן בשביל המעלות שביד האדם להיות עולה על ידי טוב מעשיו ובחירתו כמדובר
 וז"ל למעלות גמל"ה שהוא שיר בשביל המעלות. (ט) עוד יתכן כי דוד הוא המדבר על צרה הגלות ואומר
 אשח עיני אל ההרים הם האבות מאיזה בחינה משלשהם יבא עזרי שהם השד גבורה ורחמים. (ב) וישיב
 חמרו לו ואומר עזרי מעם ה' לא אמר מה' הלא מעם ה' שהוא ממי שהוא עם ה' הוא יעקב שדיוקן שלו
 עמו כוודע מד"ל על פסוק השליך משמים ארץ וכו' ולמה לחבר בו מפני שהוא עושה שמים וארץ והוא

תהרים קבב

קבב " שיר המעלות לדרך שבתתי באמרים לי בית יי נגלה : = עמדות היו רגליתו
בשגגתו ורועתם : י רועתם בגנותה בגיר שיהכרה לה יתרו : = ששם
עלו שבטים שבמי יה עדות לישראל להודות לשם יי : = כי שמה ישבו בסאות
למישקם בסאות לבית דוד : י שארו שרם ורועתם ישליו אהבתי : י יהו שרם

רוסמות אל

החכם ז"ל על ספרו טורח יעקב וכו' שומר הקב"ה עליו עליו מי בחיך יעקב נחלך יעקב יעקב .
(ג) משיב רוח הקדש חיך לך לנחלך אל יתן למנוע רגלך וכו' על דרך הקודש עד סוף (ח) ה' יעקב
לחך ין העולם של המות ככל החכם כי דוד מלך ישראל חי וקום ויחך לעת קן להיות מלך המשיח
זה כלה משה ועד שלם כי כל יום אלה משה כי היום אם בקולו תשיש כי ה' יעקב שלם יהיה דבר
המכבב בואך משה ועד עולם שלם יבצר למחוז כעש הקן :

קבב (א) שיר

המבטול לדרך כו' ידוע מהחכם ז"ל כי כה"ק של משה מוכן כנגד של משה
והכנס בשל משה ככנס בשל משה והקבץ העשה בשל משה כעשה בשל משה
וכחלף משה בחזרו מנה עתה בית וכו' לך שבעתו של משה הים כעשה גם של משה כעשה וכו' וכו' כי
כל שפע העליון נשפע בתחתון שאל"כ חיך יבא הליהם על החיך וכן יבטלים של משה הים כנגד יבטלים של
משה . וכן אל הכיבוד אשר דוד הנה שמתו בחיבים נוד בית המקדש שהעמוד בבית המקדש של משה
שעמד בשל משה כעודע כי על קן מוכן כנגד של משה ויהי בית ה' לה יקרא רק העליון הרוחני כחיות
שלמה החכם יבא הליהם על החיך וחזר הנה שמתו בחיבים לי על בית המקדש העירי אז ביהו לימות
בית ה' יך לומר כי לא בלבד נלך לתחתון כי אם לעליון שהיא בית השם הגדול של הים כי מוכן
לתחתון כנגדו . (ב) והנה מהחכם זה היו מורים כי לא לעמלה חשבב בעיניהם יבטלים הים כי בחיך
בלבד ולא קן הוא כי גם יבטלים של משה הוא כנגד יבטלים של משה ויבטלים של משה החיבים כנגד
של משה עד הרשב העמוד בשל משה כעמד בשל משה על קן כל דוד כחזר על לב יבטלים וחזר לה
שימדות היו רגליו כשערך יבטלים והוא בשם לב כי ידעה כי בשמי שערס יעמדו רגליהם כחזר חך הוא
כלו' שערסו ח' שערך למטה עמדו בשמי שערך בשל משה ושל משה המוכן עמד שאל"כ לא יעמד
העמוד יבטלים בשמי שערס כחזר . (ג) וכו' וחזר מה שחזרתי שיעמדות היו רגליו בשמי שערס כחזר
הוא כי יבטלים הכוויה הוא של משה הנשמות העשויה ע"י ציון היא כללו עיר שחברה לה הוא יבטלים של
משה המוכונה והמונה עדה כללו שתיקן יחדו וע"כ העמוד כחזר שערס הוא כללו רגליו שימדות בשמי
העליונה גם היא (ד) והשאר יבטלים עמוד יבטלים של משה וזה שם עלו בשמים כו' כי הלא יבטלים
כי לא ידע כבירובלים עלו בשמים ועד אחרו בשמי ים מה עין חזרם זה לבשמים מה חך יחזר יבטלים
כעיר שחברה לה היא העליונה שם עלו בשמים כרגלים כצואם להראות לה פני ה' כהיותם כהתחנה ואל
תחנה חך יתיו בשמי עלמות כחזר למטה ולמעלה כי הלא הם כשמי יה שקדשם ה' בשמי חיותו חלו
שכהם נכדלו שני העלמות תחתון ועליון הע"ז כה"ל והע"ז צו"ל ע"ל חל תחנה על החזרה בשמי
העליונה כחזר וחי יעד להם לישראל סך הוא שבהיותם כבירובלים ובבית המקדש של משה הוא בשל משה
ובשם עלו בשמים בעיניהם הנה עדות לישראל סך הוא הלא הוא להודות לשם ה' והוא כי ב"ה כשהיו
שומעים חל השם האפורט יולא משי כ"ג היו משהחיים כשישוע ידים ורגלים ולא היה המקום חך להם עם
עמדם לשיפס כחזר התנא עמדים לשיפס ובשתיים רוחים ים מקום שיהי מחזיק ב' כמות רגלו כל אחד
מחזיק חותו שפוח על החיך כשישוע ידים ורגלים שחן זה גלי ספק רק כי שפע יבטלים ובהחזק של משה
הרוחנים היו שם חסם כאלו שם עלו והרוחניות מהרשב כי הוא כללו מוכב אל התחתון ואם קן חין לך
עדות לישראל גדול מה וזהו עדות לישראל הוא כצואם להודות ולהשתחוות לשם ה' שהיה מוכיב כזן גדול
ולא חזר כהודות רק להודות למה שלם היה רגבם הדבר כהודאה והשתחיה לבד כי חסם בשום לב אל מה
שמקדש כסמך היו מלומדים עמדות וערך עם מה שבעת ההודאה וזהו חזר להודות שישוע לב אל
מלשם עמדם להודות עם ההודאה והוא עדות גמורה בלי ספק : (ה) כי שמה ישבו וכו' ואמרת רוח
הקדש כמה שחזרתי תפון מאחר הכתוב וישב שלמה על כסא ה' מה שחל חשבב לשמוע חך הוא כי שמה
ישבו כסאות למשפט כי גם כסא משפט אשר למטה היה מוכן כנגד כסא משפט כבירובלים של משה ואלו
כללו שמה ישבו שני הכסאות כי שפע העליונה דפקה כשכנגדה למטה ופירש וחזר כסאות לבית דוד הוא
עין וישב שמה כו' וכוונתו כי מהחזרים לבית דוד : (ו) שארו שלום כו' כחזרו למסר בשבת יבטלים
למחות החיבים בית ה' יך כללו חין מעלה גם ליבטלים חזר חסם קן חזר חזר לא הסתרס רק בית ה'
שחזר שלום יבטלים גם היא ולא של בית המקדש לבדו כי גם שלמותה רב וגדולה להליהם והנה מהחזרו
זה היה מידה כי היא לזכרה ליהים ישליו שלמה חזרו ויחזקו על קן חך פני חליה וחזר חזרתי לה ישליו
להחזק כלומר מה שחזרתי ישליו שלום לא שחזר לזכרה ליהים כי אם חזרתי למען ישב לשם כי הלא
ישליו לזכר העולמים שלום כי בשלוםך יהיה להם שלום . (ז) כי הלא חזרתי יהיה שלום חזרתי שם זה

בְּחִילֶךָ שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: ה' לְמַעַן אֲחִי וְרַעֲי אֲדַבְרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ: * לְמַעַן בֵּית
יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ:

קכג * שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶלֶיךָ נְשֹׂאתִי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבֵי בַשָּׁמַיִם: * ה' הִנֵּה כַעֲיֵנִי עֲבָדִים
אֶל יַד אֲרוֹנֵיהֶם כַּעֲיֵנִי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבַרְתָּהּ בֶּן עֵינֵינוּ אֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַד
שְׁחִינָנו: * חָנְנוּ יְיָ חָנְנוּ כִּי רַב שִׁבְעֵנוּ בּוֹז: * רַב־תְּשַׁבְּעָה לָּהּ נַפְשֵׁנוּ הַלֹּעַג
הַשְּׂאֲנָנִים הַבּוֹז לְגַאֲי יוֹנִים חֲדָא מִלֵּה חַיִּב:

קכד * שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לְלוֹי יְיָ שְׁהִיהָ לָנוּ יֵאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל: * לְלוֹי יְיָ שְׁהִיהָ

רוטמות אל

אל שלום הוא בחיך שיהיה לך חומת אש אז יהיה שלום בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ לִישְׂרָאֵל הַדְּרִים צֵה. (ה) מַשְׁבֵּה רוח
הַקֶּדֶשׁ כְּלוֹל הוּא יִתְבַרַךְ הַמְדַבֵּר וְאִמֵּר הֲלֹא הִקַּלְתָּ כְּכַפּוּר הַלְזִיקִים שֶׁבָנֵי הַנִּקְרָאִים אֲחֵי צִיִּים וְשִׁמּוֹס וְרַעֲי
בְּקִיּוּם הַעוֹלָם שֶׁהֵי בְּרָאִתוֹ שֶׁהֵם כְּפֹתוּסִים עִמִּי בְּבְרִיחָה בְּקִיּוּם אוֹתוֹ כִּי אֲרַמֵּת שִׁשְׁחָלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם לֹא
שָׁהִי זְרוּכָה אֱלִיהֶם כִּי אֲשֶׁר כְּדֵי שֶׁבָהוּם שְׁלוֹם בְּחִילָה יִמְצָךְ לֵהֵם שְׁלוֹהַ דַּע כִּי וְהַפּוֹךְ הוּא כִּי גְדוּלַם זְדִיקִים
לִפְנֵי וְאֲדַרְבָּה אֲנִי אֹמֵר לְךָ יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה שֶׁלְמַעַן אֲחִי וְרַעֲי אֲדַבְרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ. (ט) מַשִּׁיב דוֹד וְאֹמֵר
אֲחִי הַלֵּוִי הַכְּבוֹד אֵל יְרוּשָׁלַם הוּא יִתְבַרַךְ תְּלוֹהַ כְּבוֹד יְרוּשָׁלַם בִּישְׂרָאֵל וְהֲרָאוּ הוּא שֶׁהִגְהוּ נַעֲשֶׂה אֵת שְׁלוֹ
וְאִמֵּר כִּי לְךָ נָתַן הַכְּבוֹד וְלֹא כְּהִמְאִרְתוּ הַכְּבוֹד בִּירוּשָׁלַם וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהַשְּׁבָחָנוּ עֲנוּהוֹמֵךְ שֶׁבִּית טוֹב
יְרוּשָׁלַם שֶׁבְּצִלּוֹ כִּי אֲשֶׁר עַל כְּבוֹדְךָ נַעֲשֶׂה הַעֵיךְ כְּרָאוּי וְאִמֵּר לְמַעַן בֵּית ה' שֶׁךָ יְרוּשָׁלַם וְאַחַר עֲשׂוֹת הַעֵיךְ
מַעֲשֶׂה זֶה וְגַם לְהוֹתוֹ יִתְבַרַךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהוּא כְּמוֹ לְמַאֲמָרוֹ יִתְבַרַךְ לְמַעַן אֲחִי וְרַעֲי הוּא מֵהַשְּׁבָחָה טוֹב לְךָ:
קכג (א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶלֶיךָ נְשֹׂאתִי כו' הִנֵּה יִרְאֶה מִז'ל כִּי עַל בְּנֵי הַגִּלּוֹת יִדְבַר וְהַשְּׁבָחָה שֶׁעַל
הַד' גִּלּוֹת יִדְבַר שֶׁעַל גִּלּוֹת בְּבֵל אִמֵּר אֶלֶיךָ נְשֹׂאתִי אֶת עֵינֵי וְהוּא כִּי הִנֵּה בְּגִלּוֹת בְּבֵל
הוּא יוֹדְעִים כִּי שֶׁבָּעִים שָׁנָה הִיָּה גִלּוֹתָם לְבַד לֹא הִיָּה עֵיךְ לְעַלְמֵי דַּעַל עַל עֵיךְ שֶׁכִּינָה שֶׁנִּסְחַלְקָה מֵעַל הַאֲרֶץ
עַם הַיּוֹם שֶׁמֵּאֵל נִבְרָא הַעוֹלָם נִחָאֵה שֶׁתְּהִיָּה לוֹ דִּירָה בְּתַחֲנוּמֵי וְעַל כֵּן יִאֲמְרוּ בְּנֵי הַגִּלּוֹת בְּלִשׁוֹן אֲהִדוּת אֶלֶיךָ
נְשֹׂאתִי אֶת עֵינֵי הַיּוֹשֵׁבִים בְּשִׁמְרָה כְּלֹמֵר שֶׁהֵיָּתוּ מִלְּפָנֶיךָ עַל הַיּוֹתֵךְ יוֹשֵׁבֵי שְׁמֵרָה וְלֹא בְּחָרָךְ וְאִמֵּר יִשְׁבִּי כְּלֹמֵר
בְּצִבְיָה שֶׁעֲנוּתוֹ עֵלִית לְמִרוֹם. (ב) וְעַל גִּלּוֹת מְדֵי שֶׁמִּכְרַתוּ אֲנִישֵׁי וְנִשְׁפִּים לְהַמֵּן אִמֵּר הִנֵּה כַּעֲיֵנִי עֲבָדִים אֵל
יְד אֲדוּמִים הֵיָּנוּ הַזְכֵּרִים כַּעֲיֵנִי שִׁפְחָה עַל יַד גְּבַרְתָּהּ הֵיָּנוּ הַנְּשִׂים כֵּן הֵיָּו עֵינֵינוּ אֵל ה' אֱלֹהֵינוּ כְּלֹמֵר כִּי
עַדִּיךְ אֲהִמּוּ וּמוֹכְרִים וְקוֹנִים אוֹתוֹ וְאֵם דְּרַקְדָּךְ אֹמְרוֹ עֲבָדִים לְשׁוֹן רַבִּים וְשִׁפְחָה לְשׁוֹן יְחִיד וְיִמּוֹ כִּי בְּגִלּוֹת
הֵהוּא הֵיָּו הַיְּהוּדִים מֵאֵד אֶחָד מִתַּחֲנוּמֵי ה' וְחִתְּךָ מִתַּחֲנוּמֵי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ צִוּם וְאִמֵּר כִּי הֵם הֵיָּו כְּעַבְדִּים
הַמִּתְחַנְּנִים אֵל יְד אֲדוּמִים יִתְבַרַךְ הוּא גַם שָׁלַל הַמֶּלֶךְ הִיָּה נְרָאוֹת כְּפַתְחָנָתָה לֹא הֵיָּו תַּחֲנוּמֵי רַק אֵל הַשְּׁכִינָה
וְכַמְחַמְרֵם ז'ל שָׁלַל הַשְּׁכִינָה שֶׁנִּסְחַלְקָה מִמֶּנּוּ תַּקְרָה אֵלֵי לִמָּה עֲבָדְתִּי וְהוּא כַּעֲיֵנִי שִׁפְחָה אֵל יְד גְּבַרְתָּהּ כֵּן
הֵיָּו עֵינֵי גַם הֵיָּו אֵלֵי יִתְבַרַךְ וְלֹא יְהִלְךָ אֲתַשְׁרוּשׁ כִּי הַכֵּל צִדוֹ יִתְבַרַךְ. (ג) וְעַל הַיּוֹשֵׁבִים בְּגִלּוֹת יוֹן
אִמֵּר הֵנּוּ ה' הֵנּוּ כִּי רַב שִׁבְעֵנוּ בּוֹז מִהַיּוֹמִים שֶׁעֲבִיר מִלְּכַתְּנוּ פִּשְׁטוֹ יִדְהֵם צְבוּתָה וְהִכּוּל ה'. (ד) וְעַל בְּנֵי
גִלּוֹת הַחֵיל הַזֶּה אִמֵּר רַב־תְּשַׁבְּעָה לָּהּ נַפְשֵׁנוּ הַלֹּעַג הַשְּׂאֲנָנִים שֶׁמְלַעֲגִים עַל עַלְטוּלוֹ הַבּוֹז לְכַפֵּי מַעֲלָה
לְגַאֲי יוֹנִים הַאֲדוּמִים הֵיָּה אֱלֹהֵיכֶם הַלֵּיל: (א) אוֹ יִדְבַר עַל גִּלּוֹת הַזֶּה הַמֵּר זֶר וְהַרְוֹךְ וְהִנֵּה יוֹדַע כִּי גַם
שָׁלַל זֶה שְׁכִינָה מְבוֹתָל מַעֲרִבֵי עֵיךְ שְׁכִינָה נִסְחַלְקָה לְמַעֲלָה וְעַל הַבְּחִינָה הַהִיא שֶׁנִּסְחַלְקָה אֲנִי אֹמְרִים
הַמַּחְזִיר שְׁכִינָתוֹ לְשׁוֹן וְצִהַ יֵאמֶר גַּם כִּי לֹא זֶה שְׁכִינָה מִפֶּה עַם כָּל זֶה אֶלֶיךָ נְשֹׂאתִי אֶת עֵינֵי אֵל הַבְּחִינָה
הַיּוֹשֵׁבִים בְּשִׁמִּים הִיָּה אֲשֶׁר עֲלָה. (ב) וְהִנֵּה בֵּין גְּיוּתֵינוּ שֶׁהֵם רַבִּים בֵּין נַפְשׁוֹתֵינוּ שֶׁלֵּךְ אֲחַת כְּד"א שֶׁבָּעִים
נַפְשׁ וְאֹמֵר נַפְשׁ שְׁמִים וְנַפְשׁ וְנַפְשׁ וְיִשְׂרָאֵל מַעֲלוֹם הַאֲהִדוּת יִתְשַׁבּוּ אֲחַת הַכֵּל שׁוֹקֵקִים וְעַל הַנְּשִׂים אִמֵּר אֵל
ה' כִּי לְהַעֲדֵר זְכוּתָה לְרִבּוֹם מִדַּת רַחֲמִים וְעַל אֹמְרוֹ שִׁפְחָה אֵל יְד גְּבַרְתָּהּ אִמֵּר אֱלֹהֵינוּ הִיָּה שְׁכִינָה שֶׁמִּמֶּנּוּ
חֹזְבֵי וְאִמֵּר יְד וְלֹא אִמֵּר אֵל אֲדוּמִים וְאֵל גְּבַרְתָּהּ יְכִיּוֹן אֲחַת מִשְׁנֵי דְבָרִים שֶׁעָשָׂה בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם אֲנִי מְזוּמִים
מִיַּד הַשָּׂר שֶׁלֵּהֶם וּמִתַּחֲנוּם לְשׁוֹן מִיַּד אֱלֹהֵינוּ כְּאִשֶׁר הֵיָּנוּ בְּחַמּוּסָה אֲחִי יִתְבַרַךְ. אוֹ יִהְיֶה עֵינֵי סֶפֶר הַזֹּהָר עַל
פְּסוֹק וְעַל לֹא חוֹסֵף קוֹם בְּחִילָה יִשְׂרָאֵל כִּי בְּחֶרֶב רָאשׁוֹן קָמָה וְצִהַ מֵאֱלִיָּה אֵל בֵּית שֵׁי אֵךְ בְּגִלּוֹת שֵׁי
הֵלֵךְ לֹא חוֹסֵף קוֹם מַעֲלָמָה עַד יִתֵּן לָהּ ה' יְד וּקְיוּמָה צְעוּמוֹ וּ"א אֵל יְד שֶׁתְּשׁוּבָתוֹ יִתֵּן לָנוּ יְד לְהַקּוּמוֹ.
(ג) וְעַל מֵהַ שֶׁנִּבְקַשׁ הַנְּשִׂים אֶת ה' כַּעֲיֵנִי עֲבָדִים אִמֵּר הֵנּוּ ה' וְעַל הַבְּחִינָה הַשְּׁנִיָּה שֶׁבִּי וְאִמֵּר הֵנּוּ כִּי רַב
שֶׁבְּעֵנוּ בּוֹז הַלֹּעַג הַנְּשִׂים מֵאֲדוּמֵינוּ. (ד) וְעַל בְּחִינָת נַפְשׁוֹ שֶׁהִי עֲרָה לֹא הַרְנִישָׁה לְעַר הַמַּשְׁעֲבָדִים אִמֵּר
אֲדַרְבָּה רַב־תְּשַׁבְּעָה לָּהּ נַפְשֵׁנוּ יוֹמֵר מִהַנְּשִׂים כִּי לֵה פִי בְּשִׁים ה' הַלֹּעַג הַשְּׂאֲנָנִים שֶׁלְּעַנּוּ עַל עַם ה' שֵׁיָּת הַבּוֹז
לְגַאֲי יוֹנִים הֵם שְׂרֵי הַאֲדוּמִים וְחִילָיו לְמַעֲלָה מֵהַ שְׁאִין הַשְּׁמִתָּ הַזֹּאת לְגוֹפִים:

קכד (א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לְלוֹי יְיָ שְׁהִיהָ לָנוּ רָאוּי יֵאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל כְּלֹמֵר פֶּתַח שֶׁכְּבַר תָּמָה זְכוּת אֲבוֹת אֲנִי
כַּחֲלוּהַ מִתְּרַבֵּן בֵּית רָאשׁוֹן וְהוּא כִּי אִמְרוּ כְּרֻתֵנוּ ז'ל שְׁכִינָה יְרִימָה הִמָּה זְכוּת אֲבוֹת
וְאֹמַרְתָּ רוח הקדש לִישְׂרָאֵל לְלוֹי ה' שְׁהִיהָ לָנוּ רָאוּי יֵאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל כְּלֹמֵר פֶּתַח שֶׁכְּבַר תָּמָה זְכוּת אֲבוֹת אֲנִי

הרים סביב לה ויי סביב לעמנו מעתה ועד עולם : ג פי לא ינוה שבמ
הרשע על גורל הצדיקים למען לא ישלחו הצדיקים בעולתה ידהם : ד היטיבה יי
למוכים ולישרים בלבבותם : ה והממים עקלקלותם וליכם יי את פעלי האון שלום
על ישראל :

קבו * שיר המעלות בשוב יי את שיבת ציון היינו בחלמים : ב אז ימלא שחוק
פינו ולשוננו רנה אז יאמרו בגוים הגדיל יי לעשות עם אלה : ג הגדיל יי
לעשות עמנו שמים : ד שובה יי את שביתנו שבותנו כי באפיקים בנגב :
ה הזרעים בדרמעה ברנה יקצרו : ו הלחך ילך וקבה נשיא משך הזרע בא יבא
ברנה נשיא אקמתיו :

רוממות אל

דיו שהוא חף בזמן הדיו והגלות הוא כצב לעמו כו' עד כה דברה רוח הקדש . (ג) משיב דוד ואומר
הנה ידעתי ה' כי שלטת שבע הרשע לא ינוח שהוא מנוחת התמדה בלי צה רוגז אך למען לא תלחו הצדיקים
בעולתה ידיהם בראותם שהם צדיקים ורע להם . (ד) לכן לבתי יחשבו צדיקים היטיבה ה' למוציא הם ישראל
שהיו צדיקים שהטיב להם וצובך להם שיצת און שלא העלה חשיב את שיבת ישראל כמאמרך הצוענים בה'
כבר און שמוכרה הוא כי לא תזקק שיצת און להיות בה גחום שינוות בה כי הלא לא ינוח שבע הרשע על
גורל הצדיקים הוא און הלא ודאי שלעמד ישראל כלם צדיקים חסיה אך יראתי הוא כי בראותם צדיק ורע לו
יהרהרו חללה ויחשו על דקתם וירשעו וזהו למען לא ישלחו הצדיקים בעולתה ידיהם על כן היטיבה ה' למוציא
כו' וזהו לא יהרהרו ולא ישלחו בעולתה ידיהם : (ה) והממים עקלקלותם וליכם כו' הלא' הולכים ה'
לנוכח כלאמרו היטיבה אך יהיה שגונה רוח הקדש אפתחיה ואומר ה' אך תאמר היטיבה ה' למוציא ולישרים
בלבבותם ומה תעשה מהממים עקלקלותם הצוענים שעקלקלותם בלצם וממים אותם צפיהם ממים הדברים
והעקלקלות להראות כי ישרים הם ויחשבו צדיקים בהשגם שמוכס ככרם ויראו שה' שוראה ללבב לא ייטיב
להם ויעשו הצדיקים ויהרהרו ומה העולה תקיחך משיב לה דוד וליכס ה' את פועלי האון שרשוקים
ה' מאת הצדיקים וילוו עם פועלי האון שהם יכירו חוכותם שהם אומותם וזהו יהיה שלום על ישראל
שפילו הלו הממים עקלקלותם יבשו מהתגלות רעתם ויתקנו עמם והאחרים ילמדו מהם ויהיה שלום
על ישראל :

קבו (א) שיר המעלות בשוב ה' וכו' הנה אמרו רז"ל על פסוק גדול יהיה כבוד הציב הזה האחרון
מן הראשון השני לא נאמר הלא האחרון הוי על השלישי הוא מדבר לומר כי השני אדרבה
גרע מהראשון כנודע שחסרו ה' דברים גדולים וכן אשר ראו הציב הראשון והאחריו ימים וראו השני גדלה
בכיתתם על שחוק אשר לא ראו הראשון וזה נאמר צבני הגלות ההיל הזה הנה צבוב ה' את שיצת און צבון
ציב שני היינו כחולמים כי כאשר יתלום החולם שיש לו עובדה ושמח בחלומו ובהקילו איננו רואה צבמה לשמות
כך היה נראה לנו עובדה גדולה ולא כן היה לפי האמת כי לא היתה שמחה שלמה צבום דבר או יותר כפשוטו
כי ערך יחרון הראשון היה נראה לנו כאלו היה זה הלום שיתרון הראשון על זה היה כיתרון עובדה שהוא צבוק
על עובדה שאדם רואה חלום כי העדר החמשה דברים היה חסרון רב מאד . (ב) אך אז שהוא צבולה
העבודה יגדל הטוב עד גדר כי ימלא שחוק פינו כו' והוא כי דרך הממלא שחוק פינו שמתחמת שפתיו הנה
וזהו ולא יוכל לרנן כי לא יוכל לחתך אותיות הדבור אמר כי כ"כ יהיה שפע אשר יערה עלינו ממרום רב
עוב בשפילו האברים הגשמיים ישמחו צהוראת השמחה לשני הפכים כאחד כי ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה כי
הלא הפלגת הטובה תגיע עד גדר שאז יאמרו בגוים כו' והוא כי הנה דרך אשר לא ראו עובדה וגדולה גדולה
כי צבא להם חיוו גדולה יתירה על אשר היה להם ישמחו מאד אך אשר נתגדלו בעובדה ומלכות רב ועלום שפריך
לשימחמו על גדולה שתבא אליהם שתהיה מופלגת הרבה שתגדל צביטיהם על מה שהיה להם מתחלה . וצבא ה'
העני והוא כי אז בני ישראל שלא ראו עובדה ומה גם בני הגלות החיל הזה השמחים במזרקי יין תרעלה ימים
און מספר אף מעלה בלתי גדולה תופלג צביטי אף צביטי הגוים אשר גדלה שרבת מלכותם הרבה לא מגדל
צביטיהם כי אם הפלגת גדולת מלכות וטובה מרובה אמר כי אז יאמרו הגוים צהתמהם על גדולתמו העבודה
הנה אם מה שהגדיל ה' לעשות עם אלה היהודים שלא ראו עובדה ומעלה (ג) היה מגדיל ה' לעשות עמנו
שמתגדלו בעולם גדולה היינו שמחים כי עם שתייך גדולה מלכותנו יהיה שיעור מה שהגדיל ה' עם אלה
גדולה מאד על כל מה שהיה לנו ומה גם עתה לחלו שלא ראו עובדה צביטיהם ושימחמו על המעלה
העצומה האחת עד און קן : (ד) שובה ה' כו' הנה ידענו כי גדולה חסיה טובתנו אך נשאלה שלא חסיה
לאט מעט מעט עד הגיע אל הגדולה כי אם צבא אחת כי טובה ה' את שביטנו כאפיקים בנגב שמתוית מקום
עוב ויבש יבא גשם שיעשה בו אפיקים שהוא מן הקנה אל הקנה כאלה . (ה) משיבה רוח הקדש ואומרת

תהלים קכו קבה

קכו * שיר המעלות לְיִשְׁלֵמָה אִם יי לא יִבְנֶה בֵּית יְשׁוּעָה בּוֹנֵיו בּו אִם יי לא
 יִשְׁמַד עֵיר יְשׁוּעָה שְׁמַד : = יְשׁוּעָה לְכֶם מִשְׁפָּדֵי קוֹם מֵאַחֲרֵי שְׁבֹת
 אֲבָלֵי לֶחֶם הַעֲקֻבִים בְּן יִתְנֹן לִידֵידוֹ שְׁנָא : * הַגָּה נִחַלְתָּ יי בְּנֵים יִשְׁבַר פְּרֵי הַבְּטָן :
 י קַחצִים בְּיַד גְּבוּר בֶּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים : * אֲשֶׁרֵי הַגְּבַר אֲשֶׁר סָלַא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם
 לא יִבְשׂוּ בִּי יִדְבְּרוּ אֶת אֲוִיבִים בְּשִׁעָר :
 קבה * שיר המעלות אֲשֶׁרֵי כָל יִרְא יי תִּלְחַךְ בְּרִדְקָיו : = יִנְיַע פְּפִיָּה בִּי תִאֲבָל

רוממות אל

קד יהיה כי המעלות נדמה אחרי זריעתם וקצורו ככלותם לרשע. (ו) כי הלך יך וככה נשא תפך הרשע
 מלחם השדה עד קצורו ובחורפו מסס נח ידך מיד ברנה וכסוב נשאל חלומותיו מחצר רשע בלכתו שהוא
 יומר משלחכס :

קכו (א) שיר המעלות לְיִשְׁלֵמָה נו' לבא אל הענין קודם כי הגה לון הבית השלישי המקוה דומה
 לשני הבתים שעברו כי השלישי יהיה רוחני מעשי שמים ומה שאין בן הראשונים ועוד כי
 הגה מלח ונבנה הבית הראשון יודע שעתיד ליחרב כי על כן מלח בנה שלמה מקום לגווו בו הארון כמד"ל
 ויתן ויבטחו אל הארון אל הבית אשר בנה שלמה ומה שאין בן הבית השני שהיה נדבש מהראשון והלילו
 כשנבנה היה בלעד גדול מתורה חייבים היום מהחוקים ברוחנים נו' ונבא אל הענין אשר שלמה חס ה' לא
 יבנה בית כאשר הוא הבית השלישי שיבנהו ה' בעצמו הוא עמלו בננוו בו בעטם הראשונה ודקדק באתרו בננוו
 כחמורם ז"ל והבית אשר בנה שלמה לא נחמר אליו והבית בהבטווי שהכל היו מסייעין למלכות מלכו של שלם
 השילו דמותו ועל כלם יאמר בננוו ועל הבית השני אשר חס ה' לא יאמר עוד הוא שדך שומר שהיה להם
 סלילה ממחר והיום מלחם כלומר שאין השיקף אלל השלמי. (ב) והיו לכם הביתים שבשכונכם מחלחל ששים
 שיקף מהבני העולם ומוסרם חיי עולם על חיי שעה והיו הוא לכל משכמו קום נו' לימד לבוא ולבני העולם
 הוא לכל היתרם משכמו קום וכללות היום מאחרי שנה על עסקי העולם הזה וגם למנוחתם חס משכמים
 שחלם חובלו להם של העצבים וינעטם בעשר מלאכות קודם שתחלו להם ולא העפלתם בחיי עולם והייתם
 לחובלים להם בלי עמל וייעשה כי יתי פסח בר בלחך כמחמר שלמה עלמו החומר יתי פסח בר בלחך וכו' והיה
 בעשותם בן שחלם משכמו קום והיו סבה שיתן לידידו הוא מלך המשיח בונה שלם ישוררוהו לכל חלוקם כי
 חס ישיחו בננוו מחמר לבא הרבה : (ג) הגה נחלת ה' בנים נו' הלא אמרתי כי הוא למשכמו קום
 על קונו העולם הזה והלא וכל חס לבדך מה יעשה ה'חם השם כל לעסק בתורה ומוסר יחבר לחמו ויהי
 פירות מעשיו בעולם הזה לזה אמר הנה נחלת ה' בנים שלם יבצר מהצדיק ביום אשר הוא חייב להוליד הם בן
 וזה שלם יפסיד הוא יבצרך זה ממנו מה בתורה נחלת הך בתורה שכל על פירות מעשיו בעולם הזה הוא היות
 לו גם כן פרי הענין יוסף על מה שהוא חייב כלומר הך לא יתייבש ויתן לו עשר ונכסים בעולם הזה פירות
 מעשיו והוא שיקף אחיזי שחם לא כן היה פירות מורס ר' תיגלה בן דומס ור' אליעזר בן פדת ורבה בר נחמי
 ורבים כהמה והוא הכתוב הללו על מחמורם ז"ל בננוו חסנוו בננוו ונחשב סכר מזהו כנגד הפסדה נו' והם
 עתה בן הבנה בעה"ז ותכונן לע"ה שהוא כי לא תקוה על כשרוך שהכונן בעה"ז בעושר ונכסים כ"ה חנה
 שהוא בניו להבטיחך בעה"ז אך ותכונן באומר בעה"ז אך לא יתייבש ההתכוונות בעה"ז או ענין זה הגה נחלת
 ה' הוא בנים חיי שכל בננוו זכרים ואמר חיי כלם זכרים גם כן שכל הוא היות לו פרי הענין : (ד) בחוצים
 ביד גבור וכו' הנה דרך גבורים וטקום רומי קשת כי יפגעו בו אנשי מלחמתו כי ערס יקרב אליהם ישלח
 ידו אל חשפתו ויקח שלבה או ד' חלם ויתן אותם בידו בין להכשתו שיהיו מוכנים לירות זו אחר זו בתשיפות
 כל יעקב להתחממה בין החת להביתה עד יקה שחיהו מתוך החשפה והנה חלו שפירו ישתדו לילמד כי
 יורה אותם מיד אל הבלים ראשונה מאיביו לבנוי אך אחרי כן הנותרים תוך חשפתו ישלחו למשמרת והם בניו
 הקיום יותר מחמר בחיים שפירו. ונבא אל הענין והוא כי אחרי אומרנו שלם יבטח ה'חם כבשרנוו שיעמיד
 בעולם הזה כי חס יבטח שיבנה בניים בלבד אמר גם בזה חינוו בניו הנשורים כי חס בחיים ביד גבור
 אשר מתין וסם אותם בידו לירות אותם חיי נגד חייביו שברלות חייב אחר יורה חס' וכן השלישי כן הם
 בני הנשורים אשר יתעוררו למות כל אחד באחד מעונות נעוריו אשר לא יעדורו. (ה) מה שאין בן בניו האוקה
 אחר שחשב כה יארו מלחמה שיהיה בעוה הקיום כחלם שבחשפה המהוקיימים יותר ולכן אשרי הנצר גובר
 בננוו הנעוריו שלם יהיו מוכנים בננוו לילמד נשורים כחלם שפיד הנצור כי חס שלל את חשפתו מהם כי אין
 צריך לומר שלם ימותו בענין הבית כי חס שכל לא יבטח הבנים כי ידברו את חייבים בחומו עולם בשער לה'
 כי לא וכלו להזכיר להם עון חבוסם כי חינוו כי חס יהיה כח"ש ז"ל ע"פ ותפארת בנים חבוסם כי האבות
 עטרה לבנם שיתכבדו בהם :

קבה (א) שיר המעלות אֲשֶׁרֵי וכו' הנה יש ירח חס' על עפרות שפירו מפני העונש ויש ירח
 בחלמי יעקב ששם היותו לדיק גמור והבטיחו ה' היה ירח שחל יערוס החשף שחל
 חסל

אֲשֶׁרֶיךָ וְטוֹב לְךָ : ג אֲשַׁתֶּךָ בְּנֶגֶן פְּרִיָה בִּירְפָתִי בִיתְךָ בְּנִיָה בְּשִׁתְלֵי יוֹתִים
 סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ : ד הִנֵּה כִי בֵן יִבְרָךְ גִּבֹר יֵרָא יי : ה יִבְרָכְךָ יי בְּצִיּוֹן וְרָאָה בְּטוֹב
 יְרוּשָׁלַם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ : ו וְרָאָה בְּנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל :
 קכט * שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַב־ת צָרוּנִי מִנְעוּרֵי יֹאמֵר נָא יִשְׂרָאֵל : ב רַב־ת צָרוּנִי

רוממות אל

חטא שוגג והוא לא ידע ועל סוג זה אמר חז"ל כל ירא ה' ארתו שהוא מן הסוג השני שהוא עם היותו
 הולך בדרכיו (ב) אמר שזולת אשר האמיני של עה"כ האמור בחז"ל עוד לו גם צעה"ז והס' ג' מיני הנלמות
 בני חיי ומוזני אשר המה כוללו טונות העה"ז וההל לבארם ואמר על מוזני יגיע כפיך כי תאכל בלא תאמר
 לזולת ולא רבוי הון כי מרבה נכסים מרבה דלגה ושמה האמר מה יתרון לאדם שיהנה מיניעו והלא אם הוא
 הולך בדרכיו יתבדך כאמור בטורה ומזות ומה צדק אם יכרסוהו וזלמו ויהיה כוששכר וחזולון וכשמעון אחי
 עזריה לז"ל הנה כאשר יגיע כפיך כי תאכל יוכל עובך כי מלבד אושכך כי אשכך גם תרויה שיהיה הטוב
 לך לבדך ולא שיטול זולתך המפרנס אותך חלק עמך על שהיך ללמוד וזוהו וכו' לך כי בחלום כל הטוב יהי
 לך כי אשר היה ראוי לתת לך על למודך והראוי לתת למפרנס אותך הכל יהיה לך . (ג) ועל בני אשר
 כו' והוא צבוס לב אל הנקד העל"ק בסגול ולא בחיר"ק כמשפטה אך יכוון לומר כי למה שאתה ירא ה' הולך
 בדרכיו יתהבר עם יה עמך ואשכך כי על כן יש כך יו"ד ובה ה"ה שהוא יו"ד שבח"ש וזה"ש שבח"ש וזהו ג'
 שותפון להגלה ההולדה וזה רמו הסגול"ל וזה בגלשה דברים ההוללים כל שלמות אשר הזוכה לגנים האחד הרבוי
 השני שלא יהיה מוליד וקוצר קצתם הג' שיהיו נדיקים ומורי הוראות ציטרלל על האחד אמר אשכך כגנן פוריה
 שהוא כמו שאמרו על כרמי העין גדי שעושים פירות שבעה פעמים שבעה שבתות ענבים בגנן הצוללים כל לרכס
 יש זה צובר עקד קרוב להחשך ויש צובר קצן ממנו ויש יומר דך וכן על דך זה עד היות הסוג הקטן
 שצובלס סומד ק"כ ככה היה לך צנים גדולים ועתה גם בלתי גדולים כהם וקמיני וקמיני עג ויקום
 ואשר צבטן המלה ורמו באמרו פוריה על עם יה הרמוז בסגול כי ממנו חולאות הצרכה האמורה ועל הבנית
 אמר צירכתי ציך שלא תקבור מהם כי אם שיהיו ירכתי ציך מלאים מהם ועל הג' אמר ציך כשתלי זתים
 כו' שהוא שיהיו מורי הוראות ציטרלל שידמו לשתי זתים ששהלים שבעה ומאור אורם בכל עיר ומדינה כן
 יהיו ציך עודם שחולים ומסוכים כצוב לשתתך ואור הוראותם מאור בכל מושבותם של ישראל : (ד) הנה
 הי' בן כו' אמר הנה כי גדר זה שאמרנו עד כה שהוא בני ומוזני על הדרך האמור ראוי יבוצך בו גבר ירא
 ה' סהם גם שלא יהיה מהגדר שדברתי לו עד כה לזכר שהוא הירא את ה' עם היותו הולך בדרכיו שהוא
 גדר אמר עקב . (ה) אך מה שאתדוף לך ההולך בדרכיו שיהי מדבר זהו לגונח ממחלת המזמור הוא יברך
 וכו' שצרכת הירא את ה' סהם כאשר תהיה על ידי מלאך אך אהה יברך ה' על ידי עצמו ובשפע מציין
 מהוך עיקר הקדושה שהוא דרך שער השמים שהוא משפע פנימוות הקדושה העליונה ועל השלישית והוא חיי אמר
 ורחה צבוס ירושלים שהוא משין טוב המיוחד לירושלים (ו) שהוא בני דברים אהה ורחה צנים לבניך שהוא
 מטוב ירושלים המקוהו שהוא אורך ימים כמה ד"ל עוד ישנו זקנים וזקנות צדקויות וירושלים כו' וירחו צנים
 לבניהם כמה ד"ל ורחובות העיר ימלאו ילדים וכו' וגם יהיו אלה שצרכה שלום על ישראל שיהיו תלמידי השמים
 אשר הם שלום על ישראל כמאמרם ז"ל ת"ח מרבים שלום בעולם כו' וזהו שלא אמר ושלום כי חוזר אל הבנים
 שהם אמר שלום על ישראל : (ז) או יאמר כי גם השלישית והיא חיי גם היא למעלה באמרו ציב לבשתך
 שגם אהה היותם מורי הוראות יהיו עם בניך שיהיך ימים עם בניך אך עדיין אהה עם בניך וכן מוזני שאמר
 למעלה אהה רבוי הון ובפע כי אם יגיע כפיך כי תאכל בלא תאמרך לצריות ועתה אמר הנה כי כן יבוצך גבר
 מחליו אשר הוא ירא ה' שחמרתי אשרי כל ירא ה' וכו' . (ח) אך הנני מוסיף לבדך משלי שצרכת מוזני לא
 יהיה בלבד יגיע כפיך כי תאכל כי אם שיברכך ה' בעצמו ומציין כמדובר למעלה שעל ידי כן ורחה צבוס
 ירושלים שהוא שופע כל שפע והון שבעולם כי עם יורק השפע בזמן הנוכח עד שצמחמית היו חוללים כל
 האומוות באופן שהרווח משין טוב ירושלים שיושב כדכד שמשותם וכו' יש לו הון ושפע גדול . (ו) וכן עד
 כה שצרכת בני הבאה לך מחלים היושך ירא ה' חיי מוסיף לך שלא בלבד צרכה אשכך כגנן פוריה שירבו
 לך צנים כי אם גם בני צנים וזהו ורחה צנים ולענין חיי אמר שלום על ישראל והוא כמה דלת אמר הנני
 קומן לו את צריתי שלום שהוא כמו שאמר ז"ל שיהיה לעולם שהוא כמפורסם האלנו שיהיה שלום בין החומר והנפש
 שיוזקך חומריו שיהיו כאחדים לא יתפרדו וזהו שלום על ישראל שהוא טובך על כל שאר ישראל :

קכט (א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַב־ת רַב־ת וכו' הנה צמרים נקראו ישראל וער כד"ה כי וער ישראל וכו' ומאמר
 קראתו לבני ואמר זכרתי לך הסד ועוירך לבדך אחרי צמדבר שהוא ציחית מארים .
 ונבא אל הענין והוא שאומרת רוח הקדש על ישראל שבגלות החיל הזה בער ישראל שבזמן הזה הנה רבת נדרוני
 כו' לומר אין הארה המגעת מחויביו בזמן הזה דומה לנרחה שבזמן גלות מארים עם היות שיש לי להחזיק עובדה
 אליו יתבדך על ענין מארים והוא כי יהיה מקום לפנות על רוח בני האדם כי לא חלגו בני הגלות האלה
 יתייחסו ררות זמן אשר בגלות מארים או קודם באופן כי בזמן הזה לא נוכל לומר כי חלגו נדרון בזמן ההוא
 אך

הַעֲבִירִים בְּרַבֹּתַי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּיָמֵי יי :

קל * שִׁיר הַמַּעֲלֹת מִצִּמְעָמָיקִים קָרְאתִיהָ יי : * אֲדַרְנִי שִׁמְעִיהָ בְּקוֹלִי תְהַיְיְמֶנָה אֲזוּנֶיהָ
קְשָׁבוֹת לְקוֹל תְּחַנְנֵנִי : * אִם עֲזוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְיָ אֲדַרְנִי מִיַּעֲמֹד : * כִּי יִגְמָה
הַפְּלִיחָה לְמַעַן תִּגְרָא : * הַ קְוִיתִי יי קוֹתָה נִפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחֵלְתִי : * וְנִפְשִׁי לְאֲדָרְנִי
מִשְׁמָרִים לְבָקֵר שְׁמָרִים לְבָקֵר : * זֶ יַחַל יִשְׂרָאֵל אֵל יי כִּי עַם יי הַחֲסֵד וְהַרְבֵּה עֲמוֹ

רוטמות אל

המר לי מאד כי על גבי שהוא גבוהי שהוא און הכתוב חורשים כי בחרבו בית שני נחקיים און שדה הרמש על ידי פורנוסורופוס וזהו על גבי כו' כלומר כי על זה דוח לבנו מה שלא וכו' . (ד) ומי שהראה בראשונים יראה בכתובות כי ה' לדיק קלן עבות רשעים ונכבדנאזר המן אנוניכוס טיטוס . (ה) גם עתה תחת מה שאון שדה נחמש לא בלבד החורשים כי אם גם יבשו כו' כל שונאי און והוא ענין מאמר רשב"י על פסוק אשר אצאו על ירושלים אשר יצאו היה רריך לומר הלא מלמד שכל אשר אצאו על ירושלים והצרו את ישראל ומחו מיחת עמאס יקום ה' ויפילם ליעקב מהם והוא יבשו כל השמאים גם שלא היו מהחורשים רק שמונים בלבד מאשר יראו הנעשה בהם . (ו) ואחר שיבשו לא ילכו ריקם כי אם היו כהאר גנות שעל ידי המטר צומח המור ובהעדר המטר ערס יפלוט שיעור שהיה גדל יבש כך ערס הנעשה עד גדל שיעור קומתם יבשו . (ז) וזהו להם תחת גלגום מדה כנגד מדה שראו שלא מלא כו' (ח) והעופרים ליוחס פגאלי און לא אמרו ברכת וכו' ככתוב בדרך הקודם שאון רריך לומר שלא אמרו ברכה ה' הליכס לא אמרו אפי' אחר שהקדמנו להם שלא ואמרנו להם ברכנו אחכס בשם ה' לא השיבו ברכת ה' הליכס :

קל (א) שִׁיר הַמַּעֲלֹת מִצִּמְעָמָיקִים וכו' אומרים ישראל בשגלות החיל הזה בהפסיד לרת הגלות עמוק עמוק לא בלבד הדקתי עלי הדין כי אם גם יתחרו לרחמים ולא למדת הדין והיו קרחתוך ה' מתנהג עמי ברחמים ולא קרחתוך שם דין וזו התהלת חסופה . (ב) לכן חלתי שאת מדה דין אל תקפצו עלי אם לבי חולי לה נכעש בשלמות התשובה משגלות הגלות רק שמעתי בקולי אל קול הצדקים ולא קבוע אל לבבי אם עדיין לא שלם הוא ואם לא תקפצו קריאה ואנערך גם לתמונה גם בהם תעשה קן תהינה חזוק קבוצות לקול תחנוני גם שאון הפנימי של בהתשובה הראויה : (א) או יאמר בשום לב אל שם האדנות בלומר חלתי שמעתי שיש בו וי"ו מה שאון קן בשום שם הדנות וגם בחומרו שמעה בה"א ולא אמר שמע והוא ממעמקים בראותי עצמי בעמקי לרת גלותי קרחתוך ה' שהוא ה' שלם ב'ד' אוחותיו כלומר כבר ראוי הקרא ה' שלם . (ב) כי עתה ראוי הנקום הנקמה המקוה ותושבעו והיו חלתי שהוא הפופע החרץ והעמיד לנשות הנקמה ראה הוי"ו והה"א ושמעה בקולי לנצח נקם להשלים השם והיו וי"ו שצנש זה והה"א שבשמעה שהוא שופלם השם בהנקם מעמלק ואם היה מגדר אשר ערס יקראו ואני חננה אל נח שמעו מלהקבוצ קול תחנוני בחמור לא חחר שכבר עניתני בלונק מה לזכר להקבוצ דברי כי הלא באת חלתי עם ה' הפלתי עם שמעו בשמוע את דברי ואתה בקול פסוק הוה לו ונתת לו ורשעת שפלו מעלי והוא מחמרו על פסוק ערס יקראו ואני חננה עוד הם מדברים ואני אשמע שאחר שהענה והסכמתי עשות בקבוצ אם עוד הם מדברים בתפלה ואני אשמע וזה יאמר שמעה בקולי ואם כבר עניתני ערס הקרא או בהשמיעי קול ובחתי אחר כך להרבות תחנונים גם אחת תהינה חזוק קבוצות לקול תחנוני . (ג) כי אם עונות תשמר הנה השם הנזכר לא יושלם ויהיה יה בלבד ועוד ענה לבחתי שמור עונות והיא חלתי כלומר הנה שם הדנות העומד אתי כביכול מגלות לקום והיותו כוכב דוד הנופלת מי יעמוד כי כביכול יהיה עבד גם לך מלקום כמוני שאני מקום לקום כמד"ה מי יקום יעקב ואומר קום בתלת ישראל וזה חמר מי יעמוד לרמוז על סוכה דוד הנופלת כלומר לא בלבד אני משגל קומה כי אם מי יעמוד כי גם זולתי צענין לו ונפשי הכבוד לא פירש רק מי יעמוד . (ד) וראה כי עמך ההקנה הוא הסליחה לעוננו מעוכבת עמך למען תורא שעל שאון וראת חלואי לנו כדאוי חזוק סולה . (ה) עם כל זה יש לנו טענות לבחתי עכב הסליחה עמך ולגללו והוא כי חלתי שואל תעשה בניני על כבוד שמך כי הנה מה שקייתי הוא ה' כלומר שושלם ב'ד' אוחותיו ומה שקייתי עתה הוא גופי וכ"ש נפשו כי כבר קותה נפשי לה' מקודם אפילו ערס היותה עתה בגופי כדור היה וזהו קייתי ה' אני המתהקן נוסף על מה שמתהלה קותה נפשי ולא שהי' בלי הפלתי אפטר תמונה הנחולה הלא שהיה בלב כי ליבא לפומא לא גלי' ועתה לדברו שכאשר הוא בלב ויזיא מפיו בדבור הוחלתי וזהו ולדברו הוחלתי . (ו) ואם חזק חושש על גופי כי לא תוקר מעון עשה בלתי נפשי וזנין השכינה בשגלות כ"ו כי הנה השוקק השכינה שהוא שם הדנות ללאת מהגלות הוא גדולה נפשי למה שהיא חלק ממנה משחוקקת בנינה יותר ממה שהימים צנפס יעשה שומרים לבקר לקבלה בחידות מונחה כי על כן חמו מצדכין המחזיר נשמות לבגרים מתים כמאמר הכתוב הדשים לבקרים וכו' וזה יאמר נפשי לחלתי הוא שם הדנות הוא שכינה כי ממנה נפשי שתהיו יותר משומרים לבקר הן שומרים לבקר של הנחולה ואם כן גם שהקן גופו בלתי כדאי עשה כביכול נפשי ושם הדנות התחלית הנחולה ותר מכל היעטם השומרים לבקר . (ז) משיבה רוח הקדש ואומרת אל תתיאשבו מלד הגוף כי הנה יעשה זאת ולא

עלי נפשי : ג יחל ישראל אל יי מעתה ועד עולם :

קלב * שיר המעלות זכור יי לדוד את כל ענותו : = אשר נשבע ליי נדר לאביר

יעקב : ג אם אבא באהל ביתי אם אעלה על ערשי יצועי : ד אם אתן שנת

ליוני לעשפי תנומה : ה עד אמצא מקום ליי משכנות לאביר יעקב : ו הנה

שמענוה באפרתה מצאנוה בשדי יער : ז נבואה למשכנותיו נשתתחה להדם

רוממות אל

נפשו הליה שתיקרו ולונו מתיקרו ועיניו כלות כך נפשי היונקת מהשמיים שהיא כמו היתה כנמול שחלה עיניו הליה והיו כל כך היתה מונעת ותיקת השפס ורות הקדש וממה ומה תקוה בזה ששיתו היתה כנמול עלי נפשי והוא שכל כך הורגלתי בתענוה שהיתה נפשי תחבה לשתוכל להתקיים בלי כחאמר הלא בחרו שהיה הולך לנמול הסד לנפשו והאמר דוד שהיה נפשו כנמול שמתעורר לפני אמו שתיקרו והיא דומה אמות המיד כן נפשי היתה מבקשת מגופי שיהלל ויקיימה והיא הייתי דומה והוא כנמול עלי נפשי שהיתה עלי כמו הנמול עלי אמו (ג) והן כל זה עם היות חשבר לי להקל בחשאי והנה כאשר עשיתי אני ידק שיתל ישראל אל ה' מעתה ועד עולם ויליוהו . או יאמר בהכנתו זאת שעשיתי ויעל גם לישראל כי אני משיחם ואני מוכן להם וגם ה' ישבה הסד עמם כל היתה הכנתו לריק בלאון שמה שנאמר למעלה שבני הגלות ע"י קראם בגלותם ממעמקים ויתל ישראל אל ה' עתה אני בא ומוסיף כי יתל ישראל אל ה' מעתה וממתי ועד עולם :

קלב (א) שיר המעלות זכור כו' רחמי לפום לב כי אמו מדך לזדקוקים לשאל זכור להם ה' דקדקם

הטעם להם וכבר נאשם נחמיה על אומרו זכרה לי אלהי לעופה וגם אומרו נשבע לה'

זכר כו' כי אם היתה שבעה לה היתה נדר כי שבעה לחוד ועוד לחוד . ועוד למה תאר את השם ית' בתואר

היותו אביר יעקב פה . ועוד אומרו בזהל ביתי שהם שני הפסים כי החלל אמו בית וגם אומרו ערש יצועי

ולא אמר על ערשי . ועוד אומרו שנת לעיני כו' ולא קויר ואמר אם היום אם חישן . וגם אומרו שנת ולא אמר

שנה . ועוד כי היתכן שגד ימצא מקום והוא לא ידע כמה זמן יהיה יאביר שנה עליו ואלו יעברו ימים ויגש

והיא שבעה שוא . ועוד אומרו עד חמלא מקום לה' מתי נאבד שעתה ימלאנו . ועוד אומרו משכנות ל' רבים .

ועוד אומרו שמשננה בחפרתה מה שמועה שנתו בחפרת . אבנם (ב) ויקום ה' את שאלתו ישראל שכינתו במעשה

שגמה בנו הקדוים ואמר זכור ה' לדוד את כל ערותי אשר יע . והלא ואמר אשר נשבע כו' ועוד גם כן

לאביר יעקב אשר החזיק את יעקב ע"י נדרו לכן נדר גם הוא למינן ויחוקו ה' דבבר (ג) והשבעה היתה אם

אבא בזהל ביתי והוא בתוך הבית יש כולת מלכים מציירת וערש מיוחד במצעות נאות להשתעשע בכלום השבועים

מחד כמשפט המלכים ואמר שלא יבא כעלה היתה היתה אהל ביתו ולא על ערש יצועי המיוחד במצעות נאות

לישן כקבע רק בזולתו ולהיות זה בילוי השבעה לה תפסים החפץ רק אם אבא בזהל שהביאה והעליה על

ערש יצועי חין גם ממש שהשבעה הלה על דבר שאין בו ממש שהוא חיבור גברא ולא חיבור אהל ביתו וערש

יועני רק לסיים מקום שנשבע עליו . (ד) חך אחרי כן פירש מה שגדר ואמר אם אתן שנת לעיני לעשפי תנומה

להתשובי השאל ולא אמר אם היום אם חישן רק כאומר קוים עיני שגינה ועשפי תנומה והאמר שנת

בת"ו הסמיכות רמז שלא נדר רק מהשת קבע כנודע לתיבות כיוולא בזהם כאמרו אשת יפת תואר שנת"ו הסמיכות

הוא כאומר אשת חיש וכן כיוולא בזה הרבה וענין שלא ירגיל עצמו לבינה בקרית . (ה) ומה שהורכבו להזוא

זמן לבקש מקום הוא שלא כל מקום יאות לכך וילתי מקום שערס יבנה בו בית המקדש הוא קדוש לה' מעצמו

וזהו עד חמלא מקום לה' שהמקום עצמו הוא כזכר לה' ואינו רק כנגד שער השמים ששם היתה שכינה מצרית

העולם שגל כן לוקח ממש עפר אדם הראשון ושם הקריב קרבן אדם וזה ועקד יחוק ואמר יעקב יש ה'

במקום הזה והטעם שזרזר מקום קדוש מעצמו הוא כדי שיהיו משכנות כלומר שתי משכנות כאחד כי שם הוא

מכוון כנגד בת"ו של מעלה לאביר יעקב כשהחזיקו והבטיחו שהוא בחרתה החלום שחרתה לו פולם מוצב חלמה

הוא בת"ו של מטה ורצו ורצו מניע השמימה הוא של מעלה . (ו) ושמה תאמר אם כן אפוא לך חך אל המקום

שיב שם יעקב או שרצה בו הסולם ומה הפקם עוד ל"ה הנה מתחלה שמשננה והבננו שהיה בחפרתה שהיה

צין לזו וירושלים והבננו כי שם היה המקום לה' כי גם שידענו שיעקב היה בלזו והסולם היה משופע רגליו

בלזו במקום הד המצוינה שנעקר ובל לפס ורצו בירושלים למה שגר המצוינה היה אז שדה הרונה ולא עיר מושב

תהלים קלב קלג

אֲשַׁבֵּעַ לֶחֶם: יוֹ וּבְחַיִּיהָ אֶלְבִּישׁ יֵשַׁע וַחֲסִידֶיהָ רִנּוֹ יִרְנְנוּ: יי שֵׁם אֲצִמִּים קָרְנוּ לְדוֹד עֲרַכְתִּי נָר לְמִשְׁחִיו: יח אֹיְבָיו אֶלְבִּישׁ בְּשֵׁת וְעֲלִיו יִצְיִן נְדוּדוֹ:

קלג * שִׁיר הַמַּעֲלֹת לְדָוִד הַנָּה מִהַ עוֹב וְמִהַ נָּעִים שָׁבַת אֲחִים גַּם יַחַד: ב = בְּשִׁמְךָ הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל הַזָּקֵן וְגַם אֶהְרֵן שִׁירְד עַל פִּי מִדוֹתָיו: ג = בְּטָר

רוסמות אל

האכל זה לחם כו' שהוא כי לא' מצ' טבות יאכל איש לחם לבדו בלא לפתן או מחמת עניות או מחמת היות המקום חסר יתר דברים אשר אין אשר לא מחמת מסכות האכל זה לחם לבדו וגם לא מחמתן לפתן כי לא יחסר כל זה כלומר כ"א לגודל הטבות הלאה בטוב ועד ועל דרך זה יאמר ראו עתה כמה יהיה הטבות הלאה כי אין לך קרן לומר שלא יחסר לפתן כ"א חרבה כל הכסף שרבותה כי יודה בך חסדך וע"כ הטובות של יודה החלשים ליהיה אשכנז לחם לבדו בכל כך יערכ להם הלאה שלא יתפלו קלות עם היותם טבוים מתלה: (טז) ובהנהיה אלבביש כו' הלא מדברך טאמרת טבנכיתם החרון לפני המקדש עם היות טבתי ולבשו זקן וחסידי ירננו כמה רמות ע"כ בטבור דוד אל חסד כו' שלא יפתחו השערים כ"א בטבורי שהוא למען יכירו טמלתיו לך והנה זה יהיה לכהנים וחסידים העדר כבוד אך טאלמה להם כי לעתיד כהנים ילבשו ישע כי אין ז"ל שלא ימכרו לעשות קרבנות לביטעו כי שם טמאזו ילבשו בגדי קדש יהיה להם ישע וחסידיה רנן ירננו כי רנן על הישע כשירח הים על היפועה וזכות הרנה עוד ירננו על רוב הטובה טלמינו להם. (יז) ואל טתמה חך בטוועך בית רחשון לא החשיבם להטוע כ"א בטבור דוד ולעתיד אכבדם כל כך כי הנה לעתיד עם אמינים קרן לדוד ולא אשכך הרמות טאטבחך להקך פני טונאזו טטולי קדרה חך בטוועך הטות רחשון לא היה טלממת קרן טעש כ"א טערבא נר למשוחי טהוא הארה מה (יח) כמה טלמינו ע"כ שלא יפתחו השערים ע"כ כהנים וחסידים עד יאמרו בטבור דוד עבדך אל חסד פני ממוחק כי האמו ר"ל טאז נהפכו פני כל חויני דוד טטולי קדרה וע"כ יאמר חויניו חליטש טוטת וזא ועליו יצין מרו כי בזכות הטובת טילבשו ויטובו בטטובה יצין מרו אז יותר טעולם העליון על הטלגלל טטובתם על ידו. או יאמר וע"כ ועליו יצין מרו הוא טלמה טעין ופדה כטבור ע"כ מה טיכירו כי מל' ה' לדוד ולא על חסד מלך נן זה טעע טיכיה זה הטנת מר ועטרה לדוד וע"כ הוועך לכבדו אז טלא יכנס הארון ע"כ כהנים וחסידים רק בטבור דוד וגם הם יקבלו טכרס לעתיד כטדובר:

קלג (א) שִׁיר הַמַּעֲלֹת כו' אחר וחרו טממוט ענין בית שם כמחומר זו בא ודבר על מה טעלוי עיקר הטוב המקווה הטוב שהוא על אהדות הלצנות הקך מה טנרס לנו החרן טעני אשר

כלנו ואמר דמה לנו ואמר הנה מה טוב וכז' והוא לומר כי הנה ידוע כי נפשות כל עם בני ישראל ה' יחשבו כי חלק ה' ממעל המה וע"כ לאחים בני אב אחד נתייתם כלנו כ"א טמפתח הטובים יראו נפרדים ועל כן טמנו הוא יתבדק וטהבת לערך כמוך למען טעס בחרך אשר זה גויתונו אשר כל אחד טעני טמנו נחאחד ונהיה לאחים לב אחד והוא הכתוב טללו על טפוק ישראל גוי אחד בחרך לומר טלא בלבד למעלה אשר טע טורט כל נפש ונפש מישראל כי השרשים יתאחדו כי הוד הטוב טבחן כי ממקור אחד כלן כ"א גם בחרך אשר כל אחד גוף טעני טמנו גם זה יקראו גוי אחד טלא טלרס הנפש הקטנות זס פירוד וזהו גוי אחד בחרך. וטוב אל הענין אומרת רוח הקדש כטדברת אל כל ישראל הנה מה טוב ומה נעים טענת אשר הם אחים מלד טעטותם גם יחד בגויתם לאהוב טעוה"ל כל איש חת רטשו כמיהו שהוא טוב מלד טמנו ונעים לעיני הכל כי כאשר לבות בני אדם טלמים איש חת רטשו יורק חן התחברותם לעיני הכל ונעים להם טזה הוא חוטר נעים.

(ב) והנה מציא רחיה לדבר וילמד הכווס מן המפורט והוא כי הנה זה הוא טעמן הטוב והענין כי הנה אר"ל טעטמטו חת אחרן טעמן המטשה על רטשו ירדו טני טיפין אל הזקן והיה כטוף זקנו כטחי מרגליות לעיני הכל ואין טפק כי היה הענין להורות כי גם טמשה נכנס בטקומו כי מתחלה אחרן היה טמזרים בין המלך הקדוש ובין העם והיה אטפטר יהי' לבו עליו וע"כ העיד הוא יתבדק כי לבו טלס עמו בחרו ורמך וטמת לבבו וע"כ וזה לכהנים גדולה טיכיה חפן מטפס על לבו ולהיות כי לב טעני יתבדק ירדו מטמן גדולתו טני מטיע עד כוף זקנו למען כל רוחו יכירו כי אין זה כ"א טגדלו ה' ויטמטרו לטכן גדול על כי היו הוא וחתייו גם יחד בלב טלס כטחי מרגליות מטיעות עד טפס מלבוטו טהוא מקום הוטרל אשר טס מקום ענקי המרגליות להטפטר. וטוב אל הענין זה לפי דרכנו טאומר הוא יתבדק ברות קדשו דעו אטוה כי כל כך הוא נעים טעני הכל כטעם התחברות בלצנות כטמן הטוב על הרכש טוירד על זקן אחרן ולא על זקן כל יתר הנמטחים רק על זקן אחרן על יטרות לבו אשר אין טפק טהיה נעים טעני כל רוחו כי כזה היו מדידים אהדות לבס כך טעמן הטוב הוא נעים טענת כל אחים גם יחד גם יהיה אוח ומופת על הדבר כאשר בחרן כי זכות האהדות איש טעע רטון טוב וכן טעני כל רוחיהם טלא טהרחה הוא יתבדק הדבר בחרן וילמד טכוס מן המפורט. (ג) ואחר טיכיה מלי טלוק מניה טרווח מה נעים טורט אשר אחר מה טוב בחרנו כטל חרמנו כו' לומר הדע מה בין הטוב שהוא טשפט הוירד מן הטמים ברוחת טעלי פירוד הלז ובין הוירד ברוחתם גם יחד כמה טיש בין כל חרמנו לטל הוירד על הדני און והוא כי ברוחת ישראל טעלי פירוד חללה חן

תהלים קלג קלד

הַרְמוֹן יִשְׁבַּד עַל הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי יָשָׁם צִוְהָ יְיָ אֵת הַבְּרִכָּה הַיּוֹם עַד הָעוֹלָם :
קַלְד * שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַנְּהַ בְּרַבּוֹ אֵת יְיָ כִּד עַבְדֵי יְיָ הַקְּטָנִים בְּבֵית יְיָ בְּיִלּוּת :

רוסמות אל

אין נכרה נודע מדל' כי אין כלו החוק נכרה אלא שלם וע"כ המל על נכרה הראוי לרדת על הררי ציון
 אשר גם בני ישראל יולדו ה' אל הר הרמון הוא שיר שהוא עור הלגה כי בחורף ובקיץ הוא מלא שלג וכל
 הפל הורד בו הולך ללמוד אך בכיות שנים אחדות נשדל יורד על הררי ציון וזה יאמר שרע מה בין הפיוד
 לבין שנת החיים גם יחד כמו שיש בין על פהים יורד הרמון יורד עצה ע"י האחרות על הררי ציון כי על ידי
 המקום שהוא מוכן אל השפע היום לנס נכרה וע"י האחרות יתקם חיים עד השלים כאשר ע"י האחרות קמו
 ישראל בסמי מרות מילתך היום שחמר ויתן שם ישראל נגד הכר כו' כך יהיה לעמוד ולא עוד אלא שזה לא
 התמידו החיים ע"י מספלה העגל אך לעמוד יהיו חיים עד העולם. (א) ולענין זוג יתפרש כי הנה מציאות
 היום הוא טוב חשיל לא יהיה נח זוגו לילל מהרהור והולדה אך אין ההללה בעצם רק בכיות נח זוגו כי
 לא נשים ומתקבל כחאמר על שפוק לא טוב היות האדם לבדו כ"ל עם אשה היות גם שלא יזכה לבח זוגו
 אך נוסף על בלתי היות לבדו העשה לו מה שיהיה עור נוסף על הטוב והוא שיהיה זוגו מקבל אליו וזהו
 בענין זוגו יאמר הנה מה טוב וגם מה נעים ומתקבל היות גם יחד שולל ההתחברות שהוא מציאות הטוב יש
 גם יסוד היחה נח זוגו וזהו גם יחד. או משני זה בחומר ספר הוציא על כלן ציווג ראשון וכו' כי מה שפרס
 בילן לשלם הנה חומרים נח פלוי לפלוי הוא זוג ראשון שמתים שיון אך נבואם פה אם נפרדו נמשכים
 אינן זוכים להחזקת והיחה לחים אחר ועל זה נאמר זוגו שני לפי מעשיו ועל מי שזכה בדיון ליקח נח זוגו
 אומר הנה מה טוב כמה ד"ל לא טוב להיות לבדו אך הוא גם נשים כאשר הם גם יחד שחאמר היו יחדו
 למטה ציווג ראשון הם גם יחד נבדלו' שלא נפרדו כי הם שמים כפרים וזהו לזוג הראשון. (ב) ומה היא
 ההשפעה הכיות נח זוגו הלא הוא כשמן הטוב וכו' כי הלא לא הארץ בלבד נמשח ועכ"ל לא נמשש השמן
 עד האוקן רק בהרין כי אין זה רק על הכנת המקבל שהשפע מתפשט יורד וזהו כשמן הטוב על הרגש שאם
 מהרגש יורד על האוקן הוא דוקא זקן הארץ וזהו זולתו והשפע שורד בזקנו הוא על פי מדותיו הטובות ביותר
 שהוא מחדותו עם החיו כי ע"כ זכה לבך ראש השמן עד שוף זקני כשני מרגליות לאורות מדת אחדותו שהיה
 לבו שלם עם אשה עם פלקת מגויו להיות בין המלך הקדום ובין ישראל ולא קאה עליו וזהו הכ' מיפין יחד וכן
 הנה ממים שלם בין חים להשמו ע"כ הורה בו הוא יתנבך ענין אחדות זוגו וזהו על פי מדותיו ששום אחר
 שנושא לא יחד בוקר כ"ל זקן אהרן ואין זה רק על פי מדותיו שמואל השמן הטוב הכנה בו להשפיע הורחם
 זו וזהה החיו שו כן הווג עם היות סגל זוגו הוא טוב והוא מזה כי לא טוב היות האדם לבדו עם כל זה
 פשוט וזכתי לפי מעשיו ונחיים לו נח זוגו הראשון שחס בעלי אהדות לפי שרשם ומואל זכות המולה הכנה
 בהנבך כזוג עד פלי די פסידום ספר הוציא על פלן כזוגו שיהא צנוחם אל העולם שאם יזכה יסול נח
 זוגו שיהיה לו ברהמיה כחאמר למטה נח פלוי ומתנבכים אל האחרות העלמי. (ג) ומה היתה לראות
 זה בחום החשב לך מכל כטל הרמון וכו' והוא כי הרמון הוא שיר עור הלגה כי הנה נכרת הפל על הארץ
 הפל שורד על הר הרמון ואותו שורד על הררי ציון אחד הוא כי הכל יורד כאחת מן השמים ועם שהכל ח'
 חלק הורד בהרמון נאבד ושורד בהררי ציון הוא לנכרה וזהו כטל הרמון שורד על הררי ציון שעם היותו ח'
 עכ"ל בהרמון אין עם הפדחה כי הוא הר מלא שלג מראשית השנה ועד אחרית שנה אך בהררי ציון אותו פל
 מפרתו ומלית ואין זה רק כי עם צוה ה' את הנכרה מה שאין כן בהרמון כן הווג שבמקום מעשים טובים
 והתחייבותם העלמי זה עם זה שחס החיים שרשם שהיו נח זוגו אזה ה' את הנכרה שהוא שיהיה מקורם
 בתוך לפרות ולרבות ויביא האת גם נכרת המון הרי בני ומזויו והטוב השלשו הוא חיי לא בלבד יהיה צבחה"ל
 כי אם חיים עד השלים עד ועד בכלל ואם יהיה עד ולא עד בכלל יהיה שוקרה כחאמר ר' אחאי בר
 יאשי' שהדוקים הגדולים גם נבואם הם חיים עד שעה ח' קודם חמת הממים שחוזרים לעשרם שעה אחת
 ועולים נהיה וידוע כי בלשון רז"ל מהתחיה והלאה נקרא עוה"ב וזהו חיים עד העולם שיהיו חיים עד העולם
 ההוא משא"כ אחר החמיה :

קַלְד (א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַנְּהַ בְּרַבּוֹ בּוֹ הַנְּהַ לַמְדוּוֹ כִּי רַחֲוֹק ה' מַתְּפַל אֲשֶׁר יָדִיחַ מְגוּלוֹת בְּנַצֵּז
מַעֲשֵׂיָת כְּאֲשֶׁר לַמְדוּוֹ מַפ' גַּם כִּי הִרְצוּ תַפְלָה כו' . עוֹד יִדְעוּ כִּי אֵין לַהֲקַבֵּל צְבִיחָ"ל
 צִוְהָ הַגְּלוּת כ"ל פתי נכמות סקראים מקדם מעט וביותר צבתי מדרשות כחאמרם ז"ל על פסוק חוהב ה'
 שיעדי ציון כו' . ונבוא אל הענין והוא כי אחרי חומרו אשר יפלו הוא יתנבך לעשות למען שמו כחאמר יתל ישראל
 אל ה' כו' ויסוד ענין מלך הנשיה בשני המזמורים הסמוכים אומר הנה מה שראוי לבללות ישראל הוא הללו
 וברכו את שם ה' כל הכוללים שם עבדי ה' כי למען שמו יעשה שאלו יושלם כענין כי יד על כם יה וצפרט
 השומדים צבתי ה' בלילות הם השוקדים צבתי תפלה בגלותו הנקראים לילות כי לכס ישמע יחד צפרטות .
 (ב) אך צווח שלא יהיו כפרים מגוולות בנצח כלל כי אז גם כי תרבו תפלה לזונו שומע כי ידוכם דמים
 מלאו לכן שאלו ידכס קדש וברכו את ה' והוא כי יש ישמע השב"ת תפלתם מיד בנכרם את ה' כרם ישאלו בחלמיות

= שְׂאוּ יִדְכֶם קִדְשׁ וּבְרָכוּ אֶת יי': יִבְרַכְךָ יי' מִצִּיּוֹן עֲשֵׂה שְׁמִים וְאָרֶץ:

רוטמות אל

יענו אותם מן השמים כענין ר' חייא וכו' שאלמו מוריד הגשם ואלהם מיפרא משיב הרוח וגשם זקא ויש לא יענו אותם עד ישאלו באלמוניות אמר שאלו בלדס קדש שהיו נקיי כפיס כשעתהשאו ידכס בתפלה ויהיה קדש בלי לכוך כענין זהה וזכה וברכו את ה' בלדס כלומר כי בלי שאלה הענו ותעברו מן השמים. (א) ואלמלה מהיוצאים בנתי כנסות הם היוצאים בנתי מדרשות ועוסקים בתורה בגלות כי אלה הם הדברים בה' יתברך כמאמר ספר הזוהר כי הם העושים שמים חדשים הרוחניים לפניו יתברך ע"י עסק והדש הדושים בהכמת הסודות יצרו שמים חדשים וע"י הפסק ארץ חדשה והנה אלה למיעוטם לחהדים יתשכס ומה גם לעוסקים בכשרון ופסרה הראויה וע"י אמר הנה און ל"ל שלעמיד יעב לך כ"א שגם יברכך ה' בעלמו כי הוא יתברך יברכך מעתה מליון שלא זזה שפניה משם ופירש את מי הוא זה שיברך מליון את מי עושה שמים וארץ הוא העוסק בטורה כמדובר. (א) או יאמר שיר המעלות כו' הנה ידוע כי אברהם הקן תפלת שהחיה ויתקן תפלת מנחה ויעקב תפלת ערביה. גם ידענו כי אברהם עשהו יתברך כסן תחת מלכי ארץ כדבר שנאמר נשבע ה' ולא ינחם אתה כתיב לעולם וכו' ונאל אלה הענין אמר הנה ברכו את ה' שהיה נשבע על יעקב כשהקן תפלת ערביה כד"ל והנה ה' נשבע עליו וזה העומדים בציה ה' בגלות שהוא לומר ברכו את ה' המצורך בתפלת ערביה. (ב) ואח"כ בצבר שהידים מהאבות זכה עוממה שפורה בגלות עליהן שאלו ידכס קדש בגטילה וברכו את ה' לומר גם בשחרית ברכו את ה' שהוא כנגד אברהם או יתכן שיאמר בגלות ברכו את ה' ובצבר שאלו ידכס קדש לברך את ישראל ברבת כהנים כנגד אברהם שהיה כהן וגם ברכו את ה' וזה תוספת הוי"ו באלמו וברכו. (ג) וזכה עברו לא תתעברו לא זה ולא זה כי אז יברכך ה' מליון כנגד יתקן שנעקד עם והוא עת רצון לקבל ברכה כל ה' וכו' בפני עלמו מאלו יתברך המשיגה בפרטים וזהו יברכך ה' מליון והשעם כי אז אתה מקשר ועושה שמים וארץ ע"י תפלה כנגד יתקן יתקן את אברהם ואת אברהם שמים וארץ שהוא באלמו ועל ידי כן תושפע ברבה ממקום שיעקב. (א) או יאמר הלא תאמרו כי כל הנבמות שהיו עושה עיקר הוא על דוד כי כך אמרתי ברבה אלהיה קרן לדוד כו' והלא גם כל שאר ישראל עבדך הם ולמה לא נחוש עליהם והבטיח גם הם לזה אמר שיר המעלות הנה מזומן ומוכן הוא הטוב הכולל ביהיה לכם בזמן הגז' כשאלמיה קרן לדוד הוא מלך המשיח לכן ברכו את ה' ההלמן לשלם שכר כל עבדי ה' בנתי כנסות בגלות האלו וזהו העומדים בציה ה' בגלות הן הגלות כנראה מרז"ל כלומר כי תבטחו ומעתה שם שלם בכל ארבע אוהיותיו ומעתה ברכו אותו שם שלם. (ב) ושמה תאמרו הלא נסתלק השם הגדול הזה משלנו מאז נחרב בית קדשו ואפילו מתהלה לא היה השם הגדול הזה שוכן בציון כ"א עם ארמות שהיה נ"ל עשו זאת אפילו הוא כרביה הקדוש שזקק עשר אלבעותיו למעלה ואמר גלוי ידוע לפני מי שתאמר והיה העולם שלא יתחיה אפילו באלמו קפונה וביארנו בציבור משלי כענין שמכל הדברים שנצברה בעשרה מאמרות הנקראים עשר אלבעותיו יתב' כוונת שכולל כל העולם ומלואו לא נהנה שפי' באלבע קפנה שהוא החחרון שבמאמרות וקטן שבכלם שהוא לא טוב היות האדם לבדו כו' לומר שאפי' בזווג האשה לא נהנה לשם הגאה שהיה קדושה נשאלה שהכל היה כנוונת קדושה וזה יאמר שאלו כלכס ידכס קדש שהוא כענין רבי שלא הנוו בנתיבות כל עשר אלבעות וזכה ברכו מיד השם שלם. (א) כי מיד יברכך ה' מליון כי השם לא בלדס יהיה שלם כ"א שגם יהיה בציון ולא עם ארמות בלדס ומשם יברכך כי עם יהיה וזהו יברכך ה' מליון ושמה תאמר האמנם ישב אלהים על הארץ והיה ארמות עפר לז"ל עושה שמים וארץ כי רוצי אומר עשה אלה עושה שהוא יתברך עושה עושה חדשה שמים וארץ באופן יהיו ראוים השמות בהם כד"ל וישב אלהים כי הוא יתברך עשה שמים וארץ וברא אדם אלה הוי כי בשביל אחד עושה אלהים אלהים אלו ידכס קדש ה' עוב טוב הוא יהיה מרוצים את האשכר כל ישראל וזהו כל עבדי ה' ואלו לאו העומדים בציה ה' המהקציים בנתי כנסות בגלות הגלות שאון לנו בהמ"ק לא נתיישב כי גם הם מקדש מעט. (ב) וזאת עשו למשן תקובל תפלתכם שלא ימלאו ידכס דמים או בלע שאו מה שברכו את ה' לא יהיה לרצון כד"ל גם כי תרבו תפלה אנוני שומע ידכס דמים מלאו כ"א אדרבה שאלו ידכס קדש וברכו את ה'. (א) ולא בלדס לרבים כי אפילו את יהוד ישתלם על דרך זה יברכך ה' מליון שהוא מספיק להשפין שפונה בציון אלה תחמה ארץ את ארץ אחד בפני עלמו יתחייב לתת לו שכר כ"א שיתן שפע לכלל וכל אחד יהנה כחובב כי הלא ראה כי הוא יתברך עשה שמים וארץ וברא אדם אלה הוי כי בשביל אחד עושה אלהים אלהים אלו ידכס קדש ה' עוב טוב הוא יהיה מרוצים את האשכר כל ישראל וזהו כל עבדי ה' ואלו לאו העומדים בציה ה' וזהו הנה קודם כל דבר ברכו את ה' ליהותכם עבדי ה' ועוד שנית על היותכם עומדים בציה ה' בגלות שהם הגלות שהיה לכם למקדש מעט שזכה אחכס לכם בגלות בתי כנסיות. (ב) ועשו עוד זכות והסודות שהוא שאלו ידכס קדש מכל בלע ועון ותומו למעלה ר' חייא וכו' שאלו על ידי ברכה את ה' על טובותיו ערם ישאלו באלמוניות דרך שאלה היה משיב הרוח וגשם זקא מוריד הגשם ואלהם מיפרא קך שאלו ידכס קדש ועי"כ ברכו את ה' כלומר בצרכה בלדס בלי שאלה יברכך ה' כו' ובכלל כוונתו הוא מה שתאמר ידכס בלי יו"ד הרבוי שהוא שיהיה באלמויות כלם כאלה עס ה' (א) את כלם כאלה ה' יברכך ה' יותר מליון והוא כי כל ברכת מליון היא וכו' שוכן מליון ועוד יעדיק והשעם הוא כי

תהלים קלה

בַּחַר לֹא יֵהּ יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: ה' בִּי אֲנִי יִדְעָתִי בִּי גִדּוֹל יִי וְאֲדִינִי מִכָּל אֱלֹהִים: ו' כֹּל
 אֲשֶׁר חָפֵץ יִי עֲשֵׂה בְּשִׂמְיֹם וּבְאֶרֶץ בְּיָמִים וְכֹל תְּהִמּוֹת: ז' מַעֲלָה נְשִׂאִים מִקֶּצֶה
 הָאָרֶץ בְּרָקִים לְמַטֵּר עֲשֵׂה מוֹצֵא רוּחַ מְאוֹצְרוֹתָיו: ח' שְׁהִבֵּה בְבוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאֲדָם
 עַד בְּהֶמְה: ט' שִׁלַּח אוֹתָת וּמִפְתִּים בְּתוֹכֵי מִצְרַיִם בְּפִרְעָה וּבְכָל עֲבָדָיו: י' שְׁהִבֵּה

רוממות אל

כמדובר: (ה) כי אני ידעתי וכו' שמה יאמר ה' אל ה' הלא הלא חמה כי טוב להלל את שם ה' והלא
 שם חמות לא הזכרת האם בלתי נאות להללו גם הוא חליה לא כן הוא כ"ח שבאשר אני ידעתי כי גדול ה'
 כך ידעתי שם ואדוניו שם ה' חמות גדול מכל אלהים. (ו) כי הגה כל אשר חפץ שם ה' עשה אדוניו הוא
 שם חמות בשמים ובארץ כמפורסם לידועים כן כי שם חמות הוא המושגל וטוב כל אשר חפץ השם הגדול.
 (ה) או יאמר בשום לב אל אומרו מכל אלהים שורה חליה כי זולמו יתבדק יש אלהים חלה שהוא גדול מכלם
 ואין הפרש רק במדרגות והן חמת כי המאמין זה הוא כופר בה' חליה אך הגה צביאור החורה הקשיתו הקושי
 הלז על מאמר יתרו האומר עמה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים כי הלא יראה חליה כי יש ממש בחליהם
 זולמו כ"ח שם' גדול מכלם אך כהגנו כי אין זה משמעות הכהנו כ"ח עמה ידעתי כי גדול ה' וממה ידעתי זה
 מכל האלהים שלא נהחתי ע"ה שלא עבדתי וממה למדתי וידעתי כי גדול ה' כי כלם הכל הוא יתבדק עשה
 גדולות עד אין חקר וגמלותו שם אין מספר ועל הדרך הזה יאמר הלא חמתו להלל את ה' ישבחה לעד והלא
 יאמרו העמים כי גם להם אלהים ואולי יש להם צמה להלל את ה' אך יצוי לדבר וגם לא להללו מאד
 איכותו כ"ח מאד פעולותיו וטובותיו כמפורסם בכתובים הנאמרים בחמת כי על מציאותו יתבדק אין צורך לחמרו
 כי זה הוא דבר פשוט ומפורסם כי כבר אני ידעתי כי גדול ה' ואדוניו הוא שכמה הוא שם חמות וממה
 ידעתי מכל אלהים כי כלם כאין גדול. (ו) והרואה מפורסמת הוא כ"ח היה חליה חלה זולמו לא יבצר מהיות
 הוא יתבדק מושל בשמים והאחרים בחפץ או להפך או הוא יתבדק בקנה יסודות והאחרים בשאר דף הלא רחמו
 כי כל אשר חפץ ה' עשה כח' בשמים ובארץ ובכל היסודות כלחת ולית מאן די ימחי צדיה הגה ראה כי הוא
 לבדו אלהים בשמים ובארץ ובכל היסודות. (ז) והרואה כי הלא היה יכול הוא יתבדק להמטיר בלי צדקים וכלי
 נשיכה רוח אך להורות בפעולה חמת כללות שליטתו למעלה ולמטה ובכל היסודות וזהו מעלה נשיכים מקרה החפץ
 ולמה צדקים למחר עשה והם הפך המטיר כי זה חש וזה מים וגם מוצא רוח מאוצרותיו ומה צורך רוח להמטיר מים
 אך אין זה רק להורות כלחת פעולה למטה ביסוד העפר להוציא ממנה יסוד המים הם נשיאים וצדקים מיסוד
 האש והם מן השמים וגם מוצא רוח הרי פעולה חמת כוללת מים וארץ וארבע יסודות להורות כי הוא יתבדק
 לבדו מושל בכלם כי כלם מעשה ידיו שאל"כ למה בשום פעם לא נמנע א' מיסודות חלו מכה חלה המושל בו
 העומד אך אין זה כ"ח שאין זולמו חליה חליה. (ה) או יבין תשובה על אשר יומרו למה בחמתם כי
 רם ה' ועל השמים כבודו ואיככה יפעל בחפץ הלזו העבודה לז"ה אני ידעתי כי גדול ה' כו'. (ו) ואל
 חמתו על גדולתו חפץ יפעל בחפץ כי הלא חמו כבשר ודם הפועל גשם בגשם כ"ח כל אשר חפץ במחשבה עשה
 בפועל ואם החפץ עבודה מלקבל דקות המחשבה ע"כ הוא יתבדק ממשל הדברים ע"י השמים והמעשה המציאות
 ומתגלות הפעולה בשמים בחפץ וזהו בשמים בחפץ כי כל אשר חפץ במחשבה עשה בפועל בשמים וממה בחפץ
 כדודע לידועים דרך ההתפשטות. (ז) ועוד ראה אל ההשגחה כי הוא יתבדק מעלה נשיאים כו' והוא שמעלה
 אותם חפילו מקרה החפץ הרחוק מהים כי שם מקום יוצג גדול וחפץ יעלו נשיאים משם חם לא כי אורם מכתם
 והעלם ובמה חומר כדעת הגמי הסצע כי האדים העולים מן הארץ הם המתמוננים והנפכים למים והוא
 המטיר והנה החלתי לדחות בחומר מקרה החפץ כי שם ארץ הנגב ענווה ויבשה מאד ואם על כל זה התאמץ
 צדבר עוד חשיבך מהצדקים כי צדקים למחר עשה ומה צצע צדקים לזה ואם להתוך האדים ארץ צעת התהוות
 לחות נוסף צעלם יתהוו הפכו כדבע אך אין זה רק השגחה ושמה חומר כי הארבעה יסודות אשר למטה
 מהגלגלים תמיד מתהפכים קתם אל קתם לפי כמיוכהם ע"כ יתהוו ההיות כלשר הביאה הרמז"ם ז'ל צמדת
 ועי"כ היה אפשר להשיב על הצדקים כי צעת התהוות משמיות עשר אל המים אשר כן משמיות יסוד האש
 והאוויר יתהוו צדק פורה באויר לכן עוד אציף לך ראה מן הרוח הנושג בצדק צעת הגשם שאינו כרוה מאויה
 ההולך לאש כי אין לומר שע"י יסוד הרוח ויסוד האש או האוויר והמים תמיד הרוח החוק ההוא כי הלא
 חם הרוח עמו יסודו הפשוט הוא משולל צדק אך בהצטרפו עם יסוד נוה הימוו ילא רוח קשה מהרוח המזויה
 ההולך לאש רוח חוק מפרק הרים ומשבר סלעים חלה ודאי שהוא יתבדק מוצא רוח מאוצרותיו צהשגחה
 פרטיה לנורך צעתן ומהו נקיס אל העצים ומטר גשם כי הוא יתבדק הממטיר על הארץ ומשלה צדקים ולא
 בצצע כלל: (ח) שרבה בבורי כו' היות חמת אל השגחתו יתבדק צעלם השכל כי הלא כציוול צעלמו הכה
 כל בבורי מזרים הוא ולא שליה עם היות מאדם עד בהמה ואין זה רק להודיע פרטות השגחתו. (ט) ולא
 שורה צזה דבר נגד רוממותו יתבדק כי הלא כשראה לנגוע בגדולי פרעה וכל עבדיו ביחוד ע"י שליה עשה וז"ה
 שלח ארפות ומופתים בחוכמי מזרים ע"י שליה עם היות צפרעה ובכל עבדיו כדודע כי ע"י משה ואתהן היו
 כי לא הם כמדוד יתבדק לעשות צעלמו ואומרו בחוכמי לנוכח הוא כמדבר עמה כלומר את העידי שדברי חמת

תהלים קלה

גוים רבים ודברג סלבים עזומים : יי לסיחון מלך האמרי וליעג בלך בקיץ וילכד
ממלכות קנען : יי ונתן ארצם נחלה נחלה לישעיהא גמו : יי שיקה לעולם יי
זכרה לדר דוד : יי כי ידון יי גמי ועל גבדיו יתקדם : יי עצבי העמים כסף וזהב
מגשיה דרי אדם : יי פה להם ולא ידברו גינים להם ולא יראו : יי אונים להם ולא
יאזינו אף אין יש רוח כפיהם : יי פניהם יהיו עשירים כל אשר בפה בהם : יי בית

רוטמות אל

הנה הנה גדולתו ובענין נכבדי מלים עם הנה מלחם עד כהנה עשה ע"י עמי מורה הנבחרו ויהי הכנה
סיוט על ידו כמפורס הלנו הפעם נמקומו כמ"ד . (י) ופאה חמורו מה על זה יש קושי גדול כהנבחרו יי
כי הלא נמלים סחורו את ישראל לא כלה ארצם כהנה עשה לסיחון ולעג וכלל ממלכות קנען חבד לא
הזרו את ישראל ויכלו ויקח את כל הארץ מידם והנה החשיבה הוא כי זה עשה לאלו לא היה כי זה על
הארץ כי הוא היה לישראל מלו וזהו סכנה גוים רבים והנה מלטים עזומים לסיחון בו : (יב) ונתן ארצם
נחלה כי מה שלל חבד את פרעה ולא כלל ממלכותו ועשו ולא נתן את חליו נחלה הוא הוא יין היתה נחלה
לישראל עמו חבד לו ועשה הוא יי' מלו דבר עם הארצת מה שאין כי חרץ מורים ע"כ היתה מורים ללויים
והחשיבה נבחרו מה : (יג) ה' עמך לעולם בו' חבד חלקו ב' החשיבה לוי יחול ללל כהם יי ולמי כהם
שלא הוקפה לו למש שם יי שהיה חיי השם זכר כהנה ולא כל השם שלל כ"ח כהם חלונת כהנמו זה עמו
לעולם וזה זכרי לדר דוד ע"כ חבד היה ה' עמך כי הדבש חשיבה הוא לשלם ככל זמן חלל מה' זכרך שיהיה
כבד ככהנו חיו עשה רק חסוד לזרד ודוד שהיה בזמן שעליו נבחר כי יד על כהם יי בו' מדוד דוד כי הוא
יסבך חבד שיהיה הדבר חסוד מדוד דוד שהוא שאל זכו יהיה מדוד ה' ואם ללו יהיה מדוד חבד והוא ענין
שעשה החשיבה זכו החשיבה לא זכו בעתה הוא מדוד דוד שאל זכו יהיה מדוד של החשיבה ואם ללו יהיה מדוד
שעשה . (יד) ופי' ואמר מה שחמרתו זכרך לזרד ודוד הוא כי ידיו ה' כי' שהיה כלבד ידיו ה' כי
המעמק ח"ל ה' ידיו כי ה' מלבוות כי הוא כלבד והוא כי לו יקרא כהנמו כל השם שכלל גם חיו"ל ו"ל
החשיבה חך עשה חיו נבנה ככהנו רק השמי אומות רחשונות שהם יי והוא שאין השם כלומר להיות נבנה
כלו רק יי כלבד עד יקם מעמלק והפעם עורש בדרך הסוד כי לשלם החשיבה עליונות לא יחסר גם כיומי
הגולה שפע חך לחשיבות הנדמים ב"ה יחסר כשה להספיע כדברו עד העירוד שאלו לא יהיה הפרש בין חלו
ללו כי לא יחסר המצו כשהיה ושאל חמרת חלוי יחשיבו ישראל כדיו ולא יבנו לך לה חבד כמה נבנה
יהי כי יחשיבו לא יגדונו הלא הוא כי לעמוד ידיו ה' בעל הרמזים ענין מה עבדו הם כל ישראל עבדו
ה' ולא חמרתו יתקם . (טו) בראות עמיו בו' לומר כי לא ידיו אומות ענין מה שחמרתו חלוי יחסר כי לא
ידוק כל חיו חך בערך החשיבות ח"ל הללו כי בערכם יהיה ליקום יי עבדו יסבך חמרתו ועליו הנוסח חבד
יעבדו חך האדם שחמרתו מעולה מתחמו חך חלו חמרת מעולה מלכותם כי חמרתם כסף וחבד וחכות הכל
כי חין זה חשיבות רק מעשה ידי אדם חבד ימות וכל רוח חין בקרבם . (טז) ושאל חמרת הלא כמה שמים
ע"י כסף או מלכותות שידברו וישמעו וישעו דבר וכדומים את הדובר גם חמרת היה חין הפה שלהם הדובר
וחיו מה להם ולא ידברו כי לא יעשו שפתותם רק בשמעותם קול יולא ואין העלב נבנה הוא הדובר רק כה חבד
הבורה בו ועל דרך זה חמרת הכחוד והדבר חין כהם וכן עושים להם ולא ידעו כי חין רחמים מליה שמיים
כי לא יעשו שפתיים לא עמן ולא פחה . (יז) וגם חנוים להם ולא ישמעו הם בעלמם כדברים עם הכה החו"ל כי
חיו רק כה חושל עם והנה כל זה הוא לחבר יי רוח כשהיה שישמעו דבר ואין פיהם הדובר כמדובר
וכל שכן חבד חין רוח כלל כשהיה כי מהכל זה יעשו ח"ל חך חין יי בו' והוא חמרתו חך הוא כמו חך
שוכני כתי חמרת שפורשו כ"מ שוכני בו' וכן יחבר חס חבד יי רוח כשהיה חמרתו שהוא הכל חך כלומר
כל שכן חבד חין יי חשילו מיליות רוח כשהיה . (יח) ושאל חמרת ה' חיהו הלא דבר הוא חבד יי רוח
כשהיה שידברו עתודות וענינים גם כשהיה חושל עם והנה שלהם בעלם לא ידבר ע"כ חבד חיו חין שפתיים
יהיו שפתיים שרותם בקרבם יהיה כי חושל בקרב גופו חבד יופקד בו ע"י יחוש כל חבד כיתה כהם כי
הלא חיש חבד יי לו כי לא יהיה יסבך שדרות החיוני ישרה בו יקם מכבד לב כי לא ישאל משה חיש
כרות חושל כדע כי גם בעלם נבנה חבד יי רוח כשהיה הלא חיו חושל חבד יי רוח כשהיה חבד יי רוח
יחין לו קיום וכה רק יוםם בעל כרתו כמשה החיוני ולא ידע ולא יחשיבו וגם חיוני חין ארצם רק
כרות שחלים וכחיים ולפעמים ידקרו כי יחמרו מה שישמעו מחמרתו הקדושה חך לא שיהיה לאל ידם לשנות
כלל וישקך הנה כי האדם טוב ושלם מזה כ"ח כוונתם יהיו שפתיים ימר שדי להם ואך יעשה לו חבד חלבים
לשעוד את הנדוע מעליו ע"כ כאשר ידיו הוא יסבך את עמו ישראל כדעו את חלו יחד מכה כי בערכם
שמים חמרתו שדקרו כה' חלבים חמרת חבד לו דומים חלה ישתנה שמו לעד חו הוא יעוד חלק משפחה כי
כוונתם יהיו שפתיים לעמוד כי חותם כרות כוונתם יהיו כהם ומתחמנות ומתקים כעולם על ידם על דרך
שהו מלונבים כעולם כל הנקמה כהם . (יט) ולא בית ישראל כי יללו את שם ה' כי יסו וכלים כדיו

תהלים קלה קלו

יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת יי בֵּית אֱהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת יי : - בֵּית הַלְוִי בָּרְכוּ אֶת יי יִרְאִי יי בָּרְכוּ אֶת יי : כֹּה בָּרוּךְ יי מִצִּיּוֹן שֶׁבֶן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּהָ :

קלו * הודו ליי פי טוב פי לעולם חסדו : - הודו לאלהי האלהים פי לעולם חסדו :

הודו לאדני הארזים פי לעולם חסדו : - לעישה נפלאות גדולות לבדו

פי לעולם חסדו : ה לעישה השמים בתבונה פי לעולם חסדו : י לרוקע הארץ על

רוטמות אל

הפך האומות מ"ה וצית ישראל הכירו ודעו כי לא לעמכם להחזיק הפונה צעמם כי הלא על הוהבם צית ישראל ולא כגוים זכרו את ה' כי אליו להחזיק הטובה כזכרתמו כלל יום תמיד שלם עשמי כו' או יחזור אל אומרו למעלה שלעתיד ומעתה להלל גם ה' שעומדים יהיו רגליו בציט ה' בתחריט צית הלאינו כל לפרש עתה ואמר מה שאמרתי שנהלא אחרו אז בצה"ה הוא ישראל במעמדן תחלה כי יביאו קרבנות וזכרו את ה' שמזכה אתכם לכך ואחר שזכו והביאום ישראל זוכים אתריהם הכניס צית אהרן שקרבוס אותם . (ב) ואחר כך צית הלוי שצרים ואשר הם יראו ה' בלתי לריבים קרבנות זכרו את ה' : (כא) ברוך ה' נו' כהתינו לדבר על הזכרות הרחוקות לה' השלם בכל אומותיו ראה והנה היה מקום לומר ח"כ אפוא נברך את ה' שלם ובכלל הוא שם יה והוא התחיל פתח דברי המזמור הללויה על כן אמר ברוך ה' מזיון כו' לומר בכלול שם יה תלוי כל האמור והוא כי הלא כמו זר נחשב התשיבו יתברך את האדם ויברכו כי מה האדם כי יבא אחרי המלך הקדוש וזכרה יראה מפיטו והפילו העוכב כהורת ה' המתייחס לזיון כד"ה כי מזיון מלא תורה וכן הוא מן התימה ישכון ה' בירושלים כי האמנם ישב אלהים על הארץ ואך יעבדוהו כהנים ולוים וישראל זה כעמון פסוקים הקדומים אך ידקו שני הדברים האלה צמה שידענו אמונה אומן כי ציה ה' צור עולמים העוה"ב ציו"ד והעוה"ז צה"ל וע"כ יש לו יתברך שייכות עם האדם מתמת נפשו שהיא מהעולם שנברא ציו"ד שבשמו וגם שוכן בירושלים שיש לו שייכות ע"י שהעולם היה נברא צה"ה שבשמו וע"כ ראוי להלל את שם יה להחזיק בתמונת היות רזונו יתברך בשני הדברים וזה ענין הכתוב היות ברוך ה' מזיון ע"י בני האדם המתייחסים אליה מפתח בפשט כד"ה ולזיון יאמר איש ואיש יולד זה וכן יורשו שוכן בירושלים שמשם גופו ממקום המוצא שנברא צה"ה על שני הדברים האלה הללו את שם יה שבו נבראו העולמות בעל ידי כן יש לו יתברך שייכות לשני הדברים הנאמרים בלחמ :

קלו (א) הודו לה' כו' אמר למעלה שיש זמן מתיחס היולו אל שם יה ויש אל שם שלם אמר עתה הודו לה' כי טוב כי הלא לעולם חסדו בין בזמן המיוחד לבס האחד בין למוחד לזמן

האחר תמיד השפע ממנו כלומר ואשר ייהדו זמן לא למעט השלם בשום זמן כי הכל מאתו אלה שיש זמן מוכה להלל אל השלם כי והיה מושפעים בשלמות רב . או הודו לה' כי הוא לבדו יקרא טוב ולא זולתו כי מלך צ"ו מטיב לעם ולפי לחמת הוא לשיעבדוהו כי צריך להם אך מי יקרא טוב צעמם הקב"ה כי בשביל העולם הוא חסדו ולא לעמנו . (ב) ושמה תאמר הלא השכינה אשר אתנו ומשפעת בנו ממה שמקבלת מציט השבות ההנה עשה העולם הסובות מטיב לה הלא לא כן הוא רק הודו לאלהי האלהים שהבינה היא נקראת אלהים וה' הלאינו יקרא שהיותו אלהי האלהים הוא שמהליל לשכינה שעולה ממנו שפע עולם גם על זה עיובם מוטל להודות כי גם זה בשביל העולם הוא חסדו כי לא היה אפשר לקבל עולם גשמי השפע מהסבה רחשונה אם לא ע"י השתלשלות המזכר . (ג) ושמה תאמר בחינה זו נודקת אך מה תאמר על מה שהשכינה היא שם הודות שהוא הדוני הדוניים משפעת על כל זכרים של מעלה שהם הדוני האומות מה חסד הוא לעולם הלא טוב היה העדרם גם על זה הודו כי לעולם חסדו לקיימו והוא ענין שצעים פרי התג כי כל עוד שלא הפסרנו מוזהמת נהם צריך יהיו לשלם העולם כנודע : (ד) לעושה נפלאות כו' ראו נה גודל מדתו לעשות חסד כי האשר ברא את העולם אשר לא היה אז כ"ה הוא ית' לבדו ולא ה' בציטותו מי יעשה לו הוא ית' חסד עכ"ל עשה העולם לעשות חסד עם העולם עמו אשר גזרה חכמתו לעשות ועל כן ראוי להודות לעושה כו' שהוא ששפה נפלאות גדולות בהיותו לבדו קודם היות עולם ושום נברא ועשה נפלאות הם מעשה בראשית על זד הפלה כי מי היה כבר ששפה חסד עמו זכרותו עולם בשבילו לכן אמור כי בשביל עשות חסד עם העולם עמנו וזכרנו שגזרה חכמתו ית' לעשות עדיין עשאה גם שלא קדם מקבל החסד : (ה) לעישה השמים כו' שמים ומלאכים אינם בני קבלת חסד ולמה נבראו הנה עשאה בתבונה שהבין צרכי התחתונים למיניהם להשתלשל על ידם . או כי הנה בשמים יש מלות מהייבוס טוב לגבר אז רע לו ולפעמים הפך מעלליהם ונצח לשאלת צדיק ורע לו רשע ועוב לו ח"כ לא להסד יחשב דע כי עשאו בתבונה שהבין כל הראוי לאיש ואיש לפי מעשד וכידר בתבונתו סידור המלות בזמן יביאו על כל אדם על פי רזונו יתברך על פי מעשיו ואם ייטיב לרשע הוא לנכות זכותו והפך צדיק בזמן שגם על בשביל קיום העולם הוא חסד עדין וכן כל איש לבחלו ידה ממנו נדה : (ו) לרוקע הארץ כו' היות ארץ על המים הוא אשר ליסוד ההוא היות שלא כעצמו כי יסוד העפר נקבו למטה אל תחתה כי בשביל עולם היה חסדו שיתקיימו . או יאמר כי כאשר היס הוא עליון מהארץ

תהלים קלו

המים כי לעולם חסדו : י לעשה אורים גדלים כי לעולם חסדו : ה את השמים
 למשפלת ביום כי לעולם חסדו : א את הירח וכוכבים למשפלות בלילה כי לעולם
 חסדו : י למטה מצרים בבבוריהם כי לעולם חסדו : יא ויוצא ישראל מתוכם כי
 לעולם חסדו : י ביד חזקה ובורע נמייה כי לעולם חסדו : יג לגור ים סוף הגזרים
 כי לעולם חסדו : יד והעביר ישראל ברוכו כי לעולם חסדו : יו ונגר פרעה והילו

רוממות אל

כד"א הקורא לנו הים ויפסד ואלו"ל אין שפיה חלל למעלה למטה הם כן גמה לה איה ועמדו כל המים
 מלד חמד ולא היה חזן נרקעה על מים אל התמה כי כשכל העולם היה חסדו מה שכל ידי כן החי יתן
 אל לנו להתכפר בלחור כי חזן לנדך אם יעטבו אח קנים רק להיות הדבר אל הטבע ויקנו ידלו ויתקיים
 שולם : (א) לעשה אורים כו' שמה חומר הרי ברא הוא והנכרך שני אורים גדולים והדרכה מתוך קצוות
 עד שהנכרך להקפין ה' גם זה ששפחה מחלה גדולים לעשות חסד לעולם היתה המורה שהיה מוט גדול לעולם
 למעט פגעי לילה והוא והנכרך עשה חל שלו ע"י גדולה היתה : (ב) את השמים כו' שמה חומר חסד
 הקצוות ויפסד המים למשפלת ביום חלל המתוך קצוה ומה אם שהיות שים היה קצוות מה גם שהיות יתרון
 לשמש חמד גם זה הוא העטש כי לעולם חסדו למען ילמדו השולם להיות נעלמים שומעין ואין משיבין שיהיו
 כולחם ששמש בנגרותו . או מה שהמשילו ביום לבד הוא חסד שילמדו השולם האמונה באברהם ע"י לגלל המה :
 (ג) את הירח כו' שהיה נראה שמש עמה ממשלות כוכבים ולא נתן לה לפדה ממשלת הלילה והיה נראה
 שנתן שחזון מה שלא די עלכונה שהקטינה חלה שלא נתן לה ממשלת הלילה לגמרי שמש ביום חמד כי לא
 כן הוא כי הדרכה חסד הוא לעולם והוא מחמדם ז"ל שלא נתן ממשלת לכוכבים רק מהחה ידה כי להסיס דעתה
 הדסה מיליה וילמדו לפיכך את חסד הקטשו : (ד) למטה בצירים כו' הנה יתחזק לב הירח מיתה בצורות
 אם מלרים השלו בצורות ומה גם קטימה מה חסדו דע כי האלוים עשה לעשות חסד עם העולם יסדו
 הנשמה הפרטיה כי כנגד עכסם נמו כבודו ישראל עשה וגדול הוא חושה הכלל בזהכי ההשגחה לקיים מלות
 העולם מהסד בצורות . או למכה מלרים בעלמו ית' ולא ע"י שלוח היות כי לעולם חסדו יסדו כי לא מנחת
 המערכת היתה כי אם כן ימותו גם ככורי ישראל על כן עשה צעמו להבחין משח"כ על ידי שפחה שלא יתחן
 כיון שיתן ששוח ויעשו הדואים ויחמדו כי הוא מהמלל כמפורסם אלנו במקומו . (יא) וכן ויוצא ישראל מתוכם
 חמש גוי מקרב גוי ממושטם בזה כיוצא בזה בלתי ראוים גם זה כי לעולם חסדו כי אם לא עשה למים
 מן הכורה בזה היו לונדים ישראל ואם אין ישראל אין עולם ומלא עשה חסד עם העולם . או ויוצא ולא
 ע"י שלוח חמרו ועברתי בדרך מלרים כו' הנה כי לעולם חסדו שמש לא כן לא היתה תקומה כמפורסם אלנו
 בנחמד משל לכהן שהרומתו בנית הקצרות כו' ויחמדו נראה מלרים בלתי מתקיים : (יב) ביד חזקה כו'
 חזן ז"ל שהיה ביד חזקה לעבד המגדים בלתי יקטרו כעווא שרו של מלרים כעווא שמו למה עשה כן וישראל בלתי ראוים
 כע"ש ז"ל ויחל ישראל את מלרים מה שרו שלו שר של מלרים חמרים שמו למה עשה כן וישראל בלתי ראוים
 הוא לעשות חסד עם העולם כי אם ויפקעו שם ישראל ויחמדו ואם אין ישראל אין עולם כד"א כי חזרע
 רוחות כו' : (יג) לגזור ים סוף כו' הנה גזרה ים סוף קריעה אחת להעביר את ישראל לפגוע המגריים
 הנה די חך לגזור בחזון יפסדו גם כן גזרים רבים כח"ש ז"ל שטעמו ז"צ גזרים וכותל חומת מים מספקת בין
 זה לזה ובכל אחד מה"ב קרישים שבע אחד בפני עלמו ולמה עשה ה' ככה ולא קרע ה' לכל שבני ישראל
 חך לעשות חסד עם העולם שוכרו ההשגחה ולא יחמדו העולם והוא צטוס לב חל מחמדם ז"ל בחמדם
 כי נעשו י"ב שבטים ולא י"ג כי אפרים ומנשה שים המה . חך יתכן כי האלוים עשה כל יעשו ישראל
 ויחמדו ויטלל העולם והוא כי הנה עבר עם ארת פכל מיהה משפט אפרים ואם היה הכל קרע אחד היה
 מקום לבטן להעשות אח איש שונה או פתי כי הלילה הלילה הפסל נכך מפרים קרע להם את הים על כן עשה
 ית' כי לכל שבע יהיה לו קרע בפני עלמו וגם המקום אשר היה הוא בשבע אפרים והיה שבע מנשה עמו
 להמוז כי מי שקרע לכל ח' משאר שבטים אשר חזן לו פסל קרע למנשה וחגבו היה אפרים משח"כ אם היה
 לאפרים לבדו קרע אחד ונח"א כי הוים הנורה לגזרים היה כדי שלעולם יהי חסד להתקיים ולא יחמדו העולם
 כשעשה אם היה קרע אחד לכל שבטי ישראל : (יד) והעביר ישראל כו' על פסוק כעמוי אחרך מאדך מלרים
 הדחטו נפלותו חז"ל שחמדו לטון יחיד על יעקב חזינו שהעבירו בים עם בניו להרחותו נפלותו שהיה עשה
 להם ונזה יחמד והעביר ישראל הוא יעקב בחבור מה לורך היה דברד חלל כי גם בזה היה כי כשכל העולם
 היה חסדו משח"כ היה אפרים הקרמג עליהם מזה הדון כי המרו על ים צים סוף כבאר הלילה חמ"ש ז"ל
 והמים להם חומה המה כחוב מלמד בהמלח עליהם המה לולי חסדו ית' ואם היה כך היה העולם חמד כ"א
 חזן ישראל חזן עולם והוא כי לעולם חסדו . ולדעת החומר שבעוד ישראל חזן המים טבעו המגריים
 יחמד והעביר ישראל בחבור כו' ונער כו' לומר שלא העביר ישראל מחבור כ"א עודם בחבור היה מה שטעם
 פדעה כו' וגם זה לעולם כלו היה חסדו למען עין צעין ידלו ישראל כי ה' הוא האלוים מליל אוחם ופגעי
 חל

תהלים קלו קלו

בַּיּוֹם סוּף בִּי לְעוֹלָם חֶסֶד׃ טו לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר בִּי לְעוֹלָם חֶסֶד׃ יז לְמִנְחָה מַלְכִים
 גְּדֹלִים בִּי לְעוֹלָם חֶסֶד׃ יח וַיַּהֲרֹג מַלְכִים אֲדִירִים בִּי לְעוֹלָם חֶסֶד׃ יט לְסִיחוֹן מֶלֶךְ
 הָאֲמֹרִי בִי לְעוֹלָם חֶסֶד׃ כ וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן בִּי לְעוֹלָם חֶסֶד׃ כא וַיִּתֵּן אֲרָצָם לְנַחֲלָה
 בִּי לְעוֹלָם חֶסֶד׃ כב נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ בִּי לְעוֹלָם חֶסֶד׃ כג עֲבַשְׁפָּלָנוּ זָכַר לָנוּ
 בִּי לְעוֹלָם חֶסֶד׃ כד וַיַּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ בִּי לְעוֹלָם חֶסֶד׃ כה נָתַן דָּחַם לְכָל בָּשָׂר בִּי
 לְעוֹלָם חֶסֶד׃ כו הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם בִּי לְעוֹלָם חֶסֶד׃

קלו * על נהרות בבל שם ישבנו גם בבינו בוצרנו את ציון: = על ערבים בתוכה

רוטמות אל

את המצויים כחמת למען יופיעו צדיעת אחדות דין ורחמים כי נצדקת המנוחה העולם עומד: (טו) ונער
 פרעה כו' היה אשפר בלי שניערה כי אם שצנחה ויבנו המים עליהם ויפגעו ולמה נערה אך גם זה לעולם
 חסדו כל יאמר פרעה שנגול כי הרוח קדים קרע הים ואחר כך נפצע ונפצע בשבב המים עליהם אך בניעור
 הכירו ההשגחה גם הוא גם ישראל והוא סיון העולם: (טז) למוליך וכו' מה שהולכים ויבט חסדו צמדצר
 ולא דרך שפחה היה כי לעולם חסדו פן יתח העם כו' ויאבד העולם באבדס או למוליך בעלמו צמדצר ולא
 ע"י מלאך גם זה היה כי לעולם חסדו כי יעשו צמדלך כמ"ט ז"ל שאמר הקב"ה אל חסדו בו אל תמירני בו
 ואם ככה היה עושה העולם היה אבד צמדמח: (יז) לבבה כו' ראוי לשים לב כי מלכים גדולים הן הם
 מלכים אדירים ולמה חילקם לפנים וגם חילק אחר כך את סיוחן צפני עלמו ואת עוג צפני עלמו ועוד שאחר
 אומרם ונתן ארצם לנחלה ידוע של ישראל הוא ולמה חזר ואמר נחלה לישראל כו' או היה לו לחסדם כה' ונתן
 ארצם לנחלה לישראל עבדו כו'. ועוד אומר עבדו והל"ל עמו כאשר צמדמור הקודם אך הנה אמרו רז"ל כי
 מפלת סיוחן ועוג היה ראשית מפלת מלכי מדון ומלכי ח"י כמ"ט ז"ל שהיה בלק אומר צ' מלכים גדולים אלו
 שהיוו צמדמח בהם לא עמדו לפניהם אך צמדמור אנהו על כן אחר אומרם למכה מלכים גדולים שהם סיוחן
 ועוג (יח) אמר ויהרגו מלכים אדירים הם ל"א מלכי ח"י שאר"ל שהיו מלכי כל כללות העולם הלא שכל
 היה לו חלק בארץ ישראל מיוחד למלכותו ועליהם אמר ויהרגו מלכים אדירים. (יט) ופירש מה שאמרתי
 למכה מלכים גדולים הוא לסיחון וכו' (ב) ולעוג וכו' לומר כי כדאי כל ח' וח' מהלו להטיל מוכך באדירים
 הידועים. (כא) ועל פני אלו שהחיל בהם אמר ונתן ארצם לנחלה עומד בט שחינה עיקר הנחלה עשה
 נחלה. (כב) ועל ארץ המלכים אדירים שהם מלכי ח"י אמר נחלה לישראל עבדו וכו' נחלה ארץ ישראל
 נשתתף משאר נחלות כנדע שהיו הממסד יורשים את החיים עד יעקב על כן לא אמר ישראל עמו כי אם
 ישראל עבדו שהוא ישראל אבא וכוונת כל הנחמות ונחלת הללו לא היתה כי אם לעשות חסד עם העולם
 שמתקיים על ידי הנחלה את ישראל כל נחלות אבות הארץ הקדושה להמשיך שפע משערי השמים לקיים כל העולם
 בקיימת את התורה זה כמדוע: (כג) עבשפאלנו כו' ידוע עיון שאר"ל כי בלאת ישראל ממזרים יאלו
 צמדע כליה ח"ו שהוא כוכב רעה שגלוו אמר פרעה ראו כי רעה נגד פניכם וע"כ צמדנסם לארץ היו לפי הכוכב
 שהוא נהרנים ציד צריהם לולי רחמינו יתברך שהפך דמם צדס מילה שגל אוחס יחושע והוא מאמרם היום
 גלונו את הרפת מזרים מעליכם שפדה אוחס מזריהם צדס מילה וזה יאמר צמדפאלנו שהוא צעת שפלות על פי
 הכוכב המזמנס חתת צריהם להרג אז זכר לנו להורישם ארץ ל"א מלכים. (כד) ויפרכו שפדה אוחסו מזרינו צדס
 מילה שנתן דם מילה חתת נפשותינו ע"י צרינו כי זה לא לנו ישראל בלבד היה חסדו כ"ח לעולם כלו כ"ח אין
 ישראל אין עולם כמדוע. (כה) ואחר אמר אל יחושע אוחס היה להם חכרון לחם כי לא יכלו לאכול מתבואת
 הארץ עד הקרבת העומר והוא יתברך נתן להם לחם לכל צמר עד המחרת הפכה ע"ד נם כאשר הפלגו רז"ל
 צדבר על זה סמך וסוף לחם לכל צמר כי גם צוה לעולם כלו היה חסדו ע"ד הקודם. (כו) ואחר שהיח
 להם הוא יתברך בארץ הקדושה ונלסם מאמרם ז"ל שצמדנצח העולם נחאה הקב"ה שתייה לו דירה צמדחומים
 אז מודע עולם כי מהארץ עשה עיקר ולא מהשמים עם היות שם מלאכי השרת וח"כ היו אומר כי כמדוע
 לומר שהוא אלהי השמים לא יהיה שומע עושה עיקר כ"ח שאין חסד שפועה עם השמים וכל צבאם מהמת
 עמם כ"ח לשהיה על ידם השתכללות להריק שפע עליון על הארץ שהיא העיקר וזהו הודו ישראל לאל השמים
 שהוא חסד אל עשה להם ולא היה החסד עשה עמהם צמדיל עמם כ"ח צמדיל העולם הוא השפל היה חסדו

קלו (א) על נהרות בבל וכו'. הארה בכמיכות אם מזכו תאמרו הלל גדול ואם לאו על נהרות צבל.
 ולעיון הכמוצים ראוי לשים לב למה מיהם הדבר אל הנהרות וידוע מאמרם ז"ל שפשהיו
 מוליכים אותם צבלות לא היו מניחים אותם לצכות וצוה מכל לומר כי על הנהרות ההם זכו לצ' דברים אחד
 שהיחוס לשפך שנית שהניחום לצכות וזהו שם יפגעו גם כביו ועל דרך השפך שמים לצ גם על ימור הנס
 וכן על אומרם צמדכטו את ציון יחבו הדבר אל ציון צמדוד ועוד למה מודיענו שגל ערבים הלו הכנורות ומה

תהלים קלו

הָלִינוּ כְּגֵרֹתֵינוּ : ג כִּי שָׁם שְׁאֵלֵנוּ שׁוֹכְנֵי דְבָרֵי שִׁיר וְתוֹלְלֵנוּ שְׂמֵחָה שִׁירֹו
 לֵטוּ כִּשְׁמֵי צִיּוֹן : ד אֵיךְ נָשִׂיר אֶת שִׁיר יי' עַל אֲדָמַת נָגֶד : ה אִם אֵשְׁכַחְךָ יְרוּשָׁלַם
 תִּשְׁכַּח יָמֵינוּ : ו תִּדְבֶק לְשׁוֹנֵי לְחָבֵי אִם לֹא אֲזַכְרֶכִּי אִם לֹא אֲעִלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל
 רֹאשׁ שְׂמֵחָתִי : ז זָכֹר יי' לִכְנֵי אֲחֹס אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיָּסוּד
 בָּהּ : ח בַּת בְּבַל הַשְׂדֻדָּה אֲשֶׁרִי שִׁישַׁלֵם לָךְ אֶת גְּמוּלָךְ שְׂנֵמֶלֶת לָנוּ : ט אֲשֶׁרִי

רוטמות אל

גם כי פה היה לשכר כאשר יש מרובותיו הומרים שקלו בוהיחס לשל יכרחים לנגן ועוד חזרו כי
 שם וכו' כי הן מלה כי החיבת לפי הענין ועוד כי חזרו דברי שר היו שירו לנו משה לין ולמה הוסבל
 ועוד חזרו ויוללו שהלוי יאמר ותוללו . ועוד למה לא חזר בטרם ובכבודותי שמה היום היה למדנו
 בספר הזוהר כי היו ישראל הגולים צלה כמתיס מדהנה שכלו מעונה גדולה לרעה עשייה ויחה ויחה היום
 נשפס ואז נלה יתברך אח עני יתקבל הניבול על יצר כפר ויחלה מלחיה תלחיה שכינה על מרמקיה כל פולח
 של מלה להודות כי שכינה עתהם עם כל מלחיה תלחיה שם כערכים ושכנו כי יו שניחא היום ויחה חת
 ישראל וכו' שנה חותם תלחיה ושמה וזה יתמוז ישראל על והרות בכל שהוא פרה הוא יתר כפר שם ישכנו
 כי שם היה לנו טובה ונחת צוה שהרה שם הוא יתברך ליחזקאל ועם ששם שמהו גם צביע בזכרתו אח לין
 מדהנה מה נסתלקק ממנו שכינה למה אותו צלה . (ב) והנה לפי לרה הגלות ומה גם קודם דושה מלחיה
 הניבול היה רלוו כשר הסועה טעם כי ערבה כל שמה חך על מה ששם ישכנו ושמהו כעסודה הניבול שיו לנו
 ערכים לנחתו מהגלות על פן זכר לדבר לין ל"ל שלם שצדום כ"ח על ערכים כחוקה תלוי כערוהו כי טעם
 זכר צוה שפולחם על ערכים לא בחילנות אחרים לרמוז כי על היות להם ערכים ככל שם שכינה וכל פולח
 של מעלה ע"כ תלחיה ולא שצדום כלומר שבה היה להם פחה הקוה לשבול אל בית שני ויהיו כעמרים לשבול
 לנגן בהם . (ג) והנה שדבר על מה שחמר שם ישכנו וחמר ש"כ על ערכים כחוקה תלו כחזוכר בה עתה
 ודבר על מה שחמר גם צביע בזכרתו אח לין חמר מה שנתלכלל וזכרה לין ויחר מלחין והיכל ושאר דברים
 גדולים הלה הוא על כי שם שאלונו שוכני וכו' (ד) וחזרו שירו לנו משה לין חז על פיהם וזכרו חז לין וכפיו
 ויח' כי שם הוא נחמה טעם אל החמוד וענין הכתב הכתוב הוא כי הנה צדקות השפלים כי לא יבד
 חמוז ענין טעם ויחך נעזר כח לטורר ע"כ תחלה לא חזרו שבובר רק שאלו שחמר להם דברי שיר שהוא
 טסה הדברים בלבד והשפר היה על כי שיר של היום היו חומרים צבהמ"ק כשוכנוו החיבים כעודע מרובותיו
 ז"ל חך שבו ורלוו כערוהו תלויס אז חזרו כי התולה ולא שברנו חותם וורה שמהה והוא מה שכתבנו כי
 מהשחה כערוהו יתקבל תלחיה ועל כן כחאות השפלים תוללוו שהוא הורחה שמהה אז חזרו שירו לנו משה
 לין כלומר לא תוכלו להשיב כי היגון מעכב השיר שנתרנה ונחם דברי השיר כי הלה תלחיה יורו שמהה לכן
 שירו וכו' וזה ויוללוו שמהה על כי חזרו שירו וכו' (ה) גם כשענונו שם שלם גילוי ענין שמהה חזי זה
 דבר היתה ע"כ מחמת הורחה לז שמהה לא יוכלנו לומר שלם היתה מציאות שמהה על כן תלוי השבול מציאת
 שיר ה' חך שבו חותם במקום עומהם על אדמת נגר : (ו) אם וכו' מציבה חותם"ק כחזרתה עם ירושלים
 להפסיק דעהה לומר הלה ידעה חס לא שמהה שמוכרים חת לין וזכרים ולא חותך אל החובי כי הלה חס
 יונה שיהי על לז שכתבך חס השכה חוקך ימיו היא מדה החסד והיו השכה ימיו כחמהה וע"כ הש"ן
 כחמ"ף ולא כפת"ח . (ז) וכל ככן שחין לריך לומר שחני לא שכתבך כ"ח דעי הפוח כי תחלה הגולה היתה
 כזכרתך כי הנה ידוע כי יום הגאולה יבוא לשומה לה גלי וע"י גלות כשומה היתה הגאולה לכן דעי כי הדבק
 לשוני לחבי לבלתי גלוהה כפי חס לא חזכרתי ולא עוד הלה חס לא חלה כו' והוא כי הנה לשחוד ישמח ה'
 כחמשו מה שעד כה חזרו רבונותי ז"ל שלם שמה ה' בעולמו חס לא כעיות המקדש כענינו ואם כעיס לז אל
 מלה שמהה כלפי מעלה שבובר חללוו שהוא הולחה כפט פנינו חולח כדחם השמה שמוציא אור לציבות טוב
 לזו חולה כעניו השוחקות וחמר הנה רחם שמהה בעלמי הוא בית המקדש שהוא רחם עשרות חבל מקדס
 שלשומח שער השמים והנה חלה צדיקות חת ירושלים על חיכות מה שהוא עתה רחם שמהה כי הנה בית
 המקדש העשירי מעשה תלחיה יהוה וירושלים תהי אז חיכותה מחבר הוא עתה כחמ"ק : (ז) וזכר וכו' אחרי
 כחמהה ישראל חבתו יתברך עם ירושלים כמדובר חנו חומרים ח"כ הוא ח"כ ח"כ ח"כ ע"כ חספוד
 לרעה חת חמר תלוינו כשמההה וזא זכר ה' לפני חדום חת יום ירושלים שחמנו ערו עניו יסודותיה עד שיש
 היסוד החתחון עליה על קרקעה לעשמהה שיש : (ח) בת בבל וכו' כדחמונו יתברך כי חמו ישראל על ירושלים
 שהשם הוא יתברך ולא על חוועת אל עתה שמה שחך כענינו כבוד עמנו שמה ישראל וחמר בת ככל
 וכו' חמרי שישלם לך חה גמולך שגמלה לנו שהוא על כבודו יתברך שקדל לני" עבדי וחמר כך חמר השמים
 חלה וכו' וכן גמול ישראל שחמרים נחמו יד חבור לשבוע להם מלבד חלונות וכו' וכסף שהציקו ושלחו מנכי
 יהודה ונמלו להם רעה וחזרו השודדה יכיון ענין מחמר ספר הזוהר על פסוק חמר לבנו על ירושלים
 השפלים לא נחמר מלמד שכל חמר חזרו חת ישראל כחרקן וחזרם יתברך לשחוד ליקם מהם כל חמר נקף

תהלים קלו קלה

שיאחו ונפיץ את עלליך אל הפלע :

קלה * לְדוֹד אֵיךָ בָּכַל לְבִי נִגַּד אֱלֹהִים אֲמַרְךָ : = אֲשַׁמְחֶהוּ אֵל הַיֵּכַל קִדְשֶׁךָ
 וְאוֹרֶה אֶת שְׁמֶךָ עַל חֲסִדֶּךָ וְעַל אֲמִתְּךָ כִּי הִגְדַּלְתָּ עַל כָּל שְׁמֶךָ אֲמַרְתָּ :
 בַּיּוֹם קָרָאתִי וּבִמְעַנֵּי תִרְהַבְנִי בְּנִפְשֵׁי עִזִּי : ד יוֹדוּךָ יי כָּל מַלְכֵי אֶרֶץ כִּי יִשְׁמְעוּ
 אֲמִרֵי פִיךָ : ה וַיִּשְׁירוּ בְּדַרְכֵי יי כִּי גָדוֹל כְּבוֹד יי : ו כִּי רַם יי וַיִּשְׁפַּר יִרְאֶה וַיִּגְבַּה
 מִמַּרְחָק יִידַע : י אִם אֵלֶיךָ בְּקָרֵב צָרָה תַחֲיִנִי עַל אַף אֲבִי תִשְׁלַח יָדְךָ וְתוֹשִׁיעֵנִי
 יִמְיִינֶךָ : ח יי יִגְמַר בְּעַדִּי יי חֲסִדֶּךָ לְעוֹלָם מְעֻשֵׁי יְדֶיךָ אֵל תִּתֶּנָּה :

רוטמות אל

על ידס ושפטים ישק שחס לא כן אשר הנזו בהרנן בית ראשון ומתו מיתח עממן וצבא פקודה צבל במלחח
 שצעים שנה לקו צניהס ואיך ישארו העושים הרעה ולא יקחו חלקס לעיני אשר לקו על ידס על כן יחזירס
 הוא יתבצר ויפקוד עליהס לעיניהס כאשר פירשו ז"ל על למען תמחן וכו' וזה יאמר צח צבל השדודה כלומר
 אשר היתה שדודה עדיין נשאר הגמול לשלם כי מצו מיתח עממן כל האנשים אשר עשו בעממס הרעה .
 (ט) ועל מה שהיו הורגים עוללי עפומים צחוק אמונה כי להס יהיה יותר קשה מהרג שהיא סקילה הגדולה
 מארבע מיתוח צ"ד :

קלה (א) לְדוֹד וכו' . מזמור זה יבוצ על צ' דברים . אחד על יתר שאת בית המקדש לשאר מקומות
 הפלה . שנית לתת יתרון לאשר נענה בשפלתו צשחוקה לענה צדבור וצרחשון החל ואחר כך
 השני המסתעף ממנו ואומר הנה כאשר אויך צכל לבי שהוא צאחדות צ' הלצנות צכל מקום שיהיה חני נמצא נגד
 אלהים כי מיד אלהים לפני (ב) ומה הוא אס כן יתרון למקדש הלא הוא כי אס אשחחיה אל היכל קדשך הוא
 צצנהמ"ק נוסף על היותו נגד אלהים גם ואודה את שמך על השדך שאתה מקבל תפלות גם על אחרך שמיך גם
 אמתהך והוא כי הגדלת על כל שמך שאתה טוב ומטיב אמרתך' שלא צבלצד אתה שומע תפלה ומטיב כי אס שאתה
 מטיב ואומר לי תשובתך מאשר תטיב לי ואיך מטיב צשחוקה כי זה הוראת אמתך צעלס יותר מכאשר היא צשחוקה
 והוא כי על ידי קדושת המקום שאשכ משס רוח הקודש ואזכה לכך . (ג) ואס יאמר איש אחר שאני אצטח כך
 מה יתן ומה יטיף לי מה שצקני צאמתך הלא הוא כי יהיה ציום קראתי ותעניו צאמתך מרהיבי צנפני עז
 כי ציום ההוא שהשחצתי צכך כ"כ חני עלו צך צנחוספת צי הגדלת קדושה אפילו צנפני וזהו מרהיבי שהוא
 את הגוף ונפשי שהיא קדושה מעשמה מרהיב עוז על חוקף קדושהה כי צזה יורה היות הוא יתבצר דצק צאדם
 ועל ידי כן מהצבא אז יתר . או יאמר כי חני צאחי לתת עז לנפשי מאשר צעשהה צאדם ועל ידי שחקרה והעניו
 צצנהמ"ק אקנה גדולת עוז ותיקון . (ד) והטעם שאשחמה והעללה צזה הוא צבראות עממי כי הגדלתו על כל מלכי
 ארץ כי מי צכל מלכים ויכל להתפאר צשפיר צדבת עמו כמותי כי יודוך ה' כו' צתמיהה כלומר האס יודוך ה' כל
 מלכי ארץ אס יתאחדו יחד כלס האס יודוך כי שמעו אמרי פיך שהתפללו ועניתס צפוך כאשר לי ציום קראתי
 ותעניו צפוך : (ה) כי הלא כל השגתס אינה כי אס שיטרו על פי דרכיך ותעניו צשחוקך כי כל השגתס הוא כי
 וישירו צדרכי ה' לומר מדרכיך כי גדול כבוד ה' (ו) צמה שיראו עיניו שגתהה יאמרו כי רס ה' על השמים
 ועס כל זה ושלפ יראה ועס היותו צצזה על השמים אין צריך לומר ההוא צארץ או צדרכי קרובים להיות על
 הארץ כי אס גם ממרחק שהוא אשר יהיה אחר זמן רב ידע על פי נצוא ואין אומרים שהוא יתבצר מדבר עס
 ארס כי אס שיעה אחד ממלאכיו יגלה אין הנצוא ח"ו ידע ולא אמר יודיע (ז) וכן יכירו השגתה צמה שיראו
 כי אס אלק צקרב צרה כענין היותו מתהלך צנת והולוכוהו בית המלך אכיש ולאמרו לו כי זה הרב את גלית אחיו
 כי מי ידמה צלבו שהיה אפסר לחיות ומה גם שמוסף על היותו צעל צחירה היה גואל דס אחיו ועס כל זה
 שהיני ומה שעים הלא הוא כי על כעס ואף אויבי תשלה ידך שידך הוא יד שחאל הוא ומת הרגוע הכניע אף
 ורגוע האויבים אכיש שריו עד שהפרת אבו ואמר להוציאו מלפני וגם שריו שהצוהו צאף וצחמה שקמו ומלד
 אחר ותאחזני ימייך לתמכני מרעד ולהוציאני כי אין ספק כי שס אכיש שהוא ממלכי ארץ אחרי יודעו הצמת
 אחר כך ודאי נתן אל לבו כי ה' הוא האלהים כי מדת הדין ומדת החסד שמשו צ' הדיים כחאה יד ח' להכניע
 אשם והימין לאחוז צו לתומכו צל ימס לצבו מרוב הפחד ולהוציאו : (ח) ה' יגמר כו' הלא אמרתי היותי
 משחוקק שאשחחיה אל היכל קדשך שיצנה צימי והטעם כי הלא חני צאחי לתקן אשר עוות אדם צנפני צו על ידי
 צהמ"ק שאזכה שאקרא ותעניו מרהיבי לתת צנפשי עוז מאשר נחלס כחה צאדם הראשון והיהו ציבה לגמור חוקקיה
 והמשך הענין כמדובר אמר עתה אס לא אזכה שיצנה צהמ"ק לקנות צנפשי עוז לגמור החוקק ה' יגמר צעדי
 צענה עורני צזונה הוה כי הלא ה' אלק לעולם שהוא אשר אמר לו נתן הנצוא כשאלך יהיה כנון עד שכל
 זאס לא תגמר צעדי איך יתקיים ועוד טענה אחרת והיא כי מעשי ידך שהס צ' מעשי ידך שהס אדם כד"א
 עשה אדם וצית המקדש העמיד שחומר צו מקדש אחי כוננו ידך אל תרף מהס להביאס מעשים כחמה לעמיד
 צמהרה צימיו :

תהלים קלט

קלט * למנצח לדוד מזמור יי תהלתני ותדעי: * אתה ידעת שבתתי וקיומי בנתתה
 רצני מרחוק: * אהיו ירכבי וגו' וכל דרכי הספנתה: * כי אין מלכה
 בלשיתי הו' יי ידעת כלה: * אחר וקדם צרתני ותשיט עלי בפכה: * פליאה מלאה כי
 דצתי מימי נשבתה לא אוכל לה: * אנה אלק מרוחק ואנה מנצח אברה: * אם

רוטמות אל

קלט (א) למנצח וכו' אתה וכו' מה אחד הסכימו כי מזמור זה על הדם הנתפס

ידבר ולא יתכן אם לא במאורע שבידיו כי דוד הוא הדם כדוע ולכנס בלחוחות
 כי הם מקבלי החמה והזרקה והוא סמוך על סוף הקודם כאשר צונו בס"ד. ולבא אל הענין נחמה
 מלפניו ז"ל כב"ד כי בעלילה בה הקב"ה על הדם הנתפס כי לא נעלם ממנו כי יתחיל ויחשב ויגזר עליו
 מיתה ויהיה קיים כמין עד החיות הנחשים כאשר הוכיחו מדברים האורים כי טרם יתחיל עלה כחמשה סימות.
 ונבא אל הענין והוא כי אחרי אומרו על הדם מעשה ידיו יתבדק מעשי ידוך אל חקך בה ענה לדבר טוב על
 הדם כמדבר על עמו כי הוא הוא ואמר אל יחשב הדם לכבוד עון כי הלא ה' תהלתני מים המזר עשר
 ומעשי וידע כל אשר עשיתי ואשר נגזר עלי מאז. (ב) ולא עוד כי אם שגשגה ידעתי שבתתי וקיומי והוא
 כי הנה ידוע מרז"ל כי בעוד שהיה הדם עם חוה לא ערב אל לבו הנחש לפתומו כי לא יוכל תך כאשר
 הולכו הוא יתבדק לשוט בחרץ לגזר ישוב בכל מקום אשר יגזר בו הדם אז שראש הנחש כי היתה החמה
 מקלה להשפחות לבדה או שפחה ויכול זה וזה יתכן ויחמר הדם לפניו ויתבדק לולי שבעלילה באת עלי למה
 הסדדתי מחשבה והרחקתי ממנה שעל ידי כן פחה חוה כי היה חמה ידעתי שפתי שבעד שסימתי יושב
 במקומי לא היה חמה וידעתי קומי שעל ידי קומי לשוט בחרץ ויה' הקלוקל ולמה הקיומתי מעשה לראות
 בחרץ ועוד טענה לזה כי הלא בנתה לרעי מרחוק והוא הנה המהרגם ורש"י ז"ל פירשו לרעי מלשון התחברות
 ולפי זה יחמד לפי דרכנו ראה יתבדק חן בעלילה באת עלי כי הלא בנתה למו שראו רעי מרחוק הוא מלך
 המביה שהוא רעי מלך שגם בו נפשי כי מרחוק שהוא קודם יבוא העולם הניעות חוהו לתקן עוונתי והוא כי
 מו' דברים שקדמו לשלם הוא שמו של משיה שנחמד לפני שמש יגון שמו ואמרו בחדש שומר טוב למה נקרה
 יעני על ששקד ליון ישי עשר שהוא חיון המות שגם זהו בנתה לרעי הנה לתקן מה שהיו קלוקלי
 מרחוק והלו מתחלה לא היה רעוק שהמות למה מקודם לשלם בנתה חיון אל המות שהגורם לוי ומשן זה
 אמרו רז"ל שם לא שבעלילה בה הקב"ה על הדם למה ברא מלאך המות החלה ולדעת החומרים כי לרעי
 הוא מלשון רעיון יחמד הלא מרחוק ידעתי רעיוני לחטא כלומר ומוכרה הייתי בחטאי אם לא שבעלילה באת
 עלי: (ג) ארדו ורבעו וכו' אמר עוד טענה שטרם החטא כוונת לקום המין כי הלא כשבחתינו דו פרטופין
 לא הייתי לוי יוכל לשמש שהוא אחרי להשפיע בחבה ולא החמה לקבל שמושי שהיה רעיו וחתה וזוית אחרי
 מרבעי שהפרדה ופזרה חוהו בחופן שמשם ואין זה רק לקום המין שש"י שגדדמו שמשם והם חין מות חין
 לרעי קיום המין או קרה אח' זה הזכר אחרי שפסיה מהך היה הוא לפניו ולמד הנקרה רעיו שפסיה
 שוכב היתה היא למטה ואחר שהפרדה וזוית חין זה כי אם על קיום המין שפסיה וכן וכל דרכי
 הסכנה והוא מחמרו ויתבדק לחוסר מלך זור לדעת רז"ל כשעשה עמו חלוה שאמר לו ונתבדך בן
 הכהן כוונת שהוא חלו היית חלוה חן יש בו נקמים נקבים כי על כן אמרו רז"ל שהיה פרעה ואלה המזוה
 בלא יתחילו לרעי לנקיבו שיחשבוו לחלוה וע"ד זה יחמד הדם אם לא שבעלילה באת עלי ומאז היה רעוק
 שהמות למה כל דרכי הם דרכי בני הדם להכול ולפנות הסכנתה והרגלה זו. (ד) וחולת רחומי חלו יש עוד
 רבות להוכיח זה כי אם כי חין מלה בלשוני להגידם תך הן ה' ידעת כלה מבלי שאומר חוה: (ה) אחר
 וקדם כו' אמר עוד חלונה אחרת יש לי כי הנה אחר וקדם רצתי דו פרטופין שורה השואה ח' שמכל דו
 פרטופין חללו חסוד זה כזה והם כן למה ותחש עלי כפכה ועקב שעלי העממת כוונת הענין מעליה. (ו) והם
 הוא שאין כן דעת יודע חלונה אחרת פליאה היא דעת מומי והוא מ"ם ז"ל ויכן ה' את המלע שמתן בה
 יומר כינה מהאין יומר כי הלא גברה עלי והוא מ"ם ז"ל כי חמרה וכי תעלה על דעךך שאני ואלהה חי
 וגברה עליו ומה גם למדרש שאומר כי אומר היה נהנה לי מן העץ שהוא שהכחה חוהו בעץ עד שהכל ו"ה
 הנה החומר שאמרתי שפליאה דעת מומי נכבדה עלי לא אוכל לה בחופן שעליה עיקר החשב ולמה שמת עלי
 כפכה יותר מעליה: (ז) אנה אלק וכו' לבא אל הענין נשית לב אל מאמר הכבוד ויתחבא האדם והשמו
 מפני ה' וכו' שהל"ל ויתחבאו תך הוא הכל והוא נמשכה אחרי. עוד הודיעונו רז"ל כי מקום שהתחבאו
 הוא תוך עץ הדעת טוב ורע וביארנו במקומו שהענין הוא כי טרם יתחילו היו זכים בלכות ובהשגחה והיו
 יכולים לסבול חור והוד קולו יתבדק בדברו אחס תך בשותה לבשו הלאה ויתעבר איכותם וע"כ לא עלרו כח
 לסבול את הקול על כן מה עשו הלכו אל עץ הדעת טוב ורע אשר בלתי רוחו טוב פשוט רק כשיזכר רע
 בחופן שיש בו עבירות על כן הלכו שם באחרם כי בנא להם הקול שם יבא מלוצם בלתי זך ופסירי לפי איכות
 המקום למשן יוכנו לסבול כי יהיה להם העץ שהוא כיוסך לסבול הקול. ונבא אל הענין והוא כי אחר דברי
 שגמרו למה הכניד עליו אשמת הענין מעל החמה אחר שמה האמר שהפסע הוא על שהיו הקדמתי אחר

אֶפֶק שְׁמַיִם שָׁם אַתָּה וְאַצְיָעָה יְשׂאוֹל תִּהְיֶה : אֲשֶׁר אֶבְנֵי שַׁחַר אֲשֶׁבְנָה בְּאַחֲרֵית יוֹם :
 גַּם שָׁם יִדְךָ תִּנְחַנְנֵי וְתִאחַזְנֵי יְמִינֶךָ : יֵא וְאָמַר אֶךְ חִשְׁךָ יִשְׁבְּנֵי וְלִילָה אֹרֶךְ בְּעַדְנֵי :
 יֵג גַּם חִשְׁךָ לֹא יִחְשְׁךָ מִמֶּךָ וְלִילָה כִּיֹּם יֵאִיר בְּחִשְׁיָכָה כְּאֹרֶחַ : יֵב כִּי אַתָּה קִנִּיתָ
 כְּלִיתִי תִסְכְּנֵי בְּכַמֶּן אֲמִי : יֵד אֹרְךָ עַל כִּי נִזְרָאוֹת נִפְלְאוֹת מִעֲשֵׂיךָ וְנִפְעֵי
 יֵדעַת כְּאֹד : יֵז לֹא נִכְחַד עֲצָמֵי מִמֶּךָ אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי בִּסְתֵר רַקְמֹתַי בְּתַחֲתֵיּוֹת אָרֶץ :

רוטמות אל

כך להסמופן בעץ הדעת טוב ורע שהטחתי בו כאשר דקדקתי בחמרו ויהתבט הדמם ולא חמר ויתחנאו וכן הוא יתבדך חמר לו איכה שהוא כחשר ביהרנו במקומו שהוא איכה האם פה הוא מקום הראוי לך חמר אם על זה הוא מה שדברת אלי קשות שממת עלי כפכה אל החשבוני כי אנה הלך מרותך שהוא מרותך הקדוש ונורא שלא יכולתי לסבול אנה הייתי יכול לילך להתבט שאוכל לסבול אמרתך. (ח) אם חשך שמים שהוא עולם הגלגלים שהם גמייים ואין בהם רוהניות כגן עדן בחופן כי גם שם יתעבה קולך לפי איכות העולם הלא שם אתה בי על ידי העל אדם נכתלקה שכינה מעל הארץ ועלתה לרקיע ראשון כנודע מרז"ל ואם לאישה שאלו הוא במקום החיוניים כי מקום הקליפות נקרא גם הוא שאלו שחשבה שם כי גם אם קולך ילך שמה יהיה מעובה שאלו לסבול הלא הנך כי גם פה במקום בחינת הרע יש שם בחינת חונויות והנך גם פה וקשה עלי לסבול הוד קולך. (ט) על כן אמרתי אשח כנפי שחר כי אהבה בעץ הדעת טוב ורע שיש בו בחינת טוב שהוא התפשטות שכינה ובהינת חונויות שהוא רע ולא חכנס הוך החונויות כי אם ששח למעלה ממני כנפי שחר הם כנפי התפשטות שכינה שהוא סוף התפשטות בחינת הטוב ולא חכנס הוך הרע כי אם ששכנה בחינת ים הוא מקום שכלה כל התפשטות שכינה הנקראת ים בחופן שאהיה צון טוב לרע בסוף התפשטות הטוב ולא חכנס ברע. (י) וע"י כן שם ידך תנחני להיות לי בעד לחמי ובהמשך זמן החחוני ימוך להוציאתי משם אל הקדושה: (יא) ואמר וכו' והנה לא נתיישתי מרחמיך כי הלא רחיתי אשר העבתי לי וכדברתי כי הלא ציוס הששי שהטחתי ונחמר עלי ותתה תשובנו עקב אז רחתי ואומר הוך השך שיהיה הלילה הזה אשר בה שלטת חיונוים יפופי הנחש שפילו לא יהיה השך רב כי אם מעט שהוא אך השך ישופני כי כח הנחש מהשטן היה כמאמרם ז"ל כפר"א וחדרבה רחיתי כי ויליה אור כי ליל שבת לא היה השך כחשר בשחר הימים כמ"ש ז"ל כי מבקר יום הששי עד מוצאי שבת ל"ז שעות שנת אור שנכרס ציוס ראשון ואין ספק כי היה האור בעדני וז"ל בעדני כלומר לכבודי בעבורי כי בזה רחיתי כי הפחת צי. (יב) ולא עוד אלא שהיה אפשר שהשך של הלילה לכל שעות הפקודו היה צל ויעבה אור ליל השבת אך היות שגם השך לא השחך הנה זה היה מן שרצית צי ויליה כיוס יאיר והיה זה בודאי לרמוז לי כי כך לי חשיכה כחורה להורות כי בלילות הבאים שמהיה בהם חשיכה מהיה לי כחורה שאלו חשיכה שחשך ישופני כחשר לא חירא ציוס: (יג) כל כי אתה וכו' לצד אל הענין מכירה מאמרם ז"ל על פסוק בהלו נרו וכו' כאשר הייתי וכו' כבוד אלוה עלי חלני וזה הלום. דרש רבי שמלאי למה הולד דומה בצניי חמו וכו' וגר דולק לו על רחשו זופה ומצני צו מסוף העולם ועד כופו שנחמר בהלו נרו עלי ראשי וכו' ומלמדן ארתו כל התורה כלה שנחמר ויורני וכו' ואומר כבוד אלוה עלי אהלי וכיון שבה לאויר העולם בא מלאך וספרו על פיו ומשכחו כל התורה כלה שנחמר לפתח חטאת רוכן. ונבא אל הענין חמר דוד הלא דברתי עד כה על אדם שהיה ראשון לנפשי ואמרתי שעם שמתלה באת עליו בעליה עם כל זה עליו לשבך ששבת לרחה עליו כמדובר עתה הניי בא לשבך על מה שהיטבת לי כשנתגלגלה נפשי צי והלא כי אתה קנית כליותי וכו' כי הכליות אשר בהן החכמה כמד"א מי שם בנחוחות הכונה כל כך מלאח ארתם הכמה שנעשו קנין לך בנחוחים כאשר חסכתי את עמי מוכרך ומסוכב בצען שהיה צען חמי מסוככי אל שם לדחתי כל התורה כלה כי שמת בנחוחות חכמה והוא אשר הזכרנו מרז"ל על פסוק כבוד אלוה עלי אהלי. אז יהיה חסכני אתה ע"י תורתך כאלו הייתי מסוכב מאורך בהיותי בצען חמי. (יד) וגם אודך על דבר שני והוא על כי נוראות נפליתי מאשר הרחימתי אז עודני בצען חמי והוא כי נצר דלוק על ראשי שהבטתי מסוף העולם רחיתי נפלאים מעשך שהוא מסוף העולם שכללים בזה כל מעשך ושמת החמר אך אודך על התורה שלמדתי ועל אשר הורחתי נפלאים מעשך אשר שכלחתי לאויר העולם שכהתי הכל אך עם כל זה אודך כי אם נשכח מגופי לא נשכח מנפשי כי הלא ונפשי יודעת מאד ומהו יועיל מרוחי נפשי כי על ידי יגיעה בתורה ושקידה לא יבצר ימשך גם ללבי מידעתי נפשי: (טו) לא נבחרה וכו' דעת כי המפרשים והמתרגם הוא כי אומר עמי הוא על גופו ויחמר לשי דרכני הלא אמרתי שבהיותי בצען חמי למדתי תורה והלחתי לי להצני נפלאים מעשך מסוף העולם ועד כופו והלא יפלא בעיני בני אדם ישגיח יתבדך תוך צען אשה מלאה דם וחלחה בעובר חומר יש בקרבה על כן חמר גדולה מזו חמי מגיד והוא כי לא נכחה וכו' והוא כי הנה חרז"ל ח"י אבהו מאי דכתיב ומספר את רצע ישראל שהקב"ה סופר כל רביעות ישראל מתי הבא סיפה שילא ממנה לדיק ועל זה נכחית עיני של בלעם הרשע חמר מי שהוא מסור ומשכחו פהורים וקדושים י"ן בדבר זה וזה יאמר דוד הנה אין לך לומר בהלו נרו על

תהלים קל"ט

י' קל"ט ראו גיגיך ועל ספרך כלם יכתבו ימים יצרו ולא י' אָחַד קָדָם : י' וְלִי מִה
 יָקָרוּ רֵגְלֶיךָ אֶל מַה עֲשִׂימוּ רַאשֵׁיכֶם : י' אֶפְסָרְם מִחֹל יִרְבּוּן הַקִּיצִימִי וְעֵדִי אֶפְקֶד :
 י' אִם תִּקְרָא אֶתְּהוֹרָשְׁעִי וְאֲנִשְׁי דָּמִים סוּרוּ נָשִׁי : כ' אֲשֶׁר יִמְרוּךְ לְמִזְמֶה נִשְׂוֹא

רוממות אל

הוא סבב הוא טור כי אם חלילו בשם הוזהרה והריקוס כי אלה המסתכל על עיפה שהזיק וילא ממה
 לא נבחר המסתפק עליו מחד כי לדיק חיו ויהיה ס' עמי לבון עולם שהוא כח ודוקק כי השיפה הוא כח
 ולכן הטף וזה בין נפש חסד עמיני בסתר נפש האורעה שהסתכלה שהיה עיפה מל לדיק וגם כאשר קראתי
 בהשפיר הולך כי אין יציר וילך כי זה היה בהחיות חזן שהוא כמו שחזרו ז"ל במדור החתון שבמשי
 האלה והחשוב קדמה חזן כענין אסתר קרקע עלים היתה : (טו) גלפמי ראוי וכו' אמרו כותבו ז"ל בשמות
 רבה כי כשהיה חדם הראשון ממש גולם האלה לו הקב"ה כל בלי עולם שהיו בו אחד בראשו אחד בידו
 אחד בגולו וכן בכל חסד וחסד וזהו גלמי בו' ועל זה אמר הקב"ה לאיוב איפה היית ביסדי חזן איפה סגך
 היסין היתה וכן אמרו ועל ספרך כלם יכתבו זה ספר מולדות חדם וחשוב הוא ספרה חדם הראשון שחזר
 שיהיה לדידי חיו לי וכו' כשהיו בו כל הנפשות ממנו ומה שהיה מהם . ונכלל אל הענין משין זה יאמר הנה
 אלה ה' גלמי שהייתי עתיד להיות גולם בלי חיים כי אם להיות נפל ראו עיניך כאשר כל העולמים שהיו באדם
 כעת כלם יכתבו והנה ימים וילדו הם שפת ימי הנפילה וילדו והוא כי לא נאמר בשפת ימים עשה ה' את
 השמים כי אם שפת ימים שהוא כי את השפת ימים עשה בראש כל השמים וכו' באופן כי הימים עולם
 וילדו . והנה ראוי לשים לב למה לא אמר שבעת ימים עשה ויהיה בכלל הימים ששה גם יום השבת אך
 הוא כי בכלל עשיית הימים היה חסד בכל יום ויום שיעור יומי של הקב"ה ועל כן נחם דבי אליהו
 שיהא חלפי שני היו עולמה כי בכל יום מהשפה חסד עשה ניתן בו כח יומו של הקב"ה ועל כן לא אמר
 שבעת ימים עשה כי תרוב כי האלף שבשי הוא עולם חסד ממשיות ועל כן שיהא חלפי הם ולא יחד על
 שלא היו נבריהם שאלה מכתם חלף עשה . והחזור אל הענין כמה שלמדנו מזה כי השפת ימים שילדו הם
 שיהא חלפי שחם בכל אחד הוא חלף וכזה יאמר ועל ספרך שהוא כפרו של חדם כלם העולמים שהיו
 כעת באדם כלם יכתבו שהיה מליחותם בעולם שיעור ימים שילדו שהם שפת ימים דהיינו שיהא חלפי שני
 וזהו כלם יכתבו ימים וילדו והחיות נהנה כי שהייתי עתיד להיות גולם הוא כי ולא אחד בהם שכלל הנפשות
 באדם שהוא הוא וכל הנפשות ממנו לא יש יום אחד שהוא יום אחד שלם שהוא חלף שנה לא יש מי
 שהיה יום אחד שהוא חלף שנים בהם בכל המזכר כי חלילו חדם עולמו לא השלים יום אחד שהוא חלף
 שנה כי חסרו ממנו ע' ולכן זה כי אם כעודע שהיחס לי שלא היה נפל : (יז) והנה למדנו בספר הזהר
 כי ע' שנה שמה דוד היו מהנפשות והנה זה חלפו כמה שסודיעונו שגם בלחות היו חלקו רוח חדם הראשון
 כאשר בדרו וגם כהונו חללו בתקום חסד שכדי שיוכן דוד לתקן ענין חדם האורך יבואו לו אחר כך הע'
 שנה של חדם על ידי גלוליו שבהמות שחיו דומה שפע שישפע בדרו על ידי קחתו אותם כי ידי האבות
 מאשר הם לא היו לו בלי האנושות כי על ידי כן קרה קדושה וקיום עד היות דוד מלך ישראל חי וקיים כי
 מיתה דוד אשר נראה לעיני הרוחם לא היה כולק גומר כעודע וזה יאמר ולי מה יקררו וכו' לומר הלא
 חמתי כי על ידי כי ולא אחד בהם שלא השלים חדם יום אחד היות לי ע' שנה הנה ולי להיותי בעל שלמות
 כמות כל נפשות חדם לא היה שנה לי כי אם יקררו וכעברו רעך וחברך חלו הם האבות שנתנו לי הע' שנה
 וכן כעת המתהרס ורש' רעך לבון הברות כי ראה מה שויתרו כי הע' שנה על ידי האבות שאלו על ידי
 חדם בלבד לא הייתי חי רק הע' שנה ועתה מהע' שנה על ידי האבות ומשך לי חיים חמירים להיות חי וקיים
 וזה ראה מה עולמו רשביהם של הימים שלי שהם ע' שנה (יח) שנמשך שחשפם מחול שהוא עוף שחיו
 מה כמ"ס ז"ל על וסכול ארבה ימים ירבוני ימי עד גדר שבהחיות המהיה שהקין מבהחית שנה שני ולא
 האורך לשוב לעפרו כי אז עווד עורך כאשר הייתי בהיותו חי וקיים מהיה שהוא ולי מה יקררו וכו' לומר כן
 אהיה בשם התהיה שלא האורך לפרד מחד לשוב לעפר כי אם כשהיה היסין בהקילו והוא כי יתוסף ע' יתרון
 עולם על היותו מתחלה חי וקיים כיתרון הנשור על היסין עם היות שנתנו בהיותו חי וקיים הוא למעלה
 משאר ימיסם כעודע והענין לומר כי החשובים שויתרו על ידי בואם חלו ע"ה האבות הקנו בו הכנה ליקדש
 גם עד היותו חי וקיים חמיד כעודע : (יט) אם תקבל וכו' הלא אמרתי שכל ידי היות לי הע' שנה על
 ידי האבות ומשך שלא ע' שנה בלבד אחיה כי אם עד היותו חי וקיים והנה יאמר חזן חשפה בחיים
 כ"כ והנה חשבי דמים רודפים אחרי חמיד והם בעלי בהיותו וחלו ימוסגיו והיפן הם חיי לזה חמי חומר הנה
 חזן חלופי שההרגם כי אם לא אשר הוא רע לשמים ועל כן חמי חומר הם הקבל חלוה רשע כלומר מי יסן
 הקבלו כי חשבי דמים הרעים נברות ומבקשים להרגי בקלות חלל מהם כחלו חזן ירך רק חומר להם
 סודו מני כלומר כי חסד שחמה עמדי מי יוכל לי . (כ) והרשע שלי חומר חם הקבל שהוא רשע לשמים
 לא לא הדובר נגדך או עושה בשועל כ"ה החשובים אשר רעשם במחשבה כי יאמרו כי רם אלה מהשנית
 בהשפחה חיש מומרי וזהו אשר יומרוך למחמה שירימו שהנהקך בעד המחשבה ולאמרים כי נשוא למזה שהוא

תהלים קל"ט קמ

לְשׂוּיָא עֲרִיף : כ"א הֲלוֹא מִשְׁנֵאֵיךָ יי אֲשַׁנָּא וּבִתְקוּמְךָ אֶתְקוּמְטָא : כ"ב תְּכַלִּית שְׁנֵאָה
 שְׁנֵאָתַיִם לְאֵיבִים הָיוּ לִי : כ"ג חֲקַרְנִי אֵל וְדַע לִבִּי בְּחַנְנִי וְדַע שְׂרַעְפִּי : כ"ד וְרֵאֵה
 אִם הֲרָךְ עֲזָב בִּי וְנִחַנִּי בְּדַרְךָ עוֹלָם :

קמ * לְמַנְצָה מוֹמֹר לְרֹד : ב' חֲלֻצֵנִי יי מֵאֲדָם רַע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי : ג' אֲשֶׁר
 חִשְׁבוּ רַעוּת בְּלִבָּב כָּל יוֹם יִגְדְּרוּ מִלְחָמוֹת : ד' שְׁנַנְנוּ לְשׁוֹנֵם כִּמּוֹ נַחֵשׁ חֲמַת
 עֲכָשׁוּב תַּחַת שִׁפְתֵימוֹ סֵלָה : ה' שִׁמְרֵנִי יי מִיַּד רָשָׁע מֵאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי אֲשֶׁר
 חִשְׁבוּ לְדַחוּת פְּעָמָיו : ו' מִמְּנוּ גָאִים פַּח לִי וְחֲבָלִים פָּרְשׂוּ רִשְׁתִּי לִיד מִעַגְל מִקְשִׁים
 שָׁתוּ לִי סֵלָה : ז' אֲמַרְתִּי לִי אֵלֵי אֶתָּה הַאֲזִינָה יי קוֹל תַּחְנוּנֵי : ח' יְהוָה אֲדַרְנִי עֲזוּ
 יִשׁוּעָתִי סְבוּתָה לְרֵאשִׁי בְּיוֹם נַשְׁק : ט' אֵל תַּתֵּן יי מֵאֲוִי רָשָׁע וְכִמּוֹ אֵל תִּפַּק יְרוּמוֹ

רוֹמְמוֹת א ל

כי השבע לשוא שהוא בדבור הם חויביך העושים כן אך מי שמהשב על ה' רעה אינם עריך כי לא תבינם :
 (כא) והלא תיפח רוחם כי הלא מבשרי אחזה השתחך במחשבות בני החדש מפניך ה' הם משנאוך בלב
 אשנא לני ובחוקומיך בפועל אחקוטע והנה משנאוך במחשבה מי בגיד לי את לבו שחשב על ה' רעה
 שאשנאהו בלבי אלא ודאי שהלצבות כמרחות להפכיל מה שלב חברו וה"כ ק"ו הוא אם אני שאין לי שייכות
 עמו יודע מה בלב אהה ה' שבראת אותו לא כל שכן : (כב) ואין לומר כי מה שאני שונאם הוא בחומד
 הדעת ואולי לא שונאי ה' המה לזה אני אומר הנה ודאי לבי יודע האמת כי הלא הכלות שונאם שונאם בלבי
 עם היות שלחויבים שהוא בשביל חויבי היו לו לעזמי אלה אשר שנאתי שיהיה הדעת שופט שאחר שהם אהבני
 שהיו לי נגד חויבי למה לבי שונאם אך חין זה כ"א שהם שונאוך וע"כ מהאבה לבי אחר שונאם מאלו .
 (כג) ושנאם האמר למה זה שנאם שהקבל את החוטא במחשבה וכי האם תרצה אתה שגם אתה החייבך
 במחשבה לזה אני אומר חקרני אל וכו' כי גם שאין הידיעה מוכרחת לא תבצר מניאוחה . (כד) ע"כ
 גם שלא תדיני על מהשכתי ראה אם דרך עולב כי במחשבותי העמידה ונהני בדרך עולם כי מאסתי
 מחשבה שכנגד :

קמ (א) לְמַנְצָה וכו' . (ב) לפי הנראה מרבותינו ז"ל ידבר בגליות ואחשבה כי את כלם ידבר באלו
 ישראל הגולים הם המדברים בלשון יחוד ואומרים הללני ה' מאדס רע הוא ל"ל בגלות
 צבל וצוה הצעה כי מאיש חמסים הוא איש זר וחויב בגלות מדי תלמי כאלו יפדס העשם בסמוך . (ג) ועל
 גלות יון אמר אשר חשבו רעות בלב שהוא להעבירם על דת על כן כל יום יגורו מלהמות פעם על שבת ופעם
 על ר"ח ופעם ז"ל מילה ופעם על ההיכל ופעם אמור להם כצבו על קרן השור שאין להם חלק בלחלי ישראל
 כמ"ס ז"ל בב"ר . (ד) ועל גלות אדום הארוך שקלו ליבא לפומא לא גלי' שעל כן אומרים אדום כי ממשלה
 לעולם על ראותם האריכות אמר עמו לשום כמו נחש וכו' והוא כי תחת שפיתו הוא אחרם בלה שמשלתם
 הוא סלה . (ה) ועתה בא ופירש מה שאמרתי שמרני ה' מדי רשע הוא נבוכדנאצר שעל ידי כן הצעה שאיש
 חמסים הוא המן תלמי העשם הוא כי שיהם ל"ל והמן אשר חשבו היה לדחות פעמי מדרך קוני יתבצר זה
 להטיאני בגלם זה בסעודה האשורום כמורש במדרש חיות כי המן הרע היה הולכים אל המשחה ההוא
 והחטיאם ואם כן אם לא היה יתבצר שומרם בימי נבוכדנאצר שלא ישתחוו אלא לפנים עם שיקרשו חנייה
 והצריו את ה' היו נפלים לגמרי על ידי איש חמסים שהסויף להחטיאם בימי האשורום . (ו) ופירש ואמר
 כי מה שחשב נבוכדנאצר לדחות פעמי הוא כי עמו נגים פה לי כי נבוכדנאצר וועניו הכריזו שפיתו ויסגדו
 כל עמיאל ללחמ ויהי אומר שלא היתה ע"ל כמורש אללו במקומו והיה הדבר להצנאות שמלכות תקום
 לעולם וכל עיקרם היה לי שהוא בשביל ישראל להכניעם תחת שרו של נבוכדנאצר לבטל ענין אבן די לא בידין
 ומה שחשב המן לדחות פעמי הוא כי והכלים הם המן ואשורום פדשו רשת ליד מעגל והוא מ"ס במדרש חיות
 שיהי המן וכועתו בחולות מאודים את היהודים להביאם אל הסעודה והוא פדשו רשת ליד מעגל וגם אחר
 כך בסעודה מוקשים שרו לי והוא ענין מאמרם ז"ל כי שמו לפני המסובין וזאת נגד כל ישראל שיסבולו
 בהם להכשילם וזהו מוקשים שרו לי סלה שהוא כל שבעת ימי הסעודה . (ז) והוא אמרתי לה' אלי אתה שהוא
 מאמר פלגת אבהר אלי אלי למה עזבתני אז אמרתי אלי אתה ולא הללם כי אני לא עשיתי אלא לפנים לכן
 האזינה ה' וכו' . (ח) ועל גלות יון אמר אלהים אדני עז ישועתי וכו' כמות לרשעי הוא יהודה מכני כן
 השמונאי שיהי ראש לישראל ביום נשק שנלחם עם מלך יון והושעתו על ידו . (ט) ועל גלות אדום הוא
 אומר אל תקן ה' מאויי רשע הוא עמלק זממו אל תפק ומהו זממו הלא הוא אחרם כי ידומו בלה שחושבים
 שרוממותם היא בלה כמ"ס ז"ל כי גם יעקב נעטער על זה שראה את שלפת שרי שחר מלכות עולים ויורדים
 וזה שרו של אדום ראהו עולה ולא יורד והוא כי ליבא לפומא לא גלי והוא זממו של אדום כאמרו למעלה
 תחת

סלה: ראש מסבי עמל עשתימו יבסומו כי יא ימומו ימישו כי עליהם נחלים
 באיש יפלם במהמרות בל יקומו: יי איש לשון בל יבון בארץ איש חסם רע
 יצודנו למדחפת: יי ידעתי ידעתי כי יעשה יי דין עני מיפפט אבנים: יי אף
 צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך:

קמא * מזמור לדוד יי קראתיך הושיה לי האזינה קולי בקראי לך: ב תבון
 תפלתו קטרת לפניך משיאת כפי מנחת ערב: ג שיתח יי שמירה לפני
 נצרה על דל שפתי: ד אל תט לבי לדבר רע להתעולל עללות ברשע את אישים
 פעלי און ובל אלחם במנעמיחם: ה יהלמני צדיק חסד ויוכיחיני שגון ראש אל יני

רוממות אל

חנה שפתימו סלה. (י) אף זה' כפתו כי להם מסבי הוא התורה שהיא להם המסבבים אותו להלילי
 שהוא עמל שפתימו שגמלים העוסקים בה בשפתיים ועמלו זה ויעשה העגול הואו לנו כסוי ומגן. (יא) אז
 ימישו עליהם שהוא עמלק מן השמים גהלים באם הורדת יפילם במהמרות בל יקומו: (יב) איש לשון כו'
 הוא גוג במלחמה החרונה בהבלי משיח שכל עינו לפנות בלשמו להעביר את ישראל על דת או כפרש"י
 שמדבר על עשו שהיה איש לבון יודע ליד ללוד את אביו כפיו כי אשר היה איש חסם רע יודנו החמם שפשה
 למדחפת הם ב' מדחפות אחד ביד ישראל ואחד בניהם אחרי כן: (יג) ידעתי וכו' חסר כי אז לעמוד
 נבטה נחילה כי הלא יעשה ה' דין עני הוא המשיח שהוא עני רוכב על חמור בשאלו דין על האומות וכן
 משפט אביונים הם ישראל שבגלות שבהם לדיקים וישרים. (יד) הלא טע הפרש ש' בן' ה' הסוים וזהו אף
 לדיקים וכו' שהוא הבון הראשון. יט ג'ו ישרים הם השני שהם העושים לפנים מחרות הדין והוא כי הנה
 ידוע מאמר רבי שמואל בר נחמני כי י' וקראו בשמו של הקב"ה לדיקים ומשיח וירושלים וכו' והנה היה
 מקום לומר כי שמו יתבדק שנקראים לדיקים וישרים בשמו יודו לו כי הוא יעמוד להם ליגאל לז"א אף לדיקים
 בלבד הן הם אשר נרדף יודו לשמך שנקרא גם בהם שהוא יעמוד להם ליגאל כי וישרים און לדיקים כי הלא
 הם רואי פני המלך הקדוש כי ישבו ישרים את פניך והיו נרדף ליגאל על הקרא שם ה' עליהם כי בלעדי זה
 זכות קדושהם רב מחד מחד עלמם:

קמא (א) מזמור לדוד ה' כו' הנה כחצנו על פסוק והיה ערס יקראו ואני אענה כי ערס השאל
 נרדף אפי אענה שהסכים בשמים שפוח רצונך וחתה בחרך שלא ידעם שעימך עודך
 מדבר בתפלה עד תמה שהיה אענה שפוח עימך כי אחר שכבר עימך לא אשוח לבי להיות שומע תפלתך כי אם עוד
 הם מדברים ואני אשמע כי אשמע בשמוע חוקך ע"ד זה יאמר ה' קראתיך כענין ה' שפתי תפתח וכוונת
 שלא עשיתי רק קריאת שגך משה לי לגזור בקשתי ועם כל זה עם שכבר עימתי ועודתי קורא לך שחן לי
 בקשתי האזינה קולי בקראי לך. (ב) ושמה חמור כי אחר שכבר עימתי מה בלע שאהיה שומע דברי בקשתיך
 הלא הוא כי תבון תפילתי כמו קבצת לפניך שכמו ששם היוקף עונה בקרבן ומקבלו עם כל זה תמה מהשב
 הקבצת ובש פניך חלוו כך תבון תפילתי אחר קבלת התפלה כמו הקבצת שהוא לפניך אחר קבלת הקרבן
 ומתא חמור הלא נהפוך הוא כי צדקת קטרת קודמת לאברים לז"א איני אומר על קבצת של שחר כי אם
 משאת כפי של מנחה ערב שהקרבן קודם לקבצת: (ג) שירתה וכו' הנה סדרו לנו קדמוניו בימים מראים
 אחילה לאל וכו' והוא ב' דברים ה' שקודם שילמרו דברי התפלה יבון להם דברים נאותים אליו יתבדק
 וזהו הורס מה שילמרו. ועוד שנית כי גם אחרי כן יהיה עם פיהם שלא יכשלו בדברים זהו ובל יכשלו
 בלשונם ועל ב' הדברים יאמר על הח' שיהיה ה' שישם ויסדר לנו כד"א אשר תשים לפנייהם ואחר הסידור
 שמה לפי שלא תשכח מה שסודרת לי כשהיננו דברי התפלה כי אם שמה לפי לאמרו כפי וגם הדבר
 השני שלא תשכח בלשוננו אחר נכרה על דל שפתי: (ד) אל תט לבי רע וכו' הנה זאת היא תפילתי שהשמור לבי כל
 יבא לדבר רע שהוא בל יאמר הנה אל פועלי און מררים אותי גם אלני אעשה זאת להם אשתולל להם עלילות
 ברשע כמעשה ידיהם אעשה להם ששם עקש אהפתל שהלא אם דרך משל באון ששעו עשוקי מנה ואני אעשה
 להם עליהם ואשעוק מהם מנה והנה באכלי להם הנונה שהוא עם היות כי משלי אני וכול לא יבצר שאני
 כועס ששם איכור עשק נאחתי לוחם וכועס בנעמיהם אשר הם כועסים. (ה) ושמה חמור איזה דבר
 אעשה לך כדי שלא תבא להיות חט לך לדבר רע הלא הוא שלא יהלמני רשע לכפרת שמותי פן אבא
 להשתולל לו עלילות ברשע כ"א שיהלמני לדיק ויהיה חסד בעיני שחעשה לי בזה ואחרי שיהלמני גם ויוכיחיני
 בדברים על מה יריבני שלא אכזעט כי זה טוב לי משהלמני פועלי און ועוד שאם על ידי פועלי און ירא
 אני פן שמך רשע ירא רשעי אולי תבלת בהם ידי ויהיה לי לפוקה להסיר מלכותי מומי כי חושע ידי לי
 כמאמר אבינו לדוד וקמה בידך ממלכת ישראל וכן תהיה זאת לך לפוקה כי חושע ידך לך וזה אמר פה
 שעל ידי שיהלמני לדיק ולא שיעלי און אכזעט כי שמך רשע משחתי שמואל שהוא למלך אל ירא רשעי כי אם
 תשחט

רֹאשִׁי כִּי עוֹד וּתְפִלְתִּי בְּרַעְיוֹתֵיהֶם : ו נִשְׁמָטוּ בְּיָדֵי סֹלַע שְׁפָמִימָה וְשִׁמְעוּ אֶמְרֵי כִּי
 נִעְמֹו : ז כָּמוֹ פֶּלַח וּבִקְעָ בְּאָרְץ נִפְזָרוּ עֲצָמֵינוּ לְפִי שְׂאוֹל : ח כִּי אֶלְדָּד יִתְהוֹה אֶדְנִי
 עֵינַי בְּכַה תְּחִיתִי אֶל הָעַר נִפְשִׁי : ט שְׁמֵרְנִי מִיַּד פַּח יִקְשׁוּ לִי וּמִקְשׁוֹת פְּעֻלֵי אֲוִן :
 י יִפְלוּ בְּמַכְמָרָיו רִשְׁעִים יַחַד אֲנֹכִי עַד אֲעֵבֹד :

קמב * מִשְׁכִּיל לְדוֹר בְּהִיוֹתוֹ בְּמַעְרַת תְּפִלָּה : ב קוֹלִי אֶל יְיָ אֲזַעַק קוֹלִי אֶל יְיָ
 אֶתְחַנֵּן : ג אֲשַׁפֵּד לְפָנָיו שִׁיתִי צַרְתִּי לְפָנָיו אֲגִיד : ד בְּתַרְעֵמָה עָלֵי רוּחִי

רוֹמְמוֹת אֵל

שֶׁשָּׂאָר מִשִּׁחֹתוֹ קִימַת בְּרֹאשֵׁי וְהוּא כִּי יֵשׁ מִי שֶׁנִּמְשַׁח בְּשֵׁמֶן שֶׁפָּרַסְמוֹן כְּשֹׁלֵל וְאִין מַלְכוּתוֹ מִתְקִים אֲךָ דוּד
 חֲלַח בְּשֵׁמֶן רֹאשׁ הוּא שֶׁל בְּנֵי־סָלַע וְהוּא נִמְשָׁךְ אֲךָ עַל יַדֵּי דָם נֶפֶשׁ רֹאשֵׁי עֲלָמוֹ וְיֵאֵל אוֹתוֹ מִמֵּנִי וְהוּא
 חָלַע יְיָ רֹאשִׁי . או שִׁשְׁוֹר הַכְּסוּב יִהְלָמוּ דָקִים וְלֹא פוּעֵלֵי אֲוִן וְאִין יִרְחִישִׁי פִן אֶסְבִּיד מַלְכוּתוֹ בְּהַר לֵהֶם כִּי הֵלֵא
 שֵׁמֶן רֹאשׁ וְדוּדֵי אֵל יְיָ רֹאשִׁי כִּי אֲדַרְבֵּחַ עוֹד שְׂהוּ מִזְרִים לִי עַל מֵה שֶׁעָשִׂים וּתְפִלְתוֹ עַל רַעוּתוֹסִים כִּי לֹא תִהְיֶה
 רַק לְהַגִּילֵם מִרַעוּתוֹסֵיהֶם וְלֹא לְהַזְרִ לֵהֶם . (ו) כִּי הֵלֵא רֹאשִׁיתוֹ נִשְׁמָטוּ בְּיָדֵי סֹלַע שׁוֹפְטֵיהֶם הֵם מִשָּׂה וְהִכְרִן
 שֶׁנִּשְׁמָטוּ מִלִּיכּוּסֵם לְאָרֶץ עַל דְּבַר הַסֹּלַע עַל אֲמוֹר שִׁמְעוּ נֹא הַמּוֹרִים עִם הַיּוֹתֵם חוֹטְאִים כִּי רָצוּנוֹ יִתְבַרַךְ בֵּל
 יַגְעוּ בְּכַבּוֹד בְּנָיו עַל כֵּן אֲפִילוֹ דְּבָרֵי קוֹשֵׁי לֹא אֲדַבֵּר לֵהֶם כִּי אִם וּשְׁמַעוּ אֲמֵרֵי הוּא לְשׁוֹן חוֹבֵה כִּי הִנֵּה
 נַעֲמֹו בְּעֵינַי קוֹנֵס וְאִין לְהַקְטִיעַ . (ז) וְעוֹד רֹאשִׁי כִּי גַם בְּהוֹת יִשְׂרָאֵל בְּלִית רֹאשִׁים מִדְּכָא יֵת אֵת הַיִּדְיוּקִים
 לְכַפֵּר בְּעַד הָעַם כְּעוֹדֵעַ כִּי הֵלֵא כְּמוֹ פוֹלַח וּבּוֹקֵעַ בְּחָרָץ ע"י הַמַּהֲרֵסָה כְּדִי לְהַחֲבִיל תְּבוֹאָהָה לְהַמּוֹן קְרִיָּה
 כִּךְ נִפְזָרוּ עֲלָמֵינוּ שְׁלֵי וְדוּמִים לִי בִּיבּוֹרִין לְפִי שְׂאוֹל שְׁנֵי עַד שְׁעָרֵי מוֹת כְּדִי לְהַחֲבִיל וְלִהְגֵן עַל הַהַמּוֹן הַבְּלִיתִי
 רֹאשִׁים עַל כֵּן אֲמַרְתִּי כִּי לֹא אֲזַר אֵת אֲמֵרֵים לִי שֶׁהֵם הַמּוֹן עַד שֶׁיֵּהֵא מוֹת כְּדִי לְהַחֲבִיל וְלִהְגֵן עַל הַהַמּוֹן הַבְּלִיתִי
 (ח) אוֹ יִאֲמֵר יִהְלָמוּ דָקִים וְלֹא פוּעֵלֵי אֲוִן כִּי יִרָא אִין פִּן שֶׁמֶן רֹאשׁ שֶׁנִּמְשַׁחְתוֹ לְמַלְךְ שֶׁעַל הַמַּלְכוּת רוֹדֵפִים אוֹתוֹ
 יִהְיֶה סֵבֶה לְהַסִּיר אֵת רֹאשֵׁי מִמֵּנִי פִן אֲכַעֵס וְהִסְרֹג בָּהֶם וְהִחִיבֵם אֵת רֹאשֵׁי וְיִזְאֵל כְּאֵלּוֹ הַשֵּׁמֶן רֹאשׁ יִהְיֶה מִיֵּאֵל
 רֹאשֵׁי מִמֵּנִי וְהַשָּׂדֶה כְּמוֹדֹבֵר : (ט) כִּי אֶלְדָּד כו' אֲמַר עוֹד שְׂעֵנָה אֲחַרְתִּי וְהוּא שְׁלֵי יוֹנַח שְׁלֵא אֲחַטָּא בְּהַרְוֹג
 בָּהֶם כִּי הִבֵּה לְהַרְגֵךְ הַשֶּׁבֶס לְהַרְוֹג עִם כֹּל זֶה יִתְעַמְעֵמוּ זְכוּתוֹ בְּהַלְלָתִי עַל יַדֵּי הַפְּעִילֵי אוֹחֵס וְהוּא כִּי אֶלְדָּד
 וְכו' אֵל תַּעֲר וְהִרְוִקן נִפְשֵׁי מוֹכִיחֵיהֶם . (י) וְאִם תְּחַמֵּר נֹא ה' כִּי הֵלֵא אֲפִילוֹ בְּנִכּוּי זְכוּת אִין אֲשַׁפֵּר לִיגַל
 מִבְּעֵלֵי בְּחִירָה וְהוּא גַם אִם תְּשַׁמֵּר מִלְּשׁוֹתַי יֵד בָּהֶם וְהֵם בְּאִים לְהַרְגֵךְ הֵלֵא לִיהֵ עֵשֶׂה זֹאת אֲשׁוּב אֵל תְּבַעֵל
 בְּחִירָתֵם כִּי אִם הִיִּתֵם בְּבִחְרֹתֵם עוֹד יִעֲשׂוּ כֹל פְּחֵי מוֹקְשֵׁיהֶם וְתַחבּוּלוֹתֵיהֶם וְאַחַר כִּךְ שִׁמּוֹר רַגְלֵי מְלַהֲבֵד בָּם
 וְהוּא שְׁמֵרְנֵי מִפְּנֵי יוֹדֵי יֵת וּמוֹקְשׁוֹת לוֹ וְכִמוֹ שֶׁתְּכַחֲנוּ עַל פְּסוּק כִּי ה' יִהְיֶה בְּכַסְף כו' : (י) יִפְלוּ כו'
 מִשִּׁבְיָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ בְּשִׁמּוֹ יֵת וְאוֹמֵר הֵלֵא לֹא שְׂאֵל דוּד אֵלֵא שִׁינֵּל הוּא מִפְּנֵי יִקְשׁוּ לוֹ וּמִמוֹקְשׁוֹת פוּעֵלֵי אֲוִן אֲךָ
 לֹא שִׁיפְלוּ הֵם אֲךָ יוֹסֵר מוֹת אֲשַׁעֵב וְהוּא כִּי יִפְלוּ הֵם עֲלָמֵם בְּמַכְמוּרָיו שֶׁעָשׂוּ לוֹ כִּי הִנֵּה יִהְיֶה חֹנֵק עִמּוֹ עַד
 בָּא זְמַן שֶׁאִין אֲעֵבֹד לְפָנָיו לְהַשְׁמִיד אוֹיְבָיו כִּי אִין לֹא יִשְׁרָךְ לְכֹל זֶה כִּי אִין כְּהַמֵּם דּוֹנֵג מִפְּנֵי אִם יִחַבְדוּ רַעֲשִׁים
 מִפְּנֵי אֱלֹהִים כְּדִבֵּר שְׂנֵאֲמֵר יִקּוּם אֱלֹהִים כו' וְאוֹמֵר וְיֵאֵל ה' וְנִלְחַם כו' :

קמב (א) מִשְׁכִּיר לְדוֹר כו' הִנֵּה מִנְשַׁעֵר וְהוּא גַם מֵחִימַת מוֹת כְּדוּד בְּמַעְרַת לֹא יוֹכֵל לְהַפְלֵל מִרּוֹב
 עֲרֵדָא אֲמַר כִּי מִחַמַּת הַיּוֹת תּוֹאֵר מִשְׁכִּיל לְדוּד שְׂהִיֵּה דוּד לְכֹל דְּרַכּוּי מִשְׁכִּיל נִמְשָׁךְ

הַיּוֹת לוֹ בְּמַעְרַת תְּפִלָּה כִּי הִיֵּה נִכּוֹן לְבוֹ וְלֹא נִבְהַל בְּלַעֲרוֹ . או יִאֲמַר עֵינִן רַבִּי תֵּינִיל בֵּן דּוּסָה שְׂאֲמַר אִם
 שְׂגוּרָה תְּפִלְתִּי בְּפִי יוֹדַע אִין שְׂהוּא מוֹקְשֵׁל עַל דְּרָךְ זֶה יִאֲמַר מִשְׁכִּיל וּמִזְלִית הִיֵּה לְדוּד רְחוּתוֹ שֶׁעַם הַיּוֹתוֹ בְּמַעְרַת
 הִיֵּה לוֹ תְּפִלָּה שִׁכּוּל לְוַמֵּר תְּפִלָּה שְׂגוּרָה בְּפִיו עִם אִימַת חֲרַב אוֹיְבָיו אֵלֵינוּ וְהוּא בְּהוֹתוֹ בְּמַעְרַת תְּפִלָּה : (ב) קוֹלִי
 אֵל ה' אֶקְרָא כו' הִנֵּה אִם הִיֵּה זֹעַק בְּמַעְרַת תְּפִלְתוֹ יִשְׁמַע שְׂאוֹל וְחֲנִינֵיו וְהִסֵּב עַל כֵּן הִיֵּה לְרִיךְ לְהַפְלֵל
 בְּלַחַשׁ הַרְבֵּה עַל כֵּן לְמַה שֶׁקְּרָבוֹת אֲתָה ה' כְּאֲשֶׁר קוֹלִי אֵל ה' כְּאֲשֶׁר אֲזַעַק בְּמִקּוֹם שְׂאִין יוֹכֵל לְזַעֵק כִּךְ קוֹלִי יִהְיֶה
 אֵל ה' כְּאֲשֶׁר אֲתַהַנֵּן שְׂהוּא בְּלַחַשׁ בְּדִרְךָ תַּהַנֵּה בְּמִקּוֹם זֶה . (ג) וְכֵן כִּךְ הוּא הַקְּיוּרָה בְּשֶׁה רַעֵה וּמִפְּנֵין בְּזֶה כְּמוֹ
 הַרְבִּיבוֹת תְּפִלָּה בְּזִמּוֹן נַחַת וְהוּא כִּי לְשׁוֹן הַגְּדָה הוּא בְּחִרְיֹבוֹת כְּכַתּוּב אֵלֵינוּ עַל פְּסוּק בַּת מִי אֵת הַגְּדִידָה נֹא לִי
 כו' כִּי הֵלֵא הִיֵּה לֹא לְהַשִּׁיב בַּת בְּחוּזָל וְלִמַּה הַחֲרִיבָה לְסַפֵּר מִי הִיִּתֵה זְקִנְתָהּ וְהִזִּי זְקִנְתָהּ בְּאֲמוֹר בֵּן מַלְכָּה
 אֲשֶׁר יִלְדֵה לְנַחֲוֹר אֲךָ הַעֲבָד כְּדִי לְדַעַת קוֹרְבַת אֲבִרְתָּה אֲמַר הַגְּדִידָה לִי כְּלוֹמַר בְּחִרְיֹבוֹת לְדַעַת שְׂגִלְתֵּם הַקּוֹרְבָה
 עַד נַחֲוֹר אֲחֵי אֲבִרְתָּה הִנֵּה כִּי לְשׁוֹן הַגְּדָה הוּא חֲרִיבוֹת הַעֵינִן וְכִזֵּה יִאֲמַר הִנֵּה בְּמַעְרַת הִיֵּה עַת הַשְׁחוּן אִימַת
 חֲרַב חֲרִיבוֹת לֹא עַת הַחֲרִיךְ אֲךָ אֵלְדָּד ה' כִּךְ הוּא אִם אֲשַׁפֵּד לְפָנָיו שִׁחִי כְּמוֹ נַעַע בְּקִיּוּרָה כְּשׁוֹךְ הַזֶּה שֶׁמַּהֲפֵךְ
 הַחֲבִיבִים עַל פִּיהֶם וּמְרִיק בְּרַגְעַ כְּמוֹ אִם לְרִיתִי לְפָנָיו אֲגִיד בְּחִרְוָה . או יִאֲמַר כִּי יֵשׁ לְרַחֵ שְׂאִין לְרִיךְ לְהַרְבּוֹת שִׁיחָה
 לְהַתְּחַן שִׁיחוּסֵם עֲלֵיהֶם כִּי אִם הַגְּדָת מַזִּיאֹת הַרְבֵּה חֲסִפִּים לִפִּי עוֹשֵׂה גְדֻלָּה שְׂכַמְמִים רַחֲמֵי שׁוֹמֵעָה וְהוּא יִאֲמַר
 הִנֵּה יִשְׁבַּע לְשִׁפְכָה שִׁיחָה שְׂהוּא רַבִּי בְּמַה שֶׁאֲסַפֵּר מַזִּיאֹת הַרְבֵּה וְהוּא אֲשַׁפֵּד לְפָנָיו שִׁחִי בְּמַה שֶׁלְרִיתִי לְפָנָיו
 אֲגִיד כִּי רַבֵּה הוּא מֵאֵד . או יִאֲמַר הִנֵּה חֲבִיּוֹן חֲנִי כְּמוֹדֵעַ כִּי עֵינִי הִיֵּה בְּחֹתוֹ זְמַן שְׂהִיֵּה בּוֹרַח מִשְׂאוֹל עַד כְּכֹר
 לְמַה וְהִנֵּה חֲבִיּוֹן ה' בְּזִימּוֹן כְּד"א כִּי יַעֲמוּד לִימּוֹן חֲבִיּוֹן לו"א אִינִי לְרִיךְ לְהַפְלֵל שֶׁתְּפִלָּה תְּפִלְתוֹ לְמַעַלָּה כִּי אִם
 בְּשׁוֹךְ הַזֶּה שֶׁשׁוֹפֵךְ מַלְמַלְתָּה לְמַעַלָּה כִּךְ אִין שׁוֹךְ מִפִּי לִימִיתִי וְהוּא אֲשַׁפֵּד לְפָנָיו שִׁחִי וְכֵן נִרְחִי אֲפ"שׁ שְׂהִיֵּה
 לְפָנָיו

תהלים קמב קמג

וְאִתָּה יָדַעַת נְהִיבְתִי בְאֶרֶץ זוֹ אֶהְיֶה טָמְנוּ פֶּחַ לִי : ה' הַבֵּיט יָמִין וְרֵאָה וְאֵין לִי
 מְכִיר אֲבֵד מְנוּס מִנְפִי אֵין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי : י וְנִקְמְתִי אֵלֶיךָ יי אֲמַרְתִּי אִתָּה מִחֲסִי
 חָלָץ בְּאֶרֶץ חַיִּים : י הַקְּשִׁיבָה אֵל רִגְתִּי כִּי בְרוּתִי מֵאֵד הַצִּילֵנִי מִדַּדְפִּי כִּי אֲמַצְנוּ
 מִנְפִי : ה הוֹצִיאָה מִמִּסְגַּר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת אֵת שִׁמְךָ כִּי יִבְתְּרוּ צַדִּיקִים כִּי תִגְמַל עֵינִי :
 קמג * מְזוּמָר לְרוּחַ יי שִׁמְעֵ תְּפִלְתִּי הַאֲזִינָה אֵל תְּחַנְּנֵנִי בְּאַמְתָּךְ עֲנֵנִי בְּצַדִּיקְךָ :
 = וְאֵל תְּבוֹא בְּמִשְׁפַּחַת אֵת עַבְדְּךָ כִּי לֹא יִצְדַּק רַפְנִיךָ כָּל חַי : ג כִּי רַדְךָ

רוטמות אל

לפני וידעה יתור חמתי עכ"ל חזק למען הטיח קולי אל ה' כי הפך תפלתו (ד) בהתעורר כו' אמר הנה
 חסם על נפשי שנקם חיי נפשי והחייתי על שהייתי עשיר ללכת בדרך טובה ועשה שאני הולך בה נחלים להכניס
 וזהו בהתעורר עליו רוחי כי רוחי התעוררה לפניך בהיותי עשיר להיות נפל להתחנן לך עליו וזהה ה' ידעת
 מחסתי שאיך נחתיב מלחוקי שכל כן החייטני והנה אם עד כה הלכתי בעבודתך נחתיב שהוא לא הניו חוכן
 שגורתי חבב זו שהתחלתי הלך והנה אלה עמנו לי ע"י שלוחם הויסים או שיעור סוף הפסוק וזהה ידעת
 נחתיב שכל כן החייטני ואלוהו נחתיב מלחוקי ידעת שאיך בו גם נאורה זו איך בהיותי טובה אני מהנהג
 בהסודות נחוק של הרכני את שאלו במערה עם היות שפחם להרכני כן פמנו פח לי והנה להרכני אין לו
 דמיון : (ה) הביט ימין כו' הנה בד"ד של מעלה יש מימימי מלמדים זכות ויש משמאלים מלמדים חובה אמר
 הכיט ימין אל המימימי לפיך מלמדי זכות אמנם יראה כי ואין לי מכיר כבולש ומי מגיד לי כי כן הוא הלא
 הוא כי הנה אבד מנוס ממני למשה כי זה הוראה על מה שמעלה על אין עם דורש לנפשי שחם היו לי מלמדי
 זכות למעלה היה לי מנוס למשה. (ו) על כן בראותי כי אין מלין בעדי ועקתי איך כי אם אין חסה לי מי לי
 כי חסה ה' בעל החממים ושמה האמר אחר שאין דורש לנפשי ואין מימימי מלמדי זכות עליך אם כן גם אני
 חכמים ואיך הולך הנה אבד אמרתי בלבי הוא כי בלי ספק חסה מחסתי אלה שרצוק יהיה חלקי בחיך החיים
 ולא נשדח"ו ועל כן החסון בלוקי. (ז) אך הקשיבה אל רנתי להצילי כי הלא עדיין אין כי חועלה בחיך
 החיים כי הנה דלותי מהר מזכות עד איך לדה לררכי ואיך בעופר תורה ומששים טובים ורנתי הוא הצילי
 מרודים עם היותם בעלי בחירה כי יש עונה נדר מספקת הלא הוא כי הם כפויי טובה אלי כי הלא חמתי
 בא להם חוק ולאמן כענין גלות ודומה שהייתי לוחם מלחמותם וזהו כי אמרו ממני : (ח) הוציאנה כו' אמר הלא
 אמרתי כי עדין אינו זמן נסעתי ללך החיים כי דל אני מלכות עד שאצטר מהם על כן אני אומר הוציאנה
 מחסגר נפשי חסה בעמך שהוציאנה במסירה מגופי שהוא ממגר לה כלומר ולא על ידי חייבי עד שיהיה להודות
 את שמך שהוא עד הרבה זכות בחריכות ימים שאדע בודאי שאודה את שמך על כל האופר שחששתי. ועוד
 קמס שני על שש"י ראות האדוקים מה שהעשה בניו ירבו לעשות זכות הרבה שיהיו להם כהרים בגן עדן
 כמאמר רב לדקוקים ויבנים ועטוריהם נרששים שהם אורות זכיותיהם. או יאמר הנה הוציא מביט האסורין
 הוא חסה מהמחוייבים להודות ואין ציח האסורין גדול ממערה זו שהחיובים סמוך לפתחה על כן הוציאנה ממסגר
 זה נפשי להודות את שמך ברכת הגומל וזהו אלל גם משאר ארות כי הלא בקהל עם שאבך הגומל כו' כי
 יבחינו כי יבחנו כד"ל כהרו את בנימין כי יענו אחרי כי גם תמל עלי חסיד לעשיר שהוא כי יענו ויאמרו
 הלא שנמלך כל טוב הוא יעמך חמיד :

קמג (א) מזומר לרוח וכו'. הנה רש"י ז"ל פירש מזומר זה על גלות ישראל ונלכה בעקבותיו והנה סדר
 התפלה הוא כדודע להתפלל ואח"כ להתחנן אמר כאלו כל בני הגלות עונים כאחת בלשון
 יחיד שמע תפילתי והוא כי ידוע שבמישה מרחוק והאזהה מקרוב כמ"ש ז"ל שכל כן משה שהיה קרוב לשמים
 יותר מלארץ אמר האזהה בשמים ובמישה בחיך וישעיה שהיה יותר קרוב אל החיך אמר שמישה בשמים והאזהה
 בחיך וזהו פירשנו פסוק ה' שמעה ה' סלחה וכו' כי החוסא שהוא רחוק מקונו אמר ה' שמעה והתפלה
 היא ה' סלחה וזהה שכלתה ועשיתי קרוב ה' הקשיבה וכו' שאל וזהה וכו' ועל דרך זה יאמר ה' שמע
 תפילתי ואמרתי שמע כי החלתי ורחוק אל וזהה שמע התפלה ועשיתי קרוב לך לכן צבואי אח"כ להתחנן
 החיזנה אל החיזנה כי החיזנה מקרוב והעש"י שזיון שלא חשאה שפדה בתורת משפט כי זוכה בזיון אך שביה
 צדקה ואפשר שהוא ע"י שאלו עושים צדקה או ע"י צדקה שהעשה חסה עמנו מה שנחלה פניך הוא כי בחמונתך
 שאלו בעלי החיזנה תהאלו בזכות חמיה זו עניו בצדקתך שרך ולא חיהל לצדקתו. (ב) ושמה האמר וכו' לא
 די לנו שלא חבב במשפט כ"א שגם לא חשאה בצדקתי כ"א בצדקתך ע"כ אני אומר זה אינו נכנס חשי' בשבט
 חלוקה כי הנה ידוע הוא כי לא חבב במשפט את עבדך כלומר חשילו עם מי שהוא עבדך שדרך לצדקק עמו
 כחוט השערה לא חבב במשפט כי הלא לא יצדק לפניך כל מי שהוא חשילו מלאכי השרת כי במלאכים חשים
 חלה וזה אמר כל מי שהוא חשילו מלאך הוא מי חמיד והוא פי' רחמינו ז"ל על כי לא יחלי האדם ומי
 שפירשו לא יחלי ולא מי שהוא מי חמיד הוא המלך : (ג) כי בדרך כו' הנה כתבתי כי יעני הצלות ידבר
 החומר ויסקן כי על כלן ידבר ואמר על הראשון הוא ל"ג כי דרך חייב נפשי שהוא להחייב הנפש בהשחחות

אויב נפשי דכא לארץ חיתי הושיבני במחשבים כמתי עולם: ד ותתעבף עלי רוחי
 בתוכי ישתומם לבי: ה זכרתי ימים מקדם הניתי בכל פעלך במעשה ידך
 אשוחח: ו פרשתי ידי אליך נפשי בארץ עיפה לך סלה: ז מחר ענני יי בלתי
 רוחי אל תסתר פניך ממני ונמשלתי עם ירדי בור: ח השמיעני בבקר חסדך כי
 בך במחתי הודיעני דרך זו אלך כי אליך נשאתי נפשי: ט הצילני מאיבי יי אליך
 כסיתי: י למדני לעשות רצונך כי אתה אלוהי רוחך טובה תגנני בארץ מישור:

רוטמות אל

ללם ועל גלות מדי אמר דכא לארץ חיתי ע"י צומח ותעניות ועל גלות יון שכל כוונתם לא היתה רק להעביר
 את ישראל מחורה אור היא עץ חיים אמר הושיבני במחשבים הם השך אצלם אמונותיהם אשר לעומת תורת אור
 כמותו עולם הפך מורה חיים שהפוש ממנה הוא מת לעולם. (ד) אך שלשת גלויות האמורים לא היו ארוכים
 אך ברביעי הלז האחרון הכבד כי ותעבף עלי רוחי והוא כי בצבע היה רחוי לשגא רוח חדס אותו את
 הופא הוא כי צאה מהיכלי מלכו של עולם בגוף עכור וטמאה לרש גיהנם אמר שעם שהטחתי וטמאתי את רוחי
 שהיה רחוי לשגא אותו ותשמה לאידי כ"כ היא רעהו שתשער ותדאג עלי על הנוגע אלי כי ותעבף עלי רוחי
 עד גרד שלי הוחר מרגש דלגת הפש בחזרי ישחומם לבי על מה שמרגיש מעורה. או שיעור הכחוב שלי
 המרגיש לערה על היות רוחי בחבור ולא הלז ממני מרוב לערה ישחומם לבי. או יאמר רוחי כשהיא עולה
 למעלה ממני בלילה תתעבף לפני קונה על גלותי וכמה ידעתי כי כן הלז הוא צדקה והכנס בחזרי בהקלי
 ישחומם לבי ואין ו' כי אם מאשר טמא מצטרף ממך לאחר התעטפה צמירות לפיו יתבדר ישחומם לבי
 מעורה: (ה) זכרתי כו' אלהי ארץ מי שבתחלתו לא היתה לו רוב עובה אינה לרה נמורה אך אשר
 גדלה עובתו ונהפך טובו לרעה גדולה אין קץ למכאובו זה יאמר כל איש ישראל יחד בלשון יהוד בגלות הלז
 הלואי לא ראיתי מתהלה כ"כ עובה כי הלא זכרתי ימים מקדם צומח היות שהיו ישראל במעמדו שהייתי
 צממתי בכל פעלך יום ראשון פרשת בראשית וצפני יחי רקיע וכו' וכן יום עד סוף מעשה בראשית ונאלתי
 הונה בכל פעלך ששמעתי בראשית תמיד כל שצוע ושצוע במשמרות וזה הוא חוץ מצית המקדש ובצואי במעשה
 ידיך הוא חוץ בהמ"ק הנקרא מעשה ז' ידיך כמאמר בר קפרא גדולים מעשה לדיקים שהוא בהמ"ק המעשה
 שמים וארץ שצבית המקדש נאמר כונו ידיך ובמעשה שמים וארץ נאמר יד א' או בהיותי במעשה ידיך הוא
 בהמ"ק או אשוחח בני לביני והוא ענין מאמרים ז"ל כל נקראת בית השואבה כי שם היו שואבים רוח הקדש
 וידוע כי רוח הקדש הוא שאדם נדבר בעצמו כאמרו רוח ה' דבר בי ומלחו על לשוני כי הוא יתבדר שם הדברים
 צפי האדם והוא מוילחו מפיו כמעצמו וזהו משמעות השוחח שהוא היות נדבר בעצמו. (ו) ועוד היה לי כי אז
 כאשר פרשתי ידי אליך היתה שכונה שורה עליהם כי הלא היתה נפשי בקרבי אז כלאך עיפה שמשחוקתת המים
 כך היתה היא משחוקתת לנחת ממני ואין זה כ"א שהיתה השכינה על פרשתי ידי וזה היתה נפשי תאבה ללכת
 לידבק בה כי היא חלק ממנה ושואבת אליה ככל חלק אל הכל זה בלה שאפילו אחר שהייתי אוסף ידי היה
 משאר בה התשק ההוא: (ז) פחד ענני כו' אומרים ישראל שגלות מהר ענני ה' ולא בלדג הגוף הסובל
 השעבוד כ"א גם כלתה ותאווה רוחי לכן אל תסתר פניך ממני כי הלא ונמשלתי עם יורדי בור הוא גיהנם כי
 כאשר צביהם מהצבים הנפש חוץ הגוף לדונם צביהם כמשל החצר והסומא כך היות עם רוחי גייתי בגלות הוא
 כאשר דוויים יחד צביהם ומה הועיל אברהם אבינו שצירד לנו את המלכות במקום גיהנם הרי נמשלנו עם
 יורדי גיהנם ומה הועיל בתקנאו: (ח) השמיעני וכו' הנה ידוע מרז"ל דאית קן ואת קן יש קן של
 החיפנה ויש קן של צענה והנה של החיפנה מחיפה לבקר ושל צענה לערב ועל של החיפנה אמר השמיעני
 בבקר הסדך ואם אין לי זכות יהיה צדקות האמנה כי כך צעחתי ואם אין זה מהפיק ואריך זכיות אחרים
 הודיעני בדרך זו אלך ואם תאמר אלי כי הכל בידי שמים הלא ראה כי אליך נשאתי נפשי והוא
 צהורה מאמרים ז"ל על פסוק מי יאין ויהי לבצם זה להם ליראה אותו כו' וארז"ל כי אמר הקב"ה כפיו עובה
 כו' הוי לבס לומר כי אתה והלא ראה לשים לב איך היה להם לומר מן אלה אשר שהצמירה ביד האדם אך
 כצננו במקומו כי להפך הבחירה הוא ביד האדם אך מי שכבר הוא לדיק גמור הקב"ה עוזרו כל ישוב לכסלה
 וממשך לדיקו וכמ"ש ז"ל דמכרזו בצקיע אל כל כחות המחשאים הזהרו בר' פלוגי ובתרתו וע"כ אמר שאחר
 שהיה לבצם טוב היה להם לומר שימשך כך לבצם זה כל הימים זה יאמר פה הודיעני דרך זו אלך כי הלא אין
 צוה שני בחזרה כי כבר נשלמתי בכשרון עד גרד שאליך נשאתי נפשי ששחתי נפשי מנגד לקדש שוך באופן שמעתי
 לא יהיה לשנות בחירה רק להמשך הכשרון: (ט) הצילני כו' הנה יש ז' חייבים יש חייבי הגוף ויש חייבי
 הגפש ית"ר וכחמותו קמאים הנפשים צעומים הגורמים כיוולא בהם כי עבירה גורלת עבירה הווי כי חייבי
 הגוף אינם כ"כ גדולים כאויבי הנפש מצדליים בין האדם אל כמד"א עוונותים הם כי מצדליים
 צינכים לבין אלהים וזה יאמר הצילני מאיבי ה' בזהו מהם אחרתי הלא הוא אומר שעל ידס אליך כסיתי
 ממני שהייתי בהם ומכיל ציני וצין ה' כל ותיאוינו יותר: (י) למדני וכו' אמר אומרו שילכו מהעבירות

תהלים קמג קמד

י' למען יפקד יי תחגיני בצדקתך תוציא קצרה נפשי : י' ובחסדך תצמיח איבי
 והאבדת כל צרתי נפשי כי אני עבדך :

קמד * לרוד ברוד יי צורי המלמד ידי לקרב אצבעותי לשלחמה : ב חסדי
 ובצורתי מישגבי ומפלטי לי מגני ובו חסיתי ברוד עמי תחתי : ג יי מה
 אדם ותדעתי בן אגוש ותחשבתו : ד אדם להבל דמה ימיו בצל עובר : ה יי המ

רוסמות אל

כא לבקש על הזכות ויקרה היות ב' דרכים לפני איש לשבוח ה' ואדם מחסוק איזה מהם רעו ויתבך
 ועל זה אמר למדי לשבח רעוך כי אהר כבר אלהי מלויק אי ויבטחי לגדר שחקר אלהי באופן שעם שהכל
 עיני שמים הוין מילת שמים אין מעבד לשלמתי לשבח רעוך כי הלא אין זה להבך הכחירה כ"א להחשיך
 הכשרון כמו שכתבנו בסמוך מהכרת המלמד והוא רועך טובה תהיני בלתי מישור היא אהר החיים שהחזיקי
 ללכת בה כי אחר שהתחלתי בה אין לרדך רק המסכה והנהגה לומך בה וכאשר תלמדני רועך טובה שמה כי
 פהיה כיין שכבר היא טובה ע"י כשרוני עד הקרן אלהי תחתי בו' כי אין המסכה דומה להיסוך בחירה
 מהדוד : (יא) למען בו' הלא עשיתי עיקר מאויבי הנפש אין לחמוה כי הלא הם עיקר כי הנפש לא
 חלשם בשעות כנוף ע"כ למען שמך ה' שהוא מדת רחמים תהיני את הנוף אך את הנפש איני בצדקתך
 שהוא חמטש צדק יספיק שבה תוציא מלצה נפשי כי הוא לא תחטא כנוף . (יב) וכן את איובי הם איובי
 הנוף איני הפך האבדס כ"א שבתוך שחטיב וחטעה עמי תצמיח איובי שכלהים שהעשה חסד עמי תהיה להם
 המלצה ודי לי כזה אך לא כן את לורתי הנפש כ"א והאבדת לגמרי כל זכרני נפשי כי הלא איני עבדך ואיובי
 הנפש מעבדים שלא חעבדך :

קמד (א) לרוד בו'. הנה לפי גדולתו ויתבך הלא יפלא צעני העמים אשר רם על כל גוים ה' לומר
 שהוא יתבך בעלמו יעיל את בני אדם מוולתם עם היות כי הרבה שלוחים למקום ומה
 גם להציל בעלמו את איש יהודי ע"כ אמר הנה לרוד לפי חמונתו שמתאמן האמת אינו מן התימה שעם כל
 גדולתו יעשה ויהצילו בעלמו בשביל לדיק ואומר ברוד ה' שהוא בעלמו לורי האמלד ידי לקרב כי למה הציחו לידי סכנת
 ארי ודוב ולהצילו מידם הם לא ללמד ידיו לקרב עם האשים כמאמרם גם את הארי גם הדוב הכה עבדך
 ומהם למד שכן יצילו מן גלות ממלך שע"י הארי והדוב למדו הוא יתבך לעשות קרב עם גלות וכן מצליח
 שלקח ה' הנוף האשים כמין האצבעותיו ובוד ח' בקלע שהם ה' האצבעותיו למד גם משם למלחמה כי ע"כ נתן
 אל לפי לבשוח בה' במלחמה שחכריו שגמלם ותוסף המלחמה להיות ויאל דוד וילתם בפלשתיים ויך בהם מכה
 גדולה (ב) ואחר המלחמה הריא הטיל שאלו את התיים ויך בקרב וזה הוא חסד גדול להצילו מבעל בחירה
 וע"כ הדדי והארי זאת היה מה ששלה שאלו וישמרו את הדיים להחיותו ולכאורה היה נראה כי מיכל היתה
 משגב לו על כן אמר על זה משגבי לומר כי לולא ה' משגבי שוא עמלה מיכל בהיות שומרים סביבות הבית אך
 מגדל שוש שם ה' היה לו כי צו ירון לדיק ושגב ועל אשר היה אחרי זאת שהציחוהו אל חיים ואמר לו שזה
 הרג את גלית אחי והלא זה מלך הארץ שיטעו במחולות הכה דוד ברצונותיו והואך להשמעו וה' היה לו וילך
 משם וימלא על זה אמר ומפלטי לי ואחר כך הצילו יתבך ב' פעמים שגמל עם שאלו ברדפו אחריו פעם גאלתו
 מן המערה ופעם כשלקח התיים והשפחה ועל שחיהן אמר מגני ועל לבתו אשר כל חיים מלך גת לחסות
 בצל ולא שח לבו כי ממנו ברח ע"י ששעה עלמו איש משוגע וגם היה כובס ומחריב עיירות חמומו והיה מחלצה
 לאמר כי מישאל הן ולא פחד שיהרגנו על זה אמר ובו החיותי ולא בארית כי החוסה צו יתבך נקל הוא
 הדבר הכבד היה ואחרי זאת היה יתבך הרדד עמי תחתי שכל עם בני ישראל הקימוהו עליהם למלך והוא
 הרדד עמי תחתי שהוא כד"א וירקבו שחרונמו ורדדו שהוא לשון שמוה והוא שמתקיים צ מקראם שכחבו יאדה
 אהר יודוך חרוך בו' ויתחוו לך בני אהר שהוא פשוט ידיים ורגלים שהוא שמוה . כלל הדברים שהוא יתבך
 בעלמו פעם בשבילו את כל הנוראות האלה עם היותו יחוד ולא ע"י מלךך ודומה לו . (ג) וכן יחשדני שומע
 ויחשיבני למתגלה או ח"ו בלתי מוכיר גודל רוממותו יתבך ע"כ אמר מה אדם ומדעתי בו' לומר יודע אי כי
 מה אי לפני רוממותו יתבך כי הלא מהיכן היה אפשר לזכות לקר את משפת שאדם הראשון אי או משפת עממי
 את משפת אדם מה אדם ותדעתי ואם משפת עממי הלא בן אגוש אי והוא כי החומר המשובח מכל הארי
 האדם הוא אדם כדורע והארום מכלם הוא אגוש שהוא עולר שמתוחר צו התועה ואמר קן אגוש אי כי נחשלו
 נשמה הארו מהדם לאגוש ומלאתי מתוחר לכן חשם . (ד) ויכרם ואמר מה שאמרתי מה אדם הוא כי אדם
 שהיה חיכותו רוחני כמלאכי השרת כשתחא דמה להכל הוא תומר נפסד ואם תומר שימיו נתון לי ולא נמלא
 צו צימי מומלחתי הם חשונות ממנו הלא ימיו הם כלל עבר כי מה המה חיכות ה' שמה שנתן לי אחר שאין
 עם קיום ח"כ הוי תומר כי אין זה רק מעשתנותו וחיבתו יתבך אל עבדיו : (ה) ה' המ בו' אחרי תומר את
 אשר ידע כי הוא יתבך בעלמו היה לו בכל ההלכות האמרות במלחמה אחר עתה עשה נא דרך שכל העמים אשר
 וימרך לעב כי לרוממותך חיק משגיח בשלם התומרי הלו יבינו כי אהר ה' אשר יאמר שכל השמים כדורך גם
 השמחתך

שְׁמִיךְ וְתָרַד נַע פְּתָרִים וַיַּעֲשֵׂנוּ י' בְּרַק בְּרַק וְתַפְצִיחַ שְׁלַח חֲצִיךָ וְתַהַמִּים : ז' שְׁלַח
 יְדִיךְ מִמְרוֹם פְּצָנִי וְתַחֲרִינִי מִמִּים רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֹכַר : ח' אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שְׁוֹא
 וַיִּמְנִים יְמִין שְׁקֶר : ט' אֱלֹהִים שִׁיר חֲדָשׁ אֲשִׁירָה לְךָ בְּגִבְלֵי עֲשׂוֹר אֲזַמְרָה לְךָ :
 י' הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֵת אֶת דְּוֹד עַבְדּוֹ מִחֶרֶב רָעָה : י"א פְּצָנִי וְתַחֲרִינִי מִיַּד
 בְּנֵי נֹכַר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שְׁוֹא וַיִּמְנִים יְמִין שְׁקֶר : י"ב אֲשֶׁר בְּנִינוּ בְּנִמְטָעִים מִגְּדֹלִים

רוטמות אל

השגחתך בחרץ כי מראה לעיניהם כי בהיותך על השמים אתה בחרץ והוא כי תעשה כאשר צמתן תורה שירדת
 על הר כונו ע"ה הרבין השמים על ההר כמ"ט ז"ל באמור וירד ה' על הר כונו ואך כאשר ומשה עלה אל
 האלהים אלא מלמד שהרבין הקב"ה השמים על הר כונו והיה ניכר לכל ע"י שחר כונו עשן כלו שנגעו השמים
 שעל הארץ אשר גם ה' ויעשן ההר וז"ל הם שמך ותדד שהיא הרמה שבכני לרדת ע"כ בהר ולמען יכירו
 כי כן גע ע"י שמך בהרים ויעשנו באופן יכירו כי אתה ה' בשמים ובחרץ (ו) ולו מבהיקות אויבך שעל
 השמים ברוב מסך השמים ברק החולה מעובה גד מה שיכרעו ויפגו כענין קומה ה' ויפגו אויבך כלומר אל
 מתיחס מיד כ"א היעשם בהפיץ אותם וזכ"כ שלה חרץ אחר לאותם צנפון ותהמם שיהיו שומעים ומבהילים
 ע"י חרץ הם פולסי דנורא מאתך שיכירו כי אתה ה' עושה כל (ז) ואחר ההמומה הזאת ועודם חיים שלח
 ידך ממרום הם יד דין ויד רחמים והוא כי תפקוד על גבא המרום צמרום להכניע שרי האומות ביד ה' ה' ה'
 של דין וצדק הרחמים פלגי והיילני ומה שאמרתי פלגי הוא מתיחס רבים הם שריהם של מעלה שיש להם אוכלוסי
 כחותם וע"כ והיילני מיד בני נכר הם מלכי האדומה שעל האדמה (ח) וכל זה שנקשתי שתעשה באופן
 שיכירו השגחתך בחרץ שאתה העושה את הכל הוא על אשר פיהם דבר שוא באמרום כי על השמים כבודך
 שעתה יכירו כי שוא דברו ומה שאמרתי שלח ידך ממרום לפקוד שריהם הוא למען כי ימינם שבטוחים הם
 שתעמוד להם היא ימין שקר כי הכל המה כי אין להם משלהם כח ואל בלעדי אשר יקו להם ה' בזמן יגזור
 להם שררה בלבד : (ט) אלהים כו' גנה ידוע מאמרום ז"ל כי ימו מלכות דוד ושלמה היו דומים ליונות המשוה
 ומשלמה הולאה היו הולכים ויורדים עם הרבן הבית וממשהו ה' גלויות אשר עיקר הגדה הוא גלות שבינה
 נעלם כבוד שעל אלהם מהגלות החיל היה נעיר שיר חדש ב"ב ועל זאת היה דוב לב דורו של דוד כי לא
 נעלם מהם אשר היה באהרית העם כי מאז אברהם מברנו למלכות ע"כ מאז ראו אשר נבקש דוד על עמו
 באמרו פלגי והיילני מתיחס רבים כו' אמרו בני הדור ההוא הלך נבקש אהנו כי הנותן תשועה לדוד ושלמה ושמוע
 תפלתו באמרו פלגי והיילני כו' גם יפגו ויילנו את ישראל מן העמים הוא שבעוד מלכותו והחלו לדבר בלשון
 יהוד להורות כי היו לאחדים שהוא דבר הנורם הלאה ותשועה כנודע ויעשו בהמהה שלא החלו על ארה ישראל
 כ"א על גלות שבינה ובה דברו באמרום אלהים שיר כו' שהוא שבינה ואמרו היה לעתיד תשועה הגלות הריבוי
 שיר חדש אשירה לך בלאתך מהגלות עוב טוב הוא שמתעה ימענו גלויות באופן שבגלל עשור אזמרה לך כי עתה
 שעדיין אין שבינה בגלות נכללת עם עשר בחיותו אלהותו יתבצר לאחדים ובכן לרמוז על בגלל עשור אזמרה
 לך מרם חפרך בלד מה ותשוב לילכל (י) ואחר דברים על העדר גלות שבינה החלו לדבר על העדר גלויות
 ישראל ואמרו הנותן כו' לומר היה עוב ימות המשיח ותשועת ישראל בעלם אין זמנם עד ימות המשיח נמלא
 כי מה שהיתה התשועה מעין האמן ההוא לרוד ולשלמה אינו כ"א דרך מתנה וזהו הנותן תשועה למלכים לומר
 אל האמר נא ה' כי השובה הודעת לנו אין זמנה עתה כי הלך הנותן תשועה למלכים דרך מתנה עתה
 מאשר עתיד להם אז גם לנו יכול לעשות כן משתה אשר עתיד לעשות בנפך ולא אשמו אשמת דבר גם
 דוד שהרג את אוריה בהרב בני עמון ומה גם לספר הוזהר שיהיה ע"ה חקוק בה ויתכן שעל כן קראה
 חרב רעה באופן שאחוז עון בני חרב רעה היה על דוד ועם כל זה היילני ה' והוא הפלה את דוד עמד
 מהרב רעה : (יא) פצני ודחירני גם אף כללות גלויות ישראל מיד בני נכר המלכות כל נפול בידם וזה מכו'
 טעמים אחד אשר פיהם דבר שוא כי הלך חלו ליכרעו על שחטאו לך היו עשבים ההרשו אך אדרבה פיהם
 דבר שוא כי היו מכהישי השגחתך בעולם כי אמרו לא יראה יה בעולם השפל כי על השמים כבודו ועוד
 טעם שני והוא כי הלך כהצב בתורקת אמרתי אפיהם כו' גולי כעם אויב אגור פן יכרעו לרימו פן יאמרו
 ידנו רמה ולא ה' פעל כל זאת והנה היו אומרים כן כי ידם רמה או שרם באופן כי ימינם אשר היו
 אומרים שנאדר בכח אינו ימין אמת כי אם ימין שקר כלומר ואחר שכן הוא מה בלע בשעבוד מלכותו אחר
 שיש בדבר חילול ה' : (יב) אשר בנינו וכו' אחר אמור עם בני ישראל דור של דוד ושלמה האחדים על
 שעבוד מלכות ומחלים שמו יתבצר ימענ העולות מן העולם אמר עתה אשר בנינו כו' ולבא אל הענין מזכירה
 מאמרום ז"ל האומרים שאמר הקב"ה לישראל כונו עובה כו' בשעה שאמרתי לכם מי יתן ויהי לבבם זה להם
 כו' היה לכם לומר תן אתה והלא כמו זר נחשב מאמרום זה אחר כלל שבידוע הכל בידי שמים חוץ מיראת
 שמים אך כבוד אללנו כי אין זה רק שלא אמרו חוץ מיראת שמים אלא להפך הבהירה אך לעזור אחר שהתחיל
 אדם בלדקות להמשיכו יעשה הוא יתבצר ועד ממחר מאמרום ז"ל שאמר השפן לרבי עקיבא אלמלא דמכרו

תהלים קמ"ד קמ"ה

בְּעֵצְיָהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזוֹיֹת מַחְטָבוֹת תִּכְנִית הִיבֵל : י מוֹזִינוּ מְלֵאִים מִפִּיקִים מִן אֵל
 וְנִצְאִינוּ מֵאֲלִיפוֹת מְרֻבָּבוֹת בְּחֻצוֹתֵינוּ : י אֲלֹפֵינוּ מְסֻבִּים אֵין פְּרִין וְאֵין יוֹצֵאת
 וְאֵין יָדָה בְּרַחֲבֵינוּ : י אֲשֶׁרֵי הָיִם שָׁבָה לִי אֲשֶׁרֵי הָיִם שִׁי אֱלֹהֵי :
 קמ"ה * תְּהַלֵּה לְדוֹד אַרְוֹמְקָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ וְאַבְרָכָה שִׁמְךָ לְעֵלְמָ וְעַד : ב בָּבֶל

רוססות אל

יחזיקו

עַל כְּדֹקֵעַ הַחֲרוֹב כִּרְכִי פִלְוִי וּכְחֻרְסוֹ הִיטִי מַחְשִׁיבָךְ וְכֵן לִרְכִי מֵאִדּוֹ וְהִי שְׂהוֹ אֲבָרְךָ מוֹחִיל אֵל הַבָּמִן
 וְהִיטִוּוּ כִי הוּא פִטֵן הוּא אֵל הַרֵעַ שִׁיחֲרוֹ מִלְחֻשֵׁי אֵל הַלְדִיק אֵל הוּא יוֹמֵר כִי אֲבָר כִּבְרֵר הוּא לְדִיק הוּא
 יִשְׁבֵּךְ מִשְׁבָּךְ לְדִיק כִּבְל עוֹז וְכֵן הִיטִיב אֲבָר דִּבְרוֹ שְׂהִיב לֵהֵם לֹמֵד אֲהֵה קֵן כִי אֲבָר שְׂהִיב לִבְבֵם בְּלֵם עֵם
 ה' הִיב שְׂהִיב לְחֻזִיק כִיד לִבְבֵם בֵּל יוֹמֵם מִשְׂבָּרֵנוּ. וְכֵן אֵל הַעֲנִין אֲמֹרִים דִּבְרוֹ עַל דוֹד וְשִׁלְמֵה אֲבָר הִיב
 כְּנֻעֵם מְרֻבָּבוֹת ז"ל וְכֵן מִשְׁנֵן יוֹמֵם הַמִּצִּית רַבֵּן הַעוֹלָמִים אֲבָר נֵהן תְּמוּנָה לְמַלְאִים הַלֵּל הַפִּילֵם כ' הַיִּטְעִינוּ
 מִלֵּת כִיד הַמְלִכּוּת כִי גַם שְׂבָרָהֶם בִּירֵד לֵנו הַלְמִכּוּת תַּחַת עֵינַם הִנֵּה אֵין לְרִיךְ עֵהֵה כִי הַלֵּל דוֹד לְדִיק
 הוּא זֵה וְכִבְרֵר שִׁטְמוֹ מִשְׁנֵן יוֹמֵם הַמִּצִּית הַמְשִׁיבֵהוּ וְכֵן עַם כֵּה וְחֻזִיק לֵהֵם לִבְבֵנו תְּמִיד עִמָּךְ וְהַשְׁבָּךְ יוֹמֵם
 הַמִּצִּית מַעֲהֵה וְכִבְל שְׂבָרֵה מְלִכּוּת מִן הַעוֹלָם וְהוּמֵם דוֹרֵנוּ דוֹד לְדִיק הוּא כִי אֲבָר כְּנֻעֵם כְּנֻעֵים כ' ה'
 וְהוּא כִי דִקֵּךְ הַקֵּטֵן לִימָרְךָ אֲבָר לִידוֹת וְעִשְׂרוֹת אֲבָר לֹא כְחֹרֵת ה' אֵלְךָ מִי שְׂבָרָהֶוּ הוּא לְדִיק לֹא יוֹמֵר
 כִּבֵּם נֵעַר כִי אֵם שְׂבָרָהֶוּ יִקְרָא גְדוֹל וְכֵמוֹ שְׂבָרָהֶוּ עַל פִּסְקוֹ גַם בְּצַמְלֵלוֹ וְהַיִּבְרֵר נֵעַר כִי הַלֵּל יוֹמֵר
 נֵעַר אֵלְךָ שְׂבָרָהֶוּ אֵם עוֹבִים הֵם יִתְכַבֵּר מִחוּרָר נֵעַר כִי גְדוֹל יִקְרָא בְּלִמְחֵה עַל דִּקֵּךְ זֵה יִקְמֵר כְּנֻעֵם הֵם
 כְּנֻעֵים אֲבָר כְּעֵבֵם לְהוּמֵם חוּץ מִהַמִּצִּית הַפֵּךְ הַלֵּשָׁה שְׂדֵרָה לְבָלְתוֹ לֹאֵה עֵם הוּא שְׂהוֹלֵם חוֹלָה יֵם לֹא מִמִּי
 יִלְמֵד דִּקֵּךְ רֵעֵה ע"ז וְכֵן מְגוֹלֵם כְּנֻעֵים שְׂבָרָהֶוּ יִקְרָאוּ מִהַעֲרֹת בְּלֻפֵּן שִׁלֵּם הַיִּיִם יִלְמֵד אֵת וְקֻמֵם
 וְכֻחֵהוּ הֵם כְּנֻעוֹת כֵּה מִלֵּךְ פְּעוּמָה כְּזוֹיֹת שְׂבָרָהֶוּ מִהַמִּצִּית כִי אֵם גַּם שְׂהוֹן כְּעוֹמְדֵי הַמִּצִּית
 הַרְלִים לְעוֹבֵר דִּקֵּךְ הַפִּתָּה אִו מִיד לִבָּא אֵל הַמִּצִּית כִי אֵם כְּזוֹיֹת שְׂבָרָהֶוּ הֵן הַלֵּרֵם ה' שְׂהוֹן קְבוּעוֹת שְׂהִיב
 וְגַם כִּרְכֻחִים מַעֲנוֹתוֹת וְלֹא מִהַעֲדֵר יִשְׁיִן יִבְשׁוּ וְיִתְחַבְּלוּ כִי הַלֵּל הֵן מִחוֹשְׂבוֹת וּמוֹזִיחוֹת חוֹלָר וּמִרְהֵה
 הַמִּצִּית הִיבֵל כְּלָבִן לְוִיר וְקוּמֵה. אִו יִאֲמֵר כְּזוֹיֹת הַכְּתוּבוֹת כְּזוֹיֹת לְנִיעוּת וְכֻאֲבֵר הֵן מִחוֹשְׂבוֹת שְׂהוֹן עֵשׂוֹת
 כְּד"ה מִחוֹשֵׁב עִמָּךְ הֵן הַמִּצִּית הִיבֵל ה' שִׁלֵּם יִכְנֵם כִי בְלִתִּי אֵם הַכֵּהן הַגְּדוֹל הַמְיוֹמֵד לֹא כֵן לֹא יִבָּא בְּהֵן חוּץ
 מִהַבְּעַל הַמְיוֹמֵד לִבֵּל אֲהֵה מִיָּה שְׂהוֹר רִאִי לְקִיִּים כִּם יוֹמֵם הַמִּצִּית הַעֲחִיד בְּכּוֹף כִי עֵהֵה אֵין לְרִיךְ רֵק
 הַשְׁבָּךְ הַטּוֹבֵה אֲבָר הִיב עֵהֵה מִשְׁנֵן הַמֵּן הַהוּא. (יג) וְרִאִים שְׂבָרָהֶוּ מִשְׁנֵן יוֹמֵם הַמִּצִּית כִּבְרֵר יֵם לֹא עֵהֵה כִי
 מִצִּית מְלֵאִים וְכ' כִי הַלֵּל נִחְקִיִּים כְּנֻ יוֹשֵׁן מִשְׁנֵן הַשֵּׁי חוֹלָרֵם שְׂהוֹלֵם מִלְאִים וּמוֹזִיחִים יוֹשֵׁן
 מִהַיִּלְחָה כְּדִי לְהַכְּנִים הַחֲדָשׁ וְהוּם מוֹזִינוּ מְלֵאִים וּמִפִּיקוֹם מִהַלְחָה מִדְּבַר זֵן לְפִטוֹת אֵל זֵן אֲבָר שִׁימֵן בְּמִקוּמוֹ
 וְכֵן לֵאמֹר שְׂבָרָהֶוּ מִלְאִפוֹת וְאֲבָר הֵן בְּחֻצוֹתֵינוּ הֵן מִקוּמוֹת שְׂהוֹן לְחַמוּמֵן מִקֵּם גְּדוּדֵי חוּמֵם שְׂהִיב רִאִי יִתְמוּעֵנוּ
 וְהַדְּרָה עֵבֵר יוֹת הֵן יוֹמֵר כִי הֵן מְרֻבָּבוֹת בְּחֻצוֹתֵינוּ וְאֵין זֵה כִי אֵם שְׂבָרָהֶוּ כִּם מִשְׁנֵן וְהַשְׂבָּךְ הוּם רֵעֵה
 מִן הַלֵּרֵם כִּבְל יַעֲרִי פִרְעֵם בְּחֻקֵּי דִרְשׁוֹ ז"ל עַל יוֹמֵם הַמִּצִּית. (יד) וְכֵן מִשְׁנֵן הַמֵּן הַהוּא כִי וְגַם חוֹרֵם
 בְּקוֹרֵר כִי אֲבָר הַרְיָה יִקְוֵנוּ וְכֵן הַדִּישָׁה בְּלֻפֵּן שְׂבָרָהֶוּ אֵין לֵהֵם מוֹתֵה וְהוּם אֲלֹפֵינוּ מְסוּבִים מִהַרְיָה
 לְדִים וְחֵרֵם הַדִּים יִשְׁבוּ לְחֻרֵם לְשִׁדֵּד אֲדַמָּה בְּלֻפֵּן שְׂבָרָהֶוּ הֵן מְסוּבִים. אִו יִאֲמֵר אֲלֹפֵינוּ הֵם הַשְׂבָּרִים שִׁלֵּם
 אֲבָר הֵם בְּלִתִּי מְלֵאִים וְכ' כִי הַלֵּל נִחְקִיִּים כְּנֻ יוֹשֵׁן מִשְׁנֵן יוֹמֵם הַמִּצִּית כִי אֲלֹפֵינוּ מְסוּבִים שְׂהוֹן מַעֲמִיִּים
 אֲהֵם וְאֵין כְּנֻעֵינוּ לְפָרוֹן גְּדוּדֵים וְלֵאֵה וְלֵגַה אֵם כֵּל הַקֵּבֵד אֵיִהֵם כִי אֵם אֵין פְּרִין וְאֵין יוֹלָהֵם וְגַם נִחְקִיִּים
 כְּנֻ מִקְרָא בְּכֻזָּב וְהַמִּי שִׁלֵּם בְּלֵרֵן כִי הִנֵּה וְאֵין לוֹהֵה בְּחֻצוֹתֵינוּ כִּם זֵה מִשְׁנֵן יוֹמֵם הַמִּצִּית :
 (טו) אֲשֶׁרֵי כ' הַלֵּל אֲמֵרֵנוּ ב' דְּבָרִים ה' הַכְּשֵׁרוֹן שְׂהוֹל אֲבָר כְּנֻעֵנוּ כ' בְּנוֹתֵנוּ כ' וְגַם אֲמֵרֵנוּ מַשְׁפֵּעַ רַב
 כּוֹז אֲמֵרֵה עֵהֵה רוח הַקֹּדֶשׁ דְּעוֹ אֲשׁוֹר כִי אֵין אֲשֶׁר רַב כּוֹז הַעוֹלָם הוּזֵה כִי אֵם הַכְּשֵׁרוֹן לְפִי הַלֵּמָה כִי
 הִנֵּה אֲשֶׁרֵי הַעַם שְׂבָרָהֶוּ לֹא מִרְכָּב כּוֹז שְׂבָרָהֶוּ מִשְׂכּוֹ מוֹזִינוּ מְלֵאִים וְהַלֵּאֵה אֵלְךָ יוֹמֵר מֵאֲשֶׁר הוּא הַעַם שְׂה'
 אֵלֵהוּ שְׂהוֹל הַיּוֹחֵם לְדִיקוֹם שְׂהוֹל מַעֲנֵן אֲבָר כְּנֻעֵנוּ כ' בְּנוֹתֵנוּ כ' שְׂהוֹל מִשְׁנֵן הַכְּשֵׁרוֹן ע"ז כֵן ה' אֵלֵהוּ
 וְהוּא עַל דִּקֵּךְ אֲהֵם ז"ל עַל פִּסְקוֹ אֲשֶׁרֵי שְׂהוֹ פִּשֵׁעַ כ' הַשְׂבָּרֵי הַבְּנֵי הוּם מֵאֲשֶׁר מִהַקֹּדֶשׁ שְׂהוֹל אֲשֶׁרֵי
 הַבְּנֵי פִּשֵׁעַ אֵלְךָ יוֹמֵר מֵאֲשֶׁר אֲבָר לֹא הוֹרֵךְ מִחֵלָה שְׂהוֹל אֲבָר לֹא יִתְשׁוּבֵנוּ כ' :

קמ"ה (א) תהלה לְדוֹד מִלְכֵי הַמִּלְכִּים כֵּה מִלְכֵי הַמִּלְכִּים כֵּה נַחֲשָׁב הַלֵּרֵם גַם אֵם מִלְכֵי יִהִיב שִׁקְבֵל מַחֲלָה הוּם
 שְׂהוֹל מִלְכֵי הַמִּלְכִּים כֵּה מִלְכֵי הַמִּלְכִּים כֵּה נַחֲשָׁב הַלֵּרֵם גַם אֵם מִלְכֵי יִהִיב שִׁקְבֵל מַחֲלָה הוּם
 יִשְׁבֵּךְ עַל כֵן אֲבָר כְּהִלִּי אֲשֶׁר הַתְּהַלֵּה הוּא לְדוֹד וְהַהַשְׂפָּרוֹת שְׂהַשְׂבָּרֵנוּ שְׂהוֹמֵךְ וְשְׂהַקְרָאֵךְ אֵלֵהוּ עַל אֵם
 אֲהֵה עַם הַיּוֹמֵךְ הַמֶּלֶךְ הַדּוֹעַ שְׂהוֹל הוּמֵן מִלְכֵי הַמִּלְכִּים אִו שִׁשְׁרוֹ הַכְּתוּב הַלֵּל מִהַיִּיבֵת לְדוֹד לְהַלֵּל
 עַל שְׂהוֹמֵךְ כ' וְיִשְׁבֵּךְ עַל זֵה הוּא מֵה שְׂלַעְמִיד וְהַכְּרָה שְׂמָךְ בְּזֻמָּן שְׂהוֹל לְעוֹלָם וְהוּא מֵה שִׁדְעָנוּ
 מְר"ל כִי כְּשׂוֹדֵה שְׂהוֹל הַקֵּבֵה לְעִשׂוֹת אֲמֹרִים לְהַכְּרָה שִׁבְרָךְ וְכֵן לִישָׁם כ' עַד דוֹד שְׂהוֹמֵר אֵלֵהוּ אֲבָר
 וְלִי הַלֵּל לְבִרְךָ עֵשׂוֹת שְׂהוֹל וְכֵסֵה ה' אֲקָרָא שְׂהוֹל שְׂבָרָהֶוּ כִּם שִׁלֵּם כִי ע"ז נִקְרָאת מַעֲלֵק הוּם
 הַעַם שִׁלֵּם לְעוֹלָם וְהוּם יוֹמֵר כִי כְּבָל הַתְּהַלֵּה לְדוֹד הוּא מֵה שְׂבָרָהֶוּ שְׂמָךְ לְעוֹלָם שְׂהוֹל לְעוֹלָם וְעַד :
 (ב) כִּבְל יוֹם כ' אֲמֵרֵי אֲמֵרֵנוּ שְׂהַתְּהַלֵּה הוּא לְדוֹד כֵּה שְׂבָרָהֶוּ לְחַוֵּם וְלִכְרָךְ אֵם ה' אֲמֵרֵי הַעַם הוּם

יום אֲבָרְכֶךָ וְאֶחְלֶלָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד : ג גְּדוֹל יי וּמְחַלֵּל מֵאֵד וְלִגְדֵלְתוֹ
 אִין חֶקֶר : ד דוֹר לְדוֹר יִשְׁבַח מַעֲשֵׂיךָ וְגִבּוֹרְתֶיךָ יַעֲדוּ : ה הַדָּר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי
 נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה : ו וַעֲזוּ נוֹרְאֵיךָ יֵאָמְרוּ וְגִדְלֵתֶךָ וְגִדְלוֹתֶיךָ כִּי אִם־סִפְרָה : ז זָכַר רַב
 מוֹכֶךָ יִבְיָעוּ וְצִדְקָתְךָ יִרְגְּמוּ : ח חֲנוּן וְרַחוּם יי אֶרְךָ אַפִּים וְגִדְלֵךָ וְגִדְלוֹךָ כִּי חֶסֶד : ט טוֹב
 יי לְכָל וְרַחֲמֵי עַל כָּל מַעֲשָׂיו : י יוֹדֶךָ יי כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֵיךָ יִבְרַכּוּכָה : יא כְּבוֹד
 מַלְכוּתֶךָ יֵאָמְרוּ וְגִבּוֹרְתֶךָ יִדְבְּרוּ : יב לְהוֹדִיעַ כְּבֹנֵי הָאֲדָמָה גִּבּוֹרְתֵינוּ וְכְבוֹד הַדָּר

רוטמות אל

כי מה אנו לפניו יתברך כי הלא חף אדם בכל יום אברכך וגם אהלה שמך חפוי יהיה לעולם ועד שהייתי
 חיי עולם ועד ומהללו חמיד. (ב) מה אמן ומה חוספי לו ומה הוא לדיך חלי והלא מעשמו גדול ה' ומהולל
 מאד וכ"כ גדולות רבה גלות בעלת תכלית עד שאין חקר שלא תוצע ע"י חקירה. (ד) כי אם ע"י האמונה
 פה אל פה שדור לדור ישבח מעשיך וקני הדור לבחוריהם ישבחו מעשי ה' אשר עשה בכליות עולמו כענין מה
 רבו מעשיו כלם בחכמה עשה בענינו וסידורו אך לא יוכלו להודיע על פי חקירה רק וגבורותיך שידאו בכל
 אחד מהדורות הגבורות ענין הן הן יעידו שהן מעשיך שאם לא מן שחדש העולם לא היה יכול לשמות עצמו.
 (ה) ואפילו חיי כי חכם לבי חיי ירה מלחקור במעשה בראשית וכמ"ס ז"ל מראשית ועד ויכלו כבוד ה' להים
 הסתר דבר זה יאמר הד"כ כבוד הודך כו' והוא כי הנה ארז"ל במלואם עשר לבושם לבש הקב"ה כשברא
 העולם נתלבש כבודו והדר שנאמר הוד והדר לבשת כו' וכן אמרו מהיכן נבראת האורה מלמד שנתעטף
 הקב"ה בגלמה והבהיק זיו הדור וסוף העולם ועד סופו שנאמר עופה אור כשמה וגם בשני המאמרים
 הא"ל לריש בראשית בראשית ואלו הן זה מקום להאריך כ"ל אלקים מיהא בראשית ואלו הן זה מקום להאריך כ"ל אלקים מיהא בראשית
 בששת ימי בראשית ביום הראשון ושנמשך מנחמת שפע הנקרא הוד. ונבא אל הענין במה שידענו ששם
 הליהם הוא שכינה הנקראת כבוד היא היחה המשלשל שפע ההוד לברא העולם וכל פרטיו והנה מהדברים
 המצויים בצדיקה הוא ענין האור הראשון שהוא אור של עולם הבה והיה כמ"ס ז"ל שנתעטף וכו' והוא
 מהדברים הנאמרים בלתישה כמדברש ועליו ועל אשר הדברים שער ויכולו שנאמר עליהם כבוד הליהם הסתר
 דבר אמר הד"ר של כבוד הודך שהוא האור שהוא הד"ר שהבהיק זיו הדור שנמשך מכבוד הודך הוא הפעם
 העליון שנמשך ע"י שכינה הנקראת כבוד וכן כל שאר דברי נפלאותיך שהוא עד ויכולו שנקראים נפלאות
 כד"ל לעשה נפלאות גדולות רבה כמדברים אלו הן זה מקום להאריך כ"ל אלקים מיהא בראשית ואלו הן זה מקום להאריך כ"ל אלקים מיהא בראשית
 וחקור כי כבוד הליהם הסתר דבר נאמר באלה כמדובר : (ו) ועזו כו' אמר כי מלבד מה שדור לדור
 ישבח מעשיך גם ועזו נוראותיך יאמרו של הנוראות שאתה עושה כענין נבי מרים וכיוצא יאמרו כי הם
 עזו ורוגז ולא ישימו לב להלל על כפל הענין שכלל העזו והרוגז היה יחד גם בחינת חסד על כן בשמשי
 מה שעזו נוראותיך יאמרו אז וגדולתך שהוא מואר חסד אשר נוראותיך אספריה בפניהם כענין מכת הדם
 היה בה חסד שמשם העשירו ישראל בצפנדע היחה שם חסד כמ"ס ז"ל שאתון שהשליכו ענין בתנאים לא
 נצטרו וההיקש בכל גם ואלא באופן שיש הלל כפול שהוא יחד דין ורחמים כי ה' הוא האלהים : (ז) זכר
 וכו' אמר חיי מנייה במאמר הדור והוא כי הנה ידוע מהאמר ז"ל על פסוק אנכי אעביר כל טובי כו'
 וקראתי בשם כו' ויעבור ה' כו' מלמד שנתעטף הקב"ה כש"ל ואמר עליו כסדר הזה וברית כרותה ל"ג
 מדות שאינן חוזרות ריקם אמר הנה זכר רב פוצר שהם י"ג מדות שהם זכר רב טובו ויתברך כד"ל אנכי
 אעביר כל טובי כו' וקראתי כו' וע"י מה שיבישו לפניו ויתברך ה"ג מדות אינן חוזרות ריקן באופן שזדקתך
 אשר חייבי להם ע"י י"ג מדות שיאמרו לפתך ירגו. (ח) וגם בזה חיי מודיעים שלא בלבד ירגו זדקתך
 שמורה שדכאים הם אלה שאיך מנכה להם זכות כי אם האמת הוא כי חנון ורחום ה' שהוא ענין האומר
 שם שהוא והנתי את אשר אמן ורחמתי את אשר אהם שפירושו כמ"ס ז"ל ח"ש"ש שאינו ראוי ח"ש"ש שאינו
 הגון וזהו חנון ורחום ה' ועוד יתרון שני והוא שהא ארך אפים וכו' ולא בלבד לדיקים כחשך חשב משה
 כי אם חף לרשעים כאשר הודיעו יתברך וז"ל דוד פה ארך אפים וגדל חסד. (ט) לא לדיקים בלבד כי
 אם טוב ה' לכל שהוא אפי' לרשעים שלהם הוא ארך אפים כו' ואם יאמר איש והלא עוונותיהם ימעו
 הטוב לז"ל ורחמיו על כל מעשיו שהוא כמ"ס ז"ל אדם בזכות בהמה חושיע ה' וכשזדא דלאכסנדרוס.
 (י) ולא תחמה ותאמר הלא בהמות מהבל ימעו לז"ל אל תחמה כי הלא גם מהם קולום יולא להקב"ה
 כשפוסרם בפרק שירה וזהו יודך ה' כל מעשיך שהוא אפי' בעלי חיים וגם עשה הם דור בלתי לדיקים הלא
 יתעמדו ללחם מהם השודים שיברכוך וזהו והסודיך כו' : (יא) כבוד כו' עודנו מדבר על מה שדור לדור
 ישבחו ומה שעזו נוראותיך יאמרו ושכר רב טובו יבישו אמר עוד יעשו כי כבוד מלכותך יאמרו והוא כי
 הנה הגבורות שהוא יתברך עושה הן רחיה על כבוד מלכותו ואמר הנה הייתה חסד העם כבוד מלכותך
 יאמרו והח"כ לראיה וגבורתך ידברו. (יב) אך לא זו הדרך האמר כי אם להודיע החלה לבי האדם
 בגבורותיו והח"כ וכבוד הד"ר מלכותו כי למה ייתנו את העם לפקק עד אמרם הראיה לאמונה לכן טוב

תהלים קמה

מְדַבְּרוֹ: " מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עַלְמִים וּכְמוֹ שִׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר: יי סוֹמֵךְ יי
לְכָל הַנְּפִלִים וְיוֹקֵף לְכָל הַכַּפּוּסִים: יי עֵינַי כָּל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת
אֲפֻקָּיִם בְּעֵתוֹ: יי פִּתַּח אֶת יַדְּךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן: יי צְדִיק יי בְּכָל דְּרָכָיו
וְחֹסֵד בְּכָל מַעֲשָׂיו: יי קָרוֹב יי לְכָל קְרָאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּ בְּאֵמֶת: יי רִצּוֹן

רוֹמְמוֹת א'ל

כִּיּוֹן הוּא לְהַקְדִּים אֹדְעֵת הַנְּטוּרָה שֶׁעַ"ן כֵּן חוֹשֵׁשׁ הַחַוּוּהַ נְיִד . (יג) וּפִרְשׁ וְהוֹדֵר מֵהוּ כְּפֹד מְלוֹכָךְ
שִׁמְחוּ הֵלֵךְ הוּא כִּי מְלוֹכָךְ מַלְכוּת כֹּל עוֹלָמִים שְׁמַלְכוּתוֹ כֹּלֵל כֹּל הַשְּׁמַיּוֹת כִּדְחַת הַיְהוּדִים וְהַשֶּׁמֶל וְלֹא
יִשְׁמְרוּ הַשֶּׁמֶל . וְעוֹד שֵׁמֶת כִּי וּמְמַלְכֶךָ בְּכָל דּוֹר וְהוּא הֶעֱךָ שִׁבְתָּ נְכוֹדְלָדָר כְּכַחוּב חֲלוֹנוּ בְּבִיחָד דְּמִיָּל
שֶׁעֵלֶה בְּדוֹתוֹ הַקֶּסֶף כִּי לְהוֹיֵתוּ יִתְבַּרְךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵז הַרְבִּיב צ"ה עַל כִּי הִעֲלָנוּ לוֹ נִסְחָק וְסִלַּק הַשְּׁנַחְתוֹ
מִן הַשָּׁמַיִם הַשֶּׁמֶל וּמִסְרָה לְפָנֵי הַגּוֹיִם וְהוֹסִיפוּ הַשָּׁמַיִם עַד שִׁיִּסְרְרוּ יִתְבַּרְךָ וְיִוְדִיעֵנו שְׁמַלְכוּתוֹ מְלִכּוּת עֹלָם
וּמְלִמְיָה עַם דָּר וְדָר שְׂהוּא עַם דָּר שְׂמֹמֵן הַשֶּׁמֶת וְדָר שְׂחָרְבֵי כֵּן וְחַי יִמְאֵר וּמְמַלְכֶךָ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שְׂהוּא בִּין
דְּדוֹר שְׂהוּא שְׂמִיָּם בִּין בְּדוֹר שְׂהוּא שְׂמִיָּם וְעַל כֵּן דּוֹר רִשְׁטוֹן מֵאֵז הוֹסִיפוּ הַשָּׁמַיִם הַשֶּׁמֶל: (יד) סוֹמֵךְ ה' וְכו' אַחֲרֵי
חֹמְרוֹ שְׂמַלְכוּתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּכָל דּוֹר שְׂהוּא כְּמוֹ שְׂכַחְמוֹ שְׂחִפְלוֹ אַחַר שִׁלּוּק שְׂכִינֵה בְּדוֹר הַחֲסֵפֵן הוּא יִתְבַּרְךָ
הַשֶּׁמֶל שְׂעוֹלֵה וְלֹא עוֹז אֵל הַרְבֵּן בִּיד שְׂרִים אִו מוֹלֵת וְלֹא עַל זֶה יִקְרָה אֵם כֵּן אִשְׁחָ לֵאמֹר שֶׁלֵךְ גּוֹיִם
יִקְרָו שְׂחִיבֵל עַל כֵּן אַחַר הַיָּהּ הוּא יִתְבַּרְךָ סוֹמֵךְ לְכָל הַנְּפִלִים וְכו' וְהוּא כִּי בִּשְׂרָאֵל הוּא ב' סוֹיִם ה' נְפִלִים
מִמֶּנּוּ הֵם אֲשֶׁר נִחְיִיבוּ חַמּוּהָ וְהִמָּה גִלוּת לְהוֹיֵת כְּפֹסִים שְׂעֵבִים מוֹמֵם וְהוּא יִתְבַּרְךָ בְּדוֹב הַשְּׂדוּי רֵאָה
לְסוֹמֵךְ לְכָל אֲשֶׁר הוּא רֵאָה לְיִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל בְּחֹסֵן יִהְיֶה לֵהֶם שְׂחָרִית בְּחָרְבֵן וְגַם לְהוֹקֵף לְכָל הַכְּפֹסִים שֶׁלֵךְ יִהְיֶה בְּכָל
שְׂעֵבִים וְנִבְרִים רַק שִׂיחֵו גּוֹיִם מוֹרְשֵׁם מֵם שְׂחֹסֵן הַשֶּׁמֶת זִקְפָה לְכְּפֹסִים וְהַשְּׂכָךְ שְׂעֵבָה לְכַוֵּן הַח' וְהַקּוֹסֶה
לְכַוֵּן הַשֶּׁמֶת הוּא הַשֶּׁמֶל כְּעֵסוֹ עַל הַעֲשִׂים וְעַל הַכְּנִיטִים כִּי כֹלֵה ה' חַמּוּהָ וְכו' וְיִהְיֶה אֵם בִּזְיוֹן נִמְלֵךְ כִּי הַשֶּׁמֶת
גּוֹיִם יִקְרָו שְׂחִיבֵל הֵי כְּדִי שֶׁעַ"ן כֵּן הוּא סוֹמֵךְ לְכָל הַנְּפִלִים וְחֹקֵף לְכָל הַכְּפֹסִים וְאַחֲרֵי כֵּהֵי רֵאָהֵי בְּרַש"י
ז"ל מִנְּחָה כְּבוֹד כִּי שְׂחַבְרָה אֹת נו"ן מִהַשְׂלֵאֵף בִּיחָף שְׂהוּא מְשׁוֹם נְעִלָה לֹא חוֹסֵף קוֹם וְעֵמִיק מִח"ךְ בְּחֹמְרוֹ
סוֹמֵךְ ה' לְכָל הַנְּפִלִים וְאַחֲרֵי שְׂחָרְבוּ עַל הַגִּלּוּת יִדְבַר הַכְּתוּב בְּחֹמְרוֹ וְהַחֲמוּק מִחֲמַדֵּם אֲשֶׁר כְּמוֹ
מִחֲמַד סִפְר הַיְהוּדִים שְׂחִיבֵל לֹא חוֹסֵף לְקוֹם מַעֲמָה אֱלֹהֵי שְׂחַקְב"ה יִתֵּן לֵה יָדוֹ עַל כֵּן הַשְּׂמֵעַ אֹת נְעִלָה
וְכֹתֵב סִמ"ךְ שְׂהוּא כִּי ה' סוֹמֵךְ יֵדֵה לְהַקּוֹמָה: (טו) עֵינַי בָּל וְכו' הוֹקֵסָה לוֹ עַל חוֹמְרוֹ סוֹמֵךְ ה' וְכו' כִּי
הֵלֵךְ נִגְד שִׂיטוֹ כְּמוֹ נְפִלִים עֵשִׂים מְרֹדִים וּמְחֹרִים עַל הַשְּׂחַחִים לְחִבְלֵי לֵהֶם וְלֹא לְפַעֲמָה לִז"ה עֵינַי כָּל
אֲלֵךְ יִשְׁבְּרוּ וְכו' לְמַד אֵם הַשָּׁמַיִם כֹּל עֵשִׂי הַקּוֹמֵ לֹא יִתְלֵה כִּי אֵם עַל אֲשֶׁלֵו אֲשֶׁר לֹא יִסְמְכוּ בּוֹרְאוֹ אֵךְ
כְּאֲשֶׁר עֵשִׂי כָּל אֲלֵךְ יִשְׁבְּרוּ שֶׁלֵךְ יִהְיֶה עֵשִׂיחָם כ"ה אֲלֵךְ יִתְבַּרְךָ לְהוֹיֵת דְּבָקוֹם בָּךְ וְלֹא עַל אֲשֶׁלֵו כִּי כְּאֲשֶׁר הֵם
שְׂעִים אִו שְׂחֵלֵם אֲחֶר עוֹשֶׂה אֵם שֶׁךְ כִּי אֲחֶר נוֹתֵן לֵהֶם אֵם אֲשֶׁלֵו שְׂעוֹ ע"ה מִחֹמְרוֹ עַל מִחֹמְרוֹ עַל מִחֹמְרוֹ לֵךְ
נִפְשֵׁי ה' כִּי הֵלֵךְ הַנְּשֵׁפֵי כִּי גַם בְּשִׂרֵי כְּנֵה לֵךְ לְהוֹיֵת לֵךְ דְּבַק בָּךְ עַל הוֹיֵתוֹ בְּכָלֵךְ אִיֵּה בְּלִי מִמֶּנּוּ שְׂמִיָּת
לְמַחְזֵן הַיְהוּדִים וְנִמְלֵךְ לִידְבַק בִּין יִתְבַּרְךָ וְהוּא מִחֹמְרוֹ פֶה כְּאֲשֶׁר עֵשִׂי כָּל אֲלֵךְ יִשְׁבְּרוּ וְלֹא לְלֵהֶם אִו וְאַחַת שְׂעִיָה
אֵם שֶׁךְ וְנִמְלֵךְ לֵהֶם אֵם אֲשֶׁלֵו שְׂעוֹ. (טז) וְעַל אֲשֶׁר יִשְׁבְּרוּ לְהוֹיֵת אֲלֵךְ לִידְבַק בָּךְ תַּעֲשֶׂהוּ בְּרַבְּוֹ כִּי אֲחֶר
פּוֹסֶה אֵם יֵדֵךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי הוּא הַשְּׂדִיק הַנְּקִרָה חַי רִצּוֹן שְׂרָאָה לִידְבַק בָּךְ וְכֹזֵה יִדְבַק חוֹמְרוֹ מִשְׁבִּיעַ שֶׁלֵךְ
הוּא עַל כּוֹב הַשֶּׁמֶל אֲשֶׁלֵו בְּעֵלֵי הוֹן לֹא יִשְׁבְּרוּ. (יז) וְחַם נְרָאָה לְדִיק וְדַע לוֹ רַשַׁע וְעוֹבֵד לוֹ אֵל חַמּוּהָ עַל
הַחֲסֵף כִּי הַיָּהּ לְדִיק ה' בְּכָל דְּרָכָיו שְׂמַחֲבִיל לְרַשַׁע חַיִּיֵו עוֹב אֲשֶׁר עֲשֶׂה פֶה וְלִדְּיִק חַיִּיֵו עוֹן אֲשֶׁר עֲשֶׂה וְיִשְׂאֵר
כֹּל שׂוֹבֵו לַעֲשׂוֹת וְהַרְחִיבֵהוּ שְׂכָל כּוֹנְנוֹ יִתְבַּרְךָ הוּא לְהוֹיִיבֵו וְלֹא לְהַרְגֵו לְדִיק חֲלִילָה כִּי הֵלֵךְ חֹסֵד הוּא בְּכָל
מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עֲשֶׂה בְּעוֹשֶׂה בְּרַחֲמֵי כִּי עוֹלָם חֹסֵד יִכְנֶה שֶׁלֵךְ בְּרָאוֹ רַק לְעֲשׂוֹת חֹסֵד וְלֹא לְהוֹדֵךְ עֲמָנוּ חֲלִילָה
וְחַם כֵּן אֲלֵךְ יִשְׂאֵר עַל לֵב יֵרֵ לְעוֹשֵׂי רָאוֹן בְּעוֹלָם שְׂכָל מִזִּחוּתוֹ לֹא בְּרָאוֹ כִּי אֵם לְהוֹיִיבֵו וְעֲשׂוֹת חֹסֵד:
(יח) קָרוֹב ה' כו' יֵדָה כְּכּוֹתֵר כּוֹפֵו אֵם חֲתוּלָה כִּי אַחֲרֵי חוֹמְרוֹ שְׂקִרְבוֹ ה' לְכָל קוֹרְאָיו דְּבַךְ כֹּלֵל חֹמֵר
לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּחֵמֶת וְחַם הוּא פּוֹרֵשׁ הַל"ל כְּאֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּחֵמֶת אֵךְ יִמְאֵר כּוֹנֵן עֲשֶׂה אֲשֶׁר לְכַוֵּן אֲשֶׁר
לְרַשַׁע בְּעוֹלָם וְהוּא כִּי יִנְעֹלְקוֹן קָרָה יִשְׂרָאֵל יִקְרָאוֹ אֵל ה' וְיִשְׁעֵם אִו יִשְׁעֵם לֵהֶם וּבְחֹמְרוֹ הַקָּרָה יִהְיֶו קָלֵף
רַשָּׁעִים וְהוּא יִתְבַּרְךָ עוֹשֶׂה אֵם כֹּלֵם אֵל חַמּוּהָ לְמַד עוֹב לֹא יִהְיֶה לְרַשַׁע וְלֹא יִעֲנֶה בְּצִרָה הַיְהוּדִים כִּי דַע כִּי
זֶה דְּרָכָו יִתְבַּרְךָ שְׂקִרְבוֹ ה' לְכָל קוֹרְאָיו גַּם שְׂכַלֵּם רַשָּׁעִים בְּשִׁבְלֵם כֹּל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּחֵמֶת שְׂקִרְבָה לְמַד
לְכָל אֲשֶׁר הוּא שְׂבִיל וְכּוֹמֵה בְּמִקְרָא חֵין מִסְפֵּר: (יט) רִצּוֹן וְכו' הַיָּהּ אֲרו"ל בְּמִדְרָשׁ רַבָּה לֵמַר הוּא חַמּוּהָ
שְׂקִרְבוֹת חֲמֵי שְׂקִרְב"ם מִחֹמְרוֹ לְתַפְלָתוֹ בֵּן לְדִיקוֹם וְיִתְבַן עֵינַי עַן פֶּה כִּי אֵהֵה תְּחִלָּה חֹמֵר וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי
רִצּוֹן כִּי אֵם הַשְּׂדִיק שְׂקִרְבָה חַי מִשְׁבִּיעַ מְבִיל יִסְבֵּל כִּי אֵם רִצּוֹן ע"ה יוֹת לוֹ רִצּוֹן בְּלִבְדוֹ וְאַחֲרֵי כֵּן חֹמֵר קָרוֹב
ה' לְכָל קוֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּחֵמֶת נְרָאָה שְׂקִרְבֵי יִקְרָאוּהוּ וְלֹא יִסְפִּיק חֲרָטוֹן לִז"ה כֵּן חַמּוּהָ שְׂרָטוֹן יִרְאִיו
יַעֲשֶׂה כְּלוֹמַר יַעֲשֶׂה בּוֹדֵחֵי חֵף אֵם לֹא הוּא מִחְבֵּלֵל אֱלֹהֵי שְׂמַחֲוֹהָ לְשִׁמּוֹעַ שׂוֹעֵתֵם וְאַחֲרֵי כֵּן וְיִשְׁעֵם וְחַיִּיֵו וְחַיִּיֵו
שׂוֹעֵתֵם יַשְׁמַע וְיִשְׁעֵם אִו מִעֵין זֶה וְהוּא עֵינַי מִקְרָא שְׂכַחוּב חַמּוּהָ לְכוֹ בְּחֵמֶת לוֹ וְכו' שְׂהוּא מְבִיל לְפָנֵי חוֹסְבֵי
מֵלֵךְ שֶׁמֶל כֹּל אֲשֶׁר לְשִׂאֵל שְׂחֵלָה מִחַת הַמֵּלֵךְ וְהַמֵּלֵךְ יִדַּע שְׂחֵלָה כֹּל אֲשֶׁר מֵהֵם וְחַיִּיֵו הַח' חֹמֵר אֵל מְדַבֵּר כִּי
יִדְעֵנו שְׂחֵלָתְךָ וְלִאֲחֶר הַיְהוּדִים לְדַבֵּר עַד תּוֹמֵו וְאַחֲרֵי כֵּן נִתֵּן לוֹ שְׂחֵלָתוֹ אֵם מִי חוֹסֵב הַמֵּלֵךְ וְיִתֵּר הוּא חוֹמֵר אֵם
הַשֶּׁמֶת

יִרְאוּ יַעֲשֶׂה וְאֵת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם : כ שׁוֹמֵר יי אֵת כָּל אֲהַבָיו וְאֵת כָּל
 תְּרַשְׁעִים יִשְׁמִיד : כא תִּהְיֶה יי יְדַבֵּר פִּי וַיְבָרֶךְ כָּל בְּשַׁר יִשָּׁם קִדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :
 קמו * הַלְלוּיָהּ הַלְלֵי נַפְשֵׁי אֵת יי : ב אֲהַלְלָה יי בְּחַיִּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהֵי בְעוֹדֵי :
 ג אֵל תִּבְמַחְמוּ בְּנִדְבֵיבִים בְּכֹן אָדָם שְׂאִין לוֹ תִשְׁעֶנָּה : ד תִּצְאָ רֹחוֹ יִשָּׁב
 לְאֲדָמְתּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָדוּ עֲשֵׂתְנָתִי : ה אֲשָׁרֵי יִשְׂאֵל יַעֲקֹב בְּעוֹרֹ שִׁבְרוּ עַל יי אֱלֹהָיו :

רוממות אל

השני שמשמע שמוע קולו וזהו תחלת לבו נתחה לו ועם כל זה וחרטה שפתו כל מנעת סלה ואך עושה הוא
 יתברך מקודם שיתפלל מהכיר הוא יתברך לעשות רצונו הלא שמתחין עד שמוע תפלתו פהאז לשמעה ואחר
 כך עושה בקשתו וזהו רצון יראוי יעשה שמהכיר לעשותו ויעשהו הלא שואח שועת יעמו ואח"כ יופיע שם
 שחפץ לעשות בקשתו אינו עושהו עד שיתפלל כדי לשמוע מפיסה בלופן שרצון יראוי יעשה וגם את שועתם
 יצמע ויופיע שם שרצונו יעשה חרטה שפתו לא ימנע ממנו כי אם ואת שועת יעמע ויופיע :
 (ב) שומר וכו' הגה אמרו בגמרא כי ר' חייא וכו' יחד התפללו ופרס ישאלו בלחמשינות רוח וגם מלא
 אמרו משיב הרוח וגם זיקא מוריד הגשם וחסא מיטרא עם שאינה הלא סיפור מאלו יתברך אך בזה
 בלד לא היה כה זה כי אם בזכות שמוע עומד לשמעה. ונבא אל הענין אמר הגה עשה את שועתם של רבים
 שהיא שועה ואלה שמע ואחר כך יופיע הגה זה הוא בלן הזה שיש רשעים בעולם שאלמחם מועשים
 שפע טוב והדקיקים אלהי ה' מועפים שפקדים בעון הדור אך כאשר יבא זמן שיהיה שומר ה' את כל
 אלהיו ואת כל הרשעים ישמיד שהוא לעתיד צימות משינתו (בא) אז תהלה ה' ידבר פי שהיא בלי שאלה
 רק בזכור חלמו יתברך כענין משיב הרוח ומוריד הגשם מיד ויתברך כל בשר שם קדשו מאשר יבא רוח וגם
 בלחץ עם היות שלא מתברר עם ז' אחרים להיות ג' כו' חייא וכו' כי אם צמה שידבר פי לבד כי זכות
 היות לדקיקים רבים בעולם והעדר רשעים מרצה שפע קדושה להכין עשותו יתברך רצון אלהיו. (ב) לו יאמר
 הגה שם הרחמים עושה ז' הפכים כחמה ששומר את כל אלהיו וישמיד את כל הרשעים. (בא) ולא תחשבו
 שאין זה כדורו לפעול רוגז כ"ה רחמים כי דעו אפוא כי הדרצה תהלה ה' הוא מה שדבר פי בזה כי
 ע"י כן ימשך ויתברך כל בשר שם קדשו בין אלהיו מקבלי הטוב בין הרשעים מקבלי הרעונו אלו ואלו יברכו
 שם קדשו הזה הללו יברכוהו על מה שמשיב להם והללו יברכוהו על הדין שחייב להם לומר יפה דן יפה
 חייב וכמ"ס ז"ל גדול השבח שעולה מניהם וכו' בלחמס יפה דן וכו' בלופן ש"ע" פשות שם ה' שמי הפכים
 יהללוהו כל בשר שהם ז' הסוגים כמדובר :

קמו (א) הַלְלוּיָהּ וכו' ראוי לשים לב כי אומרו בחיי ואומרו בעווי אחד הוא חמס יאמר הגה המון

ישראל הללו את שם יה ואיכנס זוכים להלל את השם שלם כי למענכם נצבע ית'
 כל יהיה שלם עד יקם מעמלק כד"ה כי יד על כס יה וכו' אך נפשי אשר היה נפש אדם הראשון אשר
 הוא קראו ה' כמחמס הני ה' הוא שמו הוא שמי בקראני אה"ר ע"כ הללו נפשי את ה' שלם. (ב) אך
 גופי אינו דחוי עד לעתיד לבא כשהיה שפתי כי אלהה את ה' בחיי שהוא בזמן חיי משפח' א עשה שמי
 אופן שלי כי אם מאדם ומתאבות כמחמס ספר הוהר שהוא כשהיה מלך המשיח והוא כי אז יהיה שמו
 ה' כמחמס הכתוב וזה שמו אשר יקראו ה' לדקנו אך בעווי בזמן הזה אומרה בלד אל הפכינה שעמי וזהו
 אומרה לאלהי בעווי : (ג) אל תבטחו וכו' הלא אמרתי תהללו את שם יה העומד לנאול אתכם הלאזה
 מעתה חלו כבר עשאו כלומר כי מזה תעשו עיקר שהוא מהטוב העתיד ולא מרובות העה"ז אמר עשה מה
 שאמרתי שחששו עיקר מהעתיד לא כ"ש שלא תשליכו משא מוונותיכם על נדיבי העם כ"א לשים כל מעייכם
 על טוב העתיד וזהו אל תבטחו בנדיבים כי הלא הוא בן אדם שאין לו לעמוד תשועה ואיך תהיה לכם צו
 השועה. (ד) והסעם הוא על פי הוה"ב בלתי דבק בה' לפור לתת דקה שפחם צו להתפרנס מלדקה שיען
 לך כי עשוי משכח לו יום המיתה לחשו מחשבות לעשות בעה"ז ביכילי מלך וחרמות מצטמים וכיואל ואיע
 זוכר המות ואינו עוזב מחשבות הבלו עד ראותו כי הולך הוא ביום לאת נפשו וזהו תלך רוחו וכו' והוא כי
 אומרו הלא ישוב הוא לשון עמיד כלומר מה תחלמ מן האדם שעד שהלא רוחו ששומדה ללאת ישוב הגוף
 לאדמתו ששומד לשב צימס ההוא שרובו בא ללאת וגופו לשב לאדמתו קרוב להיותו גוסס אז חבדו ששומותיו
 מהמדות העה"ז ולא מקודם יום המות כי איך יהיה כל ימיו דבק בה' לעשות לו תשועה על ידי ממונו
 לעשות ממנו דקה ראויה שפחם אתה בלדקה שיפור יתן לך : (ה) אשרי וכו' לבא אל הענין נקדים
 מאמרנו על פסוק ושבתי בשלום אל בית אבי כו' שהוא שאמר יעקב הגה לאזכרה לא מקראת אלהיו עד
 אחר מותו ולחמך בחייו על היותו בראח חשבו כמת מה שהיה שאל כי אחר שאין לי חפץ בעה"ז כי אם
 להם לחלו ובגד ללבוש שתחשבי כאלו איני בעולם הזה כי אני משליכו אחרי גוף לכן שאלתי היה כי גם
 שלא אהיה שומא חשבו כמת ככאז כי אם ושבתי בשלום שלם בגופי אל בית אבי ועם כל זה והיה ה' לי
 לאלהים שיכנה שמו עלי בחיי עם היותי שלם בגופי וכן היה לו כי יוצא יעקב שלם בגופו ולא שומא חשבו
 כמת

ו עֵשָׂה שְׂמִים וְאַרְצָן אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם הַיַּיִן אֶתְּחַבֵּר אֶמְצֵא לְעוֹלָם : ו עֵשָׂה מִשְׁפָּט לְעֵשׂוֹקִים נָתַן לָהֶם לְרַעֲבִים מַתִּיר אֲחֵרִים : ה יי פָּקַח עֵינָיו יי וְקָפַץ כַּפּוּפִים יי אֲהַב צְדִיקִים : ו יי שָׁמַר אֶת גְּרָם יְתוּם וְאֶלְמָנָה יַעֲרֹךְ וְדָרַךְ רַשְׁעִים יַעֲזוֹת : י יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַקְּרִיבָה :

רוממות אל

כמה שלם בחינתו ולא עני השב כמות וע"ז יוקרא לו אח יעקב אל כלומר כי לית דין בר נש ועל כן בחינתו עם היותו שלם לאי מכה שמו עליו ואומר אלוי ישראל. ונבא אל הענין אחר הלא אמרתי אל הנבנתו בדיקים לזון מהם וגם לא הנבנתו וחרות כי אשרי שאל יעקב הנבנתו שואל רק להם לחבול ובגד ללבנות בעצמו שכל שכרו לא היה רק על ה' שיקרא אליו והוא מה שכתבנו שאמר ונתן לי להם לחבול ובגד ללבנות שאני ששה אלף ערלי מהע"ז וכל שכרי הוא כי ושבתי בשלום כו' והיה ה' לי לאלהים כמדובר .

(ו) ורצה ועשה בחינתו כי הלא הוא לא רצה ליהנות מן הע"ז עם היות כי יעקב הוא עשה שמים ואלץ את הים ואת כל אשר בם והוא מאמר ז"ל שאמר הקב"ה עולמי עולמי מי בראך מי יברך יעקב בראך יעקב יברך ה"ד בראך יעקב ויוברך ישראל וע"ז לא רצה ליהנות מן העולם כ"א להם לחבול ובגד ללבנות ושמה תאמר להם עשה כן ולמה לא יחלל סודות מעשו בעה"ל הלא הוא כי היה השומר אמת לעולם להשכר עם כל פירותיו שהוא אמת לא היה הפך לחבול בזה שאינו מחמד כי אם שומר בזה שהוא לעולם שיקרא לו הוא יתברך הפירות עם הקרן כתוב אללנו על פסוק להנחיל אלוהי יש וכו' וכחאמרנו על קצת יעקב לישב בשלום אמר הקב"ה לא דיון לדיקים מה שמחוקן להם וכו' שהוא כי פעם אחד שבקש מעש שליח בעה"ל אמר הקב"ה לא דיון לדיקים מה שמחוקן להם ששימי להם חוקן גדול שהפירות שעינים עובד העה"ז חקתי להם ששפסחו עם הקרן לעשותו אומר רוחי הלא שמבקשים גם לחבול מהם פה בחוקן שיהסר לו חוקן ששימי לו : (ז) עשה משפט כו' אחרי אומרנו את כל עם בני ישראל הללו שחיללו את שם יה העומד עליהם לגחלם כאלו כבר נעשה ראה והנה יכולים ישראל להשיב מה נעשה בגלותו ויחזיקו אנו כי אין גדולי עולם תעמוד לנו זכותם וגם ליון היתה כאלמנה כי ליון היא דורש לין לה ל"א דעו אפוא כי אלתי זכות ה' בכל הפרטים ואשרי לו כי הלא צבתי יעקב הנזכר שצבתי לו היו יחזיקו לא עמדה להם זכות אלהים מעשות בהם משפט ראו כי הנה צבתי שחיו עשוקים מיוסף שצבתי את דבתי רעה אל אלהים עשה משפט שאל אומרנו שהיה קורא לחיות עבדים לעבד נאמר יוסף ועל דבתי אבר מן החי וישתחו ששיר עוים וכו' ועל אומרנו שהיו נשאלים עיניהם בצמות הארץ ותשא אשת אדוניו את עיניה אל יוסף וה' ששה משפט לעשוקים אחר כך על ידי יוסף נתן להם לרעבים לעקב וכל זרעו בחוקן שהוא יתברך ששה כחמה דברים רבים כי מהאמר יוסף על אומרנו שהיו קוראים לחזיקים עבדים נמשך את להם לרעבים והאחר כך ה' מחיר אחרים הם שר המשקים ויוסף כי מה' היה שילא שר המשקים להזכיר את יוסף . (ח) והאחר כך ה' פוקח עינים שפקח עמי יעקב לבדך את בני יוסף כי עיני ישראל כבדו מזוקן לה יוכל לראות שכל כן לא היה מברכס עד לראות אל אלהים שצפיהם וה' פקח עיניו ויחלם ויאמר ראה שכל לא פללתי והנה הראה וכו' שהוא שפוקח אללנו שראה בהם אל אלהים קרוב שששה יתברך למען השגיח על יוסף לחתמו מאמרנו ועל זכות ראה והא"כ בסילוק יעקב והיו אחי יוסף צובים ממנו וכשופים תחתיו בחמרם לו ישמחו יוסף וה' זקף אותם ויתן בלב יוסף לדבר על לבם ולהקדוים וזהו ה' זוקף כשופים והא"כ ה' אוהב דיקים שכל ימי כל השבעים לא היה גלות עד שיומת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא . (ט) והאחר כך השב מחטבות הוא יתברך אחרי מות כל הדור ההוא והיו כיהומים גברים ובלתי דיקים אז ה' שומר את גרים ויהיה ענין ידוע מרז"ל שלמלא היתה שביעה עמהם לא היו נגאלים כי שמרתן מעון זמה וגם ד' דברים שופים שהיו בהם שכל ידי כן נגאלו ומר"ל שאלו הקדוים ב"ה כל זמן שאני עם בני חין קניתי שרע אחר דוד אחרי הודיש לבס את כל זאת דעו כי ה' עושה כל אלה גם יחוס אלמנה שכתבנו שאלה יחזיקים וליון אלמנה יעודד בגאולה ואם האמרנו כי תיראו על כי נמלאו בעמכם רשעים אל תיראו כי הנה ודרך רשעים יעות כי דרך רעה שהחזיקו בה ללכת בה יעות אותה לפניהם שלא תראה להם דרך ישרה ויתחוקו ממנה ללכת בדרך טובה והוא הודע מרז"ל כי השמיהה לנו תורה ששיתד הקב"ה שבקו נסתחברנו בחטובה שלמה וז"ל ודרך רשעים יעות . (י) ועוד יש לכם משכון גדול להיות בשומים לנבאל כי עשה כ"י שביעה גלות שאין מלכותו יכיר ואז ה' ימלך לעולם ועד שהוא אשר סדרו לנו בתחנותיו פד לא עשה ארץ וחוות ה' מלך ובהפיתו וכו' ה' מלך ועת יקבץ וכו' ה' ימלך לעולם ועד ועל הלוקה הזאת ה' אבר לא תבצר הלילה אמר ימלך ה' לעולם וזכה אנו בשומים כי אז נגאל ועוד בשמון כי אשילו בכל דוד ודוד לא זזה שביעה מזהל מערבי ואין זה רק למען יהיה לנו בשמון שנגאלנו ושכב אל מקדש ה' כווננו ידינו ומחזק לנו שם בדור ודוד עד משכב ב"ב וזהו אלהיך ליון לדוד ודוד והוא מאמרנו על פסוק עיר האלמים סלה על כן כ"ב הוא ודלו שראוי שמעשה חללנו את שם יה העומד לגחלם לעמוד כחאמרנו יתברך כי יד על כס יה וכו' וז"ל הללויה :

הללויה

קמו * הללויה כי טוב זמרה אלהינו כי נעים נאווה תהלה : = בונה ירושלים *
 נדחי ישראל יבנם : הרופא לשבורי לב ומחפש לעצבותם : מונה
 מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא : ה גדול אדונינו ורב כח לתבונתו אין מספר :
 מעודד עניים יי משפיל רשעים עדי ארץ : יענו ליי בתודה זמרו לאלהינו בכבוד :
 המבסה שמים בעבים המכין לארץ ממד המצמיח הרים חציר : * ניתן לבתיה
 לחמה לבני ערב אשר יקראו : י לא בגבורת הסוס יתפין לא בשוקי האישי ירצה :

רוממות אל

קמו (א) הללויה כי טוב וכו'. בסוף מזמור הקודם אמר כי בטוחים אנו בגאולה שיחם ואלמנה יעודד
 וכו' ולא ימלך ה' וכו' וע"כ הללויה כמדובר פחה הלא תחמרו מה שגלה יה הוא

על הגאולה אך על הגלות המספר לבנו אך ידק הלול לז"ח מה שאני אומר הללויה הוא כי טוב זמרה אלהינו
 שהוא מדת הדין המיסרנו בגלות כי נשים כלומר כי גם נשים עמו מעיב לנו הוא בזה נאווה תהלה. (ב) כי
 הלא אם לא היה הגלות שאלו דחיס בגוים לא היונו זוכים שיצאו לנו הוא יתברך ירושלים רוחמי ע"י עמו
 כי באש הוא עתיד לבנות ולהיות בה חומת אש וזהו בונה ירושלים ה' הלא הוא כדי שנדחי ישראל יבנם
 צמוכה שאם לא היונו דחיס בגלות לא זכינו לכך ועל פי דרכו כיון שאם לא היה בונה אותה בעמנו רוחניית
 לא היתה מחוקת כל נדחי ישראל וזהו בונה ירושלים ה' בעמנו וע"כ נדחי ישראל יבנם. (ג) והטעם שאין
 ה' מטיב כ"ח לגוים הוא כי הוא יתברך רופא לשבורי לב הם השבורים מהלב הוא היתה"ר שהוא א' מהלצבות
 שצאדם המספרו בהשקיע חותמו והוא יתברך ע"י הגלות רופא את עמו ממה ששופרם הלב הוא היתה"ר כי
 יכעבו וישזבו אל ה' ולא ומהשם לעצבות אשר עלצום שזיהם בשעבוד ולפירות הרחב"ע ז"ל שמשפס לעצבותם
 שהוא נעשיהם יאמר ענין מחמרו בענין תרופת הנגשים ע"י הכהן כי הוא שש"י הסגיר אורו וכעט ומהרהר
 תשובה וזה"כ הוצב הוא יתברך את הנגע ע"י השמות אל גוון טהרה. וישוער הענין הלא חמרי כי הכנעת
 הגלות טוב שע"י כן זוכים להיות בירושלים הבנויה על ידו יתברך אומר לך משל והוא כי הוא יתב' המרפא
 הנגשים בהשגחה ע"י הכהן כך הוא עושה כי תהלה הוא הרופא לשבורי היתה"ר הנקרא לב ע"י הכנעת הסגיר
 אורו ואחר כך ומהשם לעצבות הם הנגשים כך ע"י הכנעת הגלות נוכה לגאולה ע"כ הישפתי אשר דברתי
 כי טוב להודות להללויה הוא מדת הדין שמיסרנו בגלות כי הוא תועלתו כמדובר : (ד) בונה כו' הלא חמרי
 אך נבטה בגאולה והלא הוא יתברך ומה מספר לכוכבים הם ז' כוכבי לכת המסבבים בעולם ולכלם שמות יקרא
 לזה דק לזה מאדים והיוקס כלם וכן הם הוא על פי הנמשך ממשיטות וכו"כ אם יהיה זמן גאולתנו במאדים
 ויבוא אך יטיב לנו אז לז"ח גם שיה מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא לפי משפט הנמשך ממנו.
 (ה) ולא תחוש כי הלא גדול אדונינו ורב כח לשדוד ומה גם כי לתבונתו אשר נבא שמים בתבונה אשר הבין
 מאז אחרית העולם הוא כאלו אין מספר לכוכבים להיוחס מסבבים במספרם לביעור כל א' לשפוט בעולם כי
 תגלי תהנה הקב"ה עם כל מעשה בראשית לשמות בעביל ישראל כוודע מרז"ל. (ו) והרשיה שלפני יתב' אין
 שפיסת הכוכבים כלום כי הלא מעודד עניים ה' התעשרות גדול עם היותם שפלים ומשפיל רשעים עדי ארץ
 כלאח כאשר היה בישראל צמורים שהיו שפלים וכמו רגע עלו השמימה ואת הרשעים המזריים השפילם עדי
 ארץ וכן במקומות אלה מזריים ואלו היה מהמת שפיטת המול לא ירדו ולא יעלו רק לאט לאט על פי תועת המול
 ולא בלי הדגרה אך אין זה כ"ח שה' הוא יתברך העשה והאשר שעל אהת ישראל ממלרים כוכב מורה דם
 כי ע"כ אמר פרעה רלו כי רעה נגד פירכש ועל זה יאמר מעודד עניים ה' במלרים נגד הוראת כוכב רעה
 ולא המלרים שהיה מלס בעליו אמר משפיל רשעים עדי ארץ. (ז) כלל הדברים הוא שהרלוו הוא ענו לה'
 שהוא את מדת רחמים כאשר יתנהג עמכם במוח ה' הוא רחמים צדקה שהוא להודות לו בפה אך כשהוא
 מתנהג עמכם צדמת הדין אז לא בלבד בפה כ"ח גם זמרו להללונו כבוד כי גודל השגת עובתכם נמשך לכם
 מהיסורין והגלות ככל האמור : (ח) המבסה כו' ראה ענה אף הכל בהשגחה מחאו יתברך למטן ויאלו
 אנשים כי הלא הוא יתברך עשה ג' דברים א' שמוכסה שמים בעצבים למה יעשה כן ולא יעשה שהאד יעלה
 מן הארץ וערס יעלה השמים יסקה את הארץ. ב' למה יעשה מליאות המזר ולא יעשה כגן הירק כארץ
 מלרים שישקום צרנגיהם וזהו המכין לארץ ממה עשה כן. ג' כי גם למה יעריה את בני האדם לחרוץ
 ולזרוע וכן עד עשר מלחכות ולמה נגרענו מהצמחה שהקב"ה מצמיח חציר והיא מגשת לארץ וארובת וז"ח מצמיח
 כו' לומר מי שמוציה הרים חציר (ט) ונתן צלי עורה לבהמה להמה וכן לבני עורב אשר יקראו כאשר אל אל
 ישועו שייחוס מולידיהם על ראות אותם לבנים והוא יתברך מוליה מצרייהם תולעים ויתושים לשיחבלו. (י) וכאשר
 לא בגבורת הסוס יתפין לא בשוקי האישי ירצה כו' הלא חמרי וכל בהמה הלושה ימלאו מוונס מוכן
 גם הסוס ויהי זה החרס כאחד מהלה שהוא כי לא ירצה ה' להלחות את האדם להכין מונו ויוצא מוכן על
 הארץ שיהי פפה בר בארץ וזהו לא בשוקי האישי ירצה להלחותו להיות הולך וחורש הולך וזרוע כו' עד עשר

מלחכות

יְשׁוּבָעֶיךָ : יוֹ הַשְּׁלֵחַ אֶמְרָתוֹ אֶרְצֵן עַד מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרְךָ : יוֹ הַתִּתֵּן שְׁלֵג בְּצִמְרֵךְ כְּפֹדֶר
כְּאֶפֶר יָפֹר : יוֹ מִשְׁלֵיךְ קָרְחוֹ כְּפִתִּים לְפָנַי קָרְתוֹ מִי יַעֲמֹד : יוֹ יִשְׁלַח דְּבָרְךָ וַיִּמָּסֵם
יִשָּׁב רֹחוֹ וַיִּלֹּךְ מִיָּם : יוֹ מְגִיד דְּבָרָיו דְּבִי ב' לַיַּעֲקֹב חֲקִיו וּבִשְׁפָטָיו לַיִּשְׂרָאֵל : ב רֹא

רוטמות אל

ותפוח שחם לוקם ואוכל וצפירוש אמרו שמתחמ עונם להדם העריות צי' מלאכות קודם שיהלך פת של"כ
הוא יולא להם מן הארץ נחלל כמות שהוא חי ואמרו כי כך היה הלאה שמתחמו ולא זה החשבון קרא הכתוב
פה הלז הטיס שהוא המוכתר שבהם שהוא הסולת שהוא פסת צר כי צר הוא עשון ציבור הוא סולת נקיה והוא
גלוסקא שחז"ל. (ג) או יאמר כי חזק כו' בשום לב מה נזכר החזק הלו לומר כי חזק צריחו שצריח וזכר
ימשך מהקודם שעל זה יבטח יושבים ה' ועוד שהם הוא כל הענין שברך צניח למה יתם השבחה וההלל אל
השיר ולא אל ישראל אך הגה עם היות להדם צני חיי ומוצוי אחר שאין לו חירות ממלאך המות ומשעבוד כו'
אין האופר שלם ע"כ לומר כי על המשתק ידבר והוא כי למה זה נאמר חזקי אהיה לך חומת אש לבתתי ויבאו
אויבים בזהני גזית יפסיק אך חין הפך כי הענין הוא שלא יבא זה בום דבר חיוני כאויבים וכיוצא וז"ל
שבחי יושבים שנה גדול אל ה' הללו כו' ופי' מה שאמרתי שבחי יושבים את ה' הוא כי חזק צריחו שצריך
מלבוא בם מלאך המות כי ע"כ הוא יתברך בעלמא הוא לה חומת אש ומה שאמרתי הללו אלהיך חין הוא כי
צרך צניך בקרבך והוא כי ארז"ל צרכה מניין שאלמר יברכה ה' מניין על זה אמר שברכת חין יהיה צניחי שיפרו
וירכו מאד בקרבנה וזהו צרך צניך בקרבך הרי חירות ממ"ה וברכת צני. (יד) ועל חירות משעבוד אמר השם
גבולך שלום כד"ל ונחתי שלום בהרץ ושכנתי וזמן מהריר ועל מוצוי אמר הלז הטיס יבטיעך. או יהיה שיפור
הכתובים לפי זה שלא יעלה על רוחך כי מה שחזק צריחו שצריך הוא מנחה אויב שלא יבאו העירה כי זה חי
אפשר כי הלא הוא יתברך השם כל גבולך שלום הוא ת' פרכה על ת' פרכה והראיה כי הלא הלז הטיס
יבטיעך שהוא מ"ש ז"ל שעתידה ח"י להויתא גלוסקאות יפסיות שהוא הלז הטיס שהוא בכל הגבול ואם היה פחד
אויבים אך הלז הטיס יבטיעו הלא כל גוים יבאו ויבטחו מה שהלז הטיס פסת צר בהרץ ומות שבעש אך
אין אז רק כי מה שחזק צריחו שצריך חינו רק לסבבו מאלו הגדולה כל יבטחו זה רוח הסומאה ועל הכל
ממלאך המות כמדובר הרי נכללו כל הג' דברים עם חירות ממ"ה ומשעבוד מלכות: (טו) השולח אמרתו
כו' כתוב חללו צעניו בעשרה מאמרות נברא כו' כי כל מהמר ומאמר הוא עלמו היה מאוה הדבר שהוא
ענינו כי ע"י הכל פוז אמר יחי אור היה מהוה וכן דברי כל מהמר מהוה הדבר צו כמאמר הכתוב וצרוה פוז
כל נבאם כו' וכן הגזיה על פסוק כן יהיה דברי כו' כי אם עשה את אשר כו' ואמרו רז"ל כי כל דבור ודבור
שיוצא מפי הקב"ה נעשה מלאך ונאם כי בכלל הדבר כי האמר נאמר תוואה הדרך דשא עשב כו' אמרתו פסת
הויתא הדשא שהוא נעשה אל הענין והוא כי אחרי אומרו שהם אלהי יתברך יבטיעו הלז הטיס שהוא שיהי אמת
צר בהרץ שהוא מוכתר שבהמה הוא סולת נקיה כמשל"ל גלוסקאות יפסיות והלא כל השומע יתמה כי מה מציע
שהיה התבואה פסת צר נחלל כמות שהוא גלוסקא יפסיה ע"כ אמר הסולה כו' לומר אל התמחו ולא יהיה
כמו זר לכם כי הלא השולח אמרתו ארץ לאמר הדשא הדרך כו' ויהי כן בלי איחוד רק עד מהרה שהוא עד
גדר האחרון ממישע זמן כי הוא שיפור מהרה הוא רגע כי אז צרנע היה מה שאמרתי הדשא הדרך אסור
הדבור אשר עודנו קיים כמאמרנו בפסוק לעולם ה' דברך כו' כי דברו יתברך הפועל פעולתו עולה השמימה
הי וקום כמאמר הכתוב כי כאשר ירד כו' כ"ה עשה את אשר הפלתי והל"ה אשר שלחתו יורה כי הדבור
פועל ישוב למעלה אחר שבהם פעולתו וזהו הסולה אמרתו ארץ להדשות מהדרך דשא עשב כו' עד מהרה כמו
רגע יעשה הוא יתברך שירוך דברו והוא עתה ויוצא פסת צר מהדרך הוא הלז הטיס כי עודנו קיים וכבר
אז כמו עתה והויתא פסת צר מהדרך כמאז יום יום שהוא המחל זך הויתא צדצרו כל ירע ולהיות המחל
דק גם ימיתא יתברך מים זכים מעין המחל ההוא מעין מים רוהיים והוא כי יעשה ה' וימטיר מן השמים
וממנו יזל מים דקים כרוהיים מעין מזון הנו'. (טז) ולכל נאמה אך יבא מן חומתי מלמעלה אשר לה רחמי
אנחנו וכוונתנו לז"ל אל הנאמה כי הנותן שלג נאמר שהוא כלבוס החופה את הארץ נקפה כהלו כלו נבאם ה' גוף
ח' מי שעשה כן לעיני הכל גם כן כבוד הוא מן דק כפפור על הארץ כי מי שעשה כן יעשה זה וק"ו הוא
כי העשה את השלג גוף ח' בהרץ יעשה הכפור נגרים כאשר מפזר והוא מ"ש ז"ל כי לע"ל ימטיר ה' מן כמאז
אלה שלג הוא היה המזון ופה שיש להם פסת צר מהדרך שבהם זכה חין נזכר המן אלל לנחות ממינו (ז) כי
ישלך קרחו של כבוד הנו' כפחים גסוס כפחותי להם כ"ב קר זך שלפי הקרח הנו' מי יוכל לעמוד
(ח) ואז ישלח דברו יתברך וימסם ולא שומם ע"י שמש כי לא יערבו מימיו לנחותם כאשר בהיות קרים אך
ע"י דברו ימסם כי יש כרותו הוא רוח פי דברו הנו' כד"ל וצרוה פיו כל נבאם וע"כ ילזו מקרתו הנו' הוא
הכפור מים קרים נוזלים לנחות על ההלז הטיס הוא הפסת צר הך הנו' הויתא ע"י דברו יום יום כאשר על
ידי הויתא דשא מארץ כמעשה צרפתי ע"י אותו הדבור שירוך גם עתה כמדובר: (יז) מגיד כו' עוד יש
לנו ישראל לשבח להדונו המלך הקדוש אלהינו אשר בחר בנו כו' כי לנו הגיד דבריו אלה הנאמרים באמת
מהעידים הנו' קודם תהו לנו את חורתו למען המשיך לבנו זה ומה שלא עשה כן לעלתם כ"ה אדרבא נתן

מכשול

תהלים קמו קמו

עֲשֵׂה כֵן לְכֹל גֹּיֵי וּמִשְׁפָּטִים בְּל יִדְעוּם הַלְלוּהָ :

קמח " הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵת יי' כִּן הַשְּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַמְרוֹמִים : א הַלְלוּהוּ כָל מַלְאָכָיו
הַלְלוּהוּ כָל צְבָאָיו : ג הַלְלוּהוּ שְׁמֵשׁ יוֹרֵם הַלְלוּהוּ בְּכּוֹכְבֵי אוֹר :

רוסמות אל

פצמו כתיב

הכחל לפניהם לכל יקבלה כי ישתעל אמר סכחוב זה לא תמונז למען דהוה ולשעור אמר סכחוב זה לא
תנה למען יראה להם שמכחלה פרכסה על הרקך תחיה למען יבעטו בה ו"ח הנה היה יתברך מניד דבריו
ליעקב הם ברכה בני חיי ומנושי ואחרות ממ"ה ושעבוד כו' והוא בחרמו אבני אלהי אברהם אביך כו' והיה זרעך
כשער הארץ שהוא לעמיד הרי בני ישראל ימה כו' שהוא כל העולם ונחלה בלא תמרים אין לך מנוי גדול
מה שכל העולם שלו וכלל הדבר הוא חירות משעבוד מלכות ומכל שכן בחרמו וגברו כך כל גויי הארץ כו'
שאל יסבירו בו כלם איך יהיו משועבדים להם וחירות ממ"ה אמר לו על עמנו כי לא תעזבך עד אשר אם
עשיתי את אשר דברתי לך כאשר דבר לו הוא העמיד ולא יעזבו עד אז הוא כי יעקב אבינו לא מה הרי
חירות ממ"ה. ונבוא אל הענין אמר ראו עמה איך אהב את ישראל חובה יתירה לכל יתשמו מלהיות לו לעם
כי הלא היה מניד כל מושי האופר שהם דבריו אלה הנו' ליערב אבינו כדי לאמר להם היעודים הבודים העתידים
ע"י הגור (ב) ולא עשה כל וכל כו' א"ח אדרבה נתן לפניהם מה שידחו אותה לזה בלא תמונז ולזה בלא
תנה אבל שאר משפטים המתקבלים עמה שכל ידעו ולכן אחס בניי הללויה שהוא פנוי שני העולמות ששנים יה
שהיו לכם השוע"ז לעשות והשוע"ב לשכר פעולתכם :

קמח (א) הַלְלוּיָהּ וכו' ראוי לשים לב כי אומרו מן השמים הייט במרומים ועוד כי המהלים במרומים

מלאכיו המה ומה הוזר ואומר הללוהו כל מלאכיו ועוד כי הייט מלאכיו הייט צבאו
ועוד אומרו הללויה שמי השמים כי הלא שמי השמים הם אשר למעלה משמש וירח וכוכבים שהם עולם האלהים
וה"כ למה הוזר והאזכרה הרי נאמר למעלה וגם למה מוזכרים אשר עולם הגלגלים וגם מה ענין היום שעל השמים כהגלגל.
ועוד אומרו כי הוא "גור וגבראו" כי לא היה זורק יתבר רק "אמר וגבראו" ולא ל' עווי. ועוד כי מה פה להדגש שהוא
וגבראו וגם כי זה בכל המזלות הוא ולאמה נאמר באלו ולא בסוג שמן הארץ. ועוד אומרו ויעמידם לעד לעולם היעלה
על לב לא יעמידם לעולם וגם זה לא נאמר בהגלו שמן הארץ. והנה לבא אל הענין מזהרה מתמרים ז"ל פירק
אין דורשנו וז"ל ר"ל אמר ז' רקיעים הם, וילון, רקיע, שחקים, זבול, משון, מכון, ערבות, וילון אינו משמש
כלום אלא נכנס שהיה יוולא ערבים ומחדש בכל ויס כו'. רקיע שבו חמה ולבנה כוכבים ומזלות קבועים בו כו'.
שחקים שבו רהים עומדות וטוחות מן לדיקוס כו'. זבול שבו ידועלים ובהמ"ק ומזכה בניו ומיכאל שר הגדול
עומד ומקריב עליו קרבן שנאמר בנה בניתי בית זבול כו'. משון שבו כחות של מלאכי השדה שאומרות שירה
בליה כו'. מכון שבו אורות שלג ואורות צדד כו'. ערבות דק משמש זקקה גנוי חיים עמי שלום וגנוי
ברכה וגמחות של לדיקוס ורומם ושמות שעהידים להבראות ועל שעהיד הקב"ה להיות בו מנוח ע"י ז' רקיעים
מביאין שנאמר ראה שכל אחד מהשם רקיעים קורא שמים וילון. והנה במזמור י"ע הכתובה כי ז' רקיעים
אלו אינן ז' גלגלי כוכבי לכת ששם גלגלים לאחד ושם רקיעים לאחד אלא שאת הז' גלגלי כוכבי לכת עם גלגל המזלות
והגלגל יומי כולל את כלם בשם רקיע והוא השני שהוא נשם זך אך משחקים ולמעלה הוא חומות ומשם מתחיל
המה ועל כן מתחיל לאומר לישראל הללויה הוא את שם המורה על ז' העולמות כי לכס המה ולא שהיה שולל דבר
העולמות שבהם יהללוהו כי הלא הלא את ה' מן השמים ולא את שם יה כי הוא את השם שלם ואחר שאלו שכל
כלל שיהללוהו מן השמים התחיל לפרס ואמר הללוהו במרומים שכולל שני רקיעים האחד עליונים שהם ערבות
ומכון שהם כנגד הכד וגבורה כי ערבות ששם זקקה גנוי חיים שלום וברכה ומכון שבו גבורה אורות שלג וצדד
ומללש רעום ובספה וסערה של קישור כו' ואמר שבין כחות הטובה ובין כחות הרעום שבהם נעשה רעון קיום יאות
יהללוהו כי כמו שעולה שנה לה' ממקבלי הטובה כך עולה ממקבלי עונשם. (ב) וכן במשון ששם כחות מלאכים
שאומרות שירה שם הללוהו כל מלאכיו כל כל הכחות שזוכה אהבם לך ועל זבול שבו ז' סוגי צבאות אחד מיכאל
וכל כיעמו שני הנשמות שמקריב ומזכה על שניהם אמר הללוהו כל צבאו. (ג) ומשני שמוזבול קוים שפע שמש וירח
להאיר על הארץ כמחמרים ז"ל במדרש רבה שכלל ויס עולים שמש וירח להשחיותו אל זבול ומשם יתעורר אור זבול
מנוגדים בה האור שנאמר שמש ירח עמד זבולה לאור הירך יילכו כו' על כן חתר אומרו מה שיהללו צבול במק
הללויה שמש וירח שהם ברקיע הנו' על כי מוזבול ועולים הארתן ורשות האיר על הארץ וזה מכלל השפע והחשוב רמו
לדבר על כי כאשר ז' דורות שקלקו העלו השכינה מעל הארץ עד השביעי הוא ערבות כאשר מנאו רז"ל אדם
קון אנוש כו' בה הברכה והירודה לשני יתקן לחמשי יעקב לרביעי הוא זבול שעל כן החשוב שכינה שם בהמ"ק
של מעלה כי הבית המקדש של משה ומכון כנגדו ור"ה הקב"ה שעל הבית השלישי אשר הוא הקיים הוא כזכות יעקב
במדע על פי קן הרה"ה לו הוא יתברך אותו כמחמרים הללוהו בש"ד ואמר אין זה כי אם בית אלהים שקראו בית
כלומר

ד' הִלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מַעַל הַשָּׁמַיִם: ה' יִהְיוּ אֵת יְשֵׁם יי' כִּי הוּא צְדָה וְנִבְרָאוּ: י וַיַּעֲמִידֵם לְעֵד לְעוֹלָם חֵק נִתַּן וְלֹא יַעֲבוֹר: ז' הִלְלוּ אֵת יי' מִן הָאָרֶץ תְּנִינִים וְכָל הַתְּהוֹמוֹת: ח אִישׁ וּבִרְדָּ שְׁלֹג וְקִימוֹר רוּחַ סַעְרָה עֵשֶׂה דְבָרוֹ: ט הַתְּהִרִים וְכָל גְּבַעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים: י הַחִיָּה וְכָל בְּהֵמָה רְמִישׁ וְצִפּוֹר כַּנָּף: יא מְלֶכֶי אֲרָץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שַׁפְמֵי אֲרָץ: יב בַּחוּרִים וְגַם בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם נְעָרִים: יג יִהְיוּ

רוסמות אל

כלומר קיים לא כראשון שבזכות אברהם שקראו הר שנעשה הר ולא כשה שבזכות יצחק שקראו שדה על שיהיה עמיד להיות שדה נחרש על ידי טורנדורופוס כי אם בית נאמן על היות מטחו שלמה על כן יתכן שעל כן קבע בהמ"ק של מעלה ברקיע שהוכיח אז השכינה ^{עקב} כי בזמן שהראה לו הוא יתברך ב"ה שבזכותו צובל היתה אז השכינה והנה יעקב נקרא שמש כמ"ס ז"ל שצבא לבית מלואו יתב' היו מלכתי השרת אומרים בא השמש בא השמש וכאשר חלס יוסף והנה השמש והירח כו' אמרו רז"ל שהיה אומר יעקב מי הגיד ליוסף ששמי שמש וגם רחל בת זוגו נקראה ירח וגם יעקב הקן חפלה ערביה על כן אפשר שהשמש והירח עולים למקום יעקב הנקרא שמש ויש לו יחס הירח גם הוא . כלל הדברים שעל שמזול קוים רבות והארה להאיר על הארץ על כן כמד כח אדם לצול ודילי שחקים ואגב שמש וירח אמר הללוהו כל פוכבי אור להשלים כל הנבל ברקיע שני . (ד) ואחר כך חזר אל שחקים וקראן שמי השמים שהם שמי של רקיע שני והוא מה שאמרו בגמרא שכל רקיע מאלו לבדו נקרא שמים לשון רבים על כן על שחקים הנקרא שמים בלשון רבים שהוא על רקיע שגם הוא נקרא שמים קרא שמי השמים ואמר הללוהו שמי השמים על שזכו להיות שחקים מן לזדיקים כו' וגם המים אשר מעל המים והוא כמפורש אצלנו במקומו כי תהלה היה העולם כמ"ס ז"ל מים במים שהוא אצלנו מים עליונים על מים תחתונים בשמיים ולא היה מקום להיות עולם בשמי ועל כן היה העולם תהו ובהו עד שהפדין הוא ית' ומהטעם אמצעית הממוצעת בין רוחניות לגשמיות ברא רקיע הוא עולם הגלגלים והפעל המים העליונים הבעלי רוחניות למעלה המרקיע והוא היה מוצא אל העולם הגשמי להיות במציאותו ועל זה אמר והמים אשר מעל השמים אע"פ שלא נעשה מהם שמים ולא בריאה אחרת כי הם שחלים במאמר ועומדים (ה) עכ"ל יהללו גם הם את שם ה' והנה על האמור נפלו ב' קטפיות אחת למה את ישראל נאמר הללו את שם יה שהם ב' אחריות מהשם ית' לעד אמרן וכל הלקי השמים יהללו השם שלם ולא אמרתי שיהללו גם ישראל את השם שלם שכללם שם יה ועוד למה יהללו המים שעל השמים את היותם תלויים ולא נעשה בהם דבר על כן על ה' את הדעו למה אמרתי שיהללו בשם שלם הלא הוא על כי הוא השם שלם הנו' לזה ונבראו על כן להלל את בוראם יהללוהו בשם שנבראו כלו' אך ישראל אשר הכוונת אחרת היא לומר ששמי העולמות להם כמדובר למעלה ואם היו מהללים שם שלם לא היה ניכר הרמז הלו . (ו) ובענין שהשמיים שהם שלם נעשה בהם דבר אחר מה שהללוהו הוא על כי וישמידם לעו' על שפעמדים במאמר שלא יחזרו למקומם ויחזרו העולם אתה וזהו נמצא שבהעמדתם שחללים במאמר הוא קיום העולם ועל כן יאות יהללוהו : (ז) הללו את ה' כו' אחרת אומרו כל הלקי השמים שכלם חייבים להללו ית' כי כלם מעשה ידיו אחר כי גם הללו את ה' מן הארץ הוא עולם השפל והכל ביסוד המים פקדם לכל היסודות ואמר הנימים הגדולים במים הם לוייתן וצב וזוג עמיד הקב"ה לנעושת מהם סעודה לזדיקים לעתיד לבא וכן וכל ההומות הם תהום עליון ותהום תחתון שש"ע שיהיה העולם מתקיים כמ"ס ז"ל על תהום אל תהום קורא כו' שאין תהום עליון יורד תחת עולה עמיים והעליון קורא תחתון ואומר לגיון של מלך אזו קבלונו ועל כן יאות יהללוהו . (ח) ואחר הזכירו יסוד המים לבדו מזכירו משתק אל יסוד האש ואמר אש וברד יש בין על די חיבור שניהם עשה יתברך גם מחברים אש ממלכת בתוך הברד וכן עלן וקויעו את תרתי גיהנם אחד של שלג ואחד קישור הוא תור עשן ואחריו אומרו יסוד המים ויסוד האש אחר יסוד הכוח הוא אומרו רוח כערה עושה דברו והוא ענין ויחמר ויעמד רוח כערה כי עושה דברו ית' על כן תהלל שעושה דברו (ט) ועל יסוד העפר אחר ההרים וכל גבעות ויהיה ענין מאמרים ז"ל כי בכל מקום שהיה אפשר יעלה משם התהום ויוציף העולם נתן שם הר או גבעה ועל כן יהללו את ה' פעל ידם הוא ית' מקיים העולם ואחר אומרו ד' יסודות שהם דומים הזכיר הנומה שהוא עץ פרי שעל ידם מברכים שמו ית' ובהם מלות בכורים ותרומות ומעשרות וגם ארזים שהם היו עלי פטים למשכן ועני ארזים למקדש (י) ואחר הנומה הזכיר בעלי חיים בלתי מדברים ואמר החיה וכל בהמה רמז בהמה החיה בלשון יחיד עם היות על שם המין וגם אומרו ג"ה הידיעה לרמז על החשים שהיא חיה ידיעה שנבראת לנעושה וכל בהמה שגשמים מהן קרבתם לה' וכן רמז שאמרו רז"ל שצבא הקב"ה כועס על עולמו מסתכל בהם ומרמס ואפור להם התאוות ועולות העוף . (יא) ואחר הזכירו הב"ה בלתי מדברים בא להזכיר המדברים והתחיל בין הממוצעים למתקנים ובין ישראל והם הגוים ואמר מלכי ארץ וכל לאומים שחייבים להללו ית' שהוא המקיימם אפילו בזמן הבית היו בשמים פרים שלא ידה העולם מהם . (יב) ואח"כ על ישראל אחר צהורים וגם בתולות שאמרו בהם התעלפנה בתולות הישנת והבהורים כו' עתידים שעם זקנים עם נערים שאמרו בהם עוד יצבו זקנים וקנות כו' ורחובות העיר ימלאו

תהלים לכוה קמו

את שם יי כי נשגב שמו לכוה הודו על ארץ וישיבים : יי וירם קרן לעמו תהלה
 לכל חסדיו לבני ישראל עם קרבו הללויה :
 קמו * הללויה שירו ליי שיר תהלה בקהל חסידים : * וישמח ישראל
 בעשיו בני ציון יצילו במלחם : * יהללו שמו במקחול בתוך וכוור
 ויפרו לו : * כי רוצה יי בעמי ופאר עניים ביישיעה : * יצילו חסידים בכבוד ויגנו
 על טשקבותם : * ורוקמות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם : * לעשות נקמה בגוים

רוסמות אל

ימלו ימים וילוח כו' כל מיני ישראל הללו מיאלו חסדס' : (ג) או יחזר יאלו את שם ה' כו' הנה
 על סוס כי ככל חמוי הגוים כו' חמור כסדר חומר כי בחסדי הגוים חין כחמו יחל' עשה נפלותו כחמו
 כיוסע החמר שם כעשן דוס וכיוסע כי חך בחסדי ישראל יו וס והוא מחמרו על כי מלמיס ימלוטו סחמו
 רז' חזן מלכי רכנן סחמו שזר מלסוס למחמד כעול למען כעמו מלעום וגם הוא מחמרו על סוס
 כי יו כעזן כו' שזן כמלחי סחן יעזוק לה' לעשות כעמו חך ידעה לה' כני חלס הם ישראל כני חלסות
 סנקדלס חלס זה יחזר יאלו את שם ה' וזה הוא הללו הלא הוא חמור כי כענן שמו לבדו זה הוא חורו
 על חרן וסוס סחמלמיס ודורו ק' למר סחוא לבדו כענן כי חין מלחך יכול לעשות כעמו כי חס הוא לבדו
 (ד) חך וירם קרן הוא מלסוח לעמו סחזן מלכי רכנן כעשוס כעמו כי בחסדי ישראל יו כחמו ולא חמד
 כסם כלכו כי סהלו ו' לכל חסדיו כי לכל כח זה ומה יו להס כח זה למעלה ממלחי ספרת הלא להוץ
 כני ישראל עס קדומו כעפוסת חלק חלוס חמול על כן קדלס כעמי יו כעכילס כרה יסכך סחי העולמיס
 כלחמוס יו לכן הללויה :

קמו (א) הללויה

לכוה יתרו חמור מקדח שלס וירם ממחוק וילעו וכוה יחזר הללו את שם יי כעכב
 לכחי חרף כס יו לכחי חוסימו יסחרו ש"ס קן סרו לה' סיהיס שלס על ידי סחמלו וסע כיופן סהלו
 כס יו על כי על ידי חוץ כעח כס יו וכר סיר חס כעחמו חך כחלמו חלוי ככס כעחי קהל חסדיו
 כלמד ומה לכס כחמו עד עת קן סוכו וכו חסדיו ומענה סוכו לה' חומו סיר חרס כעעוסת חסדיו כודע
 כי חין חוזה סעוה כחה עד יהיה לדיקוס כלנו כי כל סחמר כו' קדוס יחזר לו חלל סלחוס כחכיה כיד
 חלסו וסיה חסכר כל יסוכו חלילו כעח קן על כן חמור רז' כעכמו יו' כעכ"ס יחורו כעכוסה כסוף כי
 ויהי כי יכחו עזק כו' וכעח עד ה' כו' * וסויר כעכוסס הללו את שם יו כע"י סוכו קדח יו כלכו
 חלס כעוסיס מלח יסחך ק' וכקדח סס שלס ויסעכס כי יו עזין חסיר חרס לה' שלס על כי כעחלס הוא
 חסוסימו חך מה לכס חמרו עד עת קן סוכו לה' שלס חעוה חומו סיר חרס סחוי כי חלמו הוא כקל
 חסדיו כלמד וסוכו כלכס וכו חסדיו כי יו וכר חסיר חרס יו חלוי חלמו וסוכו (ב) וסחל חמרו
 חס ככה הוא יסכך עושה חלוי לא כעכו וסכמל חסוה חליל לז"ל חין סחד כי ימח ישראל כעשיו כי עחיד
 חקב"ה לעפוסת סחוא לחמויס כעכוסה כעכוסה הוא עסיה כודע כעכוסה חרשע כחיו קרוי מח וכסוכו קדח
 חו כי על כן חקבל יו' חעוה כחמו כי כוס חרמוס כחו לכחן וככחיס חרסס הוא וסחך חין לריכיס חעוה
 שסס חוספי חמרה לדיקוס חקדלס כני חין כי חיון חלל חורה סחן לריכיס עסיה יעילו כמלכס . או סיער
 ככסוב חיון זה כדך חרס חמה יחמן יו' לעפוסת כעח קן על ידי חעכוסה יעשה חוזה מענה ויסחח ישראל
 כעשיו וסחך הם לדיקוס לחה יסערו כעכור חרסיס עוב סוכו הוא כעני חין יעלו כמלכס הוא ססיה סכיון
 כעחלק וככיוול חסכך על חור ססיה חיון ולא יסערו על חלסס (ג) וגם זה עוב על כודו יו' כי לחס
 יסיה סמו כחיו שלס ימים ומיס עוב סוכו הוא כי מענה יאלו סמו כחמול וכחף וככור ימרו לו למלכס הוא
 ססיה חוכרת . (ד) חסיה חוח חקודס וחמורת כי רוצה ה' כו' למר חל יעלה על רוכסס כמה סחן חקב"ה
 עוסה כן מענה סחמו רוצה כעמו כי הנה רוצה ה' כעמו חלל סלחוס סחן חחי קל להוץ לחס יסוכו על פי
 כחיוסו סח"כ כעלה חרס סכר וסעו על כן לא יעשה יו' חרסס הוא קל כעח קן סחן עד זמן לחמון וסחך
 וכו חמור יסחך כו' למר מה סיסחך חלל חסוסיס חעכוסת חללח עוסחח חמוסס חומו חלל כעכוסה סחוא
 כזמן כעכוסה סחן עד זמן לחמון . ועוד כסס חו לא יעשה קל עד יסיו עמיס סיסחילו לסיכר כלחום חס
 כל חרסס חרס חלחס כעלוס וכו יסחך עמיס וגם כעח חעכוסה סח"כ מענה . או יסיה ססוק זה סחך
 עס ססוקס סחרינו וכוה כי חרס חמור כדך חלח מה סלחוד ימח ישראל כעשיו סחוריס ה' כו' וסחיל
 סמו כחמול לחוד על סעלס סמו יו' וגם כחף וככור ימרו לו למלכס חנו' היא ססיה סיהיה כעלוס ככיוול
 כה עשה וסחך כי רוצה ה' כו' כחכר יכא כיוורו כעוסחח דעמוס כי רוצה ה' כו' חמר ככלל מה סיהללו חס ה'
 כסור חרס הוא כי רוצה ה' כעמו כל ק' סיסחך עמיס כעוה שלל יחזר סחוא יו' עשה חעכוסה כי חס ימן
 חעכוסה חעכוסה חל חעמיס כי יחזר כסס עכו חוזה וסס חין עמיס דכר (ה) כי חס סיעלו חסדיו
 סחיו כעכוסס כעכור כעוהס וסחמו על חעכוסת כלי עכר קכד ומלחמה וו' לחסס להס . (ו) כי לא כחכר
 וכחתי

הוֹכַחְתָּ בְּלֵאמֹים : ה' לְאִמֹר מַלְאֵיָהֶם בְּזִקְיָם וּנְכַבְּדֵיהֶם בְּכַבְּלֵי בְרוּל : ט לַעֲשׂוֹת
בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא רִכְל הַסִּידוֹ הַלְלוּיָהּ :

קג * הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקִדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקְיעַ עֻזוֹ : ב הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרֹתָיו הַלְלוּהוּ
בְּרֹב גְּדָלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וּכְנֹר : ד הַלְלוּהוּ
בְּתֶף וּמָחוּל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעָגָב : ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה :

רוסמות אל

זכתיים יפילו האויבים כי אם רוממות אל בגרום מיד הרב סיפיות בידם לעשות נקמה בו' והוא כי לא ימחון
הוא ית' עד זכות אמצעות שישאלו וכל אויבך וכל שונאיך מהרה יכרתו כי אם צג' ראשונות שהם שבה ורוממות
מאז יהיה הרב סיפיות ולא ימחון הוא ית' עד זכות גבורות שיאמרו רב להושיע כי אם מזכרה אחת שהיא
מגן אברכם באמור מלך עוזר ומושיע ומגן שהם רוממות של כחות אל היא זכרה ראשונה שהיא מזכרת חסד
לאברהם מאז ערס ברור ימלגו כי אם עודה בגרום יהיו חרב בו' : (ו) לעשות נקמה בו' ובלאומים שהם
אשר לא הלכו את ישראל כמפורש אלאו בזמור אלהים יתנו יהיו זוכות בצד : (ח) לאמור בו' אחרי
אומרו שלחמיד לא זכרכ ולא כתיים יעשו נקמה בגוים הם גוג ומגוג כי הם רוממות אל בגרום ונפלו אויביהם
לפניהם ראה דוד כי זה דרך חוקיה ולא דרך חוקי דוד כי אם לחסות בזיקים ולעשות בהם משפט כאשר היה
דרכו לעשות במואב והפגזו להכות בידו כאמרו ארדוף אויבי ואשיגם בו' לו"ח מה שחיי עושה לאמור מליכיהם
בזקם ונכבדיהם כצבלי ברזל (ט) כדי לעשות בהם משפט לא יפלו עשותי כך ולא אבקש שיפלו מחליהם ע"י חפלה
יש ב' פעמים אחד שהוא כתוב והוא כי עליו נאמר ידך בעורף אויבך וזה אומרו כחוב ועוד כי דרך זה הוא
הדרך לכל הסידוי שיראו הכל כי ביד הסידוי יעשה משפטו ודיו משפ"כ לעניים אשר לעמוד שלא נכו במלחמות
כ"ח לקיים מקראם שכתוב כי יד על כסיה מלחמה לה' בעמלק שהוא יפילם על כן הללויה :

קג (א) הַרְרוּיָהּ בו' גַם שָׁלַח יַעֲרַר שְׁעָרֵה הַלְלוּיִם הַלְלוּ הֵם לְעוֹמֵת עֵשׂר וְלֹא תַעֲשׂוּ הַיְדוּשִׁים לְיֹדְעֵי חַן .
לֹא נִמְשַׁח מְלַחְקֵי דָבָר יָד לְפִי הַפֶּשֶׁט וְהוּא יִכְרַח הַשְּׂכָמֹת רו"ל כי השפמות לוד זיקים .

למעלה מהמלאכים והוא מוכרח כי הלא המלאכים הם בכלל מעשה בראשית בחדוש העולם שעד כאן לא פלגו
אלה אם בשני או בחמישי אבל הלא השנה שבהם הוא כי בראשון לא נברא שום מלאך שלא יאמרו מיכאל היה
מוחה בו' אך השפמות קדמו לעולם שבהן נמלך הקב"ה וברא העולם כמאמרם ז"ל כי עליהן נאמר המה היוצרים
בו' עם המלך במלכותו ישבו עם עם מלכו של עולם במלכותו עליו . ונבא אל הענין אחר הללויה שברא
הב' גולמות בשם זה העולם הזה לקנות השלמות ועולם הבא לקבל השכר ואור העליון ואל יאמר אדם
מה יללה יי על שתי גולמות והלא נוח לו לאדם שלא נברא גולמות הזה כי הנפש ילכה גולמות השפמות
וצא אל החומר עבור ובספק אם תרד צהול משה וגם הגוף כל ימיו כמלאכים וכפעם והוא לקבועים וכל תחתיו
יוצא רמה ותכסהו חולעה ע"כ אמר אל תחשו כי השפמות שבעולם השפמות עם כסא הכבוד כמאמר רבי יוחנן
על ערבות כי עם כסא הכבוד והשפמות בו' הללו אח עם אל שבמדתו היא מדת חסד נברא העולם כנודע כי
עולם חסד יבנה ואחר אומרו על השפמות העליונות מהמלאכים אמר כי למטה מהן הללויה מלאכים ברקיע עון
כי חסד אל היה לכם שתשרתו . (ב) ושמה האמרו מה תשיע על השפמת האדם כי נוח היה העדרו פן יחטא
ואשם ויפסיד בהבדלו ע"כ בא ודבר בו ואמר הללויה בגבורותיו לאמר אל תחגאו בני אדם נפש וגוף על
הבראשם כי קרו עליה והוא כי בזה חטתו להיות בני העוה"ב על ידי סגול יסורין בזהבנה כי דרך חיים הזכחות
מוסר אל אל תקלו בהם כ"ח הללויה בגבורותיו כי יסורין הם בחינת גבורותיו וע"י כן הללויה כרוב גדלו שפעלו
במעלה מיתחסת אל רוב גדלו אחר יפצרך ולמה חדג הנפש כי הלא יגדל עוכה אז מאשר יהיה צמחה אחר
יחצרך ערס בואה פה . (ג) ואם יצר סמוך ישה אשורכם מני הדרך ותחטאו שמעו אלי והללויה בתקע שופר
בראש השנה והוא כמאמרנו על מאמרם ז"ל וה' נתן קולו לפני חילו בראש השנה שהוא כי עליו נשבה לחבינו
הרחמן שמונו לשמוע קול שופר בראש השנה לעורר לבבנו נחמד ונשוב אליו ביום ההוא למען יכתבנו בספר
חיים ולא בהפכו ומי מלך רחמן ביום משפט ירעה בהשפכת אשר לא שב ערס יבא יום רוגז משפטו באופן שעי'
מה שפדתם שב ביום ההוא בהרדה ראויה ותשובה בכל לבו יתקון לכן הללויה והחזיקו לו עוכה על זמא ושבו
וחזו בעוה"ז ובעוה"ב וזכרות זה תשמחו שמהם שלמה חג הסוכות כמאמר רז"ל למה יודע מאן נלח בראש השנה
במי שמוגל שרבינו של מלך ד' מינים שבלבד והוא מאמרנו על פסוק בבסה ליום חגו שהוא שגמחון ותקון
ראש השנה הוא מכוסה ליום חגו כי בחג הסוכות יתגלה נחמתו וזה יאמר פה הללויה בתקע שופר שמעורר
אתכם בו לשב עדין שעי"כ חזכו ותהללויה בכלל וכמור וכל מינים אשר יזכיר שלם ומלאים חגג בשמחת בית
השואבה דתן והלויים כבודות ובעבליים ובמלאכים ובחזונות ובעלי שיר בלא מספר אלא שבה דוד וסדרן אך
ישירו באופן ראוי לפני הקב"ה והוא שצריך יכנה האדם לפני קונו שיעל ברעדה ע"כ במחלה יתחיל בכלל וכמור
שקולס נמוך . (ד) ועוד מעט בכלים שקולס רם מאלו הם חף ומחול ואחר כך יהללויה במינים ושגוב שקולס
עולה יותר . (ה) ואחר כך בלללי שמע שמשמיע יותר מכלם וכשגומר בסוף יהיה בלללי תרועה לנמור בקול
שעס

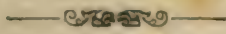
תהלים קג

י כל הַשְּׁמָה תְהַלֵּל יְיָ הַלְלוּיָהּ: חוֹק

רוֹמְסוֹת אֵל

שֶׁשׁ סִימָן קָל רַם חוֹף בְּדָךְ הַרְעֵם וְהַמְעֵם וְזֵוּ הַלְלוּהוּ בְּלַלְיָ הַרְעֵם הַרִי בְּחֹשֶׁת וְדַע שֶׁיּוֹ אֵלֶּךְ אַחַד
 שֶׁמֶטֶה בְּיַמֵּינֶיךָ שֶׁשׁ סִימָן לִבְנֵי בְרַחֵם הַמֵּת הַחֹק הַמְּבֹרָךְ וְזִכְרָה לְעֵלִית נְשִׂי"כ לְהוֹד בְּאֵז הַחַיִּים הַמֵּתִים
 לַמַּעֲלֵה מַמְקִים מִיָּמֵיךָ שֶׁיֵּהֱיֶה גֵם הַנּוֹף עַל מַיִן כֻּלָּ שׁוֹי יִמֵּי עַבְדֵּךְ קְרוֹמֵס אֶחָד בְּחָרֵךְ הַמֵּת .
 (י) וְשֶׁמֶת אֶחָד הַלֵּל אֵלֶּךְ חוֹק מִיָּמֵיךָ יִבְרַח לֹא יִבְרַח חוֹק אֶחָד וְהוּא הַפְּתוּחַ אֶלֶּיךָ עֲנִינֵי הַגְּלוּל מִדְּרַשְׁתֵּי
 שֶׁשׁ וְשֶׁשׁ חֲמֵשׁ וְהַגְּלוּל בְּחַיִּים אֶחָד וְלֹא הַמְּבֹרָךְ עַד הַמְּבֹרָךְ אֶחָד חַיִּים סֶפֶר מֵלֵךְ יִשְׁאָרוּ מִי הַמְּבֹרָכִים
 הַרְחִיבֵם מְבֹלֵי וְשֶׁשׁ בְּקוֹמֵם בְּחַיִּים וְחַיִּים דַּעְתִּי עֲנִינֵי מְדַלֵּק מִגֵּד לֵגֵד מִחֵ"כ חַיִּים מִלְּאִוֵּת הַרְחִיבֵם בְּשֵׁי אֶחָד
 חַיִּים מִלְּאִוֵּת הַכֵּל הַרְחִיבֵם כִּגֵּד הַגְּלוּל מִמֵּת חֵךְ חוֹף כִּי חֵלֶךְ מִכֶּסֶף מִמְּלִיכוּת עֲלֵמִים בְּשֵׁי וְכֵן בְּשֵׁי לִפִּי
 מִלְּאִוֵּת בְּחַיִּים הַחֹק הַמְּבֹרָכִים וְהַמְּבֹרָכִים לְחֹק . וְחַיִּים כֵּלֵךְ מַמְקִים לְהַשְׁתַּקֵּף בְּדָרוֹם זֶה וְזֶה וְנִרְחִיבֵם בְּשֵׁי
 הַמְּבֹרָכִים לֹא כְּשִׁיעָה דְּמֵאִי . כֻּלָּ הַדְּבָרִים כִּי ע"י הַגְּלוּלִים מִלְּאִוֵּת הַמֵּתִים מִתְחַלֶּקֶת לְשִׁמֵשׁ מִלֵּב הַחֹקִים
 וְזֵוּ אֶחָד לִמְעַד לִמְעַד כִּי חַיִּים לֹא יִשְׁמֹט רַק הַחֹק הַמְּבֹרָכִים חֲחֵרֵם ע"כ אֶחָד חֵלֶךְ חַיִּים כִּי כֵל הַמְּבֹרָכִים הַלֵּל
 יֵה כִּי כֵלֵךְ מִכֵּה עַל יְדֵי הַשְּׁמָה מִכֵּה כֵ"כ חֵלֶךְ הַשְּׁמָה מִכֵּה כִּי חֵלֶךְ הַשְּׁמָה הַלֵּל יֵה וְכֵן גַּם הַחֹמֶר
 הַמְּבֹרָכִים עַם הַמֵּת וְלַגְּלוּיָהּ כִּי בְּשֵׁמֶת יִהְיֶה לְךָ שֶׁלֹּם :

נְשִׁלֵם סֶפֶר תְּהִלִּים . בְּעוֹרֵת אֱלֹהִים כֻּלְךָ עוֹלָם :

יְהִי רִצּוֹן אַחֵר כֹּל סֶפֶר מַחֲמֵשֶׁה סְפָרֵי תְהִלִּים

יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בּוֹכוֹת סֶפֶר, (רֵאשׁוֹן) (שְׁנִי) (שְׁלִישִׁי) (רְבִיעִי)
 (חֲמִישִׁי) שְׁבַת־הַלֵּלִים שְׁקָרָנוּ לְפָנֶיךָ שֶׁהוּא כִנְגֵד סֶפֶר (בְּרֵאשִׁית) (שְׁמֹת) (וַיִּקְרָא)
 (בְּמִרְבֵּר) (רְבִירִים) בּוֹכוֹת מוֹמִירֵינוּ וּבּוֹכוֹת פְּסוּקֵינוּ וּבּוֹכוֹת תְּבוֹתֵינוּ וּבּוֹכוֹת שְׁמוֹתֶיךָ
 הַקְּדוּשִׁים וְהַמְּהוֹרִים הַיּוֹצֵאִים מִמֵּנוּ

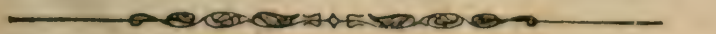
בְּשֵׁבַת וּבְיוֹשֵׁם מִתְחִלִּין כֵּאן

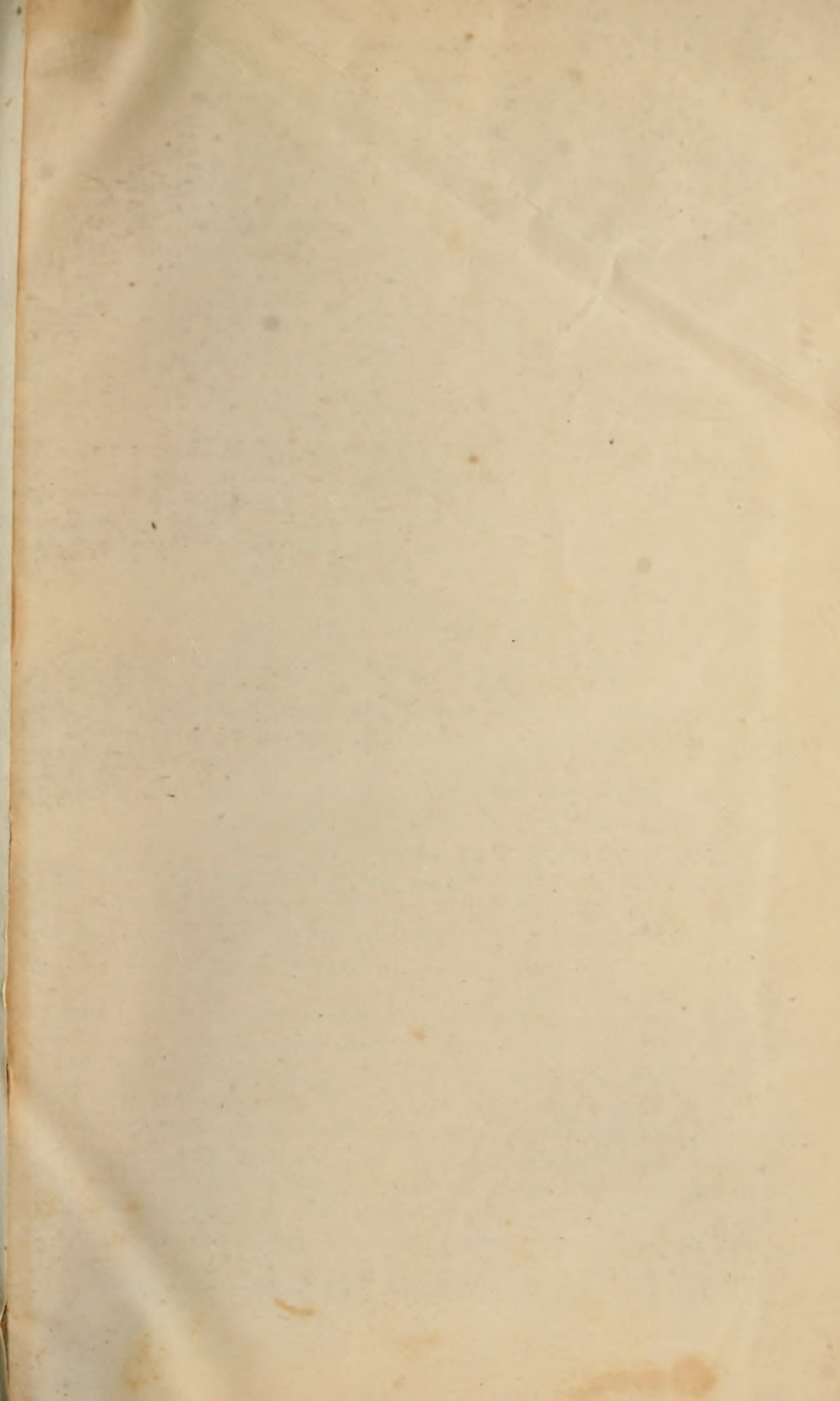
שֶׁתִּהְיֶה נַחֲשֵׁב לֵנוּ אֲמִירַת מוֹמִירֵי תְהִלִּים אֵלֶּיךָ
 כֵּאלֹו אֲמֵרֵם דּוֹר מִלְךְ יִשְׂרָאֵל עֲלֵיו הַשְּׁלֹוֹם
 בְּעֲצֻמוֹ זְכוּתוֹ יִנֵּן עֲלֵינוּ וְיַעֲמֵד לֵנוּ לְחֹבֵר אֶשֶׁת
 נְעוּרִים עִם דּוֹרֵה בְּאֵהְבָה וְאֶחָה וְרַעֲוֵה וְשֵׁשׁ
 יִמְטֵךְ לֵנוּ שֶׁפֶע לְנִפְשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה . וְבִשֶׁם
 שְׁאֵנוּ אֲמִירִים שִׁירִים בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּךְ נּוֹכַח
 לִזְמֵר לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר
 וְשִׁבְחָה לְעוֹלָם הַבָּא . וְעַל יְדֵי אֲמִירַת תְּהִלִּים
 תִּחְעוֹרֵר חֲבַצְלַת הַשְּׁרׁוֹן לְשִׁיר בְּקוֹל נְעִים גִּילַת
 וְרַנֵּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתַּן לֵה הוֹד וְהַרְדֵּן בְּבֵית
 אֱלֹהֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אִמֵּן סֵלָה :

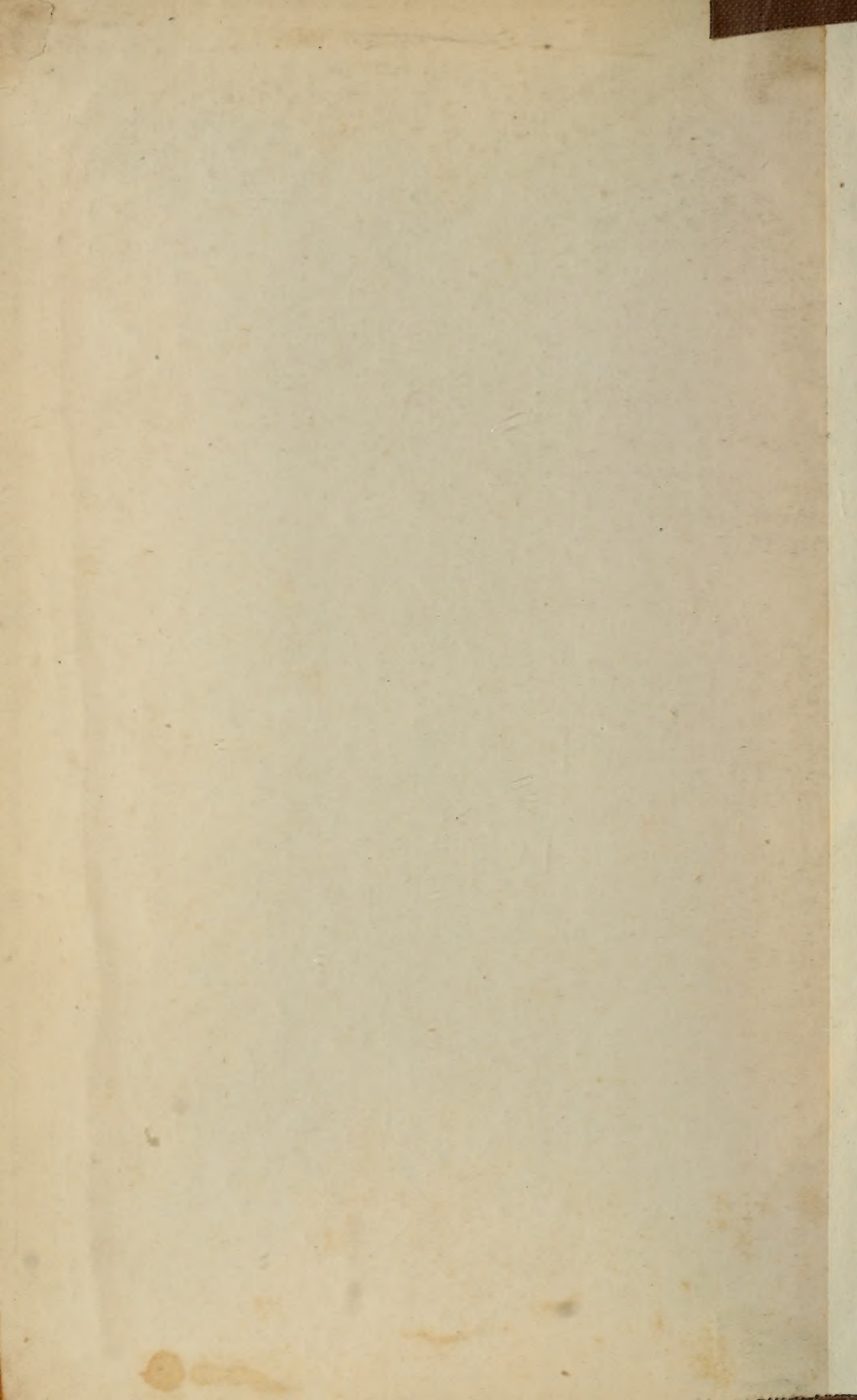
בְּחוֹל

שֶׁתִּכְפַּר לֵנוּ עַל כֹּל הַמַּטְאִיתֵנוּ וְתִמְחַל לֵנוּ עַל
 כֹּל עוֹנוֹתֵינוּ וְתִסְלַח לֵנוּ עַל כֹּל פְּשָׁעֵינוּ
 שֶׁהִטְאֵנוּ וְשֶׁעִוִּינוּ וְשֶׁפָּשַׁעְנוּ לְפָנֶיךָ וְהַחֲוִירְנוּ
 בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ וְהַדְּרִיכֵנוּ לְעִבּוֹדֶתְךָ
 וְתִפְתַּח לִבְנֵנוּ בְּתַלְכוּד תּוֹרַתְךָ וְתִשְׁלַח רְפוּאָה
 שְׁלֵמָה לְחוֹלֵי עַמְךָ (וְלַחֲוֵי בָּשִׂם) וְלִבְלֵ הַחֹלִי
 דְּרַבִּים וְעוֹבְרֵי יָמִים וְנַהֲרֹת תְּצִילֵם מִכֵּל צַעַר
 וְנֹק . וְתִגַּעֵם לְמַחֲזוֹ הַפֶּצֶם לְחַיִּים וְלִשְׁלֹוֹם .
 וְהַפְּקֵד לְכֹל הַשׁוֹכֵי בָּנִים בּוֹרַע שֶׁל קִימָא
 לְעִבּוֹדֶתְךָ וְלִירְאָתְךָ . וְכֹל הַמְּעוֹבְרוֹת תְּצִילֵם
 שְׁלֵא תִפְלְנָה וְלִדְוִיתֶיךָ . וְהַיּוֹשִׁבוֹת עַל הַמְּשֻׁבֵּר
 בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים תְּצִילֵם מִכֵּל רַע . וְעַל

הַמִּינִיקוֹת הַשְּׁפִיעַ שְׁלֵא יִחַסֵּר חֵלֶב מִדְּרוֹהֶן . וְאֵל יִשְׁעוֹל אֲסַבְרָה וְכֹל פְּנֵעִים רַעִים כֹּבֵל יִלְדֵי
 עַמְךָ . וְתִגְדַּלֵם לְתוֹרָה לְלִבּוֹד תּוֹרָה לְשִׁמָּה . וְתִצִּילֵם מִכֵּבֵד וּמִמְגַּפָּה וּמִשֶּׁטֶן וּמִצַּר הַרַע .
 וְתִמַּה לֵב הַמְּלִכּוֹת עֲלֵינוּ לְטוֹבָה וְתִנּוֹרֵר עֲלֵינוּ גּוֹרֹת טוֹבוֹת . וְתִשְׁלַח בְּרַכָּה וְהַצִּילָהּ בְּכֹל
 מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ . וְהִכֵּן פְּרַנְסַתֵנוּ מִדֶּךְ הַרְחִיבָה וְהַמְּלָאָה וְלֹא יִצְטָרֵנוּ עַמְךָ יִשְׂרָאֵל זֶה לֹוֹה וְלֹא לַעֵם
 אַחֵר . וְתֵן לְכֹל אִישׁ וְאִישׁ דִּי פְרַנְסַתּוֹ וְלִכֹּל גִּיּוּהַ גִּיּוּהַ דִּי מַחְסוּרָה . וְתִמְחַר וְתַחֲשִׁיב לְגַאֲלָנוּ
 וְתִבְנֶה בֵית מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵנוּ . וּבּוֹכּוֹת שְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה מְדוּתֶיךָ שֶׁל רַחֲמִים הַכְּתוּבִים בְּהוֹרַתְךָ
 כְּמוֹ שְׁנֵאמַר . יי אֵל רַחוּם וְחַנוּן אֲרַךְ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְאִמְתֵנוּ נִצַּר חֶסֶד לְאַלְפִים נוֹשָׂא
 עוֹן וּפְשָׁעֵי וְחַמְטָה וְנִקְהָ . שְׁאִינֵן חוֹזְרוֹת רִיקִים מִלְּפָנֶיךָ : עוֹרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד
 שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל הַמַּטְאִיתֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ : בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אִמֵּן וְאִמֵּן :

3 1761 04687473 1